Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

FLAVII JOSEPHI

OPERUM

QUÆ SUPERSUNT

Pars Altera.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ, ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΗ,

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΩΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

JOSEPHI LIBRO DECIMOSEXTO

HISTORIARUM ANTIQUITATIS JUDAICÆ

HÆC CONTINENTUR.

α'. ΟΝ τρόπον Αλέξανδρος καὶ Αριστόβουλος ἀπὸ Ρώμης ὑποστρεψαν πρὸς τὸν πατέρα· καὶ ὡς Σαλώμη καὶ Φερώρας, οἱ τοῦ βασιλέως ἀδελφοὶ, τοῖς κατ' αὐτῶν διαβολαῖς ἐχρῶντο.

1. *Quomodo Alexander & Ariſtobulus Roma redierant ad patrem: utque Salome & Pheroras, Regis fratres, eos calumniantur.*

β'. Ως γυναῖκας δοὺς τοῖς περὶ Αλέξανδρον καὶ Αριστόβουλον Ηρώδης πρὸς Αγρίππαν ἐξέπλευσεν εἰς Μιτυλήνην, κἀκεῖθεν αὐτὸν ἔπεισεν εἰς Ιουδαίαν παραγενέσθαι.

2. *Quomodo Herodes, cum Alexandro & Ariſtobulo uxores locaſſet, ad Agrippam in Mitylenen navigavit, eique perſuaſit ut inde in Judæam veniret.*

γ'. [a] Εφοδος Αγρίππα εἰς Ιωνίαν, καὶ ὡς Ηρώδης τὸ δεύτερον ἐξέπλευσεν πρὸς Αγρίππαν εἰς τὸν Βόσπορον.

3. *Agrippæ in Ioniam profectio. & quomodo Herodes denuo ad Agrippam navigavit in Boſporum.*

δ'. Εντυξις τῶν κατὰ Ιωνίαν Ιουδαίων Αγρίππᾳ, παρόντος Ηρώδου, περὶ ὧν ἠτιῶντο τοὺς Ελληνας.

4. *Judæorum in Ionia ſupplicatio ad Agrippam, præſente Herode, de iis quorum Græcos accuſabant.*

ε'. Ως Αγρίππας ἐβεβαίωσε μὲν αὐτοῖς τοὺς νόμους, Ηρώδης δὲ εἰς Ιουδαίαν ὑπέστρεψεν.

5. *Quomodo Agrippa ſuas illis leges confirmavit, & Herodes Judæam repetiit.*

ς'. [b] Ως διεδέξατο Ιεροσολυμίτας Ηρώδης, καὶ τὸ τέταρτον αὐτοῖς ἀφῆκεν τῶν φόρων τοῦ παρεληλυθότος ἔτους.

6. *Quomodo Herodes excepit Hieroſolymitanos, & quartam ſuperioris anni vectigalium partem eis condonavit.*

ζ'. Ως ἐστασιάσθη τὰ περὶ τὴν οἰκίαν Ηρώδῃ, [c] τοῦ πατρὸς μὲν Αντίπατρον τὸν πρεσβύτατον υἱὸν, χαλεπῶς δὲ τὰ περὶ Αλέξανδρον φερόντων τὴν ὕβριν.

7. *Quomodo domi Herodis oritur diſſidium, quod ille Antipatrum filium ſuum natu maximum pluris faceret, & res iſta ut contumelia doleret Alexandro.*

η'. Ως Αντιπάτρου διαβεβλημένου ἐν Ρώμῃ, τοὺς περὶ Αλέξανδρον & Αριστόβουλον Ηρώδης ἄγων ἐπὶ Καίσαρα, αὐτῶν κατηγόρησεν.

8. *Quomodo, Antipatro Romæ degente, Herodes Alexandrum & Ariſtobulum ad Cæſarem ductos accuſat.*

θ'. Αλεξάνδρου ἀπολογία ἐπὶ Καίσαρα, καὶ διαλλαγαὶ πρὸς τὸν πατέρα.

9. *Alexander cauſam ſuam agit ad Cæſarem, & pater cum filiis in gratiam redit.*

ι'. Ως ἀγῶνας ἤγαγε πενταετηρικοὺς Ηρώδης ἐπὶ τῇ Καισαρείας κτίσει.

10. *Quemadmodum Herodes quinquennale certamen ob Cæſaream ædificatam celebravit.*

ια'. Πρεσβεία τῶν ἀπὸ Κυρήνης καὶ Ασίας Ιουδαίων ὡς Καίσαρα περὶ ὧν ἠτιῶντο τοὺς Ελληνας· καὶ ἀντίγραφα ἐπιστολῶν, ἃς Καῖσαρ καὶ Αγρίππας ἔγραψαν ὑπὲρ αὐτῶν ταῖς πόλεσιν.

11. *Judæorum Cyrenenſium & Aſianorum legatio ad Cæſarem de iis quorum Græcos accuſabant: & exemplaria literarum quas Cæſar & Agrippa pro ipſis ad civitates ſcripſerant.*

ιβ'. Ως ἀπορῶν χρημάτων Ηρώδης κατῆλθεν εἰς τὸν Δαυίδου τάφον, & δημάτων αὐτὸν παραξάντων, μνημεῖον ἔστησεν ἐπὶ τῷ τάφῳ.

12. *Quomodo Herodes pecunia egens deſcendit in ſepulchrum Davidis, & terroribus perturbatus in oſtio ſepulchri monumentum exſtruxit.*

ιγ'. Ως Αρχέλαος ὁ Καππαδόκων βασιλεὺς Αλέξανδρον τῷ παιδὶ διήλλαξεν, [d] δηθέντα ὑπ' αὐτοῦ πρότερον· καὶ ὡς ὁ μὲν εἰς Καππαδοκίαν, Ηρώδης δὲ εἰς Ρώμην ἀνῆλθεν.

13. *Quomodo Archelaus Cappadocum rex Alexandrum à patre in vincula conjectum ei reconciliat: utque Archelaus in Cappadociam, & Herodes Romam profectus eſt.*

ιδ'. Απόστασις τῆς Ηρώδου βασιλείας τῶν τὴν Τραχωνα οἰκούντων, καὶ ἀφαίρεσις ἀπὸ τῶν στρατηγῶν [e] τῆς χώρας.

14. *Trachonitæ deficiunt ab Herodis regno, atque à regionis præfectis iterum ei adjiciuntur.*

ιε'. Ως Ηρώδης τοὺς εἰς τὴν Αραβίαν διαφυγόντας τῶν ἀποστατῶν ἐζήτει, καὶ μὴ τυγχάνων ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς, διαπεμψαμένου Σατορνίνου τοῦ ἡγεμόνος.

15. *Quomodo defectores, qui ſe in Arabiam receperant, depoſcebat Herodes; cumque iis potiri nequiſſet, exercitum in eos duxit permiſſu Saturnini ducis Cæſareani.*

a Illa ἔφοδος Αγρίππα εἰς Ιωνίαν, καὶ ſupplevimus ex MSS. b Ita in MSS. antea in Editis hoc modo, ἐπίστρεψεν, καὶ τὸ τέταρτον &c. c Sic Vat. στρατηγῶν in Editis Aliiſque. d Eo modo Vat. δηθέντα ὑπ' αὐτῶν, καὶ ὡς in reliquis. e Illa τῆς χώρας adjecimus è Cod. Vat.

16. *Quomodo Syllæus Arabs Herodem apud Cæſarem accuſavit de impreſſione in Arabiam facta; utque Cæſare irato Herodes ope Nicolai crimina diluit.*
17. *Euryclis ad Herodem calumniæ adverſus ipſius filios, & quomodo eos in vincula conjecit pater, & de illis ad Cæſarem ſcripſit.*
18. *Quomodo Herodes, Cæſaris permiſſu, Beryti in judicum aſſeſſu filios accuſavit. Mors juvenum & corporum eorum ſepultura in Alexandrio.*

ις'. Ως κατηγόρησε Σύλλαιος ὁ Ἀραψ τοῦ Καίσαρος, ὑπὲρ τῆς ἐμβολῆς τῆς εἰς τὴν Ἀραβίαν, τῷ Ἡρώδῃ· καὶ ὡς ἀπελύσατο τὰς αἰτίας Ἡρώδης, ὀργιζομένου Καίσαρος.

ιζ'. Διαβολαὶ Εὐρυκλέους κατὰ τῶν παίδων πρὸς Ἡρώδην· καὶ ὡς ἔδησεν αὐτοὺς ὁ πατὴρ, καὶ τῷ Καίσαρι περὶ αὐτῶν ἔγραψεν.

ιη'. Ὡς, Καίσαρος ἐξουσίαν δόντος, ἐν Βηρυτῷ τῷ δῆμῳ τῷ συνεδρίῳ κατηγόρησε τῶν παίδων Ἡρώδης. [b] Θάνατος τῶν νεανίσκων, καὶ ταφὴ τῶν σωμάτων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

[a] Quæ ſequuntur uſque ad Ως Καίσαρι accepta debemus *MSS.* [b] Καὶ ὡς θανόντες ἐτάφησαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ *Vat.*

Φ Λ. Ι Ω Σ Η Π Ο Υ

ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν [a] ιϛ'.

FLAVII JOSEPHI

ANTIQUITATUM JUDAICARUM

LIBER DECIMUSSEXTUS.

Continet hic liber tempus annorum XII.

CAP. I.

ΚΕΦ. α'.

Herodis lex de furibus. Alexandrum & Ariſtobulum Roma reverſos Salome & Pheroras calumniantur: iis tamen uxores dat Herodes.

Ἡρώδου νόμος περὶ κλεπτῶν. Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον ἀπὸ Ῥώμης ἐπανελθόντας διαβάλλουσι Σαλώμη καὶ Φερώρας· αὐτοῖς μέντοι Ἡρώδης γυναῖκας δίδωσιν.

Herodis lex de furibus.

CUM in reipublicæ adminiſtratione operam dediſſet rex ut privatas omnes injurias, quæ tam in urbe quam in agris graſſarentur, coerceret, *inter cætera* legem tulit, prioribus plane diſſimilem, quam & ipſe ſancivit, *ſcilicet* ut extra regni terminos fures venditi educerentur. quæ res non ſolum facinoroſis gravis erat, ſed & ad mores patrios diſſolvendos plurimum conferebat. nam ſervitutem ſervire apud exteros & diverſam vivendi rationem habentes, & neceſſitate cogi ad faciendum quicquid illis imperare libuerit, magis religioni in injuriam cedebat, quam ſcelere deprehenſis in ſupplicium, dum in priſcis legibus de hujuſmodi pœna cautum fuiſſet. Illæ enim jubebant furem quadruplo mulctari, aut ſi ſolvendo non eſſet vendi, ſed non alienigenis, ne-

Furti pœna juxta Moyſis legem. Exod. 22.

Ἐν δὲ τῇ διοικήσει τῶν [b] ὅλων πραγμάτων εὐσταθὴς ὁ βασιλεὺς τὰς κατὰ μέρος ἀδικίας ἀναιρεῖ, τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν χῶρον ἁμαρτανομένων, τίθησι νόμον ὑδὲν ἐοικότα τοῖς παροῦσι, ὃν αὐτὸς ἐθεάσω, τοὺς [c] τειχωρύχους [d] ἀποδιδόμενον ἐπ' ἐξαγωγῇ τῆς βασιλείας. ὅπερ ἦν οὐκ εἰς τιμωρίαν μόνον τῶν παρόντων φορτικόν, ἀλλὰ καὶ κατάλυσιν [e] πλείστων τῶν πατρίων ἐθῶν. τὸ γὰρ ἀλλοφύλοις, καὶ μὴ τοῖς αὐτοῖς ἔθεσιν διαιτᾶν ἑαυτὸν ζῆν, δουλεύειν, καὶ βιάζεσθαι πάντ' ὅσα παρατεταγμένον [f] ἐξ ἀνάγκης ἐκεῖνοι ποιεῖν, ἁμαρτία παρὰ τὴν θρησκείαν ἦν, ἡ κόλασις τῶν ἁλισκομένων, πυθομένοις τοῖς παροῦσι τὴν τοιαύτην τιμωρίαν. [g] Ἐκέλευον γὰρ οἱ νόμοι [h] τετραπλάσιον καταβαλεῖν τὸ κλέπτην, ἂν ἔχῃ δὲ πεπρᾶσθαι μέν, [i] ἀλλ' ὑπὸ τοῖς ἀλλοφύλοις, ἂν δ'

ὅστε

[a] In hoc numero conſentiunt *Codices* fere omnes, tam *Græci* quam *Latini*. adeo ut iſta de re ne minima quidem occurrat difficultas. [b] Vox ὅλων deeſt *Busb.* [c] Ita in *libris omnibus*. Alibi ſemper (quod ſciam) in aliis auctoribus, τειχωρύχους. Apud *Zonaram*, τοὺς τειχωρύχους ἐπ' ἐξαγωγῇ τῆς χώρας πραττομένους. [d] Ἀποδιδόμενον *Busb.* Hunc locum, ut innumera alia non percepit *Ves. Interpr.* ἐπ' ἐξαγωγῇ τῆς βασιλείας *vendi*, eſt *peregre venum ire, & ſub ea lege, ne in patria moretur, exſportandum venire.* Phraſi hac utitur *Dio*, l. 54. ut oſtendit *Cujac.* ad *Paratitl. Cod.* l. 4. t. 55. [e] Πλείστων *Busb.* & *Vat.* [f] Mallem hoc ordine, ἐξ ἀνάγκης ποιεῖν. [g] Vide *Antiquitatum* lib. IV. c. 27. [h] Τετραπλᾶ καταβαλεῖν *Busb. Gall.* & *Vat.* τετραπλᾶν *Zonar.* [i] Ἀλλ' ὑπὸ τοῖς ἀλλοφύλοις, τοῖς δὲ γε ὁμοεθνέσι, ἵνα μήτε τῆς θρησκείας ἐκπίπτωσι, μήτε πας' ὅλον τὸν βίον δουλεύσωσι, ἀλλὰ τυγχάνουσι μὲν ἐξαιτίας ἀφέσεως. *Zonar.*

a Ita

ὥστε δικαίῳ τῷ θυμῷ χρωμένων. ἔδει γὰρ ἀφεῖσθαι μετὰ ἓξ ἔτη. [a] τοῦτ', ὥσπερ ἀνελύθη τότε χαλεπὴν καὶ παράνομον γενέσθαι τὴν κόλασιν, ὑπερφανίας ἐδόκει μέρος, οὐ βασιλικῶς, ἀλλὰ τυραννικῶς αὐτῷ, καὶ τοῖς τὰ κοινὰ τῶν ἀρχομένων ὀλιγώρως, θεῖναι τὴν τιμωρίαν παρανομότερον. Ταῦτα μὲν οὖν, καθ' ὁμοιότητα δ' [b] λοιπῶν πρόσω γινόμενα, μέχρι τῶν ἀμφὶ τοὺς ἐπ' αὐτῷ δυσνοίας.

Β'. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ, καὶ τὸ εἰς τὴν Ἰταλίαν πλοῦν ἐποιήσατο, Καίσαρί τε συντυχεῖν ὁρμηθείς, καὶ ἰδεῖν τούς παῖδας οὐ τῇ Ῥώμῃ διατρίβοντας. Καῖσαρ δὲ τά τε ἄλλα φιλοφρόνως αὐτὸν [c] ἐδέξατο, καὶ τοὺς παῖδας, ὡς ἦν τελειοτέρους ἐν τοῖς μαθήμασιν, [d] ἀπέδωκεν ἄγειν εἰς τὴν οἰκείαν. ὡς δ' ἦκον ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, πᾶσι μὲν ἐγένοντο περὶ τὰ μειράκια τὸ ὄχλον ἦν, καὶ περιόπτοι πᾶσιν ἐνομίζοντο, τῷ τε μεγέθει τῆς περὶ αὐτοὺς [e] τύχης κοσμούμενοι, καὶ βασιλικοῦ κατὰ τὰς μορφὰς ἀξιώματος οὐκ ἀποδέοντες. ἐπίφθονοί τε οὕτως ἐδόκουν, Σαλώμῃ τε τῇ τοῦ βασιλέως ἀδελφῇ, καὶ τοῖς Μαριάμμης παῖς διαβολαῖς κεκηλωνισμένοις. ὅτε γὰρ ᾤοντο διυβρίζειν αὐτῷ δίκην δώσειν τὴν εἰς τὴν μητέρα τὴν ἐκείνων παρανομηθεῖσαν. τὴν αὐτὴν δὴ ταύτην ὑπόθεσιν τοῦ δεῖν εἰς τὴν κατ' ἐκείνων διαβολὴν μεταφέρουσι, λοιδοροῦντες καθ' ἡδονὰς συνεῖναι τῷ πατρὶ, διὰ τὸ μηδὲν φανερὸν, ὡς μηδὲ ὅσιον εἶναι δοκεῖν ὅτι ταὐτὸν συνεῖναι τῷ τεκούσης φονεῖ. ταῦτα γὰρ [f] ἀπὸ τῆς ἀληθείας ὅτι ὃ πιθανὸν τὴν αἰτίας φέροντες, κακῶν ἐδύναντο, καὶ τὴν εὐνοίας ἣν εἶχεν εἰς τοὺς παῖδας ἀφαιρεῖν. οὐδὲ γὰρ πρὸς αὐτὸν ἄντικρυς ἔλεγον, ἀλλ' εἰς ὃ λοιπὸν πλῆθος ἐσκόπτιζον τοὺς τοιούτους λόγους· [h] ἐξ ὧν πρὸς Ἡρῴδην ἀναφερομένων ὑποκεκινεύζετο μῖσος, ὃ δ' αὐτῇ τῇ φύσει χρόνῳ νικώμενον. Β'. εἰ μέντοι ᾧ τότε πάσης ὑποψίας καὶ διαβολῆς μείζονι χρώμενος ὁ βασιλεὺς τῇ τοῦ γεγεννηκέναι φιλοστοργίᾳ, καὶ πρὸς ἣν εἶχεν εἰς τοὺς παῖδας εὐμένειαν [i] ἐν ἡλικίαις γενόσιν ἐζεύγνυεν, Ἀριστοβούλῳ μὲν τὴν Σαλώμης θυγατέρα Βερενίκην, Ἀλεξάνδρῳ δὲ τὴν Ἀρχελάου τοῦ [k] Καππαδόκων βασιλέως Γλαφύραν.

que ut perpetuo ſerviat. oportebat enim ut poſt annos ſex manumitteretur. Hoc ipſum, ſicuti tunc æſtimatum erat in animadverſione pœnaque durum & iniquum, *ita* cum arrogantia conjunctum videbatur, quaſi non regio ſed tyrannico more, nulla ratione habita Judæorum reipublicæ, pœnam conſtituere in animum induxiſſet. Atque iſta quidem, eo modo quo conſueverat facta, in parte erant criminationum odiique in ipſum *popularis*.

2. Per id autem tempus profectus eſt in Italiam, quod deſiderarit & cum Cæſare colloqui, & filios ſuos, qui *tum* Romæ agebant, videre. Eumque Cæſar tum alias comiter excepit, tum filios ei, ut jam in diſciplinis perfectos, reddidit domum reducendos. Ubi ab Italia revertebantur, magnum erat populi erga juvenes ſtudium, & conſpicui fiebant omnibus, tum quod fortunarum amplitudine ornati erant, tum quod illis non deerat regiæ formæ dignitas: ſtatimque inviſi eſſe cœperunt & Salomæ regis ſorori, & iis qui calumniis ſuis Mariamnen confecerant. ita enim fore putabant, ut, ſi illi rerum potirentur, ipſi pœnas luerent ob illatam matri eorum injuriam. Itaque hanc ipſam metus cauſam adhibebant, ut calumnias illis ſtruerent, dictitantes, eos patris conſuetudine non delectari, propter necem matris, ut qui religioni ſibi ducerent cum illius interfectore degere. Ita enim à rei veritate ad rationem veriſimilem progredientes lædendi poteſtatem habuerunt, patrique eripiendi ſuam erga filios benevolentiam. neque enim illi quidquam palam dicebant, ſed in vulgus hujuſmodi rumores ſpargebant: quibus Herodi relatis, ſubinde oriebatur odium, quod poſtea natura ipſa vincere non potuit. Eo tamen tempore rex, cum adhuc ei maneret amor genitoris in liberos, omni ſuſpicione & criminatione potentior, & eis honorem habuit, quem debuit, & adultis uxores dedit, Ariſtobulo Berenicen Salomæ filiam, Alexandro vero Glaphyram Archelai Cappadocum regis filiam.

Herodis in Italiam profectio.

Herodis filios Romæ reverſos calumniantur Salome & Pheroras.

II.

Herodes filiis ſuis uxores locat.

ΚΕΦ. Β'.

Ὡς Ἡρῴδης δὶς ἐξέπλευσεν πρὸς τὸν Ἀγρίππαν· καὶ ὡς τὴν κατὰ Ἰωνίαν Ἰουδαίων τοὺς Ἕλληνας ἐπιτιμασαμένων, Ἀγρίππας Ἰουδαίοις τοὺς νόμους ἐβεβαίωσεν.

CAP. II.

Quomodo Herodes ſemel & iterum ad Agrippam navigavit: utque Agrippa, accuſatione à Judæis in Ionia contra Græcos inſtituta, Judæis leges ſuas confirmavit.

Ταῦτα διοικήσας, ἐπειδὴ καὶ Μάρκον Ἀγρίππαν ἐπύθετο καταπεπλευκέναι πάλιν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπιχθεὶς πρὸς αὐτὸν, ἠξίωσεν εἴς τε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ παρελθεῖν, καὶ τυχεῖν ὧν ἔδει φίλου καὶ ἀνδρὸς ξένου καὶ φίλου. καὶ κεῖνος μὲν εὐξας λιπαρῶς ἐγκειμένῳ, ἦκεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Ἡρῴδης δ' ὑδὲν ἀρεσκείας ἀπέλειπεν, ἔν τε ταῖς νεοκτίστοις πόλεσιν ὑποδεχόμενος αὐτὸν, καὶ μετὰ τὰς κατασκευὰς ἐπιδεικνύμενος, πᾶσαν ἀπόλαυσιν διαίτης καὶ πολυτελείας ἐξαλλάττων αὐτῷ καὶ τοῖς φίλοις, ἔν τε τῇ Σε-

HIS factis, cum Marcum Agrippam iterum ab Italia in Aſiam navigaſſe intellexiſſet, eum propere adiit, obſecravitque ut in regnum ſuum veniret, & iis quibus affici oportebat apud hoſpitem & amicum uteretur. Et ille quidem, cum inſtaret urgeretque *Herodes*, annuit, & in Judæam profectus eſt. atque Herodes nihil, quod ei placeret, omiſit, & in oppidis recens conditis eum excipiens, dumque ædificia oſtenderet, ipſi ejuſque amicis omne genus deliciarum & magnificentiæ apparatum exhibens, & apud Sebaſten,

Herodes ad Agrippam navigat.

Agrippa in Judæam venit.

a Ita reſcripſi. in *libris* τὸ δ' ὅπως. Si quis malit, τοῦτ', ὅπερ ἀνελύθη, per me licet. b Sic *Busb.* & *Vat.* τοῦτο πρῶτον in *ceteris*. c Ἐξεδέξατο *Vat.* d Ἀποδόσθαι *Vat.* e Ita *Vat.* ψυχῆς in *ceteris*. ut vertendum ſit, *& quod animi magnitudinem præ ſe ferebant.* f Iterum cum *Cod. Vat.* adſentiente *Epiphanio*, qui vertit, *dum putarent, quod ſi prævalerent, ultionem exigerent de his quæ in matrem ſuam commiſſa videbantur.* Δυναμένων, οἱ μὴ δίκην in *Editis Aliiſque*. g Ita plane cum *Cod. Vat.* in *Editis Aliiſque*, διὰ τὴν ἀληθείας ἄλλας αἰτίας φέροντες &c. h Ἐξ ὧν *Busb. Hen.* & *Vat.* i Ἐν ἡλικίᾳ *Vat.* k Ita *Vat. Busb.* & *Zonar.* Καππαδόκων in *Editis Aliiſque*. l Sic lego cum *Cod. Vat.* μετ' αὐτοῦ ἐπιδεικνὺς in *ceteris*.

Agrippa magnifice excipitur ab Herode.

ſten, & Cæſaream in portu à ſe exſtructo, & in propugnaculis itidem à ſe multis ſumptibus excitatis, Alexandrio *ſcilicet* & Herodio & Hyrcania. Quin & in urbem Hieroſolymitarum eum duxit, ubi ei populus obviam feſto veſtitu prodiit, fauſtiſque acclamationibus eum excepit. Agrippa autem Deo centum boves immolavit, & populo convivium præbuit, nemini rerum lautiſſimarum copia cedens. Is vero, cum ad ſemet oblectandum etiam plures adhuc dies manſiſſet, propter anni tempus feſtinabat: ſibi enim, neceſſe habenti Ioniam repetere, hyeme appetente navigare haud adeo tutum eſſe arbitrabatur.

Convivium lautiſſimum populo dat.

2. Atque ille quidem oram ſolvit, Herode ei, ejuſque comitum clariſſimis, multa largito.

III. Rex vero, cum in ſua ditione hyemem exegiſſet, ineunte vere eum iterum convenire properavit, ſciens eum in Boſporum expeditionem paraſſe: Rhodumque & Coon navigando prætervectus prope ad Lesbum appulit, ratus ſe eo loco offenſurum eſſe Agrippam. Sed à vento aquilonari correptus prohibetur navibus portum tenere. Ille vero *hac de cauſa* aliquot diebus apud Chium morabatur; *ubi* & multos, ipſum *ſalutatum* adeuntes benigne excipiens, regiis proſequitur muneribus: cumque urbis portam prolapſam animadverſiſſet, (quam, bello Mithridatico dejectam, haud facile erat illis, quemadmodum in cæteris fecerant, propter ejus magnitudinem & pulchritudinem inſtaurare) tantum pecuniarum eis contulit quantum ſatis ſuperque eſſe poſſet ad ſtructuram abſolvendam, hortatus ut non ceſſarent, idque ocius facerent, ut ſuum urbi ornamentum reſtituerent. Ille vero, cum ventus leniter flaret, primum Mitylenen, deinde Byzantium delatus, ut audivit Agrippam jam ultra Cyaneos ſcopulos provectum, quanta potuit contentione eum ſequutus eſt. Cumque apud Sinopen, in Ponto eum inveniſſet, ex inſperato quidem viſus eſt cum claſſe appellere, ſe tamen gratum præſtitit, multumque inter ſe amiciſſime conſalutabant, quippe quod Agrippa exiſtimaſſet ſe maximum ejus erga ipſum benevolentiæ & amoris teſtimonium accepiſſe, cum rex tantum mari curſum confeciſſet, & illius rebus opportune interfuiſſet, quibus, regno utpote relicto rerumque ſuarum adminiſtratione, nihil prius & antiquius habuit. In univerſis itaque ei in illa expeditione aderat Herodes, in rebus gerendis ſocius & adjutor, & in ſingulis conſiliarius & autor. ei etiam cum animum remitteret gratus & acceptus, ſoluſque omnium particeps, difficilium quidem propter benevolentiam, jucundorum vero honoris ergo. Quamprimum autem ab illis confecta erant negotia Pontica, quorum cauſa Agrippa illuc miſſus fuerat, minime placuit navibus uti ad revertendum, ſed Paphlagoniam & Cappadociam pertranſeuntes, ac deinde itinere pedeſtri in Phrygiam majorem profecti Epheſum pervenerunt, unde in Samum navibus trajecerunt.

Herodes Agrippam denuo adit.

Apud Sinopen comiter exceptus ab Agrippa.

Magna apud Agrippam eſt in gratia.

ξασῆ, ᾗ Καισαρείᾳ τῇ λιμένα τὸν αὐτῇ κατεσκευασμένον, καὶ τοῖς ἐρύμασιν, ἃ πολλαῖς δαπάναις ἐξωκοδόμησαν, [a] τό,τε Αλεξάνδρειον ᾗ Ηρώδιον ᾗ τὴν Υρκηνίαν. ἦγεν δὲ ᾗ εἰς τὴν πόλιν τῶν Ιεροσολυμιτῶν, ὑπαντώντος τε τοῦ δήμου παντὸς ἐν ἑορτώδει στολῇ, ᾗ δεχομένου τὸν ἄνδρα σὺν εὐφημίαις. Αγρίππας δὲ τῷ Θεῷ μὲν ἑκατόμβοια κατέθυσεν, [b] εἰσία δὲ τὸν δῆμον, ὕδατος τὸ μεγίστου [c] πλήθει λιπόμβος. αὐτὸς δὲ, ὅσον ὅτι τῷ καθ' ἡδονὴν καὶ ἔτι πλείους ὀλιγέσας ἡμέρας, ἀφ' ὧν ἐσπείγετο· ἦν δὲ πλῶν, ὀλιγοήμερος δὲ χειμῶνος, οὐκ ἐνόμιζεν ἀσφαλῆ κομιζομένῳ πάλιν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν Ιωνίαν.

β'. Ἐκεῖνος μὲν οὖν ἀπέπλει, πολλαῖς αὐτὸν δωρεαῖς τετιμηκότος Ηρώδης, [d] καὶ συνεξαπέστειλε τοὺς ὀψιπομπεύσοντας. ὁ δὲ βασιλεὺς, χειμάσας ἐν τοῖς οἰκείοις, γ'. ἔαρος ἠπείγετο συντυχεῖν αὐτῷ, [e] τὸν εἰς Βόσπορον εἰδὼς στρατὸν παρηρτυμένον· καὶ πλεύσας ἀφ' Ρόδου, καὶ Κῶ παρεπλευκὼς περὶ Λέσβον, σφόδρα ἐκεῖ καλαλήφεσθαι τὸν Αγρίππαν. ἐκεῖ δὲ αὐτὸν ἐπολαμβάνει πνεῦμα βόρειον, ἔρημον τὸν ἀναγωγὸν τῶν νεῶν. ὁ δ' ὀψιδρομεῖν ἡμέρας πλείους ἐν τῇ Χίῳ· καὶ πολλοὺς μὲν τῶν παρόντων αὐτῷ δεξιούμενος ἀνελάμβανεν βασιλικαῖς δωρεαῖς. αὐτῆς δὲ τῆς πόλεως ἰδὼν πεπλακυίαν τὸ τεῖχος· λιὼ, ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ καθημαρθεῖσαν, οὐχ ὅσπερ τὰ ἄλλα μέγεθος καὶ κάλλος ἀναρπαῖ ῥᾴδιον λιὼ· χρήματα δὲ οἷς ὅσον μὴ μόνον ἐπαρκέσαι, ἀλλὰ καὶ παρασχεῖν ἐδύνατο τοῖς τὸν συντέλεσαι τὸ κατασκεύασμα, ἐπέτρεπε μὴ παρέρᾳν, ἀλλὰ ῥᾳθίον ἐγείρειν, ἀποκαθιστάντας τῇ πόλει τὸν ἴδιον κόσμον. αὐτὸς δὲ, λήξαντος τοῦ πνεύματος, εἰς Μιτυλήνην κἀκεῖθεν εἰς Βυζάντιον παραγινόμενος, ὡς ἤκουσεν οὔπω Κυανέων ἦλθε πεπλευκέναι Αγρίππαν, μετέπεμψεν εἰς ὁλκάδα. καὶ περὶ Σινώπην [f] τὸν ὁ τῷ Πόντῳ καταλαβὼν, ἀπροσδόκητος μὲν ὤφθη τοῖς ναυσὶν παρασκεύασεν, ἀσμένως δὲ ἐφάνη, πολλά τε φιλοφρονήσεις [g] ἦσαν, ὥστε καὶ μεγίστην πίστιν εὐηφέναι δοκεῖν εὐνοίας καὶ φιλοστοργίας τῆς εἰς αὐτὸν [h] Αγρίππα, τοσοῦτον μὲν πλοῦν ἀνύσαντος τοῦ βασιλέως, οὐκ ἀπολειφθέντος δὲ τῆς οἰκείας χρείας, λιὼ μετὰ τοῦ καταλιπεῖν ἀρχὴν καὶ διοίκησιν οἰκείων πραγμάτων παρορμητήριον ἔσεσθαι. πᾶν γοῦν λιὼ αὐτῷ κατὰ τὸν στρατὸν Ηρώδης, ἔν τε τοῖς πραγματικοῖς συναγωνιστὴς, καὶ τοῖς κατὰ μέρος σύμβουλος. ἡδὺς δὲ καὶ ταῖς ἀντέσεσι, καὶ μόνος ἁπάντων κοινωνὸς, οὐκληρῶν μὴν ἀφ' τὸν εὐνοίαν, ἡδέων δὲ ἀφ' τὸν τιμήν. ὡς δ' αὐτοῖς κατείργαστο καὶ τὰ περὶ τὸν Πόντον, ὧν ἕνεκεν Αγρίππας ἐξάλη, τὸν ἀναχωμβὸν ὐκ ἔτ' ἐδόκει ποιεῖσθαι πλόον. ἀλλὰ [k] διαμειψάμβοι τὴν τε Παφλαγονίαν καὶ Καππαδοκίαν, καὶ κεῖθεν ὅτι τὴν μεγάλης Φρυγίας ὁδεύσαντες, εἰς Εφεσον ἀφίκοντο, [l] πάλιν δὲ ἐξ Εφέσου διέπλευσαν εἰς Σάμον.

πολλαὶ

a Perplexa eſt conſtructio, qualis Atticis familiaris eſt, ut oſtendit *Fr. Steph.* in *Append. ad Dial. Gr.* p. 125 &c. b Εσῆς *Bunb* & *Hen.* c Πλήθει λιπαρέντων *Vat.* πλήθους λιπαρήσαντος *Bunb.* d Καὶ τὸν αὐτὸν *Bunb.* e Videſis *Dionem*, l. 54. p. 538. f Τὸν ὁ τῷ Πόντῳ *Vat.* g Ησαν τοῦ αὐτὸν *Bunb.* h Αχείππου *Hen.* à prima manu. Αγείππου *Vat.* i Ita ex *Gall.* τὸν ἀπολειφθέντος in *cæteris.* k Mallem παραμειψάμβοι. l Ita *Vat.* πάλιν ᾗ ἐξ Εφέσου ἀφικνοῦνται εἰς Σάμον in Editis *Aliiſque.*

a Τιὼν

πολλαὶ μὲν οὖν καὶ καθ' ἑκάστην πόλιν εὐεργεσίαι τῷ Βασιλεῖ κατὰ τὰς χρείας τῶν συντυγχανόντων ἐγένοντο. καὶ γὰρ αὐτὸς ὅσα ἀφ' χρημάτων ἢν ἡ δεξιώσεως οὐ παρέλειπεν, ἐξ αὐτῆς τὰς δαπάνας ποιούμενος· καὶ τῶν παρ' Ἀγρίππα [a] τινῶν ὑπεζητημένων μεσίτης ἦν, καὶ διεπράττετο μηδενὸς ἀτυχῆσαι τὰς δεομένους. οὕτω δὲ καὶ ἐκείνου χρηστοῦ καὶ μεγαλοψύχου πρὸς τὸ παρέχειν ὅσα, τοῖς ἠξιωκόσιν ὠφέλιμα ὄντα, μηδὲν τῶν ἄλλων ἐλύπει, πλεῖστον ἡ τοῦ Βασιλέως ἐποίει ῥοπὴ, προτρέπουσα πρὸς τὰς εὐεργεσίας οὐ βραδυνόντα Ἀγρίππαν. [b] Ἰλιεῦσι μὲν γὰρ αὐτὸν διήλλαξεν ὀργιζόμενον, ἔλυσε δὲ Χίοις τὰ πρὸς τὸν Καίσαρος ὑπηρόπους χρήματα, καὶ τῶν εἰσφορῶν ἀπήλλαξεν· τοῖς δὲ ἄλλοις καθ' ὁτιοῦν ἐκάστοις παρέσχετο.

Et quidem multa per ſingulas civitates, Herodis in gratiam, data erant ab *Agrippa* beneficia, prout ſupplicantibus opus erat. Quin & *Herodes* ipſe nihil prætermiſit, quod, pecuniam largiendo & amice *omnes* recipiendo, præſtare potuit, ſumptibus etiam de ſuo erogatis; quotieſque deſideraretur aliquid interceſſit apud Agrippam, effecitque ut voti compotes fierent quicunque opem rogabant. Cum autem & ille eſſet *natura* benignus, animique magnifici ad largiendum quicquid petentibus prodeſſet, modo alios non læderet, non leve momentum erat & in rege, ad incitandum Agrippam vel ſponte currentem ad beneficentiam. Nam Ilienſibus, cum eis iraſceretur, illum reconciliavit, & pro Chiis debitam Cæſaris procuratoribus pecuniam perſolvit, & à tributis *eos* liberavit; itemque aliis, quacunque in re ſingulis opus eſſet, *libenter* adfuit.

Agrippa, Herode intercedente; multa multis conferens.

γ'. Τότε δὲ πρὸς τ' Ἰωνίαν αὐτῷ γενομένων, πολὺ πλῆθος Ἰουδαίων, ὁ τὰς πόλεις ᾤκει, προσῆλθε, χαρᾷ καὶ παῤῥησίᾳ ἐπειλημμένοι· καὶ τὰς ἐπηρείας ἔλεγον ἃς ἐπηρεάζοντο, μήτε νόμοις οἰκείοις ἐῶμενοι χρῆσθαι, δίκας τε ἀναγκαζόμενοι διδόναι κατ' ἐπήρειαν τ' [c] εὐδυνόντων ἐν ἱεραῖς ἡμέραις, καὶ τ' εἰς Ἱεροσόλυμα χρημάτων ἀναπεμπομένων ἀφαιροῦντο, στρατιῶν καὶ λειτουργιῶν ἀναγκαζόμενοι κοινωνεῖν, καὶ πρὸς ζῶντα δαπανᾶν τ' ἱερῶν χρημάτων, ὧν ἀφείθησαν ἀεί, Ῥωμαίων αὐτοῖς ὑπερψάντων κατὰ τὰς οἰκείας ζῆν νόμους. τοιαῦτα κατηγόρουν, [d] παρητήσατο μὲν ὁ βασιλεὺς ἀκοῦσαι Ἀγρίππαν αὐτῷ [e] διαλογισμῶν· Νικόλαον δέ τινα τῶν αὐτῷ φίλων ἔδωκεν εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ δίκαια. τῷ δὲ Ἀγρίππα Ῥωμαίων τε τοὺς ὁ τέλει, καὶ βασιλέων καὶ δυναστῶν τοὺς παρόντας αὐτῷ συνέδρους ποιησαμένῳ, καλέσας ὁ Νικόλαος ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων [f] ἔλεξεν.

3. Tunc vero, cum in Ioniam veniſſent, magna Judæorum multitudo (qui urbes illas incolebant) ad Agrippam, occaſione fiduciaque ſumpta, ſe contulerunt: & apud eum de injuriis, quæ ſibi fierent, expoſtulabant, ut qui ſuis uti legibus prohibeantur, & ſacris *diebus* in jus vocentur magiſtratuum iniquitate, & pecuniis ſpolientur quas Hieroſolyma *ad templum* mittere vellent, coganturque ad obeundam militiam & publica munera, & in ea ſacras pecunias inſumere, quibus ſemper ſoluti erant, cum eis Romani ſecundum patrias leges vivere permiſiſſent. Hæc dum vociferantur, rogavit Herodes Agrippam, ut illorum rationes audire vellet: allegavitque quendam ſuum amicum, nomine Nicolaum, qui Judæorum cauſam ageret. Cumque aſſeſſores ſibi advocaſſet Agrippa, Romanorum primos & qui aderant reges & principes, Nicolaus pro Judæis dicere aggreſſus eſt.

Iones Judæi de Græcis apud Agrippam expoſtulant.

δ'. "Ἅπασι μέν, ὦ μέγιστε Ἀγρίππα, τοῖς ἐν χρείᾳ "γεγενημένοις, ἀνάγκη καταφεύγειν ὅπῃ τὸν ἀφελέσθαι "τὰς ἐπηρείας αὐτῶν δυνησομένους· τοῖς δὲ νῦν συντυχά- "νουσι καὶ παῤῥησία. τυχόντες γὰρ πρότερον [g] ὑμῶν "οἵους ἠύξαντο πολλάκις, τὸ μὴ τοὺς χείρους ἀφαι- "ρεῖσθαι δι' ὑμῶν [h] αὐτοῦντας τῶν δεδωκότων, καὶ ζῶν- "τα εὐλήφοτες μὲν αὐτὰς πρὸ τούτων, οἷς μόνοις δι- "δόναι δυνάμεις, ἀφαιρούμενοι δ' ὑπ' οὐδενὸς κρείτ- "τονος, ἀλλ' ὅς ἴσον ἔχειν αὐτοῖς [i] ἀρχομένοις ὁμοίως "ὑμῶν ἴσασιν. καὶ τοι γε εἰ μεγάλων ἠξιώθησαν, ἔπαι- "νός ὅτι τῶν τετυχηκότων, ὅτι τοσούτων παρέχον αὐ- "τοὺς ἀξίους· εἶτα μικρῶν, αἰσχρὸν μὴ καὶ ζῶντα βε- "βαιοῦν τοὺς δεδωκότας. οἵ γε μὴν ἐμποδὼν ὄντες "καὶ πρὸς ἐπήρειαν χρώμενοι Ἰουδαίοις, εὔδηλον ὡς "ἐφ' ᾧ ἀδικοῦσι τοὺς εὐληφότας, εἰ μὴ νομίζοιεν ἀγα- "θοὺς οἷς [k] ὁ κρατῆσοι ἐμαρτύρησαν, ὁ τῷ καὶ τοιαῦ- "τα δεδωκέναι, καὶ τοὺς δεδωκότας, εἰ τοὺς χείρους "αὐτῶν ἀβεβαίους ἀξιοῦσι γενέσθαι. [l] εἰ δέ τις αὖ- "τοὺς ἔροιτο δύο τούτων ἥτερον ἐθέλοιεν ἂν ἀφαιρεθῆναι,

4. "Equidem omnes, Agrippa potentiſſime, "qui in anguſtiis ſunt, neceſſe habent ad eos "confugere, qui malis ipſos levare poſſunt: "hi vero, qui nunc ſupplices adſunt, etiam fi- "ducia freti *accedunt*. Cum enim vos jam "ante habuerint quales *ut eſſetis* multis votis "expetiverunt, ne beneficia illis *veſtra* eripian- "tur per vos poſtulant qui ea dediſtis: præſer- "tim cum ea quidem ab iſtis acceperint, qui- "bus unica erat dandi poteſtas; eiſdem vero "privati ſint, non à ſuperioribus, ſed ab illis, "quos ſciunt æque ac ipſos veſtro imperio ſub- "jectos eſſe. quanquam ſi magna aſſequuti fue- "rint, id ipſis in laude ponendum, quod tan- "tis ſeſe dignos præſtiterint; ſin parva, turpe "erit, quod ea confirmare nolint ii ipſi qui de- "derint. Minime enim dubium eſt quin iſti, "qui Judæos impediunt & modis indignis tra- "ctant, eo ipſo quod injurii ſint eis qui *bene- "ficia* acceperint, ſi bonos eſſe non exiſtiment, "quibus viri optimi, tam præclare de illis me- "rendo, teſtimonium tribuerunt; & illis etiam "*injurii ſint* qui ea dederint, ſi gratiam illo- "rum irritam fieri poſtulant. Si quis autem "eos interroget, utrum horum malint ſibi eripi, "vitam,

Nicolai Damaſceni concio.

a Τινῶν *Gall.* *b* Vide Excerpta ex *Nicolao Damaſceno* edita per *Valeſium*, p. 418. *c* Ita cum *Cod. Vat.* εὐδυνόντων in *cæteris.* *d* Ita *Hen.* παρητήσατο *Busl.* παρεκτήσατο in *Editis Aliiſque.* *e* Sic *MSS.* Διαλογισμῶν in *Editis.* *f* Ἔλεγεν *Busl.* *g* Ita cum *Cod. Vat.* ὑμῶν deeſt in *cæteris.* *h* Iterum è *Cod. Vat.* αὐτοῦντας in *Editis Aliiſque.* *i* Eo modo *Vat.* & *Hen.* à prima manu. ἀρχομένους in *Editis Aliiſque.* *k* Οἱ κρατοῦντες *Vat.* *l* Ita *Vat.* ὅτις in *cæteris.*

"vitam, an patrios ritus, pompas, ſacrificia
"& feſta, quæ Diis ſuis *in honorem* adhibentur;
"probe novi quod omnia potius perpetien-
"da eſſe ducent, quam ut aliquid ex inſtitutis
"patriis imminui ſinant. Quin & multi pro-
"pter iſta bella movent, ſummopere caventes
"ne quis ea tranſgrediatur: atque felicitatem,
"qua nunc univerſum hominum genus per vos
"fruitur, eo ipſo metimur, quod per provin-
"cias ſingulis liceat ſua ſolennia obſervare, mo-
"reque ſuo vivere. Et hoc quidem, quod illi
"ipſi ægre ferrent, contra alios facere vi co-
"nantur; quaſi non æque nefarie agant, ſive
"ſuam in deos pietatem negligant, ſive aliis
"contra jus faſque ſacra ſua adimi velint. Al-
"terum vero *illud* jam conſideremus. nunquid
"populus eſt, aut civitas, aut hominum natio, cui
"non maximum bonorum viſum eſt imperii
"veſtri patrocinium, & populi Romani pote-
"ſtas. Eſtne ullus qui veſtra beneficia irrita eſſe
"deſiderat? nemo certe, niſi mentis inops. neq;
"enim reperiuntur qui illorum publice priva-
"timque participes non fuerunt. Atqui veſtro
"quicunque munere conceſſa aliis auferre vo-
"lunt, nihil ſibimet, ex iis quæ vobis accepta
"debent, firmum & incolume relinquunt: quan-
"quam ea ejuſmodi ſint beneficia quæ ex di-
"gnitate æſtimari nequeunt. Nam ſi regnorum
"quæ olim fuerint præſentiſq; imperii rationem
"haberent, inter multa ab eo ad felicitatem il-
"lis ſuppeditata, etiam & hoc inſtar omnium
"agnoſcendum, quod non amplius ſervi ſed li-
"beri videantur. Noſtræ autem res, licet præ-
"clare nobiſcum agatur, non ita comparatæ
"ſunt ut invidiam nobis pariant. per vos enim
"factum eſt ut una cum omnibus vitam feli-
"citer degamus; & hoc ſolum cum aliis com-
"mune habere poſtulavimus, ut ſine impedi-
"mento nobis liceat patriam pietatem colere.
"id quod & in ſe videatur haud invidendum,
"& è re illorum eſſe qui conceſſerint. nam
"ſi Deus honore delectetur, illis etiam dele-
"ctatur qui permittunt ut honore afficiatur.
"Porro noſtris in inſtitutis nihil ab humanita-
"te alienum, ſed pietati omnia conſentanea,
"& cum juſtitia ſalutari conjuncta. Neque
"enim præcepta *noſtra* occultamus, quibus ad
"vitam inſtituendam utimur, ut *veteris* pie-
"tatis monumentis noſtræque inter homines
"profeſſionis. Septimum etiam diem addici-
"mus inſtitutis noſtris & legibus perdiſcendis,
"volentes ut hiſce, æque ac aliis quibuſcun-
"que, meditandis incumbamus, quibus ob-
"temperando peccata vitabimus. Et pulchra
"quidem *apparebunt*, ſi cui lubet ſigillatim
"ea diſcutere; nobis vero etiam antiqua eſſe
"*perſuaſum eſt*, licet nonnullis haud ita vi-
"deantur: adeo ut à vetuſtatis illorum honore
"ægre diſceſſuri ſint, qui pia mente ea accepe-
"runt & obſervant. Iſta *tamen* nobis vi & in-
"juria auferunt: immo & pecuniam, quam Deo
"dicandam colligimus, ſacrilege diripiunt, &

"ὅ ζῆν, ἢ τὰ πάτρια ἔθη, τὰς πομπὰς, τὰς θυ-
"σίας, τὰς ἑορτὰς, ἃς τοῖς νομιζομένοις παρασάγε-
"σι θεοῖς, εὖ οἶδ' ὅτι πάντα μᾶλλον αἱρήσονται πα-
"θεῖν, ἢ καταλύσαι τι τῶν πατρίων. καὶ γὰρ τοὺς
"πολέμους οἱ πολλοὶ διὰ ταῦτα αἱροῦνται, φυλατ-
"τόμενοι μὴ παραβαίνειν αὐτά· καὶ τὴν εὐδαιμονίαν,
"ἣν νῦν τὸ σύμπαν τῶν ἀνθρώπων γένος δι' ὑμᾶς ἔχει,
"τούτῳ μετεσῦμεν, τῷ ἐξεῖναι κατὰ χώραν ἑκάστοις
"τὰ οἰκεῖα τιμᾶσιν ἄγειν, καὶ διαζῆν. τοῦτο μὲν οὖν
"οὐκ ἂν αὐτοὶ παθεῖν ἑλόμενοι βιάζονται δρᾶν κατ'
"ἄλλων, ὥσπερ οὐχ ὁμοίως ἀσεβοῦντες, εἴ τι τῶν οἰ-
"κείων εἰς θεὸς [a] ὁσίων ἀμελοῖεν, εἴ τι τὰ οἰκεῖά τι-
"σιν ἀνοσίως [b] καταλύοιντο. τὸ δ' ἕτερον ἤδη [c] σκο-
"πῶμεν. ἔστι τις δῆμος, ἢ πόλις, ἢ κοινὸν ἔθνος
"[d] ἀνθρώπων, οἷς ὑ μέγιστον ἀγαθὸν πέφυκεν ἡ παρὰ-
"σια τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς, καὶ τὸ Ρωμαϊκὸν κρά-
"τος; ἐθέλοι δ' ἄν τις ἀκύρους τὰς ὑπηκόους εἶναι
"χάριτας; οὐδεὶς οὐδὲ μανόμενος. οὐδὲ γὰρ εἰ-
"σὶν οἳ μὴ μετέχοντες αὐτοῖς ἰδίᾳ καὶ κοινῇ. καὶ
"μὴν οἵ τινες ὧν ὑμεῖς ἔδοτε παραιρούμενοι, βέ-
"βαιον ὑπ' αὐτοῖς οὐδὲν ὧν δι' ὑμᾶς ἔχουσιν ὑπολε-
"λείπηται. καί τις τὰς μὲν τούτων χάριτας, οὐ-
"δὲ μετρῆσαι δυνατόν ἐστιν. εἰ γὰρ ἀλογίσαιντο
"τὴν [e] πάλαι βασιλείαν, καὶ τὴν νῦν ἀρχὴν,
"πολλῶν ὄντων ὅσα παρὰ εὐδαιμονίαν αὐτοῖς ἐπέ-
"δωκεν, ἔτι κατὰ πάντων ἀρκεῖ τὸ μηκέτι δυ-
"λοις, ἀλλὰ ἐλευθέροις φαίνεσθαι. τὰ δ' ἡμέ-
"τερα, καὶ λαμπρῶς παραπόντων, οὐκ ἔστι ὑπό-
"φθονα. δι' ὑμᾶς γὰρ καὶ μετὰ πάντων εὐτυχοῦ-
"μεν, καὶ τούτου μόνου μετέχειν ἠξιώσαμεν, ἀκω-
"λύτως τὴν πάτριον εὐσέβειαν διαφυλάττειν, ὃ καὶ
"καθ' αὑτὸ δόξειεν οὐκ ὑπίφθονον, καὶ παρὰ τῶν
"συγχωρησάντων εἶναι. τὸ γὰρ θεῖον, [f] εἰ χαίρει τι-
"μώμενον, χαίρει τοῖς ὑπηρέτουσι τιμᾶν. ἐθῶν τε
"τῶν ἡμετέρων, ἀπάνθρωπον μὲν οὐδέν ἐστιν· εὐσεβῆ
"δὲ πάντα καὶ τῇ [g] σωζούσῃ δικαιοσύνῃ συγκε-
"χωρισμένα. καὶ οὔτ' ἀποκρυπτόμεθα τὰ παραγ-
"γέλματα οἷς χρώμεθα πρὸς τὸν βίον, ὑπομιμή-
"μασιν τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ὑπερ-
"δολμάτων. τιθέντες τε ἑβδόμῳ τῶν ἡμερῶν ἀνίεμεν τῇ
"μαθήσει τῶν ἡμετέρων ἐθῶν [h] καὶ νόμων, μελέτῃ
"ὥσπερ ἄλλου τινὸς καὶ τούτων ἀξιοῦντες εἶναι, [i] δι'
"ὧν οὐχ ἁμαρτησόμεθα. καλὰ μὲν οὖν ἐὰν ἐξε-
"τάζῃ τις καὶ καθ' αὑτὰ τὰ ἔθη, παλαιὰ δὲ ἡμῖν
"κἂν μή τισι [k] δοκῇ· ὥστ' αὐτῶν καὶ τὸ τῶν χρό-
"νου τιμητὸν [l] δυσαποδίδακτον εἶναι τοῖς ὁσίως παρει-
"ληφόσιν καὶ διαφυλάττουσιν. τούτων ἡμᾶς ἀφαι-
"ρούμενοι κατ' ἐπήρειαν, χρήματα μὲν ἃ τῷ Θεῷ
"συμφέρομεν ἐπώνυμα [m] διαρπάζοντες, καὶ φανερῶς
ἱερο-συ-

a Ita *Vat.* ὁσίως in *Editis Aliiſque.* b Καταλυθεῖεν *Vat.* c Ita *Hen.* & *Epiphan.* σκεπτόμεθα in *reliquis.* d Sic *Vat.* & *Epiphan.* ἀνθρώποις in *cæteris.* e Iterum cum *Cod. Vat.* & *Epiphan.* πᾶσαν in *Editis Aliiſque.* f Ita *Vat.* & *Epiphan.* ut puto. ἀεὶ χαίρει in *Editis Aliiſque.* qua lectione retenta, mox legendum, τῷ χαίρει, vel χαίρει τε τιμώμενον. g Σωιζούσῃ *Vat.* forſan pro σωιζούσῃ. h Καὶ νόμων μελέτῃ *Hen.* Ϛ νόμων μελέτῃ *Vat.* forſan pro νόμων μελέτῃ. i Illud δι' habuimus è *Cod. Vat.* k Δοκεῖν *Hen.* l Ita reſcribere placuit è *Cod Vat.* ὡς' αὐτῶν Ϛ τῇ τῶν χρόνου τιμιᾷ τὸ δυσαποδίδακτον εἶναι in *Editis Aliiſque.* in *Epiphanii* verſione, *ut earum honor per longitudinem temporis non facile repellatur ab his qui eas caſte cuſtodiunt.* m Διαφθείροντες *Vat.* non ita *Epiphanius*, qui vertit, *rapientes.*

a Ita

"ἀφορολλήτους, πλὴν δὲ Ἰόππης, καὶ ταῖς ἑορ-
"ταῖς ἄγουσι δίκαιόν ἐστι, καὶ πραγματείας ἄλ-
"λας, ἃ κατὰ χρείαν τοῦ συναλλαγμάτων, ἀλλὰ
"κατ' ἐπήρειαν τῆς θρησκείας· ἴδιά καὶ συμέτοικον ἡμῖν,
"μίσος δ' ἄν λάβοιεν αὐτοῖς αὐτοὶ πεποιθό-
"τες. ἡ γὰρ ὑμετέρα κατὰ πάντων ἀρχὴ, γενομένη
"μία, τὸν μὲν εὔνοιαν ὀφείλει, τὸν δύσνοιαν ἀφεῖ-
"ναι τοῖς τοῦτον αἱρουμένοις. ταῦτ'
"οὖν ἀξιοῦμεν, ὦ μέγιστε Ἀγρίππα, μὴ κακῶς πά-
"σχειν, μηδὲ ἐπηρεάζεσθαι, μηδὲ κωλύεσθαι τοῖς ἔθ-
"εσι χρῆσθαι τοῖς ἡμετέροις, μηδ' ἀφαιρεῖσθαι τοῦ
"ὄντων, μηδ' ἃ μὴ βιαζόμεθα τούτοις, ὑπὸ τού-
"των βιάζεσθαι. καὶ γὰρ οὐ δίκαια μόνον ἐστὶν,
"ἀλλὰ καὶ ὑφ' ὑμῶν δεδόμενα τυγχάνει ἐστί. καὶ
"δυνάμεθα καὶ πολλὰ δόγματα τῆς συγκλή-
"του, καὶ τοὺς ὀπὸ τῷ Καπιτωλίῳ κειμένους δέλ-
"τους, ὑπὲρ τούτων ἀναγινώσκειν. ἃ δεῖλον μὲν ὡς
"μετὰ τοῦ σου τῆς ἡμετέρας εἰς ὑμᾶς πίστεως ἐδόθη,
"κύρια δὲ κἂν εἰ μηδενὸς ὑπάρχοντος ἐγκείσεσθαι.
"φεῖδον γὰρ οὐ μόνον ἡμῖν, ἀλλὰ πᾶσιν ἀνθρώποις,
"τὰ μὲν ὄντα ἐφυλάξασθε, μείζω δὲ τῆς ἐλπιζο-
"μένου προσθέντες, ὑπερβεβήκατε τῷ κρατεῖν. καὶ δύναιτ'
"ἄν τις ἐπιξιὼν τὰς ἐκείνων εὐτυχίας, ἃς δι' ὑμῶν
"ἔσχον, ἀπαριθμῆσαι ποιούμενος τὸν λόγον. ἵνα μέντοι
"καὶ δικαίως ἁπάντων αὐτῶν τυγχάνοντες, ἑαυτοὺς δόξ-
"δεύξομεν, ἀρκεῖ τοῖς παρρησίαν ἡμῖν, τὰ μὲν πρό-
"σθεν σιωπήσεσθαι, τῷ βασιλεύοντι τῶν ἡμῶν, καὶ σοὶ
"προσκαλέσασθαι, εἰπεῖν. ὁποῖα μὲν οὖν ἀφ' ὑμῶν
"ὑμέτερα ἔσχον προθυμίαν; ποῖα δὲ πίστις ὀφ-
"δεῖσα ἐστίν; τίς δὲ ἐν νήσοις τιμή; ποίᾳ δὲ χρείᾳ
"μὴ εἰς παρόντα ὥρα; τί δὲ κωλύει, καὶ τὰς ὑμε-
"τέρας χάριτας, τῶν εἰς τοσοῦτον εὐεργεσιῶν ἀριθμὸν ἐλ-
"θεῖν; δίκαιον δ' ἴσως μηδὲ τὸν τοῦ πατρὸς Ἀντιπάτρου πα-
"ρελιπεῖν ἀνδραγαθίαν ἀμνημόνευτον, ὃς, εἰς Αἴγυ-
"πτον εἰσβεβληκότος Καίσαρος, δισχιλίοις ὁπλίταις
"βοηθήσας, ἅτ' ὢν τοῖς κατὰ γῆν ἀγῶσιν, ἔδοξ' ὅτι
"πᾶν ἄνδρ, δεύτερος ἐκτάζετο. καὶ τί δεῖ λέγειν
"ὅσην ὠφέλειαν παρέσχε ῥοπὴν τῷ τότε καιρῷ, καὶ πό-
"σων καὶ τίνων δωρεῶν ὑπὸ Καίσαρος ἠξιώθησαν;
"ἄνωθεν δεῖ ἐπιμνῆσαι τῶν ἀρετῶν, ἃς ἐγκατέ-
"τότε Καίσαρ τῇ συγκλήτῳ, καὶ εἰς δημοσίαν τιμὰς
"καὶ πολιτείαν ἔλαβεν Ἀντίπατρος. ἀρκέσει γὰρ τοῖς
"τὴν τιμήσειν τῶν καὶ τὰς χάριτας ἡμᾶς κατ' ἀξίαν
"ἔχειν, καὶ μὴ δι' ὧν τὸ βέβαιον αὐτοῖς αἰτεῖν, παρ'
"ὧν καὶ πρότερον μὴ δόξαντας ἴδιον ἐλπίσαι, τὸν τῶν
"βασιλέων πρὸς ὑμᾶς ἀφθόνων καὶ τὸν ὑμέτερον
"πρὸς αὐτὸν ὁρᾶσθαι. ἀπαγγέλλεται δὲ ἡμῖν ἐπὶ
"τ' ἐκεῖ Ἰουδαίαν, ὡς μὲ ἐπίδοξος τῆς χώρας ὑμεῖν,
"ὡς δὲ ἀπέδοσας τῷ Θεῷ τέλεια θύματα, τιμῶν αὐ-
"τὸν ὀπτηλείαις εὐχαῖς, ὡς δὲ τ' δῆμον ἑστίασας, καὶ τὰ
"παρ' αὐτῷ ἐκείνῳ ξένια προσῆκεν. ταῦτα δὲ πάντα ἐν

"tributa à nobis exigunt, & feſtis diebus in ju-
"dicia nos vocant, atque ad alia negotia ob-
"eunda, quibus non opus eſſet ex rerum con-
"tractarum fide, ſed ut religionem noſtram
"injuria afficerent: cui & *illi* nobiſcum con-
"ſcii ſunt, ut qui odio in nos præter jus &
"fas omne flagrarint. Nam cum veſtrum in
"univerſos imperium ex æquo ſit, ita compa-
"ratum eſt ut benevolentiam *mutuam* alat
"odioque obſiſtat, ſi qui huic potius quam illi
"ſtudeant. Iſta itaque te rogamus, Agrippa
"potentiſſime, ne quid mali patiamur, neque
"injurioſe tractemur, neque inſtitutis noſtris
"uti prohibeamur, neque fortunis noſtris ſpo-
"liemur, neque illorum vi opprimamur cum
"vim iis nullam adhibeamus. nam & iſta non
"ſolum æqua & juſta ſunt, ſed & antea ve-
"ſtro beneficio conceſſa. Poſſumus & multa
"de iiſdem ſenatus conſulta, & tabulas in Ca-
"pitolio poſitas recitare. quibus ſane, fide
"noſtra perſpecta, noſmet ornaſtis, ſacroſan-
"ctis alioqui futuris, etiamſi gratiam veſtram
"noſtra non præceſſiſſent merita. Nam non
"ſolum nobis ſed & omnibus mortalibus ſua
"conſervaſtis, multiſque præter opinionem in
"majus auctis vincendo benefacitis. adeo ut
"in immenſum dicendi campum excurreret,
"qui ſingulorum res proſperas, quas vobis ac-
"ceptas referunt, numerando percenſeret. Ve-
"rum ut noſmet iſtis omnibus *beneficiis*, quæ
"in nos contuliſtis, non indigenos oſtendamus,
"ſufficiat nobis ad confidentiam, priora omnia
"ſi tacuerimus, de eo, qui jam regno potitur
"tibique affidet, *pauca* dicere. Quod enim ille
"benevolentiæ *aut officii* genus veſtræ familiæ
"non præſtitit? qua in re fides ejus defidera-
"ta? quemnam erga vos honorem non exco-
"gitavit? ad quam neceſſitatem non primus
"adfuit? Quid igitur vetat, quo minus veſtra
"beneficia tantis ejus in vos meritis reſpon-
"deant? Forſan & par eſt ut patris ejus Anti-
"patri fortitudinem ſilentio non prætereamus,
"qui, expeditione in Ægyptum facta à Cæſa-
"re, cum duobus armatorum millibus ſup-
"petias tulit, & tam terreſtribus quam navali-
"bus præliis nemini cedere compertus eſt. Et
"quidni dicerem, quantum illi eo tempore rebus
"ejus momentum attulerint, & quantis & qua-
"libus muneribus à Cæſare donati fuerint? cum
"antea debuerim literarum mentionem feciſſe,
"quas tunc Cæſar ſenatui ſcripſit; & quomo-
"do à populo honores & jus civitatis obtinuit
"Antipater. Hæc enim ſatis indicant, nos non
"immerito veſtra conſequutos eſſe beneficia,
"nec *ſine ratione* petere, ut ea nobis confir-
"mares, quæ, ſi prius data non fuiſſent, à te
"ſperare nobis licuiſſet, ſpectantibus regis erga
"vos animum, veſtrumve in illum. Quin &
"nunciatum eſt à Judææ incolis, quam amice
"& benevole provinciam ingreſſus es, utque
"Deo juſta ſacrificia obtuliſti, & votis rite ſu-
"ctis illum honoraſti, atque populum epulis
"adhibuiſti, ejuſque non dedignatus es hoſpi-
"talia munera. Atque hæc omnia, quibus
"vir

a Ita *Vat.* ἀφόβιστος in *reliquis*. *b* Δεδομένα δὲ *Vat.* *c* Υπαρξὲν *Vat.* *d* Φυλάξασθε *Vat.* *e* Ἔχειν *Vat.* *f* Ita lego. τῶν ἡ χρείᾳ in *libris*. *g* Sic *Hen.* ἐφῶ in *cæteris*. *h* Ita lego. ὑμετέρας in *libris*. *i* Καλὸν *Vat.* interpretamentum, ut puto, vocis δίκαιον. *k* Illud εἰς ἐ *Cod. Vat.* *l* Ἀναμνῆσαι *Vat.* *m* Ταῦτα τὰ περὶεμὰ *Vat.* *n* Ita *Vat.* & *Gall.* δόξαντας in *Edit. Aliiſque.*

"vir in tanta dignitate conſtitutus à gente &
"urbe exceptus fuerit, pro argumentis haberi
"debent amicitiæ inter te & Judæorum gen-
"tem ſancitæ, propter neceſſitudinem quæ tibi
"cum Herodis domo interceſſit. Horum te ad-
"monentes, regiſque, qui jam præſto eſt tibi-
"que aſſidet, nihil præterea poſtulamus, quam
"ut ea, quibus nos impertiri voluiſtis, aliorum
"vi & injuria nobis eripi non patiamini.

5. Cum ejuſmodi orationem Nicolaus habuiſſet, Græci quidem nullatenus interceſſerunt: non enim ut in judicio de rebus iſtis litigabatur, ſed ſupplicatio erat contra vim. nec illi quidem omnino inficiabantur, ſe iſta feciſſe: ſed eo ſe tegebant, quod dicerent Judæos ipſorum finibus uti, & in eo nunc injurios eſſe. Illi vero ſe bono genere eſſe demonſtrarunt, quodque *ubi verſarentur ibi* leges ſuas haberent in
V. pretio, in eo illis injuriam non facere. Quam-
Agrippa Judæorum immunitates confirmat. obrem Agrippa, intellecto quod vim paterentur, ſic reſpondit. "Se quidem propter Hero-
"dis in ipſum benevolentiam & amicitiam pa-
"ratum eſſe Judæis poſtulata concedere, eaque
"etiam in ſe juſta exiſtimare: adeo ut ſi plura
"quidem petiiſſent, non gravaretur ea illis lar-
"giri, dummodo ſine incommodo fieret impe-
"rii Romani. quoniam vero *tantum* poſtulant
"ut quæ prius acceperint rata maneant, ſe con-
"firmatum dare, ut nemo illis injuriam faciat
"inſtituta ſua obſervare perſeverantibus". Cum iſta dixiſſet, concionem dimiſit. Atque Herodes coram ſtans ipſum ſalutabat, & quod ita in illos affectus eſſet gratias agebat. Ille vero hiſce delectatus paria referebat, illum in ſuos complexus accipiens ſalutanſque. Et tunc quidem à Lesbo diſceſſit. Rex autem mari do-
A Lesbo digreditur. mum reverti ſtatuit, atque ubi Agrippæ valedixerat oram ſolvit: & non multis poſt diebus Cæſaream appulit, vento uſus ſecundo. Indeque Hieroſolyma profectus convocavit omnem po-
Herodes, Hieroſolyma reverſus, quæ in itinere geſſerit, populo exponit. pulum (ingens autem erat etiam ex agris multitudo) atque in mediam concionem progreſſus, eis totius itineris ſui rationem expoſuit, ſeque Judæis in Aſia perfeciſſe, ut deinceps ſua jura quiete retenturi eſſent. Prolixam etiam de rebus ſuis proſperis regnique adminiſtratione narrationem fecit, ut in omnibus utilitatis eorum ſtudioſus fuerit; atque lætitia elatus, quartam ſuperioris anni vectigalium partem eis condonavit. Illi vero, & gratia & oratione *regis* mirifice capti, vehementer lætati diſceſſerunt, bona multa *proſperaque omnia* regi optantes.

"οὐ [a]ἔθνει γ' πόλει τοσοῦτον ὑπερῆρεν ἄνδρα τοσούτων ὑπερβολῶν
"πραγμάτων δεξιώματα, καὶ σύμβολα φιλίας χρὴ δο-
"κεῖν, ἣν ἀπέδωκας τῷ Ἰουδαίων ἔθνει, τῆς Ἡρώδου
"προξενήσεως αὐτῷ ἕνεκα. τούτων ὑπομιμνήσκοντές σε,
"καὶ αὐτῷ δ' παρόντος καὶ συγκαθεζομένῳ βασιλέως,
"ἀξιώσαμεν θεῖτόν ὄφλειν, ἃ δ' αὐτοὶ δεδώκατε,
"ταῦτ' ἄπρα ἄλλων μὴ θεῖναι δεῖν ἁφαιρουμένους.

ε'. Τοιαῦτα δὲ τοῦ Νικολάου διελθόντος, ἐγένετο μὲν ὀδεμία τῶν Ἑλλήνων ἀντικατάστασις· οὐδὲ γὰρ ὡς ἐν δικαστηρίῳ, περὶ τῶν πεπραγμένων διελάμβανον, [b]ἀλλ' ἡ ἔντευξις ἦν ἐβιάζοντο. καίτοι ἀπολογία μὲν οὐδεμία, τοῦ μὴ ταῦτα ποιεῖν πρόφασις δέ, ὡς τῇ χώρᾳ αὐτῶν ἐνῴκηνται, πάντα νῦν ἀδικοῦν. ἃ δὲ εὐγενεῖς τε αὐτοὺς ἐδείκνυσαν, καὶ τῷ τὰ οἰκεῖα τιμᾶν, μηδὲν λυπεῖντες οἰκεῖν. συνιδὼν οὖν Ἀγρίππας βιαζο- ε'.
μένους, ἀπεκρίνατο ταῦτα. "Ἐμοὶ μὲν τῷ Ἡρώδου
"πρὸς αὐτὸν εὐνοιάν τε καὶ φιλίαν, ἕτοιμον εἶ πᾶν
"ὑπὲρ χαρίζεσθαι [c]Ἰουδαίοις ἀξιοῦσιν, καὶ καθ' αὐτὰ
"δὲ δίκαια δοκεῖν· ὥστ' εἰ μὲν ἐδέοντο καὶ πλείονα,
"οὐκ ἂν ὀκνῆσαι τάχα [d]μὴ λυπεῖντα τῷ Ῥωμαίων
"ἀρχῷ προσάγειν. [e]ἐπεὶ δὲ ἃ καὶ πρότερον εἰλήφα-
"σιν ἄκυρα [f]μὴ γένεσθαι, [g]βεβαιοῦν αὐτοῖς ἀνεπιφθό-
"νως οὐ τοῖς οἰκείοις ἀγαπτελεῖν ἔθεσι". τοιαῦτα εἰ-
πὼν, διέλυσεν τὸν σύλλογον. Ἡρώδης δὲ πρόσχυσιν κε-
τταράζετο, καὶ τῆς [h]πρὸς αὐτὸν ἀγαθότητος ὁμολογί
χαειν. ὁ δὲ καὶ εἰς ταῦτα φιλοφρονούμενος, ὅσον αὐτὸν
παρεῖχεν ἀντιπλεκόμενος καὶ καταπαζόμενος. καὶ
τότε μὲν ἀνεχώρησεν ἀπὸ Λέσβου. πλεῖν δ' ὁ βασιλεὺς ἐπ'
οἴκου διέγνω, καὶ τ Ἀγρίππαν παραμυσάμενος ἀνήχθη·
κατάγεται δὲ εἰς Καισαρείαν ὑ πολλαῖς ὕστερον ἡμέραις,
πνεύματι ὑπίτιῳ εὐθείᾳ τυχών. κἀκεῖθεν ἐλθὼν εἰς Ἱερο-
σόλυμα, συνήγαγεν ἐκκλησίαν πάνδημον. ἐν δὲ πολὺς
καὶ τ χώρας ὄχλος. ὁ δὲ παρελθὼν, ἀπολογισμόν τε τ
ὅλης [i]ἀποδημίας ἐποιήσατο, ᾗ τὰ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους
ὅσοι κατ' τ Ἀσίαν ἦσαν, ὡς δι' αὐτὸν ἀνεπηρέαστοι εἰς τὸ
λοιπὸν ἔξουσιν. [k]διηγήσατό τε σύμπαν ὅθεν τοῖς εὐτυ-
χίαις, ᾗ τῇ διοικήσει τ ἀρχῆς, ὡς [l]ὁδενὸς προσδεόμενος
τ ἐκείνοις συμφερόντων, [m]ἀγαλλόμενός τε τὸ τέταρτον
τ φόρων ἀφῆσιν αὐτοῖς ᾧ παρελελυθότες ἔτυς. οἱ δὲ, ᾗ
τῇ χάριτι ᾗ τῷ λόγῳ δεδημαγωγημένοι, μετὰ πλείστης ἀπῆσαν χαρᾶς, πολλὰ ἀγαθὰ [n]συνευχόμενοι τῷ βασιλῆ.

VI. CAP. III. ΚΕΦ. γ'. ς'.

Quomodo domi Herodis oritur diſſidium, quod ille Antipatrum filium ſuum natu maximum pluris faceret, & res iſta ut contumelia doleret Alexandro.

Ὡς ἐταράχθη τὰ περὶ τὴν οἰκίαν Ἡρώδῃ, συμπαν-
τι μὲν Ἀντίπατρον τὸν πρεσβύτατον υἱόν, χαλεπῶς
δὲ τ περὶ Ἀλέξανδρον φερόντων τὴν ὕβριν.

Oritur domi Herodis diſſidium.

GLiſcebat autem indies domeſticum diſſidium, creſcendoque in deterius vergebat, dum Salome quaſi jure heredi-

ΠΡούβαινε δὲ [o]ἀεὶ τὰ κατὰ τὴν ταραχὴν τῆς οἰκίας, καὶ χαλεπωτέραν ἐλάμβανε τὴν διάδοσιν, ἀντιμεταλαβούσης μὲ ὥσπερ ἐκ κληρονομίας

a, Illud ἐν adjectum eſſe volumus è *Cod. Vat.* b Ita è *Cod. Vat.* ἀλλ' ἡ ἔντευξις in *Editis Aliiſque.* c Ἰουδαίοις, ἃ ᾗ ἀξιοῦσιν ἐ κἀθ' αὐτὰ δίκαια δοκεῖν *Vat.* d Μὴν perperam *Vat.* & *Hen.* à prima manu. e Ἐπειδὴ ἃ καὶ πρότερον *Vat.* ἐδὲ ἃ καὶ πρότερον *Basil.* f Ita in pleriſque *MSS.* μὴ γενέσθαι *Hen.* & *Baſ.* Poſt μὴ γενέσθαι ſubintelligendum ἀξιοῦσι, quod forſan alieno loco poſitum, v. 18. g Διὸ βεβαιοῦν *Basil.* h Εἰς αὐτὸν *Vat.* i Ἐκδημίας *Vat.* k Διηγήσατο τότε σύμπαν *Vat.* & *Basil.* l Οὐδὲν προσδεόμενος ἐ ἐκ. *Basil.* m Ἀγαλλόμενός τε τὸ τ. *Basil. Hen.* & *Vat.* n Εὐδυχόμενοι *Basil.* o Αἰεὶ pro ἀεὶ *Basil.*

a Τῶν

μίας ὃ κ τ̃ νεανίσκων μῖσος ἡ Σαλώμης, καὶ πᾶν ὅσον εὐδοκιμήκει κ τ̃ μητρὸς αὐτ̃ ἐις ἀπόνοιαν καὶ θρέσος λαμβανούσης, μηδένα τ̃ ἐξ ἐκείνης καταλιπεῖν, ὃς δυνήσαιτο τιμωρῆσαι τ̃ θανάτῳ [a] τ̃ ἀνηρημένης· ἐχόντων δέ τι καὶ τ̃ νεανίσκων θρασυ καὶ δύσνουν εἰς τ̃ γεγεννηκότα, μνήμη τε τ̃ μητρὸς οἵα πάθοι πρὸς τὸ ἀξίαν, καὶ τ̃ ἔρωτα τ̃ κρατεῖν ἐπιθυμία. πάλιν τε τὸ κακὸν ὅμοιον ἐγεγόνει τοῖς πρώτοις, βλασφημίαι μὲ ἐξ ἐκείνων εἰς τε τ̃ Σαλώμην κ τ̃ Φερώραν, κακοήθειαι δὲ τύπτων εἰς τὰ μειράκια, κ μὴ πραγματείας ἐπιβουλή. ὃ μὲ γὰρ μῖσος ἴσον ἦν ἐξ ἀλλήλων, ὁ δὲ τρόπος ὃ μισεῖν οὐχ ὅμοιος. ἀλλ' οἱ μὲ ἐν τῷ φανερῷ λοιδορηθῆναι, καὶ προπετεῖς πρᾶξαι προπετεῖς, εὐγενὲς ὑπὸ τ̃ ἀπειρίας οἰόμενοι τὸ τ̃ ὀργῆς ἀνυπόστολον. [b] οἱ δ' ἐ τοιῦτον τρόπον, ἀλλὰ πραγματικῶς καὶ κακοήθως ἐχρῶντο τ̃ς διαβολαῖς, [c] προσέλκοντες ἀεὶ τὰ μειράκια, κ ὃ θρασυ καταλογιζόμενοι βίαιον ἔσεσθαι πρὸς τ̃ γεγεννηκότα. τὸ γὰρ οὐκ αἰδεῖσθαι τ̃ς τ̃ μητρὸς ἁμαρτίας, ἐδ' οἴεσθαι δίκην παθεῖν ἐκείνου, ἄρχειν εἰ πρὸς τὸ μὴ ⟨ϟ⟩ αὐτοῖς δοκεῖν [d] τιμωρήσεσθαι, καὶ δι' αὐτοχειρίας. τέλος οὖν ἀνεπλήσθη πᾶσα ἡ πόλις τ̃ τοιούτων λόγων, καὶ καθάπερ ἐν τοῖς ἀγωνίσμασιν, [e] ἠλέητο μὲν ἡ τ̃ μειρακίων ἀπειρία, κατίσχυε δ' ἡ τ̃ Σαλώμης ἐπιμέλεια, καὶ παρ' αὐτ̃ ἐκείνων τὰς ἀφορμὰς ἔ μὴ ψόφῃ λέγειν ἐλάμβανεν. οἱ γὰρ ὕστατοι ἀχθόμενοι τῷ θανάτῳ τ̃ μητρὸς, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνη καὶ σφᾶς αὐτοὺς κακῶς ἔλεγον, ἐφιλονείκουν ἐλεεινὴ μὲν ὥσπερ ἦν ἐποφαίνειν τῇ καταφορᾷ τ̃ς μητρὸς, ἐλεεινοὺς δὲ αὐτοὺς οἱ τ̃ς ἐκείνης φονεῦσιν ἀναλήψεσθαι συζῆν, καὶ τ̃ν αὐτ̃ μεταλαμβάνειν.

tario in adoleſcentes odium exercebat, atque ex iis quæ bene ceſſerant contra matrem eò temeritatis & audaciæ efferebatur, ut neminem relinquere è natis conaretur, qui occiſæ mortem ulciſci poſſet: atque adoleſcentes è contra feroces & in patrem malevoli fiebant, tum recordatione injuriæ matri illatæ, tum regnandi cupidine. Iterumque malum erat quale prius, quod & adoleſcentes Salomæ & Pheroræ libere & aperte maledicebant, atque illi malicioſi erant in adoleſcentes, eiſque enixe inſidias ſtruebant. Nam odium quidem utrinque par erat, modus vero illud exercendi diſſimilis. dum hi quidem palam conviciarentur & temere probra jacerent, præ rerum imperitia animi ingenui eſſe exiſtimantes iram non diſſimulare; illi vero, alia via aggredientes, calumniis callide & improbe confictis utebantur, juvenes ex omni occaſione provocantes, reputanteſque audaciam illorum verſum iri in vim contra genitorem. nam, cum matris criminum eos non puderet, neque eam jure occiſam eſſe putarent, fieri non poſſe colligebant, ut non eum ultum irent ſuis etiam manibus, quem cædis auctorem eſſe arbitrarentur. Tandem itaq; factum eſt ut urbs hujuſmodi ſermonibus plena fuerit, &, ut fit in certaminibus, juvenum quidem imperitiæ miſertum eſt, prævalebat autem Salomes cura & diligentia; atque ab illis ipſis occaſionem captabat ad dicendum quod veriſimile erat. Illi enim ægre adeo ferentes matris occaſum, poſtquam & ipſi & illis maledictum eſſet, ſtudioſe agebant, ut miſerabilis, ſicuti revera erat, videretur matris interitus, ipſique etiam miſerandi, qui neceſſe haberent una cum parentis interfectoribus vivere, & eadem cum illis participare.

Salome hereditario odio Mariamnes filios proſequitur.

β'. Ταῦτα προῆλθε μειζόνως, καιρὸν ἐχούσης ἡ ϛάσεως ἐν ἀποδημίᾳ ϟ βασιλέως. ὡς δ' ἐπανῆλθεν Ηρώδης, καὶ τ̃ πλήθει διελέξατο καθὼς προῄρηκεμεν, προσέπιπτον εὐθὺς οἱ λόγοι παρά τε ϟ Φερώρα κ τ̃ Σαλώμης, μέγαν αὐτ̃ τ̃ κίνδυνον εἶ, τ̃ παρὰ τ̃ νεανίσκων ἀναφανδὸν διαπεφλεγμένων, ὡς οὐκ ἀνέξον μὴ πεσάμενοι τ̃ μητρὸς τ̃ φόνον. προσετίθης δέ τι, κ ὡς τ̃ς παρ' Αρχελάου ϟ Καππάδοκος ἐλπίσιν ἐπανέχοιεν, ὡς δι' ἐκείνου πρός τε Καίσαρα ἀφιξόμενοι, καὶ κατηγορήσοντες ϟ πατρός. Ηρώδης δὲ ταραχθεὶς μὲ εὐθὺς ἀκούσας τοιούτων, ἐξεπεπλήκτο δὲ μᾶλλον ὅτι κ τ̃ ἄλλων τινὲς ἀπήγγελλον. κ ἀνέκαμπτε τ̃ συμφορᾷ τά τε πρῶτα καταλογιζόμενος, ὡς ὕστε τ̃ φιλτάτων ὕστε τ̃ ϛερεμένης αὐτ̃ γυναικὸς ὤναιτο, διὰ τ̃ς ἐγκυμένας ταραχὰς κ τ̃ οἰκίαν. [f] τό, τε μέλλον ϟ προσαπειλούμενον ἤδη βαρύτερον κ μεῖζον ἔσεσθαι ὑπολαμβάνων, ἐ συγχύσει τ̃ ψυχῆς ἦν. ϕ γὰρ ὅτι πλεῖστα μὲ τ̃ ἔξωθεν κ παρ' ἐλπίδας εἰς εὐτυχίαν αὐτ̃ ὁ δαιμόνιον προσετίθει· μέγιστα δὲ τ̃ οἴκοι, κ μηδὲ προσδοκώμενα, δυστυχεῖν αὐτ̃ συνέβαινεν, ἑκατέρᾳ προσιόντος ὡς οὐκ ἄν τις ᾠήθη, καὶ παρέχοντος ἀμφίλογον τ̃ εὐβουλίᾳ, εἰ δίον τῷ τοσαύτῳ εὐτυχίας τῶν ἔξωθεν πραγμάτων [g] ἀλλάξαι τ̃ οἴκοι κακῶν, ἢ ταῦτα

2. Iſta propterea creſcebant, quod abſente rege major erat diſſenſionis occaſio. Quam primum vero reverſus eſt Herodes, & cum populo, ut jam ante diximus, colloquutus eſt, ſtatim ſermones ferebant Pheroras & Salome, magnum illi periculum imminere ab adoleſcentibus, qui ei aperte minarentur, non ſe matris necem inultam relicturos. Addebant & illud, eos ſperare ab Archelao Cappadoce, fore ut ejus ope ad Cæſarem irent & patrem accuſarent. His ſermonibus auditis ſtatim turbatus eſt Herodes, eoque magis perculſus eſt, quod eadem ab aliis accipiebat. Atque ex hac calamitate ei in memoriam & cogitationem veniebant quæ prius acciderant, quod propter diſſidia inter domeſticos orta nec chariſſimis ſibi nec conjuge dilectiſſima frui potuerit. Atque futura præteritis graviora & majora fore ſuſpicans, plane confuſus erat animo. Nam revera foris quidem pleraque, etiam magis quam ſperaret, ad voluntatem fluebant, Dei beneficio: fiebat autem ut quæ maxima eſſent domi, etiam præter exſpectationem, male ei cederent; rebus utrinque aliter quam opinio tulerit evenientibus, & incertum reddentibus utrum præſtabilius fuiſſet, res foris quam feliciſſime geſtiſſe ac deinde malis domi implicari, an calamitates

Pheroras & Salome Alexandrum & Ariſtobulum apud Herodem accuſant.

a Τ̃ς δι' αὐτὸν ἀνηρημένης *Vat.* b Οἱ δὲ ἐ τ̃ αὐτὸν τρόπον *Vat.* c Προέλκοντες *Vat.* d Τιμωρήσασθ̃ *Vat. Basil. & Gall.* e Ηλείτο *Gall.* f Ita lego, ſicut in ora libri à docta manu emendatum inveni. prius erat τότε μέλλον τ. π. ἤ. βαρὺ κ μεῖζον ἐσόμενον ὑπολ. in *Cod. Vat.* τότε μᾶλλον π. σ. ἢ βαρὺ κ μεῖζον οἰόμενον ὑπ. ſi rectum eſſet τότε μᾶλλον, in ſequentibus legendum οἰόμενο pro οἰόμενον. g Αλλάξαι *Vat.*

lamitates adeo magnas inter domeſticos effugiſſe, regnum detrectando & quæ homines in eo mirari ſolent.

Antipater Herodis filius.

3. Turbatus itaque & in hunc modum afflictus, ut pueros deprimeret, alterum filium, ſibi natum cum adhuc privatus eſſet, (vocabatur autem Antipater) accerſivit, & illum in honore habere ſtatuit; non ſicut poſtea cum ab eo plane victus eſſet & ad eum omnia referret: ſed eo animo ut audaciam filiorum Mariamnes coërceret, magiſque ut eos admoneret, id ita conſtituens. eo enim minus ſibi arrogaturos, ſi illis perſuaſum eſſet, regni ſucceſſionem neque ſolis ſibi neque neceſſario deberi. Hac de cauſa Antipatrum, *quaſi æmulum, ad ſe domum recepit, putans ſe bene ac ſapienter rebus ſuis providere; atque, repreſſa juvenum ferocia, licere tempeſtive eos meliores habere. Verum longe aliter evenit ac putarat. Nam & pueri gravi ſe injuria affici in-

Mariamnes filios male tractat, eiſque inſidias ſtruit.

terpretabantur: & Antipater, homo verſutus, poſtquam ſemel eò venit ut ſperare auderet quod antea non ſperabat, id unum dabat operam, ut fratres male tractaret, & primum eis locum non cederet, patrique adhæreret, qui jam ab illis alienatus erat per calumnias, & in id cui ſtuduerat facile adduci potuit, ut in eos indies magis magiſque irritaretur, calumniis oneratos. Omnes itaque rumores ab illo erant diſſeminati, qui *tamen* cavebat ne ipſe videretur hujuſmodi quid *ad patrem* deferre: ſed in eam rem uti maluit opera hominum, in quos nulla caderet ſuſpicio, quique id ex ſua in regem benevolentia facere crederentur. Jam vero multi Antipatrum propter ejus ſpem colebant, & hujuſmodi ſermonibus Herodi plane perſuadebant, quod ex ſuo in illum amore profecti viderentur. Cumque hæc per multos inter ſeſe fideles certatim agebantur, tum etiam ipſi adoleſcentes magnam ejus rei præbebant occaſionem. Nam frequenter lachrymas ob contumeliam, qua afficerentur, emittebant, & matrem appellabant: quinetiam aperte apud amicos patrem ut iniquum redarguere conabantur. quæ omnia, pro ea qua erat malitia, opportune aucupatus Antipater, Herodi non ſine additamento renunciabat, quibus factum eſt, ut domeſtica lis ſenſim deterior evaderet.

Atque Herodes ad eos deprimendos Antipatrum ad honores evehit.

Rex enim calumniis *iſtis* offenſus, & Mariamnes filios deprimere volens, Antipatrum indies novis augebat honoribus; adeo ut tandem victus ejus matrem domum aſciverit. Cæſari etiam ſæpe pro eo ſcribens, privatim hunc ei officioſiſſime commendabat. Cumque Agrippa quidem in eo eſſet ut Romam, poſt decem annos adminiſtratas Aſiæ res, peteret, à Judæa profectus *Herodes* ad illum navigavit, eiq; Antipatrum, quem unum ſecum duxerat, tradidit,

Antipater Romam mittitur ad Cæſarem.

Romam ducendum cum multis donis, ut fieret Cæſaris amicus: adeo ut jam omnia penes

μέγεθος τ῀ ὠφελεῖν τὰς οἰκείας συμφορῶν ἀφαφυγεῖν, ὁ τῷ μηδὲ [a] τὰ βασιλείας θαυμαζόμενα κεκτῆσθαι.

γ'. Ταραττόμενος [b] δὴ ἡ ἀφανείμενος τ῀ τρόπον τοῦτον, ὅπῃ καθαιρήσει τ῀ μφρακίων ἕτερον αὐτῷ γενόμενον ἰδιώτου πάντα παῖδα προσήγετο, καὶ τοῦτον ἐδόκει τιμᾶν· ἐκαλεῖτο δὲ Αντίπατρος· ἦν ὥσπερ ὁ ὕστερον καὶ τελέως ἠτιμηθεὶς αὖθις, καὶ πάντ' εἰς ἐκεῖνον ἀναφέρων, οἰόμενος δὲ [c] παρρησίας θ' ἥδεσθαι τὰς ἐκ Μαριάμμης, καὶ μᾶλλον εἰς νουθέτησιν τ῀ ἐκείνων [d] οἰκονομῶν αὐτό. ὃ γὰρ αὐθαδες ἦν ἂν εἴη παρ' αὐτοῖς εἰ τοῦτο πεισθεῖεν, ὅτι μὴ μόνοις μηδ' ἐξ ἀνάγκης ἡ διαδοχὴ τ῀ βασιλείας ὀφείλεται. διὸ ἡ καθάπερ ἔφεδρόν τινα τ῀ Αντίπατρον [e] εἰσήγαγεν, οἰόμενος ὀρθῶς προνοεῖν, καὶ καταζαλέντων τ῀ μφρακίων ἀξίναν εὐχώρως χρῆσθαι βελτίοσιν. τὸ δ' ἦν ὥσπερ ὑπόνοσεν ἀπέβη. τοῖς τε γὰρ παισὶν ἡ μητρυιὰ ἐδόκει κεκρῆσθαι τῇ πρὸς αὐτοὺς ἐπιρείᾳ· καὶ δεινὸς ὢν τ῀ τρόπον Αντίπατρος, ἐπειδὴ παῤῥησίας τινὸς τ῀ ὑ πρότερον ὕσης ἐλπίδος ἀντεποιήσατο, μίαν ἔσχεν ὑπόθεσιν [f] κακῶν τοὺς ἀδελφούς, ἡ μὴ παραχωρεῖν τ῀ πρωτείων, ἀλλ' [g] ἀνέχεσθαι τοῦ πατρὸς, ἤδη μὲν ἠλλοτριωμένου ταῖς ἀφορμαῖς, εὐμήχανος δ' ὢν τὸ ἐς ὅσον ἐπιτηδάκει πολὺ κακεπόπτερον ἀεὶ γενέσθαι τοῖς ἀφανεβλημένοις. ἦσαν οὖν ἅτοι παρ' αὐτῷ μόνου οἱ λόγοι, φυλαττομένου δι' αὐτὸ δόξαι τὰ τοιαῦτα κατασυκοφαντεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐχρῆτο συνεργοῖς τοῖς ἀνυπόπτοις, καὶ ἀφ' τ῀ εὐνοίαν τῷ πρὸς τ῀ βασιλέα πιστευθησομένοις αὐτὰ ποιεῖν. ἤδη δὲ πλείους [h] ἐγεγόνεισαν οἱ κατ' ἐκεῖνον ἐφ' οἷς ἠλπίκει θεραπεύοντες, καὶ ⟨ⓐ⟩ Ηρῴδιον ἐκ τ῀ δοκεῖν κατ' εὔνοιαν τὰ τοιαῦτα λέγειν ὑπαγόμενοι. καὶ τῶν πολυπροσώπως καὶ πιστῶς ἀλλήλοις συναγωνιζομένων, ἐπ καὶ μᾶλλον αἱ [i] πρὸς τ῀ μειρακίων ἀφορμαὶ [k] προσεγίνοντο. καὶ γὰρ καὶ δάκρυα πολλάκις ἐπ' ἐπιρείαι ὧν ἠπεμάζοντο, καὶ τ῀ μητρὸς [l] ἀνάκλησις, καὶ ⟨ⓐ⟩ πατέρα φανερῶς ἤδη πρὸς τοὺς φίλους ἐν δίκῃ ἐλέγχειν ἐπετήδουν. ἅπερ ἅπαντα κακοήθως ὑπὸ τῶν πρὸς ⟨ⓐ⟩ Αντίπατρον [m] κατεφυλακτόμενα, καὶ μειζόνως πρὸς τὸν Ηρῴδιον ἐξαγγελλόμενα, προσῆλθεν ἡ μικρὰν ἀφραζόμενα τιμὴν τ῀ τῆς οἰκίας φάσιν. ἀχθόμενος γὰρ ὁ βασιλεὺς ταῖς ἀφορμαῖς, καὶ ταπεινῶσαι βυλόμενος τοὺς ἐκ τῆς Μαριάμμης, μείζονα ἀεὶ πρὸς τιμὴν Αντιπάτρῳ παρεῖχεν· καὶ τέλος ἠτιμηθεὶς, ἐπεισήγαγεν τῷ ἐκείνου μητέρα. Καίσαρι δὲ πολλάκις γράφων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἰδίᾳ συνίστη σπουδαιότερον. Αγρίππα μὲν οὖν ἀπιόντι εἰς τ῀ Ρώμην, μετ' τ῀ διοίκησιν τῶν ἐπὶ τ῀ Ασίας [n] δεκαετῆ γεγενημένην, πλεύσας ἀπὸ τ῀ Ιουδαίας, καὶ συντυγχάνων μόνον τε τ῀ Αντίπατρον [o] ἐπηγάγετο, καὶ παρέδωκεν εἰς Ρώμην ἀνάγειν μετ' πολλῶν δώρων, Καίσαρι φίλον ἐσόμενον· ὡς ἤδη πάντα δοκεῖν ἐπ

[a] Ita *Vat.* τὰ βασιλέα θαυμαζόμενα κτήσασθαι in *Edd. Aliiſque.* Omnia fere à τῷ δ' ὄντι &c. (v. 45. p. 713.) uſq; ad περισσόμματος in verſione ſua præterniſit *Epiphan.* At *Gelenius* in hunc modum interpretatus eſt, *Revera enim quemadmodum foris ſupra ſpem fortuna uebatur propitia, ſic domi præter opinionem omnia male cedebant; ut merito ambigendum ſit, poſſitne penſari tanta felicitate externa ejus calamitas domeſtica; an ſatius eſſet carere ex æquo utraque, & intra privatam fortunam conſiſtere.* [b] Ita lego & interpungo auctoritate *Epiphanii.* antea in *Editis,* περισσόμματος δὲ ὁ Δαμείδης τ῀ περὶ τοῦτον ἐπὶ κ. τ. μειρακίων, ἕτερον &c. [c] Forſan θεμιτοῦς. [d] Ita *Vat.* οἰκοδομῶν αὐτὸν in *Editis Aliiſque.* [e] Εἰσῆγε *Vat.* [f] Ita è *Codd. Gall.* κακῶν τὰς ἀδελφὰς μὴ παραχ. *Busb.* κακῶν τὰς ἀδελφὰς μὴ παραχ. *Hen.* & *Vat.* κακῶ, τοῖς ἀδελφοῖς μὴ παραχωρεῖν in *Editis.* [g] Εχειν *Busb.* & *Zonar.* [h] Ita *Vat.* γεγόνεισαν in *reliquis.* [i] Vox πρὸς deeſt *Hen.* & *Vat.* [k] Προσγίνοντο *Busb.* [l] Ανακλήσεις *Busb.* [m] Καιροφυλακτόμενα *Busb.* [n] &c. ex quo à Cæſare in Syriam & Aſiam miſſus Lesbi permanſit. *Uſſerius* ad *A. M.* 3992. [o] Επήγετο *Busb.* & *Hen.* * Succedaneum, *Gelen.*

a Ita

ἐπ' ἐκείνῳ, καὶ παρεῖσθαι παντάπασιν ἐκ τῆς ἀρχῆς τὰ μειράκια.

illum esse, adolescentes vero spe regni prorsus excidisse viderentur.

ζ. ΚΕΦ. δ'.

Ὡς Ἀντιπάτερ Διατρίβοντος ἐν Ρώμῃ, τὰς περὶ Ἀλέξανδρον & Ἀριστόβουλον Ἡρώδης ἄγων ἐπὶ Καίσαρα, αὐτῶν κατηγόρησεν. Ἀλεξάνδρε ἀπολογία ἐπὶ Καίσαρος, & ὡς διαλλαγὴ πρὸς τὸν πατέρα.

CAP. IV.

Quomodo, Antipatro Romæ degente, Herodes Alexandrum & Aristobulum ad Cæsarem ductos accusat. Alexander causam suam agit ad Cæsarem, & pater cum filiis in gratiam redit.

VII.

ΠΡὸς μὲν οὖν τιμὴν, καὶ τὸ φρόντιστον εἶ δοκεῖν, Ἀντιπάτρῳ φρονήσει τὰ κατὰ τὴν ἀποδημίαν· καὶ γὰρ ἐν τῇ Ρώμῃ, πᾶσιν ἐπεστελλόντο Ἡρώδου τοῖς φίλοις, διάφορον ἔσεσθαι. ἦν δὲ τῷ μὴ παρεῖναι, μηδὲ ἔχειν ἐξ εὐκαίρου διαβάλλειν ἀεὶ τοὺς ἀδελφούς· καὶ μᾶλλον ἐδεδοίκει μεταβολὴν τοῦ πατρὸς, εἴ τι καὶ καθ' αὐτὸν ἀξιώσειεν ὑποπτεύεσθαι εἰς τοὺς ἐκ τῆς Μαριάμμης φρονεῖν. Ταῦτα δὲ δι' ἐννοίας ἔχων, οὐκ ἀφίστατο τῆς ἑαυτοῦ φρονήσεως· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖθεν, ὅτε ἀνιάσειν τι καὶ παροξύνειν ἤλπιζεν τὸν πατέρα κατὰ τῶν ἀδελφῶν, συνεχῶς ἐπέστελλεν· φόβοις μὲν, ὡς ὑποβαλομένων αὐτοῦ, τὸ δὲ ἀληθὲς, ἀφ' ἧς εἶχεν ἐν φύσει κακοηθείας, τῇ ἐλπίδι μεγάλῃ καθ' ἑαυτὴν οὔσαν ἐμπορδόμενον, ἕως εἰς τοῦτο προήγαγεν τὸν Ἡρώδην ὀργῆς [b] οὐ δυσφημίας, ὡς ἤδη μὲν ἔχειν δυσμενῶς τοῖς μειρακίοις. [c] ἐν δὲ τῷ κατοκνεῖν εἰς τοιοῦτον [d] ἐμβλῶψαι πάθος, ὡς μητ' ἀμελῶν [e] μητ' οὐ προπετείας ἁμαρτάνοι, κρεῖττον ἡγήσατο πλεύσας εἰς Ρώμην, ἐξ αὐτῶν παίδων κατηγορεῖν πρὸς Καίσαρα, [f] καὶ μηδὲν αὐτῷ τοιοῦτον ἐπιτρέπειν, ὃ καὶ ἀφ' μέγεθος τῆς ἀσεβείας ὕποπτον ἦν. ὡς δὲ ἀνῆλθεν εἰς τὴν Ρώμην, ἐγένετο μὲν μέχρι τῆς [g] Ἀκυλήας πόλεως Καίσαρι συντυχεῖν ἐπειγόμενος. ἐλθὼν δ' εἰς [h] λόγους, καὶ χαλεπὴν αἰτησάμενος [i] οἷς ἐδόκει δυσχεῖν, παρεσήσατο μὲν τοὺς παῖδας, ἠπάτο δὲ τῆς ὑπονοίας καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως, "ὡς ἐλθρῶς ἔχουσιν "ἅπαντα τρόπον ἑαυτοὺς μισεῖν καὶ ἑαυτῷ [k] πα- "τέρα, ὥστε διαχειρίσασθαι αὐτὸν καὶ τὴν βασι- "λείαν ὁμοπάτρῳ τρόπῳ φθάλασσειν. ὁ δ' οὐδὲ θνήσκων ἐξ ἀνάγκης μᾶλλον ἢ κρίσει φθαδοῦναι τῷ "διαμένειν πρὸς αὐτὸν εὐσεβεστέρῳ φθοῖ Καίσαρος "ἐξουσίαν ἔχοι. τοῖς δ' ὑχ ὑπὲρ τ ἀρχῆς τὸ πλέον, ἀλλ' "εἰ καὶ ζώντης στερηθῆτο καὶ ὃ ζῆν ἔλαττον λόγος, εἰ μόνον "ἀποκλεῖναι τ πατέρα δυνηθεῖεν. ὅτως ἀγρίον τι καὶ "μιαρὸν ὑπεστηκέναι τὰς ψυχὰς αὐτῷ μῖσος. καὶ ζώ- "τιν τινὶ ἀτυχίαν αὐτὸς ὐκ μακρᾷ φέραν ἀναλαθῆ- "ναι νεῶ ἐξηγεῖται Καίσαρι, & μαίνειν αὐτῷ τὰς ἀκοὰς "τοιούτοις λόγοις. καὶ τοι τί μ εἰπεῖν παθόντες ἐξ αὐτῷ "δυχερές; ὅτι τινὶ δὲ μέμφον βαρύνοντα; πῶς δ' οἷον

Antipater Romæ id agit ut literis patrem incendat adversus fratres.

Herodes Alexandrum & Aristobulum Romam ducit.

Apud Cæsarem eos accusat.

AT enim ista peregrinatio plurimum Antipatro profuit, tum ad honorem, tum ut *fratribus* prælatus videretur: quippe Romæ, tum de eo scripsisset Herodes ad omnes amicos suos, illustris fiebat. Cæterum ægre ferebat quod *patri* non adesset, neque commodam haberet occasionem fratribus perpetuo maledicendi: eoque magis veritus est ne pater mutaretur, si quid mitius de Mariamnes filiis sentire in animum induceret. Dum ista secum reputaret, à proposito suo non desistebat: sed & Roma, quoties sperabat se posse patrem contristare & irritare in fratres, assidue literas mittebat, magnam de eo solicitudinem simulando,* revera autem, qua erat ingenii malignitate, ex spe in se magna quæstum faciens, donec eo indignationis ex falsis rumoribus Herodem perduxit, ut jam adolescentibus infensus esse cœperit. Dum vero pigratur talem induere affectum, ne quid negligenter aut temere committeret, visum est ei satius Romam navigare, ibique eos coram Cæsare accusare, nihilque sibi tale permittere, quod ex magnitudine *sua* impietatis suspicionem daret. Ac postquam Romam pervenit, progressus est ad *urbem* Aquilejam, Cæsarem convenire festinans. Quamprimum vero datum esset sermonem cum eo habere, cumque orasset ut se de maximis, quibus implicari videbatur, incommodis, audire vellet, filios coram adduxit, deque eorum indole deplorata querebatur, atque de *nefario* eorum conatu, "quam "sibi inimici infestique erant, ut qui modis "omnibus id egerunt ut suum in patrem odium "ostenderent, eo usque ut illum perimerent, "regnumque crudelissimo facinore sibimet ar- "riperent. dum & ipse potestatem habeat à "Cæsare regnum relinquendi, cum morere- "tur, non ex necessitate sed judicio, filio isti "qui in maxima erga se pietate perseverarit. "Illis vero non tam magni imperium, quam, "si illo priventur, parvi penditur vita, dum- "modo patrem possent interficere. adeo im- "mane & fœdum illorum animis penitus infe- "dit & inveteravit odium. eamque calami- "tatem diu toleratam nunc demum se coa- "ctum esse Cæsari aperire, & aures ejus hu- "jusmodi sermonibus offendere. Atqui, quid "ab eo durius perpessi sint? aut qua de re "graviori querantur? Quomodo justum & "æquum

a Ita *Vat.* & *Gall.* ὑπὲρ ἀρχῶν & ὑπὲρ ἀρχὴν perperam in *Editis*. b Ita lego ex conjectura, ἢ in οὐκ mutato, cum antea esset ἐ δυσφημίας. Verum ἢ μανίας legisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *ad tantum iræ vel furoris perduxisset.* c Ἐν κατοκνεῖν *Hen.* & *Vat.* d Ita *Vat.* ἐκβλῶψαι in *reliquis.* e Μήτ' ἢ προπ. *Vat.* & *Hen.* à prima manu. f Sic *Vat.* & *Hen.* nec aliter ut puto *Epiphanius*, qui vertit, *nihilque sibi tale permittere* &c. ὡς μηδὲν αὐτῷ τοιοῦτον ἐπιβαίνῃ παῖδες in *Editis Aliisque.* g Ἀκυλείας *Hen.* unde pro *Acyleias Editorum* fecimus *Acylaias* è *Cod. Gall.* h Καίσαρι post λόγους addit *Busb.* i Οἷς δοκεῖ σκυδυσχαίνειν *Vat.* & *Hen.* à prima manu. k Ita è *Cod. Busb.* nonnihil favente *Zonara*, hisce verbis, ἠπᾶτο ἧ τ' ἀπονοίας, ὡς τ' ἑαυτῶν πατέρα μισοῦντας, ἢ διαχειρίσασθαι μελετῶντας αὐτὸν, & ὅτως τὴν βασιλείαν λαβεῖν, in *Editis* πατέρα ἢ μετατυχεῖσθαι τὴν βασ. paulo aliter *Vat.* πατέρα μετατυχεῖσθαι & τὴν βασ. * Sed revera ad *spem* regni *successionem malis artibus viam sibi præmuniens, domos* &c. vertit *Gelen.* plane omisit *Epiphan.*

"æquum esse putant, ut quem ipse principa-
"tum longo tempore per multa pericula quæ-
"sisset, ejus non sinant esse dominum, eoque
"potiri, & optime merenti dare. nam hoc
"cum aliis pietatis præmiis proponitur ei cui
"in animo est præcedentem diligentia æqua-
"re, utpote qui speret talem sibi gratiam rela-
"tum iri. Quod vero nefas sit illis hac de
"re satagere, manifestum. nam qui semper
"regnum in animo habet, simul cogitat de pa-
"tris interitu, cum non nisi post illum asse-
"quuturus sit regnum. Ille vero quænam ipsis,
"ut in regio imperio viventibus regiisque libe-
"ris, hactenus non largiendo deesse passus est,
"non ornamenta, non ministerium, non deli-
"cias; immo & conjugia illis honoratissima
"procurasse, alteri suæ sororis, Alexandro vero
"Archelai regis filia collocata. Et quod ma-
"ximum est, ne post talia quidem *ausa* sua se
"potestate in eos usum, sed ad communem
"benefactorem Cæsarem adduxisse, & cedendo
"de omni eo quod aut pater læsus aut rex insi-
"diis petitus agere potuit, æquo cum illis jure
"disceptatum venisse: rogare tamen ne ipse
"omnino inultus sit, neque in summo metu æta-
"tem agat; cum, post ea quæ moliti sunt, ne
"ipsis quidem, si nunc *pœnam* effugiant, expe-
"diat diutius vivere, malorum extrema, quem-
"admodum patrarunt, certissime passuris.

Pueri patris accusatione confusi lachrymabantur.

2. Ista quidem Herodes magna cum vehe-
mentia filiis suis objecit coram Cæsare. Juvenes
autem etiam eo dicente confusi lachrymabant,
magis vero postquam Herodes dicendi finem
fecit. nam se quidem extra hujusmodi impie-
tatem esse ex conscientia bonæ mentis persua-
sum habuerunt, contra ea vero quæ illis pater
crimini dedisset, difficile esse, id quod erat,
sese defendere probe noverant, cum libere etsi
opportune verba facere haud eos deceret, ut
patrem, dum violenter semper & nimium festi-
nanter ageret, in errorem inductum ostende-
rent. Quid ideo dicerent non habebant, la-
chrymæque illis obortæ sunt & tandem vehe-
mentius suspirabant, veriti quidem, ne, si sile-
rent, ex conscientia *sceleris* viderentur hæsi-
tasse, haud vero invenientes quo pacto defen-
sionem sui expedirent, propter ætatis infirmi-
tatem animique consternationem. Non ta-
men Cæsar, aspiciens ipsos quemadmodum
perturbati erant, non sentiebat eos ex imperi-
tia & modestia potius hærere & impediri, quam
ex facinorum conscientia. nec quisquam ad-
erat quem non eorum misereseceret: immo &
patrem ita affecerunt, ut vere animo moveretur.

VIII. *Ex populi misericordia paululum recreantur.*

3. Postquam vero *juvenes* animadvertunt &
patrem illis aliquanto magis benevolum, ipsum-
que etiam Cæsarem, insuper & aliorum singulos,
partim vicem ipsorum dolentes, partim à lachry-
mis non temperantes, alter illorum Alexander,

"καὶ δίκην ἐπ' αὐτὸς ἐκτήσατο πολλοῖς χρόνοις καὶ
"κινδυνώδεσι ἀρχῆς, ταύτης οὐκ ἐᾶν κύριον εἶναι, κρατεῖν
"τε, καὶ δίδοναι τῷ κατ' ἀξίαν. ὡς τοῦτό γε μὴ τ' ἄλ-
"λων ἄθλων εὐσεβείας ἐπιθέτην τῷ [a] μέλλοντι τοῖς
"θεοῖς ποτὲ γενήσεσθαι τοιούτῳ τιμὴ ἐπιμέλειαν, ἅτε καὶ
"τῆς ἀμοιβῆς τοσῆσδε ὕστερος ἐπιτυγχάνειν. ὅτι δὲ μη-
"δὲ εὐσεβὲς αὐτοῖς ὑπὲρ τούτου πολυπραγμονεῖν, εὔδη-
"λον. ὁ γὰρ ἀεί τι περὶ τὴν βασιλείας εὐθυμούμενος, συλλο-
"γιζέσθω τὸν θάνατον τοῦ γεγεννηκότος, μεθ' ὃν ἄλλως οὐκ
"ἔστιν τῇ ἀρχὴν ἀσφαλεῖαν. αὐτὸς δ' ὅσα βασιλευομένοις
"καὶ βασιλέως παισὶν οὐκ ὑστέρησεν, μέχρι νῦν ἐπιδιδούς,
"οὐ κόσμον, οὐχ ὑπηρεσίαν, οὐ τρυφὴν, ἀλλὰ καὶ γάμους
"τοὺς ἐπισημοτάτους παρεσχηκώς, τῷ μὲν ἐκ τῆς ἀδελ-
"φῆς, Ἀλεξάνδρῳ δὲ τῷ Ἀρχελάου τοῦ βασιλέως θυγατέρα
"συνοικίσας. ὃ δὲ μέγιστον ἁπάντων ἐπὶ τοιούτοις ἴσως ἔχειν ἀξί-
"σιαν ταύτην κατ' αὐτοῦ χρησάμενος ἀγαγεῖν ἐπὶ τὸν κοι-
"νὸν εὐεργέτην Καίσαρα, καὶ παρελόμενον αὐτῷ πᾶν ὅσον
"ἢ πατὴρ ἀσεβούμενος ἢ βασιλεὺς ἐπιβουλεύόμενος
"δυνατὸν, κείσεως ἰσοτιμίᾳ παρεσκεύαν. [b] δέησει μέν-
"τοι μὴ παντάπασιν αὐτὸν ἀπιμώρητον γενέσθαι, μηδ' οὗ
"τοῖς μεγίστοις φόβοις καταζῆν, [c] ὑφ' ἑκείνοις λυσιτελοῦν-
"τος, ἐφ' οἷς σφετερίζηται, ὁρᾶν τὸν ἥλιον, εἰ τῶν διαφθείρειεν,
"ἔργῳ μέγιστα τῶν ἀνθρωπείων ἢ δράσαντας ἢ πεισομένους.

β'. Ταῦτα [d] μὲν Ἡρώδης ἐμπαθῶς ἠπάσατο τοῦ
Καίσαρι τοὺς αὐτοῦ παῖδας. τῶν δὲ νεανίσκων ἤδη μὲν καὶ
λέγοντος δάκρυα καὶ σύγχυσις ἦν, μᾶλλον δ' ἐπεὶ
κατέπαυσεν Ἡρώδης τὸν λόγον. τὸ μὲν γὰρ ἔξω τῆς
τοιαύτης ἀσεβείας γενέσθαι, [e] τὸν λόγον πιστὸν [f] εἶδον ἐν
τῷ συνειδότι, τὸ δ' ἐκ τοῦ πατρὸς ὑπὸ φρεσθαι τὰς
ἀμφιβολίας, δυσαπολόγητον, ὥσπερ ἴσως, ἡγήσαντο, οὐκ
εὐχερῶς οὐδὲ τῷ κατὰ παῤῥησίαν λόγου τῷ πρὸς τὸν καιρὸν, εἰ μέλλοιεν ἐκ βίας ἀεὶ καὶ κατὰ
σοφιὰν ἐλέγχειν πεπλανημένον. ἴσως οὖν ἀπορία τοῦ
δύασθαι λέγειν, καὶ δάκρυα, καὶ τέλος οἰμωγὴ
συμπαθεστέρα, δεδοικότων μὴ [g] ὡς εἰ σιγῶεν δόξουσιν ἐκ τοῦ συνειδότος ἠπορῆσθαι, ῥᾳδίαν [h] δ' οὐχ
εὑρισκομένων τὴν ἀπολογίαν [i] ἐκ νεότητος καὶ τα-
ραχῆς ἧς ἐπεπόνθησαν. [k] ὁ μὲν γε ὁ Καίσαρ, ὑπολέ-
πων αὐτοὺς [l] ὡς εἶχον, ἀσφαλὲς ἐποιεῖτο τὸ μὴ κατὰ
συνείδησιν [m] ἀποπωτέραν, ἀλλὰ ἐξ ἀπειρίας καὶ με-
τριότητος ὀκνεῖν. ἐλεεινοί τε ἐγεγόνεισαν [n] τοῖς παροῦ-
σιν ἰδίᾳ, καὶ τὸν πατέρα διακίνησαν ἀληθινῷ [o] τῷ πάθει
συνεχόμενον.

γ'. Ἐπεὶ δὲ συνῆδον εὐμένειάν τινα, καὶ παρ' ἐκεί- ιγ'.
νου, καὶ πρὸς τοῦ Καίσαρος, καὶ τῶν ἄλλων δὲ
ἔκαστον, τοὺς μὲν συνδακρύοντας, ἅπαντας δὲ συναλ-
γοῦντας, ἁπλῶς αὐτῶν Ἀλέξανδρος, ὑπακλεσά-
μενος

a Ita *Hen.* & *Vat.* μέλλοντι ποτὲ γενέσθαι τοιούτῳ τῆς ἐπιμελείας τε καὶ τῆς ἀμ. in *Editis Aliisque.* b Mallem δέησεν. c Quæ sequuntur usque ad finem orationis corrupta esse suspicor. neque facile existimari potest quomodo legerit *Epiphanius*, qui vertit, *Et auferens à se totum quantum aut pater læsus aut rex insidiatus potuisset agere, pariter eos in judicio secum fecisse astare: & reliquum esse aut eos occidi, ne cum timore maximo ipse viveret; aut se opprimi, quatenus utrique fabula hominum aut opprobrium forent. Cum hæc Herodes* &c. d Illud μὲν è *Codd. Busb.* & *Vat.* e Τὸν λόγον redundare puto. f Εἶπον *Hen.* & *Vat.* Forsan εἶχον. g Illud ὡς ante εἰ, ut & σιγῶεν, quod statim sequitur, habuimus ex *Zonara*, qui præterea legit, δόξουσιν ἐκ τοῦ συνειδότος μὴ ἐυπορεῖν ἀπολογίαν. h In *Cod. Vat.* δ' ὡς ἐχ. i Ista ἐκ τοῦ πάντος τῆς ταραχῆς ἧς ἐπεπόνθησαν desunt in *Cod. Hen.* nec agnoscuntur ab *Epiphanio.* ἐκ τοῦ τ. *Vat.* k Ita lego. ὁ μὲν ὄγε Καίσαρ in libris omnibus. l Ὡς εἶχον *Vat.* & *Hen.* à prima manu. m Ita *Gall.* ἀποκάτωθεν in *Editis Aliisque.* ἄτοπος *facinorosus* in *Vet. Gloss.* nec aliter intellexit *Epiphanius*, qui vertit *ex conscientia facinorosa.* n Forsan sic distinguendum, τοῖς παροῦσιν, ἰδίᾳ τῷ π. o Ita lego è *Cod. Gall.* τὸ πάθει in *Editis Aliisque.*

a Εὐσεγείᾳ,

μενος αὐτὸν, ἐπεχείρει ἀφαιρεῖν τὰς αἰτίας, καὶ
"πάτερ, εἶπεν, ἡ μὲν σὴ πρὸς ἡμᾶς εὔνοια δῆλη, καὶ
"παρ' αὐτῷ τῷ κρίσιν. οὐκ ἂν γὰρ εἴ τι δυσχερὲς
"ἐνοεῖς ἐφ' ἡμῖν, ὅτι πάντα σώζοντα προσή-
"γαγες. καὶ γὰρ ἐξὸν, προφάσης μὴ ἐξουσίας ὡς
"βασιλεῖ, προφάσης δὲ ὡς πατρὶ, τοὺς ἀδικουμέ-
"τας ἐπεξιέναι. τὸ δ' εἰς Ῥώμην ἄγειν, καὶ τοῦτον
"ποιεῖσθαι μάρτυρα, σώζοντος ἦν. οὐδεὶς γὰρ ἀπο-
"κτεῖναί τινα προαιρούμενος, εἰς ἱερὰ καὶ ναοὺς ἄγει.
"τὸ δ' ἡμέτερον ἤδη χεῖρον. ὃ γὰρ ἂν ἐπομένην-
"μεν ἔτι ζῆν, εἰ τοιοῦτον ἀδικηκέναι πατέρα πιστεύ-
"σομεν. καὶ μήποτε τοῦτο ἐκείνῳ χεῖρον, ἀπὸ τοῦ τε-
"θνάναι μηδὲν ἀδικοῦντας, τὸ ζῆν ἀδικεῖν ὑποπτευο-
"μένους. εἰ μὴ ἦν εὔλογον τὴν ἀληθείας ἡ παῤῥησία,
"μαχαίριον ἢ σὲ πεῖσαι, ἢ τὸ κίνδυνον ἀφανγεῖν. εἰ
"δ' ὅπως ἡ ἀφαιρουμένη κρατεῖ, τοσοῦτος ἡμῖν ὁ νῦν
"ἥλιος, ὃν τι δεῖ βλέπειν μετὰ τῆς ὑποψίας; τὸ
"μὲν οὖν φάναι βασιλείας ἐπιθυμεῖν, εὐχερὲς εἰς νέους
"αἰτίαν, καὶ τὸ προσθέναι τὴν τῆς ἀθλίας μητρὸς
"ἐκφυγὼν ἐκ τῆς παρούσης τοῦ νῦν ἀτυχίας ἐξηγά-
"σθαι. βλέπου δὲ εἰ μὴ κοινὰ ταῦτα καὶ πᾶσιν
"ὁμοίως λέγεσθαι δυνατόμενα. κωλύσει γὰρ οὐδὲν τὸν
"βασιλεύοντα, παῖδες εἰ εἰσὶ νέοι καὶ μήτηρ αὐτῶν ἀπο-
"θανοῦσα, πάντας ὑποπτεύειν τοῖς πατρὸς ἐπιβού-
"λευς δοκεῖν. ἀλλ' ἢ τὸ ὕποπτον πρὸς τοιαύτῃ ἀσε-
"βείαν ἀρκετόν. εἰπάτω δή τις, ἡμῖν εἰ τετόλμηται
"τοιοῦτον, ᾧ καὶ τὰ μὴ πρὸς πίστιν εἴωθεν ὑπὲρ εὐερ-
"γείας λαμβάνειν. φαρμάκου δὲ κατασκευὴν ἐλέγχειν
"δυνατός τις, ἢ συνωμοσίαν ἡλικιωτῶν, ἢ ἀφαιρο-
"μένου οἰκετῶν, ἢ γεγράμματα κατὰ σοῦ γεγραμμένα;
"καίτοι τούτων ἕκαστον ἔδει ὅπως καὶ μὴ γενόμενον ὑπὸ
"ἀφαιρουμένου ἐπλάσθη. χαλεπὸν γὰρ ὑπ' ὀμονοῶν οἰ-
"κῳ τὸ βασιλεία· καὶ τῷ ἀρχικῷ, ὦ σὺ φὴς
"ἐπαθλον εὐσεβείας, συμβαίνει πολλάκις αἰτίαν γε-
"νέσθαι τοῖς ποτεστάτοις ἐλπίδων, δι' ἃς ὑπὸ μίαν
"ὑποφολιὰν ποιοῦνται κακοηθείας. ἀδίκημα μὲν οὖν
"οὐδεὶς ἐρεῖ καθ' ἡμῶν. τὰς δὲ ἀφαιρουμένας πῶς ἂν
"λύσειεν, ὁ ἀκοῦσαι μὴ θέλων; ἐλαλήσαμεν τι μετὰ
"παῤῥησίας; οὐκ εἰς σὲ, τοῦτο γὰρ ὦ ἄθεμιν, ἀλλ'
"εἰς τοὺς ὑφ' ὅτι λελάληκε μὴ σιωπῶντας. τῷ μη-
"τρὶ τίς ἡμῶν ἔκλαυσεν; οὐχ ὅτι τέθνηκεν, ἀλλ'
"ὅτι καὶ νεκρὰ κακῶς ἤκουσεν ὑπὸ τῶν οὐκ ἀξίων.
"ἀρχῆς ἐπιθυμοῦμεν, ἧς [b] ἴσμεν ἔχοντα τὸν πατέρα;
"τί καὶ θέλοντες; εἰ μὲν εἰσὶν ἡμῖν τιμαὶ βασιλέων,
"ὥσπερ εἰσὶν, οὐ κεκοσμούδαμεν; εἰ δ' οὐκ εἰσὶν, οὐκ
"ἐλπίζομεν; ἢ σὲ ἀφαιρεισάμενοι κρατήσειν τῆς
"βασιλείας προσδοκήσαμεν, οἷς ὅτι γῆ βάσιμος,
"ὅτι πλωτὴ θάλαττα μετὰ τοῦτον ἔργον; ἡ δὲ τῶν
"ἀρχομένων εὐσέβεια, καὶ θρησκεία τοῦ παντὸς ἔθνους,
"ἐφέξετο ἂν πατροκτόνους ὑπὲρ τῶν προαιρέσεων ἡμᾶς,
"καὶ εἰς ὃ ἁγιώτατον ὑπὸ σοῦ καθασκευασθέντα
"ναὸν εἰσιέναι; τί δ' εἰ καὶ τῶν ἄλλων κατιφρονή-

patre appellato, crimina diluere aggreſſus eſt, dicebatque, "Pater, qua es in nos benevolen-
"tia ſatis declarat hoc ipſum judicium. nam
"ſi quid in nos durius in animo agitaſſes, nun-
"quam ad omnium ſervatorem nos adduxiſſes.
"etenim poteras, vel pro regia vel patria po-
"teſtate, de ſontibus ſupplicium ſumere. Cæ-
"terum Romam nos ducere, & hunc ipſum
"teſtem adhibere, ſervare volentis *indicium*
"eſt. nemo enim, cui in animo eſt quenquam
"interficere, ad templa eum ſacrariaque per-
"ducit. Verum pejori adhuc ſtatu res noſtræ
"ſunt. non enim amplius vivere ſuſtinere-
"mus, ſi talem patrem nos læſiſſe cuiquam
"perſuaſum eſſet. Fortaſſe & hoc iſto dete-
"rius: ut cum mori debuiſſemus boni & inno-
"centes, ſceleris ſuſpecti viveremus. Jam vero ſi
"quid valeret fiducia ex veritate, nobis lætiſſi-
"mum eſſet tibi fidem facere, & periculum
"effugere. Quod ſi ita vincit calumnia, ſatis
"ſuperque nobis præſens hic dies, quem quor-
"ſum ſuſpecti intueremur? Et quidem dum
"dicis nos regnum affectare, accuſationem in
"juvenes bene accommodas, dumque adjicis
"iſtam à matris miſeræ interitu petitam, ex hac
"infelicitate præſenti cumulus accedit. Sed
"vide obſecro, annon hæc nobis cum omnibus
"communia ſimiliter *de iis* dici poſſint. Ni-
"hil enim vetabit, quin rex, cui filii ſint ju-
"venes & matri defunctæ ſuperſtites, eos in
"ſuſpicionem vocet, quaſi *patri* ſtruant inſi-
"dias. ſed ſuſpicio non ſatis eſt ad fidem hu-
"jusmodi impietati faciendam. Dicat itaque
"quiſpiam, an tale aliquid auſi fuerimus, unde &
"incredibilia propter *hominum* credulitatem
"fidem acquirere conſueverunt. Poteſt ne quiſ-
"quam indicare venenum paratum, aut con-
"jurationem cum æqualibus, aut corruptos *pe-*
"*cunia* famulos, aut ſcriptas contra te literas?
"atqui horum ſingula interdum de nihilo fin-
"git calumnia. Grave enim regno eſt diſſi-
"dium & diſſenſio in regia: atque ſæpe fit ut
"principatus, quem tu dicis eſſe pietatis præ-
"mium, homines flagitioſiſſimos ad ſpem ex-
"citet, quæ facit ut nihil mali intentatum re-
"linquant. Cæterum injuriam alicui factam
"nemo nobis objicit, nos vero calumniis quo-
"modo liberabit, qui nobis auſcultare recuſat?
"An paulo liberius loquuti ſumus? at non in
"te; nam hoc nefas eſſet: ſed in eos, qui
"nihil quod dictum fuerit ſilentio premunt.
"An noſtrûm quis matrem deflevit? *at* non
"quod interierit: ſed quod mortua ab homi-
"nibus inhoneſtis male audierit. Num regnum
"appetimus quod ſcimus à patre teneri? at
"quid in animo habentes? ſi enim nobis ſint
"regii honores, id quod fatendum, nonne fru-
"ſtra laboramus? ſin minus, nonne eos ſpe-
"rare licet? An te interfecto in regnum ſuc-
"ceſſuros eſſe exſpectavimus; quibus, tali fa-
"cinore commiſſo, nec terra ambulanda nec
"mare navigandum? num ſubditorum pietas,
"& totius gentis religio ferre potuerit, ut par-
"ricidæ ſumma rerum potirentur, & in ſan-
"ctiſſimum à te inſtauratum templum ingre-
"derentur? Sed quid? ſi cæteros contemnere
"datum

a Εὐιεγσία, ὑπόπτια *Heſych.* Verum ὑπ' εὐηργσίαν habet *Vat.* ἐπὶς ἐυηργσίας *Hen.* *b* Ita *Gall.* ἴσμεν in *cæteris.*

a Κατ'

"datum fuiſſet, num qui te interfecerit, dum "Cæſar in vivis eſſet, pœnam effugere po- "tuerit? Non tam impios genuiſti, neque "tam ſtultos, ſed infeliciores forſan quam re- "bus tuis expediat. Quod ſi nec aliquid no- "bis vitio vertendum habes, nec inſidias *tibi* "*locatas* inveniſti, quid tanti erat ut poſſet "ejuſmodi impietatis tibi fidem facere? Ma- "ter *quidem* occidit. illius vero caſus *miſe-* "*rabilis* nullam nos irritandi, ſed admonendi "vim habuit. Equidem pluribus cauſam agete "nobis in animo eſt: ſed excuſationem non "admittunt quæ nunquam commiſſa erant. "Quapropter coram Cæſare, omnium domi- "no noſtroque in præſentia ſequeſtro, hanc "tecum pactionem facimus. Si poſſis, ὁ pater, "revera affectum in nos induere ab omni ſu- "ſpicione vacuum, liceat nobis vivere, quam- "vis haud ita feliciter. grave enim eſt magno- "rum malorum etiam falſo inſimulari. verum ſi "quid eſt quod timeas, perge tibimet cautionem "adhibere, nos nobiſmet rationem reddemus. "non enim uſque adeo chara nobis eſt vita, ut "eam in autoris dammum conſervare velimus.

Subit omnes juvenum miſeratio.

4. Cum ita cauſam ageret, tum Cæſar, qui jam ante gravi adeo calumniæ non credebat, magis adhuc mutatus eſt, & Herodem, quem nonnihil etiam confuſum animadvertit, continenter aſpexit; tum omnes, qui aderant, anxii erant & ſolliciti de juvenibus, ſermoque *de illis* per aulam diffuſus regem in odium adducebat. Nam quod calumnia parum credibilis illis viſa eſt, juveneſque in flore ætatis erant ſummaque corporum pulchritudine, illorum miſertum eſt, & miſeratio omnes ad opem illis ferendam trahebat. Sed multo magis poſtquam Alexander tam ſolerter prudenterque patris accuſationi reſpondiſſet. Verum non illis idem manebat oris vultûſque habitus, lachrymantibus quidem & præ mœſtitia in terram intuentibus: ſpei tamen melioris nonnihil effulgebat, atque rex, ex iis quibus ipſe ad perſuadendum uſus eſt haud juſte accuſaſſe viſus, excuſatione aliqua egebat, ut qui nihil ipſe haberet quo dicta redargueret. At Cæſar, paulatim cunctatus, adoleſcentes, licet à crimine abeſſe viderentur, tamen in eo peccaſſe dicebat, quod non ſe tales erga patrem præſtitiſſent, ut hominum ſermones reprimerent. Herodemque hortatus eſt, ut, depoſita omni ſuſpicione, cum pueris in gratiam rediret. Iniquum enim eſſe talia de iis, quos genuiſſet, credere; fierique poſſe ut animorum mutatio non ſolum medeatur iis quæ utriſque acciderant, ſed & alliciat ad benevolentiam, dum invicem excuſantes ſuſpicionis temeritatem, æquum cenſebunt ut majori ſtudio ad mutuum amorem ferantur. Has inter admonitiones pueris innuit: cumque illi patri ad pedes accidere & veniam orare pararent, antevertit pater eos orantes complecti, & in collum utriuſque invadere; adeo ut nemo præſens eſſet, ſive ingenuus ſive ſervus, qui non ad miſericordiam adduceretur.

Quid de illis ſenſerit Cæſar.

Patri reconciliantur.

"σαμεν, ἐδυνάτό τις φονεύσας ἀπιμώρητ@ μένειν, "ζῶντ@ Καίσαρ@; ὅτ' ἀσεβεῖς ὄντας ἐγέννησας, "ὄντ@ ἀλογίστους, ἀτυχεστέρους δ' ἴσως ἢ σοὶ κακῶς ἔ- "χειν. εἰ δὲ μήτ' αἰτίας ἔχεις, μήτ' ὑποβολὰς εὐ- "είσκεις, τί σοι πρὸς πίστιν αὐτάρκες τοιαύτης δυ- "σεβείας; ἡ μήτηρ τέθνηκεν. ἀλλά τοι τὰ [a] κατ' "ἐκείνου, ὃ παρεξιόντες ἡμᾶς, ἀλλὰ νουθετεῖν ἐδύ- "ναντο. τελέως μὲν ἀπολογεῖσθαι βουλόμεθα, λό- "γον δ' οὐκ ὑπιδέχεται τὰ μὴ γενόμενα. διόπερ, ὅπε- "ρ πάντων δεσπότῃ Καίσαρι μεστὸν ὂν πα- "ράντα χρεὼν, σωπήσεσθα ταύτῃ τιμῇ σωφρό- "νως. εἰ μὲν ἀνύποπτον ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας τιμῇ "πρὸς ἡμᾶς ἀφῄσιν ὑπολαμβάνεις, ὦ πάτερ, ζή- "σομεν, οὐδ' οὕτως μὲν εὐτυχῶς. δεινὸν γὰρ τῶν με- "γάλων κακῶν καὶ ψευδὴς αἰτία. παρύσης δὲ π- "ρὸς ὀρθοδίας, σὺ μὲν ὃ τῇ κατὰ σαυτὸν εὐσεβείᾳ "μένε, δώσομεν δὲ λόγον ἡμεῖς ἑαυτοῖς. οὐχ οὕτως ὁ "βί@ ἡμῖν τίμι@, ὡς ἔχειν αὐτὸν ἐπ' ἀδικίᾳ τῆ δεδωκότ@.

5. Τοιαῦτα δὲ λέγοντ@, ὅ, τε Καῖσαρ, ὀξὺ πρότερον πιστεύων τῷ μεγέθει τῆς ἀβουλίας, ἔτι μᾶλλον ἐξηλλάττετο, καὶ [b] συνεχὲς εἰς Ἡρῴδην ἀπέβλεπεν, ὁρῶν καὶκεῖνον [c] ὑποσυγχεόμενον· ἀγω- νία τε τοῖς παροῦσιν ἐνεπεπόητο, καὶ πρὸς τιμὴν αὐ- τοῦ ὁ λόγ@ ἀφορμὴν ὀπίσθιον ἐποίει Βα- σιλέα. τὸ γὰρ ἄπιστον τῆς ἀβουλίας, καὶ τὸ πρὸς τὰς ἡλικίας ἐν ἀκμῇ καὶ κάλλει σωμάτων ἐλεεινὸν [d] ἐπε- σπᾶτο βοήθειαν. [e] ἔτι δὲ μᾶλλον ἐποιεῖ καὶ τῷ λό- γῳ δεξιῶς καὶ μετὰ φρονήσεως ἀπήντησεν Αλέξαν- δρ@. [f] ὧν δ' ἕνεκ' ἐκείνοις ἔπι ζωτὸν ἀχθος, κλαίου- σι μὲν ὄμμασι καὶ σὺν χειροτεχνίᾳ πρὸς τὴν γῆν πε- φυκόσιν· ἡ δ' ἐλπὶς ἀμείνων [g] κατεφαίνετο, καὶ δό- ξας ὁ βασιλεὺς ἐξ ὧν [g] αὐτὸς ἔπειθεν [h] οὐκ εὔλογα κατηγορηκέναι, [i] ἀφ' τὸ μηδὲν ἔχειν αὐτὸν ἐξελέγ- χειν, ἀπολογίας πάσης ἐδεῖτο. Καῖσαρ δὲ μακρὸν ὑπι- σχὼν, τὰς μὲν παιδίσκας, εἰ καὶ πόρρω τῆς ἐπ' αὐτοῖς ἀβουλίας δικαίοις, αὐτόγε τοῦτο ἁμαρτεῖν ἔφη, τὸ μὴ τοιούτους αὑτὰς ἀνασχεῖν τῷ πατρὶ, ὡς μηδὲ γενέσθ τῶν ἐπ' αὐτοῖς λόγων. Ἡρῴδην δὲ παρεκάλει, πᾶσαν ὑπόνοιαν ἀφελόντα, ἀφαλλάττεσθ τοῖς παισίν. ἐ γὰ ἔγ) δίκαιον οὐδὲ πιστεύειν τοιαῦτα περ' τ ἐξ αὐτ δύ- νασθ δὲ τ μετάνοιαν ἀμφοτέροις ἐ μόνον ἀσφα- θ τοῦ συμβεβηκότος, παροξύναι δὲ τ εὔνοιαν, ὃ φ ὅ προ- πετὴς ἑκάτερον τῆς ὑποψίας ἀπολογούμενοι, σφοδρ- ὸν ἀλλήλοις ἀξιώσουσι κεχρῆθ. τοιαῦτα νου- θετῆς [k] ἔνευσε τοῖς παισίν. ἐκείνων δὲ βουλομένων ὑποπεσεῖν ὅπι δύναι, προκαταλαβὼν αὐτὸς ὁ πατὴρ δακρύοντας κατεῖλε, περ' ἕκαστον ἐν μέρει περιπλέων, ὡς μηδένα τ ἀθυμοτυχεῖν, ἐλεύθερον ἢ δοῦλον, ἀπα- δῆ γενέσθαι.

ε'. Τότε

a Κατ' ἐκείνου *Vat.* & mox ἐδύ. παρ. & ſtatim ἐδυνάτο. *b* Συνεχῶς *Bunb.* *c* Υποσυγκεχυμένον *Bunb.* & *Zonar.* ut & alibi apud *Joſephum.* *d* Επαναίσσετο *Bunb.* *e* Ετι δὲ μ. *Bunb. Vat.* & *Hen.* à prima manu. *f* Ης ὑδ' ἐκείνους *Hen.* ὧν δ' ἐκείνοις *Bunb.* atque ita accepiſſe videtur *Gelenius*, qui vertit *maximibus rebus in eodem habitu, & præ mœſtitia humanos oculos in terram dejicientibus.* *g* Ita lego. αὐτὸν in *libris* tam *Editis* quam *MSS.* *h* Illud οὐκ inſerui è *Cod. Bunb.* *i* Διὰ τὸ μηδὲν αὐτὸν ἐλέγχειν *Bunb.* Ἀφ' τὸ μηδὲν ἔχειν, δόκλ. *Hen.* & *Vat.* *k* Apud *Zonaram*, ἐνδοὺς τοῖς παισὶν ἀσπάζεσθαι τὸν πατέρ. atque ita forſan *Epiphanius* legebat, qui vertit, *juvenibus innuit ad veſtigia patris ſeſe projicere. qua ſupplicatione pater eos lachrymabiliter & flebiliter complexus* &c.

a Καὶ

ε'. Τότε μὲν οὖν εὐχαριστησάντες Καίσαρι μετ' ἀλλήλων ἀπῆσαν, [a] καὶ σὺν αὐτοῖς Ἀντίπατρος ὑποκρινόμενος ἐφήδεσθαι τοῖς διαλλαγαῖς. [b] τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ Ἡρώδης μὲν ἐδωρεῖτο Καίσαρα τετρακοσίοις ταλάντοις, ἀέθλα τε καὶ διανομὰς ποιήσαντι τῷ Ῥωμαίων δήμῳ· Καῖσαρ δὲ αὐτῷ τε μεταλλεῖα τε Κυπρίων χαλκοῦ τὰ ἡμίσεια προσέδωκε καὶ τὰ ἡμίσεια τὰ ὀθνειώτικα ἔδωκεν, καὶ τἄλλα ξενίαις καὶ καταλογαῖς ἐτίμησε, καὶ περὶ τῆς βασιλείας αὐτῷ τὴν ἐξουσίαν ἔφηκεν, ὃν ἂν αἱρῆται τῶν παίδων διάδοχον [c] κεκτήσεσθαι, ἢ καὶ διανέμειν μέρος ἑκάστῳ τὴν τιμὴν εἰς πάντας [d] διδοὺς δυναμένης. ἐκείνῳ δὲ ἤδη φίλοις οὖσι τοῦτο ποιεῖν, [e] ὃν ὑπηρέτην ἔφη ζῶντι μὴ καὶ τῆς βασιλείας καὶ τῶν παίδων κρατεῖν.

ς'. Ἐπὶ τούτοις ἐπανῆκε πάλιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Ἀποδημοῦντος δὲ, ὃ μικρὸν μέρος ἀπέκρυψε τῆς ἀρχῆς, τὸ περὶ τὴν Τραχῶνα· καὶ τούτους [f] καταλειφθέντες στρατηγοὶ χειροσάμενοι, πάλιν ὑπακοῦειν ἠνάγκασαν. Ἡρώδης δὲ πλέων σὺν τοῖς παισὶν, ὡς ἐγένετο κατὰ Κιλικίαν ὑπὸ [f] Ἐλεύσῃ, τῇ μετονομασθείσῃ νῦν [g] Σεβαστῇ, καταλαμβάνει τὸν βασιλέα τῆς Καππαδοκίας Ἀρχέλαον, ὃς αὐτὸν ὑπεδέχετο φιλοφρόνως, ἡδόμενος ὅτι ταῖς τῶν παίδων Ἀγγελίαις, καὶ τῷ τῆς Ἀλεξάνδρου, [h] τοῖς αἰτίαις ὑπολελύσθαι· δωρεάς τε [i] ἀντέδοσαν ἀλλήλοις ὡς εἰκὸς βασιλεῖς. ἐντεῦθεν Ἡρώδης, ὅτι [k] Ἰουδαίας ἐλθὼν, καὶ γενόμενος ὑπὸ τῷ ἱερῷ, περὶ τῶν πεπραγμένων [l] κατὰ τὴν ἀποδημίαν διελέγετο, τήν τε Καίσαρος εἰς αὐτὸν φιλοφροσύνην, καὶ τἄλλα διεξιὼν, ὅσα κατὰ μέρος αὐτῷ προσχήντα συμφέρων ἠγεῖτο καὶ [m] τὰς ἄλλας εἰδέναι· τέλος ὅτι νουθεσίᾳ τῶν παίδων κατέστρεψε τὸν λόγον, τὰς μὲν τῷ αὐλῷ, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος εἰς ὁμόνοιαν παρακαλῶν, καὶ τοὺς υἱοὺς μετ' αὐτὸν ἀποφαίνων βασιλέας γενέσθαι, [n] πρῶτον μὲν Ἀντίπατρον, εἶτα καὶ τοὺς ἐκ Μαριάμμης Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον. ἐν δὲ ᾧ τότε πάντας ἀποβλέπειν εἰς αὐτὸν ἀξιῶν, καὶ βασιλέα καὶ δεσπότην ἁπάντων δοκεῖν, μήτε γήρᾳ παραπολιζόμενον, ἐν ᾧ γε χρόνῳ τὸ περὶς ἀρχὴν ἐμπειρότατον ἔχοι, ὅτε τοῖς ἄλλοις ὑποπτεύσασιν ἐλαττώμενον, ἃ δύναται καὶ βασιλείας κρατεῖν καὶ παίδων ἄρχειν· τούς τε ἡγεμόνας καὶ τὸ στρατιωτικὸν, εἰ περὶς ἕνα βλέποιεν αὐτὸν, ἀταράχους ἔφη τὸ βίον ἕξειν, καὶ πᾶσαν ἀφορμὴν εὐδαιμονίας ἐξ ἀλλήλων ἔσεσθαι. ταῦτ' εἰπὼν, ἀφίησι τὴν ἐκκλησίαν· τοῖς πλείοσι μὲν [o] ἀρεστὰ [p] διειλεγμένος, οἷς δ' οὐχ ὁμοίως. ἤδη γὰρ ὑπὸ τῆς ἀμίλλης καὶ τῶν ἐλπίδων ἃς ἐδεδώκει τοῖς παισὶν, ὑπεωτέρω πολλὰ, καὶ νεωτέρων ἐφιέμενα.

5. Et tunc quidem Cæſari gratias egerunt, & una diſceſſerunt, comitante Antipatro cum ſimulatione lætitiæ ob amoris redintegrationem. Sequentibus autem diebus largitus eſt Herodes Cæſari trecenta talenta, ludos agenti & Romano populo congiaria dividenti: & Cæſar ei dimidiam reditum aeris Cyprii donavit, & alterius dimidii curam commiſit, & præterea hoſpitiis & manſionibus eum honoravit, atque de regno ei poteſtatem dedit, quem vellet filiorum ſucceſſorem ſuum conſtituendi, aut honorem in ſingulos pro rata parte dividendi. Cumque Herodes id è veſtigio facere vellet, negavit Cæſar permiſſurum ſe, ut non per omnem vitam dominus eſſet & regni & filiorum. *Antipater lætitiam ſimulat ex reconciliatione patris & fratrum.*

6. Poſtea ille rurſus in Judæam rediit. Dum autem peregre abeſſet, Trachonitæ, ejus ditionis pars non exigua, rebellarunt: ſed relicti illic duces eos ſubegerunt, iterumque ſub imperium redegerunt. Cæterum Herodes, cum filiis navigans, ubi juxta Ciliciam appulit ad *inſulam* Eleuſam, quæ nunc mutato nomine Sebaſte dicitur, illic offendit Archelaum Cappadociæ regem, qui eum perhumaniter excipit, lætus admodum quod cum filiis in gratiam rediiſſet, quodque Alexander, qui filiam ejus *in matrimonio* habuit, crimina ei objecta diluiſſet: atque munera, quæ regibus convenirent, ſibi invicem largiti ſunt. Inde Herodes in Judæam reverſus, ingreſſuſque in templum, de iis quæ in profectione ſua egiſſet orationem habuit, Cæſaris in ipſum liberalitatem narrando perſequens, ut & præcipua quæque ab ipſo geſta, quæ non neſcire aliorum intereſſe exiſtimabat: & in extremo ſuæ orationis filios ſuos monitis inſtruxit, aulicoſque & reliquum populum admonuit, ut concordiam tuerentur; declaravitque filios poſt ſe regnaturos, primum Antipatrum, deinde Mariamnes liberos, Alexandrum & Ariſtobulum. In præſentia autem edixit ut omnes in ipſum intuerentur, eumque pro domino & rege ducerent, nihil ſenectute impeditum, quæ ex omni vitæ tempore rerum uſu aptiſſima ad imperium exercendum, atque aliis non cedit inſtitutis, quibus poſſumus regna moderari & liberos regere: duces quoque cum exercitibus, ſi ſe unum reſpiciant, ſumma tranquillitate vitam acturos eſſe dicebat, ſibique invicem omnino fore felicitatis auctores. His dictis, conventum dimiſit: fuitque ejus oratio grata multis, ſed aliis non item. jam enim ex contentione & ſpe quam filiis dederat, multi res novas moliebantur earumve deſiderio tenebantur. *Trachonitæ rebelles domantur.* *Herodis poſt reditum concio ad populum.*

9'. ΚΕΦ. ε'. CAP. V. IX.

Ὡς Ἡρώδης ἀγῶνας ἤγαγε πενταετηρικοὺς ὅτι τῇ Καισαρείας κτίσει· ὡς τε τόπους πλείους μεγαλοπρεπῶς ᾠκοδόμησε καὶ ἐκόσμησε, πολλά τε ἄλλα λαμπρῶς ἐπράξατο.

Quomodo Herodes quinquennale certamen ob Cæſaream ædificatam celebravit: utque loca quamplurima magnifice ædificavit ornavitque, atque alia multa ſplendide geſſit.

ΠΕρὶ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον συντέλειαν ἔλαβεν ἡ Καισάρεια [q] Σεβαστὴ ἣν ᾠκοδόμει, [r] δεκάτῳ μὲν ἔτει πρὸς

CIrca id tempus Cæſarea Auguſta, quæ ab eo condebatur, perfecta & abſoluta eſt, decimo quidem anno ad finem perducto *Herodes, exædificata Cæſarea, ludos agit.*

a Καὶ μετ' αὐτῶν Buſb. *b* Τῇ δ' ὑστεραίᾳ Buſb. & Zonar. *c* Καθηκεῖν Zonar. *d* Ἐλευσομένης Vat. & Hen. à prima manu. *e* Οὐκ ἐπιτρέψειν ἔφη, ζῶντι γὰρ τὴν βασιλείαν ἔφη πρ. Hen. & Vat. *f* Ἐλαίουσι νήσῳ, σεσεισμένη τῇ ἠπείρῳ, ὑφ' οὗπερ καὶ Ἀρχέλαος, καὶ κατεσκάσατο βασίλειον. Strabo, l. 14. *g* Νῆσος Κιλικίας, ἡ νῦν Σεβαστή. Steph. Byzant. voce Ἐλαιοῦσα. *h* Τῆς αἰτίας Buſb. *i* Ita Vat. ἀντέδοσαν in reliquis. *k* Ἰουδαίων Buſb. *l* Περὶ Vat. & Hen. à prima manu. *m* Τὰς ἄλλας Vat. & Hen. à prima manu. ut & mox κατέστρεφε. *n* Πρῶτον μὲν τὸν Ἀντίπατρον, ἔπειτα τοὺς Μαριάμμης Buſb. *o* Ἀρεστὰ Buſb. Hen. & Vat. *p* Ita Buſb. διειλεγμένος Vat. διειλεγμένῳ in Editis Aliiſque. *q* Σεβαστὴ abeſt ab Epiphanii libris. *r* Lib. XV. c. IX. p. 695, v. 39. ἣν δὲ ἡ πόλις (Καισάρεια)

perducto toto opere, ſtata autem ſolennitate in annum ejus regni duodettigeſimum & Olympiadem centeſimam nonageſimam ſecundam incidente. Statim itaque ad eam dicandam magnam adhibuit celebritatem & ſumptuoſiſſimum apparatum. Indixit enim certamen muſicum, & ludos gymnicos. nam gladiatorum magnum numerum & ferarum præparaverat, curſuſque equorum & quicquid ejuſmodi ſtudii pretioſius erat & Romæ & alibi uſpiam. Quin & hoc certamen Cæſari conſecravit: quod ita inſtituit, ut per ſingula quinquennia inſtauraretur. Ille autem omnem ad iſtiuſmodi ſpectacula apparatum propriis ſumptibus ſuppeditari voluit, ut inde major eſſet liberalitatis ſuæ laus. Verum & de ſuo Julia, Cæſaris uxor, multa ex iis, quæ in Italia maximo in pretio habita, mittenda curavit, ut nihil ad *ſplendorem* deeſſet. ſumma omnium efficiebat quingenta talenta. Cum autem in urbem ſpectatum conveniſſet ingens multitudo, & legationes, quæ à *diverſis* populis mittebantur ob accepta beneficia, omnes excepit diverſoriis & menſis & continuis hilaritatibus, dum hominum frequentia ſpectaculis ſe totos dies oblectat, noctu vero lætitiis & ſumptibus in eas profuſis: adeo ut ab univerſis extolleretur ob animi magnitudinem. Nam in omnibus, quibus ſtuderet, id agere contendebat, ut quæ prius oſtenſa erant longe ſuperaret. Atque perhibetur & Cæſarem ipſum & Agrippam aliquoties dixiſſe, Herodis imperium minime reſpondere animi ejus magnitudini: dignum enim eſſe qui totius etiam Syriæ & Ægypti regno potiretur.

Ludorum magnificentia.

2. Poſt hanc autem celebritatem & lætitiam aliam urbem condidit in campo qui dicitur Capharſaba, electo ad hoc loco irriguo, & terra arboribus accommodata, & amne urbem ipſam circumfluente, & luco *eam* circumdante pulcherrimo, pro arborum magnitudine. Hanc ab Antipatro patre nominavit Antipatridem. Ædificavit & alium locum ſupra Hierichuntem, magnæ ſecuritatis nec minoris ad habitandum amœnitatis, quem matris ſuæ nomine Cypron appellavit. Porro fratri Phaſaëlo, ex ſuo erga illum amore, monimentum dedicavit pulcherrimum, turrim in ipſa urbe exſtructam, quæ magnitudine Phariam adæquaret, eamque Phaſaëlum nuncupavit, quæ & urbi partim eſſet in ſecuritatem & *fratri* defuncto in memoriam propter appellationem. Itemque urbem ipſi cognominem conſtruxit in valle Hierichuntia, qua itur boream verſus: quæ in cauſa erat, ut terra omnis finitima, *antea fere* deſerta, incolarum induſtria cultior evaderet. hanc autem Phaſaëlidem nominabat.

Herodes oppida quædam condit.

Antipatris exſtructa.

Cypron conditum.

Phaſaëlus turris & oppidum.

3. Quin & alia ejus beneficia longum eſſet dicere, quæ contulit in civitates, tum in Syria, tum in Græcia, & ubicunque eum ver-

Herodis in exteros liberalitas.

τέλος ἐληλύθοις ἀυτῷ τ ὅλης κατασκευῆς, σκηπτούσης δὲ τ θεσθησμίας εἰς [a] ὄγδοον καὶ εἰκοστὸν ἔτος τ ἀρχῆς, ἐπ' [b] Ολυμπιάδος δευτέρας καὶ ἑνηκοστῆς θεὸς ταῖς ἑκατόν. [c] ἵνα οὖν εὐθὺς θεὸς τῇ καθιερώσει μείζων ἑορτὴ, καὶ θεωρικωταὶ πολυτελέσταται. κατηγγέλκει μ γὸ ἀγῶνα μουσικῆς, καὶ γυμνικῆς ἀθλημάτων. παρεσκευάκει δὲ πολὺ πλῆθος μονομάχων καὶ θηρίων, ἵππων τε δρόμον, καὶ τὰ πολυτελέστερα τ ἐν τῇ Ρώμῃ [d] καὶ παρ' ἄλλοις πσὶν ὁπιτηδευμάτων. ἀνετίθει δὲ καὶ τοῦτον τ ἀγῶνα Καίσαρι, [e] χ' πενταετηρίδα παρεσκευασμένος ἄγειν αὐτόν· ὁ δ' ἀυτῷ πᾶσαν τὴν εἰς τὰ τοιαῦτα θεωρικὴν ἀπὸ τ οἰκείων διεπέμπετο, τὴν φιλοτιμίαν ὁπιτκοσμῶν. [f] ἰδίᾳ δὲ καὶ ἡ γυνὴ Καίσαρος [g] Ιυλία, τὰ πολλὰ τῶν ἐκ πολυτελεστάτων ἀπέστειλεν, ὡς [h] μηδὲν ὑστερῆν. τὰ πάντα συντιμώμενα ταλάντων πεντακοσίων. συνελθόντος δὲ εἰς τὴν πόλιν ὄχλυ πλείονος χ' θεωρίαν, [i] καὶ θρέσβεων ὡς ἔπεμπον οἱ δῆμοι, δι' ἃς ἐπεποίηθεισαν εὐεργεσίας, ἅπασας ἐξεδέξατο καταγωγαῖς, καὶ τραπέζαις, καὶ διηνεκέσιν ἑορταῖς, τ παιγνίοις ἐν μ ταῖς ἡμέραις ἐχούσης τὰς ἀπὸ τ θεαμάτων ψυχαγωγίας, ἐν δὲ ταῖς νυξὶ ταῖς εὐφροσύναις καὶ τὴν εἰς τοῦτο πολυτέλειαν, ὡς ὁπίσημον γενέσθαι τ μεγαλοψυχίαν αὐτ. εἰς πάντα γὸ, ἄτερ ἂν ὁπιτηδεύσειεν, ἐφιλονείκει τὴν τ ἤδη γεγενημένων ὑπόδειξιν ὑπερβάλλεσθαι. καὶ φασὶν αὐτόν τι Καίσαρα καὶ Αγρίππαν πολλάκις εἰπεῖν, ὡς ἀποδέοι τὰ τῆς ἀρχῆς Ηρώδῃ τῆς ὑσης ἐν ἀυτῷ μεγαλοψυχίας· ἄξιον γὸ εἶ) καὶ Συρίας ἁπάσης καὶ Αἰγύπτυ τὴν βασιλείαν ἔχειν.

β'. Μετὰ δὲ τ πανήγυριν ταύτην καὶ τὰς ἑορτὰς, πόλιν ἄλλην ἀνήγαγεν ἐν τῷ πεδίῳ τῷ λεγομένῳ [k] Καφαρσαβᾶ, τόπον ἔνυδρον καὶ χώραν ἀείσην φυτοῖς ἐκλέξας, ποταμῷ τε θεῤῥέοντος τὴν πόλιν αὐτὴν, καὶ καλλίσῃ κατὰ μέγεθος τ φυτῶν θεφλημφότος ἄλσος. ταύτην ἀπὸ Αντιπάτρυ δ πατρὸς Αντιπατρίδα θεσηγόρευσεν. ἐπώνυμον δὲ καὶ τῇ μητρὶ χωρίον ὑπὲρ Ιεριχοῦντα οἰκοδομήσας, ἀσφαλείᾳ τε ἀγαθοφορεῖ, καὶ καταγωγῆς ἥδιστον, ἐκάλεσε Κύπρον. Φασαήλῳ τε τ ἀδελφῷ μνημεῖα διὰ τ γεγενημένην θεὸς αὐτὸν φιλοστοργίαν [l] ἀνετίθει τὰ κάλλιστα, πύργον ἐπ' αὐτῆς τ πόλεως ἀναστήσας, [m] ὃν ἐλάττω δ χ' τ Φάρον, ὃν θεσηγόρευσεν Φασαήλον, ἀσφαλείας τε τῇ πόλῃ μέρος ὄντα, καὶ μνήμης τῷ τετελευτηκότι ἀφ' τ θεσηγορείαν. ὁμώνυμον δὲ αὐτῷ, καὶ πόλιν θεὶ τ αὐλῶνα τ Ιεριχοῦντος ἔκτισεν, ἀπόντων χ' βορρᾶν ἄνεμον, δι' ἧς καὶ τὴν πρὸς χώραν ἔρημον δ-σαν σύεργοτέραν ἐποίησεν ταῖς ὑπομελείαις τ οἰκητόρων. Φασαηλίδα καὶ ταύτην ὀνόμ.

γ'. Τὰς δὲ ἄλλας εὐεργεσίας ἄπορον εἰπεῖν, ὅσας ἀπέδωκεν τοῖς πόλεσιν, ἔν τε Συρίᾳ, καὶ χ' τ Ελλάδα, καὶ παρ' οἷς ποτ'

φοις) ἐξεπλήσθη δωδεκάτην χρόνῳ. adeo ut, forſan hîc reſcribendum δωδεκάτῳ. id quod probare conatur *Petitus* in *Animadverſ. ἀπεδόθησαν*, tom. 3. p. 319. *a* Anno regni Herodis (poſt Antigoni mortem inchoati) XXVIII. *Uſſer.* ad A. M. 3994. *b* Anno videlicet illius tertio. *Id.* Vide *Noriſii* Cenotaphia Piſana, p. 153. *c* Ἵν' οὖν εὐθὺς καθιερώσει μείζονος ἑορτὴ *Vat.* & *Hen.* à prima manu. *d* Καὶ τοῖς ἄλλοις *Vat.* & *Hen.* à pr. m. *e* Καὶ πενταετ. *Vat.* & *Hen.* à pr. m. *f* In libris ἰδία, abſque puncto ſubſcripto. *g* Ita Liviam, Auguſti uxorem, paſſim appellat, ut & alii, poſtquam in familiam Juliam adſumeretur ex teſtamento Auguſti, ut narrat *Tacitus* in *Annalium* libro primo. *h* In libris, ὡς μηδὲν ὑστερεῖν τοῦ πάντα &c. nulla diſtinctione adhibita. *i* Ita *Busb.* & ut puto, *Epiphan.* τῆς πρεσβείας ἀς in *Editis Aliiſque*. *k* Lib. XIII. c. XV. p. 598. v. 4. ἀπὸ τ Χαφαρσαβᾶ, ἣ νῦν Αντιπατρὶς καλεῖται. adeo ut idem eſſe videatur nomen urbis & campi. Hîc loci etiam Καφαρσαβᾶ habet *Cod. Gall.* *l* Ἐτίθει *Vat.* & *Busb.* *m* Οὐδὲν ἔλαττον *Hen. Busb.* & *Vat.*

a Mallem

ποτ' ἂν ἀποδημήσας τύχοι. καὶ γὰρ πλείους λειτουργίας, καὶ δημοσίων ἔργων κατασκευὰς, καὶ χρήματα τοῖς δεομένοις ἔργοις [a] εἰς ἐπιμέλειαν, τῶν πρότερον ἀκηλεσμένων, ἄφθονα χορηγήσαι δοκεῖ. τὰ δὲ μέγιστα καὶ ἀξιομνημόνευτα τῶν πεπραγμένων αὐτῷ, Ροδίοις μὲν τό τε Πύθιον ἀνέστησεν οἰκείοις ἀναλώμασι, καὶ παρέσχεν ἀργυρίου πολλὰ τάλαντα πρὸς ναυπηγίαν. [b] Νικοπολίταις δὲ τοῖς ἐπ' Ακτίῳ κτισθεῖσιν ὑπὸ Καίσαρος τὰ πλεῖστα τῶν δημοσίων συγκατεσκεύασεν. Αντιοχεῦσι δὲ, τοῖς ἐν Συρίᾳ μεγίστην πόλιν οἰκοῦσιν, καὶ διὰ μέσης τέμνει πλατεῖα, [c] ζωστὰ αὐτὰ στοαῖς παρ' ἑκάτερα, καὶ λίθῳ τὴν ὑπαυλον ὁδὸν ξεστῷ καταστρέσας, πλεῖστον εἰς κόσμον καὶ τὴν τῶν οἰκούντων εὐχρηστίαν ὠφέλησεν. τόν γε μὴν Ολυμπιάσιν ἀγῶνα, πολὺ τῆς προσηκούσης ἀδοξότερον ὑπ' ἀχρηματίας [d] ἀποτεθειμένον, τιμιώτερον ἐποίει, χρημάτων προσόδους καταστήσας· καὶ πρὸς θυσίας καὶ ἄλλον κόσμον [e] ἐσπουδοποίησεν τὴν πανήγυριν. ἀφ' ἧς ζωστὰ τὴν φιλοτιμίαν διηνεκὴς ἀγωνοθέτης ἐν τοῖς πλείστοις ἀνεγράφη.

δ'. Τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἐπέρχεται θαυμάζειν τὸ διεσὸς τῆς ἐν τῇ φύσει προαιρέσεως. ὅταν μὲν γὰρ εἰς τὰς φιλοτιμίας καὶ τὰς εὐεργασίας ἀποβλέπωμεν, ἃς ἐκέχρητο πρὸς ἅπαντας, ἀνθρώπους, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἄν τις αὐτὸν καὶ [f] τῶν ἐλαχίστου [g] τετιμηκότων ἠρτήθη μὴ σωφρονεῖν εὐεργετικωτάτῃ κεχρῆσθαι τῇ φύσει. ὅταν δὲ εἰς τὰς ὕβρεις καὶ ἀδικίας, ἃς εἰς τοὺς ἀρχομένους καὶ τοὺς οἰκειοτάτους ἐπεδείξατο βλέψῃ [h] τις, καὶ καταμάθῃ τὸ σκληρὸν καὶ τὸ [i] δυσπαραίτητον τοῦ τρόπου, νικηθέντα θηριώδη δοκεῖν καὶ πάσης μετριότητος ἀλλότριον. ἔνθεν καὶ διαφορά τινα καὶ μαχομένῳ ἐπ' αὐτῷ νομίζουσι γενέσθαι τὴν προαίρεσιν. ἐγὼ δ' οὐχ ὅτου ἔχων, μίαν αἰτίαν ἀμφοτέρων τούτων ὑπολαμβάνω. φιλότιμος γὰρ ὢν, καὶ τούτου τοῦ πάθους [k] ἠπημένος ἰσχυρῶς, προσήγετο μὲν εἰς μεγαλοψυχίαν, εἴπου μνήμης εἰς αὖθις ἡ κατὰ τὸ παρὸν εὐφημίας ἐλπὶς ἐμπέσοι. ταῖς δὲ δαπάναις ὑπὲρ δύναμιν χρώμενος, ἠναγκάζετο χαλεπὸς εἶναι τοῖς ὑποτεταγμένοις. τὰ γὰρ εἰς ὕς ἐδαπάνα πολλὰ γινόμενα, [l] κακὸν προφὴν ἐξ ὧν ἐλάμβανεν ἐποίει. καὶ συνειδὼς ἐφ' οἷς ἠδίκει τοὺς ὑποτεταγμένους μισοῦντας ἑαυτὸν, τὸ μὲν ἐπανορθοῦσθαι ταῖς ἁμαρτίαις οὐ ῥᾴδιον ὑπέμενεν· οὐδὲ γὰρ εἰς ταῖς προσόδους λυσιτελὲς ἦν· ἀντιφιλονείκει δὲ τὴν δύσνοιαν αὐτοῖς εὐποιΐαις ἀφορμὴν ποιούμενος. εἰ μὲν [m] οὖν τοὺς οἰκείους εἴ τις λόγῳ μὴ προσποιοῖτο ἄλλον ὁμολογούμενος, [n] ἢ δόξειεν εἰς τὴν ἀρχὴν τι προσκινεῖν, οὐκ ἰσχυὸς ἑαυτῷ κρατῶν ἐγίνετο, καὶ διεξῆλθεν ὁμοῦ συγγενεῖς καὶ φίλους, ἴσα πολεμίοις τιμωρούμενος, οὐκ ὢν μόνος ἥλιξ τετιμῆσθαι τοὺς

sari contigit. nam & ingentem pecuniæ vim impendiſſe videtur pluribus muneribus publicis, & publicorum operum exſtructionibus, operibuſque non ſatis curatis, exhauſta, quæ jam ante ſuppeditata erat, pecunia. Maxima vero & nobiliſſima ab eo facta erant in Rhodiorum gratiam, quibus Pythium templum ſuis ſumptibus exædificavit, & ad naves compingendas multa argenti millia præbuit. Nicopolitarum autem urbi, apud Actium à Cæſare conditæ, ad pleraque loca publica exſtruenda, plurimum contulit. Antiochenſibus etiam, maximam in Syria urbem habitantibus, plateam, mediam ejus longitudinem ſecantem, porticibus ex utraque parte incluſam dedit, & viam ejus ſubdialem lapide polito ſtravit, ad maximum ejus ornamentum & incolarum commoditatem. Porroque fecit ut ludi Olympiaci, propter pecuniæ inopiam nominis gloriæ haud ſatis reſpondentes, majori in honore haberentur, annuos eis reditus aſſignando: & quoad ſacrificia aliumque apparatum magnum celebritati honorem conciliavit. Ob hanc itaque liberalitatem fere omnium voce perpetuus in tabulas relatus erat Agonotheta.

Pythium templum ab Herode exſtructum.

Ludi Olympii ab eo magnifice inſtaurati.

4. Jam vero alios forſan ſubeat mirari tantam in eo animi ingeniique diverſitatem. Nam ſi ejus liberalitatem ſpectemus & beneficentiam, qua erga omnes uſus eſt, non eſt ſane ut quiſquam, qui vel minimum ei tribuerit, inficias eat, quod natura propenſiſſimus fuerit ad benefaciendum. Sin autem quis reſpexerit ſupplicia & injurias, quibus ſubditos affecit & ſibi conjunctiſſimos, ſecumque perpendat quam durus fuerit & inexorabilem ſe præbuerit, victus fatebitur ipſum videri ferum & immanem & ab omni manſuetudine alienum. unde *plerique* exiſtimant voluntatem ei variam fuiſſe & ſibi diſſentientem. Ego vero, ſeorſum ab iis ſentiens, unam eandemque utriuſque cauſam fuiſſe arbitror. Eo enim quod honoris eſſet cupidiſſimus & totus huic affectui deditus, incitabatur ad magnificentiam, ſicubi ſpes eſſet aut in præſens laudis aut in poſterum memoriæ: quare quod profuſior eſſet ſumptibus quam res pateretur, ſubditis aſper & iniquus eſſe cogebatur. nam cum aliis plurimum largiretur, neceſſe erat id aliquando ab aliis male quærere. ſibique conſcius, quod ſubditorum in odium incurrerit ob injurias illis factas, difficile quidem arbitrabatur vitia iſta corrigere & *offenſas lenire* (neque enim fieri potuit niſi reditus ſuos minueret) contra vero nitebatur, ex illorum malevolentia captans occaſionem ſuas augendi facultates. Et quidem ad familiares quod attinet, ſi quis ad ejus voluntatem non loqueretur, ſervum ſe ei *obſequentiſſimum* profitendo, aut aliquid in regnum ejus moliri creditus fuerit, ex impotentis animi effrenatione cognatos ſimul & amicos perſequebatur, tanquam in hoſtes vindicatum eſſet, iſtiuſmodi in ſe peccata admittens, quod

Herodis ingenium varium, & hujus diverſitatis cauſa.

a Mallem ἐς ἐπιμέλειαν. b Ita *Suetonius* de Nicopoli: *Quoque Actiaca victoriæ memoria celebratior in poſterum eſſet, urbem Nicopolin apud Actium condidit, ludoſque illic quinquennales conſtituit.* c Hîc verbum aliquod excidiſſe ſuſpicor, quod agnoviſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *ex utraque parte porticibus ornavit.* d Διαστηθεμένον *Bunb.* e Ita *MSS.* ἐσπουδοποίησεν in *Editis.* f Ita *Gen.* τ' ἐλαχίστου τετιμηκότων *Baſ.*. g Τετιμημένων *Vat.* & *Hen.* à prima manu. h Illud τις è *Cod. Bunb.* i Δυσπαραίλητον *Vat.* & *Hen.* à pr. m. k Ηπλώμενος *Bunb.* l Κακὸν προφερὲς ἐξωθεν ὑποτιλμένοις με ποιεῖν *Vat.* & *Hen.* à pr. m. m Οὖν deeſt *Vat.* n Η ποτὲ τοῦ ὑπείκειν ἴσχυε φίλους τ' ἀρχῆς, ἢ τι ἀφεῖ αὐτῷ παρακινεῖν. *Zonaras.*

quod ipſe ſolus honorari vellet. Quam vehementi autem hujus rei deſiderio teneretur, mihi teſtimonio ſunt iſti honores, quos Cæſari & Agrippæ aliiſque amicis deferendos curavit. quemadmodum enim majores colebat ipſe, ita ſibi *à minoribus* fieri volebat; & quod ille optimum ſe dare putabat, id *ab aliis* ipſum deſiderare indicio erat. Atqui Judæorum gens lege ſua ab iſtis omnibus abhorrebat, & aſſuefacta erat majorem juſti & æqui quam gloriæ rationem habere. quapropter ipſi non adeo grata erat & accepta, quod non potuiſſet ſtatuis & templis & hujuſmodi rebus *inſanam* regis ambitionem adulari. Mihi quidem hæc cauſa videtur, cur familiares & conſiliorum participes male tractando peccaverit, dum exteros & alienos beneficiis demereri ſtuduerit.

Herodes cur in exteros liberalis in ſuos ſævus fuerit.

τοιαύτας ἁμαρτίας ἀναλαμβάνων. μαρτύριον δέ μοι τούτου τὸ πάθος, ὅτι μάλιστον αὐτὸν ἐᾷ καὶ τὰ γινόμενα ὑπὸ Καίσαρος καὶ Ἀγρίππα καὶ τῶν ἄλλων φίλων τιμᾶς. οἷς γὰρ ἐθεράπευεν τοὺς κρείττονας, τούτοις αὐτὸς ἠξίου θεραπεύεσθαι. [a] καὶ τὸ κάλλιστον ὧν ᾤετο παρέχειν, τῶν ὁμοίων ὀρέγεσθαι ἐδήλου. τοῦτο μὲν Ἰουδαίων ἔθνος ἀλλοτρίωται νόμῳ πρὸς πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ συνεθίσαι τὸ δίκαιον ἀντὶ τοῦ πρὸς δόξαν ἡγεμονικὴν· διόπερ οὐκ ἐᾷ αὐτὸν κεχαρισμένον, ὅτι μὴ δυνατὸν εἰκόσιν, ἢ ναοῖς, ἢ τοιούτοις ὑπουργήμασιν κολακεύειν τὸν βασιλέως τὸ φιλότιμον. αἰτία μὲν αὕτη μοι δοκεῖ τοῦ Ἡρώδου πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους καὶ συμβούλους ἁμαρτίας, πρὸς δὲ τοὺς ἔξω καὶ μὴ προσήκοντας εὐεργεσίας.

X. CAP. VI.

ΚΕΦ. ϛ'.

Judæorum Cyrenenſium & Aſianorum legatio ad Cæſarem de iis quorum Græcos accuſabant: & exemplaria literarum quas Cæſar & Agrippa pro ipſis ad civitates ſcripſerunt.

Πρεσβεία τῶν ἀπὸ Κυρήνης καὶ Ἀσίας Ἰουδαίων πρὸς Καίσαρα περὶ ὧν ἠτιῶντο τοὺς Ἕλληνας· καὶ ἀντίγραφα ἐπιστολῶν, ἃς Καῖσαρ καὶ Ἀγρίππας ἔγραψαν ὑπὲρ αὐτῶν ταῖς πόλεσιν.

Judæorum Aſianorum legatio ad Cæſarem.

CÆterum Judæi, qui in Aſia & Lybia Cyrenenſi degebant, à civitatibus vexabantur, cum à ſuperioribus quidem regibus in ſua jure defenſi fuiſſent, tunc vero per Græcos injuriis afficerentur, adeo ut ſacra pecunia ſpoliarentur, & privatim læderentur. Quapropter cum in ea calamitate eſſent, neque Græcæ crudelitatis finem ullum invenirent, miſerunt etiam iſtis de rebus legatos ad Cæſarem. Ille vero iis eadem jura conceſſit, & ad provinciales ea de re ſcripſit: cujus reſcripti exemplar ſubjecimus, ut nobis teſtimonio ſit, qua in nos voluntate erant imperatores ſuperiores.

Τοὺς δὲ κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἰουδαίους, καὶ ὅσους ἡ πρὸς Κυρήνην Λιβύη κατέχει σάλους αἱ πόλεις, τὸ μὴ [b] πρότερον βασιλέων ἰσονομίαν αὐτοῖς παρεχομένων, ἐν δὲ τῷ τότε δι' ἐπηρείας ἐχόντων τὸ Ἑλλήνων αὐτούς, ὡς καὶ χρημάτων [c] ἱερῶν ἀφαίρεσιν ποιεῖσθαι καὶ καθαλάττειν [d] ἐν τοῖς ὅπλοις μέρους. πάσχοντες δὲ κακῶς, καὶ πέρας οὐδὲν εὑρίσκοντες [e] τοῦ τῶν Ἑλλήνων ἀπανθρωπίας, ἐπρεσβεύσαντο [f] πρὸς Καίσαρα καὶ πρὸς τοῦτον αὐτῶν. ὁ δ' αὐτοῖς τὸ αὐτὸ ἰσοτέλειαν ἔδωκεν, γράψας τοῖς κατὰ τὰς ἐπαρχίας· ὧν ὑπεθέμεθα καὶ τὰ ἀντίγραφα μαρτύρια τοῦ διαθέσεως ἣν ἔχον ὑπὲρ ἡμῶν ἄνωθεν οἱ κρατοῦντες.

Auguſti Cæſaris edictum.

2. "CÆSAR AUG. PONT. MAX. TRIB. "POTEST. EDICIT. Quandoquidem Judæo"rum gens non ſolum hoc tempore fida & gra"ta populo Romano inventa fuerit, ſed & mul"to ante, maximeque ſub patre meo Cæſare "imperatore, & in primis pontifex maximus "Hyrcanus: placuit mihi & conſiliariis meis "auctoratis, de ſententia populi Romani, ut "Judæi ſuis moribus uti ex patria ipſorum lege "ſinerentur, quemadmodum uſi fuiſſent tem"pore Hyrcani pontificis ſummi Dei; neque "eorum donaria attingerentur, ſed Hieroſoly"ma mitti *permitterentur*, & iis tradi quibus "eſſet recipiendi munus Hieroſolymis delega"tum: neve cogerentur ad vadimonia præſtan"da Sabbatis, aut quæ ante hæc fuerit præpara"tio ab hora nona. Quod ſi quis furatus ſacros "eorum libros aut ſacram pecuniam, ex cella "Sabbataria aut ex cella conclavium virorum, "compertus eſſet, pro ſacrilego haberetur, ejuſ-

β'. "ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣΤΟΣ, ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ, ΔΗ"ΜΑΡΧΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ, ΑΕΓΕΙ. ἐπειδὴ τὸ ἔθνος "τὸ τῶν Ἰουδαίων εὐχάριστον εὑρέθη, οὐ μόνον ἐπὶ τῷ πρόσ"θεν χρόνῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ προγεγενημένῳ, καὶ μάλιστα "ὅτε τοῦ ἐμοῦ πατρὸς αὐτοκράτορος Καίσαρος, τοῦ "δήμου τῶν Ῥωμαίων, ὅτε ἀρχιερεὺς αὐτῶν Ὑρκα"νὸς, ἔδοξέ μοι καὶ τῷ ἐμῷ [g] συμβουλίῳ μετὰ ὅρκω"μοσίας γνώμῃ δήμου Ῥωμαίων, τοὺς Ἰουδαίους χρῆσθαι "τοῖς ἰδίοις θεσμοῖς κατὰ [h] πατρῷον αὐτῶν νόμον, "καθὼς ἐχρῶντο ὑπὸ Ὑρκανοῦ ἀρχιερέως Θεοῦ ὑψίστου, [i] τά "τε ἱερὰ εἶναι ἐν ἀσυλίᾳ, καὶ ἀναπέμπεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, "[k] καὶ ἀποδίδοσθαι αὐτὰ τοῖς ἀποδοχεῦσιν Ἱεροσολύμων, "ἐγγύας τε μὴ ὁμολογεῖν αὐτοὺς ἐν σαββάσιν, ἢ τῇ [l] πρὸ "ταύτης παρασκευῇ, ἀπὸ ὥρας ἐνάτης. ἐὰν δέ τις φωραθῇ "κλέπτων τὰς ἱερὰς βίβλους [m] αὐτῶν, ἢ τὰ ἱερὰ χρήματα, "ἢ [n] ἐκ τῆς σαββατείου, ἐκ τῆς [o] ἀνδρῶνος, εἶναι αὐτὸν ἱερόσυλον, καὶ "τ

a Plenius in *Cod. Vat.* καὶ τὸ κράτιστον ὧν ἥστο παρέχων ὁ τοῦ ὅλου τὴν ἴδιαν τοῦ ὁμοίων ἐπιθυμίαν ἐδήλου. b Πρότερον *Busb.* c Illud ἱερῶν è *Codd. Gall. Busb. & Vet. Interpr.* d Αὐτοὺς ἐπὶ μέρους *Busb.* e Κατὰ τοῦ τῶν Ελλ. *Vat. & Hen.* à prima manu. f Πρὸς τὸν Καίσαρα· εἶθ' οὕτως *Busb.* παρὰ Καίσαρα καὶ π. *Vat. & Hen.* à pr. m. g Συμβούλοις *Hen.* à pr. m. h Πάτριον *Vat.* i Id eſt, ut nemo ἱερόσυλος rapaces in ſacram pecuniam manus injiciat. k Καὶ ἀποδίδοσθαι τοῖς ἀποδοχεῦσιν *Vat.* & rectius, ut puto, quam in *Editis Aliiſque.* l Sc. ἡμέρας. eodemque ſenſu τῇ αὐτῆς *Vat.* eſt qui malit τῇ ἱερᾷ. Vide *Langium* de *Annis Chriſti*, l. 1. p. 24. m Illud αὐτῶν è *Cod. Vat. & Vet. Interpr.* n *Ex Synagogis* vertit *Epiphanius*, quæ Σαββατεῖα (vel Σαββάτια juxta *Cod. Gall.*) forſan dicebantur, quia ſingulis Sabbatis in eas conveniebant Judæi. Porro in Synagogis erant arcæ, in quas conjiciebant ſtipem, quam ſinguli conferebant, ſive ad levandam tenuiorum inopiam, ſive in uſus ſacros. Harum arcarum formam deſcriptam habes apud Judæorum magiſtros. o Ἀνδρὼν, inquit *Suidas*, οἶκος ὅπου οἱ ἄνδρες διάγουσιν ἀθροιζόμενοι. Forſan ἀνδρῶνας hîc vocat Auguſtus, quæ *Andronitides* appellantur *Vitruvio*, in quibus ſolis erant Bibliothecæ, non in *Gynaconitidibus.*

a Ἀναπεῖται

"ἡ βίον αὐτῷ ἐνεχθῆναι εἰς τὸ δημόσιον τῶ Ρωμαίων. τό
"τε ψήφισμα τὸ δοθέν μοι ὑπ' αὐτῶν, ὑπὲρ ἧς ἐμοῦς
"εὐσεβείας, ἧς ἔχω πρὸς πάντας ἀνθρώπους, καὶ ὑπὲρ Γαΐου
"Μαρκίου Κλωσωρίνου, καὶ τοῦτο τὸ διάταγμα κελεύω
"ἀναπεθῆναι ἐν ἐπισημοτάτῳ τόπῳ [a] γενηθέντι μοι ἐν
"τῇ κοινῇ τῆς Ασίας ἐν [b] Αγκύρᾳ. ἐάν δέ τις πα-
"ραβῇ τι τῶν προγεγραμμένων, δώσει δίκην ἀ μετρίαν".
ἐπιλογραφήθη δὲ τῷ Καίσαρος ναῷ.

γ'. "ΚΑΙΣΑΡ ΝΟΡΒΑΝΩ, ΦΛΑΚΚΩ, ΧΑΙ-
"ΡΕΙΝ. Ιουδαῖοι, ὅσοι ποτ' ἦν αἰσὶν [c][οἱ] δ' ἀρχαίαν
"συνήθειαν εἰώθασιν χρήματά τε ἱερὰ φέροντες ἀπο-
"πέμπειν εἰς Ιεροσόλυμα, ἀκωλύτως τοῦτο ποιείτωσαν".
καὶ ταῦτα μὲν Καῖσαρ.

δ'. Αγρίππας δὲ ὁ αὐτὸς ἔγραψεν ὑπὲρ τῶν Ιουδαίων τὸ
τρόπον [d] τοῦτον. "ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΕΦΕΣΙΩΝ ΑΡΧΟΥ-
"ΣΙ, ΒΟΥΛΗ, ΔΗΜΩ, ΧΑΙΡΕΙΝ. τῶν εἰς τὸ ἱερὸν ὃ
"ἐν Ιεροσολύμοις ἀναφερομένων ἱερῶν χρημάτων τὴν ἐπιμέλειαν
"καὶ φυλακὴν βούλομαι τοὺς ἐν Ασίᾳ Ιουδαίους ποιεῖσθαι κατὰ
"τὰ πάτρια· τοὺς δὲ κλέπτοντας ἱερὰ χρήματα τῶν Ιουδαίων,
"καταφεύγοντάς τε εἰς τὰς ἀσυλίας, βούλομαι ἀποσπᾶσθαι
"καὶ ὡς ἱεροσύλους τοῖς Ιουδαίοις, ὡς δικαίως ἀποσπωμένους οἱ ἱερό-
"συλοι. [e]ἔγραψα δὲ καὶ Σιλανῷ τῷ στρατηγῷ, ἵνα παρ-
"έχωσι μηδεὶς ἀναγκάζῃ Ιουδαῖον ἐγγύας ὁμολογεῖν.

ε'. "ΜΑΡΚΟΣ ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΚΥΡΗΝΑΙΩΝ ΑΡ-
"ΧΟΥΣΙ, ΒΟΥΛΗ, [f]ΔΗΜΩ, ΧΑΙΡΕΙΝ. οἱ ἐν
"Κυρήνῃ Ιουδαῖοι, ὑπὲρ ὧν ἤδη ὁ Σεβαστὸς ἔπεμψεν πρὸς
"τὸν ἐν Λιβύῃ στρατηγὸν [g]τότε ὄντα Φλάβιον, καὶ
"πρὸς τοὺς ἄλλους τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐπιμελουμένους,
"ἵνα ἀνεπικωλύτως ἀναπέμπηται τὰ ἱερὰ χρήματα
"εἰς Ιεροσόλυμα, ὡς ἔθος ἐστὶν αὐτοῖς πάτριον, ἐπέτυχόν
"μοι νῦν, ὡς ἀπό τινων συκοφαντῶν [h]ἐπηρεάζοιντο,
"καὶ ὡς ὑπό τινων προφάσει τελῶν μὴ ὀφειλομένων κωλύον-
"το· οἷς ἀποκαθίστασθαι κατὰ μηδένα τρόπον [i]κω-
"λυομένοις, καὶ εἴ τινων ἱερὰ χρήματα ἀφῄρηται τῶν
"πόλεων τοὺς εἰς ταῦτα ἀποκεκριμένους, καὶ ταῦτα
"διορθώσασθαι τοῖς ἐκεῖ Ιουδαίοις κελεύω.

ς'. "ΓΑΙΟΣ ΝΟΡΒΑΝΟΣ ΦΛΑΚΚΟΣ ΑΝ-
"ΘΥΠΑΤΟΣ [k]ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ ΑΡΧΟΥΣΙ ΧΑΙ-
"ΡΕΙΝ. Καῖσάρ μοι ἔγραψε κελεύων μὴ κωλύεσθαι τοὺς
"Ιουδαίους, [l]ὅσοι ἂν ὦσιν ἐν τῷ πάτριον αὐτοῖς ἔθος συνα-
"γόντες, χρήματα ἀναπέμπειν εἰς Ιεροσόλυμα. ἔγραψα
"ὑμῖν, ἵν' εἰδῆτε ὅτι Καῖσαρ κἀγὼ θέλομεν γίνεσθαι.

ζ. Οὐδὲν ἧττον καὶ Ιούλιος Αντώνιος ἀνθύπατος ἔγρα-
ψεν. "ΕΦΕΣΙΩΝ ΑΡΧΟΥΣΙ, ΒΟΥΛΗ, ΔΗ-
"ΜΩ, ΧΑΙΡΕΙΝ. οἱ ἐν τῇ Ασίᾳ κατοικοῦντες Ιουδαῖοι
"ἰδοῖς Φεβρουαρίοις δικαιοδοτοῦντί μοι ἐν Εφέσῳ ὑπέδειξαν,
"Καίσαρα τὸν Σεβαστὸν καὶ Αγρίππαν συγχεχωρηκέναι αὐτοῖς

"que bona in publicum populo Romano ad-
"dicerentur. Decretum etiam quod mei in
"honorem scripserunt, ob meum in universum
"hominum genus pietatem, & ob Caji Mar-
"cii Censorini *in illos* merita, una cum hoc
"edicto reponendum esse jubeo in loco cele-
"berrimo à communi Asiæ mihi Ancyræ con-
"secrato. Si quis contra ea, quæ ediximus,
"fecerit, non levi mulctabitur pœna". In-
scriptum est columnæ in templo Cæsaris.

3. "CÆSAR NORBANO FLACCO S. *Augusti Cæsaris literæ.*
"Judæis ubicunque gentium degentibus, qui
"ex veteri instituto soliti erant etiam pecu-
"niam sacram Hierosolyma mittere, liceat hoc
"facere nemine prohibente". Atque hæc qui-
"dem Cæsar.

4. Porro & ipse Agrippa pro Judæis scri- *Agrippæ literæ ad Ephesios.*
psit in hunc modum. "AGRIPPA EPHESIO-
"RUM MAGISTRATIBUS, SENATUI,
"ET POPULO S. Pecuniæ sacræ, quæ Hie-
"rosolyma in templum mitti solebat, procura-
"tionem & custodiam penes Judæos in Asia esse
"volo more patrio: & si qui sacram Judæo-
"rum pecuniam furati ad asyla confugerint,
"eos inde abstrahi volo & Judæis *in supplicia*
"dari, quo jure abstrahi solent sacrilegi. In-
"super & Silano prætori scripsi, ne quis Ju-
"dæum Sabbatis compellat ad vadimonia præ-
"standa.

5. "M. AGRIPPA CYRENÆORUM *Ejusdem literæ ad Cyrenenses.*
"MAGISTRATIBUS, SENATUI, POPU-
"LO S. Judæi Cyrenenses, pro quibus jam
"Augustus scripsit Flavio Libyæ prætori, aliis-
"que istius provinciæ procuratoribus, non esse
"vetandos mittere ex more patrio sacram pe-
"cuniam Hierosolyma, nunc me interpella-
"runt, dicentes se vexari à delatoribus qui-
"busdam improbis, vetarique hoc facere simu-
"latione quorundam tributorum quæ minime
"debentur: quibus sine ulla molestia in inte-
"grum restitui jubeo, etiam sacram urbis unius-
"cujusque pecuniam, si quæ hominibus erepta
"fuerit ad eam colligendam custodiendamve
"delectis, curarique *in posterum* ut res istæ
"Judæis, qui illic sint, in melius cedant.

6. "CAJUS NORBANUS FLACCUS
"PROCOS. SARDIANORUM MAGI-
"STRATIBUS S. Cæsar mihi scripsit, jubere
"se, ut Judæi, qui more patrio *sacram* pecu-
"niam collegerint, nequaquam vetentur eam
"Hierosolyma mittere. Vobis itaque scripsi,
"ne vos lateat quod & Cæsar & ego hoc ita
"fieri volumus.

7. Nec aliter Julius Antonius procos. re- *Julii Antonii literæ ad Ephesios.*
"scripsit. "EPHESIORUM MAGISTRA-
"TIBUS, SENATUI, POPULO S. Judæi,
"Asiam habitantes, mihi, idibus Februariis
"Ephesi jus reddenti, indicaverunt, Cæsarem
"Augustum & Agrippam ipsis concessisse, ut
"ex

[a] Ἀναγῆναι malit *Casaubonus*. Sed vulgata lectio bene ferri potest. nam apud *Dionem*, τιμὴν γενέσθαι τῷ Καίσαρι, &c. [b] Ita cum *Scaligero*, *Casaubono*, *Aliisque*. ἀργύρῃ in *Græcis* omnibus. At *Sam. Petitus* (in lib. IV. *Var. Lect.* c. XI. & in *Animadverss. emendatt.*, tom. II. p. 126.) τὸ ἀργυρῆ pro τῷ ἀργύρῳ legendum putat, hoc est, *argentea* seu *stela* seu *tabella*. Verum istam emendationem (tum ob alia tum quod insolitus sit vocis illius ἀργυρῆς usus) rejicit Ill. *Ez. Spanhemius* in *Epistola prima* ad *Mollerum*, quam videsis, p. 91. [c] Voculam οἱ uncis inclusam dedi ad sensum supplendum. qua non admissa, vertendum, *Judæi, quotquot ullibi gentium sunt, soliti erant sacram pecuniam Hierosolyma mittere. id ipsis facere nunc liceat*; pleniore distinctione posita post Ιεροσόλυμα. [d] Τοιοῦτον solus *Hen.* [e] Ita cum *Cod. Vat.* & melioribus *Epiphanii* libris. ἔγραψε ἡμῖν δὲ καὶ Σιλανῷ in *Edd.* *Aliisque*. [f] Illud δήμῳ è *Cod Vat.* & *Hen.* consentientibus *Epiphanii* libris. [g] Τὸν τότε ὄντα *Vat.* & *Hen.* [h] Ἐπηρεάζοιμι *Vat.* [i] Ἐνεχλουμένοις *Hen.* & *Vat.* [k] ΕΦΕΣΙΩΝ apud *Philonem* in lib. *de Legatione ad Caium*, p. 1036. [l] Forsan ἅ ἂν ὦσιν, ut apud *Philonem*.

"ex ſuis legibus & inſtitutis viverent, & primi-
"tias, quas unuſquiſque ſponte ſua ex pietate
"in Deum ſolvet, liceat, nemine prohibente,
"cum comitatu *Hieroſolyma* deportare. ro-
"gabantque ut ipſe, convenienter iis quæ à
"Cæſare & Agrippa conceſſa erant, meam
"ſententiam decreto ſancirem. Volo itaque
"vos ſcire, Cæſaris & Agrippæ voluntatem
"eſſe, ut permittantur pro libitu vivere atque
"agere juxta patriam conſuetudinem.

8. Et hæc quidem apponere neceſſe habui, ut oſtenderem Græcis, quorum in manus maxime perventura ſunt quæ de rebus noſtris geſtis perſcripſi, quod ſuperiore tempore omni in honore habiti, nequaquam à magiſtratibus prohibiti fuerimus ex patriis legibus vitam inſtituere; ſed eorum etiam auctoritate freti & muniti religionem Deique cultum conſervavimus. Sæpius autem illorum mentionem facio, ut gentes *nobis* reconciliem, odiique in nos & illum cauſas in hominibus nihil penſi habentibus inſitas ejiciam. Nam gens quidem nulla eſt, quæ tota eiſdem utitur inſtitutis, ſed oppidatim *fere* diſcrepatur plurimum. At jus ipſum omnibus ex æquo hominibus accommodatur, tam Barbaris utile quam Græcis: cujus quidem rationem habentes maximam quæ apud nos ſunt leges, faciunt nos, eas recte modo obſervemus, cunctis hominibus benevolos & amicos. Quamobrem par eſt, ut & iſta ab illis expetamus; neque nos arbitrari à ſe alienos debeat *alii*, in eo quod inſtitutis differamus, ſed id potius ſpectare an ad virtutem & probitatem comparata ſint. Hoc enim ad omnes communiter pertinet, ſolumque per ſe ſufficit ad tuendam hominum vitam. Sed ad narrationem inſtitutam redeo.

"χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις νόμοις καὶ ἔθεσιν, ἀπαρχάς τε ἂς
"ἕκαστος αὐτῶν ἐκ τῆς ἰδίας προαιρέσεως εὐσεβείας ἕνε-
"κα τοῦ πρὸς τὸ θεῖον [a] ἀναγκαίως συμπορευομένους, ποιεῖν
"ἀνεμποδίστως. ἤτουν τε ὅπως καγὼ ὁμοίως τοῖς ἐκεῖνο
"τῶν Σεβαστῶν καὶ Ἀγρίππα δοθεῖσιν τὸ ἐμὸν γνώμιον
"βεβαιώσω. ὑμᾶς οὖν βούλομαι εἰδέναι, ὅτι τοῖς τῶν Σε-
"βαστῶν καὶ Ἀγρίππα βουλήμασιν, συνεπιτρέπειν [22] αὐ-
"τοὺς χρῆσθαι τοῖς πατρίοις κατὰ τὰ πάτρια χωρὶς ἐμποδισμοῦ.

ἡ. Ταῦτα μὲν οὖν παρεθέμην ἐξ ἀνάγκης, ἐπειδὴ μέλλουσιν αἱ τῶν ἡμετέρων πράξεων ἀναγραφαὶ τὸ πλέον εἰς τοὺς Ἕλληνας ἥξειν, ἐκείνοις αὐτοῖς ὅπως πάσης τιμῆς [b] ἄνωθεν ὑπετυγχάνοντες, οὐδὲν τῶν πατρίων ἐκωλύθημεν ἔτι τῶν ἀρχόντων πράττειν, [c] ἀλλὰ καὶ συνεργούμενοι τὰ τῆς θρησκείας ἔχοντες καὶ τῶν εἰς τὸν Θεὸν τιμῶν. ποιοῦμαι δὲ πολλάκις αὐτῶν τὸν μνήμιον ὑπαλλαττόμενος τὰ γένη, καὶ τὰς ἐμπεφυκυίας [d] ἀλογίστοις ἡμῶν τε κἀκείνων μίσους αἰτίας ἐκτεμούμενος. ἔθνος μὲν γὰρ οὐδὲν ἔστι γένος ὃ τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ χρῆται, κατὰ πόλεις ἔθ' ὅπου πολλῆς ἐγκινομένης τῆς διαφορᾶς. τὸ δίκαιον δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμοίως [e] ὑπερβαλλόντως λυσιτελέστατον ὂν Ἕλλησίν τε καὶ Βαρβάροις, ἃ πλεῖστον ἄξια παρ' ἡμῖν νόμοι λόγον ἔχοντες ἅπασιν ἡμᾶς, εἰ καθαρῶς ἐμμένοιμεν αὐτοῖς, εὐνοῦς καὶ φίλους ἀπεργάζονται. διὸ καὶ ζητοῦσι παρ' ἐκείνων ἡμῖν ἀπαιτητέον, καὶ δεῖ οὐκ ἐν τῇ διαφορᾷ τῶν ὑπολήψεων οἴεσθαι τὸ ἀλλότριον, ἀλλ' ἐν τῷ πρὸς καλοκἀγαθίαν ὑπιτηδείως ἔχειν. τοῦτο γὰρ κοινὸν ἅπασιν, καὶ μόνον ἱκανὸν διασώζειν τῶν ἀνθρώπων βίον. [f] ἐπάνειμι δὲ ὅπῃ τὰ συνεχῆ τῆς ἱστορίας.

XI. CAP. VII. ΚΕΦ. ζ. ια'.

Quomodo, poſt Herodis deſcenſum in ſepulchrum Davidis, ingraveſcebat diſſidium in domo Herodis.

Herodes pecunia egens deſcendit in ſepulchrum Davidis.

HErodes vero, qui tum in regno ſuo tum extra ingentes ſumptus faciebat, cum jam ante audiviſſet, Hyrcanum ſuum in regno anteceſſorem, aperto ſepulchro Davidis, inde tria millia talentorum argenti abſtuliſſe, atque ibi multa adhuc plura reſtare, quæ ejus largitioni abunde ſufficerent, multo quidem ante in animo habebat ut idem faceret: tunc vero noctu recluſo ſepulchro, eo cum amicorum ſuorum fideliſſimis intravit, cavens ne id in urbe reſciſceretur. Et pecunias quidem depoſitas ſimiliter ac Hyrcanus non invenit, ſed aurea ornamenta multumque ſupellectilis pretioſæ, quæ omnia abſtulit. Ac, dum accurate rimatur, voluit & ulterius progredi etiam uſque ad conditoria, in quibus ſita erant corpora Davidis & Solomonis. Et duos quidem è ſuis ſatellitibus amiſit, flamma ex adytis (ut ferebatur) prodeunte quæ in intran-

Ὁ Γὰρ Ἡρώδης, πολλοῖς τοῖς ἀναλώμασιν, εἴς τε τὰς ἔξω καὶ τὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ χρώμενος, ἀκμικοὺς ἔτι τάχιον ὡς ἤκουσε τὸν Ὑρκανὸν ὁ πρὸ αὐτοῦ [g] βασιλεὺς, ἀνοίξας τὸν Δαυίδου τάφον ἀργυρίου λάβοι τρισχίλια τάλαντα, κειμένων πολὺ πλειόνων [i] ἔτι, ἃ δυναμένων εἰς ἅπαν ἐπαρκέσαι τὰς χορηγίας, οὐκ πλείονος μὲν δι' οὐσίας εἶχεν τὸν ὑπιχείρησιν· ὁ δὲ ὡς τότε νυκτὸς ἀνοίξας τὸν τάφον, εἰσῆρχε [k] πεφαρμακευσάμενος ἅμα οἷς τῇ πόλει [l] φανερῶς ἦν), παρειληφὼς δὲ τοὺς πιστοτάτους τῶν φίλων. ὑποθήσιμα μὲν οὖν χρήματα, κατάφορ Ὑρκανός, οὐχ εὗρεν· [m] κόσμον δὲ χρυσοῦ καὶ κειμηλίων πολλὰ, ὧν [n] ἀνείλετο πάντα. ἀσυδὲν δ' εἶχεν, ὑπομελεστέραν ποιούμενος τὴν ἔρευναν, ὑπερβάντα τε χωρεῖν, ἕως κατὰ τὰς σήκους, ἐν αἷς ἔκειντο τοῦ Δαυίδου καὶ τοῦ Σολομῶνος τὰ σώματα. καὶ δύο μὲν αὐτῶν τοὺς [o] δορυφόρους διεφθάρησαν, φλογὸς ἐνθεν ἐκπεσούσης [p] ἀπανταίσης

ὡς

[a] Rectius forſan ἐν χρείᾳ. Verum hoc non ſufficit ad locum integritati ſuæ reſtituendum. Videſis *Annot.* [aa] Αὐτοῖς *Vat.* [b] Ἀνωτοῖς *Vat.* & *Hen.* à prima manu. [c] Ita è *Cod. Vat.* vel συνεργούμεθα, quomodo *Epiphanius* legiſſe videtur, qui vertit, *ſed & defendebamur, religiones & honores in Deum ſervantes.* ἀλλὰ & συνεργὸς μαθημάτων τὸ ἡρ. in *Editis Aliiſque.* [d] Τοῖς ἀλογίστοις ἡμῶν *Vat.* τοῖς ἀλογίστοις ὑμῶν *Hen.* [e] Ὑπερβαλλόντως *Vat.* & *Hen.* à pr. m. [f] Ἐπάνειμι ὃ πάλιν ἐπὶ τὸ σ. *Vat.* [g] Ἡρώδης ὁ *Busb.* [h] Βασιλέως *Busb.* & *Zonar.* [i] Ita lego cum *Cod. Hen.* πλείονων ἔτι ᾧ δ. in *aliis.* [k] Περιγεγραπτόφορ *Busb.* [l] Φανερὸς *Hen.* & *Busb.* [m] Κόσμον ὃ πολὺ κειμηλίων χρυσοῦ *Busb.* & *Zonar.* κόσμον δὲ χρυσοῦ κειμηλίων πολὺ *Vat.* & *Gall.* [n] Ἀνείλατο in *Editis Aliiſque.* [o] Ἐνδὸν *Vat.* verum ἔνδοθεν juxta *Epiphan.* [p] Ἀπαντήσης *Zonar.*

[a] Ἐπὶ

ὡς ἐλέγετο. Φείδωλος δ' αὐτὸς ἐξήει, καὶ τῷ θεῷ λιθάσιον μνῆμα λευκῆς πέτρας ᵃ ὑπὲρ τῷ στόμιον κατεσκευάσατο, πολυτελὲς τῇ δαπάνῃ. τοῦτο καὶ Νικόλαος, ὁ κατ' αὐτὸν ἱστοριογράφος, μέμνηται· βασιλικὸν δ' κατασκεύασμα τοῦτο, ὃ μὲν ᵇ ὅτι κατῆλθεν, οὐκ εὐσεβεστέρᾳ τινὶ προσέξει ὑπεισάμενος. ἀφανελεῖ δὲ καὶ τἄλλα τοῦτον τὸν τρόπον χρώμενος τῇ γραφῇ. ζῶντι γὰρ αὐτῷ τῇ βασιλείᾳ καὶ σὺν αὐτῷ, κεχαρισμένως ἐκείνῳ καὶ καθ' ὑπηρεσίαν ἀνέγραφεν, μόνον ἀπόμενος τῶν πρὸς εὔκλειαν αὐτῷ φερόντων· πολλὰ δὲ καὶ τῶν ᵈ ἐμφανῶς ἀδίκων ἀντικατασκευάζων, καὶ μὴ πάσης αἰσθήσεως ὑπεκφυπόμενος. ὅς γε καὶ τὴν Μαριάμμης θάνατον, καὶ τῶν παίδων αὐτῆς ᵉ ὡμῶς τῷ βασιλεῖ πεφασμένον, εἰς εὐσέβειαν ἀνάγειν βυλόμενος, ἐκείνης τε ἀσέλγειαν, καὶ τῶν νεανίσκων ὑβριστὰς καταψεύδεται. καὶ ἀφανιτέλεκεν τῇ γραφῇ, τὰ μὲ πεπραγμένα δικαίως τῷ βασιλεῖ, φιλοτίμως ἐγκωμιάζων, ὑπὲρ δὲ τῶν ἀδικουμένων ἐασεβασμένως ἀπολογούμενος. ἐκείνῳ μὲν οὖν, πολλοὶ ἄν τις, ὡς ἔφην, ἔχοι τὸν συγγνώμην. ἐγὼ γὰρ ἱστορίαν τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ ὑπουργίαν τῷ βασιλεῖ ταύτην ἐποιεῖτο. ἡμεῖς δὲ καὶ γένους ὄντες ᶠ ἀγχοῦ δ' ἐξ Ασαμωναίων βασιλέων, καὶ ἀφ' τούτου τιμὴν τὴν ἱερωσύνην ἔχοντες, ὃ φυσαθαί τι ὑπὲρ αὐτῶν ἐκ εὐσεβεῖς ἐπιλήστες, καθαρῶς καὶ δικαίως ἐκθήσεμεν τὰς πράξεις, πολλοὺς μὲν τῶν ἐγγόνων τοῦ ἐκείνου βασιλεύοντας, ἔτι δ' ἐντροπὴν ἔχοντες, τὴν δ' ἀλήθειαν πρὸ ἐκείνων τετιμηκότες, ᵍ εἰ, ὅτι δικαίως ἐγίνετο, συνέβη τι πρὸς αὐτοῖς ἐκείνοις ὀργῆς τυγχάνειν.

β'. Ηρώδης δὲ ἀφ' τῆς ἐπιχειρήσεως ἐπαύσατο τοῦ πάθους, χεῖρον ἐδόκει πράττειν ἐν τοῖς καθ' ἑαυτὸν οἰκίαις, εἴτε δὴ ὑπὸ μανίας ἐπιδόντος εἰς τὰ μάλιστα ἐν πρότερον ἐνόσει πλείω γενέσθαι πρὸς ἀπηκέστους ἐλθεῖν συμφοράς, εἴτε καὶ ἡ τύχης ἐν ᵇ ἐκείνοις τοῖς ἐπιθέσιν ποιουμένης, ἐν οἷς τὸ καθ' ἑαυτὸν ἀσέβειαν αἰτίαν εὐχερῶν ἐν μαρὰν πίστιν πρεῖχε τοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀσέβειαν αἰτίαν τὰς συμφορὰς ἀπηντικέναι. ζάσις γὰρ ἦν ἅτερ ἐμφυλίου πολέμου καθ' ἑαυτὸν αὐλὴν, καὶ μίσπ πρὸς ἀλλήλους ἀνθυπερβαλλομένων ταῖς ἀφορολαῖς. ἐκρατήνει δ' ἀεὶ καθ' ἑαυτὸν τῶν ἀδελφῶν Αντίπατρος, δεινὸς ὤν, ᵏ ἔξωθεν μὲ ᵉ πρεβάλλειν αὐτοὺς ταῖς αἰτίαις, αὐτὸς δὲ πολλάκις ἀπολογούμενον τόπον ᵐ λαμβάνων, ἵν' ἢ ὁ δοκῶν εὐνοῦν πιστὸν αὐτὸν πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ὢν ἐδόκει. καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ποικίλως ἐκπεριελήλυθει τὸν πατέρα, μόνος ὑπὲρ τοῦ ἐκείνου σωτηρίας ἄπαυλα πράττειν αὐτὸς πεπιστευκώς. ὁ δὲ καὶ Πτολεμαῖον, ὃς ἦν ⁿ αὐτῷ διοικητὴς τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων, Αντιπάτρῳ συνίστη, καὶ μετὰ τοῦ ἐκείνου μητρὸς ὑπὲρ τῶν ἐπιτηδείων ἐβουλεύετο. καὶ καθόλου τὰ πάντα ἦσαν αὐτοῖ, καὶ πράττειν ὅσα θέλοιεν, καὶ πρὸς δύσνοιαν ἄγειν τὸν βασιλέα τῶν ἔξωθεν οἷς ἐδόκει συμφέρειν. ᾧ δ' οὐ τοῦ Μαριάμμης χαλεπώτερον ἀεὶ διετίθητο, ᵒ καὶ τῶν ἀπο-

tes incidit: ille vero perterritus exiit, & placandi numinis gratia, exſtruxit in oſtio ſepulchri magnis ſumptibus monumentum albo lapide. Hujus etiam operis meminit Nicolaus hiſtoriarum ſcriptor, qui eo tempore floruit; non tamen *memoravit* quod *in ſepulchrum* deſcenderit *rex*, ut qui præter decorum id factum eſſe noverit. Quin & in aliis ad hunc modum ſcribit. Nam cum & in regno ejus vixerit & ſimul cum eo, quæ illi grata eſſent, eique inſervirent, ſcriptis mandavit, ea tantum attingens quæ ad gloriam illius pertinerent: inſuper & multa ejus facinora manifeſto injuſta aliis coloribus depingens, & quantum potuit occultare ſtudens. Ille etiam Mariamnes ejuſque liberorum cædi, crudeliter à rege perpetratæ, ſpecioſam cauſam aſtruere volens, illam calumniatur quod impudice ſe geſſerit, juveneſque quod inſidias ſtruxerint. totoque opere idem fecit, quæ à rege præclare geſta erant nimium extollens, quæ vero improbe egerit excuſare laborans. Cæterum illi, ut dixi, facile quis poteſt ignoſcere. nam id ſibi negotii dedit, non ut res geſtas aliis narraret, ſed ut regi gratificaretur. Nos vero, qui etiam generis propinquitate Aſamonæorum reges attingimus, proptereaque ſacerdotii honore fungimur, minime id nos decere rati ut illorum gratia falſi quid audeamus, incorrupte ſinceque res *ante* actas exponimus, multos quidem è poſteris illius regno potitos adhuc reverentes, ita tamen ut veritatem quam eos pluris fecerimus, *etſi, dum id honeſte fiebat, acciderit etiam, ut eos ipſos nobis iratos habuerimus.

Nicolaus Damaſcenus notatur.

Joſephus ex ſtirpe Aſamonæorum.

2. Cæterum Herodis domeſticæ res, poſtea quam ſepulchrum aggreſſus eſt, indies deterius habebant, ſive diris ultricibus in eam partem invadentibus qua jam ante maxime laborabat, ut malum ingraveſceret ad inſanabilem uſque calamitatem, ſive fortuna eo tempore in illum impetum faciente, quo res opportune adeo ceciderunt, ut fidem haud parvam facerent ipſum propter impietatem in miſerias iſtas incidiſſe. Diſſidium enim erat in regia quod belli civilis ſpeciem præ ſe ferebat, & mutua creſcebant odia, unde alii alios certatim calumniis onerabant. Antipater autem ſemper aliquid adverſus fratres moliebatur, adeoque malitioſe verſutus erat, ut eos ab aliis inſimulandos curaret, & ipſe ſæpe eos ſimulate excuſaret, ut quoniam benevolus videretur facilius conata ſua perficere poſſet. Atque hoc pacto ita callide patrem circumveniebat, ut crederet unum eſſe Antipatrum, cui patris ſalus ſummæ curæ foret. Quinetiam Ptolemæum, negotiorum regni ſui procuratorem Antipatro commendavit *rex*, ac magnis de rebus cum Antipatri matre conſultabat. In ſumma ii omnia erant, ut & quæ vellent facerent, & in alios prout iis videretur regis odium commoverent. Erat autem ea res Mariamnes filiis indies gravior; & quod ad omnia

Herodis domeſticæ turbæ.

Antipatri callidi-tas.

a Επὶ τῷ σημείῳ κατεσκεύασεν πολυτελεστάτῃ δ. Busb. ἐπὶ τοῦ σ. κατεσκεύασατο πολυτελεστάτῃ δ. Gall. b Καὶ κατῆλθεν Busb. & Vat. ἵνα κατῆλθεν Hen. à prima manu. c Sic forſan *Epiphanius*, qui vertit, *quæ ad gloriam ejus pertinebant.* Τὰ εὐκλεᾶ αὐτῷ φέροντα Vat. d Εμφανῶν ἀδικιῶν Hen. & Vat. atque ita forſan *Epiphan.* e Οὕτως ἡμῶς τ. β. πεπραγμένα Vat. ὕστως ἡμῶς τ. β. πεπραγμένον Hen. f Αγχοῦ τῶν ἐξ Ασαμωναίων Vat. ἀγχοῦ τῶν ἐξ Ασαμωναίων Hen. g Ita lego. ἦν Hen. à prima manu. ἦν in *Editis Aliiſque.* mox pro συνίσῃ τι malleim συνίσαμεν. h Ἐν ἐκείνοις Vat. & Hen. i Κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν βασιλικὴν Zonar. k Δι' ἄλλων τὰ αὐτὸς αἰτιᾶσθαι αἰτίαις, αὐτὸς δὲ πολλάκις ὑπερπολογούμενος, ἵνα δοκῶν εὖνους ἐκείνοις, ἀνύποπτος ᾖ τῷ πατρὶ πρὸς τὰς ἐγχειρήσεις, ᾧ μόνος τὰ σύμπαντα σωτηρίας φροντίζων δοκῇ. Zonar. l Περιβάλλων Busb. m Λαμβάνων Busb. & Vat. n Επὶ τῶν πραγμάτων Busb. o Καὶ τὸν αἰτίαν ὑπ' ἐγ. Vat. p Vel, *ſi quid forte, dum honeſte fiebas, ipſos offenderit.* ac ſi lectum fuiſſet συνίσῃ τι.

a Ita

Diſſidia inter mulieres.

omnia ſuimet nati eſſent, minimum eos pupugit dedecus, neque ſe repelli ſuamque dignitatem minui ferre poterant. Immo & de feminis, Glaphyra Archelai filia Alexandri conjux, ſimultatem cum Salome exercebat, partim propter ſuum in maritum amorem, partim quia habita eſſet paulo inſolentior in ejus filiam. nam nupta quidem erat Ariſtobulo, quam illa pari ſecum dignitate eſſe indigne ferebat.

Pheroras in regis odium incurrit, quod ſervam mulierculam regis filiabus prætulerit.

3. Cæterum altera hac lite exorta, etiam turbas ciebat Pheroras regis frater. Illi vero erat privata ſuſpicionis & odii cauſa. Nam amore quidem captus eſt ſervæ mulierculæ, quam habebat, atque ita perdite eam adamavit, ut ſpreta regis, quam ſibi deſponderat, filia, ſervæ totus adhæreſceret. Quam rem ægre ferebat Herodes, quaſi contumelia affectus, cum frater quem tot beneficiis ornaverat & eo potentiæ evexerat ut pene regni ſocius eſſet, ſibi in amore parum reſponderet: atque in eo homine ſeſe infelicem eſſe exiſtimabat. Et puellam quidem, cum parum æquum haberet Pheroram, Phaſaëli filio nuptam locavit: tempore vero aliquanto poſt, arbitratus fratris amores jam refrixiſſe, de prima apud eum expoſtulavit, & ut ſecundam, nomine Cypron, duceret, poſtulavit. Tum Ptolemæus Pheroræ conſilium dat ut omiſſis amoribus ſuis * fratri opprobrio eſſe deſineret. Turpe enim eſſe, ſervam deperiundo, ſemet privare regis amicitia, eique moleſtiam faceſſere & ſibi odium conflare. Ille itaque, id è re ſua eſſe videns, quod ſibi ante accuſato venia data fuiſſet, cum muliere, quamvis ex ea jam filium haberet, divortium facit: regique pollicebatur, ſe filiam ejus ſecundam ducturam, & nuptias in diem trigeſimum conſtituebat, fide jurejurando data ſibi cum repudiata nihil amplius rei fore. Verum præteritis triginta diebus, adeo amore victus erat, ut nihil eorum præſtiterit quæ pepigerat, ſed iterum ſervæ adhæſerit. Quam rem Herodem ægre tuliſſe iratoque animo palam erat: dum ſibi ſemper aliquod ea de re verbum elabi ſinebat; unde multi ab ira regis occaſionem ſumebant de Pherora detrahendi. Jamque eò proceſſum eſt, ut non dies, non hora ulla quieta foret, quin ſemper novæ aliquæ ſimultates intervenirent, quas ejus conſanguinei & ſummi amici inter ſe exercebant.

Salome filiam ſuam eò perduxit, ut ſecreta domus mariti proderet.

Nam hinc quidem Salome, quæ animo infenſo infeſtoque erat in Mariamnes filios, ne filiam quidem ſuam, Ariſtobuli juvenum alterius conjugem, paſſa eſt ita ſe in maritum gerere ut poſtulabat conjugium, ei perſuadens ut ſecreta illius colloquia renunciaret, ipſique proderet; & cum aliquid (ut fieri ſolet) offenſionis accidiſſet, multas ſuſpiciones injiciens. Quibus factum eſt ut omnia illorum arcana reſciſceret, & filiæ animum alienaret à marito. Atque illa matri gratificans narrabat, illos ſæpiuſcule, dum ſeorſum eſſent, mentionem facere Mariamnes, patrem vero odiſſe, atque identidem denunciare, ſi unquam rerum potiμίαν ἐπ' εὐγενείας οὐκ ἔφερεν πρεσμένοι, καὶ τάξιν ἀτιμοτέραν ἔχοντες. ἄγαμαι μὲν γυναῖκες, ἡ μὲ Αλεξάνδρῳ συνοικοῦσα, θυγάτηρ Αρχελάου γλαφύρα, μῖσος εἶχεν εἰς τὴν Σαλώμην, κατά τε τὴν πρὸς ⟨illegible⟩ ἀνδρα ζηλοτυπίαν, καὶ τῆ πρὸς τὴν ἐκείνης θυγατέρα δοκεῖν ὑβριστικώτερον ζηκεῖσθαι. συνῆκε μὲν δὲ Αριστοβούλῳ, ἡ δὲ ἰσοτιμίαν αὐτῆς [a] ἀνηξιοπάθει Γλαφύρα.

γ'. Δευτέρας οὖν ταύτης ἔριδος ἐμπεπτωκυίας, ὁ δ' ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς Φερώρας ἔξω παρεχῆς ἦν. ἰδίαν δὲ ὑπόθεσιν ὑποψίας ἡ μίσους εἶχεν. ἐμπεπτώκει μὲ γὰρ εἰς ἔρωτα δουλοδούσης αὐτῷ γυναικός, ἥπτητο δὲ τ ἀνθρώπου μεμνότως ὅπῃ τοσοῦτον κρατοῖμενος, ὥσ' αὐτῷ ἡ τ τοῦ βασιλέως ἐγγυηθείσης θυγατὴρ [b] τῇ δούλῃ τ νοῦν εἶχεν. ἤχθετο δὲ ἀπιμαθεὶς Ηρώδης ὡ πολλὰ μὲ εὐεργετήσας τ ἀδελφὸν, δυνάμει δὲ ἡ κοινωνὸν ἔχειν τ βασιλείας, ὐχ ὅμοιον εἰς τὰς ἀμοιβὰς ὁρῶν, καὶ ὡ προσόπῳ δυσχεῖν ὠφέλει. καὶ τ μὲ κόρη, μὴ τυχὸν Φερώρα δικαίᾳ, παιδὶ Φασαήλου δίδωσιν· αὐτὸς δὲ, χρόνῳ διελθόντος οἰόμενος ἤδη πρηκμακέναι τ ὀπιθυμίαν τἀδελφῷ, ᾠεί τε τ θυγάτηρ ἠπᾶτο, καὶ τ δευτέραν ἀξίᾳ λαμβάνειν· Κύπρος δ' ἐκαλεῖτο. Φερώρᾳ δὲ [c] συμβουλεύει Πτολεμαῖος ἤδη παυσαμένῳ τ εἰς τ ἀδελφὸν ἀτιμίας, καταβαλεῖν τ ἔρωτα. ἡ δὲ αἰσχύνη τῆς δούλης ἠπίωμον, ἀποστερεῖν μὲ αὐτὸν τ εὐνοίας τ πρὸς βασιλέως, αἴτιον δὲ καὶ κείνῳ παρεχῆς καὶ μίσους πρὸς αὐτὸν καθίσασθαι. ταῦτ' ἐκεῖνος [d] εἰδὼς λυσιτελήσοντα, ὡ ἡ πρότερον ἐν διαβολαῖς γενόμενος συνεγνώσθη, τ μὲ ἄνθρωπον, ἤδη ἡ παῖδα ἐξ αὐτῆς ἔχων, ἀποπέμπει· βασιλεῖ δὲ ὁμολογήσας τ δευτέραν αὖθ' θυγατέρα, ἡ τριακοστὴν ἡμέραν συνέσεσθαι γάμου, συνεπομνύμενος ὡς οὐδὲν ἔτι κοινώνημα πρὸς τ ἀποπεμφθεῖσ' ἔσαι. διελθόντων δὲ τ τριάκοντα ἡμερῶν, τοσοῦτον ἦν ἥττων ἡ ἔρωτος, ὥστε μηδὲν μὲ ἔτι ποιῆσαι τ ὁμολογημένων, πάλιν δὲ διατελεῖν ὅπῃ τῇ πρώτῃ. ταῦτα φανερῶς ἤδη τ Ηρώδῃ ἐλύπει, ἡ πρὸς ὀργὴν ἦγεν. ἦσαν οὖν λόγοι τινὲς ἀεὶ παρεμπίπτοντες παρ' αὐτῷ, ἡ πολλοὶ τ ὀργὴν ἡ βασιλέως ἀφορμὴν τ κατὰ Φερώρα ζητολῶν ἐποιοῦντο. διέλειπε δὲ [e] οὐκέτι τις ἡμέρας ἡδ' ὥρα, καθ' ἣν ἀτρεμεῖν αὐτῷ συνέβαινεν, ἀλλ' ἀεί τι προσέπιπτεν καινῶν ἀγωνισμάτων συγγενῶν καὶ φιλτάτων εἰς ἀλλήλους πεποιημένων. [f] τοῦτο μὲν δὴ ἡ Σαλώμη χαλεπὴ καὶ δύσνους οὖσα τοῖς ἐκ Μαριάμμης, οὐδὲ τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα συνοικοῦσαν Αριστοβούλῳ πατρὶ τῶν νεανίσκων εἶα τῇ τοῦ γάμου προῖκι ἐκείνου εὐνοίᾳ χρῆσθαι, λέγειν εἴτι [g] λαλήσειεν κατ' ἰδίαν ἀνακείμενα καὶ μηνύειν ἑαυτῇ, καὶ τοῖς προσκρούσμασιν, οἷα συμβαίνει, πολλὰς ὑποψίας εἰσάγουσα. δι' ὧν αὐτὴ μὲ ἅπαντα τὰ κατ' ἐκείνους ἐμάνθανε, δύσνουν δὲ τὴν παῖδα τῷ νεανίσκῳ πεποιήκει. χαριζομένη δ' ἐκείνη τῇ μητρὶ πολλάκις ἔλεγεν ὡς μέμνηνται μὲ ἰδιάζοντες ἐκεῖνοι τ Μαριάμμης, ἐσυγήκασι δὲ τ πατέρα, συνεχὲς δὲ διαπειλοῦσιν, εἰ τύχοιεν αὖθις ποτὲ τ ἀρχῆς,

a Ita *Busb.* ἀνηξιοπάθει *Flor.* à prima manu. ἀνηξιοπάθει in *Editis Aliisque.* b Τὴν δούλην *Busb.* c Ita *Gall.* συμβουλεύῃ in *ceteris.* d Ἰδὼν *Flor.* à pr. m. εἰδὼν *Vat.* e Οὐκ ἔθ' ἥπτης *Vat.* & *Flor.* à pr. m. f Vide *Scheidii* Indicem ad *Herodianum*, voce ἐκεῖ. g Ita *Busb. Flor. Vat.* & *Epiphan.* λαλήσειεν in *Editis Aliisque.* * *Al.* fratri obtemperaret. *Vel*, fratrem non amplius contemneret.

a Sic

ἀρχῆς, τὰς μὲν ἐκ τῶν ἄλλων γυναικῶν παῖδας Ἡρώδῃ γεγενημένους, κωμογραμματεῖς καλασκόπους· [a] ἁρμόσειν γὰρ εἰς τοιαύτην χρείαν ὅ τι πρὸ ὀπιμελὲς αὐτοῖς καὶ πρὸς [b] παιδείαν ἐσπουδασμένοις· τὰς δὲ γυναῖκας, εἴ ποτε καὶ ταύτας [c] εἶδοιεν ὑπὲρ μητρῴου κόσμου μετειληφυίας, ἀντὶ τῆς παρούσης ἀβρότητος ἀπειλεῖν ὡς [d] τείχεσιν ἠμφιεσμένας [e] καθειργνῦνται, μηδὲ τὸ ἥλιον βλέπουσαι. ταῦτ' εὐθὺς ἀπηγγέλλετο τῷ Σαλώμης τῷ βασιλεῖ· καὶ κακεῖνος ἤκουεν μὲν ἀλγεινῶς, ἐπειρᾶτο δὲ διορθοῦν. ἐκακοῦτο δὲ ταῖς ὑποψίαις, καὶ χείρων ἀεὶ γινόμενος ἅπασιν ἐξ ἁπάντων ὑπίτευεν. ὑφ' ἑνὶ μὲν οὖν τότε μέμφεται τοῖς παισὶν, ἀπολογησαμένοις ῥᾴδιον εἰς τὸ κρεῖττον εἶναι. τοῖς δ' ἑξῆς πολὺ [f] χείρων προσέπεσεν.

δ'. Ὁ γὰρ Φερώρας ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἔσχε τὴν Ἀρχελάου θυγατέρα Γλαφύραν, ὡς ἐδήλωσαμεν, Σαλώμης ἔφη λεγούσης ἀκηκοέναι, τὸ Ἡρώδου ἐπιθυμεῖν τῆς Γλαφύρας ἔρωτι, καὶ δυσαφηγόρητον εἶναι τὸν τῆς ἐπιθυμίας πόθον. τοῦτο οὖν ἀκηκοὼς, ἐκεῖνος ἀκούσας, ὑπό τε νεότητος καὶ ζηλοτυπίας ἐξεκαίετο· καὶ τὰ κατὰ τὴν τιμὴν εἰς τὴν παῖδα γινόμενα παρ' Ἡρώδου, πολλάκις δὲ ἦσαν αἱ τοιαῦται φιλοφρονήσεις, ὅτι τὸ χεῖρον ἐλάμβανεν, ἐξ ὑποψιῶν ἀφ' ὧν ἀπεσόντα λόγον. Οὐκ ἀκαρτέρησέ τε τὴν ὀδύνην ὁ πρόσωπος, ἀλλὰ ἐλθὼν πρὸς τὸν πατέρα, [g] καταμηνύει τὰ ὑπὸ τῆς Φερώρα ῥηθέντα μετὰ δακρύων. Ἡρώδης δὲ πολὺ μᾶλλον ἀκπαθὴς γενόμενος, καὶ ὃ σὺν αἰσχύνῃ τοῦ ἀφανοῦς ἐφευσμένον ὑπὸ φέρων, ἐτετάρακτο. καὶ πολλάκις μὲν ὠδύρετο τὴν προνοίαν τὴν οἰκείαν, οἷος εἰς αὐτὸν γενόμενος, οἷον τυγχάνοι. μεταπέμπεται δὲ τὸν Φερώραν, καὶ προσπαίσας, "[h] κάκιστε ἁπάντων, εἶπεν, εἰς τοῦτο "τῆς ἀμότητος καὶ προπετείας ἦλθες ἀχαριστίας, ὡς τοιαῦτα "μοι περὶ ἡμῶν νοῆσαι, τοιαῦτα δὲ λαλεῖν; ἆρ' οὐχ ὁρᾷς "τὴν σὴν προαίρεσιν, ὡς ὑβλασφημίας ἐσχασμένος, "τοὺς τοιούτους λόγους τῷ παιδὶ προσπνεύσας, ὑπέβα- "λλου δὲ καὶ φάρμακον αὐτὸν ποιούμενος τὴν ἐμὴν ἀπω- "λείας; τίς γὰρ ἂν, εἰ μὴ δαιμόνων ἀγαθῶν ἔτυχεν ὥσ- "περ [k] οὗτος ὁ παῖς, ἠνέσχετο ἂν πατέρα μὴ πίσασθαι "ἀφ' τοιαύτην ὑποψίαν; πότερον δὲ λόγον [l] εἰς τὴν "ψυχὴν, ἢ ξίφος εἰς τὴν δεξιὰν ἐμβαλεῖν [m] αὐτῷ δο- "κεῖς κατὰ γε γενναιότερος; τί δέ σοι βέλτιον, τὸ μισῆ- "σαι τὸν τε αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, πρὸς μόνην τὴν κατ' "ἐμοῦ βλασφημίαν, εὔνοιαν ὑποκείναθαι, καὶ πρὸ τού- "των λέγειν ἃ τὴν σὴν ἀσεβείας ἴδιον καὶ νοῆσαι καὶ ἀφα- "σαλεῖν; ἔρρε κάκιστε εἰς εὐεργέτην καὶ ἀδελφὸν γενόμε- "νος, καὶ σοὶ μὲν ἡ συνείδησις [n] αὐτὴ συζήσεται· ἐγὼ δὲ πρὸς τοὺς ἐμοὺς, μήτε ἀμυνόμενον κατ' ἀξίαν "καὶ μείζονας εὐεργετοῦσι τυχεῖν [o] εἰσι δίκαιοι.

ε'. Τοιαῦτα μὲν οὖν ὁ βασιλεύς. Φερώρας δὲ ἐπ' ἀλλοφώρῳ τῇ μοχθηρίᾳ ἁλούς, Σαλώμην ἔφη ταῦτα [p] συνθῆσαι, καὶ παρ' ἐκείνης εἰδέναι τοὺς λόγους. ἡ δὲ ὡς μόνον

rentur, facturos de filiis, quos Herodes ex cæ teris uxoribus ſuſtuliſſet, ſcribas paganos; (ad quod munus idoneum fore ſtudium quod tum in literas impenderent) feminis vero, ſi unquam matris ſuæ mundo comptas viderent, minari, facturos, ut pro præſenti veſtitu & deliciis centonibus induti includerentur, ut ne ſolem quidem aſpicerent. Hæc continuo à Salome regi referebantur: atque ille ea dolenter quidem audiebat, operam vero dabat ut omnia componeret. Suſpicionibus autem adeo erat exagitatus, ut deterior indies fieret & omnibus contra omnes crederet. Quanquam tunc filios quidem objurgavit, & audita eorum purgatione, paulo melius in præſentia ſe habuit. at poſtea tamen longe pejora evenerunt. *Nonnulla à Salomes filia pateſacta contra maritum.*

4. Nam Pheroras cum ad Alexandrum veniſſet, qui Glaphyram, ut memoravimus, Archelai filiam *in uxorem* habuit, ſeſe ex Salome audiviſſe dicebat, Herodem efflictim amare Glaphyram, nec facile deſiderium ejus leniri poſſe. Qua re audita, ille, ex juventutis fervore & zelotypia vehementer inflammatus erat; & quam comitatem Herodes erga puellam ſæpe honoris cauſa exhibuit in pejorem partem vertebat, ſuſpicione injecta ex iis quæ audierat. Atque doloris ex ea re impatiens, patrem adiit, eique Pheroræ verba non ſine lachrymis refert. Herodes autem multo magis ira percitus, & ſe turpis adeo criminis falſo inſimulari non ferens, turbatus eſt, ſuorumque malitiam ſæpe deplorabat, exprobrans ipſis, quàm magnos eos affecerit beneficiis & quam indigne ab iis acceptus fuerit. Moxque Pheroram evocat, &, cum multis eum opprobriis oneraſſet, "Omnium, inquit, *hominum* ne- "quiſſime, adeone ſupra modum & inſigniter "ingratus evaſeris, ut talia de nobis cogites, ta- "lia loquaris? Nonne perſpectam habeo quid "velis, quod non ſolum ut nobis convicia fa- "ceres hujuſmodi ſermones cum filio inſtitue- "ris, ſed ut ſuaderes mei in interitum inſidias "& veneficia parari? Quis enim, niſi qui "Deum præſentem haberet ut iſte puer, non "ultum iret patrem ob hujuſmodi criminis "ſuſpicionem? Utrum tibi videris ſermonem "in animum, an in dextram gladium inſe- "ruiſſe, quo parentem conficeret? aut quid "tibi voluiſti, qui, cum & ipſum oderis ejuſ- "que fratrem, benevolentiam ſimulaſti, dun- "taxat ut in me calumnias projiceres, atque "ea *liberius* diceres, quæ tu ſolus, qua es im- "pietate, in animo & in ore habere potuiſti? "Apage, peſſime de benefactore & fratre me- "ritus, & quamdiu vivas te angat crucietque "ſcelerum conſcientia: ego vero non deſinam "meos *benignitate* vincere, & debitas pœnas "ab illis non exigendo, & majoribus quam "mereantur beneficiis eos proſequendo. *Pheroras calumniatur Herodem de amore Glaphyræ.* *Quod ægre ferat Herodes.*

5. Atque iſta quidem rex. Pheroras vero, in manifeſto facinore deprehenſus, Salomen iſta commentam eſſe dicebat, & ab ea *prima* hæc verba prodiiſſe. At illa, cum præſens adeſſet, *Culpam in Salomen rejicit Pheroras.*

[a] Sic *Busb.* & *Hen.* ab altera manu. ἁρμόσον in *cæteris.* [b] Ita *Hen.* & *Busb.* παιδίαν in *Editis Alliiſque.* [c] ἴδιον *Busb.* [d] Τειχέσιν *Busb.* [e] Καθειδόντας *Busb.* [f] Ita *Busb.* χείρων in *reliquis.* [g] Καταμηνύεται τὰ *Vat.* [h] Κάκιστε πάντων *Vat.* [i] Νοῆσαί τι ἐκ λαλεῖν. [k] Αὐτὸς ὁ παῖς *Vat.* [l] Εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδὸς *Busb.* & *Zonar.* [m] Αὐτοῦ *Busb.* & *Zonar.* [n] Ita vel αὐτὴ legendum cenſeo pro αὐτῇ, quod præ ſe ferunt libri omnes. [o] Εἰσιν ἄξιοι *Vat.* [p] Συμπείσειν *Vat. Busb.* & *Hen.* à pr. m. συνθεῖναι *Zonar.*

Salome ſe purgat.

eſſet, ſimulac hæc audivit, exclamavit ratione probabili, nihil tale ab ipſa profectum eſſe, ſed omnes ſtudere eam regi inviſam facere, idque modis omnibus agere ut occideretur, propter ſuam erga Herodem benevolentiam, dum ſemper pericula prævidet: ac tunc ſibi multo infenſiores eſſe. ipſam enim ſolam fratri ſuadere, ut quam habebat uxorem repudiaret, regiſque filiam duceret; itaque non mirum eſſe, ſi fratri inviſa foret. Hæc dicens, & ſibi capillos ſubinde vellens pectuſque pulſans, ore vultuque fidem faciebat ſe vere omnia negare, ſed ingenii ejus perverſitas ſimulationem in factis eſſe coarguebat. Interea Pheroras medius tenebatur, nihil quidem ad ſemet excuſandum habens, ut qui ſe iſta dixiſſe non inficias iverit, ſed aliunde audiviſſe non crederetur. Itaque duravit diutius ea perturbatio, & verborum mutua contentio. tandemque rex, & fratrem & ſororem exoſus, *eos* dimiſit, filioque collaudato, qui ita continens fuiſſet, & eos ſermones ad patrem tuliſſet, ſero admodum ad curam corporis ſe contulit. Poſt id diſſidium

Male tamen audit.

male audiebat Salome, quippe quæ prima videretur iſtam confinxiſſe calumniam: & eam regis uxores oderant, ſcientes eam natura difficilem eſſe, & quæ ſubinde mutaretur, & modo *inimica* modo amica, pro temporis opportunitate, fieret. Itaque Herodi ſemper aliquid adverſus eam dicebant, & ad id majorem audaciam eis addidit caſus quidam.

Syllæi & Salomæ amores.

6. Erat Arabiæ quidem rex Obodas, homo natura ſegnis & tardus: hujus autem negotiorum pleraque adminiſtrabat Syllæus, vir acer & juvenis adhuc, idemque formoſus. Hic *Syllæus* cum aliquando ad Herodem ob aliquod negotium veniſſet, & inter cœnandum Salomen vidiſſet, animum ad eam adjecit: & viduam eſſe cum ſciret, cum ea verba fecit. Et Salome, quæ fratri minus quam antea chara eſſet, neque non juvenem valde amaret, in conjugium conſentiebat: ac ſequentibus diebus, cum ad cœnam ibatur, multa magnaque ſigna cernebantur eorum conventionis. Hæc regi referebant uxores, ejuſmodi turpitudinem deridentes: & Herodes eadem de re quæſivit etiam ex Pherora, juſſitque ut in cœna obſervaret, quomodo ſe erga ſe invicem gererent. Ille vero retulit, facile ex eorum aſpectibus & nutibus intelligi poſſe, utrumque ad eam rem proclivem eſſe. Poſtea diſceſſit ſuſpectus Arabs: deinde poſt duos aut tres menſes rediit ob eam rem nominatim, & de ea cum Herode loquutus eſt, ab eo Salomen petens in matrimonium. fore enim ei hanc affinitatem non inutilem, ut commercium habeat cum Arabum * regno, quod & jam, ſi poteſtas ſpectetur, ſibi contigit, multoque magis penes ipſum futurum eſſet. Cum autem hoc ad ſororem referret Herodes, & eam interrogaret an ad nuptias conſentiret, protinus quidem illa annuit.

ἦκουσεν, ἐτύγχανεν δὲ παροῦσα, πιθανῶς ἀνεβόησεν, ὡς ὑδὲν εἴη [a] παρ' αὐτῆς τοιοῦτον, ᾗ ὅτι διὰ ταυτὸ ἐστιν ἅπασιν εἰς μῖσος [b] ἀλαγεῖν αὐτῷ ᾗ βασιλέως, ᾗ πάντα τρόπον [c] ἀπολεῖν διὰ τ εὔνοιαν ἣν ἔχη περὶ τ Ηρώδην, ἀεὶ προγινώσκουσα τὰς κινδύνους· οἱ δὲ φ παρόντι ᾗ μᾶλλον ἐπιβουλεύοιεν. μόνη γὰ ἀναπείθουσα τ ἀδελφὸν [d] ἐκβάλλειν ἣν εἶχε γυναῖκα, λαμβάνειν δὲ θυγατέρα τ βασιλέως, εἰκότως ὑπ' ἐκείνου μεμισῆσθαι. τοιαῦτα λεγόντος, ᾗ πολλάκις μ' ἐπιδρατομένης τ τριχῶν, πολλάκις δὲ τυπτόντος τὰ στέρνα, ἡ μ ὄψις εἶχε τι πρὸς τ ἄρνησιν πιθανὸν, ἡ δὲ κακοήθεια ᾗ τρόπου τ τὸ τοῖς γενομένοις ὑπόκρισιν ἀπεσήμαινεν. ὁ δὲ Φερώρας ἐν μέσοις ἀπειλημμένος, μηδὲν εὔχρηστον εἰς ἀπολογίαν ἔχων, εἰπεῖν μ ὁμολογουμένως, ἀκοῦσαι δ' ᾧ πιστεύομεν. ἐγένετο δὲ ὅπου πλεῖον ἤτε σύγχυσις, καὶ ἡ τ λόγων εἰς ἀλλήλους ἅμιλλα. τέλος δὲ ὁ βασιλεὺς, τόν τε ἀδελφὸν ᾗ τ ἀδελφιδοῦν μεμισηκὼς, ἀπεπέμπετο, ᾗ τ υἱὸν ἐπαινέσας τ ἐγκρατείας, ᾗ ᾧ πρὸς αὐτὸν ἀνενεγκεῖν τοὺς λόγους, ὀψὲ τ ὥρας περὶ θεραπείαν ᾧ σώματος ἐγένετο. τοιαύτης δὲ τ μάχης ἐμπεσούσης, κακῶς ἤκουσεν ἡ Σαλώμη, παρ' αὐτῆς ᾗ ἐδόκει κεκινῆσθαι τὰ [e] περὶ τ διαβολήν· αἵτε ᾧ βασιλέως γυναῖκες ἤχθοντο, φύσει δυσχερεστάτῃ εἰδυίᾳ, ᾗ γνωμένην ἄλλοτ' ἄλλῃ κατὰ καιρὸς ἔχθραν καὶ φίλιαν. ἔλεγον οὖν ἀεί τι πρὸς τ Ηρώδην κατ' αὐτῆς, ᾗ τι συμπεσὸν ὅπη μεῖζον [f] ἤγαγεν τ εἰς τοῦτο παῤῥησίαν.

5'. Ην μὲν γὰρ ὁ τῆς [g] Αραβίας βασιλεὺς [h] Οβόδας, ἀποῤῥέγμασι καὶ νωθείᾳ τινὶ φύσεως σύλλογος δ' αὐτῷ [i] διῴκει τὰ πολλὰ, ἀνὴρ καὶ τἄλλα ἡλικίαν ἔτι ἔτι καὶ καλός. [k] ὅτου ἐπὶ χρείᾳ τινὶ ἐλθὼν εἰς τ Ηρώδην, συνδειπνῶν [l] εἶδεν τ Σαλώμην, καὶ τ νοῦν ἔσχεν πρὸς αὐτὴν· γνώσεσθαι δ' ὅτι καὶ χήρα τυγχάνει, διελέγετο. Σαλώμη δὲ καὶ χεῖρον ἢ πάλαι φερομένη παρὰ τ ἀδελφῷ, καὶ ᾧ ναυσίχοον ὐχ ἁπαθῶς ὁρῶσα, πρὸς ᾧ γάμον ὥρμητο· [m] τῆς τε μεταξὺ φοιτώσης ὅτι τὸ δεῖπνον ἐπεφαίνετο πλείω τε καὶ μὴ μέτρια τ ἐκείνου ὁμολογίας. Ταῦτα δὲ αἱ γυναῖκες ἀνέφερον τῷ βασιλεῖ, ἀμηχανοῦσαι τὴν ἀσχημοσύνην· Ηρώδης δὲ καὶ πρὸς τὸν Φερώραν προσεπυνθάνετο, καὶ τηρεῖν ἐξίει πρός ὅ δεῖπνον, πῶς τὰ πρὸς ἀλλήλους ἔχοιεν. ἐκεῖνος δὲ ἀπήγγελλεν, ὅτι καὶ νεύμασι καὶ βλέμμασιν ὐκ ἄδηλοι τ ὁρμῆς εἰσιν ἀμφοτέροις. μετὰ τοῦτο, ὁ μὲν Αραψ ὑποπλοῦς ὢν ἀπῆν· ἀφαλιπὼν δὲ δύο μῆνας ἢ τρεῖς, ἔρχεται πάλιν ὡς ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, καὶ λόγους Ηρώδῃ προσέφερεν, ἀξιῶν αὐτῷ τὴν Σαλώμην δοθῆναι πρὸς γάμον. ἔσεσθαι γὰ ὐκ ἀλυσιτελὲς ὅ κῆδος ὑπομιξίᾳ τῆς τῶν Αράβων ἀρχῆς, ἵν αὐτῷ καὶ νεῶν ἥδη παρεῖναι δυνάμει, καὶ μᾶλλον ὀφείλεσθαι. ᾧ δὲ Ηρώδης ᾧ λόγον ἀναφέροντος, καὶ πυνθανομένης τ ἀδελφῆς, εἰ πρὸς γάμον ἑτοίμως [n] ἔχει, παχέως μὲν ἐκείνη προσήκατο.

Σύλλαιος

a Sic *MSS.* παρὰ deeſt *Editis.* b Κατατίσεσθαι *Busb.* c Ενίσχεσθαι *Vat.* ἰσχεσθαι *Hen.* à prima manu. d Εκβαλεῖν ἣν ἔχει γαμετὴν, λαβεῖν ᾗ θυγατέρα τ βασιλέως· Δι' τοῦτο μεμισῆσθαι *Busb.* e Περὶ τ Δημόλης *Busb.* f Ηε τὴν κατ' οἰκίαν ἐχθρὰν *Busb.* g Sc. Ναβαταίων, ut apud *Strabonem*, l. 16. p. 780. h Οὐάιδας *Busb.* perperam, ut conſtat ex *Strabone*, l. 16. p. 781. ubi Οὐόδας dicitur. i Hic Syllæus Ναβαταίων ἐπίτροπος dicitur *Straboni*, p. 780. k Υπὸ χρείας δή τινος *Busb.* ſine ἔτος. l Εἶδε *Busb.* m Ita verſo ac ſi lectum eſſet ταῖς τε ἐξῆς, ſc. ἡμέραις, aut μεταξὺ acciperetur pro *poſtea*. Eſt qui legendum eſſe conjicit, τοῖς τε μεταξὺ φοιτώντων, aut ταῖς τε μεταξὺ φοιτώσαις. n Ita *Vat.* & *Busb.* ἔχῃ in *ceteris*. * Principatu, quem jam ſibi nunc adeſſe, magis vero futurum ex plano credebat, *Epiphan.* cum Arabibus, quorum principatum & ſibi deberi & jam magna ex parte contigiſſe, *Gelen.*

a Ita

Σύλλαιος δὲ, ἀξιώντων αὐτὸν ἐγγραφῆναι τοῖς τῶν Ἰουδαίων ἔθεσιν, καὶ τότε γαμεῖν, ἄλλως γὰρ οὐκ ἔξεστιν, οὐχ ὑπομένας, ἀλλὰ καὶ καταλυθήσεσθαι πρὸς τὸν Ἀράβων εἰπὼν, εἰ τοῦτο πράξειεν, ἀπαλλάττεται. Σαλώμη δὲ ὁ, τε Φερώρας ἤδη διέβαλλεν εἰς ἀκρασίαν, καὶ μᾶλλον αἱ γυναῖκες, λέγουσαι κοινωνίαν αὐτῇ γενέσθαι πρὸς τὸν Ἄραβα. τῷ δὲ κόρῳ ᾧ ταὐδελφῷ καταπεμπόμενον ὁ βασιλεὺς, ᾧ ὁ μὲν Φερώρας οὐκ ἔλαβεν, ὡς πρόσθεν, [a] ἠπημμένος τῆς γυναικὸς, αὐτὸς Σαλώμης εἰς τὸν υἱὸν ὃν Κοστοβάρῳ γενόμενον, ἥρμοττο μὲν ἐκείνῳ [b] συνοικίσαι. μεταπεισθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Φερώρα, τὸ νεανίσκον οὐκ εὔνουν ἔσεσθαι λέγοντος, διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ πατρὸς, καὶ δικαιότερον εἶναι λαβεῖν τὸν αὐτοῦ παῖδα τῆς τετραρχίας ὄντα διάδοχον. ὕστερον δὲ συγγνώμην ἠτεῖτο, [c] καὶ μετέπεισεν ὕστερον. [d] ἐκείνη μὲν οὖν, ἀνταλλαγείσης τῆς ἐγγύης, ἐγαμεῖτο [e] τῷ Φερώρα μειρακίῳ, φέρνην ἐπιδόντος ἑκατὸν τάλαντα τοῦ βασιλέως.

Syllæus vero, cum rogaretur ut ipſe in Judæorum mores concederet, atque tum demum matrimonium iniret, (aliter enim fieri non poſſe) non conſenſit, dixitque, ſi faceret, ſe ab Arabibus lapidatum iri: atque ita diſceſſit. Inde Salome à Pherora, ut mulier intemperans, vituperabatur, magiſque etiam à feminis, quæ eam cum Arabe rem habuiſſe dicerent. Cum autem Salome filio ſuo è Coſtobaro nato puellam peteret, à rege fratri ſuo Pheroræ deſponſam, ei tamen non nuptam, quòd, ut antea dixi, *alterius* uxoris amore captus eſſet, *rex* quidem voluit illam ei locare; ſententiam vero mutavit ſuaſu Pheroræ, dicentis, haud fore ut amaret *eam* propter patris ſui cædem; atque ſatius eſſe ut ſibi *in generum* caperet ipſius filium, qui in Tetrarchiam ſucceſſurus erat. Atque ita *prioris offenſæ* veniam impetravit, ſimulque in ſuam ſententiam regem adduxit. Tum illa quidem, mutatis ſponſalibus, nuptum datur Pheroræ puero, rege centum talentorum dote eam locupletante & ornante.

Non fiunt nuptiæ, quod Syllæus in Judæorum mores concedere noluerit.

Herodis filia Pheroræ filio nupta datur.

ΚΕΦ. η'.

Ὡς Ἡρώδης συλλαβὼν ἔδησε τὸν Ἀλέξανδρον, ὃν μετ' οὐ πολὺ Ἀρχέλαος ὁ Καππαδόκων βασιλεὺς Ἡρώδῃ αὐτὸν πατρὶ διήλλαξεν.

CAP. VIII.

Quomodo Herodes Alexandrum in vincula conjecit, quem non multo poſt Archelaus Cappadocum rex patri ejus Herodi reconciliat.

ΟΥΚ ἀνῆτο δὲ τὰ [f] κατὰ τὴν οἰκίαν ἀεὶ καὶ [g] μείζους τὰς ταραχὰς λαμβάνοντα. [h] ἡ συμπίπτουσα τοιοῦτον, ἐξ αἰτίας μὲν οὐκ εὐσχημόνου, χώρησαν δὲ πρόσω τῆς δυσχερείας. ἦσαν εὐνοῦχοι τῷ βασιλεῖ μὲν καλῶς δὲ μεμελημένοι. τούτων ὁ μὲν οἰνοχοεῖν, ὁ δὲ δεῖπνον προσφέρειν, ὁ δὲ [i] καπηλεύειν [k] τὸ βασιλέα πεπίστευτο, καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς. [l] καὶ τις ἀγγέλλει τῷ βασιλεῖ διαφθαρῆναι τούτους ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ παιδὸς ὅτι πολλοῖς χρήμασιν. [m] ἀνακρίναντι δὲ περὶ [n] μὲν τῆς γεγενημένης πρὸς αὐτὸν κοινωνίας καὶ μίξεως, ὡμολόγουν· ἄλλο δὲ οὐδὲν δυσχερὲς εἰς τὸν πατέρα συνειδέναι. βασανιζόμενοι δὲ μᾶλλον, καὶ ἐν ταῖς ἀνάγκαις ὄντες, ὑπετείνοντων ἀεὶ τῶν ὑπουργούντων, καὶ χαριζομένων τῷ Ἀντιπάτρῳ τὸ τοιοῦτον, ἔλεγον, ὡς εἴη δυσμενὴς πρὸς τὸν πατέρα καὶ μῖσος ἔμφυτον Ἀλεξάνδρῳ· προσκεῖσθαι δ' αὐτοῖς Ἡρώδου μὲν ἀπεγνωσκέναι τὸν ἤδη τετυχηκότα, καὶ τῷ γήρᾳ προσκαλύμματα δὲ χρόνῳ ποιούμενον, μελαίνονται τὰς τρίχας, καὶ κλέπτοντα τὸν ἔλεγχον τὴν ἡλικίας. [o] εἰ δ' αὐτῷ προσθείη τὴν νῦν προσγενομένην τῆς βασιλείας, ἵν' καὶ μὴ βλομένου τοῦ πατρὸς οὐκ ἄλλου τινὸς εἴη, ταχὺ τὸ πρῶτον ἕξειν τὸν αὐτῆς τόπον. ἃ δὴ μόνον ἀπὸ τοῦ γένους, [p] ἀλλ' ἤδη καὶ ταῖς προσκλάσεσιν ἕτοιμον αὐτὸν τοῦ κρατεῖν εἶναι. πολλοὶ μὲν γὰρ τῶν ἡγεμόνων, πολλοὶ δὲ τῶν φίλων συνεξαίρουσιν, οὐχ οἱ πονηροὶ, πᾶν ὅτι οἷόν τε δρᾶν καὶ πάσχειν.

Β'. Τούτων τῶν λόγων ἀκούσας Ἡρώδης, ὅλος ἐγένετο τῆς ἐπιρείας καὶ τοῦ δέους, τὰ μὲν εἰς ὕβριν ῥη-

A Ttamen in tranquillo non erant res domeſticæ, ſed magis magiſque indies creſcebant turbæ. Atque iſtiuſmodi quid accidit, quod ab initiis non adeo honeſtis profectum magnas peperit difficultates. Erant ſpadones *quidam* regi propter formæ elegantiam chariſſimi. quorum unus ei erat à poculis; alter à menſa; tertius ſopiendi regis procurationem habebat, & regni maxima negotia adminiſtrabat. atque hos ab Alexandro *ejus* filio multa pecunia corruptos quidam regi indicavit. Illi vero, cum interrogati eſſent, an cum eo conſueverint & congreſſi fuerint, rem faſſi ſunt; aliud quiddam in patrem flagitium nullum ſcire. Sed cum acrius cruciarentur & in neceſſitatibus eſſent, & à miniſtris in gratiam Antipatri ſemper crudelius torquerentur, *in hanc ſententiam* dixerunt, Alexandrum ſcilicet patri eſſe infenſum, innatumque odium alere; ſeque ab eo monitos,* Herodem imperium abdicaſſe, ut qui jam inutilis eſſet, & ſenectuti annorum operimentum faceret, capillos denigrando, occultandoq; quicquid ætatem proderet. Quod ſi ejus partes ſequi vellent; fore ut eo regnum adepto (quod vel invito patre ad alium neminem venturum eſſet) brevi primas in regno tenerent. ſibi enim facile eſſe imperio potiri, non ſolum propter genus, ſed etiam propter apparatum quem haberet. quippe quod multi & ducum & amicorum, nec ii mali homines, ab ipſo ſtarent, ad quidvis & faciendum & patiendum parati.

Novæ turbæ domi Herodis.

Eunuchorum de Alexandro confeſſio.

2. His auditis, Herodes iræ timoriſque plenus erat, contumelioſe dicta ægre ferens, quæque

Ex qua irritatur Herodes.

a Ita *Vat.* & *Busb.* ἠπλώμενον, forſan pro ἠπλωμένον, in *Editis Aliiſque.* *b* Ita *Busb.* συνοικῆσαι in *reliquis.* *c* Καὶ μὴ πείσας ὕστερος *Vat.* & *Hen.* à pr. m. *d* Ἐκείνης *Hen.* & *Busb.* *e* Ita *Baſ.* τῷ τῶ Φερώρᾳ μειρ. *Busb.* τῷ Φερώρᾳ μειρ. *Gen.* *f* Sic lego & diſtinguo, quo fere modo *Busb.* qui οἰκίαν habet & ἀεὶ poſt ἀεὶ omittit. κ' τὰ οἰκείαν, ἀεὶ καὶ in *Editis Aliiſque.* *g* Μᾶζον *Vat.* & *Hen.* à pr. m. *h* Καὶ συμπίπτει τὶ τοιοῦτον *Busb.* ἕτερον τὶ συμβαῖνον *Zonar.* *i* Καπηλεύειν *Zonar.* *k* Illud τὸ è *Cod. Busb.* *l* Καὶ τὶς ἀναγγέλλει *Busb.* *m* Ita *Vat.* & *Busb.* ἀνακρίνοντι in *Editis Aliiſque.* *n* Illud μὲν è *Cod. Vat.* & *Vet. Interpr.* *o* Ἢν δ' αὐτῷ *Vat.* *p* Ἀλλὰ δὴ *Busb.* * Herodem quidem ſpernere velut ſuperfluum, & cooperientem ſenectutis ſuæ tempora, dum annos ætatis celaret &c. *Epiphan.*

Herodes, calumniis fidem habens, ſævis in ſuos.

que ſuſpicionem movebant pro periculoſis habens: adeo ut ex utriſque magis irritaretur, & exacerbatus metuerit nè quid revera gravius contra ſe conflatum eſſet, quam ut illo tempore de eo ſatis cavere poſſet. Quo factum eſt ut eam rem aperte non excuſſerit, ſed homines miſerit ad obſervandos eos quos ſuſpectos habebat: atque adeo in omnes ſuſpicione & odio laborabat, ratuſque tutius eſſe ut multos ſuſpicaretur, etiam de innocentium fide magnopere dubitabat. In ſumma, nullus modus erat: quo quiſque magis eum frequentabat, eo magis timebatur, tanquam qui lædere magis poſſet; qui vero ad eum non itabunt, eos plerumque vel tantum nominaſſe ſat erat, ſtatimque ad ſui ſecuritatem facere credebatur ut interficerentur. Ad extremum eò verſi ſunt aulici, quoniam certa ſpe ſalutis carerent, ut alii in alios inveherentur, dum pro ſe quiſque cogitat, ſi alterum accuſare anticipet, ſe poſſe eſſe ſalvum. Deinde, ubi quis alterum oppreſſerat, inviſus erat, adeoque merito ob ea ulciſcendus videbatur, quibus alios læſerat, ſolummodo quod eos anteverteret. Quin hac ratione ſeſe nonnunquam de privatis inimicitiis vindicabant: & ipſi viciſſim deprehenſi ſimiliter pœnas dabant, & occaſione tanquam machina & decipula in adverſarios utebantur, ac deinde eodem, quem aliis obtenderant, laqueo capiebantur. Nam regem mox pœnitebat, quoniam quos necaſſet convicti non eſſent: quodque pejus erat, non utebatur ea pœnitentia ad talia deinceps cavenda, ſed ad eos ſimiliter puniendos, qui alios accuſaſſent.

Turbis mirum in modum agitatur regia.

3. Hujuſmodi quidem turbis agitabatur aula. Quinetiam multis amicorum denunciavit, non fore deinceps cur ad ſe officii cauſa ventitarent, aut in regiam intrarent: idque edicti eò fecit, quod propter eorum reverentiam minus peccare licenter audebat. Nam & tunc expulit *aula* Andromachum & Gemellum, qui erant de ejus veteribus amicis, & multum ejus domui, tum curandis regiis negotiis, tum legationibus & conſiliis, profuerant, ejuſque filios docuerant,* & ſane primum tenuerant apud eum auctoritatis locum: & alterum quidem, quod Demetrius ejus filius Alexandrum frequentaret; Gemellum vero, quod illum noſceret animo eſſe in Alexandrum benevolo. nam & ei puero adhuc in ludo literario adfuerat, & Romæ commoranti comes adhæſerat. Cæterum & hos expulit, porroque graviori pœna libenter affeciſſet: ſed ne licenter graſſari videretur in viros tantæ dignitatis, ſatis habuit honore eos & poteſtate ſibimet peccanti obſtandi privare.

Andromachus & Gemellus regia pulſi.

Malorum auctor Antipater.

4. Horum autem omnium cauſa erat Antipater, qui, poſtquam inſanam patris licentiam animadverterat, cum jam diu ei à conſiliis fuiſſet, vehementer eum urgebat, eoque facilius quæ vellet perficere putabat, ſi omnes qui ſibi reſiſtere poſſent è medio tollerentur. Tunc igitur ejectis Andromacho & Gemello, ut reliqui

ῥηθέντα χαλεπῶς, τὰ δ' εἰς ὑπόνοιαν οὐκ ἀκινδύνως ἐλαβόν· ὥστε καὶ μᾶλλον ἐξ ἀμφοτέρων ἠρεθίζετο, καὶ πικρὸς ὢν ἐδεδοίκει [a] μηκέτι ταῖς ἀληθείαις συνεσκιασμένην ἐπ' αὐτὸν ἰσχύειν, ἢ φυλάξασθαι πρὸς ἐκεῖνον ᾗ χαλεπόν. [b] ἔνθεν ὑφ' ὁτῳοῦν τῶν ἐφόδων ἐποιεῖτο, καὶ σκοπὸς ἦν τῶν ὑπονοουμένων διέπεμψεν· ὑποψία τε καὶ μῖσος πρὸς ἅπαντας ἦν, καὶ τὴν ὑπόνοιαν ἐπ' ἀσφαλείᾳ λαμβάνων πολλῇ, [c] καὶ κατὰ τῶν οὐκ ἀξίων αὐτῇ χρώμενος διετέλει. πέρας τε οὐδὲν ἦν, ἀλλὰ μέγιστοι οἱ νομιζόμενοι μᾶλλον, ὡς ἂν καὶ μᾶλλον ἰσχύοντες, ἐδόκουν αὐτῷ φοβεροί· τοῖς δ' οἷς οὐκ ἦν συνήθεια πλείω ὀνομάσαι μόνον ἐδόκει, καὶ μέρος εὐθὺς ἀσφαλείας ἐδόκουν ἀπολλύμενοι. τέλος τε ἦν πρὸς αὐτόν, ὁ τῷ μηδὲν ἔχειν βέβαιον εἰς ἐλπίδα σωτηρίας, ἐπ' ἀλλήλους ἐπῆραν, [d] νομίζοντες μὲν εἰ φθάσας ἕτερος ἕτερον ἔβαλε, τοῦτ' αὐτῷ πρὸς σωτηρίαν φέρειν. ὀλίγοι δ' εἰ ποτε τύχοιεν ὄντες ἠξίουν γενόμενοι, καὶ [e] τῷ δικαίως αὐτοὶ παθεῖν ἐφ' οἷς ἀλλήλους ἠδίκησαν [f] προλαμβάνοντες μόνον. ἤδη οὖν οἰκείας πυὰς ἔχθρας ἐπεξήεσαν τῷ τοιούτῳ τρόπῳ, καὶ καταφωραθέντες ὑπὸ τοῖς ὁμοίοις ἐγένοντο, ᾗ χαλεπὸν ὥσπερ ὄργανον καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν νοοῦντες, καὶ συναλισκόμενοι τῇ πείρᾳ, καθ' ἑαυτοὺς ἑτέροις ἐπεβάλλοντο. ἦτε γὰρ μεταύοια τῷ βασιλεῖ ταχὺ ἀφ' τὸ μὴ προφανῶς [g] ἁμαρτάνοντας ἀναιρεῖν ἐπεγίνετο, καὶ ταύτης τὸ χαλεπὸν, οὐκ εἰς ὃ παύσασθαι τὰ ὅμοια δρᾶν, ἀλλ' εἰς τὸ ἡμαρτῆσθαι τοῖς ἴσοις τοὺς ἀδικουμένους ἀπηρίζετο.

γ'. Τοιαῦτα μὲν ἦν τὰ περὶ τὴν αὐλὴν παρεχόμενα. [h] πολλοῖς δὲ τῶν φίλων ἤδη καὶ τοῦτ' αὐτὸ προεῖπεν, ὡς οὐδ' ἐμφανίζεσθαι δέον αὐτῷ λοιπὸν, οὐδ' [i] εἰς τὸ βασίλειον εἰσιέναι. ταύτην δὲ τὴν ἀδεγλείαν ἐποιεῖτο, [k] καθὸ ἦν παῤῥησίας ἐλάττονος ἢ πλείονος ἀφορμὴς μεταλήψεσθαι. καὶ γὰρ Ανδρόμαχον καὶ Γέμελλον, ἄνδρας ἄνωθεν φίλους αὐτῷ, καὶ πολλὰ μὲν περὶ τοὺς βασιλικοὺς χρείας, ἔντε πρεσβείας, καὶ συμβουλίας οἰκείους, αὐτῷ τ' οἴκοι, συμπαιδεύσαντας δὲ καὶ τοὺς υἱέας, καὶ τί γὰρ ἦν πρῶτον παῤῥησίας τόπον ἐσχηκότας, παρῃτήσατο τότε· ᾗ μὲν, ὅτι Δημήτριος ὁ παῖς αὐτῷ σωήθης ἦν Αλεξάνδρῳ, Γέμελλον δὲ εὔνουν ὑπειλήφει ἐκείνῳ. καὶ γὰρ ὁ τοῖς τροφοῖς καὶ τῇ παιδίᾳ προσηκόντως, καὶ τὸν ἐν τῇ Ρώμῃ σωδιέτριβεν ἀποδημίαν. παρῃτήσατο δὲ καὶ τούτους [l] ἡδίους μὲν ἂν καὶ χείρους· ὑπὸ δὲ ᾧ μὴ κατ' ἀνδρῶν οὐκ ἀσήμων ἔχειν τὸν ἄχει τοσοῦτον παῤῥησίαν, τὸν τε πιμπλῶ καὶ τὸ [m] δυσαλῶ κωλύειν [n] ἁμαρτάνοντα παραμυθούμενος.

δ'. Ην δὲ τούτων ἁπάντων αἴτιος Αντίπατρος, ὃς, ἐπειδὴ τὸ γενοσηκὸς ἦ τῷ πατρὸς παῤῥησίας κεκίνηκεν, ἔκπαλαι μὲ συνεδρεύων αὐτῷ προσέκειτο, καὶ μᾶλλον ἐδόκει τὰ πεπραγμένα, εἰ τ' ἀντέχειν δυναμένων ἔκαστος ὑπεξαιρεθείη. τότε γοῦν τ' περὶ τ' Ανδρόμαχον ἀπελαθέντων λόγου

[a] Hic τι poſt μηκέτι ſubintelligendum videtur. [b] Ἐνθένδε ὑφ' ὁτῳοῦν φ. Busb. [c] Καὶ deeſt Busb. [d] Νομίζοντες ἦ εἰ φθ. Vat. & Hen. à prima manu. [e] Τῷ pro τότε. [f] Προελαμβάνοντες Vat. προεκλαμβάνων Busb. [g] Αμφοτέρωθεν ἀναιρεῖν ἐπιχείροντο Vat. ἁμαρτάνοντας ἀναιρεῖν χάσκειν Hen. [h] Πολλοὶ δὲ τ' φίλων ἤδη καὶ τοῦτ' αὐτὸ προεῖπεν Vat. [i] Εἰς τὰ βασίλεια Busb. & Zonar. [k] Καθ' ὃν ἦ παῤῥησία Busb. [l] Ηδίως μ' ἂν ἐ τούτους, ὑπὸ Vat. & Hen. à pr. m. [m] Δυάλῳ λύειν Vat. [n] Αμφιτάνοντα in libris. * *Magis ad verbum, & quid enim aliud quam primum &c.*

a Ενιοὶ

ηου καὶ παῤῥησίας, ᾠῆτον μὲν ὁ βασιλεὺς ὅσους ᾤετο πιστοὺς Ἀλεξάνδρῳ, βασάνοις ἀνέκειτο, εἴ τι κατ' αὐτοῦ τολμηθὲν εἰδείησαν. οἱ δὲ ἀπέθνησκον, οὐδὲν ἔχοντες λέγειν. τὸ δ' ἰῶ φιλονεικίας αἴτιον, εἰ μή τι τοιοῦτον ᾔδη [a] σφᾶς κακῶς εἰρήσκοιτο· καὶ ὁ μὲν Ἀντίπατρος ὧν μὲν ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἀναίτιον εἰς ἐγκράτειαν καὶ πίστιν ἀλίσκεσθαι, ὑπαρξούσης δὲ ζητεῖν οὐκ πλείονα τὸ λανθάνον τῆς ἐπιχειρήσεως. καὶ τις οὐ πολλοῖς τοῖς βασανιζομένοις εἶπεν, ὡς [b] εἰδείη μὲν πεπλασμένα λέγοντα πολλάκις, ὅταν ἐπαιρούμενος αὐτὸς τύχοι τοῦ σώματος ὡς εἴη μέγας, καὶ τοῦ τάχους εὐτυχής, καὶ τἄλλα τὰ πρὸς ἀρετὴν ὑπὲρ ἅπαντας, ἅπερ ταῦτα αὐτῷ καλὰ μᾶλλον ἢ ἀγαθὰ πρὸς τῆς φύσεως ἐστι· ἄχθεσθαι γὰρ ἐπ' αὐτοῖς μὲν πατέρα καὶ φθονεῖν. αὐτός τε [d] ὅταν μὲν ἅμα Ἀντιπάτρου συγκάλεσαι αὐτὸν, καὶ καθαιρεῖν ὡς μὴ μεῖζον ὀρέγεσθαι τοξεύων δὲ σὺ τοῖς κυνηγεσίοις ἐκείνῳ παρῆν [e] ἀπὸ σκοπῆς ῥίπτειν. τοῦ γὰρ φιλοτιμίαν εἰδέναι τῆ γεγενημότι, τούτων ὠφελημένων. [f] βασανιζόμενον οὖν ἔφη λόγῳ, καὶ προσγινομένης ἀνέσεως πρὸ σώματος, προστεθῆναι, ὅτι, ᾗ συνεργὸν [g] ἔσχεν τὸν ἀδελφὸν Ἀριστόβουλον, [h] βουλεύσαιτο σὺν κυνηγεσίῳ λοχήσας ἀνελεῖν τὸν πατέρα, καὶ φύγοι εἰς Ῥώμην, ἐπειδὴν τοῦτ' αὐτῷ προαχθῇ, τὴν βασιλείαν αἰτησόμενον. εὑρέθη δὲ καὶ γράμματα τῶ παιδὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ἐν οἷς ἐμέμφετο τὸν πατέρα μὴ δίκαια ποιοῦντα, Ἀντιπάτρῳ χώραν δοτὸν ἐκ προσόδων διακοσίων ταλάντων φέρουσαν. ὑπὲρ τούτου μὲν οὖν ἔδοξέ τι πιστὸν ἔχειν Ἡρώδης, ὡς ᾤετο, κατὰ τῆς τοῦ παίδων ὑποψίας· καὶ συλλαβὼν ἔδησε τὸν Ἀλέξανδρον. αὖθις δὲ οὐκ [i] ἀνῆκε χαλεπὸς ὤν, τὰ μὲν ὑφ' οἷς ἤκουσεν ἄγαν πεπιστευκὼς· ἀναλογιζόμενος [k] δὲ ἄξιον μὲν ὑπόνοιαν ἐξ αὐτοῦ οὐδὲν ἐφαίνετο, μέμψεις δὲ καὶ νεανικὰς φιλοτιμίας, [l] καὶ τὸν κτείναντα φανερῶς εἰς τοῦ Ῥώμυλον ὁρμᾶν ἀπίθανον. ἐξῆν δὲ καὶ μεῖζόν τι λαβεῖν τῆς περὶ τὸν υἱὸν ὑποψίας τεκμήριον, καὶ φιλόνεικον ἂν μὴ δόξαι προπετῶς τὰ δεσμὰ κατεγνωκέναι. τοῦ δὲ φίλων τῶν Ἀλεξάνδρου βασανίζων τοὺς μὲν τέλει, διέφθειρεν αὐτοῦ ὑπολίγους, οὐδὲν εἰπόντας [m] ὧν ᾔσθετο ᾤετο. πολλῆς δὲ τῆς εἰς τὸ τοῦτον ἑτοιμότητος ὄσης, καὶ φόβου καὶ ταραχῆς περὶ τὸ βασίλειον, ἦν τις τῶν νεωτέρων, ὡς σὺ τοῖς ἀπάγχοις ἐγένετο, ἀγγεῖλαι ἔφη τοῖς σὺν Ῥώμῃ φίλοις τὸν Ἀλέξανδρον, ἀξιῶντος καλεῖσθαι ταχέως πρὸς Καίσαρος, ἔχων [n] δὲ αὐτῷ πρᾶξιν ἐπ' αὐτὸν σεσυσκευασμένην μιμοῦσαι, Μιθριδάτην τὸν βασιλέα Πάρθων τῷ πατρὶ ἠρημένου κατὰ Ῥωμαίων φίλον εἶναι δὲ αὐτῷ καὶ φάρμακον σὺν Ἀσκάλωνι παρεσκευασμένον.

gem alloqui & admonere non poſſent, cœpit rex in omnes tormentis quæſtionem habere, quos Alexandro fideles eſſe credebat, ut extorqueret ſi quid ille contra ſe molitus eſſet. Illi vero cum nihil dicere haberent, moriebantur. id quod regem reddebat furioſiorem, quia nihil eorum quæ male ſuſpicaretur deprehendi poſſet: & Antipater ita malitioſus erat, ut cum quis reipſa innocens reperiebatur, negaret innocentiam eſſe, ſed *erga Alexandrum* conſtantiam atque fidem, regemque inſtigaret ad quærendum ex aliis de arcanis inſidiis. Atque accidit, inter complures qui cruciabantur, ut unus fateretur, ſe noſſe Alexandrum dicere ſolitum, cum à corporis proceritate & jaculandi peritia cæterarumque virtutum ſingulari excellentia collaudaretur, eas ſibi naturæ dotes magis pulchras eſſe quam bonas, quippe patri inviſas & invidioſas. itaque ſe cum patre ambulantem ſeipſum ſupprimere ſolere atque demittere, ne illo major videretur: & in venatione cum patre jaculantem data opera aberrare, ut qui patrem gloriæ ſtudioſiorem norit, quam ut alios ferret ſibi laudem ex iſtis comparare. Deinde ſuper ea re tormentis interrogatus, remiſſo cruciatu illud addidit, Alexandrum cum fratre ſuo Ariſtobulo ſtatuiſſe in venatione patrem inſidiis perimere, & tum patrato facinore Romam ad petendum regnum perfugere. Repertæ ſunt præterea Alexandri ad fratrem literæ, in quibus de patre conquerebatur, qui inique Antipatro regionem daret, ex qua ducenta talenta ad eum redirent. Hîc continuo ſibi viſus Herodes certum aliquod habere argumentum ſuſpicionis, quam de pueris conceperat, Alexandrum comprehendi & in vincula tradi jubet. Deinde ne ſic quidem moleſtus eſſe deſinebat, partim quia auditis non multum fidei adjungebat, partim quia rem perpendendo nihil apparebat cur deberet ab illis per inſidias appeti, ſed videbat querimonias eſſe & contentiones juveniles, neque credi poſſe ut qui patrem interfecerat palam Romam proficiſceretur. Quapropter majus argumentum culpæ filii habere volebat, & ſollicitus erat ne eum inconſideratius in vincula dediſſe videretur. Itaque ſummos amicorum Alexandri eouſque excruciavit ut multos necârit, nec tamen quicquam extorſerit eorum quæ exſpectabat. Huic ille rei dum vehementer incumbit, & regia timorum turbarumque plena eſt, fuit juvenis quidam, qui, ubi tormenta ei admota erant, fatebatur, Alexandrum Romam ad amicos literas miſiſſe, ut ſe curarent à Cæſare cito accerſendum. habere ſe novas adverſus eum res, quas ei indicare vellet, videlicet ſuum patrem cum Mithridate Parthorum rege amicitiam contra Romanos coiiſſe: atque illud adjecit, Alexandrum habere paratum venenum Aſcalone.

Multi ex Alexandri amicis in tormentis necati.

Quidam, tormentorum vim non perferens, Alexandrum accuſat.

Alexander in vincula conjicitur.

Alteri etiam extorquentur confeſſio.

§. His

a Ἐσείοιεν *Busb.* b Οἶδε *Busb.* c Ὅτι ταῦτα αὐτῷ τὰ καλὰ, λυπηρὰ μᾶλλον *Busb.* ὅτι ταῦτα αὐτῷ καὶ μᾶλλον ἦσαν *Vat.* d Ὅταν μὲ συνιστᾶν *Vat.* & *Hen.* à prima manu. e Ita edendum cenſui. ἀπὸ σκοπῆς in *libris.* ſi quis ἀποσκοπὴς malit, per me licet. f Βασανιζομένῳ τῷ τὸν λόγον *Vat.* & *Hen.* à pr. m. g Ita *Vat.* & *Hen.* à pr. m. ἔσχεν in *Editis Aliiſque.* h Eo modo *Baſ.* atque ita fere *Zonaras*, σὺν κυνηγεσίῳ ἅμα, ὡς [ἀφ' ἵππου *Busb. Vat.* & *Hen.* à pr. m.] τὸν βουλεύσαιτο σὺν Ἀριστοβούλῳ ἐν κυνηγεσίῳ ἀνελεῖν τὸν πατέρα. Ἔπειτα ὡς Ῥώμυλος φυγεῖν, τοῦ βασιλείου μετουσιάσοντος. *Epiphanius* vertit, *addebat, quod patrem Ariſtobulum conſcium haberet, ut in venatione patrem perimentes, ad Romam confugerent, regnumque peterent.* antea editum erat, ſenſu plane mutilo, Ἀριστόβουλον σὺν κυνηγεσίῳ λοχήσαντας φύγοιεν εἰς Ῥώμυλον. i Ἀνῆκε *Busb.* k Γὰρ *Hen. Busb.* & *Vat.* l Καὶ τὸν πατέρα κτείναντα *Busb.* καὶ κτείναντος legiſſe videtur *Epiphan.* m Οὓς ᾔσθετο *Zonar.* n Γὰρ *Hen. Busb.* & *Vat.*

Alexander, quo magis Herodem irritaret, insidias structas esse fatetur.

5. His rebus credidit Herodes, & in iis malis nonnullam temeritatis suæ consolationem cepit, sibiipsi assentando & majora esse quam erant mala persuadendo. Verum non est inventum venenum, licet diligentissime quærendum curaverit; neque tamen id negavit Alexander, ut qui de industria malorum magnitudinem augere vellet: sed patris temeritatem majori adhuc crimine incitavit, forsan ut hoc ipso facilitatis in calumniis fidem habendo pudorem ei incuteret, non minima tamen dedita opera, ut, si forte crederetur, ipsum cum tota regia malis exagitaret. Dimisit enim quaternas literas, in quibus significabat, "nihil "opus esse tormentis, neque procedendum ul- "terius, quippe quod ipse insidias fecerit, & "quidem socio Pherora & regiorum amico- *Conjurationis socios indicat, viros regi fidissimos.* "rum fidissimis; Salomen quoque ad se ve- "nisse noctu & secum per vim concubuisse: "atque omnium conatus eo tendere, ut regem "de medio tollerent, atque ita perpetuo me- "tu liberarentur". Inter cæteros etiam accusabantur Ptolemæus & Sapinnius, qui regi fidelissimi habiti sunt. Quid enim multis? haud aliter ac si rabies eos occupasset, in se invicem efferabantur qui aliquando fuerant amicissimi, cum neque sui *defendendi* neque alios refellendi, ad veritatem patefaciendam, locum haberent, sed omnes nullo judicio neci darentur. atque dum alii vincula, alii necem, vel eorundem exspectationem deflerent, solitudo & mœstitia, pro præteriti temporis felicitate, regiam complebant. Itaque tota Herodis vita ei erat acerba, ut qui *perpetuo* turbaretur, &, quod nemini se auderet credere, tristi futuri exspectatione cruciaretur. Quinimo frequenter animo suo persuadebat, invadi se à filio, & eum stricto gladio astare. adeo ut, dum in ea cogitatione dies noctesque versatur, non secus ac furiosus & mente captus baccharetur. Atque ita quidem ille se habebat. *Herodem vitæ tædet.*

XII. *Archelaus astute agit, ut Alexandrum patri reconciliet.*

6. Ubi autem ista de Herode intellexit Archelaus Cappadocum rex, & de filia & de adolescente sollicitus, amicique vicem dolens qui in tantas inciderit turbas, *Hierosolyma* profectus est de industria ut res componeret. Cumque eum *sicut audiverat* affectum invenisset, tempori nequaquam congruere existimavit, ut eum reprehenderet aut temeritatis argueret. fore enim ut ille æger animi irritaretur, & quo majori studio semet excusaret ira vehementiori exardesceret. Quapropter alia via aggressus est ad ea quæ tam male ceciderant emendanda, adolescenti quidem succensendo, & Herodem hominem æquum esse pronunciando, qui nihil temere fecisset. atque illud insuper adjecit, se filiæ suæ & Alexandri matrimonium dissoluturum, ac ne filiæ quidem jure parsurum esse, si quid ea sciret quod Herodi non indicasset. Rex autem ubi Archelaum (quem sibi adversaturum putabat) à se stare vidit, suique in gratiam tantam præ se ferre iracundiam, aliquan-

ε'. Τούτοις ἐπίστευσεν Ηρώδης, καὶ πινα παραμυθίαν τῆς περιπετείας εἴληφεν ἐν τοῖς κακοῖς, ὑπὸ τῶν ψευσόντων κολακευόμενος. καὶ ὃ μὲν φάρμακον εὐθὺς ἐπιδακόπι ζητῶν οὐχ εὑρέθη, [a] τιμὴ δ' ἐπιβολῇ τῶν κακῶν Ἀλέξανδρος οὐκ φιλονεικίας ἐπιρρώσας θέλων, εἰς μὲν ἄρνησιν οὐκ ἐτράπετο· μετῆκε δὲ τιμὴ περιπέτειαν τῷ πατρὸς ἁμαρτίᾳ μείζονι, τάχα δὲ καὶ ἀφ' τούτου δυσωπῆσαι βουλόμενος τὸ περὶ τὰς διαβολὰς ἔτοιμον, οὐχ ἥκιστα δὲ εἰ καὶ ἔτυχεν πιστευθεὶς κακοῦ αὐτὸν καὶ πᾶσαν τὴν βασιλείαν προπρημένος. γράμματα γὰρ γράψας ἐν βίβλοις τέτταρσιν ἀπέστειλεν, ὡς οὐδὲν δεῖ βασανίζειν, οὐδὲ περαιτέρω χωρεῖν, γενέσθαι γὰρ τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ ζώντης συλλαμβάνειν τόντε Φερώραν καὶ τοὺς πιστοτάτους ἀπὸ τῶν φίλων, Σαλώμην δὲ καὶ νύκτωρ ἐπεισελθοῦσαν [c] ἄκοντι μιγῆναι· καὶ πάντας ἐπὶ ταὐτὸν ἥκειν, τοῦ θάνατον ἐκεῖνον ἐκποδὼν ποιησαμένους, ἄδειαν τῆς ἀεὶ προσδοκίας ἔχειν. ἐν τούτοις καὶ Πτολεμαῖος διεβέβλητο καὶ [d] Σαπίννιος, ἃ πιστότατοι τῷ βασιλεῖ. [e] καὶ τί γὰρ ἂν καθάπαξ λύττης πλὴν ἐμπεσούσης κατ' ἀλλήλων ἃ πάλαι φίλτατοι τεθήλειντο, μήτ' ἀπολογίας μήτ' ἐλέγχου τόπον ἔως ἀληθείας ἐχόντων, ἀλλ' ἀεὶ γινομένης ἀκρίτου πινὸς εἰς ἅπαντας ἀπωλείας. καὶ τοῦ μὲν δεσμὰ, τοῦ δὲ [f] θάνατον, τοῦ δὲ τὸ ταῦτα μέλλειν ἐπ' αὐτοῖς ὀδυσμένων, ἡσυχία τε καὶ κατήφεια τὸ βασίλειον ἀπεκόσμει τῆς πρώτης εὐδαιμονίας. καὶ χαλεπὸς ἦν Ηρώδῃ πᾶς ὁ βίος ἐκπεπαραγμένῳ, καὶ τὸ μηδενὶ πιστεύειν μέγα τῆς προσδοκίας κολαστήριον ἔχοντι. πολλάκις γοῦν ὡς ἐπανιστάμενον αὐτῷ τὸν υἱὸν, ἢ καὶ ξιφήρη παρεστῶτα ἀφ' φαντασίας ἐλάμβανεν. ὅπως ἡ ψυχὴ, καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν περὶ τοῦτο γενομένη, πάθος ἀνεμάξατο μανίας καὶ ἀγνοίας οὐκ ἦπιον. ᾗ τοι μὴ περὶ ἐκείνου εἶχεν ὅπως.

ς'. Ἀρχέλαος δὲ ὁ τῆς Καππαδόκων βασιλεύς, [b] ὡς ἐπύθετο τὰ κατὰ τὸν Ηρώδην, ἀγωνιῶν τε ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς καὶ τοῦ νεανίσκου, καὶ συναλγῶν ἀνδρὶ φίλῳ τῆς ἐπὶ τοσόνδε ταραχῆς, ἦκεν οὐκ ἐν παέργῳ θέμενος τὰ πράγματα. καὶ καταλαβὼν ὅπως ἔχοντα, τὸ μὲν ἐπιπλῆξαι ἢ φᾶναι γενέσθαι τι προπετὲς αὐτῷ τελέως ἀνοίκειον εἰς τὸν καιρὸν ἡγήσατο. φιλονεικήσειν γὰρ κεκακωμένον, καὶ μᾶλλον ἀπολογεῖσθαι σπεύδοντα πλείονος ὀργῆς ἀναπλησθήσεσθαι. [h] μετὰ δὲ τάξιν ἑτέραν τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἠτυχημένων, ὀργιζόμενος τῷ νεανίσκῳ, καὶ κεῖνον ἐπιεικῆ λέγων, τῷ μηδὲν ἂν προπετείας ἐργάσασθαι. τόν τε γάμον ἀφλύσιν ἔφη τοῦ Ἀλέξανδρον, καὶ μηδ' ἂν τῆς θυγατρὸς φείσασθαι [i] δικαίως εἴ τι συνῄδει τούτῳ ἁλαμήνυσεν. τοιούτου δ' ὄντος [k] Ἀρχελάου ἁ τύχη προσδοκίᾳ [l] ὧν ὁ Ηρώδης ᾠήθη, [m] ὃ δὲ πλέον ὑπὲρ αὐτῆς ἢ ὀργὴν ἐπισφυνμένην, μεθέπιπεν

a Διὰ ἃ τιμὴ τῶν κακῶν ὑπερβολὴ ὁ Ἀλέξανδρος φιλονεικίας ἀφεθεὶς καὶ βουληθεὶς ἀμύνασθαι τοὺς ἐχθροὺς, ἵν' αὐτῷ συναπόληνται, χράμματα ἔπεμψε τῷ πατρὶ Zonar. b Κατεσκευασμένος Busb. c Ita lego. ἄκοντι in libris Editis & plerisque MSS. αὐτῷ μιγῆναι ἄκοντι Busb. αὐτῷ μιγῆναι κατ' ἄκοντι Zonar. d Σαπίνιος Busb. Σαπίνις Gall. in Epiphanii versione Sapphinius. e Ita legendum censui, prout p. 730. v. 37. καὶ τί γὰρ ἂν ἀ in Editis & MSS. plenius καὶ τί γὰρ ἄλλο ἤ, quid enim aliud nisi, vel quid enim aliud quam. f Θάνατος in libris. g Illud ὡς abest Hen. & Vat. h Μετὰ δ' ἐπίρρωσις Busb. i Δικαίως abest Vat. & Busb. k Ἀρχελάου repolui è Cod. Busb. & Vet. Interpr. l Ἧν Ηρώδης Vat. ὧν ὁ Ηρώδης Hen. à pr. m. m Τὸ δὲ πλέον ἐπ' αὐτῇ Vat. Ita interpretatur Epiphanius, ac si legisset Ἐ πλέον αὐτῇ.

a Ita

πτῶσιν ὁ βασιλεὺς τ χαλεπότητος, καὶ λαβὼν οὐκ εἰ δικαίᾳ δοκεῖν τὰ πεπραγμένα πεποιηκέναι, χρ μικρὸν εἰς τὸ εἶ παιδὸς ἀντιμεθίστατο παῖδος. [a] οἰκτρὸς δ' ἦν ἐν ἀμφοτέροις, ὅτε μὲν ἀπελύοντο τινὲς τὰς εἰ νεανίσκῳ ἐγκλήσεις εἰς ὀργὴν ἐκπεσὼν πάθους, ἐπειδὴ δὲ Ἀρχέλαος συνηγορεῖ, τοῖς δάκρυσι καὶ λύπῃ σὺν ἀπαθῆ μεθιστάμενος· ἐδεῖτο γοῦν ἐκείνου μήτε ἐγκλύειν τ γάμον, ὀργῆς τε ἔλαττον ἔχειν, ἐφ' οἷς ὁ νεανίσκος ἠδίκηκεν. Ἀρχέλαος δὲ, τῶν ἐναντίων ὑπερέχειν, εἰς τε τοὺς φίλους μετέφερεν τὰς ἐγκλήσεις, ἐκείνων εἰ λέγων νέον ὄντα καὶ κακοηθείας ἀνάπλεων ἐγκληθῆναι· τόν τε ἀδελφὸν αὐτῷ μᾶλλον εἰς ὑποψίαν καθίστη. εἰ γὰρ Ἡρῴδῃ χαλεπῶς καὶ σφοδρῶς τ Φερώρᾳ ἔχοντος, ὁ μὲν ἐπειδὴ εἰ διαλλάξαντος, Ἀρχέλαον ὁρῶν μᾶλιστα δυνάμενον, αὐτὸς τυχὼν τοῦ ἐκεῖνον ἐτοιμότερον μελανέμων, καὶ πάντα τὰ σημεῖα τ μὴ μικρὸν ἀπωλείας ἔχων. Ἀρχέλαός τε ὕστερον ὑποδεῦναι τ ἔντευξιν, ὅτ' ἔφη δυνατὸς εἰ ταχὺ μεταπείθειν ὅπως ἔχοιτο τ βασιλέα· βέλτιον δὲ εἰ αὐτῷ τοιοσδὶ καὶ δεῖσθαι τ πάντων αὐτὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντα. [b] ἀφελήσειν γὰρ ὅπως εἰ ἐμοῦ τὸ θυμῶδες, αὐτὸς δὲ [c] συλλήψεσθαι παρών. ταῦτα δὲ [d] πειθόντος αὐτῷ, σὺν ἀμφοτέροις εἰς διαπεπραγμένον. οὕτε διαβολαὶ τοῦ δόξαν ἀφήρηντο εἰ νεανίσκῳ, καὶ Φερώρᾳ Ἀρχέλαος διαλλάξας, ὅπως εἰς Καππαδοκίαν ἀπῇρ, κεχαρισμένος, ὡς οὐκ ἄλλος ὁ τῇ τότε θεραπείᾳ τ χαρᾶς, Ἡρῴδῃ γενόμενος. ὅθεν καὶ δῶρα αὐτὸν ἐτίμησε πολυτελέστατα, καὶ τοῖς ἄλλοις [e] μεγαλοφρονῶν τοῦ τοῖς μᾶλιστα φίλτατον ἡγησάμενος. ἐπειδὴ τε σὺν δίκῃ εἰς Ῥώμην ἐλθεῖν, ἐπειδὴ τοῦτον ἐγκαλοῦσι Καίσαρι, καὶ μέχρις Αντιοχείας ὅτι τὸ αὐτὸ παρῆλθον. ὅθεν καὶ ἡγεμόνα Συρίας Τίτιον, ἐκ διαφορᾶς Ἀρχελάῳ κακῶς ἔχοντα, διήλλαξεν Ἡρῴδης, καὶ πάλιν εἰς Ἰουδαίαν ἐπανῆλθεν.

tulum de acerbitate ſua remiſit, & dum putaret jure facta videri quæ feciſſet, paulatim animum paternum induit. Jamque in utramque partem miſerandus erat. cum quidem nonnulli conjectas in Alexandrum calumnias refellebant, turbabatur; cum vero Herodem defendebat Archelaus, ad fletum convertebatur, graviterque dolore affectus erat: eò uſque ut eum oraverit, ne connubium diſſolveret, neque adeo juveni ob maleficia iraſceretur. Itaque ubi paulo æquiorem factum vidit Archelaus, vertit in amicos calumnias, ab iis dicens corruptum Alexandrum, qui juvenis eſſet, neque malitiam ſentiret: & ſuſpicionem etiam magis in *regis* fratrem detorſit. nam cum Pheroras etiam in Herodis indignationem incurriſſet, ille, cum neminem haberet per quem cum rege in gratiam redire poſſet, videns magnam eſſe Archelai auctoritatem, eum adiit atratus, omniaque ſigna de ſalute deſperantis præ ſe ferens. Tum Archelaus ſupplicis preces admiſit, fieri tamen poſſe negavit, ut tantam regis iram cito reſtingueret; proinde præſtare, ut ipſe ab illo veniam peteret iret, ſeque totius mali auctorem eſſe confiteretur. ita enim ipſum immodicam *regis* iram diminuturum, ſe vero tum in auxilium commode adfuturum. Cum autem hæc ei perſuaſiſſet, perfecit ut pax utrique componeretur. atque ita juvenis præter opinionem crimine ſublevatus eſt, & Pheroram Herodi reconciliavit: deinde ſe in Cappadociam recepit, Herodi ut temporibus illis gratior quam quiſquam alius. adeo ut eum muneribus pretioſiſſimis honoraverit Herodes, & in aliis magnificus fuerit, eumque pro ſummo amico habuerit. Pepigit etiam iturum ſe Romam, quoniam de ſuis negotiis ad Cæſarem ſcripſiſſet: iveruntq; una Antiochiam uſq;. & litem ibi compoſuit Herodes inter Archelaum & Titium Syriæ *præſidem; atq; ita in Judæam reverſus eſt.

Archelaus in Herodis amicos Alexandri crimina transfert.

Herodes cum Alexandro & Pherora redit in gratiam.

Herodes comitatur Archelaum Antiochiam uſque, & lites componis inter Archelaum & Titium.

ΚΕΦ. θ'. CAP. IX. XIII.

Περὶ ἀποστάσεως τῶν Τραχωνιτῶν. ὡς Ἡρῴδης κατηγόρησεν ὁ Σύλλαιος Καίσαρος· καὶ ὡς, Καίσαρος ὀργιζομένου, Ἡρῴδης τὰς αἰτίας ἀπελύσατο διὰ Νικολάου.

De Trachonitarum defectione. Quomodo Syllæus Herodem apud Cæſarem accuſavit: atque Cæſare irato Herodes ope Nicolai crimina diluit.

ΓΕνομένῳ δὲ αὐτῷ τῇ Ῥώμῃ, καὶ κεῖθεν ἐπανήκοντι, συνέστη πόλεμος τοῖς τὺς Ἀραβας, ἐξ αἰτίας τοιαύτης. οἱ κατοικοῦντες τὸν Τραχῶνα, Καίσαρος ἀφελομένου Ζηνόδωρον καὶ τοσαθέντος Ἡρῴδῃ τὸν χῶρον, ληστεύειν μὲν οὐκ εἶχον ἐξουσίαν ἔτι, γεωργεῖν δὲ καὶ ζῆν ἡμέρως ἠναγκάζοντο. [g] τοῦτο δ' οὖν ἐκείνοις οὐχ ἁρετὸν, οὐδὲ λυσιτέλειαν ἔφερεν ἡ γῆ πονήσασιν. ὅμως δὲ [h] κατ' ἀρχὰς μὲν, οὐκ ὀλιγωρούντος τοῦ βασιλέως, ἀπείχοντο τῶν εἰς τοὺς πέριξ ἀδικημάτων. καὶ πολλὴ ἐκ τούτου εὐδοξία τῆς ἐπιμελείας Ἡρῴδου. πλὴν

POſtquam autem Romam ivit, & inde revenit, bellum ortum eſt adverſus Arabas ob hujuſmodi cauſam. Incolæ Trachonis, poſtquam Cæſar eam regionem, Zenodoro ademptam, Herodi attribuerat, amplius quidem latrocinari nequibant, terram vero colere & quiete vivere cogebantur; id quod eis parum placebat, † nec admodum idoneum agriculturæ ſolum *habebant*. veruntamen à principio, rege eos coërcente, finitimos nullis laceſſebant injuriis. qua ex re Herodes magnam diligentiæ laudem adeptus eſt. Illo autem

Trachonitarum rebellio, ejuſque cauſa.

a Ita Iego cum *Cod. Busb.* οἶκτος in *reliquis*. *b* In *Editis Aliiſque* ἀφιλίσιον. veteri mendo, quod & codices obſedit *Epiphanii* qui vertit, *quia proderetur hæc ad ejus indignationem mitigandam.* Verum cum ἀφελεῖν habeat *Busb.* ἀφιλίσιον repoſui, prout legendum eſſe docuit *Cotelerius* in *Notis* ad *Monumenta Eccl. Gr.* Vol. 2. p. 578. Μαλάσσειν γὰρ ἔστω τὸ σκληρὸν ἢ ὀργῆς *Zonar.* *c* Ita *Busb. Gall. Hen.* & *Zonar.* συνήψεσθαι in *Editis*, nullo plane ſenſu. *d* Πειθόντος ἢ τῷ Φερώρᾳ *Busb.* *e* Ita cum *Cotelerio* in *Notis* ad *Mon. Eccl. Gr.* vol. 2. p. 634. μεγαλοπρεπῶς in *libris* omnibus. *f* omnibus magnifice dicavit in verſione *Epiphanii.* *f* Ita reſcripſi, prout exſtat in *Cod. Mediceo* & pleriſque *Epiphanii* libris *MSS.* atque apud *Strabonem*, l. 16. p. 515. Τίτιον in *Editis Aliiſque.* quod male ſe habere poſt *Caſaubonum* (in *Exercit.* p. 136.) contra *Montacutium* (in *Apparatu*, p. 154.) oſtendit *Ill. Card. Noriſius* in *Cenotaphiis Piſanis*, pag. 206. &c. *g* Τὸ δ' ἦν *Busb.* & *Vat.* *h* Διὰ δὲ τοῦ βασιλέως *Busb.* * Procuratorem, *Epiphan.* † Neque terra reſpondebat laboribus, *Gelen.*

a Ita

autem Romam profecto, cum & puerum Alexandrum accuſabat, & Antipatrum ſuum filium commendaturus Cæſarem adibat, Trachonis incolæ mortuum eſſe Herodem ſermonibus divulgarunt, rebellaruntque, & iterum finitimum agrum, ut ante conſueverant, diripere & vaſtare cœperunt. At tum regii duces, abſente ipſo, eos domuerunt. Cæterum fuerunt circiter quadraginta latronum principes, qui, captorum exemplo territi, ex iis finibus ceſſerunt, ſeque in Arabiam receperunt, & à Syllæo, poſtquam is à Salomes conjugio aberraverat, accepti ſunt, qui eis locum munitum dedit: qua habitatione uſi, cœperunt non ſolum Judæam incurſare, verumetiam univerſam Cœlen-Syriam, receptum & præſidium maleficis ſceleratiſque præſtante Syllæo. Herodes autem, Roma reverſus, comperit eos gravia damna ſuis intuliſſe: & quoniam latronibus ipſis potiri nequibat, quippe ſecuritate ex Arabum tutela fretis, eas contumelias ægre ferens, Trachonem obiit, & latronum conſanguineos necavit. Ea res, quam pro gravi injuria habuerunt, tanto reddidit irritatiores, præſertim quod legem habebant, quæ ſuorum interfectores omnibus modis ulciſci juberet: adeo ut, quicunque tandem ſequuturus eſſet eventus, ex univerſa Herodis ditione prædas agere eamque diripere non ceſſarint. Ille vero, hac de re loquutus cum Saturnino & Volumnio, Cæſarianis ducibus, latrones ad ſupplicium depopoſcit. Quamobrem latrones ſeipſos magis etiam confirmare, & numero aucti omnia perdere, loca pagoſque Herodiani regni vaſtando, homineſque quos ceperant interficiendo: adeo ut hujuſmodi incurſiones bellicis ſimiles eſſent. homines enim jam circiter mille erant. Quam rem moleſte ferens Herodes latrones depoſcebat, & ſexaginta talenta exigebat, quæ Obodæ per manus Syllæi mutua dederat, quorumque dies tranſacta jam erat. At Syllæus, qui Oboda rejecto omnia regebat, negare in Arabia eſſe latrones, & pecuniæ ſolutionem differre: qua de re coram Saturnino & Volumnio, qui tum Syriæ * præeſſent, diſceptatum eſt. Tandem vero, illis ita decernentibus, convenit, Herodi intra dies triginta pecuniam ſolutum iri, & utrumque alterius homines redditurum, quos in ſuo regno haberet. Atque Herodes quidem neminem omnino Arabem habere compertus eſt, neque ob maleficium, neque ob aliam cauſam: at Arabes convicti ſunt habere in ſuis finibus latrones.

Latrones à Syllæo recepti.

Eos ad ſupplicium depoſcit Herodes.

XIV. 2. Cæterum cum jam elapſa eſſet dies præſtituta, Syllæus, antequam aliquid eorum quæ debebat feciſſet, Romam profectus eſt. Herodes vero exſequebatur redditionem pecuniarum & latronum qui apud Arabas erant, Sa-

Syllæus, cum promiſſis non ſteriſſet, Romam proficiſcitur.

σαντος δὲ εἰς τὴν Ρώμην, ὅτι καὶ ὁ παῖδὸς Αλεξάνδρου κατηγόρει, καὶ προσημαινόμενος Αντίπατρον τὸν ὑὸν παρελαμβάνει Καίσαρι, λόγον ὡς [a] ἀπολωλὼς εἴη. Αφικομένους δὲ τὸν Τραχωνα νεμόμενοι, τῆς τε ἀρχῆς ἀπέστησαν, καὶ πάλιν ὅθεν τὸ σωθὲν τῶν πλησιοχώρων [b] ἀδικεῖν ἐτρέποντο. τότε μὲν οὖν αὐτοὺς οἱ στρατηγοὶ, ὁ βασιλέως ἀπὸντος, ἐχειρώσαντο. [c] οἱ δὲ πεπαρόντα δέ τινες ἀρχηγοὶ, καθ' ὃν τὸ ἡλωκότων, ὀλίγῳ μὲν τῷ χρόνῳ, εἰς δὲ τὴν Αραβίαν ἀφορμήσαντες, Συλλαίου δεξαμένου μετὰ τὴν ἀποτυχίαν ὁ Σαλώμης γάμου, τόπον τε ἔρυμνον οἰκεῖν δόντος, ἥκμασαν· καὶ κατασχόντες ὁ μόνον τὴν Ιουδαίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Κοίλην Συρίαν ἅπασαν ἐληίζοντο, παρέχοντος ὁρμητήρια τῷ Συλλαίῳ, ὁ κακῶς [d] ποιοῦσιν ἄδειαν. Ηρώδης δὲ, ἐπανελθὼν ἀπὸ τῆς Ρώμης, ἔγνω πολλὰ τῶν οἰκείων αὐτῷ κακακομένα· καὶ τὸ μὴ λῃστῶν ἐγκρατὴς ὁ δυνάμενος γένεσθαι διὰ τὴν ἀσφάλειαν, ἐπὶ οἷς ὁ τῶν Αράβων προστασίας ἐποιήσαντο, χαλεπῶς δὲ ἔχων αὐτὸς τὰ ἀδικήματων, [e] προελθὼν τὰ Τραχωνα, τοὺς οἰκείους αὐτῷ ἀπέσφαξεν. ὀντεῦθεν ἐκεῖνοι καὶ μᾶλλον προὸς ὀργὰς ὧν [f] ἐπεπόνθεισαν, ὄντος αὐτοῖς καὶ νόμου πάντα τρόπον [g] ἐπεξιέναι τοὺς τῶν οἰκείων φονεῖς, ἀνυποστήτους τὸ Ηρώδου πᾶσαν ἄγοντες καὶ φέροντες διετέλουν. ὁ δὲ διελέγετο περὶ τούτοις τοῖς Καίσαρος ἡγεμόσιν Σατορνίνῳ τε καὶ Οὐολομνίῳ, [h] ὅπως κολάσει τοὺς λῃστὰς ἐξαιτούμενος. ὅθεν ἔτι καὶ μᾶλλον ἰσχυρῶς ἐχόντων, πλείους μὲν ἐγίνοντο, πάντα δὲ ἐτάρασσον ἐπαναστάσει, τὴν Ηρώδου βασιλείας χωρία καὶ κώμας πορθοῦντες, καὶ τοὺς λαμβανομένους τῶν ἀνθρώπων [i] ὑποσφάττοντες, ὡς εἰ πολέμῳ τῷ ἀδικίαν ἐοικυῖαν. ἐγεγόνεισαν γὰρ ἤδη περὶ χιλίους· ἐφ' οἷς ἀχθόμενος Ηρώδης, τούς τε λῃστὰς ἐζήτει, καὶ χρέος ὁ Αφὶ Συλλαίου δωρείσας ἔτυχεν Οβόδᾳ, τάλαντα [k] ἑξήκοντα, παρηκόσης αὐτῷ τὴν προθεσμίας, ἀπολαβεῖν ἠξίου. Σύλλαιος δὲ τὸν μὲν Οβόδᾳ παρεσκάμμενος, αὐτὸς δὲ ἅπαντα διοικῶν, τούς τε λῃστὰς ἕξαιρος ἦν μὴ κτείνων τὴν Αραβίδα τῆς εἰ), καὶ περὶ τῶν χρημάτων ἀνεβάλλετο, περὶ ὧν ὅθεν τε Σατορνίνῳ ὁ Οὐολομνίῳ τῶν Συρίας ὑπατευόντων, ἐγίνοντο λόγοι. τέλος δὲ [l] συνέθετο δι' ἐκείνων αὐτὸς ἡμερῶν τριάκοντα, τὰ τε χρήματα τὸν Ηρώδου ἀπολαβεῖν, [m] καὶ τοὺς ἀλλήλων ὁ ἑκατέρᾳ τῇ βασιλείᾳ. καὶ προσῆν μὲν Ηρώδῃ, τὸν Αράβων ὑδεὶς εὑρεθῆ ὁ σωόλων, ὅτι ἐπ' ἀδικίᾳ, ὅτι κατ' ἄλλον τρόπον· ὁ δ' Αραβες ἠλέγχοντο τοὺς λῃστὰς παρ' αὐτοῖς ἔχειν.

β'. Διελθούσης δὲ τὴν προθεσμίας ὁ Σύλλαιος, ὑ- ιδ'.
δὲν τῶν δικαίων [n] πεποιηκὼς, εἰς Ρώμην ἀνέρχεται. ῥοῦσα δὲ τὸν χρημάτων καὶ τὸν παρ' ἐκείνοις λῃστῶν Ηρώδης ἐποιεῖτο, καὶ τὸν περὶ τὸν Σατορνίνον καὶ Οὐο-

a Ita reſcripſi è *Cod. Gall.* cum ἀπολωλὸς & mox ἡμώμενοι antea editum eſſet. διεδόθη λόγος ὡς ἀπολωλὸς εἴη. διαπαρέντος δὲ αὐτοῦ τὸν Τρ. *Busb.* *b* Ηδίκουν pro ἀδικεῖν ἐτρέποντο in *Cod. Busb.* ἐτράποντο *Gall.* *c* Aliud quiddam in ſuo codice habuiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit. *ex quibus* XL. *principes latronum cum cognatione ſua à Trachone provinc.* *d* Ποιοῦντος *Vat.* & *Hen.* à pr. m. *e* Εκαξειλθὼν *Busb.* *f* Επεπόθησαν ἐπεδιώκησαν *Busb.* *g* Ita cum *Cod. Busb.* ἐπεξέναι in *Editis Aliiſque.* *h* Eo plane modo *Vat.* τὸν ἐπὶ κ.λ. in *reliquis.* *i* Αποσφάττοντες *Busb.* ἐπισφάττον *Vat.* *k* Πεντήκοντα *Busb.* non ita in *cæteris*, aut in *Epiphanii* libris. *l* Συνίθητο *Vat.* & *Hen.* à prima manu. *m* Καὶ τοὺς ἀλλήλων ἐκατέρᾳ ἀπολαβεῖν τῇ βασιλείᾳ *Busb.* quo ſane modo legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *& eos qui de utroque regno captivos invicem reddere.* *n* Πεποιηκὼς, ἀλλ' οὐκ P. *Busb.* * *Sc.* non æquata poteſtate & imperio. cum Saturninus id temporis eſſet Legatus Prætor Syriæ, Volumnius vero tantum Procurator ejuſdem provinciæ, ut oſtendit *Noriſius* in *Cenotaph. Piſ.* p. 206. & *Pagi* ad *Ann. Baronii*, p. 30.

α Αραβων

Οὐολύμνιον ὑπηρετούντων ἀγνωμοσύνῃ, [a] ἐπεξιέναι. στρατιάν τε ἔχων, πορσήναγεν εἰς τὴν Ἀραβίαν, ἑπτὰ σταθμοὺς ἡμέραις ἑπτὰ διανύσας. καὶ γενόμενος ὅτι τὸ φρούριον τῶν τὰς λῃστὰς ἔχοντας, [b] αἱρεῖ μὲν ἐξ ἐφόδου πάντας αὐτούς, κατασκάπτει δὲ τὸ χωρίον, [c] Ραεπτὰ καλούμενον· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν ἐλύπησεν. ἐκβοηθησάντων δὲ τῶν Ἀράβων ἡγουμένου Ναχέβου, μάχη γίνεται· καὶ ὧν οἱ μὲν τῶν Ἡρῴδου, Ναχέβου δὲ ὁ τῶν Ἀράβων στρατηγὸς, καὶ περὶ εἴκοσι πέντε τῶν σὺν αὐτῷ πίπτουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι πρὸς φυγὴν ἐτράποντο. πισάμενος δὲ τούτους, τρισχιλίους [e] Ἰδουμαίων ὄντι τῇ Τραχωνίτιδι κατοικίσας, [f] ἦρχε λῃστὰς τοὺς ἐκεῖ· καὶ περὶ τούτων τοῖς ἡγεμόσιν ἔπεμπεν εἰς Φοινίκην οὖσιν, ἀποδείκνυσι ὅτι μηδὲν πλέον ὢν ἀγνωμονοῦντας ἐπεξελθεῖν ἔδει τοὺς Ἀραβας αὐτῷ πέπρακται. ταῦτα μὲν οὖν ἐκεῖνοι πολυπραγμονοῦντες εὕρισκον οὐ ψευδόμενον.

turnino & Volumnio permittentibus ut contumaces etiam armis perſequeretur. Atque exercitum habens in Arabiam eum duxit, ſeptem manſiones triduo emenſus. Et poſtquam ad præſidium, quod latrones habebat, pervenit, omnes primo impetu cepit, & locum *munitum*, qui Raëpta vocabatur, complanavit: aliorum vero nihil violavit. Cumque latronibus Arabes, Nacebo duce, ſubſidio veniſſent, prælium committitur: in quo pauci quidem ex Herodianis *deſiderati ſunt*, Arabum vero dux Nacebus una cum ſuorum circiter viginti quinque ceciderunt: reliqui in fugam compulſi ſunt. Iſto autem de illis ſumpto ſupplicio, cum tria Idumæorum millia in Trachonitidem deportaſſet, regionis illius latrones coërcuit: totaque de re literas dedit ad duces qui erant in Phœnicia, quibus eos certiores fecit, quod nihil amplius, quam in contumaces Arabes *fieri* oportebat, ab eo actum fuiſſet. Et iſta quidem illi, cum in ea diligenter inquirerent, vera eſſe comperiebant.

Herodis expeditio in Arabiam.

ιε'. γ'. Ἄγγελοι δὲ Συλλαίῳ καταχήσαντες, εἰς Ῥώμην τὰ πεπραγμένα διεσάφουν, εἰς μεῖζον ὡς εἰκὸς ἕκαστον τῶν γενόντων αἴροντες. ὁ δὲ ἤδη μὲν ἐπεπραγματευτὸ γνώριμος τῷ Καίσαρι, τότε δὲ περὶ τὴν αὐλὴν ἀναστρεφόμενος, ὡς ἤκουσεν, εὐθὺς μεταμφιέννυται μέλαιναν ἐσθῆτα, καὶ παρελθὼν ἔλεγεν [g] ὡς αὐτὸν, ὅτι πολέμῳ τὰ [h] περὶ τὴν Ἀραβίαν εἴη κεκακωμένα, [i] καὶ πᾶσα ἀνάστατος ἡ βασιλεία στρατιᾷ πορθήσαντος αὐτῷ Ἡρῴδου. [k] δακρύων δὲ, πεντακοσίους μὲν ὅτι δισχιλίοις Ἀράβων ἀπολωλέναι τοὺς πρώτους ἔλεγεν, ἀνῃρῆσθαι δὲ [l] καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Ναχέβον, οἰκεῖον αὑτῷ καὶ συγγενῆ, πλῆθος δὲ διαπράσθαι τῶν Ραέπτοις. καταπεφρονῆσθαι δὲ τὸν Ὀβόδαν, ὑπὸ ἀσθενείας οὐκ ἀρχέσαντα τῷ πολέμῳ, διὰ τὸ μήτ' αὐτὸν, μήτε τὴν Ἀραβικὴν δύναμιν παρεῖναι. τοιαῦτα δὲ Συλλαίου λέγοντος, καὶ προσθέντος ὅτι φθόνῳ, ὡς ἂν αὐτὸς [m] ἀπέλθοι τὴν χώραν μὴ πεπιστευκὼς ὅτι Καίσαρι μέλοι τὴν εἰρήνην ἅπασιν εἶναι πρὸς ἀλλήλους, μηδ' εἰ παρὼν ἐτύγχανεν ἐκεῖ λυσιτελῆ ποιῆσαι τὸν πόλεμον Ἡρῴδῃ, παροξυνθεὶς ὅτι τοῖς λεγομένοις ὁ Καῖσαρ, ἀνέκειτο τὴν Ἡρῴδου τοὺς παρόντας, καὶ τὴν ἰδίων τοὺς [n] ἀπὸ Συρίας ἥκοντας, αὐτὸ μόνον, εἰ τὴν στρατιὰν Ἡρῴδης [o] καταγοι. τὸ δὲ τοῦτο μὲν αὐτὸ λέγειν ἀνάγκην ἔχοντα, τὸ δὲ ἐφ' ὅτῳ καὶ πῶς ἂν ἀκούοντος, ὀργή τε μείζων ἐγίνετο τῷ Καίσαρι, καὶ γράφει πρὸς τὸν Ἡρῴδην, τότε ἄλλα χαλεπῶς, καὶ τοῦτο τὸ ὑποκόλπιον κεφάλαιον, "ὅτι πάλαι χρώμενος "αὐτῷ φίλῳ, νῦν ὑπηκόῳ χρήσῃ." γράφει δὲ καὶ Σύλλαιος ὑπὲρ τούτων τοῖς Ἀραψίν. οἱ δὲ ἐπαρθέντες ὅτε τὰ λῃστῶν ὅσοι διέφυγον ἐξεδίδοσαν, ὅτι τὰ χρήματα [p] διελύοντο, νομάς τε ἃς ἐκεῖνοι μαθοντάμενοι διαχαλεῖχον, ἀμοιβὰς ἐνέμοντο, τεταπεινωμένου τὸν ὀργὴν Καίσαρος. ὑπαίθριται δὲ τῷ χειμῶνι καὶ οἱ τὴν Τραχωνίτιν ἔχοντες, τῆς τῶν [q] Ἰδουμαίων φρουρᾶς

XV. *Syllæus Herodem apud Cæſarem accuſat.*

3. Nuncii autem Romam celeriter ad Syllæum res geſtas pertulerunt, &, ut fere fit, ſingulas in majus auxerunt. Ille vero, qui jam id conſequutus erat ut Cæſari innoteſceret, & forte tum circa palatium erat, his auditis, confeſtim mutata veſte pullatus Cæſari indicatum ibat: Arabiam bello eſſe vexatam, & univerſum regis exercitum everſum ab Herode, qui regionem vaſtaverat. Ad hæc lachrymans querebatur, duo millia quingentos Arabiæ primarios cecidiſſe; eorumque ducem Nacebum occubuiſſe, amicum cognatumque ſuum: direptaſque divitias, quæ Raëptis eſſent, contempto Oboda ut ad bellum ſuſtinendum inferiore, quoniam nec ipſe Syllæus, nec Arabum exercitus adeſſet. Cum iſtiuſmodi verba faceret Syllæus, &, ut invidioſiorem redderet Herodem, illud etiam adjiceret, ſe eam profectionem ſuſcepturum non fuiſſe, niſi Cæſarem putaſſet daturum operam, ut cum omnibus omnes pacem haberent, neque, ſi ipſum ibi adeſſe contigiſſet, fauſtum Herodi bellum futurum fuiſſe; his verbis irritatus Cæſar, quæſivit ab Herodis amicis qui aderant, & à ſuis, qui ex Syria venerant, hoc ſolum, an Herodes exercitum duxiſſet. id quidem cum illi fateri neceſſe haberent, Cæſar vero quam ob cauſam & quo pacto non auſcultaret, cum ille magis ira exardeſcebat, tum ſcripſit acerbius Herodi, & inter alia, literarum ſumma hæc fuit, "Se eum aliquando in amicis habuiſſe, "nunc pro ſervo habiturum". Syllæus quoque ea de re ſcripſit ad Arabes. atque illi *literis ejus* elati neque prædones elapſos dedi-derunt, neque pecuniam ſolverunt, inſuper & paſcuis, quæ Herodis erant & ipſi conduxerant, gratis utebantur, quoniam Judæorum rex eſſet Cæſaris ira dejectus. Item Trachonitæ, hanc occaſionem nacti, in Idumæorum præſidium conſurgunt,

Cæſar in Herodem irritatur.

Trachonitæ in eum inſurgunt.

[a] Τὸν Ἀραβας poſt ἐπεξιέναι addit *Busb.* [b] Ita *Busb.* αἵρει in *Editis Aliiſque.* [c] Ἀιπτα *Vat.* Ῥαίπτα *Gall.* in *Epiphanii* libris *Repta.* [d] Illud τῶν inſertum dedi è *Cod. Busb.* [e] Ἰδυμαίως *Busb.* [f] Εἶρχε *Busb.* [g] Illa ὡς αὐτὸν deſunt *Busb.* [h] Κατὰ τὴν Ἀραβίαν *Busb.* [i] Καὶ πᾶσα ἀνάστατος ἡ βασίλειος στρατιὰ πορθήσαντος αὐτῷ Ἡρῴδου in *Editis Aliiſque.* καὶ πᾶσα ἀνάστατος ἡ βασιλεία στρατιὰ πορθήσαντος αὐτὴν Ἡρῴδου *Vat.* unde reſcribere non dubitavi, καὶ π. ἀ. ἡ βασιλεία στρατιᾷ π. nec aliter, ut puto, legebat *Epiphanius*, qui vertit, *totumque regnum commotum ab Herodis exercitu fuiſſet.* [k] Δακρύων μὲν *Hen.* à prima manu. & *Vat.* qui mox μὲ poſt πεντακοσίους negligit. [l] Illud καὶ è *Cod. Vat.* & *Epiphan.* [m] Ita lego pro ἐπέλθοι, quod in *Editis* exſtat & *MSS.* in *Epiphanii* verſione, *quod nec ipſe rediret in provinciam, neque ſi præſens fuiſſet, commodum fuiſſet cum Herode bellum committere.* [n] Ita *Vat.* ἀπὸ Συρίας in *Editis Aliiſque.* [o] Καταγάγοι *Busb.* & *Baſ.* [p] Διελύετο *Busb. Hen.* & *Vat.* [q] Ἰδυμαίων *Busb.* & *Hen.* à pr.m. nec aliter *Epiphan.*

conſurgunt, atque una cum Arabibus latrocinantes, qui Idumæorum agrum populabantur, non ſolum lucri ſed etiam ultionis cauſa miris modis in eos ſæviebant.

Legatos ad Cæſarem fruſtra mittit Herodes.

4. Herodes autem iſta omnia ferre cogebatur, perdita, quam in Cæſare habuerat, fiducia, & animum multo quam ante demiſſiorem gerebat. nam *Cæſar* legationem miſſam ab Herode ob cauſæ ſuæ defenſionem audire nolebat, eamque iterum venientem re infecta remiſit. Itaque erat ex iſtis in magna ſolicitudine atque metu,& ei permoleſtus erat Syllæus, tum quod ei crederetur, tum quod Romæ eſſet, & eo tempore ad majora ſpiraret. Nam

Aretas Obodæ in Arabum regnum ſuccedit.

Obodas quidem diem ſupremum obierat, Æneas vero, cognomento Aretas, Arabum imperium occupat. Cæterum Syllæus eum per calumnias deturbare, regnumque invadere nitebatur, magnas largitiones aulicis faciens, multaſque Cæſari promittens. Aretæ quoque Cæſar ſuccenſebat, quod regnum uſurpaſſet, neque prius ad ſe ſcripſiſſet. Verum & ille literas cum muneribus ad Cæſarem mittit, & in his auream coronam multa talenta pendentem : quibus in literis Syllæum accuſabat, ut qui malus ſervus eſſet & Obodam veneno ſuſtuliſſet, quo etiam vivo rerum dominus fuiſſet, dum & Arabum uxores adulteraret, & pecuniam mutuaretur, ut imperium ſibimet vendicaret.

Cæſar ei offenſus.

Cæſar autem ne hos quidem *legatos* audire dignatus eſt, ſed nullo accepto dono remiſit. Judææ vero & Arabiæ regna indies deterius ſe habebant, tam propter turbas, quibus agitabantur, quam quia nemo erat qui ei malo mederetur. Nam *duorum* regum alter nondum certo rex erat ; alter vero Herodes, quod ſemet vindicatum iverit,Cæſarem iratum habens, omnes contumelias perpeti cogebatur. Cum autem nullum finem videret malorum, qui eum circumſteterant, Romam iterum mittere decrevit, ſi quid æquius amicorum gratia & precibus apud Cæſarem poſſet obtinere.

Nicolaus Damaſcenus ad Cæſarem miſſus.

Atque iſtam quidem legationem ſuſcepit Nicolaus Damaſcenus.

καθοσιωσάντες, ὑ λῃσηείοις χρώμενοι μεῖ τ Αράβων, οἱ ἐλεηλάτων τ ἐκείνων χώραν, ὐκ [a]ἀπ' ὠφελείας μόνον, ἀλλὰ καὶ μνησικακίας χαλεπότερον τὰς ἀδικίας ὄντες.

δ'. Ηρώδης δὲ ζῶντα πάντα φέρων ἠνείχετο, μεταβολὴν εἰς τ παῤῥησίαν, ἣν εἶχε πρὸς Καίσαρα, [b]καὶ τὸ μεῖζον ἀφῄρητο θ φρονήματος. ὀδὲ γὰ πέμψαντος αὖθ' πρεσβείαν ἀπολογησομένην ὁ Καῖσαρ ἠνέσχετο, πάλιν δὲ τὺς σωελθόντας ἀπράκτους ἀνέπεμψεν. ἣν δ' οὖν ὅτι τύτοις ἀθυμία καὶ δέος, ὅ, τε Σύλλαιος μετρίως ἐλύπει, πιστευθείς τε καὶ παρὼν ἐν τῇ Ρώμῃ, τότε δὲ καὶ μειζόνων ἀπώμνυτο. ὁ μὲν γὰ Οβόδας ἐτεθνήκει, ὑπολαμβάνει δὲ τὴν τ Αράβων ἀρχὴν Αἰνείας, ὁ μετονομασθεὶς Ἀρέτας. τῦτον γὰ ἐπεχείρει μὲν ὑποσυλᾶν παρωσάμενος αὐτὸς [c]ἀναλαμβάνειν τὴν ἀρχήν, χρήματα μὲν πολλὰ διδοὺς τοῖς περὶ τὴν αὐλήν, πολλὰ δὲ Καίσαρι δώσειν ὑπισχνούμενος. ὁ δὲ τὸν μὲν τ Αρέταν ὑποπτεύοντα περότερον αὐτῷ βασιλεύειν ὠργίζετο. πέμπει δὲ καὶ κελεύων ὑποσπονδεῖν καὶ δῶρα τῷ Καίσαρι, στέφανόν τε χρυσῦν ἀπὸ πολλῶν ταλάντων. ἡ δὲ ὑποσπονδὴ κατηγόρει Σύλλαιον ὅτε πονηρὸν ὄντα, Οβόδαν τε φαρμάκοις διαφθεῖραι, καὶ ζῶντος ἔτι κρατεῖν αὐτὸν, τάς τε τ Αράβων μοιχεύοντα, καὶ χρήματα δανειζόμενον, ὡς' ἐξιδιώσασθαι τ ἀρχήν. προσέσχεν δὲ ὐδὲ τύτοις ὁ Καῖσαρ, ἀλλ' ἀποπέμπει μηδὲν τ δώρων λαβών. τὰ δὲ περὶ τὴν Ιουδαίαν καὶ Αραβίαν, ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἐπιδίδου, τὰ μὲ εἰς ἀταξίαν, τὰ δ' ὡς καταφρονούμενα μηδένα προσεχόντων. τ γὰ βασιλέων ὁ μέ, [d]ὅπω τὴν ἀρχὴν βεβαίαν ἔχων, ὐκ ἰσχυὸς ὢν κολύειν τὺς ἀδικοῦντας· Ηρώδης δὲ, ἐφ' οἷς [e]ἠμύνετο ταχὺν ὀργισθέντος πρὸς Καίσαρος, ἁπάσας τὰς εἰς αὐτὸν προσυμοσίας φέρων ἠναγκάζετο. πέρας δ' ὁρῶν τ προεστώτων κακῶν, ἔγνω πάλιν εἰς Ρώμην ἀποστέλλειν, εἴ τι δυνατὸς μεσιτεύσειν εὑρεῖν παρά τε τ φίλων, καὶ πρὸς αὐτὸν Καίσαρα τὴν ἐντυχίαν ποιησόμενος. καὶ μὲν ὁ Δαμασκηνὸς ἀπῆρε Νικόλαος.

XVI. **CAP. X.** ΚΕΦ. ι'. ιε'.

Quomodo Eurycles Herodis filios ad ipſum calumniatus eſt : utque eos in vincula conjecit pater, & de illis ad Cæſarem ſcripſit. De Syllæo à Nicolao accuſato.

Ως Εὐρυκλῆς τὺς Ηρώδε παῖδας διέβαλεν· καὶ ὡς ἔδησεν αὐτὺς ὁ πατὴρ, καὶ τῷ Καίσαρι περὶ αὐτῶν ἔγραψε. περὶ Συλλαίε τὸ Νικολάε κατηγορηθέντος.

VErum res ſuæ domi, filiorumque, qui multo magis in ipſum eo tempore exacerbati erant, valde turbari cœperunt. Omnino enim nec jam ante obſcurum erat, fortunam malorum, quæ in homines cadunt, maximum & graviſſimum regno *ipſius* minatam eſſe : tunc autem ingruebat & in majus crevit ex hujuſmodi cauſa. Eurycles *quidam* Lacedæmonius, honeſto loco natus, ſed homo nequam,voluptatibus & aſſentationi deditus,ita tamen tecte ut non animadverteretur, cum peregre ageret apud Herodem, multis muneribus

Eurycles Lacedæmonius.

Ἐπιταράχλο δὲ τὰ περὶ τ [f]οικείαν καὶ τὺς παῖδας αὐτῷ [g]πολὺ χεῖρον ἐσχηκότας χθὲ τ ἡμέρᾳ ἐκείνου. ὅλως μὲ γὰ, ὐδὲ [h]τ ἔμπροσθεν χρόνου ἀσύγκριτον ἦν, ὡς ὅ μέγιστον καὶ δυσχερέσταον τ ἀνθρωπίνων παθῶν [i]ἐπείλειται τῇ βασιλείᾳ διὰ τ τύχης· ἐπέβαινε δὲ καὶ μᾶλλον αὐξήσῃ τότε περὶ τοιαύτης αἰτίας. Εὐρυκλῆς ἀπὸ Λακεδαίμονος, ὐκ ἄσημος τ ὀικῷ, κακὸς δὲ τ ψυχὴν ἄνθρωπος, καὶ περὶ πυρὸν καὶ κολακείαν δεινὸς [k]ἑκατέραν αὐτῶν ἔχειν τε καὶ μὴ δοκεῖν, ὑποδυόμενος ὡς τ Ηρώδην, δῶρά τε δίδωσιν

---

a Απὸ ὠφελείας *Hen.* & *Vat.* b Καὶ μεῖζον *Hen.* & *Vat.* c Αναλαμβάνειν *Vat.* & *Hen.* à prima manu. d Ο μὲν ὐδέπω τὴν ἀρχ. *Vat.* e Ημυνατο *Bunb.* f Οικίαν *Bunb.* & *Zonar.* g Πολὺ χεῖρον ἐσχηκότα *Bunb.* πρὸ τ in cæteris. χεῖρον ἴσχε τὰ κ' τὺς παῖδας *Zonar.* h Ανύποπτον legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, & licet ſine ſuſpicione nunquam fuiſſent, malum tamen plus quam ex hujuſmodi cauſa prævalnit. i Απειλεῖται in *Editis* & *MSS.* unde ἀπειλεῖται fecimus. k Cum in *Editis Aliiſque* fuerit ἑκατέραν, reſcripſimus ἑκατέρου. in *Cod. Vat.* ἑκατέρων.

a Ita

δίδωσιν αὐτῷ, καὶ πλείω πρὸ ἐκείνου λαβών, τοῖς εὐχαρίσταις τὴν ἐντεύξεων ἐπραγματεύσατο φίλος ὁ τοῖς μάλιστα γενέσθαι βασιλέως. ἦν δ' αὐτῷ καταγωγὴ μὲν ἐν τοῖς Ἀντιπάτρου, θεράπων δὲ καὶ συνήθεια πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον· Ἀρχελάῳ γὰρ ἔλεγεν εἶναι τῷ Καππαδόκι ἀφ' ἁπλοῦ. ὅθεν καὶ τὴν Γλαφύραν ὑπεκείνατο τιμᾶν· καὶ πολὺς ἦν ἀφανῶς μὲν ἐπιθεραπεύων ἅπασιν, ἀεὶ δὲ τοῖς λαλουμένοις ἢ γινομένοις παρόντων, ὡς ἐξ αὐτοῦ ἀπέχεσθαι τὰς ἀφορμάς. τέλος δὲ τοιούτος ἐκάστῳ τὰς συντυχίας ἀπέβαινεν, ὡς ἐκείνῳ μὲν εἶναι φίλος, τοῖς δὲ ἄλλοις δοκεῖν κατὰ τὸ συμφέρον ἐκείνῳ θεραπεύειν. τὸν οὖν Ἀλέξανδρον παρεκτήσατο νέον ὄντα, καὶ περὶ ὧν ἐπεπόνθει μηδενὶ μέν, πρὸς ἐκεῖνον δὲ μόνον ἀδεῶς πεπεισμένον ἐξεῖναι λέγειν· ἐσήμαινεν οὖν ἀχθόμενος ὡς ὁ πατὴρ ἠλλοτρίωτο, καὶ τὰ περὶ τὴν μητέρα διηγεῖτο καὶ τὸν Ἀντίπατρον, ὅτι παρωθούμενος αὐτὸς τῆς τιμῆς τὰ πάντα ἤδη δυναται. τούτων δὲ ἀνεκτὸν οὐδὲν ἔφη, κατεσκευασμένου πρὸς μῖσος ἤδη τοῦ πατρὸς, μηδὲ συμποσίοις μηδὲ συλλόγοις ἀνέχεσθαι, λέγων. τοιαῦτα μὲν ἐκεῖνος, ὡς εἰκός, ἐφ' οἷς ἤλγει. τοὺς δὲ λόγους Εὐρυκλῆς Ἀντιπάτρῳ τούτους ἀνέφερεν, λέγων μὴ ὡς οὐχ ἕνεκα σοῦ τοῦτ' αὐτὸ ποιεῖν, νικᾶσθαι δὲ σοῦ νικώμενος τῷ μεγέθει τοῦ πράγματος, καὶ φυλάττεσθαι προσκελεύομαι Ἀλέξανδρον. οὐ γὰρ ἁπλῶς τοῦτο ἔκαστον λέγειν, ἀλλὰ τοῖς ῥήμασιν αὐτοῖς εἶναι τὸ αὐτοχείριον. Ἀντίπατρος μὲν οὖν εὐνοϊκῶς ὑπολαμβάνων ἐκ τούτων, μεγάλας αὐτῷ παρ' ἕκαστα δωρεὰς ἐδίδου, καὶ τέλος ἤδη πείθει πρὸς τὸν Ἡρώδην ἀναφέρειν τὸν λόγον. ὁ δ' οὐκ εἰς τὸν Ἀλεξάνδρου δύσνοιαν ἐξ ὧν ἔλεγεν ἀκηκοέναι διηγούμενος ἀπίθανος, ἀλλ' ὅτῳ διέθηκε τὴν βασιλέα, πολλάκις ἀεὶ τοῖς ῥήμασι καὶ παροξύνων, ὡς ἀμετάγνωστον ποιῆσαι τὸ μῖσος. ἐδήλωσε δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν καιρόν. εὐθὺς γὰρ Εὐρυκλῆς δίδωσιν πεντήκοντα τάλαντα δωρεάν. ὁ δὲ ταῦτα λαβών, καὶ πρὸς τὸν Ἀρχέλαον ἀναβὰς τὴν βασιλέα τὴν Καππαδόκων, τὸν Ἀλέξανδρον ἐπῄνει, καὶ χρήσιμος ἔλεγεν αὐτῷ εἰς πολλὰ πρὸς τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς τὸν πατέρα γεγενῆσθαι. χρηματισάμενος δὲ καὶ παρ' ἐκείνου, πρὶν καταφωραθῆναι τῆς κακοηθείας, ἀπῆλθε. Εὐρυκλῆς μὲν οὖν, ὑπὸ δὲ τῇ Λακεδαίμονι παυσάμενος πονηρὸς, ὅτι πολλοῖς ἀδικήμασιν ἀπεστερήθη τῆς πατρίδος.

Β'. Ὁ δὲ τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς οὐχ ὥσπερ πρότερον εἶχεν πρός τε τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Ἀριστόβουλον, ἀχθεσθαι μόνον τὰς κατ' αὐτοῦ διαβολὰς, ἀλλ' ἤδη διὰ μίσους οἰκείου γεγενημένου αὐτὸς, εἰ καὶ μὴ λέγοι τις, ἐξειργάζετο, πανταχοῦ ἔκαστα, καὶ πυνθανόμενος, καὶ πᾶσιν ἐπιτηδεύοις τοῖς βουλομένοις, εἴ τις ἔχοι τι κατ' ἐκείνων εἰπεῖν, εὐάρεστόν τε Κῶον Ἀλεξάνδρῳ συνεπίνειν. καὶ τοῦτο μὲν οὖν καθ' ἡδονὴν ὃ πάντων ἥδιστον Ἡρώδης ἐλάμβανεν.

ei datis & majoribus acceptis, urbanitate sua sese in intimam regis amicitiam insinuavit. Antipatri quidem hospitio utebatur, ad Alexandrum vero itabat, multumque cum eo erat; ut qui se Archelao Cappadociæ regi familiarissimum esse dictitaret. ideoque Glaphyræ honorem se præbere simulabat: atque in eo totus erat ut omnes clam coleret, & quæ dicerentur & fierent semper observabat, ut ita calumniis retineret hominum benevolentiam. Postremo id consequutus est, ut, cum se in familiaritatem alicujus dedidisset, ejus amicus esse videretur; quod si alium frequentaret, id ejus gratia facere putaretur. Alexandrum itaque, sit juvenem, adeo sibi conciliavit, ut ei persuaserit, se tuto posse ei querelas de iis quæ passus fuerat concredere, id quod alii audebat nemini. Suam igitur vicem dolens ei aperuit, ut pater *ab ipso* alienatus esset, narravitque ei cuncta de matre, itemque de Antipatro, quod is, ipsis ab honoribus repulsis, omnem sibimet potestatem arripuisset. Atque ista haud ferenda esse dicebat, præsertim quod pater tantum in eos odium jam conceperat, ut cum ipsis, prout adjiciebat, nec convivia nec colloquia communicare sustineat. Talia quidem ipsi, ut verisimile erat, dolor suggerebat. Hæc autem verba Eurycles Antipatro referebat, dicens quidem, non illius gratia hoc ipsum se facere, sed tanti esse momenti rem ut tacere nequeat, quò illi ab Alexandro cavendum esse putet. neque enim hæc sine affectu eum dicere, quin non obscuram præ se ferre nocendi voluntatem. Jam vero Antipater, cum ex istis eum sibi amicum opinaretur, ei sæpe liberaliter largiebatur: & ad extremum persuasit, ut ea referret Herodi. Ille vero, dum ex iis quæ se audivisse dicebat de Alexandri malevolentia verba faceret, non difficulter fidem inveniebat, atque ita regem affecit, orationis calliditate eum circumagens atque irritans, ut odium inexpiabile *in filium* susciperet. id quod ea ipsa hora ostendit. nam Eurycli extemplo quinquaginta talenta dedit. Is vero cum ista accepisset, & Archelaum Cappadociæ regem adiisset, *ei* laudabat Alexandrum, seque ei in componenda cum patre pace magno usui fuisse prædicabat. Hac arte Archelao etiam pecunia emuncto, antequam detegeretur malitia, discessit. Et quidem Eurycles iste, cum *postea* in Lacedæmone improbus esse non desiisset, ob multa facinora à patria relegatus est.

Eurycles in Herodis & Antipatri & Alexandri amicitiam se insinuat.

Ab Antipatro & Herode muneribus donatur.

Archelao etiam pecuniam extorquet.

2. Judæorum autem rex non ut ante satis habebat criminationes adversus Alexandrum & Aristobulum audire: verum etiam tam intestino in eos odio flagrabat, ut, si nemo criminaretur, ipse ad criminandum induceret, omnia speculando & explorando; & omnibus, si quid contra eos haberent, dicendi potestatem faciendo: ac perfecit ut ei referretur, Evaratum Coum cum Alexandro conspirasse. Et hoc quidem omnium libentissime audivit Herodes.

Herodes filiis fit infensior.

3. Huc

a Τοιοῦτο in *Cod. Gall.* b Ex ἐκάστῳ *Vat.* c Ita *Vat.* & *Busb.* ἐπίσαινεν in *Editis Aliisque.* d Προσείναι *Busb.* e Οὕτως Ἀλέξανδρον παρεῖχεν νέον ὄντα πρὸς ἂν ἐπεπόνθει μὴ ὡς πεπεισμένον μηδενὶ μὴ, πρὸς ἑαυτὸν *Vat.* f Ὡς μηδὲ συμποσίοις ἢ συλλόγοις ἀνέχεσθαι *Vat.* g Illa ὁ τοῦτον ἐ *Codd. Hen.* & *Vat.* h Πιθανὸς *Vat.* i Διαβὰς *Busb.* k Τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος *Vat.* l Περιεργάζετο juxta *Zonaram.* qui hoc ipsum ex *Josepho* ad hunc modum narrat; Ἡρώδης ἦ τοσοῦτον περὶ τοὺς παῖδας ἐξέφρανεν, ὡς μηκέτι δίχα ἀφοβίας, ἀλλ' αὐτὸς περιεργάζεσθαι τὰ οἰκεῖα, καὶ παρασκοπεῖν ἔφασκε. m Forsan κατ' ἀκοήν.

Jucundus & Tyrannus ſe ſolicitatos ab Alexandro, ut inter venandum Herodem interficerent, fatentur.

3. Huc & majus quiddam contra juvenes accedit, dum novæ ſemper in eos excogitantur calumniæ, & omnes ut ita dicam certatim id agunt, ut grave aliquid de iis ad regem deferrent, quod pro ſalute ipſius facere videretur. Erant Herodi ſatellites duo, qui propter corporis fortitudinem & proceritatem habebantur in pretio, videlicet Jucundus & Tyrannus. Ii, offenſo rege depulſi, cum Alexandro equitabant, &, quoniam homines exercitati eſſent, erant in honore, & auri aliquantum, aliaque dona accipiebant. Quapropter rex eos ſtatim ſuſpectos habuit, & in quæſtionem vocavit. Illi vero, poſtquam diu perſtiterant, tandem dixerunt, Alexandrum ſibi perſuadere voluiſſe, ut Herodem in venatione feras perſequentem occiderent. facile enim confingi poſſe, equo delapſum ſuiſmet venabulis tranſfixum eſſe. nam & ante pene ſimile quiddam ei acciderat. ſimulque indicaverunt aurum in equili defoſſum eſſe, & venatorum præfectum convicerunt, ſibi regia venabula, & Alexandri aulicis arma, ipſius juſſu, dediſſe.

In Alexandrii præfectum quæſtio.

4. Poſt hos comprehenditur & torquetur præfectus præſidii Alexandrii: quippe accuſatus, promiſiſſe adoleſcentibus ſeſe eos caſtello recepturum, eiſque regiam pecuniam, quæ in ea munitione eſſet, traditurum. Atque ipſe quidem *præfectus* nihil confeſſus eſt: ſed prodiit ejus filius, & ita eſſe dixit; literaſque tradidit ſcriptas, ut videbatur, manu Alexandri, *in hanc ſententiam.* "Perfectis, ſi Deus vo-
Literæ fictæ à Diophanto, manum Alexandri aſſimulante.
"luerit, omnibus quæ inſtituimus, veniemus ad "vos: ſed date operam, ſicut promiſiſtis, ut "nos caſtello recipiatis". Poſt hanc ſchedam non dubitabat Herodes, quin inſidiæ ſibi à filiis paratæ fuerint. Alexander autem dicebat, manum ſuam à Diophanto notario aſſimulatam, eamque ſchedam ab Antipatro malitioſe effictam. Erat enim Diophantus aſſimulandarum literarum peritiſſimus; tandemque alias ſimulaſſe convictus morte pœnas dedit.

5. Eos autem, in quos fuerat habita quæſtio, produxit rex Hierichunte ad populum, ut accuſarent pueros: atque illos quidem multi lapidibus obrutos necarunt. cum vero idem Alexandro & Ariſtobulo facturi eſſent, hoc ipſum quidem nè fieret prohibuit rex, per Ptolemæum & Pheroram populi impetum reprimendo. at pueros ita concludendos cuſtodiendoſque curavit, ut eos adiret nemo, cunctaque eorum facta & dicta obſervarentur. Et nihil omnino à condemnatis differebant infamia & *futuri* metu. Eorum autem alter Ariſtobulus tantum animi dolorem concepit, ut Salomæ amitæ ſocruique ſuæ perſuadere tentaverit, ut ipſius calamitatem acerbe ferret, eumque odio haberet, qui ſe eò perduci ſineret. "Etenim nonne tu quoque, inquit, in mortis "periculo verſaris, cum omnia quæ hîc fiunt "Syllæo ſpe conjugii detegere dicaris? Hæc

Alexander & Ariſtobulus in carcerem conjecti.

Operam dat Ariſtobulus ut Salomen Herodi infenſam reddat.

γ'. Επιγίνε) δὲ χ) τ̃ νεανίσκων μεῖζόν τι, σκευωρημένης ἀεὶ τ̃ κατ' αὐτ̃ διαβολῆς, ἡ πᾶσιν ὡς εἰπεῖν ἄθλιόν τόν προκειμένην, λέγειν τι περὶ ἐκείνων [a] δυσχερὲς, ὁ πρὸς τ̃ βασιλεύοντος ἐδόκει σωτηρίας. σωματοφύλακες ἦσαν Ηρώδη δύο, κατ' ἰσχὺν καὶ μέγεθος τιμώμενοι, Ἰούκουνδος καὶ Τύραννος. ὅτοι, προσκρούσαντος αὐτοῖς τ̃ βασιλέως ἀπιωσμένοι, [b] τοῖς περὶ Αλέξανδρον ἦρξ συνιππαζόμενοι, ἡ χ) [c] γυμνασίαν τιμώμενοι, ἡ τι χρυσίον ἡ δωρεὰς ἄλλας ἐλάμβανον. εὐθὺς οὖν καὶ τότε ὁ βασιλεὺς ἔχων ὑποψίαν, ἐβασάνιζεν. οἱ δὲ, μακροτερήσαντες πολὺ χρόνον, ὕστερον ἔλεγον, ὅτι πείθοι φονεύειν αὐτὸς Ηρώδην Αλέξανδρος, [d] ἐπεὶ περὶ κυνηγέσιον θηρίων διώκων προσβάλοι. [e] δυνατὸν γὰρ τ̃το) λέγειν, ὡς ἀπὸ τ̃ ἵππου κατενεχθεὶς [f] ἀναπαρείη ταῖς ἑαυτ̃ λόγχαις. καὶ γὰρ πρότερον αὐτῷ τοιοῦτόν γεγενῆσθαι πάθος. [g] ἐπέδειξαν δὲ καὶ χρυσίον μὲν ὑπὸ ἵππῳ κατορωρυγμένον, καὶ τ̃ ἀρχικυνηγὸν ἐξήλεγχον, ὅτι καὶ λόγχας αὐτοῖς δοίη βασιλικὰς, καὶ τοῖς Αλέξανδρον θεραπεύουσιν ὅπλα, κελεύοντος ἐκείνου.

δ'. Μετὰ τοῦτον ὁ φρούραρχος Αλεξανδρείου ληφθεὶς ἐβασανίζετο· [h] καὶ γὰρ ἐκεῖνος αἰτίαν εἶχε δέξασθαι τ̃ φρουρᾶς, καὶ παρέξειν τοῖς νεανίσκοις χρήματα ὑπεσχῆσθαι, τὰ κείμενα τ̃ βασιλικ̃ κατ' ἐκεῖνο τ̃ φρούριον. αὐτὸς μὲν οὖν οὐδὲν ὡμολόγησεν· ὁ δὲ αὐτ̃ παρελθὼν ταῦτα ἔφη γενέσθαι, καὶ γράμματα ἐπέδωκεν, [i] ὡς εἰκάσαι τ̃ Αλεξάνδρου [k] χειρός. "Τελέσαντες, σὺν Θεῷ εἰπεῖν, ἃ "προεθέμεθα πάντα, ἥξομεν πρὸς ὑμᾶς· ἀλλὰ πειρά- "σθε, καθὼς [l] ὑπέσχεσθε, δέξασθαι ἡμᾶς τ̃ φρουρίῳ." μὴ τ̃το τὸ γραμματεῖον, ὁ μὲν Ηρώδης [m] οὐκέτι σιδιασίμως εἶχε περὶ τ̃ τῶν παίδων εἰς αὐτὸν ἐπιβουλῆς. Αλέξανδρ) δὲ [n] Διόφαντον ἔφη τ̃ γραμματέα μιμήσασθαι τ̃ τύπον, ἡ δι' Αντιπάτρου κακουργηθῆναι τὸ γραμματίδιον. [o] ὁ γὰρ Διόφαντος ἐδόκει τὰ τοιαῦτα δεινός· ὁ ὑστέρῳ δὲ διελεγχθεὶς ἐπ' ἄλλοις, ὅτως ἀπέθανε.

ε'. Τοὺς δὲ βασανισθέντας, ὁ βασιλεὺς καὶ εἰς τὸ πλῆθος προήγαγεν ὁ Ιεριχοῦντι [p] κατηγορήσαντας τῶν παίδων· [q] καὶ τούτους μὲν οὐ χειρὸς ἀ πολλοὶ βάλλοντες ἔκτειναν. ὠρμημένων δὲ καὶ τὸν περὶ Αλέξανδρον ὁμοίως κτεῖναι, τοῦτο μὲν ὁ βασιλεὺς παρητήσατο, μέχρι Πτολεμαίου καὶ Φερώρα τὸ πλῆθ) ἀναστείλας. ὧν δὲ φυλακὴ καὶ τήρησις αὐτ̃, καὶ προσήει μὲν [r] ὑδεὶς, πάντα δὲ ἐπεσκοπεῖτο τὰ γινόμενα καὶ λαλούμενα. [s] καὶ τί γὰρ ἦ καταδίκων εἶχον ἀδοξίαν καὶ δέ). ἕτερ) δὲ αὐτ̃ Αριστόβουλ), οὐκ βαρυθυμίας [t] ἐπαγόμεν) καὶ τὴν ἑαυτ̃ πτῶσιν καὶ πενθερὰν συναλγεῖν αὐτῷ τ̃ συμφορᾶς καὶ μισεῖν ἅ τὰ τοιαῦτα πεισόμενον, "ὁ γὰρ, ἔφη, καὶ σοὶ κίνδυν) ἀπωλείας, "[u] μεμβεβλημένῃ Συλλαίῳ κατ' ἐλπίδα [x] γάμων "ἅπαντα ταῦτα πρᾶσσειν"; τούτου ἐκείνη τα-

χὺ

a Δυσχερὲς πρὸς τ̃ βασιλεύοντος σωτηρίας *Vat.* b Τοῖς deeſt *Vat.* c Γυμνάσιον *Vat. Busb.* & *Hen.* à manu ſecunda. d Ἐπειτ' ἐπὶ κυν. *Busb.* atque ita *Hen.* voce πρὸς in ora libri poſita. ἐπεί τι πρὸς τὸν *Vat.* e Δυνατὸν γὰρ εἰπεῖν λέγειν *Busb.* & *Hen.* à pr. m. f Εμπαρείη *Busb.* & *Gall.* ἀναπαρείη *Hen.* à pr. m. g Επέδειξαν ὑπὸ τὸ χρυσίον *Vat.* h Κἀκεῖνος αἰτίαν εἶχεν ὡς ὑπαγγελάμενος δέξασθαι τὸ φρούριον *Busb.* τὸν ὁ φρούραρχος δὲ τ̃ Αλεξανδρίου ἠπάτατο, ὡς ὑπαγγελάμεν) δέξασθαι τοὺς νεανίσκους τὸ τ̃ φρουρίου *Zonar.* i Ως εἰκάσαι *Vat.* & *Zonar.* k Φερόντων post χειρὸς addit *Busb.* l Υπέχεσθε *Vat.* m Οὐκέτι εὐδιάσιμ) ἦν *Zonar.* n Hujus Diophanti meminit Tzetzes, Chil. VI. o Ο γὰρ του Δ. *Vat.* p Και τοὺς κατηγορήσαντας τ̃ παίδων legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, & accuſatores eorum. q Καὶ βάλλοντες ἐπίκτειναν *Busb.* r Οὐδεὶς ἐπ *Vat.* ſ Καὶ κατεδίκαν εἶχον ἀδοξίαν τὴ δίος *Zonar.* t Υπαγόμενος *Vat.* u Ita *Busb. Gall.* & *Zonar.* μεμβεβλημένην in Editis *Aliiſque.* x Γάμων *Vat.*

a Ταῦτα

χὺ μάλα τἀδελφῷ τοιαῦτα φέρει τοὺς λόγους. ὁ δέ, ὡς ἔτι κατισχὼν αὐτὸν, δῆσαί τε κελεύει, καὶ διαχρήσασθαι τὰς ἀπ' ἀλλήλων ὅσα κακῶς ἐποίησαν ὅτι τῷ πατρὶ [a]ταῦτα γράψαντας ἐπέφερον. οἱ δέ, ἐπεὶ τοῦτο προστέτακτο αὐτοῖς, ἐγκέφασιν, ὑπεβάλλου μὲν [b]οὐδέ τι νοῆσαι κατὰ τοῦ γεγενημένου, οὔτε συσκευάσασθαι, φασμῷ δὲ ὑπεβάλεσθαι, καὶ τοῦτο δι' ἀνάγκην, ὑποπτεύοντος καὶ δυσχεροῦς ὄντος αὐτοῖς τοῦ βίου.

ε'. Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἥκοντος [c]ἀπὸ Καππαδοκίας πρεσβευτοῦ τοῦδε Ἀρχελάου, Μήλα τινὸς, ὃς ἦν δυνάστης τῆς ἐκείνου, βουλόμενος Ἡρώδης ἐκδικάσασθαι τὴν δύσνοιαν Ἀρχελάου πρὸς αὐτὸν, ἐκάλει τὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἦν ἐν τοῖς δεσμοῖς, καὶ πάλιν ἠρώτα περὶ τῆς φυγῆς, ὅπου καὶ πῶς ἐγνώκασιν ἀποχωρεῖν; ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, "πρὸς Ἀρχέλαον, ἔφη, καὶ κατῆγεν εἰς Ῥώμην ὁμο- "λογήσαντα μὲν ἁμαρτεῖν· ἀλλ' οὐδὲν ὅτι ἄτοπον ὅτε "δυσχερὲς ἐνεθυμήθημεν κατὰ τοῦ πατρὸς, οὐδὲ ὅσα συνε- "σκεύασεν κακοηθείᾳ τῶν ἐναντίων ἀληθῆ εἶναί τι τούτων. "βούλεται δὲ ἀνετάζειν καὶ τοὺς περὶ Τύραννον εἰς ἐξέ- "τασιν ἀσφαλεστέραν, ἀλλὰ καὶ τούτους [d]ἀπολέσαι θᾶττον, "Ἀντιπάτρου τοῦ πλήθει τοὺς ἰδίους ἐγκαταμίξαντος φίλους.

ζ'. Τοιαῦτα λέγοντος, ἐκέλευσεν ἅμα τόν τε Μήλαν καὶ Ἀλέξανδρον ἄγειν ὡς Γλυφύραν τὴν Ἀρχελάου, καὶ πυνθάνεσθαι πρὸ αὐτῆς εἴ τινος ἤκουσε τοῦ εἰς ἐπιβουλὴν Ἡρώδου γενομένου. [e]ὡς δὲ ἦκον, εὐθὺς μὲν ἡ Γλαφύρα, δεσμώτιδι οὔσῃ τοῦ Ἀλέξανδρου, ἐπλήξατο τὴν κεφαλὴν, καὶ κατάπληξαμένη, μέγα καὶ [f]συμπαθὲς ἀνώμωξεν. ἦν δὲ καὶ ἡ νεανίσκου δάκρυα, καὶ τῶν παρόντων ὀδυνηρά τις θέα, μᾶλλον δὲ ἐφ' οἷς ἦκον εἰπεῖν ἢ προφάσεως δυναμένων. ὁ δὲ Πτολεμαῖος, [g]τούτῳ γὰρ ἄγειν αὐτὸν ἐπιτέταχτο, φράζειν [h]κελεύσαντος, [i]εἴ τι τῶν πραττομένων ἡ γυνὴ συνοίδεν αὐτῷ· "τί δὲ ἂν, ἔφη, συνέγνω [k]τῆς ψυχῆς ἐμοὶ φερομένης "πλέον, ἢ κοινωνοῦσα τέκνων; " ἡ δὲ πρὸς ταῦτα μὲν ἀνεβόησεν, "ὡς συμφορᾶς μὲν οὐδὲν ἄτοπον· εἰ δὲ φέροι [l]πρὸς "σωτηρίαν τὴν ἐκείνου τὸ καθ' αὑτῆς τι ψεύσασθαι, "πάντα ὁμολογεῖν." ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, "ἀστεῖς μέν, ἦδειν, "εἶπεν, ἦδη δὲ ὧν ὑπονοοῦσιν οὓς ἤκιστα ἐχρῆν, ὅτε αὐτὸς "ἐνόησα, ὅτι [m]σὺ ἔδειν οἶδα, ἀλλ' ὅτι παρ' Ἀρχέλαον "ἀποχωρεῖν ἐγνώκειμεν κἀκεῖθεν εἰς Ῥώμην." ταῦτα καὶ- κείνης ὁμολογούσης, ὁ μὲν Ἡρώδης, Ἀρχέλαον [n]ἐξελεγχθῆναι τοῖς αὐτὸν δυσνοίας [o]ὑπαλαβὼν, δίδωσιν Ὀλύμπῳ καὶ Οὐολομνίῳ γράμματα, κελεύσας [p]τὸ παραπλὼ μὲν Ἐλεούσῃ τῆς Κιλικίας πρόσχωμα, [q]Ἀρχελάῳ δ' [r]περὶ τούτων ἀποδοῦναι, καὶ μεμψαμένους ὅτι τῆς [s]Ἡρώδου ἐφάψαιτο τοῖς παισὶν, ἐκεῖθεν εἰς Ῥώμην πλεῖν. κἂν εὕρωσιν ἀνύσαντά τι Νικόλαον, ὡς μηκέτι αὐτῷ διαφέρειν Καίσαρα, δοῦναι τὰς ἐπιστολὰς, καὶ τὴν ἐλεγχὼν, ὃν ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις κατεσκευασμένην ἀπέστειλεν.

verba illa protinus *Herodi* fratri narratum it. Ille vero, ut qui non amplius ſemet cohibere potuerit, eum ſine ulla cunctatione conſtringi jubet, & utrumque ab altero ſeparatum ſcripto prodere quicquid mali in patrem commiſiſſent. Illi vero, quoniam ita ipſis mandatum eſſet, ſcribuht, ſe in patrem inſidias neque cogitaſſe neque ſtruxiſſe: fugam autem adornaſſe, idque vi coactos, quia ſuſpectam moleſtamque vitam degerent. *Ariſtobulus, Salome ejus conſilia Herodi narrante, conſtringitur.*

6. Eo tempore, cum veniſſet ex Cappadocia legatus ab Archelao, Mela quidam, unus ex illius dynaſtis, volens Herodes ei oſtendere Archelai in ſe malevolentiam, Alexandrum vinctum accivit ad ſe, & ex eo iterum quæſivit de fuga, quonam & quo pacto diſcedere decreviſſent? Ad quod reſpondit Alexander, "ad Archelaum, qui ſe inde Romam eos miſſu- "rum promiſiſſet: verum in patrem nihil qui- "dem ſceleris aut maleficii conatos fuiſſe, ne- "que eorum quæ ipſis ab adverſariis malitioſe "imponerentur, quicquid verum eſſe. voluiſſe "etiam *ſe*, ut de Tyranno & illo altero cir- "cumſpectius haberetur quæſtio, ſed illos ce- "lerius periiſſe, auctore Antipatro, qui amicos "ſuos inter multitudinem ſummiſiſſet. *Nonnulla ab Alexandro quæris Herodes coram Mela Archelai legato.*

7. Hæc eo dicente, juſſit *Herodes*, ut Melas & Alexander ad Glaphyram Archelai filiam ducerentur; & ex ea quæreretur, ecquid inſidias Herodi ſtructas ſciret. Quò ut ventum eſt, Glaphyra, ſimulac vinctum conſpexit Alexandrum, caput ſibi percuſſit, animoque conſternata magnum triſtemque ploratum edit. Quin & juveni manarunt lachrymæ, atque iis qui aderant miſerabile adeo erat ſpectaculum, ut diu id cujus cauſa venerant dicere aut facere nequirent. Tandem vero cum Ptolemæus (huic enim mandatum erat ut illum duceret) juſſiſſet dicere, ecquid ei factorum conſcia foret mulier; "quî potuit, inquit, non "conſcia eſſe, quæ mihi ſit vel ipſa anima cha- "rior, & communes mecum natos habeat?" Ad hæc quidem illa exclamavit, "nullius ſe malæ "rei conſciam: ſed *tamen* ſi ejus utilitas poſtu- "let, ut aliquid vel contra ſeipſam mentiatur, "omnia confeſſuram". Tum Alexander, "ſcelus "quidem, inquit, nullum eorum quæ ſuſpican- "tur quos minime omnium decebat, neque ego "cogitavi, neque tu noſti, niſi quod ad Arche- "laum nos recipere decreveramus, & inde Ro- "mam". Iſta etiam illâ fatente, Herodes, ratus Archelaum malevolentiæ in ſe convictum eſſe, dedit Olympo & Volumnio literas, juſſitque ut inter navigandum ad Eleüſam Ciliciæ **inſulam* appulſi Archelao ſcriptum de his redderent, &, poſt expoſtulationem quod inſidiarum particeps cum filiis ſuis fuiſſet, recta inde Romam navigarent. & ſi quid illic à Nicolao expeditum invenirent, adeo ut Cæſar †ipſi non ſuccenſeret, literas *ei* & teſtimonia traderent, quæ contra adoleſcentes parata mittebat. Cæterum *De fuga ad Archelaum ſe cogitaſſe fatetur Alexander.* *Olympus & Volumnius Romam miſſi.*

a Ταῦτα γράψαντας Καίσαρι ἐπιφέρειν *Busb.* b Οὔτ' ἐνοῆσαι *Busb.* c Ἐκ Καππαδοκίας τοῦ πρεσβευτοῦ τοῦ παρὰ *Vat.* d Ἀπολέσαι *Vat.* e Ita *Vat.* & *Busb.* nec aliter *Epiphanius*, qui vertit, *qui cum veniſſent.* ὡς ἦκον in *Editis.* f Περιπαθὲς *Busb.* g Τοῦτο γὰρ αὐτῷ ἐπιτέτακτο *Busb.* h Κελεύσαντος *Vat.* i Εἴ τι τῶν πραττομένων συνοίδε τούτῳ *Busb.* quo fere modo *Epiphan.* qui vertit, *interrogante Glaphyram* [*Ptolemæo*] *ſi quid de his quæ fiebant cognoſceret.* k Ὑπὲρ τῆς ψυχῆς *Busb.* l Πρὸς τὴν σωτ. *Hen.* & *Vat.* m Illud σὺ δὲ *Cod. Busb.* & *Epiphan.* n Ἐξηλεγχθῆναι *Vat.* o Καταλαβὼν *Busb.* παραλαβὼν *Hen.* à pr. m. p Ἐν παραπλοῦ τῇ Κιλικίας προσχώματι *Zonar.* unde pro Ἐλεούσης (quod in libris omnibus exſtat) reſcripſi Ἐλεούσῃ. Vide p. 719. q Ἀρχελάῳ τε *Busb. Hen.* & *Vat.* r Περὶ τούτων σύνεγκεῖν *Busb.* & *Zonar.* ſ Ita è *Codd. Busb.* & *Gall.* ἐπιβολὰς in *reliquis.* t Civitatem *Epiphanio.* Vide *Annot.* ad p. 719.

† Sc. Herodi.

Archelaus Herodi ſe excuſat.

Cæterum Archelaus ſeſe purgabat, de ſuſceptione quidem juvenum conſitendo, quod è re illorum ipſorum eſſet patriſque, * ne quid præterea durius in eos ſtatueret, dum illis ſuccenſeret ob ea quorum ex ſuſpicione orta eſſet diſſenſio; non tamen miſſurum fuiſſe ad Cæſarem, neque aliud quidquam ex ſua in illum malevolentia juvenibus promiſiſſe.

Literæ ab Olympo & Volumnio traditæ Cæſari, Herodi ope Nicolai reconciliato.

8. Cum autem Romam perveniſſent, opportunitatem habuerunt literas tradendi Cæſari, quòd eum Herodi reconciliatum offenderunt. Nam Nicolai legatio hunc in modum ſe habuit. Quamprimum Romam venit & in palatium profectus eſt, viſum eſt ei non ſolum id agere cujus cauſa venerat, verum etiam Syllæum accuſare. Nam Arabes, priuſquam cum iis colloqueretur, aperte inter ſe diſſentiebant, quorum nonnulli cum ſe à Syllæo ſubduxiſſent, ad Nicolaum ſe applicuere, facta omnia injuſta ei indicantes, manifeſtiſque indiciis oſtendentes, eum multos ex Obodæ hominibus interfeciſſe. cum enim diſceſſionem feciſſent ſubreptæ erant literæ, quibus ipſum redarguebant. Quam rem ſibi valde opportunam videns Nicolaus, ea utebatur ad id quod ſibi agendum erat, modis omnibus ſtudens ut Cæſarem cum Herode in gratiam redire faceret. Certo enim ſciebat, ſi vellet Herodis facta defendere, non habiturum audientiam; ſin Syllæum accuſare conſtitueret, fore ut occaſio ſibi daretur Herodis cauſam *melius* agendi.

Syllæum apud Cæſarem accuſat Nicolaus.

Conteſtata igitur lite, dictaque die, Nicolaus, adſiſtentibus ſibi Aretæ legatis, & alia Syllæo objiciebat, "& quod regi ſuo Arabumque "multis perniciem attuliſſet, quodque † ad per- "turbandum ſtatum pecunias mutuo ſumpſiſ- "ſet; eum etiam arguebat mulieres corrupiſſe, "tam Romæ quam in Arabia: &, quod ma- "ximum eſſet, adjiciebat, Cæſarem alienaſſe, "quod *ipſum* nihil veri de geſtis ab Herode do- "cuerit." * Ubi autem ad hunc locum ventum eſt, eum interpellabat Cæſar, jubens hoc unum diceret de Herode, "annon exercitum "in Arabiam duxiſſet, & bis mille & quingentos "homines illic occidiſſet, & direpto agro ab- "duxiſſet captivos?" Ad hæc Nicolaus, "de "his ſe vel maxime, ajebat, docere poſſe, hæc "partim nihil habere veri, partim non ita fa- "cta, ut tute intellexiſti, nec ut ob ea merito "ſuccenſere *Herodi* debeas". His præter opinionem auditis, & Cæſare attentiorem ſe præbente, cum narraſſet de quingentis talentis mutuo datis, & de Syngrapha, in qua cautum fuerat, ut liceret Herodi, ubi dies præſtituta ceſſiſſet, pignora capere ex univerſa *Arabum* terra, "hanc expeditionem non expeditio- "nem eſſe dicebat, ſed juſtis de cauſis pecuniæ "ſibi debitæ exactionem. neq; tamen huc feſti- "nanter decurriſſe *Herodem*, ne tum quidem "cum formula cautionis id permitteret, ſed

Herodem criminibus ei falſo objectis purgat.

Ἀρχέλαος μὲν οὖν ἀπελογεῖτο, δέξαθαι μὲ τὰς νεανίσκας ὁμολογήσας ἀφ' τὸ συμφέρον αὐτοῖς τε ἐκείνοις καὶ τῷ πατρὶ, [a] μὴ χαλεπώτερόν τι προσεδήναι κατ' ὀργὴν ὧν ὑπ' ὀπίπως ἔχοντες ἐφασίαζον, ἃ μὲν καὶ πρὸς Καίσαρα πέμψειν, ὅδε ἄλλό τι κατ' δύσνοιαν τὴν πρὸς ἐκεῖνον ὁμολογῆσαι τοῖς νεανίσκοις.

ιʹ. Εἰς δὲ τὴν Ρώμην ἀποκομισθέντες, ἔχόν τε χρείαν [b] ὑπιδῶναι τὰ γράμματα τῷ Καίσαρι, διηλαγμένον εὑρόντες Ηρώδην. τὰ γὰρ περὶ τ Νικολάου πρεσβείαν ἀπέβη τῦτον τ τρόπον. ὡς ἀνῆλθεν εἰς τὴν Ρώμην, καὶ περὶ τὴν αὐλὴν ἐγένετο, πρῶτον μὲν ἠκ ἐφ' οἷς ἐληλύθη μόνον, ἀλλὰ καὶ Συλλαίᾳ κατηγορεῖν ἠξίᾳ. καὶ [c] ⟨ⓐ⟩ Αραβες δῆλοι πρὸ τ ὀντυχίας ἦσαν ἀλλήλυς πολεμῦντες, ὑπονοησάντες ἐξ αὐτῦ, καὶ τῷ Νικολάῳ προσελθόντες, τὰς ἀδικίας ἁπάσας ἐμήνυον, καὶ τῶν Οβόδᾳ ὡς ἀφαφθαρέντων πλείστων σφαγὴν τεκμήρια παρέχοντες. ἰῶ γὰ καὶ τ γραμμάτων [d] αὐτῦ κατὰ τὴν ἀπόρασιν ὑφηρημένα, ἀφ' τύτων ἤλεγχον. ὁ δὲ Νικόλαος [e] ὑπὸ τυχίαν ⟨αὐτὸν⟩ ὁρῶν αὖτῦ προσγεγενημένην, δι' αὐτῆς ἐπραγματεύετο τὸ μέλλον, ἐπείγων ἐλθεῖν εἰς ἀφαλαγὰς Ηρώδῃ [f] ποιῆσαι Καίσαρα. σαφῶς γὰρ ἠπίστατο βυλομένῳ μὲν ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν ἔπραξεν ὀκ ἔσεσθαι παῤῥησίαν· ἐθέλοντι δὲ κατηγορεῖν Συλλαίᾳ, γενήσεσθαι χαρὰν ὑπὲρ Ηρώδᾳ λέγειν. συνεχώντων οὖν ἐπ' ἀλλήλυς καὶ δυθέσις ἡμέρας, [g] Νικόλαος, παόντων αὖτῷ τῶν Αρέτα πρέσβεων, τότε ἄλλα κατηγόρᾳ ἅ Συλλαίᾳ, "τὴν τε τῦ βασι- "λέως ἀπώλειαν λέγων καὶ πολλῶν Αραβων, χρήμα- "τά τε ὡς εἴη δεδῃωισμένων ἐπ' ὀδὲν ὑγιὲς, καὶ μοι- "χείας ἐξελέγχων, ἃ τῶν μὲν Αραβίᾳ μέγιστον, ἀλλὰ καὶ "τῶν ⟨δ⟩ Ρώμῃ χωραχθῆν· πρὸς τέλει δὲ τὸ μέγιστον, "ὡς ἐξαναστήσειε Καίσαρα, μηδὲν ἀληθὲς διδάξας ὑπὲρ "τῶν Ηρώδῃ πεπραγμένων". ὡς δὲ ἦκεν ὅτι τῦτον ⟨τὸν⟩ τόπον, ὁ μὲν Καῖσαρ ἐξῆργεν αὐτὸν τῦτο μόνον ἀξιῶν ὑπὲρ Ηρώδᾳ λέγειν, "[h] ὡς ἃ γραπτὰ ἤγαγεν "εἰς Αραβίαν, μηδὲ διχιλίας καὶ πενταχοσίας ἀποκλεί- "σειεν τῶν ὀκῆ, μηδὲ αἰχμαλώτυς λάβοι τὴν χώ- "ραν ἀφαρπάσας". [i] πρὸς ταῦτα ὁ Νικόλαος, "ὑπὲρ τύτων, ἔφη, καὶ μάλιστα διδάξειν, ὅτι μηδὲν ἢ τὰ πλεῖστά γε αὐτῷ ἃ γέγονεν [k] ὡς σύ τε ἀκήκοας, "ἃ δίκαιον ἰῶ χαλεπώτερον ἐπ' αὐτοῖς φέρειν". πρὸς δὲ τὸ πρόσδοξον Καίσαρος ἐδόντος αὐτὸν ἀκεφαλεῖν, τὸ δάνειον [l] εἰπὼν τ πεντακοσίων ταλάντων, ἃ τ συγγραφῇ, ἐν ᾗ καὶ τῦτο ἰῶ [m] προσγεγραμμένον, ἐξεῖναι τ πρᾶξαι παρελθόντος χρόνου λαμβάνειν ἐξ ἁπάσης τ χώρας, "τ μὴ [n] γραπτὰ ἃ γραπτὰ ἔλεγεν, ἀλλ' ὅτι "[o] δικαίαν τ ἰδίαν ἀπαίτησιν χρημάτων· καὶ μηδὲ ταχὺ "[p] ταῦτα, μηδὲ ὡς ἐπέτρεπον αἱ συγγραφαὶ, πολλάκις "μὴ

a Μὴ ἃ χαλεπώτερον *Busb.* b Απεδῶναι *Busb.* c Illa οἱ Αραβες deſunt *Busb. Vat.* & *Hen.* à prima manu. mox autem poſt πολεμῦντες in *iiſdem* habentur οἱ ϗ Αραβες. d Αὐτῦ ὃ (ἴσ. ἃ) κατὰ τὴν ἀπόρασιν ὑφηρημένα ἀφ' τύτων ἤλεγχον *Vat.* Forſan, ἢ γὰρ τῶν χρ. ἀ. κ. τ. ὑ. ὑφηρημένα, καὶ ἀφ' τ. e Ἐντυχίαν τινὰ ⟨αὐτὸν⟩ ὁρῶν *Busb.* & *Vat.* f Ποιῆσαι deeſt *Vat.* g Ο Νικόλαος παόντων αὐτῷ ϗ τῶν *Busb.* h Εἰ μὴ γραπτὰ, & mox ἀπίστασιν, *Busb.* & *Vat.* i Ὁ ϗ Νικόλαος *Busb.* k Ως σὺ ἀκήκοας *Vat.* ὡς σὺ τε ἀκήκοας *Hen.* à pr. m. ὡς σύγε ἀκ. ab altera manu. l Εἶπεν *Vat.* m Προσγεγραμμένον *Vat.* n Hic γραπτὰ ſumitur pro γράπτωσις. o Ita cum *Busb. Vat.* & *Hen.* à pr. m. ut αἰτίαν aut αἰφνιδίαν ſubintelligatur. forſan delendum ἐπὶ ante δίκαιαν. in *Editis* δίκαιον. p Ita *Busb. Vat.* & *Hen.* à pr. m. ⟨ταῦτα⟩ in *reliquis.* * Ne quod illi ſuſpicionibus adacti minus ſe obſequentes patri præbuerant, id ipſa iracunde magis quam paterne vindicaret, *Grotius.* † Pro nullo reip. commodo, *Epiphan.* * *Vel*, in hac orationis parte interfatus eſt Cæſar.

a Ὁ μὲ

"μὲν ὅτι Σατορνῖνον ἐλθόντα καὶ Οὐολύμνιον τοὺς τῆς
"Συρίας ἡγεμόνας· τελευταῖον δὲ, ἐν Βηρυτῷ τῶ-
"των σφαντίον Συλλαίῳ τῷ σῷ τυχὼν ἐπομόσαν-
"τ☉, ἢ μὴν ἐντὸς ἡμερῶν τριάκοντα παρέξειν τὰ
"χρήματα, καὶ τοὺς ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς Ηρώδου
"περφυγότας. ὧν οὐδὲν ποιήσαντ☉ Συλλαίου πά-
"λιν ὅτι τοὺς ἡγεμόνας ἐλθεῖν Ηρώδῃ, κἀκείνων
"ἐφέντων αὐτῷ λαμβάνειν τὰ ῥύσια, μόλις ὕστα ἐξ-
"ελθεῖν σὺν τοῖς περὶ αὐτόν. Ἐγὼ μὲν δὴ πόλεμ☉
"ὡς ὕστι τραγῳδοῦντες ἔλεγον, καὶ τὰ τῆς ὀπτρα-
"τείας τοιαῦτα. καὶ τοι πῶς ἂν εἴη πόλεμ☉, ὅπ-
"τερ φάντων μὲν τῶν ἡγεμόνων, δεδωκυίας δὲ τῆς
"συνθήκης, ἠσεβημένου δὲ μετὰ τοῦ ἄλλων θεῶν, καὶ
"τοῦ σοῦ, Καῖσαρ, ὀνόματ☉. τὰ δὲ περὶ τοὺς
"αἰχμαλώτους ἐξῆς ἤδη λεκτέον. λῃσαὶ δ τῶν Ⓐ
"Τραχῶνα κατοικούντων, πεσαράκοντα τὸ πρῶτον,
"εἶτα αὖθις πλείονες, τὰς Ηρώδου κολάσεις ἀμφεύ-
"γοντες, ὁρμητήριον ἐποιήσαντο τὴν Αραβίαν. τού-
"τους ὑπεδέξατο Σύλλαι☉ ὅτι πάντας ἀνθρώ-
"πους πέφυκε, καὶ χώραν ἔδωκε νέμεσθαι, καὶ τὰ
"χέρδη τῶν ληστῶν αὐτὸς ἐλάμβανεν. ὁμολόγησε δὲ
"καὶ τούτους ὅτι τοῖς αὐτοῖς ὅρκοις ἀποδώσειν χ τ
"αὐτὰ τοῦ δημεύσαι προθεσμίαν. καὶ ε δυνατὸν ἦν
"οὐκ ὀπιδεῖξαι κατὰ τὸ παρὸν ἄλλοι τινα τῆς
"Αράβων χώρας, ἢ τούτους ἐξηρημένους, ὑδὲ πάν-
"τας, ἀλλ' ὅσοι μὴ λαθεῖν ἴσχυσαν. οὕτως οἶμαι καὶ
"τοῦ τῆς αἰχμαλωσίας ὀπιφθόνου συκοφαντήματ☉
"περιηρῆσθαι, μέγιστον, ὦ Καῖσαρ, καταμάθε πλά-
"σμα καὶ ψεῦσμα πρὸς τὴν σὴν ὀργὴν ζ αὐτὸ ποιη-
"σάμενον. φημὶ γὰρ, ἐπελθούσης ἡμῖν η τῶν Αράβων δυ-
"νάμεως, καὶ τῶν περὶ Ηρῴδην θ πεσόντ☉ ἑνὸς καὶ
"δευτέρου, τότε μόλις ἀμυνομένου, Νάκεβον Ⓐ γρα-
"μματέα αὐτῷ, καὶ περὶ πέντε καὶ εἴκοσι ι τῶν πάν-
"των, ὧν ἕκαστον αὐτὸς εἰς ἑκατὸν ἀναφέρων, διχλίους
"ια καὶ πενταικοσίους τοὺς ἀπολωλότας ἔλεγε.

θ'. Ταῦτα μᾶλλον ἐκίνει τὸν Καίσαρα, καὶ πρὸς τὸν Σύλλαιον ὀπτραφεὶς, ὀργῆς μεστὸς, ἀνέκραγεν ὁπό-
σοι πεθνήκασι τῶν Αράβων. ἐπορευμένου δὲ αὐτῷ, ἡ πε-
πλασμένως λέοντος, αἵ τε συνθῆκαι τῶν δημείων ἀνεγνώσκοντο, ιι καὶ τὰ τῶν ἡγεμόνων γράμματα, πόλις τε ιιι ὅσαι ληστή-
ρια κατηπίωντο. καὶ πέρας εἰς τοῦτο κατέστη Καῖσαρ, ὡς
ὃν μὲν Συλλαίῳ καταγνῶναι θάνατον, Ηρώδῃ δὲ διαλλάτ-
τεσθαι, μεθάνοιαν ἐφ' οἷς ἐκ διαβολῆς πικρότερον ἔγραψεν
αὐτῷ πεπονθώς, καί τι τοιοῦτον εἰπεῖν εἰς τὸν Σύλλαιον, ὡς
ἀναπείσειεν αὐτὸν ψεύδει λόγῳ πρὸς ἄνδρα φίλον ἀγνω-
μονῆσαι. Ὃ δὲ σύμπας, ὁ μὲ Σύλλαιος ἀνεπέμπετο, τὰς δί-
κας καὶ τὰ χρέα τοῖς δεδημοσίοις ἀποδώσειν, εἶτα ὕστε
κολασθησόμενος. Ἀρέτα δὲ ἦν εὐμενὴς ιιι Καίσαρι, ὅτι τὴν
ἀρχὴν μὴ δι' ἐκείνου καθ' αὐτὸν ἔλαβεν. ἐγνώκει γὰρ καὶ τὴν

"post aditos aliquoties Syriæ duces Satur-
"ninum & Volumnium: denique, postquam
"apud Berytum his coram Syllæus * per tuam
"fortunam juraſſet, omnino intra trigeſimum
"diem ſe & nomen exſoluturum, & deditu-
"rum qui ex ditione Herodis *in Arabiam* pro-
"fugerant. & cum horum nihil Syllæus præ-
"ſtitiſſet, iterum ab Herode appellatos du-
"ces; cumque hi ei permiſiſſent pignora ca-
"pere, vix tandem cum ſuis profectum in
"Arabiam. Equidem hoc, inquit, eſt quod,
"tragice exaggerantes bellum appellant, at-
"que ejuſmodi erat iſta expeditio. At quo
"modo bellum dicatur *hæc juris perſequutio*,
"poſt impetratam à ducibus à te datis ve-
"niam, idque ex præſcripto cautionis, poſt
"violatum & Deorum aliorum numen & tui,
"Cæſar, nominis majeſtatem. Jam reſtat di-
"cere, quæ ad captos homines pertinent. Cum
"Trachonitæ latrocinari cepiſſent, quadragin-
"ta primum, mox etiam complures, ne ab He-
"rode ad ſupplicium raperentur, in Arabiam
"perfugerunt. Hos recepit Syllæus, & omnium
"hominum in damnum aluit, locumque ad
"habitandum dedit, immo & horum ex latro-
"ciniis quæſtûs partem in ſe vertit. Eodem
"tamen juramento ſpopondit, hos ſe deditu-
"rum illa ipſa die, quæ & pecuniæ exſolven-
"dæ erat præſtituta. nec poteſt oſtendere in
"præſenti quenquam alium præter hos ex Ara-
"bia abductum, ac ne hos quidem omnes, ſed
"qui latebras reperire nequibant. Jam cum
"videris illud invidiæ plenum de hominibus
"captis nihil eſſe niſi calumniam, rogo aliud,
"Cæſar, cognoſcas nequiſſimum figmentum
"& mendacium, quo uſus hic eſt, ut te ad
"iram concitaret. Pro cognito enim affirmo,
"cum in noſtras partes irrupiſſet Arabum exer-
"citus, & eorum qui Herodi parebant unus at-
"que alter periiſſent, tum demum, & non an-
"te, ſua tutante Herode, occubuiſſe Nacebum
"illorum ducem, & una homines non ſupra
"xxv. è quorum iſte ſingulis centenos faciens,
"bis mille & quingentos narrabat occiſos.

9. Cæſarem *jam ante nutantem* hæc *ma-*
xime commoverunt; & ad Syllæum verſus, *Syllæus capitis damnatus.*
jam manifeſtus iræ, quærit quot Arabes interie-
rint. Illo autem hærente, & male ſe edoctum
fatente, lecta eſt rei creditæ cautio, lectæ &
ducum literæ, & civitatum querelæ de la-
trociniis. Tandem eò perductus eſt Cæſar, ut
capitis quidem Syllæum damnaret, Herodi ve-
ro conciliaretur, ut quem jam pœniteret eo-
rum, quæ calumniis inductus duriora ipſi ſcri-
ſerat; & Syllæo hoc quoque exprobraret, ſe-
ſe ejus falſis verbis adductum † ut in amicum
veterem amicitiæ officia exueret. In ſum-
ma, remittitur Syllæus jure functurus, & æs
alienum ſoluturus, deinde afficiendus ſuppli-
cio. Aretæ autem parum amicus erat Cæſar,
quod per ſe non exſpectata ipſius voluntate
regnum arripuiſſet. * Conſtituerat enim &
Arabiam

a Ὁ μὲν ὧν δὴ πολ. *Vat.* b Illud τῶν è *Codd. Busb. & Vat.* c Notatu dignum, adverbium negativum verbo poſtponi, licet conſtructio & Latinitas exigant ut præponatur. ἡ δυνατὸν ἂν οὐκ ἐπιδεῖξαι κ. τ. πλὴν ἐκ ἄλλου τινα *Vat.* ἐ δυνατὸν ἂν ἐπιδ. κ. τ. πλὴν οὐκ ἄλλον τινα *Busb.* d Αὐτῷ ποιησάμενον *Vat.* αὐτὸ ποιησάμενον *Busb.* e Τῆς τῶν Ἀράβων *Vat.* f Πεσόντων *Busb.* g Συνέσει πεσεῖν πεσόντας *Busb.* h Illud ἡ è *Codd. Busb. & Vat.* i Ita *Hen. Busb. & Vat.* ἡ τὰ ἐγ. in *Editis.* k Ὅσαι τὰ ληστήρια *Vat.* * *Al.* per tuum Genium. † *Vel*, ut in amicum delinqueret. *vel*, diſcederet ab officiis amicitiæ. *vel*, virum ſibi amicum offende-ret. ‡ *Alii verſum*, Itaque ſtatuerat &c.

a Παρ'

Arabiam Herodi dare: ſed huic rei obſtiterunt literæ, quas *de pueris* miſerat Herodes. Nam cum Olympus & Volumnius placatum eſſe Cæſarem audiviſſent, illico eis, prout juſſerat Herodes, viſum eſt, literas de filiis ei reddere & argumenta *ad inſidias illorum patefaciendas*. Quibus lectis Cæſar haud conſultum putavit, alterum imperium & ſeni & circa pueros laboranti addere. Itaque Aretæ homines admiſit: & eo ob id duntaxat reprehenſo, quod temere feciſſet, non exſpectando dum regnum à ſe habe et, munera accepit & ei principatum confirmavit.

Aretæ reconciliatur Cæſar.

Ἀραβίαν Ἡρῴδῃ διδόναι· διεκώλυσε δὲ τὰ [a] παρ' ἐκείνου πεμφθέντα γράμματα. τοῖς γὰρ περὶ τὸν Ὀλυμπον καὶ Οὐολλούμνιον, εὐμενῆ Καίσαρα [b] πυθομένοις, εὐθὺς ἔδοξεν ἐκ τοῦ τολμᾶν Ἡρῴδου τὰ περὶ τῶν παίδων γράμματα καὶ τὰς ἐλέγχους ἀναδιδόναι. Καῖσαρ δὲ ἀναγνοὺς, ὃ μὲν ἀρχαῖ ἄλλῳ [c] προσῆκεν γέροντι, καὶ κακῶς προΐστοντι τὰ περὶ τοὺς παῖδας, οὐκ ᾠήθη καλῶς ἔχειν. δεξάμενος δὲ τοὺς περὶ Ἀρέταν, καὶ τοῦτο μόνον ὠφελήσας, ὡς προπετείᾳ χρήσαντο, ᾧ μὴ παρ' αὐτοῦ τὴν βασιλείαν ἀναμένειν λαβεῖν, τά τε δῶρα προσήκατο, καὶ τὴν ἀρχὴν [d] ἐβεβαίωσεν.

CAP. XI.

Quomodo Herodes, Cæſaris permiſſu, Beryti in Judicum aſſeſſu filios accuſavit: quæque Teron, immoderata & militari libertate uſus, paſſus eſt. De morte juvenum & eorum ſepultura in Alexandrio.

Cæſaris ad Herodem literæ.

HErodi autem reconciliatus *Cæſar* ad eum ſcribit hujuſmodi verbis, "Dolere "ſe vicem ejus, qui tales haberet filios, "oportereque in eos, ſi quid gravioris ſceleris "ſuſceperant, ut parricidas animadvertere: "ſe enim ei ejus rei poteſtatem facere. Sin "nihil niſi fugam inſtituerant, corrigendos ali-"ter, neque ad extrema veniendum. Se etiam "ſuadere, ut ea de re judicium haberet conci-"lio indicto apud Berytum, * in qua Romani "degerent, & advocatis ducibus, & Cappa-"dociæ rege Archelao, omnibuſque reliquis "quos ſibi amicos & dignitate illuſtres putaret, "eorum ſententiam in judicio ferendo ſeque-"retur." Ita quidem Cæſar ad eum ſcripſit.

XVII. Herodes vero, literis ad ipſum perlatis, lætitia ſtatim geſtiens exſultabat, tum quod Cæſar ſecum in gratiam rediiſſet, tum propter poteſtatem ſibi factam de filiis pro arbitrio ſtatuendi.

Herodis in filios immanitas.

Et *neſcio* quo modo factum eſt, ut qui prius in ſecunda fortuna durus quidem pater fuerat, non tamen temerarius, aut præceps ferebatur ad filiorum interitum; nunc rebus ſuis in melius mutatis & fiducia fretus, novo more laxaverit habenas odiis. Advocavit itaque quos viſum eſt ad concilium; ſed Archelaum non advocavit: noluit enim ut is intereſſet ex ſuo in eum odio, aut quod vereretur ne voluntati ſuæ repugnaturus eſſet.

Eos accuſat in concilio Beryti habito.

2. Poſtquam autem duces, atque alii, quos ab urbibus accerſivit, Berytum advenerunt, filios quidem (nam in concilium eos adducere noluit) in vico Sidoniorum, nomine Platana, collocavit, prope urbem, ut ſiſti poſſent ſi *forte* vocarentur; ſoluſque per ſe *in curiam* ingreſſus, centum & quinquaginta virorum in conſeſſu uſus eſt accuſatione, non tam propter infortunium & neceſſitatem miſerabili, quam patri filios criminanti valde indecora. Nam vehemens erat, & in crimine demonſtrando turbidus, & maxima furoris & agreſtis immanitatis præ ſe ferebat indicia; non permittens aſ-

ΚΕΦ. ια'.

Ὡς, Καίσαρος ἐξουσίαν δόντος, ἐν Βηρυτῷ τῷδε τῷ συνεδρίῳ κατηγόρησε τῶν παίδων Ἡρῴδης· οἷά τε Τήρων, ἀμέτρῳ καὶ στρατιωτικῇ παρρησίᾳ χρώμενος, πέπονθε. περὶ πλούτης νεανίσκων, καὶ ταφῆς αὐτῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Ἡρῴδης δὲ γράφει διηλλαγμένος ὅτι τε τοῖς παισὶν ἄχθεσθαι, λέγων, "καὶ δέον εἰ μὲν ἀνοσιώ-"τερόν τι τετολμήκασιν [e] ἐπεξιέναι [f] παλαι-"λοίας ὄντας· [g] αἰτῷ δὲ ἐφῆναι τούτῳ τὴν ἐξουσίαν. εἰ "δὲ δρασμὸν ἐνενόησαν, ἄλλως νεωτερίσαντα μηδὲν "ἀνήκεστον ἁμαρτάνειν. [h] συμβουλεύειν δὲ ἔχειν αὐ-"τῷ συνέδριον ἀποδείξαντα περὶ Βηρυτὸν, ἐν ᾗ κατοι-"κοῦσι Ῥωμαῖοι, καὶ παραλαβόντα τούς τε ἡγεμόνας, καὶ "τὸν βασιλέα τὸν Καππαδόκων Ἀρχέλαον, ὅσους τε τῶν ἄλ-"λων οἴεται φιλίᾳ τε καὶ [i] ἀξιώματι ἐπιφανεῖς, με-"τὰ τῶν ἰδίων γνώμης ὅτι χρὴ ἁμαρτάνειν." Καῖ-σαρ μὲν τοιαῦτα [k] ἐπέστελλεν. ὁ δὲ Ἡρῴδης, τῷ γράμ-ματι ὡς αὐτὸν ἀπενεχθέντα, περιχαρὴς μὲν εὐθὺς ὅτι ταῖς ἁμαρτίαις ἐγένετο, περιχαρὴς δὲ καὶ τῷ πάντα ἐξεῖναι κατὰ τῶν παίδων αὐτῷ. καὶ πῶς [l] ὁ μὲν εὐστρατεῖν, ἐν τῷ πρόσθεν χαλεπὸν μὲν, ἀλλ' ὅτι θρασύν, ὅτι προπετῆ, πρὸς τὴν ἀπώλειαν τῶν τέκνων παρεῖχεν αὐτόν· ὁ δὲ τῷ τότε μεταβολῆς ἀμείνονος καὶ παῤῥησίας ὅπλα δόμενος, τὸ μῖσος ἐκραγοδόξει τὴν ἐξουσίαν. [m] διέπεμπεν οὖν ὅσους ἐδύκει χαλεῖν εἰς τὸ συνέ-δριον, Ἀρχελάου χωρὶς. ἐκεῖνον γὰρ [n] δι' ἔχθος οὐκ ἠξίου προαγωνιάσειν, ἢ καὶ τῇ προαιρέσει νομίζων ἐμ-ποδὼν ἔσεσθαι,

β'. Γενομένων δὲ ἐν Βηρυτῷ, τῶν τε ἡγεμόνων, καὶ τῶν ἄλ-λων [o] ὅσους ἀπὸ τῶν πόλεων ἐκάλεσε, τοὺς μὲν παῖδας, ὑπὸ δὲ ἡξίου παράγειν εἰς τὸ συνέδριον, ἐν κώμῃ τινὶ [p] Σιδωνίων ἔσχε, [q] Πλατάνῃ καλουμένῃ, πλησίον τῆς πόλεως, ὡς ἔχειν εἰ κληθεῖεν προάγεσθαι. μόνος [r] δὲ καθ' αὐτὸν εἰσελθὼν, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα συγκαθημένων ἀνδρῶν, κατηγόρει καὶ κα-τηγορίαν οὐκ ὀδυνηρὰν ὡς πρὸς ἀνάγκην ὧν ἠτύχει, πλεῖστον δὲ ἀπεικῶν ἢ πατὴρ ὅτι παισὶν εἴπει. βίαιος γὰρ ἦν, καὶ περὶ τὴν ὑπόδειξιν τῆς αἰτίας ἐντεταραγ-μένος, καὶ μέγιστα θυμοῦ καὶ ἀγριότητος ἐνδείξεις σημεῖα, τούς τε ἐλέγχους οὐκ

a Παρ' ἐκείνου pro πρὸς ἐκείνου reposui è *Cod. Busb.* b Πευθομένοις *Vat.* c Προσῆκεν *Hen.* à prima manu. προσῆκεν *Vat.* d Ἐβε-βαίωσεν *Vat.* & *Busb.* e Ἐπεξιέναι *Busb.* ἐπεξιέναι ὡς παιδαλοίας *Zonar.* f Παιδαλοίας, forſan pro παιδαλόας, *Gall.* & *Vat.* g Αὐτῷ γε αὐτῷ τ. *Vat.* h Συνεδρεύειν *Vat.* & forſan *Epiphan.* i Ἀξιώματι ἐπιφανεῖς *Vat.* k Ἐπέστειλεν *Busb.* l Τὸ μὲν οὖν εὐστρατεῖν *Vat.* m Εἰθὺς ἂν διέπεμπεν *Busb.* & *Epiphan.* n Δι' ἔχθρας *Busb.* δι' ἔχθραν *Zonar.* o Ὅσους τῶν πόλεων *Vat.* p Ita *Busb. Vat.* & *Epiphan.* & *lib.* 1. *de Bello Jud.* Σιδωνίῳ in *Editis.* q Πλατανῷ *Vat.* r Δὲ Ε καθ' αὐτὸν *Busb.* & *Hen.* r Ἀποδεῖξιν *Vat.* * *Id eſt*, quæ eſſet Romanorum colonia.

a Εφ'

οὐκ ἐκείνας ὑπηρέπτειν κατεμαθεῖν· ἀλλὰ συνηγορίαν αὐτοῖς παρεσκευάσθαι, πατρὶ κατὰ παίδων ἀγχήμανα, καὶ τὰ γεγραμμένα δι' αὐτοῦ ἐκείνων ἀναγινώσκειν, ἐν οἷς ὑπουλή μέν τις ὑπόνοια δυσνοίας οὐκ ἐγέγραπτο, μόνοι δὲ οἱ φυγεῖν βουλεύοιντο, καὶ λοιδορίαι τινὲς εἰς αὐτὸν ἐπῆσαν ἐπιτεινόμεναι μᾶλλον τῇ δύσνοιαν. [a]ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ὡς ἐγίνετο, μᾶλλόν τε ἐξεβόα, καὶ τὸ σφοδρὸν εἰς ὁμολογίαν τῆς ὑπουλῆς δι' ἐκείνων ἤυξανε, ἐπομνύμενος, ὡς ἥδιον ἂν φέροιτο [b]τῆς ζωῆς ἢ τοιούτων ἀκούειν λόγων. τὸ δὲ τελευταῖον εἶπεν, "ὅτι καὶ τῇ φύσει, καὶ τῇ Καίσαρος δόσει τιμωρεῖν αὐτὸς ἔχοι", [c]παρεσήμανε καὶ πάτριον αὐτοῖς νόμον, [d]ὃς ἐκέλευσεν, "[e]εἰ τῶν γονέων ὑπὸ παίδων [f]τῇ κεφαλῇ τοὺς χεῖρας ἐπάναγκες εἴη τοῖς σφετέροις βάλλειν, καὶ τοῦτον ἀποκτείνειν καὶ τέφραν. ὅτῳ ἕτοιμον ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πατρίδι καὶ τῇ βασιλείᾳ ποιεῖν, ὅμως ἀναμεῖναι τιμωρίαν ἐκείνων κρίσιν· ἴσχυε μέντοι, δικαστὰς μὴ οὐκ ὄντας δῆλα φανεροῖς οἷς οὐ τῶν παίδων ὀλίγῳ πάθοι, [g]συνορμᾶσθαι δὲ χειρὸν ἔχοντας, ὡς ὑδενὶ ἢ τῷ πόρρω γενομένῳ ἀμελητέον τοιούτοις ὑβρεως ἄξιον.

γ'. Ταῦτα τοῦ βασιλέως εἰπόντος, καὶ τῶν παίδων οὐδὲ ἕως τῆς ἀπολογίας παρημμένων, συμφρονήσαντες οἱ κατὰ τὸ συνέδριον ὡς ὑπερεκείας καὶ διαλλαγῶν χεῖρον ἔχοιεν, τιμωρίαν [h]ἐβεβαίουν αὐτῷ. καὶ [i]πρῶτος μὲν Σατορνῖνος ἀνὴρ ὑπατικὸς, καὶ τῶν ἐπ' ἀξιώματος, ἀπεφήνατο γνώμιον [k]αἰδημονεστάτῳ συνειδόσει χρώμενος. ἔφη γὰρ "κατα-δικάζειν μὲν τῶν Ἡρώδου παίδων, κλείειν δὲ οὐκ οἴεσθαι "[l]δίκαιον, αὐτὸς παῖδας ἔχων, καὶ τῷ πάθους μείζονι "ὄντος, εἰ καὶ πάντα δι' αὐτοὺς δεδυσύχηκε." μετ' ἐκεῖνον ὁ Σατορνίνου παῖδες, ἔσπευδε γὰρ αὐτῷ πρεσβεῦται, τιμωρίαν ἀπεφήναντο. Οὐολύμνιος δὲ ἄντικρυς ἔφη χολάζειν θανάτῳ τοὺς ὅπως ἀσεβήσαντας εἰς τὸν πατέρα. τοῦτο δὲ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐξῆς οἱ πλείους, [m]ὥστε μηδὲν ἄλλο τι δοκεῖν, ἢ καταδεδικάσθαι τοὺς ὑπὸ θανάτῳ τοὺς νεωτέρους. κἀκεῖθεν μὲν εὐθὺς Ἡρώδης ἦκεν, ἄγων αὐτοὺς εἰς Τύρον, καὶ ὅ γε Νικολάου πυθόμενος τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ὅσα τῶν Ῥώμης ἐπιφανέντος, προσδιηγησάμενος τὰ ὑπὲρ Βηρυτῷ, ἣν τινα ἔσχεν γνώμην περὶ τῶν παίδων αὐτῷ, ἢ οἱ ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀεὶ φίλοι. κἀκεῖνος εἶπεν, "ὅτι δοκεῖ μὲ [n]ἀσεβῆ εἰ τὰ "ἐκείνοις περὶ σὲ ἐνθυμήματα, χρῆσθαι μέν τοι αὐτοὺς [o]καθεί-"ρξαι, δεσμώτας φυλάττειν. ἢ εἰ μὲ [p]ἕτερόν σοι δοκοῖη, "χολάζειν αὐτούς, μὴ φαίνοιο ὀργῇ ὃ πλέον ἢ γνώμῃ κε-"χρῆσθαι· εἰ δὲ ταναντία, ἀποκλύειν, μὴ ἀνεπανόρθωτόν "ἔπι σοι ὃ ἀτύχημα. τὰ αὐτὰ δὲ δοκεῖ ἢ ἐν Ῥώμῃ τοῖς "πλείστοις τῶν σῶν φίλων." ἢ ὃς συνεπίσας [q]ὁ πολλῇ ἐγίνετο συμφοίᾳ, κἀκεῖνον ἐκέλευσε συμπλεῖν αὐτῷ.

sessoribus ut argumenta ponderarent atque perpenderent: sed, haud convenienter patri contra filios, ipse ea tuens atque defendens, & quæ ab illis scripta erant legens, in quibus nihil insidiarum inerat, aut sceleris quod machinati fuerant, sed tantum cogitatam fugam continebant, & maledicta quædam in patrem contumeliosa, propter ejus in eos malevolentiam. Ad quæ ubi ventum est, exclamabat etiam vehementius, crimenque exaggerabat, perinde ac si de insidiis confessi fuissent, jurans se vitam amittere maluisse quam talia audire. Postremo autem, cum dixisset, "se tum jure naturæ, "utpote patrem, tum permissu Cæsaris potesta-"tem habere," addidit & legem patriam quæ *Lex Judæorum de filiis consumacibus.* jussit, "ut, si parentes filio accusato manus in "caput imponant, necesse habeant circumstan-"tes in eum lapides mittere atque ita eum oc-"cidere. quod cum ipse in sua patria & re-"gno facere potuisset, illorum tamen senten-"tiam exspectasse: qui tamen eò non ut judi-"cés (utpote in tam manifestis *insidiis*, qui-"bus parum abfuit quin ipse *extrema* passus "fuisset à filiis) sed ut iræ suæ adjutores op-"portune venissent, ac si par esset, nemini, "quamvis remoto, negligendas esse ejusmo-"di insidias.

3. Hæc loquuto rege, & juvenibus ne ad causæ quidem suæ dictionem introductis, assessores, cum eum iratiorem esse percepissent, quam ut ad æquitatem aut concordiam perducere possent, potestatem ei confirmarunt. Et *Missam sententiam ferunt Saturninus ejusque filii.* primus quidem Saturninus, vir consularis, & magnæ auctoritatis, sententiam protulit moderatissimam cum pietatis adjuncto. dicebat enim, "se damnare quidem Herodis filios, non "vero justum censere ut morte multentur, ut "qui ipse filios haberet, cum majus esset hoc "supplicium, quam omnia quæ ab ipsis acci-"dere mala potuissent." Deinde Saturnini filii (nam tres una secum legatos habebat) eandem sententiam sequuti sunt. Sed Volumnius *Duriorem Volumnius Aliique.* è contra morte plectendos pronunciabat, qui se in patrem tam impie gessissent. In eadem deinceps ivit maxima pars reliquorum, adeo ut nil aliud crederetur, quam capite damnatos iri juvenes. Moxque illinc Tyrum proficiscitur Herodes, pueros secum ducens: & Nicolaum ad se Roma reversum interrogat, postquam ei acta Beryti narraverat, quænam fuerit amicorum suorum, qui Romæ essent, de pueris sententia. Cui ille respondit, "videri eis *Nicolai responsum ad Herodem.* "impios quidem esse filiorum in te conatus, "debere tamen eos à te vinculis custodiaque "teneri. postea, si severior sententia placue-"rit, *morte* posse puniri, ne iracundia magis "quam ratione usus esse videare: sin mitiora "malis, posse absolvi, ne in immedicabile in-"fortunium incidas. Hæc sunt quæ plerique "omnes amici tui Romæ degentes censent." Tum ille, cum aliquandiu in tacita cogitatione fuisset, Nicolaum secum navigare jussit.

4. Ubi

a Ἐφ' οἷς Busb. & Gall. b Τῆς ζωῆς Vat. & Busb. c Προσέθηκε ἢ Hen. à prima manu. d Ἐκέλευεν Busb. e Εἴτε πατροφονεύσαντες Busb. Vat. & Zonar. Hæc de lege confer Deut. c. 21. v. 19, & 20. & Josephum in Antiq. l. 4. c. 8. p. 168, 169. Videsis etiam Seldenum l. 3. de Synedriis, c. 13. p. 555. & Grotium ad Deut. c. 21. v. 20. f Ἐπὶ τῇ κεφαλῇ Vat. & Hen. à pr. m. g Συνορμᾶσθαι δὲ τῷ κακῷ Hen. à pr. m. h Ἀνεβεβαίουν Gall. i Πρῶτον Vat. k Αὐδηεστάτῃ Vat. αἰδημονεστάτῃ Busb. l Ita Gen. Gall. & Vat. δικαίων Bas. Busb. & Hen. m Ὥστε τῷ μηδὲν Vat. n Ἀσεβῆ μοι εἶναι Hen. o Καθείρξας Hen. p Ἕτερός Busb. & Vat. q Ἐν πολλῇ ἀσωτίᾳ Hen. à pr. m. ὁ πολλῇ ἐγένετο σωτηρίᾳ Vat.

Herodes filios ſecum ducit Cæſaream.

4. Ubi autem Cæſaream ventum eſſet, cœperunt ſtatim vulgo de pueris loqui: atque per regnum ejus ſuſpenſi tenebantur, *cunctis* quo tandem res illorum evaſuræ eſſent exſpectantibus. metuebant enim omnes ne propter inveteratum diſſidium immineret eis exitium, atque vicem illorum graviter dolebant: tamen nec vocem ullam temere vel emittere vel etiam audire ab alio licebat ſine periculo; ſed miſericordiam, *quam de pueris habebant*, clauſam tenebant, & tam atrox facinus dolenter quidem, ſed taciti ferebant. Unus autem, nomine Tero, regis olim miles, qui filium habebat Alexandro æqualem atque amicum, quicquid alii quieti occultabant, ipſe libere eloquebatur, & ſæpe palam in vulgus exclamare cogebatur, dicens, "interiiſſe veritatem, ſublatum "jus ex hominibus, vigere mendacium & ma"litiam, & tantam nubem rebus inducere, "ut à peccantibus ne maxima quidem mala "in homines cadentia cerni poſſent." Hæc tam libere dicens, videbatur quidem non ſine periculo facere: ſed movebat omnes æquitas rei, quod animoſe & fortiter ſe illis temporibus gereret. quapropter omnia quæ ille diceret libenter omnes audiebant ut ab eo dicta, & cum ſibi cavendum eſſe ſilentio providerent, tamen ejus confidentiam collaudabant. nam tanti mali exſpectatio unumquemque cogebat quodcunque liberet pro eo loqui.

Tero verba facit ad populum paulo liberiora.

Pari fiducia alloquitur regem.

4. Ille vero regem ipſum adiit audaciſſime, & ſolum cum ſolo colloqui velle dicebat: ac facta poteſtate, "Non poſſum, inquit, ô Rex, "diutius ferre hanc animi anxietatem. Equi"dem audacem hanc confidentiam, ſed tibi "neceſſariam & conducibilem, ſi quid ab ea "utilitatis perceperis, meæ vitæ antepoſui. "Sanuſne es, aut ubi eſt excellens illud inge"nium, quo tot tantaſque res aſſequutus es? "quæ eſt iſta amicorum cognatorumque ſoli"tudo? quos equidem, quamvis præſentes, "nec cognatos nec amicos judico, qui tantum "ſcelus in quondam felici regno perpetrari "ſuſtineant. Et tu non aſpicies quid agatur? "duos juvenes regina conjuge tibi natos, omni "virtute ornatiſſimos interficies, tuamque ſe"nectutem uni puero committes, qui ſuſce"ptam de ſe ſpem male ſuſtinuit, & conſan"guineis, quos ipſe toties jam capitis damna"ſti? Nonne cogitabis vulgus ſilere, tamen "peccatum videre, & facinus odiſſe: exerci"tumque univerſum, & maxime præcipuos, "miſericordia commoveri erga infelices, odio "erga infelicitatis auctores?" Audiebat rex iſta, principio quidem non omnino *intemperanter: ſed ubi ſcilicet Tero facinus & domeſticorum perfidiam aperte taxavit, commovit ſe rex. Et Tero è contra paulatim modum exceſſit immoderata & militari libertate uſus. nec tempus ſatis ſcite & commode cepit. Unde ita turbatus eſt Herodes, ut, ea verba pro conviciis magis quam pro utili admonitione

Regem nimia libertate uſus offendit.

δ'. Ως δὲ [a] ἦκεν εἰς Καισάρειαν, ἦ λόγος εὐθὺς ἅπασι τ παίδων, καὶ μετέωρος ἡ βασιλεία, [b] ποῖ ποτε χωρήσει τὰ κατ' αὐτὸς ἐκδεχόμενον. δεινὸν γὰρ ὑπῆρε πάντας δέος ὀκ παλαιᾶ καθεστασιασμένης εἰς αὐτὸ ὃ πέρας ἐλθεῖν, καὶ τοῖς μὲ πάθεσιν ἐδυσχέραινον· ὀδὲ ἦν δὲ ἐδὲ εἰπεῖν τι θαρραλέως, ὅτε ἄλλε λέγοντος ἀκήκοεν ἀκίνδυνον, ἀλλ' ἐγκεκλεισμένοι τ ἔλεον, ὀδυνηρᾶς μὲν, ἀναύδως δὲ τιὼ ὑποβολιὼ ὅ πάθος ἔφερον. εἷς δὲ [c] αὐτῶ πάλαι στρατώτης, [d] ὀνόματι Τήρων, υἱῦ αὐῦ καθ' ἡλικίας ὄντος Αλεξάνδρε φίλε, πάντα, ὅσα καὶ τοῖς ἄλλοις ὑποδύομενα δ' ἡσυχίας λιῶ, [e] αὐτὸς ὑπ' ἐλευθεριότητος ἐξελάλει, καὶ βοᾷν ἠναγκάζετο πολλάκις ὀ τοῖς πλήθεσιν, ἀπαρακαλύπτως λέγων, "ὡς ἀπώλοιτο μὲν ἡ "ἀλήθεια, τὸ δὲ δίκαιον ὀκ τ ἀνθρώπων ἀνηρημένον εἴη, "κρατεῖν δὲ τὰ ψεύσματα καὶ ἡ κακοήθεια, καὶ τοσοῦτον νέφος ἐπάγει τοῖς πράγμασιν, ὡς μηδὲ τὰ μέγιστα τ ἀνθρωπίνων παθῶν ὁρᾶν τοῖς ἁμαρτάνουσιν." τοιοῦτος ὢν, ἐδόκει μὲν ὀκ ἀκινδύνως παῤῥησιάζεσθαι· τὸ δὲ εὔλογον ἐκίνει πάντας, ὀκ ἀκάνθρως αὐῦ πρὸς ⟨illegible⟩ καιρὸν ἰσαμένε. διὸ καὶ πάντα, ἅπερ αὐτὸς εἶπεν, ἕκαστος ἡδέως ἤκεεν ἐπ' ἐκείνε λεγόμενα, καὶ ὃ καθ' αὑτὸς ἀσφαλὲς ὑπ τῷ στέγειν προφερόμενοι, τιὼ ἐκείνε παῤῥησίαν ὅμως ἀπεδέχοντο. τὸ γὰρ προσδοκώμενον πάθος, ἐβιάζετο πάντα ὅτι πιᾶ οἷῶ ὑπὲρ αὐῦ λαλεῖν.

δ'. Ο δὲ ὑ πρὸς τ βασιλέα μᾶ πάσης παῤῥησίας ὠσάμενος, μόνος μόνῳ λέγειν ἠξίε· καὶ συγχωρήσαντος, [f] ὑ δυνάμενος, εἶπεν, "ὦ βασιλεῦ, ⟨illegible⟩ "τοιούτῳ πάθει, τ τολμηρὰν ταύτην παῤῥησίαν, ἀναγκαίαν "δὲ σοὶ, καὶ συμφέρουσαν εἰ [g] λάβοις τι χρήσιμον ἐξ "αὐτῆς, πρὸ κρίνα τ ἐμῆς ἀσφαλείας. [h] ποῖ ποτε φέρον"τό σε, καὶ πεπλώκασιν ὀκ τ ψυχῆς αἱ φρένες; ποῖ δὲ "καὶ ὁ πρότερος ἐκεῖνος ἦς, ᾧ πολλὰ καὶ μεγάλα κα"τώρθωσας; τίς δὲ ἡ τ φίλων καὶ συγγενῶν ἐρημία; χρέ"ων δὲ, ὑδὲ παρόντας αὐτὸς [i] εἰ) συγγενεῖς ἢ φίλες, οἳ "θεωροῦσι ταῦτα μῖσος ὅτι τῇ μαινομένῃ ποτὲ βα"σιλείᾳ. σὺ δὲ ὑ σκέψῃ τί προσποιούμενον ὄφι; [i] δύο νεα"νίσκες ἐκ βασιλίδος [k] σοὶ γυναικὸς γεγενημένες, εἰς πᾶ"σαν ἀρετὴν ἄκρες, ἀναιρήσεις, σεαυτὸν ὲ γήρᾳ καθαιρῶν "ἐφ' ἑνὶ παιδὶ κακῶς οἰκονομήσαντι τ εἰς αὐτὸν ἐλπίδα, ὑ "συγγενέσιν ὧν αὐτὸς ἤδη τοσαυτάκις [l] κατέγνως θανάσιμον; "ὑκ ἐνοήσεις ὅτι ὑ τ ὄχλον ἡ σιωπὴ τ ἁμαρτίαν ὅμως "ὁρᾷ καὶ μισᾷ ὃ πάθος· ἥτε γραπτὰ πᾶσα, καὶ ταύτης οἱ "προαιδούμενοι, ἔλεον μὲ τ ἀτυχούντων, μῖσος δὲ τ ταῦτα "διαπραττομένων ἐχήκασιν;" ἦκεε τότων ὁ βασιλεὺς, ἐν ἀρχῇ μὲ ὑ παιδαπασιν ἀγνωμόνως· ἀλλὰ, τί δῆτ ὑ λέγεσι, [m] διεκίνησεν ἑαυτὸν ἀθαμέως ὑ Τήρωνος ἀναργῶς ὑ τε πάθες ὑ τ περὶ τὺς οἰκείως ἀπιστίας. αὖθις δὲ ὁ μὲν ἐπαιδεύετο μικρὸν ἀμέτρῳ ὑ τραχυτικῇ χρώμενος παῤῥησίᾳ. ὃ δ' ἀπαίδευτον [n] ἐξέπιπτε ὑ χαρᾶ. ταραχῆς δὲ Ηρώδης ὀκ ἐπιπλαίο, ὑ μᾶλλον ὀργιζόμενος δοκῶν, ἢ πρὸς ὃ συμφέρον ἀκούειν

[a] Ηλθεν *Busb. & Vat.* [b] Ita *Busb. Hen. & Baſ.* ποίποτε in *aliis.* [c] Αὐτῶν *Busb. & Vat.* [d] Ονομα *Busb. Vat. & Zonar.* [e] Αὐτὸς ὑπ' ἐλ. *Vat.* [f] Ita cum *Cod. Vat. & Epiphan.* ὁ δυνάμενος εἶπεν, ὦ βασιλεῦ διακαρτέρει in *Editis Aldiſque*, niſi quod διακαρτερεῖ habeat *Hen.* à pr. m. [g] Ita *Vat.* λάβοι in *cæteris.* [h] Ποίποτε οἰχονται στι *Busb.* ποῖ ποτε οἴχονται σε *Vat.* [i] Εἰ δύο ν. *Busb.* [k] Illud σοὶ deeſt *Vat.* [l] Κατέγνωκας *Busb. & Vat.* [m] Διεκίνησεν αὐτὸν *Vat.* [n] Υπεξέπιπτε *Vat.* ὑπεξέπιπτε *Busb.* * *Al.* libenter, *aut* non iracunde, *aut* æquis auribus.

a Επειδὴ

ἀχθῆ τ λόγων, [a] ἐπεὶ ἡ τὺς [b] διαχθμένους τραλιῶζε, ἡ τὺς ἀξιανακλήτους ἡγεμόνας ἐπύθετο, προσάτης [c] τ τι ὀνομαστὶ δηλωθέντων ἅπαντας, ἡ τ Τήρωνα δήσαντας ἔχειν ἐν φυλακῇ.

ε'. Τότε γενηθέντος, ὑποτίθη τῷ κυρῷ καὶ Τρύφων τὺς κυρὰς ὁ βασιλέως, ὃς ἔφη προσελθὼν ὡς παῖδα πολλάκις ὁ Τήρων, ὁπότων [d] διαχειρίζη τ βασιλέα ξυρῷ τ λαιμὸν [e] ὑποτεμεῖν· ἔσεσθαι γὰρ αὐτῷ φάσκοντος [f] τὴς περὶ Ἀλέξανδρον, καὶ μεγάλας λήψεσθαι δωρεάς. Ταῦτα εἰπόντος συλλαμβάνειν κελεύει, ἡ μὴ ταῦτα βάσανος ἰδὼν ἔτι τι Τήρωνος, ἡ ὃ παιδὸς αὐτῦ, ἡ ὃ κυρέως. διαχρησθέντος τε ὃ Τήρωνος, ὁρῶν ὁ νεανίσκος τ πατέρα, χαλεπῶς μὲ ἤδη διακείμενον, ἔχοντα δὲ ὑδαμόθεν ἐλπίδα σωτηρίας, [g] αὐτό τε ὃ μέλλον ὀκ ἂν περὶ τ πάσχοντα δυσχερείας ἀρρητον, ἔφη "[h] μηνύειν ὡς βασιλῆ τ ἀληθειαν, εἰ παραιτήσοιτο αὐτὸν ὃ βασιλεὺς καὶ τ αἰτίας αὐτὸν τε ἡ τ πατέρα." δόντος δὲ πίστιν ὅτι τύτοις, ἔλεγεν "ὡς εἰη σωθήσεσθαι τε "ὑπὸ τ φίλων δι' αὐθχειρίας βασιλῆ τ Τήρωνα. προσελθεῖν γὰρ εὐπορον εἶναι μόνον μόνῳ, ἡ δράσαντα παθεῖν τι τ "εἰκότων ὑκ ἀγεννὲς Ἀλεξάνδρῳ χαριζόμενον". ταῦτα μὲν οὖν ἐκεῖνος εἰπὼν, ἐξαιρεῖται τ πατέρα τ ἀνάγκης, ἄδηλον εἴτε τ ἀληθειᾳ ἐκβιασθεὶς φράζων, εἴτε καὶ παράγραφὴν νοήσας τινὰ ταύτῃ τ κακῷ αὐτῷ ἡ ᾧ γεγεννήκοτι.

ς'. Ὁ δὲ Ἡρώδης, [k] ὑδὲ εἴ τι πρότερον ἐνδιάσημον ἦν αὐτῷ περὶ τ τεκνοκτονίᾳ, τύτῳ τόπον ἢ χώραν καταλελοιπὼς ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ πᾶν ἐξηρημένος ὃ δυνάμενον αὐτῷ ὑπόνοιαν ἀμείνονος λογισμῦ παραθεῖν, ἔσπευσεν ἤδη τέλος ὀπιθεῖναι τῇ προκειμένῃ. ἡ [m] προσαγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν, τριακοσίους τε τ ἀξιωμένους τὺς ἐν αἰτίᾳ γενομένους, ἡ τ Τήρωνα σὺν ᾧ παιδὶ, [n] ἡ ᾧ πρὸ ἐκείνου διελέγχοντι κυρῇ καὶ κατηγορίᾳ ὁ ἅπαντων αὐτῶν ἐπαύσατο· καὶ εἰσὶν οὓς μὲν ὃ πλῆθος εὐθὺς τοῖς παραλυγχάνουσι βάλλουσι, ἀπέκτειναν. Ἀλέξανδρος δὲ ἡ Ἀριστόβουλος, ἀχθέντες εἰς Σεβαστὴν, ὑπὸ ἀξιώματος μὲν πατρὸς, πρασγάλη κλεινοῦ. τὰ δὲ σώματα νύκτωρ εἰς Ἀλεξάνδρειον ἐπέθεντο, ἔνθα τε μητρὸπάτορος ἐκῆν, ἡ τ πλείστων αὐτῶν προγόνων [p] κρύπτων.

ζ'. Ἴσως μὲν οὖν ἂν ἄλογον εἶναι δόξειεν, τηλικοῦτον ἐπὶ πολλῷ τὸ μῖσος ἡ τὴν αὔξησιν λαβεῖν, καὶ πρότερον προσελθὸν ἐπανισχῦσαι τῇ φύσει. ὑπέρασπιστον δὲ γένεσθαι τὸν ἐν εἰκόσιν, εἴτε εἰς τὺς νεανίσκους ἀνοητέον τῷ τοιούτῳ αἰτίᾳ, πρὸς αὐτὸν ὀργῆς [q] ἀναγαγόντας τὸν πατέρα, καὶ χρόνῳ προσκευάσαντας ἐπὶ χαλεπότητα ἀνήκεστον αὐτῶν, εἴ τε καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον ἀπαθῆ καὶ πρότερον ὄντα περὶ τῷ ὑπερμίαν τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς ἄλλης εὐδοξίας, ὡς μηδένα οἴεσθαι προσήκειν, ἐφ' ᾧ πᾶν τὸ βυλόμενον ἀκίνδυνον ἔχειν, ἢ καὶ τῷ τύχην πολλὺς εὐγνώμονος λογισμῦ μείζω τῷ δυνάμει ἐσχηκέναι, ὅθεν καὶ πειρώμεθα τὰς ἀνθρωπίνας πράξεις ἐπ' ἐκείνης [r] προκαθωσιῶσθαι τῆς τ γενέσθαι πάντας ἀνάγκης, καὶ καλῶμεν αὐτῷ [s] εἱμαρμένῃ, ὡς σθένος ὄντος, ὃ

5. Hoc facto Tryphon quidam, regis tonſor, arrepta occaſione, regem adiit, eique nunciabat, Teronem ſæpe ſibi perſuadere voluiſſe, ut regi barbam tondens eum novacula jugularet: ita principem locum apud Alexandrum habiturus, & magna præmia conſequuturus. Hæc loquutum juſſit rex comprehendi: ac deinde de Terone & ejus filio & tonſore quæſtio habita eſt. Cumque Tero perſiſteret, juvenis patrem male jam mulctatum, nec ullam ſpem ſalutis habere videns, & quid futurum eſſet ex ſummis ejus angoribus conjiciens, dicebat "ſe regi veritatem patefacturum, ſi fore "polliceretur ut & ipſi & patri tormenta & "cruciatus remitteret." Ubi autem rex ei fidem dedit, ajebat, "conſtitutum fuiſſe, ut Te"ro regi manum afferret; ac factu facile eſſe "ut ſolus ſolum aggrederetur: quo perpetra"to, ſi quid ei ſiniſtrum accidiſſet, id honori "fore, dum Alexandro gratificaretur." Iſtis quidem ab illo dictis, patrem à neceſſitate redemit: neque ſcitur, verumne dixerit vi coactus, an id fecerit ut à ſemetipſo & patre dolorem depelleret.

Tryphon Herodis tonſor Teronem accuſat.

Confeſſio filii Teronis.

6. Herodes vero ſi vel minimam antea de filiis *ſuis* occidendis dubitationem habuerit, jam ei nullo in anima loco relicto, ſed ejectis omnibus quæ ſibi vel tantillum melioris conſilii ſuggerere poſſent, inſtitutum exſequi properavit. Cumque in cœtu produxiſſet triginta duces, in reos relatos, & Teronem cum ſuo filio, & tonſorem indicem, eos omnes accuſavit: atque populus, conjectis quæcunque venerunt in manum, eos necavit. Alexander vero & Ariſtobulus, ducti Sebaſten, juſſu patris ibi ſtrangulantur: & corpora noctu portantur Alexandrium, ubi ſiti erant maternus avunculus & multi ex majoribus eorum.

Tryphon, filius ejus, & tonſor lapidati.

Ariſtobulus & Alexander juſſu Herodis ſtrangulati.

7. Et forſan quidem aliquibus minime mirum videbitur, odium inveteratum adeo creviſſe, & eouſque proceſſiſſe, ut ipſam naturam vinceret. Merito autem dubitari poſſit, an adoleſcentibus ejuſmodi quid vitio vertendum, quod patri juſtam illis ſuccenſendi cauſam dederint; ac deinde ita eum perverſitate ſua irritarint, ut implacabilis evaderet: an quod ipſe adeo durus fuerit & ferreus, & tam in aliis rebus gloriæ quam dominationis vehementer cupidus, ut neminem ſibi *ſocium* aſſumendum putaret, quod quicquid ei placeret firmum ratumque haberi voluerit: an *quod dicendum* fortunam vim obtinuiſſe, omni conſilio prudentiæ licet pleno potentiorem; unde & eaedere ſolemus, humanos actus à neceſſitate quadam præfancitos eſſe ut omnino fiant, eamque vim fatum vocamus, quòd nihil ſit quod illa

a Επειδὴ *Busb.* b Απηχθῶς, aut aliud adverbium excidiſſe aut ſubintelligendum eſſe exiſtimo. *Epiphanius* vertit, *quia milites eum abhorrerent, & primates eorum ſibi indignarentur.* c Τῷ τι ὀνόματι δηλωθέντων ἀπόντων *Vat.* τὺς τι ὀνόματι δηλωθέντας ἅπαντας *Busb.* d Διεφθείρει *Busb.* ὡς πείθοι ποτὲ αὐτὸν ὁ Τήρων, ὁπότων ἡγεμονίαν *Vat.* e Ἀποτέμνειν *Vat.* τυμαῖν *Zonar.* f Τοῖς abeſt *Vat.* g Εαυτῷ τι τὸ μ. *Vat.* αὐτῷ τι τὸ μ. *Busb.* h Μηνύσειν *Vat.* i Illud ἂν è *Cod. Vat.* k Οὐδ' εἰ τὰ ας. *Vat.* & *Hen.* à pr. m. l Ita cum *Cod. Vat. μετάνοιαν* in *Editis Aliiſque.* m Προάγων *Vat.* προσαγαγὼν *Zonar.* n Καὶ τῷ ὑπὲρ αὐτῦ *Busb.* o Απάντων ἐποιεῖτο *Busb.* p Poſt κεκρύφθαι habemus τῦτο τὸ τέλος τ πανίσχυον in *Cod. Busb.* q Εναγόντας *Vat.* forſan pro ἐναγαγόντας. r Προκαθωσιῶσθαι τῇ ᾧ γενέσθαι πάντων ἀνάγκη *Vat.* Eſt qui malit ὑπ' ὀνόμασι προκαθωσιῶσθαι τῇ τ. γ. π. ἀνάγκῃ, per illam (*ſc.* fortunam) quod eos evenire omnino neceſſe ſit, à culpa eſſe præexemptos &c. ſ Alludere videtur ad notationem Latini nominis potius quam Græci. nam *fatum* à *faciendo* dictum videri poteſt: at in Græco idiomate, quo uſus eſt *Joſephus*, εἱμαρμένη non ab *efficiendo* ſed *ſortiendo* deducitur. *Salianus* in *Ann. Eccl.* l. 6. p. 386.

illa non efficiat. Cæterum ſatis erit, ut arbitror, ſententiam hanc, *quò refellatur*, cum illa conferre, quæ nobiſmet aliquid *in agendo* tribuit, nec prohibet quo minus ſua cuiq; imputetur morum pravitas: quæ jam olim ante nos ſapienter in * Lege tractata ſunt. Ex duabus autem reliquis cauſis, ea quæ ad filios ſpectat *merito* culpari poteſt, tam ex juvenili arrogantia quam faſtu regio, quod calumniis in patrem auſcultarint, & in acta ejus & vitam parum æqui inquiſitores fuerint; malitioſe ſuſpicaces, & linguæ temperare neſcii, & ob utrumque iis obnoxii qui id egerunt ut eos obſervarent, & ad gratiam captandam *Herodi omnia* indicarent. Veruntamen, non eſt ut pater juſtam excuſationem inveniat ſuæ in filios impietatis, qui omni re ad fidem certam inſidiis faciendam deſtitutus, nec aliud habens ad eos convincendos hujuſmodi conatûs in *ipſius perniciem* parati, ſuſtinuit ex ſe genitos interficere; forma egregia *juvenes*, & ab alienigenis omnibus valde expetitos, quibus nihil ad ſtudia & exercitationes deerat, ſi aut venationi ſeſe dare, aut militiæ muneribus vacare, aut pro re nata dicere oporteret. Horum vero omnium gnari erant peritique, præſertim Alexander natu major. Satis enim fuiſſet, etiamſi *eos* damnare libuiſſet, aut vivos in vinclis aſſervare, aut procul à regno relegare, cum abunde tutus ageret Romanorum potentia munitus, qua fretus non erat ut vel repentinum impetum aut vim *apertam* metueret. Tam cito autem eos occidiſſe, & ut impotenti affectui gratificaretur, quid aliud eſt quam argumentum impiæ licentiæ. præſertim quod adeo peccaverit, cum eſſet ætate provectior. Quin & neque mora aut dilatio facit ut ei quodammodo ignoſcatur. Nam ut quis repentino caſu perculſus & commotus ad atrocia facinora impelleretur, utut grave ſit, ſæpe tamen ſolet accidere. Verum ut re perpenſa, cum ſæpe incitaretur & ſubinde cunctaretur, poſtremo tale quidpiam aggrederetur & perpetraret, ſanguinarii animi eſt & obſtinati in deterius. id quod & poſtea declaravit, dum nec reliquis parceret quos chariſſimos habuerit: qui tametſi minus miſerabiles erant, quod jure merito perirent; ſimilem tamen exercuit crudelitatem, eò quod ab illorum cædibus non temperarit. Sed de his dicturi ſumus in ſequentibus.

μὴ δι' αὐτὸν γίγνεται. τοῦτον μὲν οὖν ὁ λόγον ὡς [a] νομίζω τοῖς ἐκεῖνον ἀρχέσῃ κρίνειν, ἡμῖν τε αὐτοῖς [b] ἀποδιδόντα τι, καὶ τοὺς ἀφροδρὰς τῶν ὁρμημάτων οὐκ ἀνευθύνους ποιοῦντας· ἃ τοῖς ἡμῶν ἤδη περιλοσόφηται καὶ τῷ νόμῳ. τῶν δὲ ἄλλων δύο, τὸ μὲν ἀπὸ τῆς παίδων μέμψαιτ' ἄν τις αἰτίαν, ἐπὸ τε αὐθαδείας [c] νεωτερικῆς καὶ βασιλικῆς οἰήσεως, ὅτι καὶ ἀφορολῶν ἠνείχοντο κατὰ τὸν πατρὸς, καὶ τῶν προπομένων αὐτῷ [d] κτὶ ὁ βίον οὐκ εὐμενεῖς ἦσαν ἐξεταταὶ, καὶ κακοήθεις μᾶλλον ἐπονοεῖν, ἀκριτεῖς δὲ λέγειν, εὐάλωτοι δὲ δι' ἀμφότερα τοῖς ὑπτιτρῶσιν αὐτούς, καὶ τοῖς χάριν καταμινύουσιν. ὁ μὲν τοι πατὴρ, οὐδὲ ἐπιεικοπῆς ἔοικεν ἀξιοῦν φαίνεσθαι τὸν περὶ ἐκείνου ἀσεβήματος, ὃς, ὅτε πίστιν ὑπεβάλλετο ἀφορμὴν λαβών, ὅτε παρασκευὴν ὑπερβολὴν ἐλέγχειν ἔχων, ἐτόλμησεν ἀποκτεῖναι τοὺς ἐξ αὐτοῦ φύντας, ἀείσους μὲν τὰ σώματα, καὶ περιποθήτους πᾶσι τοῖς ἀλλοτρίοις, οὐκ ἀποδόντας δὲ ἐν τοῖς ὑπτιασμοῖσιν, εἴπερ θηρᾶν, ἢ γυμνάζεσθαι [e] τὰ πολέμου, ἢ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐμπεσόντων ἔδει. τούτων γὰρ ἁπάντων μετεῖχον, Ἀλέξανδρος δὲ καὶ μᾶλλον ὁ πρεσβύτερος. ἦρκει γὰρ, εἰ καὶ κατέγνω, καὶ ζῶντας ὅμως ἐν δεσμοῖς, ἢ ξενιτεύοντας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἔχειν, μεγάλου ἀσφάλειαν αὐτῷ περιβεβλημένῳ τὴν Ῥωμαίων δύναμιν, δι' ἣν οὐδὲν οὔτε ἐξ ἐφόδου καὶ βίᾳ παθεῖν ἐδύνατο. τὸ δὲ ἀποκτεῖναι ταχὺ, καὶ τοῖς ἡδονὴν τῶν νικώντων [f] αὐτὸν πάθους, ἀσεβείας τεκμήριον ἀνυποτιμήτου. καὶ τῆς ἡλικίας ἔτι ὕστερ οὐ γήρᾳ τοσοῦτον ἐξήμαρτεν. ἥκε μὴν παροξυνθείς, καὶ τὸ χρονίζον συγγνώμην οὐκ [g] ἂν αὐτῷ τινα φέρει. ταχὺ μὲν γὰρ ἐκπλαγέντα καὶ κεκινημένον χωρῆσαι τοῖς τι τῶν ἀτόπων, εἰ καὶ δυσκερές, ἀλλὰ ἀεὶ συμβαίνον· [h] ὁ ὑπιασάσθαι δὲ, καὶ πολλάκις μὲν ὁρμηθέντα πολλάκις δὲ μελλήσαντα, τὸ πελιδνότατον δὲ ἐπισχῆναι καὶ ἀφαιρᾶσθαι, φονώσης καὶ δυσμειλικτότητος ψυχῆς ἀπὸ τῶν χθόνων. ἐδήλωσε δὲ καὶ τοῖς αὐθις, οὐκ ἀποκρύψας ὅδε τῶν περιλοίπων ὅσους ἐδόκει φιλτάτους, ἐφ' οἷς τὸ μὲν δίκαιον ἔλαττον ἐποίει συμπαθεῖσθαι τοὺς ἀπολλυμένους, τὸ δὲ ὡμὸν ἄμειον ἦν, τῷ μηδὲ ἐκείνων [i] φεισαμένῳ. διέξιμεν δὲ ὑπὲρ αὐτῶν ἐξῆς ἀφηγούμενοι.

Finis Libri decimi ſexti.

Τέλος τῆς βιβλίου ἑκκαιδεκάτης.

a Ita conjicit vir doctiſſimus, *T. Terry Gr. L. Prof.* Antea in *Editis* erat, ὡς μείζω π. ἰ. ἀ. κατῆν, & mox Ἀφορεώς. nullo plane ſenſu. *b* Ἀποδιδόντες τι & mox ποιῶντας *Vat.* & *Hen.* à pr. m. ἀποδιδόντι τι &c. legendum cenſet *Sallanus*, vertenduinque, *verum hunc ſermonem, qui cauſas humanis ſuperiores aſſingat, moviſſe ſufficiat; eum autem amplectamur, qui & nobis ipſis aliquid tribuit, nec varietatem ſtudiorum noſtrorum obnoxiam faciat rationi reddendæ.* Vel, certe nihil addendo, ita ſi placet interpretemur, *hunc ergo ſermonem, quem ſcilices ſubjicio, ut illo utiliorem movere ſufficiat, qui nobis ipſis tribuat aliquid, & non omnia fato, & multiplices actiones noſtras examini ſubjiciat.* *c* Vide *J. A. Boſii* diſſertationem de πατρικοῖς ἐπιθυμίαις ad 2 *Tim.* c. 2. v. 22. in *Theſauro Theologico Philologico*, vol. 2. p. 687. *d* Περὶ τὸν βίον *Vat.* *e* Τὰ πόλεων *Vat.* *f* Ita lego. αὐτὸν in libris. *g* Illud ἂν è *Cod. Vat.* *h* Ἐς ὑπιασάσθαι δὲ τὸ μὴ ποιῶν. *Vat.* & *Hen.* *i* Φειδομένων *Vat.* * *Id eſt*, in Legis commentariis.

ΤΑΔΕ

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ, ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ,

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΩΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

JOSEPHI LIBRO DECIMOSEPTIMO

HISTORIARUM ANTIQUITATIS JUDAICÆ

HÆC CONTINENTUR.

α'. Ως Αντίπατρος ἐμισήθη ὑπὸ παντὸς τοῦ ἔθνους διὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· καὶ ὡς διὰ τοῦτο ἐθεράπευσε τοὺς ἐν Ρώμῃ πολλοῖς χρήμασι, καὶ τὸν πεπιστευμένον τὴν Συρίαν Σατορνῖνον, καὶ σὺν αὐτῷ ἡγεμόνας.

1. *Quomodo Antipater genti universæ invisus erat ob fratrum ipsius cædem: utque ob hanc causam amicos, qui Romæ erant, ingenti pecunia sibi conciliare studebat, atque etiam Saturninum Syriæ præsidem, & duces qui cum eo erant.*

β'. Ως Ηρώδης ὁ βασιλεὺς, ἰδὼν τὴν Τραχωνίτιν χώραν μὴ δυναμένην εὐσταθεῖν διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων, Ζάμαριν Ἰουδαῖον, ὃν Βαβυλῶνος ὑποχωρήσαντα, καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ διατρίβοντα, μεταπεμψάμενος, [a] ἐγκατῴκισεν αὐτῇ, καὶ ἐχρῆτο αὐτῷ προβλήματι πρὸς τοὺς Ἄραβας.

2. *Quomodo Herodes rex, cum vidisset regionem Trachonitidem in tranquillo esse non posse ob crebras Arabum incursiones, Zamarin Judæum, qui Babylone relicta in Antiochia degebat, accersivit, locumque ad habitandum dedit in Trachonitide, eoque usus est propugnaculo contra Arabes.*

γ'. Ως Ηρώδης τοὺς Αλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου τῶν υἱῶν αὐτοῦ παῖδας προσποιησαμένου, καὶ τὰς θυγατέρας μνηστευσαμένου αὐτοῖς, Αντίπατρος ἔπεισε τὸν πατέρα τὴν μνηστείαν εἰς τοὺς παῖδας μεταθεῖναι τοὺς αὐτοῦ. καὶ ὡς ἐθεράπευσεν Αντίπατρος τοὺς περὶ Φερώραν, βουλόμενος ἤδη δι' αὐτῶν ἐπιβουλεῦσαι τῷ πατρί. καὶ ὡς γνοῦσα ἡ ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως Σαλώμη, κρυφαίως ἀπήγγειλεν τῷ ἀδελφῷ. καὶ ὡς Ηρώδης παρήγγειλεν Αντιπάτρῳ μὴ φοιτᾶν πρὸς Φερώραν, μηδὲ ἀποῤῥήτων μηδὲν ἀπαγγέλλειν αὐτῷ. ὁ δὲ Φανερῶς μὲν οὐδὲν ἐπέφ, ἀλλὰ κρυπτῶς, καὶ ταῦτα δὲ οὐκ ἐλάνθανε τὸν Ηρώδην.

3. *Quomodo Antipater, cum Herodes Alexandri & Aristobuli filiorum suorum filios sibi adsumpsisset, eisque Pheroræ filias desponsisset, patri suasit, ut illas è contra filiis suis desponsatas daret. utque Antipater Pheroram studiose colebat, eo animo ut ipso ad insidias patri struendas uteretur. utque Salome, regis soror, insidias sibi cognitas clam fratri narravit. utque Herodes Antipatro interdixit, ne ad Pheroram iret, neve arcani aliquid ei nunciaret. atque ille nihil horum palam faciebat, sed remotis arbitris; id quod Herodem non latebat.*

δ'. Ως Αντίπατρος ἔγραψε τοῖς ἐν Ρώμῃ φίλοις, παρακαλῶν αὐτοὺς γράψαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, πείθοντας ἵνα πέμψῃ αὐτὸν πρὸς Καίσαρα μετὰ πολλῶν χρημάτων· καὶ πεισθεὶς Ηρώδης ἐξέπεμψε τὸν υἱόν.

4. *Quomodo Antipater ad amicos suos Romæ degentes scripsit, eos obsecrans patri scriberent, ut ei suaderent ipsum Romam ad Cæsarem mittere cum ingenti pecunia: quibus obsequutus Herodes eò misit filium.*

ε'. [b] Ως Αντίπατρος ἔπεισε Φερώραν ἵνα ἀνέλῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ Ηρώδῃ Φαρμάκῳ, δοὺς αὐτὸς τὸ Φάρμακον Φερώρᾳ. καὶ ὡς ὁ βασιλεὺς Ηρώδης παρήγγειλεν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Φερώρᾳ ἐκβαλεῖν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ἢ ἀναχωρῆσαι ἐκ τῆς βασιλείας. ὁ δὲ ἀσμένως ἤκουσε καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἰδίαν τετραρχίαν, κἀκεῖ μετ' ὀλὺν πλοῦτον.

5. *Quomodo Antipater Pheroræ suasit ut Herodem patrem suum pharmaco tolleret, quod ille Pheroræ dederat. utq; Herodes rex jussit fratri ejus Pheroræ, ut uxorem suam repudiaret, aut è regno discederet. cui ille libenter morem gessit, & in suam Tetrarchiam se recepit, ubi non multo post diem supremum obiit.*

ς'. Κατηγορία τῆς γυναικὸς Φερώρα ὑπὸ τῶν ἀπελευθέρων Φερώρα ὡς ἀναιρεθέντος Φαρμάκῳ. καὶ ὡς Ηρώδης ἐκζητήσας εὗρε τὸ Φάρμακον, κατασκευασμένον ἐπ' αὐτῷ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Αντιπάτρου, καὶ βασανίσας ἔγνω τὰς Αντιπάτρου ἐπιβουλάς.

6. *Pheroræ uxor à Pheroræ libertis accusatur occisi veneno mariti. utque Herodes, inquisitione facta, pharmacum invenit sibi à filio suo Antipatro paratum, & quæstione habita deprehendit Antipatri insidias.*

ζ'. Κατάπλους Αντιπάτρου ἐκ Ρώμης πρὸς τὸν πατέρα. καὶ ὡς κατηγορηθεὶς ὑπὸ Νικολάου τοῦ Δαμασκηνοῦ, καὶ καταγνωσθεὶς θανάτου ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ ὑπὸ [c] Κοϊντιλίου Οὐάρου τοῦ τότε πεπιστευμένου τὴν Συρίαν, ἐδέθη μέχρι τῆς ἐσομένης διαγνώσεως ὑπὸ Καίσαρος.

7. *Antipater Româ navigans ad patrem venit. utque à Nicolao Damasceno accusatur, & capitis damnatus à patre, & à Quintilio Varo, tunc Syriæ præside, in vinculis adservatur, donec ea de re certior factus esset Cæsar.*

a Εγκατώκισεν in *Editis & MSS.* b Illa ὡς Αντίπατρος ἔπεισε &c. usque ad vocem Ηρώδης accepta debemus *Codd. Va. & Gall.* c Ita cum *Strabone Aliisque.* Κοϊντιλίου in *Editis & MSS.*

8. *Legatio ab Herode ad Cæſarem miſſa de Antipatro: utque Cæſar, accuſatione audita, capitis eum damnavit.*

9. *De Herodis morbo, metaque ob eam cauſam ſeditione: & quomodo puniti erant ſeditioſi.*

10. *Quemadmodum Antipater, cum ei crederetur mortuum eſſe Herodem, verba fecit ad cuſtodem de liberatione è vinculis: quam ob rem patris juſſu interimitur.*

11. *Herodis mors, & quænam teſtamento legavit Cæſari, qualiſque facta erat diviſio in tres filios, & quomodo Archelaum Judææ regem conſtituit.*

12. *Herodis epiſtola ad exercitum, & munificentia erga milites, & cohortatio ad eos ut fidem Archelao filio ſuo præſtarent.*

13. *Sepultura Herodis in Herodio caſtello, utque in feſto ſeditionem movit populus contra filium ejus Archelaum: & ut Archelaus tria ſeditioſorum millia occidit, atque ipſe cum fratre ſuo Herode Romam navigavit ad Cæſarem, regni cura fratri ſuo Philippo commiſſa.*

14. *Quomodo Sabinus Cæſaris in Syria procurator Hieroſolyma aſcendit, vi contendens ut ſibi Herodis pecuniæ & munitiones traderentur ab Archelai curatoribus. utque curatores ab Archelao relicti populo ſuaſerunt, ut arma caperent, & Sabinum exercitumque ejus in Antonia obſiderent. & ut Varus, iſtis auditis, magna cum militum manu Hieroſolyma aſcendit, Sabinoque ab obſidione liberato in ſeditionis auctores animadvertit; ac deinde, rebus in Judæa compoſitis, literis Cæſari ſignificavit res à ſe geſtas.*

15. *Quomodo Cæſar Herodis teſtamentum ſancivit, cuſtodita ejus filiis ſucceſſione: & de falſo Alexandro.*

16. *Et ut Archelaus à conſanguineis ſuis coram Cæſare accuſatur, & illis ſuperatis regnum accepit; cumq; decem annos imperaſſet, accuſatione iterum in eum inſtituta, Viennam relegatus eſt, quo facto regnum ipſius in provinciam mutavit Cæſar.*

η'. [a]Πρεσβεία πεμφθεῖσα ὑπὲρ Ηρώδε πρὸς Καίσαρα περὶ Ἀντιπάτρε· καὶ ὡς Καῖσαρ, ἀκούσας τὰς κατηγορίας, κατέγνω αὐτὸ θανάτου.

θ'. Περὶ τῆς Ηρώδε νόσε καὶ ζάσεως τῶν Ιουδαίων [b]δι' αὐτήν· καὶ κόλασις τῶν σασιαστῶν.

ι'. Ως δόξαντος Ἀντιπάτρε Ηρώδῃ τετελευτηκέναι, Ἀντίπατρος διαλεχθείη τῷ σωματοφύλακι περὶ ἀφέσεως· [c]καὶ διὰ τοῦτο Ἀντιπάτρε ἀναίρεσις.

ια'. Ηρώδε [d]τελευτὴ, καὶ διαθήκη τὰ αὐτὰ πρὸς Καίσαρα, καὶ μερισμὸς πρὸς τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτὸ, καὶ ὡς Ἀρχέλαον βασιλέα ποιεῖ τῆς Ιουδαίας.

ιβ'. [e]Ἐπιστολὴ Ηρώδε πρὸς τὸν στρατὸν, καὶ ἐκάστῳ αὐτῶν δωρεὰ, καὶ παράκλησις πίστεως πρὸς τὸν υἱὸν αὐτὸ Ἀρχέλαον.

ιγ'. [f]Ταφὴ Ηρώδε ἐν Ηρωδίῳ τῷ Φρεατίῳ, καὶ ὡς ὁ λαὸς ἐστασίασε πρὸς τὸν υἱὸν αὐτὸ Ἀρχέλαον ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ ὡς Ἀρχέλαος τελειλίους αὐτῶν ἀνεῖλεν, αὐτὸς δὲ ἔπλευσε πρὸς Καίσαρα σὺν τῷ ἀδελφῷ αὐτὸ Ηρώδῃ εἰς Ρώμην, πιστεύσας τὴν βασιλείαν αὐτὸ τῷ ἀδελφῷ Φιλίππῳ.

ιδ'. Ως Σαβῖνος ὁ ἐν τῇ Συρίᾳ Καίσαρος ἐπίτροπος ἀνέβη εἰς Ιεροσόλυμα, βίᾳ αἰτῶν τὰ Ηρώδε χρήματα καὶ φρούρια παρὰ τῶν Ἀρχελάε ἐπιμελητῶν. καὶ ὡς ἔπεισαν οἱ [g]Ἀρχελάε ἐπιμεληταὶ τὸν λαὸν χωρεῖν ἐπὶ ὅπλα, καὶ πολιορκῆσαι τὸν Σαβῖνον καὶ στρατὸν αὐτὸ ἐν τῇ Αντωνίᾳ. καὶ ὡς ταῦτα ἀκούσας ὁ Οὔαρος μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἀνέβη εἰς Ιεροσόλυμα, καὶ ῥυσάμενος τὸν Σαβῖνον ἐκ τῆς πολιορκίας, τοὺς αἰτίους τῆς στάσεως ἐκόλασε· καὶ καλῶς διαθεὶς τὰ ἐν τῇ Ιουδαίᾳ ἔγραψε Καίσαρι, δηλῶν [h]αὐτῷ τὰ πραχθέντα.

ιε'. Ως Καῖσαρ τὰς Ηρώδε διαθήκας βεβαίας ἐποίησε, φυλάξας τοῖς υἱοῖς αὐτὸ τὴν διαδοχήν· καὶ περὶ Ψευδαλεξάνδρε.

ιϛ'. [i]Καὶ ὡς κατηγορεῖται Ἀρχέλαος ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτὸ παρὰ Καίσαρος, καὶ νικήσας ἔλαβε τὴν βασιλείαν· καὶ βασιλεύσας μοχθηρῶς δεκαετίαν, πάλιν κατηγορηθεὶς ἐξωρίσθη εἰς Βίενναν, τὴν δὲ βασιλείαν αὐτὸ μετέθηκε Καῖσαρ εἰς ἐπαρχίαν.

a Hoc ſummarium nobis conſervatum dederunt *MSS. Vat. & Gall.* b Ita *Gall.* δι' αὐτὸν *Vat.* deſunt *Editis Aliiſque.* c Sic *Gall.* διὰ ταῦτα in *reliquis.* d Eo modo *Vat.* τελευτὴ, διαθήκη ὡσὶς π. in *Editis Aliiſque.* e Hoc ſummarium etiam debemus *MSS. Vat. & Gall.* f Illa καὶ ταφὴ Ηρώδε ἐν Ηρωδίῳ φρεατίῳ, quæ in *Editis* ſubjiciuntur verbis iſtis βασιλέα ποιεῖ τῆς Ιουδαίας, in principio hujuſce ſummarii habent *MSS. Vat. & Gall.* g Illud Ἀρχελάου è *Cod. Vat.* h Αὐτῷ τὰ πραχθέντα deſunt in libris omnibus præter *Vat.* i Illa ἐκ τῆς κατηγορεῖται uſque ad vocem πάλιν accepta referimus *Codd. Vat. & Gall.*

Φ Λ. Ι Ω Σ Η Π Ο Υ
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν ιδ'.

FLAVII JOSEPHI
ANTIQUITATUM JUDAICARUM
LIBER DECIMUS SEPTIMUS.

Continet hic liber tempus annorum XIV.

ΚΕΦ. α'.

Ὡς Ἀντίπατρος ἐμισήθη ὑπὸ πάντας τὰ ἔθνη διὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ὡς διὰ τοῦτο ἐθεράπευσε σὺν ἐν Ῥώμῃ πολλοῖς χρήμασιν, καὶ τὸν πεπιστευμένον τὴν Συρίαν Σατορνῖνον, καὶ σὺν αὐτῷ ἡγεμόνας. Περὶ Ἡρώδου γάμων καὶ παίδων.

CAP. I.

Quomodo Antipater genti universæ invisus erat ob fratrum ipsius cædem, utque ob hanc causam amicos, qui Romæ erant, ingenti pecunia sibi conciliabat, atque etiam Saturninum Syriæ præsidem, & duces qui cum eo erant. De Herodis conjugiis & liberis.

ΑΝΤΙΠΑΤΡΩ, δὲ, ἀραμένῳ τοὺς ἀδελφούς, [b] ἀσεβείᾳ τε τῇ ὑστάτῃ καὶ ἀλαστορίᾳ τῇ ἐπ' αὐτοῖς τὸν πατέρα τελευτησάντων, ὃ τι κτῆμα ἢ ἐλπὶς ἦν αὐτῷ βίου λοιπὸν. ἀπαλλαγεὶς γὰρ φόβου ὃν ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς διὰ τοὺς τῶν ἀδελφῶν μὴ ὑποκοινωσόμενον, [c] ἐργασόμενος καὶ ἄποδον αὐτῷ εὐεισκτον τὸ τῆς βασιλείας ἐγγενέσθαι. [d] τοσοῦτον δ' ἐφύη τῷ ἔθνει μῖσος τοῦτον εἰς αὐτόν. ὄντος δὲ [e] αὐτῷ καὶ τοῦτο χαλεπὸν, πλείονας παρελύπει τὸ φρονηματικὸν, ἀλλοτρίως ἔχοντι τῇ γνώμῃ τοῦτον εἰς αὐτὸν, εἰς ὃν τὰ πάντα λοιπὸν τοῖς βασιλεῦσιν ἀνακείμενα τῇ οἰκείᾳ ἀσφαλείᾳ, ὁπότε τύχοι τὸ ἔθνος πατέρων ὀργωμένων παραγμάτων. τοσοῦτον κίνδυνον ἐμπήσειεν αὐτῷ ὁ ὄλεθρος τῶν ἀδελφῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σωτηρίᾳ τι τῷ πατρὶ, οὐδὲν ἄλλο ἢ βασιλεὺς ὢν· καὶ ὑπετίθετο παρ' αὐτῷ μεγίστου, ἐξ ὧν ἀπολαλέναι χαλεπὸν ἔχειν, εὐνοίας βεβαιώματα εὑρημένος, εἰς ἐπ' ἀσφαλείᾳ σωτηρίας τῆς Ἡρώδου τοὺς ἀδελφοὺς [f] ὑποβεβηκώς, ἀλλ' οὐκ ἔχθρᾳ τῇ πρὸς ἐκείνους καὶ πρὸ αὐτῶν πρὸς τὸν πατέρα. τοιαῦτα αὐτοῦ διεπράσσοντο ἀραί. ἄνδρ δὴ πάντα μηχαναὶ τῆς ὀδοῦ τοῦ Ἡρώδου ὁδοῦ ἵστατο Ἀντιπάτρῳ, ἐρημοῦντι αὐτὸν μὲν κατηγόρων ἐφ' οἷς προήθει διανοεῖτο, Ἡρώδῃ δὲ αὖ

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟ autem, postquam fratres sustulisset, & patrem extrema nequitia & furiis illorum injurias ulciscentibus circumdedisset, nihil ad spem, quam de reliqua vita conceperat, firmandam affulgebat. Nam omni de imperio metu liberatus, quod nihil cum fratribus commune habiturus esset, tamen ut regnum adipisceretur opus arduum fore & impeditum sentiebat: odium in ipsum tam inveteratum genti penitus insederat. Cum autem & hoc ei grave esset & molestum, majorem adhuc solicitudinem ei injiciunt milites, animos ab ipso alienos habentes, quorum ex fide pendet omnis regnantium securitas, si quando gens *ipsa* novarum rerum studio teneatur. tantum periculi sibi conflavit ex fratrum interitu. Neque tamen non cum patre regnabat, nihil plane à rege discrepans: & majorem apud eum auctoritatem habebat, benevolentia sibi ex iis ob quæ periisse debuerat firmiori conciliata, quasi in Herodis securitatem fratrum delator exstitisset, non autem ex odio quo illos prosequebatur & in primis patrem. tales ipsum agitabant diræ. Quæ scilicet omnia Antipatro viam sternebant ad Herodem *submovendum*, id agenti ut nemo esset qui ipsum accusaret de iis quæ perpetrare cogitabat, utque Herodes perfugium

Antipater fratribus sublatis populo & militibus invisus.

Cum patre res Judaeorum administrat.

a Ita in *Græcis* omnibus & plerisque *Latinis*. b Ἀσεβείᾳ τε ὑστ. & mox ἀλαστορίᾳ τῇ π. *Busb.* c Ἐργασόμενος ἂν ἑαυτῷ τὴν βασιλείας ἐπιτυχίαν *Zonar.* d Ita *Busb. Gall.* & *Epiphan.* τοσοῦτον φόνου in *Editis Aliisque.* e Ita ex conjectura. αὐτῷ in *libris.* f Προδεδωκὼς legisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *prodiderat exstitisset.*

a Ita

Antipater patris necem machinatur.

fugium non haberet aut auxilium, ſi Antipater ſemet hoſtem ei aperte profiteretur. Proinde ex odio in patrem factum eſt, ut fratribus inſidiaretur. Sed tunc longe magis ſtimulabatur cœptos conatus perſequi. *ſcilicet* quod Herode defuncto pro certo regnum adepturus eſſet: ſin vero diutius viveret, magno in periculo foret, ne patefacto facinore, cujus ipſe auctor erat & machinator, patrem eo adigeret ut hoſtis ſibi fieret. Hac de cauſa nullis ſumptibus parcebat ut patris amicos demereretur, hominum in ſe odium abolere volens magnis beneficiis, præſertimque amicos qui Romæ erant, miſſione ingentium munerum ſibi benevolos reddens, & in primis Syriæ prætorem Saturninum. Fore etiam ſperabat, ut eorum quæ dono dedit magnitudine ſibi conciliaret Saturnini fratrem, iiſdemque artibus & regis ſororem, quæ uni de præcipuis Herodis amicis nupſerat. eratque mirus artifex fidem iis faciendi, quibuſcum verſaretur, veram eſſe quam ſimulavit amicitiam, & ad odium in quoſcunque illud ſuſceperat diſſimulandum callidiſſimus.

In demerendis patris amicis nullis ſumptibus parcit.

Amitam fallere non potuit.

Non tamen fallebat amitam, quæ eum jampridem exploraverat, nec jam decipi poterat, præſertim quod omnes adhibuerit machinas ad occurrendum ejus malitiæ: quamvis avus maternus Antipatri Salomæ filiam haberet in matrimonio, eam quæ antea nupſerat Ariſtobulo, auctore & conciliatore nuptiarum Antipatro, nam alteram ex ejus marito habebat Callæ filius in uxorem. Sed nec affinitas hæc effecit quo minus perſpecta eſſet ejus malitia, ſicut nec prior illa conſanguinitas odium exſtinguere potuit. Salomen autem, quæ Syllæo Arabi ex amatoria cupiditate matrimonio jungi ſtudebat, compulit Herodes ut nuberet Alexæ, operam ſuam ei præſtante Julia, & Salomæ ſuadente, ut nuptias non detrectaret, ne apertæ cum ipſa illi intercederent inimicitiæ, utpote quod juraverit Herodes, nunquam ſe eam amaturum, niſi vellet ſeſe nuptum dare Alexæ. Atque paruit Juliæ, & quod Cæſaris uxor eſſet, & quod præterea utilia admodum ſuaderet. Hoc ipſo tempore Herodes regis Archelai filiam, Alexandri uxorem, ad patrem remiſit, eique dotem de ſuo reſtituit, ne quid eſſet inter eos controverſiæ.

Salomen ad Alexæ conjugium compulit Herodes.

Glaphyra patri ſuo remiſſa.

Herodis progenies.

2. Herodes autem filiorum liberos alebat accuratiſſime (ſuſtulerat enim Alexander ex Glaphyra duos mares, & Ariſtobulus ex Bernice Salomes filia tres filios & duas filias) & cum liberos aliquando, præſentibus amicis, in conſpectum eorum dediſſet, & filiorum fortunam deploraſſet, orabat ne tale quidquam illorum liberis accidat, ſed ut virtute aucti, inſuper & æqui bonique ſcientia, gratiam pro educationis cura dignam rependant. Spoſponditque in matrimonium, ubi ad id ætatis adoleviſſent, Alexandri filio grandiori Pheroræ filiam, Ariſtobuli autem filio Antipatri filiam; Ariſtobuli autem filiam *unam* addicebat Antipa-

Nepotibus ſuis ſponſalia fieri curat Herodes.

χαζαφυγῆς, [a] ἢ βοηθείας, αὐτῷ δ' Ἀντιπάτρῳ φανερᾶς πολεμίᾳ καταϛάντος. ὥστε μισῇ μὲν ὁ πρὸς τὸν πατέρα ἐπαναπλεῖ τὸν ἐπιβουλὴν τῶν ἀδελφῶν. τότε δὲ [b] ἤπλεῖο μᾶζόνως ὁ ἐγχειρεῖν μὴ ἀφίξεσθαι τὸν πράξεως. ἀποθνήσκοντος μὲν γὰρ Ἡρῴδου, βεβαίως αὐτῷ βεβασιλευμένης τὰς ἀρχῆς· ἐξιωμένου δὲ εἰς ὃ πλέον ἐπιζῆν, κινδύνων ἂν περιϛάντων ἐξαγγελτὴν γενομένης τὰς πράξεως, ἣν συνῆπτεν γνησίως, πολέμιον ἀνάϛησαι τὸν πατέρα καταϛήσαι. [c] ᾧ διὰ τοῦτο χαρίζεσθαι πολυτελῶς ἦν τοῖς περὶ τὸν πατέρα, κέρδεσι μεγάλοις ἐκ πλήθους ὧν τὸν ἀνθρώπων μῖσος πρὸς αὐτὸν, ᾧ μάλιϛα τοὺς ὅτι Ῥώμης φίλους πομπαῖς μεγάλαις δωρεῶν εὐνοῦς [d] κεχρημένος, πρὸ πάντων δὲ Σατορνῖνον, τὸν τῆς Συρίας ἐπιμελητήν. ὑποδέξασθαί τε ἦν ἐλπὶς αὐτῷ ᾧ τὸν Σατορνίνου ἀδελφὸν μεγάλῃ δώρων ἃ εἶδεν, ᾧ τὴν ἀδελφὴν δ' βασιλέως, ἀνδρὶ χρώτῳ τὸν περὶ τὸν Ἡρῴδην συνοικοῦσ', ᾧ αὐτῷ τρόπῳ χρώμενος. ψευσάμενός τε φιλίαν πρὸς τοὺς ὁμιλοῦντας δεινότατος ἐδόκει πεπιϛεῦσθαι, ᾧ μῖσος ἀράμενος ἐφ' οἷς τινας ἐπικρύψασθαι συνετώτατος. ᾧ μὲν ἤπατα γε τὴν πενθερὰν, προκαλανεγονικῶς ἐκ πλείονος αὐτὸν, ᾧ μηκέτ' οἷόν ᾗ παραλογισθῆναι, ᾧ διὰ τὸ ἤδη παρασκευῇ τῇ πάσῃ ἀντιτεχνᾶσθαι αὐτῷ πρὸς ὃ κεκόπτοπον· καί τοι ξυναίρει αὐτῆς συνῳκηκὼς θεῖος πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρου προνοίᾳ τῇ ἐκείνου καὶ διαπράξει, [e] λαβὼν τὴν κόρην τρίτον Ἀριϛοβούλῳ γεγαμημένην, (τὴν δ ἑτέραν ὁρᾷ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς [g] Καλλαΐου παῖς γεγαῶσα ἔσχεν· ἀλλ' ὑδεὶν ὅτι τοῦ μὴ καταδοεῖσθαι πονηρὸν ὄντα [h] ἰδίᾳ ἡ ἐπιγαμία τεῖχος, ὥσπερ ὑδ' ἡ πρότερον συγγένεια, πρὸς τὸ ᾗ μισῆσθαι. τὴν δὲ Σαλώμην Ἡρῴδης, ἐπιμεδακῦσαν Συλλαίῳ ᾧ Ἀραβι γαμηθῆναι κατ' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν, βιάζεται τοῦ Ἀλεξᾷ συνοικεῖν, συμπραϛούσης αὐτῷ [i] Ἰουλίας ᾗ πειθούσης τὸν Σαλώμην μὴ ἀνήναλθ τὸν γάμον, μὴ καὶ [k] ἔχθρα καθίϛαντο αὐτῆς πρὸς πος, ὁμωμοκότος Ἡρῴδου μὴ ἂν ἐπιθέσειν Σαλώμῃ, μὴ ἐπιδεξαμένῃ τὸν Ἀλεξᾶ γάμον. καὶ ἐπεδήτο Καίσαρός τε ὄσῃ γυναικὶ τῇ Ἰουλίᾳ, καὶ ἄλλως συμβουλεύσειν πάνυ συμφέροντα. ὁ τούτῳ δὲ καὶ τὴν Ἀρχελάου θυγατέρα ὁ βασιλέως Ἡρῴδης ὡς τὸν αὐτῆς πατέρα ἐξέπεμψεν Ἀλεξάνδρῳ συνοικήσαν, ὡς τὸν αὐτῷ τὴν προῖκα ἀποδοὺς, ὥστε ἀμφισβήτημα αὐτοῖς μηδὲν εἶ).

Β'. Λείπεται δὲ αὐτὸς τὸν παίδων τὰ τέκνα πάνυ ὅπως μελῶς· ἦν γὰρ ᾧ μὲ Ἀλεξάνδρῳ ὁν Γλαφύρας ἄρσενας δύο, Ἀριϛοβούλῳ δὲ ὁν [l] Βερνίκης ᾗ Σαλώμης θυγατὸς ἄρσενές τε τρεῖς, καὶ θήλειαι δύο· καί ποτε παρόντων αὐτῷ τῶν φίλων ἀθροισαμένους τὰ παιδάρια, ᾗ τὸν ἡσσον ἀναπλαύσας τὸν τύχην, ἤυχετο μηδὲν τοιόνδε παισὶν τοῖς ἐκείνου συνελθεῖν· αὐξηθέντας δὲ ἀρετῇ, [m] ᾗ συμφορᾷ γε δικαίᾳ, τοὺς τροφὰς ἀμείψασθαι ἃς ἐπαιδεύετο. [n] ὠνεῖτό τε εἰς γάμον, ὁπότε ἀφίκοιτο εἰς ὥραν τὴν ἐπ' αὐτῷ, ᾧ μὲ πρεσβυτέρῳ τῶν Ἀλεξάνδρου παίδων Φερώρᾳ θυγατέρα, ᾧ δὲ Ἀριϛοβούλῳ τὴν Ἀντιπάτρου, ᾗ θυγατέρα τὸν Ἀριϛοβούλου ἐπωνόμαζε παιδὶ ᾧ

Ἀντι-

a Ita lego ex conjectura. ἀ βοηθεῖν αὐτοῦ in *Editis* & *MSS.* in *Epiphanii* verſione, *non habens qui ſibi auxiliaretur.* *b* Sic *Hen.* & *Gall.* ἤπλευτο in *Editis Aliiſque.* *c* Καὶ ᾧ δὲ χαρίζεσθαι *Hen.* à pr. m. *d* Ita lego cum Cl. *Lowthio.* κεθησαμένος in *libris.* *e* Παρελαβὼν *Vat.* *f* Τῷ ᾗ ἑτέρᾳ ὁ ὁν δ' ἀνδρὸς *Vat.* *g* Καλλαίου legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit *nam alteram Calleas viri ejus filius habebat uxorem.* *h* Illud ἤν ᾗ *Codd. Vat.* & *Gall.* *i* Ἰουλίας τὸν Καίσαρος γυναικὸς *Bunb.* *k* Ita *Bunb.* ἐχθρὸς in *reliquis.* *l* Βερενίκης *Vat.* *m* Illud ᾗ non agnoſcit *Vat.* *n* Ἐγλιγόμην *Vat.*

a Vocem

Αντιπάτρῳ, τὴν δὲ ἑτέραν τῷ Ἀριστοβούλῳ γυναῖκα, Ἡρῴδῃ παιδὶ ὄντι αὐτῷ, τῷ δὲ ἐκ τῆς [a] βασιλικῆς καὶ τῆς ἀρχιερέως γεγαμήκει θυγατρός. πάτριον γὰρ οἱ [b] ταὐτῷ πλείοσιν ἡμῖν συνοικεῖν. ἔσπευδε δὲ ταῖς μνηστείαις τῶν παίδων ὁ βασιλεὺς ἐλέῳ τῶν ὀρφανῶν, εἰς εὔνοιαν αὐτῷ διὰ τὸ ὀπτᾶσθαι τὸν Ἀντίπατρον [c] τοῦ πατρὸς μίσους. Ἀντίπατρος δὲ γνώμην τὴν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς πολιτεύειν ὡς ἔλιπεν ἡ πρὸς παῖδας αὐτοὺς γεγονότας. ἦν τε πατρὸς ὄντος ἐπὶ αὐτοὺς ἠρέθιζεν αὐτόν, [d] μείζονας ἔσεσθαι τῶν ἀδελφῶν προσδεχόμενον, ἢ μάλιστα ὁπότε ἀνδρωθεῖεν, Ἀρχελάου [e] συλλυπουμένου τοῖς θυγατριδοῦς βασιλέως ἀνδρὸς, ἢ Φερώρᾳ τῷ υἱῷ λυπουμένῳ τὴν θυγατέρα. τετράρχης δὲ οὗτος ἦν. ἐπῄνεσεν δὲ αὐτὸν, ἢ ὁ πᾶν πλῆθος ἐλέῳ μὲν τῶν πρὸς τοὺς ὀρφανοὺς χρώμενον, μίσει δὲ τῷ πρὸς αὐτὸν τὰ πάντα ἐξελαγεῖν ὡς ἀπηλλαγμένον κακοηθείας τὸ ὅτι τοῖς ἀδελφοῖς. ἐμηχανᾶτο οὖν διάλυσιν τοῦ πατρὶ ἐγνωσμένων, ὁ δεινῷ πλήσας εἰ [f] προσλήψοιτο τοσοῦσδε αὐτοὺς ὁμιλοῦσαν δυνάμεως. ἢ μεταπεπτώκει Ἡρῴδης εἴκων δεήσει τῇ Ἀντιπάτρου, ὥστε αὐτὸν μὲν τὴν θυγατέρα Ἀριστοβούλου γαμεῖν, ἢ τὴν Φερώρα τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ἢ τὰ μὲν τῶν ὁμολογῶν δὴ γάμων τοῦτον κινεῖται τὸν τρόπον, ἄκοντος δὴ βασιλέως.

γ'. Ἡρῴδης δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον συνῴκησεν ἐννέα γυναῖκας, ἥτε Ἀντιπάτρου μήτηρ, ἢ ἡ θυγατὴρ δὲ Ἀρχιερέως, [g] ἐξ ἧς ἡ ὁμώνυμος αὐτῷ παῖς ἐγεγόνει. ἦν δὲ ἡ ἀδελφῇ παῖς αὐτῷ μία γεγαμημένη, ἢ [h] ἀνεψιὰ [i] σὺν αὐτοῖς. ἢ ταῖσδε μὲν τέκνων ἤδειν [k] ἐφύη. λοιπὸν δ' ἐν ταῖς γυναιξὶν καὶ τὴν Σαμαρέαν ἔθνους μία, ἢ παῖδες [l] αὐτῇ Ἀντίπας ἢ Ἀρχέλαος, ἢ θυγατὴρ Ὀλυμπιάς. ἢ Γαύτῃ μὲν ὕστερον Ἰώσηπος γαμεῖ, βασιλέως ἀδελφιδοῦς ὤν. Ἀρχέλαος δὲ ἢ Ἀντίπας [m] ὅτι Ῥώμης ἐτράφη τὴν ἰδιώτην τροφὰς εἶχον. Κλεοπάτρα τε Ἱεροσολυμῖτις ἐγεγάμητο αὐτῷ, ἢ παῖδες ἐξ αὐτῆς Ἡρῴδης τε ἐγεγόνει ἢ Φίλιππος, ὃς ἢ αὐτὸς ἐν Ῥώμῃ τροφὰς εἶχεν. ἢ Παλλὰς δὲ ἦν ἐν ταῖς γαμεταῖς, Φασαήλου πεποιημένη αὐτῷ παῖδα. τοῖς γε μὴν Γαύτῃς Φαήδρα ἢ Ἐλπὶς ἦσαν, ἐξ ὧν θυγατέρες δύο ἦσαν, Ῥωξάνη ἢ Σαλώμη. τὰς δὲ πρεσβυτέρας αὐτῷ θυγατέρας ὁμομητρίους τοῦ μὲν Ἀλέξανδρον, ὃν ἐποιήσατο Φερώρας [n] γάμου, συνῴκισε τὴν μὲν Ἀντιπάτρῳ [o] τοῦ βασιλέως ἀδελφῆς παιδὶ ὄντι, Φασαήλῳ δὲ τὴν ἑτέραν ἢ ὄντος Ἡρῴδου ἀδελφοῦ παῖς ἐγεγόνει. ἢ τοῦτο μὲν Ἡρῴδου ὁ γάμος ἦν.

tri filio, Ariſtobuli vero alteram Herodi filio ſuo, quem ex pontificis filia rex ſuſtulerat. nam mos nobis eſt patrius eodem tempore plures habere uxores. Hæc liberorum ſponſalia faciebat rex pupillorum miſericordia, ut eis Antipatri amorem ex affinitate conciliaret. Antipater autem non ceſſabat eundem animum erga liberos gerere, quem erga fratres habuerat. Patris etiam ſtudium, quod in eos exſtitit, vehementer illum irritabat, cui jam perſuaſum erat, illos fore potentiores ipſius fratribus, præſertim quod, cum forent adulti, Archelaus, vir regiæ dignitatis, nepotibus auxilium laturus eſſet, & Pheroras, qui & ipſe tetrarcha, pupillarum alteram filio ſuo conjugem accepturus. Quin & ipſum provocabat, quod populus miſeratione orbatorum parentis, odioq; in ipſum malitiæ in fratres reum, cuncta *demum* patefacturus eſſet. Itaq; tentabat ut patrem ad ſua decreta reſcindenda pertraheret, periculoſum ducens, ut eos in ſocietatem adſciſceret qui tanta eſſent poteſtate. Atq; Herodes precibus Antipatri flexus à ſententia ſua diſceſſit, ita ut Antipater ducturus eſſet Ariſtobuli filiam, Antipatri vero filius Pheroræ filiam. Et ſponſalia quidem, invito rege, in hunc modum mutantur.

Antipatri odium in Ariſtobuli & Alexandri liberos.

3. Eo autem tempore Herodes rex uxores novem habebat, videlicet Antipatri matrem, ac pontificis filiam, ex qua filium ſuſtulit ſibi cognominem, ut & fratris ſui filiam & *alteram* ſororis ſuæ filiam, quæ *duæ* liberos non habuerunt. Erat etiam illi inter uxores Samaritana una, ex qua filios *duos* procreavit Antipam & Archelaum, & filiam *nomine* Olympiadem, quæ poſtea Joſepho nupſit regis fratris filio. Archelaus autem & Antipas Romæ apud privatum quendam educabantur. Cleopatra etiam Hieroſolymitana ei nupta erat, ex qua filios genuit Herodem & Philippum; qui Philippus Romæ educabatur. Porro in uxoribus erat etiam Pallas, quæ ei Phaſaëlum filium peperit. Præterque illas habuit Phædram & Elpim, ex quibus duas filias ſuſtulit Roxanen & Salomen. Filias autem ſuas grandiores, Alexandri *filii ſui* ſorores ex eadem matre, quas ducere Pheroras recuſarat, elocavit, alteram quidem Antipatro ſororis ſuæ filio, alteram vero Phaſaëlo, qui & fratris ſui filius erat. Atque hæc fuit Herodis progenies.

Herodis uxores liberique.

β'. ΚΕΦ. β'.

CAP. II.

II.

Περὶ Ζαμάρεω Ἰουδαίου ἐκ Βαβυλῶνος, ὡς ἐπιβουλῶν Ἀντιπάτρῳ κατὰ Ἡρῴδου· καί τινα ὡς φαρισαίων.

De Zamari Judæo Babylonio, de inſidiis Antipatri contra Herodem; deque Phariſæis nonnulla.

Τότε δὲ βουλόμενος τοὺς Τραχωνίτας ἀσφαλῶς [p] ἐνοικεῖν, πόλεως μέγεθος οὐκ ἀποδύεσθαι, ἔγνω [o] Ἰουδαίοις κτῆσαι ἐν μέσῳ, δυσέμβολόν τε ποιεῖν τὴν αὐτῷ, ἢ τοῖς πολεμίοις ἐξαίφνιος ὁρμώμενος, ἐμβαλὼν οὐκ ἐξ ὀξέως κακουργεῖν. ἢ ἁλισκόμενος ἄνδρα Ἰουδαῖον οὐκ ἐκ Βα-

Eo autem tempore, cum vellet adverſus Trachonitas in tuto eſſe, ſtatuit vicum, qui urbi magnitudine non cederet, Judæis in medio condere, ut & ſuam terram contra irruptiones muniret, factoq; è propinquo in hoſtes impetu, repentina incurſione eos infeſtaret. Cumq; intelligeret Judæum quendam è Babylonia

Herodes urbem condit, quæ Judæis propugnaculo eſſet contra Trachonitas.

a Vocem ἐκ τῆς post βασιλικῆ addit *Vat.* b Κατὰ ταὐτὸν *Zonar.* c Ita cum *Cod. Vat.* τοῦ πατραλύμπου in *ceteris.* d Sic *Hen.* à pr. m. μείζονα in *Editis Aliiſque.* e Προσδεχόμενον in *Editis Aliiſque.* συλλυπουμένου *Vat.* in *Epiphanii* verſione, *nepotibus auxilium præbiturus* &c. unde συλλυπούμενον poſui. f Εἰ συλλήψοιντο τοσοῦσδε αὐτοὺς in *Editis Aliiſque:* εἰ συλλήψοι τοσοῦσδε αὐτοὺς *Vat.* συλλήψοιντο οὗτοσδὶ *Hen.* in *Epiphanii* verſione, *adverſum ſibi reputans ſi contra ſe talium adunaretur potentia.* g Ἐξ ἧς δὴ ἡ *Vat.* & *Bunb.* h Ἐξαδέλφη δηλαδὴ· τοὺς γὰρ ἐξαδέλφους ἀνεψιοὺς σοφίλλιοι οἱ ῥωμαῖοι, ὡς ἐστιν εὑρεῖν παλαιᾷ τῇ πατρὶ τοῦ Πλουτάρχου, & πατρὸς βίβλοις τοῖς ῥωμαϊκοῖς. *Zonar.* i Σὺν αὐτῇ *Vat. Bunb.* & *Zonar.* k Ita *Hen.* & *Bunb.* ἰφύη in *Editis.* ἴφυε *Gall.* l Αὐτῆς *Vat.* & *Bunb.* m Illa ἐπὶ Ῥώμης è *Cod. Vat.* & *Epiphan.* n Ἀδελφῆς αὐτῆς & mox ἀπὸ ἀδελφοῦ αὐτῆς *Vat. Bunb.* o Ita cum *Epiphan.* Ἰουδαίου in *Græcis* omnibus.

Zamaris, Babylonia relicta, in Syria habitat.

bylonia cum quingentis equitibus, qui omnes eſſent ex equo ſagittarii, & cognatorum multitudine ad centum homines, Euphrate forte trajecto, degere in Antiochia quæ eſt ad Daphnen Syriæ, eique Saturninum, qui tum prætor erat, locum dediſſe ad habitandum, nomine Valatha, hunc *ipſum* ejuſque comites acerſivit, pollicitus ſeſe ei terram daturum in præfectura Batanæa, quæ Trachonitidi confinis eſt, eo animo ut ejus habitationem propugnaculum *in hoſtes* haberet: promiſitque regionem vectigalibus immunem, utq; ipſi incolerent nullis tributis obnoxii, quæ pendi ſolebant, cum terram ab exactionibus liberam *eis* dediſſet.

Eum in Batanæam pertrahit Herodes.

Bathyram, aliaque loca condit Zamaris.

4. His inductus Babylonius venit, terraque occupata in ea caſtella ædificavit, atque vicum, quem Bathyram appellari voluit. Erat & iſte vir præſidio tum incolis adverſus Trachonitas, tum Judæis qui ex Babylonia Hieroſolyma veniebant ob ſacrificia, ne latrociniis eos vexarent Trachonitæ; multique ad eum ſe receperunt, & undique ii quibus curæ erant patria Judæorum inſtituta. Et facta eſt ea regio valde populoſa, quod ſecure ageretur cum immunitate in omnibus, quæ eis Herode vivente *ita* manſerunt. Philippus vero filius ejus, principatum adeptus, pauca & non diu ab eis exegit. Cæterum Agrippa Magnus & filius ejus ei cognominis eos etiam valde attriverunt, tamen libertatem eis adimere noluerunt. A quibus Romani cum accepiſſent principatum, libertatis dignitatem etiam illis conſervarunt, ſed tributis quæ imperarunt in univerſum eos oppreſſerunt. Et iſta quidem ſuo tempore accuratius deinceps perſequar.

Philippus Herodis filius & Agrippa M. Zamaritas duriuſcule tractant.

Zamaris moritur, Jacimo filio relicto.

5. Zamaris autem Babylonius, quem ad hanc regionem poſſidendam accerſit Herodes, moritur, poſtquam cum virtute vitam egiſſet, liberis egregiis poſt ſe relictis, & in his Jacimo, qui, fortitudine illuſtris, Babylonios ſuos ad equitandum inſtituit: atque turma horum virorum reges iſti in ſatellites uſi ſunt. Jacimus, cum ſenex eſſet, moritur, & Philippum filium reliquit, virum manu ſtrenuum, & in cæteris ob virtutem ſupra alium quemcunque memorabilem. quare fidam ei amicitiam firmamque benevolentiam præſtitit rex Agrippa: & milites, quotquot rex alebat, ille ad *militiæ munera* exercebat, & quocunque expeditionem facerent *eos* ducebat.

Philippus Jacimi filius.

III.

Apud Herodem plurimum valebat Antipater.

6. Cum autem Herodes in eo eſſet, quem dixi, rerum ſtatu, omnia ſpectabant ad Antipatrum, neque ea quibus *aliis* prodeſſet rata faciendi poteſtate carebat, id quod & ipſi conceſſerat pater, bene ſperans de ejus benevolentia & fide; adeo ut majorem in eis poteſtatem ſibi vendicare auſus, quod patri latebat ejus nequitia & verbis facile fidem *ab eo* impetrabat, erat & omnibus formidabilis, non tam propter poteſtatis magnitudinem, quam propter verſutam malitiam; maximeque eum colebat Pheroras, & ipſe *viciſſim* mirum in modum Pheroram, quem Antipater inſtructis

Amicitia inter Antipatrum & Pheroram.

Βυλανίας [a] σὺν ἱππεῦσι πεντακοσίοις ἱπποτοξόταις πᾶσι, καὶ συγγενῶν πλήθει εἰς ἑκατὸν ἀνδρῶν τὸν Εὐφράτην διαβεβηκότα κατὰ τύχας, ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ ὑπὸ Δάφνῃ τῇ Συρίας διατᾶξαι, Σατορνίνου δ' τότε στρατηγοῦντος εἰς ἐνοίκησιν αὐτῷ δεδωκότος χωρίον, [b] Οὐαλαθὰ ὄνομα αὐτῷ, μεταπέμπεται τοῦτον σὺν ᾧ πλήθει τὸν ἑπόμενον, παρέξειν ὑποσχόμενος γῆν, [c] ἐν τοπαρχίᾳ τῇ λεγομένῃ Βατανίᾳ, ἀφίξεσθαι δὲ αὐτὴ τῇ Τραχωνίτιδι, βουλόμενος τεῖχος τὴν κατοίκησιν αὐτῷ κεῖσθαι· ἀτελῆ τε τὴν χώραν ἐπαγγέλλεται, καὶ αὐτοὺς εἰσφορῶν ἁπάντων ἀπαλλαγέντας ἁπασῶν [d] αἷς εἰώθεσαν ἐγκατοικεῖν, τῇ γῇ [e] ἄπρακτον παραμενεῖν.

δ'. Τούτοις πεισθεὶς ὁ Βαβυλώνιος ἀφικνεῖται, καὶ λαβὼν τὴν γῆν, φρούρια ᾠκοδομήσατο, καὶ κώμην, Βαθύραν ὄνομα αὐτῇ θέμενος. τεῖχος τε οὗτος ὁ ἀνὴρ, καὶ τοῖς ἐγχωρίοις τοὺς τε τῶν Τραχωνίτας, καὶ Ἰουδαίων τοῖς ἐκ Βαβυλῶνος ἀφικνουμένοις [f] διὰ θυσίας ὅτι Ἱεροσολύμων, μὴ λῃστείας ἕνεκα τῶν Τραχωνιτῶν κακουργεῖσθαι. πολλοί τε ὡς αὐτὸν ἀφίκοντο, καὶ ἀπανταχόθεν οἷς τὰ Ἰουδαίων διεσπούδαστο πάτρια. καὶ ἐγένετο ἡ χώρα σφόδρα πολυάνθρωπος, ἀδεία δ' ὅτι πᾶσιν ἀτελὴς, ἃ [g] παρέμενεν αὐτοῖς Ἡρῴδου ζῶντος. [h] Φίλιππος δὲ δεύτερος ἐκείνου, βραχεῖαν μὲν τὴν ἀρχὴν, ὀλίγα τε καὶ ἐπ' ὀλίγον [i] αὐτοὺς ἐπράξατο. Ἀγρίππας μέντοι γε ὁ μέγας, καὶ ὁ παῖς αὖ καὶ ὁμώνυμος, καὶ πάνυ ἐξετρίψησ αὐτούς, ἐ μέντοι τά γ' ἐλευθερίας κτῆσιν ἠθέλησε. παρ' ὧν Ῥωμαῖοι δεξάμενοι τὴν ἀρχὴν, τὸ μὲν ἐλεύθερον καὶ αὐτοὶ τηροῦσιν τιμῇ ἀξίωσιν, ὑπολαμβάνοντες δὲ τὸν φόρον εἰς τὸ πάμπαν ἐπίεσαν αὐτούς. καὶ τάδε μὲν ἡμῖν κατὰ χώραν ἀκριβώσομαι περαίνοντος τοῦ λόγου.

ε'. Τελευτᾷ δὲ Ζάμαρις ὁ Βαβυλώνιος, ὃν ὅτι κτήσει τῆσδε τῆς χώρας Ἡρῴδης [k] τεθαυμάκεται, ζήσας μετ' ἀρετῆς, καὶ παῖδας [l] λειπόμενον ἀγαθούς· Ἰάκειμον μὲν, ὃς ἀνδρείᾳ γενόμενον ὅπλοις ἱππεύειν [m] συνεχρότησεν τοὺς ὑφ' αὐτῷ Βαβυλωνίους, καὶ ἴλην τῶνδε τῶν ἀνδρῶν ἐδορυφόρει τοῦδε τοῦ βασιλέως. καὶ Ἰάκειμος, ὁ γήρᾳ τελευτῶν, Φίλιππον ἄνδρα χείρους ἀγαθὸν κατέλιπεν τὸν υἱὸν, καὶ τἄλλα ἀρετῇ [n] χρήσασθαι [o] πρ' ὅτου τινα οὖν ἀξιόλογον. διόπερ φιλία τε πίστη τε εὔνοια ἀσφαλὴς αὐτῷ πρὸς Ἀγρίππαν τὸν τοῦ βασιλέως· στρατιὰν δὲ, ὁπόσην ὁ βασιλεὺς ἔτρεφεν, οὗτος ἀσκῶν διετέλει, καὶ ὅπου ἐξοδεύειν δέοιτο ἡγούμενον.

ς'. Ἡρῴδου δ' ὃν οἷς εἶπον ὄντος, ἀφεώρα τὰ γ'. πάντα πράγματα εἰς Ἀντίπατρον, καὶ ἐφ' οἷς ἀφελήσθαι χωρὶς ἂν ἀπήλλακτο ἐξουσίας, ὑπερχωροῦντός τε τοῦ πατρὸς, ἐλπίδι εὐνοίας καὶ πίστεως, [p] ὡς καὶ περαιτέρω κλέπτειν τιν' ἐπ' αὐτοῖς ἐξουσίαν τολμηρὸς καθεστάμενος, [q] ἀφ' ὃ ἄλλον τῷ πατρὶ εἰ κακουργῶν, καὶ ἐφ' οἷς εἶπεν πιστότατος. ἦν τε πᾶσι φοβερὸς ὑπὲρ ὅσον ἰσχύει τὸ ἐξουσίας, ὡς ἕ κακοτέχνου τοῦ προσηνοῦς μάλιστα δὲ αὐτὸν Φερώρας ἐθεράπευε, καὶ ἀντιθεραπεύετο δεινῶς, πάνυ τοῦ Ἀντιπάτρου θεραπεύοντος αὐτὸν

[a] Illud σὺν è *MSS.* ἱππεῦσι deeſt *Vat.* [b] Οὐάλαθα *Vat.* [c] Ἐν τῇ ὑπαρχίᾳ *Bunb.* [d] Sc. ἀπαφίεσθαι. antea diſtinctum erat, ἀπαλλαγέντας, ἱππεῦσιν τῶν γ. π. [e] Fuit cum aut legendum cenſerem χώρᾳ ἄπρακτον, aut vertendum *terram feriatam.* [f] Κατὰ θυσίαν *Vat.* [g] Παρέμενον *Vat.* [h] Φίλιππος δὲ ἰδίοις αὐτοῦ *Vat.* & *Epiphan.* [i] Ita *Bunb.* αὐτοῖς in *Editis.* [k] Sic *Vat.* τεθαύμακται in *Editis.* ἐθαυμάκειται *Flor.* à pr. m. [l] Λειπὸν *Bunb.* [m] Συναρίστησι τὸ ὑφ' αὐτῷ Βαβυλώνιον *Vat.* [n] Χρῆσθαι *Vat.* [o] Ita lego. πρὸς ὅτου in *Editis.* [p] Illud ὡς deeſt *Vat.* [q] Διὸ τῷ in *Editis* & *MSS.* ut & mox ὅπου.

αὐτὸν καὶ τὴν γυναικωνῖτιν συνιζαμένην τὰ πρὸς αὐτόν. ἐδεδήλωτο γὰρ Φερώρᾳ γαμετῇ τε καὶ μητρὶ ταύτης, καὶ ἀδελφῇ, ἣ ταῦτα [a] μισῶν τὰς ἀνθρώπους ὕβρει θυγατέρων αὐτῷ παρθένων· ἀλλ' ὅμως ἠνείχετο, πρᾶσσειν τε οὐδὲν ἄνευ τῆς γυναικὸς ἐκπεπλεγμένης τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀλλήλαις εὐνοίᾳ συμπράσσειν τὰ πάντα μὴ ἀπηλλαγμένων. ὥστε παντοίως ὁ Ἀντίπατρος ὑπῆκτο αὐταῖς, καὶ δι' αὐτῆς, καὶ διὰ τῆς μητρός. ταὐτὰ γὰρ ἄμφω αἱ τέσσαρες γυναῖκες ἔλεγον. Φερώρᾳ δὲ πρὸς Ἀντίπατρον ἐπ' ὀλιγωτοῖς τισιν αἱ γνῶμαι διήλλαττον. ἀντίπασμα δ' ἦν αὐτοῖς ἡ βασιλέως ἀδελφή, θεισκοπτοῦσα τὰ πλείονος τὰ πάντα, καὶ τὴν εὔνοιαν αὐτῶν ὅτι κεκοῖς τοῖς Ἡρῴδου πραττομένην εἰδυῖά τε, καὶ μηνύειν οὐκ ἀποτραμμένη. καὶ γνόντες ὑπεροψίαν βασιλέως τὴν εὔνοιαν αὐτῶν, ὅτι κεκοῖς τοῖς Ἡρῴδου πραττομένην ἤσθοντο, ὑπενόησαν ὥστε φανερὰν μὴ γενέσθαι τὴν πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν σώζοδον, μίσους δὲ καὶ λοιδοριῶν εἰ καιρὸς πρασσοίποτε, καὶ μάλιστα Ἡρῴδου παρατυγχάνοντος [b] ἢ εἴ τις πρὸς αὐτὸν ἀπαγγέλλειν ἔμελλεν· κρυπτῶς δὲ τὰ τῆς εὐνοίας ἐκμαθεῖν πειρᾶσθαι καθίσαντο. καὶ ἔφασαν ἥξειν. ἐλάνθανε δὲ τὴν Σαλώμην, ὅτε πρῶτον ἡ διάνοια αὐτῶν ὅτι τοιοῖσδε ἁρμηνέων, ὅτε ἐπὶ δὴ τοῖσδε χρῆσθαι οὐκ ἀπήλλακτο [c] αὐτή. πάντα δὲ ἀνίχνευέ τε, καὶ πρὸς τὴν ἀδελφὸν μειζόνως ἐκδηλοῦσα ἀπεσήμαινεν, συνόδους τε κρυπτὰς καὶ πότους, βακχευτήριά τε ἀφανῶς κατασκευασμένα· "ἂν μὴ ἐπ' ἐλέθρῳ τῷ ἐκείνου συντιθεμένων, καὶ οὐ πεφανερῶσθαι "μὴ κεκωλύσθαι. νῦν δὲ τὰς μὲν ἐκ τοῦ παρόντος διαφόρους καὶ "τὰ πάντα ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἀλλήλων λέγοντας, εἰς δὲ τὸ ἀφανὲς τὴν πρὸς ἀλλήλους εὐνοίαν ἀναπεθεμένους, καὶ ὁπότε ἀλλήλοις "συμμονωθεῖεν φιλίᾳ πρόσθεν μὴ ἀπηλλαγμένους ὁμολογεῖν, πολεμεῖν πρὸς οὓς λανθάνειν χρώμενοι εὐνοίᾳ τῇ ἀλλήλων ἐπιδείκνυσθαι." καὶ ἡ μέν, ταῦτα ἀνίχνευέ τε καὶ ἀκριβῶς συντυγχάνουσα τῷ ἀδελφῷ ἀνέφερε, σαφὲς μὲν ἤδη τὰ πολλὰ καὶ δι' ἑαυτῆς, εἰς δὲ τὸ θαρσεῖν καὶ [d] ἀφανισμένου ὑποψιῶν καθιζομένων διαβολαῖς τῆς ἀδελφῆς. καὶ δὴ γὰρ μοιρίδιόν τι Ἰουδαίοις ἀνθρώπων [e] ἐπ' ἀκριβώσει μέγα [f] φρονοῦν τοῦ πατρίου νόμου, οἷς χάριτι θεῖον πεφανισμένων ὑπῆκτο ἡ γυναικωνῖτις. Φαρισαῖοι καλοῦνται, [g] βασιλεῦσι δυσμενοῖ μάλιστα ἀντιπράσσειν, πεφυκότες, καὶ τοῦ πρόσθεν εἰς τὸ πολεμεῖν τε καὶ βλάπτειν ἐπιρρέπειν. πάντως γὰρ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ βεβαιώσαντος δι' ὅρκων ἡ μὲν εὐνοῆσαι Καίσαρι, καὶ τοῖς βασιλέως πράγμασι, οὐδὲ οἱ ἄνδρες ὤκνωσαν, ὄντες ὑπὲρ ἑξακισχίλιοι· καὶ αὐτοὺς βασιλέως ζημιώσαντος χρήμασιν, ἡ Φερώρα καὶ τὴν ζημίαν ὑπὲρ αὐτῶν εἰσφέρει. οἱ δὲ ἀμειβόμενοι τὴν εὔνοιαν αὐτῆς, προέγνωσαν δὲ [h] ἐπεπιστεύοντο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, πρόλεγον ὡς Ἡρῴδῃ μὲν καταύσεως ἀρχῆς ὑπὸ Θεοῦ ἐψηφισμένης [i] αὐτῷ τε καὶ γένει ἀπ' αὐτοῦ, τῆς τε βασιλείας εἰς τε ἐκείνῳ προϊξούσης καὶ Φερώρᾳ, παῖδάς τε οἱ ἔσεν αὐτοῖς. καὶ τάδε, ὅ γε ἐλάνθανεν τὴν Σαλώμην, ἐξαγγελτὰ βασιλεῖ ἦν, καὶ ὅπη τὴν περὶ τὴν αὐλὴν διαφθείρουσιν πᾶσι· καὶ ὁ βασιλεὺς τούς τε Φαρισαίων τοὺς αἰτιωτάτους ἀναιρεῖ, καὶ Βαγώαν τὸν εὐνοῦχον [k] Καρόν

in eum feminis callidiſſime irretiverat. erat enim Pheroras uxori ſuæ & ſocrui obnoxius & *uxoris* ſorori, quamvis eas peroſus propter injurias filiabus ſuis virginibus illatas: ſed tamen ferebat, neque quidquam ſine his feminis facere poterat, quæ hominem illaqueaverant, & aliæ aliis, omnibus in rebus quibus mutuo adjuvarentur, fideles erant. adeo ut eis eſſet Antipater addictiſſimus, tum per ſeipſum tum per matrem. eadem enim dicebant hæ quatuor feminæ. Sed exorta eſt inter Pheroram & Antipatrum diſſenſio ob nullius momenti cauſas. Eos quippe diſſociabat regis ſoror, quæ jampridem rem totam explorabat, & cum eorum concordiam Herodi detrimentoſam eſſe ſciret, eam indicare non detrectabat. Itaque illi, cum ſuam concordiam regi non placere cognoſcerent, ut quæ ei in damnum cederet, cogitarunt palam non convenire, ſed mutua interdum odia & convicia ſimulare, præſertim præſente Herode, aut quopiam qui id ei dicturus eſſet: ſecreto tamen conjunctiores fore, quam unquam antea. id quod faciebant. Salomen autem neque latebat quod primum de ejuſmodi rebus inſtituerant, neque procul erat cum eadem exſequi cœpiſſent. Sed & omnia perveſtigabat, & fratri etiam in deterius aucta renuncians *ei* indicabat occultos congreſſus, & compotationes, & arcana conſilia, "quæ, inquit, niſi in perni-"ciem illius ſtruerentur, quo minus palam fie-"rent nihil prohibuiſſe. Nunc vero qui co-"ram diſſident & nihil non conviciorum ja-"ctant ad ſe invicem lædendos, ubi ex omnium "oculis ſeſe abſtulere, benevolentiam profite-"ri, & cum ſecum verſentur ab arbitris remo-"ti, amicitiæ indulgere, non refugientes à con-"juratione de illis oppugnandis, quibus ſuam "benevolentiam occultam eſſe ſtuduerunt." Et hæc quidem illa perſcrutabatur, fratrique, cum ei adeſſet, accurate referebat, qui & ipſe per ſe magnam jam partem ſciebat, ſed nihil audebat, quoniam ſuſpectos habebat ſermones ſororis. Erat etiam Judæorum quædam ſecta, qui legis accuratam cognitionem profitebantur & de ea ferociebant, quibus, ſe Deo charos eſſe ſimulantibus, addictæ erant feminæ. Ii Phariſæi vocantur, *homines* qui maxime regibus auſi ſunt reſiſtere, cauti, & ad aperte bellandum lædendumque prompti. Et quidem cum univerſa Judæorum natio juraſſet ſe Cæſaris regiſque rebus fauturos eſſe, ii non juraruntcum eſſent ſupra ſex millia: cumque eos rex mulctaſſet, Pheroræ conjux mulctam pro eis ſolvit. Pro quo beneficio ut ei gratiam referrent (credebantur enim futura ſcire ex afflatu divino) fore prædixerunt, ut Herodes ejuſque progenies Dei decreto imperium amitterent, idque ad eam & ad Pheroram eorumque liberos deferretur. Atque hæc regi, nam Salomen non fugiebant, nunciata erant, & aulicorum nonnullos ab eis corruptos eſſe: quamobrem rex Phariſæorum nocentiſſimos interficit, & Bagoam ſpadonem, & Carum quendam

Feminarum ſodalitium.

Salome Herodi mulierum aliorumque conſilia aperit.

Phariſæi fidem regi jurejurando dare recuſant.

Mulctantur, & Pheroræ conjux mulctam pro eis ſolvit.

Phariſæorum de novo rege vaticinium.

a Μισῶν τὰς *Hen.* μισῶν τὰς *Busb.* μισῶν τὰς Ἡρώδε τὰς *div.* malit Cl. *Aldrichius*, quem vide in *Annott.* ad l. 1. de *Bello Jud.* b Ἢ εἴ τις πρὸς αὐτὸν ἀπαγγέλλειν ἔμελλεν *Vat.* c Ita lego pro αὐτὴ *Editorum Aliorumque.* αὐτῇ *Vat.* d Διὰ παῖδος γενομένου *Gall.* & *Vat.* e Ἐπ' ἐξακριβώσει *Vat.* & *Busb.* f Φρονοῦντι *Busb.* g Βασιλεῖ *Busb. Vat.* & *Epiphan.* h Ἐπαίσιντο *Busb.* i Καὶ τῷ γένει τῷ *Busb.* k Ita *Vat.* & *Epiphan.* τὸν non agnoſcitur ab *aliis.*

quendam regis puſionem, eo tempore pulchritudinis primas tenentem. Necavit etiam ex ſua familia omnes, qui cum Phariſæorum dictis conſenſerant. Fuit autem per eos elatus Bagoas, quod dicerent eum patrem beneficumque appellatum iri ejus, qui ex eorum prædictione creandus rex eſſet: habiturum enim eum regem omnium rerum poteſtatem, & Bagoæ vires conciliaturum cum muliere congrediendi, proprioſque liberos gignendi.

Bagoas & Carus plurimique ex Phariſæis eorumque fautoribus occiſi.

τι πνὰ τῶν τότε τοῦχοντα ἀρετῆ τῦ εὐπρεπεῦς, καὶ παιδικὰ ὄντα αὐτῦ. κλέπτει δὲ καὶ πᾶν ὅ,τι τῦ οἰκείυ συνειςήκει οἷς ὁ Φαρισαῖος ἔλεγεν. ἦρτο δὲ ὁ Βαγώας ἐπ' αὐτῷ, ὡς πατήρ τε καὶ εὐεργέτης ὀνομαζόμενος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ καταςαθησομένυ τοῦρρήσει βασιλέως· κατὰ χεῖρα γὰρ ἐκείνῳ [a] πάντα ἔσ), παρέξοντος αὐτῷ γάμου τε ἰσχυὸ, καὶ παιδώσεως τέκνων γνησίων.

CAP. III.

De inimicitia quæ Herodi cum Pherora intercеſſit. Quomodo Herodes Antipatrum miſit ad Cæſarem. Deque Pheroræ obitu.

ΚΕΦ. γ'.

Περὶ ἔχθρας Ηρώδη πρὸς Φερώραν ὑπαρχούσης. ὡς Ηρώδης ἔπεμψε τ Αντίπατρον πρὸς Καίσαρα. περί τε Φερώρας τελυτῆς.

Herodes Pheroræ uxorem accuſat, ſuadetque Pheroræ ut eam dimitteret.

IGitur Herodes, ſumpto de Phariſæis convictis ſupplicio, convocat amicos, uxoremque Pheroræ accuſat, & injurias virginibus illatas hujus feminæ audaciæ imputans, & de hac ſibi facta contumelia actionem conſtituens, "utpote quod faceret diſſi-
"dium inter ipſum & fratrem, & ex ingenio
"ſuo hoſtilitatem inter ipſos, quoad poterat, tam
"factis quam verbis excitaret, ſuiſque impen-
"diis evitata eſſet ſolutio mulctæ ab ipſo im-
"poſitæ, nihilque jam ſine illa ageretur. Re-
"cte igitur facturum Pheroram, ſi nec preci-
"bus nec admonitionibus meis impulſus, ſpon-
"te ſua hanc mulierem dimitteret, ut quæ nos
"in mutuas inimicitias conjectura ſit: & nunc,
"ſi fraternam neceſſitudinem tibi vendices,
"oportet miſſam facias hanc uxorem. Sic enim
"frater mihi germanus eris, & amore con-
"junctus." Pheroras autem, licet verborum vi moveretur, dicebat tamen "ſe neque ejus
Pheroras uxorem dimittere recuſat. "fratrem eſſe deſiturum, neque fore ut uxo-
"rem ſuam non amaret; morique malle, quam
"amiſſa uxore dilecta vivere." Tum quidem Herodes ſuam ob iſta in Pheroram iram diſtulit, gravi licet contumelia affectus: Antipatroque & ejus matri interdixit, ne cum
Herodes Antipatro interdicit colloquio cum Pherora. Pherora colloquerentur, utque daret operam Antipater, ne feminæ convenirent. id quod illi quidem promiſerunt: ſed nihilominus conveniebant interdum, ſimulque convivia agitabant Pheroras & Antipater. Quinetiam rumor erat, habere Antipatrum cum Pheroræ uxore conſuetudinem, Antipatri matre lenocinante.

Ηρώδης δὲ, κολάσας τ Φαρισαίων τὺς ὑπὶ τοῖσδε ἐληλεγμένυς, συγγενόν τε ποιεῖται τ φίλων, καὶ κατηγορίαν τῆς Φερώρα γυναικός, τήν τε ὕβριν τ παρθένων [b] τῇ τολμῇ τ γυναικὸς ἀναπηθεὶς, καὶ ἔγκλημα ταύτην ἀτιμίας αὐτῷ ποιύμενος, "ὥςε ἀγωνο-
"ηθεῖν φάσιν αὐτῷ πρὸς τ ἀδελφὸν [c] καὶ πόλεμον ἐκ
"φύσεως αὐτοῖς καὶ λόγῳ καὶ δ' ἔργων ὅσα δύναιτο, τήν
"τε ἀφάλυσιν τ ζημίας τ ἐπ' αὐτῦ ὑπολυθείσης τε-
"λεσι ἀφανεχθῆναι τοῖς ἐκείνης, τ τε νεῶ πρᾶ-
"γμάτων σόδεν ὅ,τι μὴ μετ' αὐτῆς. ἀνθ' ὧν [d] Φερώρα χα-
"λῶς [e] ἔχοι, μὴ δεήσῃ μηδὲ γνωμῶν εἰσηγήσεως τ ἐμῶν, αὐτὸ-
"κέλευςον ἀποπέμπειν γυναῖκα ταύτην, ὡς πολέμυ μὲ
"πρὸς με σοὶ αἰτίαν ἐσομένυ· καὶ νεῶ, εἰ μὴ ἀνταποῖ
"συγγενείας τ ἐμῆς, ἀπείπασθαι τήνδε τ γαμετήν. [f] με-
"νεῖς γὰρ ὅπως ἐμὸς ἀδελφός τε καὶ φέρειν ὐκ ἀπολλαγμέ-
"νος." Φερώρας δὲ, καίπερ λόγων ἀρετῇ πειθόμενος, "μὴ ποιεῖν συγγενείας τ πρὸς τ ἀδελφὸν ἔλεγεν κινήσειν δίκαιον
"ὑδέν, [g] μήτε τ πρὸς τ γαμετὴν εὐνοιῶν· αἱρεῖσθαί τε πρό-
"τερον [h] ζωὴν ἀβίαστον, ἢ ζῶν τολμᾶν ἀπεστερῆσθαι γυναικὸς αὐτῷ
"κεχαρισμένης." Ηρώδης δὲ Φερώρᾳ μὲ ὑπεβάλλετο τ ὑπὶ τύτοις ὀργὴν, καὶ τὸν ἀνήδονον τιμωρίαν εἰσπεπραγμένος. Αν-
Herodes Antipatrum miſit ad Cæſarem. τιπάτρῳ τε ἀπεῖπε καὶ μηδὲ τῇ ἐκείνυ Φερώρᾳ τε μὴ ὁμιλεῖν, καὶ τ γυναικὸς φυλάσσεσθαι ὅ εἰς ταὐτὸν συνεσόμενον. οἱ δ' ὡμολόγυν μὲ, συνήεσαν δὲ ἡ ὥρας, καὶ συνεκώμαζον Φερώρας καὶ Αντίπατρος. ἐφοίτα δὲ ὁ λόγος, ὁμιλεῖν καὶ Αντιπάτρῳ τ Φερώρυ γυναῖκα, συμπραγούσης αὐτοῖς τὰ εἰς τ σύνοδον τ Αντιπάτρυ μητρός.

IV.

2. Patrem autem ſuſpectum habens *Antipater*, & ne ejus in ſe odium longius progrederetur metuens, ſcripſit ad amicos ſuos Romæ degentes, Herodi ſignificare jubens, ut Antipatrum primo quoque tempore mitteret ad Cæſarem. id quod Herodes fecit, & Antipatrum magnis cum muneribus miſit, necnon teſtamentum ſuum, in quo ſtatuebat ut poſt mortem ſuam regnaret Antipater, ſin vero prius moreretur, filius ſuus Herodes, quem habebat ex filia pontificis. Eodem autem tempore, quo Antipater, *Romam* profectus eſt, Syllæus Arabs, cum quidem nihil eorum præſtitiſſet quæ Cæſar imperaverat: eumque poſtu-

Herodes Antipatrum miſit ad Cæſarem.

Β'. Υφορώμυ δὲ τὸν πατέρα, καὶ δεδιὼς μὴ εἰς πλεῖον προχωροῖεν τὰ ὑ μίσυς ἐπ' αὐτῷ, γράφει πρὸς [i] τὺς ἐν τῇ Ρώμῃ φίλους, κελεύων ὑπαγγέλλειν Ηρώδῃ, πέμπειν ἡ τάχ Αντίπατρον ὡς Καίσαρα. ὃ γενομένυ, ἔπεμπεν Ηρώδης Αντίπατρον, δῶρα συνεκπέμψας ἀξιολογώτατα, καὶ ἀφιδύσιν ὐ ἡ μετ' αὐτὸν Αντίπατρον [k] ἀπεδείκνυε βασιλέα, φάσαντος δὲ τελευτᾶν, Ηρώδῃ, τὸν ὐκ τῆς τ ἀρχιερέως θυγατρὸς γεγεννημένον. συνεξορμᾷ δὲ Αντιπάτρῳ καὶ Σύλλαῖος ὁ Αραψ, μηδὲν ὧν πρόσταξε Καῖσαρ ἀφιστάμενος· καὶ Αντίπατρος αὐτοῦ κατηγορᾷ

Β'.

a Τὰ πάντα *Vat.* b Καὶ τὸ ἀλμῶ τ γ. legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, & *virginum injuriam & audaciam mulieris exponens.* c Illud καὶ inſertum dedi ex *Epiphanio.* Forſan legendum, ἐ πόλεμον ἀμφύλιον αὐτ. d Eo modo ipſe: antea erat Φερώρας. in *Cod. Buſb.* ὦ Φερώρα. e Εἶχεν *Vat.* f Μένεις μὲ γὰ ὅπως ἀδελφός τε *Vat.* g Οὔτε τὸν πρὸς τ. γ. ὑπείαν *Buſb.* h Θανεῖν *Buſb.* i Τὺς ἐν Ρώμῃ *Vat.* k Επιδείκνυε *Buſb.*

κατηγορᾶ ὅτι Καίσαρος, περὶ ὧν πρότερον Νικόλαος. κατηγορεῖτο δὲ καὶ ὑπὸ Αρέτα Σύλλαιος· [a] ὃς πολλοὺς ἀπέκτεινεν ὑπὸ Πέτρᾳ ἀξιολόγων, τῷδε γνώμῃ τῇ αὐτοῦ, καὶ μάλιστα [b] Σόημον ἄνδρα [c] τὴν ἐς πάντα ἀρετὴν πιμᾶσθαι δικαιότατον, ἀνηρικέναι δὲ καὶ Φάβατον Καίσαρος δοῦλον. καὶ Σύλλαιος αἰτίαν ἔσχεν ὑπὲρ τοιῶνδε ἐγκλημάτων. [d] Κορίνθου τοῦ Ηρώδου σωματοφύλακος τοῦ βασιλέως μάλιστα πιστευόμενος ὑπ' αὐτοῦ. τοῦτον πείθει Σύλλαιος ὅτι χρήμασι μεγάλοις Ηρώδου ἀποκτεῖναι, καὶ ὑπέσχετο. μαθὼν οὖν Φάβατος, Συλλαίου πρὸς αὐτὸν εἰρηκότος, δηγεῖται πρὸς τὸν βασιλέα. [e] ὁ δὲ Κόρινθον βασανίζει συλλαβὼν, καὶ πάντα [f] ἀνάπυστα τοῦ αὐτοῦ. συλλαμβάνει δὲ καὶ [g] δύο ἑτέρους Αραβας καταγορεύσει τῆ Κορίνθου [h] πειθόμενος, τὸν μὲν φύλαρχον ὄντα, τὸν δὲ Συλλαίου φίλον. [i] οἱ καὶ αὐτοὶ βασανιζόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς, ὡμολόγουν, ὅτι παρεῖεν ἐξοτρύνοντες μὴ μαλακίζεσθαι Κόρινθον, καὶ εἴπερ δέησις καὶ συγχειρουργήσοντες αὐτῷ τὸν φόνον. καὶ Σατορνῖνος, δηλώσεως αὐτῷ πάντων ὑπὸ Ηρώδου γενομένης, εἰς Ρώμην [k] ἐξέπεμψεν αὐτούς.

ε'. γ'. Φερώραν δὲ, ἰσχυρῶς ἐμμένοντα εὐνοίᾳ τῆς γυναικὸς, ἀναχωρεῖν εἰς τὴν αὐτοῦ Ηρώδης κελεύει. ὁ δὲ ἀσμένως ὅτι τὴν τετραρχίαν ἀπῆρεν, πολλὰ ὀμόσας ὑ πρότερον ἥξειν ἢ πύθοιτο Ηρώδην τετελευτηκότα· ὥστε καὶ νοσήσαντος τοῦ βασιλέως ἀξιωθεὶς ἥκειν ὅτι τινων πιστεύσειν [l] ἐντολῶν, ὡς ἤμελλε τελευτᾶν, ὑπέσχετο [m] ὅτι τῇ τιμῇ ὃ ὅρκος. ὁ μὲν Ηρώδης γε μιμεῖται τὸ ὅτι τοιοῦσδε ἐκείνου γνώμην [n] προαφηρημένος ἐπὶ ἔσχεν· ἀλλ' ἦκεν ὡς τὸν Φερώραν, ἐπειδὴ ὕστερον ἄρχεται νοσεῖν, [o] καὶ μεταπλήσεως αὐτῷ μὴ γενομένης. θανόντα δὲ περιστείλας ὅτι Ιεροσολύμων ἀγόμενος ταφῆς ἠξίωσε, καὶ πένθος μέγα ἐπ' αὐτῷ προέθετο. τοῦτο Αντιπάτρῳ καί τοιγε ὅτι Ρώμης πεπλοικότι κακῶν ἐγένετο ἀρχὴ, τῆς ἀδελφοκτονίας αὐτὸν [p] τιννμένου τοῦ Θεοῦ. διηγήσομαι δὲ καὶ πάντα περὶ αὐτοῦ λόγον, τοῦδε δείγμα [q] τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει ἐσόμενον, τὴν ἀρετὴν πολιτεύεσθαι ὅτι πᾶσιν.

lavit apud Cæsarem Antipater eorundem criminum, quorum ante fuerat postulatus à Nicolao. Quin & Aretas eum insimulabat interfectorum Petræ, injussu suo, multorum, & quidem primariorum virorum, & potissimum Soëmi, ob suam in omnibus virtutem honore dignissimi, insuper & necis Fabati Cæsaris servi *eum accusabat*. Et in Syllæum *quidem* instituta erat accusatio ex hujusmodi causa. Habebat Herodes rex satellitem nomine Corinthum, cui summopere fidebat. Huic suasit Syllæus grandi pecunia ut Herodem occideret. id quod ille suscepit. Hoc ubi ipsius Syllæi indicio rescivit Fabatus, regi significavit. Ille vero Corinthum comprehendi jussit, & ab eo quæstione totius criminis confessionem expressit. curavit etiam comprehendendos Arabas duos, fidem habens Corinthi indicio; quorum alter tribûs præfectus, alter Syllæi amicus erat: qui & ipsi, quæstionem de eis habente rege, confessi sunt, sese venisse ut Corinthum adhortarentur, ne animo deficeret, promittentes, si res postularet, ei operam suam ad eam cædem perpetrandam. Hæc omnia cum exposuisset Herodes Saturnino, misit eos Romam Saturninus.

Antipater & Aretas Syllæum accusans apud Cæsarem.

V.

3. Pheroram autem, in conjugis amore obstinate perseverantem, jussit Herodes in suam regionem discedere. Ille vero, cum multa jurasset non se prius rediturum quam Herodem obiisse intelligeret, libenter in suam tetrarchiam se recepit: adeo ut cum rex ægrotans eum orandum curasset ut ad se veniret, quod ei quasi moriturus vellet aliquid coram mandare, noluit propter jurisjurandi religionem. non tamen in istis eodem animo se erga fratrem gessit Herodes, suam jam ante mutando sententiam: sed postea quam Pheroras ægrotare cœperat, etiam non vocatus, ad eum visendum ibat. cumque mortuum in feretro reponendum curasset, Hierosolyma deportatum sepultura dignatus est, luctuque ingenti prosequendum edixit. Ea res Antipatro, quamvis Romam profecto, malorum fuit initium, Deo tandem reposcente ab eo fratricidii pœnas. Totam autem de eo narrationem persequar, ut in posterum hominum generi documento sit, in omni vitæ instituto adhibendam esse virtutem.

Pheroras, Herodis jussu, in tetrarchiam suam se recipit.

Pheroræ obitus.

ς'. **ΚΕΦ. δ'.**

Κατηγορία τῆς γυναικὸς Φερώρα ὑπὸ τῶν ἀπελευθέρων Φερώρα ὡς ἀναιρεθέντος Φαρμάκῳ. καὶ ὡς Ηρώδης ἐκζητήσας εὗρεν τὸ φάρμακον, κατασκευασμένον ἐπ' αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ Αντιπάτρου, ὃ βασανίσας ἔγνω τὰς Αντιπάτρου ἐπιβουλάς.

CAP. IV.

VI.

Pheroræ uxor à Pheroræ libertis accusatur occisi veneno mariti. utque Herodes, inquisitione facta, pharmacum invenit sibi à filio suo Antipatro paratum, & quæstione habita deprehendit Antipatri insidias.

Ἐπὶ δὴ Φερώρα τελευτᾷ, [r] ταφαί τε ἐγεγόνεσαν αὐτῷ, ἀπελεύθεροι δύο [s] τοῦ Φερώρα τιμίων, προσελθόντες

POst obitum Pheroræ solutasque ei exsequias, duo Pheroræ liberti, quos habuerat in pretio, Herodem *regem* adierunt,

Pheroræ liberti uxorem ejus veneficii accusant.

---

a Ως πολλοὺς ἀπεκτονὼς τὸ π. *Vat.* *b* Σοῦδον *Gall. & Epiphan.* Σόιμον *Vat.* *c* Ita *Vat. & Busb.* τὴν πάντα in *cæteris.* *d* Κορίνθου τοῦ τοῦ τις Ηρώδου juxta quosdam *Epiphanii* libros. Κορίνθος δ' ὁ τοῦ Ηρ. *Vat.* *e* Ο δὲ τὸν τὸν Κ. *Vat.* *f* Ita lego cum *Cod. Busb.* ἀνάπυστα perperam in *aliis.* *g* Δύο Αραβας in *Editis.* δύτερους Αραβας *Vat. & Hen.* à prima manu. unde cum *Josepho* in l. 2. *de Bello Jud.* δύο ἑτέρους Αραβας rescripsi. *h* Ita cum *Epiphanio*, qui vertit, *confessioni credens Corinthi.* πειθόμενον in *Editis Aliisque.* *i* Brevius in *Cod. Busb.* οἱ καὶ αὐτοὶ βασανισθέντες ὡμολόγουν. *k* Ita cum *MSS.* ἐξέπεμπεν in *Editis.* *l* Εντολῶν ὧν ἤμελλε τελευτᾷν in *Editis Aliisque.* ἐντολῶν, ἃ μέλλοι *Vat.* quod non displicet, vocula πρὶν subintellecta, aut sine ea ἃ μέλλοι τ. Verum cum *Josephus* (in l. 1. *de Bello Jud.*) habeat ὡς πεπτωκότος, levicula cum mutatione ὡς ἤμελλε τελευτᾷν reposui. *m* Επὶ τιμῇ *Vat.* *n* Προαπεφηναμένου *Vat.* forsan pro προαπεφημισμένου. quod verbum in suo codice habuisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *non tamen Herodes in his rebus imitatus illius exemplum, meliorem circa Pheroram voluntatem suæ mentis ostendens.* *o* Μεταπλήσεως αὐτῷ μηδὲ γενομένης *Busb.* *p* Τιννμένου *Vat.* perperam in *Editis* τισομένου. *q* Τῷ ἀνθρωπείῳ γενησόμενον *Gall. & Vat.* *r* Ita lego & distinguo ex conjectura, firmat *Epiphanius*, dum vertit, *Pheroræ itaque mortuo, humatoque celebritate magnifica, duo ex liberis* [*i.e. libertis*] *ejus, qui in honore habebantur, ad Herodem veniunt, postulantes* &c. in *libris* ταφῆτας [ταφῆτης *Busb.*] ἐγενόμεσθα αὐτῷ [αὐτῷ *Vat.*] ἀπελεύθεροι δύο τ. Φ. τιμίων, ἥτοι προσελθόντες, Ηρώδῃ [προσ. Ηρώδη *Busb.*] ἤξιον μὴ &c. Si quis ἥτοι retinendum censeat, aut in αὐτῷ vertendum, non refragabor. *s* Τῷ Φερώρᾳ *Vat.*

Narratio de Pheroræ veneno occiſo.

runt, rogantes ne fratris necem inultam relinqueret, ſed de eo ita miſere & infeliciter mortuo quæſtionem haberet. His verbis auſcultante rege (videbantur enim vera eſſe) dicebant illum, pridie quam ægrotaſſet, cœnaviſſe domi uxoris ſuæ, comeſoque pharmaco, quod ei in ferculo inſolito appoſitum fuiſſet, inde interiiſſe. idque pharmacum allatum fuiſſe à quadam muliere Arabica, nomine quidem amatorii (philtrum enim appellari) ſed re ipſa ad Pheroram *veneno* tollendum. Sunt autem Arabicæ mulieres veneficæ maximæ: & quæ tum inſimulabatur, eam conſtabat amicæ Syllæi eſſe amiciſſimam. eique perſuaſuras ut pharmacum venderet, eò loci *ubi habitaret* profectas fuiſſe *ajebant* matrem & ſororem uxoris Pheroræ, & in reditu ſecum illam adduxiſſe, uno die ante iſtam cœnam. His verbis incenſus rex, feminarum ſervas torſit & nonnullas liberas: cumque nihil appareret, quòd nulla earum quidquam confiteretur, tandem una vehementer cruciata nihil aliud dixit, niſi ſe Deum precari ut talibus implicaret cruciatibus matrem Antipatri, quæ illorum omnium malorum cauſa eſſet. Iſta Herodem eò perduxerunt, ut cruciatus intenderet, quo factum eſt ut omnia, mulieres torquendo, cognita haberet, convivia, clandeſtinos conventus, atque etiam verba quædam Pheroræ mulieribus enunciata, quæ ipſe ſoli dixerat Antipatro (erant autem quæ pater Antipatro in mandatis dederat, ut celaret centum talenta *ab ipſo data*, ne cum Pherora colloquia miſceret) odiumque Antipatri in patrem, & apud matrem querimonias de tam longa vita, dum interim etiam ipſe conſeneſceret, ut etiamſi regnum adipiſceretur, nunquam eo tantum delectaretur. eſſe etiam multos tum fratres tum fratrum filios, qui una ſecum in ſpem regni nutrirentur, quæ res ſpes ſibi dubias redderet: quandoquidem jam nunc, ſi quid fatale ſibi accidiſſet, fratrem ſuum, non filium, ab Herode regem conſtitui. Conquerebatur etiam de atroci regis crudelitate, & filiorum cæde; quorum malorum metu ipſe ſibi Romam proficiſcendum prudenter excogitaſſet, Pheroras autem in ſuam tetrarchiam.

Herodes Antipatri & mulierum ſecreta detegit.

Doridem Antipatri matrem Herodes ejicit è regia.

2. Conveniebant autem hæc cum ſororis ſuæ dictis, multumque, ad elevandam perfidiæ ſuſpicionem, feminas adjuvabant. Rex vero, cum in Antipatri malitia deprehendiſſet Doridem matrem illius, ubi omni ornatu, qui erat multorum talentorum, eam ſpoliaverat, poſtea dimittit, & cum feminis Pheroræ amicitiæ fœdus iniit. Maxime autem regem in filium ejus exacerbavit Samaritanus quidam

Ηρώδης, ἠξίου μὴ ἀνεκδίκητον καταλιπεῖν τὸν ἀδελφὸν τὸν νεκρὸν, ἀλλὰ ζήτησιν ποιεῖσθαι τοῦ λόγου τε καὶ δυσχερείας μεταστάσεως. ὁ δ' ὑποτραφέντος τοῖς λόγοις, πίστιν ἐδόκει, δεισπόσαι μὲν αὐτὸν ἔλεγον τῆδε τῇ γυναικὶ τῇ Φερώρα τὸ νόσου, φάρμακόν τι τοῦ σκομαθὲν ἐν βρώματι μὴ τοῦτον εἰωθότι ἐμφανέντα ὑπὸ τούτου τελευτῆσαι. κομισθὲν μέντοι γενέσθαι τὸ φάρμακον ὑπὸ γυναικός ἐκ τῆς Ἀραβίας, λόγῳ μὲν ὑπὸ τοῦ παντοίοις ἐρώτων, φίλτρον δὲ δὴ ὄνομα αὐτῷ εἶναι), τὸ δ' ἀληθὲς ὑπὸ τῇ Φερώρα τελευτῆσαι. φαρμακιδεστάτην δὲ εἶναι γυναικῶν αἱ ἐκ τῆς Ἀραβίας· ἧς δὲ ταῦτα ἐπεχάλων, ἐν τῆς Συλλαίου ἐρωμένης ἐν τοῖς μάλιστα ὡμολογεῖτο εἶναι) φίλης. πείσασά τε αὐτὴν ὑπὸ φάσκειν φαρμάκων, εἰς τὸν τόπους ἐλθεῖν, ἵνα μητὴρ τῆς Φερώρα γυναικὸς ἐν ἡ ἀδελφὴ, ἐν ἐπανῆκον αὐτὴν ἀγόμενα δεῖπνον τοῦτον ἡμέρα μιᾷ. ὑπὸ τούτων ὁ βασιλεὺς τῶν λόγων παροξυνθεὶς δῆλος τε ἐβασάνιζε τὸν γυναικῶν [b] καί τινας ἐλευθέρας, ἐν ὄντος ἀφανοῦς τοῦ πράγματος, διὰ δὲ μηδεμίαν ἐξεῖπεῖν, τελευταία τις, φεισαμένη [c] αὐτῆ τῶν ἀλγηδόνων, ἄλλο μὲν ἔφη οὐδὲν, Θεὸν δὲ [d] ὑπεκκαλεῖσθαι τοιαῦτα δὲ αἰκίας δώσειν φυσικαλεῖν τὸν Ἀντιπάτρου μητέρα, χωρὶς τῶν ἐπεχόντων αἰτίαν πᾶσι γενομένων. ταῦτα [e] εἰς ὑπόνοιαν Ἡρῴδῃ ἄγει, ἐν τὰ πάντα βασάνοις τῶν γυναικῶν [f] ἀνάπυστα ἦν, οἵ τε κῶμοι, ἐν αἱ κρυπταὶ σύνοδοι, ἐν δὴ ἐν λόγων φὴς μόνον τὸν ὑὸν εἰρημένων ἐξοίσειν φὴς τὰς Φερώρα γυναῖκας· ἦν δὲ παλάντων ἑκατὸν [g] δωρεὰν ὑπεκρύπτεσθαι [h] ὑπὸ μὴ φράζειν φὴς Φερώρᾳ φ Ἀντιπάτρῳ κέλευσις τοῦτο δὲ παιδός· μίσος τε φὴς τὸν πατέρα, ἐν ὀλοφυρμοὶ φὸς τὸν μητέρα, ὡς ὑπὸ μάκιστον δὲ παιδὸς [i] βιᾶ ἐκπεσόντα, ἐν [k] αὐτῷ μηδὲν ἐλάσσονος δὲ γήρως ὑπομεμένα, [l] ὡς μηδ' ἐλθεῖν τὸν βασιλείαν ὁμοίως εὐφραναί ποτ' αὐτόν. ὡς δ' ἐκτρέφεσθαί τε πολλὰς ὑπὸ τῇ βασιλείᾳ ἐν ἀδελφὰς καὶ ἀδελφῶν παῖδας, ἁδαμῶς ἀδεῆ τὴν ἐλπίδα [m] προκομένας τὰσφαλῶς· καὶ δὲ δὴ ἐν νῦν, εἴ τι πάσχοι αὐτὸν [n] συμβαίη, ἀδελφῷ μᾶλλον ἢ παιδὶ φ αὐτῷ κελεύειν τὴν ἀρχὴν δίδοσθαι. ὠμότητά τε πολλὴν καθηγόρει δὲ βασιλέως, ἐν τοὺς σφαγὰς τῶν ἱερῶν, φόβῳ τε μὴ ἐν αὐτῷ ἄποιτο ἤδη, τὸν μὲ ὑπὸ Ρώμης ἄραντα τέχνην ὑπονοῆσαι, Φερώραν δ' ἐπὶ τὸν αὐτῷ τετραρχίαν.

Β'. Ταῦτα δὲ συνῆδε τοῖς λόγοις τὸν ἀδελφῆς, ἐν πολὺ, δὲ μὴ ἀπιστίαν ἐπὶ ὑποπτεύεσθαι, [o] συνῆρεν αὐτᾶς. ὁ δὲ βασιλεὺς, κρατυνάμενος ὑπὸ καλὰ δὲ Ἀντιπάτρου τὴν Δωρίδα τὸν μητέρα αὐτῷ, πάντα τὸν ἐκεῖ αὐτὴν κόσμον τῶν ἀλλων πολλῶν ὄντα [p] ἀφελόμενος, ἔπεμψε αὐτὴν [q] ἐκποπέμπειν, ἐν τοῖς Φερώρα γυναιξὶν φιλίαν [r] εἰσάγεσθαι. μάλιστα δὲ ἐξώτρυνεν εἰς ὀργὴν κατ' δὲ παιδὸς τὸν βασιλέα, Σαμαρείτης ἀνὴρ

a Τῆς δὲ Φερώρα γ. *Vat.* τὸν Φερώρα γυν. *Busb.* *b* Καί τινας ἐν ἐλ. *Busb.* *c* Αὐτῆς *Vat.* *d* Επικαλεῖτο *Busb.* & *Zonar.* *e* Εἰς ὑπόστασιν *Busb. Hen.* & *Vat.* εἰς ὑπόστασιν *Epiphanius*, ut puto, qui vertit *ad inſtandum.* εἰς ἐξέτασιν legi poteſt. *f* Ita cum *Epiphanio.* ἀνάπυστα in *Editis.* *g* Sic lego. Δωριὰς *Busb.* & *Vat.* δωριᾶς *Hen.* à pr. m. δωρεὰν in *Editis Aliiſque.* *h* Illa ὑπὸ τοῦ μὴ (quæ deerant in *libris* tam *Editis* quam *MSS.*) inſerta dedi ipſius *Joſephi* auctoritate nixus, qui (in *lib.* 1. *de Bello Jud.*) iſta habet, δέκα γὰρ αὐτοῦ πρὸ ἑκατὸν τάλαντα ἐκρύπτετο, ὑπὸ τοῦ μὴ Δημήτριος Φερώρᾳ. *i* Βιᾶν *Busb. Vat.* & *Hen.* à pr. m. *k* Ita *Vat.* & *Busb.* αὐτῷ & mox γένους in *Editis Aliiſque.* *l* Ως μηδ' ἂν ἐλθεῖν *Vat.* ὡς μηδ' αἰδοῖος τοῦ τοῦ βασιλείας ἤθελεν, εἴπερ αὐτοῦ γένοιτο, διὰ γῆρας ἤδη αὐτοῦ ἐπικείμενον *Zonar.* *m* Ita *Busb.* προκομμένας in *ceteris.* *n* Vocem συμβαίη acceptam debemus *Cod. Busb.* *o* Ita quidem lego cum *Cod. Busb.* niſi quod συνῆγεν αὐτοῖς in συνῆρεν αὐτᾶς mutaverim. ταῦτα, συνῆδε δὲ τοῖς λόγοις τοῦ ἀδελφῆς ἐν πολὺ, δὲ μὴ ἀπιστίαν ἐπιτυπτεύεσθαι, συνῆγεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, κρατυνάμενος ἐπὶ καλὰ δὲ Αντ. τ. Δ. &c. in *Editis Aliiſque.* *Epiphanius* vertit, *Quibus Herodes auditis, agnoſcebat ſororis ſuæ ſermones, quos ad ſe ſæpius detuleras. Incitabatur autem rex ſuper Antipatri nequitia, juſſitque matrem ejus ornamenta ſua cuncta contradere, quæ multorum conſtabant pretio talentorum. quæ poſtquam abſtulit rejecit eam, & in amicitiam mulierum Pheroræ pro damnatione dedicavit.* Si quis malit, ταῦτα, συνῆδε δὲ τ. λ. τ. ἀδελφῆς, πολὺ &c. prout edidi, per me licet. *p* Αφαιρεῖται *Zonar.* qui ad hunc modum rem exponit, τούτοις ἤδη κατηγορεῖ Αντιπάτρου ὁ βασιλεὺς, ἀφαιρεῖται μὲ τὴν οἰκείαν μητέρα τῶν Δωρίδα τὸν ἐκεῖ αὐτῆ πάντα κόσμον, πολλῶν ὄντα πολλῶν· αὐτὴν δὲ ἐκποπέμπειν &c. *q* Εκπέμπειν (*foras ejicit*) legiſſe videtur *Epiphan.* *r* Ita lego cum *Cod. Busb.* εἰσιέναι in *Editis Aliiſque.*

ἀνὴρ

ἀνὴρ Ἀντίπατρος, ὑπιλεγόμενοι τ ὑὸν τ βασιλέως Ἀντίπατρον, ἄλλά τε αὐτ ὀνειδίζων τοῖς βασάνοις κατεπτὼν, καὶ ὅτι [a] ῥᾳδιουργασάμενος φάρμακον θανάσιμον, δοὺς Φερώρᾳ, κελεύσας τ αὐτ ὑποδημίαν αὐτ, [b] ἵν' ὡς πλεῖστον ἀφεστηκὼς τ ὀφθαλμῶν τούτοις ὑποτοπασμῶν, ᾗ παλαὶ δύναται καὶ νομίσῃ μὴ Ἀντίφιλον ἐξ Αἰγύπτου τὸ φάρμακον, ἕνα τ Ἀντιπάτρου φίλων, ξαλῆναι δὲ ὡς Φερώραν ὑπὸ [c] Θευδίωνος ἀδελφοῦ τ μητρὸς Ἀντιπάτρου τ βασιλέως παιδὸς, καὶ ὅτως ἐλθεῖν τὸ φάρμακον εἰς τ γυναῖκα τ Φερώρου, δόντος φυλάσσειν τ ἀνδρὸς αὐτῆς. ἡ δὲ ὁμολογεῖ μὲν ἀναχρίναντος τ βασιλέως, [d] καὶ δραμοῦσα ὡς νομίσῃ, [e] ῥίπτει κατ' τέγους αὐτῆς, ἡ μὲν τελευτᾷ, διὰ πόδας τ πλώσεως γενομένης. καὶ ὅτως ἐπεὶ [f] ἀνεκτήσατο αὐτῆς, ἄδειάν τε αὐτῇ ὑπισχνέμενος καὶ τοῖς οἰκείοις [g] μηδὲν ἐπ' ἀφανισμῷ τἀληθοῦς τρεπομένῃ, τρέψειν γεμίσῃ κακοῖς τοῖς ὑστάτοις ἀπειλοῦντα προθεμένῃ, ὑπισχνεῖται, ἢ ὄμοσεν, ἢ μὴν [h] ἐρήσειν τὰ πάντα ὃν ἐτράχθη τρόπον, λέγουσα μὲ, ὡς ἔφασ ἅπαντες τ ἀνθρώπων, ἀληθῆ τὰ πάντα. "[i] ἐκομίσθη γὰρ ὑπ τ Αἰγύπτου τὸ φάρμακον τ' Ἀντι- "φίλου, ἀδελφός τε ὑπείρου ἰατρὸς ὢν ἐπόησε· καὶ Θευ- "δίωνος ὡς ἡμᾶς κομίσαντος, ἐφύλαξον αὐτὸ, ᾗ Φε- "ρώρᾳ λαβοῦσα ὅτι σὲ ὑπ' Ἀντιπάτρου ἡτοιμασμένον. "ἐπεὶ οὖν ὑπόσχ Φερώρας, καὶ [k] ἐθεράπευες αὐτὸν ἀφικό- "μενος, ὁρῶν σὸν τ εὔνοιαν [l] ᾗ σὲ αὐτὸν ἔχῃ, ἐπεκλά- "σθη τε τῇ ἀγνοίᾳ, καὶ μεταχαλέσας με, ὦ γύναι, φη- "σὶ, ᾐδώδυσέ μοι Ἀντίπατρος ὅτι παῖδι μὲ ᾗ [m] ἑαυτῷ, "ἀδελφῷ δὲ ᾗ ἐμῷ, θανάσιμόν τε γνώμιον σωθεὶς καὶ "φάρμακον ὁ ἀλαζονήσοιτο [n] αὐτῇ πεπορισμένος. νῦν "οὖν, ἐπειδὴ ὅ, τε ἀδελφὸς ὑδὲν ἀρετῇ ἢ πρότερον "ἐχρῆτο [o] ᾗ ἐμοῦ ὑφαιρῶν ὤπλαν, ἐμέ τε ἐλπὶς οὐκ εἰς "μαχρὰν ἀπίστως ᾗ βίου, φέρε, μὴ γνώμῃ ἀδελφοκτόνῳ "[p] ὑποπεσάμεν προπάτορας τοὺς ἑαυτῆς, ὦ φάρμακον, "[q] καὶ ἐμοῦ βλέποντος, [r] κομίσασά τε ὑδὲν εἰς ἀνα- "λώσεως πρόσωπον ᾗ ἀνδρὸς ταῖς σπουδαῖς· καὶ ὃ μὲν πλεῖστον "καύσασα ᾗ φαρμάκου τυχεῖν, ὑπολείπεται δὲ ὀλί- "γον, ἵνα εἰ Φερώρᾳ μεταξάντος, [s] πιεῖσα κακῶς αὐτὴν "ὁ βασιλεὺς, [t] μεθίσατο διάφασιν ποιουμένη τ ἀναλῶσαι."

Ταῦτα εἰποῦσα, τό, τε φάρμακον καὶ τ πυξίδα εἰς ὃ μέσον παρῆγεν. καὶ ἀδελφὸς δὲ Ἀντιφίλου ἕτερος καὶ μήτηρ αὐτῆς, ἀνάγκης τε καὶ βασάνων σφοδρότητι, [u] ταὐτὰ ἔλεγον, καὶ ἐγνώριζον τ πυξίδα. κατηγορεῖτο δὲ καὶ ᾗ ἀρχιερέως ἡ θυγατὴρ, γυνὴ δὲ ᾗ βασιλέως, ὡς πάντων τούτων ἴστωρ γενομένη, [x] κρύψαι τε προθυμηθεῖσα αὐτά. ᾗ διὰ παῖδα Ἡρώδης ἐκείνην τε ἐξέβαλε, ᾗ τ υἱὸν αὐτῆς ἐξήλλαξε τ διαθήκης, [y] εἰς ὃ βασιλεύσας μεμνημένον ἐκεί- νου· καὶ τ πενθερὸν τιμῶ ἀρχιερωσύνῃ ἀφείλατο Σίμωνα

nomine Antipater, ipſius Antipatri regis filii procurator, qui inter cruciatus dixit & alia, & hæc in primis; paratum ab Antipatro mortiferum venenum, quod Pheroræ dediſſet, eique mandaſſet ut cum peregre profectus eſſet, ne in minimam rei hujuſmodi ſuſpicionem veniret, id patri porrigeret, allatumque fuiſſe id venenum ex Ægypto per Antiphilum, unum de amicis Antipatri, miſſum inde ad Pheroram à Theudione fratre matris Antipatri regis filii, atque ita perveniſſe ad uxorem Pheroræ, cui ſervandum Pheroras tradidiſſet. Illa vero cum rex eam *iſta de re* interrogaſſet, id quod erat confeſſa eſt; & quaſi venenum petitum ſe foras proripuiſſet, ſeipſam de tecto præcipitat; ſed in pedes delapſa non interiit. Atque ita, poſteaquam ipſam recreaſſet, eique & omnibus domeſticis veniam promittendo, dummodo nihil de veritate celaret, porroque extremos cruciatus *minando*, ſi obſtinate aliquid reticere decreviſſet; pollicetur, juravitque ſeſe rem omnem uti geſta eſſet dicturam, id quod fecit, nihil niſi verum, ut plerique dixerunt, proferens. "Apportatum eſt venenum, inquit, ex "Ægypto per Antiphilum, qui id ſui cujuſdam "fratris medici opera habuerat: cumq; Theu- "dio illud ad nos pertuliſſet, ipſa ſervavi ac- "ceptum à fratre meo, paratum ab Antipatro "adverſum te. Igitur cum Pheroras ægrota- "ret, & tu ad eum curandum veniſſes, ille, "animadverſa tua in ſe benevolentia, fractus "animo me evocat, &, ô uxor, inquit, circum- "venit Antipater me, dum in ſuum ipſius pa- "trem eundemque meum fratrem conſilia ca- "pit mortifera, & quod iis ſubſerviat vene- "num comparat. Nunc igitur, quandoqui- "dem frater meus facile oſtendit nihil ſe de "priſtina ſua erga me virtute diminuere, & "ego non diu ſuperſtitem fore me ſpero, age, "ne parricidali animo majores meos impiem, "affer venenum, & ſpectante me combure. "ſeque, cum illud attuliſſet, ſine cunctatione "viri mandatis obſequutam eſſe, maximaque "pharmaci parte in ignem conjecta, parum "ſibi reſervaſſe, ut ſi poſt obitum Pheroræ in- "clementius ipſam tractaret rex, vita decede- "ret *patiendi* neceſſitatem effugiens." His dictis, pyxidem cum veneno in medium protulit. Quin & alter Antiphili frater & mater ejus, tormentorum vehementia compulſi, eadem fatebantur, & pyxidem *quam attulerant* agnoſcebant. Inſuper & pontificis filia, eademque regis uxor, accuſata eſt, ut quæ hæc omnia ſciviſſet & celare voluiſſet. Hanc ob cauſam repudiavit eam Herodes, ejuſque filium de teſtamento ſuo expunxit, quod ejus, ut qui regnaturus eſſet, meminerit: ſocerum quoque ſuum Simonem Boëthi filium pontificatu

Antipater Semarita Antipatrum accuſat.

Pheroræ uxoris confeſſio.

Mariammen pontificis filiam dimittit Herodes filiumque ejus de teſtamento expungit.

a Παρασκευασμένον Busb. b Ἵν' ὡσαεὶ ἀφεστὼς τ τοιούτοις Vat. ἵν', ὡς πλεῖστον ἀφεστὼς τ τοιούτων ὑπόντων. Busb. c Ita cum Cod. Busb. Θευδίωνος μητρὸς Αντιπάτρου ἀδελφοῦ in reliquis. d Καὶ ἀπιὼν νομίσῃ Zonar. e Ῥίπτει κατὰ τῶν τέγους ἑαυτὴν Busb. & Zonar. f Ita etiam Epiphan. ἀνακτήσατο αὐτὴν ſolus Hen. g Μὴ ἐπ' ἀφανισμῷ Busb. h Ἐρεῖν Busb. Vat. & Zonar. i Κομισθῆναι γὰρ ὅτι φησὶ, & mox ἀδελφὸς ὁ Busb. & Vat. k Ἐθεράπευεν Hen. à pr. m. l Ita Busb. & Vat. διὰ in Editis Aliiſque. m Αὐτοῦ Busb. & Vat. n Forſan αὐτῷ. o Περὶ ἐμὲ & mox ἐμοῦ τι Busb. p Ἀντιπατρικὸν Busb. & Vat. q Καίπου τι Busb. & Vat. r Κομίσασά τε Busb. & Vat. ſ Ita Busb. πιεῖσοι Hen. à pr. m. πιεῖσαι in Editis. t Sic Cod. Busb. μεθίστατο in Editis. μεθίστατο αὐτῇ Vat. καθίστατο Hen. à pr. m. u Ita Busb. & Vat. ταῦτα in reliquis. x Sic Busb. πρόσθεν αφ. in ceteris. y Ita plane Zonaras. ſi quis malit εἰς τὸ βασιλεύσαι μετ' Ἀντίπατρον μεμνημ. per me licet. εἰς ὃ βασιλεύσει μετ' αὐτὸν, καὶ τ π. in Editis Aliiſque. εἰς ἃς βασιλεύσει μ. ἀ. Hen. à prima manu. εἰ ὁ βασιλεύσει μεινεῖν, καὶ τ π. Vat. quo fere modo legiſſe videatur Epiphan. qui vertit, *filium autem ejus ex teſtamento delevit in ceteris permanente.* Eſt qui μεινεῖν αὐτὸν legendum eſſe conjicit, è veſtigiis Cod. Vat.

a Καθίστατο

Simoni pontificatum abrogat Herodes, & Theophilum facit pontificem.

ficatu abdicavit, & eum honorem ad Matthiam Theophili filium, natu Hierosolymitanum, detulit.

3. Dum hæc fiunt, venit Roma Bathyllus Antipatri libertus: &, quæstione habita, deprehensus est venenum afferre, quod Antipatri matri & Pheroræ traderet, ut si prius in regem vires non habuisset, eum illo tollerent. Venerunt & Roma literæ ab Herodis amicis, consilio & rogatu Antipatri, in quibus insimulabantur Archelaus & Philippus, quasi patrem ob interemptos Alexandrum & Aristobulum vituperassent, eorumque misereserent: seque jam à patre non aliam ob causam accersi dicerent, quam ut evocati ab eo similiter necarentur. obtinueratque ab amicis Antipater magnis largitionibus, ut sibi ad hæc operam suam commodarent. Quinetiam ipse Antipater de illis ad patrem scripsit, atrocibus eos onerans criminibus; & *sub finem* eos omnino excusat, juvenes esse dicens, eorumque verba ætati imputans. ipse interim decertabat contra Syllæum, & colendis primoribus incumbebat, comparatis splendidis ornamentis ducentorum talentorum pretio. Mirum autem alicui videatur, quod septimum jam mensem tam multa adversus eum moverentur in Judæa, quorum ipse omnium ignarus esset. Verum in causa erat diligens itinerum custodia, atque hominum in Antipatrum odium: nemo enim erat qui suo periculo libenter vellet illius incolumitati consulere.

Archelaus & Philippus ab Antipatro accusantur.

τ̃ ϑ̃ Βοηδῦ, [a] καθισᾶ δὲ Ματθίαν [b] τ̃ Θεοφίλυ, Ιεροσολυμίτ̃ γένει.

γ'. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Βάθυλλος ἐκ Ρώμης ἀπελεύθερος Ἀντιπάτρου παρῆν, ὃ βασανισθεὶς εὑρίσκε) φάρμακον κομίζων, δώσων [c] τῇ τε αὐτ̃ μητρὶ τ̃ Φερώρα, ὡς εἰ ὅ πρότερον μὴ ἄποιδο τ̃ βασιλέως, τούτῳ γ̃ μᾶλλον συνδρίζοιντο αὐτόν. [d] ἀφίκετο δὲ γράμματα παρὰ τ̃ ἐν Ρώμῃ φίλων τ̃ Ἡρώδῃ, [e] γνώμῃ τ̃ ὑπαγορεύσῃ Ἀντιπάτρου, ὅτι κατηγορία Ἀρχελάου τ̃ Φιλίππου συγκέιμενα· ὡς δῆθεν διαβάλλοιεν τε τ̃ πατέρα ὅτι σφαγῇ τ̃ περὶ Ἀριστόβουλον τ̃ Ἀλέξανδρον, δι' οἴκτου δὲ τ̃ αὐτ̃ λαμβάνοιεν· [f] ἤδη γὰρ ἐκαλοῦντο ὑπὸ τ̃ πατρὸς, οὐχ ὡς ἐφ' ἑτέροις, [g] ἀλλ' ὅτι σφ καὶ κείνους προσαπολωλέναι τ̃ κλήσεως αὐτ̃ γινομένης. Ταῦτα δὲ μεγάλων μισθῶν οἱ φίλοι τ̃ Ἀντιπάτρῳ συνέγραφον. γράφει δὲ τ̃ αὐτ̃ τοὺς Ἀντιπάτρου τ̃ πατρὶ περὶ αὐτ̃ ὅτι μείζους τ̃ αἰτιῶν, τ̃ παντελῶς ἀπαλλάττει [h] φάσκων αὐτὰ μειράκια, τ̃ δὲ λόγων τ̃ ἡλικίᾳ τ̃ ἀναθέσιν ποιούμενος. αὐτὸς δὲ, δι' ὧν τὰ περὶ Σύλλαιον ἠγωνίζετο, τ̃ περὶ θεραπείαν τ̃ πρώτων ἀνδρῶν ἐγεγόνει, κόσμῳ τε [i] ἀμπρεπεῖς ταλάντων ἐώνητο διακοσίων. Θαυμάσαι δ' ἄν τις ὅπ [k] τοσῶνδε ὁ Ἰουδαία κατ' αὐτ̃ κεκινημένων μισὶ πρότερον ἐπὶ, ὑδὲν αὐτ̃ δῆλον γένοιτο. αἴτιον δ' ἦν ἥτε ἀκρίβεια καὶ φυλακὴ τ̃ ὁδῶν, καὶ [l] μῖσος τ̃ ἀνθρώπων ὅ πρὸς Ἀντίπαλρον· ὑδεὶς γὰρ ἦν ὃς προθύμως, κινδυνεύῳ τ̃ αὐτ̃, ποιοῖτο τ̃ ἐκείνῳ ἀσφαλειῶν καθίστατο.

Antipater Româ navigans ad patrem venit. utque à Nicolao Damasceno accusatur, & capitis damnatus à patre, & à Quintilio Varo, tunc Syriæ præside, in vinculis adservatur, donec ea de re certior factus esset Cæsar.

Κατάπλους Ἀντιπάτρου ἐκ Ρώμης πρὸς τὸν πατέρα. καὶ ὡς κατηγορηθεὶς ὑπὸ Νικολάου τ̃ Δαμασκηνοῦ, καὶ κατεγνωσθεὶς θανάτου ὑπὸ τ̃ πατρὸς, & ὑπὸ Κοϊντιλίου Οὔαρου τ̃ τότε πεπιστευμένου τὴν Συρίαν, ἐδέθη μέχρι τ̃ ἐσομένης ἀγγελίας ὑπὸ Καίσαρος.

Herodes scribit Antipatro ut redire maturaret.

HErodes vero, cum ei scripsisset Antipater, sese brevi omnibus rite confectis venturum, rescripsit, ira dissimulata, *cavere* jubens ne diu moraretur in itinere, ne quid sibi eo absente incommodi accideret: simulque leviter conquerebatur de ejus matre, promittens sese, postquam ille venisset, querelas illas missum facturum; atque modis omnibus amorem in illum præ se ferebat, ne quid ille suspicatus reditum ad ipsum non maturaret, sed *diutius* Romæ degens regno insidiaretur, & in ipsum etiam aliquid moliretur. Has literas accepit Antipater in Cilicia, cum quidem prius Tarenti eas accepisset quæ Pheroræ obitum declarabant: quem quidem obitum doluit, non Pheroræ amore, sed quia mortuus esset non interfecto patre, quod se facturum susceperat. Ubi autem ad Celende-

Ἡρώδης δὲ, Ἀντιπάτρῳ γράφοτος πρὸς αὐτὸν, ὡς [m] τὰ πάντα οὐ χρὴ διαπεπραγμένος τρόπου ἥξοι ἐν τάχει, ὑπεκρυφάμενος τ̃ ὀργὴν ἀντιπαρῄνει, κελεύων [n] μὴ βραδύνῃ εἰς τ̃ ὁδὸν, [o] μή τι πάθοι παρὰ τ̃ ἐκδημίαν αὐτ̃· ἅμα δ [p] μητρὸς κηλουμένου ὡς ὀλίγον, [q] κατηγορίαν μέμψεως ἐπαγγελλόμενος τοῖς πρὸς αὐτὴν, ὁπότε ἐκεῖνος ἀφίκοιτο. σπουδή τε τρόπῳ φιλοτιμίᾳ τ̃ πρὸς αὐτὸν ἐνεδείκνυτο, δηθὲν μή τι ὑποπτήσας ὑπεραλλοίτο μ̃ ὁδὸς τοῖς πρὸς αὐτὸν, τ̃ δὲ Ρώμῃ [r] ἐνδιατρίβοντος ἐφεδρεύοι τ̃ βασιλείᾳ, καὶ δή τι [s] διαπράσσοιτο κατ' αὐτ̃. τούτοις ἐν Κιλικίᾳ τοῖς γράμμασιν ὑπετυγχάνει, τοῖς δὲ τ̃ Φερώρᾳ τελευτὴν διασαφοῦσιν, ἐν Τάραντι πρότερον· ἧς τε ἤνεγκεν οὐκ εὐνοίᾳ τ̃ Φερώρᾳ, διότι δὲ ϑ̃ παιδὸς τ̃ ἀναιρέσιν ὃ διαπραξάμενος, ὥσπερ ὑπέσχετο, ἀπέθανεν. περὶ δὲ Κελέυ-

---

a Καθίσατος solus *Vat.* b Τὸν τ̃ Theoph. *Hen.* à pr. m. c Ita cum *Busb.* δώσων τε τῇ αὐτ̃ in *Editis Aliisque.* δώσων τι τῇ ἑαυτ̃ *Vat.* d Ἀφίκετο *Busb. Vat.* & *Hen.* e Illud γνώμῃ reliqui consentientibus tribus *MSS.* & *Epiphanio*, qui vertit, *consilio Antipatri & dissimione.* f Ἤδη γὰ παλαιὸς *Busb.* g Ἀλλ' ὅτι τοῖς περὶκείνοις ἐφεσπολελοιπόσι πατρολέτορι αὐτ̃ γενέσθαι *Vat.* πρόσπολλοῖς hîc loci habet *Cod. Gall.* h Φάσκων τὰ μειράκια τ̃ δὲ τ̃ ἡλ. τ. ἀ π. αὐτὸς ϑ τὰ περὶ Σ. ἀ. ϑ ἠγωνίζετο τ. πρ. ἐγ. κόσμῳ τε ἀξιοπρεπὴς τάλαντα ἐώνητο διακοσίων *Vat.* i Ἀξιοπρεπὴς *Busb. Hen. Vat.* & *Gall.* k Τοσούτων *Vat.* l Μίσος τ̃ ἀν. τὸ κατὰ Α. ἀ. γ. ἦν ὃς πρ. αὐτ̃ προθύμως τ̃ οἱουσοῦν ἀσφαλῶν κ. *Vat.* m Τὰ πάντα ἦ χρὼ διαπεπραγμένον ἥξειν *Vat.* n Μὴ ἀπονοεῖ τ̃ εἰς τὸν ὁδὸν *Vat.* o Ita *Busb.* μηδέτι in *cæteris.* p Μητρὸς αὐτ̃ *Vat.* q Ita cum *Cod. Busb.* (ut ἡνεγκε μέμψεως in l. 1. *de B. J.*) καθιστὰς in *Editis.* καθῆκε *Vat.* καθήκοντος *Gall.* ἐπαγγελλόμενος μέμψεως αὐτ̃ ἐπαγγ. juxta *Zonaram.* r Vocem κτίσιον, quæ post ἐνδιατρίβοντος erat in *Editis Aliisque*, ejiciendam censui auctoritate *Cod. Busb.* Quid in suo codice habuerit *Epiphanius*, conjiciat, cui lubet, ex ejus versione, *ne Rome demorans aliquas sibi possibilitates pararet, & in regno Rom. muneris alicujus fiens minister* &c. s Illud καὶ è *Cod. Vat.* t Διαπράσσοιτο τι αὐτ̃ *Vat.* & *Hen.* à pr. m.

a Eis-

Κελένδεριν τ' Κιλικίας γενόμενος ἐπεδίαζεν ἤδη δεῖ τ' οἰκαδε πλεῖν, δεινῶς τῇ ἐκβολῇ τ' μητρὸς λελυπημένος. καὶ τ' φίλων οἱ μὲν ἐκέλευον αὐτὸν ζητά τι προσδοκῆσαι ἐπέχειν, οἱ δὲ μὴ διαμέλλειν τ' οἴκαδε πλεῖν· λύσειν γὰρ προσγενόμενον αἰτίαν πᾶσαν, ἃς καὶ νεῖν ἔχ ἑτέρωθεν, ἀλλὰ ἀφ' τ' ἐκείνου ἀπουσίαν, ἰσχυὰ τοῖς κατηγόροις ὑποφανέσθαι. τούτοις πειθεὶς ἔπλει τε καὶ προσέσχε τῷ Σεβαστῷ λιμένι λεγομένῳ, ὃν κατασκευάσας Ἡρῴδης πολλῶν χρημάτων ὑπὲρ τιμὴν τῆς Καίσαρος, καλεῖ Σεβαστόν. ὁ πρῶτος δ' ἐν τῷ Ἀντίπατρος ἤδη τοῖς κακοῖς, μήτε προσόντος αὐτῷ μηδενὸς, μήτε προσαγορεύοντος, ὥσπερ ὅτε ὤχετο μετ' εὐχῶν καὶ ἀγαθῶν ὑπεφημισάτων· ταῖς δ' ἐναντιωτάταις ἀραῖς οὐκ ἐκωλύοντο αὐτὸν δέχεσθαι, ποινὰ τοῖς ἀδελφοῖς ὑποτίνειν ὑπειληφότες.

β'. Ἐτύγχανε δὲ ὁ Ἱεροσολύμοις κατὰ τοῦτον τ' καιρὸν Οὐάρος [b] Κοϊντίλιος, ἀφ' οὗ Σατορνίνῳ. τ' ὁ Συρίας ἀρχῆς ἀπεσταλμένος, [c] ἦκων δὲ αὐτός τε σύμβουλος Ἡρῴδῃ, δεῖ τ' ἐνεστηκότων αὐτῷ δεήσεων. καὶ αὐτοῦ συνεδρεύοντων, παρῆν ὁ Ἀντίπατρος ἀδήλως αὐτῷ ἐκπύστου γεγονότος. εἴσεισι δὲ εἰς τὸ βασίλειον, ἐπὶ πορφυρίδος ἀμπεχόμενος. καὶ αὐτὸν μὲ δέχονται οἱ ὑπὸ θύραις, ἀνείργουσι δὲ τοὺς φίλους. ἐθορυβεῖτο δὲ ἤδη σαφῶς οἷ ἐληλύθοι καταγνοῦσι, ἐπειδὴ καὶ ὁ πατὴρ αὐτὸν προσίοντα οὐ προσέβαλε τε καὶ ἀπεώσατο, ἀδελφοκτονίαν τε ὑπεγκαλῶν καὶ βάλλουσιν ὀλέθρῳ τ' ἐπ' αὐτῷ, πάντων τε ἀκροατὴν καὶ δικαστὴν ἔσεσθαι Οὐάρον τῇ αἰσίου. καὶ ὁ μὲ τοιούτῳ κακῷ ἅμα τε ἀκροαθέντος καὶ παρόντος τῷ μεγέθει φερόμενος ὤχετο, ὑπαντιάζουσι δ' [d] αὐτῷ ἥ τε μήτηρ καὶ ἡ γυνή· αὕτη δὲ ἦν ἡ γενομένη Ἀντιγόνῳ παῖς τῷ ποτὲ Ἡρῴδου Ἰουδαίων βεβασιλευκότι· παρ' ὧν τὰ πάντα ἐκμαθὼν ὁ Ἡρῴδης τ' ἀγῶνος ἦν.

γ'. Τῇ δ' ἑξῆς [e] σωνήδρευε μὲ Οὐάρος τε καὶ ὁ βασιλεὺς, εἰσεκλήθησ δὲ καὶ οἱ ἀμφοῖν φίλοι, καὶ οἱ συγγενεῖς βασιλέως, Σαλώμη τε ἡ ἀδελφὴ, [f] εἴ τι τινὲς μηνύσειν ἔμελλον, καὶ ὧν [g] τινες βάσανοι γεγόνασιν, δοῦλοί τε μητρῷοι τοῦ Ἀντιπάτρου, μικρῷ πρότερον συνειλημμένοι ἢ ἐκεῖνον ἥκειν, ὑποφολιὼ φέροντες, ἧς τὸ κεφάλαιον τ' γεγραμμένων ἦν, "μὴ [h] ἐπανιέναι, ὡς πάντων τῷ πατρὶ ἡκόντων "εἰς [i] πύστιν, μόνην τε ἂν καταφυγὴν αὐτῷ λιπέσθαι Καί- "σαρα, καὶ σὺν αὐτῇ δὲ μὴ ὡς πατρὶ ὑποχείριον γενέσθαι." Ἀντιπάτρου δὲ προσπεσόντος τῷ πατρὶ πρὸς τὰ γόνατα, καὶ ἱκετεύοντος μὴ προδιαγνωσμένῳ καταγνῶναι δίκαιον, ἀλλ' ἀκροάσεως [k] αὖθ γενομένης τῷ πατρὶ, ἀκεραίως μένειν δυναμένῳ, τοῦτον κελεύσας Ἡρῴδης ἀπάγειν εἰς μέσον, "αὐτὸς ὠλοφύρατο τῶν παίδων τ' ποιή- "σεως, ἐπὶ τοιαύταις αὐτῷ τύχαις [l] γενομένῳ, εἰς "Ἀντίπατρον ἐμβαλεῖν αὖθ τὸ γῆρας. προφάς τε καὶ παι- "δεύσεις ἃς ποιήσατο αὐτοῦ ἐξηρύμμενος, καὶ πλού- "του εὐχμείαν ὁ χαρεὶς ὡς ἐθελήσειαν προτιθεῖς εἰς

rim in Ciliciam venit, dubitare cœpit utrum in patriam ire deberet, matris ejectionem ferens iniquissime. Atque amicorum quidem alii suadebant ut exitum alicubi exspectaret, alii vero ut sine mora domum rediret: adventu enim suo crimen *matris* omne soluturum, at nunc una ejus absentia confirmatos esse delatores. Ab his persuasus oram solvit, appellitque ad portum nomine Sebastum, quem magno sumptu constructum in honorem Augusti Sebastum appellavit Herodes. Jam mala sua in conspectu habuit Antipater, utpote quod nemo ei obviam prodiret, salutaret nemo, ut in ejus discessu factum fuerat, cum quidem ei fausta omnia comprecati fuissent: quin è contra eum, nemine prohibente, exsecrabantur, putantes venire ad dandas de nece fratrum pœnas.

Antipater, Sebastum portum appulsus, male excipitur.

2. Erat eo tempore Hierosolymis Quintilius Varus; missus Saturnino successor ad gubernandam Syriam: veneratque Herodis rogatu, ut ei super præsentibus negotiis consilium daret. Atque his concilium habentibus, supervenit Antipater, ignarus totius negotii, & in palatium purpuratus adhuc intrat. Eum janitores ingredi sinunt, amicos excludunt. Tum vero ille turbari, quò redactus esset plane intelligens; præsertim cum à patre, ad quem salutandum accedebat, repelleretur, ei fratrum necem perpetratam & patris tentatam exprobrante; ac postridie Varum aditurum, & de toto negotio judicaturum *dicente*. Et ille quidem, tanto malo audito pariterque imminente, ad ejus magnitudinem animo distractus abiit, moxque ei occurrunt mater & uxor: (illa autem erat Antigoni filia, ejus qui ante Herodem regnaverat in Judæa) è quibus cum rem omnem resciviſſet, sese ad causæ suæ defensionem præparavit.

Quintilius Varus Syriæ præfes.

3. Postero die consederunt in concilio Varus & rex, advocatis eò utriusque amicis, regisque consanguineis, & ejusdem sorore Salome, & iis qui crimen aliquod indicaturi erant, & iis de quibus habita fuerat quæstio, & matris Antipatri servis, qui paulo ante ejus adventum comprehensi fuerant, literas ferentes, quarum summa hæc erat: "Ne reveniret, pa- "trem enim de tota re certiorem esse factum, "jamque hoc unum ei supereſſe perfugium, "ut ad Cæsarem se reciperet, neve simul cum "ipsa in patris manus veniret." Cum autem Antipater sese patris ad pedes abjecisset, orassetque ne quidquam de se ex præjudicata opinione decerneret, sed sibi audientiam faceret pater, ut qui integer mansurus sit & incorruptus, Herodes, eo in medio collocari jusso, "de "filiis suis conqueri aggreditur, per quos tot "infortunia perpessus, in senectute incidisset in "improbitatem Antipatri. Deinde memorabat, "quantum curæ illis educandis instituendisque "impenderit, quantumque divitiarum opportu- "ne illis, quandocunq; voluerint, ad omnia sup- "peditarit,

Antipater judicio sistitur coram Varo.

Ab Herode accusatur.

a Ἐπὶ τιμῇ τ' Κ. *Busb.* *b* Ita *Busb.* Κοϊντίλιος in *Editis* omnibus. Κοΐντιλλος *Vat.* Vide *Var. Lect.* ad pag. 745. *c* Ἦκων δὲ καὶ αὐτὸς *Busb.* ἦκων δὲ αὐτὸς τε *Hen.* & *Vat.* *d* Ita *Busb.* αὐτὸν in *reliquis*, tam *Editis* quam *MSS.* *e* Συνήδρευον *Zonar.* *f* Εἴτ' ἄτινες *Vat.* *g* Vocem τινὲς non agnoscit *Vat.* *h* Ἐπανιέναι *Hen.* & *Vat.* ἐπανήκειν *Busb.* & *Zonar.* *i* Ita ex conjectura. πίστιν in *Editis* & *MSS.* *k* Fuit cum putarem aut legendum esse αὐτῷ, aut δυναμένῳ. *l* Γενομένην, σφόδρα οὖν τ' δυσμενείας ὑπερβαλλούσης, καὶ εἰς Ant. *Busb.* γενομένῃ, σφόδρα ἢ τ' δυσμενείας ὑπερβαλλούσης τ' σφόδρα, καὶ εἰς Ant. *Vat.* in *Epiphanii* versione, *quod tales illi filios habere contigisset, per quos fortunæ tales exsurgerent, aut unde tantam divinitatis indignationem comparaverit, ut sua senectus in Antipatri nequitias incidisset.*

"peditarit, quibus ſe nihil profeciſſe quo mi-
"nus inſidiis illorum in vitæ diſcrimen addu-
"ceretur; ut citius quam fata ſinerent, aut
"quam jure liceret paterve vellet, ſcelerate re-
"gnum arriperet. Sibique mirum videri aje-
"bat, qua ſpe elatus Antipater, quave auda-
"cia fretus eo uſque procedere non dubitârit.
"Succeſſorem enim imperii jam ſcripto teſta-
"mento deſignatum fuiſſe, ſibi quoque viven-
"ti nec dignitatis ſplendore nec poteſtatis
"amplitudine cedere, talenta etiam quinqua-
"ginta, proventum in ſingulos annos, tuliſſe,
"cumque Romam proficiſceretur, dono acce-
"piſſe talenta trecenta in viaticum. Quin &
"ipſi objiciebat, quod fratrum, ſi quidem eo-
"rum, ut qui improbi eſſent, accuſationem in-
"ſtituiſſet, imitator exſtiterat: ſin vero ut qui
"boni fuiſſent, quod inique adverſus tales
"conſanguineos criminationes ad ſe attulerat.
"Se enim nec comperiſſe de iis quicquam niſi
"ejus indicio, nec quicquam eorum quæ per-
"peſſi ſunt ſtatuiſſe niſi ex illius ſententia &
"conſilio: quos ipſum omni crimine abſolve-
"re, quippe parricidii illorum hæredem con-
"ſtitutum.

Nicolaus Damaſcenus Antipatri crimina exaggerat.

4. Hæc dicenti Herodi obortæ lachrymæ finem dicendi fecere. Atque Nicolaus Damaſcenus, qui & regi amicus erat & convictor prope quotidianus, & pleriſque ſuis rebus, quemadmodum agebantur, interfuerat, cum eum rogaſſet rex ut reliqua adderet, quæ pertinerent ad criminum probationem & redargutionem perſequebatur. Tum Antipater, ut cauſam ſuam defenderet, ad patrem converſus, & quæcunque eſſent paternæ in eum benevolentiæ exempla percurrens, honores ipſi habitos enumerabat, qui nunquam ei obtigiſſent, niſi ſua in ipſum pietate eos promeruiſſet:

Antipatri defenſio.

"ſe enim quæcunque providenda erant ſoler-
"ter proſpexiſſe, & ſicubi res manuum ope-
"ram poſtularet ſuo labore omnia confeciſſe;
"atque haud veriſimile eſſe, ut qui patrem
"aliorum ab inſidiis eripuerit, ipſe ei inſidia-
"retur, & virtutem, quam in iis opprimendis
"oſtenderat, malitia, hujuſmodi facinora co-
"mitante, obſcuraret. præſertim cum jam an-
"te, nemine vetante, regni ſucceſſor declara-
"tus fuerit, & in partes venerit honorum qui-
"bus in præſens tempus fruitur. atq; haud con-
"ſentaneum eſſe, ut qui rerum omnium dimi-
"dium ſine periculo & cum dignitate teneret,
"totum cum infamia & diſcrimine cupide
"appeteret, dum in incerto ſit an obtineri
"poſſit: maximeque, poſtquam vidiſſet quam
"gravia perpeſſi ſunt fratres; quorum ipſe,
"cum forſan delituiſſent, index erat & accu-
"ſator, itemque ſupplicii autor, quamprimum
"nefarii in patrem ſceleris convicti fuerunt.
"Atque iſtæ quidem, in quas domi venerat,
"contentiones argumento eſſe, quam ſincera
"fide & benevolentia in patrem ſe geſſerit.
"Quæ vero Romæ egerit, teſtatiſſima eſſe

"πάντα. ὧν οὐδὲν ἐπ' ἐμποδίσματι γενέσθαι τῷ μὴ
"οὐκ ὀπιβυλῇ τῇ ἐκείνου κινδυνοῦσαι τελευτᾶν, ὑπὲρ
"τοῦ ἡᾶσον δυστεβῶς τὴν βασιλείαν ὀφλαβεῖν,
"ἢ φύσεως νόμῳ μεταξάντος, εὐχῇ τε τοῦ πατρὸς
"καὶ δίκῃ. τοῦτο Ἀντίπατρον θαυμάζειν, πίνων ἐλπί-
"δι ἐπαρθεὶς θαρσύνειν ὅτι τοιαῦτα χρῆν μὴ [a] ὑπο-
"πτεῦσαι. ἀφίδοξον μὲν γὰρ ὑποφήνασθαι ἀφ'
"γεγραμμάτων τῆς ἀρχῆς, ζῶντος δὲ ἐπ' οὐδενὶ [b] μει-
"ονεκτεῖν, ἀξιώματός τε ὑπεροχείᾳ καὶ δυνάμει ἐξου-
"σίας, πεντήκοντα μὲν τάλαντα ἐπέτειον πρόσοδον
"κομιζόμενον, δωρεαὶ δ' εἰληφότα οὐδὲν τῆς εἰς Ρώ-
"μην πρεσβείας παλάντων ἀελθμόν. ἐπικαλεῖ δὲ
"καὶ τῶν ἀδελφῶν, εἰ μὲν πονηρῶν γεγονότων κατη-
"γορίαν προθεμένῳ, μιμητὴν γεγονότι· εἰ δὲ μὴ [c] ἀφ'
"ἁγνῆς τοιῶνδε ἐπαγωγὰς ἐπάγοντι αὐτῷ τῶν συγγε-
"νῶν. τὰ γὰρ πάντα ὑδαμόθεν ἀλλὰ μιμήσει τῇ ἐκεί-
"νου μεμαθηκότα, πρόξαι τὰ ἐπ' αὐτοῖς πεπρα-
"γμένα γνώμῃ τῇ ἐκείνου· οὓς ἀπολύειν κακοῦ παν-
"τὸς κληρονόμον τῆς πατροκτονίας αὐτοῖς καθιστά-
"μενον.

Δ'. Ταῦθ' ἅμα λέγων εἰς δάκρυα τρέπεται, λέ-
γειν τε ἄπορος ἦν. καὶ Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς
φίλος τε ὢν τοῦ βασιλέως, καὶ τὰ πάντα συνδιατρί-
βων ἐκείνῳ, καὶ τοῖς πράγμασιν ὧν παρεῖναι
τρόπον ὠφελημενεστάτως, δεηθέντι τῷ βασιλεῖ τὰ λοιπὰ
εἰπεῖν, [d] ἔλεγεν ὁπόσα ἀποδείξεών τε καὶ ἐλέγχων ἐχό-
μενα ἦν. καὶ τὴν Ἀντιπάτρου κατὰ διχομηνίαν πρὸς
τὸν πατέρα τετραμμένου, καὶ ὁπόσα φιλοφρονήμα-
τα τῆς εὐνοίας πρὸς αὐτὸν διεξιόντος, τὰς τιμὰς
αὐτῷ ὑπῆρχον αὐτῷ προφερόμενος, [e] ἃς μὴ ἂν ποτε
γενέσθαι μὴ οὐκ ἀρετῆς ἀξίῳ περὶ αὐτὸν γεγονότι·
"καὶ γὰρ ὁπόσα προϊδεῖν δέησεις πάντων προβου-
"λεύσαντος εὖ, εἴτε τινὰ ἐδεῖτο χειρῶν πόνῳ τῷ
"αὐτοῦ ὑπερπονήσαι τὰ πάντα, εἰκός τε οὐκ ἔστι τὸν
"ἀλλαχόθεν ἐπιβουλῶν τὸν πατέρα ἐξελόμενον αὐτὸν
"ὀπιβουλευτικῇ κατασκευῇ, καὶ ἀφανίζοντα ἀρετικὸν
"ἐπ' ἐκείνοις ἐμαρτυρεῖτο, κακίᾳ τῇ ὅτι τοῖσδε [f] μελ-
"λήσῃ συνιέναι. [g] καίτοιγε τοῦ βασιλεύοντος ἀφέ-
"δρον προσποδεδεῖχθαι, καὶ τοῦ συναπολαυσομένου
"πιθανοῦ, αἰ εἰς τὸ παρὸν πεῖσαι, οὐκ ὑπεκκωλύσαι.
"εἰκός τε οὐκ ἔστι πάντων ἀκινδύνως καὶ μετ'
"ἀρετῆς ἔχοντα τὸν ἡμίσειαν, μὴ φόβων καὶ κινδύ-
"φίλος δ' ὅλως, ἄδηλον εἰ δυναμένου προσγενέσθαι· καὶ
"ζῶντα πεπαμένου τὸν ζημίαν τῶν ἀδελφῶν, καὶ μᾶλλ-
"τὸν μὴ καὶ κατηγορητὸν γενόμενον λανθάνειν δυνα-
"μένων, κολασθήν τε ἐπεὶ φανεροὶ κατέστησε πονηροὶ τοὺς πρὸς
"τὸν πατέρα ὄντες. ἢ τάδε μὲν αὐτῷ τὸν ἐκεῖθεν ἠγωνι-
"σμένων παραδείγματα ἔστι, τὸν ἀκράτῳ εὐνοίᾳ πρὸς τὸν
"πατέρα πεπολιτευμένων. τὸν δ'' ὅτι Ρώμης μάρτυρα ἔστι
"Καίσαρα,

[a] Ita cum *Cod. Vat.* ὑπειτεσπῆναι in *reliquis*. [b] Ita cum *Cod. Vat.* πλεονεκτεῖν in *cæteris*. [c] Διαιτητῆς, teſte *Suida*, ἀφ' ὧν τοὺς προφήτας exponitur apud *Græcos Bibliorum Interpretes*, in *Pſ.* 24. v. 3. atque ita hîc loci ἀφ' ἁγνῆς accipio. [d] Illud ἔλεγεν e *Cod. Busb.* [e] Voculas ἃς μὴ reſtitui è *Cod. Vat.* [f] Ita lego ex conjectura. μέλλων in *Editis* & *MSS.* Forſan & ἢ ante ἀφανίζοντα & ἐπὶ ante τοῖσδε commode ſatis abeſſe poſſunt. [g] In *Græcis* omnibus, καίτοιγε τοῦ μέλλοντος. Verum cum μέλλοντος vox nihili ſit, aut βασιλεύοντος aut βασιλείας reponendum cenſeo, fretus auctoritate *Epiphanii*, qui vertit, *præſertim, cum ſucceſſor regni fuiſſet oſtenſus* &c.

"Καίσαρα, ὅπως τῷ Θεῷ ἀπατηθῆναι μὴ οἷόν τε
"ὄντα. ὧν πίστιν εἶναι τὰ ὑπ' ἐκείνου γεγράμ-
"μενα, ὧν ὑ κακῶς ἔχειν ἰσχυρότερος
"εἶναι τοὺς ἀφθόνους τῶν φασιάζειν αὐτοὺς παρεσκευά-
"σαν, τοὺς πλείους ἀποδημίᾳ τῇ αὐτοῦ σωτεθῆναι
"φοβῆς τοῖς ἐχθροῖς ἐγγενομένης, ἣν οὐκ ἂν αὐτοῖς
"ὑπόνοιαν παραγενέσθαι." Ἀφαδάλλοντα δὲ
καὶ τοὺς βασάνους εἰς ψευδολογίαν, ὡς τῆς ἀνάγκης
φύσιν ἐχούσης διδάσκειν τὸ ὑποπτεύειν, ἡδονῇ τὰ
πολλὰ τῶν ἐφεστηκότων λέγειν, [a] καὶ παρέχοντα αὐ-
τὸν εἰς βάσανον.

ε'. Ἐπὶ τούτοις τοιούτοις τῆς συμφορᾶς γενομένης· σφό-
δρα γὰρ ὠφέλησεν Ἀντίπατρον, δάκρυσίν τε καὶ [b] αἰ-
σχίστῃ τῇ προσώπῃ χρώμενον, ὥστε καὶ τοῖς ἐχθροῖς δ'
οἴκτου καταστῆναι, [c] φανερὸν δὲ καὶ Ἡρώδῃ ἤδη κεκα-
μπόμενόν τι τῇ γνώμῃ, κἂν μὴ βούλόμενον ἔκδηλον εἶ)
Νικόλαος ἀρξάμενος οἷς τε ὁ βασιλεὺς κατήρξατο
[d] λόγοις, μειζόνως ἐκδεινῶν, καὶ ὁπόσα ἐκ βασάνων ἢ
μαρτυρίων συνῆγε [e] τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐγκλήματος.
"μάλιστα δὲ τὴν ἀρετὴν ὑπερπολὺ ἐξηγεῖτο τῆς βασι-
"λέως, ἣν εἰς τε προφὰς καὶ παιδεύματα χρησά-
"μενος τὴν ἡλικίαν, ὠδαμῶθεν εὐσχίζ ὀνησιφόρων αὐτῷ, περι-
"πλέων ἑτέροις ἀφ' ἑτέρων. κατέσχε γὰρ οὐχ' ὕπως θαυ-
"μάζειν τὴν προτέρων τὴν ἀβουλίαν· νεωτέρους γὰρ καὶ
"κακίᾳ συμβούλων διεφθαρμένους ἀπαλείψαι τὰ τῆς
"φύσεως διαμάρτήματα, ἀρχῆς [f] θᾶσσον ἢ χρόνῳ μεταποιεῖ-
"σθαι σπουδάσαντας. Ἀντιπάτρῳ δ' ἂν δικαίως τῷ
"[g] μαιείαν κατεπλαγῶναι, μὴ μόνον ὑπὸ γε παλαιᾶς
"[h] εὐεργετηθέντα τὸν λογισμὸν ὥσπερ τὰ ἰσχνότατα τῶν
"ἑρπετῶν μὴ μαλαχθέντος, κατόπιν γε καὶ εἰς τοιούς
"ἐγγινομένης μαλακίας γε ἀδικεῖν τοὺς εὐεργέτας, ἀλλὰ
"μηδὲ ταῖς τύχαις τῶν ἀδελφῶν παρεῖς τὸ γε μιμητὸν
"αὐτῷ κατασῆναι τὴν ὠμότητος ἐμποδὼν ἑαυτοῦ. κατ-
"τοιγε, ὦ Ἀντίπατρε, τῶν ἀδελφῶν μηνυτὴς τε ὢν τολ-
"μήσας αὐτοὺς ἦς, καὶ ἐρμηνεὺς τῶν ἐλέγχων, καὶ κολα-
"σῆς τῶν πεφωραμένων. [k] καὶ γε τῷ ἐπ' ἐκείνοις ἐγκα-
"λεῖμεν θυμῷ χρῆσθαι μὴ ἐλλείποντος, ἀλλὰ γε μιμεῖσθαι
"τὴν ἀσέλγειαν [l] αὐτῷ σπουδάσαντος ἐκπεπλήγμεθα, εὐ-
"ρίσκοντες [m] κἀκεῖνα οὐκ ἐπ' ἀσφαλείᾳ γε πατρὸς, ἀλλ'
"ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν ἀδελφῶν πεφραγμένα, ὅπως μισοπονηρίᾳ
"τῇ καθ' αὐτῷ φιλοπάτωρ εἶ) πεπιστευμένος, ἀδεεστέραν
"ἐπ' αὐτῷ κακουργεῖν σφαλάσθαι δύναμιν. ὃ δὴ καὶ τοῖς
"ἔργοις παρέσησας. [n] ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αἰτήσεις ἐφ'
"οἷς ἤλεγχες πονηροὺς γεγονότας, καὶ τοὺς ὁμοπραγήσαντας
"αὐτοῖς οὐχ ὑποδίδους, φανερὸν τοῖς πᾶσι καθιστὰς ὡς καὶ
"συνθήκας πρὸς αὐτοὺς κρύφα γε πατρὸς ποιησάμενος, [o] ἐπαν
"ἔλαθε καθηγορεῖν, βουλόμενος σοὶ τὴν ἐπιβουλὴν τοῦ πατροκτο-
"νίας κερδᾶναι κρύφα, μόνας, καὶ δυοῖν ἀγώνοιν εὐφροσύνην παρ-
"σχόμενος, τρόπον γε σὸν ἀξίαν. φανερῶς μὲν γε κρύφα τῶν ἀδελφῶν, ᾧ

"Cæsari, quem æque difficile est ac Deum
"ipsum fallere & decipere: quibus fidem fa-
"ciunt literæ ab eo missæ, quas periniquum
"esse hominum, id sibi proponentium ut se-
"ditionem turbasque moverent, calumniis
"posthaberi, ad quas magna ex parte confin-
"gendas otii abunde nactos esse inimicos,
"dum ipse abesset, quod se præsente nunquam
"habere potuerint." Quinetiam in quæstio-
nes invehebat, quibus factum est ut falsa dice-
rentur, quasi ea esset vis necessitatis ut homi-
nes ei subjectos adigeret ad multa loquenda in
dominantium gratiam: tandemque sese in
quæstionem offerebat.

5. Cum ex his dictis mutatio facta esset
totius confessus, (miserebat enim eos valde
Antipatri, qui obsoleto vultu magnam vim la-
chrymarum profundebat, adeo ut ejus etiam
adversarii misericordia commoverentur; im-
mo & ipsum Herodem jam flecti apparebat,
licet id animadverti nollet) Nicolaus oratio-
nem à rege cœptam atrocius persequens, ar- *Nicolaus Damascenus accusationem ab Herode cœptam prosequitur.*
gumenta omnia ad accusationem firmandam,
quæ ex quæstionibus aut testium fide haberi
poterant, densabat. "Imprimis vero regis vir-
"tutem prædicabat, & merita in bene edu-
"candis instituendisque liberis, quorum ille
"non modo fructum perciperet nullum, sed in-
"de in alias ex aliis incideret calamitates. Ne-
"que tamen adeo se mirari priorum filiorum
"temeritatem: fuisse enim juvenes, & à ma-
"lis consultoribus corruptos, ut majori quam
"oporteret fruendi imperii festinatione à na-
"turæ legibus desciscerent. At Antipatri stu-
"pendum plane scelus, quem tot patris
"merita non flexerint, venenati in morem
"animantis, nisi quod hujus quoque generis
"feritas aliquid creditur benefactis emolliri;
"nec *fratrum* quidem miseranda exempla
"absterruerint, quo minus eos imitaretur ob-
"firmato in duritatem animo. Atqui tu ipse,
"*inquit*, ô Antipater, index fuisti facinoris
"fratrum, tu argumenta suppeditasti, tu in
"convictos ut animadverteretur fecisti. Nec
"id culpamus quod in illis iram satiasti: sed
"hoc miramur te tam subito æmulatum ipso-
"rum improbitatem: & hinc discimus quæ
"fecisti antea, in iis propositam tibi fuisse non
"salutem patris, sed fratrum perniciem, dum
"insectando scilicet ipsorum malitiam id con-
"sequutus ut patris amans filius credereris,
"majores inde vires & audaciam ad scelus
"aggrediendum sumeres. id quod docet res
"ipsa. Item & fratres sustulisti ob ea quæ il-
"los nequam factos redargueras: at conscios &
"adjutores eorum non dedidisti, ut facile omni-
"bus appareat, te tacito cum his fœdere inito
"accusationem ingressum, eo nimirum ani-
"mo ut solus parricidii compos fieres, & ex
"duabus concertationibus duplicem, sed utram-
"que tuo dignam ingenio, perciperes voluptа-
"tem. palam quidem confectis fratribus, quo
"nomine,

a Paulo aliter legit & distinguit *Busb.* ad hunc scilicet modum; καὶ τὸν Θεὸν παρέχοντα ἑαυτὸν εἰς βάσανον. ἐπὶ τούτοις τοιούτοις δὲ συμφορᾶς γέγον. σφόδρα γὰρ &c. dein ἔκδηλον εἶναι. ὁ δὲ Νικόλαος &c. atque ita fere legisse & distinxisse visus est *Epiphanius.* b Ἰσχνότερα δὲ πρ. *Vat.* c Φανερὸν δὲ ἤδη καὶ Ἡρώδῃ εἶναι *Vat.* d Παλιλογεῖν post λόγοις addunt *Vat.* & *Epiphan.* e Mallem ἀπόδ. f Ita *Vat.* Θᾶσσον ἢ χρημάτων μετ. in *Editis Aliisque.* g Μανίαν *Vat.* & *Epiphan.* h Εὐεργετηθεὶς *Vat.* i Vocula τῶν non agnoscit *Vat.* k Eo modo *Vat.* Ἐκ τοῦ τῶν ἐπ' ἐκ. in *Editis Aliisque.* l Illud αὐτῶν è *Cod. Vat.* m Κἀκεῖνά σου οὐκ ἐπ' ἀσφ. *Vat.* n In *Cod. Vat.* ἅμα δὲ & τ. o Ἐπὰν εἶπον *Vat.*

"nomine, tanquam rem præclare geſſiſſes, ul-
"tro gloriaris, & merito quidem; ſin minus,
"tu illis pejor, qui clam patris vitæ inſidiatus
"es, illos, non quod patri moliti eſſent necem,
"odio habens, (nam ſi id eſſet non te obli-
"gaſſes eodem crimine) ſed quod regni hæ-
"redes eſſent juſtiores: patrem autem inter-
"ficere voluiſti, ſcilicet fratribus ſuperadditum,
"ut periculum effugeres, ne quæ in eos ca-
"lumniatus es celeriter detegerentur, & quæ
"tu meritus es ſupplicia ea de infelici patre
"exigeres, repertor non vulgaris parricidii, ſed
"quale hactenus ignorat *hominum* vita. Non
"enim tantum patri filius inſidiatus es, ſed &
"amanti te, beneficiis ab eo affectus, re ipſa
"jam particeps regni, & ſucceſſor etiam de-
"ſignatus, immo & voluptatem imperii jam
"ante capere nequaquam prohibitus, ſpe futu-
"ræ poſſeſſionis certiſſima præmunitus, con-
"ſcripta patris voluntate. At tu non Herodis
"bonitate, ſed pravitate ingenii tui res metie-
"baris, id agens, ut patri indulgentiſſimo par-
"tem quæ ei reſtabat de imperio auferres, &
"cujus conſervator volueras dici, eum reipſa
"conareris interficere: ac quaſi non ſatis eſ-
"ſet temet malum eſſe, matrem etiam tuis
"peſſimis conſiliis impleſti, atque fratrum con-
"cordiam diſſociaſti; ac deinde patrem fe-
"ram appellare auſus es, ipſe peſſimos ſerpen-
"tes exſuperans feritate animi, unde illud vi-
"rus in proximos ſanguine & tantorum tibi
"bonorum auctores in promptu eſſet, ſtipato
"ſatellitiis, armato aſtubus, nec virorum tan-
"tum ſed & mulierum adverſus ſenem, quaſi
"tuus ille odio tam injuſto inſeſſus animus ad
"maleficia non ſufficeret. Et nunc apparere
"hîc audes, ut poſt tortos homines, liberos,
"ſervos, viros, feminas, tuam unius ob cau-
"ſam, poſt tot indicia eorum qui tecum con-
"ſpiraverant, veritatem oppugnes: quaſi quod
"patrem rebus humanis voluiſti eximere pa-
"rum ſit, niſi inſuper evertas legem in te ſcri-
"ptam, & Vari æquitatem, & ipſam vim ju-
"ſtitiæ. Itane tuæ confidis audaciæ & impu-
"dentiæ, ut etiam tormentis temetipſum ſub-
"jici velis, dum prius habitis quæſtionibus fi-
"dem detrahis, ut illi ſcilicet, qui patrem
"tuum ſalvum voluerunt, mendaces habean-
"tur; illis vero credatur quæſtionibus quas tu
"rexiſti? Quando regem liberabis, Vare,
"à conſanguineorum injuriis? quando ex-
"ſtingues portentum illud hominis, eum dico
"qui in fratrum perniciem patris amorem ſimu-
"lavit; ac deinde cum ſolus brevi regno eſſet
"potiturus, fata ejus maxime omnium præcipi-
"tare voluit? Scis quippe parricidium in omnem
"ferri injuriam, *& naturæ pariter ac vitæ ho-
"minum eſſe infeſtum, nec ideo minus eſſe *par-
"ricidium* quia tantummodo cogitatum; &
"qui non punit, naturæ ipſi facere injuriam.

Multa præterea contra Antipatrum addidit Nicolaus.

6. Addidit ſuper hæc *Nicolaus* de matre Antipatri nonnulla, quæ illa garrulitate muliebri effutierat, conſultos vates, & ſacra facta quibus rex devoveretur; & quæ in Pheroræ

"χαὶ ἠαάλλω ὡς ὅπὶ τοῖς μεγίστοις, χαὶ λίω ἄξιον ὕπὸ
"φρονεῖν, εἰ δὲ μήγε, σὺ χείρων οἷς χρύπλειν δόλον χα-
"τὰ τῦ πατρὸς [a] συνετίθεις, ἐχείνως μὲν, ὐχ ὡς
"τῷ πατρὶ ὅπιβεβυλευχότας μισῶν, ὐ γὰρ ἂν ἐξώ-
"χειλας αὐτὸς [b] αὐτοῖς ὅπὶ τοιᾶξιν τοῦ πλησίαν,
"ἀλλ' ὡς ἀρχιδόχυς τῆς ἠγεμονίας σε διχμότερον ἂν
"γενομένυς· τὸν δὲ πατέρα ὅπισφάζειν τοῖς ἀδελ-
"φοῖς, ἵνα [c] ῆσσον ὡς ἐχείνων ὅπιχειτα-λῆυθαι μὴ
"ἐλεγχθῆς, χαὶ ὧν αὐτὸς δίχας τοῦ ἔχειν ἄξι-
"[d] γένοι, τύτλω τοῦ τῦ δυσυχῦς εἰσπεάξας πα-
"τρὸς, ὅπιυῶν πατροχτονίαν ὐ χοινλὶ, ἀλλ' οἵαν μέ-
"χει νῦν ὐχ ἱςόρησεν ὁ βίος. ὐχ υἱὸς γὰρ μόνον πα-
"τρὶ ἐπεβύλλυες, ἀλλὰ χαὶ φιλῦντι χαὶ ευεργετιχό-
"τι, χοινωνὸς τῆς βασιλείας ὢν τοῖς ἔργοις χαὶ ἀφά-
"δοχος τοφαιθείς, χαὶ τλὼ μὲν ἡδονὴν τῆς ἐξυ-
"σίας ἤδη τοφλαμβάνειν μὴ ὅπιτεχωλυμένος, ἐλπί-
"δα δὲ τλὼ εἰσαῦθις γνώμη τῦ πατρὸς χαὶ χράμμασι
"τοφησφαλισμένος. ἀλλ' ὐχ ἄρα τῇ Ηρώδυ ἀρε-
"τῇ τὰ τοάγματα, γνώμη δὲ χαὶ ποτεία ἔχεινος
"τῇ ἑαυτῦ, βυλόμενος ἕ πάντων σοι ὑπαχύσαντος πα-
"τρὸς χαὶ τὸ μέσος ἀφαιρεῖσθαι· χαὶ ὃν τοσοπούυ
"τοῖς λόγοις σώζειν, τοῖς ἔργοις τῦτον ἀφανίσαι ζητῶν,
"χαὶ μὴ μόνον αὐτὸς ποτηρὸς χαθιςάμενος, ἀλλὰ χαὶ ⸗
"μητέρα ὢ ἐπενόεις πιμπλὰς, χαὶ ςασιοποιῶν τλὼ εὖ-
"νοιαν τοῖς ἀδελφοῖς, χαὶ τολμῶν θηλίον ὑποχαλεῖν ⸗
"πατέρα, παντὸς ἐρπετῦ χαλεπωτέραν ⸗ ἀφάνοιαν χατε-
"σχευασμένος, ἢ ⸗ ἐχεῖνον ἰὸν ὅπὶ τὺς συγγενεςάτυς ὑ
"τὺς ὅπὶ τοσύτοις εὐεργέτας παρεχάλεις ὅπὶ συμμα-
"χίας φυλάχων, χαὶ τίχνας ἀνδρῶν χαὶ γυναιχῶν φρασ-
"σόμενος χτ' ἕ γέροντος, ὥσπερ ὐχ ἀρχύσης σῦ ⸗ ἀφα-
"νοίας μῖσος ὃ ὑποιχύρῦν τοθαςῆσαι. ὑ νῦν ἐλήλυθας
"μὴ βασάνυς ἐλευθέρων οἰχετῶν ἀνδράσι ὑ γυναιξὶν διὰ
"σὲ γενομένας, μηύσεις ⸗ συνωμοτῶν, ἀντιλέγειν τῇ
"ἀληθείᾳ ατεύδων, χαὶ ὐχὶ μόνον ⸗ πατέρα ἀναιρεῖν
"μεμελετηχὼς ὐχ ἕ ἀνθρωπείυ, ἀλλ' ἤδη χαὶ νόμον χα-
"τὰ σῦ γεγραμμένον, χαὶ τλὼ ἀρετλὼ ἕ Οὐάρυ, χαὶ τῷ
"διχαίῳ τλὼ φύσιν. ὅτας ἄρα [e] τῇ ἀναιδείᾳ πεποιθὼς
"ὥστε χαὶ βασανίζεσθαι ἀξιοῖς, χαὶ ψευδεῖς λέγων τὰς
"βασάνυς ⸗ τοφεβεβασανισμένων, ἵν' ⓘ μὴ ῥυόμενοί σε
"⸗ πατέρα ἐχχρυθῶσιν ἕ ἀληθευκέναι· αἱ δὲ σαὶ βά-
"σανοι [f] δοχῶσι πιςαί; ὑ ῥύσῃ Οὔαρε ⸗ βασιλέα ⸗ ἐπι-
"ρείας ⸗ συγγενῶν; ὃδὲ ἀπολεῖς πονηρὸν θηρίον, ἐπ'
"ὀλέθρῳ μὲ ⸗ ἀδελφῶν εὐνοίαν τοφασυνόμενον ἕ πάλρος,
"ἔνθα δὲ μέλλοι χτ' μόνας ταχέως ἀποίσασθαι ⸗ βασι-
"λείαν, πάντων αὖτῷ θανασιμώτατον ἀναφαινόμενον;
"γνὺς ὅτι τοαλροχλονία χοινὸν ὅςιν ἀδίχημα ὑ ⸗ φύσεως
"ὑ ἕ βίυ, πεφυχῶς ὃδὲν ἧσσων ὡς ἕ βεβυλευμένυ·
"χαὶ ὁ μὴ χολάζων ἀδιχῶ ⸗ φύσιν.

5'. Περσπίθει ἤδη τὰ ⸗ μητρὸς Αντιπάτρυ, ὁπόσα
τοὸς τινας ἦν χυφολογίᾳ γυναιχείως εἰρημένα, μαντείας τε
ὑ θυσίας ὅτι ἕ βασιλῆ γενομένας, ὑ ὁπόσα μὴ ⸗ Φερώρυ
γυναιχὸς

a Συντιθεὶς *Vat.* *b* Αὐτὸς deeſt *Vat.* mox αὐτὺς pro αὐτοῖς malit Cl. *Lowthius.* Forſan σὺν αὐτοῖς legendum, aut συνεξώχειλας αὐτὺς αὐτοῖς. *c* In *Editis* ῆσσον. ſed θᾶσσον malui cum Cl. *Lowthio.* *d* Γένοιο & mox εἰσπραξοιο *Bunb.* *e* Illa τῇ ἀναιδείᾳ πεποιθὼς ὥστε ὑ βασανίζεσθαι ἀξιοῖς, & è *Cod Vat.* deprompta, & à *Veteri Interprete* confirmata, in textum recepimus. *f* Ita *Vat.* δεξοπσαι in *Editis Aliiſque.* * Eſt qui vertit, *neque minus naturæ ac vitæ hominum eſſe infeſtum, quam ei cui exitium molitur.*

a Ita

γωγὸν Ἀντιπάτρῳ ἀπέλυντο μετὰ οἴνου καὶ λύμης ἐρωτικῆς, τῶν τε βασάνων τὰς ἀνακρίσεις καὶ ὁπόσα μαρτυρίων ἐχόμενα. πολλὰ δὲ καὶ παντοῖα λῷ, τὰ μὲ προμεμασμένα, τὰ δὲ προς ὀξέως ἀπαγγέλεσθαί τε καὶ βεβαιοῦσθαι ἐφευρημένα. οἱ γὰρ ἄνθρωποι κἂν εἴ τι φόβου ἕνεκα Ἀντιπάτρου, μὴ διαθρασάμενοι τὰ αὐτοῦ, σιγῇ παρεδίδοσαν, ὁρῶντες αὐτὸν ὀφλόντα τὰς κατηγορίας τ' ἀρξάντων γεγονότα, καὶ τ' ποτὲ πολλῷ ὕστερον συζᾶσαι τύχῃ προφανῶς αὐτὸν τοῖς ἐχθροῖς προδεδοκῆσθαι, οἱ καὶ ἁπλήστως μίσους ἕνεκα αὐτὸν διεφορεῖτο, [τότε πάντα ἐξέφερον.] κατάσκοπος δὲ ὁ τοσοῦτον ἔχθρας τ' ὀπιχειρηκότων κατηγορεῖν, ὡς μεγάθει τόλμης ὢν ἐπινόησιν κακῶν, καὶ δυσμενείας τὴν πρὸς τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς, φόνου καὶ ἀλληλοφθορίων ἀναπεπλεκὼς τὸν οἶκον, ᾧ μήτε μίσει τινὶ δίκαιον μήτε φιλίᾳ δι' εὔνοιαν χρώμενος, ἀλλ' ὡς μελλήσοντι αὐτῷ συμφέρειν. ὧν ἁπάντων οὐκ ὀλίγους αὐτοῖς Ⓐ πολλοὶ προαισχοπιμφθέντες, οἵπερ δὴ μάλιστα ἀρετῇ κρίνειν πεφύκασιν ὅτι τοῖς προγόμασι, διὰ ὃ μὴ ὀργῆς ἀπαλλαγέντες ὅτι φερόντων τοῖς γιγνομένοις, καὶ καταδοὰς ὧν τοῖς πρὶν εἰρηκόσι ποιεῖσθαι, προγεγονυίας ἀδείας ἐξέφερον εἰς μέσον ὁπόσα εἰδεῖεν. πολύτροποί τε καὶ ὅλῳ ἀποδείξεως ἦσαν, ὥστε μόλις ψεύδους αἰτίαν ἐγκαλεῖσθαι δυνάμενοι, ἀφ' ὧν μήτε εὐνοίᾳ τῇ πρὸς Ἡρῴδην λέγειν τοὺς πολλούς, μήτε ὑποψίᾳ κινδύνων, σιγῆς ἐφ' οἷς ἔχοιεν εἰπεῖν ἐγκαλυμένης. ἀλλὰ τῷ πονηρά τε ἡγεῖσθαι τὰ πράγματα, καὶ τ' Ἀντίπατρον ὑπ' ἀσφαλείᾳ τῇ Ἡρῴδου, πονηρίᾳ δὲ τῇ αὐτοῦ, πάσης ἄξιον τιμωρίας. [d]πολλά τε ἦν ἃ καὶ προλαβόντων οἷς μὴ παρηγγέλετο εἰπεῖν ἀγορευόμενα, ὥστε Ⓑ Ἀντίπατρον καὶ τὸ ὅτι πλεῖστα πάντα δεινότατον ὄντα ψεύσασθαι καὶ [e]ἀπαρυθριάσαι, μηδὲ ὅσον ἀπὸ φωνῆς [f]ὅτι τὸ ἀντιλέγειν τ' ἰσχὺν εἰσφέρεσθαι. Νικολάου δὲ παυσαμένου τῶν τε λόγων καὶ τῶν ἐλέγχων, Οὖαρος [g]ἐκέλευσεν Ἀντίπατρον [h]ἐπ' ἀπολογίαν τῶν ἐγκλημάτων χωρεῖν, εἴπερ ἄρα προσκευαὶ δ' μὴ ὀλόχῳ τοῖς ὑπαφερομένοις εἴη. καὶ γὰρ αὐτὸς εὐχεσθαι καὶ Ⓒ πατέρα εἰδέναι τῶν ὁμοίων εὐχόμενον, μηδὲν αὐτὸν ἀδικοῦντα φαρᾶν. ὁ δ' ὅτι φῶμα ἔκειτο ἀναπεφαγμένος, τῷ τε Θεῷ καὶ πᾶσι προσπίπτειν τὸ ὅτι μαρτυρήσαι αὐτῷ μηδὲν ἀδικεῖν, ἢ τιμωρίοις ἐμφανέσι φθάσῃσαι, μὴ ὄκνον ὑπόβουλον αὐτὸν δ' πατρὸς γεγονέναι. εἰωθότες μὲν καὶ πάντες οἷς ὑπολείπει ἀρετῆς, ὁπότε μὲν ἐγχειρεῖταί τινα κακῶν, [k]οἷς τὸ θεῖον τὸ πᾶσιν προδατυγχάνειν ἀφορίσαντες, γνώμῃ τῇ αὐτῶν ὅτι τὰ ἔργα χωρεῖν· ὁπότε δὲ φορώμενοι κινδυνεύοιεν δίκαιον ὑποχεῖν, κατ' ὀλίγον αὐτοῖς μαρτυρεῖν τὰ πάντα [l]κατέπεσεν. ὃ δὴ καὶ τῷ Ἀντιπάτρῳ συμβεβήκει. τὰ πάντα γὰρ ὡς ὁ ἐρημία τοῦ θείου ἀφαπτομένου,

uxores Antipater in vino atq; amoris æſtu proterve fecerat; tum vero repetiit quæ tormentis comperta erant: multa autem & varia erant, & quæ teſtes partim præmeditati partim ex tempore eoq; certiora reſponderant. Homines enim, etiam ſi quid metu Antipatri, cujus facinora ſcire non refugerant, ſilentio premebant, cum viderent ipſum criminationibus eorum, *qui accuſare cœperunt, obnoxium, & fortunam, quæ multa ei olim indulſerat, manifeſto illum inimicis, qui inſatiabili in eum odio flagrabant, tradentem, tunc omnia prodebant. Præceps autem actus eſt *ſuum in exitium*, non adeo illorum inimicitiis qui ad accuſandum aggreſſi ſunt, ac magnitudine auſorum & ſcelerum quæ excogitavit, malevolentiæque in patrem fratreſque; & quod domum *paternam* ſeditione & mutuis cædibus impleverat, nec odia juſta exercens, nec amicitiam ex benevolentia colens, ſed prout in rem ſuam fore videretur. Quæ omnia cum jamdudum multi obſervarint, (qui ſcilicet optime comparati erant ad judicandum de rebus, quod & ira non accenſi facta ſuffragiis ſuis confirmarunt) atque antea prohibiti fuerint de iis gravius queri, quam primum tuto licuit, cœperunt pro ſe quiſque ea proferre quæ ſcirent. Cumque varia criminum afferrentur indicia, quæ neque redargui neque falſitatis convinci potuerunt, quod neque ad regis gratiam plerique loquerentur, neque illis objici poſſet quod periculi metu ſilentio quidquam texerant, damnarunt *omnes* nefaria facinora, & Antipatrum non tam ob patris ſecuritatem quam ſuam nequitiam omni ſupplicio dignum cenſuerunt. Multa etiam à multis, qui non interrogati erant, dicebantur, ita ut, licet Antipater callidiſſimus eſſet mendaciorum artifex frontiſque perfricatiſſimæ, tamen nec reſpondere ad hæc aut omnino hiſcere auderet. Poſtquam autem Nicolaus & dicere & dictorum probationes afferre deſierat, juſſit Antipatro Varus, ut ſemet ad criminationes depellendas accingeret, ſi quid paratum haberet, quo ſe non teneri criminibus quorum accuſabatur, oſtenderet; valde enim & ſe optare, ſcireque patrem quoq; idem velle, ut in maleficio non deprehendatur. Ille vero, pronus humi jacens, Deum omneſque appellabat ut teſtatum fieret, ſe nullæ culpæ affinem eſſe, aut ut manifeſtis ſignis oſtenderetur ſe nihil adverſus fratrem molitum fuiſſe. Solent nimirum omnes quibus deeſt virtus, cum ſcelus aliquod aggrediuntur, quaſi Deum rebus humanis præſentem adeſſe negaſſent, ſuopte arbitrio ad agendum ferri: ubi vero deprehenſi in judicii periculum venerint, Deum teſtem invocando *conari* omnia *contra ſe allata* evertere. id quod & Antipatro accidit. Poſtquam enim nefaria omnia, tanquam è mundo ſublatum eſſet numen, perpetraſſet, ubi

Antipater ab universis accusatur.

Varus Antipatro dicendi pro se potestatem facit.

Antipater manifestissimis indiciis convictus Deum invocat.

a Ita legi & diſtinxi, cum antea eſſet ad hunc modum, Ἀντιπάτρῳ μὴ διαθρασαμένοις τὰ αὐτῶν σιγῇ &c. abſque ulla interpunctione. b Verba illa uncis incluſa inſerui non ſine auctoritate *Epiphanii*, qui vertit, *quod odio ineffabili adverſus eum nitebantur: tunc omnia prodebant.* Quæ ſane neceſſario poſtulat ſenſus, niſi οἱ κ᾽ ante ἁπλήστως deleamus. c Ita *Vat.* in *cæteris* ἐπινόησιν d Πολλὰ ἦν κ᾽ ἕτερα παρὰ πολλῶν οἷς μὴ παρῄγγελτο εἰπεῖν κατὰ Ἀντιπάτρου ἀγορευόμενα *Basil.* e Ἐπαρυθριάσαι *Vat.* f Ἐπ' ἀντιλέξει *Vat.* g Ἐκέλευσε τ' Ἀντιπάτρου *Basil.* h Ita *Basil.* ἐπ' ἀπολογίᾳ, aut ἐπ' ἀπολογίαις in *Editis Aliiſque.* i Προτεθεὶς *Vat.* k Θεὸν ἐπικαλέμενον ἐπιμαρτυρῆσαι αὐτῷ μηδὲν ἀδικεῖν. *Zonar.* l Εἰ ἐν τούτ' εἶχε τὸ πᾶσι τὸ παρὰ τὸ τυχὸν ἀφορίσαντες in *Editis Aliiſque.* ἐὰ ἐν τῷ θείῳ τὸ πᾶσι παρατυγχάνειν ἀφορίσαντα *Vat* quam lectionem ſequutus ſum, niſi quod οἱ ἐν in οἷον mutarim, & ἀφορίσαντα in ἀφορίσαντες. *Epiphanius* vertit, *ſolens quippe univerſi, quibus juſtitia deficit, quando facinorum aliquorum perpetratores exiſtunt dicere, ſibi liberum arbitrium ex divinitate conceſſum: quando vero* &c. Fuit cum legerem, οἷον τῷ θείῳ πᾶσι παρατυγχάνειν ἀφορίσαντες. Legendum conjicit *Vir Doctus*, οἷον τὸ θεῖον πᾶσι παρατυγχάνειν ἀφορίσαντες. m *Al.* qui in imperio erant.

ubi ſupplicii metu undique conſtringeretur plane deſtitutus juris præſidiis, quibus crimina dilueret, Dei iterum virtute petulanter abuſus eſt, eum conteſtans, ut ſuæ potentiæ acceptum tulerit quod adhuc ſuperſit, productis in medium quæ nullo puncto temporis intermiſſo facere auſus eſt pro patris incolumitate.

7. Tum Varus, cum crebris interrogationibus nihil ab Antipatro eliceret præter Dei invocationem, rem infinitam eſſe videns, venenum coram omnibus proferri juſſit, ut quænam ei vis ſupereſſet *è veſtigio* experiretur. Quod ubi allatum erat, Varique juſſu cuidam capitis damnato ut propinaretur datum, confeſtim exſtinctus eſt. Tunc ille ſurgit & è concilio diſcedit, & poſtridie Antiochiam proficiſcitur; ubi plurimum commorari ſolebat, quoniam id Syrorum palatium eſt. Herodes vero filium protinus vinculis aſtringendum curavit: neque vulgo ſciebatur, quid cum eo loquutus Varus fuiſſet, antequam diſcederet: multi tamen opinabantur ex ſententia illius acta eſſe quæcunque in Antipatrum admiſerat *Herodes*. Eo vincto, miſit de eo literas Romam ad Cæſarem, & una homines qui eum verbis de Antipatri malitia docerent. Per eos autem dies interceptæ ſunt literæ per Antiphilum ex Ægypto (ibi enim ille degebat) ad Antipatrum ſcriptæ: in quibus, à rege ſolutis, iſta continebantur. "Mitto tibi Acmes literas, etiam "cum vitæ meæ diſcrimine. noſti enim mihi "rurſus à duabus familiis imminere periculum, "ſi deprehendor. Opto tibi in iſto negotio "ſucceſſum." in hanc ſententiam ſcripta erat hæc epiſtola. Rex autem & alteram epiſtolam requirebat. Nuſquam tamen apparuit: & ſervus Antiphili, qui lectam attulerat, negabat ſe ullam præterea accepiſſe. Cum autem dubius hæreret rex, unus ex amicis ejus, animadverſa quadam futura in interiori ſervi tunica (nam duabus erat indutus) conjectavit in plicatura latere literas. atque ita erat. Epiſtolam igitur arripiunt, quæ *quidem* iſta ſcripta continebat. "ACME ANTIPATRO. "Scripſi ad tuum patrem quales volebas lite- "ras, eique exemplum mitto fictarum Salomes "literarum ad Dominam meam, quibus lectis "ſcio ſumpturum de Salome tanquam inſidia- "trice ſupplicium." Fuerant autem literæ hæ, quæ Salomes ad Acmes dominam eſſe videbantur, compoſitæ ab Antipatro Salomes nomine quantum ad ſenſum, ipſius vero Acmes verbis. Literæ autem ſic ſe habebant. "ACME "REGI HERODI. Ego dans operam ut ni- "hil te lateat eorum quæ contra te fiunt, nacta "Salomes epiſtolam ad Dominam meam con- "tra te ſcriptam, eam mihi periculoſe ſed ti- "bi utiliter exſcripſi, & tibi miſi. Hanc illa "ſcripſit volens nubere Syllæo. Igitur literas "conſcinde, ne ego de vita pericliter. Ad ipſum autem Antipatrum ſcripta erat epiſtola, indicante *Acme* ſe mandatis ejus obſequutam eſſe, & ad Herodem ſcripſiſſe, quaſi Salome ei ut inſidiaretur omnia agere feſtinaret: inſuper &

Antipater in vincula conjectus.

Herodes legatos ad Cæſarem mittit.

Antiphili litera ad Antipatrum.

Acmes literæ ad Antipatrum.

Acmes literæ ad Herodem.

[a] κατηργάσης αὐτὸν παντα χόθεν τῆς δίκης ἀπερία τῶν ἀλλαχόθεν δικημάτων, [b] οἷς ἀπολύσαιτο τὰ ἐγκεκλημένα, αὖθις ἐπεπαρύνει τῇ ἀρετῇ τῦ θεῦ, μαρτυρίαν ὑπισχνύμενον αὐτῷ, ὅπερ ἰσχύι τῇ ἐκείνυ βεβαιώσειε, εἰς μέσυς [c] ὠφελημάτων ὁπόσα περὶ τῷ πατρὶ πρόσειεν τολμᾷν οὐκ ἀπέλιπεν.

ζ. Ο δὲ Οὐάρος, ἐπειδὴ πολλάκις ἀναχρίνων τ Αντίπατρον, ἄλλον εὑρίσκειν πλέον τ ἀνακλήσεως τ Θεῦ, ὁρῶν ἀπέρατον ὂν ὃ γινόμενον, ἐκέλευσε τ φάρμακον εἰς μέσυς ἐνεγκεῖν, [d] ἵν' εἰδῇ τ πρὸς αὐτῷ δύναμιν. ἡ κομιθέντος, τ δή τινα θανάτῳ τὸς ἐαλωκότων πίνει κελεύσαντος Οὐάρυ, ἡ παραχρῆμα ἔθανε. τότε δ' ἐξαναστὰς ἀπῆει τ συνεδρίυ, καὶ τῇ ἐξῆς ἐπ' Αντιοχείας· [e] ὅπερ δὴ ἡ τὸ πλεῖστον ἦν αὐτῷ αἱ διατριβαί, διὰ τ Σύρυς τῦτο βασίλειον ὄν. Ηρώδης δὲ παραχρῆμα μὲ ἔδησε τ υἱόν. ἄδηλα δὲ τοῖς πολλοῖς ἦσαν αἱ Οὐάρυ πρὸς αὐτὸν ὁμιλίαι, καὶ τί εἰπὼν ἀπελήλυθει. εἰκάζετο δὲ τοῖς πολλοῖς γνώμῃ τῇ ἐκείνυ πράσσειν ὁπόσα περὶ τ Αντίπατρον ἔπραξεν. δήσας δὲ αὐτὸν εἰς Ρώμην ὡς Καίσαρα ἐκπέμπει γράμματα περὶ αὐτῦ, καὶ τὰς ἀπὸ γλώσσης διδάξοντας τ Καίσαρα τ κακίαν τ [f] Αντιπάτρυ. ἁλίσκεται δὲ ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ ὀπισθολὴ ἐπὶ Αντιφίλυ πρὸς Αντίπατρον γεγραμμένη· ὃν Αἰγύπτῳ δὲ αὐτὸς διέτριβε· καὶ λυθεῖσα ὑπὸ τ βασιλέως τάδε ἐδήλυ. "Επεμψά "σοι τ πρ' Ακμῆς ὀπισθολὴν, μὴ φθασάμενος τῆς ἐμῆς "ψυχῆς. οἶδα γὰρ ὅτι αὖθις κινδυνεύω ἐπὶ δυσὶν οἰκίαις "εἰ γνωσθείην. σὺ δ' εὐτυχήσεις περὶ ὃ πράγμα." ἡ ἡ μὲ ὀπισθολὴ τάδε ἐδήλυ. ἐζήτει δὲ ὁ βασιλεὺς ἡ τ ἑτέραν ὀπισθολήν. ἡ μὲν φθαρτά γε ἦν· ἡ ὁ τ Αντιφίλυ δῦλος, ὃς τ ἀναγνωσθεῖσ' ἔφερεν, ἠρνεῖτο ἑτέραν παραλαβεῖν. ἀπορίᾳ δὲ ἐχόμενος τ βασιλέα, τ φίλων τὶς τ τ Ηρώδυ θεώμενος ὑπερῤῥαμμένον τ δέλτυ τ ἐντὸς χιτῶνα, ἐνεδεδύκει γὰρ δύο, εἰκάσεν αὐτὸς τ ὀπιπτυχῆς κρύπτειν τὰ γράμματα. ἡ ἦν δὲ ὕπως. λαμβάνυσιν ὧν τ ὀπισθολὴν, ἐγγεγραμμένα τε ἦν ὧδε αὐτῇ τάδε. "ΑΚΜΗ ΑΝΤΙΠΑΤΡΩ. "Εγραψα τῷ πατρί συ οἷόν ἤθελες ὀπισθολὴν, ἡ ἀντίγραφον "ποιήσασα τῇ πρὸς τ ἐμὴν κυρίαν ὡς παρὰ Σαλώμης "ἔγραψα· ἣν ἀναγνύς, οἶδ' ὅτι τιμωρήσῃ Σαλώμην ὡς "ὀπίθυλον." ἦν δὲ ἡ παρὰ τ Σαλώμης δοκῦσα εἶναι πρὸς τ διάνοιαν αὐτῆς, ὑπ' Αντιπάτρυ ἐπ' ὀνόματι τῷ Σαλώμης, ὅσα γῆν ἡ διάνοια θέλοι [g] ὑπαγορευομένη, λέξει δὲ συνέχεσθαι αὐτῆς. τὰ δὲ γεγραμμένα ἦν τοιάδε. "ΑΚΜΗ ΒΑ- "ΣΙΛΕΙ ΗΡΩΔΗ. Εγὼ ἔργον ποιυμένη μηδέν σε λαν θάνειν τ κτ' σῦ γινομένων, εὑρῦσα ἐπιστολὴν Σαλώμης πρὸς "τ ἐμὴν κυρίαν κτ' σῦ γεγραμμένην, ὀπικινδύνως ἐμαυτῇ, "σοὶ δὲ ὠφελίμως ἐξεγραψάμην, [h] ἡ ἀπέσταλκά σοι. Σῶτην "δὲ ἐκείνη ἔγραψε γήμασθαι Συλλαίῳ θέλυσα. κλάσον "ὃν τ ὀπισθολὴν ἵνα μὴ κἀγὼ θ ζῆν κινδυνεύσω." πρὸς δὲ αὐτὸν ἐγέγραπτο Αντίπατρον, [i] διασαφύσης ὅτι διακονυμένη κελεύσαιτο ὃ ἐκείνη αὐτή τε γράψαι πρὸς Ηρώδην, ὡς Σαλώμης ἐπιβύλως αὐτῷ πράσσειν ἐπιζομένης τὰ πάντα· ἡ ἀντίγραφον

[a] Ita lego. κατηργάσης in *libris* tam *Editis* quam *MSS.* [b] Οἷς τὰ ἐγκεκλημμία λυθεῖεν ἐπαρύνει τῇ ἀρετῇ *Vat.* [c] Παραγενόντος *Vat.* [d] Ιν' εἰδείη τῷ π. *Vat.* [e] Ηωξ δὲ ὃ τὸ πλεῖστον ἦσαν αὐτῷ ἀλωτεῖσθαι *Vat.* [f] Inter Αντιπάτρυ & ἁλίσκεται verba illa ἡ Καισαρίυ γνώμη τῷ Καίσαρος posita habet *Cod. Vat.* nullo plane ſenſu. [g] Υπηχρεμμένη *Vat.* [h] Καὶ ἐπίσκλά σοι *Vat.* [i] Eſt qui malit ἀλλοσαφύσης.

a Κατὰ

ἀντίγραφον τ ὡς τοὺς διαφοντας τ αὐτῆς πεμφθείσης ὑπιστολῆς ἀπὸ Σαλώμης ἀποπέμψειεν αὐτή. ἦν δὲ ἡ Ακμὴ, Ιουδαία μὲν ὃ γένος, ἐδούλευε δὲ Ιουλίᾳ τῇ Καίσαρος γυναικί· ᾗ ἔτραττε ταῦτα φιλίᾳ τῇ Αντιπάτρου, ὠνηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ, μεγάλῃ δόσει χρημάτων, συγκακουργεῖν [a] κατά γε τὸν πατρὸς καὶ τῆς πηδόνος.

exemplar epiſtolæ ad Dominam ſuam à Salome miſſæ ad eam mittendum curaſſe. Erat autem hæc Acme Judæa genere, Juliæ Cæſaris uxoris ſerva: atque iſta faciebat in Antipatri gratiam, qui eam grandi pecunia corruperat, ut ipſum adjuvaret in nece maturanda patri amitæque.

η'. Ηρώδης δὲ, ἐκπλαγεὶς μεγάλῃ τ Αντιπάτρου κακίᾳ, ὥρμησε μὲν ἐπὶ τὸ φονικὸν αὐτὸν ἀνελεῖν, ὡς κύκλωθεν μεγάλων γεγονότα πραγμάτων, καὶ μὴ μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐπιβεβουλευκότα, καὶ δὲ Καίσαρος διεφθαρκότα τ οἰκίαν. ἐξώτρυνε δὲ αὐτὸν καὶ ἡ Σαλώμη, [b] ταραττομένη, μὴ κλέψειεν αὐτὴν κελεύσας, εἴ τινος ὅτι τοιοῦσδε πίστεως αἰτίαν ἀξιόχρεων οἷά τε φανερὸν γένοιτο. Ηρώδης δὲ μεταπέμψας, ἀνέκρινε τ υἱὸν, κελεύων εἴ τι ἀντεροῦν ἔχοι, λέγειν μηδὲν ὑποδυόμενον. ἐπεὶ δὲ ἀχανὴς ἦν, ἤρετο αὐτὸν, [c] ἐπειδὴ πανταχῇ πεφώραται πονηρὸς ὤν, τοὺς γοῦν [d] συγκακουργήσαντας αὐτῷ τὰ πράγματα μὴ μελλήσας [e] κατάφηνον. ὁ δὲ Αντιφίλῳ τ πάντων αἰτίαν ἀνετίθη, ἕτερον δ' οὐδένα παρῄτη. Ηρώδης δὲ θᾶλλον ὥρμησεν ἐπὶ πέμπειν ὅτι Ρώμης τ υἱὸν ὡς Καίσαρα, λόγον ὑφέξοντα τ ὅτι τοῖσδε [f] βουλεύμασιν. ἔπειτα δείσας μὴ βοηθείᾳ τ φίλων [g] εὐείσκοιτο δ' κινδύνῳ ἀφαιρουμένου, αὐτὸν μὲν δέσμιον ὡς καὶ πρότερον ἐφύλαττεν· αὖθις δὲ [h] πρέσβεις ἐξέπεμψε γράμματα [i] ἐπὶ κατηγορίᾳ δ υἱέος, ὁπόσα τε Ακμὴ συγκακουργήσειεν αὐτῷ, καὶ ἀντίγραφα τ ὑπιστολῶν.

8. Herodes autem, ſingulari Antipatri malitia ſtupefactus, impetu ferebatur ad ipſum è veſtigio tollendum, ut magnarum rerum turbatorem, & qui non ſibi ſolum ſed & ſorori inſidias ſtruxerat, domumque Cæſaris corruperat. Quin & ipſum incitabat Salome, quæ pectus plangeret, ſeque occidi juberet; ſiquod argumentum iſtis de rebus fide dignum contra ſe afferri poſſit. Itaque Herodes filium evocavit & interrogavit, juſſitque ut ſine ulla diſſimulatione diceret, ſi quid contra haberet. Illo autem *ad hæc* obmutescente, petiit ab eo *Herodes*, ut, poſtquam undequaque malus reperiretur, ſaltem ſuos in his ſceleribus *ſocios & adjutores* ſine mora nominaret. Ille vero Antiphilum omnium auctorem eſſe dicebat, neque quenquam alium indigitabat. Tum Herodes valde dolens, feſtinavit Romam mittere filium ad Cæſarem, pœnas daturum ſcelerum quæ mente agitaverat. Deinde veritus ne amicorum ope periculo eximeretur, eum in cuſtodia, ut antea, habuit: iterumque legatos miſit ad Cæſarem & literas ad filium accuſandum, indiciaque eorum quæ Acme ad illius maleficia contulerat, adjunctis literarum, *quæ ſupra poſitæ ſunt*, exemplaribus.

Herodis in Antipatrum odium.

Legatos literaſque de eo Romam mittit.

η'. ΚΕΦ. ς'. CAP. VI. VIII.

Περὶ τ Ηρώδου νόσου καὶ σήψεως τ Ιουδαίων δι' αὐτὸν καὶ κόλασις τ σασιαστῶν.

De Herodis morbo, motaque ob eam cauſam ſeditione: & quomodo puniti erant ſeditioſi.

ΚΑΙ οἱ μὲν πρέσβεις [k] ὅτι τ Ρώμης [l] ἐπήροντο, ὁπόσα τε ἀναχρινομένους δήσοι λέγειν [m] προεκδιδαχθέντες, καὶ τὰ γράμματα φέροντες. εἰς νόσον δὲ ὁ βασιλεὺς ἐμπεσὼν διαθήκας γράφει, τῷ νεωτάτῳ τῶν υἱῶν τὴν βασιλείαν διδούς, μίσει [n] τῷ τοὺς τ Αρχέλαον καὶ Φίλιππον ὑπ τ Αντιπάτρου διαβολῶν, Καίσαρί τε [o] τάλαντα χίλια, καὶ γυναικὶ Ιουλίᾳ τῇ Καίσαρος καὶ τέκνοις καὶ φίλοις [p] καὶ ἀπελευθέροις Καίσαρος πεντακόσια. ἔνειμε δὲ καὶ τοῖς υἱέσι χρήματα καὶ προσόδους καὶ ἀγροὺς, καὶ υἱέσι τοῖς ἐκείνων· Σαλώμῃ τε ὅτι μέγα [q] ἐπλούτιζεν τὸν ἀδελφὸν, [r] εὔνουν τε ὑπὲρ πάντα τοῦς αὐτὸν διαμεμενηκυῖαν, καὶ μηδαμόθι θρασυνομένην κακουργεῖν. ἀπεγκαμὼν δὲ τοιούτῳ, [s] ᾧ δὲ ἔτος ἑβδομηκοστὸν ἦν, [t] ἐξηγρίωσεν ἀκράτῳ τῇ ὀργῇ καὶ πικρίᾳ [u] εἰς πάντα χρώμενος· ἄγαν δὲ ἦν δόξαι καταφρονεῖσθαι, καὶ ἡδονὴν τὰς τύχας αὐτοῦ ὅ ἔθνος φέρειν. ἄλλως τε ἐπειδή τινες τ [x] δημοτικωτέρων ἀνθρώπων καὶ ἐπανέστησαν αὐτῷ διὰ τοιαύτην αἰτίαν.

Interea, dum legati jam ante edocti quid reſponderent ad interrogata, & literas ſecum ferentes, Romam properabant, rex in morbum lapſus, teſtamentum fecit, in quo filiorum ſuorum natu minimo regnum dabat, ob odium quo tum Archelaum & Philippum ob Antipatri calumnias proſequebatur; Cæſarique mille talenta donabat, & Juliæ Cæſaris uxori & Cæſaris filiis & amicis & libertis quingenta. Filiis præterea ſuis pecuniam & penſiones & agros diſtribuebat, itemque nepotibus ſuis: Salomen etiam ſororem ſuam valde locupletabat, quod in omnibus ſummam ei benevolentiam præſtiterit, & nuſquam aliquid adverſus eum moliri auſa fuerit. Cumque *ex eo morbo* convaliturum ſe non ſperaſſet, quippe jam ſeptuaginta circiter annos natus, *mirum in modum* efferatus eſt, & ex ira & acerbitate omnia ſtomachabatur; eoque præcipue nomine, quod contemni ſe gentemque ſuo malo delectari putabat. accedit quod exſtiterunt quidam è maxime popularibus, qui in eum etiam conſurrexerunt ob hujuſmodi cauſam.

Herodes morbo correptus teſtamentum condit.

Herodis in ſenio amarulentia.

2. Erant

a Κατά τι τῶ π. *Vat.* b Στρουθοκαμήλου *Busb. Vat. & Zonar.* c Επειδὴ τὰ πάντα πανταχῆ *Vat.* d Καταργήσαντας *Vat.* e Ανεπόει *Vat.* f Βουλομένου *Busb.* g Εὑρίσκοιτο τ κινδύνου ἀφαιρουμένου *Busb.* h Πρεσβείας *Vat.* i Επὶ κατηγορίᾳ *Vat.* k Επὶ τῷ Ρώμῃ *Busb.* l Ita *Gall.* ἐπείγοντο *Busb.* ἐπήγοντο in *Editis Aliisque.* m Sic lego, προεκδιδαχθέντες in *Libris* tam *Editis* quam *MSS.* n Ita lego cum *Zonara.* Μίσει τοῦ ὡς τε τ Αρχ. *Busb.* μίσει τέκνα ὡς in *Editis.* o Ταλάντων χιλίων & mox πεντακοσίων *Vat. & Busb.* p Καὶ ἀπελευθέροις ὡσεὶ πεντακόσια in lib 1. *de Bello Jud.* q Sic *Vat. & Busb.* ἐπλήτιον in *cæteris.* r Εὔνουν τε αὐτῷ ἐπὶ πᾶσι ἀφαμ. *Vat.* s Καὶ γὰρ ὡσεὶ ἑπτὰ ἐβδομήκοντα ἔτεσιν ἦν legendum esse contendit *S. Petitus* in *Animadversionibus* ἀνωδύτοις, Tom. 1. p. 524. ut & supra (p.624. v.43.) τῷ πεντήκοντα ἔτη, ις'. γὰρ αὐτοῦ ἐγεγόνει μόνα ἑπτά. t Ita in *plerisque libris.* ἐξηρίωτο *Busb. & Zonar.* u Mallem εἰς πάντας χρ. x Ita *Busb.* δημοτικώτερον *Vat.* δημοκρατικώτερον in *Editis Aliisque.*

a Ita

Judas & Matthias in Herodem conjurant.

2. Erant Judas Sariphæi & Matthias Margalothi F. Judæorum eloquentiſſimi & legis patriæ interpretes præſtantiſſimi, virique populo chariſſimi, quoniam juventutem docerent. qui enim virtuti comparandæ ſtudebant, eos quotidie frequentabant. Hi *duo*, audientes regis morbum eſſe inſanabilem, concitarunt juventutem, ut, ſublatis operibus quæcunque à rege præter patriam conſuetudinem facta fuiſſent, certaminis pro pietate præmia ex legibus ferrent. nam ex eo quod auſus eſſet ea facere quæ ne fierent lege cautum erat, morbum iſtum *dicebant* ut & cætera infortunia proficiſci, quibus aliquanto ſecus atque ſolent homines multatus fuit. quippe nonnulla ab Herode contra legem fabricata fuerant, quæ ei crimini dabant Judas & Matthias. Fecerat enim rex & ſuper majorem portam templi dedicaverat ingentem & magni pretii aquilam ex auro. Lege autem vetitum eſt iis, qui volunt ex ejus inſtitutis vitam agere, vel quidquam cogitare de imaginibus erigendis, operamve dare animantium ſimulachris conſecrandis. Atque adeo dicti abant illi magiſtri aquilam iſtam de-

Juventutem concitant ad ea tollenda quæ rex contra Moyſis legem fecerat.

turbandam eſſe: "quod ſi cui ejuſmodi im-
"mineat periculum ut morti devoveatur, bo-
"num ea ex re propoſitum illis, qui pro legi-
"bus patriis conſervandis tuendiſque moritu-
"ri ſunt, longe magis è re ſua eſſe videri quam
"voluptatem ex vitæ uſura percipiendam, eo
"quod ſempiterna ſibi laude comparata vi-
"tam relicturi ſint, præſenti ſeculo celebran-
"dam, futuriſque in omne ævum memoran-
"dam. Et quidem iis, qui ſine periculo vi-
"tam agunt, non effugiendam eſſe mortis ca-
"lamitatem, proinde recte facturos, qui virtu-
"tis deſiderio tenentur, ſi, quod fors tulerit
"cum laude & gloria amplectentes, diem ob-
"ierint ſupremum. quippe magnum *fortis* leva-
"men, præclaris operibus, ad quæ provocant
"pericula, immori, ut ex gloria illorum ad filios
"redundet utilitas, ejuſque in partem tota
"cognatio tam viri quam feminæ veniant.

Aquila aurea dejicitur.

3. Dum illi his & aliis ſermonibus juventutem incitant, nunciatur obiiſſe regem. id quod plurimum adjuvabat *iſtos* magiſtros. Itaque illi meridie aquilam demolitum eunt, atque eam ſecuribus diſcindunt, ſpectantibus multis qui in templo morabantur. Hoc ubi regis prætori nunciatum eſt, is, ſuſpicatus majorem aliquam rem, quam revera eſſet, tentari, eò cum magna manu proficiſcitur, ſatis valida ad multitudinis impetum repellendum, quæ *tum* id agebat ut tolleretur quod rex dedicaverat: cumque inopinantes aggreſſus eſſet, (quales plerumque ſolet eſſe vulgus ad audendum aliquid magis opinione temere præſumpta quam tuta rerum proviſione adductum) & incompoſitos *adortus*, quique nihil quod in rem ſuam eſſet animo proſpexerant, juvenes ad quadra-

Prætor regis milites ducit in conjuratores.

Β'. Ην [a] Ἰούδας ὁ Σαριφαίου, καὶ Ματθίας ὁ Μαργαλώθου Ἰουδαίων λογιώτατοι, καὶ παρ' ὃς τινας τῶν πατρίων ἐξηγηταὶ νόμων, ἄνδρες καὶ δήμῳ προσφιλεῖς ἀφὸ παιδείας [b] ὧν νεωτέρῳ· ὁσημέραι γὰρ διημέρευον αὐτοῖς πάντες οἷς προσαυξήσις ἀρετῆς ἐπετηδεύετο. οἵ τε πυθανόμενοι τοῦ βασιλέως τὸ νόσον θεραπεύειν ἄπορον ὄσαν, ἐξῆραν τὸ νεώτερον, ὥστε ὁπόσα [c] ἀφὸ τοῦ νόμων τὸν πάτριον κατεσκεύασο ἔργα ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ζῶντα [d] καθελόντες εὐσεβείας ἀγωνίσματα ἀφὸ τῶν νόμων φερέσθαι. καὶ γὰρ δὴ ἀφὸ τοῦ τόλμαν [e] αὐτοῦ, παρ' ἃ διηγόρευεν ὁ νόμος, τοῦ ποιήσεως, ταῦτα ἄλλα εἰσφ συντυχεῖν οἷς ἀφὸ ὃ εἰωθὸς τοῦ ἀνθρώπου διετέλει, καὶ δὴ καὶ τοῦ νόσον. ἐπὶ γὰρ τῷ Ηρώδῃ τινὰ παραγματευθέντα ἀφὸ τοῦ νόμον, ἃ δὴ ἐπεχείρουν ἐπὶ τοῦ Ἰούδου καὶ Ματθίαν. [ee] κατεσκεύαστο δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπὲρ τοῦ πυλῶνος τοῦ μεγάλου τοῦ ναοῦ ἀνάθημα καὶ λίαν πολυτελὲς, ἀετὸν χρύσεον μέγαν. κωλύει δὲ ὁ νόμος εἰκόνων τε ἀναζάσεις ὑφιστοεῖν καὶ τινων ζώων ἀναθέσεις ὑπτιθεῖσθαι τοῖς βίοις κατ' αὐτὸν [f] παρημμύοις. "[g] ὥστε ἐκέλευον οἱ σοφισταὶ τοῦ ἀε-
"τὸν καθαιρεῖν· [h] καὶ γὰρ εἴ τις ἂν γένοιτο κίνδυνος [i] τῷ
"εἰς θάνατον ἀνακειμένῳ, πολὺ τὸ ὂν τῷ ζῆν ἡδονῆς λυ-
"σιτελεστέραν φαίνεσθαι τοῖ [k] προτεθειμένοι ἀρετοῖ
"ὑπὸ αὐτοῦ, τοῖς ὑπὲ σωτηρίᾳ καὶ φυλακῇ τοῦ πατρίου
"[l] μελλήσουσι τελευτᾶν, ἀφὸ τὸ ἀίδιον [m] τοῦ ἐπαινεῖσθαι φή-
"μην καθασκευασαμένους, ἔν τε τοῖς νοῦ ἐπαινεθήσεσθαι
"καὶ τοῖς ἐσομένοις ἀειμνημόνευτον [n] καταλιπεῖν τοῦ βίον.
"[o] καίτοιγε τοῖς ἀκινδύνως διαπαμένοις ἄφυκτον ἐπὶ τοῖ
"συμφορὰν, ὥστε καλῶς ἔχειν τοῖς ἀρετῆς ὀρεγομένοις
"ὃ καταψηφισμένον [p] αὐτοῦ μετ' ἐπαίνων καὶ τιμοῦ δε-
"χομένοις ἀπέναι τοῦ βίου. [q] φέρειν καὶ κύφισιν πολλοῦ
"τὸ ὑπὲ καλοῖς ἔργοις, ὧν μνησθέντα ὑπὸ κίνδυνον ἐπὶ
"πλευτᾶν, καὶ ἅμα ἰέσι τοῖς αὐτοῦ, καὶ ὁπόσοι τοῦ
"συγγενοῦς καταλείπουσι ἄνδρες ἢ γυναῖκες, καὶ τοῖσδε
"προποιῆσαι ὄφελος εὐκλείᾳ τῇ ἀπ' αὐτοῦ.

γ'. Καὶ ὁ μὲν τοιούτοις λόγοις ἐξῆρον τοὺς νέους. ἀφικνεῖται δὲ λόγος εἰς αὐτοὺς τεθνάναι [r] φεύζοντα βασιλέα, καὶ σωέπεσθαι τοῖς σοφισταῖς. καὶ μέσης ἡμέρας ἀνελθόντες κατέσπασάν τε, καὶ πελέκεσιν [f] ἐξέκοψαν αἰετόν, πολλῶν ἐν τῷ ἱερῷ ἀφικνουμένων. καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ βασιλέως, ἀγγέλλεται γὰρ ἡ ἐπιχείρησις πρὸς αὐτὸν, ὑπὸ μείζονος ἀφορμῆς ἢ ἐπράσσετο ὑποληφθεὶς, ἄνευσι χειρὸς πολλοῦ [s] ἀγόμενος, ὁπόσοι ἀνθέξουσιν τῷ πλήθει τῶν πειρωμένων καθαιρεῖν τὸ ἀνάθημα· [u] ἐπιπεσὼν τε μὴ προσδεχομένοις, ἀλλ' ὁποῖα ὄχλος φιλεῖ δόξῃ μᾶλλον ἀμαθεῖ ἢ προνοίᾳ ἀσφαλεῖ τετολμηκόσι, ἀσυντάκτοις τε καὶ μηδὲν τοῦ ὑπάρχοντος προσαισχοπημένοις, τῷ τε νέων ὄχλου ἐλάσσους πεσαράκοντα ἀν-

δρῶν,

a In *lib.* 1. *de B. J.* Ἰούδας τε ὁ Σεπφοραίου, καὶ Ματθίας Μαργάλου. *b* Τῶν νεωτέρων *Busb.* utraque lectio ferri poteſte *c* Παρὰ νόμον τὸν πατρίων *Busb.* *d* Καθελόντας *Busb.* *e* Niſi ſic diſtinguatur poſt αὐτοῦ & νόμος, legendum, ut me monuit *Vir doctus*, αὐτοῦ παρ' ἃ διηγόρευον ὁ νόμος τοῦ Μωϋσέως. *ee* Κατεσκεύαστο γὰρ ὁ βασ. *Busb.* *f* Ita *Busb.* προσεπημένοις in *Editis Aliiſque.* *g* Ὥστε ἐξεκέλευον *Vat.* *h* Ἦν γάρ τινι κινδύνου ἀφὸ τοῦτο γένηται *Zonar.* *i* Τῷ αὐτὸν καθαιρεῖσθαι *Busb.* *k* Προστεθειμένον *Vat.* *l* Μέλλουσι *Busb.* *m* Illud τοῦ è *Cod. Vat.* *n* Ita *Vat.* καταλιπεῖν τὸ κλέος in *cæteris.* *o* Paulo aliter legiſſe viſus eſt *Epiphanius*, qui vertit, *Nam etiamſi quiſquam ſine periculo valeat aliquando præclarum opus efficere, poſt paululum tamen venturam mortem naturæ lege non valebit effugere. Proinde pulchrum eſt his &c.* *p* Αὐτοῦ *Vat.* *q* Φέρειν *Vat.* Φέρειν γὰρ κ. *Baſ.* *r* Vocem φεύζοντα omittit *Busb.* & commode abeſſe poteſt. *s* Ἐξηγμένον *Busb.* ἐξῆρον *Vat.* & *Joſephus* ipſe l. 1. de *Bello Jud.* *t* Ἐπαγόμενος *Busb.* *u* Ita *Vat.* & *Busb.* ἐπιπεσὼν μὴ πρ. in *cæteris.*

a Καὶ

ὁρῶν, οἱ ϑάρσος ἔμϑυον ἐπιόντα εἰς φυγὴν ϑ λοιπὸν πλῆϑος καϑαιρήσοντος, συλλαμβάνει, ϗ τὸν εἰσηγητὰς ϑ τολμήματος Ἰούδᾳ ϗ Ματθίᾳ, ἄδοξον ἡγουμένους ὑποχωρεῖν τ ἥρωδον αὐτῷ, [a] καὶ ἀνηγάγετο ὅπῃ ⊛ βασιλέα. ἐρωμένῳ δὲ ἐπεὶ ἀφίκοντο ἐπ' αὐτὸν ϑ βασιλέως, [b] εἰ τολμήσαιεν αὐτῷ τὸ ἀνάϑημα καϑελεῖν; "ἀλλὰ καὶ πεφρόντικά γε "ἡμῖν τὰ φρονηθέντα, [c] καὶ πέπρακται τὰ πεπραγμένα, "μετ' ἀρετῆς ἀνδράσι πρεπωδεστάτης. τῷ τε γὰρ ϑείῳ "τῇ ἀξιώσει πεπιστευμένα βεβοήθηται ὑφ' ἡμῶν, [d] καὶ τῷ "νόμῳ τῇ ἀκροάσει πεφροντίσμεθα. ϑαυμαστόν τι ὐδὲν εἰ "τ σῶν δογμάτων ἀξιωτέρους [e] τελοῦμεν [f] ἡγησάμϑα [g] τοὺς "νόμους, ὓς Μωϋσῆς ὑπαγορεύσει καὶ διδαχῇ ϑ Θεοῦ γρα- "ψάμενος κατέλιπεν. ἡδονῇ τε τ ϑάνατον οἴσομεν, καὶ "τιμωρίαν ἤν τινα ἐπιβάλοις, ἀφ' ὃ μὴ ἐπ' ἀδίκοις ἤρ- "γοις ἀλλὰ φιλίᾳ ϑ εὐσεβοῦς [b] μέλλειν συνείσεσϑαι ὃ ἐφο- "μιλῆσ αὐτῷ." καὶ οἱ μὲ ϛῶτα πάντες ἔλεγον, ὐδὲν ἐλ- λειπτέρᾳ τῇ τόλμῃ ϑ λόγῳ χρώμενοι, ἢ ϑαρσήσαντες τὸ ἔργον προάγειν ὑκ [i] ἀπετράποντο. [k] βασιλεὺς δὲ αὐτοὺς καϑείσας, ἐξέπεμπεν εἰς Ιεριχοῦντα, καλέσας Ἰούδαίων τοὺς ὁ τέλει. καὶ παραγενομένων, ἐξεκλησιάσας εἰς ὃ αὐτὸ ϑάλεγεν ὅπῃ κλινιδίῳ κείμενος ἀδυναμίᾳ ϑ ϛήναι, "τ [l] ἀγωνιῶν τε ἐφ' ὅσον αἴτιος ἦ ἐπ' αὐτοὺς "γεγονῖαι ἀπεϑυμεῖτο, ϗ ϑ ναῦ τ καϑασκευὴ ὡς με- "γάλοις τέλεσι τοῖς αὐτῷ γένοιτο, μὴ [m] δυνηθέντων ἔτεσιν "ἑκατὸν εἰκοσιπέντε τ Ασαμωναίου οἱ οἷς ἐβασίλευον "τοιοῦδέ τι ὅπῃ τιμῆ προῖξαι ϑ Θεῦ. κοσμῆσαι δὲ καὶ "ἀναϑήμασιν ἀξιολόγοις, [n] ἀνθ' ὧν ἐλπίδα μὶ αὐτῷ γε- "νέαϑ [o] κἂν μὴ ϑάνατον καϑαλελεῖφϑαϑ μνήμιόν τε αὐτῷ "ϗ εὐκλειαν. καταβοᾶ τε ἤδη, ὅτου μηδὲ ζῶντα ὑβρί- "ζειν ἐπιχωροῖντο εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ἡμέρας τε καὶ ἐν ὄψει τ "πληϑύος ὕβρῃ χρωμένους ἅψασϑαι τ ὑπ' αὐτῷ [p] ἀνακεμέ- "νων, ϗ καϑαιρήσιν ὑβρίζοντάς τε ποιεῖσϑαι, λόγῳ μὶ εἰς αὐτὸν, "ἀληϑείᾳ δὲ εἴ τις [q] ἐξετάζοι ὃ γενοῖτο ἱεροσυλοῦντας.

ν'. Οἱ δὲ ϑάρσει τ ὁμοτίμϑαι αὐτῷ μὴ δὶ ϗ κατ' αὐτῷ ἐκαχρίσαντος εἰσπράττοιτο τιμωρίαν, ὅτι γνώμῃ ἔφαϑ αὐ- τὰ πεπράχθαι τῇ αὐτῷ, φαίνεσθαί τε αὐτοῖς ὐκ ἀπηλ- λαγμένα κολάσεως αὐτὰ εἶ). ὁ δὲ τοῖς μὶ ἄλλοις πραό- τερος ἦν, Ματθίαν δὲ τ ἀρχιερέα παύσας ἱερᾶσθαι ὡς αἴτιον τῷ μέρος τοῦτον γεγονόϑαι, [r] καθίστα Ἰώζαρον ἀρ- χιερέα, ἀδελφὸν γυναικὸς τῆς αὐτῷ. ὅτῃ δὲ ϑ [s] Ματθίᾳ τούτῳ ἱερωμένῳ, συμβαίνει καὶ ἕτερον ἀρχιερέα χειροτονῆσαι πρὸς μίαν ἡμέραν ἰῷ Ιουδαῖοι πατρίαν ἄγουσιν. αἰτία δὲ ὅϛιν ἥδε. ὁ Ματθίας ἱερωμένῳ, ὀνυκτὶ τῇ φϑάσῃ εἰς ἡμέραν ἣ ἡ πατρία εἴρητο, ἔδοξεν ὀνείρατι [t] ὁμιλῆ- σαι γυναικί· καὶ ϗ τοῦτ ϑ δυναμένῳ ἱερουργεῖν, Ἰώ- σηπϖ ὁ τῷ [u] Ελλήμου συνιερώσατο αὐτῷ, συγγενὴς

ginta, qui reliquis fuga dilapsis eum animose exspectarant, comprehendit, factique suasores duceseque Judam & Matthiam, qui sibi dedecori esse putarunt ad adventum ejus recedere; eosque ad regem perduxit. Quos, cum rex, postquam ad eum venerant, interrogasset, an quod ipse donasset, id dejicere ausi fuissent? "At nos, *inquiunt*, de iis quæ deliberata erant "deliberavimus, & quod factum erat id feci- "mus, atque ut viros bonos forteseque decuit. "Nam & iis succurrimus quæ Dei honori sa- "crata sunt, & de lege ex ejus auditione so- "liciti esse didicimus. nihilque mirum si ser- "vatu digniora credimus jussis tuis ea quæ "Moyses Deo docente & suggerente scripta "reliquit. nobisque volupe erit mortem, etiam "quovis supplicio exacerbatam, obire, ut qui "consci erimus nos cum ea congressuros, non "ob maleficia, sed ob pietatis amorem." Atque in istis quidem illi omnes consentiebant, audacia verbis respondente adhibita, qua animati facinus aggredi non dubitarunt. Rex autem, ubi eos colligaverat, Hierichuntem nuncios misit, Judæorum primores eò accersens. Cumque illi convenissent, concione advocata in ipsum theatrum, *is* in lectica jacens, quoniam stare non posset, "enumerabat quot & "quamdiu eorum causa labores pertulisset, ut- "que templum magnis suis sumptibus exstru- "xisset, cum Asamonæi nati centum viginti "quinque annis (quibus regnassent) nullum "unquam tale opus ad Dei honorem facere "potuissent. idque se ornasse *adjiciebat* præ- "cellentibus donariis, pro quibus se etiam post "mortem celebratum & collaudatum iri spe- "rasset. Hîc vero clamare cœpit, eos ne "vivente quidem illo à contumeliis abstinere, "quin luce palam audere suis donariis manus "admoliri, eaque deturbare, per simulationem "eum contumelia afficiendi, sed reipsa (si res "diligenter perpenderetur) id esse sacrilegium.

4. Illi vero ejus crudelitatis metu, ne forte, efferatus in ipsos, vindictam exigeret, negarunt id factum de sua sententia, ac *sibi* videri facinus vindicandum. Atque ille in alios satis leniter se gessit, sed Matthiam pontificatus honore, ut earum rerum nonnulla ex parte auctorem, abdicavit, & Jozarum uxoris ejusdem *Matthiæ* fratrem pontificem creavit. Hujus Matthiæ pontificatu accidit, ut alius crearetur pontifex, in unam *duntaxat* diem, qua Judæi *solenne* jejunium agebant, ob hujusmodi causam. Is Matthias, munere sacerdotali fungens, ea nocte, quæ jejunii diem anteceserit, visus est sibi secundum quietem rem habere cum muliere: quam ob causam cum rem divinam facere non posset, ei vicariam operam præstitit Josephus Ellemi filius, ejus consanguineus.

Judas & Matthias cum aliis ad Herodem perducti.

Se arrogantius excusans.

Vincti Hierichuntem mittuntur.

De illis queritur Herodes ad Judæorum primores.

Jozarus pontifex suffectus in locum Matthiæ.

Josephus creatur pontifex in unam diem.

a Καὶ ἀνήγαγεν *Vat.* & *Busb.* κατήγαγε in *lib.* 1. *de B.* J. b Εἰ ἐτόλμησεν *Zonar.* c Καὶ οἱ ἄνδρες, πέπραχται, εἶπον, ϗ χωρεῖζειν ὐ χρὴ &c. *Zonar.* d Καὶ τῷ νόμῳ τε ἐπρέπετο τὸ σῶφρον. ϑωμ. *Vat.* e *Al.* τετιμήκαϑ. f Ita lego cum *Cod Vat.* ἡγήμεϑα *Bas.* ἡγούμεϑα *Gen.* g Illud τοὺς è *Cod. Busb.* h Ita cum *Cod. Vat.* qui mox habet ἐπιμελήσεσϑαι. Locum hunc corruptum esse suspicor. nec ad eum sanandum quidquam confert *Epiphanius*, qui vertit, *non enim pro injusto facinore sed pro amore pietatis nobis sustinenda sint.* i Sic *Vat.* ἀπετράπετο in cæteris. k Βασιλεὺς τε αὐτοὺς καταδήσας μετέπεμψεν εἰς Ιεριχοῦντα Ιουδαίων τοὺς ἐν τέλει. Ϗ παραγενομένων ἐξεκλησίασεν εἰς τὸ *Vat.* Βασιλεὺς δὲ ἔδησας αὐτοὺς, ἐξέπεμψεν εἰς Ιεριχοῦντα, ϗ κωλύσας *Busb.* l Εὐπαϊῶν *Busb.* & *Zonar.* m Ita *Vat.* & *Busb.* δυνηθέντων in *Editis Aliisque.* n Ἀνθ' ὧν ἐλπίδα γοῦν αὐτῷ ϗ μετὰ ϑάνατον *Busb.* o Κἂν μετ' ὀ ϑάνοι *Vat.* p Ἀνακειμένων ϗ καθαιρήσων ὑβρίζοντάς τε ποιήσαϑ *Busb.* q Sic *Busb.* ἐξετάζοι δ' γενοίτ⊙ in *reliquis.* Forsan tamen legendum, ἀληθείᾳ δὲ εἴ τις ἐξετάζοι δ' γενοίτ⊙. r Καθίστα *Busb.* s De Josepho Matthiæ suffecto, nocturnam pollutionem passo, vide *Misn. tom.* I. 1. Hujus etiam rei extat memoria in *Talm.* Hieros. *Horaijoth tom.* fol. 47. col. 4. t Ὡμιλησάσῃ *Busb.* & *Vat.*. u Ελλήμου *Busb.* & *Epiphan.*

Vivicombustum Judæ & Matthiæ.

neus. Hunc autem Matthiam Herodes munus deponere coëgit: alterum vero Matthiam, qui ſeditionis auctor exſtiterat, & ejus ſociorum nonnullos, vivos igni cremavit. eadem etiam nocte fuit lunæ defectio.

Herodis morbus & cruciatus.

5. Herodi autem morbus magis magiſque ingraveſcebat, Deo pœnas ſcelerum illius exigente. Nam ignis quidem erat eum lente exurens, qui non tantum tactui ardorem prodebat, quantum partibus internis dolorem afferebat. Ab eodem malo erat vehemens aliquid aſſumendi deſiderium, cui quidem non obtemperare non licebat. aderat etiam inteſtinorum exulceratio, maximeque eum vexabant acerbi in colo cruciatus. quin & pedes occupaverat humor aqueus & pellucens, ſimiliſque erat circa abdomen mali labes. porro genitalium putredo gignebat vermes; & laborabat, cum erectus eſſet, gravi ſpirandi difficultate, quæ tum ob anhelitus fœtorem tum ſpiritus crebritatem erat moleſtiſſima. denique convulſiones per univerſa propemodum membra inſuperabile ipſi robur addebant. Ajebant porro divini, & qui in hujuſmodi vaticinandi ſcientia ſtudium ſuum collocaverant, hanc multiplicem impietatis pœnam Deum à rege expoſcere. Ille vero, licet gravius affligeretur quam ut quis cruciatum ferre poſſe videretur, ſalutem tamen ſperabat, & medicos accerſebat, & eorum conſiliis per omnia obſequebatur: trajectoque Jordane fluvio thermis utebatur Callirhoënſibus, quæ præter cæteras tot dotes etiam potui commodæ ſunt. Hæ aquæ in lacum influunt, qui bituminis ferax eſſe dicitur. Ibi cum medicis viſum eſſet, ut eum refoverent, demiſſus in ſolium olei plenum, *non multo poſt* in eo eſſe credebatur ut animam efflaret. ſed famulis ploratum edentibus ad ſe rediit: ac de ſalute ſua deſperans, quinquaginta drachmas militibus viritim juſſit diſtribui. Inſuper ducibus & amicis ingentem pecuniæ vim largitus eſt, ac deinde iterum Hierichuntem revertebatur: ubi atra bile correptus adeo exacerbatus eſt, ut ad extremum hujuſmodi facinus excogitaverit. Cum totius gentis primores, ubicunque degerent, juſſu ipſius ad eum conveniſſent (quæ fuit ingens fane multitudo, tota quippe gente evocata, & univerſis edicto obſequutis, quòd pœna capitis iis intentata eſſet qui mandata negligerent) rex, ut qui ſimiliter in omnes inſontes ſonteſque ſæviret, eos in Hippodromum cunctos concluſit, deinde, accerſita ſorore ſua Salome ejuſque viro Alexa, dicebat, "ſe, nimirum quod "tantis undique premeretur doloribus, non "procul à morte abeſſe: quæ res tolerabilis "& omnibus optanda eſt. ut vero ſine ulla

Herodis crudelitas ultima.

ὧν. Ηρώδης δὲ, τόν τε Ματθίαν ἐπεπαύκει τ ἀρχιερωσύνης, καὶ τ ἕτερον Ματθίαν, ὃς ἐγηγέρκει τλὼ ϛάσιν, ϗ ἄνδρας σὺν τ ἑταίροις αὐτ ἔκαυσε [a] ζῶντας. καὶ ἡ [b] σελλύη δὲ τῇ αὐτῇ νυκτὶ ἐξέλιπεν.

ε'. Ηρώδῃ δὲ μειζόνως ἡ νόσος ἐνεπαράττετο, δίκλεα ὢν ϖ Θεονομήσεν ὀκαραστμένϛ Θεῦ. πῦρ μὲν γὰρ [c] μαλακὸν ἰῷ, [d] ϖόδὲ πολλὼ ἀποσημῶνον τοῖς ἐπαφωμένοις τ φλόγωσιν, [e] ὁπόσην τοῖς ὀντὸς ϖεσστέρνοις τ κάκωσιν. Ὀρθυμία δὲ ἦν δέξαθαί [f] τι ἀπ' αὐτ· ϗ γὰρ ἦν μὴ ὀχ ὑπαργεῖν. καὶ [g] ἑλκώσεις τῶν τε ὀντέρων καὶ μάλιϛα τ κώλϖ ἦσαν ἀλγηδόνες. καὶ φλέγμα ὑγρὸν ϖερὶ τὺς πόδας ϗ διαυγές· παραπλησία δὲ [h] ϗ περὶ τ ἧπαρ κάκωσις ἰῷ. [i] καὶ μὴν ϗ τ αἰδοίϖ σῆψις σκώληκας ἐμπιοῦσα· πνεύματός τε ὀρθία [k] ἔντασις, ϗ [l] αὐτη λίαν ἀηδὴς ἀχθηδόνι τε τ [m] ἀποφορᾶς, ϗ ϖρὸς πυκνῷ τ ἄσθματος, [n] σπασμός τε ϖερὶ πᾶν ἰῷ μέρος, ἰσχυὸ ὀχ [p] ὑπομνητὴν ϖροσηκόμενος. [q] ἐλέγϵτο δὴ ὑπὸ τ [r] θεαζόντων, ϗ οἷς ζῶντα ϖροαποφθέγγεσθαι [s] σοφία ϖρόκειτο, ποινὴν τ [t] πολλῶν δυσνοιῶν ζητῶν ὁ Θεὸς εἰσπράττεσθαι παρὰ τ βασιλέως. [u] ὁ δὲ, καίϖερ δὴ μειζόνως ἢ ἀντίχοι ἄν τις ταλαιπωρόμενος, ἐν ἐλπίδι τ ἀνασῴας ἰῷ, ἰατρούς τε μεταπέμπων, ϗ ὁπόσα ἀρωγὰ ὑπαλορεύσειαν χρῆσθαι· [y] μὴ ἀποτετραμμένος· ποταμόν τε περάσας Ιορδάνην, θερμοῖς τοῖς κατ' Καλλιρόην αὐτὸν παρεδίδϵ, ἄϖερ σὺν τῇ ἐς πάντ' ἀρετῇ ϗ πότιμά ἐϛιν. ἔξεισι δὲ τὸ ὕδωρ τῆτο εἰς λίμνην τ ἀσφαλτοφόρον λεγομένην. κἀνταῦθα τοῖς ἰατροῖς δοκεῖ ὥϛε ἀναθάλπειν αὐτὸν, καθεθεὶς εἰς πύελον ἐλαίϖ πλέον, δόξαν μεταξάσεως ἀνεποίησεν αὐτοῖς. τ δὲ οἰκετῶν οἰμωγῇ χρωμένων ϖερισκῶν, καὶ μηδ' ἤπια ἀμφὶ ϗ σωθησομένϖ ἐλπίδα ἔχων, τοῖς ϖρατιώταις [z] ἀνὰ πεντήκοντα δραχμὰς ἑκάϛῳ κελεύει νεμηθῆναι. πολλὰ δὲ ϗ τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν ϗ φίλοις τοῖς αὐτ ἐδωρεῖτο, καὶ παρὼν αὖθις ὤχετο Ιεριχοῦντος· μέλαινά τε χολὴ αὐτὸν ἥρπ' ὤχετο πᾶσιν ἐξαγριάνασα, ὥϛε [a] δὴ τελευτῶν ϖρᾶξιν τοιάνδε ὤπτοεῖν. ἀφικομένων ϖροστάγματι ϕ αὐτ Ιουδαίων ἀνδρῶν παντὸς τ ἔθνους [b] ὁπόϖοτε ἀξιολόγων· πολλοὶ δὲ ἐγένοντο ὡς τ παντὸς ἔθνους καλαικεκλημένϖ, καὶ πάντων ἀκροασαμένων τ διατάγματος, εἰς ὃ θάνατον ἦν ἀνακείμενα τοῖς ἀλογήσασι τῶν [c] ὤπτοτολῶν· ἐμμεμνομένϖ πᾶσι τοῦ βασιλέως ὁμοίως τοῖς τε ἀναιτίοις καὶ ϖαρεσχημένοις αἰτίαν, συγκλείσας αὐτὺς πάντας, ὁ τῷ ἱπποδρόμῳ, τλὼ τε ἀδελφὴν αὐτ Σαλώμην καὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς Αλεξᾶν μεταπέμψας, "τεθνήξεσθαι μὲν, ϗ πόρρω, ἔλεγεν, ὤχετο τοσόνδε τῶν "ἀλγηδόνων αὐτὸν [d] ϖεσεχόντων· καὶ τόδε μὲ οἰκτρόν τε "ϗ πᾶσι φίλον ϖεσυγχάνειν. [e] ὁλοφυρμὸν δὲ ἄπειρον "καὶ

a Ζῶντας *Vat.* *b* Videſis *Scaligerum* in *Animadverſ. ad Chron. Euſeb.* p. 162. *Keplerum* de *Anno Natali Chriſti* p. 80. *Petavium* in lib. X. *de Doctr. Temp.* c. 66. *Uſſerium* ad *A. M.* 4000. *Langium* de *Annis Chriſti*, p. 346. & *Pagi Apparat.* ad *Ann. Baronii*, p. 35. *c* Μαλθακὸν *Zonar.* *d* Οὐχ ὧδὲ πολλὼ *Vat.* *Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* l. 1. c. 8. & *Nicephorus Caliſtus* in *Hiſt. Eccl.* l. 1. c. 15. *e* Apud *Euſeb.* & *Niceph.* ὅλου. *f* Ita *Vat.* & *Niceph.* τλὼ ἀπ' αὐτῦ in *Editis Aliiſque.* ϗ δέξαθαί τι, ὧδὲ ἰῷ μὴ ὀχ ὑπαργεῖν *Euſeb.* omiſſis ἀπ' αὐτῦ, quæ ſuperflua eſſe exiſtimat *Valeſius.* *g* Ita *Busb. Epiphan. Zonar.* & meliores *Euſebii* libri. Ἕλκωσις in *Editis Aliiſque*, ut & apud *Nicephorum.* *h* Καὶ ἡ περὶ *Euſeb.* *i* Καὶ μὴν ϗ *Niceph.* *k* Ἔντασις *Vat.* & *Busb.* à pr. m. perperam. *l* Αὕτη *Euſeb.* & *Niceph.* *m* Ἐπιφορᾶς contra librorum omnium fidem legit *Gregorius* noſter, in tractatu *de Epiſcopo puerorum.* *n* Ita cum *Busb.* & *Zonar.* & quibuſdam *Euſebii* libris. ἐσπασμένος τι in *Editis Joſephi.* *o* Μέλος *Busb. Zonar.* & *Niceph.* *p* Ita *Vat. Busb. Euſeb.* & *Niceph.* ὑπομνητικὸν in *Editis Aliiſque.* *q* Ἐλέγετο γὰρ *Euſeb.* *r* Iterum cum iiſdem. Θεαζόντων perperam in *Editis Aliiſque.* *ſ* Ita cum *Euſebii* libris. σοφία πρόκειτο *Niceph.* σοφία προκειτῳ in *Joſephi Editis* & *MSS.* *t* Τῶν πολλῶν ϵ δυσνοιῶν in *Editis Euſebii.* non ita in quibuſdam ejus *MSS.* quibuſcum conſentit *Joſephus.* *u* Ita *Busb.* καὶ ὡς ὁ μειζόνως ſine ὁ in *Editis Aliiſque.* *x* Τῶν ἀνασῳζόντος *Vat.* *y* Καὶ λήπτης. μὴ ἀποτόμως *Busb.* ſimiliſque lectio apud *Zonaram.* *z* Κατὰ π. *Vat.* *a* Ηδὴ *Busb.* *b* Οπόϖοτε *Vat.* & *Busb.* *c* Εστολῶν *Busb.* *d* Περιπιπτόντων *Vat.* *e* Τὸ ὃ ὀλοφυρμῶν τι ἄπειρον *Vat.*

a Ἐκτὸς

"καὶ πένθος οἰδεῖν ὁπόσον ἐπὶ βασιλεῖ πρέπεται ἄν,
"μάλιστα αὐτὸν λυπήσειν εἰκός. ὁ γὰρ ἀποσκοπῶν τὴν Ιου-
"δαίων διάνοιαν, ὡς [a] εὐκταῖος αὐτοῖς καὶ πάνυ κεχα-
"ρισμένος ὁ θάνατος αὐτοῦ, διὰ τοῦτο καὶ ζῶντος ἐπὶ δόσε-
"σιν ἐπείγεσθαι καὶ ὕβρει τὰ ὑπ' αὐτοῦ προσπεπτωκό-
"τα. ἔργον δ' ἄρα οἰκείων εἶναι, κήδεσίν τινα αὐτὸν φυ-
"σᾶσθαι δ' ἐπὶ τοιούσδε ἀλγεινῶς. τὰ αὐτὰ γὰρ δὴ
"φρονήσαι δόξειν τῇ αὐτοῦ μὲν ἀπειπαμένων μέγαν αὐτῷ
"ἐπιτάφιον γενέσθαι, καὶ ὁποῖος [b] ἄλλοις βασι-
"λεῦσιν, καὶ πένθος διὰ τοῦτο ἅπαντος οὐκ ψυχῆς
"ὁλοφυρομένων [c] ἐπὶ παιδιᾷ καὶ γέλωτι αὐτοῦ. ἐπὰν οὖν
"θεάσωνται τὸν ψυχὸν ἀφέντα αὐτὸν, προεστῶσαν αὐ-
"τῷ ἱπποδρόμῳ δορατοφορικὸν, ἀγνοοῦντα ἔτι τὸν θάνατον αὐτοῦ·
"μὴ γὰρ προτεῖναι εἰς τοὺς πολλοὺς ἐξενεγκεῖν ἢ τάδε
"[d] προεῖπαι· κελεύειν ἀκοντίσαι τοὺς ἐγκαθειργμένους, ὡς
"πάντας, τοῦτον ἀνελόντας, ἔτι πρόπαν διόλλυσθαι αὐτὸν ὑπ'
"ἀμαρτόντας δ' εὐφραινομένους, κυρώσαί τε οὕτω [e] ἐπιτεί-
"λειεν αὐτοῖς μέλλουσι τελευτᾶν, καὶ τῷ πένθει ἀξιολό-
"γῳ τετιμῆσθαι." καὶ ὁ μὲν μὴ δακρύων προτινιόμενος,
καὶ τὴν συγγενοῦς τιμὴν καὶ πίστιν δὴ θεὸν [f] προσκα-
λῶν, ἐπέσκηπτε μὴ ἀτιμωθῆναι ἀξιῶν. κἀκεῖνοι ὡμολό-
γουν δ' ἀποδώσεσθαι.

ε'. Καταινοήσαι δ' ἄν τις τοῦ ἀνθρώπου, [g] καὶ ὅτῳ τὰ πρότερα ἤρεσκεν, ὡς ὑπὸ τῆς
φιλοζωΐας πρᾶξαι τὰ εἰς τοὺς συγγενεῖς πεπραγμένα,
ὑπὸ γοῦν τῆς ἄρτι σφετέρων δόξης ἀνθρώπειον [b] εἰσφερομένων.
εἶναι καὶ ἀπιὼν δ' βίᾳ πρόνοιαν ἔχειν ὡς ὑπὸ πένθους καὶ
ἐρημίας τῆς φιλτάτων τὸ πᾶν καταστήσειν ἔθνος, ἕνα ἀπὸ
ἑκάστης οἰκίας κελεύων μεταχειρῆσαι, μηδὲν ἄδικον μήτε
εἰς αὐτὸν διαπραξάντας, μήτε ἐφ' ἑτέροις ἐγκλήμασιν κα-
τηγορίας αὐτῶν γενομένης, εἰωθόσιν οἷς προσποίησις ἀρε-
τῆς καὶ πρὸς [i] τοὺς δίκῃ ἐχθροὺς γεγονότας ὑπὸ τοιούσδε
καιροῖς τὰ μίση καταπίπτειν.

"lamentatione aut luctu, qui rege dignus ſit,
"moreretur, hoc ſibi animum urere. Se enim
"quæ ſit Judæorum mens perſpectum habere,
"nihilque illis ſua morte optatius lætiuſque
"accidere poſſe, ut qui ſe vivente rebellare
"auſi fuerint, ſuoque donario contumeliam
"facere. Itaque illorum officii eſſe, ut ad ſe
"aliquantulum hoc dolore ſublevandum ali-
"quid decernerent. Nam ſi ſecum ſentire vo-
"luerint, fore ut juſta ſibi ſplendida, & longe
"alia quam regibus ſolent, perſolvantur, ut-
"que ſerio per univerſam nationem luctu con-
"decoretur, quem alioquin non niſi per ludum
"jocumque deplorarent. Quare ubi illum
"animam egiſſe videbunt, debere eos colſo-
"care circa Hippodromum milites, mortis
"ejus adhuc ignaros (neque enim eam niſi
"hoc perfecto indicandam) jubereque ſe ut
"omnes ibi concluſos miſſilibus configant:
"atque ita, cum iſti hoc modo peremti fue-
"rint, ipſum eos bifariam delectaturos eſſe,
"dum & illi ſui morientis voluntatem exſe-
"quantur, & is luctu memorabili cohoneſtabi-
"tur." Atque ille quidem eis iſta mandavit,
plorans miſerabiliter, & per amorem conſan-
guinitatis, perque fidem, quam Deo deberent,
eos obteſtans, ne ſibi honorem hunc denega-
rent: id quod illi ſe facturos eſſe promiſerunt.

6. Jam vero qui fuerit homini iſti animus, *Quid auctor de Herode ſenſerit.*
cui & priora forſan placebant, quod ex vitæ
amore acta eſſent quæ in conſanguineos ſuos
perpetraverat, ex iis licet conjicere, quæ mo-
do in mandatis, ab omni humanitate alienis,
dederat; *ſcilicet* ut totam gentem in luctum &
chariſſimorum deſiderium conjiceret, jubendo
unum aliquem è ſingulis familiis neci dari,
nulla licet ipſum injuria affecerant, nec cri-
minis cujuſpiam ab aliis accuſati fuerant: cum
iis qui vel minimum ſibi virtutis vendicant
moris ſit, in eos, quibuſcum illis juſtæ inimi-
citiæ, in ejuſmodi præſertim tempore odium
deponere.

ϑ'. ΚΕΦ. ζ'. — CAP. VII. — IX.

Ηρώδης διανοεῖται φόνον αὐτόχειρ γενέσθαι, καὶ μετ' ὀλίγον Αντιπάτρου ἀναιρεῖσθαι κελεύει.

Herodes conatur ſibimet manus inferre; & paulo poſt Antipatrum interfici jubet.

ΤΑῦτα δὲ ὑποτέλλοντος αὐτοῦ τοὺς συγγενεῖς, γράμματα παρῆν ὑπὸ τῶν εἰς Ρώμην πρέσβεων ἀπεσταλμένων εἰς Καίσαρα· καὶ ἀναγιγνωσθέντων ὅ τε φάλαμος ἦν, ὡς τὸν τε Ακμῆς ὀργῇ τῇ Καίσαρος ἀνηρημένης, ἐφ' οἷς Αντιπάτρῳ συγκεκυρήκοσιν, αὐτόν τε Αντίπατρον, ὡς ὑπὸ γνώμῃ τῇ ἐκείνου [k] ποιεῖτο ὡς πατρὸς καὶ βασιλέως, εἴτε φυγάδα ἐλαύνειν ἐθελήσοι, εἴτε [l] καὶ κτανεῖν. τούτων [m] ἀκροασάμενος Ηρώδης, βραχὺ μέν τι ἀνιώμενον ἡδονῇ τῶν γεγραμμένων, θανάτῳ τε τοῦ Ακμῆς ἐπαυρόμενος, καὶ ἐξουσίᾳ τοῦ ὑπὸ φ παιδὶ τιμωρίας. [n] προϊόντων δὲ εἰς μέγα τῆς ἀλλη-
δόνος, παρῆτο τελαλαπτωκότος σιτίων· καὶ ἤτησε μῆλον καὶ μαχαίριον. ἦν γὰρ ἐν ἔθει καὶ πρότερον αὐτῷ, [o] περιλιψαντι αὐτὸ

Herodis legati, Roma venientes, læta nunciant.

INterim, dum iſta cognatis ſuis mandat, adveniunt Roma literæ à legatis, quos ad Cæſarem miſerat, quibus ſignificabatur, Acmen indignatione Cæſaris interfectam eſſe, quod Antipatro facinorum adjutrix fuerit, ipſumque Antipatrum relictum eſſe arbitrio illius, ut patris & regis, ſive in exſilium eum pellere vellet, ſive morte multare. Cum iſta accepiſſet Herodes, meliuſcule ſe habuit ex tam læto nuncio, animis & ex Acmes interitu ſublatis & ex poteſtate de filio ſupplicium ſumendi ſibi permiſſa. Cruciatibus autem in immenſum creſcentibus, langueſcebat inedia confectus: atque pomum popoſcit & cultellum. ſolitus enim erat & antea manu ſua poma decorticare

a Ἐκτὸς *Vat.* forſan pro ἰδιωτῶν. b Ita cum *Cod. Vat.* ἢ δ' ἄλλων in *Editis Aliiſque.* c Ita lego. ἐπὶ παιδιᾷ in *Editis.* ἐπὶ παιδὶ ἢ γ. *Vat.* ἐπὶ παιδιᾷ *Busb.* qui & ὁλοφυρομένων habet. d Προεῖπεν *Vat. & Busb.* e Ita *Vat.* ἐπιτείλαιεν in *Editis Aliiſque.* f Eo modo *Vat.* προσπαλῶν in *reliquis.* g Eſt qui malit καὶ ὅτῳ. Forſan καὶ ὅτῳ, vel καὶ αὐτῷ, vel καίτοι αὐτῷ τοῖς πρ. h Ita ex conjectura. εἰσφερομένων in *Editis & MSS.* i Ita lego cum *Cod. Vat.* τοὺς δὲ δίκῃ ἐχθροὺς γεγονότας τοιούσδε κ. in *Editis Aliiſque.* k Ποιεῖτο *Busb.* l Illud καὶ è *Codd. MSS.* m Sic *Busb. & Vat.* ἀκροασάμενος in *reliquis.* n Ita *Busb. & Vat.* προϊόντος & mox προῖτο in *Editis.* προεῖς ἢ *Gall.* o Δι' ἀλγηδόνων εἰς μέγα ἤρθησαν, ἀπήτησε δὲ σπόγγον *Zonar.* o Περιγλύψαντι *Busb.*

Herodes manus sibi inferre conatur.

corticare & fruſtatim comeſſe. Ubi id habuit, circumſpexit, & ſeipſum ferire voluit. Quod ſane feciſſet, niſi ejus ſobrinus Achiabus manum ei prehendiſſet, magnumque clamorem edidiſſet. unde tantus repente in regia ululatus & tumultus coortus eſt, quantus ſi mortuus rex fuiſſet. & Antipater, patrem vere mortuum credens cœpit confidenter, quaſi jam ſolvendus & rex nullo negotio futurus, loqui, cumque cuſtode carceris de miſſione agere, multa ei tum in præſens tum in futurum promittens, quaſi jam de re ejuſmodi inſtaret certamen. Ille vero non ſolum id, quod voluit Antipater, facere recuſabat, ſed & voluntatem ejus regi it nunciatum, poſtquam multas ab eo ſolicitationes expertus fuiſſet. Tum Herodes, qui jam ante male affectus erat erga filium, ubi audivit cuſtodem carceris iſta narrantem, cum exclamatione caput ſibi, quamvis in extremis eſſet, percuſſit, erectuſque in cubitum imperat, miſſis quibuſdam ſatellitibus, ut è veſtigio, ſine ulla cunctatione, Antipatrum interficerent, eumque in Hyrcania ignobili funere ſepelirent.

Mors Antipatri.

δι' αὐτῦ ἡ κατ' ὀλίγον τέμνοντι ἐαθίειν. λαβὼν δὲ καὶ περισκεψάμενος, γνώμιλλον εἶχεν ὡς παίσων ἑαυτόν. [a]καὶν ἐπεσπάχθ, μὴ φθάσαντος αὐτῦ καλαλαβεῖν τ δεξιὰν Αχιάβυ, ὃς ἀνεψιὸς ἦν αὐτῦ. ἡ μέγα ἀναχαγόντος, οἰμωγή τε αὖθις ἀνὰ τ βασίλειον ἰῶ, ἡ θόρυβος μέγας ὡς οἰχομένυ τ βασιλέως. [b]ἡ Αντίπαλρος, πιςεύει γὰ τέλος ἀληθῶς τ πατέρα ἔχειν, θάρσ τε [c]ἐχρῆτο ὅτι τοῖς λόγοις, ὅλος ὡς ἤδη τ δεσμῶν ἀφισόμενος, ἡ τ βασιλείαν ἀκοντὶ [d]δεξόμενος εἰς χεῖρας· ἡ τῷ εἰρκλοφύλακι περὶ ἀφέσεως ἦν αὐτῦ διάλογος, μεγάλα ὑπισχνυμένυ εἰς τ παρὸν ἡ τ αὖθις, εἰ μὴ περὶ τοιύτυ τ ἀγῶνος [e]ἐνεχηκότος. ὁ δὲ, ἡ μόνον ἀπιθὴς ἦν θράσυ ἐφ' οἷς ἠξίυ Αντίπαλρος, ἀλλὰ ἡ τῷ βασιλῆ ἀποσημαίνῃ διάνοιαν τ ἐκείνυ, πολλαῖς ἡ προσφοραῖς παρ' αὐτῦ χρώμενος. ὁ δὲ Ηρώδης ἡ πρότερον ἀχ ἡσυχάζοντος ὑπ' εὐνοίας τ ἰδίυς, ἐπεὶ ἤκυσε τ εἰρκλοφύλακος ταῦτα εἰρηκότος, ἀνεβόησέ τε ἀνατυπτόμενος τ κεφαλὴν, καὶ ὡς ἐν τῷ ὑγιάτῳ ὤν, ἡ ὅτι [f]τ ἀγκῶνα πειρᾶται ἑαυτὸν καλεῦ πέμψας [g]τινὰς τ δορυφόρων, μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' ἐκ τ ὀξέως [h]κλείναντας αὐτ ἐν Υρκανίᾳ [i]ταφὰς ἀσήμυς ποιῆσ.

X. CAP. VIII.

De Herodis deceſſu, teſtamento & funere.

Herodis teſtamentum mutatum.

DEinde mutata voluntate teſtamentum ſuum denuo mutavit *Herodes*: & Antipam quidem (cui regnum reliquerat) Galilææ Perææque tetrarcham conſtituit, regnum vero Archelao dedit; atque Gaulonitidem & Trachonitidem & Batanæam & Peniadem Philippo filio ſuo, Archelai fratri, tetrarchiæ nomine conceſſit; & Salomæ ſorori ſuæ Jamniam & Azotum & Phaſaëlidem attribuit, & argenti ſignati quingenta millia. Quin & aliis, quotquot ſibi conſanguinei eſſent, proſpexit atque conſuluit, ſingulos, pecuniam iis largiendo redituſve *annuos*, egregie locupletans. Cæſari quoque *legavit* argenti ſignati centies centena millia, ac præterea vaſa *ſua* tam aurea quam argentea, pretiique ſtupendi veſtes. Juliæ autem Cæſaris uxori, & aliis nonnullis quinquagies centena millia. His factis, quinto poſt occiſum Antipatrum die vitam finivit, cum regnaſſet poſt interfectum Antigonum annos triginta quatuor; poſtquam autem à Romanis rex creatus fuerat, triginta ſeptem: vir pari in omnes immanitate, iræ effrenatæ, animoque jus faſque deſpiciente, fortuna autem, ſiquis alius, propitia uſus, ut qui ex privato ad regnum evectus fuerit, & innumeris circundatus periculis ex omnibus effugerit, & non niſi provecta ætate vita deceſſerit. Quod vero ad res domeſticas attinet, præſertimque filios ſuos, hîc quoque felix fuit ſua ſententia, quod ſe de inimicis victoriam reportaſſe exiſtimaverit, meo vero judicio pro miſero admodum & infelici habendus eſt.

Ejus deceſſus.

Auctoris de Herode judicium.

ΚΕΦ. ι'.

Περὶ Ηρώδυ τελυτῆς, διαθήκης ἡ ταφῆς.

ΤΑΣ δὲ διαθήκας αὖθις [k]μετέγραφε μεταβολῆς αὖ περὶ τ διάνοιαν γενομένης. [l]Αντίπαν μὲν, ᾧ τ βασιλείαν καλαλελοίπη, τετράρχην καθιςὰς Γαλιλαίας τε ἡ Περαίας, Αρχελάῳ δὲ τ βασιλείαν χαριζόμενος, τήν τε [m]Γαυλανῖτιν ἡ Τραχωνῖτιν ἡ Βαταναίαν ἡ [n]Πανιάδα Φιλίππῳ, παιδὶ μὲν ὄντι αὐτῦ, Αρχελάῳ δὲ ἀδελφῷ γνησίῳ, τετραρχίαν δίδ. [o]Ἰάμνιαν δὲ ἡ Αζωτον ἡ Φασαηλίδα Σαλώμῃ τῇ ἀδελφῇ αὐτῦ καλανέμη, ἡ ἀργυρίυ ὀπισήμυ μυριάδας πενήκοντα. ταυτάκις δὲ ἡ τ λοιπῶν, ὁπόσοι συγγενεῖς ἦσ αὐτῦ, [p]χρημάτ τε δόντος ἡ προσόδων ἀναφορᾶς, ἐχόντας ἐν εὐπορίᾳ καθιςάμενος. Καίσαρι δὲ ἀργυρίυ μὲν ὀπισήμυ μυριάδας χιλίας, χωρὶς δὲ σκεύη τὰ μὲν χρυσᾶ, τὰ δ' ἀργύρα, ἡ ἐσθῆτα [q]παμπολυτελῆ. Ιυλίᾳ δὲ τῇ Καίσαρος γυναικὶ, καὶ πισιν ἑτέροις πενταχοσίας μυριάδας. ταῦτα θεάξας ἡμέρᾳ πέμπτῃ, μθ' ὃ Αντίπαλρον κλείνει τ υἱὸν, τελευτᾷ, βασιλεύσας μθ' ὃ μὲ ἀνεῖλεν Αντίγονον, [r]ἔτη τέσσαρα καὶ τριάκοντα, μθ' ὃ δὲ ὑπὸ Ρωμαίων [s]ἀπεδέδηλο, ἑπτὰ καὶ τριάκοντα· ἀνὴρ ὠμὸς μὲ εἰς πάντας ὁμοίως, καὶ ὀργῆς μὲ ἥσσων. χρείσσων δὲ δικαίυ, τύχη δὲ εἰ καί τις ἕτερος κεχρημένος εὐμενῆ. ἔκ τε δ ἰδιώτυ βασιλεὺς καλασὰς, ἡ κινδύνοις περισχιζόμενος μυρίοις, πάντων πειρᾶται θράσει, καὶ τ ζῆν ὅτι μάκιστον ἐλίλο. ὁπόσα δὲ τὰ κατ' οἶκον περὶ υἱεῖς τὰς αὐτῦ, ὅσα μὲ γνώμη τῇ ἐκείνυ, [t]καὶ τύχη πάνυ δεξιᾷ κεχρημένος διὰ δ κρίνας ἐχθρὰς κρατεῖν ἀχ [u]ὑπερῆσαν, δοκεῖ δέ μοι καὶ πάνυ δυσχής.

β'. Σαλώ-

a Καὶ πάλαχον ἂν Busb. b Καὶ ὁ Αντίπατρος Vat. & Busb. c Ita Busb. & Gall. ἐχρῶτο in Editis Aliisque. d Ἐξόμενος Vat. e Ita cum Busb. ἀνεκηκότος in cæteris. f Illud τ ἐ Codd. MSS. g Sic Busb. Zonar. & Joſephus l. 1. de Bello Jud. πνὰ τ in Editis. h Ita Busb. κτενῦντας Zonar. κτείναντα in Editis Aliisque. i Eo modo Busb. & Vat. ταφὰς in reliquis. k Μετεχαράξε Busb. l Αντίπατρον μὲ ὃν ᾧ Busb. m Γαυλανῖτιν Busb. n Παναιάδα Busb. videſis Var. Lect. ad p. 697. o Al. Ἰάμνιαν. p Χρημάτων δόσ Busb. q Πάνυ πολυτελῆ Busb. πάνυ πολλῶν πίλας Vat. r Joſephi numeros hîc loci (poſt Uſſerium in Annalibus ad A. M. 4001.) defendit explicatque Ant. Pagi in Apparatu ad Annales Baronii, p. 35. Videſis Joſ. Scaligerum de Emend. Tem. p. 433. in Can. Iſagog p. 332. & in Animadverſ. Euſeb. p. 163. Keplerum de Anno Nat. Chriſti, c. 9. & Langium de Annis Chriſti, p. 346. s Ita Vat. ἀπεδίδεικτο Busb. ἀπεδείκτο in Editis & Zonara. t Ita lego ex Joſepho in l. 1. de Bello Jud. deerat vox τύχη in Editis & MSS. u Υπέρησαν Busb. & mox δοκεῖν Vat.

a Περὶ τῆ

β'. Σαλώμη δὲ καὶ Αλεξᾶς, πρὶν ἔκπυστον γενέσθαι τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως, τοὺς ὅπλα τὸν ἱπποδρομον καθοπλισμένους ἀπέπεμψαν ὅπλα τὰ αὐτοῦ, φάμενοι βασιλέα κελεύειν ἀπιέναι αὐτοὺς ὅπλα τοὺς ἀγροὺς νέμεσθαι τὰ οἰκεῖα. προέστεταί τε αὐτοῖς ἤδη εὐεργεσία μεγίστη εἰς τὸ ἔθνος. ἐφανερώθη δ' ἤδη ὁ θάνατος τοῦ βασιλέως· καὶ Σαλώμη καὶ Αλεξᾶς, συναγαγόντες τὸ στρατιωτικὸν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον τὸ ἐν Ιεριχοῦντι, πρῶτον μὲν ἐπιστολὰς ἀνέγνωσαν τοῖς τοὺς στρατιώτας γεγραμμένοις, ὅπου τε πίστεως εὐχαριστία καὶ εὐνοίας τῆς εἰς αὐτὸν, καὶ προθυμίαν τὴν ὁμοίαν παρεχῆς Αρχελάῳ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, ὃν βασιλέα καθίστα. ἔπειτα μέντοι Πτολεμαῖος, τὸ σημαντῆρα τοῦ βασιλέως πεπιστευμένος, τὰς διαθήκας ἀνέλεγεν, αἳ λήψεσθαι κύριαν οὐκ ἄλλως ἔμελλον, ἢ Καίσαρος ἐντυχόντος αὐταῖς. βοὴ οὖν εὐθὺς ἦν ἐκπιμπόντων Αρχέλαον βασιλέα, καὶ οἱ στρατιῶται τὴν πρόφασιν τὴν τε αὐτοὶ καὶ οἱ ἡγεμόνες εὐνοιάν τε ὑπεχύοντο καὶ προθυμίαν τὴν αὐτὸν, καὶ συλλήψορα τοῦ θρόνου παρεκάλουν.

γ'. Εντεῦθεν δὲ τάφον ἡτοίμαζον τῷ βασιλεῖ, μεγαλοπρεπεστάτην γενέσθαι τὴν ἐκκομιδὴν τοῦ πατρὸς, καὶ πάντα τὸν κόσμον προκομίσαντος εἰς ὃ συμπομπεύσεται τὸν νεκρόν. ἐφέρετο δὲ ὅπλα κλίνης χρυσέας λίθοις πολυτελέσι καὶ ποικίλοις διαπεπασμένης· στρωμνὴ τε ἦν ἁλουργὴς καὶ ἡμπέχετο πορφυρίσιν ὁ νεκρὸς, διαδήματι ἠσκημένος, ὑπερκείμενον στέφανον χρυσέου, σκῆπτρόν τε τὴν δεξιὰν περικείμενον. περὶ δὲ τὴν κλίνην οἵ τε υἱεῖς καὶ ὁ πλῆθος ἦν τῶν συγγενῶν· ὅπλα δὲ τούτοις ὁ στρατιωτικὸν κατὰ οἰκεῖα ἔθνη καὶ προσηγορίας διεκέκριτο, ἅπαντες νεμεθέντες. πρῶτοι μὲν οἱ δορυφόροι, μετὰ δὲ ὁ Θρᾴκιον· ὅπλα δὲ τούτοις ὁπόσοι Γερμανοὶ, καὶ ὁ Γαλατικὸν μετ' αὐτοὺς, ἐν κόσμῳ πάντες ὡς πολεμησόμενοι. τούτων δὲ κατόπιν ἤδη πᾶς ὁ στρατὸς ὡς εἰς πόλεμον ἐξωδεύοντες, ὥσπερ ὑπὸ λοχαγῶν ἀγόμενοι καὶ τοῖς ταξιάρχοις αὐτῶν. ὅπλα τούτοις ἑπόντο πεντακόσιοι τῶν οἰκετῶν ἀρωματοφόροι. ἦγε δὲ ὅπλα Ηρωδίου σταδία ὀκτώ. τῆδε μὲν ἐπὶ ἐγένοντο αἱ ταφαὶ κελεύσματι τοῦ αὐτοῦ. Ηρώδης μὲν δὴ τοῦτον ἐτελεύτα τὸν τρόπον.

δ'. Αρχέλαος δὲ, ὅπλα μὲν ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ πένθος ἦγε ὅπλα τῷ πατρὶ τιμῶν διετέλει. τόσας γὰρ ἄγειν ὁρίζει τὸ νόμιμον τοῦ πατρίου. ἐπιτάσας δὲ τοὺς ὁμίλους, καὶ καταλύσας τὸ πένθος, ἄρεισιν εἰς τὸ ἱερόν. ἦσαν δὲ εὐφημίαι καὶ ἔπαινοι καθ' ὧν τινας ἴοι, ἐκείνων τὰ πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμούμενοι εἰς τὸ δοκεῖν μείζοσι χρῆσθαι ταῖς εὐφημίαις. ὁ δὲ εἰς ὑψηλὸν βῆμα πεποιημένον ἀνελθών, καὶ ἱδρυθεὶς εἰς θρόνον χρυσοῦν πεποιημένον, ἀντεδέξιῶτο τοὺς ὁμίλους, χάρματι τῶν εὐφημιῶν τὴν εὔνοιαν αὐτῶν ἡδονῇ φέρων. χάριν τε ὡμολόγει, "ὅτι μηδὲν αὐτῷ μνησικακοῖεν ἀνθ' ὧν ὁ "πατὴρ εἰς αὐτοὺς ὠργίσθη, καὶ παύσεσθαι μὴ "ἐλλείψειν ἀμείβόμενον τὸ πρόθυμον αὐτῶν. ἄρτι μέν "τοι φειδὼ ποιεῖται τοῦ βασιλείου ὀνόματος· τεκμαίρε-

2. Cæterum Salome & Alexas, antequam divulgata eſſet regis mors, concluſos in Hippodromum domum dimiſerunt, dicentes regem jubere ut in provincias *ſuas* diſcederent, reſque domi curarent. ita quidem maximo beneficio ab illis affecta eſt gens *univerſa*. Atque jam mors regis in ore & ſermone omnium cœpit eſſe: ac Salome & Alexas, militia omni in Hierichuntis theatrum coacta, primum ſcriptas ad milites literas legerunt, in quibus rex eis ob fidem & gratum erga ſe animum, gratias agebat, & ut idem Archelao filio ſuo, quem regem inſtituiſſet, præſtarent orabat. deinde Ptolemæus, cui creditum erat regis ſigillum, teſtamentum recitavit, quod ratum eſſe non poterat, niſi prius inſpectum eſſet à Cæſare. Ac ſubito clamor exſtitit in honorem Archelai, eique milites gregatim, necnon duces, eandem, quam patri præſtitiſſent, amicitiam benevolentiamque præſtiterunt, Deumque ei ſecundum exoptarunt.

Salome & Alexas dimittunt Judæos in Hippodromum concluſos.

Archelao, ut regi, acclamatur.

3. At poſt hæc funus parabant regi, id agente Archelao ut pater ſplendidiſſime efferretur, atque omnem ornatum proferente ut *magna* cum pompa comitaretur mortuum. Ferebatur igitur in lectica aurea, multis & variis ingentis pretii lapidibus diſtincta; ſtragula murice fulgebat, & corpus purpura erat amictum, cujus vertici adhærebat diadema, ſupraque corona aurea; & dextra ſceptrum geſtabat. Lectum ſtipabant filii & cognatorum multitudo. His proximi erant milites per gentes ſuas diſtributi earumq; nominibus diſtincti, in hunc modum diſpoſiti. Primi incedebant ſatellites; deinde *agmen* Thracicum; poſtea Germani; & deinceps Galli; ornatu omnes militari: reliqua deinde exercitus multitudo, ac ſi *in* bellum iretur, ſub ſuis ducibus eorumque centurionibus. Hos ſequebatur quingenti famuli, aromata portantes. Ibant autem verſus Herodium octo ſtadia: ibi enim, ut ipſe mandaverat, ſepultus eſt. Et Herodes quidem hoc modo è vita exceſſit.

Exſequiæ Herodi ſolutæ.

4. Archelaus autem luctum dierum ſeptem in honorem patri integravit. tot enim dies poſtulat patria conſuetudo. Deinde cum multitudinem convivio excepiſſet, luctu finito, in templum aſcendit. atque omnes, quaqua tranſibat, fauſtis eum ominibus & præconiis proſequebantur, certatim id agentibus ſingulis ut quam lætiſſimas edere viderentur acclamationes. Tum vero ille, conſcenſo ſuggeſtu, ſublimis in aurea ſella reſidens, populum viciſſim excipiebat, oſtendens ſibi gratam acceptamque eſſe illorum benevolentiam, lætis gratulationibus expreſſam, eiſque gratias egit, "quod paterna- *Ejus concio.*
"rum in ipſos injuriarum memoriam depoſuiſſent, ſeque ſedulo conaturum *pollicebatur* ne
"quid ſibi deſit, quo minus egregiæ illorum vo-
"luntati vices rependeret. In præſenti qui-
"dem regio nomine ſe abſtinere: appellationis
"tamen

Luctu finito Archelaus populum convivio excipit.

a Παρεχῆ Busb. παρεσχεῖν Vat. b Ελιγε Vat. qui mox habet ὀνομ. τοῦ Αρχ. c Τῷ αὐτῶν Vat. d Ταφῷ Busb. e Ita Vat. & Busb. συμπομπεύσεται in Editis Aliisque. ἀλλὰ πίστει τοῦ βασιλείου κόσμῳ συμπαραδοθεῖσα τῷ ταφῷ in lib. 1. de Bello Jud. f Sic Busb. & Vat. ἀμπέχετο πορφυρίσιν in Editis Aliisque. g Ita cum Cod. Vat. & Epiphanio, qui vertit, per proprias diſtincta nationes & diſcreta nominibus. κατὰ ἰδίους ἐκάστοις ἐθνικὰς διῃρημένοι in Editis Aliisque. h Ita lego ex conjectura, favente Epiphanio, qui vertit, erant autem tali ordine diſtributi. i Τούτοις ἐπετέτακτο π. Vat. k Vide Annott. ad extremum lib. 1. de Bello Jud. l Sic Busb. & Vat. πένθος τοῦ ἐπὶ τῷ πατρὶ τιμῶν διετέλει Baſ. Aliique. m Τοῦ τῷ π. Gen. n Χερῶν Busb. o Ita cum Busb. & Vat. ἀνεδέξιῶτο in Editis Aliisque. p Ομολογεῖν διότι μηδὲν Vat. q Παυσόμενος Busb. r Ita Vat. & Busb. φειδωποιεῖται in Editis Aliisque.

"tamen honorem conſequuturum, ſi Cæſar te-
"ſtamentum à patre ſcriptum auctoritate ſua
"confirmaverit: quam ob cauſam ipſum, cum
"ſtudioſe id ageret exercitus, ut diadema ei
"imponeretur, honorem inde adeo expetitum
"accipere noluiſſe, quod eſſet adhuc incerta
"voluntas ejus, qui iſtum valere ratumque
Archelai promiſſa. "eſſe juſſurus eſt. Verum, ſi fuerit adeptus
"imperium, ſibi non defuturam illius bonita-
"tem qui benevolentiam eorum remunerabit.
"operam enim daturum ut in omnibus erga
"eos patre melior eſſe videatur." Illi vero,
quo more vulgus ſolet facere, rati primis
Populi poſtulata. diebus aperiri mentem eorum, qui ad tantæ
poteſtatis faſtigium provehuntur, quo ſuavius
& humanius eos alloquebatur Archelaus, eo
magis eum collaudabant, & ſcribebant quæ
ſibi dari poſtulabant. Alii ut tributa annua di-
minuerentur clamabant; alii ut vincti ſolve-
rentur, quos & multos & longo tempore He-
rodes habebat: erant etiam qui vectigalia, re-
bus in foro emptis venditiſque impoſita, & ſa-
tis acerbe exacta, tolli efflagitabant. ad quæ
Archelaus minime contradicebat, quoniam id
ſuſceperat ut multitudini in omnibus gratifi-
caretur, quippe quod populi erga ſe benevo-
lentiam permagni momenti eſſe exiſtimaret ad
confirmationem regni ſui. Et hinc, facta re di-
vina, ad convivium cum amicis ſe contulit.

"αὐτὸν τῇ ἀξιώσει, εἰ μὴ βεβαίως Καῖσαρ ἐπικυρώσῃ
"τὰς ἀφ' ἑτέρας, αἳ τοῦ πατρὸς ἐγράψαντο αὐ-
"τῷ. διὰ ἣν αἰτίαν οὐδὲ τῷ στρατεύματι ἐν ἐκεί-
"νῃ τῇ [a] ἀφέδρᾳ περὶ τοῦ διαδήματος προθυμουμένῳ, δέ-
"χεσθαι τὸ προσαγόμενον τῆς ἐνδεοῦς τιμῆς, ἀφ' οὗ
"μηδέπω τὸ κύριος ἀποδώσοντα φανερὸν εἰ μὴ προσόμε-
"νον. πολύοντων μέν γε εἰς αὐτὸν τὸ προσῆκον ἐν λείψειν
"ἀρετῆς δ' ἀμειψομένην τὴν εὔνοιαν αὐτῶν. ἀποδώσειν γὰρ
"ἐν πᾶσι τὰ πρὸς αὐτὸν φανεῖσθαι δ' πατρὸς ἀμείνων
"τὰ πάντα." οἱ δέ, ὡς ὄχλος εἴωθεν φιλεῖν, ὀλόμενοι τὰς
προφάσεις τῶν ἡμερῶν τὰς ἀφανοίας ἐμφανίζειν τῶν παρόντων
ὅτι τοιάσδε ἀρχάς, ὅσῳ πρᾴως καὶ θεραπευτικῶς ὁ Ar-
χέλαος διελέγετο αὐτοῖς, τοσῷδε μειζόνως τε ἐχρῶντο τοῖς
ἐπαίνοις, [b] καὶ τὰς αἰτήσεις δωρεῶν [c] ἐπεγράφοντο. ἃ μὲ
εἰσφορὰς ἃς ἐπιπαυσίους φέρειν ὀπιθυρίζειν βοῇ χρώμε-
νοι· ἃ δὲ αὖ δεσμωτῶν, οἳ ὑφ' Ηρώδου ἐδέδεντο, πολ-
λοὶ δὲ ἦσαν καὶ πολλῶν χρόνων, ἀπόλυσιν. εἰσὶν δὲ οἱ
ἄρσεις τῶν τελῶν, ἃ ὀπὶ πρασίσεσιν ἢ ὠναῖς [d] δημοσίαις ἐπε-
βάλλετο [e] προσούμενα πικρῶς, ἠτοῦντο. ἀντέλεγέ τε ἠ-
δαμῶς Αρχέλαος, [f] ἐπεὶ ἥρατο ὁμίλοις ἀποδαῖος ὢν ποιεῖν
πάντα, ἀφ' τὸ νομίζειν μέγα πρᾶγμα εἰς τήρησιν τῆς
ἀρχῆς γενήσεσθαι, τὴν εὔνοιαν αὐτῶν τῆς πληθοῦς. ἐν-
τεῦθεν δὲ θύσας τῷ Θεῷ κατ' εὐωχίαν πρέπει μετὰ τῶν φίλων.

XI. **CAP. IX.** **ΚΕΦ. Θ'.** ια'.

Quomodo populus ſeditionem movit contra Archelaum: & ut ipſe Romam profectus eſt.

Ὡς ὁ λαὸς ἐστασίασε πρὸς τὸν Αρχέλαον· καὶ ὡς αὐτὸς
ἔπλευσεν ὀπὶ Ρώμης.

Tumultuoſe agunt Judæi ut occiſos ab Herode ultum ires Archelaus.

INterea Judæi quidam, novarum rerum deſiderio congregati, Matthiæ & ejus ſociorum, ab Herode occiſorum, mortem deplorabant, (qui tunc temporis exſequiarum honore privati erant metu Herodis, erant quippe iſti ob dejectam aquilam auream morte multati) magnum edentes clamorem & lamentationem; inſuper & convicia quædam, quaſi in mortuorum ſolatium, in regem *defunctum* jactabant. Cumque in unum locum conveniſſent, ab Archelao contendebant, ut id facinus in eos vindicaret, quos habuerat Herodes in pretio: utque in primis pontificem abdicaret ab Herode conſtitutum, aliumque deligeret magis legitimum & ad munus obeundum puriorem. Iſtis Archelaus, licet graviter illorum impetum ferens, annuebat, quòd illi iter inſtaret quod ad Romam quam ocyſſime facere propoſuerat, ut voluntatem Cæſaris de ſe perſpectam haberet. Miſſo itaque duce qui perſuaſione uteretur, ut omiſſo propter iſta vindictæ ſtudio conſiderarent, & morte pœnas dediſſe illorum amicos ex lege, & poſtulatis eorum magnas ineſſe contumelias, & tempus hoc alia *conſilia* poſcere, opuſque

Archelaus ad populum ſedandum ducem mittit.

ΕΝ τούτῳ δὲ τινὲς τῶν Ιουδαίων, συνελθόντες νεωτέ-
ρων ἐπιθυμίᾳ πρᾳγμάτων, ὠδύροντο Ματθίαν
καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ὑφ' Ηρώδου ἀποθανόντας· οἱ πα-
ραχρῆμα τὸ [g] ἐκ τῆς πενθείας τιμῆς φόβῳ τοῦ ἐκείνου [h] ἀπε-
κέκριντο, [i] ἦσαν δὲ τὴν ὀπὶ καθαιρέσει τοῦ χρυσοῦ ἀετοῦ [k] κα-
τακεδικασμένων· [l] ὀπὶ μέγα τε τῇ βοῇ καὶ οἰμωγῇ χρώ-
μενοι, καί τινα, ὡς κλαύσιν φέροντα τοῖς τεθνεῶσιν, ἀπερ-
ρίπτουν εἰς τὸν βασιλέα. συνόδου τε αὐτοῖς γενομένης ἠξίουν
τιμωρίαν αὐτοῖς ὑπὲρ Αρχελάου γενήσεσθαι κολάσεσι τοῦ
ὑπὸ Ηρώδου τιμωμένων· καὶ πάντων γε καὶ προτροπὴ ἡ
ἐκκλησιάσασα [m] τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἀρχιερέα καθιεροῦται [n] παύ-
σασθαι, νομιμώτερόν τε ἅμα καὶ καθαρὸν ἀρχιερέα θεοῦ
ἄνδρα [o] αἱρεῖσθαι. τούτοις Αρχέλαος, καίτοι φέρων
[p] τὴν ὁρμὴν αὐτῶν, ἐπένευε, ἔχων τὸν ὅτι Ρώμης ὁδὸν ἀνύε-
σθαι προκειμένην ἀπὸ τάχους, ὅτι προσκοπήσῃ τὸ δο-
κοῦντα Καίσαρι. πέμψας δὲ τὸν στρατηγὸν πείσοι χρῆ-
σθαι, [q] ἡ τῆς ὅτι τοιούτους τιμωρίας ἀποσάσας, σκοπεῖν,
θάνατόν τε ὃς τοῖς φίλοις αὐτῶν συνέλθοι μετὰ νόμων
γεγονότα, καὶ τὰς αἰτήσεις ὡς ὅτι μέγα τῷ ὑβρίζειν
προῖοιεν, τούς τε χαρὰς οὐκ ἐν τοιοῖσδε [r] μᾶλλον
δὲ

a Τὸ ἀφέδρῳ Vat. & Busb. b Καὶ ἡ αἰτήσεις Vat. c Επίφερον Busb. ἐπιγράφατο Vat. d Ita lego, *Epiphanio* vertente, *alii vero gravedines, quas Herodes in emptionibus & in publicis nundinis conſtituerat, auferri vociferabantur.* ὑμοσίαις in *libris* omnibus, nullo plane ſenſu. e Eo modo *Busb.* πεμασόμενα in *Editis Aliiſque.* f Ita lectum eſſe volui prout conjecerat *Cuperius* in notis ad Volumen ſecundum *Monumentorum Eccleſiæ Græcæ*, pag. 614. ἐπεὶ ἥρατο ὁμίλοις αποδαῖ ὢν ποιεῖν πάντα in *Editis.* ἐπείρατο ὁμ. απ. ὢν ποιεῖν *Vat.* ἐπίηρατῦ ὁμίλα απ. ὢν ποιεῖν πάντα *Busb.* g Ita cum *Cod Busb.* ἐκ τὸ πενθείας in *ceteris.* h Sic *Busb.* & *Vat.* ἀπεκίρυτο in *Editis Aliiſque.* i Iterum cum *Cod. Busb.* ἦσαν δ οἱ τῶν in *reliquis.* k Κατακεδικασμένων *Busb.* δεδικασμένων *Vat.* l Ita *Vat.* ἐπὶ μέγα μὲ τῇ βοῇ & οἰμωγῇ χρ. *Busb.* ἐπὶ μέγα τε τ' βοῆς καὶ οἰμωγῆς χρ. in *Editis.* m Illud τὸν & *Codd. MSS.* n *Al.* παύσασθαι. o Vocem αἱρεῖσθαι non agnoſcit *Busb.* p Illa τὴν ὁρμὴν αὐτῶν deſunt *Vat.* & deerant forſan codici *Epiphanii*, nam vertit, *Archelaus autem, licet iſta graviter ferret, annuebat tamen* &c. q Καὶ σκέψαιτο ἡ τῆς ὑπὲρ τοιούτους τιμωρίας ἀπαν. *Busb.* r Μᾶλλον δ' ἐν τῷ ὁμ. *Busb.*

a Ita

δὲ ὅμοιον ἔσεσθαι καταστάθμος τῷ ἀρχιερεῖ Φαβεῖ τῇ Καίσαρος ἀφίκοιτο εἰς αὐτούς, τότε γὰρ κοινῇ [a] βουλεύσεσθαι ὧν ἀξιοῖεν σὺν αὐτοῖς· ἄρτι δὲ ἀνέχειν, [b] μὴ καί τι στασιάζειν δοκοῖεν.

β'. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα ὑποπτεύσας καὶ διδάξας τὸ πρακτέον, [c] ἐκπέμπεται πρὸς αὐτούς. οἱ δὲ βοῶντες λέγειν τε οὐκ εἶαν, καὶ εἰς κίνδυνον [d] ἐπολυμθῆναι ἑαυτῶν τε καθίσασαν, καὶ τὸ ἄλλων ὅστις γε ὀλίγου καὶ ἐπιτρεπῆ τὸ τοιοῦδε ἐγκαλεῖσθαι τολμήσειν φθέγξασθαι φανερὸς ἦν, ἅμα δὲ πάντα βουλόμενος τῇ αὐτοῦ μᾶλλον ἢ ἐξουσίᾳ τὸ ἐφεστηκότων [e] συγχωρεῖν, δεινὸν ἡγούμενοι, εἰ ζῶντός τε Ἡρῴδου φρονθεῖεν τῶν φιλτάτων, καὶ τελευτῆς αὐτοῦ γενομένης τιμωρεῖν τὸ ἐπ' αὐτοῖς, [f] ἁρμοστὸς τοῖς γνώμαις, καὶ νόμιμόν τε καὶ δίκαιον ἡγούμενοι ὅ,τι μελλήσει ἡδονὴν αὐτοῖς φέρειν, κινδυνόν τε τὸν [g] ἀπ' αὐτοῦ προσδόκητόν τε ἀμαθεῖς, καὶ [h] εἴτω ἐπιβουλεύοιτο, ἐφ' ὁλοῆς αὐτοῦ γενομένης τῆς παραυτίκα ἡδονῆς οὐκ τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐχθίστους [i] δοκοῦντας αὐτοῖς. πολλῶν δὲ ἔτι τοῦ Ἀρχελάου πεμπομένων οἱ διαλέξοιντο αὐτοῖς, [k] τῶν δὲ οὐχ ὡς ἐφ' ἑαυτῶν, γνώμῃ δὲ τῇ αὐτοῦ [l] δοκεῖν παρόντων, ὅπως εἰς τὸ παρὸν καταστήσονται αὐτούς, οὐδὲν ὑγιὲς ἠνείχοντο εἰπεῖν. ἀνάστασίς τε ἦν λίαν ὀργῇ χρωμένων, φανερά τε ἦσαν ὅτι μέγα αὐξήσοντες τῷ πλήθει πλῆθος ὑποσυρρυήσεται αὐτοῖς.

γ'. Ἐπὶ τούτοις δὲ τῇ ἑορτῇ, ἣν ἡ Ἰουδαίοις ἄζυμα προσπίπτειν πάτριον· [m] Πάσκα δὲ ἡ ἑορτὴ καλεῖται, ὑπόμνημα θύσεως τῆς ἐξ Αἰγύπτου ἀπαρσεως αὐτοῖς γενομένης, καὶ θύουσι [n] αὐτῷ προθύμως, πλῆθός τε ἱερείων ὡς οὐκ ἐν ἄλλῃ καθικόμενον ἐστὶν αὐτοῖς νόμιμον, κτείνουσι δὲ πλῆθος ἀναρίθμητον· οὐκ ἐπὶ κακοῦργοις, ἤδη δὲ καὶ οὐκ ἐπ' εὐσεβείας ὅτι θρησκείᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἁγνείαις τοὺς περὶ τὸν Ἰούδαν καὶ Ματθίαν ἐξηγητὰς τῶν νόμων ὀδυρόμενοι, συχάντες ἐν τῷ ἱερῷ προφῆς ὑπορρύητο, τοῖς στασιώταις οὐκ ὂν [o] ἐν ἀφθονίᾳ μείαντῶν [p] αὐτοῦ. καὶ δείσας Ἀρχέλαος [q] μὴ κέρδος δεινὸν βλάστησειεν αὐτοῦ τῇ ἀπονοίᾳ, πέμπει στρατιάν τε ὁπλιτῶν χιλίαρχόν τε τοῦ ὁμίλου [r] στασιάζοντα καταστῆλαι τὸ πᾶν πάντα ὅμιλον τοῦ μανιώδες αὐτῶν [s] πλέον καταστῆναι· καὶ εἴ πως ἀφάνιλαι [t] πολὺ τὸ ἄλλων καθίσαιτο τὸ θυμίᾳ τῷ στασιάζειν, ἐπ' αὐτὸν ἀγαγεῖν. ὅτι τούτους μὲν στασιῶντας τῶν ἐξηγητῶν καὶ τὸ πλῆθος [u] ἐξηγρίωσαν, βοῇ καὶ ἀφανελευσμῷ χρώμενοι· ὥρμησάν τε ὅτι τοὺς φανεροὺς, καὶ προσιόντες καταλεύουσι τοὺς πλείους αὐτῶν. ὀλίγοι δέ τινες καὶ ὁ χιλίαρχος θαυμασίως διέφυγον. καὶ τοῖς μὲν ταῦτα πράξασιν ἀφ' ἑφῶν αὖθις ἡ θυσία ἦν. Ἀρχελάῳ δὲ ἄπορον

esse concordia, donec ad ipsos reverteretur in imperio confirmatus approbatione Cæsaris; tunc enim de iis quæ postularent una cum illis consultaturum esse: interim vero quiescerent ne seditionis crimen incurrerent.

2. Et ille quidem, cum ista suggessisset edocuissetque, ducem misit ad eos *hæc ipsa loquuturum*. Sed illi clamantes eum ne verbum quidem facere permiserunt, mortisque periculum ei intenderunt alterique cuipiam qui palam aliquid dicere auderet, quod eos ad sanam mentem perduceret, averteretque ab hujusmodi rerum studio, quod plus suæ voluntati tribuerent quam præsidentium auctoritati; grave esse existimantes, si chariſſimorum, quos vivo Herode amiserant, ne mortuo quidem illo impetraretur ultio, animis incitati, atque id demum jus & fas reputantes quod ipsis voluptatem allaturum videbatur, & periculum ab eo *intentatum* providere nescientes, etiamsi alicui de eo suspicio foret, præsenti quippe lætitia nimium elato, quod eos ulturi essent, quos sibi inimiciſſimos esse crediderunt. Et multis ab Archelao missis qui cum eis colloquerentur, quibusdam etiam non ipsius jussu sed sponte quasi sua *ad eos* advenientibus, ut ad mitiorem animum reducerentur, neminem eos vel tantillum alloqui passi sunt. Et seditio mota est ab iis qui valde irascebantur, palamque erat tumultum valde auctum iri, magno hominum numero ad eos confluente. *Ducem aliumve quempiam verba facere non finit multitudo.*

3. Cum autem sub id tempus instaret festum, quo Judæis patrium est vesci non fermentatis panibus (Pasca enim illa festivitas appellatur, in memoriam exitus illorum ex Ægypto instituta, quam quidem agant ingenti lætitia, tumque illis mos est majorem quam in ulla alia solennitate victimarum numerum mactare, atque magna vis hominum ex *universa* regione lociſque extra illius fines *ad istam celebritatem* religionis ergo convenit) etiam seditioſi illi, Judam & Matthiam *legis* expositores lamentantes, in fano cœtus habuerunt, non deficiente victu, quem perturbatores istos non pudebat mendicato quærere. Itaque Archelaus, veritus ne quid gravius oriretur ex illorum insolentia, misit eò centurionem cum cohorte militum qui seditioſos coërcerent, priusquam cætera multitudo hujus furoris inficeretur contagio: & si quorum emineret in conciencia seditione ferocia, illos ut ad se adducerent. In hos etiam populum irritarunt qui è factione erant *legis* expositorum, clamoribus suis & cohortationibus: adeo ut impetum in milites fecerint, propiusque adstantes maximam eorum partem lapidarint. verum ipse centurio & alii pauci effugerunt. Eoque facto manum iterum sacrificio admovent. Archelaus autem de re- *Seditio mota in festo Paschatis.*

rum

a Ita *Vat.* βουλεύειν in cæteris. *b* Ὡς μὴ στασιάζοι *Busb.* atque ita forsan *Epiphanius*. *c* Ἐκπέμπει *Vat.* *d* Ita *Vat.* ἀπολογεμένου ἑαυτῶν καθ. in *Editis Aliisque*. *e* Ita lego cum *Cod. Vat.* & *Epiphan.* συγχωρεῖν δεῖν in cæteris. *f* Ὠργισμένος *Vat.* *g* Sic *Vat.* ὑπ' αὐτοῦ προσδόκητόν in *reliquis*. *h* Εἴτε malit Cl. *Lowthius*, ita ut ὑπὸ vel ὑπὲρ ante τῆς παραχρῆμα ἡδονῆς subintelligendum sit. *i* Est qui malit δοκεῖν αὐτοῖς. *k* Τῶν τε ἐπιόντων μὲν ὑπ' ἐκείνου, γνώμῃ δ' *Vat.* Lectionem ab hac *Editaque* diversam habuisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *aliis ex regis persona loquentibus, aliis autem ex illius quidem sententia, sed veluti ex sua mente monentibus* &c. *l* Παρεῖναι δοκοῦντων *Busb.* *m* *Al.* Φάσκα. *n* Ita *Vat.* & *Busb.* αὐτῇ in *Editis Aliisque*. *o* Sic *Vat.* μετ' αἰσχύνης in *reliquis*. *p* Ita legere visum est, quod τῷ αὐτῷ habeat *Busb.* αὐτοὺς in *Editis Aliisque*. *q* Μὴ καί τι *Busb.* *r* Ita lego cum *Cod. Busb.* favente *Zonara*, qui habet χιλίαρχον μὲν αὐτέρας ἐξέπεμψε, τῷ ὁμίλῳ καταστελοῦντα τὸ δῆμον στασιάζοντος. in *Editis* τῷ ὁμίλῳ τὸ αὐτηκόον προστρέψοντα τὸ π. quæ lectio certe manca & vitiosa. *s* In *Editis* μὴ πλέον, sed μὴ expunxi auctoritate *MSS.* *s* Ita *Vat.* & *Busb.* πολλοὶ τῶν ἄλλων καθίσαντο in *Editis Aliisque*. *u* Ἐπὶ τούτοις *Busb.* ἐπὶ τούτων *Vat.* *x* Ἐξηγρίωσεν *Vat.* ἐξαγρίωσαν in *Editis*. ὥστε ὁ πλῆθος ἐξαγριῶσαι *Busb.*

Magnam vim militum ad ſeditioſos coërcendos miſit Archelaus.

rum ſumma periclitari ſibi viſus eſt, niſi multitudinis impetum ex hujuſmodi occaſione retunderet: itaque milites omnes eò miſit & equites, qui eos qui foris eſſent, iis qui in templo forent, ſuccurrere prohiberent, & eos qui à peditibus evaſiſſent, jam in tuto ſe exiſtimantes, ferro exciperent. Ita occiſa ſunt ab equitibus circiter tria hominum millia: reliqui in montes qui in propinquo erant ſe receperunt. Et Archelaus proclamari juſſit, ut omnes domum diſcederent: id quod illi fecerunt, & feſtum, quamvis audaces propter rerum imperitiam, deteriora veriti reliquerunt. Deinde Archelaus ad mare deſcendit una cum matre, ſecum ducens Nicolaum & Ptolemæum, multoſque amicorum, relicta totius domus & principatus cura Philippo fratri ſuo. Eum comitata eſt Herodis ſoror Salome, una cum ſuis natis, multiſque conſanguineis, per ſpeciem adjuvandi Archelaum ad regnum obtinendum, ſed reipſa ad ei adverſandum, & maxime ad conquerendum de eo quod in templo factum fuerat. Cæſareæ autem Archelao occurrit Sabinus, Cæſaris in Syria rerum procurator, in Judæam properans ad cuſtodiendam Herodis pecuniam: ſed Varus ſuperveniens eum ab itinere avertit. aderat enim ab Archelao accerſitus per Ptolemæum: inque Vari gratiam Sabinus neque Judææ caſtella occupavit, neque pecuniam conſignavit, ſed Archelao, donec de ea Cæſar ſtatuiſſet, reliquit; eoque promiſſo Cæſareæ remanſit. Sed poſtquam Archelaus Romam ſolvit, & Varus Antiochiam diſceſſit, Sabinus Hieroſolyma profectus palatium occupat. Deinde, accerſitis præſidiorum præfectis omnibuſque rerum adminiſtratoribus, demonſtrat ſe rationes exigere, & de caſtellis ſtatuit arbitratu ſuo. non tamen cuſtodes Archelai mandata neglectui habuerunt: ſed in tuendo omnia, quæ illis in mandatis dederat, perſeverabant, & præ ſe ferebant, quod cuncta Cæſari reſervarent.

Tria Judæorum millia occiſa.

Archelaus Romam proficiſcitur.

Sabinus & Varus in Judæa.

Antipas Romam ſe confert.

4. Eo autem tempore Antipas quoque Herodis filius Romam ad obtinendum principatum profectus eſt, ſpe regnandi elatus ex Salomes promiſſis, ceu longe quam Archelaus dignior imperio, utpote in priore teſtamento rex inſtitutus, quod magis ratum eſſe deberet quam poſterius. Ille vero una ſecum ducebat matrem, & Nicolai fratrem Ptolemæum, quondam Herodi chariſſimum, & tum ſui ſtudioſum. At potiſſimum eum ad appetendum regnum impellebat Irenæus, qui orator erat & ob eloquentiæ exiſtimationem regni procurationem habuerat. unde etiam iis qui conſulebant ut cederet Archelao, qui & natu grandior & ultimo patris teſtamento rex conſtitutus eſſet, auſcultare nolebat. Poſtquam autem Romam pervenit, cognati omnes ejus partibus accedebant, non illi quidem ejus amore, ſed Archelai odio, cupientes ante omnia liberi eſſe, & ſub Romani præſidis adminiſtratione: quod

Ptolemæus frater Nicolai.

Irenæus orator.

ἐδόκει σώζεσθαι τὰ πάντα, [a]μὴ ὄχι ἀνακόψαντι τὸ θεῖον τοῖσδε ὁρμὴν τὸ πλῆθος· ἐκπέμπει δὲ πᾶν ὅ τι στρατόπεδον, καὶ τοὺς ἵππεις οἳ τοῖς τε [b]αὐτόθι ἐσκηνακόσιν κωλύσει τοῖς ἱερὸν βοηθεῖν, καὶ τοὺς ἐκπίπτοντας ὑπὸ τῶν πεζῶν δέχοιντο ἀσφαλεῖς ἤδη πεπιστευκότας. καὶ εἰς μὲν πεντακισχιλίους ἄνδρας ἐκλείπουσι οἱ ἵππεις· τὸ δὲ λοιπὸν ᾤχετο θεῖον ὄρη τὰ πλησίον ἰόντες. ἐκήρυσσε δ' Ἀρχέλαος ἀναχωρεῖν θεῖον τοῖς αὐτῶν πᾶσιν. οἱ δὲ ἀπήεσαν τὴν ἑορτὴν καταλιπόντες, φόβῳ κακῶν μείζονος, κἀφ' ἑαυτοῖς θερμοῖς ὄντες διὰ τὸ ἀπαράδοτον. Ἀρχέλαος δ' ὅτι θαλάσσης κατὴν μετὰ τῆς μητρὸς, Νικόλαον καὶ Πτολεμαῖον καὶ πολλοὺς τῶν φίλων ἐπαγόμενος, Φιλίππῳ τἀδελφῷ τὰ πάντα [c]ἐφεὶς καθίσταται τοῦ οἴκου καὶ τῆς ἀρχῆς. συνεξῆει δ' αὐτῷ καὶ [d]Σαλώμη Ηρῴδου ἀδελφὴ τὴν γενεὰν ἡγουμένη τῆς αὐτῆς. πολλοὶ δὲ τῶν συγγενῶν, λόγῳ μὲν ὡς συναγωνιούμενοι τῷ Ἀρχελάῳ θεῖον κλῆσιν τῆς βασιλείας, ἔργῳ δὲ ἀντιπαράξοντες, καὶ μάλιστα περὶ τῶν παραγμένων ἐν τῷ ἱερῷ ποιησόμενοι καταβοάς. [e]ὑπανιάζει δ' ἐν Καισαρείᾳ τὸν Ἀρχέλαον Σαβῖνος, Καίσαρος ἐπίτροπος τὴν ἐν Συρίᾳ παραγμῆν, εἰς Ἰουδαίαν ὁρμημένος θεῖον φυλακὴν τῶν Ηρῴδου χρημάτων· καὶ αὐτὸν τὸ ἐπὶ τοῖσδε ὁρμῆς ἐπέσχεν ὁ Οὔαρος παρελθών. διὰ γὰρ Πτολεμαίου μεταπεμπτὸς ὑπ' Ἀρχελάου παρῆν· καὶ Οὐάρῳ Σαβῖνος χαριζόμενος, ὅτι τὰς ἄκρας [g]ὅσαι γε ἐν τοῖς Ἰουδαίοις ἦσαν παρέλαβεν, ὅτι τοὺς θησαυροὺς καθεσταμένους, εἶα δ' ἔχειν Ἀρχέλαον μέχρι Καίσαρι δόξειέ τι περὶ αὐτῶν, καὶ ἔμενεν ἐν τῇ Καισαρείᾳ τοῦτο ὑποκρινόμενος. ἐπεὶ δ' ἐκπλεῖ μὲν ἐπὶ τὴν Ρώμην Ἀρχέλαος, Οὐάρῳ δ' ἐπ' Ἀντιοχείας ἐγένετο κομιδή, Σαβῖνος ἐπὶ Ἱεροσολύμων χωρήσας παραλαμβάνει τὰ βασίλεια. μεταπέμψας δὲ τοὺς φρουράρχους, καὶ ὁπόσοι διοικηταὶ τῶν στρατευμάτων ἦσαν, λόγους τε ἀπαιτῶν παρόδους ἐῶ, καὶ τὰς ἄκρας καθίσταται ἢ αὐτῷ [h]δοκεῖ. καὶ μὲν οἱ φύλακες [i]ἐν ὀλίγῳ τὰς Ἀρχελάου ἐντολὰς ἐποιοῦντο· ἀλλ' ἔμενον σώζοντες τὰ πάντα ἢ προστέτακτο αὐτοῖς. Καίσαρι δὲ φυλάσσειν ἔκρινε τοῖς στρατιώταις αὐτῶν.

Πλεῖ δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐπὶ Ρώμης καὶ Αντίπατος, Ηρῴδου μὲν παῖς, ἐπὶ ἀντιποιήσει τῆς ἀρχῆς, ὑποθέσει Σαλώμης ἡρμένος ἐπὶ ᾧ ἄρξειν, καὶ πολὺ [k]δικαιότερος Αρχελάου παραλήψεσθαι τὰ στρατεύματα, [l]ἠξιωκὼς ὅτι τοὺς πρότερας διαθήκας βασιλεὺς ἀποφανθείη, ἃς ἀσφαλεστέρας εἶναι τῶν ὑπογραφῶν. ἐπήγετο δὲ καὶ τὴν τε μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν [m]τὸν Νικολάου Πτολεμαῖον, φίλων τε Ηρῴδῃ τιμιώτατον γενόμενόν καὶ αὐτῷ προσκείμενον. μάλιστα δὲ αὐτὸν ἐνῆγεν ἐπ' ἀντιποιήσει τῆς βασιλείας φρονεῖν Εἰρηναῖος, ῥήτωρ ἀνὴρ, καὶ δόξῃ δεινότητος τὰ περὶ αὐτὸν τὰ βασιλέως πεπιστευμένος. διὸ δὴ καὶ τὴν κεκλοφότησαν εἶχεν Αρχελάῳ πρεσβυτέρῳ ὄντι, καὶν ταῖς διαθήκαις ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐγγεγραμμένῳ βασιλεῖ, οὐκ ἠνείχετο. ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ρώμην ἀφίκετο, καὶ πάντων τῶν συγγενῶν ἀπόστασις ἦν πρὸς αὐτὸν, οὐκ εὐνοίᾳ τῇ ἐκείνου, μίσει δὲ τοῦ πρὸς Αρχέλαον, μάλιστα μὲν θυμουμένων τὴν ἐλευθερίας, καὶ ὑπὸ Ρωμαίων στρατηγῷ τετάχθαι· εἰ δ' ἄρα

a Εἰ μὴ ἀνακόψει Busb. μὴ οὐκ ἀνακόψειν Vat. b Ita in Cod. Vat. αὖθις in Editis Aliisque. c Αφεὶς Busb. d Σαλώμη ἡ Ηρ. Vat. & mox ποιοῦσι τῶν συγγ. λόγους μὲν ὡς σ. e Ita hîc loci in libris omnibus. Supra tamen (p. 752. v. 28.) ὑπαντιάζω (è Cod. Busb.) jungitur cum dativo. f Ita cum Cl. Lombio pro ἴσχυε Editorum & MSS. in lib. 2. de Bello Jud. τοῦτον ἐπίσχε σωθέντων χωρὶς Οὐάρου ἁπάντων. g Οσαι σὺ τοῖς Vat. h Δοκεῖν Busb. i Mallem ἐν ὀλιγωρίᾳ. conjecturæ huic favente Joſepho In lib. 2. de Bello Jud. c. 2. ὃ μὲν οἱ φρουρεσχοι τῶν Αρχελάου κατεμέλλον ἐντολῶν. k Δικαιότερον in MSS. l Ita cum Cod. Vat. ἠξιωκὼς τῷ πατρὶ in Editis Aliisque. m Τῶ Νικολάου Busb.

a Ita

ἔφη, [a] τὴ ἀντιταξίη λυσιτελέσειν Ἀρχελάῳ τ̃ [b] Ἀντίπατρον λογιζόμενοι, συνέτρεφαν Ἀντίπατρ τὴν βασιλείαν. καὶ Σαβῖνος κατηγόρει τοῦ Καίσαρι τῦ Ἀρχελάου διὰ γραμμάτων.

ε'. [c] Καίσαρι δὲ Ἀρχέλαος ἐπιστείλας γράμματα, ἐν οἷς τὰ δικαιώματα προστιθείη τῇ αὐτοῦ, καὶ τὴν διαθήκην τοῦ πατρὸς, καὶ τὰς λογισμὰς τῶν Ἡρῴδου [d] χρημάτων σὺν τῷ σημαντῆρι κομίζοντος, Πτολεμαῖον, ἐκαραδόκει τὸ μέλλον. ὁ δὲ, ἅμα τε ἀναγνοὺς τὰ γράμματα, [e] καὶ τοὺς τοῦ Οὐάρου καὶ Σαβίνου ἐρωτήσεις, ὁπόσα τε χρήματος [f] καὶ τί ἐπ' ἔτος ἐφοίτα, καὶ ὡς Ἀντίπας ἐπ' οἰκείωσιν τ̃ βασιλείας ἐπεπόμφει γράμματα, συνῆγεν ὅτι πλείστους τῶν φίλων, οἷς καὶ [g] Γάϊον τ̃ Ἀγρίππου μὲν καὶ Ἰουλίας τ̃ αὐτοῦ θυγατρὸς υἱὸν, ποιητὸν δὲ [h] αὐτοῦ γνήσιον, πρῶτον τε καθῆσεν ἅπαντα παρέλαβε, καὶ καλέσας λέγειν τοῖς βουλομένοις περὶ τ̃ ἐπιτροπῆς. καὶ πρῶτος ὁ Σαλώμης υἱὸς Ἀντίπατρος, ἀνιαρότατος τῷ ὢν εἰπεῖν καὶ τῷ Ἀρχελάῳ φιλτάτοις, ἔλεγεν, "Ἀρχελάῳ παῤῥησίαν τὴν περὶ τῆς "ἀρχῆς τῇ λόγον, ἔργῳ τὴν δύναμιν αὐτῆς προφέρων ἢ "Καίσαρα συγχώρησιν παρακαλῶν, [i] ὅπως καλῶς τὰ ὅπλα "τελεσιουργήσαντα ὅπως τοῖς ἀπολωλόσι χρῆται τὰ ἑορτήν. ὧν γὰρ "ἀδικούντων ἄλλος, ἔχρην τ̃ τιμωρίαν εἰς τοὺς ἔξω χρῆ- "σθαι δυναμένους ἀπαχθῆναι τῇ, καὶ μὴ πρὸς ἀνδρὸς "πεπράχθαι, εἰ μὲ βασιλέως, ἀδικοῦντος τὸ Καίσαρος "[m] ἀρχαιρεσίᾳ περὶ αὐτῦ ἐπιχειροῦντος, εἰ δὲ ἰδιώτου, [n] πο- "λὺ χειρόνως, διὰ ὃ μὲν βασιλείας ἀντιποιούμενος καλῶς "ἂν τι συγχωρηθῆ, διὰ ὃ Καίσαρος τ̃ ἐπ' αὐτοῖς ἐξου- "σίας ἀφαιρεῖσθ. καθίστατο δὲ αὐτῦ ἡγεμόνων τινῶν οἱ ὃ "φρονηματικῷ [o] μεζόνως ὅπως καλῶν, ἢ προσῆκεν ἰδιώτῃ, [p] καὶ δικῶν ἀρχὴν ὡς ὑπὸ βασι- "λέως γινομένας, καταλύσειν τι αἰτήσων τοῖς δημοσίᾳ "αἰτημένοις, ἢ πάντων διάπραξιν, ὧν [q] οὐδὲν ἂν μεζόνως "ὑπονοῆσαι καθιζάμενον ὑπὸ ὃ Καίσαρος εἰς τ̃ ἀρχήν. "ἀνετίθη δὲ αὐτῷ ἢ τ̃ ὃκ ὃ ἱπποδρόμῳ δεσμωτ̃ τ̃ ἄφε- "σιν, ἢ πολλὰ τὰ μὲ γεγονότα, τὰ δὲ [r] ἢ πιστεύεσθ δυ- "νάμενα, διὰ τὸ φύσιν ἔχειν γίνεσθ ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἢ [s] φι- "λοτιμίᾳ ὃ ἀρχὴν προλαμβανόντων τ̃ ἐξουσίαν. πένθος "τε ὃ ἐπὶ ὃ πατρὶ [t] ἀμελείας, καὶ κώμους αὐθυκτὶ τῇ "ὁμοίᾳ πλουτῇ γεγονότας· ἐφ' οἷς δὴ καὶ τὸν πλη- "θὺν ἀρχὴν τ̃ στασιάζειν λαβεῖν. εἰ τοιαῦτα εὐεργετή- "σαντος αὐτὸν τ̃ πατρὸς, καὶ ὅτε μεγάλων ἠξιωκό- "τος, τοιοῦσδε ἀμείβεσθαι τ̃ νέκυν, ὥσπερ ἐπὶ σκιᾶς "δακρύειν μὲ προσποιούμενον τὰς ἡμέρας, ἀπολάβοντα δὲ

si parum succederet, Antipam magis è re sua fore sperantes quam Archelaum, operam suam Antipæ commodarunt ad regnum adipiscendum. quin & Sabinus apud Cæsarem literis accusabat Archelaum.

5. Cum autem Archelaus literas, in quibus jus suum tueretur, Cæsari misisset, necnon patris testamentum, & Ptolemæum Herodianæ pecuniæ rationes sigillumque ferentem, eventum exspectabat. Ille vero postquam scripta ista legerat, Varique & Sabini literas, & quantum pecuniarum annuique redditus esset *cognoverat*, utque Antipas regnum appetens literas misisset, amicos convocat ut eorum sententias audiat, & in his Cajum, Agrippæ quidem natum & Juliæ Augusti filiæ, sed ab ipso *Augusto* adoptatum, cui primum locum tribuit, imperatque ut qui velit de præsentibus negotiis verba faciat. Et primus quidem Antipater Salomes filius, homo in primis disertus & Archelai adversarius, dicebat, "Archelaum nunc "per ludibrium de regno agere, ut qui potestatem ejus prius sibimet vendicasset quam "bona Cæsaris cum venia licuerit, ei objiciens "audaciam qua impulsus in festo die tam mul- "tos interemerat. Qui etiam si inique egissent, "oportebat vindictam externæ legitimæque "potestati reservari, & non ab homine exigi, "qui, si spectetur ut rex, injuriam facit Cæ- "sari, dum adhuc ignoret, quid ille de se sta- "tuet, sin vero ut privatus, multo pejus erit, "utpote cui regiam dignitatem quærenti, haud "fas esset quidquam *à Cæsare* concedi, quod "Cæsarem in ipsos potestate privatum iverit, "Quin & ipsum perstringebat, vitio ei verten- "do quod duces nonnullos in exercitu muta- "verit, & in solio regio sese collocaverit, & "lites tanquam rex exstitisset dijudicarit, po- "pulique postulatis palam factis annuerit, in "summa omnia ita fecerit, ut nihil amplius ei "in mentem venire potuerit, si à Cæsare in "imperio constitutus fuisset. Illi quoque im- "putabat, quod in Hippodromo vinctos di- "miserit, aliaque afferebat multa, partim vera, "partim verisimilia, quod hujusce modi res fie- "ri consueverint ab adolescentibus, & qui "regnandi cupiditate imperium festinanter "præripiunt. Præterea ei crimini dabat negle- "ctum patris luctum, & comessationes eadem "qua ille obiit nocte celebratas: unde coor- "tam esse populi seditionem. Si, cum pater "tanta in eum contulisset beneficia & tam "magna ei præstitisset, mortuo talem repen- "derit gratiam, ut interdiu tanquam personam "induens lachrymas simularet, noctes vero "singulas

Antipater Salomes filius Archelaum apud Cæsarem accusat.

a Ita *Vat.* τὴς in *Editis Aliisque.* b Ἀντίπατρον hîc loci *Vat.* & inox v. 2. Ἀντίπατρῳ & v. 12. Ἀντίπατρος c Ita *Busb.* Καῖσαρ ᾧ Ἀρχελάῳ τε ἐπιστείλαντος εἰς αὐτὸν γράμματα ἐν οἷς τὰ δικαιώματα προστιθεὶ τὴ αὐτῦ in *Editis Aliisque.* nisi quod ὡς pro ὧν & dein τε αὐτῦ pro τὴ αὐτῦ habeat *Vat.* d Ita *Busb.* & *Vat.* χειρογράφων αὐτοῦ in *Editis.* e Καὶ τοὺς Οὐάρου *Vat.* f Ita *Busb.* ἢ τὸ in *cæteris.* g Videsis *Salianum* in tom. 6. p. 410. *Casaub. c. Baron.* p. 138. *Montfaucon.* in *Originibus Eccl.* part. 1. p. 273. *Keplerum* de *Anno Nat. Christi*, p. 90, 91. & *Norisium* in *Cenotaph. Pisan.* p. 132. h Ita cum *Cod. Vat.* αὐτῦ in *reliquis.* i Illa ἐπιχαλῶν τὰ ὑποτελεσθέντα accepta debemus *Codd. Vat.* & *Busb.* necnon *Epiphanio*, qui vertit, *hujus testimonium esse dicebat ejus audaciam, qua præsumpserat in die festo Judæos interimere.* k Ἐχρῆν *Vat.* l Fuit cum legerem ἐξουσίᾳ χρεὼν δ'. m Δι' ἀγνοίαν περὶ αὐτῦ ἐπιχειροῦντος in *Editis.* δι' ἀγνοίας περὶ αὐτῦ ὅτι χειρόμενον *Vat.* unde Δι' ἀγνοίας (ex Δι' ἀγνοίαν ignoro, si *Lexicis* fides) pro δι' ἀγνοίας substitui, & χειρόμενον levicula mutatione pro χειρόμενον. Si quis cum *Viro docto* malit, διὰ ἀγνοίαν τ̃ Καίσαρος Δι' ἀγνοῦσαν περὶ αὐτῦ ἐπιχειροῦντος, per me licet. *Epiphanius* locum ita vertit, *Qui & si injustum aliquid gessissent, alios eos debere ulcisci, qui eos possint legitima & ordinata potestate componere, & non ab illo tamquam cædem fieri oportere. qui si ut rex illud faciat, consumeliam grandem Cæsari intulisse firmabat, quod ignorans quid de eo adhuc dispositurus esset, regia jam usi potestate præsumeret. Si autem uti privatus illa gessisset, amplius eum deliquisse narrabat: quod regnum non possidens, supplicia quæcunque insulerit, de quibus decretum Cæsaris debuit expectari.* n Ita cum *Cod. Vat.* πολὺ χείρων, ὡς Δι' τὸ μηδεμίαν βασιλείαν in *Editis Aliisque.* o Ita *Busb.* μειζόνως *Vat.* μειονεκτούσας in *Editis Aliisque.* p Καὶ δικῶν Δι' ὧν ὡς ὑπὸ βασιλέως χειρόμενον *Vat.* q Ita *Vat.* οὐδὲν μειζόνως in *reliquis.* r Illud ἢ τὸ *Cod. Vat.* s Ita *Vat.* φιλοτιμίας in *Editis.* t Ἀμελείας τε ἢ κώμους αὐτῆ νυκτὶ τῇ αὐ. *Busb.*

"ſingulas in voluptatibus regiis ageret, non "alium ſeſe oſtenſurum eſſe erga Cæſarem, ſi "ab eo regnum acceperit, quam erga patrem "*ſui amantiſſimum* ſe geſſit. cantu quippe "ſe oblectare & choreis tanquam in morte "inimici, non ſibi conjunctiſſimi & benefi- "centiſſimi. Omnium etiam indigniſſimum "eſſe oſtendebat, nunc venire ad Cæſarem, ut "regnum ipſius munere & conceſſu accipiat, "cum jam ante omnia *arbitrio ſuo* egiſſet, "quæ ab ipſo fieri poterant, poſtquam vali- "dam ea agendi poteſtatem dediſſet rerum "dominus. Maxime autem cædem in templo "nefarie factam verbis exaggerabat: utque "feſtiva ſolennitate etiam victimarum more "mactati fuerint, tam peregrini quam indige- "næ; & cæſorum corporibus fanum fuerit reple- "tum,idq;non ab alienigena,ſed qui legitimam "regis appellationem prætexens ferebatur ad "facinus, ut tyrannico ſuo ingenio obſequu- "tus poſſet explere injuſtitiam omnibus odio- "ſam. Quamobrem ne in ſomnis quidem ſpem "ſucceſſionis in regnum à patre habuiſſe, ut "qui mores ejus probe norit, & in potioribus "tabulis ejus adverſarium Antipam *ſucceſſo-* "*rem* conſtituerit; à patre quippe ad regnum "vocatum, non cum animam pariter ac corpus "vires deficerent, ſed dum integra eſſet mente "& ratione, eoque corporis robore quod ne- "gotiis obeundis adhiberi potuit. Immo ſi jam "antea tale de Archelao fuiſſet patris judicium "quale in poſterioribus tabulis, ipſum tamen "ſatis declaraſſe qualiſnam rex futurus ſit, qui "Cæſarem, cujus erat regnum ei largiri, lar- "giendi poteſtate ademptum iverit, & privatus "adhuc cives in templo jugulare non dubitarit.

6. Et Antipater quidem hujuſmodi verba loquutus, multiſque è conſanguineis ad ea quæ dixerat teſtimoniis ſuis firmanda adhibitis, finem dicendi fecit. Surrexit vero Nicolaus, qui Archelai cauſam egit, dicebatque, "Illa qui- "dem quæ in templo facta erant obſtinatis po- "tius eorum animis qui paſſi ſunt imputanda "eſſe, quam Archelai poteſtati. qui enim ta- "les res cœptant, non eo tantum injuſtos eſſe "quod innocentes vexant, ſed & quod pacis "& æqui amantes in ultionem impellunt. Hos "autem homines verbo quidem in Archelaum "patraſſe hoſtilia, re ipſa autem in Cæſarem "res aperta eſt. Conſtat enim tumultuum au- "ctores, eos, qui ad vim & injuriam propul- "ſandam ab Archelao miſſi aderant, facto im- "petu occidiſſe, neque Deum neque fas die- "rum nobis ſanctiſſimorum reverentes: & hi "ſunt quorum non puduit Antipatrum ſuſci- "pere tutelam, ſive ut odio in Archelaum ſuo "morem gereret,ſive quod jus & æquum omne

Nicolaus pro Archelao reſpondet Antipatro.

"ἡδονῆς τῆς ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅσαι νύκτες, φανεῖσθαί τε "καὶ τῷ δὲ Καίσαρα τοιόνδε ὄντα Αρχέλαον συγχω- "ρήσοντα τὴν βασιλείαν, ὁποῖόν γέγονε καὶ τῷ δὲ τὸν "πατέρα. χορεύειν γὰρ καὶ ᾄδειν, ὥσπερ ἐχθρῷ πεσόν- "τος, ἀλλ' οὐκ ἀνδρὸς, ὅτου μὴ συγγενοῦς, τηλικαῦτα "δ' εὐεργετῆν ἐξηγμένου. [a] δεινόταλόν τε πάντων ἀπέ- "φηνε τὸ νεῦμα ἥκειν ἐπὶ Καίσαρα, καθαιδοῦσι τῇ ἐκείνου "χρησόμενον τῇ βασιλείᾳ, πάντων αὐτοῦ περιπεποιη- "μένων ὁπόσα γένοιτο ἂν [b] ὑπ' αὐτῷ καὶ βεβαίως ἤδη "τῷ αὐτοκράτορος δεδοκιμάσθαι. μά- "λιστα δὲ τὴν σφαγὴν τῶν περὶ τὸ ἱερὸν [c] ἐδείκνυ τῷ λό- "γῳ καὶ τῇ δυσσεβείᾳ, ὡς ἑορτῆς τε σύσης πανδήμου, καὶ ἱε- "ρεῖον ὁπόσον πρόπυλα σφαγθοῖεν, ἔθνει μὲ ξένοι, οἱ δὲ ἐγχώριοι· "πληθὺν δὲ ὅδε ἱερὸν νεκρῶν, [d] οὐχ ὑπ' ἀλλοφύλων, ἀλλὰ "τῷ μὴ νομίμων ὀνομάτων τὴν βασιλείας ἐφιεμένην τὴν πρά- "ξεως, ὅπως δυνηθεὶς πληρῶσαι τὴν φύσιν τυραννίδος τὴν πα- "σιν ἀνθρώποις μεμισημένην ἀδικίαν. δι' ἣν μηδὲ ὄναρ "ποτὲ ὀρέξασθαι τὴν βασιλείας αὐτὸν τὴν Ἀρχελάου ἀρετῇ θ' "πατρός· ἐπίσασθαι γὰρ αὐτὸν τὴν πρόπον, καὶ τὴν ἐχθρὸν αὐτοῦ "οὐκ τὴν Ἀρχελάου τῶν ἰσχυροτέραν Αντίπαν καθίσασθαι· "κληθῆναι γὰρ ὑπὸ θ' πατρὸς ἐπὶ τὴν βασιλείαν [e] ὑχὶ νε- "κρῷ ὄντος πρὸς σώματι ἢ τὴν ψυχῇ, ἀλλὰ ἀκριφῆ "μὲ τῷ λογισμῷ χρωμένῳ, ἀλκῇ δὲ σώματος τοῖς πρά- "γμασιν ἐφεσηκότος. εἰ δὲ ἢ πρότερον εἰς αὐτὸν ἐπίστις "τοῖς νεῦ διατεθεῖσθαι [f] τὸν πατέρα, ἀποφάσθαι πᾶσαπὸς "ἂν γένοιτο βασιλεὺς, τὴν μὲ κύριον πρόσθεσθαι τὴν βασιλείαν "Καίσαρα ἀφῃρημένον θ' δῶναι τὴν ἐξουσίαν, τὸν δὲ πο- "λίτας ἰδιώτην ὄντα ἀκμὴν σφάζειν ἐν ἱερῷ μὴ ἀπο- "τετραμμένον.

30 ς'. Καὶ Αντίπατρος μὲν τοιάδε εἶπεν, καὶ μαρ- τύρων προσάσιοι τὰ εἰρημένα [g] κρατυνάμενος πολ- λοῖς τῶν συγγενῶν, παύεται τῷ λέγειν. [h] ἀνίσταται δὲ Νικόλαος ὑπὲρ Αρχελάου, καὶ ἔλεγεν, "τὰ μὲν "ἐν τῷ ἱερῷ γνώμῃ τῶν πεπονθότων ἀναπηδήσαι μᾶλ- "λον ἢ ἐξουσίᾳ τοῦ Αρχελάου. τὸν γὰρ ἐπὶ τοιοῦσ- "δε ἄρχοντας, οὐ μόνον τὰ καθ' αὑτοὺς ὑβρίζοντι εἰ- "ναι πονηροὺς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀναγκάζοντι εἰς τὸν ἅπα- "ντα αὐτῶν εὐγνωμονεῖν πεφαυλισμένον. ὃς δὲ πο- "λέμια ἔδρασε λόγῳ μὲν κατ' Αρχελάου, τὸ δὲ ἀλη- "θὲς εἰς Καίσαρα φανερὸν εἶναι. τοὺς γὰρ ὑβριουῶ- "τας, κωλύτας [i] γενομένους καὶ ὑπ' Αρχελάου "πεπομφότας, κλεῖναι ὑπισχνημένους, οὔτε τοῦ Θεοῦ ὄπα "τοῦ νόμου τῆς ἑορτῆς οὐ φειδόμενοι γενομένους, ὧν Αντί- "πατρον ἂν κωλύεσθαι ἐκδικητὴν καθιζάμενον ὑπὲρ θερα- "πείας ἔχθρας τὴν αὐτοῦ πρὸς Αρχέλαον, ἢ [k] μισῆ θ' ἀρετῇ "δικαίου.

a Ita cum *Cod. Vat.* δεινότατον τε πάντων ἐπιφανὲς τὸ νεῦ *Bunb.* ἐξηγμένου, δεινότατόν τε πάντων ἀπιφαίνετο τὸν ἥκειν in *Editis.* b Υπὸ σοῦ *Vat.* c Ita *Vat.* & *Bunb.* ἐδείκνυτο in *Editis Aliiſque.* d Deeſt οὐχ in *Cod. Vat.* qui mox habet ἀλλα κ' θ' μὴ νομ. e Οὐχὶ νοσοῦντος πρὸς τῷ σ. *Vat.* f Ita *Vat.* in *cæteris* deeſt τὸν. g Ita *MSS.* κρατυνόμενος in *Editis.* h Ανίστατα ὁ Νικόλαος ὑπὲρ Αρχελάου. τὰς γὰ ἐπὶ τοιοῦσδε ἄρχοντας ἃ μόνον τὰ καθ' αὑτοὺς ὑβρίζοντα εἶναι πονηρὰς in *Editis.* Αρχελάου, Ἐ ἔλεγεν, τὰ μὲ ἐν τῷ ἱερῷ γνώμῃ τ' πεπονθότων ἀναπηδῆσαι μᾶλλον ἢ ἐξουσίᾳ θ' Αρχελάου. τὰς γὰ ἐπὶ τοιοῦσδε &c. *Bunb.* Αρχελάου, κ' ἔλεγεν τὰ μὲ ἐν τῷ ἱερῷ γνώμῃ τ' πεπονθότων ἀναθεὶς μᾶλλον ἢ ἐξουσίᾳ θ' Αρχελάου· τὰς γὰ ἐπὶ τοιοῦσδε ἄρχοντας, ἃ μόνον τὰ καθ' αὑτοὺς ὑβρίζοντι εἶναι πονηρὰς, ἀλλὰ Ἐ τὰ ἀναγκάζοντι εἰς ἅμιλλαν τ' ἴσην. *Vat.* in *Epiphanii* verſione, *Surgit Nicolaus pro Archelao verba facturus: dicebat itaque, Illa quidem quæ in templo contigerant, improbitate potius eorum quæ paſſi ſunt, quam Archelai poteſtate contigiſſe: ſiquidem tantum eos facinus aggreſſos fuiſſe, ut non ſolum injurias contumeliaſque facerent, ſed etiam eos qui devote humiliterque vivere diſponebant, ulciſci prætenderent.* Ipſe lectionem *Vaticanam*, paucis mutatis, in textu exprimendo ſequutus ſum. Si cui inſolens videatur τὰ ὑβρίζοντι poni pro ὑβρίζειν & τὰ ἀναγκάζοντι pro ἀναγκάζειν, adeat *H. Stephani Append. ad al. Scripta de Dial. Attica* p. 164. Fuit cum pro καθ' αὑτοὺς legerem ἀθρόους vel κ' ἀθρόως. i Παραγενομένους *Vat.* k Ita ex conjectura pro φύσει, aut ſane μᾶλλον τῇ δικαίᾳ, ejecta voce ἀρετῇ. In *Epiphanii* verſione, *& odio magis quam natura juſtitiæ judicaret*, ac ſi legiſſet, κ' μᾶλλον ἢ φύσει τῇ δικαίᾳ κρίνοντα.

a Φύσει

"διαφέρ. οἱ παρελθόντες ἢ μὴ τοὺς ἀφανισμένους ἄρ-
"χοντες ἀδίκων ἔρχων, οὕδε εἰσὶν οἱ βιαζόμενοι ἢ μὴ θέ-
"λοντας τοὺς ἀμυνομένους ἐφ' ὅπλα χωρεῖν. ἀνετίθει δὲ
"καὶ τὰ λοιπὰ πᾶσι τοῖς ὑπὸ βουλῆ τῇ κατηγόρων. ὑδὲν
"δ' ὅτι μὴ ὑ μὴ γνώμης τῆ αὐτοῦ γεγενημένον αἰτίας
"ᾧ ἀδικεῖν ὑπάγεσθαι. ὑ τῇ [a] φύσει τοιούτους αὐτοὺς γε-
"γονότας πονηροὺς εἶ), ἀλλὰ τῷ βλάψειν ἂν δοκεῖν Αρχέ-
"λαον. τοσοῦδε αὐτοῖς εἶ) βουλιὼ τῷ ὑδεμιᾶντος εἰς
"ἄνδρα συγγενῆ, καὶ πατρὸς μὲν εὐεργέτου, [b] σωφρό-
"δι αὐτοῖς καὶ ἀφ' παντὸς οἰκείως πεπολιτευμένου.
"ταῖς γε μὴν ἀφαθήκαις ὑτὸ τε σωφρονοῦντος γε-
"γεφθαι τῷ βασιλέως, καὶ [c] κυριωτέρας τῆς γεγραμ-
"μένου τρότερον, ἀφ' τὸ Καίσαρα διαρρήδην τῆς
"ὅλου [d] καταλελεῖφθαι τρὸς τῷ κείσιν τῆς ὁ αὐ-
"τῆς γεγραμμένου. μιμήσεσθαί τε ὑδαμῶς Καίσαρα
"τῷ ὕβρει αὐτῆς, [e] οἳ τῆς Ηρώδου παντοίως ὠφελού-
"σαντος παρ' ὃν ἔζη χρόνον δυνάμεως, τὰ πάντα ὅτι
"ὕβρει γνώμης ἐπείγοντο αὐτῷ, ὑ δ' αὐτῆς τρὸς
"συγγενῆ τοιοῦτον γεγονότων. ὄχθον Καίσαρά τε [f] ἀνδρὸς
"ὑτὸ αὐτοῦ πεπαιμένου τὰ πάντα καὶ φίλου καὶ συμ-
"μάχου καταλύσειν τὰς ἀφαθήκας, ὅτι πίστει τῇ αὐ-
"τοῦ γεγραμμένας. ὑδὲ μεμήσεσθαι κακίαν τῷ ὑκεί-
"νου τῷ Καίσαρος ἀρετῷ καὶ πίστιν, τρὸς ἅπασαν
"τ' οἰκουμένου ἀνεγδοίαστον γενομένου, καὶ μανίαν καὶ [g] λο-
"γισμῷ ἔκστασιν καταχεῖσθαι ἀνδρὸς βασιλέως, υἱᾷ μὲν
"ἀγαθῷ τῷ ἀφαδόχῳ καταλελοιπότος, πίστει δὲ
"τῇ αὐτοῦ τρεσπεφευγότος. ὅτι ἁμαρτάνειν Ηρώδου
"ποτὲ τρεὶ κρίσιν τοῦ ἀφαδόχου, σωφρονοῦντι κεχρημέ-
"νου ἐπὶ τῇ Καίσαρος γνώμῃ τὰ πάντα τοιεῖσθαι.

"averſatur. Certe qui adoriuntur alios, ni-
"hilque mali ſuſpicantes injuriis laceſſunt, hi
"ſunt qui nolentes cogunt ſui cauſa ad arma
"recurrere. Tum reliquorum omnium, quæ
"objecta fuerant, cauſam aſſignavit iis ipſis
"qui à conſilio erant accuſatoribus. Nihil re-
"ferri unde color quæratur injuriæ, quod non
"ipſis factum ſit ſuaſoribus. Neque ea per
"ſe eſſe improba, ſed in odium Archelai ita
"referri ut improba videantur. Tanto illos
"agi ſtudio lædendi cognatum hominem, de
"ipſorum parente bene meritum & ipſos
"omnibus amicitiæ officiis proſequutum. Te-
"ſtamentum à patre factum bene mentis com-
"pote, & haud dubie poſteriores tabulas po-
"tiores eſſe prioribus, eoque magis quod Cæ-
"ſari omnium, quæ in iis ſcripta ſunt, pleniſſi-
"mum arbitrium relinquitur. Non timendum
"ne horum iniquitatem Cæſar imitetur, qui
"Herodis, ex cujus viventis potentia fructus
"plurimos cepere, nunc mortui voluntatem
"oppugnant; idque ſatis ſibi conſcii, neuti-
"quam ſe de Herode ita meritos ut Arche-
"laus fuit. Non is eſt Cæſar qui viri amici,
"bellorum ſocii, qui in omnibus etiam in hoc
"ipſo à Cæſare pendere ſemper voluit, reſcin-
"dat teſtamentum ſuæ commiſſum fidei. Mul-
"tum ab horum malignitate abeſt Cæſaris
"virtus ac fides, toti humano generi teſtatiſſi-
"ma; neque id in eum cadit, ut non ſanæ
"mentis pronuntiet regem, qui primum filio
"bono hereditatem reliquerit, deinde in hoc
"ipſius Cæſaris fidem imploraverit. Quan-
"do teſtamentum condidit Herodes, ita ſa-
"puit ut Cæſaris arbitratui cuncta ſubmitte-
"ret: ne in herede quidem eligendo deſi-
"pere potuit.

ζ. Καὶ Νικόλαος μὲ, ταῦδε διελθών, καταπαύει τὸν λόγον. Καῖσαρ δὲ Αρχέλαον, τροσπεσόντα αὐτοῦ πρὸς τὰ γόνατα, φιλοφρόνως τε ἀνέσῃ, φάμενος ἀξιόταν εἶ) τῆς βασιλείας· πολλῷ τε ἀπέφαινε τροτὴν γνώμης τῆς αὐτοῦ ὑκ ἄλλα τροφέξειν, ἀλλ' ὁπόσα αὖ τε διαθήκῃ ὑπηρόρουν, ᾗ Αρχελάῳ συνέφερεν. ὑ μέντοιγε ἐκεκύρωτο ὑδὲν, [h] ὡς ἂν ἐκβύῳ τοσαδείγματι χρώμενον ἐπ' ἀδείας Αρχέλαον εἶ). ᾗ ἀφανύσειεν τῶν ἀνδρῶν γενομένης ἐσκοπεῖτο καθ' αὑτὸν εἴ τε Αρχελάῳ τῷ βασιλείαν [i] εἴη κυρώσειν, [k] εἴ τε νομίῳ αὐτῆς τοιεῖσθαι παντὶ τῷ Ηρώδου γένει, καὶ ζῶντα πάντων πολλῆς ὠφελείας δεομένων.

7. Et Nicolaus quidem, cum iſta oratione percurriſſet, finem etiam dicendi facit. Cæſar autem Archelaum, qui ſeſe ad pedes ejus abjecerat, comiter allevavit, regno digniſſimum eſſe dicens: ſeque ſatis oſtendit ſic eſſe affectum, ut non aliter facturus eſſet, quam teſtamentum poſtularet, & è re Archelai eſſet. Verum, ubi Archelaum, ut qui *benevolentiæ ejus* indicio ſatis magno fretus eſſet, ſecurum eſſe animadvertit, nihil ſanxit. Poſtea dimiſſo concilio, diſpexit ipſe ſecum, utrum regnum Archelao confirmare deberet, an vero id omnibus Herodis filiis communiter dividere, idque quoniam omnes plurimum egerent auxilio.

Cæſar benigne alloquitur Archelaum.

Κ Ε Φ. ϛ'.

Στάσις Ιουδαίων τρὸς Σαβῖνον· καὶ ὡς Οὔαρος τοὺς αἰτίους αὐτῆς ἐκόλασεν.

CAP. XII.

Seditio Judæorum contra Sabinum: & quomodo Varus in auctores ejus animadvertit.

ΠΡότερον δὲ, ἢ κύρωσίν τινα τούτων γενέσθαι, [l] Μαλθάκη τε ἡ Αρχελάου μητὴρ νόσῳ τελευτᾷ· καὶ παρὰ Οὐάρου δ' Συρίας τραπηγοῦντος παρῆν γράμματα τῶν Ιουδαίων ἀπόστασιν διασαφοῦντα. ᾧ γὰρ Αρχελάου μὴ τὸν ἔκπλουν ἐθορυβήθη ὅλον τὸν ἔθνος· καὶ Οὔαρος αὐτὸς, ἐπεὶ παρῆν, τοὺς αἰτίους τῆς κινήσεως τιμωρίᾳ περιβαλὼν, ἃ δὲ πλείστου τῆς σάσεως

Antequam vero horum quicquam ſancitum eſſet, obiit morbo Malthace mater Archelai: veneruntque à Varo Syriæ præſide literæ, quæ Judæorum rebellionem declararent. Nam poſt Archelai diſceſſum, ſeditionem fecit univerſa natio: & Varus, qui illic aderat, in ejus auctores animadvertit, ac ſeditione (quæ gravis ſane fuit) maxima

Malthace mater Archelai moritur.

Varus ſeditionem Hieroſolymis compeſcit.

a Φύσει δὲ ὄντας αὐτοὺς *Busb.* φύσει τῇ ὄντως αὐτοὺς *Vat.* *b* Ita è *Cod. Busb.* σωφρόνως in *cæteris.* *c* Vocem εἶναι poſt κυριωτέρας addit *Busb.* *d* Sic *MSS.* καταλιφθαι in *Editis.* Quin & λῆξι τὸ Καίσαρα ὡς διαρρήδην τῆς ὅλης καταλελῖφθαι habet *Busb.* *e* In *Cod. Vat.* ὅτι τῆ Ηρώδου. *f* Ανδρὸς ἐπ' αὐτοῦ *Vat.* *g* Λογισμῶν *Vat.* *h* Ita cum *Cod. Busb.* ὡς ἀνίσγων in *Editis Aliiſque.* *i* Επιτυγχάνειν *Vat.* ἂν κυριοῦν *Busb.* *k* Sic *Cod. Vat.* ὅτι τοιοῦτῳ αὐτῷ ποιεῖσθαι in *Editis Aliiſque.* *l* Ita *Vat.* & in l. 2. de *Bello Jud.* Μαρθάκη perperam in *Editis Aliiſque.*

maxima ex parte compoſita, Antiochiam profectus eſt, relicta Hieroſolymis una legione ad Judæos reprimendos, ſi quid moverent. nec tamen quicquam proficiebat ad finem ſeditioni imponendum. Nam digreſſo Varo, Sabinus ibi, ceu Cæſaris procurator, manens, multum Judæis negotii faceſſebat, ſperans eos iis copiis, quæ magnæ reſtabant, cohiberi poſſe. Circumducebat enim frequentes armatos ſatellites, per quos Judæos premens atque turbans rebellare cogebat. Etenim caſtella vi conabantur occupare, & ad pecunias regias veſtigandas impetu animi magno acrique ferebantur, lucrorum & rapinarum cupidine incitati.

Sabinus Judæis moleſtus.

Tubæ in feſto Pentecoſtes.

2. Inſtante autem Pentecoſte, feſtum enim eſt nobis patrium ita appellatum, conventum eſt Hieroſolyma non ſolum religionis gratia, ſed etiam indignatione contumeliarum Sabini: coiverunt que plurima Galilæorum & Idumæorum & Hierichuntiorum millia, & omnes Tranſjordanini, & Judæorum magna vis, qui ad univerſos ſeſe aggregaverunt, & plus aliis cupiditate incenſi in Sabini ultionem feſtinarunt: atque in tres turmas diviſi hoc modo caſtra metantur. Pars quidem una Hippodromum occupat, reliquarum vero duarum altera à ſeptentrionali templi regione meridiem verſus orientalia tenebat; tertia autem illorum pars ad occidentem poſita erat, ubi regia locabatur. Atque iſta illi agebant, ut Romanos ab illis undique incluſos obſiderent. Tum Sabinus (nam & multitudinem eorum formidabat, ſpirituſque hominum elatos, qui mori facile maluerunt quam victoriam non reportare, ubi vincere virtutis loco habetur) confeſtim per literas Varo rem ſignificabat; atque, ut fieri ſolet, non intermittebat hortari ut ſibi celeriter auxilium ferret, legionem quippe ibi relictam in maximo verſari periculo, quod non longe abeſſe exſpectarent quin ipſi capti trucidarentur. Ille vero, arcis excelſiſſima turri occupata, (ea Phaſaëlus appellabatur, in honorem Phaſaëli Herodis fratris exſtructa atque ita nominata, poſtquam à Parthis occiſus fuerat) inde Romanis ſignum dedit, ut Judæos exeuntes adoriantur. & cum ipſe ne ad ſuos quidem amicos deſcendere auderet, poſtulabat ut alii propter ejus avaritiam ſe prius mortis periculo objicerent. Cumque Romani eruptionem feciſſent, commiſſum eſt acre prælium: in quo licet hoſtibus revera ſuperiores eſſent Romani, non tamen animis fracti erant aut deſponderunt Judæi ad conſpectum periculi, poſtquam multi de ſuis ceciderant: quin per circuitum conſcenſis porticibus, quæ circum exterius templi ſeptum erant, magnaque pugna edita, & ſaxa dejiciebant, partim è manibus partim è fundis, utpote in hujuſmodi pugnis bene exercitati. & ſagittarii univerſi il-

Acre prælium inter Judæos & Romanos.

ὑπόκωφον ποιησάμενος πολλῆς γενομένης, ἐπ' Ἀντιοχείας ἦλθε· ἀναζυγὴν ἐποιεῖτο, τάγμα ἐν τῇ τραπέζῃ τὸ Ἱεροσολύμοις λιπόμενος, τὴν Ἰουδαίων νεοτεροποιίαν ὑποτοπήσας. ὁ μὲν ἐπεραίνετό γε ὑδὲν ὑπὸ παύλῃ τοῦ μὴ ὁ ζασιάσοντος αὐτοῦ. ὅτε γὰρ Οὔαρος ἀπῆει, ὁ Σαβῖνος ὁ ὑπότροπος τοῦ Καίσαρος ὑπομένας αὐτόθι μεγάλως τὰς Ἰουδαίους καλεπόνει, στρατείᾳ τε τῇ καταλελειμμένῃ πιστεύων ὡς ἐμφερέσιν αὐτοῦ, καὶ ᾧ πλήθει. πολλὰς γὰρ ὁπλίσας δορυφόρους ἐχρῆτο αὐτοῖς, ἐπείγων τὰς Ἰουδαίους καὶ ἐκβράσσων ὅπῃ ἀποζάσῃ. τάς τε γὰρ ἄκρας ἐβιάζετο καταλαμβάνειν, καὶ τῶν βασιλικῶν χρημάτων ἐπ' ἐρήνῃ σπουδαίως ὥρμητο βίᾳ διὰ χέρδη καὶ πλεονεξιῶν ὀπτυμίας.

Β'. Ἐπιζάσης δὲ τῆς Πεντηκοστῆς, ἑορτὴ δὲ ἡμῖν ὀνομάζεται πάτριος τοῦτο κεκλημένη, ὅτι κατὰ τὴν θρησκείαν μόνοι παρῆσαν, ἀλλ' ὀργῇ φέροντες τὴν παροινίαν τοῦ Σαβίνου ὕβριος, μυριάδες συνηθροίσθησαν ἀνθρώπων καὶ πάνυ πολλαί, Γαλιλαίων τε καὶ Ἰδουμαίων, Ἱεριχουντίων τε ἡ πληθύς, καὶ ὁπόσοι περάσαντες Ἰορδάνην ποταμὸν οἰκοῦσιν, αὐτῶν τε Ἰουδαίων πλῆθος ἦν ὁ πρὸς πάντας συνελέγετο, καὶ πολὺ προθυμότεροι τοῦ ἄλλων ὅτι τιμωρίᾳ τοῦ Σαβίνου ὡρμῶντο. καὶ τέως μὲν νεμηθέντες ὅτι τοιῶνδε στρατοπεδεύουσι χωρίων. οἱ μὲν τὸν Ἱππόδρομον κατελαβόντες, καὶ τῶν δὲ λοιπῶν δύο μερῶν οἱ μὲν τῷ βορείῳ τοῦ ἱεροῦ πρὸς μεσημβρίαν τετραμμένοι τὴν ἑῴαν μοῖραν εἶχον· μοῖρα δὲ αὐτῶν ἡ τρίτη τὰ πρὸς δυσμῶν ἥλιον, ἔνθα καὶ ὁ βασίλειος ἦν. ἐπράσσετο δὲ τὰ πάντα αὐτοῖς ὅτι πολιορκίᾳ τῶν Ῥωμαίων ἀπειλαχόθει αὐτοῖς ἀποκεκλεισμένων. καὶ Σαβῖνος, ἔδεισε γὰρ τὸ τε πλῆθος αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα ἀνδρῶν, ἐν ὀλίγῳ τὸ θανεῖν ποιουμένων ὑπὸ τοῦ ἥττασθαι μὴ ἐθέλειν ἐφ' οἷς ἀρετὴν κρίνειν αὐτῶν τὸ νικᾶν, τὰ δεδογμένα τε ὡς τοῦ Οὔαρον ἔπεμπε γράμματα· καὶ ὃ σύνηθες, ὑκ ἀνίει κελεύων ἐκ τοῦ ὀξέως βοηθεῖν, ὡς κινδύνου μείζου ὄντος ἐγκαταλειφθῆναι στράτευμα τοσοῦτος, διὰ τὸ μὴ εἰς μακρὰν ἐλπίζειν καλακοπήσεσθαι ληφθέντας αὐτούς. αὐτὸς δὲ τοῦ φρουρίου τὸν ὑψηλότατον τῶν πύργων καλαλαβόμενος Φασάηλον, ὅτι τιμῇ τοῦ Ἡρώδου ἀδελφοῦ Φασάηλου ὠκοδομημένον τε καὶ ὕτως εἰρημένον, τελευτήσαντος ὑπὸ Παρθυαίων αἰχμῆς γενομένης, καταίσειε τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξιέναι τοῖς Ἰουδαίοις. αὐτὸς μὲν γὰρ εἰς τὰς φίλας τολμῶν καταίνει, τὰς δ' ἄλλας προαποθνήσκειν αὐτῆς τῆς πλεονεξίας δικαίων. τολμησάντων δ' εἰς τὴν ἔξοδον τῶν Ῥωμαίων, μάχη συμπίπει χαρτερά· καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τῷ πολεμίων ἔργῳ ἐκράτησαν, ὑ μὴν τὰ φρονήματά γε τοῖς Ἰουδαίοις ἔκαμνε τῇ ὄψει τοῦ δεινοῦ πολλῶν αὐτοῖς πεπληγότων, προδυόντες δ' ἀνᾶσιν ὅτι τὰς στοὰς, ἄμφω ἦσαν τοῦ ἱεροῦ τὸ ἔξωθεν περίβολον προέχουσαι, καὶ πολλῆς μάχης γενομένης, λίθους τε ἠφίεσαν, τοὺς μὲν οὐκ χερὸς ἐπαίροντες, ὡς δὲ σφενδονῶν, ἀθλητοὶ πρόπυ τοιαύτης μάχης ὄντες. καὶ οἱ τοξόται πάντες προ-

a Τῷ μὴ ζασιάσοντι αὐτῶν *Vat.* Τῷ μὴ ὑ ζασιάσαι αὐτὸς *Busb.* b Illud ὑ inſertum dedi è *Cod. Vat.* c Τὰς ζασιώτας *Busb.* τὰς τραπιώτας *Vat.* d Πολλὰς δὲ ὄντας ὁπλ. *Vat.* πολλὰς ὄντας ὁπλ. *Busb.* e Videſis *Caſaubonum* contra *Baronium*, p. 27. *Edit. Lond.* f Συνελίχατο *Vat.* g In *Editis Aliiſque* τετραμμένοι, οἱ δὲ τὴν ἰώαν &c. verum οἱ ᾗ expunximus, ſenſu ita poſtulante. Quin & *Epiphanius* & ipſe *Joſephus* (l. 2. *de Bello Jud.*) noſtram lectionem firmant. h Ita *Busb.* ἀποκαλεσμένοι in *Editis Aliiſque.* i Sic *Vat.* qui & κρῖνειν habet. αὐτὸν νικᾶν in *Editis Aliiſque.* k Τὸ ὑψηλότατον *Vat.* l Ita *Busb.* σωσίν in *reliquis.* m Iterum cum *Cod. Busb.* πολλῶν μ' ἤρξαν in *Editis Aliiſque.* Paulo aliter legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *& licet Romani opere bellico & experientia ſuperiores exiſterent.* n Ita *Busb.* & *Joſephus* l. 2. *de Bello Jud.* ἀφείσαν in *Editis.* ἠφείσαν *Vat.* o Ἐκ χειρῶν *Busb.* p Uſitatius τὰς ᾗ σφ.. q Ita *Cod. Vat.* Si quis malit πρόπυ τοιαύτης μάχης, non refragabor. fuit cum legerem, ἀθληταὶ πρόπυ τοιούτου μηχανεῖς ὄντες.

a Ita

ωδιατεταλμένοι [a] μεγάλα ἔβλαπτον τὺς Ρωμαίους, ἀφ' ὧν ὑπερδέξιοί τε ὄντες, καὶ δυσπρόσβλητοι μὲν ἄποροι διὰ τὸ [b] ἀντέφιλλον τοῖς εἰσανακοντίζειν πειρωμένοις εὐχερῶς, ῥᾳδίως δὲ κρατεῖσθαι τὺς πολεμίους ἐποίουν. καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἡ μάχη συνέστη τοιάδε ὄσα. ἔπειτα Ρωμαῖοι, δεινῶς φέροντες [c] τοῖς ὑβριζομένοις, πῦρ ἐνῆκαν ταῖς στοαῖς, λαθόντες Ιουδαίων τὺς ἀναβεβηκότας ἐπ' αὐτάς. καὶ ὃ πῦρ ὑπό τε πολλῶν [d] προσκειμένων καὶ μὴ τὸ ἐγγύθεν φλόγα δυναμένων, ἤπτετο ὅσον οὐδέπω ἡ ταχίστη. ἡ δὲ ξύλωσις, [e] παρέχουσα πίσσης τε καὶ [f] κηροῦ πλέον, ἔτι δὲ κηρῷ χρυσὸν [g] ἐπαλειλιμμένον, εὐθέως [h] εἶχεν· ἔργά τε μεγάλα ἐκεῖνα καὶ ἀξιολογώτατα ὑφαίζετο, καὶ τὺς ὑπὲρ τὸ στοᾶ ὄλεθρος ὅτος ἀπροσδόκητος κατέλαβεν. οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ ἐρειπίου συγκατεφέροντο αὐτῷ, τὺς δὲ σφαδὸν ἔβαλλον οἱ πολέμιοι· πολλοὶ δὲ [i] ἀπορίᾳ τε σωτηρίας, καὶ ἐκπλήξει κακοῦ ὑπὸ περιεχομένου, οἱ μὲν εἰς τὸ πῦρ ἐσήεσαν ἑαυτύς· οἱ δὲ καὶ τοῖς ξίφεσι χρώμενοι διέφθειρον [k] αὐτὺς ἐπισπεύδοντες. ὁπόσοι δὲ [l] εἰς τὸ κατόπιν χωρήσαντες ὁδῷ ἢ ἀναβεβήκεσαν ἐσώζοντο, οἱ Ρωμαῖοι πάντας ἔκτεινον γυμνύς τε ὄντας καὶ τὰ φερνίσματα ἐκλελυμένους, ὑδὲν τὴν ἀπονοίας ἀφ' τὸ ἄνοπλον βοηθεῖν δυναμένης. ἐσώθη δὲ τῶν ἀνελθόντων ὀλίγα τὸ τέλος ὑδ' ὁτισοῦν. καὶ οἱ Ρωμαῖοι, διὰ τοῦ πυρὸς ἢ παρεικοι [m] ὠθέντες, ἐκράτουν τοῦ θησαυροῦ, καθ' ὃν ἱερὰ ἦν χρήματα. καὶ διεκλάπη μὲν πολλὰ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, Σαβῖνος δὲ ἐξεπόιησεν εἰς τὸ φανερὸν τετρακόσια τάλαντα.

γ'. Ιουδαίους δὲ ἐλύπει μὲν τὸ πάθος τῶν φίλων, οὐ σὺν τοῖδε ἔπεσον τῇ μάχῃ· ἐλύπει δὲ καὶ τῶν ἀναθημάτων ἡ ἀφαίρεσις. ὃ μὲν ἀλλ' ὅσῳ αὐτῶν ἐτύγχανεν φανερώτατον καὶ [n] μαχιμώτατον, τούτῳ [o] ἐμβλέποντες ὁ βασίλειος, ἠπείλουν πῦρ τε [p] σβέσειν αὐτοῖς, καὶ πάντα, κτείνειν, κελεύοντες ἢ τάχος ἀπέναι, καὶ σωθομένοις ὑπισχνούμενοι ἄδειαν καὶ Σαβίνῳ σὺν αὐτοῖς. καὶ τὸ βασιλικὸν τὸ πλεῖστον [q] ἠτομόλησαν πρὸς αὐτύς. Ῥοῦφος δὲ καὶ Γρᾶτος τετρακισχίλιοι τὸ μαχιμωτάτων ὄντων Ηρώδου στρατεύματος ἔχοντες, ἄνδρας τοῖς σώμασι δρασκελεῖς Ρωμαίοις [r] προσετίθεσαν. καί τι καὶ ἱππικὸν ἦν ὑπὸ Ῥούφῳ τεταγμένον, ὃ καὶ αὐτὸ προσεθήκατο τὸ Ρωμαίων ἐξεγόνει. Ιουδαίοις δὲ οὐκ ἠμέλητο ἡ πολιορκία. ἀλλὰ καὶ τὰ τείχη μετήλλευον, καὶ τοῖς μεταβαλλομένοις ἐκέλευον μὴ ἐμποδίζειν [s] εἰ ὃ ἀπολειπομένῳ χρόνῳ παρῆσαν αὐτοῖς ἐλευθερίαν τὸ πάτριον. Σαβίνῳ μὲν οὖν εὐκτὸν [t] ἦν ἀπέναι μετὰ τῶν στρατιωτῶν, πιστεύειν δ' οὐκ οἷός τε ἦν ἅμα τὰ πεπραγμένα, καὶ τὸ [u] λίαν εὔγνωμον τῶν πολεμίων ἐπ' ἀμφοτέρῃ τῇ [x] καταστρεφομένῳ ἔχειν. ἅμα δὲ καὶ τὸ Οὐάρου ἦξειν [y] προσδοκῶν ὑπέμενε [z] τὴν πολιορκίαν.

lis immisti Romanis multum nocebant, & quod superiore loco essent, atq; expugnatu difficiles, ut qui attingi nequirent ab iis qui tela ad eos adigere conarentur, & hostes nullo negotio profligare possent. Et diu quidem hunc in modum pugnatum est. Deinde Romani, * rei indignitate commoti, ignem porticibus (insciis ipsis qui eò ascenderant Judæis) subjiciunt. atque ignis, eo quod multa apponerentur quæque etiam flammam excitare possent, quam celeriter tectum corripuit. Ejus vero materies, quod & pice & cera abundaret, præterea aque auro cera perunctо, confestim *flammis* cedebat, atque opera magna & admiratione dignissima sensim evanuerunt, & quotquot super porticus erant improviso perierunt exitio. nam alios secum ruina tecti trahebat, alii ab hostibus undique cædebantur: multi, nihil reliqui ad salutem videntes, maloque eos circumstante attoniti, aut in ignem se conjiciebant, aut ut flammas effugerent seipsos gladiis suis occidebant. quicunque vero retro abscedendo qua ascenderant evadere conabantur, à Romanis omnes cæsi sunt, quippe inermes animosque debilitati, desperatione nihil eos adjuvante quod armis erant destituti. ex iis itaque qui tectum ascenderant ne unus quidem elapsus est. Tum Romani per flammam, quà dabatur, irruentes, thesauro potiebantur in quo recondita erat pecunia sacra. ejusque magna parte à militibus direpta, ipse Sabinus talenta quadringenta palam recepit.

Ignis, porticibus templi subjectus, exitio est Judæis.

Sacri thesauri direptio.

3. Interea Judæos magno quidem dolore affecit amicorum calamitas, qui in ista pugna ceciderunt: illosque etiam male habuit † *ærarii* & donariorum direptio. veruntamen, conglobatis suorum fortissimis quibusque, hisce regiam obsident, flammasque ei & extrema omnibus minitabantur, jubentes ut celeriter exirent, quo facto promittebant nihil ipsis & Sabino nocitum iri. Proinde regiorum maxima pars ad Judæos sese contulit. Sed Rufus & Gratus, qui tria millia è præstantissimis Herodis militibus habebant, viros corpore validos strenuosque, ad Romanos transierunt, quin & idem fecerunt equites quidam quibus præerat Rufus, & ipsi facti sunt accessio ad Romanos. Verum Judæi nihilominus obsidionem urgere, & cuniculos agere, atque obsessis clamare *at exirent*, ne per ipsos stet quo minus tempus jam arripiant patriæ libertatem recuperandi. Et Sabino quidem nihil optatius, quam cum militibus exire; sed Judæis fidere non poterat propter ea quæ perpetraverat: & non vulgaris hostium lenitas, *ipsi utpote suspecta*, in causa erat quod conditiones rejecerit. adde quod à Varo exspectabat auxilium, eamque ob rem obsidionem sustinebat.

Rufus & Gratus ad Romanos transeunt.

4. Ea

a Ita *Vat. Busb.* & *Zonar.* μέγα in *Editis.* b Ita *Busb.* ἀνέφικτον in *Editis Aliisque.* c Sc. Ἐπὶ τοῖς δημόσιοις. d Ita *Vat.* προσθειμένων *Busb.* προσθήμενοι in *Editis*: quo modo etiam *Epiphanius.* e Ita *Busb.* & *Vat.* παρεῖχεν in *Editis.* f Iterum cum *Cod Busb.* κῆρον in *cæteris.* g Ita in *Editis.* ἐπαλειλειμμένον *Busb.* & *Gall.* h Ita *Busb.* ἦκεν in *cæteris*, nullo plane sensu. i Ἀπορίᾳ σωτηρίας τε καὶ ἐκπλ. *Busb.* & *Vat.* k Illud αὐτὸν è *Codd. Busb.* & *Vat.* l Εἰς τὰ κατόπιν *Busb.* m Σωθέντες *Busb.* παρεκθωθέντες corrupte in *Cod. Vat.* in *Epiphanii* versione, *Romani autem per illud incendium in fiduciam sublevati.* n Μαχητικώτατον *Busb.* ut & mox infra. o Ἐκπεμπέχων τι τὸ βασίλειον καὶ ἠπείλουν *Vat.* p Ita *Busb. Zonar.* & *Epiphan.* ἠτομολήκασιν σὺν αὐτοῖς in *Editis.* r Τὸ μαχιμώτατον *Vat* s Προσέθεντο *Busb.* & *Vat.* t Τῶν ἀπὸ τῆς Ῥούφου τεταγμένων *Vat.* u Τῷ δυνηλήθειαν χρόνον τὴν ἐλευθερίαν τὸν πατρικὸν *Busb.* utram harum lectionum mavis per me licet accipias. x Ἐνεστὼς ἀπέναι *Vat.* y Ita in *Cod. Vat.* λίαν μὲν εὔγνωμον in *Editis Aliisque.* z Καταστρεφομένῳ *Vat.* a Sic *MSS.* προσδοκῶν in *Editis.* b Ita cum *Cod. Busb.* τῇ πολιορκίᾳ in *Editis Aliisque.* * Impune se talia perpeti non ferentes, *Epiphan.* † Vocem *ærarii* ex *Epiphanio* adjectam esse volui.

Tumultus in Judæa varii.

4. Ea autem tempeſtate exiſtebant in Judæa mille aliæ turbæ, multique plurimis in locis, aut lucri cupiditate aut odio in Judæos, bellum concitabant. Nam duo quidem hominum millia, qui aliquando ſub Herode meruerant, jamque dimiſſi erant, in ipſa Judæa inter ſe conſpirarunt, & regios oppugnare cœperunt; quibus Achiabus Herodis ſobrinus reſiſtebat, & ex agris in editiora loca compulſus (quippe ab hominibus rei militaris ſcientiſſimis) difficiles aditus inſidendo ſervabat quæ poterat.

δ'. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἕτερα μύρια ὁρμῶσαν ἐχόμενα τῶν Ἰουδαίαν καταλάμβανε, πολλῶν πολλαχόσε κατ' οἰκείαν ἐλπίδας κερδῶν καὶ Ἰουδαίοις ἔχθρας· ὅτι τὸ πολεμεῖν ἁρμηδόνες. διχίλιοι μὲν τῶν ὑφ' Ἡρῴδῃ ποτὲ στρατευσαμένων, καὶ ἤδη καταλελυκότες, ᵃ οἱ αὐτῇ Ἰουδαίᾳ συζάντες πρῶτοι πολέμιοι τοῖς βασιλικοῖς, ἀντιστατοῦντος αὐτοῖς ᵇ Ἀχιάβου τοῦ Ἡρῴδου ἀνεψιοῦ· καὶ τῶν μὲν πεδίων εἰς τὰ μετέωρα ἀνεωσμένων δι' ἐμπειρίαν τῶν εἰς τὰ πολεμικὰ τῶν ἀνδρῶν, ταῖς δὲ δυσχωρίαις σώζοντο ὁπόσα δυνατά.

Judas latro.

5. Exſtitit & Judas, Ezechiæ filius latronum præfecti, qui magnarum erat virium, quemque Herodes ægre oppreſſerat. Hic Judas apud Sepphorim Galilææ *oppidum*, coacta profligatorum hominum caterva, palatium adortus, arma omnia ibi repoſita occupavit, iiſque ſuorum ſingulos armavit, & omnem illic repertam pecuniam abſtulit, ſuique terrorem omnibus injecit, obvios quoſque diripiens ſecumque abducens, rerum majorum deſiderio regnandique cupiditate, eam adipiſci ſperans dignitatem non virtutis peritia ſed effrenata nocendi licentia.

ε'. Ἰούδας δὲ υἱὸς Ἐζεκίου τοῦ ἀρχληστοῦ υἱὸς ὅτι μέγα δυνηθέντος, ὑφ' Ἡρῴδου δὲ μεγάλοις ληφθέντος πόνοις. οὗτος ἦν ὁ Ἰούδας τηνικαῦτα Σεπφώρεως τῆς Γαλιλαίας, συγκαλέσας πλῆθος ἀνδρῶν ἀποτετολμημένων, ὁπλοφορμεῖν τῷ ᵈ βασιλείῳ ποιεῖται· καὶ ὅπλων κρατήσας ὁπόσα αὐτόθι ἀπέκειτο, ὥπλιζε τοὺς περὶ αὐτὸν καθ' ἕνα, καὶ ἀποφέρων χρήματα ὁπόσα ᵉ καταλείφθη αὐτόθι, φοβερός τε ἅπασιν ἦν ἄγων καὶ φέρων τοὺς προσυλαίνοντας, ἐπιθυμίᾳ μειζόνων τραπόμενος καὶ ζηλώσας βασιλείου τιμῆς, οὐκ ἀρετῆς ἐμπειρίᾳ, τοῦ δὲ ὑβρίζειν περιουσίᾳ, ᶠ κλήσεως προσδοκῶν γέρας ὃ οὐ τεύξεται.

Simon diadema ſibi imponit.

6. Fuit & Simon quidam regis Herodis ſervus, homo alioqui formoſus, & corporis amplitudine & pulchritudine excellens,† credituſque excellere. Hic, ſumpta ex rebus turbidis fiducia & diadema ſibi imponere auſus eſt, & congregata hominum multitudine, cum & ipſe rex illis inſanientibus ſalutatus fuiſſet, ſeque aliis digniorem imperio exiſtimaſſet, Hierichuntiam regiam à ſe direptam cremavit; aliaſque multas regis domos in multis regionis locis incendit, omnibus quæ in illis erant ſuis gregalibus in prædam conceſſis. Quin & majus quiddam perpetraſſet, * niſi mature in eum animadverſum fuiſſet. Nam Gratus, poſtquam regios milites Romanis junxiſſet, cum copiis ſuis omnibus Simoni obviam occurrit: & poſt longum & acre prælium, profligatis Simonianis, quippe Transjordaninis, & nullo ordine, audacia magis quam arte pugnantibus, Gratus nactus Simonem, per anguſtias, ut ſalutem ſibi quæreret, fugientem, caput ei amputavit. Apud Amatha quoque, ad Jordanem fluvium poſita, crematum eſt palatium ab hominum caterva Simonis ſimilium. Tantus tum furor per totam gentem graſſabatur, eo quòd proprium regem non haberet cujus juſto fortique imperio multitudo regeretur: qui vero alienigenæ ad caſtigandos ſeditioſos venerant, malum potius exacerbarent, graves ſuperbia ſimul & avaritia.

ϛ'. Ἦν δὲ καὶ Σίμων δοῦλος μὲν Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἄλλως δὲ ἀνὴρ εὐπρεπὴς, καὶ μεγέθει καὶ ῥώμῃ σώματος ὅτι μέγα πρόσχων τε καὶ πεπιστευμένος. οὗτος ἀρθεὶς ᵍ τῇ ἀκρασίᾳ τῶν πραγμάτων, διάδημά τε ἐτόλμησε περιθέσθαι, καὶ πρὸς πλήθους συχάντος καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς μανίᾳ τῇ ἐκείνων, καὶ εἰ ἄξιος ἐλπίσας πρὸ ὀντιοῦν, ʰ ὃ ἐν Ἱερειχοῦντι βασιλέως πύργοις δι' ἁρπαγῆς ἄλων τὰ ⁱ ἐγκαλαλελειμμένα· πολλάς τε καὶ ἄλλας τῶν βασιλικῶν οἰκήσεων, πολλαχοῦ τε χώρας πῦρ ᵏ ἐνεὶς ἠφάνιζεν, τοῖς οἰκείοις λείας ἄγων τὰ ἐγκαταλελειμμένα ἁρπαγάς. ἐπέπρακτο δ' ἂν τι μεῖζον ἀπ' αὐτοῦ μὴ ταχείας ἐπιφροσύνης γενομένης. ὁ δὲ Γράτος, τῶν βασιλικῶν στρατιωτῶν Ῥωμαίοις προσκεκροτημένος, μεθ' ἧς εἶχε δυνάμεως ὑπαντιάζει ˡ τῷ Σίμωνι. καὶ μάχης αὐτοῖς μεγάλης ὅτι πολὺ γενομένης, ᵐ τό τε πολὺ τῶν Περαίων, ἀσυντάκτοις οὖσι καὶ τόλμῃ μᾶλλον ἢ ἐπιστήμῃ μαχομένοις διεφθάρησαν. καὶ αὐτοῦ Σίμωνος, φυγῇ μέν τινος φάραγγος σώζοντος αὐτὸν, γε μὴν τοῦ τυχόντος τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνει. κατεπρήσθη δὲ καὶ τὰ ὅτι ἐν Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐν ᵖ Ἀμαθοῦς βασίλεια ὑπὸ τινῶν συσάντων ἀνδρῶν Σίμωνι τῷ ἀπλησίων. ὅτος πολλὴν ἀφεστώτων ἐπολίτευσε τὸ ἔθνος, διὰ τὸ βασιλέα μὲν οἰκεῖον οὐκ εἶναι τὴν κρίσιν τὸ πλῆθος ἀρετῇ· τὰς δὲ ἀλλοφύλους ἐπιθυμίας σωφρονισὰς ᵠ τοῦ σασιάσοντος τῶν ἀνθρώπων, ὑπέκκαυμα αὐτῷ μᾶλλόν τε τοῦ ὑβρίζειν καὶ πλεονεκτεῖν γενέσθαι.

Idem facit & Athronges opilio.

7. Deinde & Athronges, vir neque generis dignitate illuſtris, neque magna virtute aut opum abundantia fretus, ſed opilio, cunctis cætera omnia obſcurus *viſus*, vaſto tantum corpo-

ζ'. Ἐπεὶ καὶ ʳ Ἀθρόγγης ἀνὴρ, οὔτε προγόνων ὀνομαστὴν ἀξίωμα, οὔτε ἀρετῆς περιουσίᾳ, ἢ πινῶν πλήθει χρημάτων, ποιμὴν δὲ καὶ ἀνεπιφανὴς τοῖς πᾶσιν εἰς τὰ πάντα ὤν, ἄλλως δὲ, με-

γέθει

ᵃ Ita cum *Cod. Vat.* τὸ αὐτῇ ἰδίᾳ in *Editis Aliiſque.* καὶ τὴν Ἰδουμαίαν in l. 2. de *Bello Jud.* ᵇ Αλκιμιαδου *Vat.* ᶜ Non alius fuiſſe videtur Judas hic, quàm Thendas ille de quo in *Act.* 5. 36. ut inquit *Uſſerius* ad *An. M.* 4001. p. 538. *Edit. Lond.* quem videſis. Alterius *Thendæ* meminit *Joſ.* in *Antiqq.* l. 20. nec mirum eſt diverſis temporibus plures exſtitiſſe factioſos homines ejuſdem nominis. ᵈ Ita ex *MSS.* βασιλεῖ in *Editis.* ᵉ Sic *Busb.* & *Epiphan.* καταλήφθη in *reliquis.* ᶠ Κτησιος *Vat.* ᵍ Τῇ τυραννικῇ τῶν πρ. *Zonar.* ʰ Τό, τι ἐν Ιερ. *Vat.* ⁱ Εγκαταλειμμένα *Vat.* ᵏ Sic *MSS.* ὁποῖς in *Editis.* ˡ Ita cum *Cod. Vat.* λείαν ἀναγαγὼν in *cæteris.* ᵐ Τῷ Σίμωνι *Busb.* ⁿ Τότε πολλοὶ *Busb.* ᵒ Τὰ ἐν Ιορδάνῃ *Vat.* & *Busb.* ᵖ Videri poſſet Amathus *Joſephi* eſſe eadem ac Ramoth in Gilead. Certe eandem urbem quam Αμαθὼ vocat *Antiqq.* 17. 12. alibi (viz. l. 2. de *Bello Jud.*) Βαθυρεμφθὼ vocat, quæ vox clara veſtigia vocis *Ramoth* indicat. *Relandus* in *Pal. S.* p. 560. ᵠ Ita cum *Cod. Busb* τοῦ μὴ συγκατασείσαντος in *Editis Aliiſque.* ʳ Αθρογγαίος in lib. 2. de *Bello Jud.* Αθρόγγης *Busb.* * Niſi celeriter mutatio contigiſſet, *Epiphan.* niſi mature occurſum fuiſſet, *Gelen.* † Cui magna fuerant credita, *Epiphan.*

a Φρυγῶσι,

γήθει σώμασος, καὶ τῇ χειρὶ χειρὸς ἀλκῇ ἀξιοπίστου, ἐτόλμησεν ὅτι βασιλείας [a] φρονῆσαι, καὶ διὰ τὴν ἡδονὴν οὗ πλέον ὠφέλουσαν, καὶ θήσεσθαι ὃν ὁ μεγάλους πλείονος τὴν ψυχῆς τὸ ὅτι ποιῆσαι [b] ἀνάλωμα γενησόμενον. ἦσαν δὲ αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ τέσσαρες, μεγάλοι τε οἱ αὐτοὶ, καὶ [c] ὅτι μεγάλα προῦχειν τῇ [d] χειρὶ χειρὸς ἀρετῇ πεπιστευμένοι, [e] προβλημα εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλείας δοκοῦντες. λόχῳ τε αὐτῶν ἦρχεν ἕκαστος. συλλέγεται γὰρ μεγάλη πλῆθος πρὸς αὐτούς. [f] καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἦσαν, ἐφ' [g] ὑπερστρατεύουσι αὐτῷ ὁπόσα εἰς τὰς μάχας φοιτῶντες δι' αὐτοῦ. ὁ δὲ διάδημα περιθέμενος, βουλευτήριόν τε ἦγεν ὅτι τοῖς ποιητέοις, καὶ τὰ πάντα γνώμῃ ἀναπεμφθέντα εἶχε τῇ αὑτοῦ. διέμεινέ τε ὅτι πολὺ τῷδε ὃν ἀνδρὶ ἡ ἰσχὺς, βασιλεὺς τε κεκλημένῳ, [h] ἐφ' ᾧ προῖσιν ἐθέλοι μὴ ἀποστερεῖσθαι, φόνῳ τε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἦσαν ὅτι μέγα προσποιούμενοι Ρωμαίων τε ἐφ' ᾧ βασιλεῦσι, μισοῦσι πολιτεύοντας ἁμαίους πρὸς ἀμφοτέρους. τύραννος μὲν ὕστερον ἡ χρήσαιντο ὅτι τῇ Ἡρώδου ἀρχῇ, Ρωμαίοις δὲ ἐπ' ἐκείνοις τὸ παρὸν ἔδοξαν ἀδικεῖν. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, ἐφ' ὅτι πλέον ἁμαίους ἐξηγριώθησαν. [k] διάφευξίς τε οὐκ ἦν τοῖς πᾶσιν οὐ πᾶσι, τοῖς μὲν κέρδους ἐλπίδι, τοῖς δὲ ἐφ' συνηθείᾳ τοῦ φονεύειν. ἐπετίθεντο δὲ [m] ποτὲ μὲν Ρωμαίων λόχοις τοῖς Ἐμμαοῦντα, [n] οἳ σῖτον μὲν ὅπλα τε στρατιᾶς ἔφερον. καὶ περιστάντες Ἄριον μὲν τὸν ἑκατοντάρχην, ὃς ἡγεῖτο τοῦ πάγματος, καὶ τεσσαράκοντα τῶν περὶ αὐτὸν, πλὴν τοὺς κρατίστους [o] κατέκοπτον. οἱ δὲ λοιποὶ, φεύγοντες πρὸς τὸ πᾶσος αὐτῶν, Γρήτα σὺν τοῖς βασιλικοῖς οἱ περὶ αὐτὸν ἦσαν σπένδοντες αὐτοῖς [p] γενομένης, σώζονται τοὺς νεκροὺς καταλιπόντες. ἐφ' πολλοῦ μὲν χρόνου τοιούτοις τρόποις χρώμενοι μάχαις, Ρωμαίους τε παρελύπησ[q]ν οὐκ εἰς ὀλίγα, καὶ τὸ ἔθνος ἐκάκωσ[r]ν ὅτι μέγα. χρῆν δ' οὖν χρόνῳ ὕστερον, ὁ μὲν Γράτῳ συμβαλὼν, ὁ δὲ Πτολεμαίῳ ἐφ' τῷ πρεσβύτατον Ἀρχελάου λαβόντος, ὁ τελευταῖος παίδων τε τῷ ἐκείνου λελυπημένος, ἐφ' ἅπασι ὅτι πλέον ὁρᾶν τὴν σωτηρίαν [s] ὑπὸ νόσου ἐφ' καμάτῳ πολλῷ φιλωθεὶς τὴν δυνάμεως, ὅτι δεξιᾷς καὶ πίστει ὧν θεὸς Ἀρχελάῳ παραδίδωσιν αὐτόν. καὶ παῖδες μὲν ὕστερον ἦσαν.

η'. Ἀκμὴν δὲ ἡ Ἰουδαία ἔμπλεως λῃστῶν, καὶ ὡς ἂν συντύχοιέν τινι οἱ συστασιάσαντες αὐτῷ, βασιλεὺς προϊσάμενος ἐπ' ὀλέθρῳ οὗ κοινῷ ἐπείγετο, [t] ὀλίγα μὲν καὶ ἐπ' ὀλίγοις Ρωμαίοις λυπηροὶ καθιστάμενοι, οὗ δὲ ὁμοφύλων φόνοι ὅτι μίκιστοι ἐμποιοῦντες.

θ'. Οὔαρος δὲ, ἐπειδὴ ὃ πρῶτον πυνθάνεται τὰ πραχθέντα, Σαβίνου γράψαντος πρὸς αὐτὸν, δείσας [u] περὶ οὗ τάγματος, δύο τὰ λοιπὰ ἀναλαβὼν, τρία γὰρ ὅτι Συρίας τὰ πάντα ἦν, καὶ ἴλας ἱππέων τέσσαρας, ὁπόσα τε ὅπλιτικὰ ἡ βασιλεῖς ἢ τῶν τετράρχαι τότε παρεῖχον, ἐπείγετο βοηθεῖν τοῖς ἐν Ἰουδαίᾳ τότε πολιορκουμένοις. ὥρμητο δὲ πᾶσιν εἰς Πτολεμαΐδα ἐπέγεσθαι,

re & manorum robore inſignis, regnum affectare auſus eſt, cui adeo placebat major nocendi licentia, ut mori certus parvi penderit vitæ jacturam, quam male agendo facturus eſſet. Illi autem quatuor erant fratres, qui & ipſi grandi ſtatura, & ad facinus quodvis arduum manu prompti habebantur, magni momenti eſſe viſi ad conſervationem imperii. atque hi ſinguli ſingulis cohortibus præerant. convenit enim ad eos magna hominum multitudo. Atque illi quidem turmarum præfecti erant, & cum per ſe itarent pro Athronge prælia faciebant. Ipſe autem diadema ſibi impoſuit, & de rebus agendis concilium habuit, omniaque gerebat arbitratu ſuo: & diu in poteſtate permanſit, regio nomine, faciens quæ vellet; magnaſque tum ipſe tum fratres cædes edebant tam Romanorum quam regiorum, utpote utriſque ex æquo infenſi, his propter licentiam quam ſub Herode uſi fuerant, Romanis propter injurias quas tum ab illis acceperant. Tempore autem conſequenti magis magiſque pariter in omnes efferabantur: & vix quiſquam interitum poterat effugere, partim quod quæſtui inhiarent, partim ob interficiendi conſuetudinem. Hi aliquando Romanorum cohortem (qui frumenta & arma militibus ferebant) prope Emmauntem aggreſſi, ita circundederunt, ut Arium centurionem, legionis ducem, & quadraginta ejus peditum fortiſſimos, miſſilibus confixerint. Reliqui, illorum clade attoniti *erant*, auxilio tamen Grati, qui eis cum regiis ſuccurrit, evaſerunt, relictis cæſorum cadaveribus. In hunc modum longo tempore pugnas conſerentes, & Romanis magna detrimenta intulerunt & gentem ſuam valde afflixerunt. Poſtea tamen ſubacti ſunt, unus cum Grato prælio congreſſus, alter cum Ptolemæo: natuque maximo in Archelai poteſtatem redacto, ultimus qui ſupererat, ex fratris caſu mœrore confectus, & nullam videns ſalutis ſpem reliquam, quod ejus copiæ vel morbo vel continuis laboribus exhauſtæ eſſent, accepta fide & jurejurando ipſe quoque Archelao ſe dedidit. Sed hæc poſtea facta ſunt.

Athronges cum fratribus ſubactus.

8. Tunc autem Judæa plena erat latrociniis: & ut quiſque ſeditioſorum cœtus coiverat, reges creabantur, qui omnia agebant in perniciem reipublicæ; ut qui parum admodum & in rebus tenuiſſimis Romanis nocerent, ipſi vero in populares ſuos longe lateque cædibus graſſarentur.

Latrociniis plena Judæa.

9. Interea Varus, ubi primum ex Sabini literis quæ geſta erant intelligit, ſolicitus de legione * *Hieroſolymis relicta*, duas reliquas aſſumpſit, (quippe tres in univerſum erant in Syria) & quatuor turmas equitum, omniaque regum & tetrarcharum auxilia, atque celeriter obſeſſis in Judæa ſubſidio proficiſcitur. omnibus autem juſſum erat, qui præmittebantur, ut Ptole-

Varus Sabino ſuccurrit.

a Φρονῆσαι, τῇ κτησάμενοι τι αὐτῷ ἡδονῆς πλέον *Vat.* Φρονῆσαι τῇ κτησάμενῃ ἢ αὐτῷ ἡδονῆς πλ. *Busb.* b Ἀναλάμψει *Vat. Busb.* & *Gall.* c Ἐπὶ μέγα *Vat.* d Κατὰ χεῖρα *Busb.* e Περίκλημα mendoſe in *Cod. Vat.* & σφάλημα *Gall.* f Καὶ οἱ ἢ μὲν φ *Vat.* & *Busb.* g Ὑπερστρατήγων *Busb.* h Καὶ σχέσεσιν ἄκρᾳ ἔθηλοι *Busb.* omiſſis μὴ ἀποστερεῖσθαι. i Illud ὧν inſertum dedi è *Cod. Vat.* Eſt qui malit ὅτι. k Διαίζδξις *Busb.* l Τοῖς πᾶσιν ἐμπεσεῖν *Vat.* m Ita *Vat.* & *Epiphan.* τότε in *Editis Aliiſque.* n Οἳ σῖτόν τε ἢ *Vat.* οἳ σῖτα ἢ *Busb.* o Κατηκόντισαν *Busb. Vat.* & in l. 2. *de Bello Jud.* p Γενομένων *Busb.* q Οὐκ ὀλίγα *Busb.* r Ὑπὸ μηδένως ἢ καμ. *Vat.* atque ita forſan *Epiphan.* qui vertit, *nam ſe ſolum manſiſſe cernens, & omni manu militum ſpoliatum.* ſ Ὀλίγα μὲ Ρωμαίοις λυμαινόμενοι, οὗ δὲ ὁμοφύλων φόνοι ἐπὶ μίκιστον ἐμποιοῦντες *Busb.* in *Vulgatis* autem *Aliiſque* non aliter ac edidimus, *nominativis* pro genitivis abſolutis more Attico adhibitis. t Ita *Busb. Vat.* & in l. 2. de *Bello Jud.* περὶ οὗ τέτου τάγματος in *Editis Aliiſque.* * Ita ex *Epiphanio.* a Ita

Berytii & Aretas Arabs ſuppetias mittunt Romanis.

Ptolemaïdem properarent. Dant illi etiam Berytii, cum per urbem eorum iret, mille quingentos auxiliares. Aretas quoque Petræus, ex ſuo in Herodem odio amicus Romanis factus, alias ei ſuppetias affert præter pedites equiteſque. Coactis itaque ad Ptolemaïdem ſuis copiis, earum partem filio & cuidam amico tradit, eoſque ad bellum Galilæis ſupra Ptolemaïdem incolentibus inferendum mittit. Atque ille hoſtes prælio aggreſſus in fugam vertit, ca-

Sepphoris cremata, ut & Arus, Sampho & Emmaus.

ptoque & incenſo oppido Sepphori incolas vendidit. Ipſe Varus cum univerſo exercitu ad Samariam profectus, urbi (quod ſeditionis culpa careret) manus abſtinuit: ſed caſtra in vico, cui nomen eſt Arus, poſuit, qui Ptolemæi ditionis erat: eumque vicum Arabes, *Varo ab Areta ſubſidio miſſi*, Herodis odio amicis quoque ejus infenſi incenderunt. Illinc digreſſi Arabes, vicum alium, nomine Sampho, munitiſſimum & inſtructiſſimum, diripuerunt atque concremarunt. Quin toto itinere nihil eos effugit, omnia miſcentes flammis ac cædibus. Emmaus quoque, ſed ab incolis deſerta, juſſu Vari cremata eſt, ut iis qui ibi fuerant occiſi parentaret. Inde ad ipſa Hieroſolyma ducit, ubi Judæi, qui legionem ab ea parte obſidebant, ad primum venientis exercitus conſpectum fugæ ſe mandarunt, obſidione ſemiperfecta relicta. Hieroſolymitani autem Judæi,

Varus Hieroſolyma venit & legionem obſeſſam liberat.

graviter à Varo increpati, ſeſe purgarunt; demonſtrantes ob feſta coiviſſe populum, neque ſuo conſilio bellum, ſed externorum audacia ſuſceptum; ſe quidem cum Romanis magis obſeſſos fuiſſe, quam eos obſidere in animo habuiſſe. Et jam ante Varo ſe obtulerant Joſephus Herodis regis ſobrinus, & Gratus & Rufus cum ſuis militibus, & Romani qui obſeſſi erant. At Sabinus in Vari conſpectum non veniebat, ſed clam ex urbe ſe ſubduxit & ad mare profectus eſt.

Varus in ſeditionis auctores animadvertit.

10. Tum Varus per regionem copiarum ſuarum partem ad conquirendos ſeditionis auctores mittit. factoque indicio, in quoſdam ut cæteris nocentiores animadvertit, cæteros vero dimiſit; duobus millibus ob eam cauſam in crucem ſublatis. Deinde milites, quod ad nullam rem utiles eſſe videret, exauctoravit: multa enim peccaverant, Varique præceptis & voluntati non obtemperaverant, cupiditate lucri quod eis ex maleficiis provenerat. Ille vero, cum decem Judæorum millia coïviſſe intelleXiſſet, eò celeriter ad eos opprimendos profectus eſt. atqui illi manus conſetere non auſi ſunt, ſed ex Achiabi ſententia omnes ſeſe dediderunt. Atque Varus, data plebejis defectionis venia, eorum duces omnes miſit ad Cæſarem. Cæſar autem pleroſque ex eis dimittit: & de illis qui ex Herodis conſanguineis ſeſe eis adjunxerant, ſupplicium ſumpſit, quod præter jus faſque contra neceſſarios ſuos arma tulerant.

ὁπόσοι προεξεπέμποντο. διδόασι πεδίῳ ἡ Βηρύτιοι, δισχίλιοι αὐτῶν τὴν πόλιν, ὁπλιτικὸν πεντακόσιοι καὶ χίλιοι. πέμπει δὲ καὶ Ἀρέτας ὁ Πετραῖος, ἔχθρα τις ᾗ Ἡρῴδῃ φιλίαν τῶν Ῥωμαίων κτώμενος, συμμαχίαν μὲν οὐ φέρων, χωρὶς πεζῶν τε καὶ ἱππέων συναχθείσης δ' ἐν Πτολεμαΐδι [b] πάσης ἤδη τῆς δυνάμεως, μέρος τι ζεύξας ᾧ ἱππῳ παραλύει, καὶ σὺν τῷ αὐτοῦ φίλῳ, Γαλιλαίοις ἐξέπεμπε πολεμεῖν, [c] οἱ ὑπὲρ τὴν Πτολεμαΐδος ἐχόμενοι κατοικοῦσιν. ὡς ἐμβαλὼν τούς τε ἀπειθοῦντας εἰς μάχην τρέπει, καὶ Σεπφόριν ἑλὼν, τοὺς μὲν οἰκήτορας ἠνδραποδίσατο, τὴν δὲ πόλιν ἐνέπρησεν. αὐτὸς δὲ Οὔαρος ἐπὶ Σαμαρείας ᾧ παντὶ στρατῷ παρῆν, τὴν μὲν πόλεως ἀπέχε διὰ δ' ἀνέγκλητον ἐπὶ τοῖς νεωτερίσμοις εἶη· στρατοπεδεύσῃ δὲ ἐν τινι κώμῃ Πτολεμαΐδι κλήματι, [d] Ἄρεως ὄνομα αὐτῇ. καὶ οἱ Ἄραβες μισοῦντι ᾧ Ἡρῴδῃ ἐμπίμπρασιν αὐτὴν, ἐχθρὸς καὶ πρὸς φίλους τοὺς ἐκείνου ἔχοντες. ἐκεῖθεν δὲ προΐόντες [e] Σαμφὼ κώμην ἑτέραν διήρπασάν τε οἱ Ἄραβες καὶ ἔκαυσαν, πάντα ἐρημωθῆναι καὶ ὀχυρὰν. ἐν δὲ τῇ προόδῳ, ἐδὲν αὐτοὺς διέφυγεν, ἀλλὰ πυρὸς καὶ φόνου τὰ πάντα μεστὰ ἦν. πέμπεται δὲ καὶ Ἐμμαοῦς, Οὐάρου κελεύσαντος ἐπ' ἐκδικίᾳ τῶν [f] τελευτησάντων προσελθεῖσα ὑπὸ τῶν οἰκητόρων. ἐντεῦθεν δὲ καὶ Ἱεροσολύμοις ἤδη συνῆπτε, καὶ Ἰουδαῖοι οἱ μὲν πολιορκίαν [g] τὸ πάλαιον τῶν προσπολεμούμενοι, ἢ ὅτι τὴν προσοδον τῶν στρατοπέδων ἐκώλυον ὑπομένοντες ὡς χοῖλοι, ἡμίεργον τὴν πολιορκίαν καταλιπόντες. οἱ δ' ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἰουδαῖοι, φῶς δ' Οὐάρῳ σφίσιν εἰσκεκλῆσθαι, ἀπελύοντο τὰς αἰτίας, ὡς τὴν μὲν συοδον τὸ πλῆθος διὰ τὴν ἑορτὴν γενομένην, τὸν δὲ πολέμου μηδαμῇ γνώμῃ τῇ αὐτῶν, τόλμῃ δὲ τῇ ἐπιλύδων, συνειλόντες αὐτοὺς, καὶ συμπολιορκηθέντες Ῥωμαίοις μᾶλλον ἢ πολιορκῆσαι προθυμίαν ἔσχον. προαπαντήσαντι δὲ τῷ Οὐάρῳ, Ἰώσηπός τε ἀνεψιὸς Ἡρῴδου βασιλέως, Γράτος τε καὶ Ῥοῦφος τῶν ὑπ' αὐτοῖς τεταγμένων ἄλλοι, καὶ τῶν Ῥωμαίων οἱ πολιορκούμενοι. Σαβῖνος γὰρ οὐκ ἀφίκετο Οὐάρῳ εἰς ὄψιν, ἀλλ' ὑπεξῆλθε τὸ πόλεως [h] ἐπὶ θαλάσσης.

ι'. Οὔαρος δὲ, τὴν χώραν πέμψας τὸ στρατῦ μέρος, ἐπεζήτει τοὺς αἰτίους τὸ ἀποστάσεως. καὶ σημαινομένων, [i] τοὺς μὲν ἐκόλασεν ὡς αἰτιωτάτους, οἷσι δ' ὃς καὶ ἀφῆκεν. ἐγένοντο δὲ οἱ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ταυρωθέντες δισχίλιοι. μετὰ δὲ τοῦτο τὴν μὲν αὐτοῦ στρατιὰν ἀποπέμπει, χρήσιμον μὴ ὁρῶν ἐπ' [k] ἰδαμανοῖς ὄντας τοῖς πράγμασι. [l] πολλὰ γὰρ ἡμάρτηντο αὐτοῖς καὶ [m] παρήκουσε τῶν δογμάτων, καὶ ὧν ἠξίου Οὔαρος, ἐφέσει κερδῶν ἃ ὀκνηρῶς πεπραγμένοι ἦσαν αὐτοῖς. αὐτὸς δὲ, μυρίους Ἰουδαίους συνεχῶς πυνθανόμενος, ἠπείγετο εἰς κατάληψιν αὐτῶν. οἱ δὲ οὐχ ἥκιστα εἰς χεῖρας, ἀλλὰ παρέδοσαν αὑτοὺς γνώμῃ τῇ Ἀχιάβου συνελθόντες. καὶ Οὔαρος, τῷ πλήθει συγχωρῶν τὰς αἰτίας τὸ ἀποστάσεως, ἔπεμπεν ὅπως Καίσαρα ὁπόσοι ἡγεμόνες ἦσαν αὐτῶν. Καῖσαρ δὲ τοὺς μὲν αὐτῶν πολλοὺς δῆκεν, ὁπόσοι τε συγγενεῖς ὄντες Ἡρῴδου συνεστράτευον αὐτοῖς, τοὺς δὲ ἐκόλασεν μόνους, οἳ μηδὲν φρονήσαντες δικαίου τὸ οἰκείων ἐστράτευον.

a Ita *Vat.* τὴν Ῥωμαίων in *cæteris.* b Sic *Vat. Busb.* & *Epiphan.* illa πάσης ἤδη in *cæteris* deſiderantur. c Οἱ τὸ Πτολεμαΐδος ἐχόμενα κατοικοῦσιν. οἷς ἐφεξῆς *Busb.* d An *Atharus* ſit, cujus meminit *Hieronymus*, judicent alii. e Σαπφὼ *Busb.* prout in lib. 2. de *Bello Jud.* f Σωστενιδιατριψάντων *Vat.* g Τῷ πάλαι τῶν δὲ *Vat.* h Ἐπὶ θαλάσσαν *Busb.* & *Vat.* i Ita *Vat.* ὃς μὲν ἐκόλασεν ὡς αἰτιωτάτους, οἷσι δ' ὃς ἀφῆκεν in *Editis Aliiſque.* k Οὐδαμοῖς ὄσοι πράγμασι *Vat.* l Πολλά τι *Vat.* m Ita cum *Cod. Vat.* παρήκουσεν in *reliquis.*

ΚΕΦ. ιγ'.

Ιυδαίων πρεσβεία πρὸς Καίσαρα· ⸀καὶ ὡς Καῖσαρ Ηρώδου διαθήκας βεβαίας ἐποίησεν.

CAP. XIII.

Judæorum legatio ad Cæſarem: & ut Cæſar Herodis teſtamentum confirmavit.

Ο Ουαρος μὲν δὴ ταῦτα κατασησάμενος, καὶ φρουρὰν Ιεροσολύμων τὸ καὶ πρότερον καταλιπὼν τάγμα, ἐπ' Αντιοχείας ἀπῆλθε. Αρχελάῳ δὲ ὅτι Ρώμης ἕτερον πραγμάτων ἐφύοντο ἀρχαὶ κατὰ τοιαύτας αἰτίας. ἀφίκετο εἰς τὴν Ρώμην πρεσβεία Ιουδαίων, Ουάρου τὸ μὲν ἀποστολὴν αὐτοῖς τῷ ἔθνει ὁπλεχθησόμενον ὑπὲρ αὐτονομίας. καὶ ἦσαν οἱ μὲν πρέσβεις οἱ ἀποσταλέντες γνώμῃ τοῦ ἔθνους πεντήκοντα, [b] συνίσαντο δὲ αὐτοῖς τὸ ὅτι Ρώμης Ιουδαίων [c] ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους. Καίσαρος τε συνέδριον φίλων τε τοῦ αὐτοῦ καὶ Ρωμαίων τῶν πρώτων [d] συναγαγόντος ἐν ἱερῷ Απόλλωνος, μεγάλοις τέλεσιν ὑπ' αὐτοῦ ἱδρυμένῳ, οἱ μὲν πρέσβεις μετὰ τοῦ πλήθους τῶν αὐτόθι Ιουδαίων ἀφικνοῦνται· Αρχέλαος δὲ μετὰ τῶν φίλων. ὁπόσοι δὲ συγγενεῖς ἦσαν τοῦ βασιλέως, Αρχελάῳ μὲν συντυπάσθαι ἀφ' μῖσος τὸ πρὸς αὐτὸν ὑπῆρχον, τοῖς δὲ πρέσβεσιν ὁμοφρονεῖν κατ' αὐτοῦ δεινὸν ἡγοῦντο, ἐν αἰσχύνῃ τῇ αὐτῶν διάφυσιν γενέσθαι πρὸς Καίσαρι κατ' ἀνδρὸς οἰκείου τοιάδε πρόσωπα [e] προσημείας. παρῆν δὲ ἤδη καὶ Φίλιππος ἀπὸ Συρίας, ἐξορμήσαντος αὐτὸν Ουάρου, τὸ μὲν κεφάλαιον ὅτι σωτηρίᾳ τἀδελφοῦ, πάνυ γὰρ εὐνόει Ουάρος αὐτῷ, γενομένης δὲ [f] τῆς βασιλείας μεταπλάσεως, καὶ τάδε ὑπώπτευεν Ουάρος, νέμεσιν αὐτῆς γενέσθαι ἀφ' τὸ πολλοὺς [g] τοὺς αὐτονομίας ζηλωτὰς ὄντας, ὑφ' ὑστερεῖσθαι δ' καὶ αὐτὸς μοῖράν αὐτῆς τινα φέρεσθαι

Β'. Λόγου οὖν τοῖς Ιουδαίων πρέσβεσι δοθέντος, οἱ ὅτι καταλύσει τῆς βασιλείας ἤλπιζον λέγειν, ὅτι κατηγορίαν τῶν Ηρώδου νομίμων ποιήσονται· "βασι- "λέα μὲν ὀνόματι ἀποφαίνοντες [h] αὐτὸν, τῶν δὲ ὑπ' αὐτὸν "τυραννίσιν [i] ἐκφέρας τὸ ἀνήμερον [k] ἀναδεξάμενον [l] εἰς "αὐτὸν ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν Ιουδαίων συνῆκται χρῆσθαι, τὰ "πολλὰ καὶ φύσει τῇ αὐτοῦ πρόσκαιρα ὄντα ἀπλη- "λαγμένον. πολλῶν γὰρ ὅσων οἱ ὀλέθριοι ἀπολώλασιν, "[l] ὅσους οὐκ ἐφήσειν τὸ πρότερον, πολλῷ δυσχερέ- "στερος τοῦ πάθους ἐκείνων τοὺς ζῶντας εἶναι, οὐ μόνον "ὧν ὄψει καὶ ἀκοαῖς ἐπ' αὐτοὺς ἀνιαθῆναι, ἀλλὰ καὶ "ὧν ταῖς ὑσίαις. [m] πόλεις μέν γε τὰς μὲν προσοικί- "δας, καὶ ἔτι τῶν ἀλλοφύλων οἰκουμένας, κοσμοῦντα μὴ "παύσασθαι, καταλύσει τε καὶ ἀφανισμῷ τῶν ὑπ' τῇ "ἀρχῇ αὐτοῦ κατῳκημένων. πενίας δὲ ἄπορον τὸ ἔθνος "ἀναπεπλησθαι, σὺν ὀλίγοις εὐδαίμον παρειληφό- "τα, τῶν τε εὐπατριδῶν ὁπότε κτείνειν αὐτοὺς ἐπ' "ἀλόγοις αἰτίαις τοῖς ὑσίας ἀποφερομένου, καὶ οἷς συγ- "χωρήσειε τιὸ ἄδειαν τοῦ ζῆν, φίλοισιν χρημάτων "καταδικάζοντα. ὑ γοῦν μὲ προσταγὰς φόρους ὅτι-

Archelaus cum Judæis litigat: inde Judæorum legatio ad Cæſarem.

Varus itaque, his perfectis, Antiochiam profectus eſt, relicta Hieroſolymorum ad præſidium priore legione. Romæ vero Archelao novum ortum eſt negotium ex hujuſmodi cauſis. Judæorum legatio, Varo genti mittendi poteſtatem faciente, Romam veniebat, ad poſtulandam ſuis legibus vivendi libertatem. Et legati quidem, ex decreto totius gentis miſſi, quinquaginta erant: illis vero Romæ ſeſe adjunxerunt ſupra octo Judæorum millia. Cumque Cæſar convocaſſet in ædem Apollinis, quæ ab ipſo magnis ſumptibus fuerat exſtructa, concilium tam amicorum quam primorum Romanorum, venerunt eò legati, eos proſequente Judæorum Romæ degentium turba; Archelaus autem è contra cum amicis *aderat*. Verum regis quotquot fuere conſanguinei ab Archelao ſtare recuſabant, quod eum oderant, & tamen in eadem cum legatis contra eum ire illis grave videbatur, id ſibi dedecori fore exiſtimantes, velle coram Cæſare adverſari homini tam propinqua neceſſitudine ſibimet conjuncto. Philippus quoque eò venit ex Syria, impulſu Vari, maxime quidem ut fratris partes adjuvaret, (nam eum amabat Varus) facta vero regni mutatione (idque ſuſpicabatur Varus fore ut regnum divideretur, quod multi eſſent qui ſuis legibus vivendi libertatem deſiderarent) ut ipſe ſibi non deeſſet quo minus partem ejus aliquam obtineret.

Judæorum legati Herodem & Archelaum accuſant apud Cæſarem.

2. Igitur ubi dicendi locus datus eſt Judæorum legatis, cum de regno diſſolvendo verba facere metuerent, ad iniquitatum Herodis accuſationem ſe convertunt. "nomine quidem "eum regem exſtitiſſe indicantes, at *re vera* "graviſſima quæque in omni tyrannide in ſe "recepiſſe, & in Judæorum perniciem conflata exercuiſſe, & à novis aliquammultis ſuo "etiam ingenio excogitatis non refugiſſe. Cum "itaque plurimi diverſis mortis generibus occubuerint, quotquot ſuperiore tempore nuſquam reperire eſt, multo *tamen* infeliciores "iis qui interierunt ſuperſtites eſſe, non ſolum "quod ex vultu *illius* & animo in eos maligno anxietate laborent, verum etiam quod "de facultatibus ſuis in ſolicitudine verſentur. "urbes quippe vicinas, ab exteris habitatas, "ornare non deſiiſſe, ut quæ in ſuo regno ſitæ "ſunt ſumptibus exhauſtæ funditus perirent: "& ad ſummam inopiam gentem ſuam adegiſſe, quam cum paucis florentem accepe"rat, nobilium, quoties ei viſum fuerit eos le"vibus de cauſis interficere, bona diripiendo, "quibuſque vitam conceſſerit fortunis ſuis eos "ſpoliando. ac præterquam quod annua tri-

"buta

a Cum *Caſaubono* (in *Exercitt. c. Baron.* p. 312.) vocem ἀπόστολον capimus pro ἀποστολὴ *miſſio, ipſe mittendi actus*. qua fere ſignificatione *literas dimiſſorias*, quas aliter *libelli Appellationis* dicuntur, *Paulus* Juriſconſultus aliique Romani vulgo *Apoſtolos* dixerunt. Eſt tamen qui malit de viro quodam primario accipere, quem Varus Judæis ceu caput Legationis adjunxit. b Sic *Vat.* *συνίσταντο Busb.* συνίστατο in *Editis Aliiſque.* c Υπὲρ ὀκτακισχίλιοι *Vat.* d Συναγόντος *Vat.* e Προσημηΐδας *Vat.* f Τῇ βασιλείᾳ *Vat.* & *Busb.* g Illud αὐτὸν δὲ *Codd. Busb.* & *Vat.* h Ita *Gall.* ἐκφέρως in *Editis Aliiſque.* i Sic *MSS.* ἀναδεξαμένου in *Editis.* k Εἰς τοῦτον *Vat.* l Vocem ὅσους inſerui, ſavente nonnihil *Epiphanio*, qui vertit, *& tantos quidem Judæorum ejus crudelitatibus interiiſſe, quantos nunquam ex hiſtoria periiſſe cognoſcerent.* ὑχ ἱσρήσειν τῷ πρότερον *Vat.* qui mox ἐπ' αὐτοῖς habet. m Πόλεις τε τὰς *Vat.*

"buta ſingulis impoſita exigerentur, inſuper "etiam in uberiorem quæſtum munera collata "eſſe & in ipſum & familiares ejus & ami- "cos, ſervoſque illos qui vectigalibus colligen- "dis præfuerint; quippe quod immunitas ab "injuriis impetrari non potuerit, niſi auri ali- "quid argentive daretur. Cæterum virginum "corruptelas matronarumque pudicitiam ſum- "ma cum petulantia & immanitate attenta- "tam ſilere neceſſe habemus, quod miſeris par "fere ſolamen afferat ut iſta lateant facinora "ac ſi nunquam perpetrata fuiſſent. *In ſum-* "*ma*, tantas ſe ab Herode paſſos injurias, ut "majoribus ipſos afficere non potuiſſet beſtia, "ſi in homines imperium accepiſſet. Itaque "cum multæ acciderint genti everſiones migra- "tioneſque, nullum tamen exſtare in rerum mo- "numentis mali exemplum, cum quo conferri "poſſit præſens per Herodem genti illata ca- "lamitas. Quapropter merito ab eis Arche- "laum non ſine lætitia regem conſalutatum, "quod ita putarent fieri non poſſe, quin qui- "cunque tandem in regnum ſuccederet, ſeſe "Herode moderatiorem præſtiturus eſſet, at- "que adeo in ejus gratiam patrem publico lu- "ctu cohoneſtaſſe, alia etiam facturos ad de- "merendam ejus benevolentiam, ſi modo eum "aliquanto mitiorem habere poſſent. At ille, "quaſi veritus ne non germanus Herodis filius "crederetur, nihil ultra diſtulit, ſed ſtatim "quo eſſet in gentem animo oſtendit, idque "priuſquam principatum firmiter tenuerat, ut- "pote quod penes Cæſarem eſſet *imperium* "*illi* dare negareve. Immo & ſubditis futu- "ræ virtutis, modeſtiæ ſcilicet & æquitatis "qua in eos uteretur, in ipſo ſtatim primor- "dio ſpecimen edidit, eo in cives & Deum "perpetrato facinore, quo tria ſuorum popu- "larium millia in templo necavit. Annon igi- "tur juſtis de cauſis odio habebitur, qui, ut re- "liquæ crudelitati hoc demum accederet, ac- "cuſationem in eos inſtituit, quod circa im- "perium ei reſtiterint & contradixerint? In "ſumma autem hoc erat quod poſtulabant, ut "regno & hujuſmodi principatu liberati Syriæ "contribuantur, prætorumque Romanorum "adminiſtrationi ſubjiciantur: ita perſpicuum "fore, utrum ſeditioſi ſint rebuſque novis mo- "liendis addicti, an quieti modeſtique, cum il- "lis contigerit ut moderato imperio regantur.

"Βαλλομένους ἐκάστοις τὸ ἐπ' ἔτ@, χωρὶς δὲ [a] εὐ- "πρείας τῆ εἰ) @δ@καταβολὰς [b] αὐτῷ τε καὶ οἰκείοις "καὶ φίλοις, καὶ τῶν ἄλλων, οἱ ἐπ' ἀκριβεῖ τῶν "φόρων ἀξιοῖεν, ἀφ' ὧ μὴ εἶναι κῆπον τοῦ ἀνυβρί- "στου, [c] μηδὲ χρυσοῦ μηδὲ ἀργυρίων δίδομέναν. παρ- "θένων μέντοι φθορὰς, καὶ γυναικῶν ἁρπαγὰς, ὁπό- "σας ὑβρὶ παρανία καὶ ἀπανθρωπία δραμέναι, σιγᾶν, "ἀφ' ὧ ἡδονὴν ἴσην εἶναι τοῖς πεπονθόσι, τοῦ μὴ "γεγονέναι, τίνι ἂν τοῦ ἀνέκπυστα αὐτὰ εἶναι. τοσού- "δε Ἡρώδην ἐπεισάγεσθαι τὴν ὕβριν αὐτοῖς, [d] ὁπόσην "οὐκ ἂν θηρίον, ἀνθρώπων ὑβρίζειν δυνάμενος αὐτῷ "@δεγνομένης. [e] πολλῶν γὰν ἀναστάσεων ἢ μεταστά- "σεων παραλαβόντων τὸ ἔθνος, @δεμίαν [f] ἰσοπαλῆ πώπο- "τε τοιάνδε δυσχέρειαν [g] ἐπελθοῦσαν αὐτῷ [h] @δόξει- "γμα κακώσεως, ἣν αὐτῷ Ἡρώδης ἐπετίθει τῷ ἔθνει. "καὶ ἀφ' ὧν εἰκότως ἂν γενέσθαι τὸ ἀσμένους Ἀρ- "χέλαον βασιλέα @δεσκυνεῖν, οἰομένους πάντα ὑπ- "τιασῶν @δ' ὑβρὶ βασιλείᾳ ἐσόμενον Ἡρώδου μετριώ- "τερον φανῆναι, καὶ [k] τὸν τε πατέρα συνολοφύ- "ρασθαι αὐτῷ θρηνηδοῦντας, εἰ δὲ μετρίου τυ- "χεῖν δυνηθεῖεν, καὶ τἀλλὰ οἰκειούμενοι. @δ', "δείσαντα μὴ ὑχ Ἡρώδου γνήσι@ πιστεύοιτο υἱὸς, "@δὲν εἰς ἀναβολὰς, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὀξέως ἐπάξειν "ἂν τῷ ἔθνει τὴν [l] ἀφάνειαν αὐτῷ, καὶ ταῦτα μη- "δέπω τέλειον [m] κρατυνάμενον ἡγεμονίαν, ἀφ' ὧ "ὑβρὶ Καίσαρι δοῦναι, καὶ μὴ, τὴν ἐξουσίαν εἶναι "[n] @δόδεγμά τι τῆς εἰς αὖθις ἀρετῆς πλέναι τοῖς "ἀρχησομένοις μετριότητα καὶ εὐνομίαν, ἢ χρήσαι- "τό ἂν πρὸς αὐτοὺς, ἀπὸ ὧ οἱ πρώτοις ἐπιδεί- "ξεως, ὑβρὶ τε τοῖς πολίταις ἢ τῷ Θεῷ, "τετρακισμύριον ἀμφὶ λαὸν ἀνδρῶν σφαγὴν ἐν ᾧ τεμένει πορ- "σάμενον. πῶς ἂν οὖν ἤδη [o] δικαίως μισῆ χρήσαιτ@ καὶ' "αὐτῷ, πρὸς τὴν λοιπὴν ἀμότητα, ἢ ἔγκλημα τὸ ἀπο- "φάσεως ἢ ἀνοησίας ὑβρὶ τὴν ἀρχὴν προσφερόμενον; ἢν "δὲ κεφάλαιον αὐτοῖς τὸ ἀξιώσεως, βασιλείας [p] μὲ ἢ "τινῶν δὲ ἀρχῶν ἀπαλλάχθαι, προσθήκην δὲ Συρίας γεί- "τοσι ὑποτάσσεσθαι τοῖς ἐκεῖσε πεμπομένοις φοβητροῖς· "φανερωθήσεσθαι γὰ @τως εἴτε ἀληθῶς φασιώδεις εἶεν ἢ "νεωτερισμοῖς τὰ πολλὰ προσκημένοι, εἴτε ἢ εὐτακτοι "μετριωτέρων τυχόντες οἱ ὑπείξοιντο αὐτοῖς.

Nicolaus Herodem & Archelaum excuſat.

3. Cum autem Judæi hujuſmodi orationem habuiſſent, Nicolaus etiam reges de criminibus purgavit, "Herodem quidem, quod nulla de "re ab illis accuſatus fuerit quamdiu viveret, "neque fas eſſe, ut, qui apud æquos *rerum ju-* "*dices* accuſare & de vivente ſupplicium ſu- "mere potuerint, mortuo accuſationem con- "flarent; quæ vero ab Archelao acta eſſent, "ad illorum improbitatem injuriaſque refere- "bat, qui cum res contra leges affectaſſent,

Γ'. Τοιαῦτα δὲ τ' Ἰουδαίων εἰρηκότων, Νικόλα@ [q] τὰς τε βασιλεῖς ἀπήλλαττε τ' ἐγκλημάτων, "Ἡρώ- "δην μὲν, διὰ τὸ παρ' ὃν ἔζη χρόνον, τυχεῖν ἀκα- "τηγόρητον, ἢ γὰρ δεῖν τὰς ἐγκαλεῖν ἔχοντας ὑβρὶ "μετοίοις, καὶ @δὲ ζῶντ@ τιμωρίαν λαβεῖν δυ- "ναμένους, ὑβρὶ νεκρῷ κατηγορίαν συνιστάναι, τὰ δὲ "ὑπ' Ἀρχελάου @δαχθέντα ὕβρει τῇ ἐκείνου ἀνε- "πίδεν, οἳ ἐξηγούμενοι @δαγμάτων @δὲ τοὺς νόμους, "ἢ

a Cum *Epiphanius* vertat *lucrandorum gratia*, aut ἕνεκα poſt εὐπρείας excidiſſe aut ſubintelligendum eſſe exiſtimo. *b* Ita cum *Cod. Vat.* αὐτῶν τε in *Editis Aliiſque*. *c* In *libris* omnibus (tam *Editis* quam *MSS.*) μηδὲ ὅπως μηδὲ ἀργυρίων δίδομένων. nullo plane, ut mihi videtur, ſenſu. unde cum in *Epiphanii* verſione habeamus *auri vel argenti*, reſcripſi, μηδὲ χρυσοῦ μηδὲ ἀργυρίων δίδομένων. eſt qui malit μηδ' ὅτως ἀργ. *d* Ὁπόσ[ι]ν δ' ἂν θηρίον *Vat.* *e* Ita è *Cod. Vat.* ἢ μεταστάσεων deſunt in *cæteris*. *f* Ἰσοπαλῆ *Busb.* *g* Ita *Vat.* ὑπελθοῦσαν αὐτῷ *Baſ.* & *Hen.* *h* Illa @δόδεγμα κακώσεως omittit *Busb.* & ſtatim habet εἶναι αὐτὸς Ἡρώδης ἐπείλει τῷ ἔθνει. Sequuti ſumus *Cod. Hen.* perperam in *Editis* ἵν' αὐτὸ Ἡρώδης ἐπιτίθει τὸ ἐθν@. *i* Ita *Busb.* φαίνοιτ' in *cæteris*. *k* Τὸν τε πατέρα *Hen.* *l* Ἀπόνοιαν αὐτῷ *Busb.* *m* Sic *MSS.* κρατυνόμενον in *Editis*. *n* Ita *Busb.* & *Hen.* ἢ @δόδεγμα τὸ τῆ ἐ. ἀ. τ. τ. ἀ. μετριότητος ἢ εὐνομίας in *Editis Aliiſque*. μετριότητ@ ἢ εὐνομίαν habet *Busb.* *o* Ita *Hen. à pr. m.* δικαίᾳ in *Editis*. ἤδη ἢ δικαίᾳ *Vat.* *p* Illud μὲ è *Cod. Vat.* *q* Τάς τε βασιλεῖς, δι' ὧν ἴλεγεν, ἀπήλλαττε *Busb.*

a Πειθοῦς

"καὶ σφαγῆς ἄρξαιτες τῶν κωλύειν ὑβρίζοιτας τοὺς "μηθουμένους, ἀμωύης γνώμης ἐγκαλοῖεν. ὑπεκά- "λει δὲ νεωτεροποιίας αὐτοῖς, καὶ τοῦ ζητάζειν ἡδο- "νὴν ἀπαιδοδοσίας τοῦ [a] πείθεσθαι δίκῃ καὶ [b] νόμοις, "ἐπὶ τοῦ θέλειν τὰ πάντα νικᾶν." Ταῦτα μὲν οὖν Νικόλαος.

"and illorum cædes facere cœpiſſent quibus cu- "ræ erat illos ab injurjſis prohibere, nunc de "injuriis vindicatis queruntur: & illis obji- "ciebat rerum novarum ſtudium, quodque ſe- "ditionibus delectarentur, ut qui juſtitiam co- "lere legibuſque parere neſcirent, quod in "omnibus vincere *& ſuperiores eſſe* vellent." Atque hæc quidem Nicolaus.

ιγ'. δ'. Καῖσαρ δὲ ἀκούσας ἀφῆλυε μὲ τὸ συνέδριον, ὀλίγων δὲ ἡμερῶν ὕστερον Ἀρχέλαον βασιλέα μὲ ὠδὲ ἀπεφαίνετο, ϑ δὲ ἡμίσεως τ χώρας ἣν Ἡρώδῃ ὑπετέλει ἐθνάρχλω καθίστη· τιμήσειν ἀξιώματι βασιλείας ὑπο- χρήμενος [c] ἐνῆν τλὺ εἰς αὐτλὺ ἀρετλὺ προσφέροιτο. τλὺ δὲ ἑτέρου ἡμίσους νείμας διχῇ, δυσὶν Ἡρώδου παι- σὶν ἑτέροις παρεδίδου, Φιλίππῳ ϑ [d] Ἀντίπᾳ, οἳ προὸς Ἀρχέ- λαον τ ἀδελφὸν ἀμφισβητήσαντι περὶ τ ὅλης ἀρχῆς. ϑ τούτῳ μὲ ἦτε Περαία, ϑ [e] ὁ Γαλιλαῖων ὑπετέλουν· φορά τι λῦ, τάλαντα διακόσια ὁ ἐπ' ἔτος. Βαλαναία δὲ σὺν Τρα- χωνίτιδι, ϑ Αὐρανίτης σύν τινι μέρει [f] οἴκου ϑ Ζηνοδώρου λε- γομένου, Φιλίππῳ τάλαντα ἑκατὸν προσέφερε· τὰ δὲ Ἀρ- χελάῳ συντελοῦντα Ἰδυμαία τε ϑ Ἰουδαία, τό τε Σαμαρι- τικόν. [g] τεταρτα μέρους ὄντος τ φόρων παραλελυμένου, Καί- σαρος αὐτοῖς κώφισιν ψηφισαμένου, ἀφ' ὧ μὴ συναπο- στῆναι τῇ λοιπῇ πλήθει. ϑ ἦσαν πόλεις αἱ Ἀρχελάῳ ὑπετέλουν, Στρατωνός τε πύργος, καὶ Σεβαστὴ σὺν Ἰόππῃ καὶ Ἱεροσολύμοις. [h] Γάζα γὰρ ϑ Γάδαρα ϑ Ἵππος, Ἑλλη- νίδες εἰσὶ [i] πόλεις, ἃς ἀπορρήξας αὐτῷ διοικήσεως Συρίας προσθήκην ποιεῖ. προσῆν δὲ Ἀρχελάῳ φορὰ χρημῶν ὁ καθ' ἑαυτὸν, εἰς τάλαντα [k] ἑξακόσια, ἐξ ἧς παρέλαβεν ἀρχῆς.

4. Cæſar autem hiſce auditis dimiſit con- XIII.
cilium: at aliquot poſt diebus Archelaum qui- *Cæſar Archelaum Ethnarchem facit, regnique dimidium Philippo & Antipæ dividit.*
dem regem non declarat, ſed ejus ditionis, quæ Herodi erat ſubjecta, in partem dimidiam *ipſum* conſtituit Ethnarcham; pollicitus regii nominis honorem, *ſi dignam rege virtutem præſtitiſſet. Alteram vero partem dimidiam in duas partitus, reliquis duobus Herodis filiis diviſit, Philippo & Antipæ, qui cum fratre Archelao de toto regno contenderat. Et huic quidem paruit Transjordanenſis ager & Galilæa, quæ ei quotannis ducenta talenta penſitabant. Batanæa vero cum Trachonitide, & Auranitis cum parte quadam Zenodori, ut appellabatur, domûs Philippo datæ, ei talenta centum *reddebant*: Archelao autem tributæ erant Idumæa & Judæa & Samaria; quarta vectigalium parte condonata Samaritanis, Cæſaris decreto onere levatis, quod cum cæteris non rebellaſſent. Fueruntque Archelao ſubjectæ urbes, Stratonis turris & Sebaſte, Joppe & Hieroſolyma. nam Gaza & Gadara & Hippos fuere Græcæ civitates, quas ab ejus diœceſi avulſas Syriæ adjunxit *Cæſar*. Archelao autem ex ſuo principatu quotannis redibant ſexcenta talenta.

5. Atque hæc quidem Herodis filiis ex pa- *Cæſaris erga Salomen liberalitas.*
tris poſſeſſionibus obtigere. Salomæ vero præter ea quæ frater ei legaverat, videlicet Jamniam & Azotum & Phaſaëlidem & argenti ſignati quingenta millia, Cæſar regiam ei dedit Aſcaloniam. Ejuſque annui reditus ſumma erat talenta ſexaginta, ac domus ei in Archelai ditione poſita erat. Quin & cæteris regis conſanguineis reddita erant legata, ita ut teſtamento caverat. Duabus autem filiabus *Herodis duæ filiæ virgines Pheroræ filiis elocatæ.*
ejus virginibus, præter illa quæ pater reliquerat *Herodes*, Cæſar utrique dono dedit auri ſignati ducenta quinquaginta millia, eaſque Pheroræ filiis nuptum elocavit. Imo quicquid ei rex legaverat regis ipſius filiis diſtribuit, mille ſcilicet & quingenta talenta, paucis aliquot vaſis ſibimet reſervatis, utpote donatis, non tam ob pretii magnitudinem quam ut regis memoriam conſervarent.

a Πείθεσθαι *Busb. & Vat.*. *b* Νομίμοις *Vat. & Hen. 2 pr. m.* *c* *Epiphanius* aliter legiſſe videtur: ſic enim ille, *ſi laboribus & ſeveribus circa ſemetipſum meritus appareret.* Liquet codicibus uſum in quibus erat ſcriptum ἐς αὐτόν. quam lectionem inepta verborum ambage ipſe conatus eſt exprimere. *d* Ἀντιπάτρῳ *Vat.* *e* Sic infra τὸ Σαμαρειτικόν. Verum τὸ Γαλιλαῖον habet *Busb.* *f* Cum dicat partem aliquam οἴκου Ζηνοδώρου (id eſt, *Abilenæ*) Philippo attributam, eo ipſo indicat partem ejus potiorem penes alium fuiſſe. Is autem fuit Lyſanias, cujus *Lucas* meminit, ex poſteritate illius Lyſaniæ qui eandem regionem (*Abylenam* dictam ab urbe Abyla, *Chalcidenen* aliis ab urbe Chalcide) Antonio per orientem imperante obtinuit, poſt patrem Ptolemæum Mennæi filium: à quo Lyſania regio iſta paſſim Λυσανίου dici cœperat. Et ſicut poſt prioris Lyſaniæ mortem dicta eſt *Zenodori Tetrarchia*, ita poſt Zenodori mortem, aut conductione ejus finita, cum alter Lyſanias priori cognominis eandem regionem tenuit, dici iterum cœpit *Tetrarchia Lyſaniæ*. *Grotius* ad *Luc.* c. 3. v. 1. *g* Τετάρτη μοίρας *Vat.* τετάρτου μοίρας *Busb.* τετάρτου μέρους in *Editis*, unde levi mutatione reſcripſi τετάρτου μέρους. *h* Quum *Gaza* tam longe remota fuerit à *Gadaris* & *Hippo*, ſuſpicio naſci poſſet legendum Γίρασα, quæ urbs utrique vicina fuit. *Relandus* in *Palæſt. S.* p. 773. *i* Πόλεις, ἀπορρήξας αὐτὰς τ ἀρχαίας Συρίας περ. π. in *Editis Aliiſque*. αὐτὰς τ ἀκριβείας Συρίας *Vat.* in *Epiphanii* verſione, *quas abſcindens a diſpenſatione Syriæ additamento Judææ regioni conjunxeras.* Verum (cum iſta male conveniunt cum ipſo *Joſepho* in lib. 2. de *Bello Jud.* ubi habet ἀποτεμνόμενος τ βασιλείας ἐπιτάγματι Συρίᾳ) non dubito quin ſcripſerit, *quas abſcindens ab ejus diſpenſatione Syriæ additamento conjunxerat.* unde ipſe in textum repoſui, ἃς ἀπορρήξας αὐτῷ τ διοικήσεως Συρίας περ. π. *Caſaubonus* (in *Exerc. c. Baron.* p. 155.) legit, πόλεις. ἀπορρήξας αὐτὰς τ ἧς βασιλείας, Συρίας περ. π. Forſan voluit τ ἀρχῆς ἧς βασιλείας. Eſt qui αὐτὰς (ut ſupra v. 20. ὄντος) ferendum cenſet. Si iſta diſpliceant, videſis *Noriſium* in *Epochis Syro-Macedonum*, p. 482. & *Petavium* in *Eclogis Chronol.* p. 334. & in *Animadv. ἀνεκδότους*, tom. 4. p. 123. 127. *k* Τετρακόσια in lib. 2. de *Bello Jud.* & *quadringenta* in quibuſdam *Epiphanii* libris. *l* *Al.* Ἰάμνεια. *m* Τὸ ἐπ' ἔτος *Vat.* *n* Μυριάδων *Busb.* *o* Ita *Busb.* σωφίκισεν in *cæteris*. *p* In lib 2. de *Bello Jud.* πεντήκοντα μυριάδας ἀργυρίου. *q* *Vel*, ſi virtutem exhiberet regno convenientem.

XIV. CAP. XIV.

De falso Alexandro.

Pseudalexander unde.

HIS ita à Cæsare ordinatis, juvenis quidam, genere Judæus, in Sidoniorum urbe educatus apud quendam Romani civis libertum, semetipsum in Herodis familiam adoptavit, ex formæ similitudine quæ illi erat cum Alexandro Herodis filio, qui fuerat occisus : id quod attestati sunt omnes qui utrumque viderant. atque hoc ei incitamentum erat, ut ad imperium occupandum animum adjiceret. Itaque adjutore in rebus agendis sibi assumpto, homine ejusdem tribûs, rerum aulicarum perito, ac præterea nequam & improbo, & natura comparato ad magnas turbas excitandas, ipsique facto ejusmodi malarum artium magistro, se Alexandrum esse præ se ferebat, Herodisque filium, qui abditus fuisset ab eorum quodam, quibus fuerat ejus interficiendi commissum negotium : qui quidem, ut hominibus imponeretur, alios interfeciffet, se vero & fratrem Aristobulum conservasset. Hisce ille rebus elatus inflatusque eos fallere pergebat in quos inciderat : adeo ut, cum Cretam delatus esset, Judæi, quotcunque ibi natus est, ei fidem habuerint, largiterque illi nummos suppeditarint, quibus fretus se in Melum trajecit. Atque illic ingenti pecunia auctus est, quod regio sanguine ortum credideriint, sperarintque fore ut regnum paternum recuperaret, & de se bene meritis vicem rependeret. Romam itaque properabat, hospitibus

Judæis imponit.

suis eum deducentibus; [a] ac Dicæarchiam appulso tam bene res ceciderunt, ut in similem fraudem istius loci homines impulerit. Immo & ei tanquam regi sese adjunxerunt, tam alii quam quot cum Herode hospitium *vetus* fuerat & amicitia. In causa erat hominum natura, libenter ea quæ de se prædicabat accipiens, fidem iis conciliante forma : quippe qui facile iis persuaderet, quibus cum Alexandro familiaritas intercesserat, non alterum esse, sed ipsissimum illum ; id quod aliis etiam jurejurando firmarunt. Adeo ut, fama de illo *percrebrescente* & ad Romam perlata, universa Judæorum illic agentium multitudo obviam ei prodierit, Deo adscribentes quod præter omnium opinionem salvus & incolumis sit, magnoque cum gaudio eum excipientes *maxime* propter maternum genus, quacunque per vias in curru sublimis incederet regio plane apparatu : quæ res fiebat sumptibus ejus hospitum. quin & magnus ad eum factus est populi concursus, fausiisque ominibus ei acclamabatur, & nihil non actum fuerat quod iis solet accidere qui adeo præter spem servati sunt.

Fraudem suspicatur Cæsar.

2. Cum autem hæc de eo Cæsari nunciata essent, fidem dicentibus non habebat, quod sciret Herodem haud facile potuisse decipi in

ΚΕΦ. ιδ'. ιδ'.

Περὶ Ψευδαλεξάνδρου.

ΤΟύτων δὲ οὕτω [a] διατεταγμένων ὑπὸ Καίσαρος, νεανίας, Ἰουδαῖος μὲν τὸ γένος, ὁρμᾶτο δὲ τῆς Σιδωνίων πόλεως [b] ἀνατεθραμμένος ὑπό τινι τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀπελευθέρων, [c] εἰσάγεται αὐτὸν εἰς τὴν Ἡρῴδου συγγένειαν, ὁμοιότητι μορφῆς ἣ τοῦ Ἀλέξανδρου αὐτῷ [d] ἀνηρημένου ἦν Ἡρῴδου ἐμαρτυρεῖτο τοῖς γνωσθεῖσι. [e] καὶ τοῦτο παρόρμημα ἦν αὐτῷ εἰς τὸ μετατραπῆναι τῆς ἡγεμονίας. καὶ ὁμοτράπεζα μὲν ἦν Βαλβίλων ὁμόφυλον ἀνδρὶ, ἔμπειρον δὲ τῶν ἀμφὶ τὸ βασίλειον, [f] ποικίλον δὲ ἄλλως, καὶ παράξαι μεγάλα πράγματα [g] φύσιν ἔχοντα, καὶ τοιαύτης κακίας διδάσκαλον αὐτῷ γενόμενον, ἀπέφαινεν αὐτὸν Ἀλέξανδρον, καὶ Ἡρῴδου παῖδα ὄντα ἁρπαγέντα [h] ὑπό τινος τῶν ἀναιρεῖν αὐτὸν ἐταλμηκότων· κτείναντα γὰρ ἑτέρους, οἳ ἀπατήσειν ἔμελλον τοὺς [i] φυγαδευθέντας, αὐτόν τε ὑποπτῆσαι καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀριστόβουλον. καὶ τούτοις αὐτός τε ἀνεπλέρωτο, καὶ τοὺς συντυγχάνοντας οὐκ ἀπήλλαττε ἀπατῶν· ἀλλὰ Κρήτῃ προσενεχθεὶς, Ἰουδαίων ὁπόσους εἰς ὁμιλίαν ἀφίκετο ἐπηγάγετο εἰς πίστιν, καὶ χρημάτων εὐπορηθεὶς δόσει τῇ παρ' ἐκείνων, ὅθι Μήλου δίῳκει. [k] πολὺ πλείονα δὲ ἐκ τούτων ὁπόσα αὐτῷ προσῆλθε χρήματα, [l] πίστει τῆς βασιλικῆς συγγενείας καὶ ἐλπίδι τοῦ ἀπολαβεῖν τὸν πάτριον ἀρχὴν, καὶ ἀμείψασθαι τοὺς εὐεργέτας. ὅθι Ῥώμης [m] οὕτω ἠπείγετο, προπομπῇ τῶν ἰδιοξένων· καὶ Δικαιαρχία προσβαλὼν οὐκ ἠτύχει καὶ [n] τοὺς τῇδε Ἰουδαίους [o] ἐφ' ὁμοίας ἀπάτης προσαγαγέσθαι. προσῆσαν γὰρ ὥσπερ βασιλεῖ οἵτε ἄλλοι, καὶ ὁπόσοις ξενία πρὸς Ἡρῴδου καὶ εὔνοια ἦν. αἴτιον δὲ ἦν, τὴν ἀνθρώπων τὸ ἡδονῇ διαχόμενον τοὺς λόγους σὺν τῇ φερεγγύῳ τῆς μορφῆς· καὶ γὰρ τοῖς πάνυ ὁμιλικοῖσιν Ἀλεξάνδρῳ πολὺ τὸ πιστὸν ὑπετίθει τῷ μὴ [p] ἄλλος, ἀλλ' αὐτὸς εἶναι, καὶ πρὸς τοὺς πλησίον [q] καὶ ὤμνυσαν. ὥστε καὶ [r] προσελθόντος εἰς τὴν Ῥώμην [s] λόγῳ τοῦ περὶ αὐτοῦ, πᾶν τὸ τῇδε Ἰουδαίων [t] πλῆθος ὑπαντιάζοντες ἐδέξαντο, τῇ μὲν δόξαν τῆς σωτηρίας θειάζοντες ὅ ἔργον, καὶ χάρμα ποιούμενοι ἅμα τὸ μητρῷον αὐτοῦ γένος, ὁπότε χωρὴν κατὰ τὴν πόλιν διαπορεύοιτο· καὶ [u] πᾶν τὸ βασίλειον πρὸς αὐτὸν ὄχλημα ἦν ἀναλώσασι τῶν ἰδιοξένων, [x] μεγάλαι τε παρασκαὶ ἐγίνοντο τῆς πληθύος, ὑποδοχαί τε εὔφημοι, καὶ ὁπόσα εἰκὸς τοῖς ὕστερον ἐλπίδα σωθῆναι σωτυγχάνειν ὀφθέν, ὅτι οὐκ ἐπεφάνετο.

Β'. Καίσαρι δὲ [y] ὡς ἀφίκετο ἀγγελία περὶ αὐτοῦ, ἠπίστει μὲν διὰ τὸ μὴ ἂν ῥᾳδίως ἀπαλῆσθαι Ἡρῴδην τὸ πρᾶγμα ἀθρόως

a Διεπραγμένων *Vat.* b Τεθραμμένον *Vat.* c Ita cum *Cod. Busb.* εἰσάγεται in *ceteris.* d Ἀνῃρημένου *Bas.* e Καὶ ἦν τοῦτο τῆς ἡγεμονίας μετατραπῆναι *Busb.* brevisculo, ut amat. f Ποικίλον δὲ *Vat.* g Δυνατὸν *Busb.* h Ὑπὸ τῶν ἁπλῶν ἀ. ἐν. *Vat.* ὑπὸ τινων τῶν ἀν. *Zonar.* i Θεμενημένους & mox προσπεποιῆσθαι *Busb.* k Ita *Vat.* πλείονα deest *Editis.* πολλὰ ἦν *Busb.* l Sic cum *Cod. Vat.* & *Epiphanio.* προθέσεων in *Editis Aliisque.* m Illud οὕτω è *Cod. Busb.* & *Epiphanio.* n Ita *Vat.* τοὺς τῇδε Ἰουδαίους in *Editis.* o Ita *Vat.* ἀφ' ὁμοίας in *ceteris.* p Οὐχ ἕτερον ἀλλ' αὐτὸν εἶναι *Busb.* q Καὶ deest *Vat.* & *Busb.* r Ita *MSS.* προσελθόντος in *Editis.* s Λόγου περὶ αὐτοῦ *Vat.* t Ἑνὸς *Vat.* u Sic *Vat.* πᾶς βασίλειον in *ceteris.* x Μεγάλαι παρασκαὶ *Vat.* & *Busb.* y Ὡς ἀφίκετο ἀγγελία ἡ περὶ αὐτοῦ *Vat.* ὡς ἠγγέλη περὶ αὐτῷ *Busb.* z Puteolos.

a Ita

[a]θὶ μέγα ἀίπεσον αὐτῷ. διὸς δὲ τῇ ἐλπίδι, Κέλαδόν τ' αὐτῷ τινὰ ἐξελθέρων, ἀμιλληκότα τοῖς μφαχίοις, πέμπει κελεύσας ἀγαγεῖν εἰς ὄψιν αὐτῷ τ' Αλέξανδρον. ὁ δὲ ἀνῆγεν, οὐδέν τι βελτίων ὀπὶ τῇ κρίσει τ' πολλῶν γινόμενος. [b]ὁ μὲν Καῖσαρ διηπάτητο. ἀλλ' οὐ μ' ἐμφρὴς, ὡς μὲν ὥστε ἀπατῆσαι τὸν σωφρόνως ἐκλογίζεσθαι δυναμένης. αὐτυργία τε γὰρ [c]ἐπετρέχετο ὁ Ψευδαλέξανδρος, καὶ παρὰ τὸ εἰκὸς [d]ῥαδιουργὸν τῷ σώματος ὑπὸ [e]τραχῦς τε καὶ γυναικώτητος συνερχόμενον, διὰ τὰ εἰωθότα τῷδε ὀπὶ [f]σκληρότερον ἐξεβεβήκει τὸ σῶμα. ὑπασπίζοντος οὖν συμπαιδαγωγοῦντος ἐπὶ ψευδολογίᾳ διδασκάλου τε μαθητοῦ, τε λόγου τολμηρῶν συγκρότησιν, ἐξήταζε τοὺς Αριστοβούλου [g]τί τε γένοιτο [h]συνεκλαπέντος αὐτῷ, καὶ δι' ἣν αἰτίαν ὁ σφαγησόμενος μεταποιοῖτο τ' ἀξίας, ἃς προσῆκε τυγχάνειν τοὺς ὑπὸ γενομένους. φαμένου δὲ ἐπὶ νήσου τ' Κυπρίων κακοπαθεῖν φόβῳ, κινδύνων ὑφορᾶσθαι τ' χειμῶνα θαλάττης, εἰ [i]τοὺς αὐτοῦ συμμάχους τι δεινὸν μὴ [k]παντελὲς ἐξαλείφοιεν ὁ Μαριάμμης γένος, ἀλλὰ τοὺς Αριστόβουλος μέτοι τοὺς ὑποβουλεύοντας. ταῦτα διηχευζομένου, καὶ συνιστῶντος αὐτῷ τὴν μηχανοποιὸν τῆς πρόξεως, Καῖσαρ καταμόνας ἀπαλλαγὲν τὸ μειράκιον, "ἀλλά σοι μαθὸς εἶπε προεκπόνησον "ἥ μὰ τὸ τοὺς ἐμὲ ἀπατᾷ [l]χρησαμένη τὸ μὴ [l]ἐπο- "λύμενον τ' σωτηρίας, φάθι δή μοι αὐτόν τε ὃς ὢν τυγχά- "νεις, καὶ ὅς σε τοιάδε ἐξεπόλμησε διαπρᾶξαι. μέ- "ζονι γὰρ τὸ ὑποβούλευμα κακίας ἢ ἡνεκέφησας χρό- "νοι δὲ γενοῖς τυγχάνεις." καὶ δὴ, ἐ γὰρ ἦν ἄλλως πρόφασιν, φράζει πρὸς τὸν Καίσαρα τὸ ὑποβούλευμα, ὅτῳ τρόπῳ, καὶ ἐφ' ᾧ τυγχάνοι [m]συγκείμενον. καὶ ὁ Καῖσαρ τὸν μὲν Ψευδαλέξανδρον, οὐ γὰρ ἐψεύσατο τὸ ὁμολογίαν τὴν πρὸς αὐτὸν, δεσμεῖσαι ἐφῆκε μετὰ τραχήλου τῷ σώματι, ἐρέσσειν τε τοῖς ναύταις κελεύσας· τὸν δὲ ἀναπείσαντα κλείνει. καταδίκη δὲ ἦρκει Μηλίοις ὁπόσα [n]ἐπετελέσαντο εἰς τὸν Ψευδαλέξανδρον ζημιοῦς ἀναλωκέναι. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν Ψευδαλέξανδρον τολμηρῶς [o]σωτεθέντα οὕτως ἀνιλεῶς ἔσχε.

re magna quæ ipsum propius attingebat: nihil tamen suspicans, Celadum unum è suis libertis, cum adolescentibus familiariter olim versatum, mitti jubet ut Alexandrum sibi in conspectum adduceret. id quod ille fecit, non majori tamen quam vulgus ad eum discernendum erat perspicacia. Verum non ita deceptus est Cæsar. nam erat quidem similitudo, non tamen tanta ut eis imponeret, quibus paulo acrius erat judicium. Iste enim falsus Alexander & labore asperitatem manibus obductum habuit, & pro mollitudine corporis, qua esse debuerat, utpote delicatus & ingenuus, contra erat corpore scabriore & rigidiore. Postquam igitur animadvertit magistrum atque discipulum in eadem conspirare mendacia, inque eadem consentire loquendi libertate, quærebat *ex eo* quid factum sit Aristobulo, simul cum eo *è custodia* subrepto, & quam ob causam ille non venisset, ut jus tam præclaris natalibus debitum reposceret. Cui ille respondit, in Cypro insula, periculorum in mari formidine, relictum esse, ut si quid Alexandro humanitus accidisset, Mariamnes genus non funditus interiret, sed Aristobulus superstes exciperet insidiatores. Juvenem hoc affirmantem, cum eo consentiente qui commenti auctor erat, Cæsar seducit, & ita dicit, "si mihi ve- "rum dicere voles, hoc tibi præmium erit quod "veniam & salutem assequuturus sis. age ita- "que, dic mihi quis tu sis, & quis tibi ejusmo- "di res audere persuaserit. ista enim quæ ani- "mo agitasti & aggressus es majoris sunt ma- "litiæ quam pro ætate tua." Tum ille, ut qui non posset aliud, totum commentum Cæsari exponit, & quo pacto, & à quo fuerit compositum. Et Cæsar Pseudalexandrum, nam fidem ei datam fallere noluit, ad remiges relegavit, quod corpore ad tolerandos labores validum videret; & ejus fraudis auctorem interfecit. Cæterum Meliis abunde magna mulcta fuit pecuniarum amissio, quas in fictitium Alexandrum impenderant. Atque ita quidem cesserunt Pseudalexandri temerarium turpis consequutus est exitus.

Celadus ad rem explorandam missus.

Pseudalexander à Cæsare ad remiges relegatus.

ΚΕΦ. ιε'.

Ως Αρχέλαος πάλιν κατηγορηθεὶς ἐξωρίσθη εἰς Βίεννα.

CAP. XV.

Quomodo Archelaus iterum accusatus Viennam relegatus est.

ιε'. XV.

Ἀρχέλαος δὲ, [p]ἐθναρχίας παραλαβὼν, ἐπεὶ εἰς Ἰουδαίαν ἀφικνεῖ, [p]Ἰωάζαρον τ' Βοηθοῦ ἀφελόμενος [p]ἀρχιερωσύνην, [q]ὑπὸ κελῶν συστάντ τοῖς στασιώταις, Ελεάζαρον τ' ὁμαίμονα [r]ὑποκλέψαντ ἀδελφόν. ἀνοικοδομεῖ δὲ καὶ ὃ ἐν Ιεριχοῦντι βασίλειον ἐκ θεμελίων, τῶν τε ἰουδαίων ὑπόσα [s]Νεαρὰν τ' κώμην [t]ὑφελεῖ [u]ὑπορρέουσα, ἐξ ἡμισείας ἀποστρέψας, ἀπαγωγὴν αὐτῷ ποιούμενος τῷ πεδίῳ

Postquam autem Archelaus Ethnarcha factus in Judæam pervenit, Joazarum Boëthi filium pontificatu privavit, eum cum seditiosis conjurasse criminatus, idque munus Eleazaro ejusdem fratri tradidit. Refecit etiam Hierichuntium palatium magnifice; & dimidiam aquam, qua Neara vicus irrigabatur, ductu ei facto, in campum diverti, quem

Joazarus pontificatu privatur, Eleazaro in ejus locum suffecto.

a Ita cum *Cod. Vat.* ἐπὶ μεγάλα in *Editis Aliisque.* b Οὐ μὲν ὃ Κ. *Busb.* ὁ μὲν Καῖσαρ τὰ ἀπατᾶτο *Vat.* ὃ μὲν Καῖσαρ δὴ διηπάτητο *Hen. à pr. m.* c Επήρευτο *Vat.* atque ita forsan *Epiphanius*, qui vertit, *ex labore & opere valde attritus.* d Ita *Gen.* ῥαδιουρὸν *Bas.* ῥαδιὸν *Vat.* ῥαδιὸν *Busb.* e Sic *Busb.* & *Zonar.* & ut puto *Epiphan.* τραχῦς in *ceteris.* f Πρὸς τὸ σκληρότερον *Busb.* & *Zonar.* g Ita *Bas. Hen.* & *Vat.* τί γὰ γένοιτο *Busb.* τί δὲ γένοιτο *Gen.* h Συνεκλαπέντος *Vat. Gall.* & *Hen. à pr. m.* i Ita lego. περὶ αὐτῶν in *Editis.* περὶ αὐτὸν σύμμαχον *Busb.* περὶ αὐτῶν ἐμὲ *Vat.* αὐτῶν ἐκ φίλων *Hen.* ἃ τὶ περὶ ἐμὲ συμμάχων *Zonar.* k Παντελὲς ἐξαλείφοιτο *Vat.* παντελῶς ἐξαλοφοιη *Busb.* l Χρίσταν *Busb.* ll Forsan ἀποφήσαντος. m Συγκειμένου *Vat.* forsan προσυγκειμένου. n Ita *Vat.* ἐπιτέλεσαν in *ceteris.* Fuit cum legerem πεπλήσαν. o Σεσῶσθαι ὕστερον ἀπλοῦς ἔχω *Vat.* p Ἰάζαρον *Busb.* Hujus in pontificatu Christum natum esse adnotat *Nicephorus.* sub Matthia potius existimat *Petavius* in lib. X. de *Doctr. Temp.* c. 55. q Vel ex Simone filio nepotem. *Usser.* ad *A. M.* 4002. r Ὑποκλέψαντ αὐτὸ τῷ συμπίνοντι *Vat.* ὑποκλέψαντ ἐν συστάντι *Busb.* s Επικαθίσταντι *Vat.* t Verba ista Νεαρὰν τὴν κώμην non agnoscit *Epiphan.* ὑφέλκει ὁ ποῦς Ασαρὰν τὴν κώμην *Vat.* u Οφάλη in *Edith.* ὑφελεῖ *Vat.* unde ὑφελεῖ rescripsi.

quem palmetis totum conſeverat. Vicum etiam conſtruxit, quem Archelaïdem nuncupavit: & contra leges patrias Glaphyram, Archelai *regis* filiam, Alexandri ſui fratris quondam uxorem, ex quo ipſa liberos habebat, in matrimonium duxit, cum apud Judæos res deteſtanda ſit fratris habere uxorem. Nec Eleazarus quidem in pontificatu permanſit, ſuffecto in ipſius viventis locum Joſua Siæ filio.

Eleazarus deponitur, eique ſucceſſit Joſua.

Archelaus iterum accuſatur.

2. Anno autem decimo principatus Archelai, fratres ipſius cum primoribus Judæorum & Samaritanorum, ejus crudelitatem & tyrannidem non ferentes, eum apud Cæſarem accuſant, maxime cum intellexiſſent contra Cæſaris feciſſe mandatum, quo jubebatur eos tractare leniter. Quamobrem Cæſar, audita accuſatione, cum iratus Archelai negotiorum quæ Romæ eſſent procuratorem, qui & ipſe Archelaus vocabatur, accerſiviſſet, non quidem Archelao quidquam ſcribere dignatus eſt, ſed tu, inquit, è veſtigio conſcenſa navi, age eum adeas, & nulla interpoſita mora ipſum ad nos adducas. Atque ille prima navigatione tranſmiſſus in Judæam venit, & Archelaum cum amicis epulantem deprehendit: cui cum voluntatem Cæſaris expoſuerat, ad maturandam profectionem perpulit. Ubi autem *Romam* venit, Cæſar, poſtquam illum cauſam ſuam contra certos accuſatores agentem audivit, eum in exſilium abegit, Vienna Galliarum urbe in commorandi locum ei aſſignata; pecuniaque ſpoliavit.

In exſilium miſſus.

Archelai ſomnium.

3. Antequam autem evocatus Romam iret Archelaus, ſomnium hujuſmodi ſuis amicis narravit. "Viſus eſt ſibi videre decem ſpicas, "tritici plenas, jam perfectas, quas, ut ipſi vi- "debatur, boves depaſcerent." Experrectuſque (putabat enim viſionem magna ſibi portendere) conjectores accerſit, qui in ſomniis verſabantur. Cum autem alii ab aliis diſſentirent (nam una eademque omnibus non erat interpretatio) Simon quidam Eſſæus, poſtulata dicendi venia, dixit Archelao, "Viſione illa "ſignificari rerum mutationem, idque in de- "terius. Boves enim ærumnam declarare, "quippe laborioſum animal; itemque rerum "mutationem, quoniam humus, quæ ab eis co- "leretur, eodem in ſtatu permanere non poſ- "ſet: ſpicas autem, cum decem eſſent, toti- "dem annorum indices eſſe, quoniam una æ- "ſtate proveniat ſpica. itaque Archelao ſi- "nem adeſſe imperii." Atque ſic ille ſomnium enucleavit. Quinto autem die, poſtquam hoc ſomnium viderat Archelaus, *alter ille* Archelaus qui eum evocabat, à Cæſare in Judæam miſſus veniebat.

φοίνιξιν ὑπ' αὐτῷ πεφυτευμένῳ. κώμην δὲ κτίσας Ἀρχελαΐδα ὄνομα αὐτῇ τίθησι· [a]καὶ τὸν πατρίων ἀθετήσασιν νόμον, [b]Γλαφύραν μὲν τὴν Ἀρχελάου θυγατέρα, Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ γαμετὴν γενομένην, ἐξ ἧς καὶ τέκνα ἦν αὐτῇ, ἀπέμοιζον ὃν Ἰουδαίοις γαμετὰς ἀδελφῶν ἄγειν, γαμεῖ. Διαδέχεται δὲ τοῦτ' ὁ Ἐλεάζαρος ὁ τῇ ἱερωσύνῃ, ὑπεκταξαθέντος αὐτῷ ζώντι Ἰησοῦ [c]τοῦ Σιὲ παιδός.

Β'. [d]Δεκάτῳ δὲ ἔτει τὴν ἀρχὴν Ἀρχελάου, οἱ πρῶτοι [e]τῶν ἀδελφῶν ἀνδρῶν ὄντες Ἰουδαίοις καὶ Σαμαρείταις, μὴ φέροντες τὴν ὠμότητα αὐτοῦ καὶ τυραννίδα, κατηγοροῦσιν αὐτοῦ ὅτι Καίσαρος, καὶ μάλιστα ἐπεὶ ἔγνωσαν αὐτὸν παραβεβηκότα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ὅτιοῦν ἀναφέρηται πρὸς αὐτούς. ὁ τοίνυν Καῖσαρ ὡς ἤκουσεν, ὀργῇ φέρων, τὸν ὅτι πρῶτον Ἀρχελάου τῶν ἐν Ῥώμῃ πραγμάτων, Ἀρχέλαον δὲ καὶ τοῦτῳ ὄνομα ἦν, μεταπεμψάμενος, γράφειν μὲν Ἀρχελάῳ ταπεινὸν ἡγεῖται, σὺ δὲ πρᾶγμα, φησί, πλέον μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἐπανάγειν αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς. καὶ ὡς ἔπλευσεν οὐ πρὸ ὀξέως πομπαίως, καὶ ἀφικόμενος εἰς Ἰουδαίαν [f]καταλαμβάνει τὸν Ἀρχέλαον ἐν [g]εὐωχίαις ὄντα μετὰ τῶν φίλων, τιμῇ τε ἀφύτου ὑποσημαίνει τιμῇ Καίσαρος, καὶ ὥρμησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἔξοδον. καὶ ὁ Καῖσαρ ἀφικομένῳ ὅτι πλεῖστα κατηγόρων ἀκροᾶται καὶ αὐτοῦ λέγοντος, [h]καὶ ἐκεῖνον μὲν φυγάδα ἐλαύνει, δῶς οἰκητήριον αὐτῷ Βίεννα πόλιν τῆς Γαλατίας· τὰ δὲ χρήματα ἀπηγάγετο.

Γ'. Πέμπτην δὲ ἡμέραν [i]ὅτε Ῥώμης ἀπελθεῖν Ἀρχέλαος, ὅναρ τοιόνδε ἐκδιηγεῖται τοῖς φίλοις. "[k]δοκεῖ "μοι δάσαχας δέκα τὸν ἀριθμὸν, πλέως πυρῶν τὴν ἰδίαν "ἀκμὴν ἀπειληφότας, δόξαι μοι [m]αὐτοῦ βιβρωσκομένους "ὑπὸ βοῶν θηρεῖν." καὶ διεγειρόμενος, φέρειν δὲ εἰς μέγα δόξαι μοι τὸν ὕπνον αὐτοῦ, μεταπέμπεται τοὺς μάντεις, οἷς δὴ ἐπιμελὲς τῶν τοιούτων αἱ ἀναστροφαί. σκιδναμένων δὲ ἑτέραν ἀφ' ἑτέρας, ἃ δὲ εἰς ἕνα ἔκειτο πᾶσιν ἀφήγησις, Σίμων, ἀνὴρ γένος Ἐσσαῖος, ἀσφάλειαν αἰτησάμενος, "μεταβο- "λὴν πραγμῶν ἔλεγεν Ἀρχελάῳ φέρειν τὸν ὕπνον ἐκ ἐπ' ἀγα- "θοῖς πράγμασιν. βόας μὲν γὰρ κακοπαθείας τι ὑποσημαίνειν, "διὰ τὸ ἔργοις ὑπαλγοῦν τὸ ζῷον, μεταβολὰς δὲ "αὖ πραγμάτων, διὰ τὸ τὴν γῆν, πόνῳ φέρουσαν ἐκείνων ἀρωμένην, οὐ "ταυτὸν μένειν· τοὺς δὲ ἀσάχας δέκα ὄντας, "[n]τοσόνδε ἀριθμὸν ὁμαυτοῦ δείκνυσθαι· [o]τὸ δὲ ἐνὸς πα- "ραγίνεσθαι θέρους· εἶναι τὸν χρόνον ἔτη τῆς Ἀρχελάου ἡγεμο- "νίας." ἦν δὲ μὴ [p]ταύτην ἐξηγήσατο τὸν ὄνειρον. πέμπτη δὲ ἡμέρα μετὰ τὸ τοῦτον αὐτῷ ἡ ὀπὴ Ἀρχελάῳ συνῆλθεν, ὁ ἀναγγελοῦμενος Ἀρχέλαος πομπὸς εἰς Ἰουδαίαν [l]τοῦ Καίσα- ρος ἀφίκετο.

Δ'. Πα-

[a] Τῶν πατρίων νόμων καταφρονήσασιν *Busb.* [b] Γλαφύραν τὴν Ἀρχελάου μὲν θυγ. *Vat.* [c] Σιὲ *Busb.* & *Vat.* Σὶ *Hen. à pr. m.* Σεὶ *Zonar.* In *Epiphanii* libris, *Sceæ fil.* [d] At vero in *lib.* 2 *de Bello Jud.* non decem ſed novem Archelao tribuuntur anni. Non tamen hoc mirum, (inquit *Iſ. Voſſius* in *Chron. S.* p. 158.) decimus enim Archelai annus non fuit abſolutus (ſed tantum inchoatus ut dicit *Uſſerius*, quem omnino vide in *Annalibus* ad A. M. 4010.) Forſan ariſtæ illæ plenæ, quam in ſomnis videt, novem tantum fuere numero, decima fracta aut non plena. Vide etiam *Pagi Critica* in *Baronium*, Vol. 1. p. 13. [e] Ἀδελφῶν deeſt *Vat.* immo ἀδελφῶν ἀνδρῶν deſunt *Busb.* nec ea agnoſcit *Epiphan.* Forſan ἀνδρῶν fuerit à manu *Joſephi*, ſed ἀδελφῶν è margine in textum irrepſerit. Verum *Dio* (l. 55. p. 567.) à fratribus accuſatum fuiſſe prodidit, hiſce verbis, ὅτι Ἡρῴδης ὁ Παλαιστινὸς (ita enim *Archelaum* appellat, nec hallucinatur ut recentes Hiſtorici ſcribunt, ſed *Archelaum* duplex nomen tuliſſe nos edocet, ſicut & *Archelaus* junior, qui *Herodes* dictus eſt. *Pagi* ad *Baron.* p. 13.) αἰτίαν παρὰ τῶν ἀδελφῶν λαβὼν, ὑπὲρ τοῦ Ἀλκαίου ὑπερμείδη. unde reſcribendum cenſet *Petitus* (in *Animad. emendatos* tom. 1. p. 539.) οἱ πρῶτοι τῶν ἀδελφῶν, ἀνδρῶν τι ἐν Ἰουδ. Forſan diſtinguendum legendumque, οἱ πρῶτοι τῶν ἀδελφῶν, ἀνδρῶν τι ἐν Ἰουδ. Ita verto ac ſi ſcriptum fuiſſet, οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν πρῶτοι τῶν ἀνδρῶν ὄντι Ἰουδ. [f] Ita *Busb.* καταλαμβάνει in *ceteris.* [g] Sic *Busb.* & *Vat.* εὐωχίᾳ in *Editis Aliiſque.* [h] Καὶ deeſt *Busb.* & *Vat.* [i] Εἰς Ῥώμην *Busb.* [k] Τοιάνδε *Busb.* [l] Ita *MSS.* ut infra v. 39. αὐτοῦ in *Editis.* [m] Αὐτῶν *Busb.* [n] Τοσοῦνδε *Busb.* [o] Περιῆλθεν γὰρ ἐνὸς παραγίνεσθαι θέρους *Vat.* In *Epiphanii* verſione, *unam quippe ſuturam aſtatem, & tempus ſuppleri aſſeverabat Archelao*; quod de principatu ſuæ poteſtatis *exires.* [p] Ita *Vat.* prout p. 786. v. 2. ταύτην in *reliquis.*

δ'. Παραπλήσια δὲ καὶ Γλαφύρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ [a]συνέβη, βασιλέως Ἀρχελάου θυγατρὶ οὔσῃ, ἣ, ὡς πρότερον εἶπον, συνοικοῦσα, παρθένον λαβὼν, Ἀλέξανδρος Ἡρῴδου μὲν υἱός, Ἀρχελάου δὲ ἀδελφός· ἐπεὶ δὲ συμβαίνει τὸν Ἀλέξανδρον ὑπὸ πατρὸς τελευτῆσαι, Ἰόβᾳ τῷ Λιβύων βασιλεῖ γαμεῖται, μεταστάντος δὲ τοῦ Λιβύος χρεών, ἐν Καππαδοκίᾳ παρὰ τῷ πατρὶ Ἀρχέλαος ἄγει, τὴν [b]συνοικοῦσαν αὐτῷ Μαριάμμην ἐκβαλών. τοσόνδε αὐτὸν τὴν Γλαφύραν [c]ἀνέστρεψεν ἔρως. ἡ συνοῦσα τῷ Ἀρχελάῳ, τοιόνδε ὄναρ θεᾶται. "ἐδόκει, τὸν Ἀλέξανδρον ὑπτί- "αζοντα θεασαμένη, χαίρειν ἡ περιβάλλειν προθύμως. τὸν δὲ "καταμεμφίμενον τε αὐτῆς ποιεῖσθαι, ἡ φάναι, Γλαφύρα, συνή- "σεις ἄρα λόγῳ, ὃς ἄπιστα ἔλεγεν εἶναι γυναιξίν, ἢ [d]συναμο- "λογήσασά μοι ἡ συγκαλαικιαθεῖσα παρθένος, παίδων ἡμῖν "γενομένων, λήθην παρεδίδους ἔρωτος τοὺς ἐμούς, δόλιόν τινα ὑπο- "δυμένη γάμων. πλὴν θάρρει δέ σοι οὐδὲ ὕβρεως, ἀλλὰ "ἡ τρίτον ἐτολμήσας [e]σαυτὴν παρακαλαικλίναι νυμφίον, "ἀσχέτως ἡ ἀναισχύντως [f]ὑπεισιοῦσα οἴκῳ τῷ ἐμῷ, ἡ [g]γά- "μῳ συμπλεκομένη πρὸς Ἀρχέλαον, ἄνδρα μὲ σαυτῆς, ἀδελ- "φὸν δ' ἡμέτερον. ἀλλ' οὐκ ἔγωγε λήθην ποιήσομαι εὐνοίας τῆς "σῆς, ἀπαλλάξω δέ σε πανὸς τοῦ ὀνειδισμοῦ, ἐμὴν ὥσπερ [h]ἧς "καλασκευασάμενος." Ταῦτα διηγησαμένη πρὸς τὰς συνή- "θεις τῶν γυναικῶν, μετ' ὀλίγας ἡμέρας τελευτᾷ τὸν βίον.

ε'. Ἐγὼ δὲ οὐκ ἀλλότρια νομίσας αὐτὰ τῶνδε τῶν λόγων εἶναι, διὰ τὸ περὶ τῶν βασιλέων αὐτὴν συνεσκευάσθαι, ἡ ἄλλως [i]ἐπὶ παράδειγμά τι φέρων, τοῦτο ἀμφὶ τὰς ψυχὰς ἀθανασίας ἐμφερῶς, ἡ τὸ θεῖον προμηθείᾳ τὰ ἀνθρώπινα διοικοῦντος τῇ αὐτῇ, καλῶς ἔχειν ἐνόμισα εἰπεῖν. ὅτῳ δὲ ἀπιστεῖται τὰ τοιάδε, γνώμης ἀναμένοντος τὸ ἑαυτῷ κώλυμα οὐκ ἂν γένοιτο τῷ ἐπ' ἀρετὴν αὐτῷ προσηθεμένῳ. τὸ δὲ Ἀρχελάου χώρας ὑποπιπτούσης προσοικειώσεως τῇ Σύρων, πέμπεται [k]Κυ- ρήνιος ὑπὸ Καίσαρος, ἀνὴρ ὑπατικός, [l]ἀποτιμησόμενος τὰ ἐν Συρίᾳ, καὶ τὸ Ἀρχελάου ἀποδοσόμενος οἶκον.

4. Simile quiddam & Glaphyræ ejus uxori accidit, Archelai regis filiæ, quam, ut jam ante diximus, virginem in uxorem duxerat Alexander Herodis filius, Archelai frater: poſtea vero, quam Alexander à patre fuerat interemptus, nupſerat Judæ Libyæ regi, cujus poſt deceſſum, viduam domi patris in Cappadocia degentem, in matrimonium accepit Archelaus, repudiata uxore ſua Mariamne. tantus erat ejus amor in Glaphyram. Igitur cum Archelai conjux eſſet, vidit hujuſmodi ſomnium. "Viſa eſt cernere aſtantem ſibi Alexandrum, "qua re gaviſa cupidiſſime eum complexa "eſt. At ille de ea queſtus eſt, dixitque, Gla- "phyra, ergo tu vulgare verbum comprobas, "quo feminis fidendum non eſſe dicitur, quæ "mihi deſponſa & nupta virgo, genitis ex me "liberis, amores oblita meos, alii nupſeris, ne- "que hac contumelia contenta, cum tertio "marito *ſponſa* cubare auſa ſis, cum dedecore "& probro in domum meam *iterum* ingreſſa; "Archelaoque viro tuo, fratri noſtro, nupſeris. "Ego vero meæ in te benevolentiæ idcirco "non obliviſcar, quin te omni infamia libe- "rabo, meam facturus ut prius fuiſti." Hæc cum apud mulieres ſocias ſuas narraſſet, aliquot poſt diebus moritur. *Glaphyræ ſomnium.*

5. Ego vero, iſta ab hac narratione non aliena eſſe ratus, quod mihi ſermo ſit de *ipſis* regibus; præſertimque quod aliquid in exemplum afferant, & ad probandam animarum immortalitatem, Deique circa res humanas providentiam, commodum eſſe exiſtimavi ut illa memorarem. Cui vero hæc videntur incredibilia, ſua dum fruitur opinione, illi rei non ſit impedimento, quæ ipſi datur pro incitamento ad virtutem. Cæterum ditione Archelai Syriæ contributa, miſſus eſt à Cæſare Quirinus, vir conſularis, ut cenſum ageret bonorum in Syria, & Archelai domum addiceret. *Archelai Ethnarchia in provinciam redacta.*

Τέλος τῆς βιβλίου ἑπταικαιδεκάτης. *Finis Libri decimi ſeptimi.*

a Συντυγχάνει *Vat.* *b* Συνοῦσαν *Vat.* & mox (v. 8) σωοικοῦσα, ut & *Busb.* *c* Ἐπέχει *Vat.* *d* Συνομόσασά τι *Vat.* *e* Ita *Busb.* & *Vat.* αὐτῇ in *Editis Aliisque.* *f* Ita *Vat.* ἐπεισιοῦσα in *Editis.* ἐπεισοῦσα *Vat.* *g* Γάμου *Vat.* & *Busb.* &, ut videtur, *Hen. à gr.m.* *h* Ita cum *Cod. Busb.* ἣν in *reliquis.* *i* Ἐπὶ παραδείγματι *Busb.* *k* Κυρεῖνος *Straboni.* in aliquibus *Epiphanii* libris *Cyrinus*, in aliis *Cyrenius.* Verum Κυρεῖνος nomen fuit *P. Sulpicius Quirinus*, ut monſtrat *Jac. Perizonius* in *Diſſ. de Auguſtea orbis Terr. deſcriptione*, p. 971. Rectius ſane ſcribendum Κυιρῖνος quam Κυρήνιος, niſi externis uſitatum fuiſſet cognomina Romanorum in ιος efferre. *l* Bis igitur à Cæſare in Syriam miſſus eſt, ſed non ex eadem cauſa. Prioris ἀπογραφῆς (cujus meminit *Lucas*, c. 2. v. 2) cauſa, ut non tam in Judæa quam in toto orbe Romano omnes deſcriberentur, ut quot & quantos delectus ad bellum populus Romanus facere poſſet, tam ex provinciis quam ex ſociis regibus & civitatibus, ſciri poſſet. Poſterioris ἀπογραφῆς (cujus mentio *Act.* v. 37.) cauſa intra Syriam Palæſtinam, & unius Archelai patrimonium & Tetrarchiam ſtetit; nec mera & nuda erat ἀπογραφή, ſed redactio bonorum Archelai in fiſcum, & exactio tributi ſuper provinciales, Judææ poſt exſilium Archelai redactæ in provinciam & Romanis præſidibus parere juſſæ. Qui plura hac de re ſcire deſiderat, & de conciliatione *Lucæ* & *Joſephi*, adeat *Montacutium* in *Originibus Eccl* parte pr. ſub initium, *Uſſerium* in *Annalibus* ad A. M. 4000. *Caſaubonum* contra *Baronium*, p. 127. *Grotium* ad *Luc.* c. 2. v. 2. *Pagium* in *App. Chronol. ad Baronium*, p. 31 & 32. *Jac. Perizonium* in *Diſſ de Auguſtea Orbis Terr. deſcriptione.* *Reineſium* in *Epiſt.* LVII. *Ryckium* ad *Tacitum*, p. 38. & *Baſnagium* in *Annalibus Politico-Eccleſ.* p. 108. &c.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ, ΟΚΤΩΚΑΙΔΕΚΑΤΗ,

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΩΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

JOSEPHI LIBRO DECIMO OCTAVO

HISTORIARUM ANTIQUITATIS JUDAICÆ

HÆC CONTINENTUR.

1. *Quomodo Quirinus ad cenſendam Syriam & Judæam miſſus eſt à Cæſare, & ad Archelai facultates addicendas, Judæa è regno in provinciæ formam redacta: utque Coponius ad procurandam Judæam miſſus eſt. Et quomodo Judas Galilæus & alii nonnulli populo perſuaſerunt, ut bonorum cenſum impedirent, multique in eorum ſententiam iverunt, donec Joazarus pontifex eos adduxit ad obedientiam Romanis præſtandam, & ad cenſum facultatum admittendum.*
2. *Quænam ſectæ, & quot apud Judæos philoſophandi genera, & quæ inſtituta.*
3. *Quomodo Herodes & Philippus tetrarchæ urbes in honorem Cæſaris ædificarunt.*
4. *Quomodo Samaritæ, mortuorum oſſa paſſim per templum diſpergendo, populum ſeptem dies polluerunt.*
5. *Quomodo Salome Herodis ſoror bona ſua cum moreretur Juliæ Cæſaris uxori reliquit.*
6. *Quomodo Pontius Pilatus ſecum ſtatuit Cæſaris effigies in Hieroſolyma clam inferre; populuſque, ea re cognita, à ſeditione in eum movenda non deſtitit, donec imagines Hieroſolymis Cæſaream relatæ eſſent.*
7. *Quænam Judæis Romæ degentibus ſub id tempus acciderint, & de populo corruptela depravato apud Samariam, utque Pilatus complures interemit.*
8. *Pilatus à Samaritis accuſatur apud Vitellium. utque Vitellius eum Romam ad Cæſarem proficiſci compulit, ut factorum rationem redderet.*
9. *Vitellii profectio Hieroſolyma, & quomodo ei ſcripſit Tiberius Cæſar ut Artabano Partho perſuaderet obſides ei mittere, bellumque contra Aretam ſuſcipere.*
10. *Philippi obitus, & quomodo tetrarchia ejus facta erat provincia.*
11. *Herodes bellum movet contra Aretam, & prælio ſuperatur.*
12. *Agrippa rex Romam mari proficiſcitur ad Tiberium Cæſarem, utque à liberto ſuo accuſatus in vincula conjicitur: & quo pacto poſt Tiberii exceſſum è Cajo ſolutus eſt, & rex factus eſt Philippi tetrarchiæ.*
13. *Quomodo Herodes tetrarcha Romam profectus & ab Agrippa accuſatus in exſilium miſſus erat; utque Cajus tetrarchiam ejus dedit Agrippæ.*

α'. Ως Κυρλίνος τὸ Καίσαρος ἐπέμφθη τιμητὴς Συρίας καὶ Ιουδαίας, καὶ ἀποδωσόμενος τοῖς Αρχελάου οὐσίαν, μεταπεσούσης τὴν Ιουδαίαν ἐκ βασιλείας εἰς ἐπαρχίαν· καὶ ὡς Κωπώνιος, ἐκ τοῦ ἱππικοῦ τάγματος, ἐπέμφθη ἔπαρχος Ιουδαίας. Ὡς ὁ Ιούδας ὁ Γαλιλαῖος καὶ τινες ἕτεροι ἔπεισαν τὸ πλῆθος μὴ ἀποτρέψασθαι τὰς οὐσίας, καὶ πολλοὶ ἠκολούθησαν αὐτῶν τοῖς γνώμαις, μέχρι Ιωάζαρος ὁ ἀρχιερεὺς ἔπεισεν αὐτοὺς μᾶλλον ὑπακοῦσαι Ρωμαίοις, καὶ ἀποτιμήσασθαι τοῦ βίους.

β'. Τίνες αἱρέσεις, καὶ ὁπόσαι τοῖς Ιουδαίοις [a] φιλοσοφίαι, καὶ τίνες οἱ νόμοι.

γ'. Ως Ηρώδης καὶ φίλιππος οἱ τετράρχαι πόλεις ἔκτισαν εἰς τιμὴν Καίσαρος.

δ'. [b] Ως Σαμαρεῖς, ὀστέα νεκρῶν διαρρίψαντες εἰς τὸ ἱερὸν, τὸν λαὸν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ ἐμίαναν.

ε'. Ως Σαλώμη ἡ ἀδελφὴ Ηρώδου τελευτήσασα τὰ αὐτῆς κατέλιπεν Ιουλίᾳ τῇ Καίσαρος γαμετῇ.

ς'. Ως Πόντιος Πιλάτος ἠθέλησε κρύφα εἰσενέγκαι εἰς Ιεροσόλυμα τοῦ τοῦ Καίσαρος, γνοὺς δὲ ὁ λαὸς ἐταράσθη πρὸς αὐτὸν, ἄχρι ἐξεκόμισεν αὐτὰς ἀπὸ Ιεροσολύμων εἰς Καισάρειαν.

ζ'. Τὰ συμβάντα Ιουδαίοις ἐν Ρώμῃ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν, καὶ πρὸς τῆς ἐν Σαμαρείᾳ καταφθορᾶς τοῦ πλήθους, καὶ ὡς πολλοὺς ἀπώλεσε Πιλάτος.

η'. [c] Κατηγορία τῶν Σαμαρέων Πιλάτου πρὸς Ουϊτελλίου, καὶ ὡς Ουϊτέλλιος ἠνάγκασεν αὐτὸν ἀναβῆναι εἰς Ρώμην πρὸς Καίσαρα, καὶ ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῶν πεπραγμένων.

θ'. Ουϊτελλίου ἀνάβασις εἰς Ιεροσόλυμα, καὶ ὡς Τιβέριος Καῖσαρ ἔγραψεν αὐτῷ, Αρταβάνῃ μὲν [d] τὸν Πάρθον πεῖσαι ὁμήρους αὐτῷ πέμψαι, πρὸς Αρέταν δὲ πολεμεῖν.

ι'. [e] Τελευτὴ Φιλίππου, καὶ ὡς ἡ τετραρχία αὐτοῦ ἐπαρχία ἐγένετο.

ια'. Πόλεμος Ηρώδου τοῦ τετράρχου πρὸς Αρέταν τὸν τῶν Αράβων βασιλέα ἐν ἤτᾳ.

ιβ'. Απόστολος Αγρίππου τοῦ βασιλέως εἰς Ρώμην πρὸς Τιβέριον Καίσαρα, καὶ ὡς [f] κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀπελυθέρου ἐδέθη· καὶ ὃν τρόπον ἐλύθη ὑπὸ Γαΐου μετὰ τὴν Τιβερίου τελευτὴν, καὶ ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Φιλίππου τετραρχίας.

ιγ'. Ως Ηρώδης τετράρχης ἀναβὰς εἰς Ρώμην, κατηγορηθεὶς ὑπὸ Αγρίππου, ἐξωρίσθη· καὶ ὡς τὴν τετραρχίαν αὐτοῦ ἐδωρήσατο Γάϊος Αγρίππᾳ.

a Ita lego pro φιλοσόφων. b Hoc ſummarium, & quod ſequitur, eruimus è *Codd. MSS.* c Verba iſta, Κατηγορία ὑπὸ Σαμαρέων Πιλάτου ἐπὶ Ουϊτελλίου, accepta debemus *MSS.* d Ita *MSS.* Πάρθων in *Editis.* e Hoc ſummarium habuimus è *MSS.* f Κατηγορηθεὶς ὑπὸ Ιουλίου ἰδίου in *Cod. Vat.*

ιδ'. Στάσις τ̃ ἐν Αλεξανδρείᾳ Ιυδαίων καὶ Ελλήνων, καὶ πρεσβεία ἀφ' ἑκατέρων πρὸς Γάϊον.

ιε'. [a] Κατηγορία Ιυδαίων ὑπὸ Απίωνος καὶ τ̃ συμπρεσβέων ὅτι τῷ μὴ ἔχειν Καίσαρος ἀνδριάντα.

ις'. Ως [b] ἀναπεμπόντος Γάϊος πέμπει Πετρώνιον ἡγεμόνα εἰς Συρίαν, δὺς ἐπιπλὰς συναγαγόντα δύναμιν πολεμῆσαι Ιυδαίοις, ἐὰν μὴ θέλωσι δέχεσθαι αὐτοῦ τ̃ ἀνδριάντα.

ιζ'. Τὰ συμβάντα τοῖς ἐν Βαβυλῶνι Ιυδαίοις, δι' Ασιναῖον καὶ Ανιλαῖον τοὺς ἀδελφούς.

14. *Judæorum & Græcorum apud Alexandriam seditio, & legatio utrorumque ad Cajum.*

15. *Judæi ab Apione cæterisque cum illo legatis accusantur, quod Cæsaris statuam non haberent.*

16. *Ut Cajus iratus in Syriæ præfecturam mittit Petronium, cum mandatis ut exercitu coacto bellum inferret Judæis, nisi vellent ipsius statuam recipere.*

17. *Quænam Judæis apud Babylonem acciderunt, ex factis Asinæi & Anilæi fratrum.*

a Et hoc summarium nobis conservarunt Codd. MSS. b Vocem ἀναπεμπόντος addidimus è MSS.

Φ Λ. Ι Ω Σ Η Π Ο Υ

ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΚΤΩΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν ͵λϚ.

FLAVII JOSEPHI

ANTIQUITATUM JUDAICARUM

LIBER DECIMUS OCTAVUS.

Continet hic liber tempus annorum XXXII.

ΚΕΦ. α'.

Ως Κυρήνιος ὑπὸ Καίσαρος ἐπέμφθη τιμητὴς Συρίας καὶ Ιυδαίας, καὶ ὡς Κωπώνιος ἐπέμφθη ἔπαρχος Ιυδαίας. περὶ Ιούδα τ̃ Γαλιλαίου, καὶ περὶ αἱρέσεως τριττ̃ Ιυδαίοις.

CAP. I.

Quomodo Quirinus ad censendam Syriam & Judæam missus est à Cæsare, & Coponius ad procurandam Judæam. item de Juda Galilæo, & de Sectis apud Judæos.

ΚΥΡΗΝΙΟΣ δὲ, τ̃ εἰς τὸ βουλευτικὸν συναγομένων ἀνὴρ, καὶ τἆλλα ἀρχὰς ὑπατικὰς διεξιὼν, καὶ διὰ πασῶν ὀδύσας ὕπαλος γενόμενος, [b] καὶ τἆλλα ἀξιώματα μέγας, σὺν ὀλίγοις δὴ Συρίας παρῆν, ὑπὸ Καίσαρος δικαιοδότης τ̃ ἔθνους ἀπεσταλμένος, καὶ τιμητὴς τ̃ οὐσιῶν γενησόμενος. Κωπώνιός τε αὐτῷ συνεπέμπετο, [c] τάγματος τ̃ ἱππέων ἡγησόμενος Ιουδαίων τῇ δὴ πᾶσιν ἐξουσίᾳ. [d] παρῆν δὲ καὶ Κυρήνιος εἰς τ̃ Ιουδαίων προσθήκην τῆς Συρίας γενομένην, ἀποτιμησόμενός τε αὐτῶν τὰς οὐσίας, καὶ ἀποδωσόμενος τὰ Αρχελάου χρήματα. Οἱ δὲ, καίπερ τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπὶ δεινῷ φέροντες τὴν δὴ τὰς ἀπογραφὰς ἀκροᾶσαι, πεισθέντες δ' εἰς πλέον οὐκ ἀντέβησαν, πείσαντος αὐτοὺς δ' ὁ Ἀρχιερεὺς Ιωάζαρος ὁ τοῦ Σίμωνος, ἀνὴρ δυνατὸς καὶ λῃστρικὸν μὲν οὐδὲν ἐπιτηδεύσας, ἀντιστὰς δὲ τοῖς ἐπὶ τούτοις ἁλοῦσι καὶ τὸ πλῆθος ἀποστρεφόμενος τοῦ μὴ συνεπιβουλεύειν, ἵνα μὴ τὰ τῶν ἀπογραφομένων ἀναλώσωσιν, ἀλλὰ τὰ σφέτερα κεκτημένοι τὰ μὲν ἀσφαλῶς ἔχωσι, τὰ δὲ καὶ προσκτήσωνται.

INTEREA Quirinus, unus è Senatoribus *Romanis*, vir omnibus magistratibus jam perfunctus, & qui per omnes honorum gradus ad consulatum usque provectus fuerat, aliis etiam dignitatum insignibus conspicuus, cum paucis militibus in Syriam pervenit, missus à Cæsare, tum ut jus redderet populo, tum ut census facultatum ageret. Mittitur etiam cum eo Coponius, vir ordinis equestris, qui summa potestate Judæis præesset. Quin & in Judæam Syriæ additam venit Quirinus, ut eorum bona censeret & Archelai pecuniam addiceret. Judæi vero, quamvis in principio vel nomen descriptionis ægre audire voluerant, paulatim tamen eò venerunt ut huic rei non adversarentur, idque suasu

Quirinus ad censendam Syriam & Judæam missus.

Coponius Syriæ præses.

a Ita in *Græcis* omnibus. in *Latinis* quibusdam XXXII. in aliis XXXIII. b Est qui legendum censet, καὶ τἆλλα ἀξιώματα μέγας, σὺν ὀλ. in *Editis* hoc modo distinctum erat, καὶ τἆλλα ἀξιώματος μέγας σὺν ὀλίγοις, ἐπὶ Σ. c In *Editis* talis erat interpunctio, τάγματος τ̃ ἱππέων ἡγησόμενος, Ιουδαίων τῇ ἐπὶ πᾶσιν ἐξουσίᾳ. nec aliter *Epiphanius* legisse videtur, qui vertit, *ductor totius equestris agminis, potestatemque Judæorum omnium gerens.* d *Sc.* secundo missus ad censum agendum, cum antea id munus obiisset Sentio Saturnino Syriæ præside, cui censum priorem adscribit *Tertullianus* (lib. 4. contra *Marcionem* c. 48.) ab aliis Quirino adscriptum, ut qui Saturnino, quod exacte didicisset res orientis, cum extraordinario imperio adjunctus fuerat. Videsis auctores ad pag. 792. citatos, ut & *Norisium* in *Cenotaph. Pis.* p. 321. & *Basnagium* in *Annalibus Politico Eccl.* p. 203.

ſu pontificis Joazari, qui Boëthi filius erat. Atque illi quidem, Joazari rationibus aſſentientes, ſine controverſia bonorum cenſum agi permiſerunt: Judas vero Gaulanites, ortus ex oppido Gamalis, Sadduco Phariſæo ſibi adjuncto, populum ad defectionem concitabat, *ambo* dicentes cenſum *eum* nihil minus ſecum afferre quam manifeſtam ſervitutem, & univerſam gentem ad libertatem vindicandam cohortantes: quaſi *ipſis* darent rem quidem bene agere & facultates ſuas in tuto reponere, boni vero hiſce majoris ſecuritatem habere, gloriæ *ſcilicet* & laudis ex animi magnitudine comparandæ; Deumque non alia ratione prompte eos adjuturum eſſe, quàm ſi conſultis ſuis ſtrenue operam navarint, præſertim ſi magnis rebus in animo agitatis, iis exſequendis nulli parcant labori. Atque ita (nam ſumma cum aviditate ea quæ dicerent accipiebant homines) in majus provebebatur temerarium quòd auſi ſunt inceptum. nihilque fuit malorum, quo non, ex viris iſtis profecto, repleta erat gens, etiam ſupra quam dici poteſt: alioque poſt aliud bello exorto fieri non potuit, quin vi perpetua affligerentur, & amiſſione amicorum, qui ærumnas leviores facerent; accedente, quod frequens erat latronum graſſatio, magnaque primariorum virorum occiſio, prætextu quidem communis libertatis propugnandæ, revera autem lucri privati ſpe. unde coortæ ſunt ſeditiones, & ex his cædes publicæ, partim quidem popularium edita ſtrage, (dum in ſe invicem furerent homines eo animo ut nemo ex parte adverſa relictus eſſet) partim vero hoſtium: deinde ſequuta eſt fames, quæ omnem ad facinus quodcunque verecundiam ſuſtulit, urbium expugnationes, & excidia, uſquedum etiam templum ex iſta ſeditione igne hoſtili deflagraret. Tantum rerum novarum molitio & inſtitutorum patriorum mutatio valuit ad eos, qui in idem convenerant, perdendos. Siquidem Judas & Sadocus, qui quartum philoſophandi genus nobis invexerant & plurimos habuerant ſectatores ejus ſtudioſos, non in præſens tantum univerſam ſeditione rempublicam perturbarunt, ſed & mala futura, quæ tum radices egerant, ſeverunt irrigaruntque ejuſmodi philoſophia, cui non antea homines aſſueverant. De qua paucis volo differere, eoque magis quod juniores iſtis inſtitutis dediti rebus noſtris exitium attulerint.

Judas Gaulanita populum ad defectionem ſollicitat.

II. 2. Habebant Judæi à priſcis etiam temporibus tres patriæ philoſophiæ ſectas, unam quidem Eſſenorum, alteram vero Sadducæorum, tertiam autem, quam profitebantur Phariſæi nomine. Et quanquam de his egimus in ſecundo libro Judaïci belli, nunc tamen eas ſigillatim attingere non gravabimur.

Judæorum Sectæ.

ἀρχιερέως Ἰωαζάρου. Βοηθοῦ δὲ ὄντος υἱοῦ καὶ οἱ περὶ
ἐπηνέσαντες τῷ Ἰωαζάρῳ τὸν λόγον, ἀπεστέρησαν χρήματα, μη-
δὲν ἐνδιαίσαντες. Ἰούδας δὲ [a] Γαυλανίτης ἀπὸ, ὡς πό-
λεως ὄνομα Γάμαλα, Σάδδουκον Φαρισαῖον προσλαμβα-
νόμενος, ἐπανέστησε τῷ ἔθνει, τῷ τε ἀπογράφεσθαι ὑβρὶν
ἄλλο ἢ ἄντικρυς δουλείαν ἐπιφέρειν λέγοντες, καὶ τὴν ἐλευ-
θερίας ἐπ' ἀντιλήψει προκαλοῦντες τὸ ἔθνος. ὡς παρέ-
χων μὲν κατορθοῦν εἰς ὃ εὐπραγίαν ἀναλαμβάνης τῆς κτή-
σεως, ἀσφάλειαν δὲ τῆς ἑαυτῆς σπουδῆς ἀγαθῆς, τι-
μὴν καὶ κλέος ποιήσεσθαι τῆς μεγαλοφροσύνης, καὶ τὸ
θεῖον οὐκ ἄλλως ἢ ὅτι συμπροθύμειάν [d] συμπροθυμεῖσθαι, μᾶλλον ἂν μεγ-
άλων ἐργάταις τῇ ἀφροσύνῃ καθιζάμενοι [e] μὴ ἐξαφίστα-
σθαι πόνου τοῦ ἐπ' αὐτοῖς. [f] καὶ, ἡδονῇ γὰρ τὴν ἀκρόασιν
ὧν λέγοιεν ἐδέχοντο οἱ ἄνθρωποι, προὔκοπτεν [g] ὅτι μέ-
γα ἡ ἐπιβολὴ τῆς ἐγχειρήσεως· κακὸν δὲ οὐκ ἦν
ὃ μὴ φύεσθαι οὐκ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, καὶ περαιτέ-
ρω τῶν ἐκεῖσε, ἀνεπλήσθη τὸ ἔθνος· πολέμων τε ἐπα-
γωγαῖς ἔχ οἷόν τε [ἦν] ἄπαυστον τὴν βίαν ἔχειν, ἢ ἀπο-
στέρησιν φίλων, οἳ καὶ ἐπαναφρώσειεν πόνοι, λῃστη-
ρίων δὲ μεγάλων ἐπιθέσεσι καὶ ἀφαιρέσεσιν ἀνδρῶν τῶν
πρώτων, δόξα μὲν τοῦ [h] ὀρθουμένου τῶν κοινῶν, ἔργῳ δὲ
οἰκείων κερδῶν ἐλπίσιν. ἐξ ὧν σάσεις τε [i] ἐφύησαν, δι'
αὐτὰς καὶ φόνος πολιτικός· ὁ μὲν ἐμφυλίοις σφαγαῖς,
μανίᾳ τῶν ἀνθρώπων εἰς τε ἀλλήλους καὶ αὐτοὺς χρω-
μένων ἐπιθυμίᾳ τοῦ μὴ λείπεσθαι τοὺς ἀντικαθεστηκό-
των, ὁ δὲ τοὺς πολεμίους· λιμός τε εἰς ὑστάτου ἀνα-
κείμενος ἀναχωρήσεις, καὶ πόλεων ἁλώσεις, καὶ [k] κα-
τασκαφαί, μέχρι δὴ καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ ἐνέμα-
το πυρὶ τοὺς πολεμίους ἥδε ἡ σάσις. ὅτως ἄρα [l] ἡ
τῶν πατρίων κίνησις καὶ μεταβολὴ μεγάλας ἔσχε ῥο-
πὰς τοῦ ἀπολυμένου τοῖς συνελθοῦσιν. εἶχε καὶ Ἰούδας
καὶ Σάδδουκος, τετάρτην φιλοσοφίαν ἐπείσακτον
ἡμῖν ἐγείραντες, καὶ ταύτης ἐφετῶν εὐπορηθέντες, πολ-
λούς τε δὴ παρὸν θορύβων τὴν πολιτείαν ἐνέπλησαν, καὶ
τοὺς αὖθις κακῶν κατειληφότων ῥίζας ἐφυτεύσαντο τῷ
ἀποσπᾶσθαι τούτων φιλοσοφίας τοιᾶσδε. ἐφ' ἧς ὀλίγα
βούλομαι διελθεῖν, ἄλλως τε ἐπεὶ καὶ ὧν κατ' αὐτοὺς
συνδιαθέντι τοῖς πατρίοις ὁ φόβος τοῖς πράγμα-
σι [m] συνεστυγχει.

Β'. Ἰουδαίοις φιλοσοφίαι τρεῖς ἦσαν οἷς τὸ πάνυ ἀρ- Β'.
χαῖον τῶν πατρίων, ἦτοι τῶν Ἐσσηνῶν, καὶ ἡ τῶν Σαδδουκαίων·
τρίτην δὲ ἐφιλοσόφουν οἱ Φαρισαῖοι λεγόμενοι. καὶ τυγχάνε
μέντοι περὶ αὐτῶν ἡμῖν εἰρημένα ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τοῦ
Ἰουδαϊκοῦ πολέμου· μνησθήσομαι δ' ὅμως καὶ νῦν αὐτῶν
[n] ἐπ' ὀλίγον.

γ'. Οἵτι

a Ενδιαίσαντες. Γαυλανίτης δέ τις ἀνὴρ *Busb. Vat.* & *Zonar.* b Lib. 20. à *Joſepho* (qui ſatis accurate Galilæam & Gaulaniten diſtinguit) *Galilæus* appellatur. Verum *Judæ* quidni nomen duplex, unum ab urbe natali, alterum à loco educationis aut habitationis: ſicuti *Apollonius*, Argonauticôn ſcriptor, qui patria *Ægyptius* erat, *Rhodius* appellatur. c Ita in *MSS.* ἧ τοῦ ταύτης in *Editis.* d Antea diſtinctum erat, *συμπροθυμεῖσθαι μᾶλλον, ἂν μεγάλων* &c. e Iſta verba, *μὴ ἐξαφίστασθαι τοῦ ἐπ' αὐτοῖς πόνου*, omittunt interpretes, tam *Epiphanius* quam *Gelenius*: forſan quod mendoſa eſſent. cumque ipſe idem ſuſpicarer, mihi placuit *πόνου τοῦ ἐπ' αὐτοῖς* mutare in *πόνῳ τῷ ἐπ' αὐτοῖς*, duobus Viris doctis in id ipſum mecum conſentientibus. In *Cod. Busb.* καθιζάμενοι, *ἐπὶ πόνου τε τοῦ ταῦτ' ἐπεργάζεσθαι ἐρεθίζοντες, ἡδονῇ γὰρ τῶν ἀκροωμένων ὧν λέγοιεν τοῦ ἀνθρώπων δεχόμενοι, προὔκοπτον* &c. f Non aliter mihi ſenſus conſtare videtur, niſi ita diſtinguatur. prius erat, *καὶ, ἡδονῇ γὰρ* &c. g Ita è *Cod. Busb.* *ἐπὶ μεγάλῃ ἐπιβολῇ τοῦ τολμήματος* in *reliquis.* h Sic *Busb.* *ἐρθουμένου* in *cæteris.* i Ita diſtinguendam cenſui. prius erat, *ἐφύσησε δ' αὐτὰς, καὶ φόνος* &c. k *Κατασφαγὰς* in *Editis Aliiſque.* rectius *κατασκαφαὶ Busb.* ipſe tamen, *Zonaram* ſequutus, *κατασκαφαί* prætuli. l Ita reſcripſi è *Cod. Busb.* *ὅτως ἄρα τῶν τοῦ πατρίου κινήσεως καὶ μεταβολὰς μεγάλας ἔχει ροπὰς τοῦ ἀπ. τ. συνελθοῦσιν* in *Editis Aliiſque*, nullo plane ſenſu. m Συνεστύχει *Hen.* συντύχει *Vat.* n Επ' ὀλίγῳ *Busb.*

a In

γ'. Οἵτε γὰρ Φαρισαῖοι τὰ δίαιταν ἐξευτελίζουσιν, ὑδὲν εἰς ὃ μαλακώτερον ἐνδιδόντες· ὧν τε ὁ λόγος κρίνας παρέδωκεν ἀλαθῶν, ἕπονται τῇ ἡγεμονίᾳ, περιμάχητοι ἡγούμενοι τὰ φυλακὴν [a] ὧν τοῦ ἀναγορεύειν ἠθέλησε. τιμῆς γε [b] τοῖς ἡλικίας τοῦ ἥκουσι προσχωροῦσιν, [c] ὑδὲν ἐπ' ἀντιλέξει τὰ [d] εἰσηγηθέντα ζῶντα [e] θείσῃ ἐπαφέμενοι. τοῦ εἱμαρμένῃ τε εἶναι πάντα ἀξιοῦντες, οὐδὲ τὸ ἀνθρωπεῖον ὃ βούλεται ἢ [f] ἐπ' αὐτοῖς ὁρμῆς ἀφαιροῦσι· δοκῆσαι γὰρ τῷ Θεῷ κρᾶσιν γενέσθαι, καθ' ἣν ὅ τε ἐκείνης βουλευτηρίῳ καὶ τὰ ἀνθρώπων [g] ᾧ θελήσαντι προσχωρεῖν μετ' ἀρετῆς ἢ κακίας. ἀθάνατόν τε ἰσχυὸν ταῖς ψυχαῖς πίστις αὐτοῖς ἔνι, καὶ [h] ὑπὸ χθονὸς δικάσεις τε καὶ τιμὰς οἷς ἀρετῆς ἢ κακίας ὁπολήδυσις τὸ τοῦ βίου γένοιτο· καὶ ταῖς μὲν εἱργμὸν ἀίδιον προσίθεσθαι, ταῖς δὲ ῥαστώνην τοῦ ἀναβιῶναι. καὶ δι' αὐτὰ τοῖς τε δήμοις πιθανώτατοι τυγχάνουσι, καὶ ὁπόσα θεῖα [i] δι' ἰχῶν τε καὶ ἱερῶν ποιήσεως ἐξηγήσῃ τῇ ἐκείνων τυγχάνουσι θεραπεύματα. εἰς τοσόνδε ἀρετῆς [k] αὐτοῖς αἱ πόλεις ἐμαρτύρησε ὁπηνδεύσῃ τοῦ ὅτι πᾶσιν χρήσιμον, ἔν τε τῇ διαίτῃ τοῦ βίου καὶ λόγοις.

δ'. Σαδδυκαίοις δὲ τὰς ψυχὰς ὁ λόγος συναφανίζει τοῖς σώμασι. φυλακῆς δὲ [l] ὐδαμοῦ τινῶν μεταποίησις αὐτοῖς ἢ τὸ νόμων. τρὸς γὰρ τὰς διδασκάλους σοφίας, ἃς μετίασιν, ἀμφιλογεῖν ἀρετὴν ἀριθμοῦσιν· εἰς ὀλίγους τε ἄνδρας ἥκει ὁ λόγος ἀφίκετο, τοὺς μέντοι πρώτους τοῖς ἀξιώμασι. θεραπεταί τε ἀπ' αὐτοῦ ὐδὲν ὡς εἰπεῖν· ὁπότε γὰρ ἐπ' ἀρχάς παρέλθοιεν, ἀκουσίως μὲν καὶ κατ' ἀνάγκας, προσχωροῦσι δ' οὖν οἷς ὁ Φαρισαῖος λέγει, διὰ τὸ μὴ ἄλλως ἀνεκτοὺς γενέσθαι τοῖς πλήθεσιν.

ε'. Εσσηνοῖς δὲ ὅτι μὲ Θεῷ καταλιπεῖν φιλεῖ τὰ πάντα ὁ λόγος. ἀθανατίζουσι δὲ τὰς ψυχάς, τὸ μαχητὸν ἡγούμενοι τοῦ δικαίου τὸ πρόσοδον. εἰς δὲ ὁ ἱερὸν [m] ἀναθήματά τε στέλλουσιν, θυσίας οὐκ ὁπιτελοῦσι διαφορότητι ἁγνειῶν ἃς νομίζουσιν, καὶ [n] δι' αὐτὸ εἰργόμενοι τοῦ κοινοῦ τεμενίσματος, [o] ἐφ' αὑτοῖς τὰς θυσίας ὁπιτελοῦσι. βέλτιστοι δὲ ἄλλως ἄνδρες τὸ πρόσω, καὶ ὁ πᾶν ποιεῖν ὅτι γεωργίᾳ τετραμμένοι. ἄξιον δὲ αὐτῶν θαυμάσαι παρὰ πάντας τοὺς ἀρετῆς μεταποιουμένους ὃ δίκαιον, μηδαμοῦ ὑπάρξαι Ελλήνων ἢ βαρβάρων τισὶν, [p] ἀλλὰ μηδ' εἰς ὀλίγον, ἐκείνοις δ' ἐκ παλαιοῦ συνελθὸν, ἐν ᾧ ὁπολήδυσεως [q] μὴ κεκωλύσθαι τὰ χρήματα κοινὰ αὐτοῖς ἔνι), ὑπάλαιοι δὲ ὑδὲν ὁ πλοῦτος τοῦ οἰκείων μείζονας, ἢ ὁ μηδ' ὅτι ἂν κεκτημένος· καὶ τάδε πράττουσιν ἄνδρες ὑπὲρ τετρακισχιλίους τὸ ἀριθμὸν ὄντες. καὶ ὅτε γαμετὰς εἰσάγοιτο, ὅτε δοῦλων ὁπολήδυσιν κτῆσιν, ὃ μὲ εἰς ἀδικίαν φέρειν ὑπολαμβάνοντες, ὃ δὲ στάσεως ἐνδιδόναι ποίησιν· αὐτοὶ δὲ ἐφ' ἑαυτῶν [r] ζῶντες διακονίᾳ τῇ ἐπ' ἀλλήλους ὁπιχρῶνται. ὑποδοχὰς δὲ τοῦ προσόδων [s] χειροτονοῦσι καὶ ὁπόσα ἡ γῆ φέρει, ἄνδρας ἀλαθοῦς [t] ἱερεῖς, ἀφ' ποίησιν σίτου τε καὶ βρωμάτων. ζῶσι

3. Phariſæi enim tenuiter vivunt, nihil deliciis tribuentes: & quæ ratio judicavit bona ac tradidit, eorum regulam ſequuntur, tuenda omni modo cenſentes quæ ab illa præſcripta ſunt. exhibent & honorem ætate provectioribus, non id ſibi ſumentes arrogantiæ ut contradicant eis rebus quas illi induxere. Cumque dicant fato omnia fieri, voluntatem hominis non privant impetu à ſeipſa pendente: quippe ſic Deo placitum eſſe, ut certo temperamento miſcerentur in unum fati decretum & ratio humana, ſi quis vellet accedere aut cum vitio aut cum virtute. Credunt etiam animis vim eſſe immortalem, ac ſub terra vel præmiis vel pœnis eos affici, qui in hac vita virtuti ſe aut vitiis addixerint; & hos quidem ſempiterno carcere clauſos teneri, illis vero facultatem eſſe in vitam redeundi. & propter hæc *placita* tantæ apud populum ſunt auctoritatis, ut quæcunque ad religionem pertineant, ſupplicationes & ſacrificia, iſta ex eorum interpretatione fiant. amplum adeo virtutis teſtimonium eis dederunt civitates, quod iis quæ optima eſſent ſtuduerint, tam in vita quam oratione. *Phariſæi.*

4. Sadducæorum vero doctrina facit ut animæ cum corporibus intereant. Nec illi quicquam aliud præter legem ſibi ſervandum vendicant. nam contra magiſtros quidem ejus quam ſequuntur ſapientiæ diſputare, virtuti tribuunt: eorumque opinioni ſuffragantur pauci, ſed dignitate primi. atque ab illis nihil fere agitur: nam ſi quando magiſtratus gerunt, inviti & neceſſitate coacti, Phariſæorum opinioni aſſentiuntur, quod eos alioquin non ferret populus. *Sadducæi.*

5. Eſſeni autem omnia Dei in manu relinquenda eſſe cenſent. Animas immortales faciunt; fructuſque juſtitiæ magnopere expetendos ducunt. In templum autem donaria dum mittunt, ibi ſacra non faciunt, propterea quod luſtrationes habeant ſanctiores: hac de cauſa communi delubro arcentur, & ſacra ſua ſeorſum faciunt. Cæterum homines ſunt optime morati, & agriculturæ prorſus addicti. Convenit autem illos mirari, ſupra omnes qui virtutis laudem ſibi tribui volunt, propter juſtitiam, (minime quidem inter Græcos Barbaroſque cultam, ab illis tamen non ad breve tempus ſed à multis retro annis uſurpatam) qua modis omnibus agebant, ne quid eos impediret quo minus habeant bona inter ſe communia, ita ut dives ſuis bonis non magis fruatur, quam qui nihil poſſidet: ſuntque ſuper quatuor hominum millia qui hæc faciunt. & neque uxores ducunt, neque ſervos habere ſtudent, quod hoc iniquum, illud jurgioſum arbitrantur; ſed ſeparati vivunt, & alii aliis miniſtrant. Quæſtores etiam ſuorum proventuum & terræ frugum creant viros bonos ſacerdotes, qui frumentum parant & edulia. Vivunt omnes *Eſſeni, ſive Eſſæi.*

a In *Editis* ὧν ἀναγορ. Verum ὧν pro ὧν repoſui è *Cod. Bunb.* qui ὧν ἀπαγορεύειν habet. *Hav.* ὑπαγορεύειν *Hen. & Vat.* b Ita cum *Cod. Bunb.* τὰ ἡλικίας ἀφ. in *cæteris.* c Οὐδ' ἐπ' ἀντ. *Bunb.* d Poſt εἰσηγηθέντα lacuna eſt in *Cod. Bunb.* e Οἱ θρίαμβοι ἐπ. in *Cod. Vat.* nec aliter *Hen. à pr. m.* f Sic *Bunb.* atque ita legendum eſſe conjecerat *Caſaub.* in *Exercit. c. Baronium*, p. 58. ἐπ' αὐτοῖς nempe τοῖς ἀνθρώποις, *impetu qui eſt in hominis poteſtate*: ut ſit periphraſis liberi arbitrii. ἐπ' αὐτῶν in *Editis.* ἀπ' αὐτοῦ *Vat.* ἐπ' αὐτῷ legit *P. Molinæus* in *Vate ſuo*, l. 3. c. 6. g Τὸ ἐθελήσαντι *Bunb.* h Υπηδοῦσιν *Bunb.* i Εὐχῶν τε ἕνεκεν καὶ ἱερῶν π. *Vat.* εὐχῶν τε ἕνεκεν καὶ *Bunb.* k Ita *Hen. & Gall.* ἀρετῆς αὐτῆς in *Editis Aliiſque.* ἀρετὴν αὐτοῖς *Bunb.* l Οὐδαμῶς *Bunb. & Gall.* m Ἀναθήματα στέλλοντες θυσίας ἐπιτελοῦσι *Hen. & Vat.* n Διὰ τοῦτο *Bunb.* o Ἀφ' αὑτῶν *Vat. & Hen. à pr. m.* p Ita *Bunb.* ἀλλὰ μηδὲ εἰς ὀλίγον, ἐκείνοις οὐκ π. in *Editis Aliiſque.* q Iterum è *Cod. Bunb.* μὴ κεκωλύσθαι τὰ χρήματα τὰ κοινὰ αὐτοῖς ἔνι in *Editis Aliiſque.* r Sic *Cod. Bunb.* ζῶντες ἐπὶ ἀλλοίᾳ τῇ ἐπ' ἀλλήλους in *cæteris.* ſ Ita *Bunb.* χειροτονοῦντες, in *Editis Aliiſque.* t Ἱερεῖς δὲ ἐπὶ ποιήσει σίτου τε καὶ βρωμάτων ἀσκουμένους *Bunb.*

omnes uno eodemque modo, & quammaxime referunt Dacas qui Poliſtæ appellantur.

Judas Galilæus quarta Sectæ auctor.

6. Præter has tres ſectas, Judas ille Galilæus quartam introduxit, hominum qui cæteroquin cum Phariſæis ſentiunt, ſed libertatem ſic amant, ut eam mordicus tueantur, Deum unum pro rectore & domino habentes. Varias etiam mortes ſubeundas, cognatorumque ſupplicia & amicorum nihili faciunt, dummodo hominum neminem dominum appellent. Cum autem iſta multis perſpecta fuerint, de firma illorum in ejuſmodi rebus animi præſentia quidquam amplius dicere omiſi. Non enim veritus ſum ne mea de illis verba fidem non inveniant; ſed è contra ne minus quam debuit tam inſignem patientiam & doloris contemptum aſſequatur oratio. Hinc & iſta ex amentia

Geſſius Florus.

ægrotare cœpit gens, Geſſio Floro præſide, dum poteſtate ſua abutitur, eos ex deſperatione adigente ad defectionem à Romanis. Atque ita philoſophatum eſt à Judæis.

δὲ ὑδὲν παρηλλαγμένως, ἀλλ' ὅτι μάλιστα [a] ἐμφέρονται Δαχῶν τοῖς [b] Πολισταῖς λεγομένοις.

ς'. Τῇ δὲ τετάρτῃ τῶν [c] φιλοσοφιῶν ὁ Γαλιλαῖος Ἰούδας ἡγεμὼν κατέστη, [d] τὰ μὲν λοιπὰ πάντα γνώμην τῶν Φαρισαίων ὁμολογοῦσι, δυσκίνητος δὲ ὢν ἐλευθέρου ἔρους ὄντως αὐτοῖς, μόνον ἡγεμόνα καὶ δεσπότην τὸν Θεὸν ὑπειληφότι. θανάτων τε ἰδέας ὑπομένειν παρηλλαγμένας τὸ ὀλίγῳ πλέον), καὶ συγγενῶν τιμωρίας καὶ φίλων, ὑπὲρ ὧν μηδένα ἄνθρωπον προσαγορεύειν δεσπότην. ἑωρακόσι δὲ τοῖς πολλοῖς ὁ ἀμεταλλάκτως αὐτοῖς [e] τὸ ὑπὸ τούτοις ὑποστάσεως, περαιτέρω διελθεῖν παρέλιπον. ὃ γὰρ δέδοικα μὴ εἰς ἀπιστίαν ὑπερπληρωθῇ τῶν λεγομένων ἐπ' αὐτοῖς, τοὐναντίον δὲ μὴ [f] ἐλασσόνως ὧν ἐκείνων καταφρονήσαντος, δεχομένῳ τὴν παραπτωσίαν τὸ ἀλγηδόνος, ὁ λόγος ἀφηγῆται. [g] ἀνοίᾳ τε τῇ σφετέρᾳ

Geſſius Florus.

ἤρξατο νοσεῖν τὸ ἔθνος, Γεσσίῳ Φλώρῳ, ὃς ἡγεμὼν ἦν, ἐξουσίᾳ τὸν ὑβρίζειν ἐπιτρέψαντος αὐτοῖς ἐπὶ σφᾶς Ρωμαίων. καὶ φιλοσοφεῖται μὲν Ἰουδαίοις τοσάδε.

III. **CAP. II.** ΚΕΦ. β'. γ'.

Quomodo Herodes & Philippus urbes ædificarunt in honorem Cæſaris. De pontificum & præſidum ſucceſſione: & quænam Phraati & Parthis acciderunt.

Ὡς Ἡρώδης καὶ Φίλιππος πόλεις ἔκτισαν εἰς τιμὴν Καίσαρος. περὶ ἱερέων καὶ ἡγεμόνων διαδοχῆς· ἅ, τε συνέβη Φραάτῃ καὶ τοῖς Παρθυαίοις.

Quirini cenſus finitus.

QUirinus poſtquam Archelai pecuniam addixit & cenſui finem impoſuit, qui factus eſt anno trigeſimo ſeptimo poſt Cæſaris Actiacam victoriam Antonii, Joazarum, cui cum plebe contentio fuerat, dignitate atque honore abdicavit, ejuſque muneri

Ananus pontifex.

Ananum Sethi filium præfecit. Herodes vero & Philippus in ſuæ uterque Tetrarchiæ poſſeſſionem invaſerunt. & Herodes Sepphorim

Herodes & Philippus urbes condunt.

munivit, & eam totius Galilææ *ornamentum fecit & urbem principem: item cum Betharamphtha (ipſa enim urbs erat) mœnibus cinxiſſet, Juliadem ab uxore imperatoris *eam* appellavit. Philippus quoque Paneadem apud Jordanis fontes poſitam conſtruxit, eique Cæſareæ nomen fecit: vicum etiam Bethſaidam, lacui Genneſaritico adſitum, cum ad dignitatem urbis perduxiſſet, multiſque habitatoribus & cætera opulentia auxiſſet, nomen ei dedit ab Julia Cæſaris filia.

Samaritæ pollutum templum.

2. Cæterum Coponio, quem cum Quirino miſſum diximus, Judæam adminiſtrante, hujuſmodi quiddam accidit. In Azymorum feſto, quod Paſcha vocamus, ſacerdotibus moris erat poſt mediam noctem aperire templi januas. tunc igitur, quamprimum apertæ ſunt, Samaritani quidam clam Hieroſolyma ingreſſi, oſſa humana diſjiciunt per porticus & per to-

Κυρήνιος δὲ τὰ Ἀρχελάου χρήματα ἀποδόμενος ἤδη, καὶ τὴν ἀποτιμήσεως πεῖραν ἐχόντων, οὗ ἐγένοντο τεσσαρακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει μετὰ τὴν Ἀντωνίου περὶ Ἀκτίῳ νῖκαν Καίσαρος, Ἰωάζαρον τὸν ἀρχιερέα καθαιρεθέντα ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀφελόμενος τὸ ἀξίωμα τοῦ πέμπει, [h] Ἄνανον τὸν [i] Σὴθ ἰσᾷ ἀρχιερέα. Ἡρώδης δὲ καὶ Φίλιππος τετραρχίαν ἑκάτερος τὴν [k] ἑαυτῶν παρειληφότες καθίσαντο. καὶ Ἡρώδης, Σεπφώριν τειχίσας, [l] πρόσχημα [m] δὲ Γαλιλαίας παντὸς, ἦγεν [n] αὐτὴν αὐτοκρατείδα· Βηθαραμφθᾶ δὲ, πόλις ἣν καὶ [o] αὕτη, τείχει περιλαβών, [p] Ἰουλιάδα ἀπὸ δὲ αὐτοκράτορος ἀγορεύει τὸ γυναικός. Φίλιππος δὲ Πανεάδα, τὴν πρὸς ταῖς πηγαῖς δὲ Ἰορδάνου καλασκευάσας, ὀνομάζει Καισάρειαν· κώμην δὲ Βηθσαϊδὰν, πρὸς λίμνῃ δὲ τῇ Γεννησαρίτιδι, πόλεως ἀξιόχρεων ἀξίωμα, πλήθη τε οἰκητόρων καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει, [q] Ἰουλίᾳ θυγατρὶ τῇ Καίσαρος ὁμώνυμον ἐκάλεσεν.

β'. Κωπωνίου δὲ τὸν Ἰουδαίων διέποντος, ὃν ἔφαμεν Κυρηνίῳ συνεκπεμφθῆναι, παῦλα πρόσεστι. [r] τὴν ἀζύμων τὴν ἑορτὴν ἀγομένην, ἣν Πάσχα καλοῦμεν, ἐκ μέσης νυκτὸς οἱ ἱερεῖς τοῖς ἱερεῦσιν ἐξ ἀναγκαίας δὲ ἱερᾶς τὰς πύλας. καὶ τότε [s] δὴ ἐπεὶ ὃ πρῶτον ἦν ἡ ἄνοιξις αὐτῶν, ἄνδρες Σαμαρεῖται κρύφα εἰς Ἱεροσόλυμα ἐλθόντες διάρριψιν ἀνθρωπείων ὀστῶν ἐν τοῖς

---

a Ἐμφανῶς *Busb.* *b* Πλοίσιοι in *Editis* & *MSS.* Primus (inquit *Scaliger* in *Elencho Trihæreſ.*) odoratus eſt *Ortelius* Κίσιοι eſſe *Strabonis.* Verum Πολισσοῖς malo. Idem enim Πολισσοὶ qui Κίσιοι. Omnes Scythæ & Thraces antiquitus *Nomades* erant, in plauſtris degentes. Primi inter illos φιλοσοφοῦντες quidam vicatim & oppidatim cœperunt habitare, qui ab eo Πολισσοὶ & Κίσιοι dicti: quum tamen Ἄσιοι, in quorum finibus habitabant, palabundi viverent, quod eorum nomen indicat. Adde quod nimis recederetur à veſtigiis corruptæ lectionis: ſi pro Πλοίσιοι legamus Κίσιοι. Igitur Πολισσοῖς veriſſimum. Videſis *Tho. Brunonem* in *Diſſert. de Therapeutis*, & *S. Bochartum* ad calcem *Geogr. S.* p. 1052. *Edit. Lugd. Bat.* *c* Ita *Busb.* & *Epiphan.* φιλοσοφοῦντες in *Editis Aliiſque.* *d* Sic & *Zonaras.* Verum haud ita à *Joſephi* manu fuiſſe ſuſpicor: quod εἰς οἱ τὰ φίλτατα τὰ ἐμὰ habent *Busb.* & *Epiphanius* vertat, *hujus ſequaces in veſtitu, in habitu, cæteriſque aliis, Phariſæis conſentiunt.* *e* Sic *Busb.* τὸ deeſt *cæteris.* *f* Ita reſcripſi ex conjectura. prius erat ἐλάσσονος. *g* Ἐνοῦθεν ἤρξατο τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος νοσεῖν ἐξ ἀνοίας δεινοῦ, Γεσσίου Φλώρου ἡγεμόνος ἐπὶ τοῖς Ἰουδαίοις αὐτὸς ἐφεσταμένου· ἔστιν ἅπερ &c. *Zonar.*. *h* Is *Annas* dicitur ab *Evangeliſtis* & *Zonara.* *i* Σὴθ *Vat.* & *Edit. Ald. pr. m.* Σαδοὶ *Zonar.* *k* Παρ' αὐτῷ *Vat.* & *Edit. Ald. pr. m.* *l* Sc. ἐπιθέντος. *m* Eſt qui malit τῶν Γαλιλαίων ἁπάντων. *n* Αὐτοκρατορίδα *Vat.* & *Edit. Ald. pr. m.* *o* Τειχίσας poſt αὕτη addunt *Busb.* & *Vat.* *p* Male Διώνιδα apud *Euſeb.* ut oſtendit *Scalig.* in *Animadv. Euſeb.* p. 169. *q* Ἰουλίου *Busb.* *r* Videſis *Gratium* ad *Matth.* c. 26. v. 17. *s* Illud ἦν è *Codd. MSS.* & *Epiphanio.* * *Al.* propugnaculum fecit & regiam urbem.

ταῖς ψυχαῖς [a] πωῦν). [b] Δι' ὃ καὶ πάντας ὅσ ἱερᾶ ἔφξαντο, [c] μὴ πρότερον ὑπὸ τοιούτοις νομίζοντες, ταῦτα ἄλλα διὰ φυλακῆς [d] μείζονος ἦγον ὅ ἐστιν. ὑ Κοπτώνιος μεθ' ὃν πολὺ εἰς Ῥώμην ἐπανελθών, διάδοχος δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχὴς παραγίνεται, Μάρκος [e] Ἀμβιβίος, ἐφ' οὗ ὑ Σαλώμη ὅ βασιλέως Ἡρώδου ἀδελφὴ μεταστᾶσα Ἰουλίᾳ Ἰάμνιάν τε τὴν τοπαρχίαν πᾶσ, τότε ἐν ᾧ πεδίῳ Φασαήλιδα ὑ Ἀρχελαΐδα, ἔνθα φοινίκων πλείστη φύτευσις, ὑ καρπὸς αὐτῶν ἄριστος. Διαδέχεται δὲ ὑ τοῦτον Ἄννιος Ῥοῦφος, ἐφ' οὗ δὴ ὑ τελευτᾷ Καῖσαρ, δεύτερος μὲ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ γενόμενος, ἐπὶ δὲ ὑ πεντήκοντα ὁ ἀρχὴς ἔτη, τρεῖς αὖς [f] μῆνας ἓξ, [g] ἡμέραις δυοῖν πλείοσι· τούτῳ δὲ αὐτῷ ὅ χρόνῳ συμπαρεσκαίδεκα ἔτη συνῆρξεν Ἀντώνιος· βιώσας ἔτη ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα. διαδέχεται δὲ ὃν Καίσαρι τὴ ἡγεμονίαν, Τιβέριος Νέρων, ὁ γαμβρὸς αὐτῆς Ἰουλίας υἱὸς ὤν. τρίτος οὗτος ἦδη αὐτοκράτωρ, ὑ [b] πεμφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ καῖσαρ Ἰουδαίοις ἔπαρχος, διάδοχος Ἀννίῳ Ῥούφῳ, Οὐαλέριος Γρᾶτος· ὃς, παύσας ἱερᾶς [i] Ἄνανον, Ἰσμάηλον ἀρχιερέα ἀποφαίνει τὸ [k] Φαβί. ὑ τοῦτον δὲ μεθ' ὑ πολὺ μεταστήσας, Ἐλεάζαρον τὸ Ἀνάνου ὅ ἀρχιερέως υἱὸν ἀποδείκνυσιν ἀρχιερέα. ἐνιαυτῷ δὲ διαλειφθέντι, ὑ τοῦδε παύσας, Σίμωνι ᾧ [l] Καμίθου τὸ ἀρχιερατεύειν παραδίδωσιν. ὑ πλέον ὑ τοῦδε ἐνιαυτῷ τὸ τιμὴν ἔσχηκε διελθόντος χρόνου, ὑ Ἰώσηπος, [m] ὁ ὑ Καϊάφας, διάδοχος ἐν αὐτῷ. ὑ Γρᾶτος μὲ ζώντων πράξας ἐς Ῥώμην ἐπανελθών, ἔνδεκα ἔτη διατρίψας ἐν Ἰουδαίᾳ· Πόντιος δὲ Πιλᾶτος διάδοχος αὐτῷ ἦκεν.

γ'. Ἡρώδης δὲ ὁ τετράρχης, ὅτι μέγα μὲν ἐπὶ τῷ Τιβερίῳ φιλίας ἐκεκτήτο, οἰκοδομῆσαι πόλιν ἐπώνυμον αὐτῷ Τιβεριάδα, τοῖς κρατίστοις [n] ὑπαρχούσης [o] αὐτὴν τῆς Γαλιλαίας, ὅτι λίμνῃ τῇ Γεννησαρίτιδι. θερμαὶ δὲ οὐκ ἄπωθεν [p] ἔνεισιν αὐτῇ κώμῃ, [q] Ἀμμαοὺς ὄνομα αὐτῇ. σύγκλυδες δὲ ᾤκησαν, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ τῶν Γαλιλαίων [r] ἐν, καὶ ὅσοι μὲν οὐκ [s] ἦσαν αὐτοῖς γῆς ἀναγκαῖοι, καὶ τοῖς βίοις εἰς [t] κατοικίαν ἀγόμενοι, τινὲς δὲ καὶ [u] ἐκ τέλους. ἐδίδοτο δὲ αὐτοῖς συνοίκους καὶ τοὺς πανταχόθεν ὑποδεχομένους ἄνδρας ἀπόρους, ἔστι δὲ οὓς μήτε σαφῶς ἐλευθέρους, πολλά τε αὐτοὺς καὶ [v] ὑπὸ πολλῶν ἠλευθέρωσαν καὶ εὐεργέτησεν, ἀνάγκασμα ὃ μὴ ἀπολείπειν τὴν πόλιν ὑπῆρξεν, κατασκευῆς τε οἰκήσεων τελείας ἡ αὐτῇ καὶ γῆς ἀποδόσῃ, εἰδὼς ἀθέμιτον ὂν οἰκισμὸν ὄντα, καὶ ἀπὸ τῶν Ἰουδαίοις πατέρων, ἀφ' ὃ ὑπὸ μνήμασιν ἃ πολλὰ τῇδε ἐν ἀνημμένοις [w] ἵδρυσιν Τιβεριάδι γενέσθαι, μιαρὸν δὲ ὑπὸ ἑπτὰ ἡμέρας εἶ τοὺς οἰκήτορας εἰσαγαγεῖν ἡμῖν τὸ νόμιμον.

δ'. Τελευτᾷ δὲ ὑ Φραάτης ὁ Παρθυαίων βασιλεὺς χρ τοῦτον τὸ χρόνον, ὑπὸ υἱῶν αὐτῷ γενομένης ὑπὸ [x] Φραατάκης ᾧ ἡβῶσι, καὶ τοιαύτην αἰτίαν. Φραάτης, παῖδων αὐτῷ γνησίων γεναμένων, Ἰταλικῇ παιδίσκῃ, ὄνομα αὐτῇ [y] Θερμοῦσα, ἣν αὐτὴ

tum templum: ideoque *eos* omnes, præter ſuam in ejuſmodi feſtivitate conſuetudinem, à templo arcebant, cæteroquin & ſolito majorem fano cuſtodiam adhibuerunt. Non multo autem poſt Coponius Romam revertitur, eique ſucceſſit in prætura M. Ambivius; ſub quo etiam Salome Herodis regis ſoror, vita decedens, Juliæ reliquit Jamniam omnemque toparchiam, & Phaſaëlidem in planitie & Archelaïdem, ubi magna palmarum copia quarum fructus erat præſtantiſſimus. Huic ſucceſſit Annius Rufus, quo prætore mortuus eſt Cæſar *Auguſtus*, ſecundus Romanorum imperator, cum ſeptem & quinquaginta annis imperaſſet, prætereaque ſex menſibus & duobus diebus (quo tempore per quatuordecim annos ei in imperio ſocius erat Antonius) vixiſſetque annos ſeptem & ſeptuaginta. Cæſari autem in imperium ſucceſſit Tiberius Nero, uxoris ejus Juliæ filius. Hic tertius Romanorum imperator, & ab eo poſt Annium Rufum prætor in Judæam miſſus eſt Valerius Gratus: qui Ananum pontificatu privavit, & eum Iſmaëli Phabi filio tribuit. atque hunc non multo poſt abdicavit, & id munus Eleazaro Anani pontificis filio commiſit. uno autem poſt anno, ſacerdotium huic ademptum Simoni Camithi filio tradidit: cumque is dignitatem non ultra anni *ſpatium* tenuiſſet, Joſephus, cui etiam Caïaphæ nomen fuit, ei ſucceſſit. Et Grato quidem, cum in Judæa annos undecim exegiſſet, his actis Romam reverſo, Pontius Pilatus ſucceſſit.

Ambivius Judææ procurator.
Salome moritur.
Annius Rufus procurator.
Auguſti obitus.
Tiberius Nero imperator.
Valerius Gratus procurator.
Iſmaël pontifex.
Simon pontifex.
Joſephus, Caiaphas dictus, fit pontifex.
Pontius Pilatus Judææ procurator.

3. Herodes autem tetrarcha, nam magna ei cum Tiberio amicitia interceſſerat, urbem ædificavit, ab ipſo Tiberiadem appellatam, in parte optima Galilææ poſitam, ad lacum Geneſareth. Thermæ autem non procul in vico ſunt, cui nomen Ammaus. Eamque convenæ habitarunt & quamplurimi ex Galilæa, coactique nonnulli è regione ſub illius imperio & per vim eò ad habitandum deducti, quidam etiam ex optimatibus. Quin & pauperes undique collectos ad incolendum admiſit, & nonnullos qui an liberi eſſent non conſtabat, illiſque numero multis magnas facultates & immunitates dedit, utque tenerentur adſtricti ad degendum in illo oppido, eorum domos *ſuis impenſis* exſtruxit eiſque agros è ſuis aſſignavit, quod ſciret habitationem eſſe Judaïcis legibus moribuſq; repugnantem, propterea quod, ad Tiberiadem collocandam, ſublata fuerant multa, quæ illic erant ſepulchra, cum lex noſtra hujuſmodi incolas pollutos pronunciet in ſeptem dies.

Tiberiadem ædificat Herodes.

4. Sub idem tempus etiam moritur Phrahates Parthorum rex, ex inſidiis illi à Phrahatace filio factis, hujuſmodi de cauſa. Phrahates, cum ei filii eſſent legitimi, ancillam Italici generis, cui nomen Thermuſa, quæ, cum aliis muneribus

Phrahates moritur.

a Vox πωῦντες deeſt *Vat.* & *Hen. à pr. m.* b Ita ex conjectura. antea in libris erat, ὑ Ἀφανιστὸς ᾧ ἱερᾷ ἤρξαντο. in *Epiphanii* verſione, *per templi cunctas porticus & per totum fanum oſſa jacient mortuorum, & ex illo capis in templo cuſtodia major adhiberi.* c Verba iſta, μὴ πρότερον ὑπὸ τοιούτοις νομίζοντες, deſiderantur in *Cod. Bunb.* relicta lacuna dimidii verſiculi. nec ea quidem agnoſcit *Epiphan.* d Ita cum *Epiphanio.* μείζονας in *libris.* e Eo modo ſane legendum cum *Caſaubono*, vel Ἀμβιβίου. f Μῆνες ſ. una litera minus malit *Scalig.* in *Animadv. Euſeb.* p. 166. g Ita *Bunb.* & *Zonar.* ἡμέρας *Cod. Vat.* ut & in *Editis Aliiſque.* h Ita cum *Caſaubono.* male antea πέμπτος. i Ἄνανον *Euſeb.* & *Chron. Alex.* k Βαφὶ *Euſeb.* Βαφὶ *Chron. Alex.* l Καμιθοῦ *Chron. Alex.* m Ita cum *Euſeb.* & *Nicoph.* ὁ abeſt *Joſephi* libris. n Ἐπιτροχάσης legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *mœnibus eam firmis fortibuſque circumdans.* o Ita *MSS.* & *Epiphan.* αὐτὴν abeſt *Editis.* p Ἔνι in *Cod. Bunb.* q *Al.* Ἐμμαοῦς. in nonnullis *MSS.* Ἀμμαθοῦς. De *Emmao* videſis *Lud. Cappelli* Spicileg. ad *Euc.* c. 24. v. 13. r Ita *MSS.* ἐν abeſt *Editis.* ſ Sic *Bunb.* ἀπ' αὐτῷ *Hen.* ἀπ' αὐτῶν in *Editis Aliiſque.* t Ἐπὶ τοῖς *Bunb.* u Θερμούσιον *Vat.* & *Hen. à pr. m.* Θερμοῦτον *Bunb.* & *Epiphan.* x Ita ex *Epiphanii* libris. Θερμοῦσα in *Græcis.*

Thermuſæ dolo & inſidiis Phrahataces regnum occupat.

neribus ei à Julio Cæſare miſſa erat, primum quidem pro concubina habuit; captus vero formæ illius pulchritudine, aliquanto poſt tempore etiam filio ex ipſa Phrahatace ſuſcepto, eam in matrimonium duxit & honoravit. Illa quidem cum univerſa quæ diceret regi perſuaderet, & modis omnibus ageret ut Parthorum regnum filio adſtrueret, nihil ſe effecturam intellexit, niſi viam aliquam excogitaret ad ſubmovendos legitimos Phrahatis filios. Perſuaſit igitur marito ut filios legitimos Romam obſides mitteret. Et illi quidem, nam haud facile erat regi Thermuſæ voluntati morem non gerere, Romam mittuntur. Phrahataces autem, qui ſolus ad res adminiſtrandas educatus erat *& inſtitutus*, moleſtum ſibi reputabat & longum fore, donec regnum à patre traditum acciperet. quo fit ut inſidias patri paraverit, matre eum adjuvante, cum qua rumor erat eum ſtupri conſuetudinem habere. Itaque cum pro utroque in odium veniſſet, ſubditis inceſti cum matre flagitium nihilo minus parricidio habentibus, priuſquam magnis viribus auctus eſſet facta ſeditione regno pulſus eſt, atque ita interiit. Cum autem Parthorum nobiliſſimi in eo inter ſe conſenſiſſent, ſine rege rempublicam adminiſtrari non poſſe, & è *regio* Arſacidarum ſanguine eſſe debere qui regnarent (alios enim imperare haud fas eſſe, ſatiſque habere contumeliarum quas ſæpius & hucuſque pertulit regnum, ex nuptiis cum Italica concubina factis liberiſque inde ortis) Orodem per legatos acciverunt, ut qui è genere regio, quamvis alias populo inviſus culpæque affinis ob immanem ejus crudelitatem, quippe ingenio intractabili & ad iram proclivi. Igitur & hunc quidem, inita conjuratione, interemerunt, ut nonnulli tradunt, inter libationes & epulas, nam moris eſt omnibus gladios geſtare, ut vero plerique dicunt, cum ad venationem eum prolicuiſſent. Itaque legatione Romam miſſa, in regem petierunt unum ex obſidibus: mittiturque Vonones, cæteris fratribus prælatus. videbatur enim iſti fortunæ ſufficere, quam ei duo maxima in terris offerebant imperia, ſuum & externum. Sed brevi barbarorum animos ſubiit conſilii mutatio, ut qui natura infidi *verſatileſque*, præſertim cum factis ſuis indigna accipiant. dedignabantur enim facere quæ alienum mancipium imperaret, ita vocantes obſidem, & iſta appellatione exaggerantes ignominiam. non enim jure belli datum eſſe qui Parthis imperitaret, ſed, quod multo pejus, per pacis contumeliam. Confeſtim autem mittunt qui Artabanum accirent in Media regnantem, genere Arſacidem. Illi perſuadetur, & cum exercitu venit. Cui Vonones occurrit; & cum primum quidem plerique Parthorum ab ipſo ſtetiſſent, prælio Artabanus victus in Mediæ montes fugam capeſſit: & non multo poſt magno coacto exer-

Phrahataces regno pulſus.

Orodes, evocatus ad regnandum, non multo poſt occiditur.

Vonones Roma miſſus ad imperandum.

Qui cum Parthis diſſpliceret, Artabanus accitur.

ὑπὸ Ἰουλίᾳ Καίσαρος μετ' ἄλλων δωρεῶν ἀπεσταλμένη, τὸ μὲν πρῶτον παλλακίδι ἐχρῆτο· καταπλαγεὶς δὲ τῷ πολλῷ τῆς εὐμορφίας, προϊόντος χρόνου καὶ παιδὸς αὐτῇ ἐκ Φραατάκου γενομένου, γαμετήν τε τὴν ἄνθρωπον ἀποφαίνει καὶ τιμίαν. ἦν γε δὴ πᾶσιν οἷς εἶπεν πιθανὴ τῷ βασιλεῖ γενομένη, καὶ πείσασα τὸν αὐτῆς παῖδα γενέσθαι τῶν Πάρθων ἡγεμονίας, ἕως μὴ ἄλλος γενησομένην μὴ ἀποσκῆπτῃ αὐτῇ μηχανηθείσης τὸν γνήσιον τοῦ Φραάτου παίδων. πέμπει οὖν αὐτὸν ἐκπέμψειν εἰς Ῥώμην ἐφ' ὁμηρείαν τῆς γνησίου παιδός. καὶ τοῦτο μέν, ὃ γὰρ ἀντιφέρειν εὔπορον Φραάτῃ τοῖς Θερμούσης ἐπιτάγμασιν, ὅτι τὸν Ῥώμης ἐξεπέμποντο. Φραατάκης δὲ μόνος ὅτι τοῖς πρόγμασι τεθράμμενος, δεινὸν ἡγεῖτο καὶ ἅμα χρόνιον τοῦ πατρὸς διδόντος τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν. ὥστε ἐπιβουλεύει τῷ πατρὶ συμπράξει τῆς μητρός, ἣ δὲ καὶ συνίενται λόγου. καὶ δι' ἀμφότερα μισηθείς, [b] φόβον ἦσαν τῆς πατροκτονίας τὸ μίσος τῆς μητρὸς ἐρωτοπαθημένων τῶν ὑπηκόων, φασὶ πρεσβευθεὶς πρότερον ἢ φυγὰν μέγας, ἐξέπιπτε τῶν πραγμάτων, καὶ ὅτου θήσκει. συμφρονήσαντες δὲ οἱ γενναιότατοι Πάρθων, ὡς ἀβασιλεύτοις μὲν ἀμήχανον πολιτεύεσθαι, [c] οἱ δὲ βασιλεύοντες ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀρσακιδῶν, ἡ γὰρ ἐτέρωσις ἄρχειν νόμιμον, ἀπέχρη δὲ πολλάκις καὶ μέχρι νῦν πρεσβείας τῆς βασιλείαν ἐκ τε γάμων τῶν Ἰταλικῆς παλλακίδος καὶ γενέσεων, Ὀρώδην ἐκάλουν προσβύσαντες, [d] ἵν' δ' ἂν ἄλλος μὴ ὑπίφθονον πρὸς τὸ πλῆθος καὶ ἐπαίτιον καθ' ὑποβολὰς ὠμότητος, πάνυ γὰρ ἦν σκαιὸς καὶ σπουδάζετος εἰς ὀργήν, ἵνα δὲ τῶν ἐκ τοῦ γένους [e] Ἀρσακιδῶν. τοῦτον μὲν δὴ συχάντες [f] ἀπεκτείνυσιν, ὡς μέν τινες φασιν, ἐν σπονδαῖς καὶ πρατέζαις, μαχαιροφορεῖν γὰρ ἔθος ἅπασιν, ὡς δὲ ὁ πλείων κατέχει λόγος, εἰς θήραν προσάγοντες. προσβεύσαντες δὲ εἰς Ῥώμην, ἠτοῦντο βασιλέα τὸν ὁμηρεύοντα· καὶ πέμπεται Βονώνης προχριθεὶς τοῦ ἀδελφοῦ. ἐδόκει γὰρ χωρεῖν τῇ τύχῃ, ἵν' ἀμφὶ δύο μέγιστα τῶν ὑπὸ ἥλιον ἡγεμονίαν προσφέρειν, ἰδίᾳ καὶ ἀλλοτρία. ταχέως δὲ ἀναπτοπὴ τὸν βαρβάρων ὕπεισιν, ἅτε καὶ σφαλερὸν φύσει ὄντας, πρός τε τὴν [g] ἀναξιοπάθειαν. ἀνδραποδῶν γὰρ ἀλλοτρίων ποιήσας τὸ προστασόμενον [h] οὐκ ἠξίουν, τὴν ὁμηρείαν ἀντὶ δουλείας ὀνομάζοντες, καὶ τῆς ὑποκλίσεως τὴν ἀδοξίαν. ἐν γὰρ ἂν πολέμῳ δικαίῳ δεδόσθαι τὸν βασιλεύοντα Πάρθοις, ἀλλὰ, ὃ πᾶσι χεῖρον, εἰρήνης ὕβρει. πρόχρημα δὲ ἐκάλουν Ἀρτάβανον Μηδείας βασιλεύοντα, γένει Ἀρσακιδῶν. πείθεται δὲ Ἀρτάβανος καὶ μετὰ στρατιᾶς ἔρχεται. ὑπαντιάζει δὲ αὐτὸν Βονώνης. καὶ τὸ μὲν πρῶτον συμφρονήσαντος ἀμφὶ τῷ πλήθους τῶν Πάρθων, παραταξάμενος, [i] ἡττηθεὶς φεύγει πρὸς τὰς ὄρεις τῆς Μηδείας Ἀρτάβανος· καὶ μετ' οὐ πολὺ συναγαγὼν πολλῷ στρατιᾷ,

a Σεβαστῷ pro Ἰουλίᾳ reponendum cenſet *Bucherius* in *Belgio Rom.* p. 12. b Ita cum *Cod. Busb.* ἔρωτος πηρῶν etiam habet *Vat.* φόβον ἦσαν τὰ πατροκτονίας τὸ μίσος, τὰ μητρὸς ἔρωτα τιθέμενον in *Editis.* c Οἱ δὲ βασιλεύοντες *Vat.* & *Hen.* in *Epiphanii* verſione, *cæperunt inſpicere quiſnam illis ex genere Arſacidarum fieret imperator.* d In *Hen.* ἵν' δ' ἂν ἄλλος. in *Vat.* ἵν' δ' ἂν ἄλλος. unde reſcripſi ἵν' δ' ἂν ἄλλος. in *Editis* ἢν ᾖ τῷ ἄλλος, & mox ὑπίφθονος & ὑπαίτιος, pro quibus ὑπίφθονον & ὑπαίτιον ſubſtitui è *Codd. Busb.* & *Hen.* e Vocem Ἀρσακιδῶν inſertam dedi è *Cod. Busb.* f Ἀποκτείνυσιν *Hen* & *Vat.* g Ἀξιοπάθειαν *Busb.* Aliter legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *ſiquidem ſunt etiam natura mutabiles, manſuetudinem itaque ejus caperunt contemnere, indignum putantes ut ſervo ſubjicerentur alieno.* h Illud οὐκ, ut ſenſus conſtaret, inſerui, favente *Epiphanio*, ut videre eſt ex ejus verſione jam allata. Si quis malit ἀπῄξίουν, per me licet. i Νικᾷ τῷ φεύγει *Vat.* forſan pro πάλιν τῷ φεύγει.

a Λέγει

φρατὰν, συμβάλλει τῷ Βονώνῃ, καὶ αὖθις, καὶ Βονώνης εἰς Σελεύκειαν ἀφικνεῖται σὺν [a] ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν. Ἀρτάβανος δὲ πολλῇ τῇ προπομπῇ φόνου ἐγκατάμενος, ὑπὲρ ἐκπλήξεως τῶν Βαρβάρων, ἐπὶ Κτησιφῶντα μετὰ τῆς πλήθους ἀναχωρεῖ· κἀκεῖνος μὲν [b] ἐξελάσας ἤδη [c] Πάρθους. Βονώνης δὲ εἰς Ἀρμενίαν ὀλισθάνει. καὶ καταρχὰς μὲν ἐφίετο τῆς χώρας, καὶ πρὸς Ρωμαίους ἐπρέσβευεν. εἰς δὲ αὖθις Τιβέριος μὲν ἀπεῖπε, πρός τε τὴν ἀναισχύντην καὶ τῶν Πάρθων τὰς ἀπειλάς· ἀναπρεσβεύει γὰρ δὴ πόλεμον ἀναπτερώσων, μηχανὴ δὲ τῷ ἑτέρᾳ βασιλείας ἐσθμίᾳ, καὶ γὰρ ἡ περὶ Νιφάτην διαιτωμένη τῷ Ἀρμενίων Ἀρταβάνῃ προσέθεντο· παραδίδωσιν αὐτὸν Σιλανῷ τῷ τῆς Συρίας ἡγεμονεύοντι. κἀκεῖνος μὲν μετὰ αἰδοῦς τῆς ἐς Ρώμην κομιδῆς ἐν Συρίᾳ παρεφυλάττετο· τὴν δὲ Ἀρμενίαν Ὀρώδῃ δίδωσιν Ἀρτάβανος, ἑνὶ τῶν ἑαυτοῦ παίδων.

ε'. Ἐτελεύτησε δὲ καὶ ὁ τῆς Κομμαγηνῆς [d] βασιλεὺς Ἀντίοχος, [e] διέστη δὲ τὸ πλῆθος πρὸς τοὺς γενναίους, καὶ πρεσβεύουσιν ἀφ' ἑκατέρου μέρους, οἱ μὲν δυνατοὶ μεταβάλλειν τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας εἰς ἐπαρχίαν ἀξιοῦντες, ὁ πλῆθος δὲ βασιλείᾳ χρῆσθαι πάτρια. ᾗ ψηφίζεται ἡ σύγκλητος Γερμανικοῦ πέμψαντος διορθώσασθαι τὰ κατὰ τὴν ἀναστολήν, πρεσβευομένης [f] αὐτῷ τῆς τύχης εὐκαιρίαν τοῦ θανάτου. ᾗ ὁ μὲν γενόμενος [g] κατὰ ἀναστολήν, ᾗ πάντα διορθώσας, ἀπρόοπτα φαρμάκῳ ὑπὸ Πίσωνος, καθὼς ἐν ἄλλοις δεδήλωται.

citu cum Vonone congreditur, eumque superat, ita ut Vonones cum paucis è ſuis equitibus in Seleuciam fugeret. Artabanus autem magna cæde graſſatus in fuſos fugatoſque, quod animis conſternati erant barbari, cum copiis ſuis Ctesiphontem ſe recipit. Et ille quidem jam Parthis imperabat. Vonones autem fuga in Armeniam dilapſus, & ſtatim quidem *ut ea vonerat* regionis imperium affectavit, Romamque legatos miſit: ut vero repulſam paſſus eſt à Tiberio, & propter ipſius ignaviam & Parthi minas (nam per legatos ſe bellum illaturum minatur, via enim alia ad regnum conſervandum nulla erat, nam potentiores Armeniorum Niphatem accolentes Artabano ſe adjunxerunt) ſemet Silano Syriæ præſidi dedidit. Atque ille quidem eum utpote Romæ educatum reveritus apud ſe in Syria aſſervabat: Armeniam autem Orodi uni è filiis ſuis tradit Artabanus.

Vonones ab Artabano fuſus fugatuſque.

Silano Syriæ præſidi ſe tradit.

5. Ea tempeſtate moritur etiam Antiochus Commagenæ rex: & contentio orta eſt inter plebejos & nobiles, ita ut utraque pars legationem Romam mitteret, proceribus quidem regnum in provinciæ formam redigi poſtulantibus, plebe vero patrio more regum imperio ſubjici. quapropter Germanicus ex Senatuſconſulto ad componendam Orientis ſtatum mittitur, fortuna occaſionem quærente illius exitio. Nam cum in Oriente eſſet, & res illic compoſuiſſet, Piſonis *miniſterio* & opera veneno ſublatus eſt; ſicuti alibi memoratum eſt.

ε'. ΚΕΦ. γ'. CAP. IV. IV.

Judæorum contra Pilatum ſeditio. de Chriſto. & quænam acciderunt Paulinæ & Judæis Romæ.

Πιλάτος δὲ, ὁ τῆς Ἰουδαίας ἡγεμών, στρατιὰν ἐκ Καισαρείας ἀγαγὼν, καὶ μεθιδρύσας χειμαδίῳ ὃ Ἱεροσολύμοις, ὅπως καταλύσῃ τοὺς νόμους τῶν Ἰουδαίων, [h] εἰσφέρησι τοῖς ἐκεῖ Καίσαρος, οὐ [i] τοὺς σημαίους τοὺς ὄντας, εἰσαγόμενος εἰς τὴν πόλιν, εἰκόνων ποίησιν ἀπηγορεύοντος ἡμῖν τοῦ νόμου. ᾗ διὰ τοῦτο οἱ πρότερον ἡγεμόνες τοῖς μὴ μετ' τοιούσδε κόσμων σημείαις ἐποιοῦντο εἴσοδον τῇ πόλει. πρῶτος δὲ Πιλάτος, ἀγνοίᾳ τῶν ἀνθρώπων διὰ τὸ νύκτωρ γενέσθαι τὴν εἴσοδον, ἱδρύεται τοῖς εἰκόνας φέρων [k] εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. οἱ δὲ ἐπεὶ ἔγνωσαν τὴν πληθὺν παρῆσαν εἰς Καισάρειαν, ἱκετεύσοντες ὅπως πολλὰς ἡμέρας, ὅπως μεταθέσῃ τὰς εἰκόνων. καὶ μὴ συγχωροῦντος διὰ τὸ [l] εἰς ὕβριν Καίσαρι φέρειν, ἐπεὶ τῇ ὀκτωκαιδεκάτῃ λιπαρεῖν, τῇ ἑξῆς ἡμέραν ὁ ὅπλοις ἀφανῶς ὑπαθροίσας ὁ στρατιωτικὸν, αὐτὸς ὅπως ὁ βῆμα ἦν· ὁ δὲ ὁ ἐφ' ταδίῳ καθεσθέντα, ὅπως ἀπέκρυπτε τὸ ἐφεδρεύοντα στρατόν.

Pllatus autem Judææ prætor, cum exercitum è Samaria eduxiſſet & Hieroſolyma in hyberna tranſtuliſſet, ut Judaïcas leges aboleret, Cæſaris effigiem in militaribus ſignis *depictam* curavit intra urbem inferendam, cum lex imagines habere nos vetet. quam ob cauſam ejus deceſſores prætores ſoliti erant in urbem intrare cum ſignis quæ hujuſmodi carerent ornamentis. ſed Pilatus primus, ignorante populo, quippe noctu facto introitu, illatas imagines Hieroſolymis ſtatuit. Quam rem ubi populus reſcivit, magno agmine Cæſaream profecti ſunt, Pilatumque per multos dies orarunt, ut eas imagines aliò transferre vellet. illoque non concedente, utpote quod ea re Cæſari fieret contumelia, poſtquam illi eum urgere non deſinebant, die ſeptimo, cum milites occulte armaſſet, *ipſe* ſuggeſtum in circo factum conſcendit: quæ res collocatum in inſidiis exercitum tegebat. Cumque

Pilatus Cæſaris effigiem in urbem infert.

Inde oritur tumultus.

a Λόχοις Busb. forſan pro λόχοις. b Ita Hon. & Vat. ἐξωσίλασεν in aliis. c Πάρθων Busb. d Vocem βασιλεὺς reposui è MSS. & Epiphanio. e Διέστη Gall. & Busb. διέστησε Vat. & Hen. f Ita è MSS. αὐτῷ in Editis. g Κατὰ τὴν ἀναστολὴν Vat. h Εἰσφέρησι Busb. & Gall. forſan pro ἰσφέρησι. ipſe, ſenſu ita poſtulante, mutavi εἰσφῆσαι Editorum Aliorumque in εἰσφέρησι. Lambecius (in Commentariorum l. VIII. p. 19.) μεθιδρύσας pro καθιδρύσας reponit, & quæ ſequuntur hoc modo diſtinguit & interpretatur, χειμαδίῳ τοῦ Ἱερ. ἐ. κ. τ. ν. τ. Ἰουδ. εἰσφέρησι, σημαίους οὓς τ. σ. σεσῶσθαι εἰσαγόμενος εἰς τὴν πόλιν· εἰκόνων π. ἀπ. ὑ τ. νόμου, ᾗ δ. τ. ὁ. π. ἡγ. τ. μ. μ. τ. κ. σ. ἐ. ἐ. τ. πόλει· πρῶτος δὲ Π. *Cæterum Pilatus*, Judææ *procurator, exercitum Cæſarea adduxeus, eumque inſidioſe ſtudens cum everſione legum Judaicarum Hieroſolymis hybernatum immittere; utpote imagines Cæſaris, quæ militaribus ſignis adjunctæ erant, in urbem introducens (cum tamen noſtra lege cautum ſit, ne hujuſmodi faciamus imagines, ideoque omnes qui ante eum fuerunt procuratores cum ſignis militaribus abſque tali imaginum ornatu urbem ingreſſi fuerint) primus ille, ignaris omnibus, quia noctu introitus fieret, illatas imagines Hieroſolymis ſtatuit.* i Ita reſcripſi cum Cod. Busb τοῖς σημείοις in Editis Aliiſque. k Ὡς τὰ Ἱεροσόλυμα Busb. l Ita Baſ. Busb. & Hen. à ſecunda manu, quo fere modo τοῦτο ὡς τοὺς πολλοὺς ἀδικεῖν σου οἴεται apud *Platonem*. Διὰ τὸ ὕβριν in Ed. Gen. Διὰ τὸ μὴ εἰς ὕβριν Vat. & Hen. à pr. m. Legi poteſt, Διὰ τὸ ὕβριν Καίσαρος εἰσφέρειν.

a Καὶ

Cumque Judæi eadem rurſus ab eo flagitarent, ſignum militibus dedit, ut eos circumſiſterent, eiſque præſentem mortem minatus eſt, niſi quieti domum diſcederent. At illi humi procumbere, detectiſque cervicibus dicere, ſe longe mori malle, quam ut auderent quidquam contra legum ſapientiam committere. Atque Pilatus, animorum conſtantiam & firmitatem in legibus conſervandis miratus, imagines è veſtigio Hieroſolymis Cæſaream referri juſſit.

Pilatus imagines Cæſaris ſubmovet.

2. Tentavit etiam *Pilatus* aquam derivare Hieroſolyma, idque ſacrarum pecuniarum impenſis, petito fontis capite ducenteſimo ab urbe ſtadio. Sed Judæis diſplicebat quod circa aquam fecerat: coïveruntque hominum multa millia, qui vociferarentur ut ab inſtituto deſiſteret; nonnullis etiam, id quod in turba promiſcua fieri ſolet, convicia & contumelias homini dicentibus. Itaque ille magnum militum numerum habitu Judaïco, qui occultas ſub veſte ſicas ferrent, miſit in locum unde poſſent circundare Judæos; deinde Judæis ut ſe inde reciperent imperavit. Cumque Judæi conviciis eum petere inciperent, ſignum quod convenerat militibus dat: illi vero longe atrocius, quam juſſerat Pilatus, quietos æque ac ſeditioſos caſtigarunt. Iſti autem de pertinacia nihil recedebant: adeo ut, inermibus inclementer acceptis ab armatis eos adorientibus, multi ex illis hoc modo perierint, alii ſaucii diſceſſerint. Atque ita compreſſa eſt *hæc* ſeditio.

Aquam Hieroſolyma inducturus ſeditionem concitat.

Magna Judæorum ſtrages.

3. Eo etiam tempore fuit Jeſus, vir ſapiens, ſi tamen virum eum appellare fas eſt. Fuit enim *mirabilium operum effector, magiſter hominum qui verum cum voluptate accipiunt: multoſque Judæos, multos item † Gentiles ad ſe *pellexit. Hic erat Chriſtus. quem cum Pilatus, ab hominum noſtrorum primis delatum, crucis ſupplicio addixiſſet, eum tamen amare non deſierunt, qui primum amaverant. Apparuit enim eis tertio die redivivus, divinis vatibus & hæc & mille alia de eo miranda effatis. atque ab eo denominata Chriſtianorum natio durat uſque ad hunc diem.

Illuſtre de Jeſu Chriſto teſtimonium.

4. Circa eadem tempora etiam mali quiddam aliud Judæos perturbavit, Romæque accidit ut in fano Iſidis res ageretur, *ſumma* cum turpitudine conjuncta. Primum igitur facinus in Iſiacis commiſſum memorabo, ac tum

Sacra Iſidis fœdantur.

πάλιν δὲ τ̃ Ιουδαίων ἱκετείας χρωμένων, ἀπὸ συνθήματος ἀφεισήσας τὰς φρατιώτας, ἠπείλησ θανάτου ὁπλισθέντι ζημίαν· ἐκ δ̃ ὀξέως, εἰ μὴ παυσάμενοι θορυβεῖν ὅπῃ τὰ οἰκεῖα ἀπίοιεν. οἱ δὲ πρηνεῖς ῥίψαντες ἑαυτούς, καὶ [a] γυμνώσαντες τὰς σφαγὰς, ἡδονῇ [b] δέξασθαι τ̃ θάνατον ἔλεγον, ἢ τολμήσαι τ̃ σοφίαν παραβῆναι τ̃ νόμων. καὶ Πιλάτος, θαυμάσας ὁ ὀχυρὸν αὐτ̃ ὅπῃ φυλακὴ τ̃ νόμων, παραχρῆμα τὰς εἰκόνας ἐκ τ̃ Ιεροσολύμων ἐπανεκόμισεν εἰς Καισάρειαν.

β'. Ὑδάτων δὲ ἐπαγωγὴν ἐς τὰ Ιεροσόλυμα ἔπραξε, δαπάνῃ τ̃ ἱερῶν χρημάτων, ὀκταβῶν τ̃ ἀρχαίου ῥύματος, ὅσον ἀπὸ διακοσίων σταδίων. οἱ δὲ, οὐκ ἠγάπων τοῖς ἀμφὶ τὸ ὕδωρ [c] δρωμένοις, πολλαί τε μυριάδες ἀνθρώπων συνελθόντες κατέβοων αὐτ̃, παύσασθαι τ̃ ὅπῃ τοιούτοις παρθυμένου· τινὲς δὲ καὶ λοιδορίᾳ χρώμενοι [d] ὕβριζον εἰς τ̃ ἄνδρα, οἷα δὴ φιλεῖ πράσσειν ὄμιλος. ὁ δὲ, στολῇ τῇ ἀρείων πολὺ πλῆθος στρατιωτ̃ [e] ἀμπεχόμενον, οἱ ἐφόρουν σικάρεις ὑπὸ τὰς στολὰς, διαπέμψας εἰς ὁ παρελθόντες αὐτούς, αὐτὸς [f] ἐπέλθοιεν ἀναχωρεῖν. τ̃ δὲ ὁρμηκόσιν εἰς τὸ λοιδορεῖν, ἐποδίδωσι τοῖς στρατιώταις ὃ παρεσκεύαστο σημεῖον. οἱ δὲ καὶ πολὺ μειζόνως, ἢ ὡρ ἐπέταξε Πιλάτος, ἐχρῶντο πληγαῖς, τούς τε θορυβοῦντας ἐν ἴσῳ κ μὴ κολάζοντες. οἱ δὲ εἰσέφερον ὅ μαλακὸν ἡδύ, ὥστε ὅπλοις ληφθέντες ὑπ' ἀνδρῶν ἐκ παρασκευῆς ὁπλισμένων, πολλοὶ μ αὐτ̃ ταύτῃ κ ἀπέθανον, οἱ δὲ κ τραυματίαι ἀνεχώρησαν. καὶ ὕτω παύεται ἡ στάσις.

γ'. [g] Γίνε δὲ [h] κατὰ τοῦτον τ̃ χρόνον [i] Ιησοῦς, σοφὸς ἀνὴρ, [k] εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή. ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς, διδάσκαλος ἀνθρώπων [l] τ̃ ἡδονῇ ταληθῆ [m] δεχομένων· κ πολλοὺς μ [n] Ιουδαίους, πολλοὺς δὲ [o] κ τῶν Ελληνικ̃ ἐπηγάγετο. [p] ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν. κ αὐτὸν ἐνδείξει τ̃ πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν, σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου, οὐκ [q] ἐπαύσαντο οἵπερ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες. ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην [r] ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τ̃ θείων προφητ̃ [u] ταῦτά τε κ ἄλλα [x] μυρία θαυμάσια περὶ αὐτ̃ [y] εἰρηκότων. [z] εἰς ἔτι νυν τ̃ Χριστιανῶν [a] ἀπὸ τοῦδε [b] ὠνομασμένων οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον.

δ'. Καὶ ὑπὸ [c] τὸν αὐτὸν χρόνον, ἕτερόν τι δεινὸν ἐθορύβησε τοὺς Ιουδαίους, κ περὶ ὅ ἱερὸν τ̃ Ισιδος ὅ ἐν Ρώμῃ πράξεις αἰσχιστων οὐκ ἀπαλλαγμέναι συντυχάνουσι. κ πρότερον δ τ̃ Ισιακ̃ τολμήματος μνήμην ποιησάμενος, [d] ὅτω μετα-

δοθῶ

[a] Καὶ γυμνώσαντες τὰς σφαγὰς Busb. [b] Ita MSS. δέξασθαι in Edittis. [c] Χαμαὶ in aliquot MSS. [d] Ὑβρίζον Vat. & Hen. 2 pr. m. [e] Ἀμπεχομένου Busb. [f] Ἐπέλθοιεν Busb. [g] Γίνεται δὲ Busb. & MS. Iſidori Peluſiotæ Cæſareus, quod probat Lambecius, ita ut verborum ſenſus ſit, *Fuit porro circa hoc tempus* &c. Sic enim teſtimonium hoc de Chriſto cum præcedente narratione optime ac convenientiſſime connectitur. Tolerari tamen hîc poteſt etiam particula δὲ quia & hæc uſurpatur pro δή. [h] Aliis κατ' ἐκεῖνον τ̃ χρόνον, & κατ̃ τ̃ καιρὸν τοῦτον. [i] Ἰησοῦς τις Euſebio in Hiſt. Eccl. l. 1. c. XI. [k] Verba illa, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή, agnoſcunt noſtri Codd omnes, tam *Latini* quam *Græci*. Itaque Voſſius in Chronol. S c. 17. (quod in uno ejus exemplari Latino deſiderentur) ſine ratione ſuſpicatur ab aliena manu acceſſiſſe. [l] Ita in *pleriſque libris*, & ſic loqui amat Joſephus, ut paulo ſupra, v. 5. & alibi. τ̃ σὺν ἡδονῇ Busb. & Euſeb. in H. E. τ̃ σὺ ἡδονῇ Cedren. omittuntur ab Euſeb. in Dem. Evangel. [m] Δεχομένων Euſeb. in D. E. [n] Τῶν Ιουδαίων in Euſeb. H. E. Niceph. & Suid. probante Iſ. Voſſio. τῶν Ιουδαικῶν Euſeb in D. E. [o] Ita Busb Hen. Vat. Iſidor. Suid. & Zonar. κ Ἑλληνικῶν Baſ. & Euſeb. in D. E. κ ἀπὸ τ̃ Ελλ. Euſeb in H. E. κ ἀπὸ τῶν Ἑλληνισμοῦ Niceph. quod cæteris præfert Iſ. Voſſius. πολλοὺς δὲ κ ἀπὸ Ἑλλήνων ἠράσατο Χριστοῦ Niceph. [p] Sc. ὁ λεγόμενος Χριστός. Sic enim Pilatus dixit, τί ἂν ποιήσω Ιησοῦ τ̃ λεγομένου Χριστοῦ. Hieronymus vertit, & credebatur eſſe Chriſtus, unde, κ ἐπιστεύετο εἶναι Χριστὸς à Joſephi manu fuiſſe exiſtimat Voſſ. [q] Ἐξεπαύσαντο Euſeb. in H. E. quem ſequitur Voſſ. [r] Οἱ τὸ πρῶτον Busb. & Suid. probante Voſſio. [ſ] Ita lego cum Cod Busb. & Euſeb. in H. E. & in D. E. aſſentiente Voſſio. cæteris deeſt αὐτὸν. [t] Vox ἔχων abeſt Euſebio in D. E. [u] Ita Busb. Iſidor. Euſeb. in H. E. & D. E. Ταῦτα δ ἄλλα &c. in Editis Joſephi Aliiſque. ταῦτα κ ἄλλα μαρτυρήσαντων καὶ αὐτῶν θαυμάσια δ εἰρηκότων Cedren. [x] Vocem μυρία omittendum cum nonnullis cenſet Voſſius. qui mox etiam cum illis mutato ordine legit καὶ αὐτῶν θαυμάσια εἰρηκότων. [y] Προειρηκότων ſolus Hen. [z] Ita Busb. Euſeb. in H. E. Niceph. & Zonar. ἄχρι τ̃ νῦν in Editis Joſephi Aliiſque. ἕως εἰς ἔτι νῦν Euſeb. in D. E. [a] Ἀπὸ τοῦδε τ̃ χρόνου ἐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον Euſeb. in D. E. cæteris omiſſis. Verum plura verba in ſuo codice habuiſſe videtur Epiphan. qui vertit, *ſed & in hodiernum Chriſtianorum, qui ab ipſo nuncupati ſunt, & nomen perſeverat & genus.* [b] Ita Hen. & Vat. ὀνομασμένων Aliis. [c] Τὸν δ αὐτὸν Busb. [d] Οὗτος μεταλάβων τ̃ λ. Busb. ὅτου μεταδόντος τ̃ λ. Gall. * Eſt qui vertit *incredibilium*. Sed (ut notavit Lambecius) differentiam eſſe inter παράδοξον & ἄπιστον liquet ex Iſocrate ad Nicoclem· ἐὰν οἷς ὄντα παράδοξα, ἂν ἄπιστα &c. † Omnes Ethnicos, qui in Deum verum non credebant, cujuſcunque fuerint gentis, Judæi Ἕλληνας i. e. Ἑλληνιστὰς vocabant. * Sibi adjunxit, *Epiphan.*

δωῶ τ̃ λόγον ὅτι τὰ ὸ τοῖς Ιυδαίοις γεγονότα. [a] Παυλίνα μὲ τὴν ὅτι Ρώμης τῶν γόνων τε ἀξιώματι [b] τῷ τε καθ' ἑαυτὴν ὑπερηφάνῳ κόσμῳ ἀρετῆς ὅτι μέγα τῶν γῆν τὸ ὄνομα, δυνάμις τε αὐτῇ χρημάτων μὲ, καὶ γενομένα [c] τὴν ὥραν εὐπρεπὴς [d] καὶ τῆς ὥρας ὸ ἧ μάλιστα ἀγαλλονται αἱ γυναῖκες, εἰς τὸ σωφρονεῖν ἀνέκειτο ἡ ὑπερηφάνησις δ' βίῳ. ἐγεγάμητο δὲ Σατορνίνῳ, [e] ᾧ εἰς τὰ πάντα ἀντισυμβαίνων τῶν τῶν αὐτὴν ἀξιολόγων. Ταύτης ἐρᾷ Δέκιος Μοῦνδος, τ̃ τότε ἱππέων ὸ ἀξιώματι μεγάλῳ· [f] καὶ μείζονος γὰρ ὕσης ἢ ὥστε ἀλῶναι δώρεσις, ἀφ' ὸ [g] καὶ πεμφθέντων εἰς πλῆθος [h] τῶν δῶν, ἐξῆπτο μᾶλλον, ὥστε καὶ εἴκοσι μυριάδας δραχμῶν [i] Ατθικῶν αὐτῇ δώσειν ὑπισχνεῖται εὐνῆς μιᾶς. καὶ μηδ' ὡς ἀπικλωμένης, ὑ φέρων τὴν ἀτυχίαν δ' ἔρωτος, ὸ δ' εἰς σιτίων ἀνάτου ἀπημᾶν αὐτῷ καλῶς ἔχειν [k] ὠόμιζεν ὅτι Παυλίνῃ κακῶ δ' κατειληφότος. καὶ ὁ μὲν ἐπεψήφιζέ τε [l] τοιαύτῃ τελευτῇ, καὶ τῷ ὄντι ἠκ [m] ἀπηλλάσσετο. Ιδὶ δὲ Ιδὶ πατρῷος ἀπελευθέρα τῷ Μόνδῳ, παντοίαν ἴδρις κακῶν· [n] ἣ δεινὰς φέρουσα τ̃ νεανίσκῳ [o] τὸ ψήφισμα τ̃ θανεῖν, ὑ γὰρ ἀφανὴς Ιδὶ ἀπολέσθαι, ἀνεγείρει τε αὐτὸν ἀφικομένη ἀφ' λόγου, πίστιν τε Ιδὶ ἐλπίδων πιῶν [p] ὑποχέουσα ὡς ἀφαρπαγησομένων ὁμιλιῶν πρὸς τὸν [q] Παυλίναν αὐτ̃. καὶ δεχομένῳ τὸν ἱκετείαν ἡδονῇ, πέντε μυριάδων δέησιν αὐτ̃ [r] μόνον ἔλεγεν, [s] ὅτι ἀλῶσει τῆς γυναικός. καὶ ἡ μὲν ὅτι τούτοις ἀναγείρασα τὸν νεανίσκον, καὶ τὸ αἰτηθὲν λαβοῦσα ἀργύριον, ὡ ταὶς αὐταὶς ὁδοῖς ἐτέλετο τοῖς πρόσθεν διακονημένοις, ὁρῶσα τῆς γυναικὸς ὃ μηδαμῶς χρημάτων ἁλισκόμενον. ἐνθένδε δ' αὐτὸν θεραπείᾳ τῆς Ισιδος σφόδρα ἐπιτηδείῳ, [t] τεχνάταί τι τοιόνδε. τῶν ἱερέων τινὶ ἀφικομένη [u] ἀφ' λόγων ὅτι πίστεσι μεγάλαις, τὸ δὲ μέγιστον δόσει χρημάτων, τὸ μὲν πρὸν μυριάδων δυοῖν ἡμισείας, λαβόντος δ' ἔκδασιν τ̃ πράγματος ἑτέρᾳ τοσῷδε, ἀφανεῖ τ̃ νεανίσκου ᾧ ἔρωτα αὐτοῖς, κελεύουσα παντοίως [v] ὅτι τὸν πλουτοῦντα τὸν ἄνθρωπον ἀσεβάσαι. ᾧ δ' ὅτι [x] πλήθει τοῦ χρυσίου [y] ἀφαρπαγέντες ἐπιχωροῦντο. καὶ αὐτῶν ὁ γεραίτατος ὡς τὸν Παυλίναν ὠσάμενος, γενομένην εἰσόδων, καταμόνας τε ἀφ' λόγων ἐλθεῖν ἠξίου. καὶ [z] συγχωρηθὲν, πομπὸς ἔλεγεν ἥκειν ἀπὸ τ̃ Ανούβιδος, ἔρωτι αὐτῆς ἁλισκομένου τ̃ Θεῷ, κελεύοντός τε ὡς αὐτὸν ἐλθεῖν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ λόγος ἦν, καὶ τὰς τε φίλας ὑπεκαλλωπίζετο τῇ ὅτι [a] τούτοις ἀξιώσει τ̃ Ανούβιδος, καὶ φράζει τοῖς ἄνδρα, δεῖπνόν

demum orationem convertam ad ea perſequenda quæ apud Judæos evenerunt. Erat Romæ Paulina & natalium dignitate illuſtris, & ob ſtudium quod ipſe virtutis decori impenderat magni nominis, porroque divitiis affluens, & forma egregia, ea etiam ætate qua maxime lætitia geſtiunt mulieres, ac præter cætera vita ad pudicitiam compoſita. Nupta autem erat Saturnino, viro cum ipſa in omnibus quibus eminebat conferendo. Hujus amore correptus eſt Decius Mundus, vir magnæ inter equites *Romanos* dignitatis: qui, cum eam comperiſſet fruſtra muneribus ſolicitari, ut quæ ingentia ab eo miſſa rejecerat, tanto magis amore accendebatur; ita ut ei pro uno concubitu ducenta drachmarum Atticarum millia polliceretur. At cum *ea* nec hiſce animo flecti potuerit, illi, ſe amore deſtitui graviter ferenti, optimum viſum eſt, inedia mortem ſibi conſciſcere propter malum quod ei ex Paulina acciderat. Atque ita quidem ille vitam finire decreverat, nec ei mora quin id continuo faceret. Fuit autem Mundo paterna liberta, Ide nomine, omnium malarum artium perita: quæ, cum ei valde diſpliceret ut juvenis in obſtinato moriendi propoſito perſiſteret, nam palam erat ipſum ſe perditum ire, ad eum veniebat verbiſque afflictum excitabat, fidem ei faciens ſpem ingerendo fore ut Paulinæ complexibus potiretur. Illoque precibus libenter auſcultante, ſubjiciebat, ſibi tantum opus eſſe quinquaginta drachmarum millibus ad expugnandam mulieris pudicitiam. Et illa quidem, cum iſtis juvenis animum erexiſſet, quantumque petierat pecuniæ accepiſſet, alia ipſam aggreditur via, quam ii quorum opera uſus fuerat & miniſterio, quod mulierem videret majorem quam ut pecunia caperetur. Gnara enim eam vehementer addictam eſſe Iſidis cultui, tale quiddam comminiſcitur. Conventis aliquot ex ejus ſacerdotibus, verbiſque ultro citroque habitis, ubi fidem quam maxime ſolennem acceperat, &, quod efficaciſſimum, pecuniam oſtentaverat, in præſens viginti quinque millia, & altera totidem re perfecta, indicat eis amorem juvenis, rogans modis omnibus adniterentur ut ei mulieris copiam facerent. Illi autem, auri vi magna inducti, id facturos recipiunt. & illorum natu maximus propere ſe ad Paulinam contulit, atque intromiſſus petiit ut remotis arbitris cum ea colloqueretur. quo conceſſo, venire ſe ajebat miſſum ab Anubide, Deo quippe illius amore captо, jubenteque ut ad ſe veniret. Illi verba iſta grata erant & optata, ſeque apud familiares ſuas jactabat ob honorem quo eam dignabatur Anubis: marito quoque indicat, condi-

Paulina Romana fraude ſacerdotis Iſidis à Mundo ſtuprata.

Ide patris Mundi liberta.

Anubis Deus.

a Παυλίνα τις legiſſe videtur *Epiphan.* b Τὸν καθ' ἑαυτὴν ὑπερηφάνοντι κόσμῳ ἀρετῆς ἐπὶ μέγα σεμνῦσαν τῷ ὀνόματι· δυνάμις τε in *Editis Aliiſque.* τῷ τε καθ' ἑαυτὴν ὑπερηφάνῳ ἀρετῆς ὡς μέγα σεμνῦσαι· δυνάμις τε *Busb.* unde, quam minimum à veſtigiis vulgatæ lectionis recedendo, reſcripſi, ὃ τῷ καθ' ἑαυτὴν ὑπερηφάνῳ κόσμῳ ἀρετῆς &c. in *Epiphanii* verſione, *majorum dignitate præclara, ſtudio caſtitatis immenſa, honeſtatis opinione perſpicua.* c Τῇ ὄψει *Busb.* & *Gall.* d Καὶ ἡ ἡλικίαις *Zonar.* e Ita cum *Cod. Gall.* nec aliter *Busb.* niſi quod τῷ non agnoſcat. ᾧ εἰς τὰ πάντα ἀντισυμβαίνων ᾧ π. in *Editis Aliiſque.* f Καὶ μείζονα γὰρ ὕσαν ἀλῶναι δώροις *Vat.* & *Hen. à pr. m.* τῇ μείζων γὰρ ἢν ἡ ὥστε ἀλ. in *Editis Aliiſque.* ὃ μείζονος ὕσης ἀλῶναι, *Busb.* omnibus perpenſis reſcripſi, ὃ μείζονος γὰρ ὕσης ἢ ὥστε ἀλ. g Καὶ πεμφθέντων *Busb.* h Ὑποδῦν *Busb.* i Ἀτθικῶν pro αὐτῇ δώσειν habet *Busb.* Vocem Ἀτθικῶν etiam agnoſcit *Zonar.* atque *Epiphanius* vertit, *ut etiam viginti myriadas drachmarum Atticarum ſe daturum pro uno concubitu ſpoponderet.* quibus factum eſt ut non dubitarim Ἀτθικῶν in textum recipere. k Ἐνόμιζεν *Busb.* & *Vat.* l Ita reſcripſi pro τοιούτῳ πολίτῃ. Si quis malit τοιούτῳ πόλει, non repugnabo. m Ἀπηλλάσσετο in *libris* omnibus. n Αὕτη *Busb.* o Ita in *Editis.* τῷ ψηφίσματι in pleriſque *MSS.* p Ὑποχέουσα *Busb.* q *Al.* Παυλίνῳ. r Μόνον *Busb. Hen.* & *Vat.* ſ Ἐπὶ δόσει *Busb.* t Ita cum *Cod. Busb.* & *Epiphanio*, qui vertit, *vafa aliquid machinatur.* τεχνᾶται τοιόνδε in *cæteris.* u Διαλέχθη *Busb.* x Ἡμισείᾳ *Busb.* unde pro ἥμισυ *Editorum* repoſui ἡμισείας. y Ἁπαλίψασ τὸ ἀνθρώπου ασ. *Busb.* z Ita cum *Cod. Busb.* πλησθὲν in *cæteris.* a Θελχθέντος *Zonar.* b Συγχωρηθῆναι *Busb.* c Τοιούτους *Busb.*

cta ſibi cœnam & cubile Anubidis. Ille vero conceſſit, ut qui probe norat pudicitiam uxoris. Itaque it *mulier* in fanum, & cum cœnaviſſet, quo tempore ſomni hora erat, clauſis januis à ſacerdote, intus in Sacrario etiam ablatæ erant lucernæ, nec Mundus, nam illic antea abditus fuerat, ab ejus conſortio aberravit; totamque noctem illi obſequuta eſt, Deum eſſe rata. Cumque ille abiiſſet, priuſquam moverentur ſacerdotes qui inſidias neſciebant, Paulina mane cum veniſſet ad virum, apparitionem Anubidis ei narrat, & propterea etiam apud familiares verbis *quam ampliſſimis* ſeſe extollit. Illi vero partim fidem negabant, rei naturam ſpectantes, partim mirabantur, ut qui non potuerint, id quod æquum, fide indigna judicare, quando ad ejus pudicitiam & nobilitatem reſpiciebant. Tertia autem die poſt facinus patratum Mundus, ipſi obviam factus, "Paulina, inquit, equidem mihi & du-"centa millia ſervaſti, quæ potuiſtis facultati-"bus tuis adjicere, & morem nihilominus meæ "voluntati geſſiſti. nihil vero mea refert, quod "Mundum verborum contumeliis oneraſti; "ſed *magnæ* mihi res ipſa voluptati fuit ſub "Anubidis nomine latitanti." Et is quidem iſta loquutus diſceſſit: illa vero, ut quæ tum primum aliquid de flagitio reſcivit, & veſtem ſibi lacerat, & marito *protinus* indicat omnem inſidiarum turpitudinem, eumque obſecrabat, ut ipſam vindicatum ire non negligeret. Is autem totum negotium imperatori aperit. Atque Tiberius, cum rem omnem, quæſtione de ſacerdotibus habita, probe intellexiſſet, & illos cruci ſuffixit, & Iden exitii illorum cauſam, utpote quæ omnia machinata eſt in mulieris injuriam: inſuper & templum evertit, & Iſidis ſimulachrum in Tiberim fluvium demergi juſſit. Mundum autem exſilio multavit, cauſam ſatis idoneam ratus cur majori pœna non afficeretur, quod amoris vehementia deliquiſſet. Et iſta quidem ſunt, quibus templum Iſidis dehoneſtarunt ſacerdotes. Nunc autem ad ea narranda revertor, quæ per id tempus Judæis Romæ degentibus contigerunt: id quod jam ante facturum recepi.

Tiberius Iſidis ſacerdotes & Iden in crucem agit, Iſidis templum evertit, & Mundum in exſilium ablegat.

V. 5. Erat vir genere Judæus, patria quidem ſua profugus, ut qui accuſaretur quod contra leges fecerat & pœnam *ob maleficia* metueret, in omnibus vero nequam & improbus. Is tum Romæ degens, ſe quidem legis Moſaïcæ interpretem profitebatur, & tribus aliis per omnia ſui ſimilibus in ſocietatem aſcitis, Fulviæ, feminæ nobili, quæ, legem Moſaicam amplexa, ſeſe illis in diſciplinam tradiderat, perſuadent ut purpuram & aurum in templum Hieroſolymitanum mitteret: qui cum ea accepiſſent, in proprios uſus verterunt & profu-

Judæi urbe Roma pulſi ob Fulviam pecunia emunctam.

τε αὐτῇ καὶ εὐνὴν ὃν Ἀνούβιδος εἰσηγγέλθαι. συνεχώρει δ' ἐκεῖνος, ἵν' σωφροσύνῃ ἡ γυναικὸς ἐξεπιτήδμος. χωρεῖ οὖν εἰς τὸ τέμενος, καὶ δειπνήσασα, ὡς ὕπνου καιρὸς ἦν, κλεισθεισῶν τῶν θυρῶν ὑπὸ τῶν ἱερέως, ἔνδον οὐ τοῦ ναοῦ καὶ τὰ λύχνα ἐσπεσῶν ἦν, καὶ ὁ Μόνδος, παρεκέκρυπτο δὲ τῆδε, οὐκ ἡμάρτανεν ὁμιλιῶν τῶν πρὸς αὐτὴν· παντύχιόν τε αὐτοῦ διεκοσμήσαλο, ὑπελήφθη Θεὸν εἶ). καὶ ἀπελθόντος πρῶτον ἡ [a] κίτησιν ἄρξασθαι τῶν ἱερέων, οἱ τ' ὀπίσω λιὼ οὐκ ἤδεσ, [b] ἡ Παυλίνα, ὁρωὶ ὡς τὸν ἄνδρα ἐλθοῦσα, τὴν ὀπιφάνειαν ἐκδιηγεῖται ὃν Ἀνούβιδος, καὶ πρὸς τὰς φίλας [c] ἐκελαμπρύνετο λόγοις τοῖς ἐπ' αὐτοῦ. οἱ δὲ, τὰ μὲν ἠπίστουν εἰς τὴν φύσιν ὃν πράγματος ὁρῶντες· τὰ δ' ὑπὸ θαύματι καθίζαντο, οὐκ ἔχοντες ὡς χρὴ ἄπιστα αὐτὰ κρίνειν, ὁπότε [d] εἰς τὴν σωφροσύνη καὶ ὃ ἀξίωμα ἀπίδοιεν αὐτῆς. τῇ δὲ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν πρᾶξιν ὑπαντιάσας αὐτῷ ὁ Μόνδος, "Παυλίνα, φησὶν, ἀλλά μοι καὶ ἑκοσι μυριάδας δι-"δοῦσα, δυναμένη οἴκῳ πρεπόδεσ τῷ [e] ἑαυτῆς, ἀμοιχο-"νεῖσθαί τε ἐφ' οἷς [f] πρόσκαλούμαι οὐκ ἐνέλιπες. ἀ-"μέντοι εἰς Μόνδον ὕβρει διεχρῶ μηδέν μοι μελῆσαν τῶν "ὀνομάτων, ἀλλὰ τὸ ἐκ τοῦ πράγματος ἡδονῆς, Ἀνούβιον "ὄνομα ἐθέμην ἐμαυτῷ." καὶ ὁ μὲν ἀπῆει ταῦτα εἰπών· ἡ δὲ εἰς ἔννοιαν τότε πρῶτον ἐλθοῦσα ὃν τολμήματος, περιῤῥήγνυταί τε τὴν στολὴν, καὶ τὰνδρὶ δηλώσασα τὸν παντὸς ὑποβολήματος τὸ μέγεθος, ἐδεῖτο μὴ περιιδεῖν φθορᾶς βοηθείας τυγχάνειν. ὁ δὲ τῷ αὐτοκράτορι ἐπισήμηνε τὴν πρᾶξιν. καὶ ὁ Τιβέριος, μαθήσεως ἀκριβῶς αὐτῷ γενομένης ἐξετάσει τῶν ἱερέων, ἐκείνους τε ἀνεταύρωσε, καὶ τὴν Ἰδην ὀλέθρῳ γενομένην αἰτίαν, καὶ τὰ πάντα ἐφ' ὕβρει σκευθεῖσαν ὑ γυναικός· τόν τε ναὸν καθεῖλε, καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἰσιδος εἰς [g] Θύβεριν ποταμὸν ἐκέλευσεν ἐμβαλεῖν. [h] Μόνδῳ δὲ φυγῆς ἐπέμψεν, [i] κώλυμα τοῦ μὴ μείζονος κολάζειν, τὸ μετὰ ἔρατος αὐτῷ ἡμαρτῆσθαι τὰ ἡμαρτημένα, ἡγησάμενος. καὶ τοὺμὲν περὶ τὸ ἱερὸν ὑ Ἰσιδος τοῖς ἱερεῦσιν ὑβρισμένα, τοιαῦτα εἶχε. ἐπάγομαι δὲ ὅτι τῷ ἀφήγησιν τὸν ὸν Ῥώμῃ Ἰουδαίοις χρῆν τοῦτον τὸν χρόνον συντυχόντων, ὡς μοι καὶ [k] προεισήμηνεν ὁ λόγος.

ε'. [l] Ἦν ἀνὴρ Ἰουδαῖος, φυγὰς μὲν ὑπὸ αὐτοῦ, κατηγορίας τε παραβάσεως [m] νόμων ὧν δίκη τιμωρίας ὑπ' αὐτοῖς, πονηρὸς δὲ εἰς τὰ πάντα. [n] ὃς δὴ τότε ὢν τῇ Ῥώμῃ διατρίβων, προσεποιεῖτο μὲν ἐξηγεῖσθαι σοφίαν νόμων τῶν Μωϋσέως, προσαποσάμενος τε πρεῖς ἄνδρας εἰς τὰ πάντα [o] ὁμοιοτρόπους, τούτοις ὑποβαλόμενος [o] Φυλβίαν, τὴν ἐν ἀξιώματι γυναικῶν ὃν νομίμοις προσεληλυθυῖαν τοῖς Ἰουδαϊκοῖς, πείθουσι πορφύραν [p] ὃν χρυσίον εἰς τὸ [q] ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερὸν διαπέμψαι· [r] ὃν λαβόντες, ὅτι χρείας τοῖς οἰκείοις ἀναλώμασιν αὐτὰ

ε'.

a Κατέσω *Vat.* & *Hen. à pr. m.* Immo vero (inquit *Petitus* in *Arrianadv. ἀνιδότως*, tom. IV. p. 196.) ſurreriſſe jam oportuerat, ut aperirent ei diſceſſuro fores. Adeo ut, cum moris illis fuerit ſummo mane Deam ſalutare, quas *ſalutationes* etiam *excitationes* appellabant, (ut conſtat ex *Arnobio*, l. VII.) non dubitem quin hanc *excitationem* appellet *Joſephus* κίνησιν, & locus hoc modo reddendus ſit, *cumque ille abiiſſet, antequam ſacerdotes doli conſcii excitationem canere cœpiſſent.* Verum ipſe ſimplici verborum ſenſu retento, malui cum V. Cl. *J. Clerico* (in *Heſiodum*, p. 136) voculam οὐκ ante ἤδεσαν inſerere. b Ita *Busb.* Παυλῖνα φησὶ ὡς τὸν in *Editis Aliiſque.* c Ἀπελαμπρύνετο *Hen.* & *Vat.* d Illud εἰς ſupplevi è *Cod. Busb.* e Σωτῆς *Busb.* nolui tamen in textum reponere, quòd *Budæus* exempla quamplurima afferat ἑαυτοῦ poſiti pro σεαυτοῦ. f Προσκαλύμενος *Busb.* g *Al.* Θεμέσιν. h Μόνδῳ *Busb.* i Κώλυμα ὃ μείζονος κολάσεως *Busb.* k Προεισήμηνεν habet *Busb.* l Τῶν poſt νόμων addit *Busb.* m Καὶ δίκαιον *Busb.* n Ὁμοιοτρόπους *Vat.* o Φλωΐαν paſſim *Hen.* & *Vat.* p Καὶ τὸ χρυσὸν *Busb.* q Vocula ἐν abeſt pleriſque *MSS.* r Καὶ λαβόντες, ἀνάλωμα τοῦτο ἐπὶ χρείαις οἰκείαις ποιοῦνται· ἐ ὁ Τιβέριος ζώντα μὲν ὃν Σατυρίνον ὃ τ' Φυλβίαν ἀνδρὸς ἱππικοῦ ζώντος καλλίπαν τὸ Ἰουδαϊκὸν τ' Ῥώμης ἀπελθεῖν *Busb.*

a Ita

αὐτὰ ποιῆσῃ), ἐφ' ὅσῳ καὶ τὸ σῶστον ἡ αἴτησις ἐφάανντο. καὶ ὁ Τιβέριος, ἐπεσημαίνει γὰρ αὐτὸν φίλος ὢν Σατορνῖνος ὁ Φυλβίας ἀνὴρ [a]ὑπεσκήψει ὁ γυναικός, κελεύει πᾶν ὅ Ἰουδαϊκὸν τῆς Ῥώμης [b]ἀπελαθῆναι. οἱ δὲ ὕπατοι, πεντακισχιλίους [c]ἀνθρώπων ἐξ αὐτῶν στρατολογήσαντες, ἔπεμψαν εἰς Σαρδὼ τὴν νῆσον· πλείους δὲ κόλασιν μὴ θέλοντας στρατεύεσθαι, ἀφῆκαν τῶν πατρίων νόμων. καὶ [d]οἱ μέν, ἀφ' ἁμαρτίαν τοσούτων ἀνδρῶν, ἠλαύνοντο τῆς πόλεως.

derunt; quem in finem ea etiam ab initio poſtulaverant. Quo fit ut Tiberius, ei quippe rem indicaverat quo amico utebatur Saturninus Fulviæ maritus ex uxoris inſtigatione, juberet cunctos Judæos Roma pelli. Ex quibus conſules delectu habito quatuor millia militum in Sardiniam inſulam miſerunt: plurimos etiam, qui ut ſervarent patria inſtituta militiam detrectarunt, pœnis affecerunt. Atque ita, propter quatuor hominum nequitiam, Judæi ejecti ſunt è civitate.

ΚΕΦ. ε'.

Ὡς ἐθορύβησαν οἱ Σαμαρεῖς, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀπώλεσε Πιλάτος. ὡς κατηγορεῖται ὁ Πιλάτος, οἷά τε Οὐιτελλίῳ πεπραγμένα ἀφ' ἑαυτοῦ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ Παρθυαίοις.

CAP. V.

Quomodo tumultuabantur Samaritani, multoſque ex illis occidit Pilatus. utque Pilatus accuſatur, & quæ geſta erant à Vitellio apud Judæos & Parthos.

Ὅτι δὲ ἀπήλαυνε θορύβου καὶ ὁ Σαμαρέων ἔθνος. συγχέει γὰρ αὐτοὺς ἀνὴρ οὐ ὀλίγῳ τὸ ψεῦδος [e]πιθέμενος, [f]καὶ ἐφ' ἡδονῇ ὁ πλῆθος τυγχάζων τὰ πάντα, κελεύων ὅτι τὸ Γαριζεὶν ὄρος αὐτῷ συνελθεῖν, ὃ [g]ἁγιώτατόν τε αὐτοῖς ὀρῶν ὑπάρχειν, ἰσχυρίζετό τε [h]παραγενομένοις δείξειν τὰ ἱερὰ σκεύη τῆδε κατορωρυγμένα, [i]Μωϋσέως [k]τῆδε αὐτῷ ποιησαμένου κατάθεσιν. οἱ δὲ οὐδὲν ὅπλοις τι ἦσαν, πιθανὸν ἡγούμενοι τὸν λόγον, καὶ καθίσαντες ἔν τινι κώμῃ, Τιραθαβᾶ λέγεται, παρελάμβανον τοὺς ὑπισυλλεγομένους, ὡς μεγάλῳ πλήθει τῷ ἀνάβασιν εἰς τὸ ὄρος ποιησόμενοι. φθάνει δὲ Πιλάτος τὴν ἄνοδον αὐτῶν προκαταλαβόμενος [l]ἱππέων τε πομπῇ καὶ ὁπλιτῶν, οἳ συμβαλόντες τοῖς ἐν τῇ κώμῃ προσπεσοῦσιν, ἀφῆκαν τὰς μὲν ἔκτεινον, τοὺς δὲ εἰς φυγὴν τρέπουσι, ζωγρίᾳ τε πολλοὺς ἦγον, ὧν τοὺς κορυφαιοτάτους καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς φεύγουσι δυνατωτάτους ἔκτεινε Πιλάτος.

Interea ne Samaritani quidem tumultu caruerunt. Concitat enim eos vir *quidam*, qui mentiri pro nihilo ducebat & omnia ad ineundam à plebe gratiam faciebat; jubens ut ſecum montem Garizim conſcenderent, montium apud eos ſanctitatis opinione celeberrimum, illiſque aſſeverabat, ſe oſtenſurum ipſis, ubi eò pervenirent, ſacra vaſa à Moyſe iſtic defoſſa atque recondita. Illi vero, quæ diceret veriſimilia eſſe credentes, *ſtatim* arma ſumpſerunt; & in vico quodam Tirathaba nomine conſedentes ſibi adjungebant quotquot ſeſe ad illos aggregarent, ut magno agmine montem aſcenderent. Sed Pilatus prior viam, qua iretur, occupat equitibus quos miſerat & peditibus: qui congreſſi cum illis qui in urbem convenerant, primo conflictu alios occiderunt, alios in fugam verterunt, & multos etiam captivos abduxerunt, quorum præcipuos, & potentiſſimos eorum quos in fuga ceperant, interfecit Pilatus.

Seditio Samaritana.

Seditioſi à Pilato fuſi fugatique.

Β'. Καταλύσαντος δὲ τὴν τοῦδε τὴν θορύβου, Σαμαρέων ἡ βουλὴ πρὸς Οὐιτέλλιον ὑπατικὸν ἴασιν ἄνδρα Συρίας τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντα, καὶ Πιλάτου κατηγόρουν ἐπὶ τῇ σφαγῇ τῶν ἀπολωλότων. οὐ γὰρ ἐπὶ ἀποστάσει Ῥωμαίων, ἀλλ' ἐπὶ ἀσφαλείᾳ τῆς Πιλάτου ὕβρεως, [m]εἰς τὸ Τιραθαβᾶ πρὸς αὐτοὺς γενέσθαι. καὶ Οὐιτέλλιος, Μάρκελλον τὸν αὐτοῦ φίλον ἐκπέμψας ἐπιμελητὴν τοῖς Ἰουδαίοις γενησόμενον, Πιλάτον [n]ἐκέλευσεν ἐπὶ Ῥώμης ἀπιέναι, πρὸς ἃ κατηγορεῖν Ἰουδαῖοι ὁ δικάζοντα τὸν αὐτοκράτορα. καὶ Πιλᾶτος, δέκατον ἔτος ἄρξας ἐπὶ Ἰουδαίας, εἰς Ῥώμην ἠπείγετο, τοῖς Οὐιτελλίου πειθόμενος ἐπιτάγμασιν, [p]οὐκ ὀκνήσων ἀντιπράττειν. πρὶν δὲ ἢ τὴν Ῥώμην προσσχεῖν αὐτὸν, φθάνει Τιβέριος μεταστάς.

2. Sedato autem hoc Samaritanorum tumultu, ſenatus *eorum* mittunt ad Vitellium, virum conſularem & Syriæ præſidem, atque Pilatum cædis eorum qui interiêre accuſabant. non enim ut à Romanis deſciſcerent, ſed ut tutum à Pilati injuriis perfugium haberent, in Tirabatha ſeſe recepiſſe *dicebant*. Tum Vitellius, Marcello amico ſuo ad res Judæorum procurandos miſſo, Pilatum juſſit Romam proficiſci, ad objecta à Judæis *crimina* coram imperatore reſponſurum. Ita Pilatus, decem annis in Judææ provincia exactis, Romam properabat, Vitellii mandatis, quibus nihil contradicere audebat, obſequutus. At priuſquam Romam appelleret, deceſſit Tiberius.

Pilatus cædis accuſatus apud Vitellium & Romam miſſus.

Tiberius moritur.

ς'. Γ'. Οὐιτέλλιος δὲ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀφικόμενος, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἀνῆλθε, καὶ ἦν αὐτοῖς ἑορτὴ· Πάσχα δὲ καλεῖται. δεχθεὶς δὲ μεγαλοπρεπῶς Οὐιτέλλιος, τὰ τέλη τῶν ὠνουμένων χερσὶν ἀνῆκεν εἰς τὸ πᾶν τοῖς [q]ζώσιν καὶ οἰκοῦσι, καὶ τὴν στολὴν ὁ ἀρχιερέως, καὶ τὰ πάντα αὐτῆς κόσμον συνεχώρησεν ἐν τῷ ἱερῷ κείμενον ἐπὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἔχειν τὸν ἐπιμέ-

VI.

3. Vitellius autem in Judæam profectus, Hieroſolyma aſcendit, ea tempeſtate, qua feſtum ageretur quod Paſcha appellatur. Cumque à Judæis magnifice exceptus fuiſſet Vitellius, vectigal fructuum venalium Hieroſolymitanis in univerſum remiſit, & ſtolam pontificis cum omni ejus ornatu paſſus eſt in templo,

Vitellius ab Hieroſolymitanis magnifice excipitur. Ejus erga Judæos liberalitas.

a Ita cum *Cod. Vat.* ὑπεσκήψει perperam in *cæteris*. *b* Ἀπελθεῖν *Busb.* *c* Ἀνδρας ἐξ αὐτῶν *Busb.* ἀνθρώπους in *MS.* quo uſus eſt *Petitus*. *d* Καὶ οἱ μὲν δὴ ἀφ' *Busb.* *e* Aliquid amplius in ſuo codice habuiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *vir quidam mentiri pro nihilo ducens, Caphedon nomine*. *f* Καθ' ἡδονὴν *Busb.* *g* Ἁγιώτατον αὐτοῖς *Busb.* *h* Ita cum *Cod. Busb.* παραγενομένους in *cæteris*. *i* Ita etiam apud *Epiphanium* & *Zonaram*. Verum Ὀζίου malit Cl. *Relandus* in *Diſſert.* de *monte Garizim*, p. 155. & *Diſſert. ſecunda de Nummis Samaritanis*, p. 45. & ex *Chronico Samaritano* recitat traditionem de arca & vaſis ſacris juſſu Dei in monte Garizim reconditis ſub pontificatu Oziæ, cujus mentio fit 1 *Chron.* c. 6. v. 6. quam hiſtoriam aliter narratam videre eſt, 2 *Macc.* c. 2. v. 4. id quod me monuit Cl. *Lowthius*. *k* Ἐκεῖ *Busb.* *l* Πέμψας ἱππεῖς καὶ ὁπλίτας *Busb.* *m* Εἰς τὴν κώμην Τιραθαβᾶ *Busb.* *n* Ἐκέλευσεν *Busb.* & *Zonar.* *o* Διηγήσοντα *Busb.* & *Hen. à pr. m.* *p* Οὐκ ἀντερουμένων *Gall.* *q* Ταύτῃ *Busb.*

a Forſan

plo, ut olim, à ſacerdotibus adſervari. ſed eo tempore in Antonia, quæ turris eſt ita nuncupata, depoſita erat hujuſmodi de cauſa. Pontificum quidam Hyrcanus, ejus nominis primus, (nam plures erant eo nomine appellati) cum turrim in vicinia templi exſtruxiſſet, illic maxima ex parte vitam agebat, & ſtolam, quæ in ejus cuſtodia erat, eo quod ſibi ſoli licebat eam induere, ibi depoſitam habebat, quandocunque privata veſte reſumpta in urbem iret. idemque filii ipſius eorumque filii facere conſueverunt. Herodes autem, regnum adeptus, & turrim hanc, loco opportuno ſitam, magno ſumptu inſtruxit, Antoniæ nomine ei indito ex Antonio qui ipſi erat amicus, & ſtolam, ita ut ibi reperta eſt, apud ſe retinuit; ratus populum ea de re nihil novi contra ſe moliturum. Deinceps vero ſimiliter ac Herodes faciebat Archelaus, filius ejus, qui ei in imperio ſucceſſit: cujus regnum cum Romani ſibimet aſſumpſiſſent, nacti ſunt ſtolam pontificiam, in domo ex lapide conſtructa repoſitam, ſacerdotum cuſtodumque ærarii ſigillo obſignatam, caſtelli præfecto quotidie eo in loco lucernam accendente. Septem vero ante feſtum diebus illis ab arcis præfecto tradebatur: cumque ea *purificata uſus fuiſſet pontifex, die proxima poſt ſolennitatem rurſus eam in domum reponebat, ubi antea condita erat. idque quotannis fiebat, tribus feſtis & jejunii die. Vitellius autem facit ut *ſtola*, prout mos patrius ferebat, ſervaretur, dato arcis præfecto in mandatis, ut nec inquireret in locum ubi reconderetur, nec ad diem attenderet quo eâ uti oporteret. Cumque iſta feciſſet ut à gente gratiam iniret, & Joſepho pontifici, cui etiam Caiaphæ nomen fuit, ſacerdotium abrogaſſet, Jonatham Anani pontificis filium in ejus locum ſubſtituit, ac deinde Antiochiam reverſus eſt.

Stola pontificia in turri Antoniæ olim depoſita.

Caiaphas pontifex in locum Jonathæ ſubſtitutus.

4. Tunc etiam Tiberius ad Vitellium literas mittit, cum mandatis ut amicitiam pangeret cum Artabano Parthorum rege. Eum enim territabat, quod inimicus eſſet & Armeniam occupaſſet, ne majora *imperio* damna inferret; eaque ſolum lege ejus amicitiæ credendum eſſe *monet*, ſi obſides illi traderentur, præcipue vero Artabani filius. Cum autem iſta Tiberius ad Vitellium ſcriberet, ille ingentis pecuniæ largitione Iberorum & Albanorum regibus perſuadet, ut ſine mora Artabano

Res à Vitellio geſtæ contra Artabanum.

λειαν, καθότι καὶ πρότερον [a]ἐν αὐτοῖς ἐξουσία. τότε δὲ ἐν τῇ Ἀντωνίᾳ, φρούριον δ' ἔστιν ὕστερος λεγόμενον, ἡ ἀπόθεσις αὐτῆς ἦν, ἀφ' τοιαύτης αἰτίας. ὁ [b]ἱερεὺς τῆς Ὑρκανὸς, πολλῶν δὲ ὄντων οἱ τόδε ἐκαλοῦντο τὸ ὄνομα, ὁ πρῶτος, ἐπεὶ πλησίον τῷ ἱερῷ βίαν κατασκευασάμενος, ἐν ταύτῃ τὰ πολλὰ τοῦ βίου διαιταν εἶχεν [b]καὶ τοῦ στολοῦ, φύλαξ δὲ ἦν αὐτῆς, ἀφ' ὃ [c]καὶ μόνῳ συγχεχωρῆσθαι ἐσθῆτος ἰδίας τὴν ἐξουσίαν, [d]ταύτην ἔχων ἀποκειμένην, ὁπότε εἰς τὴν πόλιν κατιών, ἀναλαμβάνοι τὴν ἰδιωτικήν. καὶ οἱ τοῦ ἐκείνου υἱεῖς αὐτὴν ταῦτα πρᾶσσειν ἐπετήδευον, καὶ τέκνα ἐκείνων. Ἡρῴδης δὲ βασιλεύσας, τοῦ τε βίαν ταύτην, ἐν ὀπιτηδείῳ κειμένην, κατασκευάσας πολυτελῶς, Ἀντωνίαν καλεῖ [e]ὄνομα, τῷ Ἀντωνίῳ φίλῳ· ὢν, καὶ τοῦ στολοῦ ὥσπερ καταλαμβάνει τήνδε κειμένην κατεῖχεν, πεύσων εἰ νεωτερεῖν ἐπ' αὐτῷ [g]τῷ λαῷ. δῆθεν δὲ ἔπρασσεν ὁμοίως τῷ Ἡρῴδῃ, καὶ ὁ ὀπίσω βασιλεὺς Ἀρχέλαος υἱὸς ὤν· ἣν Ῥωμαῖοι παραδεξάμενοι τὴν ἀρχὴν, ἐκράτουν τε στολῆς ἣν ἀρχιερέως, ἀποκειμένης ἐν οἴκῳ [h]λίθου οἰκοδομηθέντι ὑπὸ σφραγῖδι [i]τῶν τε ἱερέων καὶ τῶν γαζοφυλάκων, ἣν φρουάρχης ὁ ἐφ' ἡμέραν ἑκάστην λύχνον [k]ἅπτοντος. [l]ἐπεὶ δὲ ἡμέραις πρὸ τῆς ἑορτῆς, ἀπεδίδοτο αὐτοῖς ὑπὸ ἣν φρουάρχου· καὶ ἁγνισθείσῃ χρησάμενος ὁ ἀρχιερεὺς μιᾷ μίαν τῆς ἑορτῆς ἡμέραν, ἀπετίθετο αὖθις εἰς τὸν οἶκον, [m]ἦν ἔκειθεν πρότερον. καὶ τοῦτο ἐπράσσετο τρισὶν ἑορταῖς ἑκάστου [n]ἔτους καὶ τῇ νηστείᾳ. Οὐιτέλλιος δὲ ὅτι ὃν ἡμετέρῳ πατρίῳ ποιεῖ τὸ στολοῦ, ἦτε κείσοιτο μὴ πολυπραγμονεῖν ὅπισθεν ἢ φρουράρχῳ, καὶ ὁπότε δέοι χρῆσθαι· καὶ ταῦτα πράξας [o]ὅτι εὐσεβείας ἕνεκα, καὶ τὸν ἀρχιερέα Ἰώσηπον [p]τὸν καὶ Καϊάφαν ὀπισθόμβωνον ἀπαλλάξας τὸν ἱερωσύνης, Ἰωνάθην καθίστησιν Ἀνάνου ἐν ἀρχιερέως υἱόν. ἐπ' Ἀντιοχείας δ' αὖθις ἐποιεῖτο τὴν ὁδόν.

δ'. Πέμπει δὲ καὶ Τιβέριος ὡς Οὐιτέλλιον γράμματα, κελεύων αὐτῷ πρόσασθαι φιλίαν πρὸς Ἀρτάβανον Πάρθων βασιλέα. ἐφόβει γὰρ αὐτὸν ἐχθρὸς ὢν, καὶ Ἀρμενίαν παρεσπασμένος, μὴ ὅτι πλέον κακουργῇ· [q]πιστεύειν δὲ τῇ φιλίᾳ [r]μόνως ὁμήρων αὐτῷ διδομένων, μάλιστα δὲ τοῦ Ἀρταβάνου υἱέως. ταῦτα δὲ γράφων Τιβέριος πρὸς Οὐιτέλλιον, [s]μεγάλων δόσεσι χρημάτων πείθει καὶ Ἰβήρων καὶ Ἀλβανῶν βασιλέα πολεμεῖν Ἀρταβάνῳ [t]μηδὲν ὑποδιάσαι.

a Forſan ἀρχιερεῦσιν legendum. b Codicem *Epiphanii* uno commate auctiorem fuiſſe ſuſpicor. vertit enim barbare, *in loco templi vicino tabernaculum conſtruxerat, & ibi ex maxima parte degebat, ubi etiam ſtolam pontificalem habuit, ac cuſtos ejus exſtabat, propterea quod eam ſoli licebat induere quando intrabat templum: caterum quando in civitatem privatis indumentis utebatur* &c. Unde locus hoc modo refingi poteſt, ὃν τὸν τοῦ ναοῦ ἐν ταύτῃ εἶχεν ἀποκειμένην, φύλαξ δὲ ἦν αὐτῆς, ἀφ' τὸ μόνῳ συγχεχωρῆσθαι ἐσθῆτος τὴν ἐξουσίαν, ἐπότε εἰσίοι εἰς τὸν ναὸν, ἐπότε δ' εἰς τὴν πόλιν κατ. c Καὶ μόνῳ ἐφοίτα ἐσθῆτι αὐτῶν, ταύτην εἶχεν ἀποκ. Busb. d Ita Busb. ταύτῃ in cæteris. e Ὀνόματι Ἀντωνίᾳ φ. Busb. quo modo forſan Epiphan. qui vertit, *& Antoniam ex nomine Antonii, qui ei amicus erat.* f Ita Busb. & Euſeb. κατεῖχεν, πεύσων δὲ, ἐὰν in Editis Aliiſque. g Τὸν λαὸν ἀφ' ἑαυτοῦ· ἐπράσσετ' δ' ὁμοίως Busb. τὸν λαὸν ἐπράσσετο δ' ὁμοίως Gall. τὸν λαὸν δ' αὐτῶν. ἐπράσσετ' δ' ὁμοίως Euſeb. in Dem. Evangel l. 8. p. 399. h Λίθου addidi è Codd. MSS. Epiphanio, & Euſebio. i Τῶν ἀρχιερέων malit Petitus. Paulo aliter Epiphan. qui vertit, *ſub ſigillo ſane pontificum & gazophylacis habebatur, à quo & cætera templi ornamenta & candelabrum quoque ſervabatur, quod tantum per dies feſtos ad uſum pontificum tradebatur. Tranſacta vero feſtivitate iterum in loco proprio reponenda reddebatur, & per tres unique feſtivitates ſingulis quibuſque annis & per jejunia dabatur atque reddebatur.* Obſervandum itaque *Epiphanium* non legiſſe ἐπτὰ ἡμέρας πρὸ τῆς ἑορτῆς, ſed tantum ἡμέρας τῆς ἑορτῆς, neque item agnoſcere τὸ ἁγνισθείσῃ. k Ἀνέπτωτος Busb. l Credibile eſt inquit Petitus (in *Animadv.* ἀνεπιδότοις, tom. IV. pag. 116.) non ſeptimo ante feſtum die, ſed pridie tantum feſti petitam fuiſſe ſtolam: unde reſcribendum cenſeo, ἔστω δὲ ἡμέρᾳ πρὸ τῆς ἑορτῆς. m Ita cum Cod. Busb. καὶ ἀστέρου. τοῦτο ἐπράσσετο τρισὶν ἑορταῖς. in Editis Aliiſque. n Iterum cum Cod. Busb. τῷ τοῦ νηστείου in Editis. τῇ τῶν νηστείων Vat. & Hen. à pr. m. ſi quis malit κατὰ τοῦ νηστείου, non repugnabo. Ex his intelligimus quibus diebus pontifex indutus eſſet ἀρχιερατικῷ στολῷ pontificium ornatum: nempe tribus illis Feſtis ſolennibus, *Paſchatis* ſcilicet, *Pentecoſtes*, & *Scenopegiæ*, itemque die *jejunii*, quam diem *Propitiationum* nominant. Videſis *Bonfrerium* in *Leviticum*, p. 648. & *Petitum* in *Animadv.* ἀνεπιδότοις, tom. 4. p. 96. o Vocula ὅτι abeſt quibuſdam *MSS.* p Ita *Busb. Epiphan. Euſeb.* & *Zonar.* Ἰώσηπον Καϊάφαν in *cæteris.* q Πιστεύσειν τε *Busb.* forſan rectius. r Ita *Baſ. Busb.* & *Hen.* μόνος in *cæteris.* quod bene ferri poteſt. ſ Ita cum *Cod. Busb.* μεγάλως in *Editis.* t Sic *Busb. Epiphan.* & *Tacitus* in *Annalium* l. 6. c. 33. Ἀλανῶν in *Editis Aliiſque.* u Μὴ ὑποδιάσαι *Busb.*

* Nam non niſi ea luſtrata, ut quæ penes impuros alienigenas fuiſſet, utebatur ſummus Pontifex.

a Ita

διάσαι. ⓐ δὲ αὐτοὶ μὲν ἀντεῖχον, [a]Σκύθας δέ, δόσιν αὐτοῖς διδόντες ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ τὰς ὁδοὺς [b]τὰς Κασπίας ἀνοίξαντες, ἐπάγουσι τῷ Ἀρταβάνῳ. καὶ ἦν Ἀρμενία ἀφῃρημένη αὖθις, καὶ πληθείσης πολέμων τῆς Παρθυαίων γῆς, οἵτε ἄριστοι τῶν τῇδε ἐκτείνοντο ἀνδρῶν, ἀνάστατά τε ἦν αὐτοῖς τὰ πάντα, καὶ τοῦ βασιλέως ὁ υἱὸς ἐκ τύπων τῶν μαχῶν [c]ἔπεσε μετὰ πολλῶν μυριάδων. καὶ αὐτῷ ⓑ πατέρα Ἀρτάβανον [d]Οὐιτέλλιος, πομπῇ χρημάτων εἰς τε συγγενεῖς [e]καὶ φίλους τοὺς ἐκείνου γενομένῃ, [f]ἐμέλλησε μὲν κτείνειν ἀφ' ὧν τὰ δῶρα εἰλήφοτων. [g]αἰσθανόμενος δὲ τὸν ὕπουλον ἀφυκτον ὄντα, ἀφ' ὧν πολλῶν καὶ τῶν πρώτων ἀνδρῶν συνεστᾶναι [h]μὴ ἀνέχεσθαι τὸ ὑπὲρ τέρας ἐλθεῖν, καὶ νομίζων καὶ ὁπόσον αὐτῷ καθαρῶς συνῄσθετο, καὶ τοὺς ἤδη ἀφῃρημένον ὑπὲρ ἄλλου τινὸς εὐνοίας προσποιεῖσθαι, ἢ πέρας αὐτῷ γενομένης [i]μεταπέμψασθαι πρὸς τοὺς προαφεστηκότας, ὑπὲρ τῶν ἄνω [k]σατραπειῶν ἔσπευδεν αὐτόν. καὶ πολλῷ μετὰ ταῦτα χρόνῳ ἀθροίσας [l]Δαῶν τε καὶ Σακῶν, καὶ πολεμήσας τοὺς ἀνθεστηκότας, κατέσχε τοῦ ἀρχείου.

ε'. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Τιβέριος ἠξίου φιλίαν αὐτῷ γενέσθαι πρὸς [m]Ἀρτάβανον. ἐπεὶ δὲ κἀκεῖνος [n]προκληθεὶς, [o]ἀσμένως ἐδέχετο [p]περὶ [q]αὐτῶν λόγον, ὑπὲρ [r]Εὐφράτην παρῆσαν, ὅ, τε Ἀρτάβανος καὶ ὁ Οὐιτέλλιος· καὶ ζεύξεως δὲ πλαμῶν γενομένης, καὶ ὁ μεσαίτατον [s]γεφύρας ἑκάτερος [t]περὶ [u]αὐτὸν. καὶ λόγων αὐτοῖς [v]συμβατικῶν γενομένων, Ἡρῴδης ὁ τετράρχης εἱστίασεν αὐτούς, καὶ μέσον [w]πόροις σκηνὴν ὑπερμεγάθους καὶ πόρῳ πολυτελῆ. καὶ Ἀρτάβανος μετὰ δὲ πολὺ πέμπει Τιβερίῳ ὅμηρον Δαρεῖον [x]υἱὸν μὲν πολλῶν δώρων, ἐν οἷς καὶ ἄνδρα ἐπιδεικνὺς ὁ μέγεθος, Ἰουδαῖον ὄντα γένος [y]Ἐλεάζαρον ὄνομα, [z]ὃς διὰ ὁ μέγεθος Γίγας ἐπεκαλεῖτο. ὑπὲρ τούτοις Οὐιτέλλιος μὲν ἐπ' Ἀντιοχείας ἦλθεν, Ἀρτάβανος δὲ ὑπὲρ [a]Βαβυλωνίας. Ἡρῴδης δὲ, βουλόμενος δι' αὐτοῦ πρώτου γενέσθαι πύστιν Καίσαρι τῶν ὁμήρων τῆς λήψεως, ἐκπέμπει [b]γραμματοφόρους, τὰ πάντα ἀκριβῶς γράψας εἰς ἐπιστολήν, καὶ μηδὲν ὑπολιπόμενος ὑπὲρ μηνύσεως ὧν ὑπῆρχεν. [c]πρὸς Οὐιτέλλιον δὲ ἐπιπεμφθεισῶν ἐπιστολῶν, καὶ τοῦ Καίσαρος ἐπισημήναντος πρὸς αὐτὸν ὡς δῆλα αὐτῷ γένοιτο, πρότερον πύστιν περὶ αὐτοῦ Ἡρῴδου προσδεξάμενος, παραχθεὶς ὁ Οὐιτέλλιος μεγάλως, καὶ πεπονθέναι τι μεῖζον ἢ ἐπέταττεν ὑπολαμβάνων, ἄδηλον τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἐκρυπτεν ὀργήν, μέχρι δὴ καὶ μετῆλθε, Γαΐου τὴν ἀρχὴν παραληφότος.

ς'. Τότε δὲ καὶ Φίλιππος, Ἡρῴδου δὲ τοῦ ἀδελφὸς, τελευτᾷ τὸν βίον, [d]εἰκοστῷ μὲ ἑαυτῷ [e]τοῦ Τιβερίου

bellum inferrent. At illi quidem huic repugnabant, Scythas vero, data illis facultate per provincias ſuas itineris faciundi, pyliſque Caſpiis patefactis, immiſerunt in Artabanum. Quo facto & Armeniam denuo Parthi amiſerunt, *Armeniam amiſsum Parthi.* belloque per terram illorum pervadente, nobiliſſimi quique ejus gentis ceciderunt, regioque tota *ferro flammaque* vaſtata erat, atq; alicubi inter pugnandum filius regis cecidit cum multis copiarum millibus. Porro in eo fere erat Vitellius ut patrem quidem illius Artabanum, pecuniam ad cognatos ejus & amicos mittendo, perimeret, ope illorum qui munera acceperant. Ille vero cum intelligeret ſe inſidias effugere non poſſe, quod neceſſe erat ut quæ à multis viriſque primariis factæ eſſent ex illorum ſententia ſuccederent: cumque numerum iniret eorum qui ſibi adhærere profiterentur, & cogitaret etiam pleroſque ex illis *largitione* corruptos doloſe ſimulare benevolentiam, aut ſi periculum eorum faceret ad eos qui prius deſciverant tranſituros eſſe, *fuga* incolumis evaſit ad ſuperiores ſatrapias. Ac poſtea ex Dahis & Sacis magno coacto exercitu, *Artabanus à Dahis & Sacis in imperium reſtitutus.* & debellatis inimicis, imperium occupabat.

5. Iſtis auditis Tiberius juſſit ut Artabanus *Amicitiam cum Artabano juſſu Tiberii inita.* ſibi amicitia adjungeretur. Poſtquam autem ille invitatus ſermonem de ſe habitum lubenter accepit, ad Euphratem pervenerunt rex & Vitellius; junctoque fluvio in medio ponte obviam inter ſe facti ſunt, cum ſuis uterque ſatellitibus. Et cum de fœdere conveniſſent, Herodes tetrarcha convivio eos excepit, in medio ubi tranſiretur magnis ſumptibus erecto tentorio. Et non multo poſt Artabanus miſit Tiberio filium Darium obſidem cum multis *Artabanus Darium filium Tiberio dat obſidem.* muneribus: in quibus vir erat ſeptem cubitorum proceritate *ſpectandus*, genere Judæus, Eleazarus nomine, qui ex magnitudine Gigas cognominatus eſt. Poſt hæc Vitellius Antiochiam reverſus eſt, Artabanus in Babyloniam. Herodes autem, volens ut ipſe primus Cæſari nunciaret de impetratis obſidibus, tabellarios mittit cum literis, in quibus ſingula accurate perſcripſerat, adeo ut nihil reliqui eſſet quod ſignificaret legatus. Quo factum eſt, cum ipſe etiam miſiſſet literas, eique reſcripſiſſet Cæſar, ſe omnia, ut qui ex Herode ea prius inaudiviſſet, *jam ante* reſciviſſe, ut Vitellius vehemen- *Vitellius Herodi tetrarchæ infenſus.* ter perturbatus, ratuſque ſe graviorem, quam re vera erat, paſſum eſſe injuriam, iram in animo occultam gereret, uſque dum vindictam ſumeret, Cajo imperium adepto.

6. Tunc etiam Philippus, qui Herodis fra- *Philippus Herodis tetrarchæ frater diem obit.* ter erat, vita deceſſit, anno quidem Tiberii principatus

a Ita lego cum *Epiphanii* libris, & ex auctoritate *Taciti*, qui dicit, *Hiberos locorum potentes Caſpia via Sarmatas* [*Scytharum gentem*] *in Armenios raptim effudiſſe.* Αλανὸς aut Αλᾶνὲς in *Græcis Joſephi.* *b* Sic *Busb.* τὰ Κασπίας & mox πλειθείσης in *Editis Aliiſque.* *c* Ἐπέσε *Vat.* & *Hen. à pr. m.* dein μὲ ποσῶ *ſp.* Paulo aliter legiſſe viſus eſt *Epiphanius*, qui vertit, *atque ita devaſtatur Armenia, omniſque terra Parthorum hoſtibus impletur & cladibus. nam primi eorum paſſim ubique perimuntur, turbis & luctu cuncta complentur. filius etiam ipſius imperatoris in ea pugna perimitur cum exercitu numeroſo, nam multæ myriades ibi defecere Parthorum.* *d* Οὐιτέλλιος δὲ πομπῇ *Vat.* & *Hen. à pr. m.* *e* Voculam τοὺς ante ἐκείνου omittit *Gen.* *f* Ἐμέλλησε *Busb. Hen.* & *Vat.* *g* Αἰσθόμενος *Busb.* *h* Ita *Busb. Hen. Gall.* & *Vat.* δὴ ἀνεῖχε in *Editis.* *i* Ita *Hen.* & *Busb.* μεταπέμψεσθαι *Baſ.* μεταπέμψασθαι *Gen.* quod ſane interpretamentum vocis μεταπεμψάμενος, ut conſtat ex *Scholiis in Thucydidem*, p. 53. n. 26. *Edit Oxon.* *k* Sic & *Epiphan.* σατιῶν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* σατῶν *Busb.* *l* Δαιῶν *Busb Vat.* & *Hen. à pr. m.* incertum quid legerit *Epiphan.* *m* Forſan προσκληθεὶς legendum. *n* Non, ut putavit *Joſephus*, ſub Tiberio, ſed ſub Cajo factum fuiſſe, ex *Suetonio* & *Dione* apparet. *Uſſerius* ad *A. M.* 4040. Confer *Baſnagium* in *Annalibus Eccleſ.* p. 489. *o* Ita *Busb.* αὐτῶν in *cæteris.* *p* Ἀντὶ τοῦ *Busb.* *q* Ita *Busb.* συμβατικῶν in *reliquis.* *r* Λαίζαρον juxta *Epiphanii* libros. *ſ* Ita *Busb.* & *Epiphan.* ἀφ' μέντοι τὸ μέγεθος γίγας ἐπεκαλεῖτο in *cæteris.* *t* Sic *Busb.* atque ita lego v. 39. πίσιν utroque loco in *Editis Aliiſque.* *u* Γεφυρογραφίαν *Busb.* *x* Πρὸς Οὐιτέλλιον *Hen. à pr. m.* *y* Ita in *Græcis omnibus* & *Zonara.* εἰκοστῷ καὶ δευτέρῳ ἑαυτοῦ ex *Epiphanii* libris emendant *Scaliger* & *Petavius.* Ἐκάτῳ ἑαυτοῦ legendum eſſe contendit *Chr. Noldius* in *Hiſtoria Idumæa*, p. 277 & 278. Videſis *Langium* de *Annis Chriſti*, p. 349. & *Baſnagium* in *Annalibus Politico-Eccl.* p. 445. *z* Καὶ τοῦ *Vat.* & *Hen. à pr. m.*

principatus vigeſimo, poſtquam vero ipſe præfuiſſet Trachonitidi & Gaulanitidi atque etiam
Philippi elogium. Batanææ, anno trigeſimo ſeptimo. Vir ſuapte natura moderatus erga ſubditos, quietique ingenii; nam omnem vitam in ſua ditione agebat. Quoties autem domo progrederetur, cum paucis delectis incedebat, atque in ſolio ſedens unde jus diceret, quod dum iter faceret ſubſequebatur, ſi quis obviam factus ejus ope & auxilio egeret, ſine mora & dilatione quà occurſus erat poſito throno, in eo *ſublimis* ſedens cauſam cognoſcebat; & ſontes pœnis afficiebat, aut iniquis criminibus irretitos ſolvebat. Diem obit ſupremum in Juliade, atque illatus in monumentum, quod jam ante ſibi conſtruxerat, magnifice ſepultus eſt. Ejus autem principatum, nam ſine *liberis deceſſit, cum ſibi accepiſſet Tiberius, eum provinciæ Syriæ attribuit: tributa tamen quæ in Tetrarchia illius colligerentur, juſſit in eadem adſervari.

ἀρχῆς, ἡγησάμενος δὲ αὐτὸς ἐπὶ ᾗ τεσσαρακοστὸν ἔτος τραχωνίτιδος καὶ [a] Γαυλανίτιδος, καὶ τῆς Βαταναίων ἔθνους πρὸς αὐτοῖς. μέτριον δὲ ὁ οἷς ἦρχεν ἐπιδεικνύμενος τὸ τρόπον καὶ ἀπραγμονα· διαιταν μὲν γὰρ τὸ πᾶν ὁ τὴν γῆν τὴν ὑποτελῆ ἐποιεῖτο. πορεύεσθαι δ' ἦσαν αὐτοῦ ὀλίγοις τοῖς ἐπιλέκτοις, καὶ τὸν θρόνον εἰς ὃν κρίνειν καθιζόμενος ὁ ταῖς ὁδοῖς ἑπόμενος, ὁπότε τις ὑπαντιάσας ὁ χρεία γένοιτο αὐτοῦ βοηθεῖν, ὤδει εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' ὅσα τὸν ὀξέως ἰδρύσεως τὸν θρόνον ἢ καὶ τύχοι γενομένης, καθιζόμενος ἐκρᾶτο· καὶ τιμωρίας τε ἐπετίμα τοῖς ἀλῶσιν, καὶ ἀφίει τὰς ἀδίκους ὁ ἐγκλήματα γενομένας. τελευτᾷ δ' ὁ Ἰουλιάδι, καὶ αὐτὸν κομισθέντος ὅπι τὸ μνημεῖον, ὃ ἔτι πρότερον ᾠκοδόμησεν αὐτὸς, ταφαὶ λίνου) πολυτελεῖς. τὴν δ' ἀρχὴν, ὃν μὲν καταλείπει παῖδας, Τιβέριος μὲν Ἀγρίππα, πρεσβυτέρᾳ ἐπαρχίας ποιεῖται τὴν Σύρων. τὰς μέντοι φόρους ἐκέλευσε συλλεγομένους [b] ἐν τῇ τετραρχίᾳ ἐκείνου γενομένῃ καταπίπτειν.

VII. CAP. VI.

Herodes tetrarcha bellum movet contra Arabum regem, & profligatur: deque morte Joannis Baptiſtæ. Quo modo Vitellius Hieroſolyma aſcendit: nonnullaque de Agrippa, & Herodis magni poſteris.

Diſſidium inter Aretam & Herodem. SUB id autem tempus inter ſe diſſidebant Aretas rex Petrææ & Herodes, hujuſmodi de cauſa. Herodes tetrarcha uxorem duxerat Aretæ filiam, & cum ea jam longiuſcule vixerat. Cum autem Romam proficiſceretur, divertit ad fratrem, non tamen ex eadem matre, Herodem. nam Herodes ex Simonis pontificis filia natus erat. Ac Herodiadis hujus uxoris amore captus, quæ filia erat Ariſtobuli, utriuſque illorum fratris, Agrippæque magni ſoror, auſus eſt cum ea de nuptiis ſermones ſerere. Cui cum non diſplicerent, convenit inter eos, illam in ejus domum conceſſuram ſtatim atque ipſe Roma rediiſſet: inſuper pactum erat ut Aretæ filiam ejiceret. Atque ille quidem Romam advehitur, poſtquam iſta pepigiſſet. Ubi autem reverteretur, rebus Romæ perfectis, quarum gratia profectus eſt, uxor ejus, fama eorum quæ Herodiadi pactus fuerat ad ipſam perlata, antequam eam ille cuncta reſciviſſe intelligeret, mitti petiit Machæruntem, *caſtellum* in confinio ditionis Herodis & Aretæ ſitum, de ſuo conſilio nihil *ei* indicans. Atque Herodes mittendam curavit, ne quidem ſuſpicans mulieri quidquam innotuiſſe. Illa vero, (nam aliquandiu ante miſerat ad Machæruntem, tunc in patris ſui ditione & poteſtate) omnibus ad iter ineundum ab Aretæ præfecto paratis, eò per-

ζ.

ΚΕΦ. ς'.

Πόλεμος Ηρώδῃ τῷ τετράρχῃ πρὸς Ἀρέταν καὶ τὸν Ἀραβίων βασιλέα, ἐξ ἧπερ· ἔθει τε δὴ φανάτῳ δὴ Βαπτιστῇ Ἰωάννῃ. ὡς Οὐιτέλλιος εἰς Ἱεροσόλυμα ἀνήει· καί τινα περὶ Ἀγρίππα, καὶ τὸν Ηρώδῃ δὴ μεγάλῃ ἀπογόνων.

ΕΝ τούτῳ δὲ στασιάζουσιν Ἀρέτας τε ὁ [c] Πετραίων βασιλεὺς καὶ Ηρῴδης, ἀφ' τοιαύτῃ αἰτίας. Ηρῴδης ὁ τετράρχης γαμεῖ τὴν Ἀρέτα θυγατέρα, καὶ συνὴν χρόνον ἤδη πολύν. πορευόμενος δ' ὅτι Ῥώμης, καταβὰς παρὰ τὸν [d] Ηρῴδην ἀδελφὸν ὅτος ὐχ ὁμομήτριον· ὁν γὰρ τὸν Σίμωνος δὲ ἀρχιερέως θυγατρὸς Ηρῴδης ἐγένετο. [e] ἐρασθεὶς δὲ Ηρωδιάδος τῆς τότε γυναικὸς, θυγατρὸς δὲ μὲν Αριστοβούλου, καὶ ὅτος ἀδελφὸς αὐτοῦ, Αγρίππου δὲ [f] ἀδελφὴ τὸν μεγάλου, τολμᾷ λόγων ἄπτεσθαι περὶ γάμων. καὶ δεξαμένης, συνθήκαι γίνονται μετοικίσασθαι πρὸς αὐτὸν ὁπότε ἐπὶ Ῥώμης παραγένοιτο. μὲν δὲ ὁ ταῖς συνθήκαις, ὥστε καὶ δὲ Ἀρέτα τὴν θυγατέρα ἐκβαλεῖν. καὶ ὁ μὲν εἰς τὴν Ῥώμην ἔπλει, ζῶντα συνθέμενος. ἐπεὶ δὲ ἐπανεχώρει διαπραξάμενος ὁ τῇ Ῥώμῃ ἐφ' ἅπερ ἔσταλτο, ἡ γυνὴ, [g] πύστεως αὐτῇ τῶν πρὸς τὸν Ηρῴδαν συνθηκῶν γενομένης, πρὶν [h] ἔκπυστος αὐτοῦ γενέσθαι τὰ πάντα ἐκμαθοῦσα, κελεύει πέμπειν αὐτὸν ὅτι Μαχαιροῦντος· μεθόριον δὲ ὅτι τῆς τε Ἀρέτα καὶ Ηρῴδου ἀρχῆς· γνώμην ὐκ ἐκφαίνουσα τὴν ἑαυτῆς. καὶ Ηρῴδης ἐξέπεμπε, μηδὲν ἠσθῆσθαι τὸν ἄνθρωπον προσδοκῶν. ἡ δὲ, προαπέστειλε γὰρ ὐκ πλείονος εἰς τὴν Μαχαιροῦντα, [i] τότε πατρὶ αὐτῆς ἐπιτελῆ, πάντων εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ἡτοιμασμένων ἐπὶ τῇ γραπτῇ Ἀρέτα, παρὰ τοῦ,

[a] Alibi Γαυλωνίτιδος, & forſan rectius. Vide *Cellarium* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 13. p. 385. Eſt qui malit Αὐρανίτιδος. [b] Ἐν τῇ τετραρχίᾳ τῇ ἐκείνου *Vat. & Busb.* [c] Πετραίων βασιλεὺς *Euſeb.* Ἀρεθᾶν βασιλεὺς *Niceph.* [d] Cui etiam nomen Philippus. Immo veriſimum (ut inquit *Grotius* ad *Matt.* c. 14 v. 3) credo inter Herodis Magni filios, qui novem fuere, duos appellatos fuiſſe *Philippos*: ſed horum alterum, qui natus erat ex Simonis pontificis filia, dictum fuiſſe *Philippum Herodem*, quomodo & iſte de quo hæc narratur hiſtoria *Antipater* aut *Antipas Herodes* dicebatur; atque iſto additamento *Philippum* hunc *minorem* diſtinctum ab altero *majore*, qui Trachonitidis fuit tetrarcha. Neque duos in tot liberûm numero dictos fuiſſe Philippos magis mirum videri debet, quam duos itidem eodem in numero dictos *Antipatros*: nam *Antipatri* & *Antipæ* idem eſt nomen. Videſis *Chr. Arnoldum* in *Hiſtoria Idumæa*, p. 201, 202, 203, 204. & p. 214, 215. *Montacutium* in *Originibus Eccl.* tom. 1. part. 2. p. 56, 57, 58. *Baſnagium* in *Annalibus Politico-Eccl.* tom. 1. p. 446. & *Noriſium* in *Paræneſi ad J. Harduinum*, p. 65. [e] Clarius aliquanto *Zonaras*, ἐρασθεὶς δὲ Ηρωδιάδος τῆς δὲ ἀδελφῆς γυναικὸς, θυγατρὸς Ἀριστοβούλου δὲ ἀδελφῆς αὐτῶν, ἀδελφῆς δὲ τοῦ μεγάλου Ἀγρίππα. [f] Ita *Hen. & Gall.* ἀδελφῆ *Busb.* ἀδελφῆς in *Editis.* [g] Vide ſupra p. 803. v. 34. [h] Male in *libris* nonnullis ἔκπυστος. [i] Τῶν πατρὶ *Busb. & Hen.* * *Filiis* non *liberis* vertendum cenſet *Cellarius* (in *Diſſert. de Joanne B.* p. 385.) quia hereditatis cauſa dixit, ſive cur Tiberius ejus provinciam Syriæ adjecerit. Sed quid ita, ſi Herodias alterius Herodis Philippi fuerit uxor.

Herodes tetrarcha Herodiadem Herodis Philippi, fratris ejus, uxorem ducit.

a Ita

παρῶν, καὶ [a] ἀφορμᾶται εἰς τὸν Ἀραβίαν κομιδῇ τῶν στρατηγῶν ὀξὺ ἀγγελοῦντα, παρῶν τε ὡς τὸν πατέρα ἦν τάχος, καὶ αὐτοῦ τὸν Ἡρῴδου ἀγνοίαν ἔφραζε. [aa] ὁ δὲ ἀρχὴν ἔχθρας ταύτην ποιησάμενος, ὅτε τι ὅρων ἐν τῇ γῇ τῇ [b] Γαμαλίτιδι, καὶ δυνάμεως ἑκατέρῳ συλλεγείσης, εἰς πόλεμον [c] καθίστανται, στρατηγοὺς ἀπεστάλκοτες ἀνθ' ἑαυτῶν. καὶ μάχης γενομένης, διεφθάρη πᾶς ὁ Ἡρῴδου στρατὸς, προδοσίας αὐτοῦ γενομένης ὑπ' ἀνδρῶν φυγάδων, οἳ ὄντες ἐκ τῆς Φιλίππου τετραρχίας Ἡρῴδῃ συνεστράτευον. ταῦτα Ἡρῴδης γράφει πρὸς Τιβέριον. ὁ δὲ, ὀργῇ φέρων τὴν Ἀρέτα ἐπιχείρησιν, γράφει πρὸς Οὐιτέλλιον, πόλεμον ἐξενεγκεῖν, καὶ ἢ τοῦτον ζωὸν ἐλόντα [d] ἀναγαγεῖν δεδεμένον, ἢ τετμημένης πέμψειν τὴν κεφαλὴν ἐπ' αὐτόν. καὶ Τιβέριος μὲν ταῦτα προέσεσθαι ἐπέστελλε τῷ κατὰ Συρίαν στρατηγῷ.

venit, atque inde in Arabiam properat ab uno præfecto ad alium advecta, & quam celerrime ad patrem venit, ipsique Herodis voluntatem aperuit. Inde autem ab eo inimicitiarum facto initio, accedente de finibus agri Gamalitici contentione, postquam utrique erant copiæ conscriptæ bellum inter eos conflatum est, qui vicem suam legatos suos miserunt. Commissoque prœlio, Herodes victus est & omnis ejus exercitus cæsus, quippe proditus à quibusdam profugis, qui cum essent ex Philippi tetrarchia merebant Herodis stipendia. Hæc Herodes Tiberio per literas significat. Ille vero, indigne ferens id quod aggressus est Aretas, scribit Vitellio, ut ei bellum inferat, & aut vivum captum in vinculis adducat, aut occisi caput ad ipsum mittat. Atque Syriæ quidem prætori, ut ista ageret, in mandatis dedit Tiberius.

Aretas Herodis exercitum cædit.

Tiberius Vitellio scribit ut Aretæ bellum inferat.

β'. Τισὶ δὲ τῶν Ἰουδαίων ἐδόκει ὀλωλέναι τὸν Ἡρῴδου στρατὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ μάλα δικαίως τιμωμένου κατὰ τοῦ Ἰωάννου [e] τοῦ ἐπικαλουμένου Βαπτιστοῦ. κτείνει γὰρ τοῦτον Ἡρῴδης, ἀγαθὸν ἄνδρα, [f] καὶ τοὺς Ἰουδαίους κελεύοντα, ἀρετὴν ἐπασκοῦντας, καὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους δικαιοσύνῃ καὶ πρὸς τὸν Θεὸν εὐσεβείᾳ χρωμένους, βαπτισμῷ συνιέναι. οὕτω γὰρ καὶ τὸ βάπτισιν ἀποδεκτὸν αὐτοῦ φανεῖσθαι, μὴ ἐπί τινων ἁμαρτάδων παραιτήσει χρωμένων, ἀλλ' ἐφ' ἁγνείᾳ τοῦ σώματος, [g] ἅτε δὴ καὶ τῆς ψυχῆς δικαιοσύνῃ προεκκεκαθαρμένης. καὶ τῶν ἄλλων συρρεφομένων, καὶ γὰρ [h] ἥδιστα ἐπὶ πλεῖστον τῇ ἀκροάσει τῶν λόγων ἐκίνουν Ἡρῴδης ὁ ἐπὶ τοσόνδε πιθανὸν αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις μὴ [i] ἐπί τισι ἀποστάσει τινὶ [k] φέρῃ, πάντα γὰρ [l] ἐῴκεσαν συμβουλῇ τῇ ἐκείνου πρᾶξοντες, πολὺ κρεῖττον ἡγεῖται, πρίν τι νεώτερον [m] ἐξ αὐτοῦ γενέσθαι, [n] προλαβὼν ἀναιρεῖν, ἢ μεταβολῆς γενομένης εἰς τὰ πράγματα ἐμπεσὼν μεταγνῶναι. καὶ ὁ μὲν, ὑποψίᾳ τῇ Ἡρῴδου, δέσμιος εἰς [o] Μαχαιροῦντα πεμφθεὶς, τὸ προειρημένον φρούριον, ταύτῃ κτείνυται· τοῖς δὲ Ἰουδαίοις δόξαν ὅτι τιμωρίᾳ τῇ ἐκείνου [o] ὅλεθρον ἐπὶ τῷ στρατεύματι γενέσθαι, τοῦ Θεοῦ κακῶς Ἡρῴδῃ θέλοντος.

2. Erant autem quidam è Judæis qui existimarent, Dei ira periisse exercitum Herodis, qui justas ob interfectum Joannem, cognomento Baptistam, pœnas dabat. Hunc enim Herodes necari jussit, cum esset vir bonus, Judæosque ad virtutis studium excitaret, præcipiens ut juste quidem inter se, erga Deum autem pie agentes ad lavacrum accederent. Deo enim ita acceptum iri lavacrum *ajebat*, cum eo non ad expiationem criminum uterentur, sed ad corporis munditiem, utpote mentibus jam ante per justitiam purificatis. Cumque multi ad eum undique confluerent (hujusmodi enim sermonibus mirum in modum elati erant) Herodes veritus ne tanta hominis auctoritas subditos ad defectionem impelleret (videbantur enim omnia de consilio ejus facturi esse) satius esse duxit, priusquam novi aliquid ex illo oriretur, illum è medio tollere, quam ut mutatione rerum facta, ipse in discrimen adductus pœnitentiam ageret. Atque ille quidem ob hanc Herodis suspicionem in vincula conjectus, missusque ad castellum Machæruntem, cujus supra meminimus, ibidem cæsus est: Judæi vero persuasum habebant in ultionem necis ejus deletum esse exercitum, Deo propterea Herodi infenso.

Joannes Baptista ab Herode necatus.

γ'. Οὐιτέλλιος δὲ παρασκευασάμενος ὡς εἰς πόλεμον τὸν πρὸς Ἀρέταν δυσὶ τάγμασιν ὁπλιτῶν, ὅσοι τε περὶ αὐτὰ ψιλοὶ καὶ ἱππεῖς συμμαχίσοντες ἀπὸ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις βασιλεῶν ἀγόμενος, ὅτι τῆς Πέτρας ἠπείγετο, καὶ ἦλθε Πτολεμαΐδα. ὁρμηθεὶς δ' αὐτοῦ διὰ τῆς Ἰουδαίων ἄγειν σὺν στρατῷ, ἀναπαύσαντες ἄνδρες οἱ πρῶτοι παρητοῦντο διὰ τὸν τῆς χώρας ὅρον. ἦν γὰρ αὐτοῖς ἔθος πάτριον, προσορᾶν εἰκόνας εἰς αὐτὸν φερομένας. πολλὰς δ' εἶναι σημαίας ὅτι-χειμένας. καὶ πεισθεὶς μεταβαλέ τι τῆς γνώμης τὸ ὅτι τοιούτοις προβουλεῦσαι, καὶ διὰ τὸ μεγάλου

3. Vitellius autem cum se accinxisset quasi ad bellum Aretæ inferendum, assumptis duabus legionibus, & quotquot circa illas erant levis armaturæ milites equitesque à sociis regibus missos secum ducens, Petram versus properabat, & Ptolemaïdem pervenit. Cumque vellet per Judæam cum exercitu transire, ei obviam facti viri primarii deprecabantur iter per *ipsorum* regionem: neque enim sui moris esse pati simulachra per eam ferri. multa autem esse *simulachra* in signis. Atque ille exoratus & mutavit quam sibi istiusmodi de rebus proposuit sententiam, cumque per magnam planitiem

Vitellius in Aretam movet.

a Ita cum *Cod. Busb.* & *Epiphan.* ἀφορμᾶτο in *Editis Aliisque* pro ἀφωρμᾶτο ut puto. aa Nisi dicamus nominativum pro genitivo absoluto more Attico poni, rectius forsan, οἱ δὲ ἀρ. ἐ. τοιοῦτο ποιησάμενοι. b Γαμαλιτικῇ *Gall.* Γαμαλικῇ juxta *Epiphanii* libros. c Iterum cum *Cod. Busb.* καθίστανται in *cæteris.* d Ἀγαγεῖν *Busb.* e Τοῦ καλουμένου *Euseb.* in *Hist. Eccl.* f Ita cum *Cod. Busb.* & *Zonara.* nec aliter in *Eusebii Edit. nuperis.* nisi quod ἐπασκοῦσι pro ἐπασκοῦντας habeant. ἢ τ. I. κ. αἰ. ἐπασκοῦσι, & dein χωρίοις in cæteris *Josephi* & *Eusebii* libris, ut & apud *Nicephorum.* g Οὕτω γὰρ δὴ τῷ *Gall. Euseb.* & *Niceph.* Verum *T. Faber* malit αὐτὸ δὴ τὸ ψ. Vide *Epist.* 44. p. 133. h Ἡδέσθησαν ἐπὶ πλεῖστον *mirifice delectabantur,* in *Eusebii* libris. i Ἐπί τισιν *Busb. Vat.* & *Hen. à pr. m.* k Ita *Busb. Gall. Niceph.* & *Zonar.* φέρειν in *Editis Aliisque.* l Ἐοίκεσαν *Busb. Vat.* & *Hen. à pr. m.* m Ὑπ' αὐτοῦ *Euseb.* & *Niceph.* n Ita cum *Eusebii* & *Nicephori* libris. προλαβὼν ἀπλῶν, ἢ μεταβολῆς γενομένης, μὴ εἰς τὰ πρ. in *Zonaræ* & *Josephi* libris, tam *Editis* quam *MSS.* o Τοῖς ἢ Ἰουδαίοις δόξα ἐπὶ τ. τ. ἰ. τ. ὄλεθρον ἢ στρατῷ γενέσθ, ἢ Θεῷ κακῶσαι Ἡρῴδην θέλοντος *Busb.* atque ita *Zonaras,* nisi quod habeat δόξαν pro δόξα.

a Ita

Vitellius honorifice ab Hieroſolymitanis excipitur.

planitiem copias ire juſſiſſet, & ipſe cum Herode tetrarcha atque amicis aſcendit Hieroſolyma, Deo, in feſto Judæis patrio quod inſtabat, ſacrificaturus. Quo tempore cum adfuiſſet, & honorifice à Judæorum populo excipe-retur,illic quidem triduum manſit, atq; interim Jonatham pontificatu abdicavit,& fratrem ejus Theophilum in eo collocavit: illic vero quarto poſtquam venerat die, cum literas, quæ Tiberii obitum ſignificarent, accepiſſet, populum juramento adegit ut Cajo faverent. Quin & milites ex itinere revocatos in ſua quemque hiberna dimiſit, quod non amplius ei eadem ac antea belli gerendi poteſtas eſſet, rerum ſumma ad Cajum delata. Fertur etiam Aretam, augurio acto quamprimum expeditionis Vitellii nuncium acceperit, dixiſſe; fieri non poſſe, ut iſte exercitus Petram adiret, brevi enim moriturum eſſe ducem, vel qui belligerare juſſiſſet, vel qui illius conſilio morem gerere properaret, vel eum contra quem paratus eſſet exercitus. Et quidem Vitellius Antiochiam ſe recepit. Agrippa autem Ariſtobuli filius, anno antequam Tiberius moreretur, Romam proficiſcitur, de re quadam cum imperatore tranſacturus, ſimulac poteſtas primum ei data eſſet. Volo itaque fuſius aliquanto & uberius agere de Herode, deque illius ſatu ortis diſſeminatiſque: & quia magni refert ad hiſtoriam illos percenſere, argumentoque eſt *certiſſimo* numen eſſe *aliquod*, quod nihil profit numeroſa ſoboles, neque ullà potentia quæ in hominibus dominatur, abſque pietate erga Deum: ſi quidem intra centum annos contigerit, ut Herodis poſteri, qui ſane permulti erant, fere omnes interierint. Accedit quod humano generi documento ſit, illorum perſpectam habere infelicitatem: præſertim ubi de Agrippa narrationem fecero, viro admiratione digniſſimo, qui ex vita privata, & præter omnium quibus notus erat exſpectationem, ad tantæ poteſtatis faſtigium provectus erat. Illorum quidem jam antea mentionem feci, nunc vero de illis agam accurate.

Herodis progenies ex Mariamne.

4. Herodi magno ex Mariamne Hyrcani filia natæ ſunt duæ filiæ. Altera quidem Salampſio, quæ nupſit Phaſaëlo conſobrino ſuo Phaſaëli filio fratris Herodis, dante illam patre: Cypros vero *altera* Antipatro & ipſa nupſit conſobrino, Herodis nepoti ex ſorore Salome. Et Phaſaëlus ex Salampſione genuit quinque liberos, Antipatrum, Herodem, Alexandrum, & filias Alexandram ac Cypron, quæ nupſit Agrippæ Ariſtobuli filio. Alexandram vero duxit quidem Timius Cyprius, vir nobilis, cujus in matrimonio ſine liberis defuncta eſt: Cypros vero Agrippæ duos filios peperit, & tres filias, Berenicen, Mariamnen, Druſillam. filii autem Agrippa & Druſus dicti ſunt. Ex his Druſus ante quam pubeſceret diem obit. Horum autem pater Agrippa cum aliis etiam

πεδίον κελεύσας χωρεῖν τὸ στρατόπεδον, αὐτὸς τε μετὰ Ἡρώδου τοῦ τετράρχου καὶ τῶν φίλων εἰς Ἱεροσόλυμα ἀνῆει, θύσων τῷ Θεῷ, ἑορτῆς πατρίου τοῖς Ἰουδαίοις ἐνεστηκυίας. εἰς ἣν ἀπαντήσας καὶ δεχθεὶς ὑπὸ τοῦ τῶν Ἰουδαίων πλήθους εὐσεβῶς, τρεῖς μὲν ἡμέρας ταύτην ἀρχιερωσύνην ποιεῖται, εἶτα τὴν μὲν Ἰωνάθῃ τῷ ἀρχιερωσύνην ἀφελόμενος ἐγχειρίζει τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Θεοφίλῳ· τῇ τετάρτῃ δὲ καὶ γράμματα αὐτῷ φοιτήσαντα ἀπὸ Ἰταλίας τὸν Τιβερίου τελευτὴν, ὅρκισεν τὸν πλῆθος ἐπ' εὐνοίᾳ τῇ Γαΐου. ἀνεχάλει δὲ καὶ ὁ στρατεύσας ὅπως τὰ οἰκεῖα ἕκαστος χειμαδίοις, πόλεμον οὐκέτ' ὁμοίως δυνάμενος, διὰ τὸ εἰς Γάϊον μεταπεπλωκέναι τὰ πράγματα. ἐλέγετο δὲ καὶ Ἀρέταν οἰωνοσκοπησάμενον περὶ τῆς ἀγγελίας [a] τῆς Οὐιτελλίου στρατείας φάναι, μηκέτι ἂν εἰς τὸ στρατὸ τῆς ἐπὶ Πέτρας εἰσόδου· πεπήξεσθαι γὰρ τῶν ἡγεμόνων, ἢ μὴ πολεμεῖν κελεύσαντα, [b] ἢ τὸν γνώμῃ τῇ ἐκείνου ὁρμημένον διαχρονεῖσθαι, ἢ ἐφ' ὃν γένοιτο ἡ παρασκευὴ τοῦ στρατεύματος. καὶ Οὐιτέλλιος μέν, ἐπ' Ἀντιοχείας ἀνεχώρησεν. Ἀγρίππας δὲ ὁ Ἀριστοβούλου υἱός, ὁπηνίκα περὶ τῶν τελουμένων Τιβερίου, ἐπὶ Ῥώμης ἄρειτο [c] πράξεώς τι παρὰ τὸ αὐτοκράτορι, δυνάμενός τι παρὰ τοῦτον γενόμενος. βούλομαι δὴ εἰπεῖν ἐπὶ μακρότερον περί τε Ἡρώδου καὶ γένους αὐτοῦ ὡς ἐγένετο, ἅμα μὲν καὶ διὰ τὸ ἀνῆκεν τῇ ἱστορίᾳ καὶ περὶ αὐτοῦ λόγον, [d] ἅμα δὲ καὶ παράσιον ἔχειν τὸν θεόν, ὡς οὐδὲν ὠφελεῖ πλῆθος, οὐδ' ἄλλη τις ἀλκὴ τῶν ἀνθρώποις ὑπαρτευγμένων, δίχα τοῦ περὶ τὸ θεῖον εὐσεβεῖν· εἴγε οὗτος ἑκατὸν ἐτῶν ἐκόντων, σπανίως πλὴν ὀλίγων, πολλοὶ δ' ἦσαν, διαφθαρῆναι τοὺς Ἡρώδου ἀπογόνους. φέρει δ' ἄν τι καὶ πρὸς σωφρονισμῷ τοῦ ἀνθρωπείου γένους, τὸ τοῦ δυστυχίαν αὐτοῦ μαθεῖν· ἅμα δὲ καὶ τὴν Ἀγρίππαν διηγήσασθαι θαύματος ἀξιώτατον γεγενημένον, ὡς οὐκ πάνυ ἰδιώτου, καὶ παρὰ πᾶσαν δόξαν τῶν εἰδότων αὐτὸν, ἐπὶ τοσόνδε ἠυξῆσθαι δυνάμεως. [e] εἰρηκὼς μὲν οὖν τὰ πρότερα περὶ αὐτοῦ, λεχθήσεται δέ μοι καὶ τὰ νῦν ἀκριβῶς.

δ'. Ἡρώδῃ τῷ μεγάλῳ θυγατέρες, οὐκ Μαριάμμης [f] τῆς Ὑρκανοῦ θυγατρὸς, γίνονται δύο. Σαλαμψὼ μὲν ἡ ἑτέρα, ἣ γαμεῖται Φασαήλῳ τῷ αὐτῆς ἀνεψιῷ, Φασαήλου παιδὶ ὄντι τοῦ [g] Φασαήλου ἀδελφοῦ Ἡρώδου, δεδωκότος αὐτὸν τοῦ πατρός· Κύπρος δὲ Ἀντιπάτρῳ καὶ [h] αὐτὴ ἀνεψιῷ, παιδὶ τῆς ἀδελφῆς Ἡρώδου Σαλώμης. ἡ Φασαήλῳ μὲν οὐκ Σαλαμψοῦς γίνονται πέντε παῖδες, Ἀντίπατρος, Ἡρώδης, Ἀλέξανδρος, θυγατέρες δὲ Ἀλεξάνδρα καὶ Κύπρος, ἣν Ἀγρίππας γαμεῖ ὁ Ἀριστοβούλου. Ἀλεξάνδραν δὲ γαμεῖ μὲν Τίμιος Κύπριος, ἀνὴρ τῶν ἀξιολόγων, παῖδας δὶς ᾧ καὶ ἄτεκνος τελευτᾷ· Κύπρῳ δ' ἐξ Ἀγρίππα μὲν ἄρσενες γίνονται δύο, θυγατέρες δὲ τρεῖς, Βερνίκη, Μαριάμμη, Δρούσιλλα. Ἀγρίππας δὲ καὶ Δροῦσος τοῖς ἄρσεσιν ὀνόματα, ὧν ὁ Δροῦσος πρὶν ἡβῆσαι τελευτᾷ. [i] ὁ δὲ πατὴρ τούτων Ἀγρίππας ἐπιφέρει

[a] μὴ

a Ita *Busb* τῶν Οὐιτελλίου στρατιωτῶν in *reliquis*. *b* Ἢ τὸν κελεύσαντα, ἢ *Busb*. brevius aliquanto. *c* Πράξαντι *Hen. 2 pr. m. & Vat.* *d* Ἅμα δὲ καὶ παρὰ τὸ π. *Busb*. plenius aliquanto quam ſolet, forſan ἐξηγήσεως ἕνεκα. *e* Εἰρηκὼς μὲν οὖν μοι καὶ πρ. π. αὐ. λεχθήσεται δὲ καὶ νῦν *Busb*. *f* Τῆς Ἀλεξάνδρας ⊖ Ἀλεξάνδρας τῆς θυγατρὸς Ὑρκανοῦ *Busb*. *g* Ita cum *Cod. Busb*. antea erat Φασαήλου παιδὶ ὄντι τοῦ Φασαήλου ἀδελφοῦ δεδωκότος αὐτῷ τοῦ πατρὸς, *Phaſaëli filio dante illam Phaſaëlo fratre patris*. *h* Ita in *Editis*. αὐτὴ in *Cod. Hen. & Busb*. *i* Ita ex veſtigiis corruptarum lectionum & lib. 1. *de Bello Jud.* c. 28. pro modulo reſtitui, παῖδα τοῦτον Ἀγρίππας ἐπιφέρεται μετὰ καὶ ἑτέρων ἀδελφῶν, Ἡρώδης τε καὶ Ἀριστόβουλος καὶ Βερνίκη. καὶ οἵδε παῖδες Ἡρώδου, τοῦ υἱὸς τοῦ μεγάλου. *k* ℨ Βερνίκη in *Editis*.

[a] μιᾶ ἡ ἑτέραν ἀδελφῶν, Ηρώδου τε καὶ Αριστοβούλου. ἐκ Βερνίκης μὲν οὖν παῖδες τοῦ μὲν Ηρώδου τοῦ μεγάλου· ἡ δὲ Βερνίκη Κοστοβάρου καὶ Σαλώμης τῆς Ηρώδου ἀδελφῆς. τούτους Αριστόβουλος νηπίους [b] θνήσκει λιπὼν ὑπὸ τοῦ πατρὸς σὺν Αλεξάνδρῳ τῷ ἀδελφῷ, [c] καθάπερ εἰρήκαμεν. ἡβήσαντες δ' ἄγουσι γυναῖκας, Ηρώδης μὲν οὗτος, ὁ τοῦ Αγρίππα [d] ἀδελφὸς, Μαριάμμην θυγατέρα Ολυμπιάδος τῆς Ηρώδου [e] τοῦ βασιλέως θυγατρὸς, καὶ Ιωσήπου [f] τοῦ Ιωσήπου παιδὸς, ἀδελφὸς δ' οὗτος τοῦ βασιλέως [g] Ηρώδου. ἴσχει δ' ἐξ αὐτῆς υἱὸν Αριστόβουλον. ὁ δὲ τρίτος τοῦ Αγρίππου ἀδελφὸς Αριστόβουλος γαμεῖ Ιωτάπην [h] Σαμψιγεράμου θυγατέρα τοῦ [i] Εμεσσῶν βασιλέως. θυγάτηρ δὲ αὐτοῖς ἐγένετο κωφὴ, ὄνομα καὶ ταύτῃ Ιωτάπη. καὶ τάδε μὲν τῶν ἀρσένων τέκνα. Ηρωδιὰς δὲ αὐτοῦ ἡ ἀδελφὴ [k] γήμασα Ηρώδῃ Ηρώδου τοῦ μεγάλου παιδί, ὃς γέγονεν ἐκ Μαριάμμης τῆς τοῦ Σίμωνος τοῦ ἀρχιερέως, καὶ αὐτοῖς Σαλώμη ἐγένετο, μετ' ἣν τὰς γονὰς Ηρωδιὰς, ὅτε συγχύσασα φρονήσασα τὰ πατρῷα, Ηρώδῃ γαμεῖται τοῦ ἀνδρὸς τῷ ὁμοπατρίῳ ἀδελφῷ, [l] διαζᾶσα ζῶντος. τὴν δὲ Γαλιλαίων τετραρχίαν ἔσχεν οὗτος. ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτῆς Σαλώμη Φιλίππῳ γαμεῖται, Ηρώδου παιδὶ τῷ τετράρχῃ τῆς Τραχωνίτιδος. καὶ ἄπαιδος τελευτήσαντος, Αριστόβουλος αὐτὴν ἄγεται, Ηρώδου παῖς τοῦ Αγρίππου ἀδελφός. παῖδες δὲ ἐγένοντο αὐτοῖς τρεῖς, Ηρώδης, Αγρίππας, [m] Αριστόβουλος. τοῦτο μὲν δὴ ὅ Φασαήλου καὶ [n] Σαλαμψίου ἔσται γένος. Κύπρῳ δ' ἐξ Αντιπάτρου θυγάτηρ ἦν Κύπρος, καὶ αὐτὴν Αλεξᾶς [o] Σελκίας γαμεῖ τοῦ Αλεξᾶ· καὶ [p] αὐτοῖς θυγάτηρ ἦν Κύπρος. Ηρώδης δὲ καὶ Αλέξανδρος, οὓς ἀδελφοὺς ἔφην Αντιπάτρου, ἄτεκνοι τελευτῶσιν. Αλεξάνδρῳ δὲ τῷ Ηρώδου παιδὶ τοῦ βασιλέως, ὃν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀνῃρημένῳ, Αλέξανδρος καὶ Τιγράνης ἐγεγόνεσαν υἱεῖς ἐκ τῆς Αρχελάου τοῦ Καππαδόκων βασιλέως θυγατρός. καὶ Τιγράνης μὲν [q] βασιλεύων Αρμενίας, καθηγορίῶν αὐτοῦ ὅτι Ρώμης γενομένων, ἅπαις τελευτᾷ. Αλεξάνδρῳ δὲ Τιγράνης ὁμώνυμος τῷ ἀδελφῷ γίνεται παῖς, καὶ βασιλεὺς Αρμενίας ὑπὸ Νέρωνος ἐκπέμπεται· υἱός τε Αλέξανδρος αὖθις γίνεται. γαμεῖ δ' οὗτος Αντίοχου τοῦ Κομμαγηνῶν βασιλέως θυγατέρα Ιωτάπην· [r] νησιάδος τε τῆς ἐν Κιλικίᾳ Ουεσπασιανὸς αὐτὸν ἴσχει βασιλέα. καὶ ὅ μὲν Αλεξάνδρου γένος, εὐθὺς ἅμα τῷ φυῆναι, τὴν πρὸς πατέρων ἐξέλιπε τῶν Ιουδαίων ὑπεροψίαν, μεταλαξάμενοι πρὸς τὰ Ελλήνων πάτρια. ταῖς δὲ λοιπαῖς θυγατράσιν Ηρώδου τοῦ βασιλέως ἀτύχημα συνέπεσεν. τῶν δὲ γενομένων Ηρώδου ἀπογόνων οὓς καταλέλειμμεν ὄντας, ἐν ᾧ χρόνῳ Αγρίππας ὁ μέγας τὴν βασιλείαν παρέλαβε, τοῦτον τὸν μοι τοῦ γένους διεξελθεῖν λοιπὸν ὁπόσοι τε Αγρίππα τύχαι

fratribus educabatur, Herode & Ariſtobulo: nam & iſti filii erant *Ariſtobuli* filii Herodis magni ex Berenice: Berenice vero Coſtobari & Salomes ſororis Herodis filia erat. Hos Ariſtobulus infantulos reliquit, à patre cum Alexandro fratre occiſus, quemadmodum diximus. Poſtquam autem ex ephebis exceſſerant, uxores ducunt, Herodes hic, Agrippæ frater, Mariamnen filiam Olympiadis Herodis regis filiæ & Joſephi, filii Joſephi qui Herodis regis frater erat: & ex ea ſuſcepit filium Ariſtobulum. Tertius autem Agrippæ frater Ariſtobulus ducit Iotapen Sampſigerani Emeſorum regis filiam, & ipſis nata eſt filia ſurda, atque huic nomen Iotape. Et à maribus quidem hæc ſoboles erat. Herodias vero ſoror eorum nupſit Herodi Herodis magni filio, quem ſuſtulit ex Mariamne Simonis pontificis filia; illiſque genita eſt Salome, cujus poſt nativitatem Herodias, ut quæ in animum induxerat leges patrias violare, Herodi nupſit, viri ſui, à quo vivo diſceſſit, ex eodem patre fratri. Hic autem Galilææ tetrarchiam habebat. Ejus vero filia Salome nupta erat Philippo Herodis filio tetrarchiam habenti Trachonitidis. eoque ſine liberis defuncto duxit eam Ariſtobulus filius Herodis, fratris Agrippæ: illi autem nati ſunt filii tres, Herodes, Agrippa, Ariſtobulus. Et hæc quidem eſt Phaſaëli & Salampſionis progenies. Cypros autem Antipatro filiam Cypron peperit; ipſamque duxit Alexas Selcias, Alexæ filius: atque illis filia erat Cypros. Herodes autem & Alexander, quos Antipatri fratres fuiſſe dixi, ſine prole deceſſerunt. Cæterum Alexander Herodis regis filius, qui à patre fuerat interemptus, Alexandrum & Tigranem filios ſuſcepit, ex filia Archelai Cappadocum regis. Et Tigranes quidem Armeniæ rex, dum Romæ accuſationem ſubiret, ſine liberis obiit. Alexandro autem Tigranes fratri cognominis naſcitur filius, qui à Nerone ad regnandum in Armenia mittitur: atque Alexandrum filium genuit. Ille vero Iotapen duxit, Antiochi Commagenorum regis filiam: & inſulæ in Cilicia rex à Veſpaſiano factus eſt. Et Alexandri quidem ſoboles fere ab utero deſeruit patria Judæorum inſtituta, ad ritus tranſiens moreſque Gentilium. Cæteris vero Herodis filiabus contigit, ut ſine prole decederent. Cum autem Herodis poſteri, quos percenſuimus, è medio non ſublati fuerint, eo tempore quo Agrippa magnus imperium adeptus eſt; cumque horum genus jam ante declaraverim, ſupereſt ut narrem quos in caſus fortuna Agrippam demiſerit,

Editis. τοῦ δὲ πατρὸς τούτων Αγρίππου ἐτέθριπτο μὲν καὶ ἑτέρων ἀδελφῶν, Ηρώδης ὅ τε Αριστόβουλος καὶ ἀδελφὴ Ηρωδιὰς Αριστοβούλου καὶ οἱδὶ παῖδες τοῦ υἱοῦ Ηρώδου τοῦ μεγάλου. Βερνίκη ὅ *Kor. Busb.* in *Epiphanii* verſione, *Agrippa autem à patre enutriebatur. Herodes autem & Ariſtobulus, & Beronice, etiam hi quoque filii fuerunt Herodis majoris.* in *Gelenii* verſione, *cum horum patre etiam reliqui germani educabantur apud eum, Herodes & Ariſtobulus, ſimulque Bernice. Hi nepotes Herodis magni ex filio: Bernice vero neptis è Salome ſorore & Coſtobaro nata eſt.* Αριστοβούλῳ δὲ ὁμοῦ Βερνίκης τῆς Σαλώμης θυγατρὸς, Ηρώδης μὲ καὶ Αγρίππας ⊖ Αριστόβουλος υἱοί, lib. 1. de *Bello Jud.* Vide etiam *Antiqq.* p. 750. v. 50. *a* Illa μιᾶ ⊖ ἑτέρων omittit *Epiphan. b* Λείπεται θνήσκων *Busb. c* Ως ἤδη εἴρηται *Busb. d* Ita *Busb.* & *Epiphan.* υἱὸς in *Editis Aliiſque. e* Voculam τοῦ addidi è *Cod. Busb. f* Iſta τοῦ Ιωσήπου παιδὸς reſtitui è *Cod. Busb.* Τῦ Ιωσήπου abſque παιδὸς habent *Hen.* & *Vat.* Videſis *Chr. Noldium* in *Hiſtoria Idumæa*, p. 269. *g* Ηρώδου nobis ſuppeditant *Busb.* & *Epiphan.* Βασιλέως θυγατρὸς ἴσχει *Hen.* & *Vat. h* Ita in *Græcis* omnibus *Joſephi.* Συλλεγόμενα juxta *Epiphanium.* Σαμψιγεράμου Εμεσηνῶν φυλάρχης apud *Strabonem*, l. 16. p. 753. Videſis *Reineſii Var. Lect.* p. 110. *i* Εμμεσηνῶν *Busb.* ſic & *Emeſa* apud *Plinium.* ΕΜΙΣΩΝ & ΕΜΙΣΕΝΩΝ in *nummis.* Τῶν Εμεσηνῶν ἔθνος meminit *Strabo. k* Ita è *Cod. Busb.* & *Epiphan.* γάμου in *cæteris. l* Διαζῶσα τοῦ ἀνδρὸς γαμετῇ ζῶντος *Busb.* forſan ἐξηγήσεως ἕνεκα. *m* Καὶ Αριστόβουλος ſolus *Busb. n* Ita *Gall.* Σαμψίου mendoſe in *cæteris. o* Ita *Busb.* & *Epiphan.* Ελκίας *Gall.* Σάλκιος in *Editis Aliiſque. p* Sic lego, favente *Epiphanio*, qui vertit, *Alexæ vero hujuſque mulieris filia, ſuis item Cypros. q* Βασιλεὺς *Hen.* & *Vat. r* Ita lego ex emendatione Cl. *Hardvini*, (in *Nummis Antiquis illuſtratis*, p. 150.) quam approbat *H. Noriſius* in *Epochis Syro-Macedonum*, p. 135, 136. Ησιάδος τε τῆς τὸ Κ. in *Editis.* Ησιάδος τε abſunt quibuſdam *MSS.* relicta lacuna, in pleriſque *Epiphanii MSS.* Leſidis Ciliciæ civitatis à *Veſpaſiano rex conſtituitur*: in nonnullis *Iſadis* vel *Yſiadis* &c. Ισιάδος τε τῆς τὸ Κιλ. *Petitus* in *Animadv.* ἀνυδίτους, tom. 1. p. 541. Utpote quod Iſſus urbs ſit Ciliciæ, Ισιάδι voce omnes illas urbes ſignificari exiſtimans, quæ erant conventus Iſſici. *s* Καθηγῇ *Busb.*

miſerit, utque ex iis evaſerit, & ad maximam dignitatem & potentiam pervenerit.

σωμέλθοιεν, ὥστε αὐτῷ ἀξιώματός τε ἅμα καὶ δυνάμεως.

VIII. CAP. VII. ΚΕΦ. ζ'. ν'.

Agrippa rex Romam mari proficiſcitur ad Tiberium Cæſarem, utque à liberto ſuo accuſatus in vincula conjicitur: & quo pacto poſt Tiberii exceſſum à Cajo ſolutus eſt, & rex factus eſt Philippi tetrarchiæ.

Ἀπόλλυς Ἀγρίππα Ἡρώδου βασιλέως εἰς Ῥώμην παρὰ Τιβέριον Καίσαρα, καὶ ὡς κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀπελευθέρου ἐδέθη· καὶ ὃν τρόπον ἐλύθη ὑπὸ Γαΐου μετὰ τὴν Τιβερίου τελευτήν, καὶ ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Φιλίππου τετραρχίας.

Agrippa Romæ degens ad inopiam redactus.

PAulo ante Herodis regis obitum, Agrippa Romæ degens, atq; convictore quotidiano & familiari uſus Druſo, Tiberii imperatoris filio, nactus eſt etiam Antoniæ, Druſi majoris conjugis, amicitiam; utpote quæ Berenicen matrem in honore habuerit, filiumq; dignitate augere voluerit. Cumque Agrippa natura eſſet magnanimus & munificus, quamdiu mater vixerit, voluntatem ſuam occultabat & diſſimulabat, quod noluerit ut mater ſibi hujuſmodi de cauſa iraſceretur. Poſtquam vero deceſſit Berenice, cum jam ſui eſſet arbitrii, facultates partim luxurioſe vivendo quotidie prodegit, partim immodica largitione profudit, maximos vero in libertos Cæſaris fecerat ſumptus, ſperans fore ut eorum opera adjuvaretur. Brevique ad inopiam redactus eſt, adeo ut non potuerit diutius Romæ commorari. acceſſit quod Tiberius filii ſui non ita pridem defuncti amicis interdixerat, ne in conſpectum ſuum venirent, ne ex illis viſis renovata filii memoria luctus ſuus redintegraretur.

ΗΡώδου βασιλέως ὀλίγον πρὸ τῆς τελευτῆς, Ἀγρίππας ὁ τῇ Ῥώμῃ διατρίβων, καὶ ὁμοζοφίας καὶ συνηθείας αὐτῷ πολλῆς γενομένης πρὸς Δρῦσον τὸν Τιβερίου τοῦ αὐτοκράτορος υἱόν, καὶ Ἀντωνίᾳ τῇ Δρούσου τοῦ μεγάλου γυναικί, εἰς φιλίαν ἀφίκετο, Βερενίκης τῆς μητρὸς τιμωμένης παρ' αὐτῆς, καὶ προαγαγεῖν ἀξιούσης τὸν υἱόν. φύσει δὲ μέγας ὢν Ἀγρίππας, καὶ δωρεᾷ πολυτελὴς, ζώσης μὲν τῆς μητρὸς, [a] οὐκ ἐξέφαινε τὴν ψυχῆς ὃ ἤθελον, διαδιδράσκειν αὐτῆς ἀξιοκοῦς τὸ ὅτι τοιούτοις γενομένην ὀργήν. ἐπεὶ δ' ἡ Βερενίκη τελευτᾷ, γενόμενος ὅτι ἐφ' αὑτῷ τρόπῳ, τὰ μὲν εἰς πολυτέλειαν [b] τὴν καθ' ἡμέραν διαίτης. [c] τὰ δὲ εἰς ὃ μὴ μέλλων τὴν δωρεῶν προϊέμενον ἀναλῶσαι τῶν χρημάτων, τὰ πλεῖστα δ' εἰς τοὺς Καίσαρος ἀπελευθέρους ἐτέλεσε, ἐλπίδι πράξεως τῆς αὐτοῦ. πενία τε οἱ ὀλίγῳ περὶ αὐτὸν ἦν, καὶ τοῦτ' ἦν κώλυμα τῆς ἐν Ῥώμῃ διαίτης. καὶ ὁ Τιβέριος τοῖς φίλοις τοῦ υἱέως τετελευτηκόσιν ἀπῆπτὸν φοιτᾶν εἰς ὄψιν αὐτοῦ, διὰ ὃ ἀνερεθίζεσθαι πρὸς ὃ λυπεῖσθαι μνημονεύων τοῦ παιδὸς θεωρίᾳ τῇ ἐκείνων.

In Judæam reverſus de nece ſibi conſciſcenda cogitat.

2. His itaque de cauſis conſcenſa navi in Judæam profectus eſt, male ſe habens, animoque dejectus & quod omnem ſuam pecuniam abſumpſerat, & nihil ei ſupererat unde ſolveret quod creditoribus debebat, qui & multi erant & motus ejus omnes obſervabant ne quà effugeret. Eò igitur redactus, ut quid ageret, neſciret, factorumque eum valde puderet, ſeceſſit in caſtellum quoddam apud Malatha Idumææ, & de manibus ſibi afferendis cogitabat. Subolet autem hoc Cypro uxori quod ille in animo agitabat, atque modis omnibus agebat ut eum ab hujuſmodi conſilio depelleret: ad ſororem quoque ejus Herodiadem ſcripſit, Herodi tetrarchæ nuptam, ſignificans, & quid rebus ita ſe habentibus Agrippa decreverit, & qua neceſſitate adactus eò devenerit: hortataque eſt eam ut pro jure cognationis afferret auxilium, maritumque ad idem faciendum perduceret, præſertim cum cerneret ipſam omnes vias perſequi quibus virum ſublevaret, idque cum opibus non adeo abundaret. Acceſſitus igitur à ſorore ejuſque marito, juſſus eſt habitare Tiberiade, aſſignata certa pecunia ut de victu caveretur, datoque ei in cumulum ædilitatis iſtius loci honore. Non tamen diu Herodes in ea voluntate perſtitit, quamvis ne ſic quidem ſatisfieret *Agrippæ* neceſſitatibus. Cum enim apud Tyrum convivium agerent, interque bibendum convicia *hinc inde* jacerent-

Cypros uxor hæc de re ad Herodiadem ſcribit.

Agrippam ad ſe accerſunt Herodes & Herodias, eique Tiberiadem ad habitandum dant.

Β'. Διὰ μὲν δὴ ταῦτα ὅτι τῆς Ἰουδαίας πλέων ᾤχετο κακοπραγῶν, καὶ τεταπεινωμένῳ ὀλέθρῳ τε ὢν εἶχε χρημάτων, καὶ ἀπορίᾳ τοῦ [d] ἀποδώσοντος τὰ χρέα τοῖς δανείσαις, πολλοῖς τε ὄσι καὶ ἀλεωρίου δι' ὅ τινα οὖν ὀφείλοιεν. ὥστε ἀπορίᾳ τῶν παντέων, καὶ αἰσχύνῃ τῇ ἐπ' αὐτοῖς, ὑποχωρήσας εἴς τινα πύργον ὃν [e] Μαλάθοις τῆς Ἰδουμαίας, ὁ διενοίᾳ [f] τοῦ μεταστήσοντος αὐτὸν ἐν. αἰσθάνεται δ' αὐτῷ τὴν διάνοιαν Κύπρος ἡ γυνὴ, παντοία τε ἐν ἀπείργουσα τῶν ὅτι τοιούτοις βουλεύμασιν. διαπέμπεται δὲ καὶ ὡς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Ἡρῳδιάδα Ἡρώδῃ τῷ τετράρχῃ συνοικοῦσαν γράμματα, δηλοῦσα τό,τε ὅτι τοῖς τοιούτοις τοῦ Ἀγρίππου [g] προβουλεῦσαν, καὶ τὴν ἀνάγκην [h] ἣν ἐπ' αὐτὰ ἤγαγεν. παρεκελεύετο συγγενῆ οὖσαν βοηθεῖν, [i] καὶ ὡς ἄνδρα πρὸς τοῦτο παραπολιάζειν, θεωροῦσαν ὡς αὐτὴ παντοίως κουφίζοι ὁ ἀνδρα, καὶ ταῦτα οὐκ ἐξ ὁμοίων ἀφορμῶν. ὁ δὲ μεταπεμψάντως αὐτὸν, οἰκητήριον ἀπέδειξαν Τιβεριάδα, καί τι καὶ ἀργύριον ἄρασαν εἰς τὴν δίαιταν, ἀγορανομίας τε τῆς Τιβεριάδος ἐτίμησαν. ὁ μὲν ὅτι πλεῖόν γε Ἡρώδης ἐτέμνετο τοῖς δεδογμένοις, καίτοι γε, οὐδ' ὡς ἀρκοῦντα ἦν. ὁ γὰρ Τύρῳ παρὰ συνουσίαν ὑπὸ οἴνου τε γενομένων αὐτοῖς λοιδοριῶν, ἀνεκτὸν οὐκ ἡγησάμενος

Ἀγρίππας,

a Ita *Busb.* & *Gall.* ἐξεφαίνετο οὐ ψυχῆς τὸ ἥλιον in *Editis Aliiſque.* b Sic cum *Cod. Busb.* τὴν εἰς καθ' ἡμέραν δαίτης. in *cæteris.* Forſan ἐς τὴν καθ' ἡμ. id eſt, ἐς τὰ τὴν καθ' ἡμέραν δαίτης. c Iterum cum *Cod. Busb.* τὰ δ', οὐ τὸ δωρεῶν τὸ μὴ μέλλων προϊέμενον ἀναλῶσαι in *Editis Aliiſque.* d Ἐκτίσων *Busb.* ἐκτίσοντος *Gall.* e Eo modo *Busb.* & forſan *Epiphanius*, qui habet, *Malatheæ.* Μαλαθοῖς in *Editis Aliiſque.* Videſis Cl. *Relandum* in *Paleſtina S.* p. 885. f Τοῦ μεταστῆσαι *Busb.* g Προβουλεύσαν *Busb.* h Ἣν ἐπ' αὐτὸ ἠνάγκαζεν *Busb.* ἣν ἐπ' αὐτὰ ἠνάγκαζεν in *Editis Aliiſque.* i Illa, καὶ τὸ ἄνδρα πρὸς τοῦτο παραπολιάζειν, habui è *Cod. Busb.* Ἐξ τὸ εἰκαῖον ἄνδρα πρὸς ἐπιτυχίαν παροπλίζειν *Zonar.*

a Ita

Αγρίππας, τοῦ Ηρώδου τε ἐπιπολάσαντος εἰς ἀπορίαν καὶ τροφῆς ἀναγκαίας [a] μεταδοσιν, ὡς Φλάκκον τὸν ὑπατικὸν αἴσεσι, φίλον ὄντι Ρώμης τὰ μάλιστα αὐτῷ γεγενόται τοῦτον, Συρίαν δὲ τὸν τότε διέπειν.

γ'. Καὶ δεξαμένου Φλάκκου τοῦτον, [b] παρακαθεζομένου αὐτῷ ἐκεῖ καὶ Αριστόβουλον, ὃς ἀδελφὸς ὢν Αγρίππου διάφορός τε ἦν. ὁ μὲν ἐβλάπτουτο ἔχθρᾳ τῇ πλήθουσι, ὥστε μὴ φιλίᾳ τοῦ ὑπατικοῦ τὰ εἰκότα τιμὴν φέρεσθαι. ὁ μὲν ὅ,γε Αριστόβουλος οὐδὲν τι θᾶσσον τὸν Αγρίππαν δυσμενῶς, μέχρι καὶ εἰς ἔχθραν αὐτὸν Φλάκκῳ καθίστησιν, αἰτίαν τοιαύτην ὅτι τῇ δυσμενείᾳ προσελαβόν. Δαμασκηνοὶ Σιδονίοις περὶ ὅρων διάφοροι καθεστῶτες, μέλλοντος Φλάκκου περὶ τούτων ἀκροάσασθαι, μαθόντες τὸν Αγρίππαν ὡς πρὸς αὐτὸν [c] μέγα δύναιτο, ἠξίουν μερίδος τὸν αὐτῶν γενέσθαι, ἀργυρίου τε πλεῖστον ὁμολόγητο αὐτῷ. καὶ ὁ μὲν πάντα ὅτι τῇ βοηθείᾳ τῶν Δαμασκηνῶν ὥρμητο πράσσειν. Αριστόβουλος δὲ, ὁ γὰρ ἐλάνθανεν αὐτὸν ἡ ὁμολογία τῶν χρημάτων, καθηγεῖται πρὸς τὸν Φλάκκον. καὶ βασανιζομένου τοῦ πράγματος ἐπεὶ [d] φανερὰ ἦν, ἐξωθεῖ τὸν Αγρίππαν φιλίας τὸν πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, εἰς ὑστάτην ἀπορίαν περισταθείς, εἰς Πτολεμαΐδα παρῆν, καὶ οὐ ὅπερον τῆς Ἑλλησπόντου διάπλου γνώμην ἐποιεῖτο [e] ἐπὶ τὴν Ιταλίαν πλεῖν. ἀπορούμενος δὲ χρημάτων ἀπορίᾳ, ἠξίου Μαρσύαν, ὅπου αὐτῷ ἀπελεύθερον, ποιῆσαι γενέσθαι τὸν ἐπὶ τούτοις [f] μηχανῆν, δανεισάμενον πρός τινων. καὶ ὁ Μαρσύας [g] Πέτρον κελεύει, Βερενίκης ὅπου ἀπελεύθερον τῆς Αγρίππου μητρὸς, ἀφορμὴν δὲ [h] τὴν οἰκείαν δυσχέρειαν ὑποπτεῦσαι τὴν Αντωνίας, αὐτῷ γὰρ προσήκειν ἐπὶ γράμματι καὶ πίστει τῇ αὐτῷ. ὁ δὲ, ἐπεκάλει τὸ Αγρίππᾳ χρημάτων τινῶν ἀποστέρησιν, [i] ἀναλήψεσθαι τὸν Μαρσύαν δύο μυριάδων Αττικῶν συμβόλαιον πεποιημένον πεντακοσίας καὶ [k] δισχιλίους ἐλάσσονα λαμβάνειν. συνεχώρει δὲ ἐκεῖνος κατὰ ὃ μὴ τῆς ἄλλως ποιεῖσθαι. εἰλημμένου δὲ τοῦ χρήματος τούτου, Αγρίππας εἰς Ανθηδόνα προσγενόμενος, ἐν λαβὼν ναῦν, [l] ὡς ἀναγωγὰς ἦν. ὡς γοῦν Ερέννιος Καπίτων ὁ τῆς [m] Ιαμνίας ἐπίτροπος, πέμπει στρατιώτας, οἱ ἐκπράξοντες αὐτὸν ἀργυρίου τριακοσίας μυριάδας Θησαυρῷ τῷ Καίσαρος ὀφειλομένας ἐπὶ Ρώμης ὑπ' αὐτοῦ, ἀνάγκας τε ἐπιτίθεσαν τοῦ [n] μενοῦντος. καὶ τότε μὲν [o] πείσεσθαι τοῖς κελευσθεῖσι προσποιητὸς ἦν, νυκτὸς δὲ ὑπεκομισθείς, κόψας τὰ ὑπόπλοια, ᾤχετο ἐπ' Αλεξανδρείας πλέων. ἔνθα Αλεξάνδρου δοῦναι τοῦ [p] Αλαβάρχου μυριάδας ἔσεσθαι [q] δάνεια αὐτῷ δοῦναι. ὁ δὲ ἐκείνῳ μὲν οὐκ ἂν ἔφη πιστεῦσαι, Κύπρῳ δὲ οὐκ ἠρνεῖτο, τιμῶ τε φιλανδρίαν αὐτῆς [r] καθαπερπλησμένῳ, καὶ τιμῶ λοιπὴν ἅπασαν ἀρετῶν. ἣ δὲ [s] ὑπισχνεῖτο, καὶ ὁ Αλέξανδρος, πέντε τάλαντα αὐτοῖς [t] ἐν τῇ Αλεξανδρείᾳ

tur, atque Herodes inopiam Agrippæ exprobraſſet, quodque victum ei ſuppediteret, ille hoc nullo modo ferendum eſſe ratus, ad Flaccum virum conſularem ſe contulit, qui tunc Syriam adminiſtrabat, cum quo ſibi Romæ jam ante magna interceſſerat amicitia. *Herodes Agrippæ inopiam exprobat.*

3. A Flacco autem benigne exceptus, apud eum vitam agebat, ibi quoque ſecum Ariſtobulum habentem, fratrem quidem Agrippæ, ab ipſo vero diſſentientem. non impediit tamen hæc ſimultas, quo minus uterque viri conſularis uteretur amicitia, eundemque ut par erat honorem ab eo referret. At vero Ariſtobulus nihil de ſuo in Agrippam odio remittebat, nec quieſcebat donec Flaccum ei infenſum redderat, faciens ut ex hujuſmodi cauſa offenſionem exciperet. Damaſceni, orta cum Sidoniis de finibus controverſia, cum litem dijudicaturus eſſet Flaccus, cognito quod Agrippa multum apud eum valeret, rogaverunt ut adeſſet ipſorum partibus, magnam ei pecuniæ vim polliciti. Et ille quidem omnia ſtudioſe agebat ut Damaſcenis auxilium ferret. Ariſtobulus autem, (nam ipſum non latebat pactum de pecunia) *fratrem* apud Flaccum detulit. Quod cum facta inquiſitione ita eſſe deprehenderet, ab amicitia ſua Agrippam repulit. Ille vero in extremam egeſtatem relapſus venit Ptolemaïda, &, quod nuſquam alibi haberet unde viveret, in Italiam navigare decrevit. Cum autem ipſum inhiberet pecuniarum inopia, juſſit Marſyam libertum ſuum, ut, omni arte in hujuſmodi neceſſitate adhibita, mutuam alicunde pecuniam ſumeret. Atque Marſyas adit Petrum, Berenices Agrippæ matris libertum, ejus vero teſtamenti jure Antoniæ ditionis factum, eumque hortatur ut pecuniam Agrippæ ſyngrapha fideque accepta daret mutuam. At ille, (nam Agrippam pecuniæ, quam retinuerat, inſimulabat) Marſyam compellit ſyngraphum dare de viginti millibus drachmarum Atticarum, cum bis mille & quingentis minus accepiſſet. id quod ille fecit, ut qui ita facere neceſſe haberet. Accepta itaque pecunia, cum ad Anthedonem perveniſſet, navemque nactus eſſet, in eo erat ut ſolveret. Quod ubi comperit Herennius Capito procurator Jamniæ, miſit *eò* milites exacturos argenti trecenta millia, quæ Cæſaris filio ab eo debebantur dum Romæ ageret; à quibus illic manere coactus eſt. Et tunc quidem ſe juſſa facturum eſſe ſimulabat; de nocte vero, præcisis retinaculis, Alexandriam navigavit. ubi ab Alexandro Alabarcha popoſcit ut ducenta argenti millia ei crederet. Ille vero non ipſi ſe crediturum dicebat: ſed Cypro **eadem poſtulanti* dare non recuſabat, ut qui conjugalem ejus amorem cæteraſque omnes virtutes obſtupeſceret. Illa autem cum fidejuberet, mox Alexander, quinque talentis Alexandriæ repræſentatis,

Ad Flaccum ſe confert Agrippa.

Ariſtobulus Flaccum ei infenſum reddit.

Metu Herennii Capitonis Alexandriam navigat.

Pecuniam ab Alexandro Alabarcha imperat.

a Ita *Busb.* μεταδιδόναι in *Editis Aliisque.* b Locum reſtitui ex *Epiphanio*, qui vertit, *retinuit ibi quoque Flaccus Ariſtobulum fratrem Agrippæ*; συμπαρεκαθέζετο οὖν ὁ Αριστόβουλος *Busb.* forſan pro Αριστόβουλον. in *Editis* παρεκαθεζόμενος αὐτὸν οὖν Αριστόβουλον. nullo plane ſenſu. c Μέγα δυνάσται *Busb.* μέγα δυνάμει ἂν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* d Sc. ὁμολογία. Eſt qui malit φανερὸν, ut ad πρᾶγμα referatur. e Εἰς Ιταλίαν *Busb.* f Δεσπινῶν *Busb.* ſatis commode. g Ita *Busb.* & *Zonar.* πρῶτον in *reliquis.* h Μητρὸς ſubintelligendum. i Ἀναγκάζει τὸν Αγρίππαν Μαρσύαν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* k Καὶ χιλίους ἔλασσον *Busb.* l Ita cum *Cod. Busb.* quo modo apud *Philonem Alioſque.* ὡς ἀναγωγῆς in *Editis Aliisque.* m Ιαμνείας *Busb.* n Μένοντος *Busb.* o Πειθησεσθαι τοῖς κελευσθεῖσι *Busb.* p Ἀναλάρχου *Busb.* Αλαβάρχου in *cæteris* omnibus tam *Gr.* quam *Lat.* atque ita (non Ἀρχαβάρχου) ſcribendum eſſe docent *Boſius* in l. 2. *Epp. ad Atticum*, Ep. 17. & *Noldius* in *Hiſt. Idumæa*, p. 458. q Δάνεια *Busb.* r Τιθηπῶς *Busb.* ſ Ita *Hen.* & *Baſ.* ὑπισχνεῖτο *Busb.* ὑπεχνεῖτο ut *Gen.* t Ἐπὶ τῇ Αλ. *Busb.* * Ita *Epiphan.*

Agrippa in Italiam redit.

sentatis, promisit se reliqua daturum esse ubi primum Dicæarchiam veniret, de illis metuens quod sui profusum noverat Agrippam. Et Cypros quidem, cum virum in Italiam navigaturum dimisisset, ipsa cum liberis in Judæam reversa est.

Beneficium à Tiberio excipitur.

4. Agrippa vero Puteolos appulsus literas dat Tiberio Cæsari, qui *tum* sese in Caprearum secessum abdiderat, venisse se officii causa illumque ut viseret significans, roganſque ut sibi liceat in Capreas trajicere. Tiberius autem nil cunctatus & alia ad eum summa cum humanitate rescripsit, & quod gauderet ipsum iterum ad se Capreas venire. Cumque ille advenisset, non minore alacritate, quam præ se tulerat literis, eum amplexus est & hospitio excepit. Postridie vero Cæsari allatis ab Herennio Capitone literis, quod Agrippa trecentis millibus mutuo sumptis, nec ad constitutum tempus persolutis, de reddendo admonitus, è locis suæ ditionis sese fuga proripuisset, ita ut omnem ipsi pecuniam ab eo exigendi potestatem ademerit: cum istas legisset literas, ægerrime rem tulit Cæsar, & Agrippæ omnes ad se aditus præcludi jussit, usque dum debitum solveret. Ille nequaquam ira Cæsaris attonitus, ab Antonia Germanici & Claudii, qui postea Cæsar factus est, matre petiit mutuo trecenta millia, ne Cæsaris amicitiâ excideret. Illa vero, Berenices matris ejus memoria (istæ enim mulieres sibi invicem perfamiliares erant) quodque simul ipse educatus fuerat cum Claudio, argentum * *quod postulabat* ei suppeditat; cumque *Agrippa* æs alienum exsolvisset, patefactus est ei aditus ad Tiberii amicitiam. Deinde ipsi Tiberius Cæsar nepotem suum commendat, dato in mandatis ut eum foris egredientem comitaretur. Agrippa vero, quod benigne adeo exceptus fuerat ab Antonia, cœpit Cajum studiose colere, utpote nepotem illius, & in summo apud omnes honore ex illorum in patrem ejus benevolentia. Erat etiam Thallus quidam, genere Samarita, Cæsaris libertus. à quo decies centena millia mutuatus, & Antoniæ solvit quod ei debebat, & cum reliquum in sumptus erogasset quibus Cajum demereretur, majore auctoritate apud ipsum pollebat.

Postea Tiberius, acceptis ab Herennio Capitone literis, Agrippæ omnem ad se aditum præcludit.

Ab Antonia pecuniam accipit Agrippa, & cum Tiberio in gratiam redit.

Cajum sibi conciliare studet.

Agrippa, ab Eutycho liberto accusatus, in custodiam datur.

5. Agrippa autem plurimum apud Cajum in gratia proficiente, quodam die dum una in curru gestarentur & in sermonem incidirent de Tiberio, accidit ut Agrippa (nam soli erant) *Deum* precaretur, ut Tiberius Cajo omnino digniori quamprimum imperio cederet. Has voces excepit Eutychus, Agrippæ libertus & auriga, & tum quidem silebat. Infimulatus autem ab Agrippa, quod vestem ei surripuerat (id quod revera factum erat) & ex fuga retractus, cum perductus esset ad Pisonem urbis præfectum, rogatus fugæ causam, ait se habere secreta quædam Cæsari enuncianda, quæ salu-

δής, τὰ λοιπὰ οἱ [a] Δικαιαρχία [b] γειτνιῶσι παρέξειν ἐπαγγέλλεται, δηλώσας τῷ Ἀγρίππᾳ τὸ εἰς τὰ ἀναλώματα ἕτοιμον. καὶ Κύπρος μὲν, ἀπαλλάξασα τὸν ἄνδρα, ὅτι τῆς Ἰταλίας [c] πλουσιόμβιον, αὐτὴ μὲν τὰ τέκνα ὅτι Ἰουδαίας ἀνέζευξεν.

δ'. Ἀγρίππας δὲ, εἰς Ποτίολους καταβαλὼν, ὅπερ ὀλίγον εἰς Τιβέριον Καίσαρα γράφει διαπέμπων οἱ [d] Καπρέας, παρουσίαν τε τὴν αὐτοῦ δηλῶν ὅτι θεραπείας ἕνεκα τῆς ἐκείνου, καὶ ἀξιῶν ἔφεσιν αὐτοῦ γενέσθαι εἰς Καπρέας παραβαλεῖν. Τιβέριος δὲ, ἡδέως ἀκούσας, καί τε ἄλλα αὐτῷ γράφει φιλανθρωπίας χρώμενος, [e] ἔτι καὶ χαίρειν ἀπομιμούμενον ἐπὶ ᾧ σῶος ἐπανήκειν εἰς τὰς Καπρέας. ἐπεὶ δὲ ἀφικνεῖτο, μηδὲν ὑφελὼν ἔτι τοῖς γράμμασι προθύμως, ἀπαντᾷ τε καὶ ἀσπάζεται. τῇ δ' ἑξῆς [f] Καίσαρι γραμματοφόρῳ τῶν παρὰ Ἑρεννίου Καπίτωνος ἀφικομένων, ὅτι Ἀγρίππας μυριάδας τετρακοσίας δάνεισμα ποιησάμενος, καὶ τοὺς τοκετοὺς ἀκλιτεῖ χρόνῳ τῷ συγκειμένῳ ἀπαιτήσεως γενομένης, οὐκαίτοι φυγὰς ἐκ τῶν [g] ὑπ' αὐτοῦ χωλείαν, ἄκοντα αὐτὸν καθίστασθαι τῷ ὑπεναντίῳ ἐξουσίας· τοιούτῳ ἀναγνοὺς τὸ ὀπίσθιον [h] ἀπαλγῆσαι ὁ Καίσαρ, καὶ ἀφῆλικον γενέσθαι τὸν Ἀγρίππαν κελεῦσαι εἰσόδων τῶν πρὸς αὐτὸν, ἄχρι δὴ [i] κατακαλῇ τὸ χρέος. ὁ δὲ, μηδὲν τῇ ὀργῇ τοῦ Καίσαρος κατὰ πλαγεὶς, Αὐγουστίας δ' ὄντας, Γερμανικοῦ τε μητρὸς καὶ Κλαυδίου τοῦ ὕστερον γενομένου Καίσαρος, δάνεισμα αὐτῷ δεδῶσθαι [j] τετρακοσίας μυριάδας, ἵνα φιλίας μὴ ἁμάρτοι τὰς πρὸς Τιβέριον. ἡ δὲ Βερενίκης τε μνήμη τῆς μητρὸς αὐτοῦ, σφόδρα δὲ ἀλλήλαις ἐχρῶντο [k] αὐδὴ γαυσῖναι, καὶ αὐτῷ ὁμοτροφίας τοῖς τε ἀμφὶ Κλαύδιον γεγενημένης· δίδωσι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτῷ ἐπιστεύεται τὸ χρέος ἀποπτυόλυτος ἐν ᾗ φιλίᾳ τοῦ Τιβερίου. αὖθις δὲ αὐτῷ Τιβέριος ὁ Καῖσαρ συνίστησιν ἰόντι τὰ αὐτοῦ, κελεύων τὰ πάντα αὐτῷ ταῖς ἐξόδοις παραλυσιτελῆ. Ἀγρίππας δὲ φιλίᾳ δεχθεὶς ὑπὸ τοῦ Αὐγουστίας, καὶ θεράπαιναν πέμπει τῇ Γαΐου ἰόντι τε ὅπως αὐτῇ, καὶ εὐνοίᾳ τοῦ πατρὸς εἰς τὰ πρῶτα τιμωμένου. καὶ ἦν τις ἐν Θάλλος Σαμαρεὺς γένος, Καίσαρος δὲ ἀπελεύθερος. παρὰ τούτου δάνεισμα [m] μυριάδων ἑκατὸν εὑρόμενος, τῇ τε Αντωνίᾳ καταβάλλει τὸ ὀφλισθὲν χρέος, καὶ τὰ λοιπὰ εἰς ἀναλώματα θεραπείας τοῦ Γαΐου, μᾶλλον ἐν ἀξιώματι ἢ πρότερον.

ε'. Προϊόντος δὲ [n] εἰς μέγα τῆς Ἀγρίππα τῆς πρὸς Γάϊον φιλίας, [o] ὁμορροθούντων ποτὲ λόγων περὶ τοῦ Τιβερίου, καὶ τοῦ Ἀγρίππα καθ' εὐχὰς παραπεμφθέντων, μόνοι δ' ἦσαν, ἢ τύχος Τιβέριον ὑπεκστάντα τῆς ἀρχῆς Γαΐῳ παραχωρεῖν ἀξιοῦντος τοὺς πάντα ὅσα. τούτων ἀκροάσας τῶν λόγων Εὔτυχος, Ἀγρίππᾳ δ' ὢν ἀπελεύθερος [p] καὶ ἡνίοχος, καὶ πρόσχημα μὲν στρῶν παρεδίδου. κλοπῆς δὲ ἱματίων αὐτοῦ ὑπ' Ἀγρίππου ὑπαλγουμένης, καὶ ἀκρώων δὲ ἐκκλοφῇ, φυγὼν καὶ ληφθεὶς ἀγωγῆς αὐτοῦ ὅτι Πίσωνα γενομένης, ὃς ἦν φύλαξ τῆς πόλεως, ἐρομένῳ τὴν αἰτίαν τῆς φυγῆς, Καίσαρι, φησὶν, ἀπορρήτως ἔχω λόγους εἰπεῖν ἐπ' ἀσφαλείᾳ

[a] Ita contracte hîc loci. alibi Δικαιαρχία. [b] Γειτνιῶσι παρέξειν ἐπαγγέλλεται Busb. γειτνιῶσι παρέξειν ἐπαγγέλλεται Hen. [c] Illud malui quam Doricum πλουσιόμβιον, quod in *libris* exstabat. [d] Καπραίους in *libris* plerisque. forsan pro Καπρέας. [e] Ita Busb. ἔτι χ. in *cæteris*. [f] Ita lego cum *Cod. Busb.* Καῖσαρ χρεμματίσαν αὐτῷ π. in *Editis Aliisque*. [g] Περιαλγεῖ τε Busb. quod non displicet. [h] Κατακαλεῖς Busb. [i] Τὰς περιέχοντα μυριάδας Busb. [k] Αὐδὴ αἱ γαμβρικαὶ Busb. [l] E *Cod. Busb.* scripsi, καὶ δὴ τὸ ἦν pro καὶ δὲ ἦν. & pro ἄλλος ex conjectura reposui Θάλλος, quem inter Tiberii Augusti libertos fuisse constat ex *Gruteri Inscriptionibus*, p. DXCIX. n. 7. Videsis *Indices* ad *Grutervm* & *Reinesium*. [m] Μυριάδων ἑκατὸν τυρόμβους Busb. [n] Ἐπὶ μέγα Busb. [o] Ita cum *Cod. Busb.* ὁμορρυθμίους π. λ. π. Τιβερίου in *Editis Aliisque*. [p] Illud καὶ insertum dedi, auctoritate *Epiphanii*. * Ita *Epiphan.*

a Καὶ

τ συστήσας αὐτῷ φόβητρας. ὥστε δίκας αὐτὸν ἔφαλλεν εἰς τὰς Καπρέας· καὶ Τιβέριος τῷ αὐτῷ τρόπῳ χρώμενος, ἔχει αὐτὸν δέσμιον, μελλητὴς εἰ καί τις ἑτέρων βασιλέων ἢ τυράννων γενόμενος. ὅτε γὰρ πρεσβεῖαι ἐπεδίδοντο ἄκαιρος οὐδ' ὡς ἀξίους ἐπιτρέπει, ἠμελήκασί τε [a] ἢ ἀπολέγοντος αὐτῷ σταλῆναι ἑτέρους ἀντὶ αὐτῶν ἀφικομένους. διὸ καὶ ἀκροᾶσθαι παρέλυτικώτερος. ὅθεν καὶ διαμεμφομένου ἀκροάσεως τοιοῦτος ἦν. ὥστε καὶ τὸ φίλων ἐπιμέλεσθαι τῷ αὐτῷ τρόπῳ ἔχειν. ὅτι τοιούτοις ὀλιγῃ [b] χρώμενος, ἔφη, "τοὺς μὲν πρεσβείας φέ-"ρειν ὅπως μὴ ἀπαλλαγῆς αὐτοῖς ὡς τὸ ἀξίους γενομέ-"νους, ἕτερα πρέσβεις ὀπτιμοεργοτάτους ἐπαίρειν, ὄχλος "τε αὐτῷ γίνεται ὅτι δοκεῖς αὐτοῖς καὶ παμπόνηρος [c] φαί-"νεσθαι. τοὺς δ' ἀρχὰς συγχωρεῖν [d] τοῖς ἅπαξ εἰς αὐ-"τὰς ὑπ' αὐτοῦ καταξῶσιν, αὐθίς τε μνησθέντι ἢ ὑπο-"πτῶν. φύσει μὲν γὰρ εἰς πᾶσιν ἠμελημένα [e] τὴν πλεο-"νεξίαν. τοὺς δὲ μὴ [f] παγίους, ἀλλ' εἰς ὀλίγον καὶ ἄδη-"λον ὁπότε ἀφαιρεθείσας, καὶ μείζονος ἐρωτικῶς ὅτι πλε-"πῆς τὰς ἀρχάς. εἰ μὲν οὖν ἀφικνοῖντο εἰς πλέον αὐ-"τοὺς, [g] ἄδηλον τῶν κλοπῶν ἔχειν ὑπὸ τῆς πολλῆς τῶν "κεκερδημένων ἀμβλυτέρους ὃ λοιπὸν αὐτοῖς χρημένους. "ἀφαδοῦς δ' ὑπαρχούσης οὐκ τῷ ἀξίους, ὑδαμῶς ἂν ἀρκέσαι τοὺς ἄλλα τοῖς ἄρχουσι [h] προκεκε-"νωκώς, ἀναγραφῆς αὐτοῖς [i] ἢ διδομένης χρόνου, οὐ οἷς πλή-"ρωμα ἂν προσιόντες γενόμενοι ἐπαλλάσσειν τῆς σπου-"δῆς τῷ ὅτι τὸ λαμβάνειν, ἀφὸ τοῦ αὐτὸ οὐ χρῆσθαι "γενέσθαι μαθητάς. [k] ὑπόδειγμά τι αὐτοῖς φησὶ. "τραυματίᾳ τινὶ κεκμηκότι μυῖαι κατὰ πλῆθος τοὺς "ὠτειλὰς [l] ἐλείκησαν· καὶ τὸν τοῦ [m] δυστυχοῦντα οἰ-"κτίρας ἀνὴρ τῷ δυσχεραίνειν, καὶ νομίσας ἀδυνατεῖν μὴ "βοηθῆσαι, οἷός τε ἦν ἀποσοβῶν αὐτὰς [n] ἐμπαίει. καὶ "διαμένοντι προσιόντι τῷ ὅτι τοιῷδε, ἐπαλλάσσειν "[n] ἄρτι τῷ αἰτίαν τῆς ἀπορμηδῆς ὡς τῷ ἀφορυ-"χῷ καὶ τῷ ἀφιστάντι. [o] μείζονας γὰρ ἂν ἀδι-"κίας με, ἔφην, ἐμπαγήσειν. τοῖς μέν γε ἤδη πλη-"θωρικοῖς τοῦ αἵματος, [p] οὐκ ἔδ' ὁμοίως ἔπεξε, ὄχλον "μὴ [q] παρέχειν, ἀλλά πη καὶ ἀνέχεσθαι. οἱ δ' [q] ἀκρα-"φεῖς τῷ κατ' αὐτὰς λιμῷ συνελθόντας, καὶ πατρικέ-"νοις ἤδη [r] ἐναιμαδόντας, καὶ ἀλέθρῳ [r] ἐνδῦναι. "ἀφ' ταῦτα οὖν καίτοι [s] ὑπὸ πολλῶν τῶν κλοπῶν δι-"φθαρμένοις τοῖς [t] ἐπιτελέσιν [t] σπουδῆς εἶ), μὴ [u] συνε-"χῶς ἐξαποστέλλειν τοὺς ἡσυχομένους, ἀλ' ὃν τρόπον μυῖαν "ἐκπολεμοῦσι αὐτοὺς, φησὶ, [x] τοὺς κέρδος ὀφειλομένους σύμ-"μαχον [y] ἐναμβάνοντας τ' ἐλπίδα τ' ταχέως [z] ἀφαι-"ρησομένῳ τ' ἔνδον ἡδονῆς." μαρτυρήσῃ δὲ μοι τῷ λόγῳ, εἰ τῷ ὅτι ταύτης φύσεως, Τιβερίῳ ὃ ἦν αὐτῷ. ἔτι

tis ejus intereſſent. quapropter ipſum in vincula conjectum Capreas mittebat: & Tiberius more ſuo vinctum ſervabat, quod cunctator, ſi quis alius aut rex aut tyrannus, factus eſſet. nam neque legationes ſine mora admittebat; neque curabat ut mitterentur qui præſidibus aut procuratoribus ab eo miſſis ſuccederent, niſi illi deceſſiſſent. unde fiebat ut vinctos quoque audire negligeret. Proinde, cum amici cauſam ipſam quærerent, cur adeo protraſtinaret, dicebat, "legationibus quidem ſe moras nectere, ne il-"lis cito dimiſſis, alii mox creati ad ipſum de-"nuo accedant legati, atque ita ſibi continuo "incumbat negotium illos accipiendi ablegan-"dique. Imperia autem illis, quibus ſemel ea "dederat, diuturna eſſe ſinere, ut aliquo ſal-"tem pudore adhibito conſulatur ſubditis. in-"genium enim omnium hominum in magiſtra-"tu proclive eſſe ad avaritiam. qui vero haud "perpetui ſunt, ſed ad breve tempus, ut incer-"tum ſit quando illis auferatur poteſtas, ma-"joci aviditate ad rapinas ferri. itaque ſi diu-"tius ea fruantur, furtorum ſatietate tandem "expleti, ut qui ſatis ſuperque ſibi acquiſive-"rint, deinde tardiores fieri ad rapiendum. "cum autem ocyus illis ſuccedatur, nequa-"quam fore ut magiſtratibus ſufficiant qui illis "in prædam expoſiti ſunt, tanto eis tempore "haud conceſſo, in quo anteceſſores ſui ſpo-"liorum pleni de habendi cupiditate remitte-"rent, quod revocati fuerant antequam ſatis "diu magiſtratum obiiſſent. At *deinde exemplo* "utebatur. Quodam vulnerato humi procum-"bente, magna vis muſcarum ulcera circum-"ſedebat: ac viator, cum forte adeſſet, vicem "ejus miſeratus eſt, languidiorem eſſe ratus "quam ut illas arcere poſſet, propiuſque ac-"cedens parabat eas depellere. Orante au-"tem *ſancio*, ut hujuſmodi quid facere omitte-"ret: *alter* ſubjiciens cauſam quærebat, cur "ita liberari à præſenti moleſtia negligeret. "Cui ille, gravius me læſum ibis illas abigen-"do. nam hæ jam plenæ cruoris non perinde "ac ante certatim agunt ut mihi moleſtiam "faceſſant; ſed aliquantulum remiſſius inſi-"ſtunt. Quod ſi *his depulſis* recentes & fa-"melicæ convenerint, & *me* jam attritum ac-"ceperint, etiam ad interitum uſque exſu-"gent. Has igitur ob cauſas & ipſum ſubdi-"tis ſuis, multis expilationibus male multa-"tis, haud ita frequenter, unum poſt alium, "rectores mittere, qui more muſcarum eos in-"feſtarent, præſertim cum natura propenſis ad "lucrum inſuper ad cupiditatem augendam in-"jiciatur metus, ne quæſtus ſibi adeo jucun-"dus cito eripiatur." Huic quod dixi de ingenio Tiberii res ipſa teſtimonio eſt; quod, duobus

Tiberii tarditas & cunctatio.

a Καὶ ἐπιτῆς. παρ' αὐτῷ Bunb. b Χρῆσ Bunb. c Προσκεφθῆναι & mox αἰδῶς non agnoſcit Bunb. d Τοῖς ἅπαξ ὑπ' αὐτῷ καταστῶσι ἐς αὐτοὺς Bunb. e Ita, ut ellipſis ſit præpoſitionis ἐπὶ, in *libris noſtris* omnibus præter Bunb. qui habet εἰκείαν ἢ πλ. quæ ſane conſtructio alibi quod ſciam non reperitur. Legi poteſt εἰκῆ ἔχειν τὸ πλεονεκτεῖν, omiſſo ὅτιμ. aut potius, φύσει μὲν γὰρ πᾶσιν ἐμμανῆ ἢ πλεονεκτεῖν ἰφιεῖς. f E Cod. Bunb. vocabulum παγίους reſtitui in locum ἢ παυσείνς, quod exiſtimo margini appoſitum ἐξηγήσεως ἕνεκα, & poſtea in textum irrepſiſſe. g Hîc loci ſtructura eſt perplexe compoſita, cujus complura exempla videre eſt apud *Hl. Steph.* in *Append. de Dial. Att.* p. 127. Alius forſan dixiſſet, ἄδηλον τῶν κλοπῶν ἔχοντας & mox αὐτοῖς χρήσιμος. h Προσκεκενωμένους Bunb. i Illud ὃ inſertum dedi è Cod. Bunb. quod agnoviſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *quibus largitas temporis non eſt attributa.* deinde poſt λαμβάνειν comma (quod in libris deerat) appoſui, ut ſequentia pendeant ab iſtis præcedentibus, ὑδαμῶς ἂν ἀρκέσαι τοὺς ἄλλα τοῖς ἄρχουσι κτλ. k Ita Bunb. quo modo & *Epiphan.* qui vertit, *exemplum etiam eis proferebat.* in *Editis Aliiſque* παραδείγματί τι αὐτοῖς φησὶ τοιῶνδε ἴλεγεν, aut τῶνδε ἴλεγεν aut φησὶ redundante. forſan, ὡς φησὶ τοιῶνδε ἴλεγεν. l Περιέλειπον Bunb. m Οἰκτίρας in *Editis.* οἰκτείρων αὐτὸν Bunb. quod ſane mox poſtularet τ' δυσχέρεια. n Ἡρτο Bunb. & *Zonar.* o Καὶ ὡς μείζονας γὰρ ἂν ἀδικίας. & mox ταῖς μὲν γὰρ Bunb. p Οὐκ ἴσ' ὁμοίως Bunb. q Κακοῖς τῷ λιμώττοντι *Zonar.* r Παραδιδῦναι Bunb. s Ita lego. σπουδῆς in *libris.* t Συνεχῶς Bunb. u Ἀφαιρησομένῳ τῷ ἐνδόνδα Bunb.

duobus & viginti annis rerum potitus, Judæis duos duntaxat miſerit qui gentis *illius* res adminiſtrarent, Gratum ejuſque in præfectura ſucceſſorem Pilatum. nec talem ſe geſſit erga Judæos, aliumque in cæteros imperio ſubditos. Quin & vinctorum cauſas ſe ſerius aliquanto cognoſcere indicabat, ne capite damnati quibus premuntur malis leventur, id quod facinoroſi iſti nequaquam meriti ſunt; ſed ut angoribus præſentibus, dum diutius in cuſtodia morantur, major accedat calamitas.

Agrippa rogat Antoniam, efficeret ut Tiberius Eutychum audiret.

6. Atque ob hanc quidem cauſam Eutychus ad cognitionem non delatus eſt, ſed in vinculis ſervabatur: tempore vero aliquanto poſt Tiberius Capreis venit Tuſculanum, ſtadiis fere centum ab urbe diſſitum: & Agrippa rogavit Antoniam, efficeret ut tandem audiretur Eutychus, de quibus ipſum accuſaret. Erat autem Antonia magno in honore apud Tiberium, & cognationis gratia, Druſi enim fratris uxor fuerat, & propter pudicitiam: nam florente adhuc ætate vidua manſit, & ſecundas nuptias recuſavit, quamvis eam hortatus eſt Auguſtus ut alicui nuberet, vitamque ab omni probro intactam conſervavit. huc accedebat & privatum beneficium quo maxime devinxerat Tiberium. Magna enim conſpiratione in eum facta à Sejano, (amico viri Antoniæ, & maximam eo tempore poteſtatem habente, quod ipſi mandata erat prætorianorum militum præfectura) & multi è ſenatoribus cum libertis ſeſe ei adjunxerunt, & corruptus erat exercitus, atque conjuratio non mediocres acceperat vires, reſque Sejano *proculdubio* ſucceſſiſſet, niſi Antoniæ audacia ſapientiâ ſuperaſſet Sejani malitiam. quam primum enim intellexit quæ in Tiberium machinati ſunt, omnia ei accuratiſſime perſcripſit, traditiſque literis Pallanti ſervorum ſuorum fidiſſimo miſit eum Capreas ad Tiberium. Ille vero, re cognita, Sejanum occidit & hujuſce conſilii participes; & Antoniam, quam antea magni faciebat, majore in honore habuit, eique in omnibus confidit. Ab hac itaque Antonia rogatus Tiberius ut Eutychum examinaret, "ſi quidem, inquit, mentitus fuerit quod Agrippa iſte dixerit, Eutychus pœnam ſatis gravem ſubiit, quam ipſe ei conſtitui; ſin vero quæſtione habita vera eſſe deprehendantur, *videndum* ne forte dum pœnas expetit à liberto, faciat ut ſupplicium in caput ſuum recidat." At vero Agrippa, cum iſta ei narraſſet Antonia, eo magis precibus contendebat ut res diſcuteretur. Atque Antonia (nam rogare non deſiit Agrippa, multuſque in eo erat) tempus opportunum nacta, (vehebatur enim Tiberius in lectica jacens, præcedente ipſius nepote Cajo una cum Agrippa, cum jam pranſi eſſent) juxta lecticam ambulans, petiit vocari Eutychum & examinari. Ille vero, "Deos, inquit, teſtor, Antonia, quod non ex mea ſententia, ſed precibus tuis coactus faciam quod facturus

Antoniæ elogium.

Sejani conſpirationem Cæſari patefecit.

Antonia obtinet à Tiberio ut Eutychus audiretur.

δὲ δύο τοὺς τοῖς εἴκοσιν αὐτοκράτωρ γενόμενος, δύο τοὺς πάντας Ιουδαίοις ἐξέπεμψε διοικήσοντας τὸ ἔθνος, Γρᾶτον τε, καὶ Πιλᾶτον, ὃς αὐτῷ διεδέξατο τὴν ἡγεμονίαν. καὶ οὐκ ὀλίγα μὲν Ιουδαίων τοιοῦτος ἦν, ἕτερος δ' ὅτι τὰ λοιπὰ ὑπηκόων. ἀλλὰ καὶ τὰ δεσμωτικὰ [a]ἐπανορθοῦσθαι τὰ ἀκριβέστερα ἀπεσήμηνεν [b]ὑπὸ τῆς διαφορᾶς μὲν θανάτου κρίσιν γενέσθαι τῶν ἐγκλημάτων κακοῦ, ἀφ' ὧν μὴ ἐπ' ἀρετῇ τις ὅτι τοιούτοις τύχῃ συνελθεῖν· τελουμένοις δὲ ἀχθηδόνι τῇ ὑπαιτιωμένῃ μείζονα παρασκευάζειν τὴν δυσχέρειαν.

ς'. [c]Διὰ μὲν δὴ ταῦτα καὶ Εὔτυχος ἀκριβείας τε ἐκ ἐτύγχανε, καὶ [d]δεσμοῖς ὠκεῖτο. χρόνῳ δὲ ὑστεροῦντι, Τιβέριός τε ἐκ τῆς Καπρέων εἰς [e]Τουσκλάνου παρεγίνετο, ὅσον ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν τῆς Ρώμης. καὶ ὁ Αγρίππας ἀξιοῖ τὴν Αντωνίαν διατάξαι τὸν γενέσθαι τῷ Εὐτύχῃ τῆς ἀκροάσεως ἐφ' οἷς ποτὲ τῆς κατηγορίας ποιοῖτο αὐτός. [g]τιμία δ' ἦν Αντωνία Τιβερίῳ εἰς τὰ πάντα, συγγενείας τε ἀξιώματι, δράσει δὲ ἦν ἀδελφῆς δὲ αὐτοῦ γυνὴ, καὶ ἀρετῇ δὲ σώφρονος· νέα δὲ χηρεύειν παρέμεινε, γάμῳ τε ἀπείπε τῷ πρὸς ἕτερον, καίτοι τῷ Σεβαστῷ [h]κελεύσαντος τινὶ γαμεῖσθαι, καὶ λοιδορίαν ἀπηλλαγμένον διεσώσατο αὐτῆς τὸν βίον. ἰδίᾳ τε [i]εὐεργέτις ἦν εἰς τὰ μέγιστα τοῦ Τιβερίου. ὑπεβουλῆς δὲ [k]μεγάλης συστάσης ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ Σηϊάνου, φίλου τε ἀνδρὸς, καὶ δύναμιν ἐν ᾧ τότε μεγίστην ἔχοντος διὰ τὸ τῶν πραιτωριανῶν [l]ἡγεμονίαν αὐτῷ, καὶ τῆς τε βουλῆς οἱ πολλοὶ, καὶ τὸ ἀπελευθέρων προστῆναι, καὶ τὸ στρατιωτικὸν διέφθαρτο, πρόκοπόν τε ἡ ὑποβουλὴ μεγάλην, καὶ ἐπέστρεψε Σηϊάνῳ τὸ ἔργον, μὴ τὴν Αντωνίας τόλμῃ χρησαμένης σοφωτέρᾳ τῆς Σηϊανοῦ κακουργίας. ἐπεὶ δὲ μαθοῦσα τὰ ὑπὸ τοῦ Τιβερίου [m]συγκείμενα, γράφει πρὸς αὐτὸν τὰ πάντα ἀκριβῶς, καὶ [n]Πάλαντι ὑπηρετοῦσα τὰ γράμματα τῷ πιστοτάτῳ τῶν δούλων αὐτῆς, ἐκπέμπει πρὸς Τιβέριον εἰς τὰς Καπρέας. ὁ δὲ μαθὼν, τόν τε Σηϊανὸν κλείνει, καὶ τοὺς συνεπιβούλους· τιμῶ τε Αντωνίαν, καὶ πρὶν ἀξιολόγως ἄγων, τιμιωτέραν τε ὑπελάμβανε καὶ πρὸς πάσι πιστήν. ὑπὸ δὴ ταύτης τῆς Αντωνίας ὁ Τιβέριος ἠξιωμένος τὸν Εὔτυχον, "ἀλλ' εἰ μὲ καταψεύσεται, φησὶν "ὁ Τιβέριος, [o]"ὅτι Αγρίππᾳ τὰ εἰρημένα, Εὔτυχος ἀρχῆ- "σαν κομίζει παρ' αὐτῆς τιμωρίαν ἣν ὑπετιμήσατο αὐ- "τός· εἰ δὲ βασανιζόμενα ἀληθῆ φανεῖται τὰ εἰρημένα, μή- "πω κολάζειν πρὸ τῶν ἀπελεύθερον [p]ἐπ' αὐτὸν μᾶλ- "λον καλοῖτο τὸ δίκαιον." καὶ ὁ Αγρίππας ταῦτα φαμένης πρὸς αὐτὸν Αντωνίας, πολλῷ μᾶλλον ἐπέκειτο ἀξιῶν ἐξέτασιν γενέσθαι τοῦ πράγματος· καὶ ἡ Αντωνία, ὡς μὲν ἀνήκεστος πολὺς ἦν ὁ Αγρίππας ἐπὶ τοῖσδε δεῖσα, καιρὸν παραλαβοῦσα τοιοῦτον, ἠρώτησε μὲν Τιβέριος ἐπὶ φορείου κείμενος, προϊόντων Γαΐου τε τοῦ ἐκείνης υἱωνοῦ καὶ Αγρίππα, ἀπ' ἀρίστου δὲ ἦσαν, [q]περιπατοῦσα τῷ φορείῳ, παρεκάλει καλεῖσθαί τε τὸν Εὔτυχον, καὶ ἐξετάζεσθαι. ὁ δὲ, "ἀλλ' [r]ἴστω μὲν, "εἶπεν, Αντωνία οἱ Θεοὶ ὅτι μὴ γνώμῃ τῇ ἐμαυτοῦ, ἀνάγκῃ "δὲ τῆς σῆς παρακλήσεως ἐξαγόμενος, παρέξω τὰ "[s]παρὸ-

a Ἀνεπανορθοῦσθαι *Busb.* *b* Ὑπὸ τῆς διαφ. *Busb.* ὑπὸ τῆς δ'. *Gall.* *c* Διὰ μὲν δὴ ταῦτα καὶ ὁ Εὔτ. *Busb.* *d* Ita cum *Cod. Busb.* τὸ δεσμωτήριον ἐνείχετο in *Editis Aliisque.* *e* Iterum cum *Busb.* prout apud *Strabonem.* Τουσκλάνου in *Editis.* Τουσκλάνου *Vat.* *f* Illud τὸ ἐ *Cod. Busb.* *g* Τιμία δ' ἦν αὐτῷ Αντωνία Τιβερίῳ *Vat.* & *Hen. à pr. m.* *h* Καλέσαντος *Busb.* *i* Ita *Gall.* εὐεργέτις in *reliquis.* *k* Μεγάλης *Busb.* *l* Τὴν ἡγεμονίαν *Busb.* *m* Συνπεφθέγμενα *Busb.* *n* Ita *Gall.* nec aliter *Dio Caſſius.* Παλλαντι in *Editis Aliiſque.* *o* Poſt Αγρίππᾳ ſupple εἰπὼν aut ſimile verbum, niſi malis ἐπὶ Αγρίππᾳ, cum ἐπὶ fortaſſe pro ἐπὶ habeat *Busb.* *p* Ἐφ' ἑαυτὸν *Busb.* *q* Ἡδὺ περιπ. *Busb.* *r* Ἰσάτω μὲν *Busb. Gall.* & *Zonar.*

a Περιχθονιόρμα

"[a] περιοίδημα." Ταῦτα εἰπὼν κελεύει Μάκρωνα, ὃς Σηιανῷ ἀμφίδοχος ἦν, ἢ Εὔτυχον ἀγαγεῖν. [b]ἦν ὁ μέ, ἤδη εἰς ἀναβολὰς παρῶν. Τιβέριος δ' αὐτὸν [c]ἤρετο, τί καὶ ἔχει λέγειν κατ' ἀνδρὸς ἐλευθερίαν αὐτῷ παρασχόντος. ὁ δὲ φησὶν, "ὦ δέσποτα, [d]ἡνιοχοῦντο μὲν "ἐφ' ἁμάξης, Γάϊός τε ὅτε καὶ Ἀγρίππας σὺν αὐτῷ, "ἐγὼ σφῶν ἐζόμην ἔμπροσθε τοῖν ποδοῖν, λόγων τε πολλῶν "ἀναμεμιγμένων, Ἀγρίππας φησὶ πρὸς Γάϊον, [e]εἰ "γὰρ ἀφίκοιτό ποτε ἡμέρα ἢ μεταστὰς ὁ γέρων ὅτε "[f]χειροτονοίη σε ἡγεμόνα τῆς οἰκουμένης. ἤδη γὰρ ἡμῖν "Τιβέριος ὁ ὑιωνὸς αὐτοῦ γένοιτ' ἂν ἐμποδὼν τοῦτο σοὶ "τελευτῆσαι· καὶ ἡ τε οἰκουμένη γένοιτ' ἂν μακαρία, κἀ-"γὼ [g]πρὸς αὐτῆς." Τιβέριος δὲ πρὶν ἡσθέντος τὰ εἰρημένα, καὶ ἅμα μῆνιν ἀναφέρων τῷ Ἀγρίππᾳ παλαιὰν, διότι κελεύσαντος αὐτοῦ δεθῆναι Τιβέριον [h]ὑιωνὸν αὐτοῦ γεγονότα, καὶ Δρούσου παῖδα ὄντα, ὁ Ἀγρίππας οὐ πιθόμενος ἦγεν ἐγχρυσάμφιον τὰς ὀτολὰς, καὶ πᾶς ὡς Γάϊον μετακαθίζει, τοῦτον μὲν δὴ φησὶ Μάκρωνι δῆσον. Μάκρων δὲ τὸ μὲν ὑ σαφῶς ὁπόσα ἂν προστάξαιεν ἐξεπίτηδες, τὸ δὲ ὑκ ἂν προσδοκῶν [i]δεῖ τοῦ Ἀγρίππα αὐτὸν [k]βουλεῦσαί τι τοιοῦτον, ἐπανεῖχεν ἀκριβασόμενος τὰ εἰρημένα. [l]ἐπεὶ δὲ Καῖσαρ προσεύξας ἐς ἱππόδρομον λαμβάνει ἐς Ἀγρίππαν ἐφικόμενος, [m]καὶ μέν φησι Μάκρων τοῦτον εἶπον δεθῆναι. τοῦ δὲ ἐπανερομένου ὁπόσα οἷος, Ἀγρίππαν γε εἶπεν. καὶ ὁ Ἀγρίππας τρέπεται μὲν κατὰ δέησιν, τοῦ τε παιδὸς ᾧ συνετέθραπτο μνημοσύνων, καὶ τοῦ Τιβερίου τῆς ἐπιτροφῆς. οὐ μὴν ἤνυεν γέ τι, ἀλλ' ἦγον αὐτὸν οἱ [n]στρατιῶται δέσμιον. καὶ καῦμά τε γὰρ σφοδρὸν ἦν, καὶ ἐπὶ οἴνῳ τῷ ὀθνείῳ πλείοσιν μὴ πολλῷ γεγονότος, δίψος ἐξέκαιεν αὐτὸν, καί τι καὶ ἡγωνία, [p]καὶ τὸ παρ' ἀξίαν [q]καταλάμβανον. θαυμάσιός [r]τίς τις τοῦ Γαΐου παῖδων θαυμαστὸν ὄνομα, ὕδωρ ἐν ἀγγείῳ κομίζοντα, ἤτησε πιεῖν. καὶ ὀρέξαντος προθύμως πιὼν, "ἀλλ' ἐπ' ἀγαθοῖς, φησὶν, ὦ παῖ τὰ τῆσδέ σε [s]ἀφικνοῦμαι γέ-"γονε, ἀφρυγῆς μοι γενομένης πῶνδε τ' δεσμῶν, οὐκ "ἂν βραδύνοιμι ἐλευθερίαν εἰσπραττόμενός σοι πρὸς "Γαΐου, ὃς καὶ δεσμώτῃ μοι γενομένῳ ἀφικνεῖσθαι "καθάπερ ἐν τῷ πρότερον καθεστηκότι σχήματι τῆς "περὶ ἐμὲ ἀξιώσεως οὐκ [t]ἐλίπετο." καὶ οὐκ ἐψεύσατο ταῦτα εἰπὼν, ἀλλὰ δὴ ἠμείψατο. ἐν ὑστέρῳ γὰρ βασιλεύσας θαυμαστὸν μείζονος ἐλευθερίου τε ἀφῆκεν πρὸς Γαΐου Καίσαρος γεγονότος λαβὼν, καὶ τῆς ὑσίας ὁπότερον καθίστησι. τελευτῶντί τε τῷ ὑῖ Ἀγρίππᾳ καὶ Βερενίκῃ τῇ θυγατρὶ ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις ἀφικνησόμενον κατέλιπεν. ἐν τιμῇ τε ἦν ταύτῃ γεραιὸς τελευτᾷ. καὶ ταῦτα μὲν ὕστερον ἐγένετο.

ζ. Ἀγρίππας δὲ τότε δεθεὶς εἱστήκει πρὸς τῷ βασιλείῳ, πρός τινι δένδρῳ κλιθεὶς ὑπὸ ἀθυμίας, με-

"sum." Cum ista dixisset, Macroni, qui succesſerat Sejano, imperat Eutychum adducere. Et ille quidem ſine mora aderat. Tiberius autem illum interrogabat, quidnam habeat quod diceret contra virum qui ipſum in libertatem vindicaverat? Cui ille, Domine, inquit, vehe-"bantur in curru Cajus hic & Agrippa cum "eo, atque ipſe ad illorum pedes ſedebam, & "poſt verba aliquammulta ultro citroque ha-"bita, Cajo dixit Agrippa, Utinam *tandem* "veniat dies, quo ſenex iſte decedens te prin-"cipem orbis terrarum deſignet. nam Tibe-"rius ejus nepos minime nobis impedimento "erit, ſi à te tollatur: atque orbis *univerſus* "felicitate fruetur, eritque ut ego ejuſdem "particeps fiam." Cum autem verba iſta Tiberius credibilia exiſtimaſſet, ſimulque ejus in animo vetus in Agrippam ira penitus inſideret, quod, juſſus ab eo Agrippa ut Tiberium nepotem ſuum Druſique filium coleret, ipſum contra quam mandaverat minus obſervaſſet, totumque ſe ad Cajum contuliſſet, ad Macronem verſus inquit, huic ſane injice vincula. At Macro, partim quod non ſatis intelligeret, quemnam vinciri juberet, partim quod non ſuſpicaretur ipſum quidquam tale de Agrippa ſtatuiſſe, cunctabatur donec certius ſciret quæ dixerit *Tiberius*. Poſtquam autem Cæſar, cum in circo per orbem iviſſet, Agrippam ſtantem deprehendit, ædipol Macro, inquit, hunc juſſi vinciri. Illo etiam tum requirente quemnam præciperet, Agrippam, inquit. Tum Agrippa ad preces convertitur, filium ei in memoriam revocans cum quo ſimul fuerat educatus, & Tiberium cujus inſtitutionis curam geſſerat. nihil tamen proficiebat, ſed ipſum, ita ut erat purpura amictum, vinctum agebant *ſatellites*. Atque tum, nam æſtus vehemens erat, quod inter veſcendum parum admodum vini ſuppeditaretur, gravis illi accendebatur ſitis. fiebatque ut animi nonnihil diſcruciaretur, remque ferret * indigne. Conſpicatus igitur quendam è Caji famulis, Thaumaſtum nomine, aquam in vaſe portantem, petiit *aliquantulum* ad bibendum. Illoque porrigente, cum bibiſſet, "certe, inquit, *quandoquidem* "*hoc feceris*, tuo bono, ô puer, factum eſt "quod mihi miniſtraſti. cum ex his vinculis "effugero, nulla in me mora erit quin libertatem tibi à Cajo impetrem, qui mihi etiam "vincto, prout antea cum dignitatis ſpeciem "habuerim, miniſtrare non gravatus es." Neque mentitus eſt cum iſta diceret, ſed gratiam ei repoſuit. nam regnum adeptus Thaumaſtum quam diligentiſſime, à Cajo, ubi Cæſar factus eſſet, impetratum manumiſit, & rerum ſuarum curatorem fecit; morienſque hunc filio ſuo Agrippæ & Berenices filiæ ſimiliter miniſtraturum reliquit. iſque in hoc honore ætate provecta obiit. Et hæc quidem poſtea contigerunt.

Accuſatio in Agrippam ab Eutycho inſtituta.

Agrippa in vinculis conjectus.

ζ. Tunc vero Agrippa, dum in vinculis teneretur, cum aliquammultis itidem vinctis ante regiam

[a] Περιοίδημα *Busb.* [b] Καὶ ὃς μὲ ἐδὲν *Busb.* [c] Ηρετο τί κ' ἴχοι *Busb.* [d] Αἰσῶντο *Busb.* ἰσχοῦντο in *Editis Aliiſque.* [e] Εἴης δὲ *Zonar.* [f] Χειροτονοῖ σε *Gall.* [g] Πρὸ αὐτῆς *Busb. Vat. & Hen. à pr. m.* [h] τοῦτον ἰῶ *Zonar.* quod *Wolfius* vertit, *atque ego in primis.* [i] Ita *Busb.* δεῖ τῷ Αγρ. in *cæteris.* [k] Προσδοκῶν τι τ. *Busb.* [l] Ἐπεὶ δ' ὁ Κ. *Busb.* [m] Καὶ μὲν δὴ *Busb.* [n] Περφυρεῖοι *Gall.* [o] Ita *Busb. & Gall.* ἐστενοῦτο in *Editis Aliiſque.* [p] Καὶ τὸ παρ' ἀξίαν *Vat. & Hen. à pr. m.* Iſta in ſua verſione omittit *Gelenius*, at *Epiphanius* hoc modo vertit, *unde quoque anxius factus, præter decus atque dignitatem cæpit cuncta reſpicere, unde poſſet ſuis invenire remedium, & conſpiciens quendam ex famulis Caji &c.* [q] Προσλάμβανον *Busb.* [r] Illud ὤν τ' ἐ *Cod. Busb.* [s] Ἀνίλκυσις *Vat.* [t] Ita cum *Cod. Busb.* γεγονότα in *cæteris.* * *Vel*, non ex æquo.

[a] Τὸν

regiam ſtabat, præ languore *paululum* reclinatus in arborem. Cumque ales quidam inſederet arbori, in quam ſe rejecerat Agrippa, (alitem hunc Romani bubonem appellant) unus è vinctis *natione* Germanus, viſo alite, quæſivit à milite quiſnam eſſet ille purpuratus. cognitoque eſſe Agrippam quidem nomine, Judæum vero origine, virumque ex ea gente nobiliſſimum, rogavit militem, qui ei *vinculis* copulatus erat, ut propius accederet ut cum eo colloqueretur, velle enim ex eo *nonnulla* de rebus patriis percontari. Quo impetrato, cum ei aſtaret, intercedente interprete, "ὁ juvenis, inquit, te quidem contriſtat "tanta ſubito facta mutatio, quæ tibi multam "magnamque importavit calamitatem. nec "facile meis verbis fidem habebis, quæ expli- "cant quid Deus tibi providerit, ut è malis "præſentibus effugias. Scito vero,(Deos meos "patrios Deoſque hujus loci *præſides* teſtor, "quorum voluntate in hæc vincula deveni- "mus) me dicturum omnia, nihil ut auribus "tuis darem petulanter loquendo, ſtudiove te "vana ſpe lactandi. nam hujuſmodi prædictio- "nes, ſi hallucinatus fuerit vates, revera *ali-* "*cui* plus afferunt triſtitiæ,quam ſi nihil omni- "no de illis accepiſſet. itaque æquum duxi "vel cum meo periculo tibi patefacere quid "Dii futurum eſſe prænunciant. Fieri *equi-* "*dem* non poteſt quin tua brevi ventura ſit ex "hiſce vinculis liberatio; dein ad ſummam "dignitatem provectus eris & potentiam, & "omnes beatum te prædicabunt quos tuæ jam "ſortis miſeret, felicemque habiturus es exi- "tum, liberis, qui tibi nati ſint, tuas relin- "quens opes. Memento autem, cum iſtam "volucrem denuo videris, te quinque poſt die- "bus moriturum eſſe. Hæc quidem eventura "ſunt quemadmodum Deus ſignificat, qui "hunc tibi alitem mittere dignatus eſt. cum- "que ipſe ea præſciverim, nefas eſſe putabam, "tecum nolle iſta quæ intelligerem communi- "care, ut de felicitate futura certior factus, "leve eſſe exiſtimes quod hoc tempore patia- "ris. Cum autem ad hanc felicitatem perve- "neris, fac noſtri quoque memineris, ut cala- "mitatem, cum qua nunc conflictamur, *tan-* "*dem* effugiamus." Hoc Germani præſagium tam videbatur Agrippæ ridiculum,quam poſtea admiratione dignum eſt habitum. At Antonia graviter ferens calamitatem Agrippæ, paulo quidem difficilius eſſe ſentiebat de eo verba facere ad Tiberium, prætereaque nihil apud ipſum precibus loci relictum eſſe: hoc vero à Macrone aſſequebatur, ut milites viri eſſent humaniores & modeſti, tam quibus curæ erat excubias agere quam centurio qui illis præeſſet & ei *copularetur; utque lavacra ei quotidiana concederentur, & liceret libertis & amicis eum adire, atque alia ei indulta eſſent quæ ad corporis curam facerent. Ingreſſique ſunt

Que Germanus quidam prædixerit Agrippæ in carcere.

Agrippæ miſeriam in cuſtodia ſolatur Antonia.

μετὰ πολλῶν οἱ ἐδέδεντο. καί τιν' ὀρνέου καθίσαντα ὅτι τῷ δένδρου ᾧ Ἀγρίππας προσεκέκλιτο, βύβωνα δὲ Ῥωμαῖοι ὄρνιν τοῦτον καλοῦσι, τῶν δεσμωτῶν τις Γερμανὸς θεασάμενος, ἤρετο πρατίωνα, ὅστις εἴη ὁ ἐν τῇ πορφυρίδι. καὶ μαθὼν μὲν Ἀγρίππαν ὄνομα αὐτῷ, Ἰουδαῖον δὲ τὸ γένος, καὶ τῶν ἐκείνη ἀξιολογωτάτων, ἠξίωσε τὸν συνδεδεμένον αὐτῷ πρατίωνα, πλησίον ἐλθεῖν ἅμα λόγων· βούλεσθαι γάρ τινα ἀμφὶ τῶν πατρίων ἔρεσθαι αὐτόν. καὶ τυχών, ἐπεὶ πλησίον ἵσταται, δι' ἑρμηνέως, "ὦ νεανία, φησί, κατα- "κλᾷ μέν σε τὸ αἰφνίδιον τῆς μεταβολῆς, πολλήν τε σ- "τως καὶ ἀθρόαν ἐπαγαγὸν τῷ τύχῃ. ἀπιστία δέ "σοι τῶν λόγων, οἶδ' ὅτι [b] φυγῇ κακοῦ τοῦ ἐφεστηκό- "τ[ος] [c] διηγοῦντο τοῦ θείου τῷ προνοίαν. ἴσθι γε "μὴν Θεοὺς τοὺς ἐμοὺς πατρῴους, καὶ τοὺς τῇδε ἐγχω- "ρίους, οἳ τόνδε ἐπιστεύσαν ἡμῖν σίδηρον, ἐπο- "μνύμενος, λέξω τὰ πάντα, οὔτε ἡδονῇ [d] γλωσσαλγί- "ᾳ δοὺς ἐπ' αὐτοῖς λόγον, ὅπως ἅμαξαν εὐθυ- "μεῖν σε ἐπιτυδακώς. αἱ γὰρ ὅτι τοιοῦσδε προαγο- "ρεύσεις ὑπερπικρ[ος] τοῦ ἀποβαίνοντ[ος], ἔργῳ μᾶλλο- "πιστέραν προσθήσεταί τῷ ἀχθηδόνα, τοῦ μηδ' εἰ "τῷ ἀκολουθ ἀκροάσαιτο αὐτῷ. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐμὸν κιν- "δυνεύσας προβαλλόμενος, δίκαιον ἡγησάμην σοι ἅμα- "σαφῆσαι τῷ προαγόρευσιν τῶν θεῶν. οὐκ ἐᾷ ὅπως "οὐκ εὐθὺς ἀπαλλαγή τέ σοι τῶνδε τῶν δεσμῶν παρέ- "σται, καὶ προβ[ος] ὅτι μέγιστον ἀξιώματός τε καὶ "δυνάμεως, ζηλωτός τε ἂν γένοιο πᾶσιν οἷς νῦν δ' οἰ- "κτρὰς τύχας σὺ λαμβάνουσιν· εὐδαίμων τε ἂν [e] ποιοῖο τῷ τελευτῇ, [f] παισὶν οἷς ἔστιν τὸν ὅλβον κατα- "λειπόμενος. [g] μνημονεύειν δὲ ὁπότε εἰς αὖθις τὸν ὄρ- "νιν θεάσαιο τοῦτον, πέντε ἡμέρας σοι τῷ τελευτῷ "ἐσομένην. ταῦτα πεπεράσθαι μὲν ἤδη ἀποσημήνει "σοι [h] τὸ θεῖον τὸ ἐξαποστεῖλαν τουτονὶ τὸν ὄρνιν. προ- "γνώσῃ τε αὐτῷ σύνεσιν ἡ προγενομένην ἀποστρέψει σε, "ἄδικον ἡγησάμενον, ὅπως ὀλιγάμηνος ἀγαθῶν μέλλοντος "λυσιτελεῖν, ἐν ὀλίγῳ ἡ ἀχθηδόνα ἕξῃ παρόντος πάθους. μνή- "μην δὲ [i] ποιεῖσθαι εἰς χεῖράς σε προσγενομένην εὐδαί- "μονος, ἡνίκ' ἂν ἡμᾶς διαφθείρομένην δυστυχίαι ἡ ταυτῦ "σώσομεν." καὶ ὁ μὲν Γερμανὸς τοσάδε προφητεύσας, εἰς τοσόνδε ὦφλε γέλωτα ὃν Ἀγρίππα, ἐφ' ὅσον ἐν τοῖς ὕστερον [k] καλε- φάνη τεθαυμάσθαι ἄξιος. ἡ δὲ Ἀντωνία χαλεπῶς φέρουσα [l] τὸν Ἀγρίππα τὴν δυστυχίαν, [m] τὸ μὲν Τιβερίῳ περὶ αὐτῆς διαλέ- γεσθαι, ἐρωδιέστερον εὑρίσκετο· τὰ δ' ἄλλως ἐπ' ἀπράκτοις γινόμε- νον. εὑρίσκετο δ' αὐτῷ προθύμως Μάκρωνος, στρατιωτῶν τε μεῖζον ἀνδρῶν, οἳ παραφυλάξαι αὐτὸν ἐν φρουτίσιν, καὶ ἐκατοντάρχου ἐφεστηκότα τε ἐκείνοις καὶ συνδέτου ἐσόμενον, λου- τρά τε καθ' ἡμέραν συγχωρεῖσθαι, καὶ ἀπελευθέρων καὶ φίλων εἰσό- δους, τήν τε ἄλλην ἀκρόασιν ἢ ὧν σώματι γένοιτ' ἄν. εἰσήεσάν τε

a Τὸν δεδεμένον *Vat.* & *Hen. à pr. m.* *b* Ἀποφυγῇ *Busb.* *c* Διαμῦντο *Gall.* *d* Γλωσσάλγῳ *Busb.* *e* Ita cum *Busb. Vat.* & *Zonara.* ποιοῖς in *Editis Aliiſque.* *f* Παισὶν οἷς ἔστιν ὅλβον in *Editis.* παισὶν οἷς ἔσῃ ἡ ὅλβον *Vat.* Verum cum πᾶσιν οἷ εἶσι ἡ ὅλβον habeat *Busb.* & *Epiphanius* in verſione ſua *divitias tuis filiis qui tibi nati fuerint relinques*: reſcribere non dubitarim, παισὶν οἷ εἶσι ἡ ὅλβον κα- ταλειπόμενος. *g* Μνημόνευε *Busb.* *h* Θεῖον τὸ ἐξαπ. *Vat.* & *Hen. à pr. m.* ἡ Θεῖον τὸ *Busb.* *i* Ποιεῖ εἰς χέρας σοι παρ. *Busb.* *k* Κα- τεφάνη τε θαυμαστὸς ἄξιον *Vat.* & *Hen. à pr. m.* ἐφάνη θαυμαστὸς ἄξιος *Busb.* *l* Illa ἡ Ἀγρίππα inſerui, auctoritate *Cod. Busb.* & *Epiphanii.* *m* Τῷ μὲν Τιβ. *Busb.* * Is *ſcilicet* cui Agrippas in cuſtodiam traditus erat. nam eadem catena & militem & reum copulabat, teſte *Seneca*, Ep. 5. qua de re videſis *Briſſonium* de *Formulis*, l. 5. p. 474. *Edit. Francof.*

a Cum

τε ὡς αὐτὸν φίλος τε Σίλας, καὶ τ' ἀπελευθέρων Μαρσύας καὶ [a] Στοιχὼς τροφὰς εἰσκομίζοντες ἃς ἔχαιρε, καὶ δι' ὀψοποιίας πᾶσαν ἔριν ποιούμενοι, ἱμάντά τε καμίζοντες ὅτι τραχυτάτους τρίποδας, ὅπου νὺξ γένοιτο, ὑποστρώννυσαν αὐτῷ συμπαράζευ τῶν στρατιωτῶν, Μάκρωνος τοῦ στρατηγικότος. καὶ ταῦτα ἐπράσσετο ἕξ μῆνας, καὶ τὰ μὲν κατ' Ἀγρίππαν οὕτως εἶχε.

ad eum, Silas amicus, & è libertis Marſyas atque Stœchus, cibum ad comedendum afferentes quo delectabatur, omnemque erga ipſum officioſam ſedulitatem adhibentes. quin & ſtragula quaſi venalia apportantes, noctu ea ipſi ſubſternebant, militibus juſſu Macronis operam ſuam conferentibus. Atque hæc facta ſunt per ſex menſes, reſque Agrippæ ita ſe habebant.

η'. Τιβέριος δ' ἐπανελθὼν εἰς τὰς Καπρέας, ἐμαλακίζετο, καὶ μὲν οὖν τὰ μέτρια· ὑπερβάσης δ' εἰς τὸ μᾶλλον τῆς νόσου, προσδοκίας ἔχων [b] ἐπ' αὐτῷ τὰς ἐλπίδας, Εὔοδον, ὃς ἦν αὐτῷ τιμιώτατος τῶν ἀπελευθέρων, κελεύει τὰ τέκνα προσαγαγεῖν πρὸς αὐτόν· [c] χρῆζειν γὰρ ἀφικέσθαι, φησί, πρὸ λόγων τινῶν ἡ τελευτή. ἦσαν δὲ αὐτῷ παῖδες γνήσιοι μὲν ὑπάρχοντες, Δροῦσος γὰρ ἦν, ὁ μόνος αὐτῷ γεγονὼς, ἐτύγχανε τεθνεώς· ὁ δὲ τότε κατελείπετο Τιβέριος, ὀνομαζόμενος Γέμελλος, Γαΐου τε Γερμανικοῦ παῖς ἀδελφοῦ ὁ γεγονὼς, νεανίας τε ἤδη καὶ παιδείαν ἐπιτετηδευκὼς ὅτι πλείστην, εὐνοίᾳ τε ἅμα τιμώμενος, διὰ τὸν Γερμανικοῦ τοῦ πατρὸς ἀρετήν. ὅτι μέγιστον γὰρ δὴ ὅτος ἦλθε παρὰ τοῖς πλήθεσι τιμῆς, εὐσταθείᾳ τρόπων, ᾗ δεξιότητι τοῦ ὁμιλεῖν ἀνεπαχθὴς ὤν, καὶ τ' ἀξίωσιν κλώμενος [d] τῷ βάλλεσθαι ἴσος πᾶσιν εἶναι). ἐξ ὧν οὐ μόνον ὁ δῆμος ᾗ ἡ βουλὴ μειζόνως ἦγον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ μέρη ἑκάστοις ἐθνῶν, οἱ μὲν ὁμιλητότητι ἁλισκόμενοι τῇ χάριτι τῆς ὁμιλίας, οἱ δὲ [e] τύχῃ τῆς ἀκούσεως ἀφηγήσεως παραμυθούμενοι. πένθος τε οὐδὲ τελεσθὲν πρότερον πᾶσιν, ἢ θρησκείᾳ τῆς ἀρχῆς ὑπεψευσμένην τὴν συμφορὰν, λύπῃ δὲ ἀληθεῖ οἰκειούμενον, ἐφ' τὸ ἴδιον τυχεῖν ἑκάστοις τιμῇ ἐφάσαντο. ὅτως ἀπαρχθεὶς ὁμίλησε τοῖς ἀνθρώποις [f] ἐξ ὧν μέγα ὄφελος καὶ τῷ παιδὶ αὐτοῦ πᾶσι [g] κατελέλειπτο τοῖς τε ἄλλοις καὶ μάλιστα τὸ στρατιωτικὸν ἦρτο, [h] αἱρετὸν ἡγούμενοι τὸ θεὶ τῆς ἀρχῆς ἑκόντι θανατουμένης, εἰ δεήσοι καὶ τελευτᾶν.

8. Tiberius autem Capreas reverſus, primum quidem modice cœpit ægrotare, morbo vero ingraveſcente, cum de ſalute deſperaret, Euodum, quem ex omnibus libertis maximi faciebat, liberos ad ſe jubet adducere: ſe enim deſiderare, dicebat, ut eos ante obitum alloqueretur. Sui quidem non jam in vivis erant liberi, nam mortuus erat Druſus quem unicum habebat: verum filius hujus Tiberius ſupererat cognomine Gemellus, & Cajus Germanici fratris filius, jam adoleſcens, & doctrina liberaliter inſtitutus, & gratioſus apud populum ob Germanici patris virtutem. Hunc enim populus maximo in honore habuit, quod eſſet moribus bene temperatis, in alloquiis comis & affabilis, quodque princeps dignatione cum omnibus par eſſe voluerit. Quibus fiebat, ut tam ſenatus quam populus majorem in modum eum diligerent colerentque; atque etiam è ſingulis gentibus in provincias redactis, alii quidem ſuavitate ejus in congreſſu & colloquiis capti, alii vero, ubi auditione eorum narrationis ea acciperent. ipſoque mortuo luctum omnes ingentem prætulerunt, non *ex obſervantia in imperium ſimulate calamitatem lugentes, ſed ſincero mœrore eam ut ſuam deplorantes, quod unuſquiſque ejus mortem ſemetipſum propius attingere crediderit. Quæ res & filio ipſius plurimum profuerunt ad omnium benevolentiam conciliandam: interque alios maxime etiam milites adeo devincti tenebantur, ut in lucro deputarent vel mortem, ſi neceſſe eſſet, oppetere, modo ei imperium poſſent aſſerere. *De Tiberio Gemello & Cajo Germanici filio.* *Germanicus populi delicia.*

θ'. Ὁ δὲ Τιβέριος, Εὔοδῳ τοῦτο προστάγματα ποιησάμενος τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ τὸν ἕω εἰσαγαγεῖν τοὺς παῖδας, εὐχῇ τοῖς πατρίοις θεοῖς σημεῖόν τι προφανὲς αὐτῷ δεῖξαι περὶ ὧν τὴν ἡγεμονίαν [i] διαδεξαμένῳ, ἀπεύδων μὲν τῷ υἱεῖ ὧν παιδὸς αὐτὸν καταλιπεῖν, μεῖζον δὲ δόξης τε καὶ βουλήσεως τῆς αὐτοῦ πεπιστευκὼς ὧν Θεῶν τὸ ἐπ' αὐτοῖς [k] ἐπιφανούμενον. οἰήσιμα δ' ἦν αὐτῷ προσκλίνοντι, εἰς ἐκεῖνον ἥξειν τὴν ἡγεμονίαν, ὃς ἂν τῆς [l] ὀπιθεν ἀφίκοιτο πρὸς αὐτὸν πρότερος. ταῦτα διανοηθεὶς, πέμπει τοῦ ἑαυτοῦ τὸν παιδαγωγὸν, κελεύων ὑπὸ πρώτην [m] ὥραν ἄγειν τὰ παῖδα ὡς αὐτὸν, καταμελήσας τῆς τοῦ Θεοῦ ὑπολαμβάνειν. ὁ δ' ἀντιφθέγγεται αὐτῷ τὴν χειροτονίαν. ὁ μὲν δὴ ταῦτ' ὀρθυμησάμενος, ἐπεὶ πάλιν ἡμέρα ἦν, κελεύει τὸν Εὔοδον εἰσκαλεῖν τὰ παῖδα τὰ παρόντα πρότερα. ἐξελθὼν δ' ἐκεῖνος, καὶ τὸν Γάϊον πρὸ τῶν θυρατῶν καταλαβών· ὁ γὰρ Τιβέριος

9. Tunc autem Tiberius, cum Euodum juſſiſſet poſtridie filios ſummo mane ad ipſum adducere, Deos patrios precatur, ut eum qui in principatum ſucceſſurus eſſet, manifeſto aliquo indicio ſibi oſtenderent, id quidem modis omnibus agens ut nepoti ſuo imperium relinqueret, plus vero ſigno, quod Deus oſtenſurus eſſet, ſiſus, quam ſuæ ſententiæ aut voluntati. Augurium itaq; ei propoſitum erat, illi ceſſurum eſſe imperium qui ſequenti die ad ſe prior acceſſiſſet. Cum iſta ſecum reputaſſet, mittit ad nepotis ſui pædagogum, jubens ut prima luce puerum ad ipſum perduceret, †exiſtimans Deum inſuper habiturum eſſe imperatoris munus. Deus autem quod ille deſignavit irritum eſſe juſſit. Quippe cum is ita cogitaſſet, ubi illuxit, juſſit Euodum ut puerum qui prior adeſſet intro vocaret. Ille vero egreſſus, cum Cajum pro cubiculi foribus offendiſſet, (nam Tiberius nondum *Augurium Tiberii de ſucceſſore.*

a Cum ὁ στοιχὼς habeant *Codd. Gall. & Busb.* & *Stœchus* occurrat in melioribus *Epiphanii* libris; placuit Στοιχὼς pro Στοιχὼς *Editorum* reſcribere. b Περὶ αὐτῷ *Busb.* c Χρῆζειν γὰρ ἀφικέσθαι σφίσι δ. λ. περὶ τελευτῆς *Busb.* d Ita lego cum *Cod. Busb.* ᾧ βάλλεσθαι in *cæteris.* e Ita lego. πίστει in *libris.* f Μέγα ὄφελος δὲ τοῦτο *Busb.* g Καθιλίπετο *Hen.* h Αἱρετὸν ἡγεμόνιον ᾧ θεὶ τ' *Vat.* & *Hen.* i Διαδεξομένῳ *Busb.* k Καταφανούμενον *Gall.* l Ἡμίεσον *Busb.* & *Hen. à pr. m.* m Antea diſtinctum erat, παῖδα, ὡς αὐτόν. * Quin & aliter verti poteſt, ſi τ' ἀρχῆς referatur ad συμφοράν. † Putans illa re numinis ſuperare ſententiam. *Epiphan.*

Cajus imperium præripit Tiberii nepoti.

nondum aderat, cibo ipſi tardiuſcule parato, atque Euodus plane neſciverat quid ſibi voluerit dominus) pater, inquit, te vocat, ſimulque eum introduxit. At Tiberius, ubi Caium aſpicit, tunc primum cogitare coepit de Dei poteſtate, ſuumq; ſibi plane ereptum eſſe imperium, ut qui non amplius poſſet quod ſibi viſum eſt ſtatuere. Multis itaque & ſeipſum quidem deploravit, cui adempta erat poteſtas ratum faciendi quod jam ante decreverat, itemque Tiberium neponem ſuum, ut qui ex augurio acto & omni de ſpe imperii deciderit, vitaeq; diſcrimen adiret, quod foret ut ejus ſalus ab aliis iiſq; potentioribus penderet, qui non ferendum cenſebunt, ut vitam cum illis ageret, nihil ipſi profutura cognatione, quem metuet ſimul & odio habebit rerum dominus, partim quod proximus ſit imperio, partim quod pro incolumitate utque rerum potiatur inſidias contra tendere non deſinet. Erat autem Tiberius maxime addictus prædictionibus ex natalitiis; ad eas quæ feliter evenerant vitam exigens, magis quam ii qui ſe totos huic rei dediderant. adeo ut Galbam aliquando ad ipſum venientem conſpicatus, ad quoſdam ei maxime neceſſarios dixerit, ecce homo qui Romanorum imperio aliquando erit honoratus. atque ille maxime *omnium* ex imperatoribus omni quod vel affine erat vaticinationibus credendum eſſe ratus, eo quod eum *aliquoties* non fefellerint, eas in rebus agendis adhibuit. Et tunc in anguſtiis erat propter eventum qui acciderat, graviter dolens ac ſi nepos jam exſtinctus eſſet, & ſemetipſum accuſans quod de venturis ſolicitus augurio uti voluiſſet. cum enim ſibi, à mœrore vacuo, liceret è vita excedere futurorum ignoratione, *jam* de ſe *plane* actum eſſe, ut qui moriturus eſſet cum præſenſione malorum quæ ſibi chariſſimis eventura erant. Quamvis autem conturbatus erat, quod inopinato adeo alii, quam ipſe voluerit, imperii vices habituri ſint, Cajo tamen invitus & præter voluntatem dixit, "Fili, etſi Tiberius mihi te "genere propinquior ſit, ego tamen & meo "pte judicio & Deorum ſuffragiis tibi in ma- "nus trado Romanorum imperium. te vero "oro atque obſecro, ne ei admotus obliviſca- "ris aut meæ benevolentiæ, qui te in tantæ di- "gnitatis faſtigium provexi, aut tuæ cum Ti- "berio cognationis; ſed, intelligens quod Diis "volentibus & ſecundum eos tantorum bene- "ficiorum tibi auctor fuerim, gratiam mihi "referas pro mea ad iſta propenſa voluntate, "Tiberiique ut cognati rationem habeas: præ- "tereaque ſcias quod ſuperſtes Tiberius tibi "erit imperii ſimul & ſalutis propugnaculum, "interitus vero illius calamitatum origo. peri- "culoſa enim ſolitudo in ejuſmodi rerum celſi- "tudine conſtitutis; nec Dii inulta patientur "quæ præter jus faſque perpetrata legem de- "leant alia agere præcipientem." Iſta quidem

Tiberius genethliacis deditus.

Cajo imperium & Tiberium Gemellum commendat.

ὑ παρ' ἐμοῦ μετιόντι τῆς ἀρχῆς αὐτῷ γενομένης, [a] ἤδει δ' ὁ Εὔοδος οὐδὲν ὅτι βούλοιτο ὁ δεσπότης· καλεῖ σε, φησὶν, ὁ πατὴρ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτόν. Τιβέριος δ' ὡς ἤκατεν Γάϊον, τότε πρῶτον [b] εἰς διάνοιαν ἐλθὼν ὅ τι ποτέ ἐστι ἐξουσία, καὶ ἃ κατ' αὐτὸν ἡγεμονίαν πανταχῶς [c] ἀφῃρημένον, ἀπειρῶν ὡς [d] ψηφίσεσθε δυνάμεως ἐκεῖνα αὐτῷ μὴ παραγενομένης. πολλὰ δὴ [e] κατελοφύρατο, αὐτὸν μέ τε ἐφ' οἷς παρεβεβλαύκει κυρίᾳ [f] ἀφῃρημένον ὄντος, Τιβέριον δὲ τὸ ἰσχνὸν, ὡς τῆς τε Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐμοῦ ἀφῃμάρτοι ἔτι τὸ σωτηρίας κεχωρηκότος, ἀφ' ὃ ἐπ' ἄλλων χρειοτόκον οὐκ ἀνεκτὸν [g] εἰσηγησαμένου τὸ σωματοτροφεῖν [h] κείσεσθαι τὸ σωτηρίαν, αὐτῷ δὲ μὴ συγγενῶς ἀφελεῖν δυναμένῳ, φόβῳ τε καὶ μίσει δὲ ἐφεστηκότος χρησομένῳ πρὸς αὐτὸν, τὰ μὲν εἰς παρασκευὴν τῇ ἀρχῇ, τὰ δ' εἰς ἀντιπαθῶν λόγων ὑπέρ τε τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἀντιλήψεως τῶν πραγμάτων μὴ ἀφιστάμενον. ἔτι δὲ καὶ γενεθλιαλογίᾳ Τιβέριος τὰ μάλιστα προσεκέμενος, [i] κατὰ τὰ κατορθήματα αὐτῆς μᾶλλον τῶν εἰς τὰ ἀναγκαιότατα ἐκόντως τὸν βίον [k] ἐξηνημένος. Γάλβαν οὖν ποτε θεασάμενος εἰς αὐτὸν εἰσιόντα, φασὶ πρὸς τοὺς παρεστηκότας αὐτῷ, εἰς τοιγάρτοι ἀνὴρ τῇ Ῥωμαίων [l] ποτὲ πομπεύσεται ἡγεμονίᾳ. τά τε πάντα μαντείων ὑπόσα ἐχόμενα πηδαλίου ἡγεμονίαν μάλιστα ἀνὴρ ἥκιστα, ἐπεὶ τῷ ἐπαληθεύοντος αὐτῷ ὅτι τοῖς προφητεύσασιν ἐχρῆτο αὐτοῖς. καὶ τότε δὲ χαλεπὸς ἦν συντυχία τοῦ γεγονότος, ὡς ἐπ' ὀλωλότι τῷ ἰδίᾳ τοῦ παιδὸς ἀχθεσθεὶς [m] ἀφηνιάσειεν, καὶ κατεμέμφετο αὐτῷ πολύσειεν, ταύτῃ οἰόμενος προμηθῆς. παρὰ γὰρ ἀνὴρ αὐτῷ λύπης ἀπαλλαγμένῳ τελευτᾷν ἀμαθίᾳ τῶν ἐσομένων, ἀφαθεῖσθαι τῷ προγεγονότι τοῦ ἐσομένου δυσχέρειαν τῷ φιλτάτων τελευτᾷν. καίπερ δὲ συντεταραγμένῳ τῇ παρὰ δόξαν τῆς ἀρχῆς εἰς ἣν οὐκ ἤθελεν προελθεῖν, ἄκων τε καὶ μὴ βουλόμενος φησὶ γοῦν πρὸς τὸν Γάϊον, "ὦ παῖ, καί σοι συγγενεστέρου Τιβερίου ἢ κατὰ σὲ ὄντος, δόξῃ τε τῇ ἐμαυτῷ, καὶ [n] ᾧ "ὁμοψήφῳ ἐπ' αὐτῇ τῇ θεῶν, σοὶ φέρων ἐγχειρίζω τὴν "Ῥωμαίων ἡγεμονίαν. [o] ἀξιῶ δὲ σε μηδὲν ἀμνημονεῖν, ὁμο- "λήσαντα αὐτῇ, μήτε εὐνοίας τῆς ἐμῆς, ὃς εἰς τοσόνδε "σε ἀξιώματος καθίστημι μέγεθος, μήτε τοῦ πρὸς Τι- "βέριον συγγενοῦς, ἀλλ' ὑπομένοντα, ὡς σύ τε τοῖς θεοῖς, "καὶ μετ' αὐτοὺς τοιούσδε σοὶ καθιστάντι ἀγαθῶν ποιη- "τὴς, ἀμείβεσθαί μοι ὃ ἐπ' αὐτοῖς ἔθηκα, καὶ ἅμα "Τιβερίῳ φρονοῦντα ἀφ' ὅτου συγγένειαν ἄλλως τε κα- "τώκισαν ὡς τεῖχος σοὶ καὶ τῆς ἀρχῆς ὁμοῦ καὶ τῆς σωτη- "ρίας πρεσβεῖον γίνοιτο ἂν Τιβέριος, φεύγοντα δὲ τὸν δυσ- "χῆ μεθιστάμενος. αἵ τε γὰρ μονώσεις ὑπόπτους τοῖς "εἰς τηλικοῦτον πράγματα ὄγκον [p] καταζῶσι, [q] καὶ "θεοῖς γε ἀτιμώρητα ὁπόσα παρὰ δίκην πραττόμενα ἀφα- "νίζοι δ' νόμῳ ὃ ἑτέρους ποιόντων παρανομεῖν." ταῦτα μὲν ὁ Τιβέ-

a Ita lego cum *Cod. Busb.* favente aliquantulum *Epiphanio.* antea erat, γαμέτης, ἤδει δὲ ὑδὲν ἂν ἐβούλετο. *b* Εἰς διάνοιαν *Busb.* *c* Ita diſtinxi, cum in *Editis* eſſet ἀφῃρεμένον ἰσχυρῶν εἰς ψηφίσεται, δυνάμεως &c. *d* Ψηφίσηται *Gall.* *e* Ita *Busb.* & *Epiphan.* κατωλοφυρόμενον in *ceteris.* *f* Ἀφῃρημένον *Vat.* *g* Ita pro εἰσηγησαμένου vel εἰσηγουμένου ut in *Editis Aliiſque.* *h* Hoc modo diſtinxi. prius erat, κείσεσθαι, τὸν σωτηρίαν αὐτῷ δὲ μὴ &c. *i* Ita legendum cenſui levicula cum mutatione. antea erat, ἐκ κατορθήματα αὐτῆ μειζόνως τ. ἰ. τ. ἀ. ἐκόντων τ. β. ἐξηνημένος. nullo plane ſenſu. *k* Κατεσμένον *Vat.* & *Hen.* ἀ *pr. m.* κατεσμένος *Gall.* *l* Sic *Busb.* ποτεμπομένου in *Editis Aliiſque.* *m* Διαχειρίσειεν *Busb.* *n* Τῇ ὁμοψήφῳ *Busb.* *o* Ἀξιῶ π σὲ μὴ ἀμνημονεῖν *Busb.* *p* Ita lego. καπαίσιον in *libris.* *q* Οὐ γὰρ ἀτιμώρητα τοῖς θεοῖς *Busb.*

ὁ Τιβέριος ἔλεγεν, ὑ μὲν πεισθεὶς τῷ Γαΐῳ καὶ ὑποχωρήσας· ἀλλὰ κατασὰς εἰς τὴν ἀρχὴν, τόν τε Τιβέριον μαντείας [a] αἰρήσας τῆς ἑαυτοῦ, καίτοι, φασὶ τινὲς, [b] ἐπ' αὐτὴν συνταθησόμενον, μετ' οὐ πολὺ τελευτᾷ.

ι'. Τιβέριος δὲ [c] τότε τὸν Γάϊον διαδεξάμενος ἀφ' ὧν ἡγεμονίας, ὀλίγας ἐπιδοὺς ἡμέρας, ἔθανε, καὶ αὐτὸς τὴν ἀρχὴν [d] ἡμέρας τρεῖς καὶ πέντε μῆνας, τοσούτοις ἑαυτοῦ δυοῖν καὶ εἴκοσι. Γάϊος δὲ ἕβδομος αὐτοκράτωρ ἀπεφάνθη. [e] Ῥωμαῖοι μὲν δὴ, πύστει τῆς Τιβερίου τελευτῆς, εὐφραίνοντο μὲν τῷ ἀγαθῷ τῆς ἀγγελίας· ὑ μὴν πιστεύειν γε ῥᾳδίως ἔδοσαν αὐτοῖς, ὑ τῷ μὲν βούλεσθαι, [f] τοσοῦτον γὰρ ἂν ἐτίμησαν χρήμασιν τὸ ἐπαληθεῦσαν τὴν λόγον, εἶεν δὲ μὴ ψευδῆς τῆς ἀγγελίας γενομένης προεξαναστάντες ὑπόδηλοι ἔσοιντο ἑαυτοῖς χάρματος, ἔτ' [g] ἐπάλοιντο ἀφ' ὧν αὐτοῖς γενομένης. πλεῖστα γὰρ ἀνὴρ εἷς ἕκαστος Ῥωμαίων τοὺς εὐπατρίδας εἰργάσατο ἄνω, δυσόργητος ὑπὸ πᾶσι ὤν, καὶ ἀπίκητος ὃς τὸ ὀργίζεσθαι καθεστὰς, εἰ καὶ κενὴς λόγου τινὸς αἰτίαι ἐπαιόλοιτο τοῦ μισεῖν, καὶ ὅτι πᾶσι μὲν οἷς κείνοις ἐκλογῆς φύσιν ἔχων, εἰς θάνατόν τε καὶ τὴν κυφοτάτην ἀναπηδὴς τὴν ζημίαν, ὅσα ἐνδυῇ ἐπ' αὐτοῖς λόγου φέροντες τὴν ἀκρόασιν, εἰς ὅσον ἐβούλοιτο ἐπαλαίσματα χρῆσθαι ἀνεκώλυτο δείματι κωφῷ, ἃ προεφαίνετο ψευσθῆναι τῆς ἐλπίδος. Μαρσύας δὲ τοῦ Ἀγρίππου ὁ ἀπελεύθερος, πυθόμενος [h] Τιβερίου τὴν τελευτὴν, [i] ἔθει δρομαῖος [k] τῷ Ἀγρίππᾳ [l] ἀγγελοῦμενος. καὶ καταλαβὼν ἐν ἐξόδοις ὄντα εἰς τὸ βαλανεῖον, συμβάσας πρὸς αὐτὸν, γλώσσῃ τῇ Ἑβραίων, [m] πέθηκεν ὁ λέων, φησίν. ὁ δὲ συνέσει τε τῷ λόγου ποιησάμενος, καὶ χάρματι τῷ ἐπ' αὐτῷ προσενεχθείς, "ἀλλά σοι "τὰ ἀπόντων καὶ τὰ νῦν τῶνδε εὐαγγελίοις χάριτες ὀφείλονται παντοίαι [n] γάνυ), μόνον ἂν ἀληθῆ τὰ λεγόμενα ᾖ." ὁ δὲ ἑκατοντάρχης, ὃς γε τῇ φυλακῇ ἐφειστήκει τοῦ Ἀγρίππα, θεώμενος τὴν τε ταραχὴν μὴν' οἵας ὁ Μαρσύας ἀφίκετο, καὶ τὸ ἐκ τοῦ λόγου χάρμα· Ἀγρίππα συνελθὼν, ἐπερωτήσας τίνα γεγονέναι τὸν λόγον, [p] ἤρετο σφᾶς περὶ τοῦ λόγου τοῦ ἐφεστηκότος. ὁ δὲ τίνος μὲ παρέχειπεν, ἐγκειμένῳ δὲ ἀποσημαίνει ὁ Ἀγρίππας, ἤδη γὰρ φίλος ἦν, μηδὲν ὑποδιάσας. ὁ δὲ ἐκοινᾶτό τε τὴν ἡδονὴν τοῦ λόγου, διὰ ὃ εἰς ἀγαθὰ ᾧ Ἀγρίππᾳ φέρει, παρεστήθη τε αὐτῷ δεῖπνον. [q] εὐωχημένῳ δ' αὐτῷ, καὶ τοῦ ποτοῦ προϊόντος, σαρῶς τις λέγει, ζῇ τε ὁ Τιβέριος, καὶ ὀλίγας ἡμέρας ἐπανήξειν εἰς τὴν πόλιν. καὶ ὁ ἑκατοντάρχης δεινῶς θορυβηθεὶς τῷ λόγῳ, [r] ἅμα δὲ εἰς θάνατον ἀναπείμενα παραχίνας, δεσμώτῃ τε καὶ ἐπ' ἀγγελίᾳ θανάτου [s] Καίσαρος συνδιατηθαι μετὰ χάρματος,

loquutus est Tiberius, haud tamen Cajo persuadebat, licet ita facturum recipiebat: sed in imperio collocatus, & Tiberium *Tiberii nepotem* juxta illius præsagium tollit, & ipse non multo post ex insidiis in semet structis interemptus est. *Cajus Tiberium nepotem Tiberii tollit.*

10. At Tiberius, cum eo tempore Cajum principatus successorem declarasset, paucis diebus *huic rei* superstes vita decessit, postquam imperium tenuisset annos duos & viginti, ac præterea menses quinque & dies tres. Cajus autem quartus *Romanorum* erat imperator. Cumque Romanis quidem de morte Tiberii allatum esset, ex bono nuncio in sinu gaudebant, vix tamen ausi sunt inducere animum ut crederent, non quod id *magnopere* non vellent, nam verum esse quod nunciaretur vel ingenti pecunia redemptum irent; sed quod vererentur ne vano rumore ante tempus excitati gaudium suum proderent, deinde accusatione in eos instituta male perirent. Ille enim unus omnium patriciis Romanis mala quamplurima intulerat: homo ex qualibet re iracundia inflammatus, & qui ab ea exercenda cohiberi non potuit, etiamsi odii in aliquem temere causam arripuisset, & natura quidem proclivis ad sæviendum pro arbitrio, mortemque vel leviſſimorum supplicium constituens. adeo ut cum rumorem de eo sparsum libentissime audirent, lætitia perfrui quantum vellent inhibiti fuerint malorum metu, quæ frustrata spe ante oculos versabantur. Marsyas vero Agrippæ libertus, audita Tiberii morte, contento cursu Agrippæ nunciatum properabat; cumque ipsum forte offendisset in via quæ duceret in balneum, admoto ei capite, sermone Hebraïco, mortuus est, inquit, leo. Ille vero, cum probe norit quid sibi vellet istis verbis, & inde lætitia gestiret, "at tibi, inquit, tum "pro cæteris officiis, tum pro læto hoc nuncio, "gratias omnes & ago & habeo, modo vera sint "quæ nuncias." Tum centurio, qui præerat custodiæ Agripppæ; cum animadvertisset qua festinatione accederet Marsyas, & quantum gaudii ex illius verbis obortum esset Agrippæ, suspicatus sermonem illis fuisse de re nova, *protinus* eos interrogavit, de sermonibus quos inter se conferrent. Illi vero primum quidem diverticula quærebant, cum autem instaret *centurio*, Agrippa ei, ut qui jam amicus esset, sine mora omnia aperit. Atque ille ex iis voluptate cum eo communi fruebatur, quod in rem facerent Agrippæ; eique epulas apposuit. Cum autem iis adhiberetur, & meliuscule biberent, aderat quidam, nuncians Tiberium vivere, & cis paucos dies in urbem reversurum esse. Tunc centurio his verbis graviter turbatus, quod ea fecerat ex quibus vitæ discrimen adiret, ut qui morte Cæsaris audita hilariter cum vincto epularetur, *Ex Tiberii morte magna populi lætitia.* *Rumor de Tiberium adhuc vivere.* *Marsyas Agrippæ Tiberii mortem nuncias.*

a Αἱρήσας *Busb.* forsan αἱρεῖ τινὶς. *b* Ἐπ' αὐτὴν *Busb.* *c* Illud τότε ὁ *Cod. Busb. & Epiphan.* *d* Cn Acerronio Proculo & C. Pontio Nigrino Coss. mortem obiit XVII. Kal. Apr. (*Suet. Tib.* c. 73. *Tacit. Ann.* VI. 50.) seu potius VII. sive Martis die XXVI. quum post Augusti excessum imperasset annos XXII. menses VII. dies VII. ut refert *Dio* in fine libri 58. non menses V. dies III. ut hîc loci. nec menses VI. dies III. ut in *lib.* 2. *de Bello.* *Usserius* in *Annalibus* ad A. M. 4750. *Zonaras*, qui *Josephum* solet exscribere, habet μῆνας ἑπτὰ καὶ ἡμέρας ἴσους. Videsis *Pagi Criticam* ad *Baron.* p. 29. *e* Ῥωμαίους ᾗ ἦτε μὲ πύστις τ᾽ Τ. τ. εὐφραίνοντό τε τῷ ἀγαθῷ τ. ἀ. ὑ μὴν ἐπίστευον. ὑ τῷ μὴ β. *Busb.* *f* Illud σοῦ non agnoscit *Busb.* qui mox habet ἐτιμήσαντο, & dein ἐπαληθεῦσαν. *g* Ita *Busb.* ἀπάλοιντο in *cæteris.* *h* Τοῦ Τιβερίου *Busb.* *i* Ὡθεῖτο *Busb.* *k* Ita cum *Cod. Busb.* τοῦ Ἀγρίππου in *cæteris.* *l* Est qui malit ἀγγελιάμενος. nihil tamen mutare volui, licet simplex ἀγγελίζομαι, à quo ἀγγελιοῦμαι, raro occurrat. *m* Familiare erat Judæis tyrannice dominantes appellare *Leones*, ut constat ex 2 *Tim.* c. 4. v. 17. *Esth.* c. 14. v. 13. & *Ezech.* c. 19. Videsis *Grotium* ad 2 *Tim.* c. 4. v. 17. & *L. Cappellum* in *Spicilegio* ad *Tim.* loco citato. *n* Illud ἂν è *Cod. Busb.* qui etiam γένοιτο habet. *o* Τῷ Ἀγρίππᾳ *Vat. Pal.* ἤρετο. *q* Εὐωχημένων δ' αὐτῶν *Busb.* *r* Ὡς οἷς ἔμελλεν ἀναιρήσεσθαι πιστεύσας *Busb.* *s* Αὐτοκράτορος συνδιατεθῆναι *Busb.*

Agrippa arctio vere in custodiam datur.

laretur, Agrippam lectulo deturbat, dicitque; "Tu me impune, ut existimasti, falles mentitus "mortem imperatoris, & non capite lues hanc "linguæ petulantiam?" His dictis, Agrippam, quem prius solverat, vinciri jubet, & accuratiorem ei quam antea custodiam adhibet. atque eam noctem Agrippa in his malis exegit: postridie vero rumor in urbe de Tiberii morte increbruit, nec ab ea divulganda jam refugerunt homines, quibusdam etiam *hac de causa* sacra facientibus; moxque allatæ sunt à Cajo literæ, alteræ ad senatum quibus Tiberii mortem significabat seque in *defuncti* imperium succesisse, alteræ ad Pisonem urbi præfectum, quæ & hoc ipsum nunciarunt, jusseruntque Agrippam è militum custodia in eas ædes transferri quas habitabat antequam vinciretur: adeo ut vacuus à timore in posterum illic ageret. nam in custodia quidem servabatur, ita tamen ut remissius haberetur viveretque. At Cajus, postquam Romam venit; perducto secum Tiberii corpore, more patrio magnifice eum sepelivit, voluitque eadem die Agrippam è vinculis dimisisse, nisi ei obstitisset Antonia, minime quidem ex odio in vinctum, sed ut decori quod ad Cajum attinet ratio haberetur: ne, si confestim solveret quem ille vinxerat, cum lætitia nuncium Tiberii mortis accepisse videretur. Veruntamen non multis post diebus, domum ad se accersitum tonderi, vestemque mutare jubet: impositoque deinde in ejus caput diademate, tetrarchiæ, quæ Philippi fuerat, regem constituit, adjecta etiam Lysaniæ tetrarchia, & auream catenam pro ferrea ei dedit pari pondere. Marullum autem misit, qui equitum magister esset in Judæa.

Cajus senatui & Pisoni significat mortem Tiberii.

Cajus Agrippam vinculis solvit, regemque creat.

Agrippa in regnum suum navigat.

11. Anno autem Caji Cæsaris imperii secundo petiit Agrippa, id sibi concedi ut in regnum suum ejus ordinandi gratia navigaret, ea lege ut, cum omnia quo oportet modo composuisset, ad eum reverteretur. Et permittente imperatore patriam petebat, & præter exspectationem rex ab omnibus conspectus est, quantaque esset fortunæ potestas ostendebat hominibus, qui secum reputarent superiorem ejus egestatem præsentemque felicitatem. Et alii quidem beatum prædicabant, quod de spe sua non deciderit; alii vero vix poterant animum inducere, ut rem ita esse crederent.

ἀπωθεῖ) τ' Ἀγρίππαν ὃν κλινιδίου· κ', "ἦπυ, φησὶν, λήσφι με "ὑποποιεῖς θάνατον ὃ αὐτοκράτορος καὶ ψυσαίμυος, ἀλλ' ὃ "κεφαλὴ τῇ σῇ τοῦτον [a] ἀναμαξάμυος τ' λόγον;" Ταῦτα εἰπὼν [b] κελεύει δῆσαι τ' Ἀγρίππαν, λευκοῖς πρότερον αὐτὸν, φυλακίῳ τε ἀκριβεστέρᾳ [c] αὖ ἢ πρότερον καθίσαι). κ' νύκτα μὲ ἐκείνην ὁ Ἀγρίππας ἐν τοιούτοις ἦν κακοῖς· τῇ δ' ὑστεραίᾳ λόγος τε [d] πλείων ἦν κατ' τ' πόλιν ἰσχυρίζόμυος ὅτι τῇ τελευτῇ ὃ Τιβερίου, ἐφάνη τε οἱ ἄνθρωποι φανερῶς ἤδη θρυλεῖν, καί τινες καὶ θυσίας ἐπετέλυν, ὅτι-τολαί τε ἀφίκοιντο πρὸς ὃ Γαΐου, ἡ μὲ πρὸς τ' σύγκλητον ὃ Τιβερίου ἀφανισθῆναι τ' τελευτὴν κ' τ' αὖ πρὸς τὴν ἡγεμονίας γενομένην, ἡ δὲ πρὸς [g] Πίσωνα τ' φύλακα τ' πόλεως, τοῦτό τε ἀγορεύσα, κ' τ' Ἀγρίππαν ἐκέλευσεν ἐκ ὃ δεσμωτηρίου μεταστῆσαι εἰς τ' [h] οἰκίαν ἐν ᾗ [i] πρότερον ἡ δεσμὴν διαιταν ἔσχεν· [k] ὥστε τὸ χαρᾶς λοιπὸν ἦγε τὰ πρὸς αὐτῆς. φυλακὴ μὲ γὰρ κ' τήρησις ἦν, μετ' μέντοι ἀνέσεως τ' εἰς τ' δίαιταν. Γάϊος δ' ὡς [l] ὅτι Ῥώμην παρῆν, ἄγει ὃ Τιβερίου τὸ σῶμα, ταφάς τε αὐτῷ ποιῆται πολυτελεῖς νόμοις τοῖς πατρίοις, Ἀγρίππαν δὲ ἀνῆκε μὲν λύσας ὅτε πρῶτον, κόλυμα Ἀντωνία ἦν, [m] ὃ τι μὴ σφ' ὃ πρὸς τ' δεδεμένου, πρωμηθεία δὲ ὃ Γαΐου εὐπρεπὴς, μὴ δόξαν ἀπάρτιλο ἡδονῇ δεχομένῳ τ' Τιβερίου μετάστασιν, ἄνδρα ὑπ' ἐκείνου δεδεμένον λύσαι ἐκ ὃ ὀξέως. διελθόντων μέντοι ὀλίγων πολλῶν ἡμερῶν, μεταπεμψάμυος αὐτὸν εἰς τ' οἶκον, ἀποκείρῃ τε αὐτὸν, κ' μεταμφιέννυσι· εἶτα δὲ διάδημα πρόσκειται τῇ κεφαλῇ, κ' βασιλέα καθίστησιν αὐτὸν τ' Φιλίππου τετραρχίας, [n] δωρησάμυος αὐτῷ κ' τ' Λυσανίου τετραρχίαν, ἀλλάττῃ τε τὴν σιδηρᾶν ἁλύσῳ χρυσῆν ἰσόσταθμον. [o] ἐπάρχειν δὲ [p] ὅτι τ' Ἰουδαίας ἐκπέμπει Μάρυλλον.

ια'. Δευτέρῳ δὲ ἔτει τ' Γαΐου Καίσαρος ἡγεμονίας, Ἀγρίππας ἠξίου συγχώρησιν αὐτῷ γενέσθαι πλεῦσαι τε, τιμῶ τε ἀρχῶ καταστήσασθαι, κ' τὰ ἄλλα εἰς δέον οἰκονομήσαμυος ἐπαινέσαι. κ' συγχωρήσυος ὃ αὐτοκράτορος παρῆν, πρὸ' ἐλπίδας τε ὤφθη πᾶσι βασιλεύς, πολλήν τε τ' τύχης ἐπιδείκνυσι ὅτι τοῖς ἀνθρώποις τ' ἐξουσίαν τοῖς ἰσχύουσιν οὐ λογισμῶν ἐποίας τε τ' ποιοῦσιν καὶ τὸν ὃ τῷ παρόντι εὐδαίμονα. καὶ ὃ μὲ ἐμακάριζον ὃ μὴ ἁμαρτίᾳ [q] χρησαμένῳ τ' ἐλπίδων· ὃ δ' ὃ ἀπιστίᾳ πρὸς τῶν μεγίστων ἦσαν.

IX. **CAP. VIII.** **ΚΕΦ. η'.** 9'.

Quomodo Herodes tetrarcha in exsilium missus est.

Ὡς Ἡρώδης τετράρχης ἐξωρίσθη.

Herodias Agrippæ fratris honoribus invidet.

HErodias autem Agrippæ soror, conjux Herodis tetrarchæ Galilææ atque Perææ, *invidebat fratri hanc potentiam, quod eum in celsiore honoris sede, quam maritum suum, collocatum cerneret, & quod *de provincia* quidem cum fuga discesserit, non

Ἡρωδιὰς δ' ἡ ἀδελφὴ ὃ Ἀγρίππου, συναιχμῶσα Ἡρώδῃ, τετράρχης δ' ὗτος ὢν Γαλιλαίας καὶ Περαίας, φθόνῳ τὰδελφῷ τιμῶ ἐξουσίαν ἐδήχετο, ὁρῶσα ὃ πολὺ μείζονι ἀξιώματι γεγενημένον ἀνδρὸς τῶ αὐτῆς, ἀφ' ὃ φυγῇ μὲ τότε ποιήσαμυος τ' ἔξοδον, ἀφ-λῦσαι

a Ἀναμαξόμυον Gall. b Κελεύει δῆσαι, αὐτὸν ἤδη λευκοὺς Busb. c Ἡ πρότερον αὐτῷ καθίσταται Vat. & Hen. à pr. m. αὐτῷ ἢ πρ. καθισᾷ Busb. d Πλεόνων Busb. e Θρεῖν Busb. θρυλεῖν Gall. f Τὸν θάνατον Busb. g Πείσωνα Busb. h Sic Busb. & Epiphan. οἰκείαν in reliquis. i Πρότερον ὃ δεσμὴν Busb. k Ita Vat. Busb. & Epiphan. ὥστε in Editis Aliisque. l Ἐπὶ Ῥώμης Busb. m Ita etiam Epiphan. ἐ πμήσει τῇ πρὸς τ' δ'. Vat. & Hen. à pr. m. n Δωρησόμυον rescribendum esse monuit Cl. Petitus in Animadv. ἀνιμδότοις, tom. 3. p. 238. utpote quod Lysaniæ tetrarchiam non dederit Cajus, sed se daturum promiserit, id quod postea præstitit Claudius, ut constat ex l. 19. c. 4. Non tamen opus est quidquam in textu mutare, cum familiare sit huic auctori (id quod etiam in *Polybio* observavit Casaubonus) aoristis ponere pro futuris. o Ita quidem & Epiphan. forsan tamen ἐπάρξειν legendum. p Ἐκ τ' Busb. q Χρίσματι Busb. * Potestatem fratris ex invidia non ferebat, Epiphan.

a Ita

λῦσαι τὰ χρέα μὴ δυναμένῳ, καθόδου δὲ μετ' ἀξιώματος, καὶ ὅπως πολλῆς εὐδαίμονος. [a]ἐλυπεῖτο δ' ὧν καὶ βαρέως ἔφερε [b]τῇ ὅτι τοσαύτην μεταβολὴν, καὶ μάλιστα ὁπότε θεάσαιτο μὴ τὴν εἰωθυῖαν ἀποδεδειγμένην δὲ βασιλείας ὑπαφαιρουμένην τοῖς πλήθεσιν, [c]ὑπικρύπτεσθαι οὐκ ἠνέσχετο τῷ φθόνῳ, ἀλλὰ τὸν ἄνδρα ὤξυνε, καλοῦσα ὅτι τὸ Ῥωμῆς πλεῖν ὅτι μητρυιᾶς τῆς ἴσης. "ᾧ "γὰρ ἀνεκτὸν ἐστὶ, φησὶ, τὸ ζῆν, εἰ Ἀγρίππας Ἀριστοβούλου μὲν "υἱὸς ὢν, θανεῖν ὑπὸ τοῦ πατρὸς κατηγορουμένου, πενίᾳ δὲ "ἐπόρῳ συνὼν, ὡς τελέως αὐτοῦ ὑπαναφέρεσθαι τἀναγκαῖα "τοῦ ἐφ' ἡμέρας, φυγῇ δὲ τὸν διδασκαλεῖον τὸ πλεῖν πε- "παυμένου, ἐπανελθόντι βασιλεῖ, αὐτὸς δέ γε ὢν "παῖς βασιλέως, καὶ τοῦ συγγενοῦς τῆς ἀρχῆς καλοῦντος "αὐτὸν ὅτι μεταποιήσει τῶν ἴσων, καθήζοιτο ἀγαπῶν σὸν "ἰδιωτείᾳ ζῆσθαι. Ἀλλ' εἰ καὶ τοσοῦτόν γε, Ἡρῴδη, "μηδὲν ἐλύπει σε ὃ σὸν ἐλάσσονι τιμῇ πατρὸς ὢν γόνιμος "ἦν), νῦν γῆν ὁρέχθαι συγγενοῦς ἀξιώματος· μηδὲ ὑπο- "μεῖναι ἡσσᾶσθαι τοσούτῳ τῆς ἀνδρὶ, πλοῦτον πλεονε- "κτικὸν τὸν σὸν, μηδὲ πενίαν ἀποφεύγειν τὸν ἐκείνου, τῆς "ἡμετέρας εὐπορίας ἀρετῇ μᾶλλον χρῆσθαι δυναμένῳ, "μηδὲ δυστροφεῖν ἀνεπαισχύντου ἡγοῦ τὸν χθὲς καὶ τρίτην "ἐλεεῖν τῷ σῷ ζῆσθαι δεδεδιοκότων. Ἀλλ' ὅτι μὲν Ῥώμης ἴσω- "μεν, καὶ μήτε πόνου φειδοῦ τις ἔστω, μήτε ἀργυρίου δα- "πάνης καὶ χρυσίου, ζῆλον τὸ μὴ ἐπ' ὑδαμινοῖς σὲ βελ- "τίοσιν γενέσθαι τοῦ τήρησιν αὐτοῦ ἀναλώσεως [d]τὸ ὅτι "κτήσει βασιλείας ἐσομένης.

β'. Ὁ δὲ τοιαῦτα μὲν ἀπεμάχετο ἀγαπῶν τὴν ἡσυχίαν, τὴν τῆς Ῥώμης τὸν ὄγκον δι' ὑποψίας λαμβάνων, ἀναδιδάσκειν τε αὐτὸν ἐπειρᾶτο. ἡ δ' ἐφ' ὅσον ἐξαναχωροῦντα ἔωρᾳ μειζόνως ἐπέκειτο, κελεύουσα μὴ ἀνιέναι πάντα πρᾶσσειν ὅτι τῇ βασιλείᾳ· καὶ πέρας οὐκ ἀνῆκεν, ἕως ἐξεκίνησεν αὐτὸν ὁμογνώμονα [e]αὐτῇ ἀκουσίως γενέσθαι, ἀλλ' τὸ μὴ εἰ) ἄλλως [f]ἀποφυγεῖν αὐτῆς τὸ ὅτι τοιού- τοις ψηφισάμενον. κατασκευασάμενός τε ὡς οἷόν πο- λυτελῶς, καὶ φειδοῦς μηδενὸς χρώμενος, ἀπῆγετο ὅτι τῆς Ῥώμης, ἅμα δὲ καὶ τὴν Ηρωδιάδα ἀγόμενος. Ἀγρίπ- πας δὲ, τήν τε ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν κατασκευὴν ἀποθαυμάσας, καὶ αὐτὸς παρεσκευάζετο. ἐπεί τε ἀπε- πλευκότας ἀκήκει, πέμπει καὶ αὐτὸς ὅτι τῆς Ῥώμης Φορτυνάτον αὐτοῦ τῶν ἀπελευθέρων, δοῦλόν τε νομίζοντα τῷ αὐθεκάστῳ, καὶ ὑπολαβεῖν τοῦ Ηρώδου, τάδε καὶ αὐτὸν διδάξοντα εἰ χρεὼν τὸν Γάϊον. ὁ δὲ ἐπαισ- χυθεὶς τοῖς ἀμφὶ τὸν Ηρώδην, καὶ δεξιᾷ χρησάμενος τῷ πλῷ, τοσοῦδε ἀπελείπετο τοῦ Ηρώδου, ὥστε τὸν μὲν [g]συντυχεῖν Γαΐῳ, ὁ δὲ ὑπαπάγεται, καὶ τὰς ὑπο- λὰς ἀπεδίδου. καὶ παρεπλεύσαν ἀμφότεροι Δι- καιαρχίαν, καὶ τὸν Γάϊον οἱ Βαΐαις λαμβάνουσι· πο- λίδιον δ', ἔστι καὶ τοῦτο τῆς Καμπανίας, [h]ὅσον ἀπὸ

valens debita diſſolvere, reverſus autem eſſet dignitate auctus, adeoque multa felicitate. Itaque dolebat, graviterque ferebat tantam *rerum* mutationem; maximeque cum illum vidiſſet regiis inſignibus ornatum per turbas invehi, non *amplius* ſuſtinuit *invidiæ ſuæ infelicitatem clam habere, ſed virum exſtimulavit ſuo hortatu ut Romam navigaret paremque honorem ambiret. "Sibi enim vitam non vi- "talem eſſe, dicebat, ſi Agrippa Ariſtobuli, à "patre morte multati, filius, & cum extrema "inopia conflictatus, ut omnino ei ad victum "quotidianum neceſſaria *ab aliis* ſuppedita- "rentur, poſtquam metu creditorum fugam "per mare capeſſiverat, cum regia dignitate re- "verteretur; ille vero, cum eſſet regis filius, & "cognatio cum imperio eum excitare deberet "ad eundem ſtatum ſibimet vindicandum, vita "privata contentus quieſceret. Atqui ſi antehac "nunquam tibi, Herodes, moleſtum fuerit infra "patrem è quo ortus es deprimi, nunc ſaltem di- "gnitatem tibi cognatam appete, neque ſuſti- "ne viro cedere te præunti in honore, quem "non puduit tuas aucupari divitias, neque fa- "cias ut illius egeſtas plus valere poteſtate vi- "deatur quam noſtra rerum omnia copia at- "que affluentia, neque non erubeſcendum exi- "ſtima illis inferiorem eſſe qui heri & nudiuſ- "tertius tua vixerant miſericordia. Sed Ro- "mam eamus, nec labori parcentes, nec auri "argentive impendiis, quod nequaquam me- "lius erit ea ſervare quam regno parando "prodigere.* *Herodias maritum ſuum ad regnum petendum hortatur.*

2. Ille vero interim quidem repugnabat, otium & quietem diligens; †ſuſpectaſque habens res Romæ turbatas, conabatur etiam uxorem meliora edocere. Illa autem, in quantum ipſum videret *ab itinere* refugientem, vehementius inſtabat, jubens ut regnandi cauſa nihil intentatum relinqueret; nec prius deſtitit, quam Herodem, etiam invitum, in ſuam ſententiam pertraxiſſet, ut qui forte defugere non potuerit quod ipſi agere conſtitutum erat. Ac cum omnia, quoad liceret, magnificentiſſime præparaſſet, ut nihil ſumptibus parceret, Romam, Herodiadem ſecum ducens, navigabat. Agrippa vero, intellecto eorum conſilio & apparatu, & ipſe *ad idem iter* ſe parabat: & quamprimum eos ora ſolviſſe didicit, etiam ipſe Romam miſit Fortunatum, unum è libertis ſuis ad imperatorem cum muneribus & literis contra Herodem *ſcriptis*, utque iſtis de rebus Cajum ipſum *viva voce*, ſi opportune poſſet, certiorem faceret. Ille Herodem è portu ſubſequutus, & ſecunda navigatione uſus, ab Herode tantum modo à tergo relictus eſt, ut dum ille cum Cajo loqueretur, hic ipſe adveniret & literas *ei* redderet. Uterque etiam Dicæarchiam adpulit, & Cajum apud Bajas reperiunt. id autem oppidulum eſt Campaniæ, quinque *Frustra ei obnititur Herodes.* *Tandem precibus Herodiadis victus cum ea Romam proficiſcitur.* *Fortunatus Romam miſſus ab Agrippa ut Herodem accuſaret.*

a Ita *Busb.* & *Epiphan.* ἐλυπεῖτο ᾗ τῇ in *ceteris.* b Τῇ αὐτῇ μεταβολῇ ſolus *Busb.* c Επικρύπτεσθαί τι *Busb.* quæ lectio ſatis commoda. d In libris τὸ, tam *Editis* quam *MSS.* e Αὐτῆς *Busb.* f Αποφυγὼν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* quod ſane mox poſtularet ᾧ ἐπὶ τοιούτοις ψηφισαμένῳ. in *Cod. Busb.* μὴ ἄσης ἄλλως ἀποφυγὼν αὐτῆς τὸ &c. g Εντυχεῖν *Busb.* h Ita cum *Cod. Busb.* ὅσον in *reliquis.* * Si quis malit aliter interpretari, nimirum quaſi ellipſis eſſet vocis ἕνεκα ante ᾧ φάνη, per me licet. † Moleſtiam Romæ declinans, *Epiphan.* * Etiam ipſe ſemetipſum præparat, *Epiphan.* ipſe quoque ſe accinxit ad reſiſtendum, *Gelen.* Αγρίππας ᾗ τῷ αὐτὸς ὡς τὸν Ῥώμῃ παρασκευάζετο, *Zonaras*: ex quo illa *ad idem iter* inſerui. Agrippam animum mutaſſe exiſtimat *Noldius* in *Hiſt. Idumæa*, p. 263. quod non conſtat eum Romam profectum eſſe: illudque (in lib. 2. *de Bello*, c. 8.) ἠγαλλάνετο γὰρ αὐτῷ κατάλογος Αχαίκτους, intelligendum eſſe per *literas* aut *legatos*. Hæc ille. Verum dubito, an ſtatim Herodem ſequi in animum induxerit Agrippa: quem aliquanto poſt, ubi omnia ad iter neceſſaria pro dignitate regia apparaverat, Romam ſe contuliſſe manifeſtum eſt ex cap. IX.

Cajus ad Bajas. que ferme ſtadia diſſitum à Dicæarchia. atque illic prætoria ſunt ſplendidiſſime inſtructa & apparata, quod imperatorum quiſq; ſuperiorem vincere ſtuduerit munificentia: calidaque lavacra ſuppeditat iſte locus, ſponte è terra ſcaturientia, quæ & utentibus proſunt ad inſtaurandam valetudinem, prætereaque ad vitæ delicias *plurimum* conferunt. Cajus autem, cum eodem tempore Herodem alloqueretur, in ipſum autem primum incidebat, & Agrippæ literas perlegeret, in Herodis accuſationem compoſitas (accuſabat autem eum & conſpirationis cum Sejano contra Tiberii imperium, & jam cum Artabano Partho adverſus Caji dominatum, atque hoc unum ad probanda ea quæ narraret afferebat, tantum armorum apparatum in ejus armamentariis eſſe poſitum, qui ſatis erit inſtruendis virorum ſeptuaginta millibus) & iſto indicio commotus erat, & Herodem percontabatur, an vera eſſent quæ de armis nunciarentur. illoque arma ſe habere confitente (aliud enim dicere non poterat, ne veritati obloqueretur) *Cajus* credenda eſſe exiſtimans quæ ei de defectione objicerentur, ademptam illi tetrarchiam Agrippæ regno adjecit, itidemque pecuniam Agrippæ donavit, & Herodem perpetuo exſilio damnavit, Lugduno Galliæ oppido ei ad habitandum aſſignato. Cognito deinde ſororem Agrippæ eſſe Herodiadem, & pecuniam, quæ ad ipſam pertineret, *ei* conceſſit, &, ratus ipſam haud libenter fore calamitatis mariti participem, ipſi præſidio fore fratrem dicebat. At illa, "tu quidem, "imperator, magnifice admodum, ſicut dignitatem tuam decebat, iſta loquutus es, ſed "mihi, quo minus tui muneris gratia uterer, "impedimento eſt meus erga maritum amor, "cui in ſecunda fortuna cum fuerim ſocia, "non æquum eſſe cenſeo ut eum in adverſa "deſererem." At ille, ei quod tam elato eſſet animo vehementer iratus, ipſam quoque cum Herode *in exſilium* abegit, ejuſque facultates Agrippæ largitus eſt. Hanc ſane Herodiadi, quod fratri adeo inviderit, & Herodi, quod muliebris orationis vanitati fuerit obſequutus, pœnam intulit Deus. Cajus porro primo ac ſequenti *ſui principatus* anno *egregia* cum animi magnitudine res adminiſtrabat, atque moderate ſe gerens benevolentiam ſibi conciliabat tam apud Romanos quam cæteros ei ſubditos. Aliquanto autem poſt imperii magnitudine elatus more humano de ſe ſentire deſiit, ſemet Deum faciens; & in numinis contumeliam nihil non agere auſus eſt.

Agrippæ literis fidem habet Cajus.

Herodem & Herodiadem perpetuo exſilio multat.

Cajus ſub imperii initium præclare res geris.

Poſtea divinos ſibi honores arrogat.

γαλῶν πάντε ὁ Δικαιαρχίας κάμειον. βασίλειά τε ἐκεῖ οἰκήσεις αὐτῷ πολυτελέσι κεχρημέναι κατασκευαῖς, φιλοτιμηθέντος τὸ ἀνδρὸς πάντα ἐκείνου τὸν προγενόντα ὑπερβάλλεσθαι· λυτρά τε παρέχεται ὁ χωρίον θερμὰ ὕδατα αὐτόματα ἀνιόντα, ἀγαθὰ ὄντα τε ἰάσεις τοῖς χρωμένοις, καὶ ἄλλως τὸ ἀνειμένα τῆς διαίτης συμφέροντα. Γάϊος δὲ ἅμα τε προσαγορεύων τὸν Ἡρώδην, [b] θρῆττον δὲ αὐτῷ ὀνειδίζων, ἅμα τε τὰς ἐπιστολὰς ἃς ὁ Ἀγρίππας τὰς ὑπολαβὼν ὅτι τὴν κατηγορίαν τὴν ἐκείνου [d] συγκειμένας [e] κατηγόρει δὲ αὐτῷ ὁμολογίας τε πρὸς Σήϊανον τὸν τὸ Τιβερίου ἀρχῆς, καὶ πρὸς Ἀρτάβανον τὸν Πάρθον ὅτι τῷ παντὶ τὸ Γαΐου ἀρχῆς, ὡς δόγματά τε ἰδίᾳ αὐτῷ ὧν λόγῳ μυρίασιν ἑπλὰ ὁπλιτικὰ ἀρκέσουσι κατασκευὴ ἐν ταῖς Ἡρώδου ὁπλοθήκαις ἀποκεῖσθαι· ἐκινεῖτό τε ὑπὸ τῶν εἰρημένων, καὶ ἤρετο τὸν Ἡρώδην, εἰ ἀληθὴς ὁ περὶ τῶν ὅπλων λόγος. τῷ δὲ, ἢ δὲ ἰδίᾳ ἕτερα εἰπεῖν ἀφ' τὸ ἀπροφθύμως ἀληθεύειν, εἰπόντος τὸ εἰ) καὶ ὅπλα, πρὸς ἡγούμενος εἰ) καὶ ὅτι τῇ ἀποστάσει κατηγορούμενα, τὸν τετραρχίαν ἀφελόμενος αὐτὸν, προσθήκην τῇ Ἀγρίππᾳ βασιλείᾳ ποιεῖται, καὶ τὰ χρήματα ὁμοίως τῷ Ἀγρίππᾳ δίδωσι, αὐτόν τε φυγῇ ἀϊδίῳ ἐζημίωσεν, ἀποδείξας οἰκητήριον αὐτῷ Λούγδουνον πόλιν τὴ Γαλλίας. Ἡρωδιάδα δὲ μὲν τὸν Ἀγρίππου ἀδελφὸν ὄντα, τά τε χρήματα ἐδίδου ὁπόσα ἐκείνῃ ἴδια ἦν, καὶ τὸ μὴ κοινωνεῖν νομίσας τὸ ἀνδρὶ τῆς συμφορᾶς, τύχῃ αὐτῇ τὸν ἀδελφὸν ἔλεγεν. ἡ δὲ "ἀλλ' "σὺ μὲν αὐτοκράτωρ, ἔφη, μεγαλοφρόνως τε καὶ ἀξιώ- "ματι τὸ σαυτοῦ πρεπόντως ταῦτ' λέγεις, κώλυμα "δέ μοι ὄντι χρῆσθαί σου τῇ χάριτι τῆς δωρεᾶς ἔσται ἡ "πρὸς τὸν γεγαμηκότα, ὃ κοινωνόν με τῆς εὐδαιμονίας "γενομένην, ὃ δίκαιον [h] ἐγκαταλιπεῖν ὅτι ταῖς τύχαις "κεχρημένον" ὁ δὲ [i] ὀργῇ τὸ μεγαλόφρονος αὐτὸν ποιησάμενος, συνήλασε καὶ αὐτὸν τῷ Ἡρώδῃ, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῆς τῷ Ἀγρίππᾳ [k] δίδωσι. Ἡρωδιάδι μὲν δὴ φόνου τὸ πρὸς τὸν ἀδελφὸν, καὶ Ἡρώδῃ γαστρὸς ἀκροασαμένῳ κυφολογῶν, δίκαιον ἑαυτῷ [l] ἐπιτίμησεν ὁ Θεός. Γάϊος δὲ τὸ μὲ θρῆττον ὀνειδιστὸν, καὶ τὸ ἔξω πάνυ μεγαλοφρόνως ἐχρῆτο τοῖς πράγμασι, καὶ μέτριον παρέχων αὐτὸν [m] εἰς εὔνοιαν προσήκατο, ὥστε τε Ρωμαίοις αὐτοῖς καὶ τοῖς [n] ὑπηκόοις. προῆλθεν δ' ἐξίστατο τὸ [n] ἀνθρωπίνου φρονεῖν ὑπὸ μεγάθους τῆς ἀρχῆς ἀλαζονεύεσθαι αὐτὸν, καὶ τὰ πάντα ἐπ' ἀτιμίᾳ τῆς θείας πολιτείας ἦρτο.

X.

CAP. IX.

De legatione Judæorum ad Cajum. Utque Cajus Petronium in Syriam miſit, ut bellum inferret Judæis, niſi vellent ipſius ſtatuam recipere.

Seditio Alexandriæ inter Judæos & Græcos.

ORta Alexandriæ ſeditione inter Judæos qui illic habitabant & Græcos, terni legati ex utraque factione lecti apud

ΚΕΦ. Θ'.

Περὶ πρεσβείας Ἰουδαίων πρὸς Γάϊον. καὶ ὡς Γάϊος ἔπεμψε Πετρώνιον εἰς Συρίαν πολεμήσοντα Ἰουδαίοις, ἐὰν μὴ θέλωσι δέχεσθαι αὐτοῦ τὸν ἀνδριάντα.

ΚΑΙ δὴ γάσεως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενομένης Ἰουδαίων τε [o] τῶν οἰκούντων καὶ Ἑλλήνων, [p] τρεῖς ἀφ' ἑκατέρας [q] τῆς γάσεως πρεσβευταὶ αἱρεθέντες παρῆσαν

a Vide *Scholiaſten* ad *Thucydidem*, p. 4. n. 4. *Edit. Oxon.* b Ita in *Editis Aliiſque.* πρῶτος ϗ *Busb.* πρῶτόν τε *Hen.* c Ἐπῆρε *Busb.* d Ita ipſe diſtinxi. prius erat, *συγκαμφθέντα κατηγόρει* &c. dein ἐπλοθήκαις ἀπόκειμένη ὁπωσοῦτό τε. e Κατηγόρει τε αὐτῷ *Vat.* κατηγορεῖτο αὐτῷ *Hen.* f Γαλατίας *Busb.* g Ἐκείνης *Busb.* h Ita cum *Cod. Busb.* ἐγκαταλιπεῖν τὰ ἐπὶ ταῖς τύχαις καθεστῶτα in *reliquis.* i Ita *Hen.* & *Vat.* forſan pro ὁ ϗ ὁ ἀρχῇ ὃ μ. ὁ. ποιησάμενος. in *reliquis* ὀργῇ. Eſt qui reſcribendum cenſuit, ὁ ϗ ὀργῇ ὃ μεγαλόφρονος αὐτῆς ποιησάμενος. k Δῶρον δίδωσιν *Busb.* l Ἀπῆτησεν *Busb.* m Εἰς ὕποπτον πολὺν *Busb.* n Ἀνθρωπείας *Busb.* & *Gall.* o Τοῖς οἰκοῦσιν *Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 5. p Quinque legatos miſſos dicit *Philo* in *Legatione* ſub finem. q Illud τῆς e *Cod. Busb.* & *Euſeb.*

a *Al.*

σαν εἰς τ Γάϊον. καὶ ἰδοῦ γὰρ τῶν Αλεξανδρέων πρέσβεων εἷς Απίων, ὃς πολλὰ εἰς τοὺς Ιουδαίους ἐβλασφήμησεν, ἄλλα τε λέγων, καὶ εἰς [a] τὴν Καίσαρος τιμὴν ἐξυβρίζων. πέντων γὰρ [b] ὅσοις τῇ Ρωμαίων ἀρχῇ ὑποτελεῖς ἐστιν, βωμοὺς τῷ Γαΐῳ καὶ [c] νεὼς ἱδρυμένους, τά τε ἄλλα πάντα αὐτὸν ὥσπερ τοὺς θεοὺς δεχομένους, μόνους τούσδε ἄδοξον [d] ἡγεῖσθαι ἀνδριᾶσι τιμᾶν, καὶ ὄμνυσιν οὐχ [e] ὃ ὄνομα πιστεύοντας. πολλὰ δὲ καὶ χαλεπὰ Απίωνος ἀκούσας, ὑφ' ὧν [f] ἀρθῆναι ἤλπιζε τ Γάϊον, καὶ αὐτὸς λύειν, Φίλων ὁ πρεσβευτὴς τῶν Ιουδαίων τῆς πρεσβείας, ἀνὴρ τὰ πάντα ἔνδοξος, [g] Αλεξάνδρου τε τοῦ [h] Αλαβάρχου ἀδελφὸς ὢν, καὶ φιλοσοφίας οὐκ ἄπειρος, οἷός τε λύειν ἐπ' ἀπολογίᾳ χρεὼν τοὺς κατηγορημένους. παρελθὼν δ' αὐτὸν Γάϊος καλεύσας [i] ἀπιέναι ἀπελθεῖν· [k] θεορρὸς τε ὢν, φανερὸς ἐγανακτούμενός τι δεινὸν αὐτούς. ὁ δὲ Φίλων ἔξωθεν προσβεσμένος, καὶ φησὶ πρὸς τοὺς Ιουδαίους, οἱ περὶ αὐτὸν ἦσαν· ὡς χρὴ θαρρεῖν, Γαΐου [l] λόγῳ μὲν αὐτοῖς ὀργισμένου, ἔργῳ δὲ οὐδὲ [m] τ Θεὸν ἐκπεπολεμηκότος.

ια'. β'. Γάϊος δὲ ὁ δεινῶς φέρων εἰς τοσοῦτο ὑπὸ Ιουδαίων ὑβρίζεσθαι μόνων, πρεσβευτὴν ἅτε Συρίας ἀποστέλλει [n] Πετρώνιον, ἀντὶ [o] Οὐιτελλίου τ ἀρχὴν, κελεύων χωρὶς πολλῆς [p] ἀναβάλλεσθαι εἰς τ Ιουδαίαν, εἰ μὲν ἑκόντες [q] δέχοιντο, ἱστᾶν αὐτοῦ ἀνδριάντα ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ· εἰ δ' ἀγανακτοῖεν χρῶτο, πολέμῳ κρατήσαντα τούτου ποιεῖν. ὁ Πετρώνιος, Συρίαν παραλαβὼν, ἐπείγετο διακονεῖσθαι τοῖς [r] ὑπὸ τὴν Καίσαρος· συμμαχίαν δὲ πολλὴν ὁδῷ ἀθροίσας, καὶ τὰ χειμάσια δύο τ Ρωμαίων δυνάμεως ἄγων, [s] ὅτι Πτολεμαΐδος πόλιν αὐτόθι χειμάζει, ὡς τοὺς ἔαρ ὑπὸ [t] πολεμεῖν οὐκ ἀφεξόμενος, ὁ τοὺς τ Γάϊον ἔγραφε δεῖν τ ἐπιστασμένον. ὁ δὲ ἐπιὼν τ προθυμίας αὐτὸν, ὁ ἀκέλευστος μὲν ἀνίστη, πολεμεῖν δὲ μὴ [u] παθομένους οἰκεταλμένους. Ιουδαίων δὲ πολλαὶ μυριάδες πρὸς τ Πετρώνιον εἰς Πτολεμαΐδα χωροῦσι δέησιν, [x] μὴ ὅτι παρανομίᾳ σφῶν [y] ἐπαναλήσεσθαι, καὶ παραβαίνοντες τ πάτρια. "εἰ δὲ σοὶ πάντως δέδοκται τ "ἀνδριάντα φέρειν ὁ ἱστᾶν, ἡμᾶς αὐτοὺς πρότερον [z] μεθ- "χωρησάμενος, πρᾶσσε τὰ δεδογμένα. [a] ὁ γὰρ ἂν δυνώ- "μεθα θεσμοὺς συγχωρεῖν πρόγονοι ἡμῖν ἀπολωλεκόσιν, "ἀξιώματί τε ὧν νομοθέτου καὶ προπατόρων τ ἡμετέρων, "εἰς ἀρετὴν ἀνήκειν [b] αὐτοὺς κεχωρηκότων." Πετρώνιος δὲ, ὀργὴν λαβὼν, εἶπεν. "Αλλ' εἰ μὴ αὐτοκράτωρ "ὢν βουλήμασι χρῆσθαι τοῖς ἐμαυτοῦ, τάδε πράσσειν "ἐπιτάττων, [c] κἂν δίκαιος εἶν ὑμῖν τοῖς μὲ ὁ λόγος ὤν. "νῦν δὲ μοὶ Καίσαρος ἐπεσταλκότος, πᾶσα ἀνάγκη δια- "κονεῖσθαι τοῖς ἐκείνῳ πεπιστευμένοις, ἀφ' τὸ εἰς

Cajum *imperatorem* aderant. atque unus ex Alexandrinorum legatis erat Apion quidam, qui multa acerbe & malitiose in Judæos dixit, tum alia eis objiciens, tum quod Cæsaris cultum aspernarentur. Nam cum omnes qui Romano imperio subditi erant, aras ac templa Cajo statuerent, prorsusque in aliis ei tanquam Deo honorem haberent, solos, *ajebat*, Judæos turpe existimare statuas illi dedicare ac per nomen ejus jurare. Hæc & alia gravissima Apion cum dixisset, quibus Cajum exasperatum iri sperabat, id quod verisimile erat, Philo princeps legationis Judæorum, vir undecunque clarissimus, Alexandrique Alabarchæ frater, & haudquaquam philosophiæ imperitus, ad respondendum ejus criminationibus se parabat. Verum prohibitus est à Cajo, jussusque ut ab ipsius conspectu secederet: tantaque erat *Cæsaris* iracundia, ut nemo dubitaret quin Judæos gravissime esset mulctaturus. At Philo contumelia affectus discessit, Judæisque circumstantibus dixit; bono ipsos animo esse oportere, quod Cajus verbis quidem ipsis succenseat, reipsa vero Deum sibi hostem constituerit.

Apion & Philo legati ad Cajum.

Philo cum ignominia à Cajo dimissus.

XI. 2. Verum Cajus, indigne ferens à Judæis solis ita se despici, legatum in Syriam mittit Petronium, Vitellii in imperio successorem, jubens ut cum magna manu in Judæam irrumpens, statuam ejus, si sponte quidem eam susciperent, in templo Dei collocaret: sin vero detrectarent, postquam eos vicisset id ipsum faceret. Petronius, susceptâ Syriæ administratione, Cæsaris exsequi jussa properabat: contractisque quantum poterat auxiliis, & duabus Romanorum legionibus assumptis, Ptolemaïdem veniebat, ut illic hyberna ageret, ac si *primo* vere bellum gesturus esset; quodque decreverat Cajo per literas significabat. Ille vero collaudata ejus alacritate, hortatus est eum ad agendum gnaviter, bellumque illis inferendum qui imperata non facerent. Judæorum autem multa millia Ptolemaïdem venerunt ad Petronium, orantium ne ad transgrediendum & patria instituta violanda cogerentur." Quod si, *inquiunt*, tibi omnino constitutum sit, statuam afferre & *in fano* collocare, "nobismetipsis prius interfectis quæ tibi visa "sunt perfice, nam, usque dum vivimus, non "est ut ea fieri patiamur quæ nobis vetita sunt, "& legislatoris autoritate & proavorum nostrorum, qui ea ut vetarentur ad virtutem spectare suffragiis suis confirmarunt." Ad hæc Petronius subiratus respondit: "si ita facere "cogitarem meapte auctoritate, meisque ipsius "consiliis obsequutus, æqua & honesta videretur vestra postulatio. Nunc autem cum Cæsar ista fieri jusserit, necesse omnino habeo "ejus decretis morem gerere, ne illis non ob-

Judæi Ptolemaïdem veniunt flagitium ipsum à se deprecaturi.

Petronii responsum ad Judæos.

"tem-

a *Al.* τ Καίσαρος v. b Ούσι *Euseb.* & *Niceph.* in *Hist. Eccl.* p. 142. c Ναὸς *Euseb.* d Ita *Bush. Euseb.* & *Niceph.* ἡγούμενος in *Editis Aliisque.* e Τῷ ὀνόματι *Niceph.* f Ἀναῤῥῆναι *Bush.* g Ita *Bush. Euseb.* & *Niceph.* Αλεξάνδρου ὢν in *Editis Aliisque.* h Summus apud Judæos, in Alexandria jus civitatis habentes, magistratus, qui à *Philone* in *Flaccum* Γνωμάρχης dicitur. Videsis *Annott.* ad p. 809. v. 43. & *Valesium* ad *Euseb.* i *Al.* ὡς πρὸς ἄν. k Ita *MSS. Euseb.* & *Niceph.* θεῖος ὀργῆς male in *Editis.* l Ita *Josephi* libri omnes, & *Niceph.* λόγῳ minus recte omittunt *Eusebii* codices. m Male ὁ Θεὸς apud *Nicephorum.* Videsis *Valesium* ad *Eusebium.* n Publium Petronium, ut constat ex *Philone* in *Legatione ad Cajum* & ex *Antiquitatum* l. 19. c. 6. de quo plura apud *Usserium* in *Annalibus*, p. 635. *Edit. Lond.* o Ουιτελλίου *Bush.* p Εμποδὼν *Bush.* & mox ἐκ δ. q Δέχοιντο *Bush.* & *Gall.* r Ὑποτελεῖς *Bush.* s Εἰς Πτολεμαΐδα παρὼν αὐτόθι χειμάζων *Bush.* t Πολεμεῖν ἐξορμῶν *Bush.* cui lectioni in versione adhæsi. u Ita *Hen.* & *Vat.* παθομένους in *reliquis.* x Sic *Bush.* & *Epiphan.* ὁ μηδὲν ἐνὶ in *cæteris.* y Καινοτομήσειν *Bush.* z In libris pro συγχωρησάμενος. verum Μεχρὶ ἀναιρήσω habet *Zonaras.* a Οὐδὲ γὰρ δυνώμεθα θεσμοὺς ἡμεῖν ἀπολωλεκόσιν *Bush.* receptam lectionem agnoscit *Epiphan.* b Post αὐτοὺς vel subintelligendum ἀνηγορεύθησαν, vel supplendum μὴ ποιεῖν, μὴ πραττέσθω, aut simile quid. c Δίκαιος ἂν absque κἂν *Bush. Vat.* & *Zonar.*

a Ανήκειν

Inflam & urgent Judæi, ne ſtatua erigatur.

"temperando malum mihi graviſſimum accerſam." Cui Judæi. "Quoniam itaque hæc "tua ſententia eſt, ὁ Petroni, nihil eorum quæ "Cajus præceperit omittendum eſſe, neque "par eſt ut nos contra legis interdictum quid- "quam faciamus, qui Dei benignitate freti & "majorum noſtrorum perpeſſionibus hucuſque "in obedientia perſeveravimus; neque erit ut "ſuſtineamus adeo nequiter agere, ut quæ "Deus, ſi ea obſervemus, ſtatuerit nobis in "bonum ceſſura eſſe, ea mortis metu tranſgre- "deremur. Verum quamlibet calamitatem per- "feremus, dummodo leges patriæ maneant in- "columes, ut qui certo ſcimus effugii ſpem illos "manere, quibus propoſitum eſt periculis ſeſe "objicere, quod Deus à nobis erit, ſi propter "ejus honorem gravia patiamur, & ancipitem "fortunæ aleam experiamur: ſin vero tibi pa- "reamus, magnum ignaviæ dedecus admiſſu- "ros eſſe, ut qui ex ea id nobis aſſumpſerimus "ut legem violaremus, ſimulque Deum nobis "vehementer iratum habituros, qui vel te ju- "dice non poteſt non eſſe Cajo præſtantior.

Petronius Tiberiadem proficiſcitur.

3. Tunc Petronius, cum ex verbis *illorum* perſpexiſſet quam obſtinato & pervicaci eſſent animo, neque ſine pugna fieri poſſe ut Cajo in ſtatua dedicanda operam ſuam præſtaret, ſed multam factam iri cædem, aſſumptis amicis & famulitio quod ſecum habuerat, Tiberiadem properabat, ea mente ut quo in ſtatu Judæorum res eſſent *melius* diſpiceret. Atque Judæi, ſecum reputantes magnum ſibi ex bello cum Romanis imminere periculum, multoque adhuc majus ex legibus violatis adituros eſſe, iterum ad multa millia occurrunt Petronio cum ad Tiberiadem veniſſet, ſupplicantes ne ſe ad ejuſmodi neceſſitatem adigeret, neve ſtatuæ erectione urbem pollueret. "Annon igi- "tur, inquit Petronius, bellum Cæſari illaturi "eſtis, neque *bellicos* ejus apparatus, neque "veſtram imbecillitatem expendentes?" At illi, "minime, inquiunt, bellum geſturi ſumus, "ſed moriemur citius quam ut contra legem "aliquid faciamus." ſimulque proni procumbentes, jugulosque porrigentes, ad mortem oppetendam ſe paratos eſſe ajebant. Atque hæc per quadraginta dies *continuos* acta erant, ac ab humo colenda interim ceſſabant, idque cum ſementis faciundæ tempus eſſet: firmiterque permanebant in ſuſcepto conſilio propoſitoque moriendi deſiderio, antequam ſtatuam *in urbe* poſitam conſpecturi eſſent.

Tiberiadem ſe conferunt Judæi, vehementius cum Petronio agentes.

Petronio etiam ſupplicant Ariſtobulus & Helcias & Judæorum primores.

4. Cum autem res ita eſſent, Ariſtobulus Agrippæ regis frater, & Helcias *cognomine* Magnus, cum aliis iſtius familiæ optimatibus & primoribus Judæorum, Petronium adeunt, ei ſupplicantes, "ut, cum perſpectam haberet ob- "ſtinatam populi voluntatem, nihil furioſe mo- "veret quo eos in deſperationem ageret, quin "potius Cajo ſcriberet quemadmodum Judæi "nullis rationibus ad ſtatuam recipiendam ad- "duci poſſint; utque terræ cultura relicta ex "adverſo ſedeant, bellum quidem gerere recu-

"[a] ἀπαιδευτότερον φέρειν ζημίαν ἢ ἀδικοῦσαν αὐτούς. "ἐπεὶ τοίνυν ὅτῳ φρονεῖς, ὦ Πετρώνιε, φασὶν οἱ Ἰουδαῖοι, "[b] ὡς μὴ ἂν ὑπερβαίνειν τὰς Γαΐου παρελθεῖν, ὑφ' ἃν αὐ- "τοὶ δικαίημεν ὑπὸ νόμου τοῦ προστάττοντος, [c] Θεῷ πει- "σθέντες ἀρετῇ καὶ προγόνων πόνοις τὸ ἡμέτερον εἰς τοῦτο "ἀπαράβατοι μεμενηκότες, ὑφ' ἃν τολμήσαιμεν ὅτι τὸ- "σοῦτον κακοὶ γενέσθαι, ὥστε ὁπόσα ἐκείνῳ δόξειε μὴ πρᾶσ- "σόμενα ἀγαθῇ τύχῃ ἡμῖν φέρειν, [d] αὐτοὶ δικαίωσειν "ποτ' ἂν θάνατον φοβηθέντες. ὑπομενοῦμεν δὲ εἰς τύχας "ἰόντες, ὅτι φυλακὴ τε πατρίων, καὶ κινδυνεύει προθυ- "μίους ἐλπίδα ὄσαν ὑξεπιστάμενοι κἂν σφίσιν γένεσθαι, διά "τε τὸν Θεὸν ὃν σεβόμενοι μᾶλλον ἡμῶν, ὅτι τιμῇ τε τῇ ἐκεί- "νου τὰ δεινὰ ὑποδεχόμενοι, καὶ τὸ τύχης ὃ ἐπ' ἀμφό- "τερα φιλεῖ τοῖς πρόγμασι συμπλέκειν. ὃ οὐκ δὴ δεῖ "σοὶ πείθεσθαι, πολλοῦ μὲ λοιδορίαν δεῖν ἀνάνδρου προσκει- "σομένου, ὡς [e] δι' αὐτὸ δικάσαντι τοῦ νόμου προσταγ- "μένοις, καὶ ἅμα πολλοῦ ὀργὴν δεῖν Θεοῦ, ὃς καὶ δικαί σοι "δικαιῆ γένοιτο ἂν βελτίων Γαΐου.

γ'. Καὶ ὁ Πετρώνιος, ὡς τῷ λόγῳ [f] θρασύμενος δυσκί- νητον αὐτοῦ τὸ φρονεῖν, καὶ μὴ ἂν ἁμαχεὶ δυνάμειν αὐτὸν πρὸς ἀναιρέσεις ἐξικνεῖσθαι τῷ Γαΐῳ τὴν ἀνάθεσιν τοῦ ἀνδριάντος, πολλοῦ δὲ ἔσεσθαι φόνον, τούς τε φίλους ἀναλω- θῶν, καὶ θεραπείαν ἢ περὶ αὐτὸν λύ, ὅτι Τιβεριάδος ἠπείγετο, χρῆσθαι καταπονῆσαι τοὺς Ἰουδαίων τὰ πρά- γματα ὡς ἔχοι. καὶ Ἰουδαῖοι μέγαν ἡγούμενοι τὸν οὐκ τοῖς Ῥωμαίοις πολέμου κίνδυνον, πολὺ μείζονα δὲ κρί- νοντες τὸν οὐκ τοῦ δικαιοῦν, αὖθις πολλαὶ μυριά- δες ὑπαντιάζουσι Πετρώνιον εἰς τὴν Τιβεριάδα γενόμενοι, καὶ ἱκετείᾳ χρώμενοι μηδαμῶς εἰς ἀνάγκας τοιαύτας αὐτοὺς καθιστᾶν, μηδὲ μιαίνειν ἀνδριάντου ἀναθέσει τὴν πόλιν. "πολεμήσετε ἄρα Καίσαρι, Πετρώνιος ἔφη, "μήτε τὴν ἐκείνου παρασκευὴν λογιζόμενοι, μήτε τὴν "[g] ὑμετέραν ἀσθένειαν;" οἱ δέ, "ἀδαμῶς [h] πολεμήσο- "μεν, ἔφασαν, τεθνηξόμεθα δὲ πρότερον ἢ παραβῆναι "τοὺς νόμους." ὅτι τε τοὺς προσώπα κείμενοι, καὶ τοὺς σφαγὰς προδεικνύντες, ἕτοιμοι [i] καὶ κτείνεσθαι ἔλεγον εἶ. καὶ ταῦτα ἐπράσσετο ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα, καὶ τῆς γεωργεῖν ἀπρεποῦς λοιπὸν ἦσαν, καὶ ταῦτα τὴν ὥραν ὅσης πρὸς σπόρῳ· [k] πολλή τε λύ προθυμίας αὐ- τοῖς, καὶ τὸ ἀτήκεστον ὀφθυμίας προθέσις, ἢ τὸν ἀνά- δειξιν τοῦ ἀνδριάντος θεάσασθαι.

δ'. Ἐν τοιούτοις δὲ ὄντων [l] τῶν πραγμάτων, Ἀρι- στόβουλος ὁ Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως ἀδελφός, καὶ Ἑλ- κίας ὁ μέγας, ἄλλοι τε ὧν κρίσεσι τῆσδε τῆς οἰκίας, καὶ ὧν πρῶτοι σὺν αὐτοῖς, εἰσίασιν ὡς τὸν Πετρώνιον πα- ρακαλοῦντες αὐτόν, "ἐπειδὴ τὴν προθυμίαν ὁρᾷ τῆς "πλήθους, μηδὲν εἰς ἀπόνοιαν [m] αὐτῆς προκινεῖν, ἀλ- "λὰ χάριν πρὸς Γάϊον τὸ ἀνήκεστον αὐτῷ πρὸς τὴν "ὑποδοχὴν τοῦ ἀνδριάντος, πῶς τε ἀποστάντες τοῦ "γεωργεῖν ἀπορρήξονται, πολεμεῖν μὲν οὐ βουλόμενοι

"Δρᾷ

a Ἀνίκητον *Busb.* b Ὡς ἂν τοὺς ὑπὲρ τοῦ Γαΐου μὴ παρελθεῖν *Busb.* c Οὗ προσθέντες *Vat.* & *Hen.* quo admiſſo, mox ὑμέτερον pro ὑμᾶς legendum. d Αὐτοὶ *Vat.* & *Hen.* e Δι' αὐτὸν *Vat.* & *Hen.* f Γνὺς δ' ὑπο. ἀ. τ. φ. κ. μ. ἂν ἀμαχὶ τὴν φύσιν δίκα *Busb.* omiſſis quæ ſequuntur, πολλοὶ ἦ ἔσεσθαι φόνον. g Ita *Busb.* & *Epiphan.* ἡμετέραν in *Editis Aliiſque.* h Ita cum *Zonara.* πολεμήσομεν, aut πολεμῆσαι μὲ in *Joſephi* libris. i Illud Κ ἐ *Cod. Busb.* k Πολλή τε ἦν αὐτοῖς τοῦ ἀτήκεστον ἐπιθυμία, οἱ μὲν ἀν. τ. ἀν. θεάσωντο *Busb.* l Ita *Busb. Hen.* & *Vat.* τῶν abeſt *ceteris* m Αὐτοῖς *Busb.*

"ἀφ' τὸ μηδ' αὐ δύνασθαι, θυμῶν δ' ἔχοντες ἡδονὴν, πρὶν "ἢ διαβῆναι τὰ νόμιμα αὐτοῖς, πῶς τι ἀσεβήσῃ τ γῆς "γενομένης λῃστρίας ἀναφύοιντο, ἀδυναμίᾳ κωλυόλης "τ φόρων. ἴσως δ' ἂν ὀπισθαδέστερα τ Γάϊον μηδὲν "ὠμὸν ἀφειοθῆναι, μηδὲ ἐπ' ἀνασῴσῃ φρονῆσαι δ' ἔθνος. "[b]μεμένοντος δὲ τῇ τότε βυλῇ τῶ πολεμεῖν, τότε δὲ "καὐτὸν ἄπεδ' δ' ἀσέβηματος." καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ Ⓦ Ἀριστόβυλον ὅπῃ τούτοις Ⓦ Πετρώνιον παρεκάλων. Πετρώνιος δὲ, τὰ μὲν τῶν περὶ Ⓦ Ἀριστόβυλον παντοίως ὁπρυμένων, ἀφ' τὸ ὑπὲρ μεγάλων ποιεῖσθαι τὴν δέησιν, καὶ πάσῃ μηχανῇ προσχρησαμένων εἰς τὰς ἱκετείας, τὸ δὲ [c]καὶ τῶν Ἰουδαίων ὁρώμενος τὴν ἀντιπαράταξιν τῆς γνώμης, καὶ δεινὸν ἡγούμενος τοσαῦτα μυριάσιν ἀνθρώποις, μανίᾳ τῇ Γαΐου ἀφαιρούμενος, ἐπαγαγὼν θάνατον, ὃ αἰτίᾳ τὸ περὶς Θεὸν σεβάσμιον [d]ἔχειν, καὶ μετὰ πονηρᾶς Ⓦ μετὰ ζῶντα βίον ἐλπίδος διαπεσεῖσθαι, πολὺ χρεῖττον ἡγεῖτο, [e]ὑπισχνεῖται τῷ Γαΐῳ ὃ ἀπήκεσεν αὐτῷ, [f]ὀργὴν φέρειν Ⓦ μὴ ὀκνεῖν τῆς ὀξείας διδαχοιμένῳ αὐτῷ ταῖς ὑπιστολαῖς, τάχα μὲν [g]γὰρ καὶ πεῖσαι, καὶ τῇ ὅ περὶτον μανίᾳ τῆς γνώμης ὑπιμένοιτ Ⓦ, ἄψασθαι πολέμου τῶν περὶς αὐτόν· εἰ δ' ἄρα τι καὶ κατ' αὐτῷ πρέπει τῆς ὀργῆς, κακῶς ἔχειν [h]τοῖς ἀρετῆς μεταποιημένοις, ὑπὲρ τοσῶνδε ἀνθρώπων πληθ Ⓦ τελευτᾶν. [i]ἔκειτε γὰν πιθανὸν ἡγεῖσθαι τῷ δεομένων Ⓦ λόγον.

ε. Συγκαλέσας δὲ εἰς τὴν Τιβεριάδα τὰς Ἰουδαίους, Ⓘ δὲ ἀφίκοντο πολλαὶ μυριάδες, κυκλώσας ἐπ' αὐτῷ τὴν τε ὁ τῷ παρόντι στρατὸν, ὃ γνώμης ἀπέφηνε τῆς αὐτῷ, τὸ δὲ αὐθαίρετ Ⓦ τῷ περσταγμάτων, τὴν ὀργὴν φόβον εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' ὀκ τῷ παραχρῆμα ὑπέφερεσθαι τοῖς περάγμασι τοῖς παρεκελεύῳ θαρσῶ Ⓦ εἰσφερομένοις· ᾧ καλῶς ἔχειν, τύ γε τιμῆς τοσαύτης ὑπιτυχόντα συλχαρήσειν τῇ ὀκείᾳ, φόβον ὁμοίων περάσειν. "ὑ μὲν δίκαιον ἡγούμην, ἀσφάλειάν τε "καὶ τιμὴν τὴν ἐμαυτῷ μὴ ὑχ ὑπὲρ ὑ ὑμετέρων μὴ ὑπο- "λογισμὸν τοσούτων ὄντων ἀναλῶν, [k]ἀφαιρεσθαι τῇ ἀρε- "τῇ τῶ νόμῳ, ὃν πάτριον ὄντα περιμάχητον ἡγεῖσθε. "καὶ τῇ ὅλῃ πᾶσιν ἀξιώσῃ καὶ δυνάμει ὑ Θεῷ, τὸ ναὸν "ὀκ ἂν περιδεῖν τολμήσειμι ὕβρει πεσεῖν τῆς τ ἡγε- "μονευόντων ἐξουσίας. [l]θέλω δὲ ὑς Γάϊον, γνώμας τε "τὰς ὑμετέρας ἀφαιρῶν, καὶ σῆ καὶ σωτηρείᾳ χρέ- "μενος [m]ὑπὲρ τοῦ μὴ ὑμᾶς παροργῆν πεισομένους ἐφ' "οἷς ὀρθῶδε ἀγαθοῖς. καὶ συμπεράνοι μὲν ὁ Θεός· "βελτίων γὰρ ἀνθρωπίνης μηχανῆς καὶ δυνάμεως ἡ κατ' "ἐκεῖνον ἐξουσία· πρυτανεύσει ὑμῖν τε τὴν τήρησιν τ πα- "τρίων, [n]καὶ αὐτῷ τὸ μηδὲν ἀνθρωπείως πρὸς "γνώμην βουλήσεσι τιμῶν τῶν εἰωθυῶν ἁμαρτεῖν.

"santes, quippe quod eis vires desint, lubentissime vero morituri, prius quam aliquid contra patria instituta admittant; atque semente omissa latrocinia commissuri sint, quod nihil eis suppetat ad tributa solvenda. Fortasse enim de Cajum de sententia moveri posse, ut nihil sævius statuat, neque de gente evertenda amplius cogitet. Quod si in eo consilio persistat ut bellum *nobis* inferat, tunc & ipsi licere ad rem aggredi." Et Aristobulus quidem & qui cum eo erant ad ista Petronium adhortati sunt. At Petronio, partim quidem Aristobulo cæterisque vehementius instantibus, ut qui pro rebus magni momenti preces adhiberent, atque omni arte & studio supplicationi incumberent, partim vero quod videret Judæorum in contrario proposito constantiam, *indignumque duceret, tot hominum millia, dum Caji insaniæ gratificatum iret, motte multando, vitio vertere pietatem & religionem erga Deum, ac deinceps magna cum solicitudine vitam agere, longe satius videbatur, ut per literas Cajo significaret, quam grave foret ut ei succenseret, quod non ocius exsequutus fuerit quæ jusserat, (forsan enim & ipsi quidem persuasurum esse) dein si in eadem ac antea permanserit mentis insania, ad bellum cum eis gerendum sese accincturum; sin vero iram ipsius in se convertat, decere virtutis cultores pro tanta hominum multitudine mortem non defugere. statuit itaque supplicum orationi auscultare.

Petronii responsum ad Aristobulum aliosque.

5. Cum autem Judæos ad Tiberiadem convocasset (qui etiam ad multa hominum millia eò veniebant) eisque circundedisset totum quem secum habuit exercitum, non suam voluntatem esse declarabat, sed Cæsaris mandatum, ut sine mora statim in eos ira effunderetur, qui ea detrectare ausi fuerint quæ facere decreverat: quandoquidem sibi conveniret, qui illius gratia & beneficio tantum honoris assequutus fuerat, ei obsequium præstare. "Haud "tamen *inquit* æquum esse arbitror, ut salutem "honoremq; meum non pro vestra incolumitate, qui multi admodum estis, impendam, dum "operam vestram legi adeo præstanti addicitis, "pro qua utpote patria modis omnibus contendendum esse existimatis. Mihique, summa "Dei auctoritate & potentia freto, religio erit "templum pati principum licentia profanari. "Cajo itaq; mittam, ut eum de vestra voluntate "certiorem faciam, quantum possum causam "adjuvans, ne vos negligam passuros ob ea quæ "honeste *vobismet* proposuistis. Auxilioque sit "Deus (illius enim potestas omni arte humana "& potentia superior est) & ita pro imperio "faxit, ut & vos patrios ritus servetis, † nec "ille, humanis cupiditatibus modum transgressus, etiam consuetis honoribus excidat. "Quod

Petronius convocat Judæos ad Tiberiadem.

Illisque pollicetur se Cajo scribere velle.

a Αν φόιντο *Busb.* quod forsan rectius. b Ἐμμένοντ Ⓦ δὲ τῇ βυλῇ ἐ αὖθις Ⓦ π. *Busb.* οἱ δ' ἐμμένει τῇ αὖθις τῇ ψήφῳ *Zonar.* c Illud κ̃ὴ è *Cod. Busb.* d Σχεῖν *Busb.* e Ita cum *Cod. Busb.* ὑπισχίλαι in *Editis Aliisque.* f Ὀργὴν φέρειν Ⓦ *Vat.* g Illud γὰδ è *Cod. Busb.* h Sic *Busb.* τ ἀρετῆς in *reliquis.* i Prius distinctum erat & lectum ad hunc modum, τιλδτᾶς, ἔκειτο πιθανὸν &c. Cum autem sensus mihi haud constare videretur, insertam dedi vocula γᾶν, plenamque distinctionem posui post τιλδτᾶς. k Ita legendum censeo. Ἀφαιρεμένων in *Josephi* libris. l Ὑπίχιτο ὑπστῖλαι Γαΐῳ γνώμας τι τὰς αὐτῶν Ἀφαιρῶν καί πα τῇ σωτηρείᾳ χρ. ὑπὲρ Ⓦ κατ' αὐτές. dein v. 43. συμπεράνοι μὲ τ Θεὸν ἤυχατο, & mox ἐμοὶ δὲ μηδὲν *Busb.* m Ita lego ex conjectura, cui ansam dedit pag. 824. v. 4. antea erat, nullo plane sensu, ὑπὶς Ⓦ καθ' ὑμᾶς πυρὰ γνώμαν ποιουμένων εἰς πρᾶξιν ἀγαθοῖς. *Epiphanius* vertit, *causam adjuvans & vestrum in bono propositum.* n Ita *Busb.* τῇ αὐτοῦ τὸ μηδὲν ἀνθρωπείως πυρὰ γνώμαν βυλδύοντα τιμῶν τ εἰς θεῖον ἁμαρτεῖν in *Editis.* verum ἀωθυῶν pro εἰς θεῖον in omnibus *MSS.* * Sævum quoque ratus, ut multa millia hominum per ipsum darentur in mortem, si vellet Caij furiæ ministrare; simul etiam se Deum offensurum, & cum pessimis postea spebus advivere, *Epiphan.* † Et me tutari ut nec ab ipsis etiam excidam humanis honoribus, *Epiphan.*

"Quod ſi Cajus exacerbatus graviter mihi "ſuccenſeat & iraſcatur, quodvis diſcrimen ad- "ibo, omnemque feram calamitatem, quæ in "corpus animamque inciderit, ne vos totidem "numero pro iis quæ honeſte facitis pereuntes "videam. Abite igitur quò ſuum quemque vo- "cat negotium, & agriculturæ *ſtrenue* incum- "bite. Ipſe autem Romam literas mitto: nec "quidquam, quod in rem veſtram ſit, tam per "me quam per amicos, agere recuſabo.

Petronius hortatur Judæos, ad operam agriculturæ impendendam.

6. Cum iſta dixiſſet & Judæorum concionem dimiſiſſet, magiſtratus hortabatur, ut agrorum colendorum curam agerent, & alloquiis ſuis populum ad meliora ſperanda animarent. Et ille quidem multitudinem exhilarare properabat. Deus autem Petronio præſentiam ſuam declarabat, ſeque illi in omnibus adjutorem fore. Simul enim ac ille orationem finierat, quam habuit ad Judæos, Deus pluviam ingentem demiſit præter hominum exſpectationem, quod illa dies utpote ſerena admodum nullum pluviæ ſignum è cœlo dederit, ſiccitaſque magna per totum annum fecerit homines deſperare de aqua ſuperne deſcenſura, etiamſi cœlum nubibus obductum cernerent. Quapropter cum largus imber tunc præter ſolitum & opinionem ingrueret, ſpes facta eſt Judæis non irritam fore Petronii pro illis ſupplicationem.

Res Judæorum Cajo repræſentat.

Quin & Petronius eo magis admiratione perculſus eſt, ubi ei perſpicuum erat Deum res Judæorum curare, clareque indicare ſe illis præſentem adeſſe, adeo ut qui revera aliter ſentire in animum induxerant, quidquam contradicere non valerent: id quod & inter alia quæ ſcripſerat Cajo ſignificabat. omnia autem accommodata erant ad ſuadendum, eumque modis omnibus hortandum, ne tam multa millia hominum, ut eos interficeret, ad inſaniam adigeret (non enim niſi bello compulſos à religione patria diſceſſuros) neve ſeipſum multaret reditibus ex ea gente accipiendis, & inſigni apud eam maledicto & contumeliæ ſeſe ſubjiceret in omne ævum. prætereaque Dei, qui illis præerat, poteſtatem, utpote manifeſtam, oſtendebat, quæque nihil dubium reliquit ad vim ejus demonſtrandam. Et in iſtis quidem totus erat Petronius.

Agrippa apud Cajum gratia, cui convivium ſplendide parat & magnifice.

7. Rex autem Agrippa, qui tum forte Romæ verſabatur, magis magiſque apud Cajum amicitia proficiebat. Cumque aliquando eum convivio exciperet, idque magno ſtudio curaque ageret, ut cunctos & impenſis in epulas factis, & in omnibus ad delicias & voluptates apparandis ſuperaret, ita ut nemo è cæteris, immo nec ipſe Cajus de iſtis æquandis cogitarit, multo minus ſuperandis, (adeo ille univerſis epularum apparatu facile præſtitit, deſiderioque omnia Cæſari *ad*

"εἰ δ' ἐκπιεσθεὶς Γάϊος εἰς ἐμὲ τρέψει ὃ ἀνήκεστον ἦ "ὀργῆς, τλήσομαι πάντα κίνδυνον καὶ πᾶσαν ταλαιπω- "είαν συνιδοῦσαν τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ, ὑπὲρ ὧ μὴ "ὑμᾶς τοσούσδε ὄντας, ὅτι ὕπας ἀγαθῆς προέξει διολ- "λυμένους θεωρεῖν. ἄπιτε οὖν ὅτι ἕκαστα τὰ αὑτῶν ἔχε- "ται, καὶ τῇ γῇ ὅτιπερ εἴωτε. πέμψω δ' αὐτὸς ὅτι Ρώ- "μης, καὶ τὰ πάντα ὑπὲρ ὑμῶν δι' ἐμαυτοῦ καὶ τῶν φί- "λων οὐκ ἀποτραπήσομαι πράττειν.

5'. Ταῦτα εἰπὼν καὶ παλύσας τὴν Ιουδαίων τὸ σύλ- 10 λογον, προμηθεῖσθαι τὰ εἰς τὴν γεωργίαν ἐξῆγε τοὺς ὁπλίτας, καὶ παθομιλεῖν τὸν λαὸν ἐλπίσι χρησάς. καὶ ὁ μὲ εὐθυμεῖν ὃ πλῆθος ἐσπευδεν. ὁ Θεὸς δὲ [a] παρουσίαν ἐπεδείκνυε τῷ αὐτῷ Πετρωνίῳ, καὶ τῷ ὅτι τοῖς ὅλοις σύλληψιν. ἅμα τε γὰρ ἐπαύετο ὁ λόγος, ὃν πρὸς τοὺς Ιουδαίους εἶπε, καὶ αὐτίκα ὑετὸν ἠφίει μέγαν [b] παρ' ἐλπίδα τοῖς ἀνθρώποις γενόμενον, παρὰ τὸ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ αἴθριον ὄντα ὅδεν ὄμβρειον ἐπιπομφίαν ἐκ τοῦ περὶ τὸν ὑρανὸν, [c] καὶ τὸ πᾶν ἔτος αὐχμῷ μεγάλῳ κατεσχημένον, ἐπ' ἀπογνώσει ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους ὕδατος ἄνωθεν, εἰ μὴ σύννεφόν ποτε θεάσαιντο ὑραινόν. ὥστε δὴ τότε πολλῷ μᾶλλον παρὰ [d] ὃ εἰωθὸς καὶ παρὰ τὸ ἐπίπροσθεν δόξαν ἀφιγμένου ὕδατος, τοῖς τε Ιουδαίοις ἐλπὶς ἐπὶ ῥᾳδίως ἀτυχήσειν Πετρώνιον ὑπὲρ αὐτῶν δεόμενον. ὁ Πετρώνιος δὲ καταπλαγεὶς μείζονας, ὁρῶν σαφῶς τὸν Θεὸν τῶν Ιουδαίων προμηθούμενον, καὶ πολλῷ ἐπιπομπαῖα τὸ ὅτι φάνειαν, ὡς μηδ' ἂν τοῖς ἔργῳ προθυμένοις τἀναντία φρονεῖν ἰσχὺν ἀπολέξειν καταλελεῖφθαι· [e] ὡς δὲ καὶ πρὸς τὸν Γάϊον σὺν τοῖς λοιποῖς ὁπόσα ἔγραφεν. ἐπαγωγὰ δ' ἦν τὰ πάντα καὶ παντοίως προκαλύπτα μὴ τοσαύτας μυριάδας ἀνθρώπων ἐπιποιεῖν, ἃς [f] κτείνοι, ἢ δὲ δίκα γε πολέμῳ προκριθήσειν [g] νομίμων τῶν θρησκείας, προσόδῳ τε τῆς ἀπ' αὐτῶν ἐπιστρεῖσθαι, καὶ πρὸ προπύλῳ τῆς ἀρᾶς ὑποπίπτειν μέλοντα αἰῶνα. καὶ ἄλλως θεὸν τὸν προεστηκότος αὐτῶν τῷ [h] δυνάμει ὡς ἀκραιφνῆ ἀπέφαινε, καὶ μηδὲν ὑπόδικον ὅτι δυνάμει τῷ [i] αὐτῷ ὅτι δείκνυσθαι καταλιπεῖν. καὶ Πετρώνιος μὲν ὁ τοιοῦτος ἦν.

ζ'. Ἀγρίππας δὲ ὁ βασιλεὺς, ἐτύγχανε γὰρ ὅτε Ρώμης διατρίβων, σπουδῇ φιλίᾳ τῇ πρὸς τὸν Γάϊον μείζονος. καὶ ποτε προθεὶς δεῖπνον αὐτῷ, καὶ πρόνοιαν ἔχων πάντα, ὑπερβάλλεσθαι, τέλεσί τε τοῖς εἰς τὸ δεῖπνον, καὶ παρασκευῇ τῇ εἰς ἡδονὴν φέροντος, ὡς μὴ ὅπως ἄν τινα τῶν λοιπῶν ἀλλὰ μηδ' αὐτὸν Γάϊόν ποτε ἰσωθῆναι θελήσαντα οὐχ ὅπως [j] ὑπερβαλέσθαι· τοσοῦτον ἀνὴρ τῇ παρασκευῇ πάντας ὑπῆρεν, [k] καὶ πρὸ τὰ πάντα Καίσαρι ἐπιφροντίσαι παρεσχεῖν·

a Ita *Bunb.* & *Epiphanius*, qui vertit, *Deus autem ſuam manifeſtavit repente præſentiam.* παρουσίαν ἐπεδείκνυτο in *Editis.* παρουσίαν ἐπιδείκνυτο *Hen.* & *Vat.* *b* Μηδ' οὐ ἐλπίδι τινὶ τοῖς ἀνθρ. *Bunb.* *c* Τῷ γὰρ παντὸς ἔτους αὐ. μ. κατεχημάτιζε, ἐπ' ἀπογνώσει ἦσαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ ὕδατος *Bunb.* *d* Ita *Vat.* & *Hen.* ἀ *pr. m.* τῷ παρὰ τὸ ἐπιπρόσθεν in *Editis.* τῷ παρὰ τὸν αὐτῶν δόξαν *Bunb.* *e* Voculam unam & alteram excidiſſe ſuſpicor. *f* Κτείνοι *Gall.* unde pro σὰντείνοι (tam in *Editis* quam cæteris *MSS.*) haud aliud mihi occurrebat præter κτείνοι. Non dubito tamen quin hic locus in mendo cubet. Si quis malit ἐπιποιῆν ἀποκτείναι, aut ἀποκτείσας κτείνειν, per me licet. *Epiphanius* vertit, *poſtulans ne tanta hominum millia consumerent, quæ non poſſent ſine bello & ingenti cæde ad transgreſſionem ſuæ religionis impelli.* *g* Neque hic locus, ut puto, mendo vacat. nam δώσειν aut hoc verſiculo aut in proxime ſequenti ſuſpectum habeo. *Epiphanius* vertit, *ſuper hoc quoque virtutem divinam Judæis præbere præſidium. nam exploratum eſſe firmabat pro Judæis evidenter indicium.* At *Gelenius* hoc modo *id quoque adjecit quam carus ſit Deo populus, quamque manifeſtis ſignis declaret ſuam erga illos benevolentiam.* *h* Antea αὐτῆς. Forſan τὴν αὐτὼ, deleto δώσειν. *i* *Al.* ὑπερβάλλειν. *k* In *Editis*, ἐ τῷ τὰ πάντα Καίσαρι ἐπιφροντίσει π. quæ plane omiſerunt *Epiphan.* & *Gelen.* Unde, cum ἐπιφροντίσαι habeat *Hen.* & ἐπιφρόντισαι (forſan pro ἐπιφροντίσει) *Gall.* reſcripſi, τῷ τὰ πάντα Καίσαρι ἐπιφροντίσαι παρεσχεῖν.

χεῖν· [a] καὶ ὁ Γάϊος ἀποθαυμάσας τὴν τοῦ Ἀγρίππου
αὐτῷ καὶ τὴν μεγαλοφροσύνην, ὡς ἐπ' ἀρετῇ τῇ αὐτοῦ
βιάζοιτο καὶ ὑπὲρ δύναμιν τῶν χρημάτων εὐπρε-
πείᾳ χρῆσθαι, βουλόμενός τε μιμήσασθαι τὴν Ἀγρίπ-
που φιλοτιμίαν ἐφ' ἡδονῇ τῇ αὐτῷ παροινοῦντι,
μέσου ἔτι τοῦ οἴνου καὶ τὴν Ἀγρίππαν εἰς τὸ ἱλαρώ-
τερον ἐκτεταμμένου, φησὶν ὁ συμποσίαρχος Θεό-
κλαῦτος εἰς πότον Ἀγρίππα, "καὶ πρότερόν μέν
"σοι τιμὴν σεσήμανται ἡ ἐμὴ [b] τὰ πρὸς ἐμέ, καὶ
"πολλὴν εὔνοιαν μετὰ παῤῥησίας [c] ἐπιδεδειγμένος, οἷς
"ἔτι τὸν Τιβερίου φόβους δι' αὐτὸν, ὑπολείπεις τε ὃ-
"δὸν καὶ ὑπὲρ δύναμιν [d] ἀρετῇ χρῆσθαι τῇ πρὸς
"ἡμᾶς. ὅθεν, ἀρκεῖ γάρ μοι ἐπαῖσθαί μοι ἔτι καὶ τῆς ἅπ-
"αυδῆς, ἀναλαβεῖν βούλομαι τὰ ἐλλελειμένα πρό-
"τερον. ὀλίγον γὰρ πᾶν ὁπόσον σοι δωρεῶν ἐγὼ μὲν
"ἀπεμαρσάμην. ὃ δὲ πᾶν, ὅτῳ σοι ῥοπὴν ἂν [e] προθείη
"τοῦ εὐδαίμονος, ἀφειδήσεταί σου προθυμίᾳ τε
"καὶ ἰσχύϊ." καὶ ὁ μὲν Γάϊος ἔλεγεν, οἰόμενος [f] ἤδη
τε πολλοῦ αἰτήσασθαι, ἢ καὶ πᾶσαν προσόδους πό-
λεων. ὁ δὲ, καίτοι τὰ πάντα ἐφ' οἷς ἤτησε θεο-
σεβασμένως, οὐκ ἐφανέρου τὴν ἀφθονίαν, ἀλλ'
ἐκ τοῦ ὀξέως ἀμείβεται Γάϊον, "ὅπ οὔτε πρό-
"τερον κέρδος τὸ ἀπ' αὐτοῦ προσδοκῶν τοῦδε τοῦ
"Τιβερίου ἐπολὺς ἠφάνισεν αὐτὸν, οὔτε νῦν ἐφέ-
"σει τι τοῦδε εἰς χάριν τὴν ἐκείνου καρδῶν οἰκείαν ἔν
"τοι λήψεσθαι μεγάλα δὲ εἶναι τὰ προδιδομένα,
"καὶ παραιτήσει τῷ θείῳ χρωμένου τοῦδε ἐλπίδων· καὶ
"γὰρ εἰ τῆς σῆς ἐλάττονα δυνάμεως, τῆς γέ μου τῷ
"εἰλικρότι Ἀγρίππᾳ τε καὶ ἀξιώσεως μείζονα. καὶ
ὁ Γάϊος, ἐκπλαγεὶς [g] τὴν Ἀγρίππου αὐτοῦ, πλεό-
νως ὠρέγετο εἰπεῖν, [h] "ὅ,τι χαρίζοιτ' ἂν αὐτῷ πα-
ροινοῦντι. ὁ δὲ, "ἐπεί τοι, ὦ δέσποτα, προθυ-
"μίᾳ τῇ σῇ δωρεῶν [i] μὲ ἄξιον ἀποφαίνεις, αἰτήσομαί
"σου μὲν εἰς ὅλον φερόντων τοῦδε, Ἀγρίππᾳ τὸ μεγάλως
"με σεβασθῆναι, οἷς ἤδη παρέχεις· ὅ,τι δ' ἂν σοι
"δόξαι προσθεῖναι τοῦ εὐσεβοῦς, καὶ τὸ θεῖον σύμμα-
"χον ἐφ' οἷς θελήσεις τοῦδε χαριεῖ, [k] καί μοι πρὸς εὐ-
"κλείας γένοιτο τοῦδε τοῖς πυνθανομένοις, ὡς μηδ'
"ἑνὸς ἂν χρησαίμην ἔτι τῆς σῆς ἐξουσίας ἀτυχεῖ
"πώποτε γόνυ. ἀξιῶ γὰρ σε τῷ ἀληθιάτῳ τὸν
"ἀνάδησιν, ἵνα πυθέσθαι κελεύεις Πετρώνιον εἰς τὸ
"Ἰουδαίων ἱερὸν, μηκέτι προέσθαι Ἀγρίππᾳ.

ιε'. Καὶ ὁ μὲν, καίτοι ὑποπίνδυνον τοῦτο ἡγούμενος·
εἰ γὰρ μὴ πιθανὰ ἔφρασε Γάϊος, τοῦδε ἄλλο ἢ εἰς
θάνατον ἔφερεν Ἀγρίππᾳ τὸ μεγάλα νομίζειν τε καὶ αἰ-
τεῖν ὑπὲρ ἐκεῖνον ἀναισχύντως ἐπ' αὐτοῖς ἠγεῖτο. Γάϊος δὲ
ἅμα τῇ θρασύτητι τοῦ Ἀγρίππου ὀνειλημμένος, καὶ
ἄλλως ἀπρεπὲς ὑπολαμβάνων, ὅτι τοσοῦδε μαρ-
τύρων ψευδῶν γενέσθαι τοῦδε ἂν προθύμως ἐβιάζε-
το αἰτεῖσθαι τοῦ Ἀγρίππου, μετὰ τοῦ ἐξέσου μετα-

luxum ſuppeditandi) tum Cajus animi ergo & magnificentiæ eum admiratus, ut qui etiam ſuppra facultates ſumptibus immenſis ſibi placere contenderit, volenſque Agrippæ liberalitatem ad ſui oblectationem accommodatam æmulari, cum animus vino laxatus eſſet & ad multam hilaritatem traductus, dixit in convivio, ipſum ad bibendum invitante Agrippa, "& ipſe tibi jam antea conſcius eram honoris "quo me proſequutus es, & quantam mihi "benevolentiam oſtendiſti, etiamſi ex ea te "circumſteterint pericula à Tiberio intenta- "ta; & *jam* nihil omittis, quo mihi, fere ul- "tra quam poſſis, gratificeris. Quare, cum tur- "pe mihi ſit à te vinci tua erga me voluntate "& ſtudio, omnia quibus antea tibi deeram "jam adjecta eſſe volo. Quod ad munera at- "tinet quæ tibi dedi, ea levidenſia eſſe fateor: "id autem totum, quod tibi aliquid conferat ad "felicitatem complendam, alacriter & quoad "potero tibi ſuppeditabo." Et ille quidem iſta dicebat, ratus ampla latifundia poſtulaturum aut urbium aliquarum vectigalia. Is vero, quamvis ſibi decretum eſſet quid peteret, id tamen *in præſens* animo reticebat, & ſtatim "Cajo reſpondet, "quod neque prius, contra "quam mandaverat Cajus, illum coluerit, ut "qui lucri aliquid exſpectaret; neque jam in "ejus gratiam quidquam agere, ut inde vel "minimum lucri ſibi quæreret. abunde au- "tem magna eſſe priora ejus beneficia, & ul- "tra quam ſperaret quiſquam ſe paulo arro- "gantior: nam etſi minora eſſent quam quæ "dare potueras, mea tamen qui ea accepe- "rim exſpectatione & dignitate ſunt majora." Tum Cajus, eum propter animi continentiam admiratus, magis inſtabat ut diceret, quidnam à ſe datum iri voluerit? Cui ille, "quoniam "ex tua in me benevolentia, domine, præ te fers "me dignum haberi qui præterea aliquid largia- "ris, nihil quidem eorum quæ ad me locuple- "tandum attinent à te poſtulabo, quippe quod "tuæ gratiæ acceptum debeam ut iis rebus "præter cæteros excellam; illud vero te ro- "go, quod pietatis gloriam tibi conciliabit, fa- "cietque ut Deus tuæ voluntati faveat & ad- "jutor ſit, & mihi ad exiſtimationem pulchrum "erit apud eos qui fama id acceperint, ut qui "certum habuerim omnia propter tuam pote- "ſtatem impetraturum eſſe quorum opus mihi "fuerit. Oro igitur & obſecro te ut de ſtatuæ "dedicatione in Judæorum templo, mandata "Petronio, nolis amplius cogitare."

8. Et ille quidem licet hoc periculi plenum duceret, (nam quæ perſuaderi non poterant Cajo ea mortem certiſſimam poſtulanti afferebant) quod tamen ea *quæ peteret* magna exiſtimaret ut revera erant, fortunæ aleam in iſtis experiri ſtatuit. Cajus autem *ſimul* officioſa Agrippæ liberalitate *mirifice* captus, pudendumque eſſe ratus mendacii in iſtis, ad quæ petenda Agrippam ultro provocaverat, coram tot teſtibus argui, ac ſi ſtatim eum promiſſi

Cajus Agrippæ magnificentia delectatus.

Quicquid ab ipſo petieris, ſe ei daturum eſſe pollicetur.

Agrippa nihil aliud poſcit, quam ut mandatum, quod Petronio dederat, revocetur.

Annuit Agrippæ, haud tamen libenter.

a Ὡς ἡ Γάϊου σεβασμίου Busb. & mox (v. 7.) φάσης pro φασίν. b Illud τὰ deeſt Busb. c Ὑποδεδειχθῶσιν Busb. d Fuit cum legendum eſſe ſuſpicaretur ἀρετῆς χρῆσθ. e Ita è Cod. Vat. ἂν ἐμαρσάμην Baſ. ἂν ἐμαρσάμην in aliis. quin & δ, quod antea ſequebatur Ἀγρεσίνεται, delendum eſſe volui, & paulo ante vocalem ἡ inter τὸ & πᾶν inſertum dedi. f Τὴν τε πόλιν ἤ τοσοῦδε αἰσχύνης ἢ καὶ τιμῶν Vat. τὴν τε πόλιν ἤ τοσοῦδε ἀπόνοιαν Hen. 2 pr. m. τὴν τε πόλιν ἤ τοσοῦδε αἰσχύνης Busb. g Τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ Busb. h Ita Busb. ὅτι χαρίζοιτό τ' ἂν αὐτῷ in Editis Aldiſque. i Illud μὲ è Cod. Busb. ut & mox σὺ poſt αἰτήσομαι. k Al. καί μοι ἀεὶ εὐκλεὲς γένοιτο. l Ita Busb. Vat. & Zonar. ἀξιῶ γάρ σε in cæteris.

Cajus, Agrippæ virtutem miratus, ſcribit ad Petronium, in Agrippæ gratiam.

promiſſi pœnituiſſet, ſimulque Agrippæ virtutem *egregiam* miratus, quod de imperio ſuo, aut amplioribus reditibus aut alia poteſtate augendo, parum ſolicitus, publicæ tranquillitatis curam ageret, pro legibus intercedendo & numine divino, poſtulatis annuit: ac ſcribit ad Petronium, eum collaudans, & quod exercitum collegerat, & ipſum per literas conſuluerat quid de Judæis faciendum cenſeret. "Cæ-"terum nunc, *inquit*, ſi contigerit te jam ſta-"tuam erexiſſe, ne tollatur: ſin vero nondum "eam collocaſſes, ne quid amplius moleſtiæ "ea de re tibi faceſſas; ſed exercitum volo di-"mittas, diſcedaſque ad ea quæ primo tibi "mandavi exſequenda. nihil enim mihi opus "eſt ut ſtatua erigatur, Agrippæ gratificari cu-"pienti, quem virum majoris facio quam ut "ejus deſiderio & precibus quidquam denega-"rem." Et hæc quidem Cajus ad Petronium ſcripſit, literis illius nondum lectis, quæ ſignificabant, Judæos ob ſtatuam illam ad ſeditionem concitatos. quin & ex voluntatis eorum indiciis palam erat eos minitari bellum adverſus Romanos. Itaque graviter dolens, quaſi id auſi fuiſſent ut experirentur ejus imperium, homo *ſcilicet* nihil turpe dueens, nullamque honeſti rationem habens, & in quemcunque pro arbitrio ira excandeſcens, cui nullam moderationem adhibuit, id ſibi in felicitatem cedere reputans ſi iracundiæ maxime indulgeret, *denuo* ſcribit Petronio *in hanc ſententiam.*

Non multo poſt ei literas dat acerbas & minarum plenas.

"Quandoquidem munera, quibuſcunque te "donarent Judæi, meis mandatis prætuliſti, il-"lis gratificari auſus alia quam juſſeram fa-"ciendo, jubeo te, qui temet judicem conſti-"tuiſti, quid tibi agendum ſit diſpicere, cum "iræ meæ onus ſuſtinebis, poſtquam in te ex-"emplum edam quod & præſentes & poſte-"ros moneat, non negligenda eſſe imperato-"ris mandata.

Quæ, poſtquam de Caji morte aliter accepiſſet, ad eum pervenerunt.

9. Has quidem literas ſcribit ad Petronium: eas tamen, dum in vivis eſſet Cæſar, non accepit Petronius, retardata eouſque perferentibus navigatione, ut aliæ literæ, quibus mortem Caji intellexerit, prius ad manus ejus venerint. Deus utique haud immemor futurus erat periculorum, quæ adierat Petronius in Judæorum gratiam Deique honorem. ſed cum Cajum è medio ſuſtuliſſet, illi infenſus quòd cultum *divinum* ſibimet arrogare fuerit auſus, Petronio mercedem perſolvere annituntur omnes tam Romæ quam per univerſum imperium, præcipue vero quotquot è ſenatoribus maxima erant dignitate, quod in eos iram ſuam effuderit Cajus. Et ille quidem moritur non multo poſt quam ad Petronium literas ſcripſerat, mortem ei denunciantes. Cauſam autem pro-

Caji obitus.

μέλῳ χρώμενος, ἅμα δὲ τῷ Ἀγρίππᾳ τὴν ἀρετὴν θαυμάσας, ὃ ὀλίγῳ αὔξειν τὴν οἰκείαν ἀρχὴν, ἤτοι προσόδοις χρημάτων ἢ ἄλλῃ δυνάμει, τῷ κοινῷ τῆς εὐθυμίας ὑφιέμενος, παρορᾷ τοὺς νόμους καὶ τὸ θεῖον, συγχωρεῖ· καὶ γράφει πρὸς τὸν Πετρώνιον, ἐπαινῶν τε τῆς ἀθρόσεως τοῦ στρατεύματος ἐπαινῶν, καὶ τῷ πρὸς αὐτὸν περὶ αὐτοῦ ἀπεχθανόμενος. "νῦν οὖν "εἰ μὲν φθάνεις ἀνδριάντα ἐγεῖραι, ἐγέτω· εἰ δὲ "μήπω πεποίησαι τὴν ἀνάθεσιν, μηδὲν παραπέρα γε-"νέσθαι. ἀλλὰ τὸν τε στρατὸν ἄφες ἴέναι, καὶ αὐτὸς "ἐφ' ἃ τὸ πρῶτον σε ἔστειλα, ἄπιθι. οὐδὲν γὰρ ὄφε-"λός μοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἀνδριάντος, Ἀγρίππᾳ "χαριζόμενος ἀνδρὶ ἐμοὶ τιμωμένῳ μείζονος, ἢ "ὥστε με χρείᾳ τῇ ἐκείνου καὶ οἷς κελεύσειεν ἀντει-"πεῖν." Γάϊος μὲν δὴ ταῦτα γράφει πρὸς τὸν Πετρώνιον, πρότερον [d] ἢ ὀντυχεῖν τὰς αὐτοῦ ἐπιστολὰς ἐμφανήσας ὅτι ἀπειθείᾳ Ἰουδαίους ἐπὶ ἀποστασίᾳ τὴν Ἰουδαίων κατὰ δίκας αὐτοὺς ἐκείλας. perperam in Editis *Aliiſque*, πρότερον ἢ ἐντυχεῖν ἐπὶ ἀποστάσει αὐτοὺς τῷ δίκαι ἐκείλας. A libris noſtris valde diſcrepat *Epiphanius*, qui vertit, *Hoc enim Agrippæ gratiæ conceſſum eſſe volo, viro honorabili mihi ſemper, ſed nunc amplius honorando. Et Cajus quidem talia ſcribit Petronio, antequam ſeditio major oriretur. nam ita jam mentes omnium tumebant, atque talia voluntatum eorum indicia monſtrabantur, ut ſi forte contrarium nimicum adveniret, parati eſſent apertum bellum gerere cum Romanis. Sed Cajus, cujus animus obnoxius erat turpitudini, alienus bono conſilio; & in omnibus quæ facienda decerneret, ira magis pertinax ad implendum, moderari ſe nullo modo ſciens, ſed beatitudinem judicans, ſi omne quod ſibi eſſet voluptati perficeret, poſtea ſcribit Petronio* &c. e Μηδὲν γὰρ ἴσμεν Busb. & Hen. f Ita, monente Cl. *Lowthio*, legendum cenſui. antea erat αὐτῷ. g Γράφει οὖν τῷ Πετρωνίῳ Zonar. In *Epiphanii* verſione, *poſtea ſcribit Petronio hujuſmodi verba.* h Ita cum *Cod. Busb.* antea erat, ἐπεί του παράδειγμα ποιοῦντό σε εἴ τι νῦν πάσχεις, ἢ ὁπόσου &c. *Zonaras* habet παράδειγμα γὰρ σὲ ποιήσομαι τοῖς τὰ νῦν ἢ τοῖς ἔπειτα &c. *Epiphanius* vertit, *jubeo temetipſum judicem fieri, & exigere quid debeas pati, qui me ad tantum iracundiæ concitaſti, ut exemplum efficiare cunctis, & præſentibus & futuris, quo nullus audeat imperatoris mandata contemnere.* i Id eſt, δι' ὀργῆς.

a Illud

ἐξ ἧς τελευτᾷ, καὶ ὁ Φιβυλλῖνος τὸ πρόσθεν ἀφηγήσομαι περιόντος τοῦ λόγου. Πετρωνίῳ δὲ τῷ πρώτῳ μὲν παρὰ τῶν ἀφεστηκότων τοῦ Γαΐου τελευτὴν δηλούντων, μετὰ δὲ πολὺ δὲ ἡ κελεύουσα αὐτὸν τελευτᾶν αὐτόχειρα. καὶ πάθη τε τῇ συντυχίᾳ τοῦ ἀνδρὸς, ὡς ὁ Γάϊος κατελέλυτο, καὶ τοῦ Θεοῦ τῷ προνοίαι ἐξεθαύμασεν, ὑφεὶς εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' οὐκ εἰς ἀόριστον μαθὼν αὐτῷ πῶς τε εἰς τὸ ταχὺ καὶ βοηθείας τῆς Ἰουδαίων σωτηρίας ἀξιοχρεώτης. καὶ Πετρώνιος μὲν ὅτως μὴ αὐτῷ ὀφθεὶς διεφεύχθη ῥᾳδίως ὁ κίνδυνος τοῦ θανεῖν.

pter quam ſublatus eſt *Cajus*, & quemadmodum inſtructæ erant in eum inſidiæ, in ſequentibus narrabo. Ad Petronium autem primùm perlatæ ſunt literæ Caji mortem ſignificantes, & non multo poſt ei redditæ ſunt iſtæ, quibus ſemet ſua manu interimere jubebatur. ſimulque lætatus eſt quod ita evenerit ut Cajus mortem oppeteret, Deique admiratus eſt providentiam, quod nulla interpoſita mora confeſtim ei præmium dederit pro honore à ſe templo habito, & auxilio Judæis lato. Et ita quidem Petronius è mortis periculo ipſi non præviſo facile evaſit.

Petronius, acceptis Caji literis, Dei providentiam obſtupeſcit.

ιϛ'. ΚΕΦ. ι'.

Τὰ συμβάντα τοῖς ἐν Βαβυλῶνι Ἰουδαίοις, διὰ Ασινάιον καὶ Ανιλαίου τοὺς ἀδελφούς.

CAP. X. XII.

Quænam Judæis apud Babylonem acciderunt, ex factis Aſinæi & Anilæi fratrum.

Γίνεται δὲ [c] καὶ περὶ τοὺς ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ μάλιστα τὴν Βαβυλωνίαν οἰκοῦντας Ἰουδαίους, συμφορὰ δεινὴ, καὶ ὀδυρμοῦ ἧς τινος ἐλάττων, φόνος τε αὐτῶν πολὺς, καὶ ὁπόσους οὐκ ἱστορεῖται πρότερον. περὶ ὧν δὴ τὰ πάντα ἐπ' ἀκριβείας διηγησάμενος, ἀναδήσομαι καὶ τὰς αἰτίας, ἀφ' ὧν αὐτοῖς τὸ πάθος συνέτυχεν. [d] Νεαρδὰ τῆς Βαβυλωνίας ἐστὶ πόλις, ἄλλως τε ὠφελιμωτάτη, καὶ χώραν ἀγαθὴν καὶ πολλὴν ἔχουσα, ᾗ συνάλλοις ἀγαθοῖς, καὶ ἀνθρώπων [e] ἀνάπλεων. ἔστι δὲ ᾗ πολεμίοις ὀυκ εὐέμβολος, περίῤῥωτός τε ὢν Εὐφράτης πᾶσαν αὐτὸς αὐτὴν ἀπολαμβάνοντος, καὶ χαρακώμασι τειχῶν. ἔστι δὲ καὶ Νίσιβις πόλις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ περίῤῥυτος. ὅθεν Ἰουδαῖοι, τῇ φύσει τῆς χώρας πεποιθότες, [f] τό τε δίδραχμον τῷ Θεῷ κατεβάλλειν ὁ ἐκείνοις πάτριον ἐκ τούτου κατετίθεντο, καὶ ὁπόσα ἄλλα ἀναθήματα. ἐκόμιζον δὲ ὥσπερ [g] ταμείῳ τούτοις τοῖς πόλεσιν. ὁρτῶντο δὲ ὅτι Ιεροσολύμων [h] ἀπεπέμπετο ἡ χρεὼ, πολλαί τε μυριάδες ἀνθρώπων τῷ κομιδῷ τῶν χρημάτων παρελάμβανον, δεδιότες τὰς Παρθυαίων ἁρπαγὰς, ἐπιτελοῦσι ὀκείνοις τὴν Βαβυλωνίαν. καὶ ἦσαν δὴ Ασινάιος καὶ Ανιλαῖος, Νεαρδάται μὲν ὁ γένος, ἀλλήλων δὲ ἀδελφοί. καὶ αὐτοὺς, παῖδας δ' ἔτι ὄντας ὀρφανοὶ, ἡ μήτηρ ἐπέστελλεν ἐκ τῶν μαθήσεως ποιήσεως. Οὐκ ὄντος ἀπρεποῦς τοῖς Ἑβραίοις, ὥστε τοὺς ἄνδρας ταλασιουργεῖν παρ' αὐτοῖς. τούτοις ὁ τοῖς ἔργοις ἐφεστὼς, [i] παρ' ᾧ καὶ ἐμεμαθήκεσαν, βραδυτῆτα ἐπιπλήξας τῇ ἀφίξεως, ἐκόλασε πληγαῖς. οἱ δ' ἐφ' ὕβρει τὴν δίκην λογιζόμενοι, καταπατήσαντες τὰ ὅπλα πολλὰ ὁπόσα ἦν ὅτι τοῖς [k] οἰκίας φυλασσόμενα, ᾤχοντο εἴς τι χωρίον, ἀφόρητον μὲν τοῖς ἐμπόροις ποιοῦμενον, νομὰς δὲ ἀγαθὰς παρέχειν πεφυκὸς, καὶ χιλῶν ὁπόσοι εἰς τὰ χειμῶνα ἀποτίθοιντο. συνίστασί τε οἱ αὐτοὺς τῶν ὡ ἀπορώτατοι, καὶ τοῖς τοῖς ὅπλοις φεύγοντες ἡγεμόνες τε ἦσαν, καὶ τῶν κακῶν ἡγεμόνες οὐκ ἐκωλύοντο εἶναι. [l] παρελθόντες γὰρ

Quæ*nam* Judæis apud Babylonem acciderunt, ex factis Aſinæi & Anilæi fratrum.

CÆterum *ſub id tempus* Judæis in Meſopotamia, maximeque apud Babyloniam habitantibus, gravis incidit calamitas, & alia quacunque non minor; multaque facta eſt illorum cædes, quanta non antea in hiſtoria memoratur: de quibus accurate omnia expoſiturus, cladis illius cauſas prima ab origine repetam. Nearda urbs eſt Babyloniæ, & ex ſe populoſa, & fertilem amplamque regionem poſſidens, quæ cum aliis *plurimis* bonis etiam hominibus abundat: ad hæc non patet hoſtium aſſultibus, undique Euphrate & firmis muris circundata. porro & Niſibis urbs *intra fluminis ejuſdem ambitum poſita eſt. Quapropter Judæi freti locorum natura, & didrachmum, quod à ſingulis *Judæis* Deo pendi moris erat, ibi depoſuerunt, cæteramque votivam pecuniam. illis enim urbibus tanquam *communi* ærario utebantur: & inde Hieroſolyma ſuo tempore tranſmiſſa erat *pecunia*, multaque hominum millia eam deferendam in ſe recipiebant, metu Parthorum latrociniorum, quibus *tum* vectigalis erat Babylonia. Etenim *ex iſtis Judæis* erant Aſinæus & Anilæus, origine quidem Neardenſes, fratres vero germani. atque illis mater, nam patre erant orbati, id negotii dedit, ut velorum conficiendorum artem addiſcerent: id quod indigenis adeo non turpe erat, ut etiam viri lanificia exercerent. His *quadam die magiſter* qui operibus præerat, apud quem etiam artem didicerant, objecit quod tardiuſcule venerant, eoſque verberibus multavit. Illi vero caſtigationem ſibi contumeliæ eſſe exiſtimantes, cum arma omnia, quæ in ea domo adſervabantur, arripuiſſent, in locum quendam ſe conferebant, ubi fluvii divortium eſt, & magna eſſe ſolebat paſcuorum copia & ubertas fructuum, qui in hyemem poſſunt reponi. Atque ad eos mox confluxit juvenum quiſque egentiſſimus: quos cum armis inſtruxiſſent, & pro ducibus ſe gerebant, & haud ægre fiebat quin illis maleficiorum autores & principes ſe præberent. cum enim fa-

Judæorum in Meſopotamia & Babylonia calamitas unde orta.

Nearda & Niſibis Judæorum gazophylacia.

Aſinæus & Anilæus Nearda profugi.

Inopes & egeni ad eos ſe recipiunt.

a Ita ex conjectura. παραχώρων in *libris*. b Iterum ex conjectura αὐτῷ ὀφθεὶς. antea perperam in *libris* omnibus μὴ ἀντιπαθεὶς. c Illud καὶ è *Codd. Busb.* & *Vat.* d Νισδὰ *Busb.* Νασρδὰ *Steph. Byzant.* Verum ε & α apud Orientales facile permutantur, ut notavit *Berkelius*. e Ita lego, nec aliter forſan *Epiphan.* cujus verſionem adhibui. ἀνεπλέων in *libris* omnibus. qua lectione admiſſa, verba iſta, καὶ σὺν ἄλλοις ἀγαθοῖς ἐ ἀνθρώπων ἀνεπλέων redundare videntur, ut quæ in margine olim appoſita fuerint, in interpretamentum τῆ, ἄλλως τε πολυανθρώπων. f Ita cum *Cod. Busb.* τότε δίδραγμον τῷ Θεῷ καταβάλλειν in. *cæteris.* g Ταμεῖον *Busb.* h Ἀπεπέμποντο *Busb.* i Ita *Busb.* & *Epiphan.* qui vertit, *apud quem etiam ipſam artem didicerant.* καὶ ἐμεμαθήκεσαν καὶ αὐτοῦ in *Editis Aliiſque.* k Ita *Busb.* & *Vat.* οἰκείας in *reliquis.* l Προσελθόντες *Busb.* * Ita placuit locum interpretari, quod certiſſimum ſit, Niſibin non *fluminis Euphratis appoſitam fuiſſe*, prout vertit *Gelenius*, ſed amni Mygdonio, qui in Tigrim influit.

Asinæus & Anilæus, cum magnam ad se conciviſſent hominum multitudinem, rapto vivunt.

ci eſſent inexpugnabiles, & arcem ſibi conſtruxiſſent, ad paſtores è ſuis dimittebant qui pecorum tributum illis imperarent, quantum ſatis eſſet in alimentum, adjicientes, ſe amicos illis futuros qui morem gererent, & ab hoſtibus undecunque ingruerent defenſuros; ſin imperata detrectarent, greges mactaturos. Illi vero, nam haud integrum eis erat quidquam aliud facere, mandatis obſequuti ſunt, & oves quotquot poſcerent mittendas curabant. Quo factum eſt, ut vires eorum augerentur, & poteſtatem haberent patrandi quodcunque illis, ex improviſo alios adortis, allubeſceret: atque adeo nemo illis obviam factus officiis eos demereri non ſtudebat, congreſſuriſque terrorem injiciebant. ita ut fermo de illis increbreſceret & ad Parthorum regem perveniret.

Satrapa Babyloniæ die Sabbati eos adoriri ſtatuit.

2. Satrapa autem Babyloniæ, poſtquam hæc intellexerit, eos ipſo in ortu opprimere voluit, antequam malum ex illis latius ſerperet & dimanaret: collectoque quantum poterat è Parthis ac Babyloniis exercitu, verſus eos curſu incitato ire contendit, eo animo ut repentina facta impreſſione eos adoriretur, priuſquam aliquid eis nunciaretur de copiarum apparatu. Cum autem juxta paludem *quandam* aſſediſſet, quietem agebat: atque poſtridie, erat autem Sabbatum quo Judæi ab omni opere feriantur, ratus non auſurum hoſtem ſibi congredi, ſed abſque pugna captos victoſque ſe abducturum, lento greſſu procedebat, ut in eos ex improviſo impetum faceret. Sed Aſinæus, cum forte poſitis prope ſe armis cum ſociis in otio deſideret, "Viri, inquit, tinnitus equorum ad aures allapſus eſt, non quales eſt in paſcuis agentium, ſed qui feſſorem tergo vehant; & quoniam frænorum etiam ſonitum me audire perſuaſum habeam, vereor ne hoſtes nos circumvenientes aggrediantur. verum procurrat aliquis ſpeculatum, qui nobis quid immineat certo renunciet, atque utinam falſa reperiantur quæ diximus." Ac ille quidem iſta loquutus eſt. & mox certi homines ſpectatum ibant, quid factum eſſet: celeriterque regreſſi, "neque te, *inquiunt*, "conjectura fallit de iis quæ moliuntur hoſtes, "neque illi amplius paſſuri ſunt ut nos male- "ficia impune committeremus. ex inſidiis "circumventi ſumus, pecorum ad inſtar ma- "ctandi, tanta equitum multitudine in nos in- "curſante, manus à pugna abſtinentes, quod "ex legis patriæ interdicto neceſſitate adacti "ſimus ad quieſcendum." Cæterum Aſinæus non utique ex ſpeculatoris ſententia, quid fieri oporteret, decernebat, ſed æquius eſſe ratus, ut, ſumptis animis ex neceſſitate in quam inciderat, legem violarent, dum injuriam ulciſcantur, etiam ſi mori certum eſt, quam ut nihil agendo morientes hoſtem *morte ſua* exhilararent, & ipſe arma corripit, eamque illis qui ſecum erant audaciam injiciebat, ut pari

Id quod ſuſpicatus Aſinæus quoſdam exploratum mittit.

De Satrapæ incurſu certior factus arma corripit.

ὅτι τὸ ἅρμα χω, καὶ χαβασκαδάσαντες ἐκρύπτοντο, διέπεμπον ἐπὶ τὰς νέμοντας φόρου αὐτοῖς κελεύοντες καταβάλλειν τῶν βοσκημάτων, ἢ ἀφιέντας ἐπιτηρεῖν γίνοιτ' ἂν, ἐπαγόμενοι φιλάνθρωπα πειθομένοις, καὶ ἅμυναν τ' ἀλλαχόθεν ἀσθενῆ τοῖς πολεμίοις, σφαγὰς δὲ τ' ἀπειλῶσιν. οἱ δὲ, ἐ γὰ ἦν ἔτερα τούτων ποιεῖν, ἐπροῦντο, καὶ τ' ἐπιβάσιν ἕτοιμον ὁπόσα κελευσθεῖεν ἦγον δὲ καὶ πλείους αὐτοῖς [b] συνελέγετο ἰσχὺς, κύριοί τε ἦσαν ἐφ' οἷς βουλεύσαιντο ἐκ τοῦ ἐξὸν ἐλαύνοντες κακουργεῖν· θεραπεύειν τε αὐτοὺς ἅπαντα πᾶς προσετυγχάνων, καὶ ἦσαν φοβεροὶ καὶ τοῖς ἐπερασομένοις. ὥστε ἤδη ἐπιπολὺ λόγος περὶ αὐτοῦ καὶ παρὰ τοῖς Πάρθων βασιλεῦσι.

Β'. Ὁ δὲ τῆς Βαβυλωνίας σατράπης, μαθὼν ταῦτα, καὶ βουληθεὶς ὑπεροφθῆναι κωλύσαι, πρίν τι μεῖζον κακὸν ἐξ αὐτοῦ ἀναφῆναι, συλλέξας στρατὸν ὅσον [c] ἐδύνατο πλεῖστον, καὶ Παρθυαίων καὶ τῶν Βαβυλωνίων, ἤλασεν ἐπ' αὐτούς, φθάσαι θέλων ἐπιβαλὼν ἐξαίφνης ποιήσασθαι τροπὴν ἐξαγγελτὸς γένηται καταβασκάζων τὸν. [d] ἐπισαββίσας δὲ τὸ [e] ἕλος, ἡσύχαζεν καὶ κατὰ τὴν ὑπάτην, ἣν δὲ σάββατον ἄρχιαι πάντες χρόνματος Ἰουδαίοις ἡμέρα, ὀρθῶς οὐ ταλαιπωρῆ ἀντιξατήσῃ αὐτῷ τὸς πολεμίους, ἀλλὰ ἅμαχὶ λαβὼν ἄξειν δεδεμένους, κατὰ βραχὺ προσήει χρῆζον αἰφνίδιον ποιεῖσθαι τὴν ὑπάτην. Ἀσιναῖος δὲ ἐτύγχανε σὺν τοῖς ἑπομένοις κεκλιμένος, καὶ τὰ ὅπλα παρέκειτο αὐτοῖς, "ἄνδρες, φησὶν, χρεμετισμός μοι ἵππων προσέπεσεν, ἢ φορβάδων, ἀλλ' εἴης γένοιτο ἀνθρώπων αὐλοῖς ὑπηχούντων· ἐπεὶ καί τινος ἀκακρύσεως αἰσθάνομαι χαλινῶν, δέδια, μὴ ἐλπιδώσαντες ἡμᾶς οἱ πολέμιοι προσελθόντες. ἀλλά τις προϊὼν κατόπτης, ἀπαγγελάτω ἡμῖν σαφῆ τῶν ὑποπτευομένων πεποιησόμενος. εἰ δὲ ὄφελον δόξαι μοι λελέχθαι τὰ εἰρημένα." καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπε, καὶ ᾔρετό τινες [f] προσκοπῆσαι τὸ κινούμενον. καὶ ἡ πεζὴ χ παραλθόντες, "καὶ [g] ὅτι αὐτὸς ψεύδη σαφῶς εἰκάζεις τῶν προσιόντων πολεμίους, [h] ὅτι ὀλίγοι πλείονας ὑπονοεῖν ἥμελλον ἡμῖν ὑβρίζειν παρεσκευάσμεθα δόλῳ, μηδὲν βοσκημάτων ἀφεφέντες, τοσοῦδε ἵππου πλῆθος [i] ἐπελαυνόντος ἡμῖν οὐ δόξαν εἰς χεῖρας κωμῆναι, ἀφ' οὗ τὸ [k] κατεύχεσθαι παρεγγυᾶσι τῶν πατρίων εἰς τὸ ἀργεῖν." Ἀσιναῖος δὲ οὐκ ἄρα γνώμη τῇ κρατίστου κεῖσθαι ἔμελλεν ὑπὸ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ νομιμώτερον ἡγούμενος τοῦ ὑπ' ἀνάγκης [l] τελοῦντας εὐφραίνειν τοὺς πολεμίους, τὸ ἀλυπῆς δεξαμένους· ἀνάγκης, εἰς ἣν ὑπεπέπτωκει, βοηθεῖν πρωτίστοις ἀπολαμβάνοντας εἰ δέοι τελοῦσι, αὐτός τε ἀναλαμβάνει τὰ ὅπλα, καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ ἄρασι ὑπεπύει, [m] ἐπὶ τὰ

a Επιμπτον *Busb.* b Συνέλεγετο *Busb.* c Ηδύνατο *Busb.* d Ita lego ex conjectura. ἐπεσσάββισε in *libris.* e *Epiphanius* vertit, *nemoroſum locum, ibidem latitabat.* ἕλος *Heſychio.* πλησιόδης & σύμφυτος φύτον. Infra locum appellat ὕλην. f Προσκοπῆσαι *Busb.* g Ita *Vat.* & *Hen.* & ἔτι αὐτὸς ψεύδῃ σαφῶς εἰκάζεις τῶν προσ. in *Editis Aldinaque.* In *Epiphanii* verſione, *neque tu, inquiunt, falleris, ſed integre conjecta ſti quæ adverſum nos germinat*, quaſi legiſſet, & ὅτι αὐτὸς ψεύδῃ, φασὶν, ἀλλὰ εἰκότως ὑπονοεῖς τῶν προσ. Legi etiam poteſt, τῇ ὅτι αὐτὸς ψεύδῃ φασὶ τινες εἰκότως τῶν προσ. h Sic legendum eſſe conjicio. ἀντιφώνησε γὰρ ἐπιφανῶς ἡμῖν ὑβρίζειν in *libris* omnibus. nihil de iſtis in ſua verſione *Epiphanius.* i Ita *Busb.* ἐπελαύνων in *cæteris.* k Ita in pleriſque *MSS.* καθιέρωσε in *Editis* & *Cod. Vat.* l Τελοῦντων εὐφραίνειν *Busb.* & mox δεξάμενος ἀνάγκης τ' ἀν. *Busb.* & *Vat.* m Τὸν ἐπὶ τὰ ὅπλα *Busb.*

a Ita

τὰ ὅμοια [a] ἀρετῆς. ὁμόσαι οὖν ἵασι τοῖς πολεμίοις, καὶ πολλοὺς κτείναντες αὐτῶν, ἀφ' ὧν τὸ καταφρονοῦντας ὡς ὑπὸ τὰ ἕτοιμα χωρεῖν, εἰς φυγὴν τρέπονται [b] τὸ λοιπόν.

γ'. Ὁ δὲ τῶν Πάρθων βασιλεὺς, ἐπεὶ ἀφίκετο αὐτῷ ἡ ἀγγελία τῆς μάχης, ἐκπλαγεὶς τῷ τολμήματι τῷ τῶν ἀδελφῶν, ἐπιθύμησεν αὐτοῖς ἐλθεῖν ἀφ' ὅτου ἄψεως καὶ λόγων· καὶ πέμπει τῶν πιστοτάτων τῶν σωματοφυλάκων λέγοντα, "ὅτι βασιλεὺς Ἀρτάβανος, καίτοι ἠδικημένος ὑφ' ὑμῶν ὑπερεφώτως αὐτῷ τῇ ἀρχῇ γενομένης, ὅ ἐλάσσονι τιμῇ καθ' αὐτὸν ἐκείνου τῆς ὑμετέρας ἀρετῆς πεποιήμενος, ἀπέστειλέ με [c] δεξιάν τε καὶ πίστιν δώσοντα ὑμῖν, συγχωρῶν ἀδειάν τε καὶ ἀσυλίαν ὁδῶν, χρῆσθαι ὅτι φιλίᾳ [d] προσχωρεῖν πρὸς αὐτὸν, δόλου τε καὶ ἀπάτης χωρὶς· δῶρά τε δώσειν ὑπισχνεῖται ᾗ τιμᾷ, ἅπερ ὑμῖν πρὸς τὴν νῦν ὕστερ ἀρετὴν μείζοσι δυνάμει τὴν οἰκείαν ἀφελεῖν." Ἀσιναῖος δὲ, αὐτὸς μὲν ὑποβάλλεται ὀδοὺς πάσας, καὶ ἀδελφὸν δὲ Ἀνιλαῖον ἐκπέμπει μετὰ δώρων ὑπόσα πρέσθαι λιῶ. καὶ ὁ μὲν ᾤχετο, καὶ ἐντὸς αὐτὸς γίνεται τῶν βασιλέα. Ἀρτάβανος δὲ, ἐπεὶ θᾶττον Ἀνιλαῖον καταμόνας ἦκον, ἤρετο τὸν αἰτίαν τοῦ καὶ τὸν Ἀσιναῖον [e] ἐρυσιπτότα. ἐπεὶ δὲ πεπυσμένος αὐτὸν δείσαντα ὑπὸ τοῦ ἔλεε ὑπομένων, ὅδε τὰς τε πατρῴους θεοὺς ἐπόμνυτο, μηδὲν κακὸν [f] δράσειν αὐτούς, πίστει τῇ αὐτῷ προσχωρήσειν τε καὶ τὸν [g] δεξιὰν ἐδίδου, ὅσῳ μέγιστον τῶν παρὰ τοῖς ἐκείνῃ βαρβάροις τεκμήριον τοῦ θαρσεῖν γίνεται τοῖς ὁμιλοῦσιν. ᾧ γὰρ ἂν ψαύσαντό τις δεξιᾶς ὑπ' αὐτῷ δόσεως [h] γενομένης· ὅδε δὲ πιστεύων ἐποιεῖτο ἐπὶ τοιάσδε ἀσφαλείας δόσις γένοιτο, τῷ τὸ ὑποπτεύειν ἀδικήσειν καθεστηκότων. καὶ Ἀρτάβανος μὲν, [i] ταῦτα πράξας, ἐκπέμπει τὸν Ἀνιλαῖον, πείσοντα τὸν ἀδελφὸν ἐπανελθεῖν. ἔπρασσε δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς χρῆσθαι [k] ὁσιώσιμα τῇ ἀρετῇ τῶν Ἰουδαίων ἀδελφῶν εἰς φιλίαν κτήσασθαι τῶν ἐκείνου σατραπειῶν, ὁ ἀποστάσει τε ὕστερ καὶ διανοίᾳ ἂν ἀποστησομένῳ μέλλων ἐλάσειν ἐπ' αὐτούς. ἐδεδίει γὰρ μὴ καὶ συμμίσγοντι πολέμῳ τῷ [l] ἐκείνῳ κατὰ χώραν τῶν ἀφεστηκότων, αὐξηθῶσιν ὅτι μέγα οἱ περὶ τὸν Ἀσιναῖον καὶ τὴν Βαβυλωνίαν, ἤτοι γε [m] συσσήσαντες ἐπ' ἀκροάσει τῇ αὐτῷ, ἢ καὶ τάτε γε [n] ἀτυχοῦντες τῶν κακῶσαι μείζονες ἂν διαμάρτοιεν.

δ'. Ὁ μὲν δὴ, ταῦτα διανοηθεὶς, ἐκπέμπει. ὁ δὲ Ἀνιλαῖος πιθανὸς λιῶ τῷ ἀδελφῷ, τῶν τε ἄλλων προθυμίαν διηγόμενος τοῦ βασιλέως, καὶ ὅρκους ὃ γε γεγενημένους. ὥστε δὴ ἐπείγοντο ἐς Ἀρτάβανον. ὁ δὲ ἡδονῇ αὐτοὺς δέχεται προσαγομένους, ἐθαύμαζέ τε τὸν Ἀσιναῖον τοῦ ὀξὺ τοῖς πράξεσιν εὐψύχου, cum fortitudine ſeſe gererent. pugnam itaque ineunt cum hoſtibus, multiſque cæſis, quod cum contemptu eorum venerant, quaſi victoriam in manibus haberent, reliquos in fugam conjiciunt.

3. Parthorum autem rex, ubi de pugna illa *certi aliquid* fama acceperat, admiratus fratrum audaciam, eos videndi & alloquendi deſiderio tenebatur; miſitque ad eos fideliſſimum è ſatellitibus *ſuis*, qui diceret, "regem Artaba- "num, quamvis à vobis injuria affectum, ut "qui in regnum ejus invaſeritis, virtuti tamen "veſtræ iram ſuam condonare, meque miſiſſe "dextram vobis fidemque daturum, ab ipſo "concedi, ut ab omni periculo immunes iter "faciatis, quod *magnopere* vellet vos amicitiæ "ergo ad illum adire, nihil doli fraudiſque me- "tuentes: immo & dona *vobis* polliceri, & ho- "norem, qui ex illius potentia multum vobis "conferet ad præſentis virtutis incrementum." Tum Aſinæus ipſe quidem profectionem diſtulit, fratrem vero Anilæum miſit cum ejuſmodi muneribus quæ penes ipſum erant. Et ille quidem *recta* ibat, & *facile* ad regem admiſſus eſt. Artabanus autem, cum videret Anilæum ſolum ad ſe accedere, eum interrogabat quid cauſæ fuerit, quod Aſinæus non ſimul advenerit. Cum autem audiret illum præ metu ſe intra paluſtria continere, patrios Deos teſtabatur, ſe nihil eos læſum ire qui ſeſe ejus fidei commiſerant; dextramque ei protinus dabat, id quod apud omnes iſtius regionis barbaros fiduciam ingerit eos convenientibus. nemo enim fraudem adhibet, ubi dextra ab eo data fuerit; nec eſt ut quiſquam, cui injecta erat aliqua injuriæ ſuſpicio, *de fide* dubitet, qui iſtud auctoramentum acceperit. Et Artabanus quidem, cum iſta feciſſet, dimittit Anilæum, perſuaſurum fratri, ut cum eo reverſuro ad regem veniret. Iſta autem agebat rex, volens fratrum Judæorum virtute veluti fræno coërcere ejus ſatrapias, ne amicitiam cum eo & *ſocietatem* violent, ut quæ tum in eo eſſent ut deficerent, & *forſan* ad defectionem magis adhuc animis propenderent, ſi in illos expeditionem ſuſcepturus eſſet. Verebatur enim, ne, dum ille in bello eo occuparetur, quo defectores in poteſtatem ſuam redigeret, Aſinæus & Babylonii magnum virium incrementum caperent, aut bellum conflaturi cum de iſtis audiverint, aut, ſi hoc facere nequeant, opportunitatem captaturi vicina omnia latius depopulandi.

Artabanus ad Aſinæum & Anilæum de ſocietate & amicitia incunda mittit.

Anilæus, ex conſilio fratris, ſe ad Artabanum confert.

Benigne ab eo exceptus ad fratrem accerſendum dimittitur.

4. Et is quidem, cum in ejuſmodi mente & cogitatione verſaretur, *illum* dimittit. Anilæus autem perſuaſit fratri, & regis voluntatem erga eos & ſtudium prolixe commemorans, fidemq; jurejurando datam: ac proinde ad Artabanum properabant. Ille vero, ubi eò pervenerunt, læte admodum eos excipit, ſimulque mirabatur Aſinæum, quod tam magno animo

Aſinæus una cum Anilæo ad Artabanum proficiſcitur.

a Ita diſtinguo & lego cum *Cod. Bunb.* in *Editis Aliiſque*, ἀρετῆς, ὁμόσαι ἵασι &c. b Τὰς λοιπὰς *Bunb.* c Δεξιὰς in quibuſdam *libris.* d Forſan προσχωρεῖν πρὸς αὐτόν. Vide v. 26. e Ita *Bunb.* ἐφυσιπτότα in *reliquis.* f Δράσειν *Bunb.* g Hæc certiſſima fidei apud Perſas arrha eſt. Videſis *Comment.* in *Juſtinum*, l. XI. c. 15. ſub finem. h Γενομένης *Bunb.* i Οὕτως ἐκπέμπει *Bunb.* k Εὐσεβισμότατον τὸν ἀρετὴν *Bunb.* εὐσεβισμότατον τῇ ἀρετῇ *Suid.* qui locum hunc *Joſephi* verbis aliquot decurtatum affert in voce εὐσεβισμότατον. l Ἐκείνου *Vat.* m Συσσήσαντες ἐπ' ἀκ. τῇ αὐτῶν, ἢ & τότε γε ἀτυχοῦντες *Vat.* & *Hen.* n Ita reſcribendum cenſui, quamvis ἀτυχοῦντες habeant *libri* omnes. *Epiphanius* locum vertit ad hunc modum, *Agebat autem hæc, opus habens illis fratribus, pro tutamine illius ſatrapiæ, eo quod in aliena regione facile poſſent ab imperio ſuo decedere, ut antequam tale aliquid contingeret, ipſe eos per amicitiam occuparet. timebat enim ne in Babylonia plurimi ſe Aſinæo conjungerent, & ille manu valida congregata, præſertim in illis locis tam munitiſſimis, facile ſe à Perſarum imperio defenſaret.* o Οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἐπείγοντο ἐπὶ τὸν Ἀρτ. *Bunb.* & mox ἐς δὲ ἡδονῇ.

a Τὸ

Aſinæum mirator Artabanus.

mo res gereret, cum cerneret ipſum videri ſtatura valde puſillum, primoque aſpectu facere ut contemptui eſſet iis qui eum convenirent, ac ſi eum pro nihilo ducerent; porroq; ad amicos ajebat, quod animum præ ſe tulerit, longe corpore, ſi ei conferatur, majorem. cumq; inter bibendum eum oſtenderet Abdagaſi, uni è prætorianis præfectis, & qui vir eſſet ei indicabat, & quam ſtrenue in acie dimicaret. Abdagaſe autem poſtulante, ut ei concederetur illum interficere, atque adeò pœnas tot injuriarum ab eo repetere, quas Parthorum imperio intulerat; "atqui non eſt, inquit rex, ut

Ejus ſalui proſpicit.

"hoc permittam in virum, qui meæ fidei ſe "credidit, præſertim cum dextram ei miſerim, "operamque dederim ut jurejurando adhibito "ei fidem facerem. Quod ſi vir ſis belli ſciens "fortiſque, nihil opus eſt ut meo perjurio uta- "ris ad injurias Parthorum imperio illatas ul- "ciſcendas: revertentem itaque adortus, eum "viribus tuis per me licet opprimas, dum tuum "mihi lateat conſilium." Mane deinde accito Aſinæo, "Tempus tibi eſt, inquit, ad tuos "concedere, ô juvenis, etiam ne plures è du- "cibus meis qui mecum ſunt ad te occiden- "dum irritentur, me ignaro nec opinante. "Tuæ autem fidei committo terram Babylo- "niam, ut eam tua cura tutam à latrociniis & "illæſam cuſtodias. Æquum autem eſt ut te "mihi benignum habeam, qui fidem meam "tibi inviolatam præſtiti, cum non de rebus "leviculis ageretur, ſed quæ ad ſalutem tuam "ſpectabant & incolumitatem." Cum iſta di-

Muneribus auctum dimittit.

xiſſet & Aſinæum muneribus auxiſſet, ſine mora ad ſuos eum dimittit. Ille vero domum reverſus, caſtella partim nova condidit, partim vetera munitionibus firmavit: brevique eò potentiæ crevit, quantam alius ante ſe nemo adeptus eſt, qui ex hujuſmodi initiis rerum gubernaculo ſe admovere auſus eſt. Parthorum etiam duces, qui in vicinas provincias mittebantur, eum colebant & obſervabant: nam parva res meritiſque ſuis levior *illis* viſus eſt honos, quem à Babyloniis habuit. Erat autem in auctoritate *magna* & poteſtate, jamque omnia in Meſopotamia negotia ab illius nutu pendebant & arbitrio, ejuſque felicitas per annos quindecim indies magis magiſque augebatur.

Origo calamitatis quæ in fratres invaſit.

5. Cæterum cum bonis omnibus florerent *affluerentque*, eis adhærere cœpit mali labes ex hujuſmodi cauſa, poſtquam à virtute deſciverant, qua in tantam provecti ſunt potentiam, eamque in contumeliam verterant, à patriis moribus lapſi in voluptatum cupiditates. Cum forte veniret ad vicinam regionem adminiſtrandam Parthorum quidam dux, quem comitata eſt etiam uxor, quæ & cæteris dotibus laudes aliis præripuerat omnibus, præcipueque mirabili formæ elegantia, quæ ad hoc efficiendum maximo erat momento, ejus, ſive quod aliquid de pulchritudine illius fama

Aſinæus Parthicæ mulieris amore captus.

acceperat, ſive oculos in eam conjecerat, amator ſimul & hoſtis exſtitit Aſinæi frater Anilæus,

θεαρῶν παντελὲς ὄντα ὀφθῆναι βραχύ τι καὶ τοῖς τὸ σῶμα ἄγαν συνελθοῦσι δόξαν καταφρονήματος ἀφορμὰς, ὡς ῥᾳδίαν κείνοιν αὐτὸν, φησί τι πρὸς τοὺς φίλους, ὡς μείζονα πάντα σοφίσασθαι παρέχοιτο τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος. σοφόν τε πρὸς ἐκεῖνος ὁ Ασιναῖος Αβδαγάσῃ [a]τῇ αὐτῇ στρατοπεδαρχῶν, τό, τε ὄνομα ἀφαιρεῖ, καὶ τὴν πᾶσαν ἀρετὴν ᾗ [b]χρῶτο εἰς πόλεμον. ᾧ δὲ Αβδαγάσου κελεύοντος συγχώρημα αὐτῷ γενέσθαι κτείναντα αὐτὸν ποινὴν ἐπιθεῖναι ὑπὲρ ὧν ἔδρασεν εἰς τὴν Παρθυαίων ἀρχὴν, "ἀλλ' οὐκ ἂν, ἔ- "φη ὁ βασιλεὺς, συγχώρημα δοθὲν ἐπ' ἀνδρὶ [c]πίστει τῇ "εἰς ἐμὲ πεφαρμάκοπι, καὶ σοφιεῖ δεξιάν τε πέμψας, "καὶ θεῶν ὅρκους πίστεως γενέσθαι κοινωνίας. εἰ δὲ ἀνὴρ "τυγχάνεις, τὸ πόλεμα ἀγαθὸς, μηδὲν ὀκνήσας χρή- "ζων τῆς ἐμῆς Παρθυαίων [d]ἀνδρὶ τὴν ἀρχὴν σεισ- "σομένην· ἐπαναχωρῶν γὰρ ὀπίσθιος σεισθήσῃ "κράτει τῷ σοὶ, καὶ μετ' ἀγνοίας τῆς ἐμῆς." ἔσ- χεν δὲ μεταπαλίσας ὁ Ασιναῖος, "ὥρα σοι, φησὶν, ὦ "παῖ, χωρεῖν ὀπὶ τὰ σαυτοῦ, καὶ μὴ πλείοσι τῶν "σοφωτάτων τὴν ὀργὴν ἐρεθίσαις, ὀπτχειρεῖν "σοι τῇ σφαγῇ, καὶ δίκα γνώμης τῆς ἐμῆς. σοφω- "τάτην δέ σοι δίδωμι τὴν [e]Βαβυλωνίων χώραν, ἀλλὰ "σαυτόν τε, καὶ ἀπαθῆ κακῶν ἐσομένην ἐμοῦ τε σοῦ "φροντίδων. ἄξιον δέ μοι τυγχάνειν σοῦ χρηστοῦ ἀπο- "πάλιν σοὶ παρασχόμενον τὴν ἐμαυτοῦ πίστιν, οὐκ "ὀπὶ κύφοις, ἀλλ' ὀπὶ τοῖς εἰς σωτηρίαν ἀναπεμέ- "νοις." Ταῦτα εἰπὼν [f]καὶ δῶρα δούς, ὁπηνίκα ἐκπέμ- πει τὸν Ασιναῖον. ὁ δὲ εἰς τὴν οἰκείαν παραγινόμε- νος, φρούρια κατασκευάζει, καὶ ὁπόσα [g]πρότερον ἰσχύσῃ, μέγας τε ὢν ὀλίγῳ ἐγγύθεν, καὶ [h]οἷος οὐκ ἄλλος τῶν πρότερον ἐκ τοιαύτης ἀφορμῆς ἅψασθαι πραγμάτων ὁ τολμῆς γεγονότων. Παρ- θυαίων τε αὐτὸν ἐθεράπευον οἱ ζώντι καταπεμπόμε- νοι στρατηγοί· μικρὸν γὰρ ἐδόκει καὶ τῆς κατ' αὐτὸν [i]ἦσαν ἀρετῆς ἢ ὀκ Βαβυλωνίων πρεσβεῖα τιμή. ἐν δὲ ὀλίγῳ ἀξιώματι καὶ δυνάμει· πάντά τε ἤδη τὰ ὀπὶ τῆς Μεσοποταμίας πρὸς αὐτὸν ἦρτο πρήγμα- τα, πρόσοδός τε αὐτῷ ἡ εὐδαιμονία ὀπὶ ἔτη πεν- τεκαίδεκα.

ε'. Ἀκμαζόντων δὲ αὐτοῖς τῶν ἀγαθῶν, ἀρχὴ αὐ- τοὺς ὀπικαταλαμβάνει κακῶν ὀκ τοιάσδε αἰτίας, ἐπεὶ δὲ τὴν ἀρετὴν, ἧ προύκοψαν ὀπὶ μέγα δυνάμεως, ὑπερέπεσον εἰς ὕβριν ὀπὶ παραβάσει τῶν πατείων ἔτων ὀπιθομιῶν καὶ ἡδονῆς ἐμπεσόντες. τῶν Πάρθων τινὶ, στρατηγὸς δὲ ἀφίκετο τῶν ταύτῃ χωρίων, [k]ἅμα δὲ καὶ ἦπτετο γαμετὴ, τά τε ἄλλα καὶ εἰς τὸ ἐπαιρεῖ- σθαι πρόφασιν πασῶν, καὶ μείζονα ῥοπὴν ἐπ' αὐ- τῷ λαμβάνουσα θαύματι τοῦ εὐπρεποῦς, ταύτης εἴτε ἀκοῇ τῆς εὐπρεπείας ὑμάλων, εἴ τε καὶ ἄλ- λως αὐτόπτης γενόμενος Ανιλαῖος, ὁ τοῦ Ασιναίου ἀδελφὸς, [l]ἐρασθεὶς τ' ἐγγύθεν καὶ πολέμιος, τὸ μὲν πρὸ

a Τῇ αὐτῇ στρατοπεδάρχῃ Busb. b Ita Busb. χρῶντο in reliquis. c Πίστει τῇ ἐμῇ Busb. d Eo modo Busb. ἀνδρὶ in cæteris. e Βαβυλωνίαν γῆν Busb. f Καὶ δῶρα δίδωσι Busb. quæ lectio amplectenda, nisi ἐκπέμπει mox aut ἔπεμπε denotet. g Voculam ἦν poſt πρότερον inſerit Busb. h Ita lego. ὑπὸν in libris. i Forſan ἦσαν. k Antea erat ᾧ δή. l Ita lego, antea erat, ἐρασθεὶς τε γεγόνει.

a Ἐπιχειρο-

ἐπὶ τῷ μὴ ἄλλως ἐλπίζειν ἐκπεφεύσεσθαι τὴν συμφοράν τῆς γυναικός, μὴ τὴν ἐξουσίαν ὡς ἐπ' αὐτῇ κτηθείσῃ καθελαβών, τὸ δὲ ἐπὶ τῷ δυσαπόπλεκτον κείσεσθαι τὴν ἐπιθυμίαν. ἅμα τε οὖν πολέμιος ἐπ' αὐτοῖς ἀνὴρ [a] ἐκεχειρότονητο, καὶ μάχης ἐπακτὸς γενομένης [b] πεσόντος, ἀνηρημένου ἀλῶσα ἐγεγάμητο ἑρμῇ. ὑμοῦ δὲ ὄχλα γε μεγάλων δυσχρηστιῶν Ανιλαίῳ τε ἅμα αὐτῷ καὶ Ασιναίῳ γυνὴ ἀφίκετο εἰς τὸ οἶκον αὐτῶν, ἀλλὰ σύν τινι μεγάλῳ κακῷ, ἀφ' τοιούτου αἰτίας. ἐπεὶ γὰρ τὸν ἀνδρὸς τεθνηκότος ἀχμάλωτος ἦγετο, ἀφιδρύματα τῶν θεῶν, ἄνδρ τῷ ἀνδρὶ καὶ αὐτῇ πατρῷα ἐᾧ· ὑπεχώρουν δὲ τοῖς οἰκείοις πᾶσιν ὄχοι ὅτι τε τὸ οἰκεῖον ἔχειν σεβάσματα, καὶ ἴσον ὅτι ξένης συνεπάγεσθαι· [c] παρεφέλλυσα, καὶ ταύτῃ ὅ πατρῷ τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἔθος συναπήγετο. καὶ τὸ μὲ πρῶτον λεληθότος αὐτὸν θρησκείαν ἐποιεῖτο· γαμετὴ δὲ προσδεχθεῖσα, ἤδη κρόπῳ τῷ αὐτῆς εἰωθότι, καὶ μᾶλ' οἷον νομίμων ὑπὸ ὅ πρότερα ἀνδρὸς, ἐθεράπευεν αὐτάς. καὶ τ' ἑταίρων οἱ μάλιστα πιμώμενοι πρ' αὐτοῖς, ὅ μὲ πρῶτον ἐπέσκηπτον, ὡς ὑδαμῶς πρέποι Εβραϊκὰ, ὑδὲ ὁπόσα νόμοις τοῖς αὐτῶν προσφορα, γυναῖκα ἀγρθμὸς ἀλλόφυλον, καὶ προσβάπτουσαν θυσιῶν καὶ σεβασμῶν τ' αὐτοῖς εἰωθότων τ' ἀκρίβειαν. ὁρᾶν οὖν μὴ τὰ πολλὰ τῇ ἡδονῇ τῆ σώματος συγχωρῶν ἀπολέσῃ τὸν ἀρχὸν [d] ὅ εὐσεβεῖς, καὶ τὸν εἰς τὸν ἐπὶ τῆ Θεῆ προελθοῦσαν ἐξουσίαν. ἐπεὶ δὲ ὑδὲν ἐπέραινον, ἀλλά καί τινα αὐτῶν τὸν μάλιστα πιμώμενον, ὅτι παῤῥησίᾳ πλείοσι χρήσαιτο, ἀπέκτειν· ὑ δὲ κλεινόμενος [e] εὐσεβείᾳ τῇ τῶν νόμων ὅ κτείναντος αὐτὸν τιμωρίαν ἐπιφέρασθαι ἀπ' τε Ανιλαίῳ ὑ Ασιναίῳ, [f] καὶ πᾶσιν ἑταίροις ὁμοίαν ὑπὸ τ' ἐχθρῶν ἐπαχθεῖσ' γενέσθαι πολλῷ τινὶ, τοῖς μὲν, ὡς ἠμεμόσι παρανομιῶν γεγονόσι, τοῖς δὲ, ὅτι μὴ βοηθῶεν αὐτοῖς τοιάδε πάσχοντι ἀφ' ὅ ἐκδικεῖν τοῖς νόμοις· ⓐ δὲ ἐκαρώσσοντο μὲν, ἠνείχοντο δὲ, μιμνησθέντες οὐκ ἐξ ἄλλης αἰτίας, ἀλλ' ἰσχύι τῇ ἐκείνων, τῇ εὐδαιμονίᾳ συνελθόντες. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν θεραπείαν ἀκροῶνται [g] τῶν θεῶν τῶν Παρθυαίοις τιμωμένων, οὐκ ἔτ' ἀνεκτὸν ἡγήσαντο τῷ Απλαίῳ τὸ ὑβρίζειν εἰς τὸς νόμους, ὅτι τὸν Ασιναῖον ἐλθόντες καὶ πλείονες ἤδη κατεδόων ὅ Απλαίου, φάμενοι καλῶς ἔχειν, εἰ μὴ πρότερον κατ' αὐτὸν ἐσκοπεῖτο ὅ ὠφελῆσι, ἀλλὰ νῦν γῆν ὑπερφρονῆσαι τοιαῦτ' τῦ γεγονότ', πρὶν ἢ τὴν ἁμαρτίαν ἐκείνῳ τε καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις γενέσθαι εἰς ὄλεθρον ἀναπεμφθῆναι· τόν τε γάμον τῆς ἀνθρώπου λέγοντες ὑ μετ' αὐτοῦ, ὅτι αὐτοῖς εἰωθοτῶ τεθεῖσθαι νόμων, καὶ τὴν θρησκείαν ἣν ἐπιτηδεύοι ἡ γυνὴ ἐπ' ἀπεμάσσει τῆ Θεοῦ ὅ αὐτοῖς σεβασμίᾳ προσηκ. ὁ δὲ καὶ αὐτὸς ἤδει μὲν τὴν ἁμαρτάδα ὅ ἀδελφῆ μεγάλων αἰτίαν ὄντ' κακῶν, ὑ ἐσομένην, ὑ μὴν ἀλλὰ ὑ ἠνείχετό γε εὐνοίᾳ ὅ συγγενῆς νικώμενος, ὑ συγγιγνώσκων νέμων, ὡς ἐπὶ τὸ χρεῖττονος κακῆ ὑ ἐπιθυμίᾳ νικωμένῃ. ἐπεὶ δὲ πλείους τε

partim quidem quod nulla ei ſupereſſet ſpes potiundi muliere, niſi eam quaſi vi captam in poteſtatem ſuam redigeret, partim vero quod cupiditati ſuæ ſe reſiſtere non poſſe crediderit. Simul itaque ac mariteus hoſtis illis declaratus fuiſſet, & pugna inita acie cecidiſſet, oculiſi uxor captiva nupta erat amatori *ſuo*. non tamen ſine magnis calamitatibus, & ipſi Aniſæo & Aſinæo importatis, in domum illorum ingreſſa eſt mulier, ſed cum magno illorum malo ex hujuſmodi cauſa. Poſtquam enim viro *priore* mortuo captiva duceretur, ſimulachra deorum ſibi maritoque ſuo geſtilitia (moris enim eſt omnibus in illa regione & domi habere numina, ſecumque, cum peregre irent, geſtare) occultatabat, & atque ita patria conſuetudine ſecum aſportabat. & primo quidem ea clam omnibus colebat: cum autem facta eſſet uxor, ſuo priſtino more, iiſdemque quibus ſub priore marito aſſueverat ritibus, Deos venerata eſt. Tunc ſocii eorum, quos maximi faciebant, leviter eum primo reprehendebant, quod nequaquam ex inſtitutis Hebraïcis convenienterque illorum legibus ageret, in uxorem accipiendo mulierem alienigenam, & quæ ſacrificiorum cultuſque religioſi ritus illis accurate præſcriptos violaret. Videndum itaque ne dum nimium concedat corporis voluptati, à principatu excidat formæ cauſa, & à poteſtate quæ jam Dei auſpiciis eouſque proceſſerat. Poſtquam vero nihil proficiebant, accidit que ut quidam è ſuis, quem maximi faciebant, interficeretur, quod paulo liberius loquutus fuerit (qui & ipſe moriens ex ſuo in leges amore precatus eſt Deum ut vice interfectoris pœnas penderent Aſinæus ipſe & Anilæus, cunctique ſocii ſimili ab hoſtibus morte plecterentur, quod illi quidem ſcelerum auctores fuerint, hi vero auxilium ei non tulerint, talia patienti dum leges vindicatum iret) gravi dolore afficiebantur, patienter tamen ferebant, utpote ſibimet conſcii quod in univerſum illorum virtuti præſentem acceptam deberent felicitatem. Cum autem audirent de cultu deorum quos Parthi venerantur, contumeliam Anilæi in legem *ſuam* haud amplius tolerandam eſſe rati, factoque plurium concurſu ad Aſinæum, vociferabantur in Anilæum, dicentes, oportere eum, ſi prius parum potuit quid utile ſit diſpicere, nunc certe quod factum fuerit corrigere & emendare, antequam contigerit ut & ipſe & alii omnes peccati iſtius pœnas ſua pernicie luant; atque exprobrantes *ei* nuptias cum muliere *alienigena*, neque ex illorum conſuetudine neque receptis patriæ legibus congruenter factas, cultumque *deorum*, quem in Dei ab illis adorati opprobrium mulier illa inducere ſatagit. Ille autem & ipſe probe novit, fratris peccatum magnorum malorum cauſam exſtitiſſe, porroque futurum eſſe; veruntamen tolerabat, benevolentiæ cedens ex cognatione orta, eique ignoſcens quod mala cupiditate ſe fortiori teneretur. Sed cum plurium indies

Nuptiæ Anilei & Parthicæ mulieris.

Anilæo ob uxoris mores irascuntur ſocii.

Is à ſuis leviter reprehenſus quendam interficit.

Anilæus apud Aſinæum accuſatur.

concurſus

a Ἐκεχειροτόνητο κτείλαν κτείναν ἢ μ. depravate in *Codd. Hen. Vat.* & *Gall.* b Eo modo diſtinguendum cenſui; & in verſione ἡ γυνὴ ſupplevi poſt ἀνηρημένου. prius abſque commate poſt πεσόντος lectum erat. c Ita *Bunb.* ἐφεσέλλυσα in *cæteris* omnibus. d Hic ellipſin eſſe puto ὅ ὑπὲρ aut ἵνα. e Ita lego cum *Cod. Bunb.* εἰσεβείᾳ τῇ τ' νόμων ἢ κτ. in *Editis Aliiſque*. Forſan εἰσεβείαν τ' νόμων, at ellipſis ſit voculæ ἀφ'. f Sic *Bunb.* & *Epiphan.* g πᾶσιν ἐτέροις in *reliquis*. h Illud τ' è *Codd. MSS.*

concurſus ad eum fieret, majoreſque ederentur clamores, tunc demum de iſtis Anilæum alloquitur, & de anteactis eum objurgans, jubenſque ut in poſterum ita facere deſinat, mulieremque domum ad cognatos remittat. Nihil tamen hac admonitione profectum eſt. Mulier autem ſentiens ſui cauſa tumultuari populum, & verita ne Anilæo propter amorem ſui durius aliquid accideret, veneno, quod Aſinæo in cibis miſcuerat, hominem ſuſtulit: nec quidquam metuebat ex iis quæ perpetraverat, quod judicem habitura eſſet *virum* ipſam perdite amantem.

Aſinæus ab Anilei uxore veneno ſublatus.

6. Cæterum Anilæus, cum imperium jam ſolus ſuſcepiſſet, exercitum educit in vicos Mithridatis, viri apud Parthos primarii, & qui Artabani regis filiam in matrimonium acceperat: eoſque magna præda abacta populatus eſt. & magna quidem pecuniæ & mancipiorum vis in illis reperta eſt, multaque pecora & alia quamplurima quæ ea habentibus vitam faciunt beatiorem. Mithridates vero, qui tum forte in ea erat regione, audita vicorum expugnatione, indigne ferens quod Anilæus, quem non ante laceſſiverat, ipſum injuria afficere cœperit, ſuamque in præſenti dignitatem inſuper habuerit, poſtquam tantum equitatus, quantum poterat, collegiſſet, & ex omnibus eos qui ætate florerent, Anilæo obviam ibat, quaſi cum eo acie congreſſurus. Cumque ad vicum quendam è ſuis perveniſſet, illic ſe continuit & quieſcebat, quaſi poſtridie pugnam initurus, utpote Sabbati die, quem fauſtum in otio agunt Judæi. Anilæus autem cum iſta reſciviſſet ex homine alienigena, Syro genere, alterius vici incola, qui & alia diligenter ei narrabat, & locum ubi Mithridates *cum ſuis* epulaturus eſſet, ſumpta tempeſtive cœna, nocte iter faciebat, eo animo ut Parthos omnium quæ agerentur ignaros adoriretur: & circa quartam vigiliam eos adortus, alios quidem dormientes interficit, alios vero in fugam vertit. Mithridatem autem *ipſum* cum vivum cepiſſet, ſecum abducebat, nudum aſino impoſitum, quæ apud Parthos graviſſima habetur contumelia. Cumque in ſylvam tali propoſito eum perduxiſſet, juberentque amici ut Mithridatem occideret, ille ad diverſa contendens eos perdocebat: "nequaquam è re ſua "eſſe ut Mithridatem occiderent, ut qui pri-"mæ eſſet dignitatis inter Parthos, majorique "in honore quod ex nuptiis arctiori neceſſi-"tudine cum rege conjungeretur. nunc enim "toleratu haud difficilia eſſe quæ fecerant, & "licet contumelia affectus fuerit Mithridates, "quòd tamen vitam conſervatam vobis acce-"ptam debuerit, non obliturum eſſe gratiam il-"lis referre qui hujuſmodi beneficium *ei* dede-"rint. Sin vero malorum graviſſimum patie-"tur, non conquieſcet rex, donec magnam Ju-"dæorum in Babylonia ſtragem ediderit, qui-"bus *ſane* ut parceretur bene ſe haberet, tam

Mithridatem captum abducit.

Anilæus in Mithridatem educis exercitum.

ὁσημέραι [a] συνεστρέφοντο, καὶ πλείους ἦσαν αἱ καταβοαί, τὰ μὲν δικαιοῦντα δὴ φησὶ δεῖ αὐτὴν πρὸς Ανιλαῖον, τοῖς τε πρώτοις γεγονόσι ἐπιτιμῶν, καὶ παύσασθαι τὸ λοιπὸν κελεύων τὸν ἄνθρωπον ἐκποιεμψάμενον εἰς τοὺς συγγενεῖς. ἐπράττετο δὲ ἐκ τῶν λόγων. ἡ δὲ γυνὴ δεδιυῖα μή τι ὀργῇ τοῦ κατηγόρους τοὺς λαοὺς ἐπ' αὐτῷ, διδοῖκυῖα δὲ τοῦ Ανιλαίῳ [b] μή τι πάθοι ἔρωτι ὃν πρὸς αὐτὸν, φάρμακον τῷ Ασιναίῳ δοῦσα ἐν τοῖς σιτίοις, μεθεῖσε τὸν ἄνθρωπον, ἀδήλως τε ἑαυτῇ ὅτι κριτὴν τοῦ πρὸς αὐτὸν παραθησομένην τῷ ἐρωτὶ γενομένῳ.

ϛ'. Ανιλαῖος δὲ, καταμόνας ἤδη τὸν ἡγεμονίαν παραλαβών, ἐξάγει στρατὸν ἐπὶ τοὺς Μιθριδάτου κώμας, ἀνδρὸς πρώτου ἐν τῇ Παρθυαίᾳ, καὶ βασιλέως Αρταβάνου τὸν γαμβρὸν γεγαμηκότος, ἀφ' ἁρπαγῆς τε ἦσαν αὐτοῖς. καὶ πολλὰ μὲν χρήματα καὶ ἀνδραπόδων εὐεισκίτων, πολλά τε πρόβατα, ἄλλά τε πολλὰ ὁπόσα ἐπὶ πρὸς τὸν εὐδαίμονος ὠφελῆ τοῖς ἔχουσι. Μιθριδάτης δὲ, ἐτύγχανε γὰρ τῇδε [c] ὤν, ἐπεὶ ἀκούει τὴν κώμην τὸν ἄλωσιν, ἐν δεινῷ φέρων [d] ὁπότε μὴ πρότερον ἄρξαντος ἀδικεῖν Ανιλαῖος ἄρξαιτο, καὶ παρόντος τοῦ ἀξιώματος ὑπερθὲν, ἱππέας συναγαγὼν πλείους ὅσους ἐδύνατο, καὶ τὴν πλείστην τὰς ἐλπίδα, παρεῖν ὡς προσμίξων τοῖς περὶ Ανιλαῖον. καὶ ἔν τινι κώμῃ τὴν αὐτὴν καταλαβὼν ἡσύχαζεν, ὡς τῇ ὑπιούσῃ [e] μαχησόμενος ἀφ' τὸ εἶναι Σάββατον ἡμέραν τοῖς Ιουδαίοις ἐν ἀργίᾳ ἀφιγμένοις. Ανιλαῖος δὲ ταῦτα πυθόμενος παρ' ἀνδρὸς Σύρου ἀλλοφύλου ἐξ ἑτέρας κώμης, τά τε ἄλλα φράζοντος ἀκριβῶς, καὶ τὸ χωρίον ἔνθα Μιθριδάτης ἤμελλε [f] δαινυσθαι, δειπνοποιησάμενος καθ' ὥραν ἤλασε νυκτὸς ἀμαθίαι τῶν ποιουμένων χρήζων [g] τοῖς Παρθυαίοις ἐπιπεσεῖν. καὶ περὶ φυλακὴν τετάρτην ἐπιπεσών, τοὺς μὲν ἐπὶ κοιμωμένους ἀναιρεῖ, τοὺς δὲ εἰς φυγὴν [h] τρέπει. Μιθριδάτην δὲ ζωγρίᾳ λαβὼν, ἦγεν ὡς αὐτὸν ἐπὶ ὄνου γυμνὸν ἀναβήσας, ὅπερ ἀτιμιῶν μεγίστη νομίζεται παρὰ [i] Παρθυαίοις. καταγαγὼν δὲ εἰς [k] τινὰ ὕλην μετὰ τοιοῦτου ὁρίσματος, καὶ κελεύοντων τῶν φίλων ἀναιρεῖν τὸν Μιθριδάτην, ἀνεδίδασκεν αὐτοὺς ἀποδύων αὐτὸς ὁπόσα· "μὴ γὰρ καλῶς ἔχειν ἀναιρεῖν ἄνδρα γέ-"νους τε ὄντα τοῦ πρώτου παρὰ Παρθυαίοις, καὶ "ἐπιγαμίᾳ τῇ πρὸς τὸν βασιλέα μειζόνως τιμώ-"μενον. νῦν μὲν γὰρ ἀνεκτὰ εἶναι τὰ πεπραγμέ-"να· καὶ γὰρ [l] εἰκὸς ὕβρεσιν Μιθριδάτην, ἀλλ' οὖν "σωτηρίᾳ τῆς ψυχῆς [m] εὐεργετούμενον χάριτος "μνήσασθαι τοῖς τὰ τοιάδε εὐδοκοῦσι. [n] παθόν-"τος δέ τι ἀήκεστον, οὐκ ἀτρεμήσειν βασιλέα, [o] μὴ "οὐ μεγάλῃ σφαγῇ Ιουδαίων τὸν ἐν Βαβυλῶ-"νι [p] ποιησάμενον, ὃν φείδεσθαι καλῶς ἔχειν, ἀφ' τε "τοῦ

[a] Συναστρέφοντο *Busb.* [b] Ita in *Editis.* μηκέτι *Busb.* [c] Voculam ὢν infertum dedi ex *MSS.* [d] Οτι μὴ ἄρξαντος ἀδικεῖν Ανιλαῖος ἄρξαιτο *Busb.* [e] Μαχούμενος *Busb.* [f] Ita diſtinguo cum *Cod. Busb.* & *Epiphan.* δαίνυσθαι δειπνοποιησάμενος, καθ' ὥραν ἤλασε in *Editis Aliiſque.* [g] Τοῖς ἑωυτῶν *Busb.* & *Epiphan.* [h] Τρέπεται *Busb.* [i] Πάρθοις *Busb.* [k] Supra p. 828. τὸ ὕλον. [l] Εἰκὸς ὕβρεσιν *Busb.* [m] Εὐεργετούμενον μεμνῆσθαι χάριτος τοῖς τοιάδε π. *Busb.* [n] Ita lego & diſtinguo cum *Cod. Busb.* παθόντος δέ τι ἀήκεστον οὐκ ἀτρεμήσειν βασιλέα in *Editis Aliiſque.* [o] Iterum cum *Cod. Busb.* non diſſentiente *Epiphanio.* perperam antea erat, μὴ οὐ. [p] Ποιησάμενον *Busb.* & mox, ὄχειν, ἀφ' τὸν ε.

"τὴν συγγένειαν, καὶ ἅμα τὸ μὴ ἀναστροφὴν ἔσαι ἂν "αὐτοῖς, πάσματος τιν⟨ος⟩ γενομένου, [a]τῇ κατ' ἐκεί-"νους ἀκμῇ πληθύι χρώμενον." καὶ ὁ μὲ ⟨ταῦτα⟩ διανοηθεὶς καὶ φράσας ἐν τῷ συλλόγῳ, πιθανὸς λιὸ ἀφίεταί τε Μιθριδάτης. [b]ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν ὠνείδιζεν ἡ γυνὴ, εἰ μὴ προμήσεται βασιλέως τε γαμβρὸς ὤν, καὶ ⟨οὕτω⟩ [c]τιμωρήσεται τοὺς ὑβρίσαντας εἰς αὐτὸν περιόμενος, ἀγαπᾷ δὲ τὴν σωτηρίαν μετὰ αἰχμαλωσίας ὑπὸ Ιουδαίων ἀνδρῶν [d]γενομένης. "καὶ νῦν ἐπανάδραμε τὴν ἀρετὴν, ἢ φεύγε ἐπὶ-"μενος τοὺς βασιλέους, ἢ μὴν προλυθήσεσθαι τῆς "πρὸς σὲ ὑπὲρ γάμῳ κοινωνίας." ὁ δὲ αὖ, τοῦτο μὲν τὴν ὀνειδῶν τὴν καθημέραν ἀχθηδόνα μὴ φέρων, τοῦτο δὲ τῆς γυναικὸς τὴν μεγαλοφρονοῦσαν διὰς μὴ προλύοιτο αὐτῷ τὸν γάμον, [e]ἄγει μὲν καὶ μὴ βουλόμενος συνάγει γοῦν πρατὸν ὅσον ἠδύνατο πλεῖστον, [f]καὶ ἐλαύνει, οὐκ ἀναμενῶν ⟨ἀπολαμβάνειν⟩ ἔτι καὶ αὐτὸς τὴν σωτηρίαν, εἰ Παρθυαῖος ὢν ⟨ὑπὸ⟩ Ιουδαίων προσηθοῖτο ἀντιπολεμήσειν.

ζ. [b]Ανιλαῖος δὲ, ὡς μανθάνει προσελαύνοντα δυνάμει πολλῇ τὸν Μιθριδάτην, ἄδοξον ἡγησάμενος τὸ μένειν ἐν τοῖς ἕλεσιν, ἀλλὰ μὴ φθάσας ⟨προκατα⟩βάζειν τοὺς πολεμίους, εὐτυχίᾳ τε τῇ πρότερον ἐλπίζων ὁμοίως προάξειν τοὺς πολεμίους, καὶ τὸν τε τόλμησιν καὶ εὐπλοΐαν θαρρεῖν προτυγχάνειν, ἐξῆγε τὴν δύναμιν. πολλοί τε πρὸς τὸ οἰκεῖον στρατὸν προσεγένοντο αὐτῷ κατ' ἁρπαγὴν τῶν ἀλλοτρίων προσπο-ούμενοι, καὶ ὅπου πάλιν προεκπλήξοντες τοὺς πολε-μίους. προσῆσαν δὲ αὐτοῖς εἰς σταδίους ἐνενήκοντα, [i]καὶ ἀφ' ἧς ἀνύδρου τῆς πορείας γενομένης, καὶ μεσημ-βρίας [k]ὄσης, τότε δὴ τι τὸ δίψος, καὶ Μιθρι-δάτης ὀφθεὶς [l]προσέβαλλε πεπαλαιπωρημένοις ἀπειρία τοῦ πιεῖν, καὶ δι' αὐτὸ καὶ τὴν ὥραν φέρειν τὰ ὅπλα μὴ δυναμένοις. τροπή τε οὖν ἦν τοῖς Ανιλαίοις αἰσχρὰ, ἀφ' ὧν ἀπειροκαλίας ἀκρατεῖς ὄν-τες προσφέρεσθαι, καὶ φόνος πολὺς, πολλαί τε μυ-ριάδες ἔπεσον ἀνδρῶν. Ανιλαῖος δὲ καὶ ὅσοι περὶ αὐτὸν ἦσαν συνεχὴς [m]ὀφὶ τῆς ὕλης ἐπανεχώρησαν φυγῇ μεγάλῃ, νίκης τῆς ἐπ' αὐτοῖς χαρὰν Μιθρι-δάτῃ παρασχόντες. Ανιλαίῳ δὲ προσῆλθε πλῆθος [n]ἄπειρον ἀνδρῶν πονηρῶν ὀλίγῳ τὴν σωτηρίαν ποιη-σόμενοι, ῥᾳστώνης χάριν τῆς εἰς τὸ παρὸν, ὅτε ἀνα-πάντων τὴν τούτων προσοδον γενέσθαι πλήθους τῶν ἀπαλαιότων. οὐ μὴν ὅμοιοί τε ἦσαν τοῖς πεπλεκόσι ἀφ' ὧν ἀμελέτητον. ὑ μὴν ἀλλὰ ⟨ἐν⟩ [o]τούτοις ὀφθεῖσα τὰς κώμας τῶν Βαβυλωνίων, ἀνάστατά τε ἦν πάντα ⟨ταῦ-τα⟩ ὑπὸ τῶν Ανιλαίου ὑβρεως. καὶ Βαβυλώνιοι, καὶ οἱ ὅσοι σὺν ὅπλοις πολέμῳ, πέμπουσι [p]εἰς τὰ Νεαρδὰ πρὸς τοὺς σὺν αὐτῇ Ιουδαίους Ανιλαίου ἐξαιτήσομένους. [q]ἐν μὲν δὴ δίκα-

"quod conſanguinei ſint, tam, quod nullum, *Mithridatem dimittit Anilæus.*
"erit vobis refugium, ſi res male ceciderint,
"cum ille juvenum illorum pleroſque in ſuam
"poteſtatem redegerit." Et cum ille quidem iſta cogitaſſet & in concione loquutus eſſet, ſuis ea perſuadebat; atque ita dimiſſus eſt Mithridates. Ipſum vero inde egreſſum conviciis excipiebat uxor, quod noluerit, cum & regis gener eſſet, atque adeo ſpretus & contemptus, eos perſequi qui injurias ei fecerant & contumelias, ſed contentus incolumitatis ſorte vivere maluerit, etiam poſtquam à Judæis ductus fuerat captivus. "Et nunc, in-"quit, aut forti animo regredere, *aut per
"deos patrios juro me nuptiarum tecum ſo-
"cietatem dirempturam eſſe." Ille vero iterum (partim quod ægre ferret quotidianum opprobrium, partim quod veritus eſſet mulieris animum elatum nè cum eo divortium faceret) copias, non ſponte quidem neque volens, quantas potuit maximas, coëgit, & contra hoſtem proficiſcitur, non ferendam putans ſalutem *ſibi conceſſam*, ſi, cum Parthus eſſet, repulſam tulerit à Judæis adverſus eum bellum gerentibus. *Mithridates ab uxore impulſus ad bellum redintegrandum.*

7. Anilæus autem, audito Mithridatem in eo eſſe ut magnam militum vim contra ipſum duceret, inglorium ratus intra paluſtria ſe continere & non occupare illis obviam ire, ſimulque ex priori felicitate ſperans ſe hoſtes ſimiliter ac antea male multaturos, & audaciam *ſuis* audere jam aſſuetis non defuturam, copias eduxit. quin & multi præter ſuum exercitum ei ſeſe adjunxerunt, quaſi res alienas prædatum ituri eſſent, primoque aſpectu terrorem hoſtibus rurſus injecturi. At cum progreſſi eſſent uſque ad ſtadia nonaginta, facto itinere per loca arida ipſoque meridie, tunc eos & ſitis urgebat & Mithridates conſpectus in eos impreſſionem faciebat, potus inopia laborantes, & ob hoc ipſum & ſolis ardorem arma ferre non valentes. Itaque Anilæus cum ſuis turpem in fugam vertitur, quod viribus defectis res eſſet cum integris, multaque facta eſt cædes, & plurima hominum millia ceciderunt. Anilæus autem & quotquot circa eum erant fuga effuſiſſima in ſylvam ſe receperunt, facientes ut Mithridates exſultaret gaudio ex victoria ab illis reportata. Cæterum ad Anilæum confluxit ingens multitudo perditorum hominum, ſuam ſalutem parvi pendentium dummodo rerum aſperitate in præſens leventur, adeo ut incrementum quod ex illis ceperit occiſorum numerum adæquaverit: haud tamen conferendi erant cum iis qui acie ceciderant, quod rudes eſſent & inexercitati. Veruntamen cum illis impreſſionem faciebat in Babyloniorum vicos; atque iſthic vi & violentia Anilæi magna facta eſt rerum omnium vaſtatio. Tum Babylonii, cum iis qui bellum ſuſceperant, miſerunt Nearda ad Judæos qui illic erant, Anilæum *ſibi tradi* poſtulantes. Et cum dictis iſtis *Anilæus congreſſui cum Mithridate ſe parat.* *Anilæani à Mithridate fuſi fugatique.* *Anilæus in Babyloniorum vicos irruadit.*

a In *Editis* τὸ κατ' ἐκ. verum τῇ vel τ̃ legendum eſſe monuit Cl. *Lowthius.* atque τῇ prætuli, quod τι (forſan pro τῇ) habeant *Vat.* & *Hen. à pr. m.* b Ἐλθόντα *Busb.* c Τιμωρῶν τιμωρήσεσθ *Vat.* & *Hen. à pr. m.* d Γενομένην *Vat.* & *Hen. à pr. m.* e Ita *Baſ. Vat.* & *Hen.* ἄκων μὲ ⟨ἐ⟩ βουλόμενος in *Edit. Gen.* quâ lectione admiſſa vertendum, *velis nolis.* f Καὶ ἤλασεν κ̃ Ανιλαίῳ *Busb.* g Ιουδαίων ⟨ἐ⟩δεδοίκει ἀντιπολεμήσειν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* h Ἐκεῖνος ⟨ἐ⟩ μηδὲν ὑπολ. *Busb.* i Καὶ non agnoſcit *Busb.* & commode abeſſe poteſt. k Illud ὄσης ſupplevi è *Cod. Busb.* l Προσίβαλε *Busb.* m Ὑπὸ τὴν ὕλην *Busb.* n Ita *Gall.* ἄπειρον aut ἄπορον in *Editis Aliiſque.* Ανιλαίῳ ⟨ἐ⟩ αὐτῷ προσῆλθε πλῆθος δ' ἐπείσαν ἀνδρῶν πονηρῶν *Zonar.* o Antea erat τούτοις, quod in τούτους mutari juſſit Cl. *Lowthius.* p Ita ut ſupra p. 827. v. 19. Νεαρδὰ hîc loci in *libris.* q Forſan, ἐν μὲ δίκαιόν τι, & dein εἰς εἰρήνην πέμπεσθαι τοῦτο. * Aut deos teſtor, quibus curæ eſt regum dignitas, *Gelen.*

Anilæum ex improviſo adoriuntur Babylonii, ipſumque interficiunt.

iſtis nollent auſcultare, (neque enim ſi id maxime vellent hominem dedere potuerunt) ad pacem ineundam eos invitabant: atque illi ſe etiam deſiderare dicebant ut de pace convenirent, mittuntque una cum Babyloniis certos homines, qui cum Anilæo hac de re agerent. Tum Babylonii, poſtquam omnia perſpexiſſent, & qualis eſſet locus, in quo caſtra poſuerat Anilæus, exploratum habuiſſent, eos crapula ſomnoque gravatos adorti, impune quotquot nacti ſunt ipſumque Anilæum inter cæteros interficiunt.

Judæi Babyloniâ Seleuciam migrant.

8. Babylonii autem gravi Anilæi metu liberati, (illis enim obſtabat quo minus ſuum in Judæos odium effunderent, nam perpetuo fere inter eos diſſidia erant ex legum diverſitate orta, & cuicunque parti forte animi creverint prior alteram injuriis laceſſebat) & tunc itaque occiſis qui cum Anilæo erant, in Judæos impetum faciunt. Illi vero graviter ferentes Babyloniorum injurias, cum neque aliquid poſſent contra illos in acie neque ſimul cum illis vivere ſuſtinerent, migrabant Seleuciam, urbem illius regionis præcipuam, à Seleuco Nicanoris filio conditam. eam autem habitant Macedonum multi, plurimique Græci: quin & Syri numero non pauci cum illis verſantur. In illam itaque ſe recipiunt Judæi, & per quinquennium nihil mali illis accidit. Sexto autem anno poſt priorem cladem, peſtis in eos graſſata eſt Babyloniæ, & ex urbe novæ factæ ſunt migrationes: &, quod in Seleuciam ſe contulerint, ſane major eos occupat calamitas, propter cauſam quam memorabo.

Seditio inter Græcos Syroſque in Seleucia.

9. Inter Græcos in Seleucia & Syros plerumq; gliſcebat ſeditio & diſcordia, ita tamen ut Græci ſuperiores fuerint. Tunc itaque cum Judæi qui eò venerant ſimul cum illis viverent, orta eſt ſeditio, & Syri vincebant, quod ab illis ſtarent Judæi, viri qui prompte pericula adeunt, ſeque aliis ad bellum gerendum libenter adjungunt. Atque Græci, ex ſeditione male habiti, cum cernerent ſe ex illa una re priorem auctoritatem recuperaturos eſſe, ſi poſſent Judæos Syroſque diſſociare, ſinguli cum Syris illis colloquunti ſunt, quibuſcum antea interceſſerat familiaritas, pacem & amicitiam *facturos eſſe* pollicentes. Illi vero libenter *iſtis* auſcultabant. Poſt verba igitur aliquot ultro citroque habita, primariis ex utraque parte viris de gratia ineunda agentibus, ſtatim reconciliatio facta eſt. Cumque conſenſiſſent, utrique non aliam certiorem amicitiæ teſſeram ſibi invicem daturos eſſe exiſtimabant, quam ut Judæos *communi* odio proſequerentur: eoſq; ex improviſo aggreſſi ſupra quinquaginta hominum millia occidunt. atque omnes perierunt,

Facta inter eos reconciliatione, Judæos odio proſequuntur, magnamque eorum ſtragem edunt.

μένοις τῶτον τ λόγον, ὑδὲ γὸ βυλομένοις ἐκδοτον ποιῆσαι δυνατὸν ἦν, τ εἰρήνην [b] παρεκαλοῦντο. οἱ δὲ καὶ τοὶ χρήζειν ἔλεγον τ ὅπως ἡ εἰρήνη συμβάσεται, καὶ πέμπουσι μετ τ Βαβυλωνίων ἄνδρας, [c] οἱ διαλέξονθο περὶ τ Ανιλαῖον. Οἱ δὲ Βαβυλώνιοι [d] κατασκοπίας αὐτῶν γενομένης, μαθόντες τὸ χωρίον ὃ ᾧ ἱδρυμένος Ανιλαῖος ἦν, ὑπνοσόντες κρῦφα νυκτὸς μεθύουσι, καὶ καθ' ὕπνον πεπτωκότας, κτείνουσιν ἀδεῶς πάντας ὅσους ἐγκατέλαβον, καὶ Ανιλαῖον αὐτὸν ἀπέκτειναν.

ι'. Οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ἀπαλλαγέντες τ Ανιλαίου βαρύτητος· ὑπεκόμισμα γὸ ἦν αὐτοῖς μίσος τὸ πρὸς Ιουδαίους, [e] ἀεὶ γὰρ ὡς ὑπὸ πολὺ διαφοροι πρὸς ἀλλήλους ἐκ τ ὁμοτίμους καθεστᾶσαι αἰτίας ἡ διαστάσεως τ νόμων, καὶ ὁποτέρους ποτὲ γένοιτο θαρρεῖν πρότερον ἀλλήλοις ἐπιτίθεντο· καὶ τότε δὴ ἀπολωλότων τ περὶ τ Ανιλαῖον, ἐπεπήδησαν τοῖς Ιουδαίοις. οἱ δὲ ὀργῇ πλήθυοντι τῷ ὕβρει ἡ ὀκ τ Βαβυλωνίων, ὑδὲ μὴν ἀνταξαμένοις μάχῃ δυνάμενοι μήτε ἀνεκτὸν ἡγούμενοι τῇ συμφορᾷ, ᾤχοντο εἰς Σελεύκειαν τ ὀκείνῃ πόλιν ἀξιολογωτάτῃ, Σελεύκῳ κτίσαντι αὐτῇ τ Νικάνορος. οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν πολλοὶ τ Μακεδόνων, πλεῖστοι δὲ Ελλῆνες, ἔστι δὲ καὶ Σύρων ὀκ ὀλίγοι τὸ ἐμπολιτευόμενοι. εἰς μὲν δὴ ταύτην καταφεύγουσιν οἱ Ιουδαῖοι, καὶ ὅτι πέντε ἔτη ἀπαθεῖς κακῶν ἦσαν. τῷ δὲ ἕκτῳ ἔτει μετ τὸ [f] πρῶτον, φθορὰ ὁ Βαβυλῶνι ἐγένετο αὐτοῖς, [g] ἡ χαρὰ μεδοκήσαις ὀκ τ πόλεως· ἡ δι' αὐτὴν ἄφιξιν εἰς τὴν Σελεύκειαν, ὑπδέχεται [h] δὴ μείζων αὐτὸς συμφορὰ δι' αἰτίαν ἣν ἀφηγήσομαι.

θ'. Σελευκέων τοῖς Ελλησι πρὸς τὸς Σύρους ὡς ὑπὸ πολὺ ὁ ζῆλος καὶ διχονοία ἔζιν ὁ βίος, καὶ κρατοῦσιν οἱ Ελλῆνες. τότε οὖν συνοικοῦντων αὐτοῖς Ιουδαίων γενομένην ἐταιρίαν, καὶ οἱ Σύροι καθυπέρτεροι ἦσαν ὁμολογίᾳ τῇ Ιουδαίων τοὺς αὐτὸς, φιλοκινδύνους τε ἀνδρῶν, καὶ πολεμεῖν προθύμους ὑπειλημμένων. καὶ οἱ Ελλῆνες προθυμούμενοι τῇ ζάσει, καὶ μίαν ὁρῶντες αὐτοῖς ἀφορμὴν ἀναπαύσασθαι τὸ παρὸν ἀξίωμα, εἰ δυνηθεῖεν πᾶσαν [i] ζωτὸν λόγοντας Ιουδαίους καὶ Σύρους, διελέγοντο ἔκαστοι πρὸς τοὺς τῶν Σύρων τοὺς αὐτοῖς συνήθεις περὶ τῆ γεγονότας, εἰρήνην τε καὶ φιλίαν ὑποχρέμενοι. οἱ δὲ ἐπείθοντο ἄσμενοι. ἐγίνοντο οὖν ἀφ' ἑκατέρων λόγοι, καὶ τῆ πρῶτον πρὸ ἑτέρους ἀνδρῶν πρασσόντων ὅπως διαλλαγὰς τάχιστα ἡ σύμβασις [k] ἐγένετο. ὁμογνόσαντές τε, μέγα τεκμήριον ἑκάτεροι [l] ὁρῶν παρ' ἀλλήλους πρόσεισι τὸ πρὸς Ιουδαίους ἔχθος· ὑπεσόντες [m] τε αἰφνίδιον αὐτοῖς, κτείνουσι μυριάδας ὡσεὶ πέντε ἀνδρῶν. ἀπώλοντό τε πάντες; πλὴν

a Δυόαμες ἦν Busb. δυωδέκας Vat. & Hen. à pr. m. b Προπαλῶντο Vat. & Hen. à pr. m. c Ωτοῖς ἀφελέσθαι Gall. d Κατασκοπὴν Busb. e Ante in Editis erat, τῷ Ανιλαῖον αὐτὸν ἀπικτεῖναι· οἱ Βαβυλώνιοι ἡ ἀπαλλαγέντες τ Ανιλαίου βαρύτητος, ὑπεκόμισμα γὸ ἦν αὐτῶν μίσος τὸ πρὸς Ιουδαίους, ἀεὶ γὸ ὡς ἐπὶ πολὺ διαφοροι πρὸς ἀλλήλους ἦσαν ἡ ὁμοτίμους ἡ τ νόμων, τῷ ἑτεροίους ποιεῖσθαι διαφόρου ἀλλήλων ἔχειν. τῷ τότε δὴ ἀπολωλότων τ περὶ τ Ανιλαῖον, ἐπεπήδησαν τοῖς Ιουδαίοις οἱ Βαβυλώνιοι. οἱ ἡ ἀπαλλαγέντες In eo diſcrepant Codd. MSS. quod ἐπικτεῖναι deſit Gall. & Ανιλαῖον αὐτὸν κατέλαβον οἱ Βαβυλώνιοι. οἱ δὲ ἀπαλλαγέντες habeat Busb. ἐπικτεῖναι οἱ Βαβυλώνιοι. οἱ ἡ ἀπαλλ. Hen. & Vat. in quibus mox οἱ μὲν τῷ τότε ἦν δηλ. denique οἱ Βαβυλώνιοι omittit Busb. cujus auctoritate & ipſe idem feci, totumque locum aliter quam prius diſtinctum dedi. Quo modo legerit *Epiphanius*, conficiat cui libet ex ſequentibus, prout ille vertit, *ipſumque Anilæum obtruncant. Atque hoc modo Babylonii injuriis Anilæi & gravedine liberati ſunt. Impreſſio namque illis magno conſtabat odio, quod circa eos deinebatur. Nam pene ſemper inimicitias exercebant. Cauſa vero hujus iræ fuit lex eorum paterna quam ille oppugnabat: & propterea ſibi ſemper invicem æmulabantur: unde ſi eorum quiſquam opportunitatem inveneras, ab injuriis non parcebat. Tunc itaque hoc modo perunte Anilæo, caparo Babylonii Judæis inſtare* &c. f Sc. καιρῷ. g Ita lego. antea erat τῷ καιρῷ κτίσεως ὀκ τ. π. Forſan malit aliquis, τῷ κτίσεως, aut καιρῷ κτίσεως ὀκ τ. π. & mox δι' αὐτὸν ἄφιξιν. h Illud δὴ aberat *Hen. à pr. m. Bl Busb.* i Ομοῦντας Busb. quod forſan interpretamentum ſit ζωτὸν λέγοντας. k Ἐκτελὴς Busb. l Εἶδον ἀλλήλους ἐξίον πολεμεῖν Busb. & *Epiphanius* vertit, *atque hoc modo invicem exhortantur ut cum Judæis bellum gerant.* m Illud τε è Cod. Busb.

a Ita

πλὴν εἴ τινες ἐλέῳ φίλων ἢ γειτόνων ᵃ ὑπεχωρησάν αὐτοῖς ἔφυγον. ᵇ τοῦτοις δὲ ἦν εἰς Κτησιφῶντα ἀποχώρησις, πόλιν Ἑλληνίδα, καὶ τῇ Σελευκείᾳ πλησίον κειμένην, ἔνθα χειμάζει τε ὁ βασιλεὺς κατ᾽ ἔτος, ᶜ ἐν πλείστῃ δ᾽ ἀποσκευῇ αὐτῷ τῇδε ἀποκειμένῃ τυγχάνῃ. ᵈ ἀσυλήτους δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς ἔδρυσιν πεποιημένοις, τιμῆς ἕνεκα βασιλέως Σελευκέων μὴ πεφροντικότων. ἐφοβήθη δὲ ἐν παντὶ τόπῳ Ἰουδαίων γένος τούς τε Βαβυλωνίους καὶ τοὺς Σελευκεῖς. ἐπειδὴ ἐν ὀλίγοις ἦν Σύροις ἐμπολιτεύον τοῖς τόποις ἑαυτὸν ἔλεγον τοῖς Σελευκέοις ὅτι πολέμῳ ἔλαβεν Ἰουδαίους. ἐν συνελέγησ᾽ ὡς τὸ πολὺ εἴς τε τὰ ᵉ Νεαρδὰ καὶ τὴν Νίσιβιν, ὀχυρότητι τῶν πόλεων κτώμενοι καὶ ἀσφάλειαν, καὶ ἄλλως πλῆθος ἅπασα μαχίμων ἀνδρῶν κατοικεῖται. καὶ τὰ μὲν κατ᾽ Ἰουδαίους τοὺς ἐν Βαβυλωνίᾳ τοιαῦτα ἦν.

præter eos qui amicorum aut vicinorum miſericordia evaſerunt. Illi autem Cteſiphontã migrarunt, urbem Græcam & Seleuciæ in vicinia ſitam, ubi rex quotannis hyemem agit, & impedimentorum ejus pars magna repoſita erat. Verum certam fidem ſtabilemque ſedem non invenerunt, Seleucenſibus de honore regis minime ſolicitis. Etenim Judæi omnes in eo loco terrore Babyloniorum & Seleucenſium perculſi erant, quippe quod Syri univerſi in ea regione conſpirarint cum Seleucenſibus ad bellum Judæis inferendum. unde factum eſt ut plerique Nearda ac Niſibin ſe receperint, in firmitate & munitionibus urbium *iſtarum* ſecuritatem *ſuam* reponentes: accedente quod viri bellicoſi univerſi illic habitarint. Atque ea quidem quæ ad Judæos in Babylonia ſpectabant, hujuſmodi erant.

Τέλος τῆς βιβλίου ἐκκαιδεκάτης.

Finis Libri decimi octavi.

a Eſt qui ὑπεχωρήθην malit. † ἴλεθρον pro ὑπεχωρήθη habet *Basil.* b Sic *Basil.* τούτοις τε in *ceteris.* c Καὶ ἐν πλείστῃ *Basil.* d Ita reſcribendum cenſui, cum antea eſſet, ἀσύλητοι δ᾽ ἐν αὐτοῖς τῷ ἴδρυσι πεποιημένοις, τιμῆ † βασιλέως Σελευκέων πεφροντικότων. *Epiphanius* vertit, *nulla tamen jam eis vivendi ſpes futura dereliſta: nam etiam ibi omnis gens Judæorum terrore premebatur.* e Ita ut ſupra p. 827. v. 19. Νίρδα aut Νιρδὰν in *libris.*

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ, ΕΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ,

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΩΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

JOSEPHI LIBRO DECIMONONO

HISTORIARUM ANTIQUITATIS JUDAICÆ

HÆC CONTINENTUR.

α'. ᵃ Ὡς Γάϊος Καῖσαρ, ὑπὸ Κασσίου Χαιρέα, ἀνῃρέθη.

1. *Quomodo Cajus Cæſar, inſidiis appetitus à Caſſio Chærea, interfectus eſt.*

β'. Ὡς Κλαύδιος ὁ θεῖος αὐτοῦ, βιασθεὶς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, τὴν ἀρχὴν παρέλαβεν.

2. *Quomodo Claudius avunculus ejus, coactus à militibus, imperium ſuſcepit.*

γ'. Στάσις τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου πρὸς αὐτὸν καὶ τὰ σὺν αὐτῷ στρατεύματα.

3. *Seditio coorta inter ſenatum populumque & Claudium militeſq; qui cum eo erant.*

δ'. Πρεσβεία τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα πρὸς τὴν βουλὴν, ᶜ ἣν ὡς συνῆλθόν οἱ στρατιῶται οἱ μετὰ τῆς βουλῆς ἀπεχώρησαν πρὸς Κλαύδιον, καὶ πύθεσθαι αὐτὸν κατέστησαν τῶν πραγμάτων· ἡ δὲ βουλὴ μονωθεῖσα παρεκάλει Κλαύδιον αὐτῇ διαλλαγῆναι.

4. *Legatio regis Agrippæ ad ſenatum, utque milites qui cum ſenatu erant uno conſenſu diſceſſerunt ad Claudium, ſummamque rerum ei detulerunt: quo facto ſenatus derelictus Claudium obſecrabat ut cum illis in gratiam rediret.*

ε'. Ὡς Κλαύδιος Καῖσαρ ἀποδίδωσιν Ἀγρίππα τὴν πατρῴαν αὐτοῦ βασιλείαν ἅπασαν, προσθεὶς αὐτῷ καὶ τὴν Λυσανίου τετραρχίαν.

5. *Quomodo Claudius Cæſar reddidit Agrippæ omnes regnum paternum; inſuper adjecta etiam Lyſaniæ tetrarchia.*

ϛ'. Προγεγραμμένα ᵈ Κλαυδίου Καίσαρος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπὲρ τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων καὶ ἐν πάσῃ αὐτοῦ ἀρχῇ.

6. *Programma Claudii Cæſaris ad Alexandrinos de Judæis qui illic erant & in univerſo ejus imperio.*

ζ'. Ἀπόπλους Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως εἰς Ἰουδαίαν.

7. *Navigatio regis Agrippæ in Judæam.*

η'. Ἡ παρὰ Πουβλίου Πετρωνίου τοῦ Συρίας ἡγεμόνος πρὸς Δωρίτας ὑπὲρ Ἰουδαίων.

8. *Literæ Publii Petronii præſidis Syriæ ad Doritas pro Judæis.*

θ'. Ὡς βασιλεύσας Ἀγρίππας, τὰ Ἱεροσολύμων τεῖχη πολυτελῆ καταστρεφάζων, ἀτελῆ τὸν ταχθὲν ἔσχε μεταξὺ πλοῦτόν.

9. *Quomodo Agrippa rex Hieroſolymorum mœnia magnifice inſtaurans, morte præventus opus cui ſtuduerat imperfectum reliquit.*

ι'. Ὅσα ἔπραξε τρισὶν ἔτεσιν, ἄχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ· καὶ ὃν τρόπον τὸν βίον κατέστρεψεν.

10. *Quæ geſſerit per tres annos uſque ad obitum, & quo modo vitam finierit.*

a Ita *MSS.* ὑπὸ τριῶν συνωμοτῶν λόγῳ in *Editis.* b Titulos paulo aliter ac in *Editis* conſtituimus, nonnullos ſeparando qui antea conjuncti erant; idque auctoritate *Codd. MSS.* c Quæ ſequuntur uſque ad titulum proximum habuimus è *Codd. MSS.* d Ita *MSS.* † Καίσαρος in *Editis.*

Φ Λ. Ι Ω Σ Η Π Ο Υ
ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἔτη γ'. ἡμέρων ς'.

FLAVII JOSEPHI
ANTIQUITATUM JUDAICARUM
LIBER DECIMUS NONUS.

Continet hic liber tempus annorum III. *menſium* VI.

CAP. I.

Quomodo Cajus à Chærea cæſus eſt.

Caji tyrannis & ſævitia.

CAJUS autem non in Judæos ſolos qui Hieroſolymis erant, quique in vicinis regionibus degebant, violentiæ ejus inſaniam effundebat, ſed eam per terras omnes & maria graſſatu-
ram immittebat, quam late Romanum patet imperium, atque infinitis malis illud replevit, quot quantaque non antea memoriæ prodita ſunt. At maxime factorum ejus immanitatem experta eſt Roma, cum nihilo magis eam in honore haberet, quam cæteras civitates: tum alios ejus cives agens ferenſque, tum maxime ſenatores; eoſque præcipue qui patricii erant & gloria majorum oculos omnium in ſe convertebant. Quin & innumera excogitabat contra eos qui equites vocabantur, & in civitate, quod dignitate & opibus florerent, pari erant in exiſtimatione cum ſenatoribus, utpote ex quorum ordine in ſenatum habebatur delectus; quos ignominia afficiebat & de gradu dejiciebat, & tam vita quam pecunia ſpoliabat, quippe quod plerumque evenerit cædes illorum fieri ut divitias auferret. Porro divinam majeſtatem ſibi aſſerebat, ipſique honores plus quam humanos tribui à ſubditis poſtulabat; Jovis etiam templum frequentans, quod Capitolium vocatur, adeoq; fanorum omnium
Jovis fratrem ſe appellat.
apud illos celeberrimum eſt, Jovem fratrem *ſuum* appellare auſus eſt. Alia quoque agebat ſimiliter ac ſi plane inſanus fuiſſet, quando à Puteolis Campaniæ urbe ad Miſenum uſque, & ipſum Campaniæ oppidum maritimum, gravatus triremi trajicere, & alioqui ad ſe maris do-

ΚΕΦ. α'.

Ως Γάϊος ὑπὸ Χαιρέᾳ ἀνῃρέθη.

ΓΑΙΟΣ δὲ οὐκ εἰς μόνους Ἰουδαίους τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ τοὺς ὁπόσοι τῇδε οἰκοῦσιν, ἐπεδείκνυτο τῆς ὕβρεως τὸν μανίαν, ἀλλὰ καθ' πάσης [b] ἐσομένης γῆς καὶ θαλάσσης ἔστελλεν αὐτὸν, ὁπόσον Ῥωμαίοις ὑπακούει, μυρίαν τε ἀνέπλησεν αὐτὸν κακῶν, ὁπόσα μὴ ἱστορικὸν παρῆκεν. μάλιστα δὲ ἠδάνεσε δεινῶν τῶν παρανομένων ἡ Ῥώμη, κατ' οὐδὲν αὐτὸν τιμωτέραν τῶν λοιπῶν πόλεων ἡγουμένου, ἀλλὰ τούς τε ἄλλους ἄγριον καὶ φέριτον, καὶ μάλιστα τὸν σύγκλητον, καὶ ὁπόσοι τούτων εὐπατρίδαι, καὶ παρόντων ὑπερφανείας πιμώμενος. μυρία τε εἰσέπραττε, καὶ κατὰ τῶν ἱππέων μὲν καλουμένων, ἀξιώματι δὲ καὶ δυνάμει χρημάτων ὁμοία τοῖς συγκλητικοῖς ὑπὸ τῆς πόλεως ἀγομένων, ἀφ' ὧν εἰς τὸν βουλὴν [d] κατακλήσεως, ὧν ἀτίμωσις ἦν καὶ μετανάστασις, κτεινομένων τε καὶ τὰ χρήματα συλωμένων, ἀφ' ὧν καὶ τὰς σφαγὰς ὡς τὸ πολὺ ἐπ' ἀφαιρέσῃ τῶν χρημάτων αὐτοῖς συντυγχάνειν. ἐξεθείαζε δὲ ἑαυτὸν, καὶ τὰς τιμὰς οὐκέτι ἀνθρωπίνως ἠξίου γίνεσθαι παρὰ τῶν ὑπηκόων αἰτῶν, εἰς τε τοῦ Διὸς φοιτῶν τὸ ἱερὸν, ὃ [c] Καπιτώλιον μὲν καλοῦσι, πρωτεῖον δ' ἂν αὐτοῖς [d] ὄντ' ἱερῶν, ἀδελφὸν ἐτόλμησε προσαγορεύειν τὸν Δία. καὶ τἄλλα ἔπραττε μανίας οὐδὲν ἀπολελειμμένος, ἐπεὶ καὶ ἀπὸ Δικαιαρχίας τῆς πόλεως ἐν Καμπανίᾳ κειμένης εἰς [e] Μισηνοὺς, ἕτερον τόλιν ἐπιθαλάσσιον, [f] ἐν ᾗ ἀφέξασιν ἀφὶν ἡγούμενος τριήρει περαιοῦν, καὶ ἄλλως ἐπιβάλλοι ἡγούμενος

a Sic *Baſ. Vat. Gall.* 1. 4. & *Epiphanii Codd.* aliquot. ἐτῶν γ'. μηνῶν ς'. ἡμερῶν ιθ'. *Voſſ.* & *Gall.* 2. 3. 5. & in nonnullis *Epiphanii* libris, *annorum* III. *dierum* VIII. *menſium* VI. aut *dierum* VII. *menſium* VI. b Vocem ἐσομένης non agnoſcit *Busb.* Forſan pro ea reponi debet αἰκουμένης, vel βασιλευομένης. c Ita *Busb.* Καπιτώλιον in *reliquis*. d Ex τῶν ἱερῶν *Busb.* e Ita reſcripſi prout in aliis auctoribus probatiſſimis. *Merlovis* in *Joſephi* libris. De hoc trajectu videſis *Cluverium* in *Italia Antiq.* p. 1120. f Καὶ deeſt *Busb.*

a Inter-

μανος αὐτῷ δεσπότῃ ὄντι τὴν θαλάσσης ταύτας καὶ ὁπόσα καὶ γῆς ἀπαντᾶν, ἀπ' ἄκρου ἐπ' ἄκρα [a]σταδίους τριάκοντα μέτρον τῆς θαλάσσης [b]ζεύξας, καὶ εἴσω τὸν κόλπον ἁπολαβὼν πάντα, ἤλαυνεν ὀχούμενος τὴν γεφύρα ὃ ἅρμα. Θεῷ γὰρ ὄντι τοιαύτας ποιεῖσθαι καλῶς ἔχειν τὰς ὁδούς. τῶν τε ἱερῶν τῶν Ἑλληνικῶν οὐδὲν ἔτι ἀσύλητον [c]κατέλιπεν· ὁπόσα γραφῆς ἢ γλυφῆς ἐχόμενα, καὶ τὰς λοιπὰς κατασκευὰς ἀναδησάμενος καὶ ἀναθημάτων ἄγαλμα κελεύσας [d]πρὸς αὐτόν. "καὶ "γὰρ οἰκεῖον ἑτέρῳ τὰ καλὰ κεῖνα καλῶς ἔχειν, ἢ οἰκεῖον καλ- "λίσῳ, τυγχάνειν δὲ τοῦτο τῆς Ῥωμαίων πόλεως." ἐκόσμει τε τοῖς οἰκείοις ἀγομένοις τιμῶν τε [e]οἰκίαν καὶ τοὺς κήπους, ὁπόσα τε αὐτῷ κατασκευαὶ [f]ἀφ' ἑκάστης τῆς Ἰταλῶν. ἐπεὶ καὶ τὸν [g]Ὀλυμπάσι τιμώμενον Δία ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ θέατος ὀνομασμένου Ὀλύμπιον, Φειδίου μὲν Ἀθηναίου πεποιηκότος, ἐτόλμησε κελεῦσαι εἰς τὴν Ῥώμην μεταφέρειν. καὶ μὴν ἔπραξέ γε, τῶν ἀρχιτεκτόνων φαμένων τοῖς Μέμμιον Ῥήγουλον, ὃς ἐπιτάξαντι τῇ κινήσει μὲν Διός, ἁπαλεῖαν τὴν ῥῦμα κινήσεως αὐτῷ γεγενημένης. λέγει δὲ τὸν Μέμμιον ἀφ' ὧν τότε, καὶ σημεῖον μείζονα γεγενημένον ἢ ὡς ἄν τινα πιστὰ ἡγεῖσθαι, ἐπιβαλέσθαι τὴν ἀναίρεσιν. καὶ γράφει τάδε πρὸς τὸν Γάϊον ἐπ' ἀπολογίᾳ μὲν ὀκλιπεῖν ἀδιαχόντητον τὴν ἐπιτολήν. ἀπολέσθαι τε ὀλίγου τότου αὐτῷ κινδύνου γενομένου, σώζεσθαι [h]φάσκοντος ἤδη Γαΐου τελευτήσαι.

β'. Εἰς τοῦτο δὲ προῆλθε τὸ μανικὸν αὐτῷ, ὥστε δὴ καὶ θυγατρὸς αὐτῷ γενομένης, ἀναχομίσας ὅτι ὁ Καπιτώλιον ὅτι τοῖς γόνασι καθεσθῆναι μὲν ἀγάλματος, κοινὸν αὐτῷ τε καὶ τῷ Διὶ γεγονέναι τὸ τέκνον [i]φάσκων, καὶ δύο χρηστοῖς αὐτῆς πατέρας, ὁπότερον μείζονα φάμενον [k]ἐν μέσῳ καταλιμπάνειν. καὶ τάδε μὲν ἐχόντων πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι. [l]ἐπέτρεψε δὲ καὶ τοῖς οἰκέταις κατηγορεῖας ποιεῖσθαι τῶν δεσποτῶν ἐφ' οἷς ποτ' ἐθελήσοιεν ἐγκλήμασι. δεινὰ δὲ πάντα ἦν ὁπόσα [m]μέλλοι γενέσθαι, ἀφ' ὧν τε χαίρει τε καὶ ὑπαγορεύσῃ τῇ ἑαυτοῦ τὰ πολλὰ γίνεσθαι, ὥστε ἤδη καὶ Κλαυδίου ἐτόλμα ποιήσασθαι Πολυβίκιος ὁ δοῦλος κατηγορίαν, καὶ Γάϊος μὲν ἐχθρὸς τῷ πατρῴῳ τε αὐτῷ ὄντι καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς ἀγανακτῶν, ἐλπίδι δὲ θαλαττῶν δύναμιν ἀπελεῖν αὐτόν. καὶ μὴν ἐξεγένετό γε αὐτῷ. [n]ἀναπεπλησμένος δὲ αὐτῷ συκοφαντιῶν καὶ κακῶν πάσαν τὴν οἰκουμένην ἧς ἐπῆρχε, καὶ πολλὴν [p]δυσκρατείαν [o]ἐπηρμένου τοῖς δεσπόταις, [p]βουλαὶ τὰ πολλὰ ἤδη συνίστασθαι, τὰ μὲν ἐπ' ἀμυνῇ ὧν πάσχειν [q]ὀργῇ πεισθέντων, τὰ δὲ πρὶν ἐμπεσόντες κακῶν τυχεῖν μεγάλων πεῖσαι τὸν μεταχειρίσασθαι τὸν ἄνθρωπον. [r]ὅθεν δὴ τοῖς τε ἁπάντων νόμοις καὶ τῷ ἀσφαλεῖ μεγάλῳ συνήνεγκεν εὐδαιμονίας ῥοπὴν ὁ θάνατος αὐτοῦ, ἔθνεσί τε ᾧ μητρῴῳ ἤδη καὶ εἰς ὀλίγον ἐξεγένετο

minum pertinere exiſtimans, ut ab eo eadem quæ à terra obſequia exigeret, ab uno promontorio ad alterum per triginta in mari ſtadia ponte juncto, intuſque ſinus omnis ſpatio comprehenſo, curru per pontem vectus eſt. ſibi enim utpote Deo convenire ejuſmodi itinera facere. Templorum quoque Græcorum nullum inſpoliatum relinquebat, quæcunque picturæ aliquid aut ſculpturæ haberent, reliquoſque ſtatuarum & donariorum apparatus ad ſe deportari jubens. "haud enim "decere, *ajebat*, ut quæ pulchra ſint alio in loco reponantur quam pulcherrimo, hunc au- "tem eſſe urbem Romam." Inſuper rebus ad ſe illinc advectis domum ſuam exornabat & hortos, ut & alia ſua per Italiam diverſoria. quippe qui & Jovem à Græcis in urbe Olympiæ cultum, atque adeo Olympium cognominatum, Phidiæ Athenienſis opus, Romam transferri jubere auſus eſſet. quod tamen non ſucceſſit, architectis Memmio Regulo dicentibus, cui id negotii datum fuerat, infractum iri ſimulachrum ſi loco ſuo moveretur. Ajunt etiam Memmium propter iſta, editis etiam prodigiis ſupra quam cuique credibile eſt, ab eo tollendo deſiiſſe; quæ & ipſe ſcripſit ad Cajum, ut ſemet excuſaret quod mandatis ejus non fuerat obſequutus. cumque ille propterea ſummum vitæ diſcrimen adiret, evaſit, Cajo utpote morte prærepto.

Cajus Puteolos & Miſenum ponte jungit.

Græcorum templa ſpolias.

Jovem Olympium Romam transferri jubet.

2. Eo autem inſaniæ proceſſit; ut, cum filia ei nata eſſet, eam in Capitolium delatam in ſimulachri genua deponeret, communem ſibi cum Jove prolem eſſe dicens, duoſque ſe ei patres conſtituere, adjecto ſe in medio relinquere uter horum major ſit. Atque illum, hæc licet perpetrantem, tolerabant homines. Quin & ſervis permiſit dominos *ſuos* accuſare, & quæcunque vellent eis exprobrare crimina. Gravia autem erant omnia illis objicienda, quod pleraque eorum in ejus gratiam ejuſque hortatu illis crimini vertebantur: adeo ut in Claudium accuſationem inſtituere auſus fuerit Pollux ejus mancipium, & Cajus, cum capitis cauſa contra patruum diceretur, ad eam audiendam venire ſuſtinuerit, *ſperans ſibi datam iri poteſtatem ipſum tollendi. Propoſito tamen ſuo excidit. Cum autem totum ſuæ ditionis orbem calumniis malitiaque repleviſſet, ſervoſque in dominos magna poteſtate armaſſet, tum ſæpius in eum tendebantur inſidiæ: aliis quidem ei ſuccenſentibus ut acceptas injurias ulciſcerentur; aliis vero hominem interficere conſtituentibus, priuſquam ipſi in magnas calamitates inciderent. Proinde, ad leges omnium populorum conſervandas & ſecuritatem, feliciter admodum cecidit illius mors, gentique noſtræ præcipue, cui parum aberat quin

Jovi ſe æquat.

Servis dominos ſuos accuſare permiſit.

Cajo ob hæc & alia flagitia ſtructa inſidiæ.

quin

a Intervallum erat *trium millium & ſexcentorum fere paſſuum* juxta *Suetonium*, in *Caligula*, c. 19. b Illud ζεύξας è *Cod. Busb.* c Κατέλιπεν *Busb.* d Παρ' αὐτῷ *Busb.* e Ita *Busb.* οἰκίαν in *reliquis.* f Διὰ τῶν Ἰταλῶν γῆς *Busb.* g Ita ſcribo, prout apud *Clementem Alexandrinum Alioſque.* cum antea eſſet Ὀλύμπιον. Si quis malit, leviori adhuc cum mutatione, Ὀλυμπίαν, per me licet. Ὀλύμπιον legiſſe videtur *Epiphan.* omiſſis, quæ ſequuntur, καὶ ἔτας ἀνορθωθέν Ὀλύμπιον. h Ita *Busb.* φθάνοντος in *reliquis.* i Illud φάσκων è *Cod. Busb.* k Sic *Busb.* ἐν μέσῳ ᾗ in *Editis Alliſque.* quod ſane poſtularet ut paulo ante legeretur ἐχ ἑνὸς πατέρων. l Ἐπιχειρεῖν *Busb. Vat.* & *Hen. à pr. m.* quomodo & *Epiphan.* qui vertit, *molitus eſt & ſervos ad accuſationem dominorum excitare &c.* m Μέλλοι λέγειν *Busb.* n Ἀναπεπλησμένος ᾗ αὐτῷ in *quibuſdam libris.* o In *Editione Baſileenſi* ſic diſtinguitur, ἐπηρμένου, τοῖς δεσπόταις ἐπ. p Βουλαῖς *Busb.* q Ὀργῇ πεισθέντων *Vat.* & *Hen. à pr. m.* quod forſan rectius. r Ὅθεν δὴ τοῖς τε *Vat.* & *Hen.* quod ferri poteſt, ſi commate diſtinguatur poſt πεφυλαγμένου p. ſeq. v. 2. & ᾗ poſt βίλαμεν deleatur. Paulo aliter legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *Proinde quoniam corruptis legibus, & hominibus in afflictione conſtitutis, non parvum beatitudinis momentum mors illius hominis apportavit &c.* * *Sperans etiam ipſum, quo facilioremi potentiam adverſus cæteros adipiſceretur, exſtinguere*, vertit *Epiphan.* ac ſi plura verba in ſuo codice habuiſſet.

a Λόγῳ

quin funditus perierit, niſi mors illum celeriter occupaſſet. Volo itaque ſingula de illius interitu narrando percenſere, præſertim quod & multum fidei afferat Dei potentiæ, & ſolatii illis qui in adverſis ſunt, & admonitionis iis qui perpetuam fore felicitatem putant, non autem in calamitatem tandem deſinere, niſi illi comes adjungatur virtus.

Conſpirationes in Cajum factæ.

3. Tribus quidem viis ad necem ei machinandam itum eſt, idque trium virorum fortium ductu & auſpiciis. Æmilius Regulus, ex Corbuba Iberiæ oriundus, nonnullos ſecum conjunctos habebat, volens aut eorum opera aut ſua manu Cajum tollere. Altera conjuratorum cohors conflata erat, duce Caſſio Chærea *prætorianorum* tribuno. Annius etiam Minucianus non parvæ præerat manui contra tyrannidem paratæ. Cauſa autem illis erat odii, quo impulſi in Cajum conſpirarunt; Regulo quidem, quod ſuapte natura iracundus fuerit, oderitque omnia injuſte perpetrata. nam fortis erat & animoſus, ingenioque liberali, ita ut ſua conſilia non diſſimularet. ea itaque cum multis communicavit, tum amicis, tum aliis, qui ſibi viſi ſunt ad res agendas acres ſtrenuique. At Minucianus partim quidem Lepidum ulciſcendi deſiderio, quem illi amiciſſimum & civem cum primis egregium Cajus occiderat, præſertim vero de ſe metuens, quod moris eſſet Cajo ira in omnes ſimiliter ad mortem uſque debacchari, ad rem aggrediendam ſe accingebat. Chæreas autem, quod eum valde puderet conviciorum in ipſum tanquam mollem & effeminatum à Cajo jactorum, quodque alioqui periculum adiret ex ſua erga Cajum amicitia & obſervantia, necem ejus fore facinus homine ingenuo non indignum exiſtimabat. Illis autem viſum eſt conſilium de re exſequenda cum omnibus communicare, qui injurias ſpectarent, eaſque inter ſe invicem flagrantes effugere deſiderarent, Cajo ſublato. Fortaſſe quidem fore ut res ex ſententia ſuccedat, pulchrum vero, ſi ſucceſſerit, tot viros bonos *ſecum conſentientes* habere, qui pro ſalute urbis & imperii expetunt etiam cum vitæ diſcrimine ad rem aggredi. At Caſſium ſuper omnia *ad facinus* ſtimulabat tum melioris famæ cupiditas, tum quod illi in proclivi foret Cajum interficere, cum ei utpote tribuno *prætoriano* liberior ad ipſum pateret aditus.

Ab Æmilio Regulo.

A Caſſio Chærea.

Ab Annio Minuciano.

Ludis Circenſibus in populum ſævit Cajus.

4. Interea autem ludi agebantur Circenſes: cui ſpectaculo mirifice dediti ſunt Romani. Quin & magno ſtudio in Circum concurrunt; factoque ingenti agmine, moris eſt illis quicquid deſiderant ab imperatoribus flagitare. atque illi ejuſmodi petitionibus, quod eis contradicere haud æquum cenſeant, nunquam non concedunt. Tunc itaque ſumma contentione Cajo ſupplicabant, ut aliquid de tributis re-

μὴ ὄκ ἀπολωλέναι, μὴ παχείας αὐτῷ τελευτῆς ἐπιγενομένης. βύλομαι δὲ δι' ἀκριβείας τ πάντα περὶ αὐτῆς λόγον διελθεῖν, ἄλλως τε ἐπειδὴ ἡ πολλὴν ἔχει πίστιν ὑπὲρ τῆς θεοῦ τ δυνάμεως, ἡ ἐπιμηθίαν τοῖς ἐν τύχαις κειμένοις, ἡ σωφρονισμὸν τοῖς οἰομένοις ἀίδιον τ εὐτυχίαν, [a] ἀλλὰ μὴ δεῖ μίκιστον φέρειν κακὸν ἀρετῆς αὐτῇ μὴ παραγενομένης.

γ'. Οδοὺς μὲν πρεῖς ὁ θάνατος αὐτοῦ παρεσκευάζετο, καὶ τούτων ἑκάστης ἄνδρες ἀγαθοὶ τὴν ἡγεμονίαν εἶχον. Αἰμίλιός τε [b] Ρήγουλος, ὢν Κορδύβης τῆς ἐν Ἰβηρίᾳ γένος, συνεχέ τινας, ἢ δι' ἐκείνην ἢ δι' αὐτοῦ προθυμος ὢν ἄραντας Γάϊον. ἑτέρα δὲ αὐτοῖς συνεκροτεῖτο, ἧς Χαιρέας Κάσσιος χιλίαρχος ἡγεμὼν ἦν. Μινούκιανὸς δὲ Αννῖος οὐκ ὀλίγη μοίρᾳ τῶν ἐπὶ τὴν τυραννίδα παρεσκευασμένων ἦν. αἰτία δὲ αὐτοῖς τοῖς μίσους τὸ πρὸς Γάϊον συνελθεῖν, Ρηγούλῳ μὲν τὸ ὀργίλον καὶ μίσει χρώμενον πρὸς τὰ μετὰ ἀδικίας ἐξαγόμενα. καὶ γὰρ εἶχέ τι θυμοειδὲς ἐν τῇ ἀνδρείᾳ καὶ ἐλευθέριον, ὑφ' ᾧ μηδὲ [c] σκέλιν προσίεσθαι τῶν βουλευμάτων. πολλοῖς γοῦν ἀπεκαύσατο, καὶ φίλοις, καὶ ἄλλοις δοκοῦσιν αὐτῷ ἁρμοδίοις. [d] Μινουκιανὸν δὲ τά μὲν Λεπίδου τε ἐκδικία, φίλου γὰρ αὐτῷ τὰ μάλιστα ὄντος τοῦτον καὶ τῶν πολιτῶν σὺν ὀλίγοις ἀναιρεῖ Γάϊος, καὶ ἄλλως φοβηθέντα περὶ αὐτῷ ἀφ' ὧν πᾶσιν ὁμοίως ὁ Γάϊος ἐθύμου θάνατον ἀνακεκινῆσθαι ἐπαφιέναι τῷ ὀργῇ, ὅτι τῷ ἐγχείρησιν ἐλθεῖν. [e] Χαιρέαν δὲ αἰσχύνη φέρεσθαι οἰκείᾳ, τὰ εἰς τὴν ἀναδρείαν ὑπὸ τοῦ Γαΐου προφερόμενα, καὶ ἄλλως τὸ ἐφ' ἡμέρᾳ κινδυνεύειν φιλίᾳ καὶ θεραπείᾳ, τῷ Γαΐου τελευτῷ οὐκ ἀπολαβεῖν ἐπολαμβάνειν. ᾧ δὲ καὶ πᾶσι καινὴ προπέτειαν τὸ ὅτι τῷ πράγματι σκέψιν, τῷ τε ὕβρεσι θαμένοις, καὶ ὅπλοις αὐτῷ ἐπ' ἀλλήλοις ἁρμάζουσαν ἀφαφυγεῖν ἠρεμένοις ᾧ Γάϊον. ἴσως μὲν γὰρ ἂν κατορθῶσαι, κακὸν δὲ κατορθῶσι πλεῖστον ἀγαθῶν ἕξειν, ᾧ ὅτι σωτηρίᾳ τῆς τε πόλεως καὶ τῆς ἡγεμονίας πᾶσιν καὶ μετὰ ὀλέθρου ἄπεσθαι τὸ πράγματος. [f] ᾧδε πάντα δὲ Χαιρέαν ἐπείγεσθαι, ὀνόματός τε ὅπλοις μείζονος, καὶ ἄλλως ἐπὶ τοῦ ἀδέσποτον [g] προσίεσθαι τῷ Γαΐῳ ἀφ' τὸ χιλιαρχίαν ῥᾳστώνης αὐτῷ κτήσεσθαι ἐνομένης.

δ'. Ἐν τούτῳ δὲ ἐκποδεμίαν ἦσαν, καὶ συνωδίζεται γὰρ Ρωμαίοις ἥδε ἡ θηρεία δαπάνη. σπεύσασι δὲ προθύμως εἰς ᾧ ἱππόδρομον, καὶ ἐφ' οἷς χρήζουσι δίδοται τῶν αἰτησάντων κατὰ πλῆθος συνελθόντες. ᾧ δὲ, ἀναπλέκτους τὰς δήσεις κέλευσε, σὺν αἰσχύνῃ ἀχαριστοῦσιν. ἐκέλευσε δὲ καὶ ᾧ Γάϊον, [h] ἐκθύμως τῇ ἱκετείᾳ χρώμενοι, τῶν τελῶν ἐπανιέναι, καὶ

a Ἀλλὰ μὴ ἐπιφέρειν κακῶς *Vat.* & *Hen. à pr. m.* b Ita cum *Dione Alliſque.* Ῥοῦγλος aut Ῥίγλος in *Joſephi* libris. c Ita lego. σίγνον in *libris.* d Ita reſcripſi pro *Manuſcripto*, & φοβηθεὶς τὰ αὐτὸν. e Ita lego ex conjectura. antea erat, Χαιρέαν δὲ αἰσχύνη φέρεσθαι οἰκείᾳ τε ἐ. τ. ἀ. ὑ. τ. Γ. ἀποφερόμενα, καὶ ἄ. τὸ ἐφ' ἡμ. κ. φ. κ. θ. τ. Γ. τ. ὃ πανταλοῦ ἦρεν ὑπολαμβάνειν οἱ δὲ κ. π. κ. ἀποτιθῆναι [ἀποτιθῆναι *Busb.*] τῷ ὑ. τ. ἀ. τ. Γ. τὸν ὑ. θ. κ. ἐπ. ἀναμεῖναι ἐπ' ἀλλ. ἀπ δ. ἀ τ. Γάϊον. ἴσως μ. γ. κατορθῶσαι, κακὸν δὲ κατ. τ. ἀ. χεῖν ἐπὶ σ. τῆς τε π. καὶ θ ἡγεμονίας πᾶσιν, καὶ μ. ἀλ. ἄ. τ. πρ. in *Epiphanii* verſione, *Chæreas vero confuſionem ſuam & Caji opprobria non ferebat, quibus eum arguebat, quod quaſi nihil in ſe fortitudinis haberet, inſuper etiam periculum ſibi per ſingulos dies imminere cernebat. Mortem quoque Caji omnes honeſtum opus & liberum excipere reputabant: cæteri vero cupiebant ſuper hoc habere commune conſilium; videntes tantas injurias, & exemplum prævium dari principatum cupientibus. Omnes ergo, ut tantis cladibus liberarentur, deſiderabant adverſus Cajum aliquid geri: decere namque ad talia negotia bonos viros accedere, pro ſalute pietatis & imperii macula auferenda, etiam cum ſuo diſcrimine.* f Hic παρὰ inſertum dedi auctoritate *Cod. Hen.* & verſionis *Epiphanii.* g Προσίεσθαι *Vat.* & *Hen. à pr. m.* h Ἐκθύμως ἱκετείᾳ χρώμενοι *Busb.*

a Illa

καὶ [a] τῶν φόρων ἐπικουφίζειν τι τοῦ ἐπαχθοῦς. ὁ δὲ οὐκ ἠνείχετο, καὶ πλέον τι τῇ βαρᾷ χρωμένων, ἄλλους ἄλλῃ ἀφαπέμψαι, κελεύει τοὺς βοῶντας λαβεῖν τε, καὶ μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἀπελθεῖν τοῦ μεγάλου. καὶ ὁ μὲν ἐκέλευε ταῦτα, καὶ οἷς τοῦτο προσετέτακτο ἔπρασσον· πλεῖοί τε ἦσαν ἢ ὅτι τοιούτοις ἀποθνῄσκοντες. [b]καὶ ὁ δῆμος ἑώρα μὲν, ἠνείχετο δὲ τοῦ θορύβου τῆς βοῆς, ἐν ὀλίγῳ τοῦ ἔπεχε τῶν χρημάτων ὀφθαλμοῖς ἀρᾶσθαι ὅτι τοιούτοις παραιτήσεσι [c]θάνατον αὐτοῖς φέρουσαι. ταῦτα Χαιρέαν [d]σύνηγε μᾶλλον ἅπτεσθαί τε τῆς ἐπιβουλῆς, καὶ παύειν κατὰ τῶν ἀνθρώπων ἐξαγριαίνοντα τὸν Γάϊον. καὶ πολλάκις μὲν, καὶ πρὸ τοῦ τὰς ἐπάσεις ἐμέλησεν ἐπιχειρεῖν, οὐ μὴν ἐπείχετο λογισμῷ, τὸ μὲν κτείνειν οὐκέτι σφόδρα τοῦ κεκαιρικὸς, τὸ δὲ καιρὸν ἐπισκοπῶν, ὅπως μὴ εἰς κενὸν, ἀλλ' ἐπὶ καταφράξει τῇ βεβουλευμένῃ τοῖς χερσὶ χρῷτο.

ε'. Ἐστρατεύετο δὲ πολλῷ ἤδη χρόνῳ, οὐχ ἡδονῇ φέρων Γαΐου τὸν συναναστροφήν. ἐπεὶ δὲ αὐτὸν [e]ἐς τε Γαΐος [f]ἐπαραξόρθμους τούς τε φόρους, καὶ ἄλλα ὅσα καταβαλλόμενα εἰς τὸ Καίσαρος θησαυρὸν ἐφυστερήκει τοῖς καιροῖς, [g]ἀφ' οὗ καὶ ὁ [h]διπλασιάσας τὴν δύναμιν αὐτοῦ χρόνον ἔλεῖ πολεῖται τῇ [i]ἐπαράξει, πρόφῳ [k]ᾧ αὐτῷ χρώμενος μᾶλλον ἢ τῇ Γαΐου τροπάξει, ἀφ' οὗ τὸ φειδοῖ χρῆσθαι τοῖς τύχαις οἷόν τον λαμβάνειν τὸ [l]ἐπὸ τὴν [l]ἐπαραξιν, εἰς ὀργὴν παρεκαλεῖτο τὸν Γάϊον, μαλακίαν ὀνειδίζοντα αὐτῷ ἣν ὀλίγῃ συνάγειν τὰ χρήματα. καὶ δὴ τἄλλα [m]ὕβριζεν εἰς αὐτὸν, καὶ ὁπότε δ σημεῖον [n]παρεῖχεν αὐτῷ ὁ τῆς ἡμέρας καθηκόσης εἰς αὐτὸν, θηλέα τε ὀνόματα, καὶ ταῦτα αἰσχίστης ἀναπλέα. καὶ ταῦτα ἔπρασσεν αὐτὸς οὐκ [o]ἀπηλλαγμένος ἐν πᾶσι τελεταῖς μυστηρίων, ἃς αὐτὸς [p]συνίστα. πολλὰς δὲ ἐνδυόμενος γυναικείας καὶ πάνυ ὠφελήσας πλουσιμώδων ὀπτίνων, ἀλλά τε ὁπόσα ὀπτικαλυψάμενος θηλύτητα τ' ἄρσεν ἔμελλεν, αὐτὸς τῷ ὅτι τοιούτοις αἰσχύνην ἐτόλμα Χαιρέᾳ προσκαλεῖν. [q]Χαιρέας δὲ, καὶ ὁπότε μὴ [r]δαλαμβάνοι τὸ σημεῖον, ὀργῇ παρείχετο, μειζόνως δὲ ὁπότε [r]δαδιδοίη, γελώμενος ὑπὸ τ' [r]δαλαμβανόντων, ὅτι καὶ οἱ συγχιλίαρχοι, παιδιὰν ἐποιοῦντο αὐτόν. ὁπότε δὲ αὐτὸς μέλλοι τὸ σημεῖον παρ' αὐτοῦ δ Καίσαρος κομίζειν, προῄρητό τινα τῶν εἰωθότων φέρειν εἰς παιδιάν. διὰ ταῦτα δὲ αὐτῷ καὶ βαρὺς παρείχετο κοινωνὸς πρὸς [r]δαλαμβάνειν, ὡς οὐκ ἐπ' ἀλόγοις ὀργῇ χρώμενος. [q]καὶ ἦν γὰρ Πομπήδιος, συγκλητικὸς μὲν, τὰς

mitteret, & quod grave erat & oneroſam in vectigalibus levius faceret. Ille vero haud *æquo animo poſtulata* ferebat, tumque majori uterentur vociferatione, aliis *ſatellitum* alio miſſis clamatores comprehendi jubet, & abſque omni mora & cunctatione ad ſupplicium duci. Et ille quidem iſta imperabat, juſſa vero exſequebantur quibus id negotii datum erat; *plurimique hujuſmodi de cauſa interempti ſunt. Et iſta quidem populus videbat, atque ita tolerabat ut ſtatim à clamoribus ceſſarent, cum ſibi ante oculos verſaretur, ut morte multarentur, qui ejuſmodi pecuniæ exactionem à ſeſe deprecabantur. Hinc magis etiam Chæream incitabant ut ad inſidiandum Cajo aggrederetur, faciendumq; ut ab immani in homines ſævitia deſiſteret. Et ſæpe quidem cogitavit de ipſo etiam dum epulis accumberet adoriendo, quibuſdam tamen rationibus *ab ipſo incæpto* inhibebatur, non quod de illo occidendo quidquam dubitarit, verum ut occaſionem adeo commodam arriperet, ut non vano conatu ſed ad perficienda quæ decreverant *vi & manibus* uteretur.

Chæreæ mentis de cæde in Cajum incitatus.

5. Jam multum temporis in militia *prætoriana* exegerat, ægre ferens quod *tamdiu* cum Cajo verſaretur. Poſtquam autem eum vectigalibus exigendis præfeciſſet Cajus, aliiſque quæ tempori non ſoluta fiſco Cæſaris debebantur, in iſtis, quod & duplo majora facta eſſent, exigendis dum moratur, ſuæ magis naturæ *bonitatique* obſequens quam Caji mandatis, quodque afflictæ fortunæ poſtularent ut moderatio adhiberetur, vicem illorum, à quibus exigenda erant tributa, miſeratus, concivit in ſe iram Cæſaris, mollitiem ipſi exprobrantis quod tardiuſcule colligeret pecuniam. Contumelias igitur illi & alias ingerebat, & quoties ei daret teſſeram pro eo die quo ille munus obiret, femineum aliquod idque valde probroſum dabat vocabulum. Atque hæc faciebat, non alienus à probro in certis myſteriis celebrandis à ſe inſtitutis. nam cum veſtitum muliebrem ſibi *indoluiſſet* & cincinnos quoſdam capiti imponendos excogitaſſet, aliaque quæ vultum femineum ementirentur, ipſe non veritus eſt hujuſmodi probra Chæreæ objicere. At Chæreas, cum teſſeram quidem ab eo acciperet, ira commovebatur, magiſque adhuc cum eam *aliis* traderet, deriſui habitus ab iis qui eam accepturi erant; adeo ut cæteris tribunis ludibrium fieret. nam quoties illius eſſet teſſeram ab ipſo Cæſare afferre, prædicebant fore ut tale aliquod ludicrum, quale antea, afferret. Propterea quæ ei fiducia accreſcebat ſibi ſocios adſciſcendi, ut qui non temere ad iram fuerit concitatus. Atque in his erat Pompedius, vir ordinis Senatorii, omnibus

Tardius in tribunis colligendis.

Quam ob rem mollitiem ei exprobrat Cajus; & ſignum petenti Priapum aut Venerem dat.

Conjurationis ſocios ſibimet quærit Chærea.

[a] Illa τῶν φόρων non agnoſcunt *Vat. Bunb.* & *Hen. à pr. m.* quibus conſentit *Epiphanii* verſio. [b] καὶ ὁ δῆμος ἰδὼν ἠνείχετο, παυσάμενος τῆς βοῆς, τῷ ὑπὲρ τῶν χρημάτων ὀφθῆναι πάρ. *Bunb.* [c] Ita cum *Cod. Bunb.* εἰς θάνατον αὐτοῖς φέρουσαν in *Editis Aliiſque*, Forſan, εἰς θάνατον αὐτοὺς φέρουσαι. [d] Ἀνῆσαν *Bunb.* [e] ἐπεὶ δὲ αὐτὸν *Vat.* & *Hen. à pr. m.* ἐπεὶ δὲ *Bunb* ἐπειδὴ *Voſſ.* [f] Ἐπαραξόρθμους *Bunb.* ἐπαραξάμβρους *Vat.* & *Hen. à pr. m.* [g] Ita lego cum Cl. *Lowthio*, & mox ἀφ' οὗ δὲ τὸ φ. inſertis ἡ & δὲ quæ aberant *Editis* & *MSS.* [h] Ἐπιδιπλασιάσας *Bunb.* [i] Ita *Bunb.* ἐπαφῇ in *Cæteris.* [k] Τῷ αὐτῷ *Bunb.* & *Voſſ.* [l] Sic *Bunb.* & *Epiphan.* ὑπορίζῃ in *cæteris.* [m] Illud παρεῖχεν è *Cod. Bunb.* [n] *Scilicet*, αἰσχύνης. [o] Ita lego & diſtinguo cum *Epiphanio.* prius erat, συνίστατο, τελεταῖς ἐνδυόμενος &c. [p] Multum fatuo, Χαιρέας ἡ, & mox ὁρᾷ παρέσκευε. [q] Ἦν ἡ pro καὶ ἦν γὰρ habet *Bunb.* [r] Ita vel Παραμβάνοι ſcribendum eſſe monet *Voſſius* ad *Pancirolum*, l. 2. c. 15. * Plurimis itaque hanc cauſa morientibus, populus ſpectans clamare ceſſavit. Tunc omnibus ſuas facultates in contemptu ſuorum, videntibus aliis pro ſuis operibus ad mortem pervenire, *Epiphan.* † Aliiſque quæ Cæſaris erant inferenda theſauris, per illud omne tempus à rato negotio privabatur. in quo tamen majorem ſibi virtutem inſpiandi animi aggregabat, quod more ſuo magis rebus urebatur, quam Caji obediebat imperio: parcebat enim humilibus atque depreſſis. Unde ad iracundiam provoc. *Epiphan.*

Pompedius à Timidio accuſatur.

bus fere *reip.* honoribus perfunctus. Erat autem alias Epicureus, adeoque à negotiis abhorrens ac otii & quietis amans. Hunc accuſabat Timidius ejus inimicus, quod convicia in Cajum petulantius jactarit; & teſtem adhibebat Quintiliam, feminam ex iis quæ in ſcenam prodibant propter formæ venuſtatem quamplurimos amatores habentem, interq; eos Pompedium. Cum autem illa dedignaretur ſui amantem falſo, id quod erat, teſtimonio gravare in cauſa capitis, Timidius urgebat tormentis eam ſubjici. Tum Cajus, animo exaſperatus, Chæream jubet ſine mora & cunctatione torquere

Quintiliam torqueri jubet Cajus.

Quintiliam: ideo potiſſimum ei ſolitus cædes & quæſtiones injungere, quod putaret hæc exſecuturum inclementius, quo mollitiei notam effugeret. Quintilia porro, cum torquenda duceretur, conſciorum cujuſdam pedem inter eundum premebat, innuens ut fiduciam ſumeret, neve ad tormenta ipſius expaveſceret. ſe enim forti animo & invicto ea perlaturam. De illa quæſtionem habuit Chæreas acerrimam, non ſponte ſua ſed neceſſitate coactus: cumque illa ne tormentis quidem victa cederet, duxit eam in Caji conſpectum, ita corpore deformatam, ut nemo eam ſine doloris ſenſu aſpicere potuerit.

Cum nihil contra Pompedium fateretur, abſolvitur à Cajo una cum Pompedio.

Qua viſa, uti erat, cruciatuum acerbitate vexata, Cajus, animo nonnihil commotus, & ipſam & Pompedium crimine abſolvit: inſuper & Quintiliam pecunia donavit, *in læſi corporis ſolatium & *calamitatis levamen*, quod dolorem intolerabilem fortiter & animoſe pertuliſſet.

Chærea de Caji ſævitia queritur coram Clemente & Papinio.

6. Iſta Chæream vehementer angebant, ac ſi, quantum in ſe eſſet, cauſa malorum exſtitiſſet hominibus, quibus etiam conſolationem adhibere dignatus eſt Cajus: dicitq; Clementi & Papinio, quorum Papinius & ipſe tribunus erat, Clemens autem præfectus prætorio: "Nobis ve-
"ro, ô Clemens, ſtudium non defuit omnia agen-
"di quæ ad ſalutem imperatoris ſpectant. nam
"ex iis qui contra imperium ejus conjuraruntt,
"alii noſtra cura & opera necati ſunt, alii tor-
"mentis adeo vexati, ut ipſi *Cajo* viſi fuerint
"miſerabiles. †Annon interea mira cum virtute
"educimus exercitum? "Tacente Clemente, quantumque ipſum puderet eorum quæ imperata erant vultus rubore præ ſe ferente, inſaniam tamen imperatoris verbis increpare haud æquum eſſe cenſente, ſi ſuam ſalutem reſpiceret, Chærea jam ſumpta fiducia, ad ipſum liberius & audacius loquitur, urbis & imperii calamitates numerando percenſens; "quodque
"horum cauſa vulgi ſermonibus Cajus habere-
"tur, ſin vero in rei veritatem inquiratur, ego,

Conſilium ſuum iis aperit.

"mi Clemens, & iſte Papinius, & ante nos tu,
"Romanis & univerſo generi humano tor-
"menta admovimus, Caji mandata exſequen-
"do: noſtraque voluntate, cum penes nos fue-
"rit facere ut deſineret à tantis in cives & ſub-
"ditos injuriis, obſequium ei præſtamus pro

ἀρχὰς δὲ διελιλυθὼς ἡδονὴν ἀπάσας. [2] Ἐπιτήρει δὲ ἄλλως, καὶ δι' αὐτὸ ἀπεράγμονα ὀπτιπόλιτης βίου. τοῦτον ὑπεδείκνυσι Τιμίδιος ἐχθρὸς ὤν, ὡς λοιδορίᾳ χρησάμενον ἀφειδῶς κατὰ τοῦ Γαΐου, μάρτυρα παραλαμβάνων Κυϊντιλίαν, γυναῖκα τῶν ὀπὶ τῆς σκηνῆς ὀπιφανείας ἑᾳδίως ἐρασσύδαστον πολλοῖς τε ὄσαι, καὶ τῷ Πομπηδίῳ. καὶ τῆς ἀνθρώπου, ψεῦδος δὲ ἦν, δεινὸν ἡγουμένης μαρτυρίαν ὀπὶ θανάτῳ τοῦ ἐρασθῆναι, βασάνων ἔχρηζεν ὁ Τιμίδιος. καὶ Γάϊος παραξυμμέτρως κελεύει τὸν Χαιρέαν μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' εὐθέως βασανίζειν τὴν Κυϊντιλίαν, χράμενος τῷ Χαιρέᾳ πρός τε τὰ φοινικᾶ, καὶ ὁπόσα φρενλάσειεν ἄν τις, ἐπεὶ τῷ νομίζειν ὠμότερον ἀφιξικόμενον, τὴν λοιδορίαν φεύγοντα τὴν μαλακίαν. Κυϊντιλία δὲ, ὀπὶ τὴν βάσανον ἀγομένη, τῶν συνιστόρων τινὸς ὀπιβαίνει τοῦ ποδὸς, ὑποσημαίνουσα θαρσεῖν, καὶ μὴ τὰς βασάνους αὐτῆς δεδιέναι· [b] δι' οἴσειν γὰρ μετὰ ἀνδραγαθίας. βασανίζει οὖν τοιοῦτον ὡμῶς ὁ Χαιρέας, ἄκων μὲν, κατ' ἀνάγκας δὲ τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ· καὶ μηδὲν ὑπείξασαν ἦγεν εἰς τὴν ὄψιν [c] τοῦ Γαΐου, ἀφικεμένην οὐκ ἐπὶ [d] ἡδονῇ τοῖς θεαταῖς. καὶ ὁ Γάϊος, παθών τι πρὸς τὴν ὄψιν τῆς Κυϊντιλίας δεινῶς ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων ἀφικεμένης, ἐγκλήματος ἦρξεν καὶ αὐτοῦ καὶ ⟨Ⓢ⟩ Πομπηδίου· ἀπέδωκε δὲ καὶ χρημάτων δόσει τιμᾷ τοῦ σωματίου ἐσομένην λώβης, ἵνα ἐλελοίβητο εἰς τὴν εὐταραξίαν τοῦ ἀφορήτου τὸ ἀλγηδόνιον.

ϛ'. Ταῦτα δεινῶς ἤνιασε τὸν Χαιρέαν, ὡς αἴτιον ἀνθρώποις, ὑπὸ Γαΐου [a] παρηγορίας ἀξίοις, κακῶν, ὅσων ἐπ' αὐτοῖς γινόμενον· φησί τε πρὸς Κλήμεντά τε καὶ [f] Παπίνιον, ὧν Κλήμης μὲν ὀπὶ τὸ πραιτώριον, Παπίνιος δὲ καὶ οὗτος ἦν χιλιάρχων. "ἀλλ' ὀπὶ φυλακῇ γε, ὦ [g] Κλήμη, τοῦ "παντὸς εὐδοκιμοῦντος ἡμῖν πεφύκαμεν [h] ὑπ' ἐλλείποντες. "τὸ δὲ συναμοχόπονον αὐτοῦ καὶ τὸ ἡγεμονίας πρεπούσας καὶ πό-"νους τοὺς μὲν ἀπεκτείναμεν, τοὺς δὲ ἐπιβουλεύομεν ὀπὶ τε-"σοῦτον, ὡς ἐλεεινοὺς καὶκείνῳ γενέσθαι. μὴ πόσης τε ἀρετῆς "ἡμῖν ἐξάγει τὸ στρατιῶν;" σιγήσαντος δὲ τοῦ Κλήμεντος, καὶ ὃ μὲν ἀρχὴν φέρειν τὸ προσωπεῖον καὶ τῷ βλέμματι καὶ τῷ ἐνθυμήματι παρεσκάνθη, [i] λόγῳ δὲ αὖθις ἡ μανίαν τοῦ αὐθαιρέτορος προσκαλεῖν ἄδικον ἡγεμόνα προνοίᾳ τοῦ ἀσφαλοῦς, Χαιρέας δὲ ἤδη θάρσει χρώμενος ἐν λόγοις ἦν κινδύνων ἀνειμένοις πρὸς αὐτὸν, τὰ κατέχοντα δῆτα τὴν πόλιν καὶ τὴν ἀρχὴν ἐπεξιών· "καὶ ὅπερ λόγῳ μὲν εἶπε Γάϊος ὁ τοῦ ὀπὶ τοιούτοις αἰ-"τίαν προσιθέμενος, τοῖς δὲ τἀληθὲς ἐξετάζειν πφεμένοις, "ἐγώ τε, ὦ Κλήμη, καὶ οὗτοσὶ ὁ Παπίνιος, καὶ πρὸ ἡμοῦ σύ, "πάντας Ρωμαίοις τε καὶ ⟨Ⓢ⟩ παντὶ [k] ἀνθρωπίνῳ τοὺς πόνους "προσφερόμενοι, καὶ ὀπιτάγμασι τοῖς Γαΐου διακονούμενοι, "γνώμῃ τε τῇ αὐτῶν, παρὸν παύσαι τοσαύτῃ ἤδη χρώμε-"νον ὕβρει εἴς τε τοὺς πολίτας καὶ τοὺς ὑπηκόους, διακονούμεθα

δορυφόροι

a In libris ἐπιτάγμασι. *b* Οἴσειν *Busb.* *c* Τοῦ Γαΐου *Busb.* *d* Ἡδοναῖς *Busb.* *e* In *Editis*, παρηγορίας ἀξίοις οὐ αἰτίας κακῶν τὸ ὅσον ἐπ' αὐτοῖς γενόμενον. Fuit cum legerem οὐ αἰτίας. Sed, re melius propenſa, voces οὐ αἰτίας, quaſi interpretamentum vocabuli ἄδικον, in margine olim appoſitas, ejiciendas eſſe cenſui; & cum γενόμενον pro γενόμενος habeat *Cod. Busb.* (qui illa ἐπ' αὐτοῖς κακῶν ὅσον ἐπ' αὐτοῖς omittit) locum ita refinxi prout in textu repræſentatum dedi. *f* Ita pro Παπίνιον reſcripſi. Κασσίνιον *Busb* *g* Sic *Busb.* Κλήμης in *cæteris.* *h* Οὐκ ἐλλοιπότων *Busb.* & *Vat.* *i* Fortſan τὸ ἡ αὐτῷ. αὐτοῖς *Hen. Voſſ.* & *Vat.* *k* Ἀνθρωπίνῳ *Hen.* & *Vat.* * Unde illi ſolatium eſſet, propter quod graviter erat debilitata tormentis. nam non ſolum ſanitas ejus corporis ex ſuppliciis rupta erat, ſed etiam pulchritudo deformata, *Epiphan.* † Hæccine ſunt noſtræ militiæ munia, *Gelen.* Ita noſtram militiam cum nimia ſeveritate tractamus, *Epiphan.*

a Ita

"δορυφόροις καὶ δήμιοις καθεστηκότες αὐτὴ φρουρᾶς χάριν, καὶ
"τὰ ὅπλα ταύτῃ φέροντες οὐχ ὑπὲρ ἐλευθερίας, οὐδὲ
"ἀρχῆς τῆς Ῥωμαίων, ἀλλ' ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ δυναμένου
"τά τε σώματα αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα, μαστιζόμενοι
"τὸ καθ' ἡμέραν αἵματι σφαγῆς καὶ βασάνῳ τῆς ἐκεί-
"νων, μέχρι δή τις καὶ καθ' ἡμῶν ἀφορμὴν ληφθῇ τοιαύ-
"της Γαΐου. ὁ γὰρ εὐνοίᾳ τινὶ πολιτεύει πρὸς τοὺς
"ἡμᾶς, οὐ διὰ ὑποφίσεως δὲ μᾶλλον. καὶ ἄλλως τε πολλῶν
"τῶν ἀπολωλυμένων ἀπηδεδωκότος· ὁ γὰρ δὴ φόβος ποτὲ
"Γαΐῳ τοῦ τῆς ὀργῆς, ἀφ' οὗ μὴ δίκαιον, ἀλλ' ἡδονὴν
"πέρας αὐτῆς τυγχάνειν· σκόπει δὲ προσκεισόμεθα καὶ
"αὐτοί, δέον καὶ τοῖς πᾶσι τὸ ἀπροβούλευτόν τε καὶ ἐλεύ-
"θερον βεβαίῳ, καὶ ἡμῖν κινδύνων ἀπαλλαγὰς ψηφίσασθαι.

ζ. Κλήμης δὲ τῷ μὲν λόγῳ τοῦ Χαιρέου [b]φανερὸς ἦν ἐπαινῶν, σιγᾶν δὲ ἐκέλευε, "μὴ καὶ φοι-
"τῶντος [c]εἰς πλείονας ὁ λόγος, καὶ ἀφηχεσμένων ὁπό-
"σα κρύπτεσθαι καλῶς ἔχει, πρὶν τυχεῖν προφάσε-
"τος ἐκφύσαι τὸ ὑποβουλεύμενον γενομένης, κολα-
"σθείσης· [d]χρόνῳ δὲ τῷ αὐτῆς [e]καὶ τῇ ἀπ' αὐτῆς ἐλ-
"πίδι προσδιδόναι τὰ πάντα, ὡς προγενησομένης
"τινὸς αὐτοῖς ὑπηκοΐας τυχάμ. [f]αὐτὸν μὲν γὰρ ἤδη
"γήρως ἀφεῖσθαι τῷ ὅτι τοιοῖσδε τόλμαν. τῶν μέν-
"τοιγε ὑπὸ σοῦ, Χαιρέα, σιωπηθέντων καὶ ῥηθέντων,
"ἀσφαλέστερα ἂν ἴσως [g]ὑποθείμην, εὐπρεπέστερα δὲ
"πῶς ἄν τις καὶ δυνάμενος." καὶ Κλήμης μὲν ὡς αὐ-
τὸν ἀνελύετο, διὰ λογισμῶν τῶν τε ἀφεγμένων καὶ ὁπόσων
αὐτὸς εἰρήκει προφερόμενος. Χαιρέας δὲ λύσας ὡς Κορνή-
λιον Σαβῖνον ἤπείγετο, καὶ αὐτὸν μὲ χιλίαρχον ὄντα, ἀξιό-
λογον δὲ ἄλλως ἐπιστάμενος αὐτὸν, καὶ ἅτε ἐλευθέρᾳ ἐρασθέν,
[h]καὶ διὰ τοῦτο τῇ καταστάσει [i]τῶν πραγμάτων πολεμίως διακειμένου,
χρήσασθαι ἐκ τοῦ ὀξέως ἔχειν τὰ ἐγνωσμένων [k]ἐγχειρήσεως, ὑπ'
αὐτοῦ καλὸν νομίσας εἶναι) προσῆλθε, καὶ δεῖσθαι μὴ ὑπὸ Κλήμεν-
τος ἐκφοίτησις [l]γένοιτο αὐτοῦ, ἄλλως τε καὶ μελλήσεις καὶ τὰ
χρῶντα τὰς ἀναβολὰς [m]πρὸς τὰ ὑπερβαλλομένων πλήθους.

η. Ἐπεὶ δὲ ἀσμένως καὶ τῷ Σαβίνῳ τὰ πάντα ἦν,
ἄτε καὶ αὐτῷ γνώμης μὴ οὐχ ὑστερούσης ἴσως, [n]ἐποεῖτο δὲ τοὺς ὅτινα εἰκὸς ἀσφαλὲς εἶναι τοὺς
ἐκείνῳ στηρίξοντι προδιδόντι, ἐπεί τε ἀνδρὸς κυπτόρη-
τος, ὃ μόνον φέγειν ὧν πυθοῖτο προσθησομένου, ἀλλὰ
καὶ γνώμην φανερωσοντι τῷ αὐτῷ, πολλῷ μᾶλλον
ἤρτο, καὶ μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἐᾶσθαι δεῖν Χαιρέᾳ. πρέ-
ποντά τε ὡς Μινυκιανὸν, αὐτοῖς μὲν ὑπατικοῦ ἀρε-
τῆς καὶ τῷ ὁμοζήλῳ τοῦ μεγαλοφρονος συγγενῆ, [o]Γαΐῳ
δὲ ὑποπτον τῆς Λεπίδου πλουτῆς. πάνυ γὰρ δὴ φί-
λοι ἐγένοντο, Μινυκιανός τε καὶ Λέπιδος, καὶ δέει-
ματι κινδύνων τῶν [p]καθ' αὑτούς. πᾶσι γὰρ τοῖς ὀλί-
γοις φοβερὸς ἦν Γάϊος, ὡς ἐπ' αὐτοῖς ἔχοντι, καὶ τοῦς
ὅς τινας τῇ μανίᾳ χρῆσθαι [q]μὴ ἀφησόμενος· [r]φοβεροὶ

militibus satellites facti & carnifices, arma
hæc gestantes non pro libertate aut imperio
Romanorum, sed pro ejus incolumitate, qui
eorum tam animos quam corpora in servitu-
tem redigit, fœdati quotidie sanguine illo-
rum quos occidimus aut torquemus, donec
ipsius jussu ab aliis pari modo tractabimur.
Non enim propter ista, dum nobiscum ver-
satur, benevolentia nos prosequitur, sed po-
tius suspectos habet & invisos. *Præterea
cum multa facta fuerit cædes (non enim ab
ira conquiescet, ut qui irascitur non ut jus
& æquum tueatur, sed ut animo gratificetur
suo) & nos quoque illius sævitiæ obnoxii eri-
mus; cum oportuerit & omnibus securita-
tem & libertatem firmatum ire, & consti-
tuisse à nobismet pericula propulsare.

7. Et Clemens quidem Chereæ sententiam palam approbat laudatque, tacere autem jubebat, "ne sermo in plures dimanaret, & di-
"vulgatis quæ silentio premi oporteret, ante-
"quam res perficiatur prodito consilio & pa-
"tefactis insidiis, ipsi ad supplicium rapiantur:
"tempori autem procedenti & spei in poste-
"rum omnia permittenda, quasi auxilium eis
"ex inopinato suppeditatura esset fortuna. Sui
"quidem non esse ob ætatem ingravescentem
"tale aliquid audere. verum iis, quæ tu, Chæ-
"rea, machinatus es & dixisti, tutiora forsan
"possum suggerere, honestiora nemo quidem
"potest." Et Clemens quidem domum se re-
cepit, dum mente agitaret ea quæ audierat
queque ipse dixerat, in contrarias partes distra-
ctus. Chærea autem ea de re solicitus, ad
Cornelium Sabinum & ipsum tribunum pro-
perat, quem alioqui virum egregium esse no-
verat, & libertatis amantem, ideoque animo in-
censo & inimico præsenti rerum statui, quod
vellet è vestigio ad ea quæ decreverant exse-
quenda aggredi, opportunum esse ratus ipsi illa
proponere, metuens etiam ne per Clementem
prodereatur, † secumq; insuper reputans quan-
tum temporis cunctando perditurus esset.

8. Cum autem libenter Sabinus omnia ac-
ciperet, ut qui jam ante pari modo animatus,
ideo tantum hactenus siluerat, quod neminem
habuerit cum quo consilium tuto communica-
ret; cumque in hominem incidisset, qui non
modo reticere, quæ audiret, polliceretur, sed
& suam aperiret sententiam, multo magis ani-
mo confirmatus erat, & Chæream orabat &
obsecrabat, ne qua mora fieret. itaque ambo
ad Minucianum se conferunt, eodem ac illi
virtutis studio accensum, cognataque animi
magnitudine illis similem, Cajo vero suspectum
propter necem Lepidi. Magna etenim inter
Minucianum & Lepidum intercesserat amici-
tia, idque ex communi periculorum metu. Nam
omnibus aliquem dignitatis gradum adeptis
terribilis erat Cajus, ut qui in eorum singulos
alios que pro libitu sævire non desineret; sibi-
que

Quomodo Chæreæ consilium approbat Clemens.

Corn. Sabinum adit Chærea.

Ambo ad Minucianum se conferunt.

a Ita distinxi. antea erat, δ' ὑφορίσεως δὲ μᾶλλον, καὶ ἄλλως τε. π. τ. δ. κατεδεήσατο. ὁ γὰρ δὴ φόβος π. Γ. τ. τ. ὀ. δ. τ. μ. θιάδη, ἀ. ὁ. π. ἀ. τυγχάνειν, σκόπει ἢ π. κ. αὐτοί, δέον &c. b Φανερὸς Bunb. c Εἰς πλείονας Bunb. d Χρόνῳ ἢ τῇ αὐδῆς Bunb. e Ita Vat. & Voss. f τῇ ἐπ' αὐτῇ in Edit. Aldinis. Legi potest, ἐπ τῇ ἐπ' αὐτῇ ἐλπίδι. f Αὐτὸς Bunb. & mox malim, ἤδη γὰρ ὄντα τέλματι. g Ὑποθείμην Bunb. h Ita Voss. καὶ τῇ Bunb. in Edit. ἐ Δῆς τὸ τῇ κ. & mox Δεσποτείας. i Τῶν ἐγχειρήσεων Vat. & Bunb. k Γένοιτο Bunb. l Κατὰ τὸν ὑπ. Bunb. ὡς deest Voss. m Sc. δι' ὀκνείας. n Ita Bunb. Γαΐῳ in cæteris. o Sic Bunb. καθ' αὑτὸν in reliquis. p Perperam μὴ ἀφησόμενον in libris. q Ita Vossius, Bunb. & Epiphanius. Φοβεροὶ in cæteris. r Ad hæc enim cum perennium multam stragem fecerit, Epiphan. † Super hæc etiam dilationes temporum aliquid contractum reputabat affectus, Epiphan. Et omnem moram periculosam existimabat in tanto negotio, Guim.

que invicem formidini erant quod ægre & iniquo animo res ferrent, quippe qui aperte quæ ſentirent inter ſe loqui, odiumque, quo Cajum proſequebantur, indicare non ſuſtinerent timore periculorum, cum & aliàs ſuum in Cajum odium mutuo intelligerent, atque adeo benevolentiam erga ſe invicem habere non recuſarent.

Sermones de Cajo tollendo ſerunt Minucianus & Chæreas.

9. Poſtquam autem conveniſſent & ſe mutuo ſalutaſſent (antea enim illis moris erat in congreſſibus primas deferre Minuciano, & ob dignitatis eminentiam, utpote civium nobiliſſimo, & quod omni laude cumulatus eſſet, præcipue vero cum ſermones ſererent) ille dicere orſus Chæream rogabat, quodnam ſignum ea die *ab imperatore* accepiſſet. Vulgatum enim erat per totam urbem quomodo Chæreæ ſoleret teſſeris dandis illudere. Ille vero, verborum ridiculum nihil moratus, gratias agebat Minuciano, quod tantum ei in hiſce fidei habuerit ut cum eo colloqui vellet: "& tu "mihi, inquit, libertatis ſignum da, gratiæque "tibi referantur, quod me magis, quam mea "fert natura, excitaſti, neque mihi pluribus "opus eſt verbis ad animum erigendum fir"mandumque, ſi tibi eadem, quæ mihi, pla"ceant, & ejuſdem etiam antequam conveni"remus ſententiæ fuerimus. Uno quidem gla"dio accingor, ambobus vero ſufficiet. Age "itaque & ad opus aggrediamur: tuum du"ctum, ſi ita viſum fuerit, & imperium ſe"quar; aut ipſe præibo tuo fretus auxilio, ti"bique adjutori fidens. Ferro non egent, qui "rebus agendis fortem animum adhibent, à "quo etiam ferrum ſolet exacui. ipſe certe "totus feror in hoc negotium, nullo malorum "quæ poſſunt accidere metu ſolicitus. non "enim mihi vacat mei periculi rationem ha"bere, dum patriæ vicem doleo, è ſumma li"bertate in ſervitutem datæ, legum vi & au"ctoritate ſublata, & omnibus imminente à "Cajo pernicie. Utinam autem dignus ſim, "qui apud te judicem tuam in iſtis merear fi"dem, quandoquidem aliter ac ipſe de illis "ſentire tibi non integrum ſit.

Chæreæ animos facit Minucianus.

10. Minucianus autem, cum obſervaſſet quò ferebant verba, libenti animo eum amplectebatur, & laudando ipſum amplexandoque audaciæ ejus ſtimulos addebat, atque ita cum votis eum precibuſque dimittebat. Affirmant etiam nonnulli eum hoc modo in iis quæ dixerat confirmaſſe *Minucianum*. Cum enim in curiam ingrederetur Chærea, vox cujuſdam è turba ad eum impellendum fertur emiſſa, jubens perficere quod agendum erat, juvante Deo: & primum quidem Chereæ obortam eſſe ſuſpicionem, ne ab aliquo conjuratorum proditus caperetur; tandem vero intellexiſſe adhortantis eſſe *verba*, ſive certo quodam,

τι ἀλλήλοις ἦσαν τῆς ὀπὶ τοῖς πράγμασιν ἀχθηδόνος, ἀφασαφῶν μὲν ἀλλήλοις ἄντικρυς τὸν ἀφίνοιαν καὶ μῖσος τὸ πρὸς Γάϊον φόβῳ τε κινδύνων ἀφίεσθαι, [a]ἄλλως δὲ αἰσθανόμενοι ἅ ἀλλήλων μίσους πρὸς Γάϊον, καὶ [b]δι' αὐτὸ εὐνοίας χρῆσθαι τὰ πρὸς ἀλλήλους μὴ ἀπιλλαγμένα.

θ'. [c]Γενομένης δὲ αὐτοῖς ἀξιώσεως ἑκατέρῳ συνέβαλλον, εἰωθότες καὶ πρότερον ὁπότε συνέλθοιεν τιμᾶν ἡγεῖσθαι Μινυκιανὸν, ὑπεροχῇ τε ἀξιώματος, γενναιότατον γὰρ ὢν τῶν πολιτῶν, καὶ πρὸ ὀλίγου πᾶσιν ἐπαινούμενον, μᾶλλον ὡς ἄπιστόν τινα [d]λόγον, φάσας χαίρειν ἤρετο Χαιρέαν, ὅ,τι καὶ σύσσημόν σοι τῆς ἡμέρας ἐκείνης. ἀοίδιμον γὰρ διὰ τῆς πόλεως ὢν ἡ εἰς Χαιρέαν διὰ τῶν σημείων τῆς δόσεως πρόφασις ἦν. ὁ δὲ, χάρματι τῷ λόγῳ μηδὲν μελλήσας, ἠμείβετο τῷ Μινυκιανῷ τὸ ὀπὶ τοιοῦσδε [e]πιστεῦσαι ὁμιλίᾳ χρήσασθαι πρὸς αὐτόν. "καὶ "σὺ μοὶ δώσεις, εἶπε, σημεῖον ἐλευθερίας, χάρις δὲ σοὶ "[f]τῷ ἀναγείρειν με μείζονος ἢ ὥρᾳ εἰωθὰ ἐμαυτὸν ὁρ"μᾶν, [g]σόδε μοι χρεία πλείονων ὀξὺ λόγων οἵ με θαρ"σοῦν, εἰ δὲ καὶ σοὶ ταῦτα δοκεῖ, [h]γνώμης γε τῆς "αὐτῆς κοινοὶ καὶ πρότερον ἢ συνελθεῖν γεγόναμεν. "[i]καὶ εἰ μέν ὑπέζωσμαι ξίφος, [k]ἀμφοῖν δ' ἂν ἀρ"κέσαι. ὥστε ἴθι ᾗ ἔρχει ἐγώμεθα, ἡγεμών τ' ἴσθι, εἰ βού"λοιο αὐτὸς, κελεύων με χωρεῖν, [l]ἢ καὶ προεισομαι "ὀπαδεία τῇ σῇ, [m]συμπαίσαντός τε πίστιν. ὑ"πὲρ δὲ ἀσπιδία σιδήρου τοῖς τὸν ψυχὸν εἰς τὰ ἔργα "προσφερομένοις, δι' ὃν καὶ ὁ σίδηρος ἀκονᾶται "εἰώθει ἔχειν. ὡρμηκά τε εἰς τὸν πρόξιν, ὑφ' ὧν ἂν ἀν "αὐτὸς πάθοιμι ἐλπίδι προφερόμενος. ὑ γὰρ σχολὴ "κινδύνου μοι κατανοεῖν τὰς ἐμαυτοῦ, δουλώσει τε πα"τρίδος ἐλευθεροτάτης ἐπαλγῶν, καὶ τὸ νόμων τῶν "ἀρετῆς ἀφῃρημένης, τούς τε πάντας ἀνθρώπους ὀλέθρῳ "διὰ Γάϊον κατειληφότ. ἄξιος δ' ἂν εἴην καὶ "σοὶ δίκης πίστεως ὅτι τοιούτοις τυγχάνει, ὅτι τοῦ "ὄντος φρονεῖν αὐτοῖς καὶ σὲ μὴ ἀπολλάχθαι.

ι'. Μινυκιανὸς δὲ, τῷ ὁρμῇ τῶν λόγων θαρσάμενος, ἠσπάζετό τε ἀσμένως, καὶ [n]παρεκελεύετο τὸ τόλμαν αὖθις, ἐπαινέσας τε καὶ ἀσπασάμενος, μετ' εὐχῶν [o]δὲ καὶ ἱκετείας [p]ἀπελύετο. [q]καὶ ἰσχυρίζοντό τινες [r]ὕστερον βεβαιώσασθαι τὰ εἰρημένα. εἰσιόντι γὰρ εἰς τὸ βουλευτήριον Χαιρέᾳ, φασὶν [s]λέγεται σὺκ ἔξ πολλῆς γενέσθαί τινα ἐπ' ἐξορμήσει, κελεύοντα πειράσειν μὲν δὴ τὸ παρὸν, καὶ παραλαμβάνειν τὸ δαιμόνιον· καὶ Χαιρέαν τὸ μὲν πρῶτον ὑπειδέσθαι, μὴ καί τινος τῶν συνωμοτῶν προδότης γενόμενος ἁλίσκοιτο, ἔπειτα ὅτι προτροπὴν φέρει, εἴ τε παραινέσῃ

a Abſunt in *Hen. Bunb. & Vat.* b Ita cum *Cod. Bunb.* δ' αὐτῶ in *cæteris.* c Γινομένης ἧ αὐτοῖς ἀξιώσεως *Bunb.* d Ita lego & diſtinguo cum *Cod. Bunb.* antea erat, λόγῳ φήσας, χαίρειν &c. e Suſtuli comma poſt πιστεῦσαι, auctoritate *Cod. Bunb.* f Iterum ex *Cod. Bunb.* τῷ ἀναγείρειν με μείζονος ὥρας in *Editis Aliiſque.* τῷ ἀναγείρειν με μείζονος ὥρας legendum eſſe conjecerat Cl. *Lowthius.* g Οὐδὲν μοι *Bunb. & Hen. à pr. m.* h Γνώμης γε *Bunb.* i Illud καὶ non agnoſcit *Bunb.* & commode abeſſe poteſt. k Ἀμφοῖν δ' ἂς ἀρκέσει *Bunb.* l Ita lego. ἢ in *Ed. Baſ. Aliiſque.* m Eſt qui malit συμπαίσαντος. n Προτρεπόμενος *Bunb.* o Illud δὲ abeſt *Bunb. & Hen. à pr. m.* p Ita cum *Hen. à pr. m. Vat. & Epiphanio.* ἀπελύοντο in *Editis Aliiſque.* q Καὶ ſalvo ſenſu abeſſe poteſt, nec (niſi *à ſecunda manu*) habet *Hen.* r Ita lego ex conjectura. ὡς βεβαιῶν τὰ εἰρ. *Voſſ.* ὡς βεβαίως πιστῶν εἰρημένα in *cæteris.* s Vocem λέγεται adjeci è *Cod. Bunb.* qui mox legit, χαίρειν ἐπ' ἐξορμήσει, κελεύοντα πειράσειν μ. δ. τ. παρ. π. παραλαμβάνειν τὸ δ. *Epiphanius* vertit, *vox cujuſdam de populo ferunt emiſſa, quæ quaſi admoneret, dicens, perfice quod agendum eſt opitulante divinitate.*

a Ita

νέσῃ τ̃ συνεγνωκότων ἀντισημαίνοντός τινος, εἴτε δὴ καὶ θ̃ Θεοῦ, ὃς ἐφορᾷ τὰ ἀνθρώπινα, ἀγαθοῦντος αὐτὸν [a]θαρρῆσαι. διεληλύθει δὲ ἤδη πολλῶν τὸ ἐπιβούλευμα, καὶ πάντες ἐν ὅπλοις παρῆσαν· οἱ μὲν [b]τ̃ βουλευτικῶν ὄντες, οἱ δὲ ἱππεῖς, καὶ ὁπόσοι θ̃ στρατιωτικῶν συνῄδεσαν. ὑπὸ δὲ τῶν ἁπάντων τοῦτο μὲν [c]ὃς μὴ ἐν εὐδαιμονίᾳ ἀνηλίθιον τὸν Γάϊον μεταίσασιν, καὶ [d]δι' αὐτὸ πάντες ἠπείγοντο, ὁποίῳ δύναιτό τις τρόπῳ, [e]μηδὲ ἑκὼν εἶ) τῆς ἐπὶ τοιούτοις ὑστερεῖν ἀρετῆς, ἀλλ' ὡς ἕκαστος θυμοῦ ἢ δυνάμεως, καὶ λόγοις καὶ δι' ἔργων, ἦρξο ἐπὶ τυραννοκτονίᾳ. [ee]ἔτι δὲ ὁ Κάλλιστος ἀπελεύθερος δὲ τοῦ Γαΐου, πλεῖστά τε ἀνὴρ ἐν τοῖς θ̃ ἐπὶ μέγιστον δυνάμεως ἀφίκετο, καὶ θ̃δὲν ἄλλο ἢ ἰσοτύραννον εἶχε τοῦ δυνάμει, φόβῳ τε τ̃ πάντων καὶ μεγέθει χρημάτων, ἅπερ ἐγένετο αὐτῷ. διαβολικώτατος γὰρ ἦν καὶ ὑβριστικώτατος, παρ' ὅντινα οὖν ἐξουσίᾳ χρησάμενος θ̃ καὶ τὸ εἰκός· καὶ ἄλλως τε τ̃ Γαΐου τοῦ φύσιν ἐξεπισάμενος ἀνήκεστον ὄντα, καὶ ἐφ' οἷς τινι κείνειν ὑδαμῶς ἀνταπάσματι χρησόμενον, αὐτῷ τε πολλὰς μὲν καὶ ἄλλας τ̃ κινδυνώδεις αἰτίας, ἐχ ἥκιστα δὲ τὸ μέγεθ̃ τῶν χρημάτων. ὥστε δὴ καὶ Κλαύδιον ἐθεράπευε κρυπτῶς μεταχαρίζων θεὸς αὐτόν, ἐλπίδι τ̃ κατ' εἰς οἰκεῖον ἥξειν τοῦ ἡγεμονίαν Γαΐου μεταξάντος, αὐτῷ τοῦτο τοῦτο τῆς τιμῆς τοῦ ἐφ' ὁμοίοις ἰσχυῶ, θεοκαταθύμιος χάριν καὶ φιλανθρωπίας λόγον. ἐτόλμησε γοῦν εἰπεῖν οἷς κεκόμψευται χρήσασθαι φαρμάκῳ τ̃ Κλαύδιον, μυείας εὔσχιτο θ̃ χρήματος τοῖς ὑπερβολαῖς. [b]δοκῶ δέ μοι θεμιτεῖα θ̃ Κάλλιστος ὅτι ἦρα τ̃ Κλαυδίᾳ τὸν λόγον τοῦτον. ἐπεὶ ὅτι Γαΐος ἀφιμένως μεταχειρίσασθαι Κλαύδιον ἠνέσχετο τ̃ Καλλίστου θεραφάσιον, ὅτε Κάλλιστος, κεκομψευμένος πως τοῦ θεᾶξαι αὐτόν [i]ὑφέβαλεν, [k]ἢ κακυργῶν εἰς τ̃ διαστολὰς ὑπεκόλαις, οὐκ ἂν ἐκ θ̃ θεοχρῆμα τ̃ μισθὸν ἀφαιρεῖτο. ἀλλὰ δὴ [l]Κλαυδίῳ μέν πῃ θεᾷ δυνάμει σώσασθαι ἐκ μανιῶν τ̃ Γαΐου, Κάλλιστον δὲ θεραπαίσασθαι χάριτος κατάξιον μηδαμῶς ὑπ' αὐτῷ γενομένῳ.

ια'. Τοῖς δ' ἀμφὶ τ̃ Χαιρέαν ὑποβολαὶ τὸ καθ' ἡμέραν ἦσαν [m]ὀκνῷ τ̃ πολλῶν. ὁ γὰρ Χαιρέας [n]ἑκὼν θ̃ θεάσασθαι ἀναβολιὸ ἐποιεῖτο, πάντα καιρὸν ὀκνηρὸν τῇ θεᾶξαι νομίζων. καὶ γὰρ εἰς τὸ Καπετώλιον ἀνιόντα, [o]κατὰ θυσίαν ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς ὀπτηλυμένας ὑπὸ θ̃ Γαΐου, παρῆν πολλάκις καιρὸς, καὶ ὑπὲρ τῆς βασιλικῆς ἱσταμένου καὶ δήμῳ χρυσίου καὶ ἀργυρίου χρήματα διαῤῥιπτοῦντα ὅσα κατὰ κεφαλῆς, ὑφηλὸν δὲ ὄντι ὁ πέπλος εἰς τ̃ ἀγορὰν φέρει, ὅτε τε τ̃ μυστηρίων τοῖς ποιήσουσι ἃ συνίσασι τότε. πάντων γὰρ αὐτὸν ἀπειροπόλων [p]εἰ) περιόντα τ̃ οἰ αὐτοῖς εὐπρεπῶς [p]ἀναστρεφομένου, καὶ

suadentibus id conſciis, ſignum ex adverſo dante, ſive Deo, qui res mortalium intuetur, bono animo eſſe jubente. Multi autem jam participes facti erant inſidiarum, omneſque armati aderant, & ſenatores & equites, ſimulque militum quotquot erant conſcii. nemo enim erat qui non pro *magna* felicitate haberet Caji necem, atque adeo omnes, quocunque modo poſſent, ſtudioſe id agebant, ne quis in hoc facinore cæteris virtute cederet, ſed ſumma alacritate & pro ſua quiſq; virili ad tyrannicidium verbis factiſq; parati erant. Quin & Calliſtus *ſe eis adjunxit*: Caji enim libertus erat, vir unus qui, maxime omnium ad ſummam poteſtatem evectus, æquum fere cum tyranno habebat imperium, ex timore quem omnibus incuſſerat, & opum magnitudine quas ſibi comparaverat. nam munera quocunque modo acceperat, nec ullis abſtinuerat injuriis, præter fas & æquum omnes ſua poteſtate premens; ac præterea noverat Caji ingenium implacabile eſſe, adeoq; pertinax ut nunquam ab eo quod ſemel ſtatuerat in diverſum abiret, & ſe ob alia etiam multa in periculo eſſe *ſentiret*, non minime vero ob ingentem pecuniæ vim. Quo factum ut Claudium coleret, & clam ad eum tranſiret, ſperans, ſi ei cederet principatus, Cajo ſublato ſuam in iiſdem potentiam fore cauſam cur apud eum etiam in honore eſſet, ut qui jam ante eum demeruerit benevoli humanique animi officiis. nam jactare auſus eſt, quod juſſus à Cajo Claudium veneno tollere, id ipſum variis modis diſtulerit. Videtur autem mihi, Calliſtus de induſtria iſta finxiſſe, ut à Claudio gratiam iniret. quandoquidem nec Cajus, ſi Claudium perimere voluiſſet, Calliſti excuſationes *æquo animo* tuliſſet: nec Calliſtus juſſus *à Cajo* in re factu expetenda tergiverſatus fuiſſet; neque male agens, ac præter ea quæ dominus imperaverat, ſtatim meritas pœnas non ſuſtinuiſſet. Atque adeo Claudium quidem divinitus Caji furorem & inſaniam effugiſſe; Calliſtum vero finxiſſe beneficium à ſe collatum, ad quod ne minimum quidem contulit.

Conjuratorum numerus augetur.

Calliſtus ſemet illis adjungit.

Simulat ſe à Cajo juſſum veneno Claudium tollere.

11. Cæterum Chæreæ conatus indies differebantur *conſciorum* plerorumque ſegnicie. Nam ipſe invitus moram in re agenda ferebat, ut qui omne tempus facinori patrando opportunum eſſe duceret. *Etenim aggrediendi aſcendentem in Capitolium, ad mactandas pro ſalute filiæ victimas, ſæpe tempus oblatum erat, vel eum præcipitandi dum ſtaret in faſtigio baſilicæ (tectum autem ſublime eſt foro imminens) & nummos inde aureos & argenteos ſpargeret populo; vel opprimendi celebrantem arcana ſacra ab ipſo inſtituta. ipſum enim à nemine ſibi cavere, dum ſolicitus eſſet ut omnia in iis rite ſervatoque decoro fierent, minimeque

Chæreæ mora impatiens.

a Ita *Bunb.* θαρσῆσαι abeſt *cæteris.* b Articulum etiam τ̃ addidi è *Cod. Bunb.* c Ὃς οὐκ ἐνδύμιον *Bunb.* d Ita *Bunb.* δι' αὐτῶ in *cæteris.* e Ὡς μὴ ἐκὼν *Bunb.* ee Ita diſtinguo & lego, ſola conjectura fretus; cum antea eſſet, ἐπεὶ ὁ Κάλλιστος, ἀπελεύθερος δὲ τοῦ Γαΐου, ὃς πλ. *f* Ὑποκείμενον πως ἐν γένεσι *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* g Ἀναβολὰς *Bunb.* h Ita cum *Cod. Bunb.* quo fere modo legendum eſſe conjecerat Cl. *Lowthius.* δοκῶ δὲ μοι θεμιτεῖα in *Editis Aliiſque.* i Sic lego. ὑπελάμβανον in *Joſephi* libris tam *Editis* quam *MSS.* k Ita *Hen. 2 pr. m.* & *ab altera manu.* quo modo, in *Editis* & *MSS.* niſi quod ἢ pro ἃ habeat *Bunb.* omiſſis ἐκὼν τὸ ὑπελάμβανον. l Ut aliquem ex loco, quem corruptum eſſe ſuſpicor, ſenſum elicerem, ita reſcripſi, cum antea eſſet, Κλαυδίῳ, μὲν ἐκ τοῦ θεᾶς δυνάμεως χρῆσθαι μανιῶν τ̃ Γαΐου, Κάλλιστος θεραπαίσασθαι &c. *Epiphanius* vertit, *ſed Claudium quidem divinitus à Caji inſania liberavit, Calliſtus autem pro commendatione finxit hanc gratiam, quæ ei nequaquam probabatur injuncta.* m Ita *Bunb.* ἐκὼν τοῦτο τῶν perperam in *Editis Aliiſque.* ἐκὼν τοῦτο τῶν *Gall.* n Ἐκὼν εἶναι *Bunb.* ἴσως ἐκὼν εἶναι *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* o Ita *Bunb.* Θυσίαν in *cæteris.* ὑπὲρ τῆς θυσίας legendum eſſe conjiciebat Cl. *Lowthius.* p Ita lego, potius quam ἀναστρεφομένου, quod tamen in *libris* exſtat. * *Epiphanius* vertit, *nam dum Cejus in Capitolium aſcendiſſet, ut pro filia ſacrificaret, venit frequenter ad eum, & in imperialis loci culmine ſtantem, ac populo auri & argenti pecuniæ diſpergentem: dum hæc miniſteria gerentur, præcipitem ex eminenti loco cogitavit impellere, cum ſe à nullo videri putaret, nec inſidias feciſſe crederetur. Et ſicet non optata mors evenifſet, ipſi tamen acceſſiſſet audacia, ut præter ferrum perimeret.*

nimeque crederet quenquam contra ſe quidquam moliri. Sed ſi nihil indicio ſit, ſibi, quaſi à Diis, datam eſſe necis poteſtatem, ipſum tamen ita viribus valere ut vel abſque ferro Cajum conficeret. Adeo Chærea infenſus erat conjuratis, veritus ne tempus opportunum amitterent. Atque illi quidem ſentiebant eum juſtis de cauſis iraſci, atque è re ſua eſſe quod ille adeo feſtinaret. Veruntamen poſtulabant pauliſper deferri negotium, ne, ſi quid male ſuccederet, tota civitas turbaretur conſcios facinori perquirendo, ipſiſque Cajum aggreſſuris nihil proficeret fortitudo, omnibus ad illum aditibus majori cura præcluſis. Satius igitur eſſe, cum ſpectacula in palatio ederentur, ſeſe ad rem admovere: (celebrantur autem in honorem Cæſaris, qui primus poteſtatem populi in ſe tranſtulit; fixiſque prope regiam tuguriis eò ſpectatum veniunt patricii Romani cum liberis & uxoribus, necnon & ipſe Cæſar) facileque illis fore, tot hominum millibus in locum anguſtum concluſis, ipſum dum ingrederetur adortum ire, cum ne ſatellites quidem, ſi id magnopere vellent, ei auxilio eſſe poſſent.

Tandem decretum, dum ludi Palatini aguntur, Cajum tollere.

12. Chærea ergo *diem ex die* exſpectabat, cumque adeſſent ſpectacula, primo die ad rem aggredi conſtitutum erat. ſed fortuna, quæ moras interpoſuit, plus poterat quam conſilium, quod contra ipſum ceperant: cumque tres dies ſtati & ſolennes nihil agendo tererentur, vix die noviſſimo obtinuerunt ut res conficeretur. Itaque Chærea, convocatis qui conjuraverant, dicebat, "multum quidem elapſum eſt tempo-"ris, quod nobis ſegniciem exprobrat in hone-"ſtis conſiliis exſequendis: grave autem erit, "ſi ex alicujus indicio in nihilum recidat quod "ſuſcepimus, & Cajus inde exacerbatus magis "etiam ſævlet *in univerſos*. An non videmus, "quod nobis noſtriſque omnibus libertatem "auferimus, & Cajī tyrannidem in majus au-"gemus; cum debeamus in poſterum nobiſ-"met ſecuritatem parare, aliiſque felicitatem "largiendo ad ſecula omnia ventura in admi-"ratione eſſe & honore?" Cum autem illi contra iſta honeſte quidquam dicere non poſſent, neque *tamen* facinus palam approbarent, ſed quaſi obſtupefacti conticeſcerent, tum ille, "Quid, inquit, ὦ viri fortes, cunctamur & ter-"giverſamur? Nonne videtis hunc eſſe ſpe-"ctaculorum diem ultimum, & Cajum *ſtatim* "*ab eo* navigaturum eſſe? comparavit enim "ſe, ut navibus Alexandriam proficiſcatur, Æ-"gypti viſendæ gratia. Pulchrum autem no-"bis erit è manibus dimittere hominem pro-"pudioſum, cum magnifica Romanorum oſten-"tatione terra marique inceſſurum? Quomo-"do vero non jure accuſemur, ut quos pudeat "eorum quæ fient, ſi quis ipſum Ægyptius for-

ὑπογώσει δ' οὐ θαρρήσει τινὰ γενέσθαι πιστεύειν. εἰ δὲ [b] μηδὲν σημεῖον, ὡς ἀπὸ τῶν θεῶν, αὐτῷ δύναμιν δοθῆναι θανατοῦν λάβοιεν, αὐτὸς δ' ἂν ἰσχυρὸς ἐγένετο, τοῦ μὴ σιδηροφορουμένου διαχρήσασθαι τὸν Γάϊον. ὅτας δ' ὀργῆς εἶχε τοὺς συνωμότας ὁ Χαιρέας, δεδιὼς τὰς χεῖρας μὴ διαῤῥύωσι. οἱ δ' ἐώρων μὲ νομίμων τε χρήζοντα καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς τοῖς αὐτῶν [c] ἐπιφερόμενον. ὁ μὲν δὴ ἐξίστο εἰς ὀλίγον χῶρον ὑπερβολῇ χρήσασθαι, μὴ καὶ ὀπισθάλμαζος τῇ ὁρμῇ συνελθόντος ταράξειε τὴν πόλιν, ζητήσεων τε συνεγειρούσων τὴν πρᾶξιν γιγνομένων, καὶ τοῖς αὐτοῖς μελλήσουσιν ὁπλίζεσθαι ἄπορον καὶ ἀνδραγαθίαν [d] ποιήσασθαι, φράξαντες Γαΐῳ τοὺς αὐτοὺς μείζονας. καλῶς οὖν ἔχειν θεωρεῖν τὸ ἐν Παλατίῳ ὀπτελευτῶν ἄπλετον δαπάνημα χρημάτων. [e] ἄγειν δὲ ὅτι τιμὴν τῶν πρώτων μεταστησαμένων τὴν ἀρχὴν τοῦ δήμου Καίσαρος εἰς αὐτὸν, μικρὸν τι τοῦ βασιλέως καλύβης πικτῆς γενομένης, καὶ Ρωμαίων τε οἱ εὐπατρίδαι θεωρῶσιν ὁμοῦ παισὶ καὶ γυναιξὶ καὶ ὁ Καῖσαρ· ῥᾳστώνη τε αὐτοῖς ἔσεσθαι πολλῶν μυριάδων ἀνθρώπων εἰς ὀλίγον χωρίον [f] καθειργνυμένων, ὥστε εἰσιόντι τὴν ὁπτεχείρησιν ποιήσασθαι, δυνάμεως τοῖς ὑπασπισταῖς, εἰ καί τινες βοηθήσοιντο, μὴ [g] βοηθευξομένης αὐτῷ βοηθῶν.

ιβ'. Ηνείχετο δὲ Χαιρέας, καὶ τῶν θεωρίων ἐπιλαβουσῶν τὴν θεσπεσίαν δεδογμένον ἅπτεσθαι τῆς θεάσεως. ἰσχυρίζοντο δ' ἐπὶ τῷ [h] κατ' ἐκείνου θεσπεσιολογικῷ τὰ τῆς τύχης συγχαρεῖν ὑπερβολάς· καὶ τὰς πρὶν [i] ὑπερβαλλομένας τὰς νομίμους ἡμέρας, μόλις κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῖς ἐπεφάνη τὸ ἔργον. [k] Χαιρέας δὲ συγκαλέσας τοὺς συνωμότας, "πολὺς μὲν, ἔ-"φη, καὶ ὁ παρελπλυθὼς χρόνος ὀνειδίζει τὸ ἐπι-"μέλειαν ἡμῶν ὅτι τοῖς ὕστερον βουλομένοις μετὰ ἀρε-"τῆς δόξαν ἢ εἰ μὴ μιαιφονίας γενομένης ἀμφισβη-"τεῖν ἡ θεᾶσις, καὶ Γαΐῳ ὑβρεῖν μείζονας. ἢ οὐχ "ὁρῶμεν ὡς τῆς ἐλευθερίας ἀφαιρούμεθα ὁπόσα τῶν ἡμε-"τέρων, καὶ θεοβλήτου τοῦ Γαΐου τυραννίδι χαλεπω-"τέραν, δέον αὐτοὺς τἀδελφῶν τὸ λοιπὸν εἶναι, καὶ τοῖς "ἄλλοις αἰτίους τοῦ εὐδαίμονος βιοτεύειν; δι' αὐτὸ-"νόμον ἅπαντος τοῦ αἰῶνος σώματι μεγάλῳ καὶ "τιμῇ κεκοσμῆσθαι;" τῶν δὲ οὐδὲ ἀντειπεῖν ὡς οὐ πάνυ [n] καλῶς δυναμένων, ὅτε τὴν θεᾶσιν ἄπικρος δεχομένων, σιγὴ δὲ κατεπεπλήγετο, "τί φησιν, ὦ "γενναῖοι, ἀμελήσομεν; ἢ οὐχ ὁρᾶτε τὴν σήμερον "τῶν θεωρίων ὑγιαίνειν ἡμέραν ὅσον, καὶ Γάϊον ἀ-"πλυσούμενον; ὅτι γὰρ Ἀλεξανδρείας παρεσκεύα-"το πλεῖν κατὰ θεωρίαν τῆς Αἰγύπτου. καλὸν δὲ "ὑμῖν θεσθαι τῶν χειρῶν τὸ ὅσιον, τῇ Ρω-"μαίων μεγαλαυχίᾳ πομπεύσον ἀφ' τε γῆς καὶ θα-"λάττης; πῶς δὲ οὐκ ἂν δικαίως κείνοιεν αὐτοὺς "αἰσχύνῃ τῶν γενησομένων, εἴ τις οὖν [p] αὐτὸν Αἰγύπτιος

κτείνει,

[a] Sic *Busb.* τοὶ γοῖς πιστεύοντα in *ceteris*. [b] Locum hunc pro deploratiſſimo habeo. ut tamen ſenſum aliquem, licet languidum, inde elicerem, mutavi μηδὲν σημεῖον, ὡς ἀπὸ τῶν θεῶν, αὐτῷ in μηδὲν σημαῖον, ὡς ἀπὸ τῶν θεῶν, αὐτῷ. [c] Ita *Gall.* ἐπιφερόμενον in *Editis Aliiſque*. [d] Ποιήσασθαι inſertum dedi, ſenſu illud aut ſimile verbum poſtulante. [e] Paulo aliter legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *Hæc ſpectacula in palatio ob honorem Cæſaris, in parvo ejus rotundo templo, aguntur, qui primus* &c. [f] Καθειργνυμένων *Busb.* [g] Ita cum *Cod. Busb.* παραπεξομένης αὐτῷ βοηθῶν. ἔχετο ϛ in *Editis Aliiſque*. [h] Sic *Busb.* κατ' ἐκείνου in *ceteris*. [i] Ita lego cum Cl. *Lowthio*. ταῖς νομίμοις ἡμέραις in *libris*. [k] Haud aliter *Busb.* Χαιρέας δὲ καλέσας in *reliquis*. [l] Ita lego. ὀνειδοῦσι τὸ τὸ in *Editis Aliiſque*. ὀνειδίζει τὸ *Busb.* [m] Ita *Hen.* niſi quod δ' αἰῶνος ἅπαντος pro ἅπαντος habeat. ϛ ἅπαντος δ' αὖθις in *ceteris*. [n] Ita cum *Cod. Busb.* qui etiam ὡς ὁ omittit. Forſan τὸ ϛ ὁδὲ ἀντειπεῖν ὡς πάνυ καλοῖς δυναμένων. [o] Ἡμέραν πολυτιμίαν *Busb.* [p] Ita lego, favente *Epiphanio*, qui vertit, *nam quo modo non juſte eritis confuſioni obnoxii, ſi quis eum Ægyptius occidat, injuriam non ferens libertatis oppreſſæ.*

κτείνει,

"κτείνειε, τῷ ὕβριν ὑχ ὑπομένοντι ἀναχετὸν τοῖς ἐλευ-
"θέροις γεγονόσιν. ἐγὼ μὲν οὖν οὐκέτι εἰς πλείονα ἀνέ-
"ξομαι τὰς [a]σκέψεις [b]ὑμῶν, χαρίσομαι δὲ τοῖς κινδύνοις
"[c]ὑμῶν σήμερον, ἡδονῇ φέρων πᾶν ὅ,τι καὶ γένοιτο ἐξ αὐ-
"τοῦ, μὴ ἂν [d]ὑποβαλοίμην ἔνεκα εἶη. τί γὰρ δὴ
"καὶ γένοιτ' ἀνδρὶ φρόνημα ἔχοντι τούτου κρεῖττον,
"[e]Γάϊον ἄλλον τινὰ ἀναιρεῖν ἐμοῦ ζῶντος, καὶ ἐμὲ τοῦ
"δικαίου ἀφαιρεμένου.

ιγ'. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν, [f]αὐτός τε ὡρμᾶτο πρά-
ξων τὸ ἔργον, καὶ τοῖς λοιποῖς ἐνεποίησε θάρσος, πᾶσί τε
ἐν ἔρως ἄπλετος ἐγχειρήματος, μηδὲν ὑποβαλλομέ-
νοις. [g]ἐωθεί τε ὅτε ἐν παλατίῳ [h]γένοιτο τὸ ξίφος ὑπε-
ζωσμένος [i]ἱππικόν. ἔθος γὰρ τοῖς χιλιάρχοις τοῦτο, ἐζωσμέ-
νοις αὐτεῖν παρὰ ἐν αὐτοκράτορος ὅ σημεῖον, ἵν τε ἡ ἡμέρα
καθήκουσα εἰς αὐτὸν τὴν παραλήψεως ἐν σημεῖον. ἄρτι τε
σωρεῖ [k]πλῆθος εἰς τὸ παλάτιον ὅτε προκαλήψει θέας
πολλῷ θορύβῳ καὶ ὠθισμῷ, χαρᾷ φέροντος Γαΐου τ' ὅτι τοιοῦ-
δε τ' πολλῶν ἀγῶνι, [l]παρὰ μικρὸν ἐφόδιον, ὅτε τῇ
συγκλήτῳ [m]χωρίον, ὅτε τοῖς ἱππεῦσι, φύρδην δὲ [n]ἔζον-
το, καὶ τοῖς ἀνδράσιν ὑμῶν αἱ γυναῖκες, καὶ τῷ δούλῳ [o]ἀναμε-
μιγμένοι ὁ ἐλεύθερος. Γάϊος δὲ, παρόδου αὐτῷ γενομέ-
νου, ἔθυε τῷ Σεβαστῷ Καίσαρι, ᾧ δὴ καὶ τὰ τ' θείας ἦγε-
το· καὶ πίπλοιός τ' ἱερείου τινὸς, συνέβη [p]αἵματος τ' [q]Ἀστρή-
να τοῦ ἑνὸς τ' συγκλητικῶν ἀνάπλεων γενέσθαι. τοῦτο
Γαΐῳ γέλωτα μὲν παρέσχεν. ἐπὶ δὲ ἄρα εἰς οἰωνὸν τῷ Ἀστρήνᾳ
φανερόν· [r]ὀπισθασφάζῃ γὰρ τῷ Γαΐῳ. Γάϊον δὲ ἱστορεῖ-
ται παρὰ φύσιν τ' ἑαυτοῦ εὐπροσηγόρατον γενέσθαι κατ'
ἐκείνην τ' ἡμέραν, καὶ δεξιότητι χρώμενον ὁμιλίας πάνθ'
ὅτι τ' οὖν ἀκαπλῆξαι τ' παρατυχαιότατον. μετὰ δὲ τ'
θυσίαν, ὅτε τῷ θείαν πραπεὶς ἐκαθέζετο, καὶ παρὰ αὐ-
τὸν τ' [s]ἑταῖραν οἱ ἀξιολογώτατοι. κατεσκεύαστο δὲ τὸ
θέατρον, πρωτὸν δὲ ἐγένετο κτ' ἕκαστον ἰδιαυτόν, τοιόνδε
τρόπον. θύρας ἔχει δύο φερούσας, τ' μὲν εἰς ἄφοδον, τ' δὲ
εἰς φοὰν εἰσόδοις καὶ ἀποχωρήσεσιν, ὅπως μὴ ταράσσοιντο οἱ
ἔνδον ἀπειλημμένοι. ὑπὲρ δὲ αὐτῆς τ' κελύσεως, ὀθονίοις
διαφράσμασιν ἑτέραν ἀπειλησίαν ἐπαισχροφὴν τοῖς ἀν-
ταγωνιζομένοις, καὶ ὁπόσα ἀκροάματα. συνεσταμένης δὲ τ'
πλήθους, καὶ [t]ὁ Χαιρέας σὺν τοῖς χιλιάρχαις ὑπ' ἀποβὰς ὁ
Γαΐου, δεξιὸν δὲ ὁ θεάτρου κέρας ὁ Καῖσαρ ἔσχε, [u]Οὐατί-
νιός τις τ' συγκλητικῶν ἀνὴρ ἐστρατηγικὼς, ἥρετο [x]Κλύβιον
παρακαθεζόμενον αὐτῷ, καὶ τοῦτον ὑπατικὸν, [y]εἴ τις αὐτὸν
καινήν πραγμάτων [z]παραφοιτᾷ [a]πύσις, ἀφικνεῖται γε-
νόμενος ὁ μὴ ἐξάκουστος εἶναι ταῦτα λέγων. ὁ δὲ φαμένου
μηδὲν πεπυσμένος. σήμερον τοιγαροῦν, ὦ Κλύβιε, τυραννοκτο-
νίας ἀγὼν [b]πρόκειται. καὶ ὁ Κλύβιος," ὦ γενναῖε, φησὶ, [c]σίγα
μήτις ἄλλος Ἀχαιῶν μῦθον ἀκούσῃ. πολλῆς δὲ ὀπώρας ἐπι-
χωμένης τοῖς θεαταῖς, καὶ πολλῶν ὀρνέων ὁπόσα τῷ ἀσυνίῳ

"te perimat, qui injuriarum inſaniam homini-
"bus liberis & ingenuis non ferendam exiſti-
"maverit. Ego ſane conſilia veſtra non am-
"plius morabor, ſed hodie paratus ſum me-
"met periculis objicere, lubentique animo
"ferre quicquid propterea evenerit; neque eſt
"ut ego, quodcunque ſit, rem procraſtinem.
"Enimvero quid forti & generoſo tam miſe-
"rabile, quàm ut alius me vivo Cajum occi-
"deret, mihique laudem iſtam præriperet?

13. Et ille quidem, his dictis, impetu ani- *Quenam acciderint, dum ſpectacula ederentur.*
mi ferebatur ad facinus patrandum, & reliquis fiduciam ingeneravit, ut omnes ſine dilatione rem aggredi cuperent; primaque luce ad palatium aderat gladio equeſtri ſuccinctus. nam moris erat tribunis, ut accincti ſignum peterent ab imperatore, & forte ea die vices ſignum accipiendi ad ipſum redierant. Et jam confluebat multitudo ad palatium magno tumultu, alio alium angente & premente, dum quiſque locum ſpectandi præripere nititur, magna voluptate hanc populi contentionem ſpectante Cajo: quòd nec ſenatoribus aſſignata eſſent loca, nec equitibus, ſed promiſcue ſederent, viri cum mulieribus, & ſervi confuſi cum ingenuis. Cajus autem, via ei patefacta & munita, *egreſſus* rem divinam faciebat Auguſto Cæſari, cujus in honorem ſpectacula edebantur; & cadente victima contigit cruore re- *Ominoſa res accidit Aſprenati.*
ſpergi togam ſenatoris cujuſdam Aſprenatis *nomine.* quod quidem à Cajo riſu excipitur, ipſi vero Aſprenati plane ominoſum accidit: ſimul enim cum Cajo cæſus eſt. Dicitur autem Cajum ea die magis quam natura ejus ferebat affabilem exſtitiſſe, eaque ſermonis comitate uſum eſſe ut omnibus miraculo fuerit. Sacro peracto ad ſpectacula ſe convertit, locumque ſuum in theatro occupabat; præcipuis ex amicis cinctus. Eo autem tempore exſtructum erat theatrum, ut quotannis fieri ſolebat, in hunc modum. Duo ei oſtia erant, quorum alterum exeuntibus ſub dium, alterum in porticum euntibus aut egredientibus patebat, ne turbarentur qui intus concluſi erant, & ut actores & muſici ex eodem tugurio, in quo & alterum ſeptis incluſum erat, exeuntes liberum regreſſum haberent. Conſidente itaque populo, & Chærea cum reliquis tribunis non procul à Cæſare, (dextrum enim theatri cornu Cæſar tenebat) Vatinius ordinis ſenatorii vir & prætorius, Cluvium & ipſum conſularem ſibi *forte* aſſidentem, ecquid rei novæ accepiſſet, interrogabat, ita tamen caute ut nemo vocem *ejus* exaudiret. quo dicente, nihil ſibi nunciatum eſſe, *Vatinius & Cluvius conſcii faciunt.*
hodie igitur, ὁ Cluvie, tyrannicidii fabula agenda eſt. Cui Cluvius, "Tace, ὁ vir fortis, ne quis
"Achivorum ſermonem *iſtum* audiat." Multis deinde in ſpectatores ſparſis miſſilibus, quæ pomis conſtabant & avibus propter raritatem ſummi

a Σκέψεις *Gall.* *b* Ita cum *Epiphan.* ἡμῶν in *Græcis* omnibus. *c* Mallem ὑμῶν. *d* Εἰ παρείη *Hen. à pr. m.* forſan itaque οἱ παρείη. ſi quis malit ὅ,τι καὶ ἄλλη, per me licet. *e* Ita lego cum Cl. *Lowthio*, ſenſu ita poſtulante. antea erat, Γάϊον ἀναιρεῖν ἐμοῦ ζῶντος, οὐ μὰ τὸν &c. *f* Αὐτὸς γὰ *Bunb. Hen.* & *Vat.* *g* Sic *Bunb.* & *Epiphan.* ἐωθεί νε in *Editis Aliiſque.* *h* Vocem γένοιτο acceptam debemus *Codici Bunb.* ἐποίουν vel ἐποιοῦντο, aut ſimile quid adjiciendum eſſe conjecerat Cl. *Lowthius.* *i* Τῶν ἱππικῶν. ἔθος γὰρ δὴ τ' *Bunb.* ἱππικομῶν pro ἱππικῶν habent *Hen.* & *Vat.* *k* Πλῆθος *Bunb.* *l* Id eſt, παρ' ὀλίγον, quod uſitatius. *m* γὰρ δηπε-πεσον *Bunb.* *n* Ita *Bunb.* & *Hen.* χωρίον perperam in *reliquis.* *n* Ἐζοντο *Bunb.* *o* Ἀναμιξ *Bunb.* *p* Ita *Bunb.* ἅμματι in *cæteris.* *q* Ἀστρέινα *Bunb.* tam hic quàm infra. *r* Ἐπίσαν *Bunb.* *ſ* Δὲ *Bunb.* *t* Ita *Bunb.* ὁ Χαιρέα σ. τ. χιλιάρχαις; σὺν ἄπωθεν in *reliquis.* *u* Sic ſcribo. in *Græcis* Βαθύνιος. *Batibius* in *Latinis.* *x* In *libris* Κλαύιτον vel Κλαυΐτον. *y* Εἴ δή τις αὐτῷ ν. πρ. *Bunb.* *z* Ita lego. ἀφίκνεται *Bunb.* ἐσεμφίκνετο in *cæteris.* *a* Sic lego. πύσεις *Voſſ.* πίσις in *reliquis.* *b* Ita *Bunb.* & *Voſs.* προῄκειτο in *Editis Aliiſque.* *c* Ex *Homeri Iliad.* ξ'. v. 90. ubi legitur, Σίγα, μή τις τ' ἄλλος Ἀχαιῶν τοῦτον ἀκούσῃ Μῦθον.

a Sic

ſummi pretii habitis, Cajo volupe erat videre certamina hac de cauſa inita, utque ſpectatores de iſtis ſibimet arripiendis contendebant. Hic etiam duo acciderunt quæ prodigiorum loco habita ſunt. Etenim mimus introducitur, in quo cruci affigitur latronum dux, & pantomimus fabulam introducit Cinyram, in qua Cinyras ipſe occiditur & filia ejus Myrrha; eratque multus ſanguis arte effuſus, tum circa cruci affixum, tum circa Cinyram. Conſtat etiam illum eundem fuiſſe diem, quo Philippum Amyntæ filium, in theatrum ingredientem, interemit Pauſanias ejus amicus. Cum autem Cajus dubitaret, permaneretne uſque ad finem ſpectaculi, quòd dies eſſet ultimus, an lotus & cibo ſumpto reverteretur, uti jam ante ſolebat, Minucianus, ſupra Cajum ſedens, veritus ne tempus è manibus re infecta elaberetur, ſurrexit, ubi Chæream egreſſum viderat, ut ire maturaret ad ipſum confirmandum. Ejus vero Cajus comiter apprehendens *togæ* laciniam, Quonam, inquit, abis, bone vir? Et ille quidem, Cæſarem quaſi reveritus, denuo reſedit: at ſuperante eum metu non multo poſt exſurrexit, Cajo eum ab egreſſu non prohibente, quod exire putaret ad requiſita naturæ. Aſprenas autem, qui & ipſe *conſilii* particeps erat, Cajum hortabatur ut clam excederet, quemadmodum ſolebat, ad lavandum & prandendum, & tum demum reverteretur; utpote quod decretæ rei exitum expediri vellet.

Cajo periculum portenditur.

Ad facinus ſe parans conjurati.

14. Et Chærea quidem atque ſui ſemet opportune diſpoſuerunt; eiſque incumbebat, locum, qui ſingulis obtigit, ne deſererent ſtrenue operam dare; & indignabantur moras necti, quodque in manibus erat differri, quod jam eſſet hora diei nona. Chæreæ itaque, Cajo cunctante *exire*, in animo erat *in theatrum* regredi, ipſumque *illic* ſedentem adoriri. Cæterum cogitatione præceperat hoc ſine multa equitum qui aderant ac ſenatorum cæde fieri non poſſe: quamvis autem id ſciret, *Cajum aggrediendi* deſiderio ardebat, æquum eſſe ratus non morari ejuſmodi cædem, quæ *cæterorum* omnium incolumitate & libertate rependeretur. Cumque jam in eo eſſent ut theatrum ingrederentur, ſubito ſtrepitu ſignificatur ſurrexiſſe Cajum. quo factum eſt ut ſeſe converterent conjurati, & turbam dimovebant, quaſi eam ægre ferret Cajus, re autem vera ſui *in* ſecuritatem, ut qui vellent eum nudare præſidiis atque ita cædem patrare. Præcedebant autem eum Claudius patruus, & Marcus Vinicius ſororis ejus maritus, ut & Valerius Aſiaticus; (quos etiam *loco* depellere, ſi maxime id voluiſſent, ex dignitatis reverentia non licebat) Cajus vero ipſe ſequeba-

τήμια τοῖς κτανθήσοις, ὁ Γάϊος ἡδονῇ τὰς περὶ [a] αὐτῆς ἐθεώρει μάχας, καὶ διαρπαγὰς οἰκτρεμένων αὐτὰ τ' ἀναρπασάντων. ἐνῆν δὲ καὶ σημεῖα μανθάνειν δύο γενέσθαι. καὶ γὰρ μῖμος εἰσάγεται καθ' ὃν ταυρῶται [b] λῃστῶν ἡγεμών, ὅ, τε ὀρχηστὴς δράμα εἰσάγει Κινύραν, ἐν ᾧ αὐτός τε ἐκτείνεται, [c] καὶ ἡ θυγάτηρ Μύρρα, αἱμά τε πολὺ πεχυτὸν πολὺ, καὶ ὅ περὶ τ' ταυροθέντα ἐκκεχυμένον, καὶ ὅ περὶ τὸν Κινύραν. [d] ὁμολογεῖται δὲ καὶ τ' ἡμέραν ἐκείνην γενέσθαι ἐν ᾗ Φίλιππον τ' Ἀμύντα Μακεδόνων βασιλέα κλείνει Παυσανίας ἐις τ' ἑταίρων, εἰς τὸ θέατρον εἰσιόντα. Γαΐου δὲ διαλέγοντος εἴτε προμένειεν εἰς τέλος τῆ θεωρία ἀφ' ὅ τελευταίαν εἰσὶ τ' ἡμέραν, εἴτε λουτρῷ χρησάμενος καὶ σίτῳ εἶτα ἐπανίοι καθὰ καὶ πρότερον, Μινυκιανὸς ὑπὲρ ὃν Γαΐου καθεζόμενος, καὶ δεδιὼς μὴ [e] διαχυθείη τὰ τ' χαρῶν εἰς κενὸν, ἐξαναστὰς ἐπεὶ δὴ καὶ Χαιρέαν ἑώρα προεξελθόντα, [f] ἠπείγετο παρασκευάζειν αὐτὸν προελθόν. λαμβάνεται δὲ αὐτῆ τ' τολμῆς Γάϊος τῆ φιλοφροσύνῃ δῆθεν, καὶ ποῖ δὴ, φησὶν, ὦ μακάριε; καὶ ὁ μὲν αἰδοῖ [g] δουλῇ τῶν Καίσαρος καθίζεται· χρείαν δ' ὁ φόβος λύει, ὀλίγον τε ἀφαλιπὼν εἶτα διανίσσεται. καὶ ὁ Γάϊος [h] οὐδὲν ἐμποδὼν λύειν ἐξιόντι, δοκῶν ὅτι τιν' τ' ἀναπλέκτων ποιεῖται τὴν ἔξοδον. [i] Ἀσπρήνας δὲ, μετῆν γὰρ δὴ καὶ αὐτὸς, παρήνει τῷ Γαΐῳ [k] καθὸ πρότερον ὑπεξελθόντι πρός τε λουτρῷ καὶ ἀείσῳ γενέσθαι, καὶ ἔπειτα δὲ εἰσελθεῖν, [l] χρήζειν ὅτι πέρας ἀχθῆναι τὰ ἐγκεκριμένα.

15. [m] Καὶ ὁ μὲν περὶ τοὶ Χαιρέαν ἔπασσον μὲν ἀλλήλους ἡ χειρὸς, καὶ ἐχρῶ ἕκαστον σαύτῳ ἡ προσαχθεῖσα μὴ ἀπολιμπάνειν ὀπισθοῦντας. ἤχθοντο δὲ τῇ διατριβῇ, καὶ τῷ μέλλεσθαι τὰ ὐ χερσίν. ἐπεὶ καὶ περὶ [n] τὴ ἐνάτῃ ὥραν ἤδη τὰ τ' ἡμέρας λῦε, καὶ Χαιρέας, βεβουλυσμένῳ Γαΐῳ, προθύμῳ λῦ ἐπεστηκὼς ὐ τῇ καθέδρᾳ προσπεσεῖν. προῆλθε μέντοι τῶτο σὺν πολλῷ φόνῳ τῶν τε βουλευτῶν, καὶ ὁπόσοι τῶν ἱππέων παρῆσαν· [o] χώρᾳ δὲ εἰδὼς, προθύμῳ ἦν, καλῶς ἔχων ἡγεμόνι, πᾶσιν ἀσφάλειαν καὶ ἐλευθερίαν ὠνήμενος ὐ ὀλίγῳ πίστεσθαι τὰ κατὰ τοὺς [p] ἀπολουμένους. καὶ δὴ πεφραγμένων [q] εἰς ᾧ θεάτρου τὸν εἴσοδον, σημαίνεται Γαΐῳ ἐξαναστὰς, καὶ θορύβῳ λύ. ἀνέστρεφον δὲ καὶ οἱ συνωμόται, καὶ [r] ἀνωθοῦντο τὸν πλῆθος, λόγῳ μὲν ἀφ' τὸ δυσχεραίνειν τ' Γάϊον, ἔργῳ δὲ ἐπ' ἀδείας βουλόμενοι ὐ ἐρημίᾳ τῶν ἀμυνομένων καταφήσαντες αὐτὸν ἅπασθαι τῆς σφαγῆς. προεξῆσαν δὲ Κλαύδιος μὲν ὁ πατρῷος αὐτοῦ, καὶ Μάρκος Οὐϊνίκιος ὁ τῆς ἀδελφῆς ἀνὴρ, ἔτι δὲ [s] καὶ [u] Οὐαλέριος Ἀσιατικὸς, [x] οὓς οὐδὲ βουλομένοις ἀφαιρεῖσθαι δὲ-

15 ραμις λῦ αἰδοῖ τῆς ἀξιώσεως, ἔπειτα δὲ αὐτὸς σὺν Παύλῳ

a Sic lego. αὐτῆς in *Editis Aliiſque.* αὐτοῖς *Voſſ.* *b* Ita lego. in *libris* ληφθεὶς ἡγεμών. *Bulengerus* (l. *de Theatro*, in *Append.* p. 250.) legit λῃστὴς ἡγεμὼν, & vertit *latro princeps.* Intelligendus Laureolus, latronum anteſignanus, in crucem actus. Vide *Sueton.* in *Cajo*, c. 57. & *Petitum* ad *Leges Aticas*, p. 248. *c* Καὶ εἰ θυγάτηρ Μύρρα legit *Petitus*, loco jam citato. Sed verius eſt (ſi *Joſephus* forſan in hiſtoria erraverit) excidiſſe verbum, quod ad Myrrham pertinebat, nimirum ὤφυε vel ἐλωβήσατο. *d* Videſis *Uſſerium* in *Annalibus* ad A.M. 3668. & conſer *Petitum* in *Comment.* ad *Leges Attic.* p. 248. *e* Διαλυθείη *Bunb.* *f* Ita *Bunb.* ἐπανέρχεσθαι ἐπειγόμενον in *reliquis.* *g* Δοκεῖν *Bunb.* & mox καθίζει. *h* Ita cum *Epiphanio.* id quod me monuit etiam Cl. *Lowthius.* ἐμποδὼν ὢν, ἄξιόν τι in *Editis Aliiſque.* *i* Ita cum *Bunb.* & *Epiphan.* antea erat, Ἀμφοτέρας ἦ, ἡ αὐτὸς σὺν. *k* Sic lego. καθ' ὃ in *Editis Aliiſque.* καθ' ὃς *Hen. 2 pr. m.* forſan pro καθώς. *l* Ita *Bunb.* & *Gall.* χρῆζον in *reliquis.* *m* Οἱ ἦ π. τ. κ. *Bunb.* *n* Τὴν abeſt quibuſdam *libris*, ἑβδόμην pro ἐνάτην juxta *Suetonium.* *o* Ita *Bunb.* καὶ ἐδίως in *Editis Aliiſque.* *p* Ἀπολουμένους *Bunb.* *q* Ita lego cum Cl. *Lowthio.* ὃς τὸ θεάτρου τὴν εἴσοδον in *libris.* *r* Ἀνωθοῦντο *Bunb. Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* *s* Ita lego. Μαυρικὸς in *libris.* *t* Illud ἡ è *Cod. Bunb.* *u* Ita legendum eſſe ſuadet *Epiphanius*, qui vertit, *Valerius Aſiaticus.* antea autem erat ἀνδρωπατικὸς. Ex *Dione Caſſio* (ſub finem lib. LIX.) forſan legendum Οὐαλέριος Ἀσιατικὸς, ἀνὴρ ὑπατικός. *x* Ita lego pro ὡς, præeunte *Epiphanio*, qui vertit, *quos etiam ſi voluiſſem repellere* &c.

a Haud

Παύλῳ [a] Ἀρροντίῳ. ἐπεὶ δὲ ἐντὸς λιῶ ἦν βασιλέως, τὰς μὲν [b] εὐθείας ὁδοὺς λείπει, καθ' ἃς δὲ ἐφίπευσαν οἱ δορυφόροι αὐτόν, καὶ παρῆσαν οἱ περὶ Κλαύδιον· τρέπεται δὲ κἀγταῦθα μικρόν τι παρεκκλίνων, καὶ ὅπου τόπον τοῖς λυτροῖς γενησόμενος, ἅμα καὶ παῖδας οἳ ἦκεσαν ἐκ τῆς Ἀσίας καταναύσων, πομπῆς αὐτοῦ ἐκεῖθεν γενομένης ὅτι ὕμνους μυστηρίων ἃ ἐπετέλει, ἔνιοι δὲ κἀγ πυρριχισμοὺς οἱ ἐν τοῖς θεάτροις ἔσοιντο. ὑπαντιάζει δὲ αὐτῷ Χαιρέας, καὶ ᾔτησε σημεῖον. ὃ δὲ τὸ εἰς χλεύην ἀνακείμενόν οἱ ἐπόντως, οὐδὲν ὀκνήσας λοιδορίας τε [c] ἐχρῆτο κἀγ ὁ Γαΐου, καὶ ἀσπασάμενος τὸ ξίφος ἐπάγει πληγὴν σφοδράν· ὃ μέν γε οὐ θανάσιμος. καίτοιγε φασί τινες προνοίᾳ δὲ Χαιρέου γενέσθαι τὸ μὴ μιᾷ πληγῇ διεργάσασθαι τὸν Γάϊον, ἀλλὰ τιμωρεῖσθαι μείζονας πλήθει τραυμάτων. ἐμοὶ δὲ ἀπίθανος οὗτος ὁ λόγος, ἀφ' τὸ μὴ ὀκνῆσαι ἐν τοιούτοις τοῖς πράξεσι λογισμῷ χρήσασθαι τὸν [d] φόβον. Χαιρέαν δέ, εἴπερ ὅτῳ ἐφέστει, πάντων ἥκιστα μωρίᾳ ἀφαιρεῖσθαι, ἡδονὴν τὴν ὀργὴν χαριζόμενον μᾶλλον ἢ ὅπως ἐξέσται ἀπαλλαγὴν αὐτῷ τε καὶ τοῖς συνωμόταις κινδύνων χαριζόμενον, ἀφ' τὸ πολλὰς ἂν μηχανὰς ἔτι γενέσθαι βοηθεῖν Γαΐῳ μὴ φθάσαντι τὴν ψυχὴν ἀφεῖναι. καίτοι ταῦτα Χαιρέᾳ λόγον ἂν γενέσθαι ὑπὲρ τῆς Γαΐου τιμωρίας, ἀλλὰ τὸν αὐτῷ καὶ τοῖς φίλοις, [e] ὅπως γε καὶ πρόξαιτο καλῶς ἂν ἔχειν σιγῇ χρησμῷ ἀφελόμενον τὰς ὀργὰς τῶν ἀμυνομένων, ἢ ὅπως ἄδηλον εἰ τύχοι κατορθῶν ἐπ' ἀλόγοις χρῆσθαι αὐτόν τε ἀπολέσαι καὶ τὸ κρεῖττον. καὶ ταῦτα μὲν εἰκάζειν παρέστω τοῖς βουλομένοις, ἢ καὶ θέλοιεν. ὁ δὲ Γάϊος, ἀλγηδόνι τῆς πληγῆς [f] φερόμενος· μεστοῦ γὰρ τοῦ τε ὤμου καὶ τοῦ τραχήλου φερόμενον τὸ ξίφος ἐπόχει ἡ κλεὶς πρόσωπον χρεών· ὅτε ἀνεβόησεν ὑπὸ ἀκπλήξεως, ὅτε ἐπεκαλέσατό τινας τῶν φίλων, εἴτε ἀπιστίᾳ εἴτε καὶ ἄλλως [g] ἀφρονήσει. γόνῳ δὲ χρησάμενος πρὸς τὴν ἀλγηδόνα [h] τὸ πρόσθεν ἴετο φυγῇ. καὶ δεξάμενος αὐτὸν Κορνήλιος Σαβῖνος, τῷ ἀφέστηκεν ἤδη [i] προκατεφγασμένῳ, [k] ὡθεῖ κλιθέντα ὅτι γόνυ· πολλοὶ δὲ περιστάντες ἀφ' ἑνὸς [l] ἐγκελεύσματος ἕκοπτον τοῖς ξίφεσι, [m] ἀλλήλους τε πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς ὅτι τούτοις, λιῶ. τελευταῖον δὲ Ἀκύλας ὁμολογεῖται τὸν ἅπαντα πληγῶν ἐπαγαγών, ἢ μαθήσεσθαι αὐτὸν ἀκριβῶς. ἀναθεὶς δ' ἂν τις τῷ πράξαι Χαιρέᾳ. καὶ γὰρ εἰ σὺν πολλοῖς ἐπράχθη ὃ ἔργον ἐστίν, ἀλλ' οὖν πρῶτός τε [n] ὑπεμνήσθη, τοιαῦτα ὡς πραχθείη πρὸς πολλῶν πολὺ πρὸ ἁπάντων, [o] καὶ πρῶτος μὲν πάμπρως εἶπεν τοῖς λοιποῖς. δεχομένων δὲ καὶ ὅτι πρόφορον λόγοις, εὐπορίας τε ἤθροισε, καὶ τὰ πάντα φρονίμως συγκεστήσας, ἔνθα γνώμῃ [p] εἰσηγήσῃ ὡς ἐχρῆν πολὺ κρείσσων ἐγίνετο, καὶ λόγοις καθωμίλησε χρηστὸν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἀποστεῖλαι τὸν Γερμανικόν, ἢ καὶ αὐτὸν ἐπιστρατεῦσαι τοῖς ἐν Γερμανίᾳ στρατοπέδοις, ἐπὶ τὸ μὴ ἀπολειφθῆναι τῆς τοῦ ἀδελφοῦ δόξης, ἢ καὶ ἐπὶ τὸ μὴ ἐπιτρέψαι τῷ ἀδελφῷ τὴν ἀρχὴν ἐπὶ πλέον ἐκτήσασθαι. ἐπὶ τούτοις ἐπῃνέθη τε καὶ ἐθαυμάσθη ὑπὸ πάντων, καὶ ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον ἐξητάζετο ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου, ὅτε

accommodavit; ita ut & omnium animos ad audendum accenderit, &, cum tempus poſceret vim & manus adhiberi, tunc etiam primus conſpiciebatur incitari, & ad rem ſtrenue aggrediendam ferri, & Caji cædem facile aliis perficiendam dare, poſtquam vulnus fere lethale ab eo accepiſſet. Adeo ut merito quicquid etiam à ſociis perpetratum fuerit, Chæreæ conſiliis, animi robori, fortique manuum operæ acceptum ferendum ſit.

Chærea cum ſociis in Germanici ædes ſe recipit.

15. Et Cajus quidem, hujuſmodi morte affectus, exanimis jacebat multis vulneribus confoſſus. At Chærea ſociique, cum ab illis peremptus fuiſſet Cajus, haud fieri poſſe animadvertebant ut incolumes eadem via redirent, ſive attoniti magnitudine facinoris (non enim levis periculi res erat occidiſſe imperatorem, populo inſanienti gratum & acceptum, militibuſque de eo non ſine ſanguine inquiſituris) ſive quod anguſtæ eſſent viæ ubi patrata erat cædes, & magna ſervitiorum multitudo eas obſtruxiſſet, ut & milites qui ea die præſto erant ad cuſtodiam imperatoris. proinde alia via incedentes contulerunt ſe ad ædes Germanici, patris Caji quem tunc occiderant, (erant enim conjunctæ palatio, quod ita unum erat, ut tamen, ædificiis ab iis qui in imperio fuerant adauctum & ornatum, *varias* habuerit appellationes, aut ab eo qui partem aliquam abſolverit, aut ab eo qui partem aliquam ædificare inchoaverit) jamque elapſi è turbæ incurſu ſatis tuti erant pro tempore, dum adhuc in occulto eſſet quod imperatori acciderat. Primi autem Germani aliquid reſciverunt de Caji interitu. erant enim iſti ſatellites genti cognomines, è qua delecti ſunt qui legionem Celticam conſtituunt, homines gentis vitio proni ad iracundiam, id quod commune eſt illis cum cæteris barbaris, ut qui parum admodum conſilii rebus agendis adhibeant, at viribus pollentes feroceſque, & primos hoſtium impetus excipere ſoliti, in quamcunque partem incubuerint magnum ad victoriam momentum afferant. Iſti itaque, ubi aliquid de cæde Caji acceperant, vehementer indoluerunt, non ipſius virtutibus rem metientes ſed ſuis commodis, (quod magnam ab iis gratiam inierat Cajus crebris largitionibus conciliatam) ſtrictiſque gladiis perquirentes Cæſaris interfectores, per domos diſcurrebant duce Sabino, qui tribunus illis præerat, non ſua aut majorum virtute (nam gladiator fuerat) ſed corporis robore ad iſtam præfecturam evectus. Cumque illis, poſtquam Aſprenatem in fruſta concidiſſent, (quod in eum primum inciderant, cujus toga, ut jam ante diximus, cruore victimæ reſperſa, ſibi quod evenerat infauſtum fore portendebat) proxime occurriſſet Norbanus, civis cum primis no-

Germani Cæſaris ſatellites.

Legio Celtica.

Sabinus cum Germanis ſatellitibus Cæſaris interfectores quærit.

Aſprenas cæſus.

Norbanus.

χοῖς, ὡς ὑ τολμῶίας ἀνάγκασέ τε τὺς πάντας, ἐπεί τε χερὲς ἐλάμβανε χρεὶ χρῆσθαι, φάναι καὶ ζῶντά τε ὁρμήσας, καὶ ἀναμὸν ἀρετῇ τῦ φόνου, καὶ τοῖς ἄλλοις εὐεπίβατον ἀδραχὺν καὶ προπάτορα Γάϊον. ὥστε ἀν δικαίως καὶ ἐπόσα τοῖς λοιποῖς ἔτι πεπραγμένα, τῇ Χαιρέᾳ γνώμῃ τε καὶ ἀρετῇ προσήκατο καὶ πόνῳ τ χερῶν.

ιε'. Καὶ Γάϊος μὲν, τοιύτῳ τρόπῳ χρησάμενος τῆς τελευτῆς, ὑπὸ τῦ πολλοῦ τῦ τραυμάτων ἐκπνοὴν ἔκειτο. ὁ δὲ περὶ τὸν Χαιρέαν, ἐπειδὴ κατείργαζο αὐτοῖς ἤδη Γάϊος, ὁδὺς μὲν [b] τὰς αὐτὰς ἰόντες σώζειν αὐτοὺς ἀμήχανον ἐώρων, ὄκνῳ τε τῶν γεγονότων· ὑ γὰρ μικρὸν ἦν τὸν ἀυτοκράτορα ἀπηρκόσι ὄ κινδύνευμα, ὑπό τε ἀνοίας τῦ δήμυ τιμώμενον, καὶ ὄντα φρουρᾶς, καὶ τῶν στρατιωτῶν μὴ ἀναμενὶ ποιησομένων τ ζήτησιν αὐτῦ· ἄλλως τε φεύγειν ὑσῶν τ ὁδῶν κατ' ἃς ἔπραξαν τὸ ἔργον, καὶ μεγάλυ πλῆθυς ἐμφράξαντος αὐτὰς τ θεραπείας, ᾗ ὁπόσοι τ στρατιωτῶν ἐπὶ φυλακῇ τ αὐτοκράτορος ἐκείνη παρῆσ τ ἡμέραν. ὁδύς τε ἑτέρας χωρῶντες παρῆσ εἰς τ Γερμανικῆς μὲ οἰκίαν τ Γαΐυ πατρὸς, ὃν τότε ἀπήρκεσ· συνημμένη δὲ ἐκείνη, διὰ τὸ ἓν τὸ βασίλειον ὂν, ἐπ' οἰκοδομίαις ἐχέσυ τ ὸ τῇ ἡγεμονίᾳ γεγονότων ἀσκηθὲν ὑπὸ μέρυς ὀνόματι τ οἰκοδομησαμένων, ἢ καί τι μερῶν οἰκήσεως ἀρξάντων τ ἐπιτυμίαν φθαρέντας· [c] ᾗ διεπεσόντες τ πλῆθυς τ ἐφόδυ ὸ ἀδεὲς τὸ παρὸν ἦσαν, [d] λανθάνοντος ἀκμὴν κακῦ τ τ αὐτοκράτορα παρειληφότος. φθάντας δὲ εἰς τὺς Γερμανὺς ἡ ἄρθησις ἀφίκετο τ Γαΐυ τελευτῆς. δορυφόροι δὲ ἦσαν [e] αὐτοὶ ὁμώνυμοι τῷ ἔθνει, ἀφ' ᾧ [f] κατελέχθης, τὸ Κελτικὸν τάγμα πλεχόμενοι αὐτῷ. θυμῷ δὲ χρῆσθαι πάτριον ἐστὶν αὐτοῖς, [g] ὅσῳ ὑ καὶ πάνυ ἐν ποσὶ ἑτέροις Βαρβάροις, [h] διὰ ὃ ἀλόγους λογισμὸν ὑπιδέχεσθαι τ παυμένων, ῥωμαλέοι τε τοῖς σώμασι, ᾗ τῇ πρώτῃ ὁρμῇ συπόντες τοῖς πολεμίοις, [i] ᾗ ἂν ὁρμήσωσι μεγάλα κατορθῦσι. ὕτοι ὖν πυθόμενοι ᾗ Γαΐυ τ σφαγὴν, ᾗ θελαγήσαντες διὰ ὃ μὴ ἀρετῇ κρίνειν ὑπὲ τοῖς ὅλοις, ἀλλὰ συμφέρυσι τῷ αὐτῷ, μάλιστα δὲ αὐτοῖς προσφιλὴς ὢν Γάϊος δόσεσι χρημάτων ὃ εὐνοι αὐτῷ κλώμενος, ἀπασάμενοι τὰ ξίφη προσήκε δὲ αὐτῶν Σαβῖνος χιλιάρχων, ᾗ δι' ἀρετὴν ᾗ γενναιότητα προγόνων, μονομάχος ὢν, ἰσχύι δὲ σώματος τ ὑπὲ τοιύτοις κλησάμενος [k] ἀρχήν· διεξῆσ τ οἰκίας ἀνερευνώμενοι τὺς σφαγέας τ Καίσαρος. Ἀσπρηνάν τε κρεουργήσασιν αὐτοῖς, διὰ ὃ [l] πρώτῳ φθεῖσθαι, ᾗ τ χολὴν μιᾶναι ὃ αἷμα τ θυμ[illegible], ὡς μὴ λέλειπ) πρότερον, ὑκ ἐπ' ἀγαθῷ τ συμφορὰν ἀπεσήμηνε ᾗ γλωσσότος, [m] δεύτερος Νορβανὸς ὑπηντίαζεν, [n] ἐν τοῖς γενναιοτάτοις

τάτοις

a Ἀρετῇ deeſt *Bunb.* forſan ἀρχῇ. *b* Ita lego ex *Epiphanio.* ποιοῦντες in *Græcis* omnibus. *c* Ita reſcripſi. ᾗ δ' ὁπτευόντων ἐν ᾗ πλήθυς τὸν ἴφοδον in *Editis.* ᾗ διαπεσόντες ᾗ πλ. *Bunb.* *d* Brevius aliquanto in *Oct. Bunb.* λανθάνοντος ἀκμὴν ᾗ φόνυ ᾗ αὐτοκράτορος. *e* Οὗτοι *Bunb.* & *Voſſ.* *f* Quoniam infra (p. 849. v. 2.) habeamus, πολλὰς αὐτοκράτορας παρεχόμενος ᾗ στρατιώτας, legendum cenſui, κατελέχθαι, τὸ Κελτικὸν τάγμα παρεχόμενος αὐτῶν. Κατελέχεσθαι *Gall.* & *Voſſ.* κατελέχθη τ. in *Editis Aldiſque.* Forſan, ὑφ' ᾧ κατελέχθη τὸ Κελτικὸν τάγμα παρεχόμενος αὐτῶν. *g* Ὅσῳ ὑ πάνυ ex conjectura, quod ὅσον πάνυ ἡ vocem habeant *Gall. Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* Conſtat locum minime intellexiſſe *Epiphanium*, qui vertit, *eum motum animorum, aquabocum genus ſuæ Celticæ habentes regnum, quorum patria mos eſt imperiabilis nisi furore, ſicut Hiſpanis & cæteris Barbaris.* *h* Ita *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* ἀλόγου in *Editis Aldiſque.* *i* Sic lego ſaventre *Epiphanio.* ἔ ἂν ὁρμήσωσι in *Editis.* ἔ ἂν ὁρμήσωσι in *MSS.* *k* Ἀρετὴν *Bunb. Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* Ὑφ' ἑαυτὸν *Voſſ.* *l* Πρῶτος aut πρῶτον in aliquibus *MSS.* *m* Βαρβαρὸς Νορβανὸς *Hen. 2 pr. m.* & *Epiphan.* *n* Ita *Bunb. Gall.* & *Voſſ.* antea erat τὸν γενναιότατον abſque ἐν.

a Iterum

τούτοις τῶν πολιτῶν, καὶ πολλὰς αὐτοκελεύστους παρελθόντα τὴν πατρῴαν, καὶ μηδὲν ἀφ' ὑμῶν αὐτοῦ τιμὴν ἀξίωσιν, ἰσχύϊ πρόσωπον ἁρπάσαντα τὸ ξίφος τοῦ πρώτου ὁπλιτῶν συμπλακείς, φανερός τε ὢν ἀπεγνωκὼς τὴν σωτηρίαν, μέχρι δὲ πολλῶν τῶν ὑπερεσθόντων ἔπεσον ὑπὸ πλήθους τραυμάτων. τρίτος δὲ Ἀντήϊος, τῶν ἐκ τῆς βουλῆς, σὺν ὀλίγοις ἐν τυχαίως τοῖς Γερμανοῖς περιπίπτει, ὑπὸ δὲ φιλοθεαμοσύνης καὶ ἡδονῆς τῆς αὐτίκα γενέσθαι Γαΐου κειμένου, μῖσος ὑπέφαινε πρὸς αὐτόν. ὃν γὰρ πατέρα τοῦ Ἀντηΐου, καὶ ὁμώνυμον, φυγάδα ἐλάσας, καὶ μὴ ἀρκεσθεὶς κτείνει τραπόμενος ἀποπέμψας. καὶ παρῆν μὲν αὐτῷ τάδε εὐφραινόμενον θεωρίᾳ τοῦ νεκροῦ. θορυβουμένης δὲ τῆς οἰκίας, κρύπτειν αὐτὸν ὡρμημασμένον, ἐν ἀφυγγάνει τῶν Γερμανῶν τὸ εἰς τὴν ἕρκειαν ἀκριβές, καὶ ὅπῃ τοῖς φόνοις ὁμοίως τῶν τε αἰτίων καὶ μὴ ἐξαιρουσάντων. καὶ οἱ μὲν οὕτῳ [f]τεθνήκασιν.

ις'. [b]Εἰς δὲ τὸ θέατρον ἐκεῖ ἀφίκετο ὁ λόγος περὶ τῆς Γαΐου τελευτῆς, ἔκπληξίς τε καὶ ἀπιστία λῦ. οἱ μὲν γὰρ καὶ πάνυ ἡδονῇ δεχόμενοι ὅλεθρον αὐτῷ, καὶ [h]περὶ πολλοῦ ἡγησάμενοι σφίσιν ἀγαθὸν συνελθεῖν, ὑπὸ δέους οὐ ἀπιστίᾳ ἦσαν. [i]εἰσὶ δὲ οἷς καὶ πάνυ ἀπ' ἐλπίδων λῦ, ἀφ' τὸ μὴ ἐθέλειν [k]τι τοιοῦδε ὅτι Γαΐῳ γεγονέναι, μήτε ἀληθείᾳ πρόσθεσθαι, ἀφ' τὸ μὴ οἷόν τε [l]ἀνθρώπῳ τοιᾷδε ἀρετῇ χρῆσθαι. [m]γύναια δ' λῦ ταῦτα καὶ παῖδες, ὑπόσοι τε ὕλαι, καί τινες τῶν στρατιωτῶν. οἱ μὲν ἀφ' τὸ μεθορμᾶν, καὶ σόδην ἀλλ' ἢ συντυραννιοῦντες, καὶ διακονίᾳ [n]τῆς κατ' ἐκεῖνον ὕβρεως [o]ἐπαισθανόμενοι τοῖς κρατίστοις τῶν πολιτῶν, τιμῆς τε ἅμα καὶ ὠφελειῶν τυγχάνειν. ἡ δὲ αὖ γυναικωνῖτις, καὶ τὸ νεώτερον, ὅσῳ ὄχλος φιλᾷ, θεωρίαις τε καὶ [p]μονομαχίαις δόσεσι καί τισιν [q]κρεανομίαις ἡδοναῖς [r]ἀνειλημμένοι· ἃ ἐπράσσετο, λόγῳ μὲν ὅπῃ [r]θεραπείᾳ τῆς πληθύος, τὸ δὲ ἀληθὲς ἐκπεπλάντα τῆς μανίας [r]Γαΐᾳ τιμὴν ὠμότητα. οἱ δὲ δοῦλοι ἀφ' ὃ οἱ [u]κατηγορίᾳ τε τοῦ καὶ καθαφενήματι τῶν [x]διαστολῶν, ἀποστροφῆς τῷ ὑβρίζοντι αὐτοὺς ὕσης τῆς κατ' ἐκεῖνον ὑπουργείας. ῥᾳδίου γὰρ [y]ψευσαμένους τε κατὰ τῶν κυρίων πιστεῦσαι, καὶ τὰ χρήματα ὀφθείξασιν αὐτῶν, ἅμα ἐλευθέρους τε τοῦ καὶ πλουσίους, μισθῷ τῶν κατηγοριῶν, [z]ἀφ' τὸ ἆθλα αὐτοῖς προκεῖσθαι τὰς ὀγδόας τῶν ὑσιῶν. τῶν δὲ ἀπατεώνων, εἰ καί τισι πιστὸς ὁ λόγος φανείη, τοῖς μὲν ἐκ τῆς προσδοκίας τοῦ ὑπερφυοῦς, τοῖς δὲ ὑπὸ τῆς θέλειν εὐκτοὶ ἠγημένοις, στυγὴ παρεδίδοτο ἐν μόνοις ὅπῃ τοῖς ἠγγελμένοις χαρὰ ἀλλὰ καὶ ἡ δόξα τῆς ἀκροάσεως. οἱ

bilis, & qui inter majores ſuos permultos belli duces habuerit, nihilque ejus dignitatem reveriti eſſent, is, magnis viribus fretus, manibuſque cum eo qui primus ipſum adortus eſt confertis gladium ei extorſit, & non inultus videbatur moriturus, donec, multis in eum irruentibus circumfuſus, plurimis vulneribus acceptis ceciderit. Tertius autem Antejus, ordinis ſenatorii vir, cum paucis non temere & fortuito, ſicuti priores, in Germanos incidit, ſed ſpectandi cupiditate *ductus*, utque lætitiam oculis ſuis caperet, Cajum proſtratum *exanimem* aſpiciendo, ſuum in eum odium oſtendebat. Anteji enim patrem, ejuſdem cum eo nominis, in exſilium egit *Cajus*, eoque non contentus, milites ad eum occidendum miſit. Et ea quidem de cauſa aderat, ut mortui ſpectaculo ſemet oblectaret. Cum autem turbata eſſet domus, & de ſe in latebras abdendo cogitarit, non effugit Germanos qui inveſtigarunt & perſcrutati ſunt omnia, & obvios quoſque fontes inſonteſque occidere furebant. Atque illi quidem ita interierunt. *Antejus interfectus.*

16. Cæterum poſtquam in theatrum rumor de morte Caji perlatus eſt, obſtupuerunt omnes, nunciatiſque fidem habere noluerunt. Alii quidem, etſi cum lætitia interitum ejus acciperent, & vel quodvis darent ut ſibi liceret eſſe adeo beatis, præ timore haud adducti erant ut crederent. Alii vero *rem confectam eſſe* plane diffidebant, & quod nollent tale quidquam Cajo accidiſſe, ne veritati quidem auſcultabant, rem nulla humana vi confici poſſe ſibimet perſuadentes. At iſti fere erant feminæ & pueri, aut mancipia, & nonnulli ex militibus. Hi quidem, utpote quod ejus ſtipendia merentes ſimul cum eo exercerent tyrannidem, ejuſque inſolentiæ miniſtri, & optimum quemque cīvium concutientes, honore ſimul & opibus aucti eſſent. Mulieres vero & adoleſcentuli, deliniti captique mirifice, ut ſolet vulgus, ſpectaculis, muneribus gladiatoriis, & viſcerationibus: quæ facta erant editaque, verbo quidem ut iſta populum oblectarent, at re vera *ut inſanientem explerent Caji crudelitatem. Qui homines Caji necem iniquo animo tulerint.*

Servi autem propter licentiam datam dominos accuſandi & contemnendi, ut quibus refugere liceret ad ejus auxilium cum illos injuria affeciſſent. facile enim erat fidem impetrare improbe confictæ in dominos calumniæ, & indicata eorum pecunia non libertatem ſolum aſſequi, ſed & divitias ex accuſationis inſtitutæ mercede, octava bonorum parte illis in præmium aſſignata. Cæterum patricii, quibus rumor credibilis videbatur, partim quod de inſidiis aliquid præſciverant, partim quod vehementer id cupiebant optabantque, non ſolum gaudium occultabant quod ex nunciatis percipierent, ſed & ſe nihil audire ſimulabant. Hi quidem

a Iterum cum *Bunb.* & *Voſſ.* τῶν πρώτων in *Editis Aliiſque.* b Τῶν πρωτίστων *Bunb.* c Vocem ἀνὴρ poſt βουλῆς addit *Bunb.* d Διὰ μίσους γὰρ ἐφέρετο πρὸς αὐτὸν, ὅτι τὸν π. *Bunb.* e Ita *Bunb.* αὐτῶν in *reliquis.* f Ita *Gall.* πεθνήκασιν in *ceteris.* g Ὡς δὲ ἐς τὸ θέατρον *Bunb.* h Πολλοῦ ἡγ. *Voſſ.* verum πρὸ πολλοῦ hîc eodem ſenſu ac ἐπὶ πλείστῳ & ἐπὶ πλείστου. i Εἰσὶ δ' οἳ πάνυ ἀπ' ἐλπίδων ὄντων *Bunb.* k Τὸ τοιοῦτον πρᾶ Γ. *Bunb.* l Ἀνθρώπων *Vat.* & *Flen.* m Ita *Bunb.* γύναια τε ὧν in *ceteris.* n Τῆς οἰκείας ὕβρ. *Bunb.* o Ὑπαισθανόμενοι *Bunb.* p Μονομαχίαις ſolus *Bunb.* q Videſis *Caſaubonum* ad *Suetonium* in *Julio Cæſare*, c. 38. r Ἀνειλημμένοι ſolus *Bunb.* ſ Ita *Gall. Voſſ. Bunb.* & *Epiphan.* θεραπείαις in *Editis Aliiſque.* t Διὰ Γαΐου *Bunb.* u Ita lego cum Cl. *Lombio.* κρατηγορίᾳ in *libris.* x Ita diſtinguo. antea erat διαστολῶν ἀποφορᾶς, πρὸ ὕβρ. y Ἐψευσμένους, & mox πιστεύσας, dein ἀληθέως & πλουσίους *Bunb.* z Ita *Bunb.* & *Voſſ.* ἀφ' ὃ in *Editis Aliiſque.* * *Ad ſatiandam ſuæ crudelitatis inſaniem*, Epiphan. *re autem vera ſervichant crudelitati & inſanio principi*, Golen.

quidem veriti, ne ſpe falſi ad pœnas cogerentur, ut qui animi ſui ſententiam aperire nimium feſtinarint: illi vero qui rem reſciverant, quod conſiliorum participes eſſent, eo magis clam omnia habuerunt, alii alios ignorantes, metuenteſque ne ſi quid dicerent alicui, cui expediebat diuturnam eſſe tyrannidem, Cajo vivente prodiri ad ſupplicium deposcerentur. Nam & alius ſparſus erat rumor, Cajum quidem vulnera accepiſſe, non tamen mortuum eſſe, ſed adhuc vivere, eique à medicis curationem adhiberi. nemoque adeo fidus deprehenſus erat, cui quiſpiam dicere auderet quod ſentiret. ſive enim *Caji* amicus eſſet, ſuſpectæ erat fidei, ut qui tyrannidi faveret, ſive odio eum proſequeretur, id ipſum dictorum ejus fidem imminuebat, quod eum oderit. Alius etiam rumor ferebatur, qui patriciis ſpei ſolatium eripiebat, ipſum *ſcilicet*, periculum deſpicientem & de vulneribus curandis parum ſollicitum, in forum, ut ſe habebat ſanguine cruentatum, evaſiſſe, atque ibi concionari apud populum. Et hæc quidem temere efficta erant ab iis, quibus propoſitum erat tumultus excitare, & in utramque partem pro affectu audientium trahebantur: * haud tamen ſedes ſuas relinquebant, metu criminis primo foras exeuntibus impingendi. non enim ex animo quo exierint factum iri de illis judicium, ſed ex eo quem illis affingere vellent delatores & judices.

De morte Caji rumores diverſi.

Germani milites in theatrum veniunt.

17. Sed poſtquam turba Germanorum ſtrictis gladiis circumdederat theatrum, ſpectatores de vita quiſque ſua metuere cœperunt, & ad cujuſvis ingreſſum expaveſcebant, quaſi jamjam *ferro* concidendi eſſent; hærebantque inopes conſilii, quod nec ſe in tuto eſſe crederent, ſi diutius in theatro morarentur. Atque adeo, cum irrumperent, clamor toto theatro tollitur, ſupplicantium militibus *ſeque excuſantium* ut qui omnium ignari eſſent, tam eorum quæ de ſeditione movenda, ſi qua mota fuerit, erant deliberata, quam eorum quæ patrata erant. illis itaque parcere deberent, nec pœnas aliorum audaciæ ab omni culpa vacuis repoſcere, ſinerentque in facinoris, quodcunque commiſſum eſſet, auctores inquirere. Et illi quidem iſta, multoque plura cum ploratu & planctu Deum obteſtantes & implorantes dicebant, quæ præſentius periculum exprimeret, eoque modo ac quis in extremo vitæ diſcrimine aliquid proferret. Ad hæc frangitur militum ira; ipſoſque ſubpœnituit eorum quæ contra ſpectatores animo agitaverant: nam & *revera* crudele erat illud, ipſiſque licet irritatis *ita* videbatur, cum capita eorum qui cum Aſprenate cæſi erant aræ defixiſſent. quibus conſpectis, majorem in modum com-

μὴ δεδιότες, μή τι καὶ ψευδεῖσιν ἐλπίσι [2] τιμωρίαν συνέλθοιεν, οἳς [b] προεξορμήσασιν ἀποφήνασθαι τὴν ἀφόβειαν τὴν ἑαυτῶν. οἱ δὲ ἐξεπιστάμενοι, ἅτε τὸ τῆς βουλῆς μετασχεῖν, μεκζόνως ἔκρυπτον ἀλλήλων ἀγνοίᾳ, καὶ δεδιότες μὴ τοῖς τισὶν εἰπόντες, οἷς ἡ τυραννὶς ἐτύγχανε [c] ὠφέλιμος ὢν, ζῶντος Γαΐου κολασθεῖεν ὀφλήσεως γενομένης. ἐπεὶ καὶ ἕτερος ἐπεφοιτήκει λόγος, ὡμληκέναι μὲν [d] Γάϊον τραύμασιν, οὐ μὴν ἀποθανεῖν, ἀλλὰ ζῶντα ὑπὸ θεραπείας εἶναι τῶν ἰατρῶν ἔτι. ὧν τις πιστὸς αὐτῷ [e] ὀφθεὶς, ᾧ καὶ θαρσήσας τις γνώμην ἀποφήναιτο τὴν αὐτῷ. ἢ γὰρ φίλος ὢν, ὕποπτος ἐγίνετο εὐνοίᾳ τῆς τυραννίδος· ἢ μὴ μίσει τοὺς ἐκεῖνον χρώμενος, τῷ τοὺς αὐτὸν ὑδαμόθεν εὐνοίᾳ χρωμένῳ [f] διαφθείρειν τὴν ὀφὶ τοῖς λεγομένοις πίστιν. ἐλέγετο δὲ ὑπό τινων, οἳ καὶ μάλιστα τοῖς εὐπατρίδαις ἠφάνιζον τὸ εὐθυμεῖν τῆς ἐλπίδος, τὸ ἀμελείᾳ κινδύνων γεγονέναι, καὶ ἄφρονι [g] κομιδῇ τῶν τραυμάτων, ὥσπερ εἶχεν ἡματαμένον ὀφὶ τῆς ἀγορᾶς διεκπεσεῖν, καὶ εἰς δημηγορίαν ἔτι. καὶ τάδε μὲν εἰκάζετο βουλήσει τῇ ἀλογίστῳ τῶν θεῶν τροθυμέναν, καὶ ἐπ' ἀμφότερα δόξῃ τῶν ἀκουόντων λαμβανόμενα· ἡ μὲν τοῦ γε [h] σεβάσμου ἐξέλιπον, δεδιότες τὴν ἐπενεχθησομένην προξένοις αἰτίαν. ἡ γὰρ [i] ἀφ' ἧς ἐξίοιεν ἀφορμὰς γενέσθαι περὶ αὐτῶν τὴν κείσιν, ἀλλὰ ἀφ' ἧς [k] εἰκάζειν θελήσειαν [l] οἵ τε κατηγορήσαντες καὶ οἱ δικάζοντες.

ρζ'. Ἐπεὶ δὲ καὶ πλῆθος τῶν Γερμανῶν περίεχε τὸ θέατρον [m] ἐσπασμένων τὰ ξίφη, πᾶσι τοῖς θεωμένοις ἐλπὶς ἦν [n] ἀπολεῖσθαι, καὶ πρὸς πᾶσαν ὕπνος εἴσοδον πλοίαν εἶχεν αὐτοὺς ὡς αὐτίκα μάλα συγκοπήσοντο. οἱ ἀμηχάνοις [o] τε ἦσαν, ὅτε ἀπίστου θάρσους εἰσφερόμενοι, ὅτε ἀκινδύνων τὴν ἀφορμὴν τοῦ θεάτρου πεπιστευκότες. εἰσπλόντων δὲ ἤδη, βοὴ τῶν θεάτρων ῥήγνυται καθ' ἱκετείαν τρεπομένη τῶν στρατιωτῶν, ὡς πάντων ἀγνοίας αὐτῷ γενομένης ἃ τῶν βεβουλευμένων [p] ἢν τὴν ἐπανάστασιν, εἰ δή τις καὶ γέγονεν ἐπανάστασις, καὶ τῶν γεγονότων. φείδεσθαι οὖν, καὶ μὴ τόλμης ἀλλοτρίας [q] ἕνεκα τῶν ἤδη ὑπὸ αἰτίᾳ γενομένων ἀπολαμβάνειν τιμωρίαν, παρέντας δὲ ἐρευνᾷ τῶν πεπραγότων, ὅ,τι καὶ πεπραγμένον εἴη, κατασχεῖν. καὶ οἱ μὲν σφῶν τε καὶ πεφυκότων μᾶλλον δακρύων καὶ τύπτεσθαι προσώποις ὀλοφυρόμενοι καὶ πολιτόμενοι, ὁπόσα ἀπεδίδασκεν αὐτοὺς ὁ κίνδυνος ἐγγὺς πλησίον, ἢ ὡς ἄν τις ἀγωνιζόμενος περὶ τῆς ψυχῆς εἴπειεν τι, ἔλεγον. θραύεται δὲ πρὸς σφῶν τῶν στρατιωτῶν ἡ ὀργὴ, καὶ [r] μετεμέλησεν αὐτοῖς ὧν ὀφὶ τοῖς θεωμένοις βεβούλευτο· ὁμοῦ τε γὰρ τοῦτο ἐκείνοις καὶ πρὸ ἑξηκοστοῦ ἐδόκει, τὰς κεφαλὰς τοῦ περὶ τὸν Ἀσπρῆνα ὀφὶ τοῦ βωμοῦ [u] ἀπηρεισαμένους.

[a] Τιμωρίαν in *Editis Aliiſque.* quod ſane σπουδὴν poſtularet. τιμωρίας in *Vat.* & *Hen.* quod in τιμωρίᾳ mutavi. in *Epiphanii* verſione, *metuentes ne pœnæ ſuccumberent.* [b] Ita *Voſſ.* προεξορμήσασιν in *reliquis.* [c] Ita diſtinxi. prius erat ὠφελιμῶν ἦν ζῶντος Γαΐου, κολασθεῖεν &c. [d] Γάϊον inſerui è *Cod. Busb.* & *Epiphan.* [e] In quibuſdam *MSS.* ὑδεὶ ὤν, vel ὑδενὶ ὤν. Hic vulgatam lectionem retinui, vocula τις poſt θαρσήσας inſerta ex *Epiphanio*, id quod & Cl. *Lowthio* ſuboluit. [f] Διαφθείρειν *Voſſ.* [g] Ita *Busb.* κεμιδῇ in *ceteris.* [h] Forſ. ἐξέδραν ἔλιπον. [i] Ita placuit reſcribere, auctoritate *Epiphanii*, qui vertit, *quando non ſua voluntate diſcederent accuſari poterant aut damnari*; *ſed quemadmodum vellent accuſatores aut judices.* antea erat, ἀφ' ἧς ἐξιοῖεν. [k] Εἰκάζειν *Vat.* & *Hen.* à pr. m. [l] Ita lego cum Cl. *Lowthio*, favente *Epiphanio* in verſione jam allata. [m] Ἐσπασμένοι *Busb.* [n] Ἀπολέσθαι *Busb.* [o] Ita *Busb.* & *Epiphan.* δὲ in *ceteris.* [p] Vocem καπὶ inſertam dedi, prout monuit Cl. *Lowthius.* Forſan tamen à *Joſepho* ſubintelligenda relicta erat. τοῖς ἐπαναστᾶσιν *Vat.* [q] Παρ' αὐτῶν *Voſſ.* & mox ὑδὲ *Busb.* [r] Sic lego. ὅπου τι in *Editis* & *MSS.* ὅπου τε conjecerat Cl. *Lowthius.* [ſ] *Epiphanii* auctoritate ductus μετεμέλησεν repoſui. antea erat μεταμέλησαντο. [t] Ita *Voſſ.* ὅτι in *Editis Aliiſque.* [u] Ἀπηρείσαντο *Hen.* qua lectione admiſſa, locum hoc modo refingerem, ὁμοῦ τι γὰρ ὧν τοῦτο καὶ ἱ. π. ἐξ. ἐδόκει, ὅτι τοὺς κ. τ. π. τ. Α. ἐ. τ. βωμοῦ ἀπηρείσαντο. * Neque loca ſua cuſtodiæ relinquebant, *Epiphan.*

a Forſan

μῶσις. τοὺς δὲ μεζόνως ἔπαθον οἱ θεαταί, λογισμῷ τε ἀξιώσεως τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐλέῳ τῶν παθῶν· ὥστε παρ' ὀλίγον καὶ αὐτοῖς [b] ὑδὲν ἐλλειπεστέρως τὰ τῆς κινδύνου ὁμιλήσαντας ἐπαναστῆναι, ὧν ἄδηλον εἰ τὸ συμφορᾶν, εἴτῳ εἰς τέλος φυλάξαι δύναιτ' ἄν. ὥστε, καὶ εἴ τινες τοῦ τοιούτου μισοῦντων καὶ μὴ δίκης τοῦ Γαΐου, ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἐπ' αὐτῷ εὐφροσυνῶν [c] τὰς χάρας, διὰ δὲ ὀλίγου μὲν τῶν συναπολωλυμένων γενομένας, τὸ δὲ πιστὸν τῶν ἐλπίδων μηδέποτε τότε ἐκφυγεῖν [d] συνελθεῖν.

ιη'. Ἦν δέ [e] Εὐάρεστος Ἀρροῦντιος τῶν χρυσοπωλῶν τὰ πολλὰ λήμματα, καὶ δι' αὐτὸ φωνῆς τε μεγέθει χρώμενος, καὶ [f] χρήματα τοῖς ἐμβεβληκόσιν ὅμοια τοῖς Ῥωμαίων πλουσιωτάτοις, δυνάμεις τε αὐτῷ ἐν οἷς ἐβουλήσατο πράττειν τὴν πόλιν, εἴ τι καὶ τότε καὶ τοῖς ὕστερον. ὅτος λαβὼν αὐτὸν ὡς οἷόν τε πενθήμονα· καί τοι μόλις ἐν [g] παρ' ὀλίγον οὕτω ἐχρῆτο τοῖς Γαΐου, ἀλλὰ μὴν κρείττων ἡ διδασκαλία τοῦ φόβου καὶ πρατηγία τοῦ κερδαινομένου τὴν σωτηρίαν τε εἰς ὃ παρὸν ἡδονῆς· πάντα κόσμον ὑπιτηδείους, ὡς ἄν τις ὑπὸ τοῖς τιμιωτάτοις παρεσκευάσατο ἀπολωλόσιν, [h] ἀποσημαίνει τε Γαΐῳ ⟨καὶ⟩ θανατον ὑπὸ τὸ θέατρον παρελθὼν, καὶ ἔπαυσε τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ πλέον ἀγνοίας συμφορᾶς τῆς γενομένης. ἤδη δὲ ἐν [i] φήλαις Ἀρροῦντιος περιῆν, ἀναχαλῶν τοὺς Γερμανούς, καὶ οἱ χιλίαρχοι σὺν αὐτῷ κελεύοντες καταθέσθαι τὰ σίδηρα, καὶ δηλοῦντες Γαΐου τὸν τελευτήν. τοῦτο [k] καὶ σαφέστατα ἔσωσε τοὺς ἐν τῷ θεάτρῳ συνειλεγμένους, καὶ πάντας, [l] οἳ καὶ ὅπως οὖν τοῖς Γερμανοῖς ἐντύχοιεν. ἐλπίδος γὰρ αὐτοῖς προηγουμένης, ἔμπαν κεῖσθαι τὸν Γάϊον, [m] οὐκ ἔστιν ὅτου κακοῦ ἂν ἀπέσχον. τοσοῦτον ἐπιείκειαν αὐτοῖς εὐνοίας τὸ πρὸς αὐτὸν, ὡς καὶ μὴ δι' αὐτοὺς ἀπολωλόσι τὰ ψυχῆς κτήσασθαι τὸ ἀνεπιβούλευτον αὐτῷ [n] τοσαύτῃ δυσχερείᾳ μὴ συνεσόμενον. [o] παύονται δὲ τῆς ὀργῆς εἰς τὰ τιμωρίαν, μαθόντες σαφῶς τοῦ γενομένου αὐτοῖς ὑπὸ τῇ τελευτῇ [p] Γαΐου, ἀφ' οὗ τὸ εἰς ἀχρεῖον ὑπιδεῖξαι τὸ πρόθυμον τὰ [q] εὐνοίας, ὃς ἀμείψασθαι αὐτοὺς ἀπολωλότος, καὶ δίκει μὴ περαιτέρω τῆς ὕβρεως χρωμένων ὑπιστροφὴ γένοιτο ⟨τοῦ⟩ τὰ βουλῆς, ἐνθεν εἰς ἐκείνην τὰ κράτος τοῦ ὑπηκοντος ἄρχοντος. καὶ [r] οἱ μὲν Γερμανοὶ [s] εἰ καὶ μόλις, ἀλλ' ὅμως ἐπαύσαντο λύσσης τὰ ὑπὸ Γαΐου τοῦ θανάτου καθαλωθείσης αὐτούς.

ιθ'. Χαιρέας δὲ, σφόδρα γὰρ τοῦ [t] Μινουκιανῷ ἐδεῖτο μὴ ἀφροφανεῖ μανίᾳ τῶν Γερμανῶν ἐπιπεσών, ἕκαστόν τε τῶν πρατιωτῶν [u] μετῇει, προμηθείᾳ τὰ σωτηρίας αὐτῷ δόμενος, καὶ μὴ ἀπολώλοι πολλοὺς ἐξέτασιν ποιούμενος. καὶ Μινουκιανὸν μὲν καὶ Κλήμης, ἀνάγκη γὰρ ὑπὸ τοῦτον, [v] μεθ' ἑτέρους, πολλῶν μεθ' ἑτέρων συγκλητικῶν δικαιοσύνῃ τῇ πρά-

moti erant ſpectatores, cum & virorum dignitatem ſecum reputarent & eorum quæ paſſi ſunt miſeratione tenerentur: adeo ut parum abeſſet, quo minus præſentium periculorum metus illis incuteretur, quibus in incerto erat ſi quo tandem modo calamitatem evitare poſſent. Quo factum eſt, ut iis, qui Cajum libenter meritoque oderint, auferrentur lætitia & gaudium, quibus *alioqui* ex eo *mortuo* afficerentur: quod in eo fere erant ut vitam amitterent, nec ulla ejus conſervandæ ſpes fida & firma alicubi effulſit.

18. Erat autem *quidam* Euariſtus Arruntius rerum venalium præco, adeoque magna & canora voce, qui Romanorum ditiſſimos opibus æquabat, quique in quibuſcunque voluerit plurimum in civitate pollebat, tam eo tempore quam poſtea. Ille, cum ſeſe ad luctum quam maxime compoſuiſſet, (quamvis enim Cajo erat omnium infenſiſſimus, præſenti tamen voluptati præferebat ea quæ docuit timor, ſuggeſſitque aſtutia quærendi ſibimet incolumitatem) lugubri ſumpto apparatu, uti mos eſt in cariſſimorum deſiderio, in theatrum progreditur, mortemque Caji denunciat, non paſſus multitudinem diutius in ignoratione eorum verſari quæ acciderant. Deinde columnas etiam circuibat Arruntius, & milites inclamabat, ſimulque cum eo tribuni, jubentes gladios recondere, & Caji interitum eis ſignificantes. quæ res manifeſto ſalutem illis attulit qui in theatrum convenerant, cunctiſque qui in Germanos quomodocunque inciderent: nam dum ſpes illis facta erat Cajum adhuc vivere, à nullo abſtinebant maleficio. Tantum ſuperfuit illis erga ipſum benevolentiæ, ut contenti fuiſſent vel vitam ſuam amittere, ſi modo potuerint illum ab inſidiis immunem præſtitiſſe, & à gravi adeo calamitate liberaſſe. Cum autem certiores facti eſſent de morte Caji, ſtatim deferbuit impetus quo in vindictam ferebantur, tam quod minime in rem ſuam cederet ſui in illum animi promptitudinem oſtendiſſe, mortuo eo qui gratiam illis relaturus eſſet, quam quod timerent, ne in eos injurias facere pergentes animadvertatur à ſenatu, ſi ad ipſos ſumma rerum adminiſtratio perveniret. Atque adeo Germani quidem, licet ægre, à rabie ceſſarunt, quæ in eos invaſerat ex morte Caji.

Arruntius in theatro Caji interitum proclamat.

Germanorum militum rabies ſedata.

19. Cæterum Chærea, de Minuciano valde ſollicitus, ne periret in Germanos furentes incidens, & ſingulos militum adiens orabat eos atque obſecrabat, ut illius ſalutis rationem haberent, & ipſe diligenter inquirebat ne forte interiiſſet. Et Clemens quidem Minucianum, ad ipſum adductum, dimittit, cum multis aliis ſenatoribus facti juſtitiæ honeſtatique teſtimonium

Chærea de Minuciano ſollicitus.

a Forſan παρ' ὀλίγον in textum irrepſerit, utpote oræ appoſitum ad interpretamentum phraſeos ἀπὸ ὀλιγωρίας. b Ἐλαττωσίας ἢ κίνδυνον ἰω. *Bud.* c Illud τὰς inſertum dedi, & mox ante τινι delevi, ſenſu ita poſtulante, neque id monente Cl. *Lowthio.* d Ita *Voſſ.* παμιλθεῖν in *cæteris.* e Ita reſcripſi. ὑάρεστος Ἀρροῦντιος in libris omnibus *Græcis Latiniſque.* Erit forſan qui malit, οὐ ἄρεστος aut ὑάρεστος facile princeps. f Sic *Herodiano* l. 1. c. 2. πλοῦτῳ ἀβροῖς. *Epiphanius* vertit, *indutus veſtibus diverſi coloris ad inſtar nobilium Romanorum*, ac ſi legiſſet, ἐδύματα πολύχρωτα ἐβροῖς ὁμοίως τοῖς Ῥωμαίων ὑπατικοῖς. g Παρόντα ἂν in *Editis Aliiſque.* παρ' ὃν τὸν ἂν *Bud.* h Θρόνων ἀποσημαίνει legit *Bud.* i Ita *Hen.* & *Epiphan.* qui vertit, *deinde ſtatuas etiam Arruntius & loca ſingula circuibat.* τοίλαις in *Editis Aliiſque.* ἕδραις *Bud.* k Καὶ omittit *Bud.* & commode abeſſe poteſt. l Οἵπερ ἂν τοῖς *Bud.* οἳ τῷ ἔπεσθαι ἂν *Hen. Voſſ.* & *Vat.* m Οὐκ ἴσην *Vat.* & *Hen. à pr. m.* n Ita ex conjectura lego. antea erat τῇ τοσαύτῃ δυσχερείᾳ συνεσόμενον. Si quis συνεσόμενον malit, per me licet. o Παύονται ⟨ἡ⟩ ἔ ἐργητέ⟩, μαθόντες *Bud.* & *Hen.* p Γαΐου inſertum dedi, fretus auctoritate *Cod. Bud.* & *Epiphanii.* q Σωτηρίας *Vat.* & *Hen. à pr. m.* r Voculas οἱ μὲν non agnoſcunt *Hen. Vat.* & *Voſſ.* ſ Illa εἰ καὶ μόλις addidi è *Cod. Voſſ.* mox ἀπ' οἱ ⟨ἐ⟩ σπλῶν ἐπαύσαντο mendoſe in *Vat.* & *Hen. à pr. m.* t Ita lego. ἐδεῖ Μινουκιανῷ in *Editis* & *MSS.* u Μετὰ οἱ σε. in *Vat.* & *Hen. à pr. m.* Antea, μεθίστη π. μ. ἀ. συγκλητικῶν δ.

nium perhibens, virtutique illorum qui illud in animum induxerant, idemque exſequi minime dubitarunt: "nam ita fere eſſe tyrannos *aiebat*, "ut ſe efferant voluptati habendo injuriarum "licentiam, haud vero inde felicem ſortiri vi- "tæ exitum, ut qui bonis omnibus inviſi in "ejuſmodi incidant calamitatem qualis Cajo "contigit, qui ante ſeditionem ortam confla- "tamq; conſpirationem ipſe ſibimet factus eſt "inſidiator, atque non ferendis injuriis legum- "que contemptu in cauſa erat aliis quod ex "amiciſſimis hoſtes evaſerint, & nunc qui- "dem eos haberi Caji interfectores, re autem "vera ipſum à ſemet peremptum jacere.

20. Tum vero etiam è ſedibus in theatro ſurrectum eſt, quique intus erant in acerbos inciderunt tumultus: utpote quod ſeſe foras proripere certatim feſtinarent. In cauſa autem erat Alcyon medicus, correptus *à nonnullis* quaſi ut quoſdam vulneratos curaret, dimittenſque qui cum eo erant, ſpecie quidem ut ea peterent afferrentque quibus opus eſſet ad medicinam fauciis adhibendam, re autem vera ut ab imminente periculo *longius* abeſſent. At interea ſenatus in curiam convenit, populuſque in foro, ubi comitia haberi ſolebant, congregatur, & interfectores Cæſaris perquirere cœperunt; populus quidem acriter, ſenatus vero tantum in ſpeciem. Aderat autem & Valerius Aſiaticus, *vir conſularis*. is progreſſus in medium tumultuantium, & indignantium quod laterent qui imperatorem interfecerant, cum multi eum cupide interrogarent, quinam eſſet qui facinus patraverat, utinam ego, exclamat. Quin & conſules edictum propoſuerunt, Cajum *graviter* accuſantes, populumque qui aderat militeſque domum ſe recipere jubentes; dum populo quidem ſpem magnam remiſſionis *onerum* facerent, militibus vero præmiorum, ſi conſuetum ſervarent ordinem, ab omni maleficio abſtinentes. nam metus erat, ne, illis exaſperatis, clade aliqua urbs multaretur, ſi ad rapinas *faciendas* & templa ſpolianda ſe verterent. Jam enim convenerat omnis ſenatorum multitudo, maximeque ii qui cædi erant conſcii, magna cum audacia animique elatione, quaſi jam penes ipſos eſſet rerum ſumma.

Alcyon medicus.

Inquiſitio de Caji cæde.

Valerii Aſiatici vox libera & homeſta.

ξει [a] συμμαρτυρῶν, ᾗ ἀρετὴν τοῖς ὀπτηθυμημένοις καὶ πεφάσεσι μὴ ἀποδιδοὺς λιακόσι· "τυραννίδα γὰρ [b] εἰς ὀλί- "γον μὲν ἐλθεῖν ἡδυὴν δ' ὑβρίζειν ἐπαρθεῖσι, εὐτυχεῖς δὲ ὄκ "ἔφα ποιεῖσθαι τὰς ἀπαλλαγὰς δ' βίᾳ, μίσει δ' ἀρετῆς "πρὸς αὐτὴν χρωμένης, ἀλλὰ μὴ τοιαύτης δυσχέρας, "ὁποίᾳ δὴ Γάϊον συνελθεῖν, πρὸ τ' ἐπαιρασάντων ᾗ συντε- "ίνοντα τ' ὀλίθριον αὐτὸν ὀλίβυλον αὐτῷ γενόμενον, ᾗ δι- "δάξασθαι, οἷς [c] ὑβρίζειν ἀφόρητος ἦν ἀφαιρεῖσθαι δ' νόμους τ' "πρέσβεις, πολέμῳ πρὸς αὐτὸν χρῆσθαι τοὺς φιλτάτους, "καὶ νεῦν λόγῳ μὲ εἶ) τούτους οἱ ἀνηρήκασι Γάϊον, ἔργῳ δὲ "αὐτὸν ὑφ' ἑαυτῶν κεῖσθαι διολωλότα.

κ'. Ἦν δὲ καὶ ὁ ἰατρὸν [d] ἐξανίσασθ' τ' θάκων, καὶ ταραχαὶ πάνυ πικραὶ ἐγένοντο τ' εἴσω. αἰτία δ' ἦν ὅτ' τοῦθ' ὅμιλος ἀφαρπαζομένου τ' ἰατρῶν [e] Ἀλκύονα ὁ ἰατρὸς, σωναρπασθεὶς ὡς ὑπὸ θεραπείας τινῶν τραυμάτων, ἐκπέμ- "ψας δὲ τοὺς σωόντας, λόγῳ μὲ ὡς ᾗ μετελευσομένους ὑπό- σω εἰς τ' ἴασιν τοῖς τραύμασιν προσφορᾶ, ὁ δὲ ἀληθὴς, ὡς ἀπίσωθ' κινδύνου ᾗ κατειληφότος. ὁ τούτῳ δὲ βου- λῆς τε ἦν σύνοδος, καὶ ὁ δῆμος, ἦπερ καὶ εἰώθασιν ἀκ- κλησιάζειν ὑπὸ τ' ἀγορᾶς καθεζάς, [f] ὁ ζητήσων τ' σφα- γέων τ' Γαΐου ἦσαν· ὁ μὲν δῆμος, καὶ πάνυ [g] ἀκθόμενος, δοκεῖν δὲ καὶ ἡ βουλή. [h] καὶ ἦν γὰρ Ασιατικὸς Οὐαλέ- ριος ὑπατικὸς ἀνὴρ, ὅτος [i] ὑπὸ τῶν δήμων καταιρὰς θο- ρυβόντων, [k] καὶ ὁ ἀνὴρ πυθόμενον ὅ ἔτι λαυθάνον τ' τ' αὐτοκράτορα ἀποκλακότα, ἐπεὶ πεφθόμως πάντες αὐ- τὸν ἤροντο, τίς ὁ πεφάξας τυγχάνει, εἴθε γὰρ ἔγω γε, φησί. [l] καὶ ἐρρώθησαν δὲ καὶ οἱ ὕπατοι ἀφάγραμμα, Γαΐου μὲν κατηγορίας ποιήμενοι, κελεύοντες δὲ τῷ [m] τότε δήμῳ καὶ τοῖς φρατιώταις, ὑπὸ τὰ αὐτῶν ἀπέναι· τῷ μὲ δή- μῳ, πολλὴν ἀνέσεως ἐπαγγελλόμενοι ἐλπίδα, τῷ φρα- τιωτικῷ δὲ τιμῶν, εἰ οἱ κόσμῳ μένειαν τῷ εἰωθότι, μηδὲν ὑβρίζειν ἐκαγόμενοι. δίος γὰρ ἐν μὴ ἐκαγρησαίτην ἀπο- λαύσειν ᾗ καλῶ ἡ πόλις, καθ' ἁρπαγὰς αὐτῶν ᾗ συλή- σεως τ' ἱερῶν [n] τρεπομένων. ἐφθάκει δὲ ἤδη τ' βουλευτῶν ὁ πᾶν πλῆθος [o] συνειλεγμένον, καὶ μάλιστα ⓐ ᾗ Γαΐου [p] συνθέντες τ' φόνον, θεάσου τε ἤδη χρώμενοι [q] ᾗ οἱ [r] φρο- νήματι μεγάλῳ ὄντες ὡς εἰς αὐτὸς ἀναχωρέοντ [s] ἤδη τ' πεπραγμάτων.

II. **CAP. II.** **ΚΕΦ. β'.** β'.

Quomodo ſenatores pro populari republica contendebant, milites vero pro regio imperio. De cæde uxoris filiæque Caji, & de Caji ingenio & moribus.

Ὡς οἱ βουλευτὴ δημοκρατεῖσθαι ἔκεινον, οἱ δὲ φρατιῶται μοναρχεῖσθ. ὠθὲ σφαγὴς Γαΐου γυναικὸς ᾗ θυγατέρ- ρος· οἷός τε ἦν Γάϊος τὰ ἤθη.

Claudius è domo extrahitur.

DUM ita ſe res haberent, repente Claudius è domo extrahitur. Milites enim eódem congreſſi, cum ul-

ΕΝ τούτῳ [s] δ' ὅτων τ' φραιμῦ, αἰφνίδιον ἁρπάζ) Κλαύδιος ἐκ τ' οἰκίας. οἱ γὰρ φρατιῶ), συνόδ γενο- μένης

---

a Ita in *Editis Aliiſque.* μαρτυρῶν *Bunb. & Gall.*. *b* Εἰς ὀδὺν μὲν ἐλθεῖν legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *tyrannidem dicens ad nihilum fuiſſe perductam*, eo quod injuriarum voluptas fuerit elevata. Fuit cum legerem, εἰς ὀλιγαῖον μὲ ἐλθεῖν, aut εἰς ὀλί- γον μὲ ἐνθεῖν, aut ἐνίδειν. *c* Ita *Voſſ.* ὑβρίζων in *cæteris*. *d* Ἐξανίσασθ' τ' φυλάκων, & παρχνὶ πάνυ πικραὶ in *Editis Aliiſque.* ἐξανίσασθ' τ' φυλάκων, & ἀρχνὶ πάνυ πικραὶ ἐγένοντο τ' κῶν ἔσω *Vat. & Hen. 2 pr. m.* & ſimili fere modo legiſſe videtur *Epiphanius*, qui vertit, *jam ergo ſurgebant de theatro cuſtodiæ, quæ principio perniciosæ fuerant, quando omnes abſcedere feſtinabant.* Quæ cum parum ſibi conſtent, ignoſcat lector quod reſcripſerim, ἐξανίσασθ' τ' ἤθεων. *e* Ita *Voſſ.* & *Epiphan.* Ἀμύονα in *cæteris*. *f* Ἐπὶ ζη- τήσει *Bunb.* *g* Ita in *pluriſque libris.* ἀνθήμενος in *Edit. Gen.* *h* Ἦν ᾗ Ασ. *Bunb.* *i* Ita *Bunb.* ὑπὸ τ' δήμων in *Editis Aliiſque.* quæ lectio mox poſtularet ἐφορῶντα. *k* Ita *Bunb.* καὶ δεῖν πυθμένων τὸ ἐπιλανθάνον τ' αὐτοκράτορα λανθανόντων, vel τ' λανθανόντων. Quod bene ferri poteſt, λανθανόντων mutato in λανθανόντως, vel τὸν λανθανόντων, prout conjecerat Cl. *Lonchinc.* δεῖν πυθμένων τὸ ἐπιλανθάνον τ' αὐτοκράτορα λανθανόντων *Vat. & Hen.* *l* Illud καὶ abeſt *Bunb. & Voſſ.* *m* Τότε non agnoſcunt *Bunb. & Voſſ.* *n* Τρεπομένων ſolus *Bunb.* *o* Ita *Bunb. & Vat.* συνειλεγμένον in *cæteris*. *p* Perperam συνειλθόντες *Voſſ. Vat. & Hen. 2 pr. m.* *q* Κἠν in pluriſque *MSS.* *r* Ita in *Editis*, *Bunb. & Voſſ.* καθεφρονήμασι *Vat. Hen. & Epiphan.* *s* Sic *Bunb.* δὴ in *cæteris*. *t* Ita *Bunb.* δὴ in *reliquis*.

a Iterum

μῆνις [a] αὐτῷ ἀλλήλοις, καὶ αὐτοῖς λόγον δόντες περὶ τῶν προκειμένων, εἴρων δημοκρατίαν ἀδύνατόν τε [b] ὂν ἰσχρατῆ τοσοῦνδε ἄν ποτε γενέσθαι πραγμάτων, ἐξικομῆνι τε ὑπ' ἐπ' ἀγαθῷ τῷ αὐτῷ [c] γενήσεσθαι τὴν ἀρχὴν, εἴτε τις [d] τῶν τὸ ἀρχῆς κατασχόντι τὴν ἡγεμονίαν, εἰς πάντα λυπηρὸν αὐτοῖς εἰ μὴ ὑ συμπραξοῖς τὸ ἀρχῆς καταξάσι. καλῶς οὖν ἔχειν, ἀκείνων ἔτι ὄντων τῶν πραγμῶν, ἡγεμόνα αἱρεῖσθαι Κλαύδιον, [cc] πατρικά τε ὄντα ὑ τεθνεώτος, καὶ τὸν εἰς τὴν βουλὴν συλλεγομένων ὀδενὸς ὕπτιος ὑπ' [e] ἀξιολογώτερον, προγόνων τε ἀρετῇ, [f] καὶ τῷ τῆ παιδείαι μεμελετικότα, [g] καὶ ζαθέντα εὐβουλότατα τιμῶσι τε τὰ οἰκεῖα, καὶ [h] ἀμείψασθαι δωρεαῖς. ταῦτα διανοηθέντα τι, καὶ ἔπραξαν ὑπὲρ τῶν προκειμένων. ἤρπασε μὲν δὴ Κλαύδιον ἔτι τῶν στρατιωτῶν. [i] γεγονὼς δὲ Σέντιος Σατορνῖνος, καὶ τοι πεπυσμένος τὴν Κλαυδίου ἁρπαγὴν, καὶ ὡς ὑπεδικάζοιτο τὴν [k] ἀρχὴν ἄκων μὲν δοκῶν, τὸ δὲ ἀληθὲς καὶ βουλόμενος τῇ αὐτῇ, καταξὰς ὑπὸ τὴν συγκλητον, καὶ μηδὲν καταπλαγεὶς, [l] ἐλευθέρους τε καὶ γενναίους ἀνδρῶν παρεπόντας παιδιὰ παραίνεσιν, τάδε λέγων.

Β'. "Εἰ καὶ ἄπιστα, ὦ [m] ἄνδρες Ρωμαῖοι, διὰ τὸ "χρόνῳ πολλῷ ἔκειν ἀπέλπιστα ὄντα ἡμῖν, ἀλλ' οὖν "ἔχομεν γ' ἐλευθέρας τὸν ἄξιόσιν, ἄδηλον μὲν ἐφ' ὁπό- "σον [n] διατείνεται, καὶ γνώμῃ θείᾳ, εἰ ἐκείνετο αὐ- "τὸν, κεῖσθαι, [o] διφρεύειν δὲ ἀρκοῦσιν, καὶ, ἐνδρ ἀφαι- "ρεθέντι αὐτῆς, εὐδαιμονίᾳ συνάγεσθαι. ἐκφυὴ γὸ ὑ "μία ὥρα [p] τῶν ἀρετῆς ἐπιδεικνυμένοις, [q] καὶ μετ' ἀλλο- "τελοῦς τ διανοίας τὸ ἀδόδιτον τῇ παιδείᾳ, καὶ μὴ νό- "μων οἷς ποτε ἔθεσαν [r] διαφυλάσσειν, βεβαιοῦσι. ἐμοὶ δὲ τ "μὲ παρόντων ἐλευθερίας ἀμνημονεῖν ὄσι, διὰ τὸ κατό- "πιν αὐτῆς γεγενῆσθαι τ δὲ νῦν ἀπολίσσεσθ [s] συμπλη- "μέλειαν [t] μαχαιρεστέρᾳ τε ἡγεῖσθαι τὸν ἐγκαταβίαν καὶ [u] ὀφ- "θαρέντας αὐτῇ, ἢ τ ἦκιν θεῶν [x] μείονος ἀξίους τιμῆς "τούσδε τοὺς ἄνδρας, οἳ ὀφὲ γῆν καὶ τούτῳ τ ἡλικίαν "ἡμᾶς [y] ἔγδυσαι αὐτῆς· καὶ εἴη μὲ εἰς παῖ τὸν αἰῶνος "τὸ ὄπιον ἀθανατίσειν τὴν ἄδικον αὐτῆς. ἀρκοῦσι δ' "ἂν γένοιτο ἡ ἥδε ἡμέρα τοῖς τε νεωτέροις ἡμῖν, καὶ ὅσοι "γεθράκαμεν. εἰδὼν [z] ὑπολιπεῖν τοῖς προσθυτέροις, [a] ἐὰν "τ ἀγαθὸν αὐτῆς ὀ ὁμιλίᾳ γενόμενοι [b] μνημονεύω- "τοῖς δὲ νεωτέροις παράδειγμα ἀρετῆς [c] κεκλασμένοις ἀλλ- "ὧν ἀνδρῶν τῶνδε ἀφ' ὧν γεγόναμεν. νῦν δὲ δὴ καὶ "ἡμῖν, ἀφ' τὴν ἄρτι ὥραν, ἔστιν ἀντιτιμήσασθαι ὧν ὑ "ζῶν μὲ ἀρετῆς, ἢ μὴν ἀναφερτίζει τὸ ἀνθρώπειον ὃ "ἐλεύθερον. ἐγὼ γὸ τὰ παλαιὰ οἶδα ἀκοῇ θεωρεῖσθαι, "οἷς δὲ αὐτὸς [d] ὁμιλήσας ἠθόμην, οἷον καλῶ τὰς πολιτείας

tro citroque de rebus gerendis ſermonem habuiſſent, fieri non poſſe comperiebant, ut populus ſufficeret tot tantiſque negotiis ſuſtinendis, nec è re ſua fore ut penes ipſum eſſet imperium: & ſi quis eorum, ad quos redierat rerum ſumma, factus eſſet imperator, ſibi id magnum in malum cedere, ut qui nihil opis & auxilii eò contulerant. optimum itaque eſſe, cum nondum de rebus aliquid decerneretur, principem eligere Claudium, & defuncti patruum, & nemini eorum, qui in ſenatum convenerant, dignitate non præferendum, ſive natalium claritatis, ſive inſtitutionis *ſuæ* ratio haberetur; quique factus imperator eos pro meritis honore afficeret & muneribus proſequeretur. Statim ac iſta in animum induxerant, ea perfecerunt. quippe Claudius quidem à militibus *paulo poſt* fuerat abreptus. At Cn. Sentius Saturninus, quamvis iſtud de Claudio fama acceperat, quódque imperium quaſi invitus quidem ſibi vindicarit, re autem vera ſponte & voluntate ſua, in ſenatorum tamen conſeſſu ſurrexit, nihilque attonitus hortationem, viris ingenuis & fortibus accommodatam, adhibet hujuſmodi verbis.

Milites pro Claudio ſtant.

2. "Etſi pro incredibili *habeatur*, Quirites, "utpote quòd præter omnium ſpem nobis of- "fertur poſt tam longum temporis ſpatium, te- "nemus tamen libertatem, incertam quidem "quamdiu duratura ſit, & in deorum, quorum "munus eſt, poteſtate ſitam; ſed quæ ſatis "in ſe habet ad nos exhilarandum, &, ſi de "ea deciderem us, nonnihil *tamen* ad felici- "tatem conferet. nam & una hora viris bo- "nis & honeſtis ſufficit, ſi cum mente integra "acta ſit in patria libera, & legibus, quibus "olim floruit, adminiſtrata. De priore liber- "tate, utpote ante me natum amiſſa, nihil me- "morabo: præſentis autem inſatiabili cupidi- "tate flagrans, illos beatiſſimos exiſtimabo "quibus contigit in iſta gigni & inſtitui, proxi- "mumque poſt Deos *immortales* honorem "illis habendum, qui fecerunt, ut, ſero licet "& hac demum ætate, illam guſtaremus: at- "que utinam in perpetuum ſalva maneat & in- "columis. Nobis autem, juvenibus æque ac ſe- "nibus vel hæc dies ſufficiat. ſenioribus æ- "vum habebitur, ſi bonorum libertatis partici- "pes facti deceſſerint: junioribus vero docu- "mento erit virtutis, quæ viris iſtis in emolu- "mentum ceſſit, à quibus prognati ſumus. "Nunc itaque & nobis in præſens nihil prius "eſſe debet & antiquius quam cum virtute vi- "vere, quæ ſola hominibus libertatem parit "conſervatque. Ex iis enim quæ olim facta "erant auditione accepi, quibuſq; ipſe interfui "ſatis intellexi, quantum malorum in civitates "invehant

Cn. Sentii Saturnini oratio contra Tyrannidem.

a Iterum cum *Cod. Bunb.* αὐτοῖς in *Editis Aliiſque.* b Ita πρότερ. *Bunb.* & *Voſſ.* c Sic *Bunb.* πτήσεσθ vel πτήσεσθ in *ceteris.* cc Πατρῷόν τε in *libris.* d Τῶν τῷ ἵνα χρέων *Vat. Voſſ.* & *Bunb.* e Αξιολογώτατον *Bunb.* omiſſis ὑδενὸς ὕ τινος ἐκ. f Καὶ κατ' αὐτῶν τὴν π. *Vat.* & *Voſſ.* g Κατασχόντα γὸ αὐτοκρ. *Bunb.* h Αμείψασθ *Bunb.* & *Hen.* i Sic lego. Γνῶ δὲ Σέντιος Σατορνῖνος in *Editis* omnibus. νῶ ἴτι ὢν Σέν *Gall.* νῶ ἧ Σέντιος *Vat.* νῶ ἧ ἴτι ὢν Σατ. *Bunb.* k Ita *Bunb.* ἀρετῆς in *ceteris.* nullo plane ſenſu. l Eo modo *Bunb.* & *Vat.* ἐλεύθερος & γενναίους in *reliquis.* m Illud ἄνδρες è *Cod. Bunb.* n Τοῦτον *Voſſ.* o Ita lego & diſtinguo, præſertim quod ἀφαιρεθέντι habent *Hen.* αὐφρεῖσθαι δὲ ἀρκοῦσιν ἢ ἐνδρ ἀφαιρεθέντι μὲν αὐτῆς εὐδαιμονίᾳ συνάγεσθαι in *Editis Aliiſque.* p Sic *Voſſ.* τ in *reliquis*: & mox αἰσθανομένοις *Gall.* q Καὶ μὴ ἕνεκα τούτου *Voſſ. Vat.* & *Hen. à pr. m.* r Ita diſtinguo. prius erat, διατηρεῖν βεβαίως. ſ Περιπλημόνην in *Editis.* περιπλαμόνην *Hen. à pr. m.* περιπλάμονι *Vat.* quod in textum recepi. t Ita cum *Cod. Voſſ.* μαχαιρεστῆς τε αἰδίας in *Editis Aliiſque.* u Ἐκφερφίσας αὐτῇ *Voſſ.* & *Hen. à pr. m.* x Μείονος *Hen.* y Γδύσαι *Vat. Voſſ.* & *Hen. à pr. m.* z Præteritum perfectum pro præſenti. de quo *Fr. Sylb.* in *Append. ad Scr. al. de Dial. Att.* p. 142. a Ita ex conjectura. διάτων ἀγ. ἀ. ἐν ὁμ. γεγενῆσθαι μεταπεῖν in *Editis* & *MSS.* b Μέγα τι δὲ τοῖς δὲ *Hen. à pr. m.* μεταπεῖν μέρα τι ἐν τοῖσδε *Vat.* c Ita, vel melius, legendum cenſui. κατεφθίνοις ἀγαθὸν in *libris* omnibus. d Ἤδη *Voſſ.* e Forſan ὁμίλησα. f Ita ex *MSS.* οἷον in *Editis.*

a Si

"invehant tyrannides, omni virtuti obſtando,
"& magnanimis libertatem auferendo, homi-
"neſque ad adulationem & metum inſtituen-
"do, dum res non ex ſapienti legum cautione,
"ſed ſuo ex arbitrio adminiſtrant. Ex quo
"enim Julius Cæſar in animum induxit po-
"puli poteſtatem tollere, legumque ratione
"inſuper habita & violata, rempublicam per-
"turbavit, jure ſuperior factus, ſuiſque cupi-
"ditatibus ſerviens, nihil quicquam malorum
"eſt quo non attrita fuerit civitas, omnibus
"certatim id agentibus, qui ei in imperium
"ſucceſſerunt, ut patriam conſuetudinem abo-
"lerent, & urbem, quoad ejus fieri potuit,
"fortibus & generoſis civibus exhaurirent;
"quod exiſtimarent hoc ad ſuam facere ſecu-
"ritatem, ſi cum hominibus verſarentur vitio-
"ſis & flagitioſis, & eorum, qui virtute præ-
"ſtantiſſimi haberentur, non ſolum ſpiritus
"deprimerent, ſed & in univerſum eos exitio
"addicerent. Quorum omnium, etſi multi fue-
"rint numero & intolerandam oſtenderint mo-
"roſitatem in imperio exercendo, unus Cajus,
"hodie vita defunctus, plura quam cæteri
"omnes atrocia facinora edidit, non in cives
"ſolum ſuos, ſed etiam in cognatos pariter &
"amicos indomitam laxando iracundiam,
"omnibus ſine diſcrimine graviora etiam ma-
"la inferens, ut injuſtas pœnas exigeret, iræ
"immanitate efferatus in deos ſimiliter ac ho-
"mines. Tyrannis enim non ſatis eſt volu-
"ptatem ſibi acquirere, etiam cum injuriis
"conjunctam, neque fortunas *aliorum* vexare
"& uxores; ſed id præcipue in lucris ponunt,
"inimicorum totas *è vivorum numero* extur-
"bare familias. Omnes enim liberi pro inimicis
"habentur à tyrannis: quorum benevolentiam
"ne ii quidem ſibi conciliare poſſunt, qui patien-
"ter accipiunt quicquid perpeſſi ſunt. Etenim
"conſcii ſibi quam multis malis nonnullos op-
"pleverint, utque illi magni animi deſpicien-
"tia & contemptione fortunam *adverſam* fe-
"runt, ipſi, ut quos ſua latere nequeant ma-
"leficia, ita demum ſecuritatem ſuſpicione
"vacuam ſibi pollicentur, ſi illos poſſint omni-
"no tollere. Itaque ejuſmodi malis levati, nul-
"lique poteſtati niſi quæ veſtra eſt obnoxii,
"quod genus adminiſtrationis reip. quam ma-
"xime valet & ad præſentem concordiam, &
"ad futuram incolumitatem, & ad propriam
"civitati bene conſtitutæ gloriam, debetis ſin-
"guli providere quod in commune conferat,
"aut è contra etiam, ſi cui diſpliceant quæ
"ante conſulta erant & proviſa, ſententiam
"proferre, idque ſine omni periculo; quod
"ejuſmodi dominus *vobis* non præſit, cui impu-
"ne licebit civitatem lædere, eoſque qui *libe-*
"*re* ſententiam dixerint arbitratu ſuo è me-
"dio tollere. Atque nuper tyrannidi nihil ma-

"ἀναπίμπλασιν αἱ τυραννίδες, κωλύσασαι μὲ πᾶσαν ἀρε-
"τὴν, καὶ δ' μεγαλόφρονος ἀφαιρούμεναι δ ἐλεύθερον,
"κολακείας δὲ καὶ φόβου διδάσκαλοι καθιστάμεναι, ἀφ'
"τὸ μὴ ὅτι σοφίᾳ τ νόμων, ἀλλ' ὅτι τῇ [a] ὁρμῇ τῶν
"ἐφεστώτων [b] καταλείπειν τὰ πρόσταγματα. ἀφ' ὧν
"γὰρ Ἰούλιος Καῖσαρ φρονήσας ὅτι καταλύσει τῆς
"δημοκρατίας, καὶ ἀφαιρησόμενος κόσμον τῶν
"νόμων τὴν πολιτείαν [d] διεπράξατο, [e] κρείσσων μὲν τῶν
"δικῶν γενόμενος, ἥσσων δὲ τῆς [f] καρδίας ἡδονῶν αὐ-
"τῷ κομισάντων, [g] οὐκ ἔστιν ὅ,τι τῶν κακῶν ὐ διέλιπε
"τὴν πόλιν, φιλοτιμηθέντων πρὸς ἀλλήλους ἅπαντων
"οἱ [h] ἐκείνου ἀφόδρα τῆς ἀρχῆς κατέσησαν, ἐπ' ἀφα-
"νισμῷ τοῦ πατρίου, καὶ ὡς ἂν μάλιστα τὴν πολιτῶν
"ἐρημίαν τοῦ γενναίου [i] καταλείποιεν, ἀφ' ὃ ἄνεσθαι
"πρὸς ἀσφαλείας τῆς αὐτῶν τὸ κινδύνοις ἀνδρα-
"σιν ὁμιλεῖν, καὶ τὴν ἀρετὴ προσῦχεν πεπισευμένον ὐ
"μόνον ὑφαιρεῖν τι τοῦ αὐχήματος, ἀλλ' εἰς τὸ πᾶν
"[k] ὑπονοΐζειν αὐτῶν τοῖς [l] ὀλέθροις. ὧν ἁπάντων,
"ἀριθμῷ τε πολλῶν ὄντων καὶ βαρύτητα ὑπερβαλόντων ὅτι-
"δεξαμένων καθ' ἃ ἕκαστος ἦρξεν, εἷς ὢν ὁ Γάϊος ὁ
"σήμερον τεθνεὼς, [ll] πλέω τε πάντων δεινὰ [m] ἀπέδει-
"ξεν, ὐ μόνον εἰς τοὺς συμπολίτας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς
"συγγενεῖς καὶ φίλους ἀπαράδοτον τὴν ὀργὴν [n] ἐπαφεὶς,
"ὁμοίως τοῖς ἄπασι καὶ μείζω κακὰ ὀργόμενος
"ἀδίκως τὴν τιμωρίαν ἐπανορθοῦσθαι, ὀργὴν ὁμοίως
"εἰς τε ἀνθρώπους ἐξαγριώσας καὶ θεούς. τυραννίδι δ
"ὐ [o] κερδαίνεσθαι τὸ ἡδὺ ὐδὲ μὴ ὕφεσις [p] ἐπιχρῆ-
"ται, ὅτι εἰς τὰ χρήματα λελυπῆσθαι καὶ γαμετὰς,
"ἀλλὰ τὸ πᾶν κέρδος ὁπὸ τῆς πανοικεσίας διοχλυμένων
"τὴν ἐχθρῶν. ἐχθρὸν δὲ τυραννίδι πᾶν τὸ ἐλεύθε-
"ρον· εἰς εὔνοιάν τε ὁκκαλεῖσθαι αὐτὴν, καὶ τοῖς ὀ
"ὀλίγῳ πλημέλειαν ὁπόσα πεπόνθασιν, οὐκ ἔστιν. ἐξεπι-
"στάμενοι γὰρ ὅτι ἀναπλήσειαν κακῶν ἔστι ὃς, καιρὸν
"τοι μεγαλοφρόνως καταφρονήματι χρῆσται πρὸς τὴν
"τύχην, αὐτοὶ λαθάνειν αὐτοὺς ὅτι πρόξειαν μὴ
"δυνάμενοι, μόνους πεπᾶσι κτήσασθαι δ' [q] κατὰπᾶν
"τὸ ἀδὲς, εἰ παντελῶς αἱρεῖσθαι δυνηθεῖεν αὐτούς.
"τοιοῦτον δὴ κακῶν ὑπαγωγοῦτες, καὶ ὑποτελεῖς ἀλ-
"λήλοις καταστάντες, ἄνωθ πολιτικῶν ἐγχυρώτατον
"πρός τε ὃ παρὸν εὔκαιρον, καὶ τὸ αὖθις ἀπροβούλευ-
"τον, ὐ πρὸς δόξαν οἰκείαν τῇ ὀφθεμένῃ τ πόλεως,
"[r] δικαίως τε ἐπὶ προτιθεῖσαν ἰδίᾳ τὸ εἰς καιρὸν αὐῇ τ ἀφέ-
"λεσαι ἀπαντᾶν, ἢ καὶ ἀνταποφήσασθαι γνώμῃ, οἷς
"μὴ ἀρέσκοιτο τὰ πρεσσσσόμενα, ῥᾳδιῶς εἰς κίνδυνον
"[s] φέρουσαν, ἀφ' τὸ μὴ ἑκάστοτε ἐξ τ ἐφεστῶτα, ᾧ
"ἀναθήνοι τι βλάπτοντι τὴν πόλιν, καὶ αὐθαιρέτοις με-
"τασήσασθαι τὰς ἐφεστῶτας. ὐ πέτροφε τ τυραννίδα
φόβον

a Sic lego, ſola fretus auctoritate *Epiphanii*, qui vertit, *eo quod principum voluntati cuncta ſubjiciuntur*. *b* Καταλιπεῖν *Gall.* & *Voſſ.* *c* Ἀφ' ἅπερ *Bunb.* & mox βιασιόφρων, pro διεσσσσόφρος. & ὑπαυλοῦσιν pro πολιτῶν. *d* Σσσσσσσεξε *Voſ.* *e* σσσσσσσεῖς *Vat.* & *Flen. à pr. m.* *f* Sic *MSS.* quo modo legendum eſſe monuit *Ceolarius* ad *Mon. Eccl. Gr.* vol. 2. p. 610. antea erat κρεῖσσον. *g* Κατ' ἰδίαν frequentius occurrit. *h* Ἐκείνῳ *Bunb. Vat.* & *Flen. à pr. m.* *i* Καταλείπειν *Vat.* *k* Ἐπιφημίζειν *Vat.* & *Flen. à pr. m.* *l* Ita cum *Cod. Bunb.* antea erat, ὀλίθρους τ αἰσθάνεσθαι, ἀριθμῷ, & mox εἷς ὢν ὁ Γάϊος. *ll* Πλείω *Bunb.* *m* Ita *Bunb.* ἐπιδείκνυσιν *Voſ.* ἐπιδείκνυσι *Vat.* & *Flen. à pr. m.* ἐπιδείξας in *Editis*. *n* Sic lego, levicula cum mutatione, pro ἐπαφεὶς, quod ἀφεὶς habeat *Bunb.* *o* Iterum ex conjectura. in *libris*, περδαίνεσθαι. *p* Forſan ἐπίχρη, ᾗ ὐκ εἰς τὰ χρ. *q* Ἁπάντων *Voſſ.* *r* Ita lego ex conjectura, δικαίως τε ἐκπονοῦσαν, ἀφ' τὸ εἰς καιρὸν αὐτῇ τὴν ἀφέλειαν ἀπαντᾶν in *Editis* & *MSS.* *s* Sic legendum cenſui. φέρεσαν *Voſ.* φέρειν in *Editis Aliiſque*.

a Επιθυμεῖν

"οὐδὲν νεώτερον, πλὴν ἥτις ἀργία καὶ τὸ θεοὺς οὐδὲν τῶν
"ἐκείνῃ θελομένων ἀντιλογίας χρήσθαι. ἦ γὰρ εἰρήνης
"ὑπ' ἀπράγμονος, καὶ μεμαθηκότες ἀνθρωπόδωτα τὰ
"πρόπαν ζῆν, ὁπόσοι τε τῶν πόρρωθεν [a]ἐπαΐομεν συμφο-
"ρὰς ἀνηκέστους, καὶ τὰ τῶν πέλας ἐπείδομεν, φόβῳ θα-
"νατοῦ μετὰ ἀρετῆς τελευτᾶν μετὰ αἰσχύνης τῆς ὑφ' ἑτέρου
"ἐκκομιζόμενοι τὰς τελευτάς. πρῶτον δὲ τοῖς [b]ἀρα-
"σθεῖσι τυράννου τιμὰς, ἃς πίνες μέγιστας, ἔχειν
"εἰσηγήσατο, μάλιστα δὲ Χαιρέᾳ τῷ Κασσίου. σὺ γὰρ
"τοῖς θεοῖς εἷς ἀνὴρ ὢν τὸ πρᾶξαι ἡμῖν καὶ γνώμῃ καὶ χερσὶ
"τῆς ἐλευθερίας πέφηνε· ὃ καλὸν μὴ ἀμνημονεῖν, ἀλλ'
"ὑπὲρ τῆς τυραννίδος ἐν ἐλευθερίᾳ τῆς ἡμετέρας
"πρόβουλόν τε ἅμα καὶ πρόκινδυνόν, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ψηφίσασθαι τάς τε τιμὰς, πρῶ-
"τον τε ἀνεπιτάκτως τοῦτο ἀναφῆναι. [c]ἔργον δὲ κάλ-
"λιστον καὶ ἐλευθέρως ἀνδρᾶσιν πρέπον ἀμείβεσθαι τοὺς
"εὐεργέτας, οἷος δὴ καὶ ἀνὴρ οὗτος πρὸς ἡμᾶς πάντας
"γέγονεν, ὑπὲρ πλησίους Κασσίῳ καὶ Βρούτῳ τοῖς
"Γαΐου Ἰούλιου ἀνῃρηκόσιν· ἐπεί γε οἱ μὲν φύσεως καὶ
"πολέμων ἐμφυλίων ἀρχὰς ἐπανερρίπισαν τῇ πόλει, ὑπ-
"τος δὲ μὴ τῆς τυραννοκτονίας καὶ τοῦ σύμπαντος δεινοῦ
"ἀπήλλαξε τὴν πόλιν.

γ'. Σέντιος μὲν τοιούτοις ἐχρῆτο τοῖς λόγοις, καὶ
τῶν βουλευτῶν ἡδονῇ δεχομένων, καὶ ὁπόσοι τῶν ἱππέων
παρῆσαν. ἀναπηδήσας δέ τις Τρεβέλλιος Μάξιμος
θεραπευτὴς καὶ δακτύλιον ἔχων Σεντίου· λίθος δὲ εἰ-
κόνα Γαΐου ἐγγεγλυμμένος ἐδεδέμενο αὐτῷ· καὶ [d]ὅσον
δὴ τε λεγομένων καὶ ὧν ἐπινόει πρᾶξαι, ὅσον ἤρετο, τοῦ
λίθου [e]γεγονότος. καὶ ἡ μὲν γλυφὴ [f]καταρήγνυται.
προσελήλυθει δὲ ἡ νὺξ ἤδη μέγα, καὶ Χαιρέας δὲ συ-
μεῖον [g]αὐτὸ τοὺς ὑπάτους· οἱ δὲ ἐλευθερίαν ἔδοσαν.
[h]τὸ θαῦμα δὲ ἦν αὐτοῖς, καὶ ὁμοίᾳ ἀπιστίᾳ τὰ δρώ-
μενα. [i]ἔτει γὰρ ἑκατοστῷ, μᾶλλον ὁ τῶν Δημοκρατίων ὃν
πρῶτον ἀφῃρέθησαν, ἐπέστρεψεν ὅτι τοὺς ὑπάτους σημεῖον
ἡ παράδοσις. ἦτοι γὰρ, πρότερον ἢ τυραννηθῆναι τὴν 35
πόλιν, κύριοι τῶν στρατιωτῶν ἦσαν. Χαιρέας δὲ, τὸ ἥμι-
συ λαβὼν, παρεδίδου τῶν στρατιωτῶν τοῖς πρὸς τὸν
σύγκλητον συνεδρεύουσιν. ἦσαν δὲ εἰς ἀσπίδας τέσσαρας,
οἷς τὸ [k]ἀβασίλευτον τιμώτερον τῆς τυραννίδος πρό-
κειτο. καὶ οἵδε μὲν ἀπῆσαν μετὰ τῶν χιλιάρχων, ἀνε- 40
χώρει δὲ ἤδη καὶ ὁ δῆμος, εὐχαρὴς καὶ ἐλπίδος
καὶ φρονήματος, ὅτι τῷ κτησαμένῳ τὴν ἡγεμονίαν
αὐτοῖς, οὐκέτι ὅτι τῷ ἐφεστῶτι. καὶ τὰ πάντα ἦν ὁ
Χαιρέας αὐθις.

δ'. [l]Χαιρέας δὲ, ὁ δεινῶς πεφιλημένος θεραπαινῇ [m]τὴν 45
τε θυγατέρα Γαΐου καὶ τὸν γυναῖκα, ἀλλὰ μὴ παντοίᾳ
σπουδῇ ὅλεθρον αὐτῇ συντυχεῖν, ἐπεὶ καὶ πᾶν ὅ,τι ἐπο-
λείπετο αὐτῷ ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς πόλεως λειφθήσεσθαι, ἢ τὴν

"jus dedit incrementum, quam iſtorum ſegni-
"cies, qui contra voluntatem imperantium ne
"hiſcere quidem auſi ſunt. quietis enim dul-
"cedine deliniti, & mancipiorum more vivere
"aſſueti, quotquot *è nobis* longius disjuncto-
"rum calamitates non ferendas audivimus,
"propinquiorum mala vidimus, metu morien-
"di cum virtute etiam morti ſummo cum de-
"decore conjunctæ occumbentes. Ante omnia
"autem tyranni interfectoribus honores quam
"ampliſſimos habere *fas eſt*, præſertim vero
"Chæreæ Caſſio. Nam ille erat unus ſecundum
"deos qui conſilio manuque nobis libertatem
"peperit: cujus haud decet *vos* obliviſci, ſed
"& ei, ut qui ſub tyrannide ante omnes pro
"libertate veſtra conſilium ceperit, primuſq; in
"diſcrimen ſemet conjecerit, recuperata liber-
"tate honores decernere, idque primum ve-
"ſtro conceſſu juſſuque factum oſtendere.
"Opus enim pulcherrimum eſt, & quod vi-
"ros liberos *inprimis* decet, benefactoribus
"gratiam reponere: qualis & ille erga nos
"univerſos exſtitit, Caſſio & Bruto qui Cajum
"Julium peremerunt plane diſſimilis; quoniam
"iſti quidem ſemina diſcordiarum bellique ci-
"vilis in urbe ſeminarunt, ille vero cæſo ty-
"ranno malis etiam omnibus inde ortis civita-
"tem liberavit.

3. Sentius hujuſmodi orationem habuit, eique magna cum voluptate auſcultarunt & ſenatus & equitum quotquot aderant. Tum quidam Trebellius Maximus exſiliens annulum Sentio detrahit, in quo lapillus incluſus erat inſculptam habens Caji imaginem, quem ille, præ ſtudio dicendi, ut credebatur, faciendique quæ in animum induxerat, ſibi auferre oblitus eſt. Et ſculptura quidem è veſtigio fracta eſt. Cæterum cum in multam noctem res productæ eſſent, tum Chærea etiam à conſulibus ſignum petiit: atq; illi libertatem dederunt. Iſta autem, poſtquam facta eſſent, & præſentibus admirationi erant, & vix fidem invenerunt. nam, anno poſt centeſimo, quam illis primo ablata fuerit imperii poteſtas, ad conſules rediit ſignum dare: quippe illi, priuſquam regio dominatu teneretur civitas, in milites poteſtatem habebant. At Chærea, ubi ſignum acceperat, militibus tradidit qui à ſenatu ſtabant. erant autem numero ad quatuor cohortes, qui maluerunt eſſe ſine imperatore quam ſub tyrannide. Atque illi quidem cum ſuis tribunis abierunt: pauloque poſt etiam populus lætus admodum diſcedebat, cum ſpei plenus tum multum elatus, quod ſummam poteſtatem ſibimet acquiſiviſſet, nec amplius imperatori ſubeſſet. atque Chærea cum illis magna erat in gratia.

Annulus Sentio, oratione finita, detractus.

Fracta anaglyphe.

Teſſera data à ſenatu, libertas.

4. Chærea autem indigne ferens Caji uxorem ſuperare & filiam, totamque ejus familiam non ad internecionem deletam eſſe, (utpote quod foret ut quiſquis ex illo reliquus eſſet, is in perniciem civitatis legumque ſuperesſet)

Chærea Lupum mittit, ut Caji uxorem filiamque interficeret.

a Επάνθρωπα *Voſſ.* & forſan *Epiphan.* qui vertit, *importabiles incurrentes ærumnas, & dein, etiam proximis malorum videbamur auctores*; ac ſi legiſſet, πρακτῶν τε τοῖς πέλας ἄγπου ἰδικῶμεν. In *Editis Aliiſque*, ὁπόσοι τε ἐπαΐομεν συμφορὰς ἀνηκέστους, καὶ τοῖς τε τοῖς πέλας ἐπείδομεν. Nam illa τὸ πόρρωθεν ex conjectura repoſui, & πρακτοῖς τε τοῖς πέλας in καὶ τὰ τῶν πέλας mutavi. b Ita *MSS.* ἀνδρίοις in *Editis.* c Ἔργον *Voſſ.* d Σπουδῇ τε λεγ. *Voſſ.* e Ita lego. γεγονὸς in *libris.* f Κατέγνυται *Voſſ.* κατεκέγνυται in *Editis Aliiſque.* g Ἧτοι *Busb.* h Ἐν θαύματι τε ἦν *Busb.* i Ἐπὶ γὰρ ἑκατοστῷ μᾶλλον ὁ τὴν δημοκρατίαν τὸ πρῶτον ἀφῃρέθησαν ἐπὶ τοὺς ὑπάτους σημεῖον ἡ παράδοσις in *Editis & MSS.* nullo plane ſenſu. ἔτει γὰρ ἑκατοστῷ μᾶλλον ὁ τὴν δημοκρατίαν τὸ πρῶτον ἀφῃρέθησαν ἐπὶ τοὺς ὑπ. &c. legendum eſſe monuit V. Cl. *Thomas Terry Gr. L. Profeſſor.* Quam ſane conjecturam acutiſſimam in *prioribus verbis* amplector, in *ſequentibus* vulgatam ſcripturam ſequor: ac deinde ἐπιστροφὴν inſertum dedi, auctoritate *Epiphanii*, qui vertit, *quia reverſa videretur ad conſules hæc poteſtas.* k Ita *Busb.* & *Epiphan.* βασιλεύτου in *cæteris.* l Ὁ Χαιρέας *Busb.* m Ita cum *Cod. Busb.* τὴν θυγ. in *reliquis.*

pereſſet) ac præterea perficere feſtinans quod in animo agitaverat, ſuumque in Cajum odium lætitia complere, mittit Julium Lupum, unum è tribunis, qui Caji uxorem filiamque perimeret. Lupo autem, Clementis quippe cognato, id genus officium demandarunt, ut tyranni cædis, licet in re hujuſmodi, particeps factus virtutis laude decoraretur à civibus, haud ſecus ac ſi conſiliis eorum omnibus interfuiſſet qui facinus excogitaverant. Quibuſdam autem è conjuratis immanitatis eſſe videbatur in mulierem ſævitiam exercere, quando Cajus magis ex ingenio ſuo quam illius impulſu omnia commiſerit, quæ in cauſa fuerant ut & civitas malis ipſam vexantibus ſuccumberet, & civium quoſque fortiſſimos & nobiliſſimos amitteret: alii contra ejuſmodi quæcunque decreta erant ipſi vitio vertebant, & omnino etiam omnium, quæ à Cajo patrata erant, malorum ipſam inſimulabant, ut quæ philtrum ei dederit, ut animum ejus ſibi obnoxium redderet, & ad amandum eum induceret ſibique devinciret: adeo ut, illo ad inſaniam adacto, ipſam omnia machinatam eſſe in fortunas Romanorum, orbiſque totius in illorum ditionem redacti. Cumque in eam ſententiam itum eſſet, ut morte plecteretur (nihil enim ipſi profuerunt qui *hoc ipſum* diſſuadebant) mittebatur Lupus: nec ulla erat mora tarditate ſua, quo minus imperata faciendi tempus quam primum arriperet, ne ſua culpa fieret ut quidquam omitteretur quod ſalutis communis intererat. Cumque ingrederetur in palatium, Cæſoniam Caji conjugem offendit juxta mariti cadaver humi proſtratum, & deſtitutum rebus omnibus quas moris eſt exhiberi mortuis, cruore vulnerum ipſamq; fœdatam, & miſerandum in modum afflictam, filia propter ipſam procumbente: nec in ejuſmodi luctu & mœrore aliud quidpiam exaudiebatur quam Caji accuſatio, quod ipſi, quæ toties eum præmonuerat, fidem non habuerit. Quæ verba & eo tempore in utramque partem accipiebantur, & nunc ambiguam etiam præ ſe ferunt ſententiam ea audientibus, quippe qui faciunt ut utrinque, prout volunt, propendeant. Nam alii quidem iſta hoc ſibi velle perhibuerunt, ac ſi conſuhiſſet ei ut ad ſaniorem mentem rediret, & in cives *ſuos* ſævire deſineret, ne *male* interiret ab illis ſuo more acceptus: aliis vero perſuaſum eſt, ipſam, cum rumor de conjuratoribus percrebreſceret, Cajum hortatam eſſe, ut omnibus, etiamſi nihil inique egiſſent, nulla mora interpoſita & è veſtigio interfectis, ſeſe extra periculi metum poneret. idque tum exprobratum illi, quaſi ad agendum ſegniori, poſtquam ab ipſa præmonitus fuiſſet. Atque iſta quidem ſunt quæ à Cæſonia dicta erant, quæque de ea ſentiebant *homines*. Illa vero, quamprimum Lupum advenientem conſpicit, oſtendebat ei Caji cadaver, & cum lachrymis

De Cæſonia uxore Caji diverſa ſententia.

Cæſonia ſoribus moritur.

νόμιση, ἄλλως τε τοῦθ' ἱκανῶς ἐπιτελεσθῆναι ἢ αὐτῷ, καὶ πάνυ εὐφρᾶναι μέσως ὃ τοὺς Γαΐου, Ἰούλιον ἀποπέμπει Λοῦπον, ἕνα τῶν χιλιάρχων, κτανοῦντα τὸν γυναῖκα Γαΐου καὶ τὴν θυγατέρα. Κλήμενθος δὲ ὅτι συγγενὴς ὢν Λοῦπῳ τοῦ Ἰούλιον τοιοῦδε τοῦθεσιαι λειτουργίαν, ὅπως μεταλαχὼν καὶ τοῦτο τῆς τυραννοκτονίας ἀγαλλοῖτο ἀρετῇ τοὺς τὰ πολιτικὰ, ὡς καὶ ὑπὸ παντὸς ὑποβουλεύμαλος δόξειε κατανεῦσαι τὸ τοῦτον συνθυμίαν. οἷοις δὲ τὸ συνωμοτικὸν καὶ ἀμοῦ εἰδέναι τὸ ὅτι τῇ γυναικὶ θεσίσῃ χρησόμθνον, ἀφ' ὃ Γάϊον φύσει τῇ αὐτῇ χράμθνον ἢ συμβουλῇ τῇ ἐκείνης τὰ πάντα τοῦξαι, ἐξ ὧν τε πόλις ἀπηορθύκει τοῖς κατειληφόσι κακοῖς, καὶ τὸ πολιτικὸν ὅ,τι καὶ ἄλλος ἐῶ ἀπώλεσε. οἱ δὲ καὶ τὸν μὲν ὅτι τοιούτοις ὑπηκόλλων αὐτῇ γνώμοις, τὸ δὲ πᾶν καὶ τὸ ἔτος Γαΐου παραγμάτων κακῶν ἐκείνῃ τὸ αἰτίαν ἐπέφερον, φάρμακον τῷ Γαΐῳ δόσαι ἐρώτων ἐπαγωγὰς αὐτῇ ψηφίσμθνον, ὡς εἰς μανίαν μεταχάντος, τὰ πάντα αὐτὸν εἰ) τὸ πεπαυπημένον ὅτι ταῖς Ρωμαίων τύχαις καὶ τὸ ὑποτελέσοις αὐτοῖς οἰκουμένης. ᾧ πέρας κυρωθὲν ἔσχε αὐτὸν τελευτᾶν, ὑδὲν γὰρ οἱ ἐπαναστάντες οἷοί τε ἀφελεῖν ἦσαν, ἐφάλλετο ὁ Λοῦπος· ἐβραδύνετο δὲ ὑδὲν μελλήσει τῇ κατ' αὐτὸν, ὅπως μὴ ὑπ' εἰς καιρὸν διαλαθὼν τοὺς ἀπεσταλκόσι, θέλων ἐπ' ὑδαμοῖς μεμπτὸς εἰ) τὸ ἐπ' ὠφελείᾳ δ' δήμου πεπράσθαι. παρελθὼν δὲ ὅτι δ' βασιλείου, κἀλαλαμβάνει τὴν Καισωνίαν, κεῖ δὲ ἐῶ τῷ Γαΐῳ, ἀδιακατακαμύπτῳ τὸ σώματι δ' ἀνδρὸς κακμπιτεῖ, καὶ πάντων ὁ ἀτυχία ὧν χαείζοντο ἀν ὁ νόμ@ τοῖς μεταθάσιν, αἵματί τε ἀναπεφυρμένῳ ἐκ τῶν τραυμάτων, καὶ παλαιῷ τινὶ ταλαιπωρίαν συμφερομένῳ, τῆς θυγατρὸς παρεῤῥιμμένης· ἠκούετό τε ὁ τοῖς τοιοῦδε ὑδὲν ἕτερον, ἢ κατάμεμψις τοῦ Γαΐου, ὡς πιθανὴ ὢ φύσ@ πολλάκις τὸ προρρηκτικὸν αὐτῷ. ἐπ' ἀμφότερα. αὐτὸς ὁ λόγ@ καὶ τότε εἰκάζετο, καὶ πῶ ἐφ' ὁμοίοις τοῦκειται τῇ ἀθροίᾳ τῶν ἀκεραίων, τοὺς ὅ,τι θελήσειαν ῥοπὰς ταῖς αὐτῇ τοῦπιθεμένοις. οἱ μὲν γὰρ ἀποσημῆναι ἔφασαν @ λόγον, ὡς συμβουλευομένῃ, ἀποφαίνεσθαι μανῆναι καὶ τοῦ εἰς τοὺς πολίτας ὠμοῦ, μετρίως καὶ μετὰ ἀρετῆς ἐξηγεῖσθαι τῶν τοιμάτων, μὴ παρ' αὐτῶν ἀπολέσθαι πρόπω φ αὐτῇ χρώμενον· οἱ δὲ, ὡς, λόγῳ τῷ τοῦ τῶν συνωμοτικὸν ὅπλοφοιτήσαντος, Γαΐῳ κελεῦσαι μηδὲν εἰς ἀναβολὰς ἀλλ' ἐκ τῶν ὀξέως πάντας, μεθαρσυνάμενον αὐτὸν, καὶ ἐν μηδὲν ἀδικοῖεν, ἐν ἀδεῖ κινδύνου καθεστῶσι. καὶ τὸ τοῦτο) τὸ ἐπονειδιζόμενον, ὡς τοῦπορρηκτικῶς ἀβραδράξασθαι μαλακῶς γεγονότα. καὶ τὰ μὲν λεχθέντα ὑπὸ τῆς Καισωνίας, καὶ ὁπόσα οἱ ἄνθρωποι τοῦ αὐτῆς ἐφεύρον ταῦτα ἐῶ. ἡ δὲ, ἐπεὶ θεάσατο τὸν τοῦσσθον τοῦ Αὐγούστου, τόν,τε σῶμα τοῦ Γαΐου τοῦδέσυτον, καὶ ἄσον ἐάσαι παρε-

a Πρόθυμον vel ἀσθμον in *libris*. b Hîc μάτην ſubaudiendum relinquitur, ut in locis aliquammultis *N. Fœderis*. c Τῶν μὲ & mox γνωμῶν in *Editis Aliiſque*. ᾗ μὲν & infra γνώμῃσι *Vat.* & *Hen. 2 pr. m.* unde reſcripſi τὴν μὲν i. τ. i. ἀ. γνώμῃσι. d Ita *Bunb.* & *Vat.* ἐπίφερον in *ceteris*. e Ἀνεῖ *Bunb.* f Ita lego è *Cod. Bunb.* ὡς deerat in *Editis Aliiſque*. g Ὧν non agnoſcit *Bunb.* & commode ſatis abeſſe poteſt. h Ita ſcribo ex *Dione Caſſio.* in *Joſephi* libris Κεσωνίαν vel Κεσωνίαν. i Sc. ἀπειρίᾳ. k Ita *Bunb.* κῷ μάμψιν in *Editis Aliiſque*. κατάμεμψιν *Vat.* l Iterum cum *Bunb.* aſſentiente *Voſſ.* πῆθεν in *Editis Aliiſque*. m Hæc ἓν@ ἀ λ. *Voſſ.* n Illud γδ è *Cod. Voſſ.*

a Ita

παρεκάλει μεθ' ὁλοφυρμῶν καὶ δακρύων. [a]ἐπεί τι τῇ διανοίᾳ μὴ συνεστήκοτα ἑώρα τὸν Λῦπον, καὶ προσιόντα ὡς ὅτι πρᾶξιν ὑπ' αὐτοῦ κεχαρισμένην, γνωρίσασα [b]ἐφ' ὃ ἐχώρει, τήν τε σφαγὴν ἐγύμνου καὶ πάνυ προθύμως, πολυωρίαν ὁποῖα εἰκὸς τοὺς ὕπατα σαφῶς ὑπὲρ ἀπογνώσει δὴ ζωῆς γεγενότας, καὶ κελεύσαι μὴ μέλλειν ὅτι τελευτήσει δὴ δραμαῖος δὴ ἐπ' [c]αὐτοῖς συνέθεσαν. καὶ ἥδε μὲν εὐψύχως ταύτῃ τελευτᾷ· τὸν δὲ Λῦπον, καὶ ἐπ' αὐτῇ ὀργίσαι. καὶ Λῦπος ταῦτα προσαγγέλλει ἑαυτοῦ τοῖς περὶ Χαιρέαν.

ε'. Γάϊος μὲν δή, πέμπτον ὁπόσον αὐτὸν ἡγεμονεύσας Ῥωμαίων [d]λείποντα τεσσάρων μηνῶν, οὕτω τελευτᾷ. ἀνὴρ, καὶ πρότερον ἢ τῆς ἀρχῆς συλλῆψαι, σκαιός τε καὶ [e]κακοπροσωπίας εἰς τὸ ἄκρον ἀφιγμένος, ἡδονῆ τε ἡνωμένος καὶ φίλος ἀφροσύνῃ. καὶ τὰ μὲν φοβερὰ καταπεπληγμένος, καὶ ἀφ' οὗτον ἐφ' οἷς ἀρισθείσης φονικώτατος· [f]ὁ δὲ ἐξουσίας ἐφ' ἑνὶ μόνῳ [g]πεπλάσθαι τῷ ὑβρίζειν εἰς ὃν ἥκιστα ἐχρῆν ἀλόγῳ μεγαλοψυχίᾳ χρώμενος, καὶ ποιῶν ὃν μὴ κτείνειν καὶ θανατοῦν. καὶ δὴ μὲ θεὸν καὶ νόμιμα μείζονι ἀσεβείᾳ ἑαυτοῦ τε καὶ δικῶν, ἡνωμένος δὲ ἐπάνω τοῦ πλήθους. καὶ πάντα ὅσα αἰσχρὰ κέρδη ὁ νόμος ἔθετιμᾶ [h]τιμώτερα ἐνόμισεν ἀρετῆς. καὶ φιλίας [i]μὲ ἀμνήμων, εἰ καὶ πλείστῳ τε καὶ ἀφ' μεγίστων γένοιτο, οἷς [k]ποτὲ ὀργισθεὶς ὑπεπλήξει κολάσεως καὶ ἐπ' ἐλαχίστοις, πολέμιον δὲ ἡγούμενος πᾶν τὸ ἀρετῇ συνερχόμενον, ἀναπίπλεον ὅτι πᾶσιν οἷς κελεύσειε τιὸ ὑπιθυμίαν λαμβάνων ὅθεν καὶ ἀδελφῇ γνησίᾳ συνῆν, ἐξ ἧς καὶ μάλιστα αὐτῷ φόβος ἐδόκει τοῖς πολίταις ἤρξατο σφοδρότερον τὸ μῖσος, ἀφ' τὸ πολλῶ χείρω μὴ ἰσορημένον, εἴς τε ἀπιστίαν καὶ ἔχθραν τιὸ θεὸς καὶ θεάζειν ἐδικαλεῖν. ἔργον δὲ μέγα ἢ βασίλειον ὑδὲν αὐτοῦ πεπραγμένον· εἴποι ἄν τις, ἢ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν συνόντων καὶ αὔξησι ἀνθρώπων ἐσόμενον, πλεῖόν γε τῆ θεῖ Ῥήγιον καὶ Σικελίαν [m]ὑπονοήσαντος ὁ ἐπιδοχῇ τῶν ἀπ' Αἰγύπτου σιτηγῶν πλοίων. τοῦτο δὲ ὁμολογουμένως μέγιστόν τε καὶ ὠφελιμώτατον τοῖς τε πλέουσιν ἐμοὶ καὶ ὅτι τέλος γε ἀφίκετο, ἀλλ' ἡμίεργον ἔτι τοῦ ἀμβλυτέρου αὐτῷ ὑπονοεῖν καταλείφθη. αἴτιον δ' ἦν ἡ περὶ τὰ ἀχρεῖα σπουδή, καὶ ὁ δαπανᾶσθαι εἰς ἡδονὰς, οὐ κατὰ μόνας ἔμελλον ὠφελεῖν αὐτῷ, ὑφαιρεῖν τιὸ ὅτι τοῖς κρείττοσιν ἀναμολογημένους φιλοτιμίας. ἄλλως δὲ ῥήτωρ τε ἄριστος, καὶ γλώσσῃ [n]τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Ῥωμαίοις πατρίῳ σφόδρα ἠσκημένος· σωίεται ὃν τοῦ παραχρῆμα, καὶ τοῖς ὑφ' ἑτέρων σωτεθεῖσί τε καὶ ὃν πλέονος προσυγκειμένοις ἀπεικὼν ὃν τοῦ ὄντος, φαιλῶς σιδαιότερος ὁ μείζονι προθύμα-

& lamentis orabat, ut propius accederet. Cumque eum vidiſſet mente attonitum, & quaſi ad aliquid agendum quod ſibi diſpliceret accedentem, facta ei cognitione qua de cauſa veniebat, prompte admodum jugulum nudabat, deûm hominumque fidem implorans, quemadmodum ii conſueverunt qui vitam in deſperatis planeque perditis habent, jubenſque ut perficere non moraretur quod in ipſam conſtituerant. Atque illa quidem forti & magno animo moritur hoc modo à Lupo occiſa, ac deinde filiola *ejus*. moxque Lupus, iſta ut nunciaret, ad Chæream properavit.

5. Cajus igitur, cum quatuor annos demptis quatuor menſibus Romanis imperaſſet, ita moritur. vir, etiam antequam imperium adeptus eſt, durus & vecors & ſumme maleficus; voluptatibus deditus, & fautor delatorum. iis quidem quæ terribilia erant obſtupeſcens, adeoq; in cædem paratiſſimus; poteſtatem vero habens in hoc ipſum, ut ſtolide ferox & elatus eos quos minime oportet injurioſe tractarit, & occidendo & contra leges agendo ſibimet quærens divitias. Et diis quidem & legibus ſuperior eſſe & haberi voluit, populi tamen aſſentationibus obnoxius. Quibuſcunque etiam lex, tanquam factu turpibus, notam inuſſit, ea omnia majoris æſtimavit quam virtutem. Et quidem amicorum immemor erat, ſummi licet fuerint & in maximis rebus ſpectati, quibus *forte* iraſceretur, pœnas vel ob leviſſima infligens, atque univerſos virtute præditos pro inimicis habebat; ac ad omnia quæ ſua juberet voluntas, indomita & effrenata ferebatur cupiditate: quo factum ut etiam cum ſorore germana ſtupri conſuetudinem haberet, unde & illi maxime apud cives vehementius conflari cœptum eſt odium, quod *ſimile quid*, longo tempore non conſpectum, & ægre fidem impetrarit, eoſque ad inimicitias cum flagitii auctore ſuſcipiendas excitarit. Opus autem ullum, *vere* magnum aut regium ab eo factum nemo memorare poteſt, quodve præſentis ſæculi & futuri hominibus in emolumentum cedat, præter receptacula ab ipſo cogitata circa Rhegium & Siciliam navibus frumentariis ex Ægypto venientibus. quod in confeſſo eſt apud omnes maximum eſſe opus & navigantibus utiliſſimum; haud tamen abſolutum, ſed imperfectum ab eo, dum ſegnius conſtruitur, relictum. in cauſa autem erat rerum inutilium ſtudium, & quod, dum pecuniam in voluptates ſibi ſoli profuturas inſumeret, in rebus ex confeſſo melioribus liberalis & munificus eſſe deſierit. At vero & orator erat optimus, utraque lingua tam Græca quam Latina valde exercitatus; & quicquid diceretur celeriter arripiebat, compoſitis ab aliis & non mediocriter accuratis ex tempore reſpondens, ita factus ut majori quam quiſ-

a Ita lego ex conjectura. ἐπεί τι τῇ Διανοίᾳ συνεστῶτα ἑώρα τὸν Λῦπον, ὃ μηδὲν προσιόντα ὧν ἐπὶ πρᾶξει ὧν αὐτοῦ κεχαρισμένῃ in *Editis & MSS.* ἐπεί τι Διανοίᾳ οὐκ αὐτοῦ συνεστῶτα ἑώρα τὸν Λῦπον, ᾗ μηδὲν πρόσωπα ὧν ἐπὶ πρᾶξει κεχαρισμένῃ· ἢν legit V. Cl. *T. Terry, Gr. L. Pr.* b Ἐφ' ὃ *Vat. & Flor. d pr. m.* forſan pro ἐφ' ᾧ. c Ita *Bunb.* αὐτοῖς in *Editis Aliiſque.* d Vide *Caſaub.* ad *Sueton.* in *Caligula*, c. 59. & *Pagi* Criticam ad *Ann. Baronii* p. 34. e Κακοπροσωπίας *Bunb.* f Pro τὸ ſubſtitui δὲ, ut reſpondeat præcedenti μὲν. g Sic lego & diſtinguo cum *Cod. Bunb.* antea erat, πεπλάσθαι· τῷ ὑβρίζειν &c. h Ita ex conjectura. τιμωτέρων ἐνόμισεν ἀρετῆς in *Editis & MSS.* τιμὴν οὐόμισεν. ἀρετῆς τῷ φ. legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *ſua credidit eſſe ornamenta: virtutis & amicitiarum immemor, quando contra hæc cum illatione ſupplicii frequenter exorſus eſt.* Eſt qui malit, ἐνόμιζε τιμὴν οὐόμ. ἀρ. i Illud μὲν inſertum dedi, quod mox ſequatur δὲ. k In libris τότε, & mox ὑπεπλήξει κολάσεως τῷ ἐλαχίστως. l Ita *Bunb.* ὅπου τις in *cæteris.* m Mallem ὑπονοήσαντος ὑποδοχῇ. n Τῇ Ἑλλάδι *Bunb.* Videſis *Suetonium* in *Caligula*, c. 53.

quiſquam alius perſuadendi vi pollere videretur, tam ex ingenii felicitate, quam quod ad eam augendam multam exercitationem adhibuerit. nam neceſſe erat illi doctrinæ plurimum attendere, utpote filio nepotis ex fratre Tiberii, cui in imperium ſucceſſit, quod & ipſe, ad ſummam in ea gloria aſpirans, excellebat, pariterque ac ille eloquentiæ ſtudebat Cajus, viri neceſſitudine ſecum conjuncti & imperatoris voluntati morem gerens. Primaſque inter ſuæ ætatis Romanos agebat: nec tamen bona ex doctrina collecta quidquam ei proficiebant valebantque contra perniciem, quam ex licentia ſibimet accerſivit. adeo difficile eſt iis ſeſe moderari & regere, quibus ex poteſtate rationi reddendæ non obligata facile & expeditum eſt quidlibet agere. A principio, quod amicos ſibi adjunxerit ex optimis honeſtiſſimiſque, & eruditione & gloria præſtantiores fuerit æmulatus, magno ſtudio *à ſuis* colebatur: poſtea vero depoſita benevolentia quam erga ipſum habebant, quod inſolentius in eos debaccharetur, odioque ſuccreſcente, inſidiis ab illis interfectus eſt.

τι παρ' ὃν τπα. οὕτω γινόμενος, εὐκολίᾳ τε εἰς αὐτὸ τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἰς ἰσχὺν αὐτῇ [a] περιλαβεῖν μελέτῃ τοῦ ὀπτεύειν. ἀδελφοῦ γὰρ παιδὸς ὑῖεῖ γεγονότι Τιβερίου, ᾧ καὶ ἀφάδυχος γίνεται, μέγα ἀνάγκασμα παιδείας ἀντίσχεσθαι, ἀφ' ὃ καὶ [b] αὐτὸς εἰς τὰ περῶτα ὁρῶν αὐτῇ κατορθῶν ἀφαιρέτεται, καὶ σπουδοκάλει Γάιος, συγγενὴς τε ἀνδρὸς καὶ ἡγεμόνος εἶχον ὑπόληψις. ἐπιρώσασί τε τῷ κατ' αὐτὸν πολιτῷ, οὐ μὴν ἀπεχεῖ οἷά τι ἐγένετο ἀπὸ τοῦ ὅσα τῆς παιδείας συλλεγέντα ἀγαθὰ πρὸς [c] ἐπιλῆθοντα ὅλεθρον ἀπὸ τοῦ τῆς ἐξουσίας. ὅταν ἄρα δυσπόρεστον ἡ ἀρετὴ τοῦ σωφρονεῖν, οἷς ἀνυπεύθυνον [d] τῷ πράσσειν ῥᾳστώνη πάρεστι. φίλους μὲν κεχρῆσθαι καὶ τὰ πάντα ἀξιολόγοις ἐπανασωσάμενος τὸ κατ' ἀπαρχάς, ἐπού τε παιδείας καὶ δόξης ζῆλον τῶν κρειττόνων, μέχρι μὲν τῷ πλείονι τῷ ὑπερέχειν [e] ἀπαμφιασθείσης εὐνοίας ᾗ πρὸς αὐτὸν ἐχρήσαντο, [f] καὶ μίσους ἐπεφύετο, ἐπ' αὐτῷ ὀπτωθλωθεὶς τελευτᾷ.

CAP. III.

ΚΕΦ. γ'.

Quo modo Claudius è domo extrahitur, & in caſtra aſportatur; utque ſenatus legatos ad eum mittit.

Ὡς Κλαύδιος ἁρπάζεται ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ἐπὶ τὰ στρατοπέδα ἄγεται· καὶ ὡς ἡ βουλὴ πρεσβείαν πρὸς αὐτὸν ἐκπέμπει.

Quo ſe recipit Claudius poſt cædem Caji.

CLaudius autem, cum de via, ut ſupra retuli, declinaſſet, qua incedebant qui cum Cajo erant, & turbata eſſet domus ex calamitate quam paſſa eſt morte Caji, de ſalute ſua anxius & ſollicitus, in locum quendam anguſtum deveniens ſemet occultabat, nihil quod ſibi periculo eſſet ſuſpectum habens, præter natalium claritatem. nam vitam privatam agens modeſte ſe geſſit, & præſentibus contentus erat, & ſtudio literarum, Græcarum præcipue, deditus, & modis omnibus turbarum inquietudinem devitans. Tunc autem, cum vulgus conſternatum eſſet animis, & tota regia militum furore completretur, ſatelliteſq; ita ſe haberent ac ſi de pavore & confuſione privatorum participaſſent, illi qui prætoriani appellantur, totius exercitus pars integerrima, in deliberatione de rebus agendis erant. Quotquot autem aderant, Caji ſupplicium parvi pendentes, quod non immerito illud ei accidiſſe crediderint, id potiſſimum agebant, quo modo rebus ſuis optime conſulerent; præſertim cum Germani ab interfectoribus pœnas exigerent, ſuæ magis ut gratificarentur crudelitati, quam ut communi utilitati proſpicerent. Quæ omnia augebant trepidationem Caji de ſalute ſua ſolliciti, maxime cum videret Aſprenatis & cum eo cæſorum capita circumferri. quodam autem in loco ſtabat, in quem aſcenſus erat paucis gradibus, ut in obſcuritate deliteſceret. Quem ubi conſpexerat Gratus, unus è militibus qui regiam cuſtodiebant, non va-

Κλαύδιος δὲ, καθάπερ [g] ἀνώτερον ἔφθη, [h] ἐκπορίζεσθαι ἀπὸ [i] τῶν Γαΐου ὁδῶν γενόμενος, καὶ ᾗ αὐτὸ θορυβηθέντος πάθει ἡ Καίσαρος τελευτῆς, ὁ ἀμηχάνως ὢν περὶ τὰ σωτήρια, ἐν τῷ γενικῷ κατειλημμένος ἔκφοβον αὐτὸν, ὑδαμόθεν κινδύνων αἰτίαν πλὴν ἡ γενομένης ὑφορώμενος. μέτριον δὲ ἰδιώτης ὢν ἦγεν αὐτὸν, καὶ τοῖς [k] παροῦσιν ἀρχῶν [l] ὧν, παιδείᾳ τε σπουδῇ, καὶ μάλιστα τῇ Ἑλληνίδι, καὶ παντὸς ᾗ εἰς θόρυβον ἀτακτεμένης παντοίως ἀπαλλάσσων αὐτόν. τότε δὲ πλοίας κατληφίας ὃ ὄχλος, καὶ ᾗ βασιλείᾳ παντὸς στρατοπέδου μανίας ἀνάπλεως γεγονότος, καὶ δειλίας καὶ ἀταξίας ἰδιωτῶν ὄν ἀπειληφότων σωματοφυλάκων, [m] οἱ περὶ ὃ στρατηγικὸν καλούμενον, ὅπερ ὀξὺ ἡ στρατιᾶς καθαρώτατον, ὁ βουλῇ περὶ τοῖς περιλέοις ἦσαν. ὁπόσοι δὲ ᾗ παρετύγχανον, ἡ μὲ Γαΐου τιμωρίαν ὀ ὀλίγῳ πεθέμενοι διὰ τὸ κατ' δίκην ἀπῆλθαι τὰς τύχας σωμελθεῖν, τάδε περὶ αὐτὸς ἀνεσκοποῦντο μᾶλλον, ὅτι πρόπου ὀχήσοι καλῶς, καὶ τῶν Γερμανῶν τε ὀ τιμωρίας τῶν σφαγέων ὄντων, ὠμότητος χάριτι ἡ ἑαυτῶν μᾶλλον ἢ ᾗ συμφέροντος τοῖς πᾶσιν. ὑφ' ὧν ἁπάντων ὁ Κλαύδιος ἐθορυβεῖτο, δεδιὼς περὶ ἡ σωτηρίας, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τῶν περὶ τῶν Ἀσπρῆνον ἐπεθέατο τὰς κεφαλὰς περιφερομένας. εἰσήκει δὲ κατά τι προσβατὸν ὀλίγοις βαθμοῖς χωρίον, ὑπεσκαλκὼς ᾗ κατ' αὐτὸν σκότῳ. καὶ Γράτος τῶν περὶ ὃ βασίλειον τὴς τῶν στρατιωτῶν δορυφόρων; καὶ ᾗ

Gratus forte incidit in Claudium, loco obſcuro latitantem.

a Ita lego. περιλαβεῖν in *libris*. b Vide *Suetonium* in *Tiberio*, c. 70. & 71. c Sic *Busb.* ἐλθόντα in *Editis Aliiſque*. d Antea erat τὸ πράσσειν. e Ita lego cum Cl. *Lowthio*. ἀναμφιάστου in *libris*. f Illud καὶ inſertum dedi. g *Sc.* p. 847. v. 3. h Ita *Busb.* nec aliter, ut puto, *Epiphanius*, qui vertit, *interruptione facta viarum*. ἀποδείξεως in *Editis Aliiſque*. i Τῶν οὖν Γαΐου ὁδῶν *Busb.* k Sic lego cum Cl. V. *T. Terrio*, πᾶσιν ἀρχῶν in *libris*. l Illud ὧν è *Cod. Busb.* m Videſis Cl. *Perizonium* de *Prætorio* contra *Hubertum*, p. 125.

a Illud

μὲν ἀχριῶσαμένῳ τὸ ὄψιν ἁμαθὴς ὢν ἀφ' ἑτέρου σκότου, τῷ δὲ ἄνθρωπον εἶναι τὸν ἐπιβουλεύοντα κεῖνος εἶναι μὴ ἀπιλλαγμένῳ, προσήει τε ἐγγύτερον, καὶ ἐπισχεῖν ἠξιωκότος ἐπέκειτο, καὶ καταλαβὼν ἐπιγνώσεως, [a] καὶ [b] Γερμανικὸς μέν ἐστιν, φησὶ πρὸς τοὺς ἑπομένους, καὶ [c] στησόμεθα τοῦτον ἡγεμόνα φερόμενοι. Κλαύδιος δὲ ἐφ' ἁρπαγῇ παρασκευασμένους ὁρῶν, καὶ δείσας [d] μὴ τὸν φόνον ἐπιθαίνοι τῷ Γαΐῳ, φεισθῆναι τε ἠξίου ὑπ' αὐτῶν ἀνεπαχθὴς [e] ἀναμνήσιν [f] αὐτοῖς ἐπιτιθείς, καὶ ὑπερμενῶς τὸ γεγονὸς. ὁ δὲ Γρᾶτος μειδιάσας, ὑπαπάτᾳ τῇ δεξιᾷ, καί, "παῦσαι, φησὶ, μικρολογούμενος περὶ τῆς "σωτηρίας, ἀλλ' ὅσον σε μεγαλοφρονείᾳ περὶ τὴν ἡγεμονίαν, "ἐᾷ οἱ θεοὶ Γάϊον ἀφῃρημένοι τὴν σὴν [g] συνεχώρησαν ἀρε- "τὴν, προήκοντα δὲ οἰκουμένης λαβόντες. ἀλλ' ἴθι καὶ τὸ "προήκον ἀπολάμβανε τοῦ θρόνου." [h] ἀνεβάσταζε δὲ αὐτὸν ὑπὸ πάνυ βαρέως τοῖς ποσὶ δυνάμενον, ὑπό τε φόβου καὶ χάρματος τοῦ ἐφημένου.

β'. Συνεστρέφοντο δὲ περὶ τὸν Γράτον ἤδη καὶ πλείους τῶν σωματοφυλάκων, καὶ θεωροῦντες Κλαύδιον ἀγόμενον [i] ἐσκυθρώπαζον, δόξῃ δ' ὅτι κόλασιν ἕλκοι τοῦ ὅτι τοιάσδε ζημίας, εἰς ἄνδρα ἀπεῤῥιμμένα ἀφ' βίου τοῦ παντὸς, καὶ κινδύνους ὑπ' τι μετεῖος ὅτι τῆς Γαΐου ἀρχῆς ὠμιλικότα· τινὲς δὲ καὶ τοῖς ὑπάτοις [k] ἐμφρέπειν κεῖσιν ἠξίουν τὸ περὶ αὐτοῦ. καὶ πλείονες δ' φρατριακῷ συνεφέροντο, φυγαί τε ἦσαν ὑπ' ὀμίλου, καὶ [l] προόδου ἀπορία τῷ Κλαυδίῳ δι' ἀσθένειαν τοῦ σώματος· ἐπεὶ καὶ οἱ ὑποφορεῖον αὐτῷ φέροντες περὶ τὴν ἁρπαγὴν αὐτῷ [m] παραγινομένης φυγῆς ἔσωζον αὑτοὺς, ἀπ' ἐλπίδος ἡμένου τὸ σωτηρίαν τοῦ δεσπότου. ὁ δὲ εὐρυχωρίᾳ δὲ τοῦ παλατίου γενομένου· πρῶτον δὲ οἰκισθῆναι τὴν Ρωμαίων πόλεως τοῦτο ἀποδίδωσιν ὁ περὶ αὐτῆς λόγος· καὶ ἤδη τοῦ δημοσίου ἀνειλημμένου, πολὺ πλείων ἡ ὑποφοίτησις ἐπὶ τῶν ἑστιῶν ἦν, χαρᾷ τὸ ὄψιν [n] δεχομένων τὸν Κλαύδιον, περὶ πλείονος τε ἐπὶ αὐτοῖς αὐτοκράτορα στῆσθαι [o] ἄνθρωπον, [o] εὐνοίᾳ τῇ τοῦ Γερμανικοῦ. ἀδελφὸς δὲ ἐπὶ αὐτοῦ, ὅτι μέγα πᾶσι τοῖς ὠμιλικόσι καταλειπόμενος κλέος ὅ αὐτοῦ. ἀναλογισμός τε αὐτοὺς εἰσῆει τῆς τε πλεονεξίας ὅσῃ τῷ συγκλήτῳ δυναστεύοντι, καὶ ὁπόσα ὅτι τὸ περὶ ἀρχῆς ἡμάρτηο αὐτῇ. πρὸς δὲ καὶ τὸ ἀμήχανον τοῦ πράγματος κατεῖδον, καὶ πάλιν εἰς ἑνὸς ἀρχὴν μεθισταμένων τὸ ὅλον κινδύνως αὐτοῖς φέρειν ἀφ' ἑνὸς κτησαμένῳ τὴν ἀρχὴν, [p] πλὴν ἐπιχωρήσει καὶ εὐνοίᾳ τῇ αὐτῶν λαβόντα Κλαύδιον, μνησθέντα τε χάριτος αὐτοῖς ἀποδιδόντα τιμὴν, ἢ ὅτι τοιούτοις γένοιτο ἂν ἀρχῆσαι.

γ'. Ταῦτα πρός τε ἀλλήλους, καὶ δι' ἑαυτοὺς διεξήεσαν, καὶ τοῖς ἀεὶ προσπίπτουσι διηγοῦντο. ὁ δὲ

lens ſatis accurate faciem ejus noſcere præ tenebris, hominem tamen eſſe exiſtimans qui *illic* inſidias locaret, propius acceſſit, ac cum illum rogaret Claudius ut recederet inſtare cœpit; atque apprehenſum eum agnovit, & ſequentibus dixit, & hîc quidem Germanicus eſt, agite, eum conſtituamus imperatorem. Tum Claudius, ubi eos animadvertit ad ipſum extrahendum paratos, verituſque ne ſimiliter ac Cajus morte plecteretur, obſecrabat ut ſibi parceretur, illis in memoriam revocans, ut vitam aliis quam minime moleſtus egiſſet, illoque imprudente & *invito* accidiſſet quod factum erat. ad quæ Gratus ſubridens, dextra prehenſum ſic alloquitur, "Humiliter adeo loqui de- "ſine, cum te magno elatoque animo cogita- "re oporteat de imperio, quod dii Cajo abla- "tum tuæ conceſſere virtuti, orbis terrarum "commoda reſpicientes. age vero, & proa- "vorum ſolium tibimet vindica." Suſtinebat autem ipſum, præ metu ſimul ac gaudio, ex iis quæ dicta erant, labentem.

2. Tunc autem ad Gratum jam coacti erant multi è ſatellitibus; & Claudium abductum vidente, triſtem præ ſe ferebant vultum, exiſtimantes eum rapi ad ſupplicium ob nuperas damni injurias, cum & à negotiis turbiſque per totam vitam abhorruerit, & Cajo imperante in magnis verſatus fuerit periculis: quidam etiam cenſebant, conſules decere judicium de illis ferre. Cumq; plures ad eos aggregati eſſent milites, & multitudo *inermis* fuga dilapſa eſt, & Claudio progrediendi difficultas erat propter virium imbecillitatem: nam lecticarii ejus, dum ipſe rapitur, oblata fugæ facultate, ſe periculo eripuerant, de ſalute domini deſperantes. Cum autem perveniſſent in aream *palatii (quem quidem urbis Romanæ locum primum habitatum eſſe tradunt qui de ejus originibus ſcripſerunt) & jam attentarent curam reipublicæ, multo major fit militum concurſus, Claudium oculis ſuis intueri geſtientium; magnoque tenebantur deſiderio illum conſtituendi imperatorem, ex ſua erga Germanicum benevolentia. nam frater erat illius, qui ſui gloriam ad ſummam auctam iis omnibus reliquerat quibuſcum verſatus fuerat. Illis etiam in mentem veniebat, quanta erant aviditate qui in ſenatu dominabantur; quæque admiſerant & perpetraverant dum imperio potirentur. Inſuper, dum ad rei difficultatem attendebant, ſecum cogitabant, illis, ſi rerum ſumma iterum in unius poteſtatem deveniret, periculum eſſe ab alio quocunque imperium occupaturo, præter Claudium, qui, cum ipſorum conceſſu & benevolentia principatum acceperit, recordatione beneficii etiam honorem hujuſmodi meritis parem illis retribuet.

Ad Claudium latebris extractum concurſus militum.

3. Ita & inter ſe ſolique ſecum differebant, eademque ad obvios quoſque proferebant. qui, cum

a Illud καὶ è *Cod. Busb.* b Germanici cognomen Druſo poſterisque ejus à ſenatu datum, memorat *Suetonius* in *Claudio* c. 1. c Ita *Gall.* στησόμεθα in *reliquis.* d Sic lego, ſavente *Epiphanio*, qui vertit, *ne propter Cajum ipſe quoque moreretur.* antea erat, μὴ καὶ φονὸν ἐπιθήσοι τὸν Γαΐου. e Ἀναμνήσεων αὐτοὺς τῆς ἀπ'. *Busb.* f Ita lego. αὐτοὺς in *libris.* g Συνεχωρήσατο *Busb.* h Ita etiam legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *ſupportabatque eum.* Eſt tamen qui malit ἐπεῖδεν. i Illud ἐσκυθρώπαζον inſerui è *Cod. Busb.* k Ἐπιτρέπειν ἠξίουν τὸν κρίσιν τὴν ἐπ' αὐτῷ *Busb.* l Sic *Busb.* προσόδου δύναμις & Κλαυδίῳ in *Editis Aliiſque.* m Nolui aliquid in *textu* mutare. licet valde mihi placuerit conjectura acutiſſima V. Cl. *T. Terrii, Gr. L. Profeſſoris,* ἀεὶ τὸν ἀρτιαγλοῦ αὐτῷ παρεχῆς γενομένης, φυγῇ ἔσωζον αὑτούς. n Eo modo *Busb.* δεχομένους in *Editis Aliiſque.* o Iterum cum *Cod. Busb.* εὐνοίᾳ τε in *reliquis.* p Ita lego ex conjectura. antea erat, καὶ πάλιν ἐς ἑνὸς ἀρχὴν μεθισταμένων τὸ ὅλον κινδύνως αὐτοῖς φέρειν ἀφ' ἑνὸς κτησαμένου τὴν ἀρχὴν μεθισταμένων τὸ ὅλον, πλὴν ἐπιχωρήσει καὶ εὐνοίᾳ τῇ αὐτῶν λαβόντα κλ. * Errat *Joſephus*, ut videtur. nam in caſtra ſtatim delatum eſſe narrat *Suetonius* in *Claudio*, c. 10. *Caſaub.*

Claudius rapitur ad imperium.

cum iſta audirent, libenter in eorum ſententiam conceſſerunt, & armatis cinctum ſublimem in caſtra perferebant, ne quid eis feſtinantibus impedimento eſſet. Interea autem orta eſt diſſenſio inter populum ſenatumque: dum illi priſtinam appetunt dignitatem, & inductam à tyrannorum inſolentia ſervitutem effugere cupiunt, cum per tempus liceret; contraque populus, hanc felicitatem eis invidens, & fœnum eorum cupiditatibus imperatoriam poteſtatem eſſe intelligens, ſibique *adverſus potentiorum injurias* perfugium, Claudii raptu gaudebat, quòd exiſtimaret ab ipſo facto imperatore ſublatum iri diſſenſionem civilem, illi non diſſimilem futuram quæ ſub Pompejo exarſit. Senatus porro, cognito quod milites Claudium in caſtra tranſportaverant, ſui ordinis viros *dignitate* præſtantes ad eum mittunt, qui monerent, "ne ad imperium adipiſcendum "vim ullam adhiberet, ſed ſenatui cederet, è "tot *tantiſque* viris unus, futuruſve ex illis, "legibuſque concedens providere quod ad rei-"publicæ ordinem magni interſit, & in me-"moriam revocans mala quæ civitati intule-"runt priores tyranni, quæque ſub Cajo etiam "ipſe cum eis pericula pertulerat; neque, cum "oderit tyrannidis ſævitiam, quam alii inſo-"lenter exercebant, ipſe ſponte ſua auderet "in patriam debacchari. quapropter ſi *ſena-"tui* morem gerat, oſtendatque ſe prioris vi-"tæ quieti cum virtute conjunctæ firmiter ad-"hærere, fore ut maximis cumuletur honori-"bus à liberis civibus, & optimi viri exiſtima-"tionem ſibi pariat, qui non gravetur ſub le-"gibus per vices nunc præeſſe aliis nunc ſub-"jici. Quod ſi ab illis deſciſcere voluerit, me-"liora non edoctus ex Caji interitu, per illos "non licebit. nam & non exiguam militum "manum ab illis ſtare, & armorum ſupereſſe "copiam, ſervitiorumque multitudinem, quo-"rum opera in promptu ſit. Sed hoc præci-"pue ſpem illis facere, & fortunam & deos "non alios eſſe adjuturos, quam qui pro re-"cto & honeſto contendunt certantque. ta-"les autem iſtos eſſe qui pro patriæ liberta-"te pugnant.

Veranius & Brocchus legati.

4. Et quidem legati, Veranius & Brocchus tribuni plebis, hujuſcemodi verba habuerunt: procumbenteſque ad ejus genua ſuppliciter orabant, ne in bellum & calamitates urbem conjiceret. Et cum viderent eum ſeptum magna frequentia militum, *ſentirentque* cum ejus copiis conſulares minime conferendas eſſe, adjecerunt; "ſi concupiſceret imperium, *debere* "à ſenatu datum accipere. melioribus enim "auſpiciis & majori cum felicitate eo uſurum "eſſe, cui contigerit ut dantium benevolen-"tiæ acceptum referat.

Senatus legatos ad Claudium mittit.

πυθανόμενοι τὰ δόξαντα ἐδέχοντο ἢ τὰ ὁπλίσεις, συμφερόμενοί τε καὶ τὰ ὅπλα ἐπιδεικνύμενοι ἤγον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀναβαστάσαντες, ὡς μὴ ἐμποδίζοιτο αὐτοῖς ἡ ἔπειξις. [a] διεπίμπλασαν δὲ αἱ γνῶμαι τῶν τε δήμων καὶ τῶν ἐκ τῆς βουλῆς. ὁ μὲν ἀξιώματός τε τοῦ [b] πρώτου ὀρεγόμενοι, καὶ δουλείαν ἐπακτὸν αὐτοῖς ὕβρει τῶν τυράννων γενομένην φιλοτιμούμενοι ἀποδιδράσκειν, χρόνῳ [c] ἀδηλοῦντο· ὁ δὲ δῆμος φόβῳ τε τοῦ ἐκείνου καθιστάμενος, καὶ τῶν πλεονεξιῶν αὐτῆς ὀπτόμενος τὰς αὐθεκράτορας εἰδώς, καὶ αὐτὸς καταφυγὴν ἔχων [d] τὴν Κλαυδίου ἁρπαγήν, χαίρων τε ἐμφύλιον, οἷα καὶ ὅτι Πομπηΐου γένοιτο, ἀπαλλάξειν αὐτὸν ἐπαναλαμβανόμενον τοῦτον αὐτοκράτορα καθιστάμενον. γνοῦσα δὲ ἡ βουλὴ τὸν Κλαύδιον ἐπὶ τὸν στρατὸν ἀφιγμένον εἰς τὸ στρατόπεδον, πέμπει πρὸς ἐκεῖνον [e] ἄνδρας ἀρετῇ τε καὶ ἐξ αὐτοῦ προύχοντας, οἳ διδάξειαν "[f] μηδὲν ὅτι καθίζει τῆς ἀρχῆς βιάζεσθαι, παραχωρεῖν δὲ τῇ συγκλήτῳ, τοσῶνδε ἀνδρῶν ἕνα ὄντα, "[g] ἢ ἐσόμενον, καὶ τῷ νόμῳ προσχωροῦντα τοῦ ὅτι τοῖς λοιποῖς κόσμου τιμὴ πρέποι, μιμησόμενόν [h] ὧν τε οἱ "πρότερον τύραννοι κακώσαι τὴν πόλιν, καὶ ὧν ὑπὸ "Γαΐου καὶ αὐτὸς παθὼν σύνοιδε σὺν αὐτοῖς, μηδὲ μι-"σοπονηρᾶ τὴν βαρύτητα τῆς τυραννίδος, ὑφ' ἑτέ-"ρων προσαιμάττης τῆς ὕβρεως, αὐτὸν ἐπιδεικνύμενον ὅτι "παρουσίᾳ χαρᾶσι τῆς πατρίδος. καὶ σωθέντος μὲ-"νοντος καὶ τοῦ πρώτου ἀποφήνοντος τὴν ἀρετὴν ὅτι-"δεκτικώτερον βέβαιον, τιμάς τε ὑπάρξειν αὐτῷ ἔτι ἐκ τοῦ ἐλευ-"θέρων ψηφισθεῖσι τῶν πολιτῶν, καὶ ὅτι χαρήσεται τῷ νόμῳ "τὸ μέγιστον ἄρχοντά τε καὶ ἀρχόμενον κερδαίνειν ἔπαινον "ἀρετῆς. εἰ δὲ ἀπορροῖτο, μηδὲν ὄκνει τὸ Γαΐου τελευ-"τῆς σωφρονίζόμενος, ἤ τι γε [i] αὐτοὶ ὠλιγώρησαν. τῆς "τε γὰρ πρατιᾶς πολὺ [k] τὸ σωφρονικὸν αὐτοῖς, ὅπλων "τε εὐπορίαν, καὶ πληθὺν οἰκετῶν [k] οἷς χρήσαιτο αὐτοῦ. "μέγα δὲ μέρος [l] τῶνδε ἐλπίδα [m] εἶναι, καὶ τὴν τύχην, τῶν "τε θεῶν οὐκ ἄλλοις συμμαχεῖν, ἀλλὰ τοῖς μὴ ἀρε-"τῆς ἕνεκα τοὺς ἀγῶνας ποιουμένοις. [m] εἶναι δὲ τοιού-"τους οἳ ἂν περὶ ἐλευθερίας μάχωνται τὸ πατρίδος.

δ'. Καὶ ὁ μὲν πρεσβευτὰς, Οὐηράνιος καὶ [n] Βρόκχος, δήμαρχοι δὲ ὄντες ἀμφότερον, τοιάδε ἐχρῶντο τοῖς λόγοις· καὶ καθικέτευον τοῖς γόνασιν αὐτοῦ προπεσόντες, μηδαμῶς πολέμοις καὶ κακοῖς ἐμβαλεῖν τὴν πόλιν. δεηθέντες δὲ πρατιᾶς πληθύι τὸν Κλαύδιον πεφραγμένον, ἢ ὃ μηδὲν τοὺς ὑπάτους ὄντας συγκείσῃ τῇ προς αὐτὸν, ὁ ἐπῆρτο, "εἰ δὲ ἀρχῆς ὀρέγοιτο, προσῆκε τὸν βουλῆς δόγμα δε-"δομένου. ἀσφαλέστερον γὰρ ἡ εὐδαιμονέστερον χρῆναι τὸν μὴ "μετ' ὕβρεως, ἀλλ' εὐνοίᾳ τὸ δίδοσθαι προσλαμβάνοντα.

[a] Διεπίπτουν *Bunb.* [b] Πρωτίου *Bunb.* [c] Ita lego. πωρέχοντο in *Editis & MSS.* [d] Τῇ Κλαυδίου τῇ ἁρπαγῇ *Bunb.* [e] Ita *Bunb. & Epiphan.* ἄνδρας αὐτοὺς ἐξ αὐτῶν in *Editis Aliiſque.* ἄνδρας ἀρετῇ τοὺς ἐξ αὐτῶν, οἱ δ'. *Vat.* [f] Iterum cum *Cod. Bunb. & Epiphan.* μὴ δεῖν in *ceteris.* [g] Ἐσόμενον *Bunb.* Hoc modo diſtinxiſſe videtur *Epiphanii* codex. παραχωρεῖν δὲ τῇ συγκλήτῳ τοσῶνδε ἕνα ὄντα, nam vertit, *ſed magis ut ſenatui tantorum virorum unus cederet.* [h] Ita *Bunb.* ὧν οἱ πρ. in *reliquis.* [i] Αὐτὸς *Bunb.* αὐτοῖς *Flor. 2 pr.m.* αὐτὸς *à ſecunda.* [k] Ita lego. οἱ χρήσαιντο αὐτοῖς in *libris.* [l] Τῶνδ' ἐλπίδα εἶναι *Bunb.* [m] Ita lego. τὸν in *libris.* [n] Βρόκχος legendum cenſui. Verum Βρόγχος & Βρόχος & Βρῶχος in *Græcis.* Juxta *Epiphanii* libros Βρόκκος aut Βρόκκος in ora exemplaris *Caſauboni* appingitur *Brutus*, ac ſi Βροῦτος legiſſet. o Ita *Bunb.* in *ceteris* deeſt vox ἐπῆρτο, leguntque ὅπως ἀρχῆς. in *Epiphanii* verſione, *ſuadebantque ſimul, ne ſi appeterem principatum &c.*

γ'. ΚΕΦ. δ'. CAP. IV. III.

Οἷα πέπραχεν ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας ὑπὲρ τοῦ Κλαυδίου· καὶ ὡς Κλαύδιος, τὴν ἀρχὴν καταλαβών, τοὺς Γαΐου φονέας ἀναιρεῖσθαι κελεύει.

Quænam acta erant à rege Agrippa in gratiam Claudii: & quomodo Claudius, imperium adeptus, Caji interfectores necari juſſit.

ΚΛαύδιος δὲ, ἡπίστατο γὰρ μετ' οἴας αὐθαδείας [a] ἀπεσταλέναι, καὶ πρὸς ὀργὴν γνώμῃ τῇ αὐτῇ ὅτι τὸ μετριώτερον [b] ἐτράπετο, ἀλλὰ καὶ τῷ [c] περὶ αὐτῷ φόβῳ ἀμφιαζάς, ἅμα μὲν θάρσει [d] τὸ στρατιωτικὸν, ἅμα δὲ Ἀγρίππᾳ τῷ βασιλέως, κελεύοντος μὴ περιεῖναι τὴν χεῖρα τηλικαύτην ἀρχὴν ἅπασαν αὐτόματον. [e] ὃς, περιέξας μὲν ἤδη τὸν Γάϊον ἔτι ἐκεῖνος ἄνδρα ὑπ' αὐτοῦ ἀμφὶ τιμῆς ἠγμένον· [f] καὶ γὰρ τὸν νεκρὸν [g] περιέπλεξε τῷ Γαΐῳ, καὶ ἀναθέμενος ὅτι κλίνης, καὶ περιστείλας ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, εἰς τὰς σωματοφύλακας [h] ὑπεχώρει, ζῆν μὲν τὸν Γάϊον [i] ἀπαγγέλλων, [k] χειροπαθοῦντα δὲ ὑπὸ στρατιωτῶν ἰατροὺς μεταλλῆσαι λέγων· πυθόμενος δὲ τὸν Κλαύδιον τιμὴν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁρπαγὴν, ὠθεῖτο πρὸς αὐτὸν, καὶ καταλαβὼν τεταραγμένον, καὶ οἷόν τε ἐκχωρεῖν τῇ συγκλήτῳ, ἀνήγειρεν ἀντιλαμβάνων χαλεύων τῆς ἡγεμονίας. ταῦτα δὲ πρὸς τὸν Κλαύδιον εἰπὼν προσεχώρει πρὸς αὐτὸν, καὶ μεταχαλέσας αὐτὸν ἡ βουλὴν, [l] χειρομένου μέσης τῆς κεφαλῆς, [m] ὡς ἀπὸ συνουσίας, γινομένης ἀναλύσεως αὐτῇ, παρῆν, καὶ ἤρετο τοὺς βουλευτὰς τί [n] πέπραχε Κλαύδιος. τῶν δὲ [o] τά τε ὄντα φαμένων, καὶ προσαπορούντων εἴ τινα γνώμην ἔχει [p] περὶ τοῖς ὅλοις, τελευταῖον μὲν ὑπὲρ ὧν κατ' ἐκείνου εὐκλεὴς ἕτοιμος εἶη τοῖς λόγοις, σκοπεῖν δὲ ἐκέλευε [q] περὶ ὧν συμφέροντι, πᾶν ὅ,τι καὶ εἰς ἡδονὴν φέροι [r] ὑπεξελομένους. χρείαν γὰρ εἶναι [s] τῆς ἀρχῆς μεταπεσούσης, καὶ ὅπλων, ἃ στρατιωτικὸν οἱ φεύξαντο αὐτοῖς, μὴ καὶ ἀνθρώπους καταξαίνειν εἰς τὰ σφαλῆναι. ἀπο-χρησαμένης δὲ τῆς βουλῆς, ὅπλων τε εὐποιίαν, καὶ χρήματα εἰσόψεσθαι, καὶ στρατιὰς [t] ὅ μέν τι αὐτοῖς ἔτι συνεσκὸς, [u] τὸ δὲ συγκροτήσειν ἐλευθερώσειν ἄλλων γενομένης. εἶπε μὲν, ὦ βουλὴ, φησὶν ὁ Ἀγρίππας ἐπιτυχὼν, περὶ ὅσου ὑμῖν ἐστὶν ἡμῖν. λειτέον δὲ ἡδέως ὑποδιδάσκειν μοι, καὶ τὸ ὅτι σωτηρίᾳ φέρειν τὸν λόγον. "ἴστε δὴ στρατὸν, "ὃς ὑπὲρ Κλαυδίου μαχεῖται, πλήθει χρόνου ὁπλιτεύειν "μεμελετηκότα· τοὺς δὲ ἡμέτερα, συγκλύδων ἀνθρώπων "πλῆθος ἔσαν ἔτι τῷ δόξαι τῆς ἀλκῆς ἀπολλαγμέ-"νων, [w] δυσκατάπαυστα· πρὸς δὲ τειχίτας [x] μαχήμενα "περιαγόντες ἄνδρας, μηδὲ ὅπως [y] σώσουσι τὰ ξίφη εἰ-"δότας. ὥστε μοι [z] δοκεῖ πέμπειν ὡς Κλαύδιον πείσον-"τας καταπίθεσθαι τῇ ἀρχῇ, παρασκευάζειν τε ἕτοιμος εἶμι.

β'. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν, ἐπικατανευσάντων δὲ πάντων ἐπὶ ἑτέροις τὴν τε παρεγχὴν τῆς βουλῆς διηγεῖτο καὶ μόνας πρὸς τὸν Κλαύδιον, ἐδίδασκέ τε ἡμερωτέρους ἀποκρίνεσθαι,

ΚΛαύδιος μὲν, ἐπιστάμενος οἵᾳ αὐθαδείᾳ ἀπεσταλέναι, καὶ πρὸς ὀργὴν γνώμῃ τῇ αὐτῇ ὅτι τὸ μετριώτερον ἐτράπετο, ἀλλὰ καὶ τῷ περὶ αὐτῷ φόβῳ ἀμφιαζάς, ἅμα μὲν θάρσει τὸ στρατιωτικὸν, ἅμα δὲ Ἀγρίππᾳ τοῦ βασιλέως, κελεύοντος μὴ περιεῖναι τὴν χεῖρα τηλικαύτην ἀρχὴν ἅπασαν αὐτόματον. ὃς, περιέξας μὲν ἤδη τὸν Γάϊον ἔτι ἐκεῖνος ἄνδρα ὑπ' αὐτοῦ ἀμφὶ τιμῆς ἠγμένον· καὶ γὰρ τὸν νεκρὸν περιέπλεξε τῷ Γαΐῳ, καὶ ἀναθέμενος ὅτι κλίνης, καὶ περιστείλας ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, εἰς τὰς σωματοφύλακας ὑπεχώρει, ζῆν μὲν τὸν Γάϊον ἀπαγγέλλων, χειροπαθοῦντα δὲ ὑπὸ στρατιωτῶν ἰατροὺς μεταλλῆσαι λέγων· πυθόμενος δὲ τὸν Κλαύδιον τιμὴν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁρπαγὴν, ὠθεῖτο πρὸς αὐτὸν, καὶ καταλαβὼν τεταραγμένον, καὶ οἷόν τε ἐκχωρεῖν τῇ συγκλήτῳ, ἀνήγειρεν ἀντιλαμβάνων χαλεύων τῆς ἡγεμονίας. ταῦτα δὲ πρὸς τὸν Κλαύδιον εἰπὼν προσεχώρει πρὸς αὐτὸν, καὶ μεταχαλέσας αὐτὸν ἡ βουλὴν, χειρομένου μέσης τῆς κεφαλῆς, ὡς ἀπὸ συνουσίας, γινομένης ἀναλύσεως αὐτῇ, παρῆν, καὶ ἤρετο τοὺς βουλευτὰς τί πέπραχε Κλαύδιος. τῶν δὲ τά τε ὄντα φαμένων, καὶ προσαπορούντων εἴ τινα γνώμην ἔχει περὶ τοῖς ὅλοις, τελευταῖον μὲν ὑπὲρ ὧν κατ' ἐκείνου εὐκλεὴς ἕτοιμος εἶη τοῖς λόγοις, σκοπεῖν δὲ ἐκέλευε περὶ ὧν συμφέροντι, πᾶν ὅ,τι καὶ εἰς ἡδονὴν φέροι ὑπεξελομένους. χρείαν γὰρ εἶναι τῆς ἀρχῆς μεταπεσούσης, καὶ ὅπλων, ἃ στρατιωτικὸν οἱ φεύξαντο αὐτοῖς, μὴ καὶ ἀνθρώπους καταξαίνειν εἰς τὰ σφαλῆναι. ἀποχρησαμένης δὲ τῆς βουλῆς, ὅπλων τε εὐποιίαν, καὶ χρήματα εἰσόψεσθαι, καὶ στρατιὰς ὅ μέν τι αὐτοῖς ἔτι συνεσκὸς, τὸ δὲ συγκροτήσειν ἐλευθερώσειν ἄλλων γενομένης. εἶπε μὲν, ὦ βουλὴ, φησὶν ὁ Ἀγρίππας ἐπιτυχὼν, περὶ ὅσου ὑμῖν ἐστὶν ἡμῖν. λειτέον δὲ ἡδέως ὑποδιδάσκειν μοι, καὶ τὸ ὅτι σωτηρίᾳ φέρειν τὸν λόγον. "ἴστε δὴ στρατὸν, "ὃς ὑπὲρ Κλαυδίου μαχεῖται, πλήθει χρόνου ὁπλιτεύειν "μεμελετηκότα· τοὺς δὲ ἡμέτερα, συγκλύδων ἀνθρώπων "πλῆθος ἔσαν ἔτι τῷ δόξαι τῆς ἀλκῆς ἀπολλαγμέ-"νων, δυσκατάπαυστα· πρὸς δὲ τειχίτας μαχήμενα "περιαγόντες ἄνδρας, μηδὲ ὅπως σώσουσι τὰ ξίφη εἰ-"δότας. ὥστε μοι δοκεῖ πέμπειν ὡς Κλαύδιον πείσον-"τας καταπίθεσθαι τῇ ἀρχῇ, παρασκευάζειν τε ἕτοιμος εἶμι.

Claudius benigne legatis reſpondet.

CLaudius autem, ut qui non neſciverit qua arrogantia miſſi erant legati, ex illorum etiam conſilio ad moderatiora converſus eſt in præſens; non tamen ita quin ſe ex metu recolligeret, partim quidem audacia militum *animatus*, partim vero Agrippæ regis, hortantis, ne tantum imperium ultro oblatum è manibus dimitteret. qui, omnibus quidem Cajo præſtitis, prout deceret hominem ab ipſo honoratum, (nam & Cajum mortuum complexus eſt, & collocatum in lectulo operuit quoad ejus fieri potuit, dein ad ſatellites ſe recepit, nuncians Cajum quidem vivere, vulneribus vero cruciato medicos accerſere dicens) cum audiret raptum eſſe à militibus Claudium, properabat ad eum; quem cum turbatum offendiſſet & in eo fere ut ſenatui cederet, confirmabat eum, & hortabatur ut imperium capeſſeret. Ubi autem iſta Claudio dixerat, eodem unde digreſſus erat, revertebatur; & accitus à ſenatu, delibuto capillo, quaſi poſt compotationem finitam, aderat, & ex ſenatoribus quærebat quid de Claudio factum ſit. Quibus id quod erat dicentibus, ac præterea illius ſententiam de ſumma rerum rogantibus: ſe quidem ajebat, pro ſenatus dignitate mori non recuſare, diſpicere tamen ſuadebat, quid è re ſua eſſet, procul habentes favorem & gratiam. imperium enim ſibimet vindicantibus opus eſſe armis, atque militibus qui illa induant, ne ab iſtis imparati *in pericula* labantur. Senatu autem reſpondente, ſibi armorum abunde eſſe, pecuniamque collaturos, & exercitum non ſolum jamjam conflatum habere, ſed & novum ſe delectum habituros manumittendo ſervos: Agrippa ſubjiciens, utinam, inquit, ô ſenatus, res vobis ſuccedat ex animi ſententia. Verum non dubitanter mihi dicendum, quoniam in ſalutem veſtram futura eſt oratio. "Scitote "igitur milites qui à Claudio ſtabunt veteranos eſſe, & in re militari longo tempore exercitatos; noſtros autem, utpote ex convenis & ſervitiorum turba quibus inexſpectato "data eſt libertas, *novos* fore & intractabiles; "& contra belli ſcientes peritoſque in aciem "rudes educemus, & qui gladium ſtringere neſciunt. quapropter mihi *optimum* videtur "mitti ad Claudium qui ei ſuadeant ut imperium deponat: & ad legationem *iſtam* obeundam ipſe paratus ſum.

Agrippa, poſtquam Caji cadaver curaſſet, ad Claudium ſe confert.

Agrippa, à ſenatu accitus, conſilium.

2. Atque ille quidem ita loquutus eſt, eiſque aſſentientibus, cum aliis miſſus & Claudio ſeorſum trepidationem ſenatus indicat, autorque erat ut more imperatorio reſponderet, &

Agrippa cum aliis à ſenatu ad Claudium miſſus.

a Ita lego. ἀπεστάλεναι in *Editis Aliiſque.* b Sic *Bunb.* τετράφθω in *ceteris.* c Ita lego. περὶ αὐτὸν in *libris.* d Sic cum *MSS.* τῷ in *Editis.* e Illud ὃς ex *MSS.* f Καὶ γὰρ τὸν νεκρὸν &c. in parentheſim incluſi g Ita lego. περιέπλευσε in *Editis & MSS.* Eſt qui malit περιείπατο. h Ὑπεχώρει *Voſſ.* i Ἐπαγγέλλων *Voſſ.* k Ita *Bunb.* χειροπαθοῦντα δὲ ὑπὸ στρατιωτῶν ἰατροὺς μεταλλῆσαι λέγων in *Editis Aliiſque.* l Ita lego. χειρομένου in *libris.* m Hoc modo lego & diſtinguo. antea erat, ὡς ἀπὸ συνουσίας γινομένης ἀναλύσεως αὐτῇ. n Sic *Bunb.* & *Voſſ.* πεπράχει in *Editis Aliiſque.* o Iterum cum *Cod. Bunb.* τά τε ὄντα φ. κ. προσαπορούντων τινα in *ceteris.* p Περὶ τοῖς ὅλοις *Voſſ.* q Περὶ ὧν συμφέροντος *Bunb.* r Ita *Bunb.* & *Voſſ.* ὑπεξελόμενον in *Editis Aliis.* s Τοῖς ἀρχῆς *Voſſ.* t Eo modo *Bunb.* τὸ μέντοι αὐτῶν in *Editis Aliiſque.* u Ita *Bunb.* δυσκάτακτον in *Editis Aliiſque.* x Sic *Bunb. Voſſ.* & *Gall.* μαχόμενα in *ceteris.* y Ita lego. σώσουσι *Voſſ.* σώειν in *ceteris* omnibus præter *Bunb.* qui σώσειν habet, forſan pro σώσουσι. z Δοκεῖ *Bunb.* a Ἀπαγόντας *Bunb. Hav.* & *Vat.*

a Ita

Claudii reſponſio ad legatos.

& ex dignitate ſua & poteſtatis amplitudine. Dicebat itaque Claudius, "ſe minime mirari, "ſenatum ægre ferre principis dominatum, "quòd attritus fuerit priorum crudelitate, qui "ad imperii majeſtatem evecti erant. nunc "vero meliorum temporum moderationem "deguſtaturos eſſe, ipſo ad reip. gubernacula "ſedente; cum nomine tantum penes ipſum "foret imperium, re autem vera omnibus ſe- "cum commune. Illis itaque convenire ipſi "non diffidere, qui illorum in conſpectu mul- "ta & varia obiit negotia" Et legati quidem, ubi verba iſta auditione acceperant, dimiſſi ſunt. At Claudius exercitum ad ſe congregatum alloquebatur, militiæ ſacramento illos ad fidem ſibi ſervandam obligans: donatque viritim corporis cuſtodes quinis drachmarum millibus, & duces illorum ſimili ad proportionem numero; parique ratione aliis exercitibus, ubicunque eſſent, daturum ſe promittit.

Sacramentum à militibus exigit.

Senatus à conſulibus convocatus.

3. Conſules autem ſenatum convocabant in Jovis Victoris ædem, cum *multa* adhuc nox eſſet. quorum alii quidem in urbe ſeſe occultabant, animo vacillantes ubi aliquid *de concione* audiverint: alii vero in prædia ſua ruſtica conceſſerunt, providentes quónam res evaſura eſſet cum de libertate deſperarint; longe ſatius eſſe exiſtimantes, in ſervitute, ab omni periculo vacua, vitam agere inertem & otioſam, quam cum paterna dignitate in ambiguo hærere de ſalute. Veruntamen haud plures quam centum convenerunt: cumque de iis, quæ in manibus erant, deliberarent, derepente ſublatus eſt clamor militum, qui ab illis ſtabant, poſtulantium ut ſenatus imperatorem rei militaris peritum eligeret, & multorum dominatu non perditum iret principatum: & quam maxime potuerunt palam faciebant, non univerſis ſed uni *alicui* imperium deferendum eſſe; illis autem permittere ut diſpicerent, quis tanta præfectura dignus ſit. adeo ut res ſenatus multo magis inter ſe contrariæ eſſent, & quod de libertate glorioſa excideret, & valde metueret Claudium. non tamen deerant qui dominatum affectarent, & propter majorum gloriam & cognationem ex nuptiis. Nam & Marcus Minucianus erat, qui, & ſua nobilitate illuſtris, & in matrimonio habens Caji ſororem Juliam, ſumma rerum potiundi cupiditate tenebatur; eumque reprimebant conſules, aliam ex alia cauſationem nectentes. Valerium etiam Aſiaticum Minucianus, unus ex interfectoribus Caji, ab ejuſmodi cogitatione inhibebat. Fuiſſetque cædes quanta vix unquam alias edita, ſi illis, qui principatum appetebant, facta fuiſſet poteſtas contendendi cum Claudio. Quin & præſto erant & gladiatores inſigni numero, & milites qui in urbe excubias agebant, remigeſque qui in caſtra confluebant; adeo ut ex iis, qui imperium ambiebant, alii quidem, ut urbi parceretur, alii vero, metu de ſe, à conatu deſtiterint.

Milites imperatorem à ſenatu poſtulant.

Nonnulli à ſenatoribus dignitatem iſtam expetunt.

τῷ ἀξιώματι τῆς ἐξουσίας χρώμενον. ἔλεγεν οὕτω Κλαύδιος, "ὡς θαυμάζειν τὴν βουλὴν ἡδονῇ μὴ φέρειν ἄρχεσθαι, "ἀφ' ὅτου τὸ ὠμότητι πεπρῶσθαι τὸ [a] πρότερον ὑπὸ τῶν ἡγεμο- "νίων καθεστάντων. γεύσεσθαι δὲ αὐτοὺς, ὑπεικείᾳ [b] τῇ "καθ' αὑτὸν, μετρίοις χρῆσθαι, ὀνόματι μὲν μόνῳ τὴν ἀρχὴν ἐσο- "μένης [c] αὐτοῦ, ἔργῳ δὲ [d] κοινῆς πᾶσι προκειμένης εἰς "μέσον. ἀφ' πολλῶν δὲ ὡς ποικίλων [e] ἀδεύκοπα πρά- "γματα, οἷς ὄψει τῇ ἐκείνων, κελεύει ἔχειν μὴ ἀπιστεῖν." καὶ ὁ μὲν πρίσβεις, τοιαῦτα ἀκροάσει λόγων [f] καθομιλήσαντες, ἐξεπέμποντο. Κλαύδιος δὲ τῷ στρατῷ συλλεχθέντι διελέγετο, ὅρκους λαμβάνων, ἢ μὲν ἐμμένειν πίστει τῇ πρὸς αὐτὸν, καὶ δωρεῖται τοὺς σωματοφύλακας [g] πεντακισχιλίαις δραχμαῖς κατὰ ἕκαστον ἄνδρα, τοῖς τε ἡγεμόσιν αὐτῶν ἀνάλογον τοῦ ἀριθμοῦ, καὶ τοῖς ὅποι ποτὲ στρατοπέδοις ὑποσχεῖται τὰ ὅμοια.

γ'. Συνεκάλουν δὲ οἱ ὕπατοι τὴν βουλὴν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς νικηφόρου Διὸς, ἔτι δὲ νὺξ ἦν. τῶν δὲ οἱ μὲν, τῇ πόλει κλέπτοντες ἑαυτοὺς, ἀνεδιάζοντο πρὸς τὴν ἀκρόασιν· τοῖς δὲ ὅτι τῶν ἰδίων ἀγρῶν ἐγεγόνεισαν ἔξοδοι, προορωμένοις ἢ χωρήσει τὸ πᾶν ἢ ἀπογνώσει τῆς ἐλευθερίας [h] γενομένης, ἡ πολὺ κρεῖττον ἢ ἀκινδύνῳ ζῆν ἡγουμένοις ἢ ἀξίωμα τὸ πατέρων περὶ τῆς σωτηρίας ἀμφίβολοι κατεῖχεν. συνελέγησ δὲ ὅμως ἑκατὸν ἢ πλείους, καὶ ἐβουλευόμεθα περὶ τῶν ὅλων, αἱρνίδιον αἴρεται βοὴ τῶν συνεδρίων αὐτοῖς στρατιωτικῶν, [i] στρατιωτικὸν αὐτοκράτορα κελεύοντων τὸν βουλὴν ἑλέσθαι, καὶ μὴ φθείρειν πολυαρχίᾳ τὴν ἡγεμονίαν· καὶ τὸ μὲν καθ' ἑαυτοὺς ἀπεφαίνοντο περὶ ὧν μὴ πᾶσιν, ἀλλ' ἑνὶ τῷ ἀρχὴν ἐφέσιμον εἶναι· ὁρᾶν δὲ ἐκείνοις ὑπιτρέπειν, ὅστις [k] τοσαύτης προστασίας ἄξιος. [l] ὥστε ἐναντία τὰ τῶν συγκλητικῶν ἦν πολὺ πλέον, [m] δι' ἁμαρτίαν μὲν τῆς κατὰ τὴν ἐλευθερίαν αὐχήματος, φόβῳ δὲ τοῦ Κλαυδίου. οἱ μὲν ἀλλ' ἦσαν ὁ ἐφιέμενοι, γένους τε ἀξιώματι καὶ οἰκειότητι γάμου. καὶ γὰρ [n] Μινυκιανὸς Μάρκος, [o] καὶ τῷ καθ' αὐτὸν γενναιότητι ἀξιόλογος ὤν, καὶ ἀδελφιδῆ Γαΐου γεγαμηκὼς Ἰουλίαν, προθυμός τε ἦν ἀντιποιεῖσθαι τῶν πραγμάτων, καὶ κατεῖχον ὁ ὕπατοι πρόφασιν οὐ προφάσεως ἀναρτῶντες. Οὐαλήριόν τε Ἀσιατικὸν Μινυκιανὸς οὐ τοῦ Γαΐου σφαγέων ἀνεῖχε τοιούτων ἐπιτηδείων. ἐγεγόνει δ' ἂν φόνος οὐ τις ἐλάσσων, [p] ὑπιχωρηθέντων τῶν ὑπομενόντων τὴν ἡγεμονίας ὥστε ἀντιτάξασθαι Κλαυδίῳ. ἄλλως τε καὶ ὁ μονομάχοι, πλῆθος δὲ ἦν αὐτῶν ἀξιόλογοι, καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ νυκτοφυλακοῦντες ὅτι τὴν πόλεως, ἐρέται τε ὁπόσοι συνέρρεον εἰς τὸ στρατόπεδον· ὥστε τὸ μετρίοτατον τῷ ἀρχεῖν, οἱ μὲν φειδοῖ τῆς πόλεως, οἱ δὲ καὶ φόβῳ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπέσχοντο.

δ'. Ὑπὸ

a Ita *Busb.* πρότερον in *Editis Aliiſque.* b Τῶν κατ' αὐτὸν *Busb.* c Illud αὐτοῦ è *Cod. Busb.* d Ita *Busb.* κοινῇ in *reliquis.* e Ita lego. ἀδεύκοτον ας. in *libris.* f Συγκαθομιλησάντες *Busb.* g *Sc.* Viginti HS. millia. *Suetonius* habet tantum *quina dena HS.* Vide *Scaligerum* de *re Nummaria*, p. 86. h Ita cum *Cod. Busb.* & mox κρεῖττον & κρείττω in *Editis Aliiſque.* i Ita lego, favente *Epiphanio*, qui vertit, *potentiam ut militaris imperator eligeretur.* στρατηγὸν in *Editis* & *MSS.* k Τοιαύτην *Busb.* l Ita etiam *Epiphan.* ὥστε τὸ ἀδημονίας τοῦ τ' *Busb.* m Καὶ δι' ἁμαρτίας μὲν τ. κ. τ. ἐ. αὐχήματος, τῷ φόβῳ δὲ Κλ. *Busb.* n Μινυκιανὸς Μάρκος — ἀξιόλογος ὅτε — γεγαμηκὼς — προθυμος ἦν ἀν. τ. πραγμάτων κατεῖχον *Busb.* & *Voſ.* o Ita lego. τῷ τὸ καθ' αὐτὸν in *Editis* omnibus & *MSS.* præter *Gall.* qui habet τῷ καθ' αὐτόν. p Συγχωρηθέντων *Busb.*

a Παύ-

δ'. Ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἡμέρας καὶ Χαιρέας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ παρελθόντες, ὡς ἐπεχείρησαν λόγον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς στρατιώτας. τῶν δὲ τὸ πλῆθος ὡς ὁρᾷ [a]παύσοντας αὐτοὺς ταῖς χερσὶ, καὶ δεῖν εἰπεῖν οἵους τε ἄρχεσθαι, ἀνεθορύβησε, [b]μὴ ἐᾶν μὲν ὅτι εἰπεῖν, ἅπαντας δὲ ὁρμᾶσθαι πάντας ὅτι τὸ μοναρχεῖσθαι. ὁ δὲ ἡγεμὼν ὀκνηρὸν ὀκάλουν, ὡς οὐκ ἀνεξόμενοι [c]τὰς τρίβας. τῇ συγκλήτῳ δὲ ἐπιεικὲς ἄρχειν τε καὶ ὅν ἀρχθεῖεν ἂν τρόπον, ὅτε [d]διχομένων αὐτοὺς τῶν στρατιωτῶν, καὶ τὸν Γαΐου σφαγέα συγχωρεῖν τοῖς στρατιώταις οὐκ ἐφιέντων. [e]ἐν τοιούτοις δὲ ὄντων, Χαιρέας τὸν ὀργὴν οὐκ ἀναχόμενος πρὸς τὴν αἴτησιν τοῦ αὐτοκράτορος, δώσειν ἐπηγγέλλετο στρατηγὸν, εἴ τις αὐτῷ σημεῖον παρὰ [f]Εὐτύχου κομίσειεν. ἦν δὲ ὁ Εὔτυχος οὗτος, ἡνίοχος τοῦ καλουμένου Πρασίνου, θεμιτόδαιος Γαΐῳ, καὶ περὶ τὰς οἰκοδομὰς τῶν στάσεων τοῦ περὶ ἐκεῖνον ἱππικοῦ τὸ στρατιωτικὸν ἐτείθετο, ἀτίμοις ἐργασίαις ὑπηκόῳ. εἰς ἄνδρ' ὁ Χαιρέας ἀνείδιζεν αὐτοὺς, καὶ ἕτερα πολλὰ τοιαῦτα, τήν τε κεφαλὴν κομεῖν οἱ Κλαυδίου. δεινὸν γὰρ εἰ μετὰ μανίαν ἀνοφελοῦς δώσουσι τὴν ἡγεμονίαν. ὁ μὲν διετέλεσέν γε οὐδὲν τῶν λόγων, ἀλλὰ σασαίμοί τε ταῖς μαχαίραις, καὶ τὰ σημεῖα ἀείροντες ᾤχοντο ὡς Κλαύδιον, κοινωσόμενοι τοῖς ὁμοίοις αὐτῶν. κατελείπετο δὲ ἔτι σύγκλητος [g]ἐπ' ἐρημίας τῶν ἀμυνόντων, καὶ οἱ ὕπατοι μηδὲν ἰδιωτῶν διαφέροντες. ἔκπληξίς τε καὶ κατήφεια ἦν, οὐδὲ ὅπως χρήσαιντο αὐτοῖς τῶν ἀνθρώπων εἰδότων διὰ τὸ ἀπρεπεῖσθαι Κλαύδιον ἐπ' αὐτοῖς· ἀλλήλοις τε ἐλοιδορῶντο, καὶ μεταμελὸς ἦν αὐτοῖς· ὁ Σαβῖνος, εἷς τῶν Γαΐου σφαγέων, σφάζειν προὔτεινεν αὐτὸν ἡπείλει παρελθὼν εἰς μέσους, ἢ Κλαύδιον ἄρχοντα σήσεσθαι, καὶ δουλοπρεπῆ ἐπόψιν καταλαβοῦσαν· τόν τε Χαιρέαν εἰς φιλοψυχίαν ἐπέπληττεν, εἰ καταφρονήσας Γαΐου πρῶτος ἀγαθὸν ὑπολαμβάνοι τὸ ζῆν, τῆς ἐλευθερίας οὐδὲ ὅπως ἀποδοθῆναι δυναμένης τῇ πατρίδι. Χαιρέας δὲ περὶ μὲν τοῦ θήσειν αὐδιαγὸν οὐδὲν φρονεῖν ἔλεγε, βουλεύεσθαι μέντοι ἀφικνεῖσθαι ἀφίσιαν τὸν Κλαυδίου.

ε'. Καὶ οἱ μὲν [h]ἐν τοιοῖσδε ἦσαν. ὅτι δὲ σπουδὴ [i]πᾶς πανταχόθεν ὠθεῖτο τὴν θεραπείαν τοῦ Κλαυδίου· καὶ τῶν ὑπάτων ὁ ἕτερος Κόϊντος [k]Πομπώνιος δι' αἰτίας ἦν ἐν στρατιωτικῷ μᾶλλον ὡς [l]ἐπ' ἐλευθερίαν τὴν σύγκλητον παρακαλῶν, [m]ὥρμησάν τε ἀνασείσθαι τὰ ξίφη, κἂν ἐπέφραξε αὐτοῖς, μὴ Κλαυδίου διακεκλυκότος. ἀφικομένῳ δὲ αὐτῷ τὸ ὕπαθρον ἐξαρπάσας ὁ κινδύνου τὸν δὲ συγκλητικὸν ὁ ἐν σὺν ᾧ Κοΐντῳ ὁ μὴ ὁμοίας ἐδέχετο τιμῆς. τινὲς δὲ καὶ πληγὰς ἔλαβον αὐτοῦ, ἀναθυμούμενοι τῆς πρὸς αὐτὸν ὀκνηρίας, Ἀπώνιος δὲ τραυματίας ἀνεχώρει, διὰ τὸ κίνδυνος περὶ πάντας αὐτούς. καὶ Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς, προσελθὼν τῷ Κλαυδίῳ, ἀξιοῖ τοῖς

4. Cum autem diluculo in ſenatum veniſſent Chærea ſociique, aggreſſi ſunt orationem habere ad milites. quos cum univerſi viderent manu illis ſilentium indicere; & in eo eſſe ut loquendi initium facerent, tumultum movere cœperunt, nec paſſi ſunt eos quidquam dicere; quòd omnes unius imperio ſubeſſe magnopere expeterent: namque imperatorem ſibi dari poſtulabant, ut qui vel minimam moram ægre laturi eſſent. Senatus autem dubitabat, & quo modo regeret aut imperio regeretur, & militibus eorum auctoritatem defugientibus, & Caji interfectoribus ampliſſimum ordinem militari inſolentiæ cedere non patientibus. Cumq; ita ſe res haberent, Chærea, accenſus in iram, quod imperatorem peterent *milites*, daturum ſe promiſit ducem, ſi quis ſignum ci afferret ab Eutycho. erat autem Eutychus iſte factionis Praſinæ ut appellabatur auriga, Cajo devotiſſimus, quique in ſtabulis equitio ejus exſtruendis milites attriverat, viles ab ipſis operas exigendo. quas res & illis exprobrabat Chærea, atque alia multa hujuſcemodi, ſeque Claudii caput allaturum *minabatur*. indignum enim eſſe *ajebat*, ſi poſt inſanum ſtulto imperium committant. At illi, verbis ejus nihil moti, ſtrictis gladiis & ſublatis ſignis ſe propipiebant ad Claudium, adjuncturi ſe his qui fidem ei jurejurando dederant. ita ſenatus deſertus eſt à ſuis propugnatoribus, & conſules ferme in privatorum ordinem redacti: quin & conſternatio erat ubique & mœſtitia, nemine ſciente quid de ſe factum foret, Claudio in eos irritato; alliique in alios convicia jactabant, & ipſos *vehementer* pœnitebat. Tum Sabinus, unus è Caji interfectoribus, in medium progreſſus, ſe prius mortem ſibimet conſciſcere edicebat, quam paſſurum ut Claudius fiat imperator, viſurumque civitatem ſervitute oppreſſam; ſimulque Chæream increpabat, quod nimio vitæ amore teneretur, ſi is, qui primus Cajum contemptui habuit, vitam *jam* vitalem eſſe exiſtimaret, cum fieri non poſſit ut vel hac via patria in libertatem reſtituatur. Chærea autem nihil ſibi minus in animo eſſe dicebat, quam ut de morte appetenda dubitaret, ſtatuere tamen prius Claudii mentem explorare.

Chærea militibus iratus.

Opprobrium in eos jacit.

Senatus deſertus à militibus.

Sabini mine.

5. Et illi quidem in his erant. In caſtris autem undique feſtinatur ad obſequium Claudio præſtandum: & conſulum alteri Q. Pomponio, *cum eòdem veniret*, crimini milites objiciebant præcipue quod ſenatum ad libertatem *aſſerendam* hortatus fuerat, atque impetum *in eum* fecerunt ſtrictis gladiis; cædemque perpetraſſent, niſi Claudius eos cohibuiſſet. Is conſulem periculo ereptum ſuo lateri aſſidere jubet: ſenatoribus vero qui cum Quinto non idem habitus eſt honos. nam & quidam illorum plagas accipiebant, repulſi dum illum ſalutatum irent, & Aponius vulneratus diſcedebat, omneſque in periculo verſabantur. Tum rex Agrippa Claudium adiit, eumque obſecrat

Conſulum alter multique à ſenatoribus male tractantur à militibus.

a Παύσοντας Voſſ. b Μὴ ἐφιέναι ἅτε εἰπεῖν Voſſ. c Τὰς τρίβους Bunb. d Sic lego. διχομένους αὐτῶν in Editis & MSS. e Ἐν τοιούτοις δὲ τῶν πραγμάτων ὄντων Bunb. f Eſt qui conjicit hunc eſſe eum, cui libros quatuor priores *Fabularum* inſcripſit *Phædrus*. g Ἐν ἐρημίᾳ Bunb. h Ἐν τοιοῖσδε Bunb. i Illud πᾶς è Cod. Bunb. k Ita lego. Πομπωνίου in Editis & MSS. l Ita cum Cod. Bunb. ἐπ' ἐλευθερίας in Editis Aliiſque. m Iterum cum Cod. Bunb. ὁρμήσαντες ἀνασείσθαι ξίφη in Editis Aliiſque.

Agrippa ſuadet Claudio ut mitius ſe erga ſenatores gereret.

erat ut mitius ſe erga ſenatores gereret: quippe, ſi male ab eo acciperetur ſenatus, non habiturum eſſe alios quibus imperaret. Perſuadetur Claudius, & ſenatum convocat in palatium, quò ipſe per *mediam* urbem lectica delatus eſt, deducentibus eum militibus multa ſane cum vexatione populi. nam Chærea & Sabinus, *duo* ex interfectoribus Caji, in conſpectum omnium proceſſerant, cum cautum eſſet, ne ipſi in publicum prodirent, edicto Pollionis, quem Claudius paullo ante corporis cuſtodibus præfecerat. At Claudius, poſtquam ad palatium rex veniret, convocatis amicis, mittebat eos in ſuffragia de Chærea. Illis quidem facinus ſplendidum eſſe videbatur, perfidiæ tamen auctorem accuſabant, & jure merito pœnam ei infligendam cenſebant, ut aliis in poſterum terrori ſit. Agebatur itaque Chærea ad ſupplicium, & una cum eo Lupus multique alii Romanorum. Dicitur autem Chærea magno animo tuliſſe calamitatem, non ſolum ex eo quod ne oris quidem colorem mutaverit, ſed & ex iis quæ Lupo ſe lachrymis dedenti exprobrârit. Lupo ſane, cum veſtem deponeret, querenti de frigore, *ille* dicebat, non oportere unquam contra quam lupi ſolent algeſcere. cumque eum ſpectatum ſequeretur hominum multitudo, ubi ventum eſt ad locum, interrogabat militem, num exercitatus eſſet ad cædes, aut *tum* primum haberet gladium, jubebatque eum afferri quo ipſe Cajum peremerat. Uno autem ictu feliciter interiit; at Lupus non adeo commode è vita exiit præ timiditate, ictibus ſcilicet repetitis, quod parum fortiter collum porrexerit.

In Chæream & Lupum alioſque animadvertitur.

συγκλητικοῖς ἠπιώτερον χρᾶσθαι. γινομένης γάρ τινος χρείας περὶ τῆς βουλῆς, οὐχ ἕξειν ὧν ἄρξειεν ἕτερον. πείθεται δὲ Κλαύδιος, καὶ συγκαλεῖ τὴν βουλὴν ὅτι δὲ παλατῖνον διὰ τοῦ πόλεως φερόμενος, ὑπεμίμνησκε αὐτὸν δι' στρατιωτικῆς σὺν πολλῇ πάνυ [a]κραιπάλῃ τῆς πληθύος. προεξιὼν δὲ τῆς Γαΐου σφαγέως [b]εἰς ὃ φανερώτερον Χαιρέας ὁ Σαβῖνος, ἱερόμβροι τραγῳδοῦσι κατ' ὀλιγοστὰς Πολλίωνος, ὃν μικρῷ πρότερον Κλαύδιος στρατηγὸν [c]ἐκρίνατο τῆς σωματοφυλάκων. Κλαύδιος δὲ, ἐπειδὴ εἰς τὸ παλάτιον ἀφικνεῖτο, συναγαγὼν τοὺς ἑταίρους, ψῆφον ἀνεδίδου περὶ Χαιρέᾳ. τοῖς δὲ ὃ μὲν ἔργον λαμπρὸν ἐδόκει, ἀπιστίαν δὲ ἐπεκάλει ᾧ πεπραχότι, καὶ αὐτῷ τιμωρίαν ὀλιγοβάλλειν δίκαιον ἡγοῦντο ἐπ' ὀπτεροπῇ δὲ μέλλοντος χρόνου. ἀπήγελο οὖν [d]Χαιρέας ὅτι θανάτῳ, καὶ σὺν αὐτῷ Λοῦπός τε καὶ Ρωμίλιος πολλοί. λέγεται δὲ Χαιρέαν μεγαλοφρόνως ὀνειδεῖν τὴ συμφορᾷ, ὡ μόνον ᾧ κατ' αὐτὸν ἀμεταπίστῳ δὲ ὀχνιάλος, ἀλλὰ καὶ οἷς ὠνειδίσθη Λοῦπον εἰς δάκρυα ὀκτετραμμένον. ὀποτιθεμένῃ γέ τοι τὴ χολὴν δὲ Λόπα, καὶ ὃ ῥίγος αἰτιωμένῳ, φησὶν, ὡς οὐκ ἂν ὀναπνία δὲ [e]λόπα ποίσαιτο πώποτε ῥίγος. πολίθης τε ἀνθρώπων ἑπομένη κατ' θέαν, ὡς ἦκεν ὅτι ὃ χοῖρος, ἤρετο τὸ στρατιώτην, εἰ ἀφὴ μελέτης αὐτῷ [f]γεγόνοιεν αἱ σφαγαί, ἢ πρῶτον ἔχοι ὃ ξῖφος. καὶ ὀπέλθη κομίζειν ᾧ Γάϊον [g]μεταχειρίσαιτο αὐτός. θήκεν δὲ εὐθαμόνως μιᾶς πληγῆς αὐτῷ γενομένης. Λοῦπος δὲ ὁ πάνυ δεξιῶς ὑπεξῆλθεν ἀθυμίᾳ, ᾗ πληγῶν πλειόνων γενομένων, ἀφ' ὃ μαλακῶς τὸ πάχλον ὠθεῖσθαι.

6. Paucis poſt diebus, quando *ſolennia* inſerent parentalia, & populus Romanus ſuorum quiſque manibus libamina afferrent, Chæream etiam fertis honorarunt in ignem conjectis, ipſum obſecrantes ut propitius illis non iraſceretur, quod animo fuiſſent in eum ingrato. Et Chæreæ quidem contigit, ut hoc modo vitam finiret. Sabinus autem, non ſolum abſolutus à Claudio, verum etiam permiſſus eandem quam ante præfecturam gerere, iniquum ratus ut à fide conjuratis data deſciſceret, ſeipſum interimit gladio incumbens, capulo tenus per vulnus adacto *in corpus*,

Sabinus ſibiipſi manus infert.

ς'. Ὀλίγαις δὲ ὕστερον ἡμέραις ἐναγισμῶν ἐπετελοῦντο, Ρωμίλιον ὃ πλῆθος [h]τοῖς αὐτῷ ὑπηρέταις, καὶ Χαιρέαν μοίραις ἐπέμπτοις εἰς τὸ πῦρ πλησθέντες, ἵλεων καὶ ἄμπνοιν τῆς εἰς αὐτοὺς ἀχαριστίας ἐξεκαλοῦντο. καὶ Χαιρέᾳ μὲν τοιαύτη πλάνη τὸν βίον συνέτυχε. Σαβῖνον δὲ, Κλαύδιος μὲν μόνον τῆς αἰτίας [i]ἀπολύοντα αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν δὲ ἔχειν ἐφιέντα, ἄδικον ἡγεῖτο τὴν ἐκλειπίαν τῆς πρὸς τοὺς συνωμοσίας πίστεως, σφάζει τε ἑαυτὸν ἐπιπεσὼν τῷ ξίφει, μέχρι δὲ καὶ τῆ κώπης ᾧ τραύματι συμπλεῖν.

IV. CAP. V. ΚΕΦ. ε'.

Quomodo Claudius reddidit Agrippæ paternum regnum, ejuſque imperium amplificavit: atque edicta propoſuit in Judæorum gratiam.

Ὡς Κλαύδιος ἀπέδωκεν Ἀγρίππᾳ τὴν πατρῴαν βασιλείαν, καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ἐπηύξησεν· καὶ εἰς διαγράμματα προτίθησι ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων.

Claudii erga Agrippam benignitas & liberalitas.

CLaudius autem, cum è medio ſine mora ſuſtuliſſet milites omnes, quos ſuſpectos habuit, edictum propoſuit, quo & Agrippæ imperium, quod ei dederat Cajus, confirmabat, & regem *verbis quam ampliſſimis* laudabat. quin & adjiciebat quicquid Judææ & Samariæ *olim* ad ejus avi Herodis regnum pertinebat. Atque hæc quidem quaſi cognationis jure ei debita reſtituit. quin & Abilam, quæ Lyſaniæ fuerat, & quæcunque

Κλαύδιος δὲ, ὃ στρατιωτικῶν πάνυ ὄντι, τὸν ὑποπτον ἐκ τοῦ ὀξέως ὑποστειναστέρους, ἀφεῖλε μὲν πρώτην, τὴν τε ἀρχὴν Ἀγρίππᾳ βεβαιῶν, καὶ ὁ Γάϊος παρῆκε, καὶ δὲ ἐγκωμίων ἄγων ᾧ βασιλέα προσηγόρευε δὲ αὐτῷ πιστεῖται πᾶσαν τὴν ὑπὸ Ἡρώδου βασιλεῖαν, ἣν τὸν πάππον αὐτῷ, Ἰουδαίαν τε καὶ Σαμάρειαν. καὶ ἔτι πρὸς τοῖς ὁμολογίαν τῇ συμπόντῃ τοῦ γένους ἀποδίδωσι. [k]Ἀβίλαν δὲ τὴν Λυσανίου, ἣ ὁπόσα

a Quorſum *πανήγυρι* dicit? an id populo diſplicuiſſe credendum? contrarium huic ſupra dictum. Fuit cum legerem ἐξέπεσον, *deſiluere*. Sed locum poſſe commodum ſenſum recipere exiſtimo, ſi ᾗ ſequens accipiatur pro γάρ. b Εἰς τὸ φανερὸν *Bunh.* c Ita *Bunh.* ἤρετο in *Editis Aliiſque.* d Sic *Bunh.* & *Epitom.* in *ceteris* deeſt *Χαιρέας.* e Malim λόχυ αἰτιώσατο. f Ita *Bunh.* γεγόνασι *Vat.* γεγόνασιν in *Editis Aliiſque.* g Διαχειρίσαιτο *Bunh.* h Τὰ αὐτῶν *Bunh.* i Ἀπολύοντες *Bunh.* k Ita ſcribo. Ἀβίλαν in *Joſephi* libris. Ἄβιλα, ἱστοριογράφοις *Auvnviv Piol.* & apud *Lucam* (c. 3. v. 1.) exſtat memoria Λυσανίου Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, quod ab Ἄβιλα non Ἀβίλα.

a Λυ-

ὸ τῷ Λιβάνῳ ὄρει, ὁκ τ αὐτῷ προστίθει, ὅρκιά τε αὐτῷ τίμιστα πρὸς τ Ἀγρίππαν ὅτι τ ἀγορᾶς μέσης ὸ τῇ Ῥωμαίων πόλει. Ἀντίοχον δὲ ἰδίᾳ ἔσχεν βασιλείαν ἀφιλόμενος, Κιλικίας μέρει τινὶ καὶ Κομμαγηνῇ δωρῆται. λύει δὲ καὶ Ἀλέξανδρον [a] Λυσίμαχον τ [b] Ἀλαβάρχου, φίλον ἀρχαῖον αὐτῷ γενόμενον, καὶ Ἀντωνίας αὐτῆς ἐπιτροπεύσαντα τ μητέρα, ὀργῇ τῇ Γαΐου δεδεμένον· ᾧ αὐτῷ υἱὸς Βερνίκιλλα τ Ἀγρίππου γαμεῖ θυγατέρα. ᾧ ζώντι μέν, τελευτᾷ δὲ Μάρκος [c] ὁ δὲ Ἀλεξάνδρου υἱός, παρθένον λαβὼν, ἀδελφῇ δὲ αὐτῷ Ἀγρίππας Ἡρῴδῃ δίδωσι, Χαλκίδος αὐτῷ τ βασιλείαν [d] (τῆς) αἰτησάμενος παρὰ Κλαυδίου.

β'. Στασιάζει δὲ κατ' αὐτὸν τ χρόνον [e] Ἰουδαίων τὰ πρὸς Ἕλληνας ὅτι τ Ἀλεξανδρέων πόλεως. πολιτήσαντος δὲ τὸν Γαΐου τὸ Ἰουδαίων [f] ἔθνος ὅτι [g] τῆς ἀρχῆς τ ὀκείνου τεταπεινωμένου, ᾧ δεινῶς ὑπὸ τ Ἀλεξανδρέων [h] βιαζόμενον, ἀνεθάρσησε· καὶ ὸ ὅπλοις εὐθέως ἦν. καὶ Κλαύδιος ὅτι ἔγραψε τῷ [i] ἐπάρχῳ τῆς [k] τ Αἰγύπτου, ὅπως τ αὐτοῖς χαρίσηται. πέμπει δὲ καὶ ἐπιστολὴν, ἣν ἐκομισάμην αὐτὸν Ἀγρίππου τε ᾧ Ἡρῴδου τ βασιλέως, εἰς τε τ Ἀλεξάνδρειαν ᾧ Συρίαν, γεγραμμένον τῶνδε τ τρόπον· "ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ, "ΣΕΒΑΣΤΟΣ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ, ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΜΕ- "ΓΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΡΧΙΚΗΣ [l] ΕΞΟΥΣΙΑΣ, ΛΕΓΕΙ. "Ἐπειδὴ ἀνέκαθεν τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἰουδαίους, Ἀλεξαν- "δρεῖς λεγομένους, συγκατῳκισθείσης τοῖς τότε εὐθὺ "χρόνοις Ἀλεξανδρεῦσι, καὶ ἴσης πολιτείας τῶνδε τ βα- "σιλέων τετυχότας, καθὼς φανερὸν ἐγένετο ὁκ τ γραμ- "μάτων τ παρ' αὐτοῖς, καὶ τ διαταγμάτων, καὶ, μὴ "τὸ τῇ ἡμετέρᾳ ἡγεμονίᾳ Ἀλεξάνδρειαν ὑπὸ δὲ Σεβα- "στῶ ὑποταχθῆναι, [m] πεφυλάχθαι αὐτοῖς τὰ δίκαια "ὑπὸ τ πεμφθέντων ἐπάρχων τε ᾧ διαφόρων χρόνων, "μηδεμίαν τε ἀμφισβήτησιν δεῖ τούτων γινομένου τ "δικάσαι αὐτοῖς ἅμα καθ' ὃν χρόνον Ἀκύλας ἦν ὸ "Ἀλεξανδρεύς, καὶ τελευτήσαντος δὲ Ἰουδαίου ἐθνάρ- "χου τὸν Σεβαστὸν μὴ κεκωλυκέναι ἐθνάρχας γίνεσθαι, "βουλόμενον ὑποτάχθαι ἐκείνους ἐμμένοντας τοῖς ἰδίοις "ἔθεσι, καὶ μὴ παραβαίνειν ἀναγκαζομένους τ πάτριον "[n] θρησκείαν, Ἀλεξανδρεῖς δὲ [o] ἐπαρθῆναι τε τ παρ' αὐ- "τοῖς Ἰουδαίων ὅτι τ Γαΐου Καίσαρος χρόνοις, δι' ἃ τ "πολλὴν ὑπόνοιαν ᾧ ἀφροσύνην, ὅτι μὴ ἀφεθῆναι "ἠθέλησε ὸ Ἰουδαίων ἔθνος τ πάτριον θρησκείαν ᾧ Θεὸν "προσαγορεύειν αὐτὸν, ταπεινώσαντος αὐτούς· [p] βού- "λομαι μηδὲν διὰ τὴν Γαΐου ἀφροσύνην τῶν δι- "καίων τοῖς Ἰουδαίοις ἔθνεσι ἀφαιρεθῆναι, φυλάσσειν δὲ αὐτοῖς ᾧ τοὺς [q] πατρίους δικαιώματα, ἐμμένουσι τοῖς "[r] ἰδίοις ἔθεσι, ἀμφοτέροις δὲ διακελεύομαι τοῖς μέρεσιν, "πλείστην ποιήσασθαι προνοίαν, ὅπως μηδεμία παραχὴ "γένηται μὴ ὸ προσταχθῆναί μοι ὸ διαγράμματι.

γ'. Τὸ μὲν οὖν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐπὲρ τῶν Ἰουδαίων διάταγμα τοῦτον ἦν ᾧ τρόπον γεγραμμένον

erant in monte Libano, de ſuo adjungebat: fœduſque ab eo ictum eſt cum Agrippa in medio urbis Romanæ foro. Antiochum etiam, cum ei regnum quod habuerat abſtuliſſet, parte quadam Ciliciæ & Commagena donavit. Inſuper & *vinculis* abſolvit Alexandrum Lyſimachum Alabarcham, cum quo vetus ei interceſſerat amicitia, quiq; *olim* ſuæ matris Antoniæ procurator fuerat, quem Cajus iratus vinxerat: cujus filius Bernicen Agrippæ filiam duxit uxorem. & hanc quidem Agrippa (nam moritur Marcus Alexandri filius) virginem ſibi vendicans, Herodi fratri ſuo collocavit, impetrato illi regno Chalcidis à Claudio.

Antiochus Commagenæ rex.

Alexander Lyſimachus Alabarcha.

Herodes frater Agrippæ.

2. Per idem autem tempus inter Judæos & Græcos exorta eſt ſeditio in urbe Alexandria. Cajo enim mortuo, Judæorum gens, ſub ejus imperio graviter oppreſſa, & multis injuriis ab Alexandrinis affecta, cœpit animos reſumere: moxque ad arma ventum eſt. Tum Claudius per epiſtolam mandat præſidi Ægypti, ut ſeditionem illam compeſceret. quin & edictum, ſupplicantibus ei regibus Agrippa & Herode, mittit in Alexandriam & Syriam, ſcriptum in hanc ſententiam. "TIBERIUS "CLAUDIUS CÆSAR, AUG. GERMA- "NICUS, PONTIFEX MAXIMUS, TRIB. "POT. EDICIT. Quoniam jam olim cogni- "tum habuimus Judæos, qui in Alexandria "ſunt & Alexandrini appellantur, ſtatim ab "urbe condita una cum Alexandrinis habita- "tum miſſos, & civitatis jus ex æquo à regi- "bus conſequutos eſſe, id quod palam eſt ex "reſcriptis eorum pariter & edictis, & poſt- "quam imperio noſtro per Auguſtum ſubje- "cta fuiſſet Alexandria, ſua illis integra man- "ſiſſe jura, conſervata per miſſos illò diver- "ſis temporibus præſides, nullamque de illo "jure controverſiam motam fuiſſe, etiam quan- "do Aquila præerat Alexandriæ, & cum mor- "tuus eſſet Judæorum ethnarcha, Auguſtum "non vetuiſſe alios deinceps ethnarchas fieri, "volentem eorum quemque ſubjici, ita tamen "ut ſuis uterentur inſtitutis, nec cogerentur pa- "triam religionem violare; Alexandrinos au- "tem excitari *contigit* in Judæos, una cum il- "lis habitantes, eo tempore quo Cajus Cæſar "rerum potiretur, qui ex vehementi inſania "& dementia, quod noluerit gens Judæorum "quidquam contra patriam religionem facere "ipſumque Deum appellare, eos *mirum in* "*modum* depreſſerat: volo *itaque* nihil pro- "pter Caji amentiam illis detractum iri, quod "Judæorum genti fuerit conceſſum, ſed jura "quibus olim gaudebant illis ſarta tecta ma- "nere, patriis in moribus & inſtitutis perſe- "verantibus; jubeoque ex utraque parte mo- "dis omnibus cavendum eſſe, ne ulla movea- "tur ſeditio poſtquam edictum *hoc* meum fue- "rit publicatum.

Seditio Alexandriæ inter Judæos & Græcos.

Claudii pro Alexandrinis Judæis edictum.

3. Et hoc quidem edictum, in gratiam Judæorum Alexandriam miſſum, ita ſe habuiſſe accepimus,

a Ἀνσίμαχον deeſt *Voſſ.* agnoſcitur ab *Epiphanio*, qui tamen videtur Ἀλέξανδρον in ſuo *Codice* non habuiſſe. Vide *Uſſerium* in *Annalibus* V. T. ad A. M. 1039. p. 623. *b* De *Alabarcha* videſis *Fullerum in Miſcell.* l. 4. c. 16. p. 581. & quæ annotavimus ad p. 809. & 821. *c* Τῷ Ἀνσιμάχου υἱὸς *Bunb.* *d* Illud τῆς non agnoſcit *Bunb.* *e* Ἰουδαίων *Bunb.* *f* Γάϊον *Bunb.* *g* Illud τ δὲ *Cod. Bunb.* *h* Ὑπερβάλλον *Voſſ.* *i* Eſt qui malit ἐπαρχίᾳ. *k* Ita *Vat.* τῆς deeſt *reliquis.* *l* ΥΠΑΤΟΣ poſt ΕΞΟΥΣΙΑΣ adjicit *Bunb.* non ita *Græci* cæteri & *Epiphan.* *m* Ἰσφίλαντος *Vat.* *n* Poſt θρησκείαν iſta quæ ſequuntur, ἴσης πολιτείας τοῖς ἄλλοις Ἀλεξανδρεῦσι τυγχάνειν ἐκέλευσεν, adjicit *Bunb.* Verum deerant *Epiphanii* codicibus *noſtriſque* reliquis. *o* Ἐπιχειρησάντων ſolus *Bunb.* *p* Βούλομαι ἐν μηδὲν *Bunb.* *q* Πάντων *Bunb.* *r* Ita *Voſſ.* Ἰουδαίοις in *Editis Aliiſque.*

cepimus; quod vero in reliquum terrarum orbem, hujuſmodi erat. "TIBERIUS CLAUDIUS CÆSAR, AUG. GERMANICUS, "PONTIFEX MAX. TRIB. POTEST. "COS. CREATUS ITERUM, EDICIT. "Quandoquidem me ſupplices rogarint Agrip- "pa & Herodes reges mihi amiciſſimi, ut per- "mitterem etiam Judæis in omni imperio Ro- "mano degentibus jura eadem ſervare & ha- "bere quæ Alexandrinis conceſſa, libenter eo- "rum precibus annui, nec ſolum iis qui à "me petierunt hoc indulſi, verum & ipſos "pro quibus rogatus ſum dignos *hoc beneficio* "judicavi, propter fidem & amicitiam Ro- "manis præſtitam; juſtiſſimum etiam cenſens, "nullam, ne Græcarum quidem, urbem juribus "illis privandam, quoniam & ſub Divo Auguſto "eis erant ſervata: proinde æquum eſſe arbi- "tror ut Judæi etiam per univerſum noſtrum "imperium patrios mores ſine impedimento ali- "quo ſervent, quos etiam nunc moneo ut hac "noſtra gratia contenti modeſtius ſe gerant, "nec religiones aliarum gentium contemnant, "ſed leges ſuas cuſtodiant: voloque ut hoc "meum edictum præſides civitatum atque co- "loniarum & municipiorum, tam intra Ita- "liam quam extra, uti etiam reges & princi- "pes per miniſtros ſuos tranſcriptum habeant, "& in hujuſmodi loco poſitum intra triginta "dies, unde de plano recte legi poſſit.

Claudii pro Judæis per orbem Romanum edictum.

τον· ὃ δὲ εἰς ἣ ἄλλῳ οἰκυμένῃ ἔχει ὧδε. "ΤΙΒΕΡΙΟΣ "ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ, ΣΕΒΑΣΤΟΣ, ΓΕΡΜΑ- "ΝΙΚΟΣ, ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΜΕΓΙΣΤΟΣ, ΔΗΜΑΡΧΙ- "ΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ, ΥΠΑΤΟΣ ΧΕΙΡΟΤΟΝΗ- "ΘΕΙΣ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ, ΛΕΓΕΙ. Αἰτησαμένων με "[a] βασιλέων Ἀγρίππα καὶ Ἡρῴδου τῶν φιλτάτων μοι, ὅπως "συγχωρήσωμι τοῖς αὐτοῖ δίκαια καὶ τοῖς οἰ πάσῃ τῇ ὑπὸ "[b] Ῥωμαίους ἡγεμονίᾳ Ἰουδαίοις φυλάσσειν, καθὼς καὶ τοῖς "οἰ Ἀλεξανδρεῦσι, ἤδεσα συνεχώρησα, οὐ μόνον τοῦτο [c] τοῖς "αἰτησαμένοις με χαριζόμενος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, ὑπὲρ ὧν "παρειλήφειν ἀξίους κρίνας, διὰ τὴν πρὸς Ῥωμαίους πίστιν "καὶ φιλίαν, μάλιστα δὲ δίκαιον κρίνων, μηδεμίαν μηδὲ Ἑλ- "λωΐδα πόλιν τῶν δικαίων τούτων ἀποτυγχάνειν, ἐπειδὴ "καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Σεβαστοῦ αὐτοῖς ἦν τετηρημένα· κελεύω "οὖν ἔχειν καὶ Ἰουδαίους τοὺς οἰ πανταχοῦ [d] ὑφ' ἡμᾶς κόσμῳ "τῷ πάτρια ἄνευ ἐμποδισμοῦ φυλάσσειν, οἷς καὶ αὐτοῖς "ἤδη νῦν παραγγέλλω μὴ ζούτῃ τῇ φιλανθρωπίᾳ ὑπερηφά- "νως χρῆσθαι, καὶ μὴ τοὺς τῶν ἄλλων ἐθνῶν θρησκείας ἐξου- "δενίζειν, τοὺς ἰδίους δὲ νόμους φυλάσσειν, τοῦτό μου ὃ διά- "ταγμα τοὺς ἄρχοντας τῶν πόλεων καὶ τῶν κωλακρισῶν καὶ μυη- "τικίων, τῶν οἰ τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τῶν ἐκτὸς, βασιλεῖς τε καὶ δυ- "νάστας διὰ τῶν ἰδίων προσώπων ἐγγράψαντας βύλομαι, ἐκ- "κείμενόν τε ἔχειν, ἐκ ἐλαττον ἡμερῶν τριάκοντα, [e] ὅθεν "ἐξεπιπέδου καλῶς ἀναγνωσθῆναι δύνασθαι.

Quænam Hieroſolymis acta erant ab Agrippa poſt reditum ejus in Judæam: & quæ Petronius ad Doritas pro Judæis ſcripſit.

Οἷα δὲ Ἀγρίππα εἰς Ἰουδαίαν ἐπανελθόντος ἐπράχθη ἐν Ἱεροσολύμοις· καὶ ἃ τε Πετρώνιος πρὸς Δωρίτας ὑπὲρ Ἰουδαίων ἔγραψεν.

Agrippam in regnum ſuum remittit Claudius.

HIS igitur edictis, in Alexandriam & totum terrarum orbem miſſis, oſtendit Claudius Cæſar qua erat erga Judæos voluntate: moxque Agrippam, regnum * curaturum, ſplendidioribus auctum honoribus dimiſit, cum per literas provinciarum præſidibus & procuratoribus mandaſſet ut amice eum & benevole exciperent. Ille vero, id quod veriſimile erat homini facere cui proſpere omnia ceſſerunt, cum *magna* celeritate reverſus eſt: cumque Hieroſolyma perveniſſet, victimas pro gratiarum actione immolavit, ita ut nihil à lege præſcriptum omiſerit. unde & multos Naziræos tonderi præcepit; & catenam auream, quam ei dederat Cajus, pondere parem illi ferreæ quæ regias manus vinxerat, in triſtis fortunæ monumentum ejuſdemque in melius mutatæ teſtimonium, intra conſeptum templi ſupra gazophylacium ſuſpendit, ut documento eſſet, & maxima poſſe concidere, Deumque ſolere ea quæ ceciderant erigere. omnibus enim oſtendebat catenæ dedicatio, quod regi Agrippæ levicula de cauſa in vincti conditionem mutata fuerit priſtina dignitas; paulo-que poſt vinculis laxatus in regem evaſerit

Quænam poſt reditum præſtiterit Agrippa.

Τούτοις μὲ δὴ τοῖς διατάγμασιν, εἰς Ἀλεξάνδρειάν τε καὶ τὴν οἰκυμένην πᾶσαν ἀποσταλεῖσιν, ἐδήλωσεν ὁ Κλαύδιος Καῖσαρ· αὐτίκα δὲ Ἀγρίππαν, κομιούμενον τὴν βασιλείαν, ὅπως τιμῇς λαμπροτέραις ἐξέπεμψε, τοῖς ὅπῃ τὰς ἐπαρχίας ἡγεμόσι καὶ τοῖς ὅπῃ πρὸς ἑσπέραν διὰ γραμμάτων ὅπως [g] ἐφόδιον ἄγειν. ὁ δὲ, ὡς εἰκὸς ἦν τῷ ὅπῃ κρείττοσι τύχαις ἀνερχόμενον, μὴ τάχους ὑπέστρεψεν· εἰς Ἱεροσόλυμα δὲ ἐλθὼν, χαρισηρίοις ἐξεπλήρωσε θυσίαις, [h] ὡδὲν τὸν νόμον ἀπολιπών. διὸ [i] καὶ Ναζιραίων ξυρᾶσθαι διέταξε μάλα συχνούς, τήν τε χρυσῆν ἅλυσιν τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ Γαΐου ἰσόσταθμον τῇ σιδηρᾷ, ἣ τὰς [k] ἡγεμονίδας χεῖρας ἐδέδη, τῆς συγγνῆς εἰς τύχης ὑπόμνημα, καὶ τὸ ὅπῃ τῷ κρείττονι μαρτυρίαν μεταβολῆς, τὸ ἱερὸν ὑπὲρ τοὺς ἀνεκρέμασε θριβόλου ὑπὲρ τὸ [l] χαζοφυλάκιον, [m] ἵν' ᾖ δεῖγμα, καὶ ὅτι τὰ μεγάλα δύναται ποτε πεσεῖν, καὶ ὅτι τὰ Θεοῦ ἐγείρειν τὰ πεπτωκότα. πᾶσι γὰρ τοῦτο ἀνεφάνιζεν ἡ τοῦ ἁλύσεως ἀνάθεσις, ὅτι βασιλεὺς Ἀγρίππας ἀπὸ μικρᾶς αἰτίας εἰς δεσμωτήριον ἀπέδυ ὃ πρὶν ἀξίωμα· καὶ μετ' ὀλίγον τοῦ πέδης ὀλίγας, εἰς βασιλέα ὅλον πάλαι

a. Ita *Bunb.* & *Epiphan.* βασιλέων in *Editis Aliiſque.* b. Sic *Bunb.* Ῥωμαίους in *cæteris.* c. Αὐτοῖς *Bunb.* d. Ita *Vat.* ὑφ' ἡμᾶς in *Editis Aliiſque.* e. Hæc formula (inquit *Seldenus* de *Synedr.* l. 1. c. 8.) Romano in imperio, ut notiſſima, edictis hujuſmodi ſubſcribi ſolebat, literis ſuis tantum initialibus ad hunc modum, U. D. P. R. L. P. *Unde de plano recte legi poſſit.* f. Ἐξέπεμψεν *Bunb.* g. Ἐφόδιον αὐτῷ ἄγειν *Vat.* & *Voſſ.* h. Οὐδὲν τῶν πατρίων νόμων ἀπολιπών *Bunb.* παραλιπὼν habet *Voſſ.* i. Ναζιραίων κομᾶν σφόδρα διέταξε, τὴν ἅλυσ. *Bunb.* k. Ἡγεμονίδα *Bunb.* l. Ἐπὶ τὸ κρείττον *Bunb.* & *Gall.* m. Ἐν ᾗ δεῖγμα *Bunb.* * *Al.* receperunt.

a. Ita

πάλαι λαμπρότερον ἠγόρθη. Ἀφ' τούτων οἰνοῦσθαι ὅτι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ πᾶσιν ὀλισθάνουσι τοῖς μεγίστοις, καὶ τοῖς κλιθίστοις δυνάταις εἰφανὲς πάλιν λαβεῖν ὕψος.

β'. Ἐντελῶς δ' ὧν ἱερατεύσας ᵃ τῷ Θεῷ Ἀχίππας, Θεόφιλον μὲν τὸν Ἀνάνου τὸν ἀρχιερατικῆς μετέστησεν· τῷ δὲ Βοηθοῦ Σίμωνι, τούτῳ ᵇ Καντηρᾶς ἐπίκλησις ἦν, τὸν ἐκείνου προσέτασσε τιμήν. δύο δὲ ἦσαν ἀδελφοὶ τῷ Σίμωνι καὶ πατὴρ Βοηθὸς, ὃν τὴν θυγατέρα βασιλεὺς συνῴκησεν Ἡρώδης, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται. σὺν τοῖς ἀδελφοῖς οὖν τὴν ἱερωσύνην ἔσχεν ὁ Σίμων, ᾧ καὶ παῖδες ἦσαν, καθὰ καὶ πρότερον ἔσχον οἱ Σίμωνος τοῦ ᶜ Ὀνίου παῖδες τρεῖς ὄντες· ὅτε τὴν τῶν Μακεδόνων ἀρχὴν, ὑφ' οἷς καὶ τοῖς πρὸ αὐτῶν γεγράφαμεν παρέδομεν.

γ'. Καταστησάμενος δὲ τὰ περὶ τοὺς ἀρχιερέας ᵈ ὕστερον ὁ βασιλεὺς, τοὺς Ἱεροσολυμίτας ἠμείψατο τῇ εἰς αὐτὸν εὐνοίᾳ. ἀνῆκε γὰρ αὐτοῖς τὰ ὑπὲρ ἑκάστης οἰκίας, ὀφειλόμενα πλῆθος ἀνηκέστων τοῖς ἠναπικόσι φορῶν. ἵππαρχον δὲ ἀπέδειξε πάντων τῶν στρατόπεδον Σίλαν, ἄνδρα πολλῶν ἐπὶ πόνοις συμμεταλαβόντα. πανταπάσι δὲ ὀλίγῳ χρόνῳ διελθόντος, Δωρίται νεανίσκοι τῆς ἰσοτίμου προπηδήσαντες τόλμαν, ᶠ καὶ πυθόμενοι εἰς τὴν τῶν Ἰουδαίων συναγωγὴν ἀνέθηκαν. τοῦτο σφόδρα τὸν Ἀγρίππαν παρώξυνε. καταλῦσαι γὰρ τὰ πατρῷα αὐτῷ νόμιμα ἐδύναντο. ἀμελήσαντι δὲ τοῦ Πόπλιον Πετρώνιον, ἡγεμόνα δὲ τῆς Συρίας τότε ὄντα, καὶ ᵍ κατάγειν τὸν Δωριτῶν, ὁ δὲ οὐχ ἥττον ἐπὶ τῷ πραχθέντι χολήσας, καὶ γὰρ αὐτὸς ἔκρινεν ἀσέβειαν τὴν τῶν ἀνόμων ἐπιβάσαν, τοῖς ὑπηκόοις τὸν Δωριτῶν σὺν ὀργῇ τοῦτο ἔγραψε. "ΠΟΥΠΛΙΟΣ ΠΕΤΡΩΝΙΟΣ ΠΡΕΣ-
"ΒΕΥΤΗΣ ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ,
"ΣΕΒΑΣΤΟΥ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ, ΔΩΡΙΕΩΝ ΤΟΙΣ
"ΠΡΩΤΟΙΣ ΛΕΓΕΙ. Ἐπειδὴ τοσαύτη τόλμη ἀπο-
"νοίας τινὲς ἐχρήσαντο ἐξ ὑμῶν, ʰ ὥστε μηδὲ, ἀφ' ὧν προ-
"τέτακται τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ πρόσταγμα Κλαυδίου Καίσαρος Σεβαστοῦ
"Γερμανικοῦ περὶ τοῦ ἀφεθῆναι Ἰουδαίους φυλάσσειν τὰ πά-
"τρια, πεισθῆναι ὑμᾶς αὐτοῦ, ταναντία δὲ πάντα
"πρᾶξαι, συναγωγὰς Ἰουδαίων κωλύοντας, ἀφ' ὧν
"μεταθεῖναι οὐ αὐτῇ τὰ Καίσαρος ἀνθρώπινα, θεομαχοῦν-
"τας οὐκ εἰς μόνους Ἰουδαίους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ὃν
"ὁ ἀνθρώπων ⁱ βέλτιον ἐν ᾧ ἰδίῳ ναῷ, ἢ ἐν ἀλλοτρίῳ ἐτίθετο,
"καὶ ζῶντα ἐν ᾧ τὰ συναγωγῆς τόπῳ, ᵏ τῇ φύσει δικαίως
"ὄντος ἕνα ἕκαστον τὸν ἴδιον τόπον κυριεύειν καὶ ὁ Καί-
"σαρος ἐπίκριμα· ὃν δὲ ἐμοῦ ἐπιτεύματος μιμήσκε-
"σθαι γελοῖόν ἐστι μὴ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἀφ' ἑαυτοῦ πρόσταγμα τοῦ
"ἐπιτρέψαντος Ἰουδαίοις τοῖς ἰδίοις ἔθεσι χρῆσθαι, ἐπὶ μέν-
"τοι καὶ συμπολιτεύεσθαι τοῖς Ἕλλησι κεκελευκότος·
"τοὺς μὲν θεοὺς ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ πρόσταγμα τοῦ ˡ Σεβαστοῦ τοιαῦτα τε-

multo quam ante splendiorem. ut hinc liceat intelligere, ita hominibus esse à natura comparatum, ut celsissimi quique facile prolabantur, inclinatique iterum provehi possint ad illustriorem dignitatem.

2. Cum itaque omnia, quæ ad cultum Dei pertinerent, rite præstitisset Agrippa, Theophilum quidem Anani filium submovit à summo sacerdotio; & Boëthi filium Simonem, cognomine Cantheram, in ejus locum substituit. Erant autem Simoni fratres duo & Boëthus pater, cujus filiam Herodes rex uxorem duxerat, quemadmodum supra declaravimus. Tam igitur ipse quam pater & fratres pontificatum adepti est, uti etiam Simonis Oniæ filii tres, sub imperio Macedonum, quod in superioribus memoravimus. *Simon Cantheras pontifex factus vice Theophili.*

3. Cum autem res pontificatus ita constituisset rex, Hierosolymitis deinde amoris ipsorum & benevolentiæ gratiam retulit. nam remisit eis tributum quod pro singulis ædibus pendebatur, quod pulchrum esse duceret, se non pati ab illis amore & benevolentia superari. Silam autem omnibus *suis* copiis præfecit, quem multorum laborum socium & participem habuerat. At paulo admodum post Doritæ *quidam* juvenes, sanctitati anteponentes audaciam *suam*, ita facti à natura ut projectæ essent temeritatis, statuam Cæsaris in synagoga Judæorum posuerunt. id quod Agrippam magnopere irritabat. nam idem effecerant, ac si patriam legem sublatum iissent. Quare sine mora Publium Petronium convenit, qui tum Syriæ præses erat, & in Dorienses quosdam accusationem instituit. Ille vero non minus ægre ferens hoc facinus (nam & ipse pro flagitio habuit quod contra leges factum erat) Dorienses, qui defecerant, asperius scripsit in hæc verba. PUBLIUS PETRONIUS, LE-
"GATUS TIBERII CLAUDII CÆS. AUG.
"GERMANICI, MAGISTRATIBUS DO-
"RIENSIUM EDICIT. Quoniam vestrum
"quidam eò insolentiæ processerunt, ut, cum
"edictum propositum fuerit à Claudio Cæsare
"Augusto Germanico, quo Judæi suis legibus
"vivere permittuntur, id non egeritis ut ei
"obsequium præstaretis, sed omnia è contra
"feceritis, prohibentes Judæos conventus suos
"agere, in ejusmodi loco Cæsaris statuam col-
"locando; qua re & maleficium admittitis non
"solum in Judæos, sed & in imperatorem, cu-
"jus statua rectius in proprio templo ponere-
"tur quam in alieno, idque in loco ubi cœ-
"tus celebrantur, cum à natura justum sit ut
"sui quisque loci sit dominus prout decrevit
"Cæsar, (nam ridiculum effet mea decreta
"commemorare post imperatoris edictum,
"quo Judæis permisit uti suis utantur moribus
"& *institutis*, ac præterea sancivit ut civita-
"tis jus ex æquo cum Græcis obtineant) eos
"quidem, qui talia contra Augusti edictum ausi
"sunt, *Agrippæ in Hierosolymitas benignitas.* *Doritarum audax facinus.* VI. *Petronii contra Doritas edictum.*

a Ita cum *Busb.* & *Voss.* τῷ Θεῷ in *Editis Aliisque.* b Ita *Busb.* & *Zonar.* Καντηρᾶς in *ceteris.* c Ὀνίου *Busb.* d Ita *Busb.* ὕστερον in *Græcis reliquis.* Φύντος ὁ βασιλεὺς Ἀχίππας legisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *Rex igitur Agrippa hoc modo sacerdotes instituens.* e Ἐπαρχον *Gall.* & *Voss.* in *margine.* f Ita *Busb.* & *Voss.* nec aliter forsan *Epiphan.* qui vertit, *cum natura videantur audaces.* καίτοι ἀεὶ πυθόμενοι in *Editis Aliisque.* g Κατηγορῆ *Zonar.* h Ita *Voss.* ὥστε ἀφ' τὸ π. in *Editis Aliisque.* quæ lectio ferri potest, si mox legatur, μὴ πεφθῆναι. i Iterum cum *Cod. Voss.* βελτίων in *reliquis.* k Sic lego. ᾧ φύσει δικαίως ὄντος in *Editis & MSS.* Si quis malit, ᾧ φύσει δικαίως ἐστὶ, per me licet. l Σεβαστοῦ Καίσαρος. Κλαυδίου συνελομένου, ὃς τὸν Ἰουδαίων συναγωγὸν μισοπονηρίας τὸ ἀσεβούντα, οὐ ὦ *Busb.* Ista vero, utpote nec agnita ab *Epiphanio* nec ab aliis, in textum recipere nolui.

"ſunt, ita ut & ipſi indigne ea ferant qui ex "primoribus illorum eſſe videntur, non ſuo "ex conſilio ſed populi furore facta eſſe aſ- "ſeverantes, jubeo per centurionem Vitellium "Proculum ad me adduci factorum rationem "reddituros, primos vero magiſtratuum hor- "tor, ut ſontes (niſi exiſtimari velint injuriam ſua voluntate illatam eſſe) centurioni "indicent, operam dantes ne qua turbæ aut "rixæ præbeatur occaſio, (quam quidam mihi "captare videntur ex iſtiuſmodi rebus) utpote "quod nihil mihi cariſſimoque regi Agrippæ "curæ magis ſit, quam ne Judæorum gens oc- "caſionem arripiens, ſemet defendendi præ- "textu congregetur, & ad inſaniam uſque tu- "multuetur. Quo autem certius cognoſcatis "Auguſti de toto hoc negotio mentem & ſen- "tentiam, quæ ille non ita pridem Alexan- "driæ edixerit hiſce adjunxi, quæque licet "omnibus nota eſſe videantur, cariſſimus rex "Agrippa pro tribunali mihi recitavit, cum con- "tendiſſet Judæos privari non debere Auguſti "beneficio. Quamobrem edico, ut in poſte- "rum nullam quæratis ſeditionum turbarumve "occaſionem, ſed liberum ſit unicuique ſuo "more rituque Deum colere.

4. Atque ita quidem proviſum eſt à Petronio, ut quicquid errati fuerit admiſſum corrigeretur, & deinceps *caveretur* ne tale quidpiam Judæi paterentur. Tunc autem rex Agrippa pontificatum Simoni Cantheræ ereptum Jonathæ Anani filio reſtitutum ibat, hunc ipſum honore digniorem eſſe præ ſe ferens. Illi vero haud gratum videbatur, ut tanta augeretur dignitate. eam itaque recuſabat, hujuſcemodi uſus oratione. "Equidem gaudeo, "ô Rex, quod adeo me honorandum eſſe vo- "luiſti, mecum grato animo recolens digni- "tatem qua ſponte tua & voluntate me coho- "neſtas, etſi me Deus pontificatu plane indi- "gnum judicavit. Mihi autem ſatis eſt, ſemel "induiſſe ſacras veſtes. tunc enim ſancte ma- "gis eas accepi, quam nunc recepturus ſum. "Tum vero, ſi modo vis ut *alicui* me digniori "deferatur honos, à me edoceri ne graveris. Eſt "mihi frater, ab omni & in Deum & adver- "ſum te, Rex, peccato immunis. hunc tibi "commendo, ut qui par ſit iſti dignitati." His verbis rex delectatus, Jonatham quidem præterilt, Matthiæ vero, ex fratris ejus conſilio, pontificatum dedit: nec ita multo poſt Petronio, in Syria adminiſtranda, ſucceſſit Marſus.

Pontificatus Simoni Cantheræ ademptus, Jonathæ offertur.

Is honorem recuſat.

Matthias fit pontifex.

"ταλαιπώτατα, ἐφ' ᾧ γ' αὐτοὶ ἠγανάκτηϛ' οἱ δικαίοντες αὐ- "τὸν ἐξέχειν, ὑ τῇ ἰδίᾳ ϖροαιρέσ[ει] γεγενῆϑ λέγοντες, "ἀλλὰ τῇ ϖλήϑυς ὁρμῇ, ὑπὸ ἐκατονταίρχυ Πούκλυ "Οὐιτελλίυ ἐκέλευσα ἐπ' ἐμὲ ἀναχθῆναι τ ϖεραγμέ- "νων λόγον [a] ἀποδώσοντας, τοῖς δὲ ϖρώτους ἄρχουσι πα- "ραιτῶ, εἰ μὴ βέλοι δικαίαν χ τ αὐτῶν ϖροαίρεσιν γε- "γενῆϑ ὁ ἀδίκημα, ὑπολαβὼν τὺς αἰτίυς ϕ ἑκατονταύ- "χη, μηδεμιᾶς ϕάσεως μηδὲ μάχης ἐῶντας ἀφορμὴν γε- "νέϑ, ἵν' ϖρ δικαίοί μοι ϑηρεύειν διὰ τ τοιύτων ἔργων, "ὡ ἐμοῦ γ' τιμιώτατός μοι βασιλέως Αγρίππα ὑδαμὸς "μᾶλλον ϖρονοησάμενον, ἢ ἵνα μὴ ἀφορμῆς [b] ϑραξάμενοι ὅ "τ Ιουδαίαν ἔϑνος, [c] ὑπὸ τ ἀμειψίας ϖροφάσεως συναϑροι- "σϑέν, εἰς ἀπόνοιαν [d] χωρῇ. ἵνα δὲ γνωσιμώτερον ᾖ, τί ϖ ὁ "Σεβαςὸς ϖερὶ ὅλυ γ πράγματος ἐφρόνησεν, τὰ ἐν Αλεξαν- "δρείᾳ αὐ διατάγματα ϖεπιϑέντα ϖροσέϑηκα, ἄνωϑ, "εἰ χὰ γνώριμα ϖᾶσιν ἦ δικᾷ, τότε χὰ ὀλὶ τῦ βή- "ματ ἀνέγνω ὁ τιμιώτατός μοι βασιλεὺς Αγρίππας, "διχορροδησάμενος ϖερὶ γ μὴ δεῖν αὐτὺς ἀφαιρεῖσϑαι "τ γ Σεβαςῦ δωρεᾶς. εἷς τε ὢν ὁ λαπὸν, ϖολλ[ῶ]λλω, "μηδεμίαν ϖρόφασιν ϕάσεως μηδὲ ταραχῆς ζητεῖν, "ἀλλὰ ἐκάςυς τὰ ἴδια ϑρησκεύειν ἔϑη.

δ'. Πετρώνι μὲν οὖν ὅτα ϖρὠτοήσατο, διορθώ- σεως μὲν ὁ ϖροσομηδὲν ἤδη τυχεῖν, γενήσεϑ δὲ ϖρο- πλούσιον μηδὲν εἰς αὐτύς. Αγρίππας δὲ ὁ βασιλεὺς "ἀφείλετό μ τὸ ἱεροσύνην ϖ. [e] Καϑιερᾶν Σίμωνα, Ια- "νάϑιον δὲ πάλιν ἐπ' αὐτῷ ἦγε τ [f] Ανάνυ, τῦτον ἀξιώ- "τερον τ τιμῆς ὁμολογῶν εἶ. τῷ δὲ ὀκ ἀσμενῶν ἐφά- "ν, τῷ τοσαύτῳ ϖολαβεῖν τιμιύ. παρῃτεῖτο γῦν "ϖαῦτα λέγων. "Σοί μ οὖν, ὦ βασιλεῦ, ϖεπιμέλ ϖ "χάρω, ἀφ' ψυχῆς ἔχων τῦϑ' ὅ μοι γέρας σῇ [g] δίδως "βυλήσει, εἰ χὰ ϖρὸς ϑεὸν με τῆς ἀρχιερωσύνης ἄξιον "ἔκρινεν ὁ Θεός. ἅπαξ δὲ [h] σὺδύναμ ϕολισμὸν ἱερὸν ἀρ- "χιμ. τότε γὰρ αὐτὸν ἡμφιασάμην ὁσιότερον, ἢ νῦν "ϖολήφομ. σὺ δέ, εἰ [i] βύλῃ ϖ ἀξιότερον ἐμοῦ νῷ "τὸ γέρας λαβεῖν, διδάχϑητι. ϖάσης χὰ ϖρὸς ϖ "Θεὸν ἁμαρτίας χὰ ϖρὸς σέ, βασιλεῦ, κεϕαλὸς ἀδελ- "ϕός ὀϕί μοι. ϖρέπουσα τῇ τιμῇ τῦτον σωίζημι." τού- τοις ὁ βασιλεὺς ἡδεῖς τοῖς λόγοις, ϖ Ιωνάϑου μὲν [k] ἔασε, γνώμῃ δὲ τ ἀδελφοῦ αὐ Ματθίᾳ τῷ ἱερω- σύνῃ ἔδωκε· χὰ μετ' ὀ πολὺ, Πετρώνιου μὲν Μάρ- σος διεδέξατο, χὰ δῦπε Συρίαν.

VII. **CAP. VII.** **ΚΕΦ. ζ.** ζ.

De Sila, & cur ei ſuccenſuit rex Agrippa. Quomodo Agrippa cœpit Hieroſolymis murum circundare, quæque in Berytios contulit beneficia.

Περὶ δὲ Σίλα, χ ἀφ' τί ἠγανάκτησε ϖρὸς αὐτὸν ὁ βασι- λεὺς Αγρίππας. ὡς Αγρίππας ϖεδάλλειν ἤρ- ξατο τοῖς Ιεροσολύμοις τεῖχ, χ ὡς Βηρυτίυς εὐηρ- γέτησεν.

Silas Agrippæ in adverſis ſocius.

SIllas autem præfectus militiæ regiæ, quia, in omni fortunæ viciſſitudine ei fidelis, nullius unquam periculi ſocius eſſe detrectaverat, ſed & labores difficillimos ſæpe ſubierat, magna *benevolentiæ ejus* fiducia

Σίλας δὲ ὁ δ βασιλέως ἵππαρχος, ἐπεὶ διὰ ϖάσης [l] αὐτῷ τύχης ἐγνώσϑη πιϛὸς, ϑάρρα κίνδυνον αὐτῷ ϖοτὲ κοινωνεῖν ἀπηράμην, ἀλλὰ χ τὺς ϖαλεπωτάτυς [m] ὑποδὺς ϖολλάκις πόνυς, ϖεπαιδήκως

---

a Παραιτῶμαι ἐκ ὀκ μόνυς Ιουδαίυς, ἀλλὰ χ ὅις ϕ αὐτοκράτορας, post ἀποδώσοντας adjicit *Bunb.* *b* Ita *Bunb.* ϑρασύνϑ in ceteris. *c* Υπὲρ τῆ ἀμειψίυς ϖροφάσεως *Bunb.* & *Voſſ.* *d* Χωρεῖν *Bunb.* *e* Καϑηρεῖν in *Edit. Baſ.* Verum aut Καϑηρεῦ aut Καϑηρᾶν legendum cum *Cod. Bunb.* *f* Ανανία ſolus *Bunb.* *g* Ita cum *Cod. Bunb.* δίδωσι in *reliquis.* δίδοτε legendum eſſe conjecerat Cl. *Lowthius.* *h* Ενδὺς *Bunb.* & *Voſſ.* *i* Βύλει *Bunb.* *k* Ηγάσϑη τ γνώμης, τἀδελφῷ δὲ αὐτῦ *Bunb.* *l* Αὐτῦ *Bunb.* *m* Υποδὺς ὑπὲρ αὐτῦ πολ- λάκις

λῶ ἀιάπλεως, προσήκειν ὑπολαμβάνων ἰσοτιμίαν βεβαιότητι φιλίας. ὑδαμῆ τοίνυν ὑποχειτυλίστο τῷ βασιλῇ παῤῥησίαν δὲ ἀφ' ἁπάσης ὁμιλίας ἦγε. καὶ τοῖς φιλοφρονήσεσιν ἐλίστο φορτικὸς, σεμνύων ἑαυτὸν ἀμέτρως, καὶ πολλάκις τῷ βασιλῇ τὰ συγκὰ τῆς τύχης ἄγων εἰς ἀνάμνησιν, ἵνα τιμᾷ ἑαυτῷ [a] τότε ἀσυδὴν προσῇ ἀκριβεστέρη. συνεχῶς δ' ἦν, ὡς ὑπὲρ αὐτῷ κάμοι, πολλὰ διεξιών. τέτταρα οὖν τὸ πλεονάζον ἀνεθρύπτως ἐδόκει, διὸ προσέχοντες ὁ βασιλεὺς ἐδέχετο τιμᾷ ἀπεμέσοντα παῤῥησίαν ταπεινόν. οὐχ ἡδεῖαν γὰρ αἱ τῶν ἀδόξων χρόνων ἀναμνήσεις· εὐήθης δὲ ὁ διηνεκῶς [b] ἃ ποτε ὠφέλησε προφέρων. τέλος γοῦν ἀπῆγεν σφόδρα ὁ Σίλας τὸν βασιλέως Ⓐ θυμὸν, καὶκεῖνος, ὀργῇ πλέον ἢ λογισμῷ δοὺς, ἃ τῆς ἱππαρχίας μόνον μετέστησε Ⓐ Σίλαν, ἀλλὰ καὶ παρέδωκε δεσμοῖς εἰς τιμᾷ ἀκείνου πατρίδα πέμψας. χρόνῳ δὲ τὸν θυμὸν ἠμβλυώθη, καὶ λογισμοῖς εἰλικρινέσι τιμᾷ πρὸ τανδρὸς κρίσιν ἔφηκεν, ὁ τῷ λαμβάνειν [c] ὅσους ὑπὲρ ἀκείνου πόνους ἀκεῖνος ἀπέτλη. ἡμέραν οὖν ἑορτάζων αὐτοῦ γενέθλιον, ὅτε πᾶσιν ἦν ἦρχεν εὐφροσύνας χαρίζεσθαι ἔθος, Ⓐ Σίλαν ἀνεκάλει παρασπίζα, συνέστιον αὐτῷ γενησόμενον. [d] τῷ δὲ τέρπεσθαι ἐλευθερίας ὢν, ἐδόκει προσειληφέναι δικαίαν αἰτίαν ὀργῆς, ἣν οὐκ [e] ἀπεκρύπτετο πρὸς τοὺς μετόντας αὐτὸν, λέγων, "ὅτι ποίαν ὁ βασιλεὺς τιμᾷ ἀναγκαῖ με, "τιμᾷ μετὰ μικρὸν [f] ἀσπαζόμενον; οὐδὲ γὰρ τὰ "προτέτα μοι μέρη τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας ἐτήρησεν, "ἀπεσύλησε δὲ ὑβρίσας. ἢ προσπαῦσαι νενόμικέ "με τῆς παῤῥησίας, ἵν' ἀπὸ [g] ποιοῦ σωνειδότος "ἔχων [h] νῦν βαίσομαι μᾶλλον, ὅσοι αὐτὸν ἐξελυσά"μην δεινῶν, ὅσους ἤνεγκα πόνους, ἐκείνῳ [k] χαρι"ζόμενος σωτηρίαν τε καὶ τιμᾷ, ὃν γέρας ἠνεγκά"μην δεσμὰ καὶ [l] σκότιον εἱρκτήν. οὐκ ἐγὼ πο"τε τούτων λήσομαι. τοίχα καίμοὶ τιμᾷ τῆς ἀει"σίας σωεπούσης μνήμην καὶ μεταναστᾶσα τῆς "σαρκὸς ἡ ψυχή." ταῦτα ἀνεβόα, καὶ διετάττετο τῷ βασιλῇ λέγειν [m] αὐτά. ὁ δὲ ὡς ἀνιάτως ἐώρα ἀγανακτοῦντα, πάλιν ἔασεν ἐν φρουρᾷ.

β'. Τὰ δὲ τῶν Ιεροσολύμων τύχη, πρὸς τιμᾷ χαρὶν οὖσα πόλιν, δημοσίαις ὠχύρου δαπάναις, [n] τῇ μὲν εὐρυσίαν εἰς πλάτος, τῇ δὲ εἰς ὕψος ἐξαίρων· καὶν ἐξειργάσατο ταῦτα πάσης ἀνθρωπίνης κρείττονα βίας, εἰ μὴ [o] Μάρσος ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν Κλαυδίῳ Καίσαρι ἀφ' ὑποψίαν ἐδήλωσε τὸ προτιθέμενον. καὶ γοητευσάμενόν τινα Κλαύδιος ἐπαπέδυσε, ἐπέστειλε Αγρίππᾳ μετὰ ταῦτα παύσασθαι τῆς τῶν τειχῶν ἐξοικοδομήσεως· ὁ δὲ ἀπειθῆσαι οὐκ ἐτόλμησεν.

γ'. Ἐπεφύκει δὲ ὁ βασιλεὺς ἐυεργετικὸς εἰς ὁ δυνατὸς, καὶ μεγαλοφρόνως ἔθη φιλότιμος,

nitebatur, ſecum cogitans honorem ſibi tribui debere amicitiæ ſuæ conſtantiæ parem. quapropter regi in omnibus æquari volebat, & quotieſcunque cum eo eſſet ſumma utebatur dicendi libertate: & in familiaribus colloquiis moleſtus erat, ſeſe immodice extollens, & regi ſæpiuſcule triſtia fortunæ in memoriam revocans, ut oſtenderet quo eſſet eo tempore in illum animo ſtudioque: tum & frequens erat in memorando, quot labores pro eo pertulerit. Itaque cum in iſtis nimius fuerit, regi ea exprobrare videbatur; adeo ut hominis effrenem libertatem infeſte & iniquo animo tulerit rex. nam res injucunda eſt temporis inglorie acti recordatio: & inſipientis eſt perpetuo dicere, quot & quas olim alicui dederit beneficia. Tandem igitur Silas regis animum adeo vehementer irritavit, ut ille, irâ magis quam rationi obſequens, non ſolum militiæ præfecturam Silæ ademerit, verum etiam in vincula conjecerit & in patriam ſuam ablegarit. Tempore autem ira mitigata eſt, & rationem à præjudiciis liberam in conſilium de homine adhibuit *rex*, ſecum animo reputans, quantum ille laborum pro ſe pertuliſſet. Itaque cum diem celebraret natalem, quo omnibus qui ſub ejus erant imperio læta convivia agitabantur, Silam quamprimum revocari jubet, ſecum epulis accubiturum. Is autem, cum liberiori uteretur ingenio, ſe juſtam iraſcendi cauſam nactum eſſe exiſtimabat, quam non celabat eos qui ipſum accerſerent, dicens, "Ad "quem me honorem vocat rex è veſtigio pet"iturum? neque enim priora meæ in ipſum "benevolentiæ præmia diuturna eſſe paſſus eſt, "ſed me illis ſpoliavit cum contumelia. num "me loquendi libertatem amiſiſſe cenſet? quâ, "certo quodam conſcio, fretus, nunc magis "clamabo, è quibus eum calamitatibus eripue"rim, quos labores pro ejus ſalute & dignitá"te adierim: pro quibus *officiis* me vinculis "& obſcuro carcere remuneratus eſt. Ego cer"te horum nunquam obliviſcar. immo forſan, "cum è vita migravero, mihi manebit præ"clare factorum memoria." Hæc vociferabatur, jubebatque ut eadem regi referrent. Ille vero, cum inſanabili eum ingenio eſſe videret, in cuſtodia reliquit.

2. Tum autem Hieroſolymorum muros, ſpectantes ad novam civitatem, publicis ſumptibus muniebat, partim eos in latitudinem augendo, partimque in altitudinem extollendo: & feciſſet eos adverſus omnem humanam vim inexpugnabiles, niſi Marſus Syriæ præſes Claudio Cæſari molimen *regis* per literas ſignifieaſſet. Quo factum ut Claudius, ſuſpicatus aliquid innovarum iri, Agrippæ mandarit ſtatim ut à mœnibus ædificandis deſiſteret: atque ille non committendum eſſe cenſuit ut dicto non audiret.

3. Erat autem rex iſte à natura ita factus, ut muneribus ſtuderet eſſe beneficus, & populos liberalitate demereri magnopere deſideraret,

Silas Agrippam offendit, & in patriam vinctus mittitur.

Recuſat cum Agrippa in gratiam redire.

Agrippa ab Hieroſolymis muniendis deſiſtit, ita volente Claudio.

Agrippæ elogium.

λῶν τινος τῇ ποδυνίαν Bunb. aequa ita ſortiam Epiphan. qui vertit, ſed cum ea manifeſtis in laboribus & neceſſitatibus ſuccubuerat. a Illud νῦν è Cod. Bunb. Zonara & Epiphan. b Ita Bunb. & Voſſ. ἃ ὤφλησε in Editis Aldina. c Ὅσους ἱδρῶτας ἐκείνου πόνους ἐπόνλα τῇ πολλαπλασίᾳ Bunb. d Ita ipſe diſtinguo. τῷ δὲ, τέρπεσθαι ἐλευθερίας ὢν, ἐδόκει &c. τῷ δὲ τέρπεσθαι ἐλευθερίας ὢν Bunb. fortaſſe pro ἐδόκει, τέρπεσθαι &c. τῷ δὲ τέρπεσθαι ἐλευθερίας Gall. τέρπεσθαι γὰρ ἐλευθερίας ὢν Voſſ. e Ἀπεκρύπτετο Bunb. f Sic MSS. & Zonar. ἀσπαζόμενον in Editis. g Μὴ deeſt Bunb. & Vat. h Ita lego. νῦν in Editis. Bis quæ νῦν malit. i Voculam νῦν inſerui è Cod. Bunb. & Zonar. k Παρεχόμενος Bunb. παρέχων Zonar. l Al. σκοτεινὸν. m Αὐτὰ adjectum eſſe volui è Cod. Bunb. n Ita lego. antea erat, τῇ μὲν & mox τῇ δὲ. o Sc. Vibius Marſus.

a Ita

Comparatio Agrippæ & Herodis Magni F.

ret, & large effuſeque ſumptus faciendo ſibi pataret nominis celebritatem, dando voluptatem capiens, gaudenſque ita vitam agere ut ab omnibus prædicaretur; Herodis, qui ante eum regnaverat, moribus plane diſſimilis. Nam huic natura erat prona ad ultionem & in ea inexorabilis, ut qui in vexandis quos habebat exoſos modum nullum ſervaret, quique adeo fateretur majorem ſibi ad Græcos quam ad Judæos eſſe adjunctionem: quippe alienigenarum urbes pecuniæ largitione decorabat. aliis balnea & theatra, atque aliis templa & porticus exſtruebat; at Judæorum ne ullam quidem urbem vel minimo cohoneſtavit ornatu, donove aliquo memorabili *dignatus eſt*. Agrippa contra miti erat ingenio, in univerſos ex æquo beneficus. in exteros omnes humanus erat, &, cum illis munificentiam ſuam oſtenderet, popularibus ſuis * cujuſque ratione habita benignus, magiſque dolens vicem illorum *in adverſis*. Quapropter libenter & aſſidue Hieroſolymis degebat, & patriorum inſtitutorum cuſtos erat religioſus. adeoque ſeipſum in omnibus mundum purumque ſervabat; neque diem unquam unum intermittebat, quin rem ſacram ex lege faceret.

χαὶ πολλοῖς ἀθεσίμοις δαπανήμασιν ἀνιεὶς αὐτὸν εἰς ἐπιφάνειαν, ἡδόμενος τῷ χαίρεσθαι, καὶ τῷ βίῳ τὸ εὐφημίᾳ χαίρειν, κατ' ὀλίγον Ηρώδῃ τῷ τοῦ ἑαυτοῦ βασιλεῖ ⟨καὶ⟩ τέρπον συμφερόμενος. ἐκείνῳ γὰρ πονηρὸν ἦν ἦθος ὀξὺ πρὸς τιμωρίαν ἀποτομον, καὶ κατὰ τῶν ἀπηχθημένων ἀταμίευτον, Ελλησι πλέον ἢ Ιουδαίοις οἰκείως ἔχειν ὁμολογούμενον· ἀλλοφύλων γέ τοι πόλεις ἐσέμνυνε δώσει χρημάτων, βαλανείοις, θεάτροις τε ἄλλοτε κατασκευαῖς. ἔστιν οἷς ναοὺς ἀνέστησε, τοὺς ἄλλους· Ἰουδαίων δὲ δημίαν πόλιν οὐδὲ ὀλίγης ἐπισκοπῆς ἠξίωσεν, οὐδὲ δώσεως ἀξίας μνημονεύσεως. τοιοῦτος δὲ ὁ τρόπος Αγρίππα, καὶ τοῖς πᾶσι τὸ εὐεργετικὸν ὅμοιον. τοῖς μὲν ἀλλοεθνέσιν ἦν φιλάνθρωπος, κἀκείνοις ἐπιδεικνύμενος τὸ φιλόδωρον, τοῖς ὁμοφύλοις ἀναλόγως χρηστὸς, καὶ συμπαθὴς μᾶλλον. [b] ἡδεῖα γοῦν αὐτῷ διαγωγὴ καὶ σωνεχὴς ἐν τοῖς Ιεροσολύμοις ἦν, καὶ τὰ πάτρια καθαρῶς ἐτήρει. διὰ πάσης γοῦν αὐτὸν ἦγεν ἁγνείας, οὐδὲ ἡμέρᾳ τὶς παρόδευεν αὐτῷ [c] τῆς νομίμης χρεώστα θυσίας.

Rex ei veniam dat.

Simon quidam Agrippam criminatur.

4. Ex eo factum ut Hieroſolymitanus quidam indigena, nomine Simon, qui legis peritus habebatur, multitudine in concionem vocata cum rex Cæſaream profectus eſſet, auſus fuerit eum accuſare, quaſi non ſanctus eſſet, mereretur arceri ab omni in templum aditu, qui non niſi † indigenis pateret. Per literas igitur regi ſignificatur ab urbis præfecto, quod hujuſmodi verba ad populum feciſſet Simon. Rex autem illum accerſit, ſibique proxime (nam eo tempore in theatro ſedebat) collocari juſſit; moxque ſedata voce & placida, dic mihi, inquit, num quid hîc agitur contra leges? Ille vero, cum nihil haberet quod diceret, *præteritorum* veniam rogabat. Tum rex magis quam quiſquam opinaretur ei reconciliatus erat, ut qui clementiam magis quam iram regibus convenire exiſtimarit, noritque ſummos viros plus decere lenitatem quam excandeſcentiam. Itaq; Simonem, etiam munere quodam auctum ornatumque, dimiſit.

δ'. Καὶ δή τις ἐν τοῖς Ιεροσολύμοις ἀνὴρ ἐπιχώριος [d] ἐξακριβάζειν δοκῶν τὰ νόμιμα, Σίμων ὄνομα τούτῳ, πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν ἀλίσας, [e] τυνικάδε ἐς βασιλέως εἰς Καισάρειαν ἐκδεδημηκότος, ἐτόλμησεν αὐτῷ κατειπεῖν, ὡς οὐκ ὅσιος εἴη, δικαίως δ' ἂν εἴργοιτο ἐς ναὸν ὁ εἰσόδου, παρεσπυσμένος τοῖς ἐγγενέσι. δυλοῦται μὲ δὴ διὰ γραμμάτων ὑπὸ ἐς φρατηγὸν πόλεως τῷ βασιλῇ δημιγορήσας Σίμων ταῦτα. μεταπέμπεται δὲ αὐτὸν ὁ [f] βασιλεὺς, καὶ, καθίζετο γὰρ ἐν τῷ θεάτρῳ τότε, καθεσθῆναι παρ' αὐτὸν ἐκέλευσεν. ῥῆμά τε καὶ πρᾴως, εἶπέ μοι, φησὶν, τί τ' ἐθέλει γινομένων ἐστὶ παράνομον; ὁ δὲ, εἰπεῖν ἔχων ὃ δεῖ, τυχεῖν ἐδέετο συγγνώμης. [g] καὶ ὁ βασιλεὺς αὖτε ἢ προσδόκησέ τις διαλλάττετο, τὸ παράστημα κείνων βασιλικωτέραν ὀργῆς, καὶ πρέπειν εἰδὼς τοῖς μεγίστοις θυμῷ πλέον ἐπιεικειαν. τὸ Σίμωνα γὰν, καὶ δωρεᾶς τινος ἀξιώσας, ἀπεπέμψατο.

Agrippæ in Berytios munificentia.

ε'. Πολλοῖς δὲ καταστάσας πολὰ, Βηρυτίους ἐξαιρέτως ἐτίμησε. θέατρον γὰρ αὐτοῖς κατεσκεύασε, πολυτελείᾳ τε καὶ κάλλει πολλῶν ἀφαιρεσι, [h] ἀμφιθεάτρου τε πολλῶν ἀναλωμάτων, βαλανεῖά τε τοῖς τούτοις, καὶ στοὰς, οὐ σθένει τὸ ἔργων γενότητι δαπανημάτων ἢ τὸ κάλλος ἀδικήσας ἢ τὸ μέγεθος. ἐπεδαψιλεύσατο δὲ αὐτῷ τιμῇ καθιέρωσιν μεγαλοπρεπῶς, οὐ τῷ θεάτρῳ μὲν θεωρίας ἐπιτελῶν, παντοδαπὰς μουσικῆς ἔργα θεάτρων, καὶ ποικίλης ποιητικὰ τέρψεως, οὐ δὲ τῷ ἀμφιθεάτρῳ πλήθει μονομάχων τιμῇ αὐτῷ δεικνὺς μεγαλόνοιαν, ἔνθα καὶ τιμῇ κατὰ πλῆ-

θος

a Ita *Busb.* ὁμολογούμενος in *Editis Aliisque.* b Ἰδία *Voſſ.* c Ita lego cum *Cod. Busb.* τὰ νόμιμα in *Editis Aliisque.* forſan pro κατὰ τὰ νόμιμα. Eſt qui τὰ νόμιμα delenda eſſe cenſet, quod mox (v.22.) occurrant. d Ἐξακριβοῦν *Vat.* e Ita *Busb.* τυνικὰ δ' in *Editis Aliisque.* f Βασιλεὺς, καθίζετο δ' ὁ τῷ θεάτρῳ τότε, ἡ καθεσθῆναι &c. *Busb.* g Ita cum *Cod. Busb.* ut μᾶλλον (aut δᾶττον) ſubaudiendum relinquatur, prout p.856. v.10. atque ita forſan *Epiphan.* qui vertit, *tunc rex circa eum magis placatus quam ab aliquo crederetur* &c. ἀλλὰ βασιλεὺς αὐτὸν ἢ σφοδ. in *Editis Aliisque.* ἡ ὁ βασιλεὺς παρὰ σφοδρὸν διαπέπτωτο αὐτῷ *Zonar.* h Ita cum *Cod. Busb.* ἀμφιθέατρον δὲ π. ἀν. βαλανεία στοὰς τ. in *ceteris.* * Pro modo, *Epiphan.* † Εγγενῶν lego pro ὑγιαίνων, ut opprobrium ſit in Agrippam jactum, quod Alienigena fuerit.

a Illud

ἧος ἀνάπαυξιν βουληθεὶς γενέσθαι τῇ θεωμένῃ τέρψιν, ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐπτακοσίοις μαχησομένους ἔπεμψε, κακούργους ὅσους εἶχεν ὑποτάξας εἰς τιμὴν τῆς θέας, ἵνα ⓐ μὲν κολασθῶσι, τὸ πολέμου δὲ ἔργον γένηται τέρψις εἰρήνης. τούτους μὲν δὴ πάντας συνδιέφθειρεν.

commiſſis pugnatoribus ſpectatores oblectare volens, duas cohortes emiſit ſeptingentorum quamque hominum qui prælio congrederentur, maleficis quotcunque habuit in hoc ipſum deſignatis, ut ipſi quidem pœna afficerentur, quod vero bello geritur in pacis voluptatem verteretur. atque ita quidem hos omnes ſimul exitio dedit.

ΚΕΦ. η'.

Ὅσα μὴ ταῦτα ἔπραξεν Ἀγρίππας ἄχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ· καὶ ὃν τρόπον τὸν βίον κατέστρεψεν.

Ἐν Βηρυτῷ δὲ τελέσας τὰ θεωρημένα, μετῆλθεν εἰς Τιβεριάδα πόλιν τῆς Γαλιλαίας. ἐνταῦθα δὲ ἦρχε τοῖς ἄλλοις βασιλεῦσι θέαθλοις. ἦκε γὰρ παρ' αὐτὸν Κομμαγηνῆς [a] μὲν βασιλεὺς Ἀντίοχος, [b] Ἐμεσηνῶν δὲ Σαμψιγέραμος, καὶ Κόττος, ὁ μικρᾶς Ἀρμενίας ὢν βασιλεύσας, καὶ [c] Πολέμων τοῦ Πόντου κεκτημένος δυναστείαν, Ἡρώδης τε [d] ὁ ἀδελφὸς ἐκείνου αὐτός, ἦρχε δὲ τῆς Χαλκίδος. ἀμίλλησε δὲ πᾶσι τὰς ὑποδοχὰς ἡ φιλοφρόνησις, ὡς μάλιστα [e] ἀναδείξας φρονήσεως ὕψος, καὶ ἀφ' τούτου γε δοκεῖν δικαίως [f] τὴν τῶν βασιλέων παρουσίαν τιμᾶσθαι. ἀλλὰ γὰρ, τούτων ἀφικνουμένων ἔτι παρ' αὐτῷ, Μάρσος ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν παρεγένετο. θεὸν Ῥωμαίων οὖν τιμητικὸν τηρῶν, ὑπαντησόμενος αὐτῷ τῆς πόλεως ἀπωτέρω ἑπτὰ σταδίους ἐπὶ θεᾶς ἦλθεν ὁ βασιλεύς. τοῦτο δὲ ἄρα ἔμελλε τῇ [g] θεᾷ τῆ Μάρσου ἀρχὴ γενήσεσθαι διαφορᾶς, [i] ὅτι συγκαθεζομένους ἐπὶ τῆ ἁπάσης ἐπήνεγκε τοὺς ἄλλους βασιλέας. Μάρσῳ δ' ἡ τούτων ὁμόνοια, καὶ μέχρι τοσοῦδε φιλία θεοὺς ἀλλήλους ὑποπτεύσθη, συμφέρειν οὐχ ὑπολαμβάνοντι Ῥωμαίοις δυναστῶν τοσούτων συμφρόνησιν. εὐθὺς οὖν ἑκάστῳ τῶν ὑπηρετείων τινὰς πέμπων ἐπέστελλεν ὡς τὰ ἑαυτοῦ δίχα μελλήσεως ἀπέρχεσθαι. ταῦτα Ἀγρίππας ἀναρρᾳθύμως ἐδέχετο, καὶ Μάρσῳ μὲ ἐκ τούτου διαφόρως ἔσχε. τὴν ἀρχιερωσύνην δὲ Ματθίαν ἀφελόμενος, ἀντ' αὐτοῦ κατέστησεν ἀρχιερέα [k] Ἐλιοναῖον τὸν τοῦ Καντηρᾶ παῖδα.

Β'. Τρίτον δὲ ἔτος ἀπὸ βασιλεύοντι τὸν ὅλης Ἰουδαίας πεπληρωκὸς, καὶ παρῆν εἰς πόλιν Καισάρειαν, ἣ [l] πρότερον Στράτωνος πύργος ἐκαλεῖτο, συνετέλει δὲ ἐνταῦθα θεωρίας εἰς τὸν Καίσαρος τιμὴν, ὑπὲρ τῆς ἐκείνου σωτηρίας ἑορτήν τινα ταύτην ὁρισάμενος. καὶ παρ' αὐτοῦ ἤθροιστο τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν [m] ἐν τέλει καὶ πρεσβυτέρων εἰς ἀξίαν πλῆθος. δευτέρᾳ [n] δὲ τῶν θεωρίων ἡμέρᾳ στολὴν [o] ὁλοσήρικον ἐξ ἀργύρου πεποιημένην πᾶσαν, ὡς θαυμάσιον [p] ὑφὴν εἶναι, παρῆλθεν εἰς ὁ θέατρον ἀρχομένης ἡμέρας. ἔνθα ταῖς πρώταις τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων [q] ὑποβολαῖς ὁ ἄργυρος καταυγασθεὶς

CAP. VIII.

Quæ deinceps geſſerit Agrippa uſque ad obitum; & quo modo vitam finierit.

ISTIS autem, quæ jam memoravimus, apud Berytum celebratis, in Tiberiadem Galilææ urbem migravit. Et quidem ex hiſce magna erat in admiratione apud alios reges. Ad eum igitur veniebat Antiochus Commagenæ rex, & Emeſorum Sampſigeramus, & Cotys qui in Armenia minori imperitabat, & Polemon qui Ponti regnum tenebat, & Herodes frater ejus idemque Chalcidis rex. Hos autem omnes ita hoſpitali menſa multaque hilaritate excepit, ut quam maxime animi ſapientis altitudinem oſtenderit, adeoque non immerito videretur *illuſtri* regum præſentia cohoneſtari. Verumenimvero, dum illi adhuc apud eum morarentur, Marſus Syriæ præſes ſupervenit. Servans igitur debitam Romanis reverentiam, ex urbe uſque ad ſeptimum lapidem illi obviam proceſſit rex. Accidit autem ut hoc ſimultatis cum Marſo initium factum eſſet, quod alios reges eodem cum eo curru vectos ſecum adduxerit. Nam Marſus ſuſpectam habuit illorum concordiam, & quod tanta invicem conjuncti eſſent amicitia; exiſtimans tot virorum potentium conſenſum haud è re eſſe Romanorum. Mox itaque, certis quibuſdam è neceſſariis ſuis ad ſingulos miſſis, imperavit ut ſine mora domum quiſque ſuam diſcederet. Iſta Agrippa ægre accipiebat, & ex eo quidem tempore inter ſe diſſentiebant. Matthiæ autem pontificatu adempto, vice ejus Elionæum Cantheræ filium pontificem conſtituit.

Agrippa Tiberiade reges aliquot magnifice excipit.

Marſus eos diſcedere jubet: unde ei Agrippa infenſus.

Elionæus pontifex.

2. Tertius jam annus effluxerat, ex quo totius Judææ regno potiebatur, cum in urbem Cæſaream ingreſſus eſt, quæ antea Stratonis turris vocabatur. Illic autem in honorem Cæſaris ſpectacula edebat, cum intelligeret pro illius ſalute hos feſtos dies inſtitutos fuiſſe. Ad quam feſtivitatem frequens numerus eorum, qui honore inter ſuos ac dignitate pollebant, ex tota provincia confluxerat. Secundo autem ſpectaculorum die, veſte indutus tota ex argento admirabili opere contexta, proceſſit in theatrum primo diluculo. Ibi argentum, primis ſolarium radiorum ictibus illuſtratum, mirum in

Agrippa Cæſareæ edit ſpectacula.

Veſte ſplendida indutus theatrum ingreditur.

a Illud μὲ ut & ἓ poſt Ἐμεσηνῶν deſumpſi è *Cod. Bunb.* b Ita lego ex libro XVIII. p. 807. v. 11. & ex *Strabone*, l. XVI. p. 753. *Edit. Pariſ.* antea erat Δαμψίγηρος Σαμψιγίγηρος. at in melioribus *Epiphanii* exemplaribus, *Emeſorum Sampſigeramus.* c Hic eſt Polemon, cujus meminit *Eutropius*, quo concedente Romanis, Pontus provincia facta eſt. Vide *Scaligeri* Animadverſ. ad *Euſebium*, p. 180. d Ὁς ἀδελφὸς ὢν αὐτοῦ *Bunb.* e Ita *Bunb.* Ἀναδείξας, nullo plane ſenſu, in *Editis Aliiſque.* f Sic placuit reſcribere. antea in *Editis* τῆ τῶν βασιλίων παρουσίᾳ τιν. in uno *MS.* τῆ τῶν βασιλείων παρουσίᾳ, in altero τῆ τῶν βασιλίων παρουσίᾳ τιμᾶσθαι. g Sic *Bunb.* θεᾶσιν in *aliis.* h Ita *Bunb.* ἀφ' Μάρσου in *ceteris.* i Illud ὅτι ex ingenio, in reliquis ſequor *Cod. Bunb.* συγκαθεζόμενος ἐπὶ τῆ ἁπάσης, ἐπηγάγετο τοὺς in *Editis Aliiſque.* ἐπὶ τῆ *Voſſ.* & *Gall.* qui in *ceteris* cum *Editis* conſentiunt. k Ita lego, partim ex *Epiphanii* verſione, partim ex auctoritate *MSS.* nonnihil favente *Joſepho* in ſuperioribus, p. 867. v. 7. & p. 868. v. 23. Ἀλιοναῖον τὸν τοῦ Καθαῖς in *Editis Aliiſque.* Ἐλιοναῖον τὸν τοῦ Καθαίου *Bunb.* Ἠλιοναῖον τὸν τοῦ Καθηρᾶ in ora *Cod. Voſſ.* Ἐλιοναῖον τὸν τοῦ Καθαίου *Gall.* Ἐλιοναῖον τὸν τοῦ Καθαίου *Zonar.* in *Epiphanii* verſione *Elionæum Cantheræ natum.* l Τὸ πρότερον habet *Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 10. & *Niceph.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 13. m Ὅσων τὸ πλῆθος ſolus *Bunb.* n Ita *Bunb.* & *Euſeb.* δὲ in *Editis Aliiſque.* o Ὁλοσήρικος *Bunb.* & *Voſſ.* p Τὸν ὑφὴν ſolus *Bunb.* q Ἐπιβολαῖς *Bunb.* & *Zonar.*

in modum refplendefcebat, metuendum quiddam atque horrendum oculos in id defigentibus iocutiens. Moxque adulatores, vocibus ne ipfi quidem bono futuris, alii aliunde ac-
Agrippæ ut Deo acclamatur. clamare, Deum appellantes, dicentefque, "propitius nobis efto, & licet hactenus te vel-"uti hominem reveriti fumus, in pofterum ve-"ro fe eum mortali forte majorem habitu-"ros." At rex neque illos objurgavit, neque impiam eorum adulationem rejecit. Poft pau-
Confpecto bubone mortem fibi inftare intelligit. lulum vero oculis in altum fublatis, fupra caput bubonem funiculo cuidam infidentem confpexit: & ftatim hunc malorum effe nuncium intellexit, qui & antea bonorum *nuncius* fuerat, moxque cordicitus dolebat. accefferunt autem ventris cruciatus, etiam à principio vehementiffimi. Converfis itaque ad amicos oculis, "Ecce, inquit, Deus ego veftor cogor "nunc è vita difcedere, fati neceffitate vo-"ces mihi *improbe* affictas *falfi* protinus co-"arguente; & qui immortalis appellabor à "vobis, jam rapior ad mortem. Sed ferenda "eft fati conditio, quandoquidem fic Deo vi-"fum eft. neque enim male & abjecte vixi-"mus, fed in eo fplendore quem homines bea-"tiffimum exiftimant. Hæc cum diceret, augefcente interim vi doloris torquebatur. Ocyus igitur in palatium delatus erat, rumorque continuo per urbem fparfus eft, regem in eo fere effe ut vitam relinquat. Statim autem
Populus de Agrippæ fatute admodum follicitus. plebs omnis cum uxoribus & liberis, ftratis ciliciis more patrio fedens, Deum pro falute regis obfecrabat. atque *loca* omnia ejulatu & lamentis plena erant. Rex vero in excelfo quodam folario decumbens, cum eos humi proftratos ex alto profpiceret, ne ipfe quidem temperabat à lachrymis. Tandem continuis per quinque dies ventris doloribus confectus vitam finivit, annum agens ætatis quartum & quinquageffimum, regni vero feptimum. Quatuor namque fub Cajo Cæfare annis regnaverat, Philippi quidem tetrarchia potitus per triennium, quarto vero Herodis quoque *tetrarchia* adjuncta, tribus porro reliquis fub Claudii Cæfaris imperio exactis; in quibus & imperitabat prædictis *regionibus*, ac præterea Judæam accipiebat, Samariamque & Cæfaream. Quammaximos ex illis reditus percepit, ad MCC. *drachmarum* myriadas: multas tamen ab aliis mutuatus eft. nam eum in dando munificus eſſet, impenfis non fufficiebant reditus: quod liberalitatem, nulla adhibita parfimonia, exerceret.

θεαμανίας ἀπέστιλβε, μαρμαίρον τι φοβερὸν καὶ ταῖς εἰς αὐτὸν ἀτενίζουσι φρικώδες. εὐθὺς δὲ οἱ κόλακες ταὶς, ὑδὲ ὀκείνῳ [a] πρὸς ἀγαθῦ, ἄλλος ἄλλοθεν [b] φωνὰς ἀνεβόων, Θεὸν προσαγορεύοντες, "εὐμενής τε εἴης, ὁπιλέγοντες, εἰ καὶ "μέχρι νῦν ὡς ἄνθρωπον ἐφοβήθημεν, ἀλλὰ τὸντοῦδε "[c] κρεῖττονά σε θνητῆς φύσεως ὁμολογῦμεν." Οὐκ ἐπέπληξε τύτοις ὁ βασιλεὺς, ὀδὲ τὴν κολακείαν ἀσεβῦσαν ἀπελέγξατο. [d] ἀνακύψας [e] δ' οὖν μετ' ὀλίγον [f] ⟨καὶ⟩ βυβῶνα τῆς ἑαυτῦ κεφαλῆς ὑπεκαθεζόμενον εἶδεν ὁπὶ σχοινίου τινός. [g] ἄγγελόν τε τῦτον εὐθὺς ἐνόησεν κακῶν ὄντα, [h] ⟨καὶ⟩ ποτε τῶν ἀγαθῶν [i] γενόμενον, καὶ διαχέρσιον ἔσχεν ὀδύνην. [k] ἄθρει δὲ αὖτε τῆς κοιλίας [l] προσέφυσεν ἄλγημα, μετὰ σφοδρότητ⟨ος⟩ ἀρξάμενον. ἀναθεωρῶν οὖν πρὸς τὺς φίλυς, "ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐγὼ, φησὶν, "ἤδη καταστρέφειν ὁπιτάττομαι τ βίον, παραχρῆμα τ εἰ-"μαρμένης ταὶς ἄρτι μυ κατεψευσμένας φωνὰς ἐλεγχό-"μενος. [m] καὶ ὁ κληθεὶς ἀθάνατος ὑφ' ὑμῶν, ἤδη [n] φανεὶς ἁπά-"γομαι. δεικτέον δὲ τ πεπρωμένῃ, ᾗ Θεὸς [o] βεβύλη⟨ται⟩. καὶ "γὰ βεβιώκαμεν ὑδαμῆ φαύλως, ἀλλ' ὁπὶ τ μακαριζο-"μένης λαμπρότητος." [p] Ταῦτα λέγων ὁπιτάσσ τ ὀδύνης κατεπανεῖτο. μετ' ὀλίγον δ' εἰς ὃ βασίλειον [q] ἐκομίσθη, καὶ [r] διῆξε λόγος εἰς πάντας, [s] ὡς ἔχοι δ' τελθαίαν παντάπασι μετ' ὀλίγον. ἡ πληθὺς δὲ [t] αὐτίκα σὺν γυναιξὶ καὶ παι-σὶν [u] ὁπὶ σάκκυ καθεσθεῖσα ⟨ἐπ⟩ πατρίῳ νόμῳ τ Θεὸν [x] ἱκέ-τευεν ὑπὲρ τ βασιλέως. [y] ὁμοῦ δὲ πάντα ἦν [z] ἀνάπλεα καὶ θρήνων. ὁ δ' ὑψηλῷ δὲ ὁ βασιλεὺς δωματίῳ κατακείμενος, καὶ [a] κάτω βλέπων αὐτὺς ταπεῖς προσπίπτοντας, ἄδακρυς ὠδὲ αὐτὸς [b] ἔμεν⟨ε⟩. συνεχῶς δὲ ἐφ' ἡμέρας πέντε τῶν τ γαστρὸς ἀλγήμασι διαπαθεὶς τ βίον κατέστρεψεν, ἀπὸ γενέσεως ἄγων πεντηκοστὸν ἔτος καὶ τέ-ταρτον, τ βασιλείας δὲ ἕβδομον. [c] τέτταρας μὲν οὖν ὁπὶ Γαΐυ Καίσαρος ἐβασίλευσεν ὁλοκλήρους, τ Φιλίππυ μὲν τετραρχίας εἰς τεσσάρων ἄρξας, τῷ τεταρτῳ δὲ καὶ τῶν Ἡρῴδυ προσυλήφως, τρεῖς δὲ ὁπὶ ⟨δὲ⟩ ὁπὶ τῆς Κλαυδίυ Καίσαρος αὐτοκρατορείας, ὃ οἷς τῶν τε προειρημένων ἐβασίλευσε, καὶ τῶν Ἰυδαίων προσέλα-βε, Σαμάρειάν τε καὶ Καισάρειαν. προσωδύσατο δὲ ὅτι [d] πλείστας αὐτῷ [e] προσφορὰς, ἀργυρίου ὁπὶ χι-λίας μυριάδας. [f] πολλὰς μὲν τοι προσεδανείσατο. ᾧ δὲ φιλόδωρος ἦ), δαψιλέστερα τ προσόντων ἀπέλισκεν. ᾧ δὲ ἀφειδὴς αὐτῷ ὁ φιλότιμος.

γ'. Αγρι-

[a] Πρὸς ἀγαθῦ τῶν ἀληθείαν ἀπ. *Gall.* & *Voſſ.* [b] Vocem φωνὰς, quæ deerat in *Editis*, inſertam dedi ex *Euſebio* & *Nicephoro*. [c] Θνητῆς φύσεως προειρημένοι γε ὁμολογῦμεν *Niceph.* [d] Ἀνακύψας μετολίγον, τ ἑαυτῦ κεφαλῆς ὑπεκαθεζόμενον ἰδὼν ἄγγελον τῦτον ὑφὼς ὄντα κακῶν εἶναι αὐτὸν τ ποτ' ὄντ' ἀγαθῶν γενόμενον *Euſeb.* contra mentem *Joſephi*, locique ſenſum. Sed fortaſſe (ut notavit *Valeſius*) verebatur *Euſebius*, ne *Joſephum* & *Lucam* parum inter ſe conſentire lectores judicarent, ſi quem *Lucas* angelum dixerat, *Joſephus* bubonem dicere videretur. quaſi vero non utrumque fieri potuerat, ut & bubo ſupra caput Agrippæ, & ex alia parte angelus eidem appareret. [e] Ita *Bunb.* & *Niceph.* in *reliquis* vel ὃ vel ὃν omittitur. [f] Τὸν βυβῶνα τ ὄντα *Bunb.* & *Niceph.* [g] Ita *Bunb.* & *Zonar.* καὶ deeſt in *Editis Aliiſque*. [h] Vide lib. 18. c. 7. p. 814. Vide etiam quæ hac de re contra *Joſephum* affert *Antonius Van-Dale* in libro de *Orig. & Progreſſu Idololatriæ*, c. 7. p. 137. [i] Μαντὶν *Zonar.* [k] Ἀθρὸν in *pleriſque*. [l] Προσῆνεν *Bunb.* & *Gall.* [m] Ita cum *Bunb.* & *Niceph.* ὡς deeſt *reliquis*. [n] Θανῶν ἀναίνομαι in *Editis*. Ἀναῖν ἀναίνομαι *Voſſ.* & *Niceph.* Ἀναῖν ἀπαίνομαι *Bunb.* & *Gall.* [o] Βέλτιον *Bunb.* [p] Ταῦθ' ὕμνει *Bunb.* *Voſſ.* & *Niceph.* ταῦτα δὲ *Zonar.* [q] Ita *Bunb.* *Voſſ.* *Euſeb.* & *Niceph.* ἐξεκομίσθη *Niceph.* ἀπεκομίσθη *Zonar.* ἀπηνέχθη in *Editis Aliiſque*. [r] Διῆλθε *Euſeb.* [ſ] Ita *Baſ.* *Bunb.* *Vat.* *Euſeb.* & *Niceph.* ὡς ἴοιτο πεθνῶσαν in *Edit. Gen.* quod non improbat *Valeſius*, ut ἴοι potius ſit pro μέλλοι: licet magis probet ὡς ἴοιτο πεθνῶσαν. quod exſtat in aliquibus *Euſebii* codicibus. Si articulus retineatur, ἴοιτο ſcribendum eſſe contendit, aut certe ſubaudiendum eſſe ἀνάγκαλον. Hac de re aliorum eſto judicium. [t] Αὐτίκα πᾶσα ſolus *Niceph.* [u] Ita *Bunb.* & *Niceph.* quo modo LXXII. σακκίζ⟨ε⟩ ἐπὶ σακκῷ *Jonæ* c. 3. v. 6. ἐπὶ σάκκυ *Voſſ.* ἐπὶ σάκκοις *Niceph.* ἐπὶ σάκκων in *Editis Aliiſque* ut & apud *Euſeb.* [x] Ἱκέτευεν *Bunb.* *Euſeb.* & *Niceph.* [y] Ὁμοῦ πᾶς τε π. *Niceph.* [z] Ἀνάπλεα in codicibus *Euſeb.* [a] Κάτω τῶ βλέπων *Bunb.* [b] Διῆλθεν *Voſſ.* [c] Quatuor ſub Cajo, demptis tribus vel quatuor menſibus, neque enim quatuor integros annos in imperio exegit ipſe Cajus; & tres ſub Claudio tribus itidem aut quatuor menſibus addidit. *Uſſerius* in *Annalibus* V. T. p. 647. *Edit. Lond.* [d] Illud ὅτι cum Cl. *Lowthio* adjectum eſſe volui. [e] Ita *Bunb.* πλείονα in *ceteris*. [f] Πρὸς τροφὰς *Bunb.* [g] Ita *Voſſ.* & *Bunb.* πολλὰ in *Editis Aliiſque*.

a Illud

χ' Αγρίππας μὲν μὴν τοῖς παροῦσι τὸν ἐκτοῦ αὐτοῦ συμφορὰν ἐποίησατο. Ἡρῴδης τε ὁ τῆς Χαλκίδος δυνάστης, καὶ Ἑλκίας ὁ ἵππαρχος καὶ φίλος τοῦ βασιλέως, Ἀζίζου τὸν ἀδελφὸν, τῶν ὑπηκόων τῶν ἐκείνου, καὶ Σίλαν ἐχθροὺς ὄντας αὐτοῖς, ἀπέσφαξαν, ὡς δὲ τοῦ βασιλέως τελευτήσαντος.

3. Ceterum priusquam rumor in vulgus emanaret, quod animam efflasset rex; Herodes dynasta Chalcidis, & Heldias equitum magister regisque amicus, uno consensu miserunt Azizonem, ministrorum fidelissimum, & Silam sui inimici erant occidendum curarunt, quasi rex id jussisset. *Herodes Chalcidis dynastæ & Helcias Silam interficiunt.*

ΚΕΦ. θ'.

Ὅτι ἐπεχώρησε μὲν τὸν τελευτὴν Ἀγρίππα. καὶ ὡς Κλαύδιος, ἅμα τὴν τοῦ Ἀγρίππα νεωτέρου ἀμαθίαν, ἀπέστειλε Κάσσιον Φάδον τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῦ βασιλείου ἀπάσης ἐπιτροπεύοντα.

CAP. IX.

Quænam acta erant post mortem Agrippæ. & quomodo Claudius, quod rerum imperitus esset Agrippa junior, Cassium Fadum ad Judæam totumque regnum procuraduvi misit.

ἈΓρίππας μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς [b] τρόπον τοιοῦτον καλέσας τὸν βίον· γένει δὲ αὐτοῦ καταλέλειπται υἱὸς μὲν Ἀγρίππας, ἄγων ἔτος ἑπταεπιδέκατον, τρεῖς δὲ θυγατέρες, ὧν ἡ μὲν Ἡρῴδῃ [c] τοῦ παιδὸς ἀδελφῷ γεγαμημένη Βερνίκη, ὃ ἐκκαιδέκατον ἔτος γεγονυῖα· παρθένοι δὲ ἦσαν αἱ δύο, Μαριάμμη τε καὶ [d] Δρούσιλλα, δεκαετὴς μὲν ἡ ἑτέρα, ἑξαετὴς δὲ Δρούσιλλα· [e] καθομολόγηντο δὲ ὑπὸ τοῦ παιδὸς τοῦδε γάμου, Ἰουλίῳ μὲν Ἀρχελάῳ τοῦ Χελκίου παιδὶ Μαριάμμην, Δρούσιλλαν δὲ Ἐπιφανεῖ, τοῦ δὲ τοῦ Κομμαγηνῶν βασιλέως [g] Ἀντιόχου υἱὸς ἦν ὕστος. ἀλλὰ γὰρ ὅτε ἐγνώσθη τὸν βίον ἐκλιπὼν Ἀγρίππας, Καισαρεῖς καὶ Σεβαστηνοί, τὴν εὐπειθῆ αὐτοῦ λαθόμενοι, [h] τὰ τῆς δυσμενεστάτης ἐπῴκησε. βλασφημίας τε γὰρ ἀπερρίπτουν εἰς τὸν κεκοιμημένον ἀφρενεῖς λέγοντες, καὶ ὅσοι στρατευόμενοι τότε ἔτυχον, συχνοὶ δὲ ἦσαν, ἐλθόντες, καὶ [i] τὰς ἀνδριάντας τοῦ βασιλέως θυγατέρων [k] ἁρπάσαντες, ἁμαξήμασιν ἐφάμιλλα εἰς τὰ πορνεῖα, καὶ στήσαντες ἐπὶ τῶν πυλῶν ὡς δύναιντο ἐφύβριζον, ἀσχημοσύνας διηγήσεως δρῶντες. [l] ἔν τε τοῖς δημοσίοις καλουμένοις τόποις, πανδήμους ἑστιάσεις ἐποιοῦντο, στεφανούμενοι, καὶ μυριζόμενοι, καὶ ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους ἀντὶ χάριτος τῆς τοῦ βασιλέως εὐκτοῦς ἀλλήλοις ἀντιποδιδόντες. ἀμνήμονες δὲ ἦσαν οὐκ Ἀγρίππα μόνον χρησαμένου πολλοῖς εἰς αὐτοὺς φιλοτιμίαις, καὶ τοῦ πάππου δὲ Ἡρῴδου, [m] ὅτι τὰς πόλεις ἐκείνοις αὐτοῖς ἔκτισε, [n] λιμένας τε καὶ ναοὺς κατεσκεύασε λαμπροῖς ἀναθήμασιν.

Ἐτ quidem Agrippa rex hoc modo vitam finivit: de genere autem suo reliquit filium Agrippam, annos natum XVII. & tres filias, quarum una Bernice annorum sexdecim nupta erat Herodi ejus patruo. duæ autem virgines erant, Mariamne & Drusilla; Mariamne quidem decennis, Drusilla vero sexennis: erantque à patre desponsatæ, Mariamne Julio Archelaö Chelciæ filio, Drusilla Epiphani Antiochi Commagenorum regis filio. Postquam autem cognitum est excessisse Agrippam, Cæsarenses & Sebasteni, beneficiorum ejus obliti, pro inimicissimis sese gesserunt. nam & convicia dictu turpia in defunctum jactabant; & milites, qui tunc forte multi aderant, domum ejus adibant, & filiarum regis statuas abreptas unanimiter in lupanaria deportarunt, & collocatas super tectis modis omnibus ludibrio habuerunt, turpiora quam quæ dici possunt patrantes. Quin & locis publicis discumbentes magnâ frequentiâ convivia agebant, coronis redimiti & unguentis delibuti, libantes interim Charonti, & sibi invicem propinantes *præ gaudio* quod rex animam egisset. Atque ita immemores erant non solum Agrippæ, qui multa erga eos usus est liberalitate; sed & avi ejus Herodis, qui & ipse urbes illis exstruxit, portusque fecit & templa ædificavit sumptibus suis splendide & magnifice. *Agrippæ progenies.* *Cæsarenses & Sebasteni in Agrippam defunctum contumelioſi.*

β'. Ὁ δὲ τοῦ τεθνεῶτος υἱὸς Ἀγρίππας ὅτε Ῥώμης ἦν ὑπὸ τῷ χρόνῳ τούτῳ, τρεφόμενος παρὰ Κλαυδίῳ Καίσαρι. πυθόμενός γε μὴν Καῖσαρ ὅτι τέθνηκε μὲν Ἀγρίππας, Σεβαστηνοὶ δὲ καὶ Καισαρεῖς ὠργίκασιν εἰς αὐτὸν, ἐπ' ὀλίγῳ μὲ ἤλγησεν· ὅτι δὲ τοὺς ἀχαριστήσαντας ὠργίσθη. πέμπει οὖν εὐθέως ὁρμητὸν τὸν πατρῷον Ἀγρίππαν τῶν βασιλείων ἀξιώσων, ἅμα βουλόμενος ἐμποδῶν τοὺς ὁμοιοῦντας ὄγκους. Ὁ δὲ τῶν ἐλευθέρων καὶ φίλων τῷ πολὺ παρ' αὐτῷ δυνάμενοι ἀπέτρεψαν, σφαλερὸν εἶναι λέγοντες, κομιδῇ νέῳ μηδὲ τοὺς παῖδας ὁπωσοῦν χρόνους ὑπερτέρους βασιλείας τηλικοῦτον μεγέθους, ᾧ μὴ δυνατὸν τοὺς τὰ διοικήσοντας φρονίμους ὀργανεῖν, καὶ τελείῳ δ' ὄντι βαρὺ βάσταγμα

2. Defuncti autem filius Agrippa eo tempore Romæ erat, apud Claudium Cæsarem educatus. Atqui Cæsar, cum auditione accepisset mortuum esse Agrippam, quodque Sebasteni & Cæsarenses contumelioſi in eum exstitissent, illius quidem causa indoluit, ingratis autem hominibus *vehementer* iratus est. Itaque in animo habuit Agrippam juniorem è vestigio mittere ut in regnum succederet, volens etiam fidem jurejurando datam confirmare. Sed liberti & amici, qui plurimum apud eum poterant, dissuaserunt; periculosum esse dicentes adolescentulo admodum, & qui nondum ex ephebis excesserat, tantæ magnitudinis regnum committere, qui haud ferendo erat administrationis curas, cum & adulto grave onus sit imperii *Agrippa, Agrippæ filius.* *Claudius de eo in patris regnum mittendo cogitat.* *Dissuadent amici.*

a Illud τῷ è Cod. Bunb. b Τῷ τρόπῳ τούτῳ Bunb. c Τῷ πατρὸς Bunb. d Δρουσίλα Bunb. nec aliter Photius in Cod. 238. fol. 796. e Καθωμολόγητο Bunb. & Vat. f Ἰουλίῳ non agnoscunt Epiphanii codices. & Ἀχιλλεῖ habet Bunb. g Illud Ἀντίοχος insertum dedimus auctoritate Cod. Bunb. & Epiphanii. h Ita Voss. & Bunb. τὸ in reliquis. i Photius (Cod. 238. fol. 976.) ipsas Agrippæ filias sic raptas fuisse dicit. k Al. ἁρπάσαντες ἐφαμίλλοις ἁμάξαις. l Ἐπὶ τῶν τοῖς δ'. Bunb. m Ὃς τοὺς πόλεις μόνοις ἔκτισε Bunb. n Vide Antiquitatum lib. 15. c. 9. & 10. & lib. 1. de Bello Jud. c. 16. o Multo aliter legisse videtur Epiphan. qui vertit, Et convocatis amicis indicavit, quod deliberasset super commendato sibi fidei puero, interrogans quid ea ipsis videretur. unum cogitata de hoc manere sui non decernentes. Qui, perspecto Cæsaris animo, prudentius aliquid consiliati sunt, collaudantes quidem benignitatis ejus propositum, voluntatem autem ejus incautam esse dicentes, ut puero, qui nec infantiles annos excesserat &c. p Βασιλείων Bunb. nec βασιλείαν nec βασιλείου agnoscit Voss.

Vici Agrippæ mittitur Fadus procurator.

imperii moles. Eos igitur Cæsar verisimilia loqui existimavit: adeoque Cuspium Fadum misit, qui Judææ totiusque regni præses esset; defuncto hoc honoris tribuens, ne Marsum, cum quo Agrippæ erant inimicitiæ, in regnum ejus induceret. Ei autem decretum erat in primis Fado mandare, ut Cæsarenses & Sebastenos ob injurias castigaret defuncto illatas, factasque filiabus ejus adhuc viventibus contumelias; alam vero Cæsarensium & Sebastenorum & quinque cohortes in Pontum trajici jussit, ut ibidem militarent: militumque è Romanis legionibus, quæ in Syria erant, totidem numero delectum haberi, qui locum eorum supplerent. Haud tamen ex jussu illius migrarunt. Missa enim legatione flexerunt Claudium, atque id assequuti sunt ut in Judæa manerent: qui in temporibus sequentibus maximarum calamitatum Judæis initium fuerunt,

Ei mandatum ut pœnas exigeret à Cæsarensibus & Sebastenis.

Belli Judaïci semina sub Floro jacta.

jactis ab illis belli sub Floro seminibus. Unde Vespasianus, cum Judæam vicissiet, ut paulo post dicemus, eos è provincia eduxit.

Finis Libri decimi noni.

βασιλείαν. ἔδοξεν οὖν αὐτὸς εἰκότα λέγειν ὁ Καῖσαρ. ἔπαρχον οὖν τῆς Ιουδαίας καὶ τῆς ἁπάσης βασιλείας ἀπέστειλε Κύασπιν Φάδον, ᾧ κατοικιοῦντι διὰ τιμῆς ὃ μὴ Μάρσον ἐπαγαγεῖν [a] εἰς βασιλείαν αὐτῷ διαφοροι. ἐγκέλευσε δὲ τῷ πάντων ἐπιτιμῆσαι ᾧ Φάδῳ, Καισαρεῦσι καὶ Σεβασηνοῖς ἐπιπλῆξαι τῆς εἰς τὰ κατοικούμενον ὕβρεως καὶ παροινίας εἰς τὰς ἐπιζώσας, τῆς ἥλιω δὲ τῆς Καισαρέων καὶ τῆς Σεβασηνῶν, καὶ τὰς πέντε σπείρας εἰς Πόντον μεταγαγεῖν, ἵνα ἐκεῖ στρατεύωσιν· τῆς δὲ ἐκ Συρίας Ρωμαϊκῆς ταγμάτων ἐπιλέξαι στρατιώτας κατ' ἀριθμὸν, καὶ τὴν ἐκείνων ἀναπληρῶσαι τόπον. οἳ μὴν οἱ κελευσθέντες μετῆισαν. πρεσβευσάμενοι γὰρ Κλαύδιον ἀπεμειλίξαντο, καὶ μένειν [b] ἐπὶ τῆς Ιουδαίας ἐπέτυχον· [c] οἳ καὶ τοῖς ἐπὶσι χρόνοις τοῖς μετέπειτα Ιουδαίοις ἐγένοντο συμφορῶν ἀρχὴ, ἐπὶ Φλώρου πολέμου σπέρματα [d] βαλόντες. ὅθεν Οὐεσπασιανὸς κρατήσας, ὡς μετ' ὀλίγον ἐροῦμεν, [e] ἐξήγαγεν αὐτοὺς τῆς ἀρχῆς.

Τέλος τοῦ βιβλίου ἐνατοκαιδεκάτου.

a Εἰς τὸ βασίλειον αὐτῆς, ἐπεὶ ἀλλόφυλοι τῶνδε ἐγένοντο. ᾧ πίστιν ἐπέστειλε Bud. & Gall. b Τοῖς Ιουδαίοις Bud. c Οἳ καὶ τ. ἑ. χ. τ. μ. Ι. ἐγένοντο Bud. d Λαβόντες Bud. λαβόντος in Editis Aliisque. ipse vero βαλόντες prætuli. e Ἐξέπεμψεν αὐτοὺς τῆς ἀρχῆς Bud. quod suspicor esse interpretamentum vulgatæ lectionis.

ΤΑΔΕ ΕΝΕΣΤΙΝ ΕΝ ΤΗ ΕΙΚΟΣΤΗ

ΤΩΝ ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΣΤΩΡΙΩΝ

ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ.

JOSEPHI LIBRO VIGESIMO

HISTORIARUM ANTIQUITATIS JUDAICÆ

HÆC CONTINENTUR.

1. *Quomodo Claudius Cæsar post Agrippæ mortem Fadum in Syriam misit, ut res procuraret.*
2. *Dissidium inter Philadelphenses & Judæos Perææ incolas de Miæ vici finibus: utque Fadus, multis Philadelphensium ab istis occisis, vehementer iratus, tres primores Judæorum in Peræa comprehensos interfecit.*
3. *Quomodo Tholomæus latronum princeps, dum popularetur Arabas, captus & ad Fadum adductus perimitur.*
4. *Quomodo Fadus & Cassius Longinus Syriæ præses, cum ascendissent in Hierosolyma, jusserunt primores Judæorum in castellum Antoniam deponere tunicam talarem & stolam pontificiam, ut esset in Romanorum potestate quemadmodum olim fuerat.*
5. *Judæorum hac de re supplicatio ad Fadum & Longinum, eos rogantium, ut legatos sibi liceat ad Claudium Cæsarem mittere de sacra stola servanda.*
6. *Ut Fadus, datis obsidibus, illis annuit.*

α'. [a] Ως Κλαύδιος Καῖσαρ μετὰ τὸν Ἀγρίππου τελευτὴν Φάδον ἔπεμψεν εἰς Ιουδαίαν, ἐπίτροπον [b] πραγμάτων ἐσόμενον.

β'. Σπάσις φιλαδελφέων πρὸς τοὺς ἐν τῇ Περαίᾳ κατοικοῦντας Ιουδαίους περὶ ὅρων κώμης Μιάς· καὶ ὡς ὑπὸ τούτων πολλῶν ἀναιρεθέντων φιλαδελφηνῶν, Φάδος ἀγανακτήσας, τοὺς ἐν Περαίᾳ Ιουδαίων τοὺς πρώτους τρεῖς ἄνδρας λαβὼν ἀπέκτεινεν.

γ'. [c] Ως Θολομαῖος ὁ ἀρχιλῃστὴς, τοὺς Ἄραβας λῃστεύων, ληφθεὶς καὶ ἐπὶ Φάδον ἀχθεὶς ἀνῃρέθη.

δ'. Ως Φάδος καὶ Κάσσιος Λογγῖνος ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν, ἀναβάντες εἰς Ιεροσόλυμα, τοῖς πρώτοις τῶν Ιουδαίων ἐκέλευσαν τὸν ποδήρη [χιτῶνα] καὶ τὴν ἱερὰν στολὴν ἐν τῇ Αντωνίᾳ καταθέσθαι, [κειμένην] ὑπὸ τῇ Ρωμαίων ἐξουσίᾳ, καθὰ καὶ πρότερον ἦν.

ε'. [d] Παρέκλησις [e] ἐπὶ τούτῳ τῶν Ιουδαίων πρὸς Φάδον καὶ Λογγῖνον, αἰτιώντων αὐτοὺς ἐπιτρέψαι πέμψαι πρεσβείαν πρὸς Καίσαρα Κλαύδιον περὶ τούτου.

ς'. Ως Φάδος, λαβὼν ὁμήρους, ἐπέτρεψεν.

a Ita *Vat.* & *Gall.* in *Editis Aliisque* deest hoc summarium. b Illa πραγμάτων ἐσόμενον solus agnoscit *Gall.* c Hoc summarium debemus *Cod. Gall.* d Ita *Gall.* παρεκλήσεως ἐπὶ τ minus recte in *Cod. Bud.* e Ita rescripsi. ἐπὶ τούτου in *libris.*

ζ. Ως

ζ'. Ως Κλαύδιος Καῖσαρ, ωδ΄κληθεὶς ὑπ' Αγρίππα τ νεωτέρα, συνεχώρησε τοῖς Ιουδαίοις τὰ αἰτήματα, καὶ περὶ φάδον ἔγραψε περὶ τούτων.

7. *Quomodo Claudius Cæsar, supplicante ei Agrippa juniore, cessit Judæorum precibus, & ad Fadum de illis scripsit.*

η'. Οτι τρόπον Ελένη τ Αδιαβηνῶν βασιλὶς, καὶ οἱ παῖδες αὐτῆς Μονόβαζος καὶ Ιζάτης ἐπὶ τὸ πᾶν γένος αὐτῶν ἐζήλωσαν τὰ Ιουδαίων ἔθη.

8. *Quemadmodum Helena Adiabenorum regina, ejusque filii Monobazus & Izates cum tota illorum progenie Judæorum religionem amplexi sunt.*

θ'. Ως Τιβέριος Αλέξανδρος, ἐπίτροπος εἰς Ιουδαίαν ἐλθὼν, τοὺς ὑπὸ Ιούδα τ Γαλιλαίου τ ὄχλον ἀπατῶντας ἐκόλασεν.

9. *Quomodo Tiberius Alexander, cum procurator in Judæam veniſſet, animadvertit in Judæ Galilæi filios, populum decipientes.*

ι'. Περὶ τ λιμὸν τ γενομένου κατὰ τὴν χώραν.

10. *De fame quæ regionem pervaſerat.*

ια'. Κυμάνου ἄφιξις εἰς τὴν Ιουδαίαν, ἐπιτρέπου πεμφθέντος ὑπὸ Καίσαρος.

11. *Cumani, procuratoris à Cæſare miſſi, in Judæam adventus.*

ιβ'. Ως Ηρώδου τελευτήσαντος τ Χαλκίδος βασιλέως, Αγρίππας ὁ νεώτερος τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν, δόντος αὐτῷ Κλαυδίου Καίσαρος.

12. *Quomodo Agrippa junior, mortuo Herode Chalcidis rege, imperium accepit beneficio Claudii Cæſaris.*

ιγ'. Ως ἐπὶ τοῦ Κυμάνου πολλοὶ τ Ιουδαίων κατὰ τὸ ἱερὸν ἀπώλοντο.

13. *Quomodo ſub Cumano plurimi Judæorum circa templum oppreſſi ſunt.*

ιδ'. Στάσις Ιουδαίων πρὸς Σαμαρεῖς, καὶ ὡς πολλοὶ διεφθάρησαν τ Σαμαρειτῶν.

14. *Diſſenſio inter Samaritas & Judæos, atque ut multi Samaritarum occiſi ſunt.*

ιε'. Ως [a]Οὐμμίδιος Κυαδράτος ὁ τ Συρίας ἡγεμὼν, ἀκούσας ταῦτα καὶ ἀναβὰς εἰς Ιουδαίαν, τοὺς πρώτους τ Ιουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν ἐκέλευσεν εἰς Ρώμην ἀναβῆναι, ὁμοίως καὶ Κύμανον τ ἐπίτροπον, καὶ Κέλερα τὸν χιλίαρχον, λόγον ὑφέξοντας Κλαυδίῳ Καίσαρι περὶ τ πεπραγμένων· τινὰς δὲ τ Ιουδαίων αὐτὸς ἐκόλασεν.

15. *Quomodo Ummidius Quadratus Syriæ præſes, cum iſta audiſſet & in Judæam aſcendiſſet, primores Judæorum & Samaritarum Romam proficiſci juſſit; ſimulque Cumanum procuratorem & Celerem tribunum, factorum rationem Claudio Cæſari reddituros: Judæorum autem quoſdam ipſe ſupplicio affecit.*

ιϛ'. Οτι τρόπον, Κλαυδίου τελευτήσαντος, Νέρων τὴν ἀρχὴν διεδέξατο.

16. *Quomodo Claudius, illis auditis, Judæos quidem crimine abſolvit, eò adductus precibus regis Agrippæ; Cumanum vero in exſilium egit, & per Celerem tribunum à primoribus Samaritarum pœnas exegit.*

ιζ'. Οτι τρόπον, Κλαυδίου τελευτήσαντος, Νέρων τὴν ἀρχὴν διεδέξατο.

17. *Quemadmodum Claudio mortuo Nero in imperium ſucceſſit.*

ιη'. Ως Φῆλιξ, ἐπίτροπος πεμφθεὶς, καὶ καταλαβὼν τὴν χώραν κεκακωμένην ὑπὸ τ ληστῶν, περιοῦσι τε, ἀλαφθείρας αὐτοὺς, εἰρήνην ἐν τῇ χώρᾳ κατέστησεν, τ δὲ πρῶτον τ ληστῶν Ελεάζαρον ὄνομα δήσας εἰς Ρώμην ἀνέπεμψεν.

18. *Quomodo Felix procurator in Judæam miſſus, cum regionem offendiſſet latronibus vexatam, illis peremptis pacem ſtabiliendam curavit; principem autem latronum, nomine Eleazarum, vinctum Romam miſit.*

ιθ'. Ως ἐπιδημήσαντος Αἰγυπτίου γόητος, καὶ πολλῶν Ιουδαίων ὑπ' αὐτοῦ πλανηθέντων, Φῆλιξ, ἐπελθὼν αὐτοῖς, πολλοὺς ἀπέκτεινεν.

19. *Quomodo Felix, cum impoſtor Ægyptius apud Judæos ageret, multoſque illorum decepiſſet, eruptionem in eos fecit, plurimoſque eorum occidit.*

κ'. Ως στασιάζοντας Ιουδαίων τοὺς πρώτους ἐν Καισαρείᾳ πρὸς σὺν Σύρους Φῆλιξ ὁ ἐπίτροπος ἔπαυσεν.

20. *Quemadmodum Felix procurator ſeditionem, inter primos Judæorum & Syros Cæſareæ ortam, compreſſit.*

κα'. Ως Πορκίου Φήστου πεμφθέντος εἰς τὴν Ιουδαίαν ἐπιτρόπου, συνέβη κακωθῆναι τὴν χώραν ὑπὸ τ [b]Σικαρίων. περὶ τ στοᾶς τ ἔσωθεν ἱερᾶς, καὶ ἣν τρόπον ὕψωσαν αὐτὴν οἱ Ιουδαῖοι.

21. *Quî contigit Judæam à Sicariis afflictam eſſe, Porcio Feſto in regionem miſſo procuratore. De porticu exterioris templi, & quomodo ipſam in altum exſtruxerunt Judæi.*

κβ'. Ως Φῆστος, ἀγανακτήσας ἐπὶ τούτῳ, τοὺς πρώτους τ Ιουδαίων εἰς Ρώμην ἔπεμψε πρὸς Νέρωνα, πείσαντας αὐτὸν περὶ τ πεπραγμένων.

22. *Quomodo Feſtus, cum hanc rem ægre tuliſſet, primores Judæorum Romam ad Neronem miſit, qui omnia recte facta eſſe ei perſuaderent.*

κγ'. Ως, τελευτήσαντος Φήστου ἐν τῇ Ιουδαίᾳ, Αλβῖνος ἦλθε διάδοχος.

23. *Quomodo Albinus Feſto, in Judæa mortuo, ſucceſſurus veniebat.*

κδ'. Ως ἐπὶ τούτου ἐπαύσαντο οἱ Σικάριοι τὴν χώραν κακοποιοῦντες.

24. *Quomodo ſub eo Sicarii regionem infeſtare deſierunt.*

κε'. Ως Φλῶρος, ἐλθὼν Αλβίνου διάδοχος, τοσαῦτα ἐδίδαξε τοὺς Ιουδαίους κακὰ, ὡς ἀναγκάσαι αὐτοὺς ἐφ' ὅπλα χωρῆσαι.

25. *Quemadmodum Florus, factus Albini ſucceſſor, tot malis afflixit Judæos, ut eos ad arma ſumenda compulerit.*

a Ita lego cum Cl. *Noriſio* (in *Diſſ.* III. de *Epochis Syro-Macedonum*, p. 183. *Ed. Lipſ.*) & Cl. *Pagio* in *Critica* ad *Annales Baronii* p. 37. *Νομιδ*ος in *Editis Aliiſque. Midᵒ Gall.* & *Vat.* b Ita diſtinxi poſt *Σικαρίων*, cum antea nulla eſſet diſtinctio aut in *Editis* aut in *MSS.*

ΦΛ. ΙΩΣΗΠΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Περιέχει ἡ βίβλος χρόνον ἐτῶν [a] κβ'.

FLAVII JOSEPHI ANTIQUITATUM JUDAICARUM

LIBER VIGESIMUS.

Continet hic liber tempus annorum XXII.

CAP. I.

Philadelphenſium & Judæorum diſſidium, deque ſtola pontificia.

Caſſius Longinus Syriæ præfes.

EXSTINCTO autem rege Agrippa, quemadmodum in ſuperiore libro narravimus, Caſſium Longinum in locum Marſi ſucceſſurum mittit Claudius Cæſar, memoriæ regis hoc ipſum tribuens; quo dum viveret ſæpe per literas rogatus fuerat, ut nollet Marſum amplius rebus Syriæ *adminiſtrandis* præeſſe. At vero Fadus, ubi procurator in Judæam veniebat, offendit Judæos Peræam habitantes ſeditionem moviſſe contra Philadelphenſes de

Lis magna inter Philadelphenſes & Judæos, atque inde ſeditio.

vici, Miæ nomine, finibus, referti viris bellicoſiſſimis. immo Perææ incolæ, inſciis primoribus illorum, arma ſumpſerant, multoſque Philadelphenſium occiderant. Iſta Fadum, ubi de iis aliquid reſciverat, valde commoverunt, quod integram illi cauſam non reſervaſſent, ſi putarent ſibi factam à Philadelphenſibus injuriam, ſed temere ad arma concurriſſent. Com-

Seditionis auctores pœna afficiuntur.

prehenſis itaque tribus illorum primoribus, qui & ſeditionis auctores erant, imperavit ut in vincula conjicerentur. deinde horum quidem unum, Annibam nomine, interfici juſſit: Amaramum vero & Eleazarum ambos exſilio multavit. Quin & Tholomæus latronum princeps, qui multa mala Idumæis & Arabibus intulerat, non multo poſt vinctus ad eum adductus ſupplicio afficitur: atque exinde Judæa omnis latrociniis perpurgata eſt diligentia & cura

ΚΕΦ. α'.

Στάσις Φιλαδελφέων πρὸς Ιουδαίους, καὶ περὶ τῆς ἀρχιερέως στολῆς.

ΤΕΛΕΥΤΗΣΑΝΤΟΣ δὲ τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα, καθὼς ἐν τῇ περὶ αὐτοῦ ἀπηγήσαμεν βίβλῳ, πέμπει Μάρσου μὲν διάδοχον Κλαύδιος Καῖσαρ [b] Κάσσιον Λογγῖνον, [c] μνήμην δὲ βασιλέως τοῦτο χαριζόμενος, πολλὰ μὲν γράμματα τοῦ αὐτοῦ θείου ἀξιωθείς, μηκέτι Μάρσου τὴν [d] Συρίαν παραγμάτων περίσχῃ. [d] Φάδος δὲ, ὡς εἰς τὴν Ιουδαίαν ἐπιβάτροπος ἀφίκετο, καταλαμβάνει στασιάσαντας [e] τοὺς εἰς τὴν Περαίαν κατοικοῦντας Ἰουδαίους [f] πρὸς Φιλαδελφηνοὺς περὶ ὅρων κώμης [g] Μιᾶς λεγομένης, πολεμικῶν ἀνδρῶν ἀνάπλεω. καὶ δὴ οἱ τῆς Περαίας, χωρὶς γνώμης [h] τῶν πρώτων αὐτῶν ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, πολλοὺς τῶν Φιλαδελφηνῶν διαφθείρουσι. ταῦτα πυθόμενον [i] τὸν Φάδον σφόδρα παρώξυνεν, ὅτι μὴ τοῦ κείνου αὐτὸν παραλείπειν, ἐνῆν τοὺς τῶν Φιλαδελφηνῶν οἰόμενον ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' [k] ἀδίκως ἐφ' ὅπλα χωρήσειεν. λαβὼν οὖν τρεῖς τοὺς πρώτους αὐτῶν, τούς τε καὶ τὴν στάσιος αἰτίους, δίκην προσέταξεν· εἶτα μὲν αὐτῶν ἀνεῖλεν· Ἀννίβας δὲ ἦν ὄνομα τούτῳ. [l] Ἀμαράμῳ δὲ καὶ Ἐλεαζάρῳ τοῖς δυσὶ φυγὴν ἐπέβαλεν. ἀναιρεῖται δὲ καὶ [m] Θολομαῖος [n] ὁ ἀρχιλῃστής, μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἀχθεὶς ὁ δέσμιος ἐπ' αὐτὸν, ἀμφιθέτους μέγιστα κακὰ [p] τὴν Ἰδουμαίαν καὶ τοὺς Ἀραβας. ἐκαθάρθη τε λῃστηρίων ἅπασα [q] τοὐντεῦθεν ἡ Ἰουδαία, φροντίδι καὶ προνοίᾳ τῇ Φάδου

[a] Sic *Baſ. Gen.* & aliquot *Codd. MSS. Græci.* in *Græcis* reliquis & *Latinis* omnibus κγ'. Videſis *Voſſii* Chronol. S. c. 19. p. 161. [b] Hac de re velim conſulas *Pighium* in *Annalibus* tom. 3. p. 573. *Uſſerium* in *Annalibus V.T.* p. 648. & *Pagium* in *Critica* ad *Baronium*, Vol. 1. p. 37. col. 1. [c] Μνήμην τῇ *Voſ.* [d] Φάδος δὲ εἰς τὴν Ιουδαίαν i. ἀ. καὶ καταλαμβάνει ſolus *Busb.* [e] Ita & *D. Matthæus*, c. 4. v. 13. κατοικῶν εἰς Καπερναούμ. Verum τοὺς τὴν Περαίαν κατοικοῦντας habet *Cod. Busb.* [f] Περὶ τῶν Φιλ. *Busb.* [g] Forſan Ζιᾶς legendum; nam *Euſebius* (in voce Ζὰμ) dicit, *hodie villam Ziam oſtendi in quintodecimo lapide Philadelphiæ contra occidentem. Relandus* in *Paleſt. ill.* p. 897. [h] Τῶν ἀστῶν ἀνδρῶν παρ' αὐτοῖς *Busb.* [i] Articulum omittit *Busb.* [k] Ἀδίκως non agnoſcit *Voſ.* [l] Ἀμαρίωνι *Busb.* [m] Θοδμαῖος *Busb.* & *Voſ.* in margine. [n] Ita diſtinguo cum *Cod. Busb.* antea erat, ὁ ἀρχιλῃστὴς μετ' οὐ πολὺν χρόνον, ἀχθεὶς &c. [o] Δέσμιος abeſt *Vat.* [p] Τὴν τῶν Ἰδυμαίων κατοικίαν καὶ τοὺς *Busb.* [q] Ἐντεῦθεν Ιουδαία *Voſ.* οὐντεῦθεν ἤτει Ιουδαία καὶ Λογγῖνος *Busb.*

a Τῶν

Φάδ. ὡς δὲ ἡ τότε μεθαπεμψάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς πρώτους [a] Ἱεροσολυμιτῶν, [b] καὶ τὴν κέλευσιν ἔφη αὐτοκράτορος, παρήνεσεν αὐτοῖς τὴν ποδήρη χιτῶνα, καὶ τὴν ἱερὰν στολὴν ἣν φορεῖν μόνος ὁ ἀρχιερεὺς ἔθος ἔχει, εἰς τὴν Ἀντωνίαν, ἥτις ἐστὶ [c] φρούριον, καταθέσθαι, κεισομένην ὑπὸ τῇ Ῥωμαίων ἐξουσίᾳ, καὶ ἡ [d] πρότερον ἦν. οἱ δὲ ἀντιλέγειν μὲν οὐκ ἐτόλμων, παρεκάλουν δὲ ὅμως τόν τε Φάδον, καὶ τὸν Λογγῖνον ἀφικέσθαι γὰρ καὶ [e] οὗτος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, πολλὴν ἐπαγόμενος δύναμιν, φόβῳ μὴ τὰ διαταγθέντα Φάδῳ ὁ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων νεωτερίζειν ἀναγκάσῃ· δεῖσθαι μὲν οὖν αὐτοὺς ὑπισχνεῖσθαι πρέσβεις εἰς Καίσαρα πέμψαι, τὴν αἴτησιν ποιησομένους παρ' αὐτοῦ τὴν ἱερὰν στολὴν καὶ τὴν αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχειν, ἕως δὲ πεμφθῶσιν, [f] ἕως ἂν γνῶσι, τί περὶ ἑαυτῶν Κλαύδιος [g] ἀποκρίνεται. οἱ δὲ ὑπισχνοῦνται αὐτοῖς ἔφασαν ἀποστεῖλαι τοὺς πρέσβεις, [h] εἰ λάβοιεν τοὺς παῖδας ὁμηρεύσοντας. ὑπακουσάντων δὲ ἑτοίμως ἐκείνων καὶ δόντων, ἐξαπέμπονται οἱ πρέσβεις. ἀφικνουμένων δὲ εἰς τὴν Ῥώμην αὐτοῖς, γνοὺς ὁ νεώτερος Ἀγρίππας, ὁ τοῦ τετελευτηκότος παῖς, καθ' ὃν ἦκεν αἰτίαν· ἐτύγχανε δὲ ὢν σὺν Κλαυδίῳ Καίσαρι, καθὼς ἡμεῖς προεῖπομεν· προσκαλεῖται τὸν Καίσαρα συγχωρῆσαι τοῖς Ἰουδαίοις ἀφ' ἑξείης τοὺς τῆς ἱερᾶς στολῆς, καὶ Φάδῳ περὶ [n] τούτων ἀποστεῖλαι.

β'. Καλέσας δὲ Κλαύδιος τοὺς πρέσβεις, ἔφη ἑαυτοῦ συγχωρῆσαι, καὶ ἐκέλευσεν αὐτοὺς Ἀγρίππᾳ χάριν εἰδέναι· ἑαυτοῦ γὰρ ἕνεκεν ποιεῖν [o] ἀξιώσαντος· ὅθεν καὶ τὰς ἀποκρίσεις, τοιαύτας [p] ἐπέστειλεν ἔδεσιν. "ΚΛΑΥΔΙΟΣ "ΚΑΙΣΑΡ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ, [q] ΔΗΜΑΡΧΙΚΗΣ "ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ, ΥΠΑΤΟΣ ΑΠΟ- "ΔΕΔΕΙΓΜΕΝΟΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ, ΑΥΤΟ- "ΚΡΑΤΩΡ ΤΟ ΔΕΚΑΤΟΝ, ΠΑΤΗΡ ΠΑΤΡΙ- "ΔΟΣ, ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΩΝ ΑΡΧΟΥΣΙ, ΒΟΥΛΗ, "ΔΗΜΩ, ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΠΑΝΤΙ ΕΘΝΕΙ ΧΑΙΡΕΙΝ. "Ἀγρίππα τοῦ ἐμοῦ, ὃν ἐγὼ ἔθρεψα καὶ ἔχω σὺν ἐμαυτῷ "εὐσεβέστατον ὄντα, παρεσκευάσατό μοι τοὺς ὑμετέρους "πρέσβεις, εὐχαριστοῦντας ἐφ' ἧ πεποίημαι τοῦ ἔθνους ὑμῶν "κηδεμονίᾳ, καὶ αἰτησαμένων ἀσμένως καὶ φιλοτίμως τὰ "περὶ ἑαυτῶν, καὶ τὴν στολὴν ὑπὸ τῇ ἐξουσίᾳ ὑμῶν εἶναι "συγχωρῶ, καθὼς ὁ χρήσιμος καὶ μοι τιμιώτατος Οὐϊ- "τέλλιος ἐποίησε. συγκατατίθεμαι δὲ τῇ γνώμῃ ταύτῃ, "ὅτι τὸν ἀφ' ὧν ἐμαυτῷ εὐσεβές, καὶ τὸ βούλεσθαι ἐκεί- "νους [r] καὶ πάντα θρησκεύειν. ἐπίσταμαι εἰδὼς ὅτι καὶ "πρὸς βασιλέα Ἡρῴδην καὶ Ἀριστόβουλον τὸν νεώτερον, οὓς [s] πρὸς "ἐμαυτὸν εὐσέβειαν καὶ [t] περὶ [u] ὑμᾶς γνώσκω ἀσφαλῶ, "[v] πάνυ χαρᾶσαί μοι ταῦτα ποιήσας, ὅρος ἔσται μοι πλείστα "δίκαια φιλίας κρατήσας ὅλας καὶ μὴ μίας. ἔγραψα

Fadi. Is dein, accitis ſtatim pontificibus & Hieroſolymitarum proceribus, prout ipſi in mandatis dederat imperator, admonuit eos, ut tunicam talarem & ſtolam ſacram, quam ſolum pontificem ſummum geſtare moris erat, in Antoniam caſtellum reponerent, ut in Romanorum poteſtate eſſet quemadmodum & olim erat. Illi refragari quidem non audebant, rogabant tamen Fadum & Longinum (nam & ille Hieroſolyma venerat, magnis copiis ſecum adductis, metuens ne quæ injunxerat Fadus Judæorum vulgus ad res novas moliendas impellerent) primum ut legatos ad Cæſarem ſibi liceret mittere, ab eo petituros ut ſacram ſtolam in ſua poteſtate haberent; deinde ut manerent pauliſper dum certiores facti eſſent, quid ad iſta Claudius reſponderet. Illi vero ſe permiſſuros eſſe dixerunt ut legatos mitterent, modo liberos eorum pro obſidibus acciperent. Cum autem Judæi alacriter dicto ſibi audiſſent, & liberos dediſſent, protinus miſſi ſunt legati. Ubi vero Romam pervenerunt, Agrippa junior defuncti filius, qui tum forte apud Claudium Cæſarem agebat, ut jam ante diximus, cum cauſam adventus eorum cognoviſſet, rogavit Cæſarem, ut Judæorum precibus de ſacra ſtola annuere non gravaretur, utque mandata de iſtis quæ *omnino* petierunt ad Fadum mitteret.

Fadus à Judæis poſtulat, ut ſtolæ pontificia in Romanorum poteſtate ſit.

Legati ea de re Romam miſſi.

Judæorum legatis favet Agrippa junior.

2. Tum Claudius, vocatis ad ſe legatis, dicebat ſe iſta eis concedere, illiſque præcipiebat ut Agrippæ gratias haberent, (ſe enim iſta facere ad illius interceſſionem) &, præter reſponſa quæ illis reddidit, hujuſmodi epiſtolam miſit. "CLAUDIUS CÆSAR, GER- "MANICUS, TRIB. POT. V. CONSUL "DESIGNATUS IV. IMPERATOR X. "PATER PATRIÆ, HIEROSOLYMITA- "RUM MAGISTRATIBUS, SENATUI, "POPULO, TOTI JUDÆORUM GEN- "TI S. Quoniam Agrippa meus, alumnus "meus & quem mecum habeo nepote pien- "tiſſimum, veſtros legatos ad me adduxit, "gratias agentes pro mea de gente veſtra cu- "ra & providentia, & enixe certatimque pre- "catos, ut ſtolam ſacram atque coronam in ve- "ſtra poteſtate habeatis, concedo *quod petitis*, "quemadmodum vir optimus & mihi cariſſi- "mus Vitellius fecerat. Huic autem veſtræ "voluntati obſequutus ſum, inprimis quod id "mihi mea ſuaſerit pietas, quodque voluerim "ut omnes Deum patrio ritu venerentur: dein "quod noverim me ita faciendo magnam ab "ipſo rege Herode & juniore Ariſtobulo, quo- "rum in me pietatem & erga vos ſtudium per- "ſpectum habeo, gratiam initurum eſſe, qui- "buſcum, viris optimis & mihi cariſſimis, "multis officiis mihi interceſſit amicitia. De "iſtis

Claudius Judæorum precibus annuit.

Claudii ad Judæos epiſtola.

a Τῶν ἱεροσολυμιτῶν *Bud.* b Ita καὶ τὴν κέλευσιν ἔφη αὐτοκράτορος desunt *Vat.* & *Voſſ.* c Τὸ φρούριον *Bud.* d Vide lib. xv. cap. ult. p. 702. e Τοῦτο γὰρ καὶ ἡγεμὼν λειφθεὶς εἰς Ἰουδαίαν ſolus *Bud.* f Καὶ Λογγῖνον ἐπὶ τὰ Ἀσσύρια ἐπίτροπον ſolus *Bud.* g Λύσοι *Vat.* & *Voſſ.* h Τῷ μὲν δοῦναι τοὺς παῖδας. Φ.τ.π.τ.Ι.τ. ὁμογνωμοσύνη *Bud.* i Ἀχρὶς ἂν γνῶσιν *Gall.* k Ita *Voſſ.* ἀποκρίνηται in *Editis Aldiſque.* l Εἰ λάβοιεν αὐτῶν τοὺς π. *Voſſ.* m Δόντων αὐτοὺς· ἐ γὰρ αὐτομάτων τῶν οὐσίας δίκαιον ἦν ἐξαιτεῖσθαι *Gall.* n Τέλεον ἀποστεῖλαι. σαφηνῶς δὲ ἐπιστεῖλαι τῇ παραλλήλου τῆς Καίσαρος τοῦ Ἀγρίππα, καλλίστως *Gall.* ἐπιστεῖλαι habet *Voſſ.* o Παρεκλήθη poſt ἀξιώσαντος addit *Voſſ.* p Ἐπιστεῖλε περίεργα θαῦμα τοῖς περὶ τοῦτο ἰδίωμα *Gall.* in *Epiphanii* verſione, *quamobrem hujuſmodi ad Fadum miſit epiſtolam.* q Ita diſtinguo cum Cl. *Ruæo*, lib. xi. de *Doct. Temp.* c. 12. antea erat, δημαρχικῆς ἐξουσίας, τὸ πέμπτον ὕπατος ἀποδεδειγμένος, τὸ τέταρτον αὐτοκράτωρ, τὸ δέκατον πατὴρ πατρίδος. nec aliter legiſſe videtur *Epiphan.* adeo vetus eſt hoc interpunctionis mendum. r Ὑμᾶς εὐσεβεῖν· καὶ αὐτοκρατορικῆ καθηκούσης *Gall.* s Καὶ ἐπὶ τὸν νεώτερον, καὶ τὸν ἄκουσον πρὸς *Gall.* t Vide lib. xv. p. 702. u Κατὰ τ.π. θρησκείαν ἔθη *Voſſ.* x Ita lego cum *Epiphanii* libris. ἡμᾶς in *Græcis.* y Πάνυ χαρᾶναι non agnoſcunt *Voſſ.* & *Vat.*

a In

"istis autem scripsi & Cuspio Fado procura-
"tori. Nomina literas deferentium hæc sunt:
"Cornelius Ceronis, Tryphon Theudionis, Do-
"rotheus Nathanaëlis, Joannes Joannis *filius*.
"Datæ quarto Kalendas Julias, Rufo & Pom-
"pejo Sylvano *suffectis* consulibus.

"δι' ἐμοῦ ἐπιτρόπου. οἱ
"τὰ γράμματα κομίζοντες, [a] Κορνήλιος Κέρωνος, Τρύ-
"φων Θευδίωνος, Δωρόθεος Ναθαναήλου, Ἰωάννης Ἰωάννου.
"ἐγράφη δὲ πρὸ πέμπτων καλανδῶν [b] Ἰουλίων [c] ὑπατων
"Ῥούφου καὶ Πομπηίου Σιλουανοῦ.

Herodes Chalcidis dynastia jus in templum & pontifices impetrat à Claudio.

3. Quin & Herodes (Agrippæ quidem defuncti frater, cui vero illo tempore commissus erat Chalcidis principatus) petiit à Claudio Cæsare templi potestatem sacræque pecuniæ, ut & jus creandi summos pontifices; atque hæc omnia *à Cæsare* impetravit: adeo etiam ut ab illo omnibus ejus posteris ea potestas usque ad belli exitum manserit. Igitur & Herodes à sacerdotio submovit Cantheram ita appellatum, fecitque ut Josephus Cami filius ejus in locum & honorem succederet.

γ'. Ἠτήσατο δὲ ὁ Ἡρώδης, ὁ ἀδελφὸς μὲν Ἀγρίππου
τοῦ τετελευτηκότος, Χαλκίδος δὲ τὴν ἀρχὴν τότε τὸ χρέων
ὀφειλόμενον πεπιστευμένος, Κλαύδιον Καίσαρα τιμὴ ἐξουσίαν
[d] τοῦ νεὼ, καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων, καὶ τὴν τῶν ἀρχιερέων χειρο-
τονίαν, πάντων τε ἐπέτυχεν· ἐξ [e] οὗπερ τε πᾶσι τοῖς
ἀπογόνοις αὐτοῦ παρέμεινεν ἡ ἐξουσία μέχρι τοῦ πολέμου
τοῦ τέλους. καὶ δὴ ὁ Ἡρώδης μεθίστησι τὴν ἀρχιερωσύνης τὴν
ἐπικαλούμενον Καντηρᾶν, Ἰωσήπῳ τῷ τοῦ [f] Καμεὶ αὐτὸν
τοῦ ἀρχιερατικὴν τὴν τιμὴν παραλαμβάνοντος.

Josephus Cami filius pontifex.

II. CAP. II. ΚΕΦ. β'. β'.

Quo pacto Helena Adiabenorum regina ejusque filius Izates religionem Judaicam amplexi sunt: & quomodo Helena, magna fame Hierosolymis grassante, frumentum egenis distribuit.

Οὐ τρόπου Ἑλένη τὴν Ἀδιαβηνῶν βασιλὶς καὶ ὁ παῖς αὐτῆς
Ἰζάτης ἐζήλωσαν τὰ Ἰουδαίων ἔθη· καὶ ὡς Ἑλένη, λιμοῦ
μεγάλου ἐν Ἱεροσολύμοις γενομένου, σῖτον τοῖς ἀπορουμένοις διένειμεν.

Monobazo & Helenæ Adiabenorum regibus nascitur Izates.

PER idem tempus Adiabenorum regina Helena, & filius ejus Izates, religionem Judaïcam amplexi sunt, ex hujusmodi causa. Monobazus Adiabenorum rex, cognomento Bazæus, Helenæ fororis amore captus eo processit ut matrimonio eam sibi jungeret: nec multo post gravidam reddidit. Aliquando autem cum eo dormiens, manu super ventre illius requiescente, sopitus audire vocem visus est, quæ manum de utero tollere jubaret, ne infantulum in eo gestatum læderet, qui Dei providentia ortum habuit finemque felicem consequuturus est. Ea voce turbatus, statimque experrectus à somno, uxori ista *quæ audisset* narrat, filiumque natum Izaten nomine vocavit. Erat autem ipsi Monobazus eo grandior ætate, quem ex Helena susceperat; aliique filii ex aliis uxoribus. hunc tamen, ac si unicus illi exstitisset, omni sua benevolentia non dissimulanter impertiit. Qua re fiebat ut puero invideretur à fratribus ex eodem patre: atque inde excitatum est odium, omnibus vicem suam dolentibus, quod Izaten illis prætulerit pater. Ista quamvis satis patet intelligeret, illis tamen ignoscebat, quasi non ex malitia ita animo affecti essent, sed à patre scilicet illorum unusquisque diligi vellet. Izaten vero (nam de eo valde metuebat, ne à fratribus odio habitus *mali* aliquid pateretur)

Izati invidetur à fratribus natu grandioribus.

Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν τῆς Ἀδιαβηνῶν [g] βασιλὶς
Ἑλένη τε ὁ παῖς αὐτῆς Ἰζάτης [h] εἰς τὰ Ἰουδαίων
ἔθη τὸν βίον μετέβαλον, διὰ τοιαύτην αἰτίαν. Μονόβαζος ὁ τῆς Ἀδιαβηνῶν βασιλεύς, ᾧ ἦν [i] Βαζαῖος ἐπί-
κλησις ἦν, τὴν ἀδελφὴν Ἑλένης ἀλλὰ [k] ἔρωτι τῷ πρὸς
γάμου κοινωνίαν ἄγεται, ἣν κατέστησεν ἐγκύμονα. συγκα-
θεύδων δὲ ποτε τῇ γαστρὶ τῆς γυναικὸς τὴν χεῖρα προσα-
ναπαύσας, ἐπίκα καθύπνωσε, φωνῆς τινος ἔδοξεν ἀκούειν,
κελευούσης αἴρειν ἀπὸ τῆς νηδύος τὴν χεῖρα, καὶ μὴ θλί-
βειν ὃ ἐν αὐτῇ βρέφος, θεῖα προνοίᾳ καὶ ἀρχὴν τυχὸν
καὶ τέλους εὐτυχοῦς τευξόμενον. ταραχθεὶς οὖν ἐπὶ τῇ
φωνῇ, [l] εὐθὺς διεγερθείς, ἔφραζε τῇ γυναικὶ ταῦτα, [m] καὶ
γενόμενον τὸν υἱὸν Ἰζάτην ἐπεκάλεσεν. ὃν δὲ αὐτῷ Μονόβα-
ζος τοῦτον πρεσβύτερος ὢν τῶν Ἑλένης γενόμενος, ἄλλοι τε
παῖδες ἐξ ἑτέρων γυναικῶν. τὸν μέντοι πᾶσιν εὐνοίᾳ ὡς
εἰς [n] μονογενῆ τὸν Ἰζάτην ἔχων [o] φανερῶς ἦν. φθόνος δὴ τού-
τῳδε τῷ παιδὶ πρὸς τῶν ὁμοπατρίων ἀδελφῶν ἐφύετο, καὶ
τούτου μίσος ἠυξέτο, λυπουμένων ἁπάντων, ὅτι τὸν Ἰζάτην αὐ-
τῶν ὁ πατὴρ προτιμᾷ. ταῦτα δὲ καὶ ὡς σαφῶς αἰσθα-
νόμενος ὁ πατὴρ, ἐκείνοις μὲν συνεγίνωσκεν, ὡς μὴ διὰ κακίαν
αὐτὸ πάσχουσιν, ἀλλ' [p] ἤτοι παρὰ τοῦ πατρὸς [q] αὐτῶν ἕκαστον
[r] ἀξιῶν εὐνοίας τυγχάνειν. [s] τὸν δὲ Ἰζάτην σφόδρα μὲν ἐδε-
δοίκει [t] μὴ αὐτοῦ μὴ μισούμενος ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν παθὼν τι·
πολλὰ

a In *Epiphanii* libris, ita efferuntur, *Cornelius Leo, Tryphon Theudionis, Dorotheus Nathelis, Joannes Jovis panis.* *b* Vocem Ἰουλίων insertam dedi ex *Epiphanio*; cujus in libris plerisque XIII *Kalendas Julii*, in nonnullis Ἰουνίου. *c* Ita *Voss.* & *Gall.* ὑπάτου in *cæteris.* *d* Sic *Voss.* & *Vat.* τοῦ νῦν perperam in *reliquis.* *e* Ita locum verto cum Cl. *Seldeno* lib. I. *de Success.* in *Pontif.* c. XI. à *Gelenio* vertitur, *potestatem in templum & sacrum erarium, jusque eligendorum summorum pontificum. Impetravitque hæc omnia, ita ut etiam posteris ejus idem jus manserit usque ad belli exitum.* quod, inquit *Seldenus*, intelligere omnino nequeo. Nam pontificum creatio post ejus excessum ad Agrippam juniorem Regem ejus ex fratre nepotem attinuit, ut in sequentibus videre est: & posteri Herodis illius fuere filii tres, *Aristobulus, Bernicianus, Hyrcanus*, quorum nemo pontificem omnino creavit. Locus itaque ita vertendus, ut posteris manserit potestas in templum & ærarium; ita ut de jure pontificis eligendi, qua posteros saltem spectat, neutiquam sit capiendus. Verum ne sic quidem omnia plana erunt. Ipse olim lectum fuisse suspicor, μ. τῆς τῶ πολέμου πολιτῆς, πλὴν τὴν ἀρχιερωσύνης. *f* Hîc *Voss. Busb. Gall. Zonaram & Epiphanium* sequor. Καμεῖ in *Editis Aliisque.* *g* *Talmud Hierosolymitanum* (ad *Succa*, c. I. & *Nazir*, c. 3.) egregie hanc historiam illustrat. *h* Ita rem exprimit *Zonaras*, ὡς τὰ Ἰουδαίων τὸν Ἀγγελικὸν μετῆλθον νόμιμα. *i* Sic *MSS.* Βαζίου in *Editis.* *k* Ἔρωτι τοῦ γάμου προνοίαν ἄγεται *Busb.* *l* Καὶ διεγερθεὶς *Busb.* *m* Καὶ τὸν υἱὸν *Vat.* γενόμενον deest *Busb.* *n* Μονογενῆ Ἰζάτην *Vat.* & *Busb.* *o* Φανερὸς *Voss.* *p* Ita *Vat.* & *Voss.* ἀπ' ἤτοι περὶ τ. π. in *Editis Aliisque.* *q* Sic *Vat.* αὐτὸν in *cæteris.* *r* Ita lego. ἀξιῶν in *Editis* & *MSS.* πατρὸς αὐτῷ ἴσως ἀξίωσιν vel ἀξιῶν conjecerat Cl. *Lowthius.* nec aliter forsan *Epiphanius*, qui vertit, *sed quoniam singuli favorem patris habere desiderabant.* *s* Τὸν δὲ νεώτερον *vulg. Voss.* τὸν δὲ νεώτατον *vulg. Gall.* *t* Περὶ αὐτοῦ *Busb.* *vulg.* ἰδιώτην περ' αὐτῶ *Gall.* * *Magis ad verbum*, vitam instituerunt ex legibus Judæorum.

a Ἀσσι-

πολλὰ δωρησάμενος, πρὸς [a]Αβεννήριγον ἐκπέμπει τὸν Σπασίνου χάρακος βασιλέα, [b]προσκαλεσάμενος ἐκείνῳ τὸν παῖδα σύστασιν. ὁ δὲ Αβεννήριγος, [c]ἀσμένως δέχεται νεανίαν, καὶ λίαν πολλῆς ἄγων εὐνοίας, γαμβρὸν μὲν αὐτὸν ποιεῖται θυγατέρα, [d]Σάμαχος δὲ ἐπ' ὀνόματι τούτῳ, δίδωσι. δωρεῖται δὲ [e]χώραν, ἐξ ἧς μεγάλας λήψοιτο προσόδους.

Cum multa ei donasset, misit ad Abennerigum Spasinæ castri regem, cui salutem pueri commendatam esse voluit. Abennerigus autem libenter excepit adolescentulum, atque illum singulari complexus benevolentia, filiam suam, cui nomen erat Samacho, ei in matrimonium dedit, donavitque provincia, unde luculentos reditus perciperet. *Izates missus ad Abennerigum.* *Filiam ejus in uxorem dedit.*

γ'. Μονόβαζος δὲ, ἤδη γηραιὸς ὢν, καὶ τὸν ζῆν ὀλίγον αὐτῷ τὸ λοιπὸν ὁρῶν χρόνον, ἠθέλησεν εἰς ὄψιν ἀφικέσθαι τῷ παιδὶ πρὸ τοῦ τελευτῆσαι. μεταπεμψάμενος οὖν αὐτὸν, ἀσμένως φιλοφρονήσατο, καὶ χώραν δίδωσι [f]Καρρῶν λεγομένην. φέρει δὲ ἡ γῆ πλεῖστον ὅ ἄμωμον ἀγαθήν. ἔστι [g]δ' ἐν αὐτῇ καὶ τὰ λείψανα τῆς λάρνακος, [h]ἣ Νῶχον ἐκ τῆς ἐπομβρίας διασεσῶσθαι λόγος ἔχει, καὶ μέχρι νῦν ταῦτα τοῖς ἰδεῖν βουλομένοις ὑπεδείκνυτο. διέτριβεν οὖν ὁ Ιζάτης ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, μέχρι τῆς τελευτῆς τοῦ πατρός. ἡ δὲ ἐξέλιπεν ἡμέρα τὸν βίον ὁ Μονόβαζος, ἡ βασιλὶς Ελένη μεταπέμπεται [i]πάντας τοὺς μεγιστᾶνας, καὶ τοὺς σατράπας, καὶ τοὺς τῶν δυνάμεως πεπιστευμένους. οἷς ἀφικνουμένοις, "ὅτι μὲν ὁ ἐμὸς "ἀνὴρ, εἶπε, τῆς βασιλείας αὐτὸν διάδοχον Ιζάτην ἠθέλησε γε- "νέσθαι, καὶ τοῦτον ἄξιον ἔκρινεν, [k]ὑμᾶς λελήθαμεν δοκῶ, "σεσημείωσθε δὲ ὅμως καὶ τὴν ὑμετέραν κρίσιν. μακάριος γὰρ "οὐχ ὁ πρὸ ἑνὸς, [l]ἀλλὰ πλειόνων καὶ φιλτάτων τὴν ἀρχὴν λαμ- "βάνων." ἡ μὲν ταῦτα εἶπεν, ὑπὸ πείρας δέ τι [m]φρονοῦσιν οἱ [n]συλληφθέντες. οἱ δὲ ἀκούσαντες, πρῶτον μὲν προσεκύνησαν τὴν βασιλίδα, καθὼς ἔθος ἐστὶν αὐτοῖς· εἶτα, ἔφασαν, "τὸν μὲν "βασιλέως γνώμην βεβαιοῦν, καὶ ὑπακούσεσθαι χαίροντες Ιζά- "τῃ δικαίως ὑπὸ τοῦ πατρὸς προκριθέντι τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν "ἡμῶν ἁπάντων. βλέπεσθαί τε, φασὶ, προπαντὸς εἶναι "τοῦτον αὐτοῖς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ συγγενεῖς, ὑπὲρ τοῦ τὴν ἀρχὴν "Ιζάτῃ μετ' ἀσφαλείας κατασχεῖν. φθαρέντων γὰρ ἐκείνων "καθαρεύσειν πάντα τὸν φόβον, τὸν ὑπὸ μίσους τοῦ παρ' αὐ- "τῶν καὶ φθόνου γινόμενον." πρὸς ταῦτα ἡ Ελένη χάριν μὲν αὐτοῖς ὡμολόγει τὴν πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν Ιζάτου εὐνοίας ἔχειν, παρεκάλει δὲ ὅμως ὑπισχνεῖσθαι τὴν περὶ τὸν ἀναιρέσεως τῶν ἀδελφῶν γνώμην, μέχρι ἂν Ιζάτης παραγενόμενος συνδοκιμάσῃ. οἱ δὲ ἐπεὶ ἀνελεῖν συμβεβουλευκότες ἦσαν ἔπεισε, [o]ἀλλὰ φυλάσσειν αὐτοὺς δεσμίους παρῆνει μέχρι τῆς ἐκείνου παρουσίας ὑπὲρ ἀσφαλείας τῆς ἑαυτοῦ. συνεβούλευεν δὲ αὐτῇ μεταξὺ [p]προσήκειν τινὰ τῆς ἀρχῆς ὑπάτοπον, ᾧ μάλιστα πιστεύει. πείθει τούτοις ἡ Ελένη, καὶ καθίστησι τὸν πρεσβύτατον παῖδα Μονόβαζον βασιλέα, δεδεῖσα τὸ διάδημα, καὶ δοῦσα τὸν [q]σημαντῆρα τοῦ πατρὸς δακτύλιον, τιμῶντες [r]σαμψηρὸν ὀνομαζόμενον παρ'

And now Monobazus, being grown old, and seeing that little remained to him of life, desired to see his son before he died. Having therefore sent for him, he received him kindly, and bestowed on him a country called Carron. It produces the finest amomum. There is also in it the remains of the ark in which Noah is said to have been preserved by the flood; and they show it to those who desire to see it. Izates therefore continued in this country till the death of his father. But when Monobazus was dead, Queen Helena sent for the grandees, and the satraps, and the governors of the forces, and when they were come, "Not you, said she, but my husband, "knew well enough, that my son Izates was worthy to succeed him in the kingdom, and therefore he appointed him to be his successor; but I am not unacquainted with your opinion of him. For he is happy who receives the government, not from one, but from many and those his friends." When she had said this, the persons to whom she spoke had a certain suspicion that they were called together to be put to death. However, they first worshipped the queen, as the custom is to do to kings, and then said, "That they knew the king's mind to be "firm, and that they would gladly submit to Izates, as one justly preferred before his brethren by their father, and by all of us; "and that it was a great security to him to have all his brethren "and kinsmen preserved, that the fear which arises from hatred "and envy might be entirely taken away." Upon this Helena thanked them indeed for their kind intentions both to herself and to Izates, but desired them to defer the execution of their resolution concerning the brethren of Izates, till he should come and confirm it. But as they had persuaded her to have them killed, so they persuaded her to keep them in bonds till his coming, for her own security. They also gave her counsel, that in the mean time she should appoint some governor of the government, in whom she could most confide. Helena complied with these counsels, and constituted her eldest son Monobazus king, and delivered to him the diadem, and the ring with the seal of his father, to use them as he pleased; *Izates Monobazo in regnum succedit.*

Izates ubi nuncium accepit de morte patris, ad matrem proficiscitur.

Arcis Noëi reliquiæ ubi servantur.

Monobazi obitus.

Fratres ejus Monobazus prorex.

a Λεννήριγον Voss. Σαννήριγον Gall. Σ forsan attracto ex præcedente vocula ὡς. Est tamen qui Λοννηρίεμον legendum censet, nomine isto apud Arabas usitato, ut constat ex *Elmacino* in *Hist. Saracen.* sub finem. b Καταστήσαντος & καταστήσαι in aliquot *MSS.* c Ασμένως τε *Voss.* d Σωμαχῳ, vel Σωμαχῳ in *MSS. Gr.* in *Epiphanii* versione *Amachus* dicitur. e Κώμην αὐτῷ *Voss.* f Ita cum *Cod. Voss.* favente aliquantulum *Bunb.* (qui habet Καμῶν facili lapsu pro Καμμῶν) ut & *Epiphanio*, cujus in libris *Charrorum* vel *Carrorum.* nec dubito quin locus hic sit Καμμῶν τῶν Μεσοποταμίων, *Josepho* alibi (sc. p. 21. v. 9. & p. 39. v. 24.) Χαμμῶν. Videsis *Cellarium* in *Geogr. Antiq.* vol. 2. p. 444. Verum in *Editis Josephi Aliisque* Καμῶν, quod *Bochartus* (post *Fullerum* in *Miscell. Sacr.* l. 1. c. 4.) corruptum esse suspicatur ex Chaldæo *Kardon*, ut montes *Karduenæi* intelligantur, qui à *Josepho* memorantur, p. 22. v. *uls.* Adisis *Bochartum* in *Geogr. Sacr.* l. 1. c. 3. g Ita *Bunb. Gall.* & *Voss.* δὲ αὐτῇ in *cæteris.* h Ita lego. ἐν Νῶχον in *Editis* & *MSS.* i Πάντας, καὶ τοὺς μεγιστᾶνας, *Voss.* k Οὐδεμιᾶς λελήθαμεν *Bunb.* l Ἀπὸ πλειόνων *Bunb.* & *Voss.* m Ita *Voss.* φρονεῖν in *Editis Aliisque.* n Μαθηταῖς post συνειλεγμένοις addit *Voss.* o Εφασαν *Voss.* & *Bunb.* p Ita *Bunb.* παραπαλαὶ in *reliquis.* q Sic *Bunb. Voss.* & *Gall.* σωδοκιμάσῃ in *Editis Aliisque.* r Vocem ἀπὸ non agnoscit *Voss.* s Προστάσσειν τινα solus *Bunb.* t &c. Symbolum potestatis. Vide *Kirchmannum* de *Annulis*, c. 22. u Σαμψηρὸν *Voss.* Σαμψῆρον, σπονδὴν βασιλικὴν *Suid.* Est qui vocem istam à Persico *Shamsbir* deducit. *Fullerus* (in *Miscell. S.* l. 1. c. 17. p. 121.) à Syriaca voce quæ *Saphsiras* pronunciatur. *Reinesius* (in *Var. Lect.* l. 1. c. 25. p. 114.) dicit, quod Σάμψα Arabibus *Sol* est, ex Hebr. *schamasch* pro quo & *schamscha* efferunt. unde Adiabenos existimat, torquem seu insigne regium denominasse, quod in cuspide solis speciem, ex auro vel alia quavis materia effictam, haberet.

cant; juſſitque eum rempublicam ipſis adminiſtrare, donec frater adveniret. Is autem celeriter venit, audito patris obitu, & Monobazo fratri ultro cedenti in principatum ſucceſſit.

Monobazus regno Izati reducis cedit.

Izates religionem Judaïcam amplectitur.

4. Cæterum eo tempore, quo Izates apud Spaſinæ caſtrum agebat, Judæus quidam mercator, nomine Ananias, qui in domum mulierum regiarum ingredi ſolebat, eas in religione erga Deum, quæ Judæis patria eſt, inſtituebat: atq; adeo, cum illarum opera Izati innotuiſſet, ipſum quoque in eandem opinionem pertraxit; accitumque à patre in Adiabenen comitatus eſt, multa prece & obſecratione eò adductus. Forte autem acciderat, ut etiam Helena, ab alio quodam Judæo inſtituta, ad eorum leges tranſiret. Atqui Izates, cum regno in eum devoluto Adiabenen veniret, & fratres alioſque cognatos in vinculis conſpexiſſet, ægre rem ferebat. & cum occidere hos aut conſtrictos ſervare nefas duceret, memoreſque injuriarum non vinctos ſecum habere periculoſum eſſe exiſtimaret, eorum nonnullos cum liberis Romam ad Claudium Cæſarem obſides miſit, alioſque ad Artabanum Parthum ſimili de cauſa relegavit.

Eadem Helena.

Izates fratres ad Claudium & Artabanum mittit.

Izates vult circumcidi.

5. Cognito deinde matrem ſuam Judæorum moribus & ritibus valde delectari, & ipſe iiſdem penitius imbui properavit. Cumque arbitraretur ſe non eſſe verum perfectumque Judæum niſi circumcideretur, & hoc obire paratus erat. quod poſtquam mater reſcivit, impedire nitebatur, periculum ſibi conflaturum eſſe dictitans: "regem enim eſſe, multumque "à ſe alienaturum eſſe ſubditorum animos cum "audiverint eum mores peregrinos & à ſuis ab- "horrentes affectare; neq; ullo pacto laturos Ju- "dæum in eos regnare." Et illa quidem iſta dicebat, & aliquantiſper eum cohibuit. Is vero quæ eloquuta eſt cum Anania communicabat. qui cum matris ſententiam comprobaſſet, ſimulque ei denunciaſſet ſe eum relicturum eſſe niſi pareret, ab eo diſcedit. "timere enim ſe, aje- "bat, ne, re palam facta & divulgata, ſuppli- "cii periculum adiret, ut qui horum auctor "fuerit, regemque docuerit quæ parum ei ho- "neſta erant & decora. Poſſe enim illum, "ajebat, etiam ſine circumciſione numen co- "lere, ſi plane decreverit patria Judæorum inſti- "tuta ſequi. hoc *enim* eſſe magis proprium *Ju- "dæis* quam circumciſionem. Cumque dixiſſet, Deum etiam ei veniam daturum, ſi rem non feciſſet, quod neceſſitati paruerit, & à ſubditis periculum metuerit; verbis quidem illius ſe perſuaderi ſinit rex. Aliquanto autem poſt, cum nequaquam ſuum deſiderium abjeciſſet, alius quidam Judæus è Galilæa profectus, Eleazarus nomine, qui legum patriarum peritus admodum videbatur, ipſum ad rem perficiendam impulit. Poſtquam enim ingreſſus eum ſalutaſſet, atque legem Moyſaïcam legentem deprehendiſſet, "neſcis, inquit, "ô Rex, quantam injuriam legi, atque adeo "ſeipſum afficis, dum hæc non diligenter ſcrutaris, quæ tibi maxime neceſſaria ſunt ad cognoſcendum? Nam ni fallor, ea te lectione delectat, quæ ſalutem tibi & felicitatem parit, ſi quidem ea recte intelligas, & Deum ſcias non ſolum ſuis cultoribus, ſed & omnibus hominibus propitium fore, qui ſe ipſum ſanctum & purum ab omni malitia colunt. Quod ſi tu, ut ſpectatores tui, ſolis corporis motibus & ſolennibus ritibus ſtudeas, nec animum ipſum ad virtutem exerceas, nihil ſane tibi ad Deum proderit. Quamobrem ſine mora, quæ neglexiſti, ea nunc præſtare feſtina, & circumcidere, ne ſi ad Hierſolymam veneris, & ritus patrios ſine circumciſione obire tentaveris, pœnas Deo dare cogaris." Ad hæc Izates, ne ſe differret, ſtatim ſacrificium facturus, ut ritus ſuos omnes impleret, ſuſcepto ferro circumcidit ſe. Quibus rebus peractis, Eleazarum ad ſe vocavit, &

"Θεὸν ἀδικῶν. ἢ γὰρ [a]ἀναγνώσεται σὺ δι' [b]μόνου αὐτὸς,
"ἀλλὰ καὶ ἕτερον τὰ προσταττόμενα ποιεῖν ὑπ' αὐ-
"τοῦ. μέχρι τίνος ἀπειρήμητος μένεις; ἀλλ' εἰ [c]γοῦν
"πω τὸν περὶ τούτου νόμον ἀνέγνως, ἵν' εἰδῇς τίς ἐστιν ἡ
"[d]ἀσέβεια, περιτμήθητι." ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς,
οὐκ ὑπερεβάλετο τὴν πρᾶξιν, μεταστὰς δὲ εἰς ἕτερον οἴ-
κημα, καὶ τὸν ἰατρὸν εἰσκαλεσάμενος, ὃ προσετάχθη ἐτέλε-
σε· καὶ μεταπεμψάμενος τήν τε μητέρα, καὶ τὸν διδάσκαλον
Ανανίαν, ἐσήμανεν [e]αὐτὸν πεπραχέναι τὸ ῥηθέν. τοὺς δὲ
ἔκπληξις αὐτοὺς ἔλαβε καὶ φόβος ὅτι μήτερος, μὴ, τῆς
προσέξεως εἰς ἔλεγχον ἐλθούσης, κινδυνεύσειε μὲν ὁ βασιλεὺς
τὴν ἀρχὴν ἀποβαλεῖν, ὑπ' [f]ἀναχωρήσεσι τὸν ὑπηκόων ἄρχειν
αὐτοῖς ἄνδρα, [g]τὸν παρ' ἑτέροις ζηλωτὸν ἐῶν· κινδυνεύ-
σειαν δὲ καὶ αὐτοὶ, τὴν αἰτίας [h]ὑπ' αὐτοῖς ὀφληθείσης. Θεὸς
δὲ ἐκώλυσεν ἄρα τοὺς ἐκείνων φόβους ἐλθεῖν [i]ὅτι τὸ
τέλος. πολλοῖς γὰρ αὐτόν τε τὸν Καίσαρα προπεπόνθει κιν-
δύνοις, καὶ παῖδας τοὺς ἐκείνου διέσωσεν, ἐξ ἀμηχάνων πόρον
εἰς σωτηρίαν προσαγαγών, ὅπερ ἐκεῖνος ὅτι τοῖς εἰς αὐτὸν ἀπο-
βλέπουσι, καὶ μόνῳ πεπιστευκόσι, ὁ καιρὸς οὐκ ἀπέλιπε ὁ
τῆς εὐσεβείας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἀπαγγελοῦμεν.

ς'. Ἐλένη δὲ, ἡ τοῦ βασιλέως μήτηρ, ὁρῶσα τὰ μὲν κατὰ
τὴν βασιλείαν εἰρηνεύοντα, τὸν δὲ υἱὸν αὐτῆς μαχήμιον,
καὶ παρὰ πᾶσι ζηλωτὸν καὶ τοῖς [k]ἄλλοθι ἅπασι τὸν ὑπὲρ Θεοῦ
σπουδὴν, ἐπιθυμίαν ἴσχει εἰς τὴν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν ἀφι-
κομένη, τὸ παρὸν ἀνθρώποις ἐκδόξαν ἱερὸν τοῦ Θεοῦ προσ-
κυνῆσαι, καὶ χαριστηρίους θυσίας προσενεγκεῖν. ἐδέετό τε τοῦ
παιδὸς ὑπηρετῆσαι. τοῦ δὲ πάνυ προθύμως τὴν μητρὶ παρα-
κελεύσαντος καταβῆναι, καὶ πολλὰ προσθεμένου τὴν εἰς τὴν
ἀποδημίαν ἑτοιμασαμένου, καὶ χρήματα [l]πλεῖστα δόντος,
καταβαίνει εἰς τὴν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν, προπέμποντος ὑπὲ-
πολὺ τοῦ παιδός. ἦν δὲ αὐτῆς ἡ ἄφιξις πάνυ συμφέρουσα
τοῖς Ἱεροσολυμίταις. [m]λιμοῦ γὰρ αὐτῶν τὴν πόλιν κατὰ τὸν
χρόνον ὀλέκοντος πανδημεί, καὶ πολλῶν ὑπ' ἀσθενείας ἀναλω-
μάτων φθειρομένων, ἡ [n]βασίλισσα Ελένη πέμπει τινὰς τῶν
ἑαυτῆς, τοὺς μὲν εἰς τὴν Αλεξάνδρειαν, [o]πολυῦ σῖτον ὠνη-
σομένους χρημάτων, τοὺς δὲ εἰς Κύπρον ἰκάδων φόρτον ἄσον-
τας. οἱ δὲ πάλιν ἦλθον ταχέως κομίζοντες, τοῖς ἀπορου-
μένοις δίκαιως προφθάσαι, καὶ μεγίστην αὐτῆς μνήμην τῆς εὐ-
πατρίας ταύτης εἰς τὸ πᾶν ἡμῶν ἔθνος καταλέλοιπε. πυ-
θόμενος δὲ καὶ ὁ παῖς αὐτῆς Ιζάτης τὰ περὶ τὸν λιμὸν,
ἔπεμψε πολλὰ χρήματα τοῖς ἄρχουσι τῶν [p]Ιεροσολυμι-
τῶν. ἀλλὰ γὰρ ἃ [q]τούτοις τοῖς βασιλεῦσιν εἰς τὴν πόλιν
ἡμῶν ἀγαθὰ [r]πεπραγται, μετὰ ταῦτα [s]δηλώσομεν.

"Deo *ipſi* facias. nec enim ſatis eſt eam le-
"gere, ſed in primis te facere oportet quæ ab
"illa præcepta ſunt. quouſque tandem incir-
"cumciſus manebis? Si nondum legiſti le-
"gem quæ circumciſionem injungit, nunc cer-
"te lege ut ſcias qua in impietate verſaris."
Cum iſta audiſſet rex, non amplius rem diſtu- *Izates circumci-ditur.*
lit; ſed in aliud ſe recipiens cubiculum, me-
dico accito, quod mandatum erat exſequeba-
tur: deinde accerſita matre & præceptore Ana-
nia, eis ſignificavit actum eſſe quod voluit. Illos
autem continuo ſtupor ac metus non media-
cris corripuit, ne, ſi rei indicium in vulgus ema-
naret, regni amittendi in periculo eſſet, non la-
turis ſubditis ut in eos vir regnaret, morum *qui*
inter alios *obtinent* ſtudioſus: & ne ipſi etiam
diſcrimen adirent, quaſi illorum culpa factum
eſſet. Sed Deus obſtitit quo minus eveniret quod
illi metuerant. nam & ipſum Izatem in multis
verſatum periculis, ejuſque liberos incolumes
ſervavit, ex dubiis & deſperatis viam *eis* expe-
diens ad ſalutem, oſtendenſque quod Deum
aſpectantes eique uni fidentes pietatis fructu
non defraudantur. Sed de *iſtis* quidem poſt-
ea narrabimus.

6. Helena autem regis mater, cum videret *Helena Hieroſo-lyma proficiſci-tur.*
omnia in regno pacata eſſe & tranquilla, fi-
liumque ſuum beatum, & apud univerſos etiam
exteros in admiratione ex Dei providentia, in
Hieroſolymitarum urbem proficiſcendi deſide-
rio tenebatur, ut templum Dei omnium ho-
minum ſermone celebratum adoraret, & vi-
ctimas pro gratiarum actione offerret: filium-
que orabat ut *eò ire* permitteret. Cum autem
ille libenter admodum matri ſupplicanti an-
nuiſſet, & magnos apparatus ad eam profectio-
nem feciſſet, multaque pecunia eam inſtru-
xiſſet, deſcendit ad Hieroſolymitarum urbem,
filio longe eam deducente. Ejus autem ad- *Et, fame Hieroſolymis graſſante, egenis cibos diſtri-buit.*
ventu nihil opportunius potuit accidere Hie-
roſolymitis. nam famæ ipſorum urbem per id
tempus premente, multiſque alimentorum in-
opia pereuntibus, Helena regina è ſuis alios
quidem miſit Alexandriam, qui vim magnam
tritici coëmerent, alios vero in Cyprum qui
caricarum ſarcinas advehi curarent. Ubi vero
reverſi ſunt, celeriter iſtis apportatis, cibos
egenis diſtribuit: atque ex hac beneficentia
maximam ſui memoriam apud gentem no-
ſtram univerſam reliquit. Quin & filius ejus *Izates etiam pe-cuniam miſit.*
Izates, fame iſta audita, principibus Hieroſo-
lymitanis multum pecuniæ miſit. Sed enim
horum regum beneficia, quibus civitatem no-
ſtram affecerunt, poſtea declarabimus.

[a] Ita *Buſb. Voſſ.* & *Zonaras.* γινώσκειν in *cæteris.* [b] Λόγῳ μόνον, ἀλλὰ *Buſb.* [c] Ita *Voſſ.* & *Epiphan.* μὴ δὲ in *cæteris.* [d] Περιτέτμησο *Buſb.* quo modo legerit *Epiphanius*, incertum: utpote qui vertit, *ſed ſi nondum ex hoc legiſti legem: ut ſcias, quapropter hæc geratur, vel nunc lege.* [e] Αὐτοῖς *Buſb.* [f] Ἀναχωρήσεων *Buſb.* [g] Τὸν παρ' ἑτ. *Buſb.* [h] Ἐπ' αὐτοῖς τοῦ πεπραχθέντος ἐπιζημίους *Voſſ.* [i] Ἐπὶ τέλει *Buſb.* [k] Ἀπανθαπᾶσι *Voſſ.* ἁπάσης ἴδιον *Gall.* [l] In ora *Cod. Voſſ.* ἱκ. τὰ πλεῖστα. [m] Hæc eſt fames quam prædixit Agabus, *Act.* XI. quæ accidit, Claudio conſule IV. deſignato, & non altera illa Claudio II. & L. Licinio Cæſina coſſ. &c*alig.* ad *Euſeb.* p. 174. Paulo infra *Joſephus* (ſc. p. 886. v. 32.) poſtquam dixerat Cuſpio Fado procuratori ſucceſſiſſe Tiberium Alexandrum, ſtatim ſubjungit, ἐπὶ τούτου γε τοῦ μέγαν λιμὸν κατὰ τὴν Ἰουδαίαν συνίσῃ γενέσθαι, i. e. *horum procuratorum temporibus* &c. Ex quibus conſtat famem illam pluribus annis duraſſe, quippe quæ ſub duobus illis procuratoribus ſævierit. Miſſus autem eſt in Judæam Fadus poſt obitum Agrippæ regis, i. e. anno quarto Claudii exeunte. Ita fames illa ab Agabo prædicta anno V. & VI. Claudii contigit. *Valeſ.* ad *Euſeb.* l. 2. c. 12. [n] Βασιλὶς *Voſſ.* [o] Πολλῶν *Buſb.* & *Zonar.* [p] Τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ἀ τοῖς οἰκέταις διατιθέντα πολὺ τοῦ ὁμοφύλου τοῦ ἰουδαίους ἀνακείσατο. ἀλλὰ &c. *Gall.* [q] Illud τούτοις è *Cod. Buſb.* & *Voſſ.* idemque in ſuo codice habuiſſe videtur *Epiphan.* [r] Πεπραγμένα, ἃ ἴσως τούτοις οὐκ ἐκείνοις πρὸς συναλίγομεν, μετὰ ταῦτα δ'. *Gall.* [ſ] Ubi memoravit? nihil tale, niſi obiter memoratum occurrit. Donorum Helenæ & Monobazi mentio facta eſt in *Cod. Jonæ*, edito cura Cl. *Sheringhami*, p. 66.

CAP. III.

Quomodo Artabanus rex Parthorum, inſidias illorum veritus, ad Izatenſe recipit; iterumque in regnum illius ope reſtituitur: & quomodo Bardanes ejus filius bellum indixit Izati.

Artabanus fugit ad Izatem.

PArthorum autem rex Artabanus, cum intelligeret ſibi à ſatrapis compoſitas eſſe inſidias, nec tutum putaret apud eos diutius manere, decrevit ad Izaten ſe conferre; eò animo ut viam ad ſalutem ex illo inveniret, & ſi fieri poſſet etiam reditum in principatum. Itaque ad eum venit, cognatis & domeſticis circiter mille numero ſecum adductis, & Izaten convenit in itinere, cum & ipſe illum probe noſſet, & Izati plane ignotus eſſet. Cumque propius adſtaret, primum quidem more patrio eum adoravit; deinde, "O "Rex, inquit, ne me deſpicias famulum tuum, "neque contemnas ſupplicem. nam ex mu- "tata fortuna depreſſus, & ex rege in privati "conditionem redactus, tua ope indigeo. Re- "ſpice igitur fortunæ inſtabilitatem, atque me- "cum tibi commune eſſe exiſtima tuæ ſaluti "providere: nam ſi me inultum eſſe patiaris, "multi etiam in alios reges fient audaciores." Ille quidem iſta lachrymans dicebat, capiteque demiſſo. Izates autem, quamprimum nomen ejus audivit, viditque ſupplicem ſibi adſtare Artabanum, equo deſiluit, ac, "Bono, in- "quit, animo eſto, ô Rex, nec præſenti tur- "beris calamitate quaſi immedicabili: brevi "enim mutationem habitura eſt tua mœſtitia, "invenieſque amicum & ſocium meliorem "quam forte ſperare poteras. Aut enim in "Parthorum regnum te reducam, aut meo tibi "cedam.

Izates Artabanum conſolatur, eique auxilium pollicetur.

Eum omnibus officiis proſequitur.

2. Hæc loquutus Artabanum in equum ſuſtulit, & ipſe pedes ſequutus eſt, hunc ei tanquam regi majori honorem tribuens. Cum autem hoc vidiſſet Artabanus, moleſte rem tulit, & per præſentem fortunam honoremque juravit, niſi & ille equum iterum conſcendiſſet atque anteiret *ſe quoque* deſcenſurum. Tum ille ei obſequutus in equum inſiluit: eoque in regiam perducto omnem honorem ei habuit, in conſeſſibus & conviviis primum ei locum concedens, nec ad præſentem ejus ſtatum reſpiciens ſed ad priſtinam dignitatem, animoque ſecum reputans commune eſſe omnium hominum adverſam quandoque ſubire fortunam. Scripſit etiam ad Parthos, ut perſuaderet eis Artabanum recipere, fidem ſuam dextra & jurejurando dans, eum anteactorum memoriam oblivione deleturum, ſeque ipſum ſequeſtrem fore *promittens*. Cum autem Parthi ſe quidem eum velle recipere non negarent, ſed in poteſtate ſua nequaquam eſſe dicerent, utpote alteri credito imperio, (nam *quidam erat*

Ad Parthos ſcribit, & ut ſuum regem reciperent, ſuadet.

ΚΕΦ. γ'.

Ὡς ὁ τ Πάρθων βασιλεὺς Ἀρταβανος, τὰς αὐτῶν ἐπιβουλὰς δεδοικὼς, ᾔει Ἰζάτην ἀπαίρων, κ πάλιν δι' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν καθίσταται· κ ὡς Βαρδάνης ὁ παῖς ἐκείνου πόλεμον πρὸς Ἰζάτην κατήγειρεν.

Ὁ δὲ τ Πάρθων βασιλεὺς [a] Ἀρταβανος, αἰσθόμενος [b] τὰς σατράπας ἐπιβουλὴν εἰς αὐτὸν συντιθεμένους, μένειν παρ' αὐτοῖς ἀσφαλὲς οὐκ ὁρῶν, ἔγνω πρὸς Ἰζάτην ἀπαίρειν, πόθεν παρ' αὐτοῦ βουλόμενος σωτηρίας εὑρέσθαι, κ κάθοδον εἰς τ ἀρχὴν εἰ δυνηθείη. κ δὴ ἀφικνεῖται [c] ὡς αὐτὸν συγγενῶν τε κ οἰκετῶν περὶ χιλίους τ ἀριθμὸν ἐπαγόμενος, συντυγχάνῃ τε τῷ Ἰζάτῃ κατ' ὁδὸν, [d] αὐτός τε σαφῶς ἐκεῖνον ὑπιζάμενος, [e] κ' ὑπ' Ἰζάτου κ γνωσκόμενος. κ πλησίον γενόμενος, πρῶτον μὲν κατ' ὀφθαλμοὺς προσεκύνησεν [f] αὐτὸν, εἶτα, "βασιλεῦ, "φησὶ, μὴ περίιδῃς με τ σὸν οἰκέτην, μηδὲ ὑποφαίνη- "σης δυσμενῆ. ταπεινὸς γὰρ ἐκ μεταβολῆς γενόμενος, κ "ἐκ βασιλέως ἰδιώτης, τ σῆς ὑπηκοΐας χρήζω. βλέ- "ψον οὖν εἰς ὃ τ τύχης ἄρατον, [g] κ κοινὸν τῷ ὄντι νόμισον "κ ὑπὲρ σαυτοῦ προνόησαι· ἐμὲ γὰρ ἀνεκδικήτου περι- "φθέντος, ἴσον ἅπασι θαρσύτερον [h] πολλοὶ κατ' τ ἄλλων βα- "σιλέων." ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγε δακρύων, κ τῇ κεφαλῇ κάτω νεύων. ὁ δὲ Ἰζάτης, ὡς ἤκουσε τοὔνομα, κ εἶδεν ἱκέτην αὐτὸν [i] παρεστῶτα τ Ἀρταβανον, κατεπήδησεν ἀπὸ τοῦ [k] ἵππου ὀξέως, κ "θάρσησον, εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, μη- "δὲ σὲ συγχέτω ὁ παρὼν ὄγκος· ταχεῖα γὰρ "ἔσῃ [l] τ λύπης ἡ [m] μεταβολή. [n] φίλον δὲ κ σύμμαχον "εὑρήσεις χρείτω τ ἐλπίδος. ἢ γὰρ εἰς τ Πάρθων σε κα- "θήσω βασιλείαν πάλιν, ἢ τ ἐμῆς ἐκχήσομαι.

β'. Ταῦτα εἰπὼν, ἀνεβίβαζεν ὅτι τ ἵππον [o] τ Ἀρ- ταβανου, παρείπετο δὲ [p] αὐτὸς πεζὸς, τιμὴν ἀπονέμων [q] ταυτὴν, ὡς ἂν μείζονι βασιλεῖ. θαυμάσας δὲ ὁ Ἀρ- ταβανος, βαρέως ἤνεγκε, κ τ ἐφεστῶσαν αὐτῷ τύχην κ τιμὴν [r] ἐπωμόσατο καταβήσεσθαι, μὴ ἀναβαίνῃ πάλιν ἀνα- βάντος κ προηγουμένου. ὁ δὲ πεφυκὼς, ὅτι καὶ ἵπ- πον [s] ἤλασε· κ ἀγαγὼν αὐτὸν [t] εἰς τὰ βασίλεια, πᾶ- σαν τιμὴν ἀπένειμεν ἔν τε συνεδρίαις κ ταῖς περὶ τὰς ἑστιάσεις παραβαλλόμενος, οὐκ εἰς ὃ παρὼν αὐτῷ [u] τῆς τύχης ἀπολείπων, ἀλλ' εἰς τὸ πρότερον ἀξίω- μα, [x] κ τι λογισμῷ [y] διδοὺς ὡς κοιναὶ τοῖς ἀνθρώ- ποις αἱ μεταβολαὶ τῆς τύχης. γράφει τε περὶ τούτων Πάρθοις, πείθων αὐτοὺς καὶ Ἀρτάβανον ὑποδέξα- σθαι, πίστιν προτείνων τῆς τῶν προγεγονότων ἀμνη- σίας δέξιάν τε κ ὅρκους, κ μεσιτείαν τὸν αὐτόν. τῶν δὲ Πάρθων δέξασθαι μὲν αὐτὸν θέλειν οὐκ ἀρνου- μένων, μὴ δύνασθαι δὲ λεγόντων ἄλλῳ τὸ τοῦ ἀρ- χοντος ἑτέρῳ [z] πεπιστευκέναι· [a] Κινναμ@ δὲ τῷ ὀνό-

μα

a Ita *Voſſ.* & hic & alibi Ἀρταβάνης in *cæteris*. b Τὰς αὐτοῦ συντιθεμένας *Voſſ.* c Illa ὡς αὐτὸν ἐ *Cod. Voſſ.* in *Epiphanii* verſione, *venit ad regem Izatem*. d Αὐτός τε Ἀρταβαν@ *Gall.* e Ὑπ' Ἰζάτου ϗ ὑ γνωσκομέν@, πλησίον γενόμενος *Voſſ.* f Αὐτὸν *Voſſ.* g Καὶ κοινὸν εἶναι τὸν συμφορῶν τὸν ἡμῶν νόμισον κ ὑπὲρ σωτηρίας προνόησαι ἤρασαι *Voſſ.* καὶ κοινὸν εἶναι τὸν συμφορῶν νόμισον καὶ τὸν ἡμῶν ὑπὲρ σωτηρίας προνόησαι *Gall.* h Καὶ πολλοὶ *Voſſ.* i Παρεστῶτα κ ποτιπίπτοντα *Voſſ.* k Illud ἐξίως ἐ *Cod. Voſſ.* & *Epiphan.* l Τῆς λύπης παρέσται ſolus *Voſſ.* m Μεταβολὴ τῇ ἐπισυναγῇ τ χρησταίρων φίλον ϗ μὲ καὶ *Gall.* n Ita *Voſſ.* & *Epiphan.* φίλον δὲ κ σ. in *cæteris*. o Articulum ſupplevi ἐ *Cod. Voſſ.* p Καὶ αὐτὸς *Busb* q Ταύτην μείζονα *Voſſ.* r Ἐπωμόσατο ἢ μὴν καταβήσεσθαι *Busb.* ſ Ἤλασε *Busb.* t Εἰς τὴν βασιλείαν *Vat.* & *Voſſ.* u Τῆς τύχης ἀπόπτωμα, ἀλλ' εἰς τὸ πρότερον ὄντων ἀξίωμα *Gall.* x Καὶ τι κ λογισμῷ *Voſſ.* y Διδοὺς τὸ μεῖλα ποιῶν, ὡς *Gall.* z Πεπιστευκέναι τ βασιλείαν *Gall.* a Κιναμ@ paſſim *Vat.* & Κιναμομος *Busb.*

a Ita

μα δ' παρειληφότ· καὶ δεδοικέναι μὴ ζάσις αὐτὸς ἐκ τούτου καταλάβῃ, μαθὼν τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ ὁ Κίνναμος ζωύτῳ, αὐτὸς χάφει τῷ Αρταβάνῳ· τέθραπτο γὰρ ὑπ' αὐτῷ, καὶ φύσει δὲ ἦν καλὸς καὶ ἀγαθός· παρακαλῶν [a] αὐτὸν πιστεύσαντα προσελθεῖν τῷ ἀρχῇ ἐπολιορκοῦντο· ὁ δ' αὐτός. ὁ δ' Αρταβανος πιστεύσας παρῆν. ὑπήντα δὲ [b] αὐτῷ ὁ Κίνναμος, καὶ προσκυνήσας, βασιλέα τε προσαγορεύσας, διεπέθηκεν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ τὸ διάδημα ἀφελὼν τὸ ἑαυτοῦ.

γ'. Καὶ Αρταβανος ὕπω [c] δι' Ιζάτην πάλιν εἰς τὸν ἀρχὸν καθίσατο, προτέρων αὐτῆς ἐκπεσόν διὰ τὰς μεγίστας. οὐκ ἐγένετο μὲν ἀμνήμων τὰ εἰς αὐτὸν εὐεργεσιῶν, [d] ἀλλὰ δωρεῖται τὸ Ιζάτην ταῖς μεγίσταις τιμῆς παρ' αὐτοῖς. τιὼ τε γὰρ πάρεδρον [e] ὀρθὸν ἐπέτρεψεν αὐτῷ φορεῖν, καὶ ὅπου [f] χρυσῆς κλίνης καθεύδειν, ἅπερ μόνοι ὅσοι [g] γέρας ἐσι σημεῖα τῶν Πάρθων βασιλέων. ἔδωκε δὲ καὶ χώραν πολλὴν αὐτῷ [h] καλὴν διὰ τὸ [i] Αρμενίαν βασιλέως ἐκτεμόμενος. [k] Νίσιβις δ' ἐστὶν ὄνομα τῇ γῇ καὶ ἡ αὐτὴ πρότερον Μακεδόνες ἐκτίσαντο πόλιν Αντιόχειαν, ἣν [l] Μυγδονίαν προσηγόρευς. ταύταις μὲν δὴ τοῖς τιμῆς ὁ Ιζάτης ὑπὸ τῶν Πάρθων βασιλέως ἐτιμήθη.

γ'. Μετ' ὀ πολὺ δὲ χρόνον Αρταβανος τελευτᾷ, τὴν βασιλείαν τῷ παιδὶ Οὐαρδάνῃ καταλιπών. ὅτος δὴ, πρὸς Ιζάτην ἀφικόμενος, [m] ἔπειθεν αὐτὸν, μέλλων πρὸς Ρωμαίους πόλεμον ἀφέρειν, συστρατεύεσθαι καὶ συμμαχίαν ἑτοιμάζειν. ὁ μὲν ἔπειθεν. ὁ γὰρ Ιζάτης, τὴν Ρωμαίων δυνάμιν τε καὶ τύχην ἐπιστάμενος, ἀδυνάτους αὐτὸν ὁρμᾶσθαι ἐπιχειρεῖν. [n] ἔτι δὲ πεπομφὼς πέντε μὲν τοὺς ἀριθμὸν υἱοὺς, τὸν [o] δὲ ἡλικίαν νέους, γλώτταν τε παρ' ἡμῖν πάτριον καὶ παιδείαν ἀκριβῶς μαθησομένους, τήν τε μητέρα προσκυνήσαντα ἣν ἱερὸν, ὡς πρόσθεν, ἀκμάζοντες ἤδη, καὶ τῷ [p] Οὐαρδάνῃ σπεύδει, συνεχῶς διηγούμενος τοῖς Ρωμαίων δυνάμεις τε καὶ πράξεις, ἀφ' τῶν ὁρμᾶσθαι αὐτὸν φοβήσειν, καὶ παύσειν ἐπιθυμοῦντα τῆς ἐπ' αὐτοὺς στρατείας. παροξυνθεὶς δὲ ὅτι τούτοις ὁ Πάρθος, πόλεμον εὐθὺς πρὸς Ιζάτην κατήγγειλεν. ὁ μὲν ἔλαθεν ὀδὲ τὸ ὅτι τούτῳ στρατείας ὕποπτος, ὁ δὲ Θεῷ τὰς ἐλπίδας αὐτῆς πάσας ἐματεμόνος. μαθόντες δὲ οἱ Πάρθοι τὸν ἀφέντα Οὐαρδάνην, ὡς ὡς ὅτι Ρωμαίους [q] στρατεύειν ἔκεινεν, αὐτὸν μὲ ἀναιροῦσι, τὸν ἀρχὸν δὲ τῷ ἀδελφῷ [r] Γοτάρζῃ παρέδωκε. καὶ τοῦτον δὲ, μετ' ὀ πολὺ χρόνον ἐξ ὑποβολῆς τελευτήσαντα, διαδέχεται [s] Οὐολογάσης ὁ ἀδελφός· ὃς δὲ καὶ [t] τοῖς ὁμοπατρίοις δυσὶν ἀδελφοῖς δυναστείας ὑπέστησε, Παχόρῳ μὲ τῷ πρεσβυτέρῳ τὸν Μήδων, [u] Τιριδάτῃ δὲ τῷ νεωτέρῳ τὴν Αρμενίαν.

Cinnamus nomine *ejus* regnum ſuſceperat) ſeque metuere ne inde oriretur ſeditio; Cinnamus, hac illorum voluntate intellecta, ipſe ad Artabanum ſcripſit (nam ejus alumnus fuerat, quin & ingenio erat bono honeſtoque) obſecrans ut fide ipſi habita adveniret, regnum ſuum recepturus. Atque Artabanus, ejus promiſſis fretus & innixus, rediit. Cinnamus autem ei obviam ibat, &, cum eum ſalutaſſet regemque appellaſſet, diadema ſuo capiti detractum illius impoſuit. *Cinnamus Artabano regnum reſtituit.*

3. Atque ita Artabanus Izatis opera ſuum in regnum reſtitutus eſt, è quo per proceres ſuos jam ante exciderat. Verum illius erga ipſum meritorum non erat immemor: ſed Izaten maximis, ut apud ipſos, remuneratus eſt honoribus. nam & tiaram rectam ei geſtare permiſit, & in aureo lecto dormire, quæ honoris inſignia conceſſa ſunt ſolis Parthorum regibus. quin & regionem ei donavit amplam & fertilem, ademptam ditioni regis Armeniæ. Terræ autem nomen eſt Niſibis: & in ea olim Macedones urbem Antiochiam condiderunt, quam Mygdoniam appellarunt. His itaque honoribus Izates à Parthorum rege cohoneſtatus eſt. *Izates ab Artabano maximis honoribus & donis affectus.*

3. Non multo autem poſt moritur Artabanus, regno filio ſuo Bardani relicto. Is ſane, adito Izate, ei ſuadebat ut cum ipſo, bellum Romanis illaturo, in ejuſdem ſocietatem veniret, & auxilia pararet. Non tamen ei perſuadebat. Nam Izates, ut qui probe noverat Romanorum potentiam & fortunam, cenſebat illum ea aggredi quæ fieri non poterant. Inſuper autem, cum filios quinque numero & ætate juvenes miſiſſet, ut linguam noſtram vernaculam & patriam diſciplinam diligenter addiſcerent, ſimulque matrem ad templum (uti jam diximus) adorandum, ſegnior erat *ad bellum*, idque agebat ut Bardanem inhiberet, perpetuo ei enarrando quibus erant Romani viribus & quas res geſſerant, fore ratus ut iſtis eum deterreret bellumque gerendi cupiditatem reſtingueret. At Parthus, hiſce irritatus, continuo bellum Izati denunciavit. ex hac tamen in eum expeditione nihil proficiebat, Deo faciente ut ſpes ejus omnis in nihilum recideret. Nam Parthi, ubi voluntatem ejus rei Bardanis intellexerant, quodque Romanis bellum inferre ſtatuerat, ipſum quidem de medio tollunt, fratri vero ejus Gotarzi regnum detulerunt. quin & huic, non multo poſt per inſidias ſublato, Vologaſes *ejus* frater ſuccedit: qui duobus fratribus, eodem ſecum patre genitis, ſuæ ditionis omnia credidit, Pacoro quidem grandiori natu Mediam; Tiridati vero minori Armeniam. *Artabanus moritur, eique ſuccedit Bardanes.* *Izates ſtudet eum deterrere à bello Romanis inferendo.* *Quam ob rem Izati bellum indicit.* *Bardane cæſo, Gotarzi regnum defertur.* *Illi, inſidiis ſublato, ſuccedit Vologaſes.*

a Ita *Busb.* αὐτῷ in *Editis Aliiſque*. *b* Sic *Busb.* & *Voſſ.* αὐτὸν in *cæteris*. *c* Δι' ἑξαετῆς χρόνου πάλιν *Vat.* & *Busb.* χρόνῳ ἑξαετεῖ ἐς τὴν ἀρχὴν *Zonar.* *d* Ἀλλ' ἀντιδωρεῖται *Voſſ.* *e* Sc. apice ſeu cono in ſublime erecto. Reliquorum tiaræ deorſum vergebant, & in frontem deducebantur. Solis regibus tiaram rectamque geſtandi jus olim fuiſſe, conſtat ex *Xenophonte* aliiſque Auctoribus, quos adducit *Briſſonius* lib. 1. *de Regno Perſarum*, p. 8. *Edit. Pariſ.* *f* Hac de re videſis *Briſſonium*, p. 68. *g* Γέρας καὶ σημεῖα *Busb.* & *Vat.* γέρας καὶ σημεῖα *Voſſ.* *h* Ita *Voſſ.* & *Vat.* Ἐ ἀγαθὴν *Busb.* καὶ deeſt *reliquis*. *i* Ἀρμενίαν αὐτὸς βασιλέως ἔκτισε. *Gall.* ἡ Ϛ Αρμ. βασιλείας *Busb.* *k* *Al.* Νισιβις. *l* Μυγδονίαν legendum conjicit Ill. *Spanhemius* ad *Julianum*, p. 190. ἐπὶ Μυγδονίου *Vat.* & *Voſſ.* Αὐτῇ δὲ Μυγδονίῳ ποταμῶν κάλλιστος τὸν αὐτὸν ἐσχήκει φίλιον, ὅθεν γε καὶ Αντιόχου βασιλέως ἐπωνύμου. *ipſi Mygdonius fluviorum pulcherrimus nomen ſuum communicat, & etiam à rege Antiocho cognomen accepit.* ita *Julianus* in *Orat. prima*. adde *Strabonem* l. 16. p. 747. & *Polyb.* l. 5. p. 395. *m* Ἠξίου *Busb.* *n* Ἔτι γὰρ *Voſſ.* *o* Illud ϛ inſerui, quòd id poſtulare videretur μὲ in v. 28. *p* Videſis Cl. *Olearium* ad *Philoſtratum*, c. 21. n. 4. *q* Στρατεύειν *Busb.* *r* Ita cum *Tacito* (*Annalium* lib X.) reſcribere viſum eſt. Κοτιέδῃ in pleriſque *Joſephi* libris *Editis* & *MSS.* Ικοτιέδῃ *Busb.* & *Zonar.* *s* In hac voce exprimenda nummos ſequutus ſum, in quibus Οὐολογάσης aut Βολογάσης. in pleriſque *Flavii* libris Οὐολογέσης. nec aliter apud *Tacitum*. Οὐολογαίσης ſolus *Vat.* *t* Τοῖς δυσὶν αὐτῷ ἀδελφοῖς δυναστείας μεγάλας ἐπέστησε *Busb.* *u* Τιριδάτῃ in *Editis* & *MSS.*

CAP. III.

Quamodo Arabes contra Izaten ex ſubditorum proditione bellum geſſerunt: utque Izates Dei providentia ex manibus eorum evaſit.

Monobazus frater Izatis Judaïcæ religioni ſe addicit.

REgis autem frater Monobazus & cognati, cum viderent Izaten ex ſua in Deum pietate omnium hominum beatiſſimum evaſiſſe, deſiderio & ipſi tenebantur patrios mores ritusque relinquendi & Judaïcis utendi. Atqui id quod fecerant *ſtatim* deprehenſum eſt, factumque ægre tulerunt magnates, non tamen iracundia efferebantur, ſed eam diſſimulando tempus opportunum quærebant, ſtudentes pœnas ab illis repetere. Scribunt igitur Abiæ regi Arabum, ſe magnam pecuniæ vim ei daturos promittentes, ſi contra regem illorum vellet expeditionem ſuſcipere; quin & polliciti ſunt ſe primo ſtatim conflictu regem relicturos. eſſe enim ſibi animum pœnas de eo ſumere, quod mores ſuos odio habuerit; fideque ſua ſibi invicem jurejurando obligata, ne moras necteret obſecrabant. Paret itaque Arabs, magnoque adducto exercitu adverſus Izaten contendit. Tunc ubi primum prælio congreſſuri erant, antequam ad manus ventum eſſet, Izaten ex compoſito omnes ſui deſerunt, quaſi * panico terrore correpti; cumque hoſtibus terga vertiſſent, diffugiebant. Non tamen Izates animo erat conſternatus: ſed gnarus proditionem factam eſſe à magnatibus, ipſe quoque intra caſtra ſeſe recepit: cumque de *fugæ* cauſa inquiſiviſſet, ut comperit eos pepegiſſe cum Arabe, auctores quidem *ſceleris* ſupplicio afficit; poſtridie vero manibus conſertis, plurimos occidit, & *reliquos* omnes coëgit in fugam ſe conjicere. Regem autem ipſum perſequens, in caſtellum compulit Arſamum vocatum, idemque valide oppugnatum vi cepit. cumque omnem in ea prædam, quæ multa erat, diripuiſſet, in Adiabenen reverſus eſt, Abia vivo in poteſtatem ejus non redacto; quippe qui undique comprehenſus ſeipſum interfecerat.

Inde contra Izaten belli ſocietas cum Abia Arabe initur.

Izates à ſuis in prælio deſeritur.

In proditores animadvertit, Arabes fundit fugatque.

Vologaſes, Adiabenorum finaſis, Izati bellum denunciat.

2. Poſtquam autem magnates Adiabenorum primis auſis excidiſſent, à Deo in manus ſui regis traditi, ne ſic quidem quieſcebant, ſed denuo ſcribunt Vologaſi, (ille enim Parthorum rex erat) rogantes *eum*, ut, Izate interfecto, dynaſten alium quempiam, genere Parthum, ſibi præficeret. exoſum enim ſuum regem ajebant; utpote quod patrias leges abrogaret, & alienarum deſiderio teneretur. His auditis Parthus ad bellum *inferendum* excitatus eſt; & cum nullam haberet juſtam quam prætexeret *bellandi* occaſionem, miſit honores repetitum quos pater ipſius ei conceſſerat, & ſi *reddere* recuſaret bellum ei denunciabat. Izates, ubi iſta au-

ΚΕΦ. γ'.

Ως Αραβες επολέμησαν Ιζάτη εκ προδοσίας των οικείων· και ως Ιζάτης κατα θεου πρόνοιαν εκ των χειρων αυτων εσωθη.

Ο Δε του βασιλέως αδελφος Μονόβαζος και οι συγγενεις, θαυμάντες τον Ιζάτην [a] τους εν Θεω ευσεβεία ζηλωτον παντι ανθρωπων γεγενημενον, ειχον επιθυμιαν και αυτοι, τα πατρια καταλιποντες, εθεσι χρησθαι τοις Ιουδαίων. [b] ως δε τουτο αυτω κατάφορες τοις υπηκοοις, και επι τουτω χαλεπαινοντες οι μεγιστανες [c] ο φερουσι μεν τον οργην, χρονον δε επιτηδειον εζητουν δικην εκπρεξασθαι [d] αποδυντες παρ' αυτου. και δη γραφουσι προς Αβίαν τον Αραβων βασιλεα, χρηματα πολλα δωσειν υπεχόμενοι, [e] στρατευσασθαι θελησαντα επ' αυτον βασιλεως. επηγγελλοντο δε και προς τουτου συμβολην εκκαλειν τον βασιλεα. θελειν δ' αυτον πεμφθεντα, [f] μισησαντα τα παρ' αυτοις εθη· και ορκοις τον προς αλληλους ομοσαμενοι πιστιν, [g] αποδειν παρεκαλουν. πειθεται δε ο Αραψ, και πολλον επαγόμενος δυναμιν, [h] ηκει επι τον Ιζάτην. μελλουσης δε της προτης συμβολης, πειν εις χειρας ελθειν, καταλειπουσι τον Ιζάτην οι συνθημάτος παντες οις [i] πανικον δεος εμπεσον καταπλαγεντες, και τα νωτα τοις πολεμιοις στρεψαντες, εφευγον. ο μεν ουν Ιζάτης [k] κατεπλαγη, τους δε προδοσιαν υπο των μεγιστανων γεγενησθαι, και αυτος εις ο στρατοπεδον υπεχωρησε, και την αιτιαν ζητησας, ως εμαθε συντεταγμενους προς τον Αραβα, τους μεν αιτιους ανειλεν, τη δε επιουση συμβαλων, πλειους μεν απεκτεινεν, παντας δε φυγειν [l] ηναγκασεν. αυτον δε την βασιλεα διωκων [m] εις το φρουριον συνηλασεν Αρσαμον καλουμενον, και προσμαχωμενος καρτερως, ειλε το φρουριον. [n] αρπασας δε την εν αυτω λειαν πασαν, πολλην δε λιθων, υπεστρεψεν εις την Αδιαβηνην, την Αβίαν ετι καλαλαβων ζωντα· θελεκαλαμβανομενον γαρ εαυτον ανειλεν.

Β'. Αποτυχοντες δε οι των Αδιαβηνων μεγιστανες των προτων επιχειρησαντες, προδιδοντος αυτους του Θεου τω βασιλει, υφ' ων ηρεμουν, αλλα γραφουσι παλιν Ουολογαση, βασιλευς δε Παρθων ουτος ην, προκαλουντες επικλησαι μεν την Ιζάτην, [p] καταστησαι δε αυτοις ετερον δυναστην, [q] εξ γενους Παρθων. μισειν γαρ ελεγον την εαυτων βασιλεα, καταλυσαντα μεν [r] τα πατρια, ξενων δε εθων γενομενον. ταυτα ακουσας ο Παρθος, επηρθη προς τον πολεμον· ως προφασιν [s] δικαιαν μηδεμιαν εχων αφορμην, ταις υπο του πατρος αυτω δοθείσαις τιμαις [t] επεμενεν απαντων, απρακτησαντι δε πολεμον κατηγγελλεν. παραυτικα δε τον

a Διο τον προς Θεον ευσεβουντα και την ενουσαν αυτω των ιδιων χρησιμωτατα ζηλωτον Busb. b Και την εφεσιν εις τους ιεροις εξηνεγκαν. γινεται δ' η προ. Busb. και την εφεσιν εις ιερον εξηνεγκαν. γινεται δ' η προ. Zonar. c Ουκ εφανερουν μεν την οργην Voſſ. και βεγιλως αλλα κρυπτοντες ουκ εφανερουν μεν την μισθαν, κατα νουν &c. Busb. in Epiphanii verſione, *in hoc proceres indignati iram quidem retinebant, exſpectantes opportunum tempus &c.* d Σπυδοντες omittit Busb. e Στρατευσασθαι Busb. & Voſſ. f Καταλειψαντα τα πατρια αυτων Busb.. g Σπυδειν τουτους παρ. Busb. h Ηκειν επι τον Ιζάτην μαλλον μαλλουσης. προτερη δε της πολεμου προσομολογησεως πριν Busb. i Πάντες ως ενι σωθημα κατεχόντες legiſſe videtur *Epiphan.* qui vertit, *velut uno vinctli funiculo.* k Καπεπλαγη το δρᾶμα Voſſ. l Ita cum *MSS.* ηναγκασεν in *Editis.* m Εις το φρ. Busb. n Διαρπασας τα Voſſ. o Αντιλιν, αφιν ως χειρας συγκλειουσι Ιζάτε Voſſ. & *Gall.* p Καταστησαι Busb. Voſſ. & *Gall.* q Κατ' εν των γ. Vat. κατ των γ. Voſſ. r Τα πατρια αυτοις Voſſ. s Δικαιαν Vat. t Sic è *MSS.* antea erat ετιμησεν, & mox κατηγγειλεν. * Vide *Peliſianum* in *Miſcell.* c. 28. & *Barthium* in *Statium*, p. 1296.

a Εις

τον

τῇ ψυχῇ ὑπὸ μετρίως ὁ Ιζάτης, ὡς ἤκουσε ταῦτα, καταγνοὺς μὲν φέρειν αἰσχρὸν νομίσας ὃ τῇ δωρεᾷ ἐδέξατο δοκεῖν ἀφ' φόβου τοῦτο πεφάξας. εἰδὼς δὲ ὅτι καὶ ἀπολαβὼν ὁ Πάρθος τὰς τιμὰς, οὐκ ἂν ἡρεμήσειεν, ἔκρινεν ἐπιτρέψαι τῷ κηδεμόνι Θεῷ τὰ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς κίνδυνον· καὶ τοῦτον μέγιστον ἡγησάμενος ἔχειν σύμμαχον, καταπήγνυ μὲν τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας εἴς τι τῶν φρουρίων ἀσφαλέστατον, σῖτον δὲ πάντα εἰς τὰς βάρεις, καὶ ἐμπίπρησι τόν τε χόρτον καὶ τὰς νομάς. ταῦτά τε πεποιηκὼς, ἐξεδέχετο τὸν πολεμίους. ὡς δὲ γενομένου δὴ τοῦ [b] Πάρθου μετὰ πολλῆς δυνάμεως πεζῶν τε καὶ ἱππέων θᾶττον ἐλπίδος, ὥδευσε γὰρ σωτόνως, βαλλομένου τε μέγιστα πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν Ἀδιαβηνὸν καὶ τὴν Μηδίαν ὁρίζοντα, πίπτει καὶ ὁ Ιζάτης ὃ στρατόπεδον οὐκ ἄπωθεν, ἔχων περὶ αὐτὸν ἱππεῖς καὶ ἀριθμὸν ἐξακισχιλίους. ἀφικνεῖται δὲ πρὸς τὸν Ιζάτην ἄγγελος παρὰ τοῦ Πάρθου πεμφθείς, ὃς τὸν Πάρθου δύναμιν ὅση τίς ἐστιν ἤγγελλεν, ἀπὸ Εὐφράτου ποταμοῦ μέχρι Βάκτρων τῶν ὅρους αὐτῆς πλήθυνος, καὶ τοὺς ὑπηκόους αὐτῆς βασιλέας καταλέγων. ἠπείλει δὲ δώσειν αὐτὸν δίκας, ἀχάριστον πρὸς δεσπότας τοὺς ἑαυτοῦ γενόμενον, καὶ ῥᾳδίως τὸν βασιλέως αὐτὸν χειρῶν ἁρπᾶσαι τὸν Θεὸν οὐ σέβει δυνήσεσθαι. ταῦτα μὲν ἀγγέλου φράσαντος, ὁ Ιζάτης εἰδέναι μὲν τὴν Πάρθων δύναμιν ἔφη πολὺ τὸν αὑτοῦ διαφέρουσαν, γινώσκειν δ' οὖν ἔτι μᾶλλον ἀνθρώπων πάντων ἔλεγεν κρείσσω τὸν Θεόν. καὶ τοιαύτην δοὺς τὴν ἀπόκρισιν, ὅτι τὴν ἱκετείαν ἐτρέπετο τοῦ Θεοῦ, χαμαί τε ῥίψας αὐτὸν, καὶ ἀπορρῶ τὴν κεφαλὴν καταχύσας, μετὰ [c] χωκυθμῶν καὶ τέκνων ἐπῆρεν, ἀναβοῶν τὸν Θεὸν καὶ λέγων, "εἰ μὴ μάτην, ὦ δέσποτα κύριε, τῆς σῆς ἐγνώμην χρηστότητος μόνον καὶ πρῶτον ἡγησάμην κύριον, ἐλθὲ σύμμαχος, οὐχ ὑπὲρ ἐμοῦ μόνον ἀμυνόμενος τοὺς πολεμίους, ἀλλ' ὅτι καὶ τῆς σῆς δυνάμεως καταπεπολμήκασιν, [d] καὶ μεγαλορρήμονα γλῶσσαν ἐπαφεῖναι τῷ στόματι πεφεικασιν." ὁ μὲν ταῦτα ἐποτνιᾶτο δακρύων, καὶ ὀδυρόμενος. ἐπήκοος δὲ ὁ Θεὸς ἐγένετο, καὶ κατ' ὄνειρον εὐθὺ τὴν νύκτα δεξάμενος Οὐολογάσης ὑπηρολὰς τὰ αὐτὰ ἐγγράπτο, Δαῶν καὶ Σακῶν χεῖρα μεγάλην καταφρονήσας αὐτῶν τὴν ἀποδημίαν ὑπερατωσάμενον διαπάζειν [e] Παρθυηλὴν, ἀπράκτος ἀνέζευξεν εἰς τὰ πάτρια. καὶ ὁ Ιζάτης ὅτι τὴν Θεοῦ πρόνοιαν τὰς ἀπειλὰς τῶν Πάρθων ἀφεύγει.

γ'. Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον, πεπληρωκὼς μὲν τὸν πέμπτον ἀπὸ γενέσεως πληρώσας ἔτος, τέταρτον δὲ [g] πρὸς εἰκοστὸν βασιλεύσας, [h] θνήσκει καταλιπὼν παῖδας ἄρρενας εἴκοσι τέσσαρας [i] καὶ θυγατέρας εἴκοσι τέσσαρας· τῷ μέντοι διαδοχὴν τῆς ἀρχῆς τὸν ἀδελφὸν Μονόβαζον ἐκέλευε παραλαβεῖν, ἀμειβόμενος αὐτὸν, ὅτι τὴν τῆς ἀποδημίαν αὐτῷ, μὴ τῶν παρόντων μόνον καὶ πρώτων ἡγησάμενος φίλον, πιστῶς φυλάξειεν αὐτῷ [k] βασιλείαν. ἡ δὲ μήτηρ Ελένη, τὸν παῖδος θάνατον ἀκούσασα, τὴν

divit, vehementer animo perturbatur, ſibi quidem opprobrio eſſe ratus ab iis decedere quæ dono acceperat, quod ex timore hoc feciſſe videretur. Pro comperto autem habito, Parthum ne quidem poſt honores receptos quieturum eſſe, decrevit Deo curatori ſemet committere dum vitæ diſcrimen adiret: atque hunc maximum adjutorem habere arbitratus, liberos & uxores in caſtellum quoddam munitiſſimum concludit, frumentumque in arces *deportat*, ac deinde fœnum & pabulum flammis abſumit. adeoque iſtis in anteceſſum paratis, hoſtium adventum exſpectabat. Cum autem Parthus cum magnis peditum equitumque copiis celerius quam crederetur adeſſet, (magna enim fecerat itinera) caſtraque poſuiſſet ad fluvium qui Adiabenen à Media dirimit; Izates quoque non longe inde caſtra metatus eſt, militibus ad ſex millia numero ſecum adductis. *Rebus ita ſe habentibus*, ad Izaten venit nuncius à Partho miſſus, qui Parthi vires, quantæ illæ eſſent, numerando percenſeret, ab Euphrate fluvio uſque ad Bactrorum fines, quique dictitaret quot reges illis ſubjicerentur. Inſuper minitabatur, fore ut ſupplicium lueret, quod erga dominos ſuos ingratus exſtitiſſet; ac ne Deum quidem, quem coleret, poſſe eum regis è manibus eripere. Cum iſta retuliſſet nuncius, dicebat Izates, ſe quidem noſſe Parthorum potentiam ſua longe ſuperiorem: adhuc vero certius ſcire ajebat, Deum hominibus univerſis potentiorem eſſe. atque ejuſmodi dato reſponſo, ad ſupplicandum Deo ſe convertebat; & humi proſtratus, caputque cineribus fœdatus, cum uxoribus & liberis jejunabat, Deum invocans dicenſque, "O Domine qui omnibus dominaris, ſi non "fruſtra me tuæ bonitati dediderim, ſed te "merito omnium ſolum & primum habuerim "dominum, veni in auxilium, non tam mei "in gratiam hoſtes ulciſcens, quam quod auſi "fuerint contra tuam potentiam ſeſe extolle"re, & linguam magniloquam *in te* laxare "non horruerint." Et ille quidem cum lachrymis & lamentatione ita Deo ſupplicabat: atque Deus *eum de cælo* exaudiebat, adeo ut illa ſtatim nocte Vologaſes literis acceptis (in quibus ſcriptum erat, *Dahas & Sacas, contempta ejus dum peregre abeſſet poteſtate, cum magnis copiis expeditionem feciſſe, & Parthiam vaſtare & populari) *cum exercitu* retro ſe *ad ſuos* re infecta receperit. Atque ita Izates Dei providentia Parthi minas effugit.

Izates ad bellum contra Vologaſen ſe comparat.

Izates ad Deum preces.

Vologaſis minæ ſuperbæ.

Vologaſes re infecta diſcedit.

3. Non multo autem poſt, anno ætatis quinquageſimo quinto exacto, regnique quarto ſupra vigeſimum, moritur, filiis maſculis viginti quatuor relictis quatuorque & viginti filiabus; cæterum ut ſucceſſionem in regnum ſibi vindicaret Monobazus, præcipiebat, referens ei gratiam ob regnum ſibi, domo profecto, poſt patris ipſius obitum bona fide conſervatum. Helena autem mater, ubi de filii morte inaudivit, eam

Izates moritur, ſucceſſore relicto Monobazo.

a Εἰς τὰ φρούρια ἀσφαλέστατα *Voſſ.* & *Epiphan.* b Παρθυαίων βασιλέως *Voſſ.* c Ita ex *Cod. Bunb.* & v. 7. γυναικῶν in *Editis Aliiſque.* d Illa, καὶ μεγαλορρήμονα γλῶσσαν ἐπαφεῖναι ὑπὸ πεφεικασιν, omittunt *Voſſ.* & *Vat.* e Poſt τὸν τόνον in ora *Cod. Voſſ.* ἡ ταῦτα ἐπῆρε ἐδέετο. f Τῶν Παρθυαίων *Bunb.* g Πρὸς εἰκοστῷ *Bunb.* h Illud θνήσκει inſerni è *Cod. Voſſ.* καταφρόνησε τοῦ βίου poſt ἔτος τέσσαρας adjicit *Bunb.* i Ita cum *Cod. Gall.* & *Epiphanio*, qui vertit, *relinquens filios maſculos viginti quatuor, & filias viginti quatuor, vita privatus eſt, ſucceſſionemque* &c. ℓ Θυγατέρας τεσσάρας *Bunb.* κ Θυγατέρας abſque τεσσάρας aut ἄνδρες τεσσαρες habet *Voſſ.* in *Editis Aliiſque* deſunt ἄνδρες τέσσαρες. k Βασιλείαν *Bunb.* * Dacas in *Vet. Interpr.* & Δαῶν in *Græcis.* Sed vide *Strabonem*, l. XI. p. 511. *Edit. Pariſ.*

a Eam-

eam quidem graviter tulit, ut verisimile erat *lateram esse* matrem pientissimo filio orbatam: ex eo tamen consolationem habebat, quod audierit successionem in filium suum natu majorem devolutam esse, adeoque ad ipsum properabat: reversaque in Adiabenen, non diu superstes filio Izati vixit. Monobazus autem ossa ejus & fratris sui, Hierosolyma missa, in pyramidibus sepeliri jussit, quas (numero tres tribusque stadiis ab urbe Hierosolymitana dissitas) mater exstruxerat. Sed postea quidem narrabimus quæ Monobazus vitæ suæ tempore gesserit.

Helenæ mors.

Izates & Helena ubi sepulti.

βαρέως φ̃ ἤνεγκεν, ὡς εἰκὸς μητέρα τεθνεώτι εὐσεβεστάτῳ παιδὸς, ὠδυνᾶτο δὲ ὅμως ἔτι ἔχειν τ̃ παραδοχὴν ἀκούσασα εἰς τ̃ πρεσβύτερον αὐτῆς υἱὸν ἥκειν, ᾧ πρὸς αὐτὸν ἔσπευδεν. ἀπογενομένη δὲ εἰς τ̃ Ἀδιαβηνὴν, ὀ πολὺν Ἰζάτῃ φ̃ παιδὶ χρόνον ἐπεβίωσεν. ὁ δὲ Μονόβαζος τά τε ἐκείνης ὀστᾶ, ᾗ τὰ τ̃ ἀδελφ̃ πέμψας εἰς Ἱεροσόλυμα θάψαι προστάττει ἐν τοῖς πυραμίσιν, ἃς ἡ μήτηρ κατεσκεύακε, τρεῖς τ̃ ἀριθμὸν τρία στάδια τ̃ τ̃ Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως ἀπεχούσας. Ἀλλὰ Μονόβαζος μ̃ ὁ βασιλεὺς ὅσα κατ̃ τ̃ ζωῆς χρόνον ἔπραξεν, ὕστερον ἐπαγγελῶμεν.

CAP. IV.

De Theuda & Judæ Galilæi filiis: & cujusmodi calamitas Judæos Hierosolymis ipso Paschæ die afflixit.

Fado Judæam procurante, populum decipit Theudas.

FAdo autem Judæam procurante, præstigiator quidam nomine Theudas ingenti hominum multitudini persuasit, ut asportatis opibus *ducem* se ad Jordanem usque fluvium sequerentur. Quippe se prophetam esse ajebat, diremptisque imperio suo aquis fluminis, facilem se transitum ipsis præstiturum dicebat. & hujusmodi sermonibus plurimos decepit. Non tamen eos passus est Fadus quidquam ex sua vesania consequi; sed emisit adversus eos equitum turmam, quæ, ex improviso illos adorta, multos occidit, multosque vivos comprehendit. Ipse etiam Theudas ab iisdem captus est, ejusque caput præcidunt & Hierosolyma deportant. Atque adeo hæc sunt quæ Judæis acciderunt dum Cuspius Fadus erat procurator.

Theudas captus & occisus.

III. 2. Fado autem successit Tiberius Alexander, *ejus* Alexandri filius, qui Alabarcha fuerat Alexandriæ, omnium in ea urbe suo tempore & genere & divitiis primus, qui pietate etiam in Deum filio Alexandro præstitit. nam ille in patriis moribus & institutis non permansit. Horum igitur *procuratorum* temporibus evenit ut magna fames Judæam affligeret; quando etiam Helena regina frumentum, grandi pecunia ex Ægypto coëmptum, egenis distribuit, ut *paulo* ante dicebam. Præterea autem & filii Judæ Galilæi interempti sunt, (qui populum ad defectionem sollicitabat, dum Quirinus censum ageret in Judæa, prout in superioribus indicavimus) Jacobus *scilicet* & Simon, quos cruci-bus suffigendos esse jussit Alexander. Herodes autem rex Chalcidis, cum Josepho Camydi filio pontificatum abrogasset, facit ut ei in honorem succederet Ananias Nebedæi filius. Tiberio etiam Alexandro qui succederet, ve-

Tiberius Alexander Judææ procurator.

Fames in Judæa.

Jacobus & Simon Judæ Galilæi filii crucis supplicio affecti.

Ananias pontifex.

ΚΕΦ. δ'.

Περὶ Θευδᾶ καὶ τῶν Ἰούδα Γαλιλαίου υἱῶν· καὶ οἷα τὸς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους συμφορὰ μετῆλθεν ἐν τῇ ἁγίᾳ Πάσχα ἡμέρᾳ.

ΦΑδου δὲ τ̃ Ἰουδαίας ἐπιτροπεύοντος, γόης τις ἀνὴρ, [d] Θευδᾶς [e] ὀνόματι, πείθει τ̃ πλεῖστον ὄχλον, ἀναλαβόντα τὰς κτήσεις ἕπεσθαι πρὸς τ̃ Ἰορδάνην ποταμὸν αὐτῷ. προφήτης γὰρ ἔλεγεν εἶναι, καὶ πρόσταγμα τὸν ποταμὸν χίσας, [f] διοδον ἔφη παρέξειν αὐτοῖς ῥᾳδίαν. καὶ ταῦτα [g] λέγων πολλοὺς ἠπάτησεν. οὐ μὴν εἴασεν αὐτὸς τ̃ ἀφροσύνης ὀναθαι Φάδος, ἀλλ' ἐξέπεμψεν ἴλην ἱππέων ἐπ' αὐτούς, [h] ἥτις, ἀπροσδόκητος ἐπιπεσοῦσα, [i] πολλοὺς μὲν ἀνεῖλε, πολλοὺς δὲ ζωντας ἔλαβεν· [k] αὐτοῦ τε τ̃ Θευδᾶ ζωγρήσαντες [l] ἀπέτεμον τὴν κεφαλὴν, καὶ κομίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα. τὰ μὲν οὖν συμβαίνοντα τοῖς Ἰουδαίοις κατ̃ τὸν Κυσπίου Φάδου τ̃ ἐπιτροπῆς χρόνους, ταῦτα ἐγένετο.

Β'. Ἦλθε δὲ Φάδῳ Τιβέριος Ἀλέξανδρος διάδοχος, γ'. [m] Ἀλεξάνδρου παῖς φ̃ καὶ [n] ἀλαβαρχήσαντος ὁ Ἀλεξανδρείας, [o] γένει τε καὶ πλούτῳ πρωτεύσαντος τ̃ ἐφ' καθ' αὑτὸν, ὃς διήνεγκε καὶ τῇ πρὸς τ̃ Θεὸν εὐσεβείᾳ φ̃ παιδὸς Ἀλεξάνδρου. τοῖς γὰρ πατρίοις οὐκ [p] ἐνέμεινεν ἔθεσιν. [q] ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ τ̃ μέγαν λιμὸν κατ̃ τ̃ Ἰουδαίαν συνέβη γενέσθαι· καθ' ὃν καὶ ἡ [r] βασίλισσα Ἑλένη, πολλῶν χρημάτων ὠνησαμένη σῖτον ἀπὸ τ̃ Αἰγύπτου, διένειμε τοῖς ἀπορουμένοις, ὡς [s] προεῖπον. πρὸς τούτοις δὲ καὶ οἱ παῖδες Ἰούδα φ̃ Γαλιλαίου ἀνῃρέθησαν, φ̃ τὸν λαὸν ἀπὸ Ῥωμαίων ἀποστήσαντος, Κυρηνίου τῆς Ἰουδαίας τιμητ̃ ὄντος, ὡς [t] ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἐδηλώσαμεν, Ἰάκωβος καὶ Σίμων, οὓς ἀναστανρῶσαι προσέταξεν ὁ Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ τ̃ Χαλκίδος βασιλεὺς Ἡρώδης, μεθελόμενος τ̃ ἀρχιερατείας Ἰώσηπον τ̃ φ̃ [x] Καμύδου, τ̃ διαδοχὴν τ̃ τιμῆς Ἀνανίᾳ τῷ φ̃ [y] Νεβεδαίου δίδωσιν. Τιβερίῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ Κύμανος ἀφίκετο

a Ἐπεῖσεν, ἀλλὰ τῇ χάριτι καὶ τῇ τ̃ λόγου ἀλγήματι παζομένη, πολλὰς ἀπέψυξε. *b* Ὁ δὲ *Voss.* & *Gall.* *b* Σπίλας ὁ τοῖς ἀρχαιοῖς τ̃ Αἰλίας *Eusebio* in *Historia Ecclesiastica*, lib. 2. cap. XII. & *Nicephoro Callisto* in *Hist. Eccl.* l. 2. c. XI. Vide *Valesium* in *Euseb.* l. 2. c. 12. *c* Ἀπωχιλίωσεν *Voss.* *d* Aut dicendum duos fuisse *Theudas* cum *Grotio* (ad *Matt.* c. 24. v. 5.) *Aliisque*; aut *Theudam* illum *Josephi* esse *Theudam* de quo *Gamaliel*; atque *Josephum* circa tempora ejus errasse. *Lightfoot* in *Horis Hebr.* ad *Acta*, p. 11. Verum in *S. Literis* existimat *L. Bos* (ad *Acta*, c. 5. v. 36.) interitus *Judæ* & *Theudæ* impostorum non enarrari eo quo contigerunt temporis ordine, sed retro à proximis & novissimis temporibus progrediendo ad ulteriora tempora & antiquiora. Videlis *Valesium* ad *Euseb.* l. 2. c. XI. *Lud. Cappellum* in *Spicilegio* ad *Act.* c. 5. v. 36. *Pearsonii* opera Posthuma, p. 29. & *Simonem* in *Bibl. Crit.* c. 2. sub finem. *e* Τύπωμα *Euseb.* in *Hist. Eccl.* l. 2. c. XII. ὄνομα *Niceph.* in *Hist. Eccl.* l. 2. c. XI. *f* Διοδον ἴχνη π. *Gall.* & *Voss.* *g* Λέγων τὸ διοδεύσιμόν τε καὶ ἴσιον αὐτοῦ παρασκεύασεν. ὑ μὲν ἔλεγεν solus *Gall.* *h* Ἥτις ἐπιπεσοῦσα ἀπροσδόκητος αὐτοῖς *Euseb.* *i* Πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέλε *Busb.* *k* Λαβὸν *Voss.* *l* Ἀπετέμοσαν αὐτοῦ τὸν κ. *Euseb.* πλὴν κεφαλὴν αὐτοῦ *Busb.* *m* Vide pag. 809. v. 43. *n* Vide *Annot.* ad p. 809. & 821. & præterea *Fullerum* in *Miscell. S.* lib. IV. c. 16. *Turnebum* in *Adversar.* l. 27. c. 25. *Vossii* Etymolog. p. 16. *Cappellum* in *Hist. Apostol.* p. 118. *Gyraldum* in *Dialogo* XXIX. & *Thes. Crit.* tom. 2. p. 450. *o* Ita *Voss.* & *Epiphan.* γένει τε deleunt *cæteri.* *p* Ἐνέμεινεν *Busb.* *q* Ita cum *Epiphanio.* ἐπὶ τούτοις γε καὶ *Euseb.* l. 2. c. 12. ἐπὶ τούτοις δὲ ᾧ *Voss.* ἐπὶ τούτου δὲ ᾧ *Busb.* ἐπὶ τούτοις γὰρ ᾧ in *Editis Aliisque.* *r* Βασιλὶς *Busb.* ut supra p. 879. v. 16. *s* Sc. p. 881. v. 37. *t* Lib. 18. p. 792. v. 3. Γαυλανίτης dicitur. Vide *Annot.* ad locum, & *Lud. Cappellum* in *Spicilegio* ad *Act.* c. 5. v. 36. *u* Sc. Lib. 18. cap. 1. *x* In *Græcis* corrupte Κιμυδοῦ & Κιμαδοῦ. quin & Καμυδὴ habet *Zonar.* in *Epiphanii* libris, *remoto à pontificatu Josephi successionem* &c. Vide *Seldenum* lib. 1. de *Succes. in Pontif.* c. XI. *y* Νεδεδαίου *Busb.*

a Anno

ἀφίκετο Διάδοχος, ᾧ τελευτᾷ τ' βίον Ηρώδης ὁ ὃν μεγάλης Βασιλέως Αγρίππα ἀδελφὸς, ὀγδόῳ τ' Κλαυδίου Καίσαρος ἀρχῆς ἔτει, καταλιπὼν τρεῖς υἱὸς, Αριστόβουλον μὲν, [a] ὑπὸ τ' πρώτης αὐτῷ τεχθέντα γυναικὸς, ἐκ Βερνίκης δὲ τ' ἀδελφῆς θυγατέρας Βερνικιάνον τε καὶ Υρκανόν· τ' δὲ ἀρχὴν αὐτῶν Κλαύδιος Καῖσαρ Αγρίππᾳ τῷ νεωτέρῳ δίδωσι.

Cumanus procurator.

Herodes Agrippæ M. frater moritur.

γ'. Στάσεως δὲ ἐμπεσούσης τῇ τ' Ιεροσολυμιτῶν πόλει, Κυμάνῳ τὰ κτ' τ' Ιουδαίων ἀφεγματα διοικοῦντος, ἐφθάρησαν ὑπὸ ζώντων πολλοὶ τ' Ιουδαίων. τῷ τε γὰρ ἀφικνεῖσθαι τ' αὐτίαν, δι' ἣν ζῶντα σιτέονται. [b] τ' Πάσχα θεσμοθετημένης ἑορτῆς ἐπάσης, καθ' ἣν ἔθος ἐστὶν ἡμῖν ἄζυμα θεσφέρειν, πολλῆς καὶ παντοθὲν πλήθους συναχθέντος ὅτι τῇ ἑορτῇ, δείσας ὁ Κύμανος μή νεώτερόν τι ὑπὸ τούτων θορυβηθῇ, κελεύει τ' στρατιωτικὸν μίαν τάξιν ἀναλαβοῦσαν τὰ ὅπλα ὅτι τῶν ἱερῶν στοῶν ἐξάναι καταστελλόντας τ' νεωτερισμοὺς, εἰ ἄρα τις γένοιτο. τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ τ' Ιουδαίας ἐπιτροπεύσαντες ὑπὲρ τοῖς ἑορταῖς ἐστρατοπέδευον. τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ τ' ἑορτῆς στρατιώτης τὶς ἀναχαλύψας ἐπεδείκνυτο τῷ πλήθει τὰ αἰδοῖα· καὶ πρὸς τοῦτο [c] θρασυμθέντων ὀργὴ καὶ θυμὸς ἦν, ὑχ ἑαυτοὺς [d] ὑβρίσθαι λεγόντων, ἀλλὰ τὸν Θεὸν ἀτιμασθαι, τινὲς δὲ τ' θρασύτερον τ' Κύμανον ἐβλασφήμουν, ὑπ' αὐτοῦ τ' στρατιώτου [e] καθίσαι λέγοντες. Κύμανος δὲ ἀκούσας, ᾧ αὐτὸς ὁ μέλειος [f] ἐρεθίζει πρὸς τὰς βλασφημίας. παρήνει μέντοι παῦσαι τ' νεωτέρων ὁρμῆς, μηδὲ στάσεως ἐξάπτειν [g] τὸ ἑορτῇ. μὴ πείθων δὲ, μᾶλλον δ' ἐπέκειτο βλασφημοῦντες, κελεύει τὸ στράτευμα [h] πᾶν, παντοπλίαν ἀναλαβόντα, ἧκειν εἰς τ' Αντωνίαν, [i] φρούριον δὲ τοῦτο, καθάπερ καὶ πρότερον εἴπομεν, ὑπερκείμενον τ' ἱερῷ. πεφοβημένους δὲ τοὺς στρατιώτας θορυβοῦσθαι, πρόσχημα, μηδὲ στάσεως ἐξάπτειν [g] τὸ ἑορτῇ. μὴ πείθων δὲ, μᾶλλον δ' ἐπέκειτο βλασφημοῦντες, κελεύει τὸ στράτευμα [h] πᾶν, παντοπλίαν ἀναλαβόντα, ἧκειν εἰς τ' Αντωνίαν, [i] φρούριον δὲ τοῦτο, καθάπερ καὶ πρότερον εἴπομεν, ὑπερκείμενον τ' ἱερῷ. πεφοβημένους δὲ τοὺς στρατιώτας θορυβοῦσθαι

Miles legis Moyſaïcæ libros diſcerpit.

Cum autem fieret vaſtatio, miles quidam, leges Moyſaïcas, in vico quodam repoſitas nactus, omnium in conſpectu eas diſcerpſit, additis conviciis multiſque ludibriis. Judæi autem, iſtis auditis factoque magno concurſu, Cæſaream deſcenderunt, (illic enim agebat Cumanus) ſupplicantes, ut non ipſos, ſed Deum, cujus leges indigne habitæ erant, vindicatum iret. ſibi enim non ferendam eſſe vitam, patriis legibus tot contumeliis oneratis. Tum Cumanus, veritus ne multitudo denuo res novas moliretur, de amicorum conſilio militem, qui legibus contumeliam fecerat, ſecuri percuſſit; atque ita tumultum ſedavit, cum in eo eſſet ut iterum accenderetur.

Idem ſecuri percuſſus.

[a] Τῆς δὲ πορθήσεως γενομένης, τῶν τραπεντῶν τις, τῶν Μωϋσέως νόμων ἔν τινι κώμῃ κειμένων, καταγελάσας εἰς τὴν πάντων ὄψιν, [b] διέρρηξεν, ὑβριζόμενός τε καὶ πολλὰ [c] καταλοιδορούμενος. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, ταῦτα ἀκούσαντες καὶ πολλοὶ συνδραμόντες, καταβαίνουσιν εἰς Καισάρειαν, ὀκνοῦντα δ [d] ἐτύγχανεν ὁ Κύμανος ὤν, [e] ἱκετεύοντες μὴ αὐτοὺς ἀλλὰ τὸν Θεόν, ὑφ' οὗ οἱ νόμοι καθιερώθησαν, ἐκδικῆσαι. ζῆν γὰρ οὐκ ἐπιτρέπειν [f] τὴν πατρίων αὐτοῖς θεσμῶν καταλυσιμένων. καὶ ὁ Κύμανος, δείσας μὴ πάλιν νεωτερίσειε τὸ πλῆθος, συμβαλλόμενος καὶ τὴν φίλων, τὴν ὀργισθεῖσαν τοῖς νόμοις φρονίμως πελεύσας, ἔπαυσε τὴν ταραχὴν ἐκ δυνατὸν μᾶλλον ἐξάπτεσθαι.

V. CAP. V.

ΚΕΦ. ε'.

Quomodo ſeditio in Judæos invaſit & Samaritas: & quo pacto litem dirimit Claudius.

Ὡς στάσις ἐνέπεσεν Ἰουδαίοις τε Σαμαρείταις· καὶ ὡς Κλαύδιος τὴν ἀμφισβήτησιν διαλύει.

Diſſidium inter Samaritas & Judæos.

POrro inter Samaritas & Judæos ortæ ſunt inimicitiæ hujuſmodi de cauſa. Mos erat Galilæis, in diebus feſtis Hieroſolyma euntibus, per regionem Samariæ iter facere. Atque tum ipſis, cum in itinere eſſent, quidam è vico, cui nomen Ginæa, (quæ ſita eſt in confiniis Samariæ & Magni campi) prælio congreſſi, multos eorum perimunt. Primores autem Galilæorum, ubi facinus audiverant, Cumanum adibant, ipſumque rogabant ut occiſorum necem ulciſceretur. Ille vero, à Samaritis data pecunia perſuaſus, eorum nullam rationem habuit. Tunc Galilæi, hac de re indignati, Judæorum multitudinem ad arma conciverunt, & ad libertatem ſuam defendendam. Servitutem enim etiam ex ſe quidem acerbam eſſe dicebant; cum injuriis vero conjunctam, omnino intolerabilem. Cum autem magiſtratus lenire eos & compeſcere conarentur, pollicerenturque ſe Cumano perſuaſuros, ut pœnas de cædis auctoribus ſumeret, illis quidem non auſcultabant, ſed armis correptis, & in auxilium advocato Eleazaro Dinæi filio, (ille enim erat latro qui multis jam annis in montibus degerat) vicos aliquot Samaritarum diripiunt & incendunt. Cumanus autem, ubi ad eum fama rei pervenerat, aſſumpta Sebaſtenorum ala cum quatuor peditum cohortibus, armatiſque etiam Samaritanis, contra Judæos proficiſcitur; eoſque aſſequutus, multos quidem illorum perimit, plurimos autem vivos cepit. Tum vero Hieroſolymitarum primi genere pariter ac honore, ut viderunt ad quam calamitatum magnitudinem ventum erat, ſaccos induti, capitibuſque cinere repletis, modis omnibus ſeditioſos obſecrabant & hortabantur, ut, ob oculos poſitis patria diruenda & templo flammis

Judæi à Galilæis ad arma conciti contra Samaritas.

Eleazarus latro.

Cumanus contra Judæos profectus magnam eorum ſtragem edit.

ΓΙνεται δὲ καὶ Σαμαρείταις πρὸς Ἰουδαίους ἔχθρα, δι' αἰτίαν τοιαύτην. ἦθος ἦν τοῖς Γαλιλαίοις ἐν ταῖς ἑορταῖς εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν πορευομένοις, ὁδεύειν διὰ τῆς Σαμαρέων [g] χώρας. ἐν τούτῳ [h] κατ' ὁδὸν αὐτοῖς κώμης [i] Γινάας λεγομένης, [k] τῆς ἐν μεθορίῳ κειμένης Σαμαρείας τε καὶ τοῦ Μεγάλου πεδίου, πρὸς συνάψασιν μάχην, πολλοὺς αὐτῶν ἀναιροῦσι. πυθόμενοι δὲ τὰ πραχθέντα τῶν Γαλιλαίων οἱ πρῶτοι, πρὸς Κύμανον ἀφίκοντο, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν μετεῖναι [l] τῆς ἀνῃρημένων τὴν φόνου. ὁ δὲ, [m] χρήμασι πεισθεὶς ὑπὸ τῶν Σαμαρέων, ὠλιγώρησεν. ἀγανακτήσαντες δὲ ἐπὶ τούτῳ Γαλιλαῖοι, ὁ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐκάλεσαν [n] ἐφ' ὅπλα χωρῆσαι, καὶ τὴν ἐλευθερίας αὐτόχειρας. ἀγαθὸν μὲν καὶ καθ' αὑτὸ μὴ πικρὰν ἔλεγον εἶναι, καὶ ἐφ' ὕβρει δὲ παντάπασιν ἀφόρητον. τοὺς δὲ ἐν τέλει καταπραΰνειν [o] αὐτοὺς πειρωμένους, καὶ πείσαντες τὸν Κύμανον ἐπαγγελλομένων δίκας [p] εἰσπράξεσθαι παρὰ τῶν ἀνῃρηκότων, ἐκείνοις μὲν οὐ προσέχον, ἀναλαβόντες δὲ τὰ ὅπλα, καὶ βοηθεῖν Ἐλεάζαρον τὸν Δειναίου παρακαλέσαντες· λῃστὴς δὲ οὗτος ἦν ἔτη πολλὰ τὴν διατριβὴν ἐν ὄρει πεποιημένος· κώμας πάσας τῶν Σαμαρέων ἐμπρήσαντες διαρπάζουσι. Κύμανος δὲ, τῆς ταχίστης εἰς αὐτὸν ἀφικομένης, ἀναλαβὼν τὴν τῶν Σεβαστηνῶν [q] ἴλην, καὶ πεζῶν τέσσαρα τάγματα, τούς τε [r] Σαμαρείτας καθοπλίσας, ἐξῆλθε· καὶ τοὺς Ἰουδαίους, καὶ συλλαβὼν πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, πλείους δὲ ζωγρίας ἔλαβεν. οἱ δὲ πρῶτοι τῇ τιμῇ καὶ [s] γένος τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, ὡς εἶδον εἰς οἷ κακῶν μέγεθος ἥκουσι, μετενδυσάμενοι σάκκους, καὶ σποδὸν τὰς κεφαλὰς ἀναπλήσαντες, παντοίως τοὺς [t] ἀφεστῶτας παρεκάλουν, καὶ πεσόντες πρὸ ὀφθαλμῶν [u] ἠμέλουν καταισχυνομένην μὲν αὐτῶν τὴν πατρίδα, ὁ δὲ ἱερὸν

a Τῆς δὲ πορθήσεως τῶν χωρίων ὑπὸ τῶν περιόντων τραπεντῶν γενομένης, ἀπιόντας τις ἐξ αὐτῶν νεανίας τῶν Μωϋσέως κειμένων *Busb.* atque ex eodem forſan codice *Zonar.* qui habet, τῆς γὰρ τῶν χωρίων ἐκείνων πορθήσεως γενομένης, νεανίας τις τῶν τραπεντῶν θεσμῶν καὶ ἀνόμων, τοῖς Μωϋσέως ἐκπεσοῦσι νόμοις ἐν τῇ πάντων ἐπισυμίᾳ κειμένοις. *b* Ἀναῤῥῆξας διέσχισε *Busb.* *c* Καὶ ἀκρατῶς κατηλάστων post κατηλοιδορούμην addunt *Busb.* & *Gall.* *d* Ἐτύγχανε solus *Busb.* *e* Ἱκετεύοντες δὲ σφοδρὰ ἀπελαμβάνεσθαι αὐτὸν *Gall.* *f* In *Cod. Busb.* τὸ πατρίων δὲ δρώμενον. forſan pro δεκάμενον *g* Ita diſtinxi. antea erat, χώραν, καὶ τὸν &c. Vide *Luc.* c. 17. v. 11. & *Joan.* c. 4. v. 4. *h* Sic *Busb.* κἀκεῖθεν in *reliquis.* *i* Ita (pro Νάϊν *Editionum Aliarumque*) reſcripſi ex lib. 2. *de Bello Jud.* ubi idem locus deſcribitur hiſce verbis, ἡ Σαμαρίτις ἀρχομένη ἀπὸ κώμης Μεγάλης πεδίου πεμπομένη Γινάαν ὄνομα κώμην &c. & ab hac lectione non longe diſcedit Γινεὶν *Codd. Busb.* & *Gall.* & Γινὶς *Epiphan.* *k* Illa τῆς δὲ μεθορίου κειμένης ſupplevi è *Cod. Busb.* & *m* pro δὲ ex eodem poſt Σαμαρείας reſcripſi. Mecum ſane facit *Epiphanius*, qui locum vertit ad hunc modum, *Dum ergo aliquando iter haberent per vicum nomine Ginæi, inter Samariam & campum maximum conſtitutum.* Vide *Groſium* ad *Luc.* c. 9. v. 51. *l* Τῶν ἀδίκως ἀνῃρημένων τὸν φόνον *Busb.* *m* Χρήμασι πολλοῖς ἐκπεσόντες τινὲς τῶν Σαμαρέων πεισθεὶς, τὴν ἐκδίκησιν ὠλιγώρησεν *Busb.* *n* Ἐφ' ὅπλα & Φόνους χωρῆσαι *Busb.* *o* Αὐτὸς, τὴν ὀργὴν τῶν πραγμάτων *Busb.* & *Gall.* *p* Εἰσαγείλαζ *Busb.* *q* Supra ἴλαν. *r* Σαμαρεῖς *Busb.* *s* Ita *Busb.* γένος in *Editis Aliiſque.* *t* Sic *Gall. Zonar.* & *Epiphan.* ἱστῶτας in *Editis Aliiſque.* *u* Comma poſt ἠμέλουν ſuſtuli, verum ἤμυνον legiſſe videtur *Epiphan.*

a Οχυρὸν

ἱερὸν πυρπολήσομεν, αὐτῶν δὲ ἡ γυναῖκας σὺν τέκνοις ἀνδραποδισμοὺς ἐσομένους, μεταθεμένους τὸν λογισμὸν, καὶ ὅπλα ῥίψαντας ἡρεμεῖν εἰς τὸ λοιπὸν, ἀποχωρήσαντας εἰς τὰ αὑτῶν. ταῦτα δὲ εἰπόντες, ἔπειθον· οἱ μὲν διελύθησαν, οἱ λῃσταὶ δὲ ὅτι τοὺς [a] ἐχθροὺς τόπους πάλιν ἀπῆλθον. [b] ἐξ ἐκείνου δὲ ἡ σύμπασα Ἰουδαία λῃστείων [c] ἐπλήσθη.

vastando & ipsis cum uxoribus & liberis in servitutem deducendis, consilium mutarent, & abjectis armis quiescerent in posterum, & suas quisque domos repeterent. Cum autem ista dixissent, eos flexerunt. atque illi quidem se disperserunt, latrones vero ad loca munita iterum reversi sunt. Atque ex eo tempore Judæa omnis latrociniis infestata erat. *Judæa latrociniis vexata.*

β'. Σαμαρέων δὲ οἱ πρῶτοι, πρὸς [d] Οὐμμίδιον Κυαδράτον τῆς Συρίας προεστηκότα, κατὰ τὸ καιρὸν ἐκεῖνοι ὁ Τύρῳ τυγχάνοντα, διαγενόμενοι, κατηγόρουν τῶν Ἰουδαίων, ὡς τὰς κώμας αὐτῶν ἐμπρήσειαν καὶ ἁρπάσειαν. καὶ, "εἰ μὲν ὑπ' αὐτοὶ πεποίησαν, οὐκ "ἂν ἀγανακτῶν, ἔφασκον, ὡς ὅπι Ρωμαίων κατα- "φρονήσειαν, ἐφ' οἷς κριτὰς ἔχρῃν αὐτοὺς ὑπὲρ [e] ἀδι- "κεῖσθαι διαγενέσθαι, [f] ἢ νῦν, ὡς οὐκ ἔχοντας ἡγεμό- "νας Ρωμαίους, καταδραμεῖν. ἥκειν οὖν ἐπ' αὐτὸν ἀκ- "δικίας τυχόντας." Ταῦτα μὲν οὖν οἱ Σαμαρεῖς κατηγόρουν. Ἰουδαῖοι δὲ καὶ τῆς στάσεως καὶ τῆς μάχης αἰτίους γεγονέναι Σαμαρεῖς ἔφασαν, πρὸς πάντων δὲ Κούμανον δώροις ἐφ' αὑτοῖς φθαρέντα, καὶ διαπεπρᾶσθαι τὸν ἀπηνεστάτους φόνους. καὶ Κυαδράτος ἀκούσας ὑπερίδετο τὸν κρίσιν, εἰπὼν [g] ὑποφανεῖσθαι ἐπειδὰν εἰς τὴν Ἰουδαίαν διαγενόμενος ἀκριβέστερον ἐπιγνῶναι τὸν ἀλήθειαν. καὶ οἱ μὲν ἀπῆσαν ἄπρακτοι. μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον ὁ Κυαδράτος ἦλθεν εἰς Σαμάρειαν, ἔνθα [h] ἀφικόμενος αὐτῶν τῆς πραγμάτων ὑπάλαβε γεγονέναι Σαμαρεῖς. ὡς δὲ καὶ Ἰουδαίων πολλοὶ κατηγορήσαντες ἔμαθεν, ἀνεσταύρωσεν οὓς Κούμανος ἔλαβεν αἰχμαλώτους. κἀκεῖθεν εἰς κώμην τινὰ διαγενόμενος [k] Λύδδαν λεγομένην, πόλεως τὸ μέγεθος οὐκ ἀποδέουσαν, καθίσας ἐπὶ βήματος καὶ δικαίου τῶν Σαμαρέων ἀκούσας, διδάσκεται διά τινος Σαμαρέως, ὅτι τῶν Ἰουδαίων τὸς πρώτους, ὄνομα [l] Δόρτος, καὶ τινες σὺν αὐτῷ νεωτερίζοι, πίσσαρες μὲν ἀριθμὸν, πείσειαν δὲ ὄχλον ἀπὸ τῆς Ρωμαίων ἀποστάσει. κἀκείνους μὲν ὁ Κυαδράτος ἀνελεῖν προστάξει· τοὺς δὲ περὶ Ἀνανίαν τὸν ἀρχιερέα, καὶ τὸν [m] στρατηγὸν Ἀνανον δήσας, εἰς Ρώμην ἀπέπεμψε, πρὸς τῶν πεπραγμένων λόγον ὑφέξοντας Κλαυδίῳ Καίσαρι. κελεύει δὲ καὶ τοῖς τῶν Σαμαρέων πρώτοις, καὶ τοῖς Ἰουδαίων, [n] Κουμάνῳ τε ἐπιτρόπῳ, καὶ Κέλερι, χιλίαρχος [o] δ' ἦν οὗτος, [p] ἐπ' Ἰταλίας ἀπεῖναι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, κριθησομένους [q] ἐπ' αὐτοῦ περὶ τῶν πρὸς ἀλλήλους ζητήσεων. αὐτὸς δὲ, δείσας μὴ ὅ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων [r] πάλιν νεωτερίσῃ, εἰς τὴν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν ἀφικνεῖται· κα-

2. At Samaritarum primates Ummidium Quadratum Syriæ præsidem, tunc Tyri degentem, adibant, & Judæos accusabant; quod vicos eorum diripuerint ac incenderint. &, "non tam se ægre ferre propriam injuriam, "dicebant, quam quod Romanos contempse- "rint, ad quos judices, si quid damni acce- "pissent, oporteret eos potius provocare, quam "nunc, quasi à Romanis imperio non rege- "rentur, incursiones facere. quamobrem ad "ipsum se venire, *ab eo* hoc demum impetra- "turos ut vindicarentur." Et quidem hujusmodi accusationem instituebant Samaritani. Judæi vero & seditionis & pugnæ auctores Samaritas exstitisse ajebant, & ante omnia Cumanum ab illis muneribus corruptum, adeoque interfectorum cædem occultasse & dissimulasse. Et Quadratus, cum ista audivisset, judicium distulit, dicens se *eu de re* pronunciaturum esse, postquam in Judæam venerit, & veritatem accurate magis perspectam habuerit. Et illi quidem re infecta discesserunt. Non multo autem post Quadratus Samariam venit, ubi omnibus auditis, in ea erat sententia ut Samaritanos turbarum auctores fuisse existimaret. Quamprimum vero Judæos quosdam res novas molitos esse intellexit, captos à Cumano in cruces egit. Atque inde profectus in vicum cui nomen Lydda, civitati magnitudine non cedentem, cum pro tribunali sedisset iterumque Samaritanorum causam audisset, à Samarita quodam edoctus est, certum Judæorum primatem nomine Dortum, nonnullosque cum eo novis rebus studentes, quatuor numero, populum, ut à Romanis deficerent, sollicitasse. Et illos quidem Quadratus occidi imperavit: Ananiam vero pontificem & Ananum *templi* prætorem vinctos Romam misit, factorum rationem Claudio Cæsari reddituros. Porroque Samaritarum & Judæorum primores, & Cumanum procuratorem, & Celerem (is autem tribunus erat) jubet in Italiam ad imperatorem discedere, illius judicio sistendos de iis quas inter se haberent controversiis. At ipse, veritus ne novi aliquid moliretur populus Judaïcus, in Hierosolymitarum urbem se confert; ipsamque pacatam depre-

Samaritæ apud Ummidium Quadratum Judæos accusant.

Judæi accusationem diluunt.

Samaritas seditionis reos pronunciat Quadratus.

Dortus aliique supplicio affecti.

Ananias & Ananus, Cumanus & Celer cum aliis Romam missi.

a Οχηρὸν *Busb.* b Ἐξ ἐκείνου τοῦ σ. *Busb.* c Ἐπλησίον *Busb.* d Ita lego (frustra pro *Numidio* contendente *Ryckio* ad *Tacitum*, p. 176.) auctoritate *Vet. Inscriptionum*, quas affert Cl. *Norisius* in *Diss.* III. *de Epochis Syro-Macedonum*, p. 183. *Ed. Lipsi.* antea erat *Numidion*. Videsis *Salmasium* ad *Ang. Hist. Scriptores*, p. 42. *Reinesium* in *Ep.* XXI. & *Pagium* in *Critica* ad *Annales Baronii* p. 37. e Sic *Busb.* ἀδίκων in *ceteris*. f Νῦν ἢ ὡς *Busb.* & *Epiphan.* Vulgatam tamen lectionem servavi, ut quæ bene fieri possit, voce μᾶλλον subintellecta. g Ita cum *Cod. Busb.* ὑποφανεῖς in *Editis Aliisque*. h Διὰ ἐπίσκοπος *Busb.* Διαπύστως αἰτ. τ. τ. ὑπὸ λαῶν γεγονέναι Σαμαρέων ἢ τῶν Ἰουδαίων ὡς τινας ταρ. *Vat.* in *Epiphanii* versione, *ubi auctores seditionis audiens, & quosdam Samaritanorum ac Judæorum indisciplinatos inveniens* &c. Fortasse legendum ὑπὸ λαῶν γεγονέναι Σαμαρεῖς. Σαμαρέων δὲ τῶν Ἰουδαίων &c. ut in *Cod. Vat.* i Ἰουδαίους *Busb.* k Ita lego cum *Cod. Busb.* assentiente *Epiphanii* versione. in *Editis Aliisque* Λύδδων, sine λεγομένου. Videsis *Relandum* in *Palæstina* S. p. 878. & *Cellarium* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 3. l Ita in *Ed. Bas.* & plerisque *MSS.* nec aliter in *Epiphanii* libris. Δόντος in *Ed. Gen.* Δόϊτος *Busb.* m Vide *Bossuum* in *Canticum Canticorum*, p. 315. & *Grotium* ad *Matt.* c. 26. v. 45. n Κυμανῷ τε πρὸ ἐπιτρ. *Busb.* & *Vat.* o Ita cum *Busb.* ὃν docent *reliqui*. p In *Editis* & *MSS.* ἐπὶ δ' βίαν, non adeo, ut mihi videtur, recte. q in lib. 2. de *Bello Jud.* ubi eadem res narratur, παρόντος ἢ τῷ Καίσαρος τῷ κλιθέντος ἐπὶ Ρώμης πλοῦν. unde, cum Cl. *Lowthio*, ἐπ' Ἰταλίας rescripsi. Aliud quiddam in suo codice habuisse videtur *Epiphan.* qui vertit, *justitque Cumano & Celeri tribuno, & violentiarum inhibitori, ut ad imperatorem pergerent.* r Ἐπ' αὐτῶ *Busb.* s Illud πάλιν è *Cod. Busb.* & *Epiphan.*

deprehendit *& tranquillam*, feſtumque patrium Deo *conſecratum* agentem. Credidit itaque nihil ab iis novatum iri, illiſque in feſtivitate relictis Antiochiam ſe recepit.

Magna contentio Romæ inter Judæos & Samaritas.

3. Cumanus autem & Samaritanorum primores, Romam miſſi, diem ab imperatore ſibi conſtitutum accipiunt, quo cauſam acturi eſſent de rebus inter ſe controverſis. Summoque ſtudio pro Cumano & Samaritis contendebant Cæſaris liberti & amici: & Judæos ſane viciſſent, niſi Agrippa junior, qui eo tempore Romæ erat, cum intelligeret Hieroſolymitarum proceres non mediocriter laborare, multis precibus imploraſſet Agrippinam imperatoris uxorem, ut marito perſuaderet, ubi cauſam cognoſceret, à defectionis auctoribus convenienter ſuæ juſtitiæ pœnas exigere. Claudius igitur his precibus in anteceſſum inſtructus & paratus, quæque dicerent utrinque auditis, ut comperit Samaritas malorum duces auctoreſque exſtitiſſe, eos quidem qui ad ipſum aſcenderant occidi juſſit, Cumanum vero in exſilium egit, atque Celerem tribunum Hieroſolyma duci præcepit, & omnium in conſpectu per totam urbem trahi adeoque enecari.

Agrippa ab Agrippina precibus obtinet, ut Claudius æquo animo Judæos audiret.

Cumanus in exſilium pulſus.

Celer morte punitus.

Καλαμβάνῃ δὲ αὐτὴν εἰρηνευομένην, ᵃ πάτριον ἑορτὴν τῷ Θεῷ πολῦς. πιστεύσας δὲ μηδέν νεωτερισμὸν παρ' αὐτῶν ᵇ γενήσεσθαι, καταλιπὼν ἑορτάζοντας ᶜ ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν.

γ'. Οἱ δὲ Κύμανον δὲ καὶ τοὺς πρώτους τῶν Σαμαρέων, ἀναπεμφθέντες εἰς Ῥώμην, λαμβάνουσι πρὸς τῶν αὐτοκράτορας ἡμέραν, καθ' ἣν δεῖ τῶν πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητήσεων λέγειν ἔμελλον. σπουδὴ δὲ μεγίστη τῶν Κυμάνῳ καὶ τοῖς Σαμαρεῦσιν ἦν, πρὸς τῶν Καίσαρος ἀπελευθέρων καὶ φίλων. καὶ ᵈ συνέβαινον τῶν Ἰουδαίων, εἰ μὴ περ Ἀγρίππας ὁ νεώτερος, ὁ τῇ Ῥώμῃ τυγχάνων, καταπεπυσμένος ἰδὼν τοὺς τῶν Ἰουδαίων πρώτους, ἐδεήθη πολλὰ τῆς αὐτοκράτορος γυναικὸς Ἀγριππίνης, πεῖσαι τὸν ἄνδρα, δικάσαντα πρεπόντως τῇ αὐτῆς δικαιοσύνῃ, τιμωρήσασθαι τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως. καὶ Κλαύδιος τῇ δεήσει ταύτῃ προευπροπιθείς, καὶ μεμαθηκὼς, ὡς εὗρε τῶν κακῶν ἀρχηγοὺς τοὺς Σαμαρεῖς γενομένους, τοὺς μὲν ἀναβάντας πρὸς αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀναιρεθῆναι, τῷ Κυμάνῳ δὲ φυγὴν ἐπέβαλε, Κέλερα δὲ τὸν χιλίαρχον ἐκέλευσεν ἄγοντας εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, πάντων ὁρώντων ὅτι τὴν πόλιν πᾶσαν συρεῖται, ἕως ἀποκτείναι.

CAP. VI.

Felix Judææ procurator. De Agrippa juniore, ejuſque filiabus.

Felix Judææ procurator.

CLaudius deinde miſit Felicem Pallantis fratrem, ut rebus in Judæa præeſſet. atque, imperii ſui anno duodecimo completo, Agrippam donavit Philippi tetrarchia & Batanæa, eique in auctarium dedit Trachonitidem una cum Abila, (iſta autem fuerat Lyſaniæ tetrarchia) Chalcidem vero ei abſtulit, cum dynaſtiam illam temuiſſet quadriennio. Agrippa autem, iſtis muneribus à Cæſare auctus, Azizo Emeſorum regi, cum circumcidi annuiſſet, Druſillam ſororem in matrimonium collocavit. nam Epiphanes Antiochi regis filius ejus nuptias recuſaverat, ut qui Judæorum religionem ſua relicta amplecti noluerit, licet ita ſe facturum eſſe puellæ patri olim promiſerat. Porroque Mariamnen nuptui dedit Archelao Helciæ filio, cui jam ante ab Agrippa patre deſponſata fuerat; illiſque nata eſt filia Berenice nomine.

Claudii in Agrippam munificentia.

Druſilla nupta Azizo.

Mariamne Archelao.

Felix nititur Druſillam à marito abducere.

2. Non multo autem poſt connubium Druſillæ Azizique diſſolutum eſt, hujuſmodi de cauſa. Felix, quo tempore procurator erat Judææ, cum *forte* Druſillam conſpexiſſet, (namque omnes pulchritudine excellebat) mulieris deſiderio tenebatur; & ex amicis ſuis Judæum, nomine Simonem, genere Cyprium, qui ſe ma-

ΚΕΦ. ς'.

Φήλικος Ἰουδαίας ἐπίτροπος. περὶ Ἀγρίππα τοῦ νεωτέρου καὶ τῶν αὐτοῦ θυγατέρων.

ΠΕμπει δὲ καὶ ᶠ Κλαύδιος Φήλικα ᵍ Παλλαντος ἀδελφὸν τὸν τῆς Ἰουδαίας ἐπιτροπεύσοντα πράγμασι. τὴν δὲ ἀρχὴν ʰ δωδέκατον ἔτος ἤδη πεπληρωκὼς, δωρεῖται τὸν Ἀγρίππαν τῇ Φιλίππου τετραρχίᾳ, καὶ Βαταναίᾳ, προσθεὶς αὐτῇ ⁱ τὴν Τραχωνίτιν σὺν ᵏ Ἀβίλᾳ· ˡ Λυσανία δὲ αὕτη ἐγγύτερον τετραρχία. τὴν Χαλκίδα δ' αὐτὸν ἀφαιρεῖ), διαπαυσάντα ταύτης ἔτη τέσσαρα. λαβὼν δὲ τὴν δωρεὰν παρὰ τοῦ Καίσαρος Ἀγρίππας, ἐκδίδωσι πρὸς γάμον Ἀζίζῳ τῷ Ἐμεσῶν βασιλεῖ, περιτέμνεσθαι θελήσαντι, Δρούσιλλαν τὴν ἀδελφήν. Ἐπιφανὴς γὰρ ὁ Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως παῖς παρῃτήσατο τὸν γάμον, μὴ βουληθεὶς εἰς τὰ Ἰουδαίων ἔθη ᵐ μεταβαλεῖν, κἀκεῖνο τοῦτο ποιήσειν προϋποθόμενος αὐτῆς τῷ πατρί. καὶ Μαριάμμην δὲ ἐξέδωκεν Ἀρχελάῳ τῷ Ἑλκίου παιδὶ, πρότερον ὑπὸ Ἀγρίππα τοῦ πατρὸς ἁρμοσθεῖσ' αὐτῷ· καὶ ἦν θυγάτηρ ⁿ αὐτοῖς ὄνομα Βερνίκη.

β'. Διαλύονται δὲ τῇ Δρουσίλλῃ πρὸς τὸν Ἄζιζον οἱ γάμοι, μετ' οὐ πολὺν χρόνον, τοιαύτης ἐμπεσούσης αἰτίας. καθ' ὃν χρόνον τὴν Ἰουδαίας ἐπετρόπευεν Φῆλιξ, θεασάμενος ταύτην, καὶ γὰρ ἦν κάλλει πασῶν διαφέρουσα, λαμβάνει τὴν γυναικὸς ἐπιθυμίαν, καὶ ᵒ Σίμωνα ὀνόματι, τῶν ἑαυτοῦ φίλων, ᵖ Ἰουδαῖον, Κύπριον δὲ γένος, μάγον τὲ) σκηπτό-

ᵃ Τὴν τοῦ Ἀζύμων ἑορτὴν in lib. 2. *de Bello Jud.* ᵇ Γενήσεσθαι ſolus *Busb.* ᶜ Ὑπέστρεφεν *Busb.* ᵈ Ita *Busb.* & *Gall.* συνέβαινον in *Editis Aliiſque.* ᵉ Sic lego cum *Busb.* & *Vat.* Δραγίνοντα in *Editis Aliiſque* tam *Latinis* quam *Græcis.* ᶠ Ita *Busb.* & *Epiphan.* Κλαύδιον in *cæteris.* ᵍ Ita in *Joſephi* libris pleriſque & *Auctoribus Lat.* Πάλλαντος *Busb.* & *Dioni Caſſio.* ʰ Δέκατον juxta *Epiphanii* libros. ⁱ Tetrarchia Philippi his conſtituebatur & conſtabat regionibus, Trachonitide, Batanæa, Auranitide, Gaulanitide, Paneade, atque illa quæ eſt περὶ Ἰαμνίαν Galilææ parte: itaque nihil opus erat memorare Batanæam aut Trachonitidem. reſcribo, δωρεῖται τὸν Ἀγρίππαν τῇ Φιλίππου τετραρχίᾳ, προσθεὶς αὐτῷ τὴν Τραχωνῖτιν σὺν Ἀβίλᾳ. Petitus in *Animadv. inedditos* Tom. 3. p. 241. ᵏ Ita ſcribo pro Ἀβίλᾳ in *Editis Aliiſque.* Ἀβίλα *Busb.* Supra quidem (p 864. v. 48.) Ἀβίλα pluraliter. Sed vocabulum eſſe numeri utriuſque notavit Cl. *Cellarius* in *Geogr. Antiq.* l. 3. c. 12. p. 269. Videſis *Berkelium* ad *Stephanum* v. Ἀβίλη, & *Relandum* in *Paleſtina S.* p. 525. ˡ Λυσανίᾳ δὲ αὕτη ἐγγύτερον *Busb.* ᵐ Ita *Busb.* & *Gall.* μεταλαβεῖν in *cæteris.* ⁿ Iterum cum *Busb.* nec aliter legiſſe videtur *Epiphan.* αὐτῆς in *Editis.* ᵒ Forte eſt Simon ille Magus de quo *Act.* 8. 9. non diverſum eſſe contendit *Sam. Baſnagius* in *Exercitt. Hiſt. Crit.* contra *Baronium*, ad ann. XXXV. n. XX. ᵖ Ita *Busb.* & *Epiphan.* Ἰουδαῖον in *Editis Aliiſque.*

ᵃ Πέμπτου

σκηπτόμενον, [a] πέμπει πρὸς αὐτὴν, ἔπειθε τ' ἄνδρα καταλιποῦσαν αὐτὸν [b] γήμασθαι, μακαρίαν ποιήσειν ἐπαγγελλόμενος, μὴ ὀκνῆσαι αὐτόν. ἡ δὲ κακῶς φρονήσασα, καὶ φυγεῖν τ' ἐκ τ' ἀδελφῆς Βερενίκης βουλομένη φθόνον, ἀφ' ἧς ὁ κάλλος παρ' ἐκείνης οὐ μετρίως ἐβλάπτετο, ἐθέλουσα πάτρια νόμιμα σπεῖραι, καὶ τῷ Φιλίκι γήμασθαι. τεκοῦσα δὲ ἐξ αὐτοῦ παῖδα προσηγόρευσεν Ἀγρίππαν. Ἀλλ' ὅπως μὲ πρόπαν ὁ νεανίας ἐκεῖνος σὺν [c] τῇ γυναικὶ καὶ τῷ ἐκπύρωσιν ὑ [d] Βεσβίου ὄρους ὅτε τ' Τίτου Καίσαρος χρόνοις ἠφανίσθη, μετὰ ταῦτα δηλώσω.

γ'. Βερενίκη δὲ μετὰ τὸν Ἡρῴδου τελευτὴν, ὃς αὐτῆς ἀνὴρ καὶ θεῖος ἐγεγόνει, πολὺν χρόνον διαμεμενηκυῖα, φήμης διαδοθείσης ὅτι παρὰ ἀδελφῷ συνοικεῖ, πείθει Πολέμωνα, [e] Κιλικίας δὲ τὸν ἔτος βασιλεύς, περιτεμόμενον ἄγεσθαι πρὸς γάμον αὐτὴν, ὅπως δὲ ἐλέγξειν ἔφετο ψευδεῖς τὰς διαβολάς. καὶ ὁ Πολέμων ἐπείθη μάλιστα διὰ τ' πλοῦτον αὐτῆς. ὃ μὲν ὅτι πολὺ συνέμεινεν ὁ γάμος, ἀλλὰ Βερενίκη δι' ἀκολασίαν, ὡς ἔφασαν, καταλείπει τ' Πολέμωνα. ὁ δὲ ἅμα τῷ τε γάμῳ καὶ τοῖς ἔθεσι τ' Ἰουδαίων ἐμμένειν ἀπήλλαχτο. τῷ αὐτῷ δὲ χρόνῳ καὶ Μαριάμμη, παραιτησαμένη τ' Ἀρχέλαον, συνῴκησε Δημητρίῳ, τῷ τῶν Ἀλεξανδρείᾳ Ἰουδαίων πρωτεύοντι γένει τε καὶ πλούτῳ· τότε δὴ καὶ τ' ἀλαβαρχίαν αὐτὸς εἶχε. γενόμενον δ' αὐτῇ παῖδα ἐξ ἐκείνου Ἀγρίππινον προσηγόρευσεν. ἀλλὰ περὶ μὲ ἑκάστου τούτων μετ' ἀκριβείας ὕστερον ἀπαγγελῶμεν.

gum esse simulabat, ad eam mittens, suadere nitebatur ut relicto marito ei nuberet, beatam facturum esse pollicens, si ipsum non fastidiret. Atque illa, haud recte faciens, volensque effugere sororis Berenices invidiam (nam propter pulchritudinem *suam* non leviter ab ea læsa erat) ut contra patria instituta ageret, & Felici nuberet, se persuaderi sinit. cumque ex eo peperisset filium, Agrippam nomine vocavit. Sed quemadmodum is juvenis cum muliere ista perierit, cum inflammaretur mons Vesuvius tempore Titi Cæsaris, postea declarabo.

Drusilla nupta Felici.

Parítque ei filium Agrippam.

3. Porro Berenice post Herodis obitum, qui ipsius maritus fuerat idemque patruus, cum longum tempus in viduitate egisset, fama percrebrescente, quod cum fratre suo coiret, suadet Polemoni (ille enim Ciliciæ rex erat) ut circumcisus eam in matrimonium duceret: nam hoc pacto existimabat se redarguturam esse mendacia & calumnias. eique obsequutus est Polemon, maxime propter illius divitias. Id tamen conjugium non diu irruptum mansit: sed Berenice ob *libidinis* intemperantiam, ut ferebatur, deserit Polemonem. Ille vero, solutis nuptiis, in moribus & institutis Judæorum perseverare desiit. Eodem autem tempore etiam Mariamne, cum repudiasset Archelaum, nupsit Demetrio, primo inter Alexandrinos Judæos genere pariter ac opibus: tunc etiam & ipse Alabarchiam tenebat. cumque filius ei natus esset ex illo, Agrippinum appellavit. Sed de horum singulis postea accurate magis narrandi locus erat.

Berenice Herodis vidua Polemonis nuptias ambit.

Postea Polemonem deserit.

Mariamne, repudiato Archelao, Demetrio nubit.

ΚΕΦ. ζ.

Ὅν τρόπον, Κλαυδίου τελευτήσαντος, Νέρων τὴν ἀρχὴν διεδέξατο· ἃ τε ὠμότατος ἔπραξεν. περὶ ληστῶν, σικαρίων, καὶ γοήτων, τ' Ἰουδαίας ἐπιτροπεύοντων Φήλικος καὶ Φήστου.

CAP. VII.

Quemadmodum Claudio mortuo Nero in imperium successit: & quæ crudelissime patravit. De latronibus, sicariis, & impostoribus, sub Felice & Festo Judææ procuratoribus.

ΤΕλευτᾷ δὲ Κλαύδιος Καῖσαρ, βασιλεύσας [f] ἔτη δεκατρία, [g] μῆνας ὀκτὼ πρὸς ἡμέραις εἴκοσι· καὶ λόγος ἰσχύει πιεῖν, ὡς ὑπὸ τ' γυναικὸς Ἀγριππίνης φαρμάκοις ἀνῃρητο. ταύτης πατὴρ μὲν ἦν Γερμανικὸς [h] Καίσαρος ἀδελφὸς, ἀνὴρ δὲ [i] Δομέτιος Ἠνόβαρβος ὁ τ' ἐπισήμων τ' τ' Ῥωμαίων πόλιν. ὃ τελευτήσαντος, χηρεύσῃ αὐτὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον Κλαύδιος ἄγεται πρὸς γάμον, ἐπαγομένην καὶ παῖδα Δομέτιον ὁμώνυμον τῷ πατρί. προσαιρεῖται δὲ τὴν γυναῖκα Μεσσαλίναν ἀφ' ζηλοτυπίας, ἐξ ἧς αὐτῷ παῖδες [k] ἐγεγόνεσαν Βρεττανικὸς καὶ Ὀκταουία. [l] ἦν δὲ καὶ αὐτῷ Ἀντωνία πρεσβυτάτη τῶν ἀδελφῶν, ἣν ὁ Πετεινᾶς τῆς πρώτης γυναικὸς εἶχε. καὶ δὴ τὴν Ὀκταουίαν ἤμουσε τῷ Νέ-

Cæterum moritur Claudius Cæsar, cum annos tredecim imperasset, menses octo, & dies insuper viginti: ferebantque nonnulli quod ab Agrippina uxore veneno sublatus fuerit. Hujus mulieris pater quidem erat Germanicus Cæsaris frater, maritus vero Domitius Aënobarbus, è viris in urbe Roma illustribus. illo autem defuncto, eam, cum vidua diu mansisset, Claudius in matrimonium duxit, filium adducentem *in familiam* patri cognominem Domitium. Messalinam enim uxorem ob zelotypiam *ante* sustulerat, ex qua Britannicum & Octaviam liberos susceperat. Erat autem ei & Antonia filia natu maxima, quam ex priore uxore Petina habuit. Atq; Octaviam protinus Neroni collocavit.

Obitum Claudii Cæsaris.

Claudii uxores & liberi.

a Πέμπει πρὸς αὐτὸν, ἵνα λάβῃ τὸν τ' ἄνδρα καταλιπεῖσαν in *Cod Busb.* *b* *Tacitus* (in *Hist.* lib. 5. cap. 9.) Drusillam statuit *Antonii & Cleopatræ neptem.* quo modo autem cum *Aliis* & *Josepho* concilietur, laborant eruditi. Dici solet à plerisque Drusillam Judæam, sororem Agrippæ regis, aliam esse à Drusilla, Felicis uxore altera, Jubæ quidem Mauritaniæ regis filia, Antonii & Cleopatræ nepte. Videsis *Casaubonum* ad *Suetonium* in *Claudio*, cap. 28. *Simsonum* ad *Annum Christi* LIV. Ep. XLVIII. inter *Reinesii* Epp. & *Vetranium* ad *Tacitum*, in *Hist.* lib. 5. cap. 9. *c* Τῇ γυναικὶ, sc. Βερενίκῃ. ut ita intelligam facit *Zonaras*, hisce verbis, λέγεται ἡ κατὰ τὸν Τίτου χρόνον ἡ γυνὴ σὺν τῷ παιδὶ πανὶ μεγαλοφυῶς ἀφανισθῆναι καὶ τὸ βιβλίον ἔχειν, πυνθάνομαι δὲ, ἃ τότε μᾶλλον ἀκριβωθήσεται. *Epiphanius* vertit, *juvenis iste cum uxore* &c. nec aliter *Gelenius*. *d* Ita & *Zonaræ Græciscque Aliis*. Quin & ὄρος Βίσιον dicitur, & Βιούϊον, & Οὐιούϊον, & Οὐιούϊον, & Οὐεσούϊον. Vide *Cluverium* in *Italia Antiqua*, p. 1157. *e* *Annius* juxta libros *Epiphanii*. *f* Ita & *Dio*, l. 61. p. 688. Videsis *Casaubonum* ad *Suetonium* in *Claudio*, c. 45. *g* Καὶ μῆνας ὀκτὼ πρὸς ἡμέρας εἴκ. *Busb.* *h* In *Busb.* ὁ Καισαρ. ἀδ. *i* Δομίτ. *Dioni Aliisque.* *k* Ita *Busb.* ἐγεγόνεσαν in *cæteris*. *l* Locum hunc mendosum esse deprehenderunt duo viri eruditissimi, *Ryckius* & *Aldrichius*. Ipse emendatum dedi ex *Epiphanio*, qui vertit, *Messalinam peremit uxorem, ex qua liberos habuerat Britannicum & Octaviam. Erat autem ei & Antonia filia senior, quam ex prima uxore nomine Petina habuerat.* antea erat, Βρεττανικὸν τὸν Ὀκταουίαν τὸν Ὀκταουία, ἣ ἐστὶ πρεσβυτάτη. Confer *Suetonium* in *Claudio*, c. 27.

locavit. id enim nomen ei dedit Cæſar poſteaquam in filium adoptaſſet.

Nero imperator. 2. Agrippina autem verita ne Britannicus, cum adultus eſſet, à patre principatum acciperet, ſuoque filio volens imperium ire præreptum, quæ Claudio necem afferrent, ut fama erat, *ipſa* confecit, atque illico mittit Burrhum militiæ præfectum, & cum eo tribunos & libertos qui plurimum auctoritate valebant, qui Neronem in caſtra *prætoriana* abducerent, ipſumque imperatorem ſalutarent. Nero autem, hoc modo principatum adeptus, Britannicum quidem clam pleriſque veneno ſuſtulit, palam vero matrem ſuam non multo poſt *ferro* peremit; hanc illi vicem referens, non ſolum quod eum genuerit, verumetiam quod illius artibus Romanorum imperium acceperit. Quin & Octaviam uxorem ſuam occidit, multoſque viros illuſtres, quaſi in ipſum compoſuiſſent inſidias.

Tyrannorum crudeliſſimus.

Joſephus carpit Romanos hiſtoricos.

3. Sed de his quidem plura dicere ſuperſedeo. nam multi *admodum* Neronis hiſtoriam conſcripſerunt: quorum aliqui in gratiam ejus, ut bene de ſe meriti, veritatem neglexerunt; alii vero, ex odio & inimicitiis ſibi cum eo ſuſceptis, inverecunde adeo debacchati ſunt in eum mendaciis, ut digni ſint qui uno hoc crimine condemnentur. Etſi non mihi ſubit eos mirari de Nerone mentitos, quando ne res quidem ab anteceſſoribus ejus geſtas memoriæ mandantes hiſtoriæ veritatem retinuerunt, licet in eos nullum odium habuerint, cum longo poſt eos tempore vixerint. Verum iſtis, qui nullam veritatis rationem habent, liceat pro lubitu ſcribere: nam hujuſmodi licentia delectari videntur. At nobis,

Veritatem profitetur.

quibus propoſitum eſt veritati unice litare, quæ ab opere noſtro aliena ſunt paucis admodum attingere viſum eſt: quæ vero Judæis, popularibus noſtris, contigerunt, ea non perfunctorie narramus, ut quos non piget & calamitates noſtras & delicta *omnibus* declarare. Itaque ad res noſtras narrandas revertar.

Azimo ſuccedit Soëmus

4. Primo imperii Neronis anno, Azizo rege Emeſorum defuncto, Soëmus frater ei in principatum ſucceſſit. Armeniæ autem minoris præfecturam Ariſtobulus, Herodis regis Chalcidis filius, à Nerone accepit. quin & Agrippæ donavit Cæſar partem quandam Galilææ, Tiberiadem & Taricheas, ejus imperio

Ariſtobulus Herodis regis Chalcidis filius.

Agrippæ ditio ampliatur.

parere juſſas: prætereaque Juliada Perææ urbem, & vicos quatuordecim ejus in vicinia poſitos.

VI.

Felix caſtigat latrones.

5. Cæterum res Judaïcæ indies in deterius prolapſæ ſunt. nam regio iterum latronibus repleta eſt, & impoſtoribus qui multitudinem ſeducebant. Sed horum quidem multos, ſimul cum latronibus quotidie captos, Felix ſuſtulit: inſuper & Eleazarum Dinæi filium, qui latronum agmen collegerat, ex inſidiis vivum

ρων. [a] τοῦτο γὰρ ὕστερον αὐτὸν ἐκάλεσεν εἰσποιησάμενος [b] υἱὸν ὁ Καῖσαρ.

β'. Δεδοικυῖα δὲ ἡ Ἀγριππῖνα, μὴ ὁ Βρεττανικὸς ἀνδρωθεὶς αὐτὸς μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς τὴν ἀρχὴν παραλάβοι, τὸν δὲ αὐτῆς παῖδα τοσαυτᾶσιν βουλομένην ἡγεμονίαις, τά τε θεῖ τὰ φάσματα Κλαυδίου, καθάπερ ἐν λόγοις, διεπράξαλο, καὶ παραχρῆμα πέμπει τὸν στρατηγὸν ἔπαρχον Βοῦρρον, καὶ σὺν αὐτῷ τοὺς χιλιάρχους, τό τε ἀπελευθέρων τοὺς πλεῖστα δυναμένους, ἀπάξουσας εἰς τὴν παρεμβολὴν τὸν Νέρωνα, καὶ προσαγορεύσουσας αὐτὸν αὐτοκράτορα. Νέρων δὲ, τὴν ἀρχὴν ὅτω τρόπῳ λαβὼν, Βρεττανικὸν μὲν ἀδήλως τοῖς πολλοῖς ἀναιρεῖ διὰ φαρμάκων, φανερῶς δὲ ὑπ' εἰς μαχαίρᾳ τὴν μητέρα τὴν ἑαυτοῦ φονεύει· ταύτην ἀμοιβὴν ἀποτίσας αὐτῇ, ὃ μόνον τὴν γενέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκείνης μηχανῆς τὴν Ρωμαίων ἡγεμονίαν παραλαβεῖν. κλείνει δὲ καὶ τὴν Ὀκταουίαν τὴν συνοικοῦσαν, πολλοὺς δὲ ἐπιφανεῖς ἄνδρας εἰς ἐπ' αὐτῷ ἐπιβουλὰς συνιδὼν ἀπολλύει.

γ'. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν τοιοῦτον, [c] ἐῶ πλείω γράφειν. πολλοὶ γὰρ τὴν περὶ Νέρωνα συντεταχασιν ἱστορίαν. ἐπ' οἷς μὲν, ἀφ' χάριν, εὖ πεποιηκότες ὑπ' αὐτοῦ, τὴν ἀλήθειαν ἠμέλησ· οἱ δὲ, ἀφ' μῖσος καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπέχθειαν, ὕτως ἀναιδῶς ἐπεπαρώνησ τοῖς ψεύσμασιν, ὡς ἀξίους [d] αὐτοὺς εἶ καταγνῶσαι. καὶ θαυμάζειν οὐκ ἔστιν μοι τοὺς περὶ Νέρωνος ψευσαμένους, ὅτῳ μηδὲ τὰ πρὸ αὐτοῦ γενομένων γράφοντες τὴν ἀλήθειαν τῆς ἱστορίας τετηρήκασιν, καί τινας πρὸς ἐκείνοις αὐτοῖς φόδὴν μῖσος ἔχοντ, ἅτε μετ' αὐτοὺς πολλῷ χρόνῳ γενομένους. ἀλλὰ γὰρ τοῖς μὲ τὰ πραγθέντα τῆς ἀληθείας ἀξίως γράφειν ὡς ἥκιστ τοῦτο γὰρ χάριν ἐοίκασιν. ἡμεῖς δὲ, σκοπὸν τὸν ἀλήθειαν προθέμενοι, τὰ μὲν ἀπορτημένα τῆς πραγμένης ἡμῖν πραγματείας ἐπ' ὀλίγον μνήμης ἀξιῶμεν· τὰ δὲ ἡμῖν τοῖς Ἰουδαίοις συμπεσόντα διελθεῖν ὡ παρέργως, μήτε τὰς συμφορὰς μήτε τὰς ἁμαρτίας ἀσαφεῖν ὀκνήσαντες. ἐπανήξω τοίνυν ὅθεν τὸν τῶν οἰκείων πραγμάτων δίηγσιν.

δ'. Τῷ γὰρ πρώτῳ τῆς Νέρωνος ἀρχῆς ἔτει τελευτήσαντος τοῦ Ἐμέσων βασιλέως Ἀζίζου, [e] Σόαιμος ἀδελφὸς τὴν ἀρχὴν ἀφαιρεῖ. τῷ δὲ τὴν μοῖραν Ἀρμενίας παραδίδου Ἀριστόβουλος, Ἡρώδου τοῦ Χαλκίδος βασιλέως παῖς, ὑπὸ Νέρωνος ἐδωρήσ). [f] ᾧ τὴν Ἀγρίππαι [g] δὲ δωρεῖται μοῖραν τῆς Γαλιλαίας ὁ Καῖσαρ, Τιβεριάδα τε [h] Ταριχέας, ὑπακούειν αὐτῷ κελεύσας· δίδωσι δὲ καὶ [i] Ἰουλιάδα πόλιν τῆς Περαίας, καὶ κώμας τὰς περὶ αὐτὴν [k] πεντεκαιδέκα.

ε'. Τὰ δὲ κατ' τὴν Ἰουδαίαν πράγματα πρὸς τὸ χεῖρον ἀεὶ ε'.
τὴν ἐπίδοσιν ἐλάμβανεν. λῃστήριον γὰρ ἡ χώρα πάλιν ἀνεπλήσθη καὶ γοήτων ἀνθρώπων, οἱ τὸν ὄχλον ἠπάτων. ἀλλὰ [l] τούτων μὲ ὁ Φῆλιξ πολλοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν σὺν τοῖς λῃσταῖς λαμβάνων ἀπῆγε, καὶ Ἐλεάζαρον δὲ τὸν Δειναίου παῖδα, τὸν συστησάμενον τὸν λῃστῶν τὸ σύνταγμα, δι' ὁρέδρας εἶλε ζῶντα.

a Sic *Busb.* atque ita, vel ὕτως ἐ ὕστερον αὐτὸν, *Epiphan.* qui vertit, *ſic enim eum poſtea vocitavit, cum Cæſar eum filium adoptaſſet.* (Nero enim, qui antea dictus erat *L. Domitius Ænobarbus*, poſtquam Claudius eum adoptaſſet, appellabatur *Nero Claudius Cæſar Druſus Germanicus*) τοῦτον γὰρ ὕστερον αὐτὸν in *Editis Aliiſque.* b Αὐτὸν *Busb.* & *Zonar.* Fortaſſe, ὑὸν ἐποιήσατο αὐτόν. c Οἱ πλείω, pro ἐῶ πλείω γράφειν, in *Cod. Busb.* d Αὐτοὺς abeſt *Vat.* & commode abeſſe poteſt. e Vocem Σόαιμος inſertam dedi è *Cod. Busb.* ἡμῶν ἀδελφὸς in *Cod. Vat.* Σοαίμου meminit *Dion Caſſius*, l. 59. p. 649. & *Sohemum* memorat *Tacitus* in *Hiſt.* l. 12. p. 13. f Καὶ τῷ Ἀγρίππᾳ δωρεῖται μοῖραν τινα *Busb.* g Δὲ abeſt *Vat.* h Ταριχέας *Busb.* Vocem non agnoſcit *Epiphanius*, qui hoc modo locum vertit, *ſed Agrippæ donavit Cæſar partem quandam Galilææ Tiberiadis tetrarchiæ, præcipiens* &c. i Λυλίδα πόλιν *Busb.* k Διακοσιάσας *Busb.* ἑ κώμας τὰς περὶ αὐτὴν διηρίθμει apud *Photium* in *Bibliotheca*, Cod. 238. p. 978. l Sic *Busb.* & *Epiphan.* τούτους in *reliquis.*

a &c.

ζῶντα· πίστιν γὰρ αὐτοῦ παρεσκεύασε ὑπὲρ τοῦ μηδὲν πείσεσθαι κακὸν, πείθει παρ' αὐτὸν ἀφικέσθαι, καὶ δήσας ἀπέπεμπεν εἰς Ῥώμην. ἔχων δὲ ἀπεχθῶς πρὸς [a] τὸν ἀρχιερέα τὸν Ἰωνάθην ὁ Φῆλιξ, ἀφ' οὗ πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ νουθετεῖσθαι περὶ τῶν κρειττόνων παρῃτεῖτο τὸν [b] Ἰουδαίων στρατηγὸν, μὴ καὶ μέμψιν αὐτὸς ὀφλοίη παρὰ τοῖς πλήθεσιν, αἰτησάμενος ἀνδρῶνα παρὰ τοῦ Καίσαρος πεμφθῆναι τὸν Ἰουδαίας ἐπίτροπον; προφάσιν ἐπενόει δι' ἧς μεθαρμόσεται τὸν συνεχῶς ἐνοχλοῦντα αὐτῷ [c] γενάμενον. βαρὺ γὰρ τοῖς ἀδικεῖν ἐθέλουσι τὸ συνεχῶς [c] νουθετεῖν. καὶ δὴ ἀφ' τοιαύτης αἰτίας ὁ Φῆλιξ τὴν πιστοτάτην τοῦ Ἰωνάθου φίλον, Ἱεροσολυμίτην ὄντα γένος, [d] Δωρᾶν ὀνόματι, πείθει, [e] πολλὰ χρήματα δώσειν ὑπισχνούμενος, ἐπαγαγεῖν τοὺς λῃστὰς ἀναιρήσοντας. καὶ κεῖνος ὑπακούσας ἐμηχανήσατο διὰ τῶν λῃστῶν τοιαύτῃ τρόπῳ τὸν φόνον. [f] ἀνέβησάν τινες αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν, ὡς προσκυνήσοντες τὸν Θεὸν, ὑπὸ τοῖς ἐσθῆσιν [g] ἔχοντες ξιφίδια, καὶ συναναμιχθέντες [h] τῷ Ἰωνάθῃ κλέπτουσιν αὐτόν. ἀνεκδικήτου δὲ τοῦ φόνου μεμενηκότος, μὴ πάσης τὸ λοιπὸν ἀδείας ἀναβαίνοντες ἐν ταῖς ἑορταῖς οἱ λῃσταὶ, καὶ τὸ σίδηρον ὁμοίως κεκρυμμένον ἔχοντες, συναναμιγνύμενοι τοῖς πλήθεσιν, [i] ἀνῄρουν μέν τινας ἑαυτοῖς ἐχθρούς, ὡς δὲ, ὅτι χρήμασιν ἄλλοις ὑπηρετοῦντες, ὑ μόνον τὴν τὰλλην πόλιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἱερὸν ὤκνουν. καὶ γὰρ ἐκεῖ σφάττειν ἐτόλμων, θεὸν ἐν τούτῳ δοκοῦντες ἀσεβεῖν. [k] ἀφ' οὗτο οὖν καὶ τὸν Θεὸν μισήσαντες τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν ὑποφαίνειν μοι δοκοῦσι τὴν πόλιν. ὁ δὲ ἱερὸν, οὐκ ἔτι καθαρὸν οἰκητήριον αὐτοῖς κρίνασι, Ρωμαίους ἐπαγαγεῖν ἡμῖν, [l] καὶ τὴν πόλιν καθάρσιον πῦρ καὶ δουλείαν ὑποκαλεῖν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, σωφρονοῦσι ταῖς συμφοραῖς [m] βουλόμενον ἡμᾶς.

cepit: nam fide ei data, quod nihil mali paſſurus eſſet, pellexit eum ut ad ſe veniret, mox-que vinctum Romam mittendum curabat. *Eleazarus latrocapens & Romam miſſus.*

Cum autem Felix odio haberet Jonatham pontificem, ut qui eum ſæpe admonuerit de rebus Judaïcis melius adminiſtrandis, ne ipſe, qui eum à Cæſare in Judæam procuratorem mittendum petierat, populi querelis appeteretur, rationem excogitabat ipſum è medio tollendi qui factus eſt ſibi continuo moleſtus. nam frequens admonitio gravis eſt iis quibus in animo eſt injuſte agere. Itaque hujuſmodi de cauſa Felix amicum Jonathæ fidiſſimum, genere Hieroſolymitam, Doram nomine, hortatur & ſuadet multum pecuniæ promittendo, ut Jonathæ latrones immitteret qui ipſum interficerent. atque ille ei obſequutus, hoc modo per latrones necem pontifici machinatus eſt. Quidam eorum, quaſi Deum adoraturi, in urbem aſcenderunt, ſub veſtibus ſicis ſuccincti; atq; Jonathæ famulitio permiſti ipſum occidunt. Cum autem inulta manſiſſet cædes, in poſterum latrones *ſine omni metu in feſtivitatibus aſcendunt, ferrumque ſimiliter ac antea occultatum habentes, turbæ immiſti, partim è ſuis inimicis quoſdam perimunt, partim aliorum, aliis pecunia operam ſuam præſtantes, idque non modo in urbe reliqua, ſed ipſo etiam in templo nonnullos. nam & illic cædem facere non verebantur, quaſi ita agendo nihil pietatem læderent. Hanc ob cauſam arbitror etiam Deum, impietatis illorum odio, everſatum eſſe urbem, &, cum templum non amplius ſibi purum domicilium exiſtimarit, Romanos in nos adduxiſſe, urbique ignem purificantem injeciſſe & nobis cum uxoribus & liberis ſervitutem, eo animo ut nos calamitatibus edocti ad ſanam mentem reditemus. *Jonathæ pontifex Felici inviſus.* *Sicarius à Felice ſummiſſus eum perimit.* *Latronum & ſicariorum audacia.* *Unde Hieroſolymorum excidium?*

6. Τὰ μὲν οὖν τῶν λῃστῶν ἔργα τοιαύτης ἀνοσιότητος ἐπλήρωσε τὴν πόλιν. οἱ δὲ γόητες καὶ ἀπατεῶνες ἄνθρωποι τὸν ὄχλον ἔπεισαν αὐτοῖς εἰς τὴν ἐρημίαν ἕπεσθαι. φέρειν γὰρ ἔφασκον αὐτοῖς ἐπιδείξεις καὶ σημεῖα, κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ πρόνοιαν γινόμενα. καὶ πολλοὶ πεισθέντες, τὰ ἀφρονεστέρων [n] τιμωρίας ὑπέσχον. ἀναχθῆναι γὰρ αὐτοὺς Φῆλιξ ἐκέλευσεν. ἀφικνεῖται δὲ τις εἰς Αἰγύπτου καὶ τῶνδε τὰ χρείττω εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, προφήτης εἶναι λέγων, καὶ συμβουλεύων τῷ δημοτικῷ πλήθει αὐτῷ σὺν ᾧ ἔφασκε τὸ προσταχθούμενον Ἐλαιῶν ὄρους ἄρχεσθαι, ὃ καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ πέντε σταδίων κεῖσθαι παρεῖχε· πάντα γὰρ, [p] ἔφασκεν, αὐτοῖς ὑπακούσεσθαι, ὡς, κελεύσαντος αὐτοῦ, πίπτειν καὶ τὰ [q] Ἱεροσολύμων τείχη, δι' ὧν τὴν εἴσοδον αὐτοῖς παρέξειν ὑπεσχνεῖτο. Φῆλιξ δὲ, ὡς ἐπύθετο ταῦτα, κελεύει [r] τοὺς στρατιώτας ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα, καὶ μὴ πολλῶν ὑπ-

6. Et quidem ex iis quæ patrarunt latrones, fiebat ut urbs nefariis ejuſmodi facinoribus repleretur. Impoſtores vero & fallaciis pleni homines ſuadebant multitudini, ut ipſos in ſolitudinem ſequerentur. ſe enim ipſis oſtenſuros dicebant manifeſta prodigia & ſigna, quæ Dei cura & providentia evenirent. multique, fidem habentes, dementiæ ſuæ pœnas pertulerunt. Eos quippe retractos Felix ſupplicio affecit. Eodem autem tempore quidam ex Ægypto venit Hieroſolyma, ſe vatem eſſe ſimulans, ſuadenſque plebejæ turbæ, ut ſecum montem Olivarum aſcenderet, qui è regione urbis ſitus quinque abeſt ſtadia. inde enim ipſis ſe monſtrare velle dicebat, quomodo ſuo juſſu corruerent Hieroſolymorum muri, per quos ipſis aditum ſe patefacturum eſſe promittebat. Felix vero, ut iſta audivit, jubet milites arma arripere; cumque multis equiti- *Impoſtores & magi per Judæam.* *Ægyptius pſeudo-propheta.*

bus

a Sc. τοῦ ἐν τῷ ἀρχαίῳ. In *Cod. Busb.* καὶ ἐκ τῶν ἐκ. Forſan ἐκ τῶν ἀρχείων; litquit *Grotius* ad *Act.* 23. v. 1. b Ita *Busb.* γενόμενον in *ceteris.* c Νουθετῶν *Busb.* & *Gall.* d Ita *Busb.* Δώρης in *Editis Aliiſque.* Ἱέρων ὀνόματι juxta *Epiphanium.* e Vocabulum πολλὰ debemus *Cod. Busb.* & *Epiphanio.* f Ἀνέβησαν γάρ τινες τῶν λῃστῶν ſolus *Busb.* g Φέροντες *Busb.* h Τῷ πλήθει, πτοίνυν Ἰωνάθην juxta *Epiphan.* & *Zonaram.* i Ἀνῄρουν ὡς μὲν ἑαυτῶν *Busb.* k Διὰ τοῦτο οὖν καὶ Ἰάκωβον, τὸν ἀδελφὸν Ἰησοῦ, ὃν λεγόμενον Χριστὸν, ἀποκτείναντες, ſi fides *Origeni* in hæc verba *Joſephum* (lapſu forſan μαρτυρεῖ) citanti. l Καὶ τὴν πόλιν καθάρσιόν τι πῦρ καὶ δουλείαν ὑποκαλεῖν *Busb.* m Βουλόμενος *Busb.* n Τιμωρίας *Busb.* o Ita in *Joſephi* libris omnibus (quos vidimus) tam *Editis* quam *MSS.* tam *Gr.* quam *Lat.* Locum tamen in mendo cubare ſibi perſuadent *Grotius* ad *Act.* c. 21. 12. & *Waſerus* de *Am. Menſ. Hebr.* l. 1. c. 12. quod mons *Olivesi* ſpatio itineris Sabbatici (quod octo ſtadiorum erat) Hieroſolymis abeſſe dicatur *Act.* c. 1. v. 22. Verum (ne quid dicam de *Theophylacto* & *Chryſoſtomo* qui ἑπτὰ pro πέντε in *Joſepho* legiſſe præ ſe ferunt, aut de *Voigtio* qui in *Codice Wratiſlavienſi* ἑπτὰ reperiri dicit) facile cum *Joſepho* conciliari poteſt *Lucas*: utpote quod primus pes montis ab urbe ſtadiis quinque abfuerit: at Chriſtus aſcenſurus ſcanderit ulterius per tria ſtadia. Videſis l. 6. de *Bello Jud.* c. 3. *Druſium* in *Obſervat.* l. 3. *Gerhardum* in *Harmonia Evang.* c. 144. *Lightfootum* in *Centuria Chronogr.* ad *Matt.* c. 40. & *Relandum* in *Palæſtina* S. p. 449. p Illud ἔφασκεν è *Cod. Busb.* & *Epiphan.* q Ita *Busb.* πάντα in *reliquis.* r Sic *Busb. Vat.* & *Epiphan.* Ἱεροσολυμιτῶν in *Editis Aliiſque.* ſ Τοῖς στρατιώταις *Busb.* * *Al.* cum omni fiducia.

a Αὐτῶν

Felix Ægyptium ejuſque comites adoritur.

bus & peditibus ſtipatus Hieroſolymis eruptionem feciſſet, invadit Ægyptium & qui ab eo ſtabant: ac quadringentos quidem ipſorum occidit, ducentos vero vivos cepit; Ægyptius autem ipſe è pugna elapſus *ſtatim* è conſpectu evanuit. Rurſum vero latrones populum ad bellum Romanis inferendum concitabant, illis nequaquam parendum eſſe dictitantes, & ſibi non aſſentientium vicos incendebant & diripiebant.

πέαν τε καὶ πεζῶν ὁρμήσας ἀπὸ τ Ἱεροσολύμων προσέβαλλε τοῖς περὶ τ Αἰγύπτιον· καὶ τετρακοσίους μὲ [a] αὐτῶν ἀνεῖλε, ἑξακοσίους δὲ ζωγρίας ἔλαβεν. ὁ δὲ Αἰγύπτιος αὐτὸς [b] ἀφανὴς ἐγένετο. πάλιν δὲ ὁ λῃστὴς τ δῆμον εἰς ἀποστασίαν Ρωμαίων πόλεμον ἠρέθιζον, μηδὲν ὑπακούειν αὐτοῖς [c] λέγοντες, καὶ τὰς τῶν ἀπειθούντων κώμας ἐμπιπράντες [d] διήρπαζον.

Magna Cæſareæ inter Judæos & Syros rixa.

7. Quin & inter Judæos, Cæſaream incolentes, & Syros, qui in ea erant, orta eſt ſeditio, de jure civitatis ex æquo participando. Nam Judæi quidem primas ſibi deferri volebant, quod rex illorum Herodes, Cæſareæ conditor, genere fuerit Judæus. Syri vero quæ ad Herodem quidem ſpectabant non inficiabantur, ſed ajebant urbem antea Stratonis turrim appellatam, & tunc Judæorum neminem in urbe ſedes habuiſſe. Cum iſta audiſſent provinciæ præſides, ſeditionis ex utraque parte auctoribus prehenſis, verberibus eos affecerunt, atque ita tumultum ad breve tempus repreſſerunt. Rurſus enim Judæi, qui in urbe erant, opibus freti atque adeo contemptui habentes Syros, conviciis eos inceſſebant, hoc modo illos ſe provocaturos eſſe exſpectantes. Iſti vero, divitiis quidem inferiores, animis tamen elati, quod maxima illorum pars, qui per ea loca ſub Romanis ſtipendia mererent, Cæſarenſes eſſent & Sebaſteni, aliquantiſper & ipſi verborum contumelias in Judæos regerebant. Inde eò ventum eſt ut alteri in alteros lapides jacerent, donec eveniret multos utrinque vulneratos cecidiſſe. victoria tamen penes Judæos erat. Felix autem, ut vidit contentionem parum admodum ab aperto bello differre, proſiliens obſecrabat Judæos ut quieſcerent: cumque non parerent, milites armis inſtructos in eos immiſit, & multos quidem illorum occidit, plures vero vivos comprehendit; nonnullaſque eorum qui in urbe erant domos divitiis refertas diripiendas conceſſit militibus. Sed qui moderatiores inter Judæos erant & dignitate præſtantes, de ſe ſuiſque ſolliciti, Felicem rogarunt, ut milites tuba revocaret eiſque de cætero parceret, & locum daret pœnitentiæ ob ea in quibus deliquerant. Atque Felix flexus eſt *eorum precibus*.

In apertam pugnam erumpit.

Seditioſi à Felice caſtigantur.

Γίνεται δὲ καὶ τ Καισάρειαν οἰκοῦσιν Ἰουδαίοις στάσις πρὸς τοὺς ὁμοίους τοῖς αὐτῇ Σύροις περὶ ἰσοπολιτείας. οἱ μὲν γὰρ Ἰουδαῖοι πρωτεύειν ἠξίουν, [e] ἀφ' ὅτου καὶ τὴν Καισαρείας Ἡρώδου αὐτῶν βασιλέα γενόμενον [f] τὸ γένος Ἰουδαῖον. Σύροι δὲ τὰ μὲν περὶ τὸν Ἡρώδου ὁμολόγουν, ἔφασαν δὲ τὸν Καισάρειαν Στράτωνος πύργον τὸ πρότερον καλεῖσθαι, καὶ τότε μηδένα γενέσθαι τῆς πόλεως τῶν Ἰουδαίων οἰκήτορα. ζώντων ἀκόντων τῶν χώρας ἐπάρχων, λαβόντες ἀμφοτέρωθεν τοὺς αἰτίους τῆς στάσεως, πληγαῖς ἐκόλασαν, καὶ τὸν παραχρῆμα ὕπνον κατέσειλαν πρὸς ὀλίγον. πάλιν γὰρ οἱ κατὰ τὸν πόλιν Ἰουδαῖοι τῷ πλούτῳ θαῤῥοῦντες, καὶ ἀφ' τούτου καταφρονοῦντες τῶν Σύρων, ἐλασφήμουν εἰς αὐτοὺς ἐρεθίσειν προσδοκῶντες. οἱ δὲ χρήμασι μὲν ἠττώμενοι, μέγα δὲ φρονοῦντες ὅτι τῶν τοὺς πλείστους τῶν ἐν Ρωμαίων στρατευομένων Καισαρεῖς εἰσὶ καὶ Σεβασηνοί, μέχρι μέν τινος καὶ αὐτοὶ τοὺς Ἰουδαίους λόγῳ ὕβριζον. ἔπειτα λίθοις ἀλλήλους ἔβαλλον, ἕως πολλοὺς [g] ἑκατέρωθεν τραυματίας τε καὶ νεκροὺς συνέβη γενέσθαι μέλη Ἰουδαίους. Φῆλιξ δὲ, ὡς εἰθάσθη φιλονεικίαν ὀλίγου πρόπω γενομένην, προσπεσὼν, παύεσθαι τοὺς Ἰουδαίους παρεκάλει· μὴ πειθομένους δὲ τοὺς στρατιώτας ὁπλίσας ἐπαφίησι, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀνεῖλε, πλείους δὲ ζῶντας ἔλαβεν, οἰκίας δὲ πολλὰς τῶν ἐν τῇ πόλει πολλῶν πάνυ χρημάτων γεμούσας ἁρπάζειν ἐφῆκεν τοῖς στρατιώταις. ὁ δὲ τ Ἰουδαίων ὅσοι μέτριοι, καὶ προσῆκοντες κατὰ τὸ ἀξίωμα, δείσαντες περὶ ἑαυτῶν, παρεκάλουν τὸν στρατιώτας [h] ἀνακαλεῖσθαι τῇ σάλπιγγι, καὶ φείδεσθαι τὸ λοιπὸν αὐτῶν, δίκαιά τε μετάνοιαν ὅτι τοῖς πεπραγμένοις. καὶ Φῆλιξ ἐπείθη.

Iſmaëlus pontifex.

8 Sub idem tempus Agrippa rex pontificatum confert in Iſmaëlum, qui Phabi erat filius. Orta eſt autem & *ingens* ſeditio pontificum adverſus ſacerdotes primoreſque plebis Hieroſolymitanæ: adeo ut ſinguli illorum, collecta manu perditorum hominum noviſque rebus ſtudentium ductores ſe *palam* ferrent: congreſſique *interdum* conviciis & lapidibus ſe mutuo impeterent. cum interim nemo eſſet qui eos objurgaret: ſed tanquam in civitate omni rectore deſtituta hæc licentius agerentur. Tanta porro pontificibus inceſſit im-

Seditio inter pontifices & ſacerdotes.

ἡ. Κατὰ τοῦτον τ καιρὸν ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας δίδωσι τ ἀρχιερωσύνην Ἰσμαήλῳ [i] Φαβεῖ παῖς ὢν τὸς ἡλικίαν. ἐξάπτει δὲ ἡ τοῖς [k] ἀρχιερεῦσι στάσις πρὸς τοὺς ἱερεῖς, ἡ τοὺς πρώτους τ πλήθους τ Ἱεροσολυμιτῶν, [l] ἕκαστός τε αὐτῶν, ἅτοι ἀνθρώπων τ θρασυτάτων καὶ νεωτερισμῶν ἑαυτῷ [m] ποιήσας, ἡγεμὼν ἦν· ἡ συῤῥάσσοντες ἀκαλόγως τε ἀλλήλους, καὶ λίθοις ἔβαλλον. ὁ δὲ ὄχλος ἦν [n] ἀδεής· ἀλλ' ὡς ἐν ἀκροστατείτῳ πόλει ζῶντα ἐφάνετο μετ' ἐξουσίας. τοσαύτη δὲ τοὺς ἀρχιερεῖς κατέλαβεν ἀναίδεια

[a] Αὐτῶν deeſt *Busb.* [b] Διαδρὰς *Busb.* [c] Θέλοντες *Busb.* [d] Διήρπαζον *Busb.* [e] Ita cum *Cod. Busb.* ἀφ' τ in *cæteris.* [f] Τῷ γένει *Busb.* [g] Παρ' ἀμφοτέρων *Busb.* [h] Ἀνακαλεῖσθαι & mox φείσασθαι *Busb.* & *Gall.* [i] Φανεῖ *Gall.* Φάνι *Niceph. Call.* in *Epiphanii* verſione, *Iſmaëli filio Siab.* [k] Ἀρχιερεῖον nomine non tantum eos intelligi volo, qui maximo pontificatu aut fungebantur aut functi erant, eorumque vicarios, ſed alios quoque principes XXIV. ſacerdotalium familiarum, ut loquuntur LXXII. *Paralip.* c. 24. v. 16. Vide *Grotium* ad *Matt.* c. 2. v. 4. [l] Ἑκάστοτε ἢ τῶν τοῖς ἀρχιερεῦσι πρὸς τ. i. π. τ. π. τ. πλ. τ. Ἱεροσολυμιτῶν ἴσχυε τὸ πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀξίωσιν, ἕκαστός τε αὐτῶν πλῆθος ἀν. τ. ἦν π. τ. ἡγεμὼν καὶ ἕκαστος εἶναι ἐδόκει *Busb.* [m] Ποιήσας, καὶ ἐφ' ἑαυτὸν συναγαγὼν ἡγεμὼν καὶ ἔχων εἶναι ἐδόκει *Gall.* [n] Οὐδὲ ἄκος *Busb. Euſeb.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 20. & *Niceph.* in *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 26.

a Επι-

ἅμα ᾗ τόλμα, ὃς τι καὶ πάντων ἀνόλβως ἐτόλμων ἐπὶ τὰς ἀλῶνας, τοὺς λημψομένους τοὺς τοῖς ἱερεῦσιν [a] ὀφειλομένας δεκάτας. καὶ συνέβαινε τοὺς ἀπορουμένους τῶν ἱερέων [b] ὑπ' οὐδείας τελευτᾶν. ὕστατος ἐκράτει ὁ δικαίου παντὸς ἡ τῶν ζηλοτύπων βία.

ζ'. θ'. Πορκίου δὲ Φήστου ἀφιγμένου Φήλικι διαφθείροντος ὑπὸ Νέρωνος, οἱ πρωτεύοντες τῆς Καισαρείας κατιόντες Ἰουδαίων, εἰς Ῥώμην ἀναβαίνουσι, Φήλικος κατηγορήσοντες καὶ πάντες ἂν ἐδίδουσι τιμωρίαν τῆς Ἰουδαίους ἀδικημάτων, [c] εἰ μὴ πολλὰ αὐτοῖς ὁ Νέρων τὰ δίκαια τῷ Πάλλαντι χαριζόμενος συνεχώρησεν, μάλιστα δὲ τότε ἀφ' ἁπλῆς ἔχων σχέσεως. [d] ἦν γὰρ ὁ τῆς Καισαρείας δὲ οἱ πρῶτοι δύο Σύροι [e] Βοῦρρος παιδαγωγὸς δὲ ὢν ὁ Νέρωνος, τάξει τε ὅτι τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιστολῶν πεπιστευμένος· πείθουσι πολλῶν χρημάτων αἰτήσαντας ὁ Νέρων αὐτοῖς ἐπιστολὰς ἀκυρῶσαι τὰ Ἰουδαίων [f] ἐκείνοις αὐτοῖς ἰσοπολιτείαν. ὁ Βοῦρρος τὴν ἀδοκήτως [g] ἐπιτυχὼν γραφῆναι τὰς ἐπιστολάς. αὕτη δὲ ἦν πρόφασις τοῦ μὴ τὰ αὐτὰ κεκτῆσθαι τοῖς αἰτίαις παρέχει. πολέμου δὲ [h] οἱ κατὰ τὴν Καισάρειαν Ἰουδαῖοι τὸ γραφεῖσα ἐκείνοις τοὺς Σύρους, ζηλώσαντες μᾶλλον ἐπείθοντο, μέχρι δὲ τοῦ πολέμου ἐξῆραν.

ι'. Ἀφικομένου δὲ εἰς τὴν Ἰουδαίαν Φήστου, συνέβαινε τὴν Ἰουδαίαν ὑπὸ τῶν λῃστῶν κακοῦσθαι, τὰ κωμηδὸν ἅπασιν ἐμπιπραμένων τε καὶ διαρπαζομένων. καὶ οἱ Σικάριοι δὲ καλούμενοι, λῃσταί δὲ εἰσιν ὅτοι, τότε μάλιστα [i] ἐπλήθυον, χρώμενοι ξιφιδίοις παραπλησίοις μὲν τὸ μέγεθος τοῖς τῶν Περσῶν [k] ἀκινάκαις, ὑπογαμπίοις δὲ καὶ παραπλησίοις τοῖς ὑπὸ Ῥωμαίων σίκαις καλουμένοις, ἀφ' ὧν καὶ τὴν προσηγορίαν οἱ λῃστεύοντες ἔλαβον πολλοὺς ἀναιροῦντες. ἀναμιγνύμενοι δὲ ταῖς ἑορταῖς, καθὼς καὶ τὸ πρόσθεν ἔπαυσαν, ἐν πόλει [m] παρεγένοντο εἰς πανήγυριν τοῦ θεοῦ συνιόντων, ὡς βαλησόμενοι ῥᾳδίως ἀπροφασίστους. πολλάκις δὲ καὶ μεθ' ὅπλων ἐπὶ τοὺς κώμας [n] ἐχθρῶν [o] ἀφικόμενοι, διήρπαζον καὶ ἐνέπιμπρασαν. πέμπει δὲ Φῆστος δύναμιν ἱππικήν τε καὶ πεζικὴν ἐπὶ τοὺς ἀπατηθέντας ὑπὸ τινος ἀνθρώπου γόητος, σωτηρίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλομένου καὶ παύλαν κακῶν, εἰ βουληθεῖεν ἕπεσθαι μέχρι τῆς ἐρημίας αὐτῷ. καὶ αὐτόν τε ἐκεῖνον [p] ἀπατήσαντα, καὶ τοὺς ἀκολουθήσαντας διέφθειραν [q] πεμφθέντες.

ια'. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον, ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας οἰκοδόμημα μεγέθει διάφορον αἴκημα, ἐν ᾧ βασιλεύων ἐν Ἱεροσολύμοις, πλησίον τοῦ ξυστοῦ. [r] Ὃ δὲ βασίλειον ἐλέγετο παλαιὸν ὑπὸ τῶν Ἀσαμοναίου παίδων, ἐφ' ὑψηλοῦ δὲ τόπου κείμενον τοῖς [q] κατοπτεύειν ἀπ' αὐτοῦ βουλομένοις τὴν πόλιν ὅτι πρηγμάτων παρεῖχε τὴν θέαν· ἧς ἐφιέμενος ὁ βασιλεὺς ἐκεῖθεν ἀφεώρα καλακεύοντος τοῦ ἱεροῦ πραττόμενα. ζώντα δὲ θεασάμενοι τῶν Ἱεροσολυμιτῶν οἱ πρῶτοι, δεινῶς ἐχαλέπαι-

pudentia & audacia, ut non verentur ſervos ſuos ad areas mittere, qui decimas ſacerdotibus debitas raperent *agerentque*. Unde accidit ut ex ſacerdotibus nonnulli, quibus res familiaris anguſtior, præ alimentorum inopia mortem oppeterent. ita factioſorum violentia jus faſque omne penitus opprimebat. *Sacerdotum clades.*

9. Porcio autem Feſto, qui Felici ſuccederet, à Nerone miſſo, primores Judæorum Cæſaream incolentium Romam aſcendunt, & accuſationem contra Felicem inſtituunt: de- diſſerteque omnino pœnas injuriarum, quibus Judæos affecerat, niſi Nero fratris Pallantis, qui tum maxime apud eum in honore erat, precibus ſupplicibus multa indulſiſſet. Quin & duo primores Syrorum, qui Cæſareæ erant, Burro (ille enim Neronis erat magiſter, idemque ei à Græcis epiſtolis) ingenti pecuniæ vi perſuadent, ut illorum in gratiam literas à Nerone impetraret, quibus Judæis adimeretur jus civitatis illis cum Syris commune. Atque Burrus, cum imperatori ſupplicaſſet, id obtinuit ut hujuſmodi epiſtola ſcriberetur. unde mala, quæ gentem noſtram poſtea afflixerunt, ortum habuere. Judæi enim Cæſarenſes, ubi cognoverunt quæ ſcripta erant ad Syros, eo magis in ſeditionibus perſtabant, donec bellum exarſit. VII. *Porcius Feſtus Judææ procurator.* *Felix Romæ accuſatur.* *Jus civitatis Cæſarenſis Judæis ademptum.*

10. Cum autem Feſtus in Judæam veniſſet, accidebat ut Judæa à latronibus vexaretur, qui vicos omnes incendebant & diripiebant. Et tunc quidem ii qui Sicarii appellati erant (iſti enim latronum genus) ad maximum numerum excreverant, enſiculis parvis utentes, magnitudine haud multum à Perſarum acinace diverſis, ſed incurvis *paululum inflexiſque*, quales ſunt quæ Romanis appellantur ſicæ; unde & nomen ipſis latronibus, multa cæde graſſantibus, inditum eſt. nam feſtis diebus, ut jam ante diximus, turbæ permiſti, undique in urbem religionis ergo confluenti, quotquot voluerint nullo negotio trucidabant. non raro etiam armati in inimicorum vicos irruebant, direptiſque ignem admovebant. Quin & Feſtus egueſtres pedeſtreſque copias contra eos miſit, qui decepti erant ab homine quodam præſtigiatore, ſalutem ipſis pollicente & malorum ceſſationem, ſi ſe uſque ad deſertum ſequi vellent; atque ipſum deceptorem, pariter ac eos qui illum comitati ſunt, interfecerunt milites ab eo miſſi. *Judæi à latronibus & Sicariis vexati.* *Feſtus præſtigiatorem opprimit.*

11. Sub idem autem tempus rex Agrippa ædificium magnitudine inſigni exſtruxit prope xyſtum, in regia Hieroſolymitana, *Heradiana*, quæ olim fuerat Aſamonæi filiorum regia: cumque in loco eminenti ſitum eſſet, inde amœniſſimus proſpectus patebat urbem aſpectare volentibus. cujus rei cupidus rex, è triclinio, cum illic decumberet, quicquid in templo ageretur ſpectabat. Illa ubi viderunt Hieroſolymitanorum proceres, vehementer ſuccenſebant. *Domum ab Agrippa exſtructam ægre ferunt Judæi.*

a Ἐπιφιλομένους Busb. b Ὑπὸ οὐδείας ἀπαλαμβάνοις ἡμερῶν Euſeb. & Niceph. c Εἰ μὴ αὐτοῖς ὁ Νέρων συνεχώρησε τὰ δίκαια Πάλλαντι πειθοὶς παρακλίσεως· μάλιστα γὰρ τότε τιμῆς ἦγεν οἰκεῖον. Busb. d Καὶ οἱ τῆς Καισαρείας ἦ Σύροι Zonar. ἦ οἱ τῆς Καισαρείας ἦ αὐτῶν Σύροι Gall. Voſſ. & Epiphan. e Ita reſcripſi pro Βίεννα, voce ſane mendoſa, quæ in Joſephi libros (Gr. & Lat.) dudum irrepſerat. f Εἰς αὐτὰς Busb. g Ἐκεῖνοι γραφῆναι Busb. h Οἱ κατὰ τὴν Καισάρειαν οἰκοῦντες Ἰουδαῖοι τὰ παρὰ τῶν Νέρωνος γεγραμμένα Busb. i Ἐπλήθυον Busb. k Vide Fullerum in Miſcell. S. l. 2. c. 3. p. 165. Druſium de tribus Sectis, p. 119. Nic. Abragamum in Ciceronis Orat. vol. 2. p. 107. Relandum in Diſſ. VIII. de Veteris Linguæ Perſicæ reliquiis. & Burtonum de Lingua Perſica, p. 64. l Mallem (cum Cod. Busb.) ὁμοίους, quod vox παραπλησίοις paulo ante occurrat. ἐπιμηκεῖς ἦ ὁμοίους τοῖς ὑπὸ P., Zonar. m Illud ἦ inſerui è Cod. Busb. n Σοφίστων Busb. & Voſſ. o Ἀφικνούμενοι Busb. & Voſſ. p Ita Busb. & Epiphan. qui vertit, *quod palatium factum eſt olim à filiis Aſamonæi.* antea erat, τὸν βασίλειον ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἀσαμοναίου παίδων. q Ἐκπτύειν ὑπὸ ἦ Busb.

Murum altum ædificant Judæi.

bant. neque enim patria conſuetudo aut lex noſtra ferebat, ut quæ in templo gererentur, & maxime cum res ſacra fieret, aliquis *præter ſacerdotes* aſpiceret. Quam ob rem altum parietem excitabant ſuper exedram, quæ erat in interiore templo ad ſolem occiduum verſa. Iſte autem *ita* exædificatus non ſolum proſpectum è regio triclinio intercipiebat, ſed & è porticu occidentali extra templum ſita, ubi Romani * propter templum feſtis diebus excubias agebant. Iſta ægre tulerunt & rex Agrippa, & maxime Feſtus præſes, eiſque præcepit ut murus diruueretur. Illi vero rogarunt, ut liceret ſibi legatos ea de re ad Neronem mittere: vitam enim diutius non ferendam eſſe, parte aliqua templi diruta. Cumque Feſtus, id permiſiſſet, ad Neronem de ſuis ablegarunt decem primores, & Iſmaëlum pontificem, & Helchiam ſacri ærarii cuſtodem. Nero autem cum eos audiviſſet, non ſolum quod factum erat eis ignoſcebat, verumetiam conceſſit ut ſtaret maneretque ædificium; gratificatus in hoc uxori ſuæ Poppææ, quæ (femina utpote religioſa) ei Judæorum in gratiam ſupplicaverat. quæ *porro* decem quidem *viros* abire juſſit, Helchiam vero & Iſmaëlum apud ſe *tanquam* † obſides retinuit. At rex, ubi iſta reſcivit, pontificatum detulit Joſepho cognomine Cabi, Simonis *olim* pontificis filio.

Quem, contra quam voluerunt Agrippa & Feſtus, manſurum ſtatuit Nero.

Joſephus Cabi pontifex.

νον. ὁ δὲ λιὸ πάτριοι θεσμὶ νόμιμον ἦν, τὰ κτ' ὀ ἱερεῖ δρώμενα κατοπτεύεσθαι, καὶ μάλιστα τὰς ἱερουργίας. τηχοι οὖν ἐγείρουσι ὑπὲρ τῆς ἐξέδρας ὑψηλὸν, ἥτις λιῶ ὀ τῷ ἑσπέρᾳ ἱερῷ τετραμμένη τοῖς δύσιν. ὁ μόνοι δὲ τῇ βασιλικῇ τελείᾳ τὴν ἄποψιν ὅτ@ οἰκοδομηθεὶς ἀπετύμητο, ἀλλὰ καὶ τῆς δυτικῆς τοᾶς τῆς κατὰ ὀ ἱερὸν ἔξωθεν ὕσης, ἔνθα τοὺς φυλακὰς οἱ Ρωμᾶοι τοῖς ἑορταῖς ἐποιοῦντο ἀφ' ὃ τὸ ἱερόν. ὅτι τούτοις [a] ἠγανάκτησαν ὅ,τι βασιλεὺς Αγρίππας, μάλιστα δὲ Φῆστος ὁ ἔπαρχος, καὶ προστάξαι αὐτοῖς καθελεῖν. οἱ δὲ παρεκάλεσαν ἐξουσίαν αὐτοῖς δοῦναι πρεσβεῦσαι περὶ τούτου πρὸς Νέρωνα· ζῆν γὰρ ὐκ ἀνεκτὸν εἶναι, καθαιρεθέντ@ τινὸς μέρους τοῦ ἱεροῦ. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ Φήστου, πέμπουσιν ἐξ αὐτῶν πρὸς Νέρωνα [b] τοὺς πρώτους δέκα, καὶ Ισμάηλον τὸν ἀρχιερέα, καὶ Ελκίαν τὸν γαζοφύλακα. Νέρων δὲ ἀγασθεὶς αὐτῶν, ὐ μόνον συνέγνω περὶ ὧν παρεχθέντος, ἀλλὰ καὶ συνεχώρησεν ἅπερ τὸν οἰκοδομίαν, τῇ γυναικὶ [c] Ποππαίᾳ, θεοσεβὴς δ' [d] ὢν, ὑπὲρ τῶν Ιουδαίων δεηθείσῃ χαριζόμενος. ἢ τοὺς μὲν δέκα πρεσβεύειν ἀπέπεμψε, τὸν δὲ Ελκίαν καὶ τὸν Ισμάηλον ὁμήρους ἔσχεν ἐπ' ἐαυτῷ κατέχων. ὁ δὲ βασιλεὺς, ταῦτα ὡς ἐπύθετο, δίδωσι τὴν ἀρχιερωσύνην Ιωσήπῳ τῷ Σίμωνος παιδὶ ἀρχιερέως, ὀνομαζομένῳ δὲ [e] Καβί.

VIII. CAP. VIII. ΚΕΦ. η'. η'.

De Albino, quo procuratore interficitur Jacobus: deque ædificiis Agrippæ.

Περὶ Αλβίνου, ὃν ἐπιτροπεύοντος ἀναιρεῖται Ιάκωβος· οἷά τε ᾠκοδόμησεν Αγρίππας.

Albinus Judææ procurator.

CÆſar autem, audita Feſti morte, Albinum in Judæam miſit præſidem. Cæterum rex Joſepho quidem pontificatum abſtulit, Anani vero filio, ipſique Anano vocato, conceſſit, ut in iſtum principatum ſuccederet. At ſeniorem hunc Ananum ajunt feliciſſimum exſtitiſſe. nam quinque filios habuit, hiſque omnibus contigit Deo in pontificatu miniſtraſſe, cum & ipſe in primis ea dignitate in tempus longiſſimum functus eſſet: id quod nulli unquam apud nos pontifici contigit. Interea Ananus junior, quem pontificatum accepiſſe jam diximus, ferox erat ingenio & inſigniter audax; ſectam etiam Sadducæorum ſequebatur, qui præ cæteris Judæis in judiciis acerbi & immites, quemadmodum antea indicavimus. Talis igitur cum eſſet Ananus, opportunum ſibi tempus adeſſe ratus, eo quod Feſtus quidem vita ceſſiſſet, Albinus vero adhuc in itinere eſſet, concilium judicum cogit; inductoque in judicium fratre *illius* Jeſu, qui dicebatur Chriſtus (Jacobus ei nomen)

Ananus, Anani filius, pontifex.

Jacobus, frater Chriſti, lapidatur.

Ἐμπεσὼν δὲ Καῖσαρ Αλβῖνον εἰς τὴν Ιουδαίαν ἔπαρχον, Φήστου τὸν τελευτὴν πυθόμενος. [f] ὁ δὲ βασιλεὺς ἀφείλετο μὲν τὸν Ἰώσηπον τὴν [g] ἀρχιερωσύνην, [h] ἔδωκε δὲ Ανάνου παιδὶ, καὶ αὐτῷ Ανάνῳ λεγομένῳ, τὴν ἀξιοχὴν τῆς ἀρχῆς ἔδωκε. τοῦτον δὲ φασὶ τὸν πρεσβύτατον Ανανον εὐτυχέσταλον γενέσθ. πέντε γὰρ ἔσχε παῖδας, καὶ τούτους πάντας σωθῆν ἀρχιερατεύσαι ὧ Θεῷ, αὐτὸς ὐ [i] πρότερον τὸν τιμὴν ὅλην τοῦτον ἀπολαύσας· ὅπερ ὐδενὶ σωθῆν τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων. ὁ δὲ νεώτερος Ανανος, ὃν τὴν ἀρχιερωσύνην [k] ἔφαμεν παρειληφέναι, θρασὺς ἰδὼν τὸν τρόπον, ὐ τολμητὴς διαφερόντως· αἵρεσιν δὲ μετὴν τὴν Σαδδουκαίων, οἵπερ εἰσὶ περὶ τὰς κρίσεις ὠμοὶ ὧ δὴ πάντας τοὺς Ιουδαίους, καθὼς ἤδη δεδηλώκαμεν. [l] ἅτε δὴ ὢν τοιοῦτος ὢν ὁ Ανανος, νομίσας ἔχειν καιρὸν ὀρθότατον, διὰ τὸ τεθνάναι μὲν Φῆστον, Αλβῖνον δὲ ἔτι κτ' τὴν ὁδὸν ὑπάρχειν, καθίζει συνέδριον κριτῶν· ὐ ἀγαγὼν εἰς αὐτὸ [m] τὸν ἀδελφὸν Ιησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, Ιάκωβος ὄνομα αὐτῷ, καὶ

---

a Ηγανάκτησαν ὅ,τι β. Αχε. τὸ μείζων Busb. b Δίκην ὧν τῶν πρώτων Zonar. de ſuis primatibus decem, ut vertit Epiphan. Videſis Cl. Vitringam de Decem-viris otioſis, p.205. c Ita ex nummis. Ποππαίᾳ aut Ποππαίᾳ in Joſephi libris. d Ην αὐτὸν Busb. e Ita Busb. & Voſſ. Καῖσι in cæteris Gr. in Epiphanii libris Gaddis aut Gadis. f Ο δὲ Αγρίππας ἀφ. Busb. g Ita Busb. & Epiphan. ἱερωσύνῃ in Editis Alliſque. h Nicephorus (in Eccl. Hiſt. l. 2. c. 4.) hunc Ananum eundem eſſe dicit cum Anania illo, qui Paulum colaphis cædi juſſit, Act. c. 23. v. 2. Sed eum longe falli oſtendit Valeſius ad Euſeb. l. 2. c. 23. i Ita Busb. & Gall. πρότερος in Editis Aliiſque. k Εἴπομεν Euſeb. in Hiſt. Eccl. l. 2. c. 23. Niceph in H. E. l. 2. c. 38. & Syncell. p. 339. l Ανὸς δὲ τοῦτος Ανανο@ Sync. m Illa de Jacobo, Jeſu, qui Chriſtus dicebatur, fratre (licet agnita ab Euſebio (in Eccl. Hiſt. l. 2. c 24.) Aliiſque eum ſequutis, diſertimque à Photio in Bibl. cod. 238. p. 978.) pro mero adſumento male feriati Chriſtiani habentur à nonnullis. quam recte κεφαλαιώτερον eſto judicium. Quod vero attinet ad iſta, τῶν συμβάντων Ιουδαίοις καὶ ἐνδίκων Ιακώβου τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ἀδελφὸς Ιησοῦ τοῦ λεγομένου Χριστοῦ, ἐπειδὴ δικαίαν αὐτὸν ὄντα Ιουδαῖοι ἀπέκτειναν, quæ, tanquam à Joſepho prolata in Antiquitatum libris, affert Origines (l. 1. contra Celſum p. 33. & in Comment. ad Matt. p. 233.) & ex eo, ut puto, Euſebius Aliiſque; veriſimile eſt ea referri debere μεταφραστικῶς ἐμφερόμενα Origenis, ut conſtare videtur ex ipſo Flavio, paulo ſupra, p. 893. Certe nullibi (quod ſciam) locum habere potuerunt in Antiquitatibus; ut quæ non agant de Hieroſolymorum Excidio. * Sc. ad omnes tumultus arcendos. † Obſequii nempe Judæorum.

τινας ἑτέρους, [a] ὡς καθυφιμπαίτιον κατηγορίαν ποιησάμενος, [b] παρέδωκε λευσθησομένους. ὅσοι δὲ ἐπιεικέστατοι τῶν κατὰ τὴν πόλιν εἶναι, καὶ [c] περὶ τὰ τοῦ νόμου ἀκριβεῖς, βαρέως ἤνεγκαν ἐπὶ τούτῳ. καὶ πέμπουσι πρὸς τὸν βασιλέα κρύφα παρακαλοῦντες αὐτὸν ἐπιστεῖλαι τῷ Ἀνάνῳ, μηκέτι τοιαῦτα πράσσειν μηδὲ γὰρ τὸ πρῶτον ὀρθῶς αὐτὸν πεποιηκέναι. τινὲς δὲ αὐτῶν [d] καὶ τῷ Ἀλβίνῳ ὑπαντιάζουσιν ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπανιόντα, καὶ διδάσκουσιν ὡς οὐκ ἐξὸν εἴη τῷ Ἀνάνῳ χωρὶς τῆς ἐκείνου γνώμης καθίσαι συνέδριον. Ἀλβῖνος δὲ, πεισθεὶς τοῖς λεγομένοις, γράφει μετ' ὀργῆς τῷ Ἀνάνῳ, λήψεσθαι παρ' αὐτοῦ δίκας ἀπειλῶν. [e] καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας, ἀφ' οὗ τὸ τοῦ ἀρχιερωσύνου [e] ἀφῃρέθη αὐτὸν ἄρξαντα μῆνας τρεῖς, Ἰησοῦν [f] τὸν [g] Δαμναίου παῖδα κατέστησεν.

β'. Ἐπειδὴ δὲ ἦλθεν ὁ Ἀλβῖνος εἰς τὴν τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλιν, πᾶσαν [i] εἰσενέγκας σπουδὴν καὶ φρόνησιν, ὑπὲρ τοῦ τὴν χώραν εἰρηνεύεσθαι, πολλοὺς τῶν σικαρίων ἀφῄρηται. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς [k] Ἀνανίας, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ὅτι μέγα ἐφρόνησε δόξης, ἐν τῇ πρὸς τῶν πολιτῶν εὐνοίᾳ τε καὶ τιμῇ ἠξιοῦτο λαμπρῶς. ἰῷ δὲ χρημάτων ποιητικός· καθ' ἡμέραν οὖν [g] Ἀλβίνου καὶ [g] ἀρχιερέα δόξης ἐτεύξατο. ἦν δὲ οἰκέτας πάνυ μοχθηρὸς οἱ, συναναφερόμενοι τοῖς θρασυτάτοις, ὅτι τὰς ἄλωνας παρεύρισκον τὰς [h] ἱερέων δεκάτας ἐλάμβανον βιαζόμενοι, καὶ τοὺς μὴ διδόντας οὐκ ἀπέχοντο τύπτειν. οἵ τε ἀρχιερεῖς ὅμοια τοῖς ἐκείνου δούλοις ἔπραττον, μηδενὸς κωλύοντος δυναμένου. καὶ [h] ἱερέων τοὺς πάλαι τὰς δεκάτας λαμβάνοντας τότε συνέβαινε θνήσκειν, τροφῆς ἀπορίᾳ.

γ'. Πάλιν δὲ [g] ὁ σικάριοι κατὰ τὴν ἑορτὴν, ὀνομάζεται γὰρ αὕτη, ἀφ' ὑπνοῦ εἰς τὴν πόλιν παρελθόντες, συλλαμβάνουσι ζῶντα [g] γραμματέα τοῦ στρατηγοῦντος Ἐλεαζάρου παῖς δὲ ἦν [g] Ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως· καὶ δήσαντες ἐξήγαγον. εἶτα πέμψαντες πρὸς [g] Ἀνανίαν, ἀπολύειν ἔφασαν [g] γραμματέα πρὸς αὐτὸν, εἰ πείσουσι [g] Ἀλβῖνον δίκας δικαίους τοὺς ἐξ αὐτοῦ ληφθέντας ἀπολύσειν. καὶ ὁ [m] Ἀνανίας, ἀφ' οὗ τὸν ἀναγκαῖον πείσας [g] Ἀλβῖνον, τῆς ἀξιώσεως ἐπέτυχε. τοῦτο μεγίστην κακὸν ἦρξεν. [i] γὰρ λησταὶ πάντας ἐπεμηχανῶντο τῶν Ἀνανίᾳ παῖς συλλαβεῖν οἰκείων, καὶ συνεχῶς ζωγρήσαντες οὐκ ἀπέλυον, πρὶν ἢ πᾶς τῶν σικαρίων ἀπολάβοιεν. γενόμενοί τε πάλιν ἀριθμὸς οὐκ ὀλίγος, ἀναθαῤῥήσαντες, τῇ χώρᾳ ἅπασαν ἐκάκωσαν.

δ'. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας, μέζονα [k] Φιλίππου καλουμένην Καισάρειαν κατασκευάσας, εἰς τὸ [l] Νέρωνος τιμὴν, Νεραιάδα προσηγόρευσεν. ἡ Βε-

& cum eo quibusdam aliis, in eos ut legis violatæ reos cum accusationem instituisset, *statim* lapidandos tradidit. Sed quicunque inter cives modestissimi, legisque observandæ studiosissimi habebantur, graviter hoc tulerunt: atque clam *legatos* ad regem mittunt, hortantes ut Ananum per literas monere vellet, ne quid deinceps simile moliretur; neque enim prius illud recte *atque ex jure* ab eo factum fuisse. Quinetiam nonnulli eorum Albino, ab urbe Alexandria iter facienti, occurrerunt; eumque monuerunt, non licuisse Ananο absque ipsius consensu concilium judicum convocare. Horum oratione Albinus persuasus literas plenas furoris & iracundiæ Ananο scribit, minatus se de illo pœnas sumpturum. Proinde rex Agrippa, adempto ei pontificatu, quem per tres menses gesserat, Jesum Damnæi filium *pontificem* constituit.

Ob Jacobi necem Ananum apud Albinum accusant Judæi.

Jesus Damnæi filius, pontifex.

2. Porro Albinus, cum ad urbem Hierosolymitarum venisset, omnem curam & providentiam adhibuit, ut pacatam & tranquillam redderet provinciam, sicarios aliquammultos interficiendo. Ananias autem pontifex ad majorem indies crevit existimationem, atque benevolentiam & honorem amplissimum apud cives *suos* assequutus est. *nam pecuniam acquirendi rationem probe noverat; atque adeo donis cum Albinum tum & pontificem *ipsum* assidue deliniebat. Habebat autem servos nequissimos, qui, adjuncto sibi audacissimo quoque, areas obeuntes sacerdotum decimas vi rapiebant, nec ab iis verberandis abstinebant qui eas dare recusabant. pontifices etiam similiter ac illius servi faciebant, cum nemo *eos* impedire posset. Quo fiebat ut sacerdotes, qui olim decimis se alebant, tunc cibi penuria morerentur.

Sacerdotum decimæ vi abreptæ.

3. Rursum etiam sicarii dum festum ageretur, quod tum supervenerat, nocte urbem ingressi, vivum comprehendunt scribam Eleazari templi prætoris (ille enim erat Anani pontificis filius) vinctumque abduxerunt. Deinde, nuncio ad Ananiam misso, dixerunt, se scribam *velle* ad ipsum remittere, si Albino persuaderet, ut decem ex illis, quos captos vinctosque habebat, ipse dimitteret. Atque Ananias, id cum Albino necessitate coactus persuasisset, voti compos factus est. unde majores ortæ sunt calamitates. Nam id modis omnibus agebant, ut aliquem è necessariis atque amicis Ananiæ deprehenderent: cumque frequenter eos vivos caperent, non prius dimittebant quam è sicariis aliquot reciperent. Itaque, ubi rursus eis magnus accrevit numerus, fiducia resumpta totam regionem infestabant.

Sicariorum audacia.

4. Sub idem autem tempus rex Agrippa, cum Cæsaream quæ Philippi dicebatur ædificiis auxisset, in Neronis honorem *eam* Neroniada appellavit. insuper & theatrum apud Bery-

Cæsarea Philippi ab Agrippa Neronias dicta.

[a] Ὡς κατὰ παρανομίαν. *Sync.* [b] Παραδίδωσι κριτηλιθοβολησομένους *Sync.* Alia, tanquam ex *Hegesippo*, de morte *Jacobi* tradit *Eusebius* in loco jam laudato: quæ cum *Josepho* conciliare non tentabimus, utpote vel fabulosa omnia (ut dicit *Scaliger* ad *Eusebium* n. MMLXXVII.) vel (prout fatetur *Petavius* in *Epiphan.* ad *Hæres.* LXXVIII.) quædam falsa & subabsurda, genuinis *Hegesippi* addita, complectentia. [c] Illud τοῦ insertum dedi auctoritate *Eusebii*, *Niceph.* & *Sync.* [d] Καὶ τῷ Ἀλβίνῳ ὁ. ἀ. τ. Α. ἐδιδασκον *Busb.* [e] Αὐτῷ γρ. *Euseb.* & *Niceph.* αὐτῶν perperam *Syncello.* [f] Βασιλεὺς ϛ Ἀγρ. solus *Euseb.* [g] Ἀφαλείμμου αὐτῷ ἄξιοντες *Euseb.* & *Niceph.* [h] Ita *Busb. Gall.* & *Niceph.* Δαμμαίου *Euseb.* Ex *Epiphanii* libris incertum utrum Δαμμαίου an Δαμναίου legerit. Δαμνίου in *Editis*, nec aliter apud *Photium.* Ἰησοῦν τὸν Ἰδυμαῖον *Syncell.* [i] Εἰσήνεγκε *Busb.* [k] Sc. Nebedæi filius. *Usserius* ad *A. M.* 4066. Vide *Gatakerum* in *Adverſ. Miſcell.* p. 78. [l] Ἐφτὴ γὰρ ἐνιαύσιος *Busb.* [m] Ἀνανος solus *Busb.* * Nam locuples erat, *Epiphan.*

Berytus ab Agrippa ornamentis aucta.

Berytios, magnis ſumptibus exſtructum, annuis ſpectaculis donavit, multis *pecuniæ* myriadibus *in hunc uſum* impenſis. Porroque frumentum dedit populo, & oleum diſtribuit: immo & urbem per omnem ſtatuas diſpoſuit, & imaginibus ad antiqua *clarorum* artificum archetypa expreſſis eam ornavit; & omnia fere ſui regni ornamenta in eam civitatem tranſtulit. quo factum eſt ut odium ei apud ſubditos conflaretur, quòd ſublatis quæ illorum erant *univerſis* externam urbem excoleret.

Jeſus Gamalielis filius, pontifex.

Quin & rex, pontificatum adimens Jeſu Damnæi filio, fecit ut Jeſus Gamalielis filius ei in *honorem iſtum* ſuccederet: ac propterea inter eos mutuo orta eſt diſſenſio. nam cum hominum audaciſſimorum cohortem utrinque collegiſſent, ſæpe à conviciis eò deventum eſt ut lapides in ſe invicem jacerent. *ſed inter alios eminebat Ananias ex amplis facultatibus largitione plurimos ſibi concilians. Coſtobarus quoque & Saulus ſuam quiſque ſceleratorum multitudinem coëgerant; orti quidem genere regio, & propter cognationem Agrippæ in magna *apud populum* gratia: vehementes autem & violenti & ad infirmiores ſpoliandos prompti paratique. Atque ex illo maxime tempore accidit, ut civitas noſtra *malis ſuis* laboraret, rebus omnibus in deterius ruentibus.

Quæ Judæis præſtiterit Albinus ante ejus diſceſſum.

5. Albinus vero, cum didiciſſet Geſſium Florum ſibi ſucceſſorem venire, *grati* aliquid videri volens Judæis præſtitiſſe, vinctis productis, eos, qui manifeſte necem meruerant, occidi juſſit: qui vero levioribus de cauſis in carcerem conjecti erant, eos accepta pecunia dimiſit. atque ita quidem carcer vinctis *maleficis* vacuus eſt factus, regia vero *tota* latronibus repleta eſt.

Levitis cantoribus ſtolam lineam geſtare permittit Agrippa.

6. Interea Levitarum (nam & illi in tribum redacti) quotquot erant hymnorum cantores regem orabant, ut coacto ſynedrio eis æque ac ſacerdotibus ſtolam lineam geſtare concederet. illius enim regni temporibus convenire dicebant, ut novi aliquid inſtitueret in perpetuam ſui memoriam. neque fruſtra fuit eorum poſtulatio. Nam rex, cum conſenſu eorum qui in ſynedrium venerant, hymnorum cantoribus id *privilegii* indulſit; ut, priori veſte depoſita, lineâ, quam voluerant, uterentur.

Aliiſque hymnos ſacros ediſcere.

Cumq; alia pars tribus *ejuſdem* in templi miniſteriis occupata eſſet, illis etiam permiſit, prout eum rogabant, ut hymnos *canendos* ediſcerent. Illa autem omnia facta erant contra quam patria ferebant inſtituta: quibus violatis fieri non potuit quin meritæ luendæ eſſent pœnæ.

Id agit populus, ut Agrippam ad orientalem porticum inſtauran-dam moveret.

7. Jam illo tempore abſolutum erat templi ædificium. Populus igitur cum in otio eſſe animadverteret opifices, ultra octodecim millia, atque mercedem deſideraturos eſſe, cum jam antea victus illis ſuppeditaretur ex iis in quibus circa templum elaborarunt; nolletque *ſacram* pecuniam repoſitam habere metu Romanorum, ſimulque operariorum rationem ha-

ρατίαις δὲ ἡ ἀτρεμ[ία], ἀπὸ πολλῶν χρημ[άτ]ων κατασκευασμένοι, ταῖς κατ' ἔτ[ος] ἡμέραις ἐδωρεῖτο, πολλὰς εἰς τοῦτο μυριάδας ἀναλίσκων. σῖτον γὰρ ἐδίδου τῷ δήμῳ, καὶ ἔλαιον διένειμε. καὶ τὴν πᾶσαν δὲ πόλιν ἀνδριάντων ἀναθέσεσι, καὶ ταῖς τῶν ἀρχαίων ἀποτύποις εἰκόσιν ἐκόσμει. καὶ μικρῷ δεῖν πάντα ⟨τὰ⟩ τῆς βασιλείας κόσμων ἐκ[εῖ] μετήνεγκεν. μῖσος οὖν αὐτῷ παρὰ τῶν ὑπηκόων ἤνυξετο, ἅμα τὸ περιαφῃρῆσθαι τὰ ἐκείνων ξένην πόλιν κοσμεῖν. λαμβάνει δὲ καὶ Ἰησοῦς, ὁ τοῦ Γαμαλιὴλ, τὴν ἀρχιερωσύνην παρὰ τοῦ βασιλέως, Ἰησοῦ ἀφελομένου τοῦ [b] Δαμναίου· καὶ ἅμα τοῦτο ταῖς αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους ἐγένετο. συστήματα γὰρ τῶν θρασυτάτων συνεκρότουν, πολλάκις μέχρι λίθων βολῆς ἀπὸ τῶν βλασφημιῶν ἐξέπιπτον. ὑπερῆρχε δὲ Ἀνανίας τῷ πλούτῳ προσανέχοντας τοὺς λαμβάνειν ἑτοίμους. Κοστόβαρος δὲ καὶ Σαῦλος, αὐτοί καθ' αὑτοὺς μοχθηρὰ πλῆθη συνῆγον, γένους μὲν ὄντες βασιλικοῦ, καὶ διὰ τὴν πρὸς Ἀγρίππαν συγγένειαν εὐνοίας τυγχάνοντες, βίαιοι δὲ καὶ ἁρπάζειν τὰ τῶν ἀσθενεστέρων ἕτοιμοι. ἐξ ἐκείνου μάλιστα τοῦ χρόνου συνέβη τῇ πόλει ἡμῶν νοσεῖν, προσκοπούσης πάντα ὅτι τὰ χείρω.

ε'. Ὡς δὲ ἦκεν Ἀλβῖνος διάδοχον αὐτῷ Γέσσιον Φλῶρον ἀφικνεῖσθαι, βουλόμενος δοκεῖν τι τοῖς Ἰουδαίοις μίτιας παρεχῆσθαι, προσαγαγὼν τοὺς δεσμώτας, ὅσοι ἐξ [d] αὐτῶν πρόδηλοι θανεῖν ἄξιοι, τούτους ἐκόσμησεν ἀναιρεῖν· τοὺς δὲ ἐκ μικρᾶς καὶ τὴν τυχούσης αἰτίας εἰς τὴν ἀρχὴν καταπεῖσας, χρήματα λαμβάνων αὐτοὺς ἀπέλυε. καὶ ὅπου ἡ μὲν φυλακὴ τῶν δεσμωτῶν [e] ἐκαθάρθη, ἡ χώρα δὲ λῃστῶν ἐπληρώθη.

ς'. Τῶν δὲ Λευϊτῶν, φυλὴ δέ ἐστιν αὕτη, [f] ὅσοιπερ ἦσαν ὑμνῳδοί, πείθουσι τὸν βασιλέα, καθίσαντα συνέδριον, φορεῖν αὐτοῖς ἐπίσης τοῖς ἱερεῦσιν ἐπενδύτην λινοῦν στολήν. πρέπειν γὰρ αὐτῷ τοῖς [g] τὰ ἀρχαῖα χρόνοις ἔφασκον, ἀφ' ὧν μνημονευθήσεται καινοποιεῖν. καὶ τῆς ἀξιώσεως οὐ διήμαρτον. ὁ γὰρ βασιλεὺς μετὰ γνώμης τῆς εἰς τὸ συνέδριον [h] ἐπιοχομένου, συνεχώρησε τοῖς ὑμνῳδοῖς, ἐπιθυμοῦσι τοῦ πρέποντος ἐσθῆτα φορεῖν λινοῦν οἵαν ἠθέλησαν. μέρους δὲ τῆς φυλῆς λειτουργοῦντος κατὰ τὸ ἱερόν, καὶ τούτοις ἐπέτρεψε τοὺς ὕμνους ἀσκεῖν ἃς παρεχάλουν. πάντα δὲ ἦν παράνομα ταῦτα τοῖς πατρίοις, ἃ ἐποιοῦντο οὐκ οἰκεῖα μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπομένειν.

ζ'. [k] Ἤδη δὲ τότε καὶ τὸ ἱερὸν [l] ἐτετέλεστο. βλέπων οὖν ὁ δῆμος ἀργοῦντας τοὺς τεχνίτας, ὑπὲρ μυρίους καὶ ὀκτακισχιλίους ὄντας, καὶ μισθοφορὰν οὐδεμίαν ἐσομένους ἀπὸ τοῦ τοῦ προφοῦ ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἱερὸν ἐργασίας [m] προσδοκᾶν, καὶ χρήματα μὴ ἀποθήσεται ἀπὸ τοῦ [n] Ῥωμαίων φόβου ἔχειν ἐθέλοι, προσιόντες δὲ τῷ πε-

χνίτῃ,

a Εἰς ξύλου *Vat.* b Δαμνίου in *Editis.* c Ita ex *Epiphanii* codicibus. Σάλυλος aut Σαλῦλος in *Græcis.* d Αὐτοῦ *Busb.* & *Vat.* e Ἐκενώθη *Vat.* f Ita cum *Cod. Vat.* ὅσου ἀφειλοῦσιν in *Editis Aliiſque.* g Illud τὰ è *MSS.* h Ἀφικνουμένου *Busb.* & *Gall.* i Νόμους *Busb.* k Ἤδη δὲ τῶν τότε *Vat.* l Hac de re agit *Scaliger* in lib. de *Emend. Temp.* p. 499. ut & *Langius* de *Annis Chriſti*, p. 344. *Lud. Cappellus* in *Spicileg.* ad *Joannem*, c. 1. v. 20. & *Uſſerius* in *Annalibus* ad A. M. 3987. m Κομιζοῦς *Busb.* n Τῶν Ῥωμαίων *Busb.* o Ita cum *Gelenio.* Ananias autem præcellebat eos, quando divitiis ſuis paratos accipere pecunias redimebat, *Epiphan.*

a Vide

χιτῶν, καὶ εἰς τοῦτον ἀναλῶν τὸν θησαυρὸν βυλόμενος· καὶ γὰρ εἴ μίαν τις ὥραν τῆς ἡμέρας εἰργάσατο, τὸν μισθὸν ἐπὶ ταύτῃ εὐθέως ἐλάμβανεν· ἔπειθον δὲ καὶ βασιλέα τὸν ἀποτολμῶν καὶ ἀπεγόρευον. ἦν δὲ ἡ μὲν ἔξωθεν ἱερὸν, κεκλεῖτο δὲ ὑπὸ φάραγγι βαθείᾳ, τετρακοσίων πηχῶν τὰς τοίχους ἔχουσα, καὶ λίθοις δὲ τετραγώνοις κατεσκεύαστο ἡ λευκοῖς πάνυ. Ὁ μὲν μῆκος εἶχεν λίθος, πήχεις εἴκοσι· τὸ δὲ ὕψος ἓξ. ἔργον Σολομῶνος τοῦ βασιλέως τοῦτο κεκαμάρωτο τὸ σύμπαν ἱερόν. ὁ βασιλεὺς δὲ, ἐπεπίστευτο γὰρ ὑπὸ Κλαυδίου Καίσαρος τὸν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ, λογισάμενος πάντως μὲν ἔργον τὸν καθαίρεσιν εἶναι ῥᾴδιον, δυσχερῆ δὲ τὸν κατασκευήν· ὅτι δὲ τοῦ τοῦτο ἡ μᾶλλον, χρόνου τε γὰρ καὶ πολλῶν χρημάτων εἰς τοῦργον δεήσοι· ἠρήσατο μὲν αὐτὸν τοῦτο ποιεῖν, καταχορέσας δὲ λευκῷ λίθῳ τὸν πόλιν οὐκ ἐκώλυσεν. Ἰησοῦν δὲ τὸν τοῦ Γαμαλιὴλ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀφειλόμενος, ἔδωκεν αὐτὸν Ματθίᾳ τῷ Θεοφίλου, καθ' ὃν καὶ ὁ πρὸς Ρωμαίους πόλεμος Ἰουδαίοις ἐλάβε τὴν ἀρχήν.

bens, theſauros in iſtos expendere cuperet: (nam, ſi quis unam diei horam operatus eſſet, mercedem pro ea ſtatim accipiebat) regem hortantur ſuadentque, ut orientalem portam inſtauraret. Erat autem porticus exterioris templi, profundæ valli imminens, proinde ſubnixa muris quadringentorum cubitorum, & ſaxis quadratis conſtructa valde candidis. Longitudo quidem cujuſq; ſaxi erat cubitorum viginti, altitudo vero ſex. Opus Solomonis regis, qui primus integrum templum exſtruxit. Rex autem (nam à Claudio Cæſare ei demandata erat templi cura) cum ſecum reputaſſet, facile eſſe vel quodcunque opus demoliri, inſtaurationem vero rem arduam *fore*, præſertimque ejuſmodi porticus (utpote quod hoc opus deſideraret tempus longum multumque pecuniæ) illorum quidam petitioni minime conceſſit: urbem vero candido lapide ſterni non prohibuit. Cum autem Jeſu Gamalielis filio pontificatum abſtuliſſet, eundem Matthiæ Theophili filio dedit: quo pontifice bellum inter Romanos & Judæos coortum eſt.

Porticus orientalis deſcriptio.

Eam inſtaurare recuſat Agrippa.

Matthias Theophili filius, pontifex.

ΚΕΦ. θ'.

Τῶν ἀρχιερέων ἀπαρίθμησις.

Ἀναγκαῖον δὲ εἶναι νομίζω, καὶ τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ [a]προσῆκειν διηγήσασθαι περὶ τῶν ἀρχιερέων, πῶς τε [c]ἀρξάμενοι, καὶ πόσοι ἔζεσι τιμῆς ταύτης μεταλαμβάνειν, καὶ πόσοι γενόμενοι, μέχρι τοῦ πολέμου τελευτῆς. πρῶτον μὲν οὖν πάντων λέγουσι Ἀαρῶνα τὸν Μωϋσέως ἀδελφὸν ἀρχιερατεῦσαι τῷ Θεῷ, τελευτήσαντος δὲ ἐκείνου διαδέξασθαι τοὺς παῖδας εὐθὺς, καὶ ἀπ' ἐκείνων τοῖς ἐκγόνοις αὐτῶν διαμεῖναι τὴν τιμὴν ἅπασιν. ὅθεν καὶ πατρόθεν μηδένα τοῦ Θεοῦ τὴν ἀρχιερωσύνην λαμβάνειν, ἢ τὸν ἐξ αἵματος τοῦ Ἀαρῶνος, ἑτέρᾳ δέ τις γένους ὢν' ἂν βασιλεὺς ὢν τύχῃ τοῦξεσθαι τὴν ἀρχιερωσύνης. ἐγένοντο δὲ πάντες τὸν ἀριθμὸν, ἀπὸ Ἀαρῶνος, ὡς ἔφαμεν, τοῦ πρώτου γενομένου μέχρι [g]Φανάσου, τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον ὑπὸ τῶν στασιαστῶν ἀναδεχθέντος ἀρχιερέως, [h]πεῖσι δὲ ὀγδοήκοντα, ἐκ τούτων δὲ τὸν ἔρημον ὅπου τὸν Μωϋσέως χρόνον τὸν σκηνὴν ἑστῶσαν, ἣν Μωϋσῆς τῷ Θεῷ κατεσκεύασε, μέχρι τὸν εἰς Ἰουδαίαν ἀφίξεως, [i]ἔνθα Σολομὼν ὁ βασιλεὺς τῷ Θεῷ τὸν ναὸν ᾠκοδόμησε, ἀρχιεράτευσε [k]τεσσαράκοντα. ὃ δὲ πρῶτον [l]ἕως τοῦ βίου τελευτῆς τὰς ἀρχιερωσύνας εἶχον, ὕστερον δὲ καὶ παρὰ ζώντων διεδέχοντο. οἱ τοίνυν τεσσαράκοντα ὄντες, τῶν δύο παίδων Ἀαρῶνος ὄντες ἐγγόνων, [m]τὴν διαδοχὴν τοῦ τιμοῦ παρελάμβανον. ἐγένετο δὲ [n]αὐτῶν ἀριστοκρατικὴ μὲν ἡ πρώτη πολιτεία, μετὰ ταύτην δὲ μοναρχία, βασιλέων δὲ τρίτη. τοῦ δὲ τὸν ἀριθμὸς ὃν ἦρξαν οἱ τεσσαράκοντα, ἀφ' ἧς ἡμέρας οἱ πατέρες ἡμῶν ἐξέλιπον Αἴγυπτον Μωϋσέως ἄγοντος, μέχρι τοῦ ναὸν κατασκευῆς, ὃν Σολομὼν ὁ βασιλεὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπῴκοδόμησεν, ἔτη [o]δυοκαίδεκα καὶ τοῖς ἑξακοσίοις. μετὰ δὲ τοῦτο

CAP. IX.

Summorum pontificum enumeratio.

JAM vero neceſſarium eſſe exiſtimo, & huic hiſtoriæ in primis convenire, *pauca* illa narrare de pontificibus; quas fuerit eorum origo, & quibus conceſſum hunc honorem accipere, & quot uſque ad finem hujus belli fuerint. Et primum quidem omnium Aaronem, fratrem Moyſis, Deo in ſummo ſacerdotio miniſtraſſe ajunt, illique defuncto ſucceſſiſſe mox filios, ac deinde illorum poſteris omnibus hunc honorem conſtitiſſe. unde etiam ex patrio inſtituto, neminem Dei pontificem fieri, niſi ex Aaronis ſanguine; nec licere alicui alterius generis, ne ſi rex quidem fuerit, pontificatui admoveri. Fuerunt igitur univerſi ab Aarone, omnium (ſicut diximus) primo, uſque ad Phanaſum, qui tempore belli à ſeditioſis conſtitutus eſt pontifex, numero LXXXIII. Ex iſtis dum tabernaculum in ſolitudine Moyſis temporibus ſteterit, quod Deo exſtruxit Moyſes & *adornavit*, uſque dum in Judæam ventum eſt, ubi Solomon rex Deo templum erexit, pontificatum geſſerunt XIII. nam à principio pontificatum habuerunt quamdiu vixerint: poſtea vero etiam viventibus ſuccedebatur. Itaque hi XIII. cum eſſent duorum Aaronis filiorum poſteri, ex ſucceſſione honorem *iſtum* accipiebant. Erat autem prima quidem eorum adminiſtratio Ariſtocratica, poſt hanc autem Monarchia, tertia vero Regum. At numerus annorum, dum ipſi XIII. imperio potiti ſunt, (ex quo die patres noſtri ducti Moyſis Ægyptum reliquerunt uſq; ad templum conditum quod Solomon rex Hieroſolymis condidit,) aſſurgit ad DCXII. Poſt illos autem

Recenſio ſummorum pontificum.

Conſer lib. x. c. VIII. p. 449.

a Vide lib. 8. c. 2. b Ita *Bunb.* & *Zonar.* Γαμαλιὴλ in *Editis Aliiſque.* c Πόλεμος τοῖς Ἰουδαίοις ἐλαῶν τῶν ἀρχῶν, ἢ ἐπὶ μέγα προσηχήσαι *Bunb.* d Προσῆκεν *Bunb.* e Ἤρξατο, & πόσοι ἔζεσι τιμῆς *Bunb.* f Illud πῶς ἐ *Cod. Bunb.* g Φινέου *Bunb.* Φινεὲς *Gall.* in *Epiphanii* verſione, *Phinaſum* aut *Dinaſum.* h De numeris in hoc capite videſis *L. Cappellum* fuſe differentem in *Chronologia Sacra*, p. 274. &c. i Οὗ Σολ. *Bunb.* k Διαφορεῖς *Bunb.* & *Gall.* l Ἕως τοῦ βίου τελ. *Vat.* m Καινὴ ἀρχιδοχὴς *Bunb.* n Ita vertit *Gelenius*, quaſi ὑπ' αὐτῶν legiſſet; *Sub* his [*pontificibus*] *primo penes optimates adminiſtratio fuit reipublicæ poſt ad monarchas, poſtremo ad reges tranſiit. Epiphanius* αὐτῶν ſumpſit pro *Hebræorum* gente, adeoque vertit, *Fuit autem Hebræorum reſp. primo quidem ſub populi poteſtate* (quaſi legiſſet δημοκρατικὴ) *poſt hoc autem ſub unius poteſtate ſita, tertio vero ſub Regibus.* Vide *Seldenum* in libro *de Synedriis*, c. 15. p. 647. o Alibi ſc. l. VIII. c. 11. DLXXXII. numerat. Sed hîc (notante *Voſſio* in *Chronol.*

autem pontifices XIII. pontificatum tenuerunt XIIII. qui à tempore Solomonis regis Hieroſolymis ſibi invicem ſucceſſerunt, uſq; dum Nabuchodonoſor Babyloniorum rex, contra urbem expeditione facta, templum cremarit, & gentem noſtram Babylonem abduxerit, & *Joſadecen pontificem captivum fecerit. Tempus autem illorum pontificatus annorum erat CCCCLXVI. menſium VI. dierum X. cum *reliqui* Judæi jam ſub regibus eſſent. Poſt tempus vero annorum ſeptuaginta, ex quo *gentis* excidium à Babyloniis factum eſt, Cyrus Perſarum rex Judæos è Babylone in patriam ſuam remiſit, templumque denuo condere *iis* conceſſit. Tunc itaque Jeſus Joſedeci *filius*, *unus* è captivis qui reverſi ſunt, pontificatum accipit. Atque is poſterique ejus, quindecim univerſi, uſque ad regem Antiochum Eupatora, liberi populi ſtatum rexerunt, per annos CCCCXII. primuſque Antiochus ille, quem memoravimus, & dux ejus Lyſias Oniam, cognomento Menelaum, pontificatu privant, quippe Bereæ interfectum; filioque ejus ſucceſſionis jure depulſo, Jacimum faciunt pontificem, ex genere quidem Aaronis, ſed non ex Oniæ domo. quamobrem Onias, Oniæ defuncti patruelis, ejuſdem cum patre nominis, in Ægyptum profectus, conciliataque ſibi Ptolemæi Philometoris & Cleopatræ conjugis ejus amicitia, perſuaſit eis ut in Heliopolitica præfectura Deo templum Hieroſolymitano ſimile ædificandum curarent, ipſumque pontificem conſtituerent. Sed de illo quidem templo in Ægypto exſtructo ſæpius diximus. At Jacimus, cum triennio pontificatum tenuiſſet, obiit. ei autem nemo *ſtatim* ſucceſſit: ſed per ſeptennium civitas manſit pontifice deſtituta. Rurſum vero poſteriorum Aſamonæi (poſtquam illis mandata eſſet gentis præfectura, & bellum contra Macedones geſſiſſent) Jonathan pontificem creant, qui ſeptem annis *rebus ſacris* præerat. Illo autem dolo è vivis ſublato, & inſidiis ei à Tryphone ſtructis, ſicuti jam ſupra alicubi memoravimus, pontificatum obtinet frater ejus Simon. Cui, cum ſacerdotium tenuiſſet anno amplius quam frater, dolo generi oppreſſo inter epulas, ſuccedit filius nomine Hyrcanus. At Hyrcanus, per XXX. annos, honore potitus, *ſummus* in ſenectute moritur, ſucceſſione Judæ relicta, qui & Ariſtobulus dictus eſt. Hunc autem, imperium una cum ſacerdotio adeptum, (nam Judas primus ſibi coronam impoſuit quam nono anno geſſit) morbo exſtinctum in hæreditate excipit frater Alexander. Alexan-

Conſer p. 450.
P. 468.
P. 476.
P. 531. 547.
P. 548. 562.
P. 550, & P. 555.
P. 576.
P. 577.
P. 581.
P. 588.
P. 590.

τεσσαράκοντα ἀρχιερεῖς ἐκείνους, δέκα καὶ ὀκτὼ τὴν ἀρχιερωσύνην ἔσχε, ἀπὸ Σολομῶνος βασιλέως εἰς Ἱεροσολύμους αὐτὴν διαδεξάμενοι, μέχρις οὗ Ναβουχοδονόσορ ὁ τῶν Βαβυλωνίων βασιλεὺς, στρατεύσας τῇ πόλει, τὸ μὲν ναὸν ἐνέπρησε, τὸ δὲ ἔθνος ἡμῶν εἰς Βαβυλῶνα μετοίκους ἀγαγὼν, καὶ τὸν ἀρχιερέα Ἰωσαδάκην αἰχμάλωτον ἔλαβε. τόσον χρόνον τὴν ἀρχιερωσύνην τετρακοσίων ἑξήκοντα ἓξ ἐτῶν ὄντων, μηνῶν ἓξ, ἡμερῶν δέκα, ἧδη βασιλευομένων Ἰουδαίων. μετὰ δὲ χρόνον ἐτῶν ἑβδομήκοντα ὑπὸ Βαβυλωνίων γενομένης, Κῦρος ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἀπέλυσε τοὺς ἐκ Βαβυλῶνος Ἰουδαίους ὅπως τὴν οἰκείαν γῆν πάλιν, καὶ συνεχώρησε τὸν ναὸν ἀνεγεῖραι. τότε δὲ τὴν ὑποστᾶσαν αἰχμαλώτων Ἰησοῦς ὁ Ἰωσεδὲκ, τὴν ἀρχιερωσύνην λαμβάνει. ὗτος δὲ καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ, πενταχοσίοις ἔτεσι βασιλέως Ἀντιόχου τοῦ Εὐπάτορος ἐπολιτεύσατο δημοκρατικῶς ἔτη τριακόσια δεκατέσσαρα. πρῶτος δὲ Ἀντίοχος ὁ Θεομνημένος καὶ ὁ σφαγεὺς αὐτοῦ Αὐσίας τὴν Ὀνίου, ᾧ Μενέλαος ὄνομα ἦν, καθαιροῦσι τὴν ἀρχιερωσύνην, ἀπελόντες αὐτὸν τὸν Βερέα, καὶ τὴν παῖδα τὴν διαδοχὴν ἀπολάσαντες καθιστᾶσιν Ἀχίμιον ἀρχιερέα, γένους μὲν τοῦ Ἀαρῶνος, οὐκ ὄντα δὲ τῆς οἰκίας ταύτης. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ὀνίας, ὁ τοῦ τετελευτηκότος Ὀνίου ἐξάδελφος, ὁμώνυμος τῷ πατρὶ, παραγενόμενος εἰς Αἴγυπτον, καὶ διὰ φιλίας ἀφικόμενος Πτολεμαίῳ τῷ Φιλομήτορι καὶ Κλεοπάτρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, πείθει τούτους τὴν τοῦ Ἡλιοπολίτην νόμον μιμουμένους τῷ Θεῷ ναὸν, παραπλήσιον τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις, αὐτὸν ἀρχιερέα καθιστᾶσαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ ἱεροῦ τοῦ κατασκευασθέντος ἐν Αἰγύπτῳ πολλάκις ἐδηλώσαμεν. ὁ δὲ Ἀχίμιος, ἔτη τρία τὴν ἀρχιερωσύνην καθέξας, ἐτελεύτησεν. διεδέξατο δὲ οὐδεὶς αὐτὸν, ἀλλὰ διετέλεσεν ἡ πόλις ἐπ' ἐνιαυτοὺς ἑπτὰ χωρὶς ἀρχιερέως θυσα. πάλιν δὲ οἱ τοῦ Ἀσαμωναίου παῖδων ἔκγονοι, τὴν προσασίαν τοῦ ἔθνους πεπιστευμένοι, καὶ πολεμήσαντες Μακεδόσιν, Ἰωνάθην ἀρχιερέα καθιστᾶσιν, ὃς ἦρξεν ὀκτὼ ἐνιαυτοὺς ἑπτά. τελευτήσαντος δὲ ἐξ ἐπιβουλῆς αὐτοῦ, καὶ ὁρᾶται τὸν ὑπὸ Τρύφωνος μηχανηθέντος, ὡς ἀνωτέρω που προεμνήσθημεν, λαμβάνει τὴν ἀρχιερωσύνην Σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. καὶ τοῦτον δὲ, δόλῳ τοῦ συμπότου τοῦ γαμβροῦ ἀφαιρεῖται, διαδέξας παῖς Ὑρκανὸς ὄνομα, καθαρὰν τὴν ἀρχιερωσύνην πλείονα τοῦ ἀδελφοῦ χρόνον ἐνιαυτῶν. τελέσας δ' οὗτος ἔτεσι τρισὶν Ὑρκανὸς ἀπολιπὼν τελευτᾷ γηραιὸς, Ἰούδᾳ τῷ καὶ Ἀριστοβούλῳ καλουμένῳ τὴν διαδοχὴν καταλιπών. κληρονομεῖ δὲ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς Ἀλέξανδρος, ὑπὸ νόσου τελευτήσαντα, τὴν ἱερωσύνην δὲ καθαρὰν μὴ βασιλείας· καὶ γὰρ διάδημα περιέθετο πρῶτος Ἰούδας ἐνιαυτὸν ἕνα. βασιλεύσας

Chronologia Sacra, pag. 170.) addit XX. inter mortem *Heli* & judicaturam *Samuelis* elapſos. quo admiſſo non opus eſt emendatione *S. Petavii*. qui (in *Animadv. doctiſſimi*, tom. I. p. 267.) legit, τὴν ἐπίσκοπην δύο σὺν τοῖς πεντήκοντα ἔτεσι. *a* Μιχεὶ Nov. *Vat.* μιχὲ Ναυχοδονόσορος *Busb.* *b* Μετήγαγε *Gall.* *c* Ita *Busb.* & *Epiphan.* ἐροσώνης in *cæteris*. *d* Τεσσαρακοντάνιοι ἑβδομήκοντα ἐτῶν ex lib. X. & *Joſephi* calculis ſcribit *Petavius*, p. 270. *e* Τῶν Περσῶν *Busb.* *f* Αἰχμαλώτων, ὃς ἦν ὁ τοῦ αἰχμαλωτισθέντος Ἰωσεδὲκ παῖς Ἰησοῦς τὴν ἀρχ. *Gall.* & *Busb.* *g* Οὗτος πρῶτος μὲν οὐκ ἦν ἐκ π. σύμπαντος *Busb.* *h* Ἐπολιτεύσατο δὲ ἀφορμὴν *Busb.* & *Gall.* *i* Τεσσαράκοντα ſolus *Busb.* Confer, ſi lubet, *L. Cappellum* in *Chronol. S.* 278. & *Jac. Cappellum* in *Hiſt. Sacr. & Exot.* ad *A.M.* 3824. *k* Vide L. X. c. 15. *l* Aliquid deeſſe videtur. Certe per τὴν παῖδα intelligendus eſt Oniæ III. filius. *m* Καθιστῶσι Ἰακίμῳ ἱερέα *Busb.* & mox infra Ἰακίμῳ & καθιστῶσι. *n* Al. Ἀλκίμῳ. *o* Οὐ τοῦ αὐτοῦ ὢν οἴκου, *ſed non de recta linea*, (ut vertit *Schottus*) apud *Photium* in *Bibl.* Cod. 238. p. 978. *p* Ita lego ex *Epiphanio*, qui vertit, *Propterea & Onias, defuncti fratruelis, & nomen referens patris* &c. Antea erat ὁ Ἀνανίας tum in *Græcis omnibus* præter *Busb.* (qui habet ὁ πατρὸς) tum apud *Photium*. *q* Ἡλιοπολίτην *Busb.* *r* Δεμιεμένους *Photius*. *s* Ita lego & diſtinguo, maxima ex parte auctoritate nixus *codicis Busb.* in quo, διεδέξατο παῖς Υρκανὸς ἡμιτελοῦντα τὴν ἀρχιερωσύνην πλείονα τοῦ αὐτοῦ ἀδελφοῦ χρόνον ἐνιαυτῶν. τελέσας δ' ἐν ἔτεσι τρισὶ ὁ Υρκανὸς ἀπολιπὼν &c. Antea erat in *Editis*, διεδέξατο παῖς Υρκανὸς ὄνομα. ὃν καταλοίπατο τὴν ἱερωσύνην πλείονα τοῦ ἀδελφοῦ χρόνον ἐνιαυτῶν τελέσαντα ἐν ἔτεσι τρισὶ Υρκανὸς ἀπολιπὼν &c. Quin & τελέσαντα δ' ἐν ἔτεσι habet *Gall.* *t* Ita cum *Cod. Vat.* ἀδελφὸς Ἀλέξανδρος βασιλεύς *Busb.* in *Editis Aldiſque*. deerat Ἀλέξανδρος. *u* *Joſadecus*, l. 10. p. 450.

a Δύο

σας δὲ ὁ Αλέξανδρος καὶ ἱερατεύσας ἔτη εἰκοσιπέντε, καταφρέει τ βίοι, Αλεξάνδρᾳ τῇ γυναικὶ καταξήσας τ ἀρχιερατευσόμενον ὅπῃ τρέψαι. ἡ δὲ τὸν μὲν ἀρχιερωσύνῃ Υρκανῷ δίδωσι, [a]αὐτὴ δὲ, τ βασιλείαν ὀνέα ἔτη κατασχοῦσα, τελευτᾷ τ βίον· τ ἴσον δὲ χρόνον τὸν ἀρχιερωσύνην ὁ παῖς αὐτῆς Υρκανὸς ἔσχεν. μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτῆς πολεμήσας πρὸς αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς Αριστόβουλος, καὶ νικήσας, ἀφαιρεῖται μὲν ἐκεῖνον τὸν ἀρχὴν, αὐτὸς δὲ [b]ἐβασίλευσε καὶ ἱεράτευσε τῷ Θεῷ. ἔτει δὲ τρίτῳ τ βασιλείας, καὶ πρὸς μησὶ τοῖς ἴσοις, Πομπήϊος ἐλθὼν, καὶ τὸν τ Ιεροσολυμιτῶν πόλιν χειρὶ κράτος ἑλὼν, αὐτὸν μὲν εἰς Ρώμην μετ τέκνων δήσας ἔπεμψε· τῷ δὲ Υρκανῷ πάλιν τὸν ἀρχιερωσύνην ἀποδοὺς, τ μὲν διάδημα δὲ φορεῖν ἐκώλυσεν. ἦρξε δὲ πρὸς τοῖς ὀνέα τοῖς πρώτοις ὁ Υρκανὸς [c]πέντε καὶ εἴκοσι. [d]Βαρζαφάρνης δὲ καὶ Πάκορος, οἱ τ Παρθυαίων δυνάσται, διαβάντες τ Εὐφράτην, καὶ πολεμήσαντες Υρκανῷ, αὐτὸν μὲν ζωγρίᾳ παρέλαβον, τῷ Αριστοβούλου δὲ υἱὸν Αντίγονον κατέστησε βασιλέα. τρία δὲ ἔτη καὶ τρεῖς μῆνας ἄρξαντα τοῦτον Σόσιός τε καὶ Ηρώδης ἐξεπολιόρκησε. Αντώνιος δὲ ἀνεῖλεν εἰς τ Αντιόχειαν ἀναχθέντα. τὸν δὲ βασιλείαν Ηρώδην πρὸς Ρωμαίων ἐγχειρισθεὶς, ὑκέτι τῶν ἐκ τ Ασαμωναίου [e]γένους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ τισὶν ἀσήμοις, καὶ [f]μόνον ἐξ ἱερέων ὄσι, πλὴν ἑνὸς Αριστοβούλου τ τιμὴν ἀπένεμε. τ δὲ Αριστόβουλον Υρκανοῦ τ ὑπὸ Πάρθων ληφθέντος ἰωνὸν ὄντα καταστήσας ἀρχιερέα, τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ συνῴκησε Μαριάμμῃ, τ τ πλήθους πρὸς ἑαυτὸν ἐπιθυμήσας εὔνοιαν, ἀφ τ Υρκανοῦ μνήμην. ἔπειτα, φοβηθεὶς μὴ πρὸς τ Αριστόβουλον πάντες ἀποκλίνωσιν, ἀνεῖλεν αὐτὸν, ἐν Ιεριχοῖ πηγῆναι μηχανησάμενος κολυμβῶντα, καθὼς ἤδη [g]δεδηλώκαμεν. μετ τοῦτον ὑκέτι τοῖς ἐκείνου τ Ασαμωναίου παισὶν τ ἀρχιερωσύνην ἐπίστευσεν. ἔταξε δὲ ὁμοῦ τῷ Ηρώδῃ, [h]περὶ τ καταστάσεως τ ἱερέων, Αρχέλαός τε ὁ παῖς αὐτοῦ, καὶ μετ τοῦτον τ ἀρχὴν Ρωμαῖοι τ Ιουδαίων ἐκδεξάμενοι. εἰσὶν οὖν [i]οἱ ἀπὸ τ Ηρώδου χρόνων ἀρχιερατεύσαντες μέχρι τ ἡμέρας, [k]ἧ καὶ ναὸν καὶ τὴν πόλιν Τίτος ἑλὼν ἐπυρπόλησεν, οἱ πάντες [l]εἰκοσιοκτώ· χρόνος δὲ τούτων ἔτη πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἑπτά. καί τινες μὲ αὐτῶν ἐπολιτεύσαντο ὅπῃ τε Ηρώδου [m]βασιλεύοντος, καὶ ὅπῃ Αρχελάου τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. μετ δὲ τούτων τελευτὴν, [n]ἀριστοκρατία μὲ ἦν ἡ πολιτεία, τ δὲ πρεσβυτέρου τοῦ ἔθνους οἱ ἀρχιερεῖς πεπίστευντο. περὶ μὲν οὖν τ ἀρχιερέων ἱκανὰ εἴρηται.

der autem, cum imperium ſimul & ſacerdotium per XXVII. annos tenuiſſet, vita decedit, relicta Alexandræ uxori poteſtate eum aſſignandi qui pontificatum gereret. Atque illa quidem Hyrcano *ſuo filio* pontificatum dat; illa vero cum regnum novennio adminiſtraſſet, vitam finivit: totidemque annis filius ipſius Hyrcanus ſacerdotium habebat. nam poſt matris obitum contra ipſum bellum movit Ariſtobulus frater, & victo quidem pontificatum ademit, ipſe vero regnavit Deoque in pontificatu miniſtravit. Cæterum cum tertio regni hujus anno, totidem præterea menſibus elapſis, veniſſet Pompejus, & Hieroſolymitarum urbem vi expugnaſſet, ipſum cum liberis vinctum Romam miſit; & Hyrcano in pontificatum reſtituto, gentis quidem præfecturam ei permiſit, diademate vero uti prohibuit. Atque Hyrcanus præter IX. primos annos imperavit XXIV. Barzapharnes autem & Pacorus, Parthorum dynaſtæ, trajecto Euphrate & bello Hyrcano illato, ipſum quidem vivum ceperunt, Antigonum vero Ariſtobuli filium regem conſtituerunt. Hunc ipſum, cum tres annos totidemque menſes imperaſſet, Soſius & Herodes obſidione expugnarunt; abductumque Antiochiam morte affecit Antonius. Herodes autem à Romanis accepto regno, non amplius ex Aſamonæi genere creavit pontifices; ſed obſcuris quibuſdam, & à ſacerdotibus tantummodo oriundis, præter unum Ariſtobulum, hunc honorem tribuebat. Ariſtobulum namque Hyrcani à Parthis capti nepotem cum pontificem declaraſſet, ſororem ejus Mariamnen in uxorem duxit; quippe qui multitudinis erga ſeipſum captaret benevolentiam, propter Hyrcani memoriam. Deinde veritus ne omnes ad Ariſtobulum deſciſcerent, ipſum Hiericunte de medio ſuſtulit, necem ei ita machinatus, ut dum nataret ſuffocaretur, ſicuti jam ante declaravimus. Poſt hunc non amplius ex Aſamonæi prole oriundis pontificatum commiſit. Herodem etiam in conſtitutione pontificum imitatus eſt filius ejus Archelaus; & poſt hunc Romani, qui Judæorum regnum occuparunt. Sunt igitur qui ab Herodis temporibus pontificatum geſſerunt, uſque ad diem quo Titus templum & civitatem captam flammis vaſtavit, in univerſum XXVIII. tempuſque illorum pontificatuum anni CV. Et horum quidem aliqui ſub Herode rege & filio ejus Archelao res adminiſtrarunt: iſtis autem defunctis adminiſtratio quidem erat Ariſtocratica, gentis vero præfectura pontificibus commiſſa erat. Atque de pontificibus hæc dicta ſufficiant.

Conſer pag. 600.
P. 607.
P. 608.
P. 613.
P. 615.
P. 658, & 662.
P. 661.
P. 663.
P. 665.
P. 666.

a Αὖτη *Bunb.* *b* Ita *Bunb.* & *Epiphan.* qui vertit, *& Dei pontifex fuit.* ἐβασίλευσε καὶ ἱεράτευσε δ ἔθνους in *Editis Aliiſque.* *c* Vide *Uſſerium* in *Annalibus* p. 437. *Edit. Lond.* *d* Βαρζαούανης *Vat.* & *Bunb.* Βαρζαφάρνης *Gall.* *e* Γένους ὄντα ζ ὄντων οἱ παλαίτατοι Μακκαβαῖοι· καθάπερ *Euſeb.* & *Cyrill.* *f* Ita in *Joſephi* libris, tum *Græcis* tum *Latinis.* Verum *Euſebius* (in *Demonſtr. Evang.* l. 8. p. 398.) & *Cyrillus Alexandrinus* (in *Comment.* in *Danielem*, p. 662.) καὶ μόνον ἐξ ἱερέων ὄντι habent. Quo de loco videſis *Caſaubonum* in *Exerc.* c. *Baronium*, p. 52. *Edit. Lond.* *g* Εἰρήκαμεν *Bunb.* *h* Ἐπὶ τῇ καταστάσει τ ἱερέων *Bunb.* περὶ δ Ιουδαίων ἀρχιερέων *Cyrill.* *i* Οἱ ὑπὸ Ηε. *Bunb.* *k* Ita lego. ἧς τ ναὸν & τὴν πόλιν Τίτος ἑλὼν π. *Bunb.* ἧς εἰς τ ν.κ.τ.π.Τ. ἑλὼν in *Editis Aliiſque.* *l* Sc. ſi excludatur *Phaneſus* ultimus, qui à Zelotis ſeditioſis ſub finem belli electus eſt, quique propterea inter pontifices non videtur numerandus. *L. Cappellus* in *Chronologia Sacra*, p. 279. *m* Βασιλεύοντος *Bunb.* *n* Vide *Cunæum* de *Rep. Hebr.* c. 73.

CAP.

IX. CAP. X.

De Floro procuratore, qui Judæos tegebat bellum Romanis inferre. Peroratio.

Florus Judææ procurator.

GEssius autem Florus, qui missus est à Nerone ut Albino succederet, plurimis Judæos replevit calamitatibus. Hic genere erat Clazomenius, secumque Cleopatram conjugem adduxit, per quam, utpote Poppææ Neronis uxoris amicam, & nihil ab ipso improbitate differentem, rerum *in Judæa* administrationem adeptus est. Ita autem nequiter & violenter potestate sua abusus est, ut, propter insignem ejus maleficentiam, Al-

Pejor Albino.

binum, tanquam de illis egregiè meritum, celebrarint Judæi. nam ille nequitiam suam occultare studuit, & solicite cavebat ne omnibus notus esset & manifestus: Gessius autem Florus, quasi ad malitiam ostentandam missus, ex suis in gentem nostram injuriis pompam agebat *& triumphabat*; nihil sibi ad rapinarum omne genus summamque supplicii iniquitatem relinquum faciens. Erat enim durus quidem & ad misericordiam flecti nescius, cupiditatisque in re lucri inexplebilis, ut qui nullum inter parva & magna discrimen faceret, sed & cum latronibus participaret. Multi enim quæstum istum exercebant, spei pleni nihil ab ipso de incolumitate sua metuendum, quod secum prædarum partes haberet. adeoque nullus erat injuriarum modus; ut miseri Judæi, cum ferre non valerent vastationes à latronibus factas, cogerentur omnes suis sedibus relictis fugam capessere, tanquam ubicunque apud exteros melius vitam acturi. Denique

Belli Judaici causa.

quid multis? Florus erat, qui nos eo adegit, ut bellum Romanis inferremus, satius esse existimantes ut semel universi quam paulatim periremus. Et quidem coeptum est *hoc* bellum anno secundo administrationis Flori, duodecimo vero Neronis imperii: quo tempore quanta vel coacti fecimus, vel perpessi sustinuimus, sat accurate intelligere possunt, qui legere voluerint libros à nobis de Bello Judaico conscriptos.

Peroratio.

2. Atque hîc finem dicendi faciam de Antiquitatibus *nostris*, * post quas exorsus sum libros quos de Bello scripsi. Complectuntur autem Antiquitates rerum traditionem à primo hominе nato usque ad annum Neronis imperii XII. quæ *scilicet* nobis Judæis acciderunt & in Ægypto & Syria & Palæstina, & quas clades ab Assyriis & *Babyloniis* accepimus, & quibus modis nos vexarunt & afflixerunt Persæ & Macedones, & post eos Romani. Atque omnia, ut ego arbitror, exsequutus sum accurate. Quin & operam dedi ut observarem summorum pontificum recensionem, quot per bis mille annos exstiterant. Porroque ut reges sibi invicem successerint, absque errore tradidi; quas res illi gesserint, & quomodo rempubl. administrarint *insuper* narrans, ut & monarcharum potentiam, prout in

ΚΕΦ. ί. ϛ'.

Περὶ δὲ Φλώρου ὁπηρόπου, ὃς τὰς Ιουδαίους ἐς τὸν πρὸς τοὺς Ρωμαίους πόλεμον ἀφορμὰς ἐδίδαζεν. Ἐπίλογος.

ΓΕσσιος δὲ Φλῶρος, ὁ πεμφθεὶς Ἀλβίνῳ διάδοχος ὑπὸ Νέρωνος, πολλῶν [a] ἀνέπλησε κακῶν Ιουδαίους. Κλαζομένιος δὲ ὢν ὁ γένος ἦτος, ἐπήγετο δὲ Κλεοπάτραν γυναῖκα, δι' ἣν φίλην ὄσ [b] Ποππαίας ὁ Νέρωνος γυναικὸς, καὶ πομπείας μηδὲν αὐτῷ διαφέρους, ἐς ἀρχὰς ἐπέτυχεν ἦλθε δὲ ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν ἐγένετο κακὸς καὶ βίαιος, ὥστε, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν κακῶν, Ἀλβῖνον ἐπήνεσαν ὡς εὐεργέτην Ιουδαῖοι. ἐκεῖνος μὲν γὰρ [c] ἐπεκέκρυπτο τὴν πομπείαν, καὶ τῷ μὴ πανταχοῦ καταφανὴς εἶναι ἐφιλεῖτο· Γέσσιος δὲ Φλῶρος, καθάπερ εἰς ἐπίδειξιν πομπείας πεμφθεὶς, τὰς εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν ἀδικίας ἐπόμπευε, μήτε ἁρπαγῆς παντελῶς μηδὲν τρόπον μήτε ἀδίκου κολάσεως. διὰ γὰρ [d] ἀπληστίαν [e] μὲν τοῖς ἕλκεσι, πάντας δὲ κέρδους ἁπλοῦς, ἦγε μηδὲ τὰ πλεῖστα τῶν ἁλισκομένων διέφερεν, ἀλλὰ καὶ λῃστὰς ἐκοινώνησεν. ἀδεῶς γὰρ οἱ πολλοὶ τοῦτο ἐπεγίνοντο, ἐκείνου παρ' ἑκάστου τὴν συντέλειαν ὑπὲρ τοῦ μέρους ἔχειν πεπιστευκότες. καὶ τοῦτο μέτριον ὄν. ἀλλ' οἱ δυστυχεῖς Ιουδαῖοι, μὴ δυνάμενοι τοὺς [f] ὑπὸ τῶν λῃστῶν γινομένους προθύμους ἐκκομίσαι, παρεχώρουν τῶν ἰδίων [g] ἐξαναστάντων ἡδέως φεύγειν ἅπαντες, ὡς χρεῖττον [h] ὁπωσδήποτε μεθ' ἡσυχίας καταστήσοντες. καὶ τί δεῖ πλείω λέγειν; ὃς γὰρ τοὺς Ρωμαίους πόλεμον ὁ καταναγκάσας ἡμᾶς ἄρασθαι, Φλῶρος ἦν, χρεῖττον [i] ἡγησάμενοι ἀθρόοι ἢ κατ' ὀλίγον ἀπολέσθαι. καὶ δὴ τῷ ἀρχῇ ἔλαβεν ὁ πόλεμος δευτέρῳ μὲν ἔτει τῆς ὑπερορπῆς Φλώρου, δωδεκάτῳ δὲ τῆς Νέρωνος ἀρχῆς. ἀλλ' ὅσα μὲ [k] δεῖν ἠναγκάσθημεν, ἢ παθεῖν ἐτολμήσαμεν, ἀκριβῶς γνῶναι πάρεστι τοῖς βουλομένοις ἐντυχεῖν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ περὶ τοῦ Ιουδαϊκοῦ πολέμου βίβλοις γεγραμμένοις.

Β'. Παύσομαι δὲ ἐνταῦθά μοι τοῦ τῆς ἀρχαιολογίας, μικρὰ καὶ τὸν πόλεμον ἐξάμιλλα γράφων. περιέχει δὲ αὕτη τὴν ἀπὸ θεότης γενέσεως ἀνθρώπου παράδοσιν, μέχρι ἐτῶν δωδεκάτου τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας, τῶν ἡμῖν συμβεβηκότων τοῖς Ιουδαίοις καὶ τά τε τὴν Αἴγυπτον καὶ Συρίαν καὶ Παλαιστίνην, ὅσα τε πεπόνθαμεν ὑπὸ Ασσυρίων τε καὶ Βαβυλωνίων, τίνα τε Πέρσαι καὶ Μακεδόνες [l] ἀφαιθείκασιν ἡμᾶς, καὶ μετ' ἐκείνους [m] Ρωμαῖοι. ταῦτα γὰρ ἅπαντα μετὰ ἀκριβείας σωτεταχέναι. τηρῆσαι δὲ πεπείσμαι καὶ τὴν τῶν ἀρχιερέων ἀναγραφὴν, τὴν [n] ὑπὲρ χιλίους ἔτεσι γινομένην. ἀπλανῆ δὲ πεπιστεῦσθαι καὶ τὰς τῶν βασιλέων διαδοχὰς, τάς τε ἀρχὰς αὐτῶν καὶ τὰς πολιτείας ἀπαγγέλλειν, μοναρχῶν τε δυνάσεις, ὡς αἱ ἑκάσταις

a Ἐπλήσαν *Bunb.* b Male in *libris* Ποππαίας. c Ἐκπεκόπτετο *Bunb.* ἐπικρυπτο *Zonar.* d Ἀπληστ@ *Gall.* & in *Epiphanii* versione *inflexibilis.* e Illud μὲν è *Cod. Bunb.* f Ita *Bunb.* ὑπὸ in *reliquis.* g Sic *Gall.* & *Bunb.* ἐξισταμένων in *cæteris.* h Δέκα δήπου *Bunb.* i Ita *Bunb.* ἡγούμενοι in *Editis Aliisque.* k Δεῖν deest *Vat.* l Δουλ δεστηθ. *Bunb.* m Ρωμαῖοι τὸ ὕστατον *Bunb.* Vide *Vossii Chronol.* S. c. 20. p. 170 n Ἐν ὀλ. ἔτεσι ἐτῶν *Gall.* * Sc. ubi illæ desinunt, cœpi aliquot abhinc annis de Bello Judaïco scribere.

ἱεραὶ βίβλοι θεοῦ πάντων ἔχονται τῷ ἀναγραφῇ. τοῦτο γὰρ ποιήσειν ὑπ' ἀρχῆ ἐπηγειλάμην τὴν [a] ἱστορίας. λέγω δὲ θαρσήσας ἤδη ἀφ' ἧς τὴν προτεθείσαν [b] συντέλειαν, ὅτι μηδεὶς ἂν ἕτερος ἡδιόνῃ θελήσας, μήτε Ἰουδαῖος, μήτε ἀλλόφυλος, τῇ προσηκούσῃ ταύτῃ ἅπας ἀκριβῶς εἰς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν. ἐγὼ γὰρ ὁμολογήμην τοὺς ἐμοεθνῶν πλεῖστον αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπιχώριον παιδείαν ἀφέρειν· καὶ τῶν Ἑλληνικῶν δὲ [c] γραμμάτων ἐπιθύμησα μεταλαβεῖν, τῇ γραμματικῇ ἐμπειρίαν ἀναλαβὼν, τῇ δὲ θεῖ τῇ προφορᾷ ἀκριβείαν [d] πάτριος ἐκώλυσε συνήθεια. παρ' ἡμῖν γὰρ οὐκ ἐκείνως [e] ἀποδέχονται τὰς πολλῶν ἐθνῶν ἀφελείας ὁμαθοῦσι, ἀφ' τὸ κοινὸν [f] νομίζειν τὸ ἐπιτήδευμα τοῦτο οὐκ ἐλευθέροις μόνον τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκετῶν [g] τοῖς θέλουσιν· μόνοις δὲ σοφίαν μαρτυρεῖται τοῖς τὰ νόμιμα σαφῶς ἐπιστάμενοις, καὶ τὴν τῶν ἱερῶν γραμμάτων δύναμιν ἑρμηνεῦσαι δυναμένοις. ἀφ' οὗ πολλῶν ποτε σπουδάντων θεῖ τὴν ἄσκησιν ταύτην, μόλις πρὸς δύο, ἢ τρεῖς, κατώρθωσαν, καὶ τῶν πόνων τὴν ἐπικαρπίαν εὐθὺς ἔλαβον. ἴσως δὲ οὐκ ἂν ἐπίφθονον [h] γένοιτο, περὶ καὶ γένους τοῦμοῦ, καὶ περὶ τῶν κατὰ τὸν βίον πραξέων βραχέα διεξελθεῖν, ἕως ἔτι ζῶντας, ἢ τοὺς ἐλέγξοντας, ἢ τοὺς μαρτυρήσοντας. ὅτι τούτοις δὲ καταπαύσω τὴν ἀρχαιολογίαν, βίβλοις μὲν εἴκοσι περιειλημμένην, ἐξ δὲ μυριάσι [i] στίχων· καὶ τὸ θεῖον ὅπερ ἐπέτρεψε, κατὰ τὸ προῃρημένον ὑπομενῶ πάλιν τοῦ τε πολέμου καὶ τῶν συμβεβηκότων ἡμῖν, μέχρι τῆς νῦν ὑποκειμένης ἡμέρας, [k] ἥτις ὀγδοηκαιδεκάτου μὲν ἔτους τῆς Δομετιανοῦ Καίσαρος ἀρχῆς, ἐμοὶ δὲ ἑπτὰ καὶ πεντηκοστοῦ καὶ ἕκτου. προῃρημαι δὲ συγγράψαι, τὰς ἡμετέρους δόξας τῶν Ἰουδαίων, ὡς πολλαχοῦ βίβλοις περὶ Θεοῦ καὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, καὶ περὶ τῶν νόμων, ἀφ' ὅ τι κατ' αὐτοὺς τὰ μὲν ἔξεστι ἡμῖν ποιεῖν, τὰ δὲ κεκώλυται.

sacris libris omnia perſcripta reperiuntur. id quod facere polliciti ſumus, ſtatim ab initio hiſtoriæ. Confidenter autem dico, opere, quod inſtitui, jam ad finem perducto; quod nemo alius, etiamſi *id maxime* voluerit, neque Judæus, neque alienigena, potuerit commiſſa huic operi accurate adeo Græcis hominibus enunciare. nam populares meos confitentes habeo, quod illis in patria diſciplina plurimum præſtiterim: Græcarum etiam literarum ſtudio, poſtquam Grammatices elementa didiciſſem, memet addixi, quamvis exquiſitam pronunciandi rationem aſſequi per patriam conſuetudinem mihi non licuit. Nullo enim in honore ſunt apud noſtrates, qui multarum gentium linguis loqui didicerunt, eo quod ingenuorum infimis hujuſmodi ſtudium cum ſervis quibuſcunque commune eſſe arbitrantur: illoſque ſolos ſapientes haberi volunt, qui legum ſcientiam conſequuti ſunt, & in ſacris literis rerum verborumque vim ſcite interpretari poſſunt. Quare cum multi operam ſtudiumque ſuum in hac exercitatione poſuerint, vix duo quidem aut tres ad ſummum profecerunt, ſtatimque laborum fructum ceperunt. Fortaſſe autem res erit non invidioſa, ſi de meo etiam genere, deque iis quæ in vita mea geſſi, pauca enarravero, dum adhuc ſuperſunt, qui aut vera dicenti poſſunt teſtimonium perhibere, aut falſa redarguere. Hîc itaque finem imponam Antiquitatibus, libris quidem viginti, verſibus autem ſexaginta millibus comprehenſis; atque, ſi Deus permiſerit, iterum, breviter omnia percurrendo, memorabo & bellum *Romanorum cum Judæis*, & quæ nobis evenerunt in diem uſque hodiernum, qui incidit in annum quidem imperii Domitiani Cæſaris XIIII. meæ autem ætatis LVI. Propoſitum etiam mihi eſt quatuor libros conſcribere de Deo deque ejus ſubſtantia, ex opinione Judæorum quam ipſi à majoribus acceperunt; item de legibus, cur earum præcepto quædam nobis permiſſa ſunt, quædam vetita.

Joſephus in Hebræis Græciſque literis verſatiſſimus.

Librorum numerum, quos Joſephus ſcripſerit, aut ſcribere propoſuerit, recenſio.

* *

a Ὁ δὲ πραγματεία poſt ἱστορίας adjicit *Bunb.* b Ἀναπεφαλαίωσα δὲ συντέλειαν *Gall.* & *Bunb.* c Καὶ πραγμάτων μαθημάτων poſt γραμμάτων addit *Bunb.* ἢ πραγμάτων μαθημάτων πολλὰ πολύσοις ἐπιτήδευσιν *Gall.* d Hæc de re videſis *Scaligerum* ſuſe differentem in l. 2. de *Emendris*, c. 9. p. 399. e Ἀποδέχονται ἢ ἐπιτηδεύσεως ἀφέλειαν τὰς πολλὰς *Gall.* f Ita *Bunb.* τοῦτο μὲν οὐκ ἐλευθέροις τοῖς in *Editis Aliiſque.* Legi poteſt τοῦτο δὲ μόνον ἐλ. g Illud τοῖς inſertum dedi è *Cod. Bunb.* ut & mox ℣ ante ἱερῶν. h Γένοιτο, ὑφ' ἑαυτὸν τοῖς πολλοῖς φανείσεται ἢ ἀεὶ *Gall.* i Solebant Græci veteres orationis partes per ὅρους, ſeu *verſiculos*, diſtinguere. ὅρος autem non integram periodum complectebatur, ſed ejuſmodi particulam, quæ diſtinctum ſenſum in ſe contineret; unde ὅρων numerus in immenſum exſurgebat. Sed hac de re videſis Cl. *Millium* in *Prolegomenis* ad N. T. p. 100. & *D. Bern. de Monfaucon* in *Palæographia Græca*, l. 1. p. 28. k *Scaliger* erroris arguit *Joſephum*, qui (p. 904.) ſe natum dicit anno primo Caji, atque opus ſuum abſolviſſe anno XIII Domitiani. atque uno anno minus dixiſſe *Joſephum* exiſtimat, & LVII annos debuiſſe numerare. In quo fruſtra eſt. Cajus enim inſit anno Chriſti XXXVII, Januarii XXIV; Domitiani vero XIII cœpit anno Chriſti XCIII, ex die XIV Septemb. Fingamus natum eſſe *Joſephum* anno ipſo XXXVII Chriſti, Decembri menſe, vel anno XXXVIII ineunte Januario, cum adhuc Caji primus labereture, annus ipſius LVI incipiet, ab Decembri menſe anni XCII, poſt initium anni XII Domitiani. Quare ut ſcribendi finem fecerit Octobri menſe anni XCIII, id acciderit anno vitæ ſuæ LVI, Domitiani vero XIII. *Petav.* ad *Epiphan.* p. 386. l Ita lego ex *Euſebio* in *Eccl. Hiſt.* l. 3. c. 10. idemque firmare videtur *Niceph.* in *Eccl. Hiſt.* l. 2. c. 18. hiſce verbis, *ἐμφαίνει δὲ τοσαῦτα συγγεγράφθαι βιβλίους ὑπὸ Θεοῦ, ὅσην πάντων δόξαν, ἢ περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ νόμων, ἀφ' ὅ τι κατ' αὐτοὺς τὰ μὲν ἔξεστι ποιεῖν, τὰ δὲ κεκώλυται.* Antea erat in *Joſephi* libris, ἐκ τῶν ἱερῶν. In *Epiphanii* verſione, ad hunc modum; *Propoſui quoque vobis conſcribere etiam noſtras, id eſt Judæorum ſectas, in quatuor libris de Deo ejuſque ſubſtantia; & de Legibus &c.* m Soli huic *Antiquitatum* libro non apponitur ΤΕΛΟΣ in *Græcis*, quod libellus qui eum excipit, *de Vita Joſephi* inſcriptus, *pars* ejus fuerit, aut *epilogus* ad libros *Antiquitatum*. Videſis quæ annotantur ad pag. ſequentem.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises ici volontairement.

DISSERTATIO

CL. V.

CHRISTOPHERI CELLARII;

QUA

FLAVII JOSEPHI

DE HERODIBUS HISTORIA

A Νοθείας ſuſpicione contra Cl. V.

JOANNEM HARDUINUM

JUSTIS VINDICIIS ADSERITUR,

ET NUMMIS ANTIQUIS CONCILIATUR.

DE Herodibus diſſerturi principio indicamus, cujus fide in enarratione innitamur. Is *Flavius Joſephus* eſt, Judæorum hiſtoriæ auctor locupletiſſimus; cui tantum antiqui, recentes, & medii tribuerunt, ut nemini hiſtoricorum plus potuerint. Quantum enim eſt, quod Hieronymus illum epiſt. XXII. ad Euſtochium cap. XV. cum optimo comparat, dum *Livium Græcum* appellat? hoc eſt eum, cujus in condenda hiſtoria ingenium, induſtriam, & fidem non minus omnes mirentur, quam T. Livii Patavini, *cujus viſendi cauſa Gaditanum quemdam ab ultimo terrarum orbe veniſſe, ſtatimque, ut viderat, abiiſſe*, cum Plinius lib. II. epiſt. III. tum idem Hieronymus epiſt. CIII. cap. I. referunt. Euſebio, probatiſſimo & ipſi auctori, H. E. lib. III. cap. IX. Joſephus eſt ἄξιος πιστεύεσθαι, *dignus cui fides habeatur*: & ut unum tantummodo ex recentioribus, ſed facile principem, adjungamus, magno Scaligero prolegom. Emend. Temp. idem φιλαληθέστατος, *veritatis ſtudioſiſſimus* non immerito cenſetur.

II. Quanto igitur laus eſt illuſtrior, ab laudatis viris, non interrupto conſenſu, laudari: tanto major admiratio ſubit, quod clariſſimus vir, & tam Plinio illuſtrato, quam urbium & populorum ex nummis geographia eximiam laudem doctrinæ conſequutus *Joannes Harduinus*, Proluſione Chronologiæ ex nummis reſtitutæ Lutetiæ nuper excuſa, in tantum derogat de Joſephi auctoritate, ut pro inepte ficto & ſuppoſititio auctore habeat, ad id nummorum, ut ait, fide inductus, qui paſſim Flavianis narrationibus in Herodiadum hiſtoria adverſentur. Nos ut omnino magni antiquos nummos facimus, & ex iis multa in hiſtoriis & chronologia emendari cenſemus; ita commoveri nondum poſſumus, ut præ hiſce nummis, quos Harduinus producit, omnis antiquitatis & memoriæ in Joſepho conſenſionem negligamus, aut penitus eluſam illam contemni vel everti patiamur. Quanta igitur fieri induſtria poteſt, doctiſſimi viri nummos & rationes quibus nititur, ita exponemus omnium conſpectui, adjecta veritati conſona interpretatione, ut & nummis genuinis ſua fides, & Joſephi ſimul hiſtoriæ ſua intemerata conſtet auctoritas.

III. Nota eſt Joſephi de Herodum familia traditio à doctis omnibus huc uſque magno conſenſu approbata, & in Antiqua noſtra Hiſtoria, locis ubique ex Joſepho ſignificatis, breviter repetita. Scilicet Herodem, Antipatri filium, illuſtri genere proſelytorum Idumææ ortum, ſummam rerum in Palæſtina à patre acceptam (is autem Cæſari Julio debuerat) Antigoni Haſmonæorum ultimi, quem Parthi juvabant, invaſione amiſiſſe, ſed brevi poſt Antonii ope cum titulo Regis recepiſſe, atque ita ſatis multos annos totam Palæſtinam, quæ inter Syriam, Arabiam & Ægyptum patet, Auguſti Cæſaris auſpiciis, qui confirmaverat regnum, ſevero imperio tenuiſſe. Hujus filium Archelaum, quum IX annos Judææ & Samariæ imperitaſſet Ethnarchæ nomine, in Galliam relegatum eſſe, & ex poſſeſſione ejus provinciam Romanam factam, quam procuratores Cæſaris rexerint: reliquos filios, Herodem Antipam & Philippum, utrumque ſuæ tetrarchiæ præfuiſſe, illum quidem Galilææ & Perææ; hunc Iturææ & Trachonitidi; & hoc mortuo; illo itidem relegato, Agrippam, primi Herodis ex interfecto filio Ariſtobulo nepotem, Claudii Cæſaris favore totum avitum regnum, ſublata provinciæ forma recepiſſe, ſed hoc poſt paucos annos exſtincto Judæam iterum provinciam factam, filium vero, Agrippam minorem, Chalcidenæ regulum, deinde Abilenes & Philippi tetrarchiæ exſtitiſſe.

IV. Ab his diſſentit non una ratione Harduinus. Primum ait, Herodem per Julium Cæſarem ingreſſum dominationem eſſe: nec illum totam Palæſtinam, ſed tantum Judæam & Samariam rexiſſe: in eodemque regno, cum regio etiam titulo, Archelaum patri ſucceſſiſſe: Galilæam autem cum cæteris partibus ſub poteſtate Zenodori tetrarchæ fuiſſe, cui vivo patre, Herodes, Herodis filius, Philippus frater ejus, uterque tetrarcha, ſed diviſa poſſeſſione, ſucceſſerint. Et hunc tetrarcham Herodem, Baptiſtæ interfectorem, non Judæum, nec proſelytum, ſed gentilem, poſtea regem factum, eundem eſſe qui Jacobum ſuſtule-

rit, & Petrum conjecerit in vincula, eumque perperam ſub Agrippæ nomine à tetrarcha diſtingui. Neque Judæam poſtquam ſemel à morte Archelai (nam & hujus exſilium negat) provinciæ formam induerit, unquam rurſus regni habitum, ut Joſephus prodit, recepiſſe. Et quæ reliquæ de hiſce rebus paradoxæ opiniones ſunt. Singula ordinatim examinabimus.

V. Vir celeberrimus de initio dominationis Herodis ita ſentit pag. 24. *Judæa Herodi data eſt hanc, ut nunc videtur, ob cauſſam: Erat Julius Cæſar dictator in magno ære alieno Herodis, ut conjicere eſt ex illa Tullii voce ad Atticum lib.* VI. Epiſt. I. SED HEUS TU! JAMNE A CÆSARE PER HERODEM TALENTA ATTICA QUINQUAGINTA EXTORSISTIS? Mira res, ne dicam, ridicula. Scripta epiſtola in Aſia eſt à proconſule Cicerone, quum Cæſar adhuc in Gallia eſſet. Quo pacto igitur ad illum Herodis Idumæi pecunia? qui ante Alexandrinum bellum ne notus quidem Cæſari fuit. Præterea variatis ſcripturis vexatus ita locus eſt, ut quidam non *Herodem*, ſed *Orodem* legant: quidam pro *jamne vos* monſtroſe *Genuarios*; unde ſunt, quæ *Genuævos*, quod nomen Allobrogum civitatis eſt, exſculpant. Quam clarior explicatiorque eſt Joſephi hiſtoria, Antipatrum, Herodis patrem, Hyrcani regis amicum, in Peluſiaca expugnatione, & in prœliis cæteris egregiam Cæſari operam in Ægypto præſtitiſſe, à quo id præmium laboris acceperit, ut Hyrcano regi in gerenda republica adjungeretur, aut ſolus illam adminiſtraret, atque ille, quod ſimul pontifex erat, rebus ſacris magis quam civilibus præeſſet. Vide Joſeph. lib. I. de Bello cap. XVIII.

VI. Nunc fines regno Herodis conſtituendi ſunt. Patre ſuperſtite præfectus Galilææ erat, unde in amicitiam Sexti Cæſaris, Syriæ proconſulis, venit. Sed patre, Malichi fraude, hoc eſt veneno, ſublato, incidit Antigoni bellum, Parthorum auxilio geſtum, quo Hyrcanus rex captivus abductus, Phaſaëlus, Herodis frater, in carcere ſe interfecit; ipſe Herodes ægre evaſit in Italiam: ubi rex ab ſenatu Romano, Antonii ope, declaratus, aliquamdiu de regno cum Antigono certavit, donec ille Romanis armis & Soſio duce oppreſſus captuſque & ſecuri percuſſus fuit. Sic Herodes in totum regnum Haſmonæorum venit, cujus pars etiam Galilæa & vicinæ regiones erant. Vir contra clariſſimus Jo. Harduinus pag. 24. *Herodis ethnarchiam regiamque poteſtatem ad Judæam tantummodo cum Samaria pertinuiſſe* contendit.

VII. Argumenta, quibus perſuaſus eſt, fere hæc ſunt: primum, quia Lucæ 1. comm. 5. vocetur βασιλεὺς τ῀ς Ἰουδαίας tantum *Judææ rex*. At ſi arcte ſumitur *Judæa*, neque Samariæ imperitavit, quod contra Harduinum eſt: ſin laxe, tam Galilæam & Peræam, quam Samariam comprehendit. Deinde objicit Archelai ſucceſſionem in his duabus tantum partibus, qui tamen Matth. cap. 2. comm. 22. dicatur ἀντὶ τ῀ πατρὸς, *pro parente ſuo regnaſſe*, quæ formula integram hereditatem à patre filio relictam ſignificet. Verum eſt, ſignificat id, quod vult vir clariſſimus, niſi teſtamentum interveniat, aut ſuperioris domini, qui Auguſtus erat, alia diſpoſitio: quibus duæ tantum ex quatuor regni partibus majori filio ceſſerunt: reliquæ fratribus tetrarchis Antipæ & Philippo. Etiam illud putat, pag. 26. Herodis regnum coarctare, quod nullas urbes in Galilæa, fidei erga Romanos & reverentiæ monimenta, condiderit, ſicut alibi Cæſaream & Sebaſten. At nec in Idumæa condidit, & ſi accurate loquimur, nec in ipſa Judæa, quia Cæſarea, ut ex Act. Apoſt. 12. comm. 19. apparet, extra limitem Judææ fuit. Sufficit aliquibus regni locis condidiſſe: in ſingulis partibus ædificare neceſſarium non erat.

VIII. Tandem illud, tanquam præcipuum urget, quod Herodis temporibus Galilæa Zenodori tetrarchæ fuiſſet, à quo Herodis filii vel adfinitate vel alio titulo acceperint, non autem ex paterna hereditate. Id credit fide nummi unius alteriuſque, qui Octaviani vultum præferant, & in poſtica vultum Zenodori ſine diademate, cum inſcriptione ΖΗΝΟΔΩΡΟΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗ .... ΓΗ ..... & in altero, ΖΗΝΟΔΩΡΟΥ ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ .... detritis literis cæteris, ut legi nequeant. Priore annus Græcorum ita expreſſus conſpicitur, L. ΒΠΣ, id eſt CLXXXII. Sed quid inde conficitur ad minuendos Herodiaci regni fines? Joſephus Antiq. Jud. lib. XV. cap. 9. Zenodoro Trachonitidem cum vicinis partibus adſignat, eaſque diſerte à Galilæa diſtinguit, quas Auguſtus poſt mortem Zenodori donaverit Herodi. Id quod & Dio Caſſius confirmat lib. LIV. pag. 526. ſub urbis annum DCCXXXIV. τῷ Ἡρῴδῃ Ζηνοδώρου πρὸς τετραρχίαν ἔδωκεν, *Herodi Zenodori cujuſdam tetrarchiam donavit* Auguſtus. Hæc tetrarchia fere illa erat, quam poſtea Philippus ex paterna hereditate accepit, Paneadem etiam, quod Joſephus addit, complexa: ſed tota extra Galilæam. Hardninus autem p. 30. *Eo*, inquit, *animus ut credam inclinat, Galilææ ſimul tetrarcham fuiſſe* Zenodorum. Quoniam vero nihil præter inclinationem ſuam, hoc eſt conjecturam, adfert; nos potiori jure, id eſt regni Haſmonæi, in quo Herodes ſucceſſit, adſeveramus, extra Zenodori hujus poſſeſſiones Galilæam exſtitiſſe. Quod de *vultu* obvertit, inſueto in nummis Judaicis, contra ipſum auctorem invertimus; quia Galilæa ubique ab Judæis habitata erat, uti pernotum eſt ex evangeliis; nummi vultum præferentes, ut Zenodori ſunt, ad Galilææ dominum non poſſunt pertinere. Unum, antequam ad reliqua pergamus, de Herode non prætereundum eſt, poſt patris mortem, ſed ante bellum Parthicum, *tetrarcham* ab Antonio, quemadmodum & Phaſaëlus frater, conſtitutum fuiſſe, quod Joſephus tradit l. XIV. c. 13. p. 642. Hyrcano autem capto, & exſtincto fratre Phaſaëlo, *ethnarchæ* nomen ſibi uſurpaſſe, quod nos vir illuſtriſſimus & princeps in his literis, *Ezechiel Spanhemius* docet de Præſt. & Uſu Numiſm. pag. 447. producto nummo, cui inſcriptum eſt ΗΡΩΔΟΥ ΕΘΝΑΡ .... quem is pro ſummo judicio ſuo non alium, quam primum Herodem cenſet fuiſſe, antequam regium nomen ab Romanis impetraret.

IX. Nunc de *Archelao* diſquiremus, quem Joſephus ἐθνάρχης, *Ethnarchæ* honores, non regios, ab Auguſto accepiſſe refert l. XVII. Antiq. cap. 13. ipſumque antequam poſſeſſionem Auguſtus confirmaret, φειδοποιεῖσθαι τ῀ βασιλείου ὀνόματος, *regio nomine abſtinuiſſe*. (ibidem cap. XI.) quod illud unice à Cæſaris auctoritate & adſenſu penderet. Harduinus autem æque regem, ac patrem, fuiſſe ſibi perſuaſum habet, quia Matth. cap. 2. comm. 22. βασιλεύειν *regnaſſe* dicatur, & in locum patris ſucceſſiſſe. Quis vero neſcit, ſacros ſcriptores ſæpe cum vulgo loqui, cui Judaico præſertim, etiam minores principes *reges* dicuntur, quemadmodum Herodes alter in una eademque hiſtoria à Matthæo cap. XIV ineunte, & Luca cap. IX. comm. 7. recte & ex Romanorum genio & decreto, τετράρχης *tetrarcha*; à Marco autem cap. VI. comm. 14. βασιλεὺς *rex*, populari loquendi modo, appellatur. Succeſſit in locum quidem patris Archelaus, ſed ex parte, quæ ibidem ad Judæam (ὅτι τ῀ Ἰουδαίας) reſtricta eſt: non in toto regno: neque in nomen etiam regium, quod non hereditarium erat, ſed Romanorum liberalitate concedendum.

X. In annis etiam Archelai, & exitu non levis eſt diſſenſus. Joſephus ait extremo lib. XVII. Archelaum

Ἰουδάτῳ

δεκάτῳ ἔτει τῆς ἀρχῆς, *decimo principatus anno*, id eſt exacto nono imperii, accuſatum à ſuis & Viennam Galliæ ab Auguſto relegatum eſſe. In re conſentit Dio Caſſius lib. LV. p. 567. Ηρώδης ὁ Παλαιστὶνὸς, αἰτίαν πρὸς τῶν ἀδελφῶν λαβὼν, ὑπὸ τοὺς Αλπεις ὑπερωρίσθη, *Herodes*, inquit, *Palæſtinus à fratribus accuſatus trans Alpes relegatus eſt*. Quod is octavo ante mortem Auguſti anno, qui & Chriſti ætatis ferme octavus erat, contigiſſe, per conſules annorum ſingulorum enumerat. Ex Joſephi autem calculo non ante undecimum annum Chriſti poteſt accidiſſe. Quod Harduino p 38. videtur cum ſacro codice pugnare, quo *Chriſtus dominus dicatur, ante annum ætatis duodecimum, ſingulis annis templum frequentaſſe, id quod poſt annum ætatis fere octavum intelligendum videtur: ut ſaltem per annos quatuor ante id tempus in templum ſe contuliſſe credatur, quod adire Archelao vivo, quem fugerat, noluiſſet.* Quod vix ex Lucæ contextu (cap. II.) probaveris, ubi κατὰ τὸ ἔθος, non ad Chriſtum puerum, ſed ad parentes vel ad feſtos dies eorumque ritus referendum eſt, niſi ex verbis comm. 44. νομίσαντες ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, quod multi interpretes faciunt, idem velimus colligere. Cui opinioni non repugnamus, nec vero ex eo firmiter, quod Archelaum fugerit, probari credimus, vivente illo in templum non veniſſe. Ex Ægypto reverſi cum puero parentes non tam Archelaum, ut Herodis filium, refugerunt (ſic enim nec ſe filio alteri credidiſſent Galilææ imperanti) ſed proditionem exhabitationis loco in Bethlehemitico agro, timuerunt.

XI. Sed de annis faciliores ſumus, quum numeris, præſertim per notas ſcriptis, perfacile aliquid erroris adlabi poſſit. Nulli genuini nummi, ab Archelao percuſſi, ſuperant, ex quibus decidi controverſia poſſit: id ſolum ex nummo, quem Harduinus oſtendit, clarum probatumque videtur ante annum XXXIX receptæ Aſiæ, ſeu pugnæ Actiacæ ſublatum Archelaum fuiſſe. Is enim nummus *ſpica*, fertilitatis ſymbolo, & *Palma*, Judææ gloria, inſignitus non alius quam KAICAPOC nomen habet, & anni notam ΛΘ, ex quo conjicitur, in Judæa jam provincia cuſum eſſe, non in regno, aut ethnarchia. Quoquo autem anno Archelai imperium ceſſavit, de modo ceſſationis major eſt controverſia. Joſepho is relegatus eſt: Harduino ſine herede obiit. Quod vero, ut ſupra diximus, Joſepho, Dio Caſſius conſentit, qui communi nomine *Herodem* vocat, quem alii *Archelaum*, ut in Antipa quoque & Agrippa conſuevit fieri; huic receptæ ſententiæ eo conſtantius inhæremus, quo propius ad illam etiam Judæi accedunt. Ben Gorion enim cap. LXI. extremo: ויחי מקץ ה׳ ימים עלה על ארקילאוס חיל הרומיים ויאסרהו שר ההיל בנחשתים וישלחהו אל רומי וימת שם *Poſt quintum diem* (à ſomnio Archelai) *adſcendit contra Archelaum exercitus Romanorum, cujus dux illum catenis conſtrinxit, miſitque Romam ubi mortuus eſt.* Conſentit auctor in deportatione, licet modi & loci definitione aberret.

XII. Sed graviſſima lis, ut prædiximus, de *Herode* tetrarcha eſt, & *Agrippa* rege, quos diſtinguit Joſephus ut filium Herodis, Baptiſtæ interfectorem, Antipam ſingulari nomine, eundemque tetrarcham Galilææ, non regem, in Galliam à C. Cæſare relegatum: & alterum Agrippam Herodem, Herodis magni ex Ariſtobulo, quem interfecerat, nepotem, à Caio Cæſare tetrarchiis Philippi & Lyſaniæ, ac regio nomine ornatum, poſtea etiam tetrarchia Antipæ à Claudio Judææ quoque & Samariæ regionibus auctum ſed brevis imperii regem, vix tertio Claudii expleto anno fataliter peremptum. Harduino autem unus idemque eſt Herodes longo tempore tetrarcha, tandem etiam rex, atque ſic idem qui Baptiſtam & Jacobum, Joannis fratrem, interfecit. Quam ſententiam nunc noſtrum eſt diligentius examinare.

XIII. Primum in eo Harduinus eſt, ut tetrarcham Herodem, non Judæum, nec proſelytum, ſed gentilem fuiſſe perſuadeat p. 54. ſeq. At vero qui natus eſt Judæo patre, & ea gente oriundus, quæ tota ante nonaginta annos proſelytorum lege Judæis adſcripta fuerat, & qui præfuit genti Judaicæ, ut Galilæi erant: ac quotannis ad ſacra Judæorum profectus Hieroſolymam eſt, & Joannem Baptiſtam libenter audivit; hunc Judæis ritibus initiatum fuiſſe negabimus? Natus is erat Herode rege, Judaiſmi obſervatore, ut præter Joſephum vel ex Auguſti joco apud Macrobium lib. II. Saturn. cap. IV. *Melius eſt Herodis porcum eſſe quam filium*, apparet. Non exſtat in Scripturis ſanctis, tetrarcham hunc regis Herodis filium eſſe, quod Joſephus adfirmat; ſed ſi Joſepho non credemus, evincit vetus inſcriptio, à diligentiſſimo viro Jac. Sponio Miſcell. Erud. Antiq. f. 338. in lucem producta: ΗΡΩΔΗΝ ΗΡΩΔΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΟΝ ΤΕΤΡΑΡΧΗΝ &c. Nec illa ætate Idumæi, unde Genus Herodes ducebat, proſelyti, ſed Judæi erant, à longo tempore in Judaiſmum recepti, adeo ut Scaliger ad Euſeb. Animadverſ. p. 165. probet, Herodem majorem proſelyti abnepotem exſtitiſſe. Quæ ſatis confirmant, non ita tetrarcham, ut Ελλην *Græci*, Joann. XII. verſ. 20. quod Harduinus credit, Hieroſolymam ſacrorum cauſſa profectum, ſed tanquam Judæum & Judaica ſacra pleniſſime profeſſum. quod autem p. 56. ex illicito conjugio, cum fratris uxore inito, & ab Joanne improbato, contra Judaïſmum tetrarchæ argumentum petit, nobis plane contrarium videtur; nec dignum, cui multis verbis reſpondeamus.

XIV. Deinde ex nummo & numero annorum tetrarchiæ Joſephum falſitatis incuſat. Is ita ſcalptus Græcis literis eſt: ΗΡΩΔΗΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ. ΜΓ. & in altera facie ΓΑΙΩ ΚΑΙΣΑ, ΓΕΡΜ. ΣΕΒ. ſive ut eminentiſſimus vir Hen. Noris, ſingulari diſſertatione *de Nummo Herodis Antipæ*, æri inciſum expreſſit, in anticæ laurea ΓΑΙΩ ΚΑΙΣΑ. ΓΕΡ. .... ΝΙΚΩ: in poſtica circa palmam ΗΡΩΔΗΣ ΤΕΤΡΑΡΧΗΣ, cum anni literis ΜΓ. Ex quo conſtare videtur ſub Caio Caligula XLIII annum tetrarchiæ Herodem egiſſe. Sed nec hoc Joſephi hiſtoriæ repugnat, qui non ſub alio quam Caio principe, relegatum tetrarcham dixit, & poſtremo quidem illius anno. Vide Antiq. Jud. lib. XVIII. cap. 9. Et laudatus Noriſius pro docta ſua computandi ratione ita calculum diſponit, ut hinc XLIII tetrarchiæ annus cum ultimo Caligulæ bene conveniat. Quod ſi vero aliam & vulgarem rationem numerus tetrarchiæ excedere videatur; non inconveniens erit dicere, Antipam à vivo patre, ſeu aliquot ante mortem annis, Galilææ fuiſſe præfectum, ſicut ipſe pater Herodes ab Antipatro parente ſuo, adhuc ſuperſtite & principatum tenente, ut ſupra diximus, eidem Galilææ præpoſitus fuerat. Hæc ſatis tuendo calculo ſunt, ſi utique non alia æra, quam tetrarchiæ acceptæ, intelligenda ſit.

XV. Ad hæc unum eſſe tetrarcham & regem ex communi nomine *Herodis* Harduinus putat, quum Scriptura neque *Antipæ*, neque *Agrippæ*, majoris, nempe, nomen habeat. Sed nihil proficit. Etiamſi enim diſcriminationis nomina, quæ Joſephus pandit, Scriptura non uſurpaverit: habet tamen alios diſcernendi ſatis claros characteres, dum v. gr. Act. XII & XIII, utroque ineunte capite, alterum Herodem *regem*, alterum *tetrarcham* nominat, qui ſane diverſi honores & munia ſunt. Et quoties alii ſcriptores *Antiochos*, *Ptolemæos* nominant, non appoſito, quo differant in-

vicem, ullo cognomine? Juſtinus quidem Martyr. Dial. contra Tryph. p. 330. Herodem quoque Herodis, ſub quo natus Chriſtus eſt, filium, βασιλέα *regem*, vocat, ſed dum βασιλέα Ἰουδαίων *Judæorum regem*, & διάδοχον *ſucceſſorem patris* appellat, ſatis imperitiam hiſtoricarum rerum prodidit.

XVI. Ad alium itaque nummum p. 48. vir clariſſimus provocat, in quo ſcriptum eſt ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ..... ΤΔΙΟΣ: & in altera parte ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Γ, *Rex Herodes Philoclaudius* & *Claudio Cæſari Auguſto, ann. III.* Quid cogit vero, ut de Herode Herodis filio hæc intelligamus, aut quid impedit, quo minus cum ſummo viro, quem iterum honoris cauſſa nominamus, Ez. Spanhemio, pag. 443. de Agrippa Majore interpretemur? Is ſane, Joſepho teſte lib. XIX extremo, tres annos vixit in aucto ſibi à Claudio regno, in cujus beneficii profeſſionem *Philoclaudius* cenſeri voluit, & aliquot regni ſui urbes, ut Gabam, Tiberiadem, *Claudias* appellavit, quod ſupra laudatus Henricus Noris in Epoch. Syro Maced. pag. 389 & 463 itidem ex nummis declaravit. Quo & illum nummum referendum putamus, quem Lucas Holſtenius, Germanorum quondam inter Italos decus in Steph. Byz. pag. 154 ex Barberina Gaza oſtendit, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔΗΣ, & in averſa. ΚΛΑΥΔΙΑ ΚΑΙΣΑΡΙΑ. *Rex Herodes, Claudia Cæſaria.*

XVII. Hic eſt ille Herodes, Joſepho *Agrippa major* cognominatus: cujus mentio facta eſt XII. cap. Apoſtol. Actuum. Quod ſi Joſephi teſtimonium pro more ſpreverit vir doctiſſimus Harduinus; nequaquam tamen contemni licebit antiquiſſimi interpretis Syri ſuffragium, qui, ut omnem ſcrupulum eximeret, non tam interpretem quam paraphraſtam egit, dubitabilem locum cap. XII. comm. I. ſumma perſpicuitate ita interpretatus, هيرودس الملك الذي يدعى اغريباس. *Herodes rex, qui cognominatur Agrippas.* Quid clarius dici potuiſſet, & quidem in tanta antiquitate, qua vix majorem habere poſſumus? Sic omnes codices ferunt, nec quidquam variantis lectionis obſervatum unquam eſt, unde de novitate aut interpolatione conjici fortaſſis poſſit.

XVIII. Quum ergo vir clariſſimus nihil ex nummis adferat, quo recepta ex Joſepho de Herodibus ſententia evertatur; utique in ea perſtantes, Act. XII Herodem Agrippam, Ariſtobuli filium, cui Claudius Cæſar avitum regnum donaverat, intelligendum eſſe cenſemus. Hinc à Tiberio, cui maledixerat, in vincula conjectus, à Caio Cæſare ſolutus & rex tetrarchiæ Philippi & Lyſaniæ factus, poſt tertium annum ab eodem tetrarchæ Herodis poſſeſſionem accepit: mox à Claudio Samariam quoque & Judæam, ut ſic omnem Palæſtinam ſive Iſraëlis terram, per triennium, ad fatalem uſque mortis pœnam, ab Joſepho non minus quam à S. Luca (licet ab illo obſcurius) notatam, poſſederit. Vide Antiq. Jud. lib. XIX extr. & Dion. Caſſ. lib. LIX. p. 645. & LX. p. 670.

XIX. Accedit egregium ab hoſte teſtimonium, Juſto nempe Tiberienſi, Galilæo, cui graves inimicitiæ cum Joſepho æquali ſuo interceſſerunt, nihilominus cum iſto in Herodum diſtinctione conſentiente. Ex ejus chronico Photius Biblioth. cod. XXXIII hæc excerpſit: Ἀρχὴ δ' ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δὲ ἐπὶ τὴν τελευτὴν Ἀγρίππα τοῦ βδόμου μὲν τῶν ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρῴδου ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν, ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἔτει Κλαυδίου, ἠυξήθη δὲ ὑπὸ Νέρωνος, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ. τελευτᾷ δ' ἔτει τρίτῳ Τραϊανοῦ. Hoc eſt, in Herodum regnatrice familia ſeptimum ac ultimum fuiſſe Agrippam minorem, qui ſub Claudio regnare cœperit, vita exceſſerit anno tertio Trajani. Bene autem hic numerus cum Joſepho convenit, cui I. eſt *Herodes Magnus*: II. *Archelaus*: III. *Philippus*: IV. *Antipas*: V. *Agrippas major*: VI. *Herodes Chalcidicus*: VII. *Agrippa minor.*

XX. Negat Harduinus Herodem Actuum Apoſtolicorum Judææ imperaſſe, aut provinciam Romanam rurſus regnum fieri potuiſſe. At quot exempla in Aſia ſunt, Ciliciæ, Ponti, Syriæ Commagenæ, ubi, provinciæ formulis abrogatis, regna reſtituta ſunt? Ex Tabulis, Hiſtoriæ Antiquæ noſtræ ſubjectis, omnia clariſſime dilucent. Sed Hieroſolymæ forſan hoſpes fuit, ut tetrarcha Herodes, cui vinctum Servatorem Pilatus ſubmiſit. Apoſtoles itaque tanquam Galilæos, ad Galilææ principem, ſorte præſentem, procurator Cæſaris remiſit, præſertim in cauſſa non civili, ſed religionis Judaicæ. Ita ſentit & interpretatur ſæpe laudatus Harduinus p. 55. Verum haudquaquam hæc ſufficiunt ad ſenſum Lucæ interpretandum. Si hoſpes tantum fuit; unde poteſtatem ſupplicii in milites præſidis Romani habet, neglectæ cuſtodiæ reos? nam XII commate ejuſdem capitis, ἐκέλευσε ἀναχθῆναι, *duci ad ſupplicium* & ſecuri feriri *juſſit*, quod Latini etiam ſimpliciter *duci* dicunt. Plinius de Chriſtianis ad Trajanum epiſtola, *perſeverantes duci juſſi.* Vide quæ ibi adnotavimus. Syrus interpres rurſus perſpicue, ابن حيرودا صدر بقتلهم. *condemnavit illos cuſtodes, & præcepit interfici.* Addo: ſi hoſpes tantum fuit, cur Hieroſolymis Cæſaream diſceſſit, & διητᾶτο *habitavit* ibidem tanquam in regia ſua? Quando autem provincia erat Judæa, non Galilæi principis, ſed præſidis Romani ſedes Cæſarea erat, uti ex Felicis & Feſti hiſtoria longe eſt clariſſimum.

XXI. Ipſe nummus, quo Harduinus gloriatur, inſcriptus ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΕΓΑΣ ΑΓΡΙΠΠΑΣ ΦΙΛΟΚΛΑΥΔΙΟΣ *Rex magnus Agrippa Claudii amicus*, pro Joſephi ſententia cum primis facit. Si enim *magnus rex* ille fuit, uti fuit, nummo præferente, omnino ſequi oportet, ut majores poſſeſſiones, quàm geminam tetrarchiam, ab Harduino ipſi tributam, Galilææ & Philippi, (vide pag. 65.) tenuerit, quæ vix *regis* aut *reguli* nomine, ne dicam *magni*, dignæ habebantur. Joſepho autem hic Agrippa amplioris regni, aviti nempe, ſeu totius Palæſtinæ dominus laudatur, à quo minus ambitioſus ille titulus abhorret.

XXII. Diximus ſupra de religione Herodis illius tetrarchæ: à quo diverſum Herodem regem eſſe, Act. XII. memoratum, quum demonſtraverimus, de ejus etiam religione deſpicere nonnullum in hiſtoria pretium erit. Harduinus, cui unus eſt terrarcha & rex, eodem loco negat, qui Jacobum occiderit, Judæum fuiſſe. *Nec proſelytum*, inquit, p. 55. *neque Judæum fuiſſe, Lucas aperte declarat; qui eum non ſtudio religionis impulſum, ſed* QUIA PLACERET JUDÆIS, *bellum Chriſtianis indixiſſe narrat.* Anne vero Judæi non ſunt, qui *Judæis ſtudent placere*? Sic neque Romani fuiſſent, qui *populares* dicebantur effuſis patrimoniis, ut populo placerent, ejus favorem ſibi & ſtudium populi conciliantes: nec ex imperatoribus Romani, qui ob eandem cauſſam *civiliſſime*, ut Eutropius AIK, ſeſe in imperio geſſerunt.

XXIII. Hujus Agrippæ frater fuit *Herodes rex Chalcidenſis*, Joſepho auctore lib. II. de Bello Jud. pag. 1071.) cujus nummum Petrus Seguinus, vir hujus ſtudii peritiſſimus, produxit, ita ſignatum in laurea: ΚΛΑΥΔΙΩ ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΕΒΑΣΤΩ ΕΤ. Ε. id eſt, *Claudio Cæſari Auguſto anno V.* & in averſa parte, ſenili capiti, & faſcia regali præcincto circumſcriptum: ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΗΡΩΔ..... ΤΔΙΟΣ, *Rex Herodes* φιλοκλαύδιος, Harduinus contra pag. 58. *Quid ſi non tantum nullus Herodes Chalcidicus, ſed neque regnum Chalcis ullum fuit?*

Ita

Ita facillime cenſet præjudicio occupatus, falſa omnia eſſe, quæ ex ſola Joſephi hiſtoria promuntur. Hic vero Herodem, Agrippæ fratrem, lib. 19. p. 873. dicit ὁ Χαλκίδος δυναστεύσοντα, *Chalcidis dynaſtam*: & lib. 11. de Bello c. 11. de eodem, ἦρξε δὲ Χαλκίδος, *regnabat in Chalcide*. Immo *rex* à Claudio appellatus in epiſt. apud Joſeph. lib. xx. cap. 1. Momentum quæſtionis ex eo pendet, an quinto Claudii anno ſuperfuerit Herodes Agrippa, quod vero ſimile non eſt, etiam contra Euſebium, qui in Chronicis *quarto* imperii anno interiiſſe dicit, quod laudat & approbat Scaliger Animadverſ. pag. 189. Quid? quod Dio Caſſius, incorrupta fide Auctor, lib. LX. pag. 670. de Claudio Cæſare: ἀδελφῷ μὲν τῷ Ἡρῴδῃ δυναστείαν πρὸ ὀλίγου, *fratri* (majoris Agrippæ) *principatum quemdam dedit*, quem Joſephus lib. XIX. cap. 5. nominatim ſignificat non alium quam *Chalcidicum* fuiſſe. Nondum ergo ſatis rationis eſt, ut ab Joſepho & Euſebio refugiamus, quibus cum bene etiam Dio, ut cognovimus jam, concordat.

XXIV. Filius *Agrippa* ſupereſt in Actibus Apoſtolorum cap. 30. cum ſorore *Berenice* memoratus. Hic Romæ apud Claudium erat ſeptemdecim annorum adoleſcens, quum de morte patris nuntius adferretur. Cui ſucceſſorem hunc Claudius conſtituiſſet, niſi amici admonuiſſent, periculoſum eſſe limitaneum regnum, ut Judaicum erat, puero regi committere. Rurſus itaque in provinciæ formam Judæa cum cæteris Agrippæ poſſeſſionibus redacta, Cuſpio Fado miſſo, qui præſes ordinaret regeretque. Vide Joſephum extremo lib. xx. Negat Harduinus, Judæam iterum provinciam factam, quæ nunquam ceſſaverit, poſtquam ſemel facta ſub Auguſto fuerat. Reſpondimus ſupra ſectione 19. exemplis regionum in Aſia, quæ ex Romanis provinciis regna, & rurſus provinciæ facta fuerant. Nunc Taciti ſuffragium accedat ex lib. v. Hiſt. cap. 9. *Claudius defunctis regibus, aut ad modicum redactis, Judæam provinciam equitibus Romanis aut libertis permiſit.*

XXV. Nec vero Agrippa, Agrippæ filius, regno caruit, ſed id non ſtatim poſt mortem patris conſequutus eſt. Joſephus Scaliger in Euſeb. p. 189. *Non ſtatim, ait, ab obitu patris regnum illi traditum, ſed nomine Cæſaris tamdiu adminiſtratum, quoad Rex tutelæ ſuæ fieret.* Idem paucis interjectis ad Taciti verba annali XII. c. XXIII. ITURAEI ET JUDAEI, DEFUNCTIS REGIBUS SOHEMO ATQUE AGRIPPA, PROVINCIAE SYRIAE ADDITI, *Intelligendum*, inquit, *Ituræos Syriæ perpetuo additos fuiſſe: Judæos autem, quoad Agrippa Junior ad tutelam ſuam perveniret. Sed quinquennio poſt obitum Agrippæ ſenioris hoc contigiſſe quis credat, niſi qui in ratione temporum, & hiſtoria externa, Corn. Tacitum non ſemel, neque leviter peccaſſe meminerit?* Malim aliter ſcripſiſſet vir maximæ dignitatis. Bene enim inter Tacitum atque Joſephum convenit. Mors Agrippæ majoris, ut ſupra ex Joſepho & Euſebio oſtenſum, in annum IV. Claudii incidit. Minor Agrippa, XVII annorum puer, non ſucceſſit patri, cujus regnum provinciæ formam ſubiit, aut Syriacæ provinciæ adjectum fuit. Nono imperii anno ineunte, hoc eſt C. Pompejo & Q. Verannio Coss. in Chalcidico regno, Herodi patruo haud dubie tum morituro, Agrippam, Agrippæ filium, imperator Claudius ſuffecit: ſed quadriennio poſt, hoc eſt imperii ſui duodecimo anno, dempta Chalcide, eidem Philippi & Lyſaniæ tetrarchias, hoc eſt Trachonitidem, Batanæam, & Abilenam donavit, quum interea Judæa, Samaria & Galilæa, ac reliqua ejuſdem juris, à præſide Romano uſque ad excidium urbis regerentur. Vide Joſephum lib. xx. c. 5. &c. Diu præfuit regno ſuo Agrippa, per L annos, ab IX Claudii ad III Trajani. Photius enim patriarcha, Cod. XXXIII Bibliothecæ, ex Juſto Tiberienſi, qui æqualis Joſepho fuit, verbis ſupra adlegatis hæc recenſet: Ἀρχεται τῆς ἱστορίας ἀπὸ Μωσέως, καταλήγει δὲ ἕως τελευτῆς Ἀγρίππα τοῦ ἑβδόμου μὲν τοῦ ἀπὸ τῆς οἰκίας Ἡρῴδου ὑστάτου δὲ ἐν τοῖς Ἰουδαίων βασιλεῦσιν. ὃς παρέλαβε μὲν τὴν ἀρχὴν ἐπὶ Κλαυδίου, ἐκβληθεὶς δὲ ὑπὸ Νέρωνος, ἢ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ, τελευτᾷ δὲ ἔτει τεῖτῳ Τραϊανοῦ. Hoc eſt: *Incipit* (Juſtus) *hiſtoriam à Moſe: deſinit in morte Agrippæ, ſeptimi illius è familia Herodis, & ultimi inter Judæorum reges. Qui regnum ſub Claudio accepit, quod auctum à Nerone eſt, magiſque à Veſpaſiano. Mortuus anno tertio Trajani.* Multa numiſmata hujus regis ſuperſunt cum Veſpaſiani, Titi, Domitiani iconibus percuſſa, quæ ſummus patronus noſter Ez. Spanhemius de Præſt. & Uſu numiſm. p. 864. oſtendit, quorum illud, quod cum Veſpaſiani effigie eſt, in poſtica habet ETOT KΘ. BA. ΑΓΡΙΠΠΑ *anno* XXIX *regis Agrippa*, quod ſatis argumentum eſt longævæ dominationis.

XXVI. Hæc de Herodibus eorumque ordine & ſucceſſione. Quod reliquum eorum eſt, quæ contra Joſephum Harduinus urget, nunc vindicandum nobis ſumimus. Cujus fidem ille ut omnibus ſuſpectam faciat, primum objicit, *Antipæ* nomen, quod Joſepho debemus, in nummis & inſcriptione ſupra n. XIII. adducta non apparere. At vero ſi valeret, etiam *Archelai* nomen ſuſpectum foret, quod, ut ipſe Harduinus fatetur, in nummis non occurrit, & pro illo *Herodes* apud Caſſium invenitur. Quale autem ſit *Antipæ* nomen, Gorionides cap. 63. ineunte oſtendit. qui אנטיפטר, *Antipatrum*, Græco nomine appellat, ex quo fit *Antipas*, ſicut ex Harpocrates *Harpocras* apud Plinium lib. x. epiſt. v. Pergit Harduinus Joſepho falſitatem objicere, dum Herodem Antipam modo in Galliam, modo in Hiſpaniam relegatum dicat. Sed & hæc perfacile conciliari poſſunt, quum in Galliam primum, deinde ut gravior pœna eſſet, in Hiſpaniam uſque, atque ſic longiſſime à patria, abduci potuerit. In Hiſpaniam miſſum fuiſſe Gorionides quoque cap. LXIII, & Rabbi Ganz. pag. 36. confirmant, ספרד locum exſilii nominantes, quæ Judæis Hiſpania eſt. Ad hæc ex eo etiam ſuſpectum vult Joſephum reddere p. 51, quod Claudium in imperio capeſſendo ab Agrippa, qui forte Romæ erat, adjutum ſcribat, quum non pronum ad fidem ſit, ditionis barbaræ regulum conſiliorum ſenatus arbitrum fuiſſe. Sed & heic non deeſt, qui Joſephi fidem tueatur, Dio Caſſius lib. LX. p. 670. de Claudio: τὸν Ἀγρίππαν τὸν Παλαιστίνῃ, συμπεφύκαρτί οἱ τὴν ἡγεμονίαν ἔτυχε δὲ ἐν τῇ Ῥώμῃ ὢν τὰ ἀρχὴν συνεπιλάβοιτο, *Agrippæ Palæſtino, qui eum in potiundo principatu adjuverat, regnum auxit.*

XXVII. Alia via vir clariſſimus Joſephum adgreditur, templi Hieroſolymitani novam ſtructuram, quam ille lib. XV. cap. XI. Herodi tribuit, *confictam* in magnificentiæ prædicationem eſſe, pag. 32. objiciens. Non autem confictam eſſe illam templi inſtaurationem, etiam ex divino ſcriptore Joann. cap. II. comm. 20, non obſcure probatur. Illi enim XLVI anni οἰκοδομήσεως, ad Zorobabelis templum, quod quadriennio perfectum fuit (Eſdræ VI, 15.) referri non poſſunt. Neque cum provincia Judæa eſſet, ceſſavit templum renovari, nec vero auſpiciis Romani illud præſidis fiebat. Cæſares enim principi cuidam Judaici generis hanc ſacrorum & templi curam permiſere, ut, Agrippa majore ſublato, Claudius Herodi fratri, Chalcidenſi regulo, conceſſit, Joſeph. lib. XX cap. I & III, quod jus poſtmodum Agrippæ minori manſit, uſque ad templi & urbis everſionem. Vide ibidem cap. VII, & cum primis cap. VIII. f. 899, ubi de Agrippa rege dicitur, ἐπιτρέπει ὑπὸ Κλαυδίου Καίσαρος τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ, *templi curam ei Claudius Cæſar*

ſar concrediderat; quamvis neque Herodi illi, nec Agrippæ juniori in Judæam vel Hieroſolyma quidquam juris fuerit, quod omne penes præſidem ſeu procuratorem erat.

XXVIII. Aliud crimen Joſepho Harduinus impingit, ex quo conſtare putat, auctoriali Palæſtinam non fuiſſe conſpectam. quia lib. xv. cap. XIII Cæſaream Palæſtinæ ἐν τῇ Φοινίκῃ in *Phœnice*, poſuiſſet. Novum crimen & ante inauditum, cujus ſi reus Joſephus agendus eſt, ante hunc princeps geographorum Strabo quoque condemnari debet. Hic enim lib. XVI. pag. 520. *Jam Cœleſyria peragrata*, ἐπὶ τὴν Φοινίκην μέτιμεν, *in Phœnicen tranſimus*. Recenſitis urbibus, tandem claudit, p. 523. hiſce verbis, Τοιαύτη μὲν ἡ Φοινίκη *Hactenus de Phœnicia*. Medio ſermone & in mediis Phœnices urbibus infit: Μετὰ τὴν Ακκὼ, Στράτωνος πύργος καλούμενος ἔχων, *poſt Acen* (quæ Ptolemaïs eſt) *Stratonis turris, navale habens*. Hæc autem ipſa Cæſarea. Plinius lib. v. cap. XIII *Stratonis turris, eadem Cæſarea, ab Herode rege condita*. Quo jure nunc Joſephus accuſatur, qui idem ſenſit quod Strabo, quod alii geographorum hiſtoricorumque? quibuſdam longior in auſtrum Phœnicia procurrit, licet aliis anguſtiori limite definiatur. Livius lib. XXXV. cap. XIII. *Antiochus rex. ea hyeme Raphiæ in Phœnice Ptolemæo regi Ægypti filia in matrimonium data, - - extremo jam hiemis Epheſum pervenit*. Raphia autem prope Ægypti fines ad mare eſt.

XXIX. Tandem etiam de *Haſmonæorum regno*, Joſephum Harduinus ſubleſtæ fidei inſimulat. At vero diu ante Joſephum Strabo lib. XVI. p. 524. in Syriæ & Judææ enarratione, πρῶτος ἀνὴρ ἱερέων ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα Αλέξανδρος, *primus pro pontifice ſe regem fecit Alexander*, qui & Jannæus erat, Hyrcani & Ariſtobuli pater: quod ſatis ad *fabulam*, quam objicit Harduinus, diluendam eſt, licet in eo corrigendus Strabo ſit, quod Alexander hic non primus fuerat, qui diademate & regis titulo uteretur, ſed frater ejus Ariſtobulus eodem honore anteceſſit. Ad hoc, credo, inductus eſt vir clariſſimus, quod nummos forſan Haſmonæorum regum non repererat. Sed ſic multæ & præſtantiſſimæ partes hiſtoriarum negandæ forent. v. gr. Imperium Trapezuntinum, quod per CCL annos ſtetit, ab Alexio Comneno conditum, quum Conſtantinopolis in Latinorum poteſtatem veniſſet; ex nummis adhuc illuſtrari nondum potuit, nec peritiſſimi viri eos videre ſe meminerunt. Nec vero propterea fabula eſt quod Nicetas, Gregoras, Paullus Venetus, Chalcocondyles de illo narraverunt.

XXX. Denique in foro quoque Grammaticorum Harduinus reum Joſephum facit: *Taceo*, inquit, p. 64, *de Joſephi ſolœco*, Αγέιππα, *quod etiam in Codd. MSS. legitur, pro* Αγρίππα, *ut nummi exhibent ipſius Agrippæ, quicum vixiſſe vult videri*. Sed bona verba, quæſo. Solœcum non eſt, quo optimi Græcitatis ſcriptores uſi ſunt. Gemina forma gignendi caſus in his nominibus eſt, & Αγείππα quidem, Act. Apoſt. XXV. 23. & apud Xiphilinum Veſpaſiano tam Stephani editione p. 222. quam Sylburgii p. 322. reperitur, nec vero ſolœca eſt altera in ι terminata, qua Plutarchus in Antonio p. 946. Dio Caſſius ineunte lib. LII, Appianus Alexandrinus B. Civ. lib. V, & elegantiorum imitator Zonaras in Auguſto, uſi ſunt. Hoſne ergo ſolœciſmi accuſabit Harduinus? Nec in aliis propriis, in αι finitis, inuſitatum eſt. v. gr. Αἰνείου Ἀρέτου Μαξίμου. Theodorus Gaza, Iſagog. lib. I. p. 4. κλίσεις Αἰνείας, Αἰνείου & nummus ab Andr. Morellio, ſagaciſſimo antiquitatis ſcrutatore, in Specim. Tab. XXIII nuper productus: ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΡΕΤΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ: & ipſe Dio Caſſius d. l. μετὰ τῆς Αγείππας καὶ τῆς Μαξίμης. Neque alterius formæ, quam ſolam Harduinus Græcam putat ignarus fuit Joſephus noſter, quod vel uno exemplo ſatis ſit oſtendiſſe. Lib. XIV. Antiquit. cap II. pag. 469. Πόντια, τὰ βασίλεια τῆς Αρέτα.

XXXI. Supereſt, quod infantium cædem de induſtria præterierit, *ne legiſſe ſacras Novi Teſtamenti literas videretur*: p. 36. Etiam Scaligero in Euſeb. Animadverſ. p. 176. *mirum eſt, tam belluinæ crudelitatis exemplum ab Joſepho præteritum eſſe, qui tanta diligentia, reliqua ſævitiæ Herodianæ facinora perſequitur*. Miramur ipſimet; nec vero id ſatis putamus eſſe ad fraudem ſcribentis, quo Harduinus refert, evincendam. Fieri enim alia de cauſa potuit, & ſi qua culpa eſt in Nicolaum Damaſcenum potius, quam Joſephum, illa rejicienda. Iſte enim haud dubie præteriit, quia vivente Herode ſcripſit, cujus amicus & orator ad Auguſtum fuit; quem dum preſſe, uti non diffitetur, Joſephus inſequutus eſt; forte accidit, quod aliis pluribus accidiſſe novimus, ut non dedita opera, ſed partim memoriæ lapſu, partim tenaci præeuntis perſequutione, deteſtabile factum effugerit animum, memoriam, & manum ſcribentis.

* * *

CL. V. Jo. Harduinus pag. 39. ῥοδείας ſcriptores accuſat, qui Romanos *imperatores* vocant βασιλέας, & *imperium* illorum βασιλείαν. Eſto, exoſa Latina fuiſſe vocabula *regnum* & *rex*: Græca tamen mitius fuerunt, nec invitis Romanis, habita. Herodianus lib. I. cap. II. de Marco imperatore, βασιλεύοντι Μάρκῳ: & cap. VII de Commodo τῆς τοῦ βασιλέως ἀρχῆς; ac ibidem de Fauſtina auguſta, βασίλισσα. Et ante Herodianum Pauſanias Phoc. cap. XVI. Βασιλὶς Αἴγυπτος: & Dionyſius Perieg. v. 1052.

Αὐσονίη βασιλῆος, ——

Auguſtum Cæſarem, ſub quo ſcripſit, deſignans: ac Diodorus Siculus ecloga libri XXXV. ΙΜΠΕΡΑΤΩΡΑ αὐτὸν ἀναγορεύειν καὶ προσκαλεῖν, ὃ ἔστι βασιλέα. Non eſt itaque quod cum Harduino ἡ βασιλέα ὑπερέχοντα 1 Petri II. comm. 14. de Polemone malimus, quam cum Grotio de Romano imperatore, interpretari. Sequiori ævo ita βασιλέως vocem ſibi Conſtantinopolitani vindicarunt, ut cæteros reges, etiam ipſos Germanicos imperatores, ægre βασιλέας, ſed tantum ῥῆγας (à ῥῆξ, *rex*) appellaverint. Exempla proſtant paſſim in Hiſtoria Byzantina.

IN-

INDEX PRIMUS,

VOCUM GRÆCARUM.

A.

Ἀ Βασάνιστος 261
ἀβάσανιστος 978
ἀβέβηλον 1177
ἀβέλητον 172
ἀβεσπίαστος 157
ἄβρωτος 205
ἀγαγεῖν βουλὴν 46
ἄγγαροι 490
ἄγειν μεζόνως τινὰ 815
ἀγάννεια 288
—— ψυχῆς 163
ἀγάννεως 1000
ἀγάραστος 1269
ἀγάρω 475
—— μνήμη 272
ἄγε 1102
ἄγειν ἱρεῖα 569
ἀγκαλὶς 179
ἀγνεία 905, 1357
ἁγνίζειν 46, 183, 427, 1359
ἀγνωμονεῖν 85, 671, 737, 741, 757
ἀγνωμόνως 744
ἀγνωμοσύνη 202, 524, 821, 915, 921
ἀγνώμων ἀξίωσις 1068
ἀγόραιον ἄγειν 634
ἀγροικία rus 303
ἀγυρτικὴ λογοποιΐα 1118
ἄγχειν 212
ἀγχόνη 309
ἀγχώμαλον 1270
ἀγωγὴ ἐδῶν 508
ἀγωνία 268, 434, 1166
ἀγωνιᾷν 397, 943
ἀγωνίζεσθαι 416
ἀγωνιζόμενος 275
ἀγώνισμα 567, 983, 992, 997, 1028. *Vide Casaub. in Comment. ad Polyb. p. 47. Edit. Par. in 8vo.*
ἀγωνίσματα 688
ἀγωνιῶν 254
ἀγωνοθετῶν 754, 1269
ἀδακρυτὶ 190
ἀδάης 856
ἄδεια 186, 179
ἀδήλεστον 159
ἀδηρίτως 1119
ἀδιαλύτητον 837
ἀδιαλείπτως 1164
ἀδιάλλακτον 307
ἀδικεῖν *laedere* 870
ἀδίκητον 1103
ἀδικήτως 995, 1126
ἀδίκως 187
ἀδοξεῖν 954, 970, 1088, 1190, 1243
ἀδροσία 58
ἀδρότερα τάγματα 1107
ἀδυσώπητον 1272
ἀδωροδόκητος 141, 461
ἀέννα 125
ἀέτωμα 109
ἀζήλωτον 1314
ἀήθεις 103
ἀήθων ἄψασθαι 586
ἀθανατίζειν 793
ἀθέμιτον 906, 1275
ἄθεσμος 1314
ἀθετεῖν 663
ἀθροίζειν εἰς ἐκκλησίαν 131
ἀθρόως 289, 577
ἄθυρμα 528, 1177
αἰδεῖος 954, 27
Αἰδίοπες 358
αἰθρία 103
αἴθριον 107
αἴθριος 1098
αἰθριώτατος 695
αἰκία 26. αἰκία βασάνων 1141
αἰκίαι σφσούσται 461
αἰκίαν αἰκισάμενος 285
αἰκίζειν 581
αἰκιζόμενος 300, 533
αἰκισάμενος 300
αἵματα 150
αἴξαι 143, 1325
αἱρεῖται 817
αἱρετισαὶ 1061
αἱροστότερον 578
αἰχμὴ 167, 168
αἰχμωλώτων ἑαυτῶν 2
αἰτιάζεσθαι 397
αἰωρεῖσθαι 809, 810, 812
αἰωρούμενος 311, 359
ἀκαταίσχητος 1071
ἀκαταφρόνητος 422
ἀκατάπαυστος 1019
ἀκέραιον 163
ἀκέραιος πόλις 184
ἀκήρυκτος πόλεμος 989
ἀκινάκης 895
ἀκμαὶ 372, 1168
ἀκμαῖος 1316
ἀκμαιότατον τῆ γραπτῆς 295
ἀκμὴ ἡλικίας 289
—— δίψης 996
—— χειμῶνος 990
ἀκμὴν *adhuc* 848
ἀκμητὶ 994
ἀκοσμοσύνης 142, 1152
ἀκοπᾶν 1022
ἀκολασία 891
ἄκολος 1245
ἀκοντίζειν 254
ἀκοσμεῖν 290
ἄκοσμος φυγὴ 251
ἀκόσμως 138
ἀκραιφνεῖς 811
ἀκραιφνὴς 4, 811, 833
—— ἀρετὴ 4
ἀκρασία 1082
—— ἀφροδισίων 360
—— παίδων 958
—— χειρῶν 1220
ἄκρατον 272, 590, 1066, 1089, 1229
ἄκρατος εὐνοια 760
—— ὀργὴ 196, 765, 826
ἀκρατοφόρος 1256
ἀκρατὴς 212, 338, 1000, 1163
ἀκελεῦν 1040
ἄκριτον πλῆθος 1147
ἄκριτος ἐλπίδεσις 1219
ἀκροάματα 845
ἀκροβολισμοὶ 646, 943
ἄκροι 639
ἀκροτομῆσαι 1067
ἀκρότομοι λίθοι 342
ἀκροτηρία 381, 408
ἀκροτηριάζειν 1357
ἀκυρεῖν 826, 895, 1393
ἀλαβαρχεῖν 886
ἀλαβάρχης 821. *Videsis Commentatores ad Cic. in Epp. ad Att. l. 2. ep. 17.*
ἀλαβαρχία 891
ἀλαλαγμὸς 1136
ἀλαλάξοντες 251
ἀλαστοεία 749
ἀλαστὶ 1033.
ἀλγεινότερον 253
ἄλγημα 872
ἀλεεινὸν 1147
ἀλεεῖν *ex recto* ἀλεσὴ 124. vide *Budaei Lexicon.*
ἀλεωρὴ 808
ἄλη 133
ἀληθείαις 943
ἄλκιμον 211
ἀλκίμης 104
—— βίον 374
ἀλίζειν ἐκκλησίαν 870
ἀλιτήριοι 65, 142, 1300
ἀλιτήριον 412, 494
ἀλιτήριον 1020
ἀλληλοφθορία 763
ἀλλόγλωσσοι 15
ἀλλόκοτον 491
ἀλλοφωνία 16
ἀλόγιστοι 1168
—— τολμαὶ 1296
ἀλόγιστος ὕδωρ 360. ἐν ἀλογίστῳ 1140
ἀλύοντες 666
ἀλυσιδώτον 318
ἄλων 289
ἄλως 171
ἁλώσιμον 926
ἅλωσις 210
ἁμαδία 132
ἁμάρας 1256
ἁμαρτάδες 123
ἁμαρτὰς 831
ἁμαυρὸν 28, 400
ἁμαυρόμυοι τὰς ὄψεις 370
ἀμαύρωσις 400
ἁμαχητὶ 369
ἄμαχον 672
ἀμβλυώττειν 869
ἀμέδυτος 114
ἀμείβειν ἀγοδοχεῖς 349
ἀμείβεσθαί τινα τόπων 521
ἀμέλει 1094, 1189
ἀμελλητὶ 867
ἀμεριμνία 1037
ἀμετάγνωστον 737
ἀμετακίνητος φυσαίρεσις 2
ἀμετάπλαστον ἢ χήματος 864
ἀμήχανα 131
—— κακὰ 371
ἀμηχανεῖν 8, 233
ἀμηχανία 197
ἀμηχάνητος 41
ἄμιλλα 864
ἀμιλλώμενοι ἀλλήλοις 1251
ἀμιξία διαίτης 118
ἀμιδὴ 583
ἀμμωνία 35
ἀμοιρεῖν 304
ἄμοιρος 366
ἄμοιρος γῆς 125
ἄμυνα 232, 1068, 1073
ἀμύνεσθαι 212
ἀμύνειν αὐτῷ 57
ἀμύνη *auxilium* 1076
ἀμυὸς χειρὸς 961
ἀμφηγνυμένων 1205
ἀμφιεῖσον 713
ἀμφίκολοι 862
ἀμφίκυρτος 1221
ἀνὰ 358
ἀναβιῶν 379
ἀναβλύειν 104
ἀναβολαὶ 757
ἀνεγεννώμενον 137
ἀνάγκασμα 795
ἀνάγκη vis 343
ἀναγκοι 1359
ἀναγωγὴ 809
ἀναδόσεις ὑδάτων 1309
ἀνάδυσις 1035
ἀναζεύγνυμι 309
ἀναζυγὴ 778
ἀναζωπυρᾶν 365, 415, 494
ἀναζωπύρησις 541
ἀναθεῖναι 1290
ἀναιρεῖν 194
ἀναίρεσις 198
ἀναιδητῶν 487, 1172
ἀνακαμπίζειν 413
ἀνακαλέσασθαι 1002
ἀνακεκομμένην θάλασσα 141
ἀνακλητικὸν σημαίνειν 318
ἀνακοπὴ 1077
—— ῥεύματος 180
ἀνακόπτειν 872, 976
ἀνακρατῆσαι 529
ἀνακτᾶσθαι 408, 494
—— δύσεις 668
ἀνακύπτειν 872, 1289

ἀναλαμ-

ἀναλαμβάνειν σφάλμαθα 1125
ἀναλήμματα 1343
ἀναλημπῆρες 345
ἀναλίσκειν 390
ἀναλογιζόμενος 174
ἀνάλογον 862,1019,1013
ἀναλογῶν 248
ἀναλόγως 658,870,1264
ἀναμάττειν 732
ἀναμαχέσασθαι 292
ἀναμάχητος 574
ἀναμφίων χειρῶν 1123
ἀναμίξ 476
ἀναμιξάμενος 818
ἀναμφίλεκτος 143
ἀναγεύμενος 994
ἀναγεύειν 1156
ἀναγέωσις 413,541
ἀναγεωτικὸν 480
ἀναγοσεῖν 1231
ἀναγαγώνιστον 1301
ἀναγπίλεκτα 846,857
ἀναγπίλεκτον 94
ἀναγπέζητος 1345
ἀναξεσμῶν 342
ἀναξιοπάθεια 664
ἀναξυεὶς 112
ἀναπαλαίειν 1162
ἀναπαρεὶς 738
ἀναπηδᾶν 613
ἀναπίμπλαται 138
ἀνάπλεα 839
ἀναπνέειν 404
ἀναπνοαὶ 1063
ἀναπολεῖν μνήμην 477
ἀναπολεῖσθαι 573
ἀναπολόγητον 1373
ἀναπόδιστον 1349
ἀνάπυσα 755
ἀναριπεῖν κύβον 825
ἀνάρπασον 622
ἀναῤῥιπίζεσθαι 1076
ἀναῤῥιπεῖν χίνδυνον 1175
ἀναρτᾶν 309,862
ἀνάσασθαι 1348
ἀνάσασις 1285
ἀνάσατα 803
ἀνάσατοι 44,470
ἀνάσημα 360, 460,
—— ἁλικίας 77
ἀναῤῥαφεὶς 679
ἀναῤῥαφησόμενος 843
ἀναπηλαι 768
ἀνασώζειν 204
ἀνάτασις 981,1290
ἀνάφαντον 931,683,713, 1172, 1176, 1181
ἀναχαιτίζειν 1087, 1242
ἀνὰ χεῖρα 517
ἀνδραγαθία 2
ἀνδρίζεσθαι 1263
ἀνδρόμενος 212
ἀνδρωθεὶς 892
ἀνεγκωμίαστον 156
ἀνέδην 958, 967, 1012, 1037, 1082, 1106, 1219, 1270, 1290
ἀνέζευξιν οἰκ 181
ἀνειδεὶς 961
ἀνειλέμενοι 972, 1162, 1219
ἀνείμενον τῆ δαίτης 820
ἀνειμένος 352
ἀνεῖναι 463
ἀνεῖσθαι 115
ἀνεύσφορον 504,579
ἀνέκφυτον 865
ἀνεμίσητον 139,236
ἀνενδιαστὸν 777
ἀνενεγκὼν 638, 984
—— ἐκ τραυμάτων 568
ἀνεννόητον 674
ἀνεξέλεγκτον 135
ἀνεξισμένως 578
ἀνεξικακία 1172
ἀνεπαπάτητος 171
ἀνεπαχθὴς 815, 859
ἀνεπηρέαστον 700
ἀνεπίβατος 115
ἀνεπιβούλητον 841
ἀνεπίκλητον 830
ἀνεπικωλύτως 866
ἀνεπίμικτοι 162,165
ἀνεπίφθετος 1323
ἀνεπιτάκτως 855
ἀνέργαστος σῖτος 1245
ἀνιερεύζεσθαι 138
ἀνεῤῥοίζως 1139
ἄνεσις 818
ἀνέσεις 133
ἀνέτοιμοι 914
ἀνευρήμην 1110, 1167, 1168
ἀνήδυνον 754
ἀνήκαστον 742
—— πάθος 964,1073
ἀνήκεστος 817
ἀνήκαστοι συμφοραὶ 3
ἀνήνυτον 1010,1071,1097
ἀνηρτῆσθαι 1376
ἄνθεμις 515
ἀνθρακιὰ 1402
ἄνθραξ 114
ἀνθυποκρίνεσθαι 1034
ἀνιαρῶς διατίθημι 941
ἀνιάτως 869
—— ἔχειν 196
ἀνιμᾶν 52
ἀνισόρροπος 1086
ἀνίσχνος 811
ἀνοδία 1167
ἀνοίκειος 689
ἀνομβεία 609
ἀνόμημα 368
ἀνόητος 945,1015
ἀνόσια ζῶα 1184
ἀνοχὴ 975
ἀνταγωνιστὴς 285
ἀντανίσχειν χεῖρας 1321
ἀνταναπλεῖν 359
ἀντανίσωμα 833
ἀντίδειπνα 3
ἀντεπὼν 2
ἀντεφοδιάζειν 691
ἀντέχεσθαι εὐσεβείας 888
ἀντιχόμενοι αὐτῶν 1183
ἀντέχειν 360
ἀντιβασιλεύειν 1189
ἀντιβλέπειν 225,1384
ἀντιβαλεῖν 314
ἀντιβάλλω 1181
ἀντιγαταλλαξάμενος 1133
ἀντιγαταλλάσσειν 441
ἀντιπρύειν 54,282
ἄντιπρυς contra 826
ἀντίπληξις 1172
ἀντιπρόσωποι 1215
ἀντίπαλον 1094,1321
ἀντιπεράσασις 1385
ἀντιφθεγγαξάμενοι 1002
ἀντιπαρεξάγειν 821
ἀντιπαρεγορεῖν 992
ἀντιπρεσβεύειν 1132
ἀντιπνεύειν 1337
ἀντιπορεύεσθαι 305
ἀντιποιεῖσθαι 139,1325
ἀντιπόπωσις 156
ἀντιπροσώπων 1216
ἀντιπρωτορεύειν 1398
ἀντίῤῥησις 1361
ἀντιῤῥητικὸς 1361
ἀντισύμβουλος 799
ἀντίσπασμα 843,753
ἀντιστασιώτης 608
ἀντιφιλονεικεῖν 86,1189
ἀντίψυχον 1410
ἄντυξ 344
ἀνυπαίδευτος 1016
ἀνύποιστον 854
ἀνύποστον 283
ἀνυπόστατος 420,971,1011, 1232, 1240
ἀνυπόσυλον 713
ἀνυποτίμητον 746
ἀνυποτιμήτως 679,734
ἀνύσιμον 1225
ἀνυσιμώτατος 999
ἀνυπικώτερον 1239
ἀναθεῖν 1129
ἀνωμαλία 1386
ἀνώμαλον 966,1265
ἀνώμαλος πρὸς 1014
ἀξιόχρεα ἁμαρτήματα 1063
ἀξιόχρεως μάρτυς 192
ἀξίωσις 153,432
ἀξιῶ *jubeo* 42
ἀξιαφηγητότατον 703
ἀξιολόγως 351
ἀξιόμαχοι 400,423,966
ἀξιοπίστως 1021
ἀοίδιμος 842
ἀπαγγελία λόγων 152
ἀπαγορεύειν 53, 206, 591, 856
ἀπαμωρεῖν 493
ἀπακοντᾶν 239
ἀπαλλαγὴ 153
ἀπαλλοτρίων 135
ἀπαμβλύνειν 1141, 1194
ἀπάνθρωποι 349
ἀπαντικρὺ 1308
ἀπαράγραπτος 822
ἀπαράτητος 169, 1382
ἀπαρατήτως 4
ἀπαρέλλακτον 465
ἀπαρεμιλλητὸν 359
ἀπαρεσκεύασοι 172
ἀπαρεσκεύως 672
ἀπαρέσκειν 1135
ἀπαρεγχόρητον 687
ἀπαρηγόρητος συμφορὰ 294
ἀπαξήσασον 1184
ἄπασις 773
ἀπαρτίζειν 351
ἀπαρτιδῆναι 522
ἀπάρχειν 533
ἀπάρχεσθαι 593
ἀπαρχὴ. κατ' ἀπαρχὰς 858
ἀπασπαπεῖν 1308
ἅπαντων 365,893,1075, 1374,1376
ἀπαυθαδιάζεσθαι 1221
ἀπαυθαδιάζεσθαι 1221
—— ἀπαυτομολεῖν 1405
ἀπεγνωκὼς 1254
ἀπειθεῖν 1082
ἀπειλητὴς 979
ἀπειπεῖν 448
ἀπείρατος 1084, 1122
ἀπερικότες 225, 556, 1123
ἀπειρεσχάλως 272, 625
ἄπειρον. εἰς τὸ ἄπειρον συνελθεῖν 110
ἄπεκδυς 270
ἀπελέγχειν 1085
ἀπ' ἐλπίδων 849
ἀπεμπολᾶν 470
ἀπερείδεσθαι 1113
ἀσφάπυκτον 113
ἀσφάσειπτον 1163
ἀπεῤῥῶγες 1407
ἀπερυθριᾶν 764
ἀπέρχεσθαι ἐξ ἀνθρώπων 190
ἀπέχειν 1372
ἀπεχθάνειν 1242
ἀπεχθανόμενοι 477, 585, 570
ἀπεχθῶς ἀλεκείμενος 105
ἀπέχω *fero* 1033
ἀπεωσμένοι 738
ἀπεωσμένον 120
ἀπηνεῖς 494,1065
ἀπήνη 871
ἀπηρτημένα 892
ἀπηρτισμένον τελέως 110
ἀπλᾶγες 1077, 1266
ἀπλήστως 154
ἀπλότης 1236
ἀποβάλλειν 171
ἀποβιάσεσθαι εἰς ἀρετῆς λόγον 3
ἀπόγεια 809
ἀπογίνειν ἐξ ἀνθρώπων 178
ἀπογινώσκειν 89,130
ἀπόγνωσις 187,844
ἀπογραφὴ 510
ἀπόδασμος 20
ἀποδειλιάζειν 324
ἀποδειλιῶντες 1319
ἀποδεῖν *ligare* 165
ἀποδέχεσθαι 271,279
ἀπόδημος ἀγαθῶν 68
ἀποδοχὴ 272
ἀποδύριος 270
ἀποδύσασθαι 1014
ἀπόδυσις 532
ἀποθέσιμα 724
ἀπόθετα 898
ἀποθησαυρίζειν 1304
ἀποθλίβειν 241
ἀποθρύπτειν 1135
ἀποκαραδοκεῖν 1137
ἀπόῤῥημον 994,1165
ἀποκρύειν 1004
ἀπολαμβάνειν 109
ἀπολαμβάνεσθαί τινος 88
ἄπολις 133
ἀπολογισμὸς 712
ἀπολέμιον 792
ἀπολυτῆν 1077
ἀπομάχεσθαι 561
ἀπομαχόμενος 110
ἀπομιλεῖν 874, 982
ἀπομιμητὴς 114
ἀπομιμεῖσθαι 144, 274
ἀπομίμησις 115
ἀπομνημονεύειν 982
ἀπομοίρα 274
ἀπονητὶ 1187
ἀπονοεῖν 426
ἀπονοηθεὶς 174
ἀπόνως 342,346
ἀποπάλλειν 1228
ἀποπατεῖν 1063

ἀπο-

ἀποπηδεῖν 684
ἄποπλον 597, 653
ἄποπτ@ 695
ἀπερεῖν γνάμης 46
ἀπέρθητον 349
ἄποεργ τ ἀμφοίας 356
ἀπόῤῥηξις 858
ἀπόῤῥηκτα ἀμφοίας 305
ἀπόῤῥητον 2
ἀπορρώξ 1007
ἀποστέομαι 1386
ἀποσκιδάζειν 826, 864, 1097
ἀποσκιδάζειν τ γένος 60
ἀποσκιδάζιως 960, 979, 1017, 1175
ἀποσκιδάζιδαι ἐγκλήματα 1035
ἀποσκευὴ 184, 543, 556, 796, 1071
ἀποσκήπτειν 322
ἀποσκοπῶν 769
ἀποσοβεῖν 57
ἀποσπάτις 471
ἀποσύλεειν 872
ἀπόσολ 881, 930
ἀπόσολ@ 783
ἀποσφαῖραι 893
ἀποσφὼ 849, 1070
ἀποσφίγγιως 112
ἀποτάσσεως 1123
ἀπότερσι 1216
ἀποτίμησις 794
ἀποτινύειν 171
ἀποτίσεως 187
ἀποτολμᾶν 202
ἀποτομὰς 94
ἀπότομον χρημνῶν 103
ἀπότομ@ 870, 1129
ἄποτον 94
ἀποτρέπειν 872
ἀποτρόπαι@ 1386
ἀποτροπὴ 779
ἀποτροπιασμὸς 12, 123
ἀποτυγχάνειν 866
ἀποτυμπανίζιδαι 1344
ἀπότυπος 898
ἀπόφασις 57, 911
ἀποφορτίζειν 975
ἀποφορτίσασθαι 988
ἀποφράττειν 596
ἀποχειροτονεῖν 233, 1051
ἀποχρώντως 350
ἀποχώρησις 845
ἀποψεύδιδαι 1170
ἀποψηφίζιδαι 980
ἀποψυχθεὶς 848
ἀπραγμόνως 591
ἀπραγμοσύνη 8
ἀπρεπίγμων 600
ἄπρακτοι 889, 932, 1069
ἄπρακλος 433, 915
ἀπράκτως 566
ἀπρομηθὴς 811
ἀπρονόητος φορὰ 466
ἀπροσδὴς 348
ἀπροσάτευτοι 466, 894
ἀπροσάτευτον 566
ἀπρὸς 640
ἀργὴ ψάμμος 1068
ἀργία 125, 828, 1067
ἀργὸς σιδηρεὺς 1316
ἀργυρίζειν 991
ἀργυρίζιως 1024
ἄρδευσις 94
ἄρδω ἀφανίζειν 427, 934, 941
ἀρειμάγι@ 1087, 1263
ἀρειδεῖς 403
ἀρδεῖς 826
ἀρδῆναι 821
ἀρδρέμβολα 1401
ἄρειον 624
ἄρκυς 250, 1271
ἁρματηλάτης 230
ἁρμοδίως 4
ἁρμόζειν 890, 1155
ἁρμονία 1195
ἁρμονίως 344
ἁρμὸς 10
ἄρπρα 1348
ἁρπαγέντες ὑφ᾽ ἡδονῆς 226
ἅρπαγμα 486
ἅρπαξ 345
ἅρπη 652
ἁρπεδὼν 112
ἁρπάζαι 521
ἁρπάκτικος 225
ἁρπάως 1178
ἀρχηγὸς κακῶν 306
ἀρχὴν *prorsus* 133
—— ἡ ἀρχὴν *prorsus* 13, 684
ἀρχιστράτη@ 257
ἀρωγὰ 768
ἀσέλγεια 368, 887
ἀσελγὴς τόπ@ 563
ἀσήμαντος 1265
ἀσθμαίνειν 254
ἄσκεπτος 1035
—— ἐλπὶς 1215
ἀσκέπτως 664
ἀσκόπως 50, 1121
ἀσμενίσως 76
ἀσμενισὸν 868
ἀσπιδίσκαι 1229
ἀστάθμητον 97
ἀστὴ 420
ἀστραπήσαντι 1073, 1169
ἀσυλλόγιστον 147, 425
—— πλῆθ@ 356
ἀσύμφωνον 491
ἀσιώπητον 736, 1307
ἀσφαλίζιδαι 458
ἀσχάλλειν 1131, 1153
ἀσχολεῖν 324, 1138
ἄτακτος γυμνασία 1114
ἀταλαίπωρον 125
ἀταμίευτον 870, 1163, 1271
ἀταραξίας 697
ἀταράχως 624
ἄτευκτ@ 902, 1244
ἀτενὴς 1323
ἀτενίζειν 872, 1252
ἀτηδάστους 1285
ἀτιμία 165
ἄτον@ 979, 1020, 1126, 1251, 1261
ἄτοπ@ 716
ἀτρέμιστον κατάστημα 684
ἀτρεμεῖν 726
ἀτρεμίσειν 832
ἀτρεμοῦντες 1122
ἄτρεπτον 474
ἀτρέπτως 1323
ἄτρεστον 1321
ἀτρύτους 487
ἀτυχία 856
αὐθάδης 26
αὐθέντης 1073
αὐθήμερον & αὐθημερινὸν 122, 1140
αὐθιγενὴς 1364
αὖθις 125, 128
αὖθις *postea* 426
αὖθις ἄνθρωποι 857
αὖθις. ἐν τοῖς αὖθις χρόνοις 105
αὖθις ἐσόμενοι 143. οἱ αὖθις ibid.
αὐλειον 1110
αὐλὴ 27, 326, 449
αὐλίζιως 1122
αὐλίζοντες 1124
αὖλις 1277
αὖλις τῷ Δεῖ 1004
αὐτανδρος 1002, 1098, 1098, 1139, 1178, 1182
αὐτεξέσι@ 155
αὐτεξουσιότης 1394
αὐτοκέλευστος 754
αὐτοκρατοεὶς 794
αὐτοκράτωρ 119
—— λογισμὸς 206
αὐτομάτη φήμη 1149
αὐτομαπισμὸς 466
αὐτόματος 125, 128, 141, 142, 181
αὐτονυκτὶ 775
αὐτοτελὴς 620
αὐτουργία 1384
αὐτόχειρ 257, 531
—— ἐκείνης 656
αὐτοφίλαυτος 204
αὐτοχειρία 737
ἀφ᾽ αἵματ@ 1001
ἀφαιρέματα 632
ἀφαλλόμβυος 913
ἀφανίζειν 13, 210, 251, 291, 398, 406, 538
ἀφανίζιως 176
—— ἐξ ἀνθρώπων 396
ἀφανίσαι 155
ἀφανισμὸς 9, 73
ἀφελὴς 128
ἀφετήρια 1232, 1261
ἀφετήριον ὄργανον 1124
ἀφήγημα 1406
ἀφηγεῖδαι 1065, 1071
—— τ ὅλων 1094
ἀφήγησις 175
—— πραγμάτων 983
ἀφηνιάζειν 1189
ἀφηνιάζιδαι 1169
ἀφιᾶσιν 124
ἀφιδρύματα 831
ἀφιερῶδαι 118
ἀφιερῶω 484
ἀφίημι ἀξίωσιν 304
ἀφιππάζιδαι 672
ἄφιππον χωρίον 672
ἀφῖχθε 154
ἀφοδιαδεὶς 1058
ἀφορία γῆς 291
ἀφορμαὶ 575, 979, 1024, 1240, 1243
ἀφορμαὶ *opes* 602
ἀφορμαὶ 979
—— βίου 530
ἀφορμὴ 96, 603, 1023
—— σωτηρίας 94
ἀφορολόγητον 1365
ἄφρακτος 850
ἀφρύσατος 1375
ἀφροσύνη 402, 638
ἀχαρὴς 494, 1066
ἀχαρίστειν 1090
ἀχάτης 114
ἀχλύειν 381
ἄχρηστ@ 1228
ἀχώρειστος 427
ἄψις vel ἁψὶς 344
ἄωτον 1197

B.

Βάδην 250
βάδ@ 341, 344
βαθμοὶ τολμημάτων 1172
βαλάνου μύρος 62
βάλλειν 138
βάμμα 113, 114
βαπτίζειν 666
βαπτίζιως 419, 1169
βαπτίζιδαι 905
βαπτίσμα@ 1012
βάρις 464, 479, 658, 885, 928
βαρυήδεια 1172
βάσεις 228
βασιλειᾶν 954, 960
βασιλιᾶν 1199
βασιλευόμβυοι 231
βασιλίζειν 26
βασιλικώτατ@ 234
βάσιμ@ 109
βασκαίνειν 945
βασκανία 126, 458
βάσκαν@ 233
βάσκαρος 980
βάσταγμα 248, 873
βαστάζειν 249, 619
βαστάζειν *exportare* 533
βαστάζειν *tollere* 440
βατὸς τόπ@ 115
βδέλλα 97
βίρυλλ@ 114
βιάζιδαι βίλησιν 305
—— σωφροσύνην 152
βλάσησις 515
βλασφημία 266
βλασφημεῖν 249, 250, 390
—— πικρῶς 407
βοτὰ 85
βόδαλοι 338
βυβῶνες 1363
βυβωνιάζειν 1363
βυκολεῖν 1322
βυνιὰς 115
βραβεύειν 229, 248, 393, 1251, 1270, 1309, 1315
—— δίκαια 206
—— εὐνομίαν 103
—— σωτηρίαν 1177
βραβεύιδαι 981
βραβευόμβυον 14, 141
βραβύτατοι παιδῶν 1125
βραβυτὴς 288
βρασμοὶ 1003
βρασσόμβυον 1137
βράπτειδαι 1280
βραχεῖ τέτων πλέον 528
βρεῖδειν 1265
βρεῖδ@ 1138
βρεχετὴρ 112, 113
βρύον 562
βυβλινὸν πλέγμα 75
βύζλω 1139, 1284
βύσσον 590
βυσὸς 5
βωμολοχία 1361

Γ.

Γαμβρὸς 228
γαλεόστομος 1027
γάλλοι 172
γαλέχιοι 76
γάστρα 1079
γαυρὸς 104
γεγυμνασμένως 1348
γεγονὸς ἐκβοᾶν 140
γέλοιον 1223,1228,1269
γειτνιακὴ συνήθεια 87
γειτνίασις 1299
γειτονία 1301
γενάρχης 32
γενικὰ 1100
γένεσα 1130
γεφυρᾶν 180
γηροκομεῖν 315
γηροκομία 219,303
γηροκόμος 32
γλυκυμοὶ 108,109
γλιχόμενος 625,1323
γλυκὺς 699
γλωσσόκομον 225
γνήσιοι 955
γνήσιος *legitimus* 35
γνωρίζειν 347
γνώριμοι 74,1067,1068, 1073, 1074, 1102, 1110, 1111
γνωριμώτατος 904
γνωσιμαχεῖν 198,571
γόης 1374,1376
γονυκλισίαι 1291
γοργόστομοι ὄψεις 247
γυναικομανεῖν 1012
γυναικωνῖτις 753,849
γωνιτὶς 1125

Δ.

Δαιμονᾶν 1075,1323
δαιμόνια 247,1308
δαιμονιζόμενος 339
δαιμόνιον 254,1035
—— τέρας 997
δαιμόνιος ὁρμὴ 1197
—— φθόγγοι 590,1302, 1318
—— φθονερία 1153
—— συμφορὰ 1002
δαίμων 1033,1037
δαίνυσθαι 241,1291
δακτυλιῶν 1291
δακτυλίδραι 1401
δακτύλιος σημεῖον 1042
δακρυωτὸς 176
δάκχαρες. v. *Le Moyne* ad *Barnab.* p.620
δαπανᾶν πυεὶ 160
δασμὸς 225
δασμολογεῖν 1284,1337
δασυλέστερον ἢ μέτρῳ 203
δασύνομαι 1176
δεῖκηλον 1066, 1068
δειναγορεῖν 1403, 1405
δεῖλαι ὀψία 93
δεμνῷ 173
δέμνιον 8, 150
δεσπότης λόγων 1
δεισιδαιμονία 133, 437, 968,1066,1072,1089
δεισιδαιμονία *religio* 866
δεκαμοιρίαι φλαυτῶν 115
δελεάζοντες 1096,1102
δελεασὸς 1389
Δελφικὴ τράπεζα 110
δεξαμενὴ 380
δεξιαὶ 1160. δεξιαὶ πίστεως 1166. ὅτι δεξιὰς σφᾶς ἔχειν 957, 1140. ὅτι δεξιαῖς 781
δεξιότης 396
—— λόγων 396
δεξιώματα 712
δεξίωσις 709
δεξιοῦσθαι 348
δέοντας 299
δεύειν 55, 641, 1202
δεκάτωσις 1301
δεκαστεύειν 104
δεκαστικῶς 1189
δεῖσαι 117,121,122
δηλητήρια φάρμακα 989
δημαγωγία 372
δημαγωγῶν 304, 908
δῆμος 841,921
δημοτελὴς 212
δημοτικὸς 119,363,615
δημοτικὸς *popularis* 923, 1174
δημοσίωσις 940
δημόσιος 167
δηλοποιεῖσθαι 210
δήλωσις 404
δήλωσις 1328
δηλωτικὸν 1144
δήλωσις διὰ 444
δήλωσις 775
δήλωσις *cognitio* 668
δηξιτερὰ 328
διαδιδράσκειν 847
διαδοχαπτόμενοι 1220
διάδρασιν ποιεῖν 757
διάδρασις 808
διάδυσις δρασμοῦ 1142
διαδυῆναι 1291
διάζευξις 489
διαζώζεσθαι 625
διάζωμα 112
διάθεσις 257, 264, 955, 964
διαθήσειν 360
δίαιτα 128,229,364,458, 352,395
δίαιτα βίου 584
—— ἐγκλημάτων 102
—— πολιτικὴ 694
δίαιτοι 1385
διαιτᾶν κρίσεις 620
διαίτητὴς 102
διαλελύσθαι 1034
διακένδυλος 872
διακεῖσθαι 275,278,669
διάκονος 111,113
διακόνως ὑφασμένον 112
διακοσμεῖσθαι 275
διακοσίοι 1191
διακονεῖν 333
διακονεῖσθαι 462
διακοντίζεσθαι 1174
διακόρησις 301
διακοσμεῖν 229
—— διώκειν 385
διακόσμησις 9
διακόσιοι 889
διακραμνίζειν 961
διακρεῖναι 957
διακριβολίζεσθαι 1189
διακρίνειν 990
—— νόσον 967
διαμαρτύρεσθαι 1005, 1017, 1020, 1147, 1179
διακωδωνίζειν 863
διαλαμβάνειν 340,1230
διαλείματα 44,1261
διαλείπειν 1033
διάλειψις 1021
διαλλακτὸς 44,982
διαλύεσθαι 965
—— μέμψεις 195
διαμαχεῖν 1292
διαμάχης 155
διαμαλίζειν 121
διάμαντος 187
διαμισεῖν 1184
διαμώμενος 85,94
διανασεῖν 861
διανθίζειν 352
διανύσας 994
διαπαίζειν 1236
διαπαλαίειν 45
διαπαροξύνειν 446
διαπιστονησύμενος σοφίᾳ 356
διαπίπτειν 511,1085
διαπρεπέστερον 1296
διαπύσιοι βοαὶ 1079
διαπύσιος 1048,1283
διαπτύειν 23,426,1394
διαρκεῖν 1308
διαξέειν καμὼς 844
διασαφεῖν 214,940
διασείλειν 1216
διασύρειν 235
διασφαλεῖς 518
διάταξις πολιτεύματος 2
διατμηρεύειν 967
διατείνειν 658
διατείχισμα 1227
διατίθεμαι 268
διατίθεσθαι ἔχειν 28
διατιμᾶν 584
διάτοκος 432
διαυγὴ 1085
διαφθεῖρειν 1266
διαφύπτωσις 115
διαφλαδὴς 220
διαφυγὲς 98
διαφυγέστερον 515
διαφθείρειν ἢ ἀφέσεως 420, 425
διαφορὰ 904,991
διάφοροι *inimici* 1075, 1223
διάφορον 510
—— μεγίδες οἴκημα 895
διάφορος 931,1002
διαφόρως ἔχειν 871
διαφορώτατα ἁπάντων 1063
διαφορώτατοι 650
διάφραγμα 845
διαφυλάττειν 849
διαχάσκειν ἕλκος 1038
διαχλεύειν 426
διάχυσις 689
διαπαίειν 1118, 1153, 1155, 1161, 1164, 1191, 1215, 1216
διαπτοεῖν 69,656,1271, 1310
διαπτοήσαντες 848,1153
διαπτύειν 646, 1280, 1310
διαφάσκειν 275
διαλαίνειν ξίφει 1097
διενοχλεῖν 397
διεξελαύνειν 1305
διεξέρχει πᾶσιν 148. ἐ βασιλείας *ibid.*
διεξοδικώτερον 956
διέπειν 1390
διεργάζεσθαι 847,1141
διεργασθεὶς 872
διευπαγεῖν 251
διευσίονῶν 1252
διαθήσας 56
διημερεύειν 766
διηνθισμένον 113
διϊκνεῖσθαι τὸ σωμάτιον 565
διϊσάμενοι 1093,1230
διχομοδότης 791
διχομολογεῖν 173,868
διχομολογεῖδς 612,1110
διχομολογία 641, 697, 970,1314
διχοώματα 1304
διχόωσις 827
διοδεύειν 1140,1146
διοικήσεις βασιλείας 1042
διοίκησις *ditio* 697
δι' ὅχλου εἶναι 1075
διπλοῖς 245
δίστεγος 1227
δισυχία *vel* δισυχία 344
δίψια ὕδατα 1345
διώκειν *sequi* 366
διαυλύκιον 1310
διωρία 1239
δολερὸν 214
δολιόπαλος 1175
δολοφρονηθεὶς 421
δόμησις 1008, 1090
δόμος *ordo* 469, 479
δόξαν 144
δόξαν παρέχειν *videri* 27
δορύκλητον 157,1194
δορυφορεῖν τινα 1006
δορυβόλα 420
δυλοκρατεία 837,863
δοτὴρ 37
δρᾶγμα 50,124
δράκη 124
δραματουργῶν 1016
δρασμὸς 991. δρασμὸν παρασχεῖν 141
δράσειν 669. δρασόμενος 1145
δραστήριος 65
—— ἀνὴρ 279,396,404, 779,983
δρομάδες κάμηλοι 274
δρύφακτος 596,707,1130, 1226,1269
δυμασεύειν 302
δυσαλωτοὶ 1138,1008
δυσαναλυσοὶ 1138
δυσανασχετεῖν 297
δυσαρτίλεκτον 831
δυσαποδίδακτον 710
δυσαίρεσοι 138
δύσαρκτον 1057
δυσαωξεῖς 94
δυσδιάδυτος 1312
δυσδιόικητον 1089
δύσκλητος διακείμενος 183
δυσκλητοῦντες 161
δυσίμβολον 751
δυσιμβολώτατον 616
δυσεδύνατα 995
δυσήνυστον 1251
δυδυνατοῦντες 1162,1179, 1240, 1252, 1266
δυσκατάλυτοι 1174

δυσμαχώτατον 297
δυσμένεια 257,569
δυσμετα χείριστον 971
δυσπαραίτητον 721
δυσπειθὴς 138
δυσπρέπεια 113
δυσειχὴς 324
δυσπήνακλον 1181
δυσφημία 715
δυσχερία 655,780
δυσωπεῖν 523, 960, 971, 1145, 1186
δυσωπεῖσθαι 990
δυσωδημα 1021
δυσωπησαι 538,732
δωροδοκία 651

E.

Εγγαρίμω 269
ἐγγὺς 870
ἐγχέφαλος 1025
ἐγγύη 145
ἔγερσιν ποιεῖν 353
ἐγκαθεζόμενοι 254
ἐγκαθέρξαι 179
ἐγκάθετοι 1281
ἐγκαλεῖν αὐτοῖς ἀπάτης 185
ἐγκαλλωπίζεσθαι 799
ἐγκάρσιος 695
ἐγκέλευσον 1048
ἐγκειρισμὸς 331
ἐγκειρισμοὶ ἀρχὰς 209
ἐγκρατῶς ἄρχειν 603
ἐγκρίνεσθαι 1062
ἐγκύμων 26, 878
ἔγκυος 296
ἐγχειρεῖν 211,214
ἐγχειρίζεσθαι 338
ἐγχειρίζειν ἑαυτὸν *tradere seipsum* 1344
ἐγχειρίδεις 901
ἐγχώσας 346
ἔδνα 252
ἐδώδιμον 45,1195
ἐθελοκακεῖν 173
ἐθελοντὴς 486
ἔθνεσιν 1262,1267
ἐθνικὴ φωνὴ 511
ἐθνοπλάκτης 1399
εἰδέα 703
εἴδωλα 1327
εἰκαῖα χερμὰς 1224
—— γραμμὴς 1068
εἰκαῖον 1184
εἰκαῖος τόπος 1068
εἰκαίως 1191
εἰκὼς 1317
εἴλη 888,916,925
εἰλικρινὴς λογισμὸς 869
εἰρᾶσθαι 283
εἰργυρίωμον 112
εἰρεσιώνη 123. v. Cas. cum Bar. p. 448.
εἰρηνεύεσθαι 491,897
εἰρωνεία 1180,1185
εἰρωνεύεσθαι 980,1080
εἰς ἅπαν 349
εἰσαφεῖναι 1253
εἴσδοσις 511 in *Var. Lect.*
εἰσηγεῖσθαι νηστείαν 932
εἰσηγουμένων ἄλλων 126
εἰσπίπτειν 703
εἰσπράξασθαι 155
εἴσπραξις χρεῶν 1092
εἰσπράττειν αὐτὸν δίκην 306
εἰσπράττεσθαι δίκας 918
εἰσπράττεσθαι δίκην ὑπὲρ 408
ἑκατοντόμαχοι 592
ἐκβλύσαι 94
ἐκβοηθεῖν 1153
ἐκβραδῦναι 419,1148
ἐκγυμνάζειν 982
ἐκδεικνύμενοι 1065
ἐκδεινῶν μείζονας 761
ἐκδιαιτεῖν 1314,1396
ἐκδιαιτώμενος εἰς τρυφὴν 1015
ἐκδιδύσκω 1078
ἐκδικηθῆναι 267
ἐκδίκησις 254
ἐκδικίᾳ 838
ἔκδοσις 511
ἔκδοτος 268
ἐκδυσωπεῖν 670
ἐκεχειρία 5, 1089, 1123, 1219
ἐκθειάζων 818
ἔκθεσιμος 1397
ἐκθορὼν 997
ἐκθύμως 852,1074
ἐκκαρύσσειν 1090,1112
ἐκκλέπτειν 1142
ἐκκλησιάζειν 232,372
ἐκκοιτῶντες 1269
ἐκκριθεὶς 1063
ἔκκρισις 125,1063
ἔκκριτος 1208,1084
ἐκκρουσθεὶς 228
ἐκκρύειν 964
ἐκκρύεσθαι 762
ἔκλαμπρος 1216
ἐκλεπτία 864
ἐκλιπαρήσαντες 210
ἐκλογεὶς 984
ἐκλογὴν 601
ἔκλυτον 318,1002
ἐκμαιὴς 360
ἐκμαλιχθεὶς 1200
ἐκμαματτημῶν 111
ἐκνεύσας 289
ἐκνικᾶσθαι 569
ἐκπαγλόλως 1310
ἐκπεπολεμωμένον 570
ἐκπεπλεῖν 183
ἐκπεπλῶν 145
ἐκπεπλοῦσιν 111,753
ἐκπέζειν 127
ἐκπεπραίνεσθαι 824
ἐκπεφαυνόμενοι 202
ἔκπος 280
ἐκπόδων 253,821
—— ποιεῖν 463
—— ποιεῖσθαι 576
—— ἑαυτὸς ποιεῖν 443
ἐκπολεμῶσ 149,547,582, 1147,1155
ἐκπολιτεύειν 1395
ἐκπρεπῶς 99,150
ἐκπυροῦσθαι 1205, 1224, 1318
ἐκπύρωσις 891
ἐκπυρῶται 1198
ἔκπυστος 804
ἐκρήγνυσθαι ὀργὴν 980
ἐκριπίζειν 1079
ἐκριπίζεσθαι 1084
ἐκριπιδέντες 962
ἐκσείω 1101,1103,1191
ἐκσκευάζεσθαι 1190
ἔκσπονδοι 1091
ἐκσπουδάζειν τῷ λόγῳ 929
ἐκ συντάγματος 1066
ἐκταφρεύειν 1215
ἐκτέμνειν 1388
ἐκτενῶς 1271
ἐκτείνειν χάριν 437
ἐκτομία 172
ἐκτύπως 1062,1183
ἐκτρέπεσθαι 27
ἐκτύπωμα 1229
ἐκφαυλίζειν 115,214,238, 253
ἐκφαύλισμὸς 120
ἔκφαυλον 127
ἐκφοβεῖν 1019
ἐκφοίτησις 841
ἐκφορτίζειν 853
ἔκφρων 255, 1026
ἐκφύσαντες 515
ἔκφυσις 515
ἐκχαλκεύειν 115
ἐλασία 78, 210
ἔλασις 441
ἔλασμα 503
ἐλάτη 344
ἐλαύνεσθαι 85
ἔλεγχος 1034,1037,1038, 1040
ἐλεπόλεις 1103,1127
ἐλίμπατο 110
ἔλιξ 114
ἐλλαμπύνεσθαι 800
ἐλπὶς metus 850. ἀπ' ἐλπίδος 859
ἐλπίδος ψυχρότερος 1261
ἔλυτρον 115
ἐμβατεύειν 81
ἐμβιβροντημένοι 1281
ἐμβολαὶ χώρας 984
ἐμβολὴ 1235,1236
ἐμβολὴ *aditus* 1216
ἔμμηνον αἷμα 1308
ἔμμηνος 1228
ἐμπαροινεῖν 261,764,892, 1334
ἐμπηδᾶν 873
ἐμπείρως ἔχειν 432
ἐμπιπλοῦντες 1155
ἐμπορογᾶν 1297
ἐμπύπλαδς 165
ἐμπεσάντες 894
ἐμπίπτησιν 986
ἐμπόδιον 1023
ἐμπολιτεύειν 780
ἐμπορεύεσθαι 1022
ἐμφάνεια 233,704
ἔμφασιν δίδοναι 1078
—— παρέχειν 1175
ἐμφρὴς 107,110,114
ἐμφιλοχωρῶν 69
ἐμφορέμενος 233,338
ἔμφρειος 1102,1114
ἐμφωλεύειν 994, 1038
ἔναγὴς 306,421
ἐναγισμὸς 958,959,1267
ἐναγισμοὶ 864,872
ἐναγόμενος κλοπῆς 63
ἔναγχος 236
ἐναποκείμενον 1126
ἐνάρετος 1266
ἐνάριθμος 354
ἐναυλίζειν 975
ἐνδεικνύσθαι 840, 1059, 1168
ἔνδικος 40
ἔνδειξις 798,850
ἐνδιελεγμὸς 477, 958, 1268
ἐνδόσιμος ἀρετὴς 152
ἐνδυκτᾶσθαι 131
ἐνδιασήμως 738
ἐνδύμησις 695
ἐνδὺς 1068
ἔνδρος γέμασιν ὑδάτων 354
ἐνδυτῷ ὥρακος 1229
ἐνειλήματα 516
ἐνειλυδεῖσθαι 1201
ἐνεπόρπωσε 116
ἐνεργεῖσθαι 675
ἐνεργὸς 1121,1199
ἐνεξεμμώ 120
ἐνεσᾶναι 121
ἐνευδιαιμεῖν 1332
ἐνεχυριάζειν 169
ἐνήλατον 352
ἐνημέρημα 676
ἐνήσκηνται τῷ ὕψει 114
ἐνηχεῖν 402
ἐνθηλυπαθεῖν 1201
ἔνδυς 1143
ἐνθυμεῖδς μείζονα 983
ἐνθύμημα 932
ἐνιαύσιον παδίον 410
ἔννοιαν λαβόντες 1101
ἐνομβρία 379
ἔνοχοι πίστεως 432
ἐνὼν 1130
ἐνπορπόω 1229
ἐνράσσειν 211
ἐνσοιδεῖς 212
ἐνσκήπτειν 156, 299, 322
ἐνσκήπτει νόσον 964
ἐνσόμισμα 829
ἔνταξις 692
ἐντείνειν φρενῶς 420
ἐντεταμμένως 479
ἔντευξις 668
ἐντομὴ 115
ἐντρυφᾶν 342
ἐντραπέντες 1321
ἐντρέπεσθαι 1240
ἐντρεπόμενος 854
ἔντροπὴ 54,146,647,699, 1280
ἐντυπεῖν 1080
ἐνύδρισμα 924
ἔνυδρον 145
ἐξαγγελτὴς 828
Ἐξαγειαίτειν 768
Ἐξαγίδω 765, 767, 781, 817
ἐξαγγεύμενος 101
ἐξαγεῖν 665, 817, 1008, 1178
ἐξάδειν 247,254
ἐξάδηλος 900
ἐξαιδεσιαδὴν 1154,1195
ἐξαίρεσις 162
ἐξαίρετα 331
ἐξαίρετον 157, 181, 1007
ἐξαίρετος 509,1061
ἐξαιρέτως 2,870,1176
ἐξαίσιοι βοαὶ 1071
—— πέτραι 1264
ἐξαπολυδεῖν 368
ἐξάπυος 162
ἐξακριβάζειν 870
ἐξακριβῶν 1160
ἐξακρέσθαι 961
ἐξαλλάττειν 707
ἐξαπίνας 1002
ἐξαπιναίως ὁδηδρομὰς 1126

ἐξ ὑπάτης 581,995
ἔξαδρον 127
ἔξαρος 183
ἐξαρπάζειν κινδύνων 251
ἐξαυδαλάζεσθαι 698
ἐξ αὐτῆς *latim* 295
ἐξαφανίζειν 133,264,350
ἐξαφανίζεσθαι 248
ἐξαφανίσαι 405
ἐξεγγίονος 751
ἐξέδρα 352,1214
ἐξειρωνεύεσθαι 667,683
ἐξελλιλίζειν 17
ἐξεπίπλους 866
ἐξεργασία 956
ἐξερημῶδαι 1199
ἐξεσμένον 342,346
ἐξευμενίζειν 1395
ἐξευτελίζειν 236,793
ἐξηγεῖσθαι πραγμάτων 856
ἐξηλλαγμένα 86
ἐξημερῶσαι 1392
ἐξηστημένος 111
ἐξιδιώσασθαι 156,736
ἱξικετεύειν 126
ἐξιππάσασθαι 398
ἐξίστασι κλίσεως 128
ἐξισορρεῖν 131
ἐξοκέλλειν 762,1179,1188
ἐξολόθρευσις 492
ἐξομαλίζειν 1128
ἐξορκεῖν 412
ἐξορκίζειν 73
ἐξόρυξις 339
ἐξυβρίζειν 127,229
ἐξυβρίζειν εἰς τὴν τύχην 1067, 1074
ἐξυβρίζεις εἰς 26
ἐξυπηρετᾶν 562
ἐξωκέλλειν εἰς σκηνὴν 1075
ἐξώλεις 192,1173
ἐξώλης 1036
ἑορτάζειν ἀνάκτεσιν 541
—— γάμους 490
—— γενέθλιον 869
—— σκηνοπηγίαν 485
ἐπαγγελία 211
ἐπαγγελία *narratio* 955
ἐπάγγελμα 1332
ἐπαγωγὸν 1389
ἐπαινεῖν τοῖς εἰς. 140
ἐπαλαζονεύεσθαι 1097,1170
ἐπαλαλάζειν 1337,1161
ἐπαλαλεύειν 1314
ἐπαλληλιμμένον 779
ἐπάλληλοι 1213
ἐπάλξεις 1130,1223
ἐπαμύνειν 992
ἐπαναχύπλω 1034
ἐπαναξηρίζω 855
ἐπανασειόμενος 849
ἐπανασωθῆναι 851
ἐπαναστέχειν 833
ἐπανήκεσον 930
ἐπάνω χρημάτων 463
ἐπαφᾶσθαί τινι τῆς Θεοῦ 401
ἐπέρατος 306
ἐπαρκεῖν 672,676
ἐπάρχεσθαι 338
ἐπαυδμαίνειν 1398
ἐπαυδαδίζειν 1131
ἐπαύλεις 1053
ἔπαυλις 1103
ἐπαυρίζων 1008
ἔπειξις 860
ἐπειρωνεύεσθαι 964
ἐπειρωνευόμενος 1253
ἐπείσακτοι γάμοι 360
ἐπεισχθῆναι 239
ἐπιλαρρύνειν 932
ἐπιλαπίζειν 591,681
ἐπέμμηνος 1291
ἐπεπήγει 220
ἐπερειδόμενος 432
ἐπερείσας 275
ἐπερηρεισμένος 402
ἐπεξόδιον ἐφοδιώτερον 2
ἐπίτειος 121
ἐπεφυρμένη 144
ἐπήκοον 202, 332, 419, 1145
ἐπήκοος 323, 419, 1145
—— γίνεσθαι 350
ἐπήλυδες 351,548
ἔπηλυς βίος 374
—— λέων 1156
ἐπήρεια 597,663
ἔπησαν 114
ἐπιβάθρα 501,1317,1324
ἐπιβάλλειν 679,1011
ἐπιβαπίζειν 1024
ἐπιβατήριον μάχαιραν 1136
ἐπίβατον 115,199,763
ἐπείδες 817,1042
ἐπιβοίλιον 284
ἐπιβοᾶν 1165
ἐπιβολαὶ 1225
ἐπιβόλαιον 254
ἐπιβολὴ 298, 502, 647, 960, 1041
ἐπιβρίθειν 1133, 1135, 1233
ἐπιβωμίτης 1359
ἐπιγαμία 500,751
ἐπιγελᾶν 983
ἐπιδαυλεύειν 870
ἐπιδέξιτα 774
ἐπιδιακινδυνεύειν 648
ἐπιδικάζειν ἀρχῆς 853
ἐπιδικάσιμον 139
ἐπίδοξος 595
ἐπιδραπόμενος 728
ἐπιδρομὴ 566
ἐπιεικὴς λόγος 382
ἐπιεικὴς τὸ ἦθος 395
ἐπιεικῶς 988
ἐπιεικῶς ὑψηλὸν 1009
ἐπιθειάζειν 90, 151, 850, 1041
ἐπιθειάσας 348
ἐπίθημα 110
ἐπὶ καμῷ 1171
ἐπικαρσία 944,983,1264
ἐπικαρπολογούμενος 1393
ἐπικάρσιος 1317
ἐπικαταπίπτειν 1155
ἐπικατασείω 959
ἐπικείμενος ἄρτος 345
—— σφραγὶς 1016
ἐπικαχαλκευμένος 107,108
ἐπίκηρον 536
ἐπίκλην 900
ἐπικλίνειν 26
ἐπικλινῆ χωρία 185
ἐπικουρικὸν 621
ἐπικυφίζειν 262
ἐπικυφίζως 819
ἐπίκριτοι 1125
ἐπικροτεῖν 658
ἐπικυμαίνειν 141
ἐπιλῆθον 59
ἐπιλογὴ 1359
ἐπιλογισμὸς 697,995
ἐπίμαχον 613,999
ἐπιμελητὴς 327
ἐπιμιξία 162,728
ἐπινίκια 543
ἐπινίκιον 1307
ἐπίορκος 914
ἐπίπεδον 113, 582, 1227, 1315
ἐπίπληξις χολάσεως 857
ἐπιπλήττειν 894
ἐπιπλήττειν τινὶ 872,874
ἐπίπλους 121
ἐπιπολάζειν 85
ἐπιπολαίας φλογὰς 1126
ἐπιπολαίως 1135
ἐπίρρυδον 54,970,1021
ἐπίρρυδον ποιεῖν 244
—— δόμβος 140
ἐπιῤῥαγολογούμενος 1393
ἐπισάττειν 31,266
ἐπισείειν 981
ἐπισεμνυνόμενος 1364
ἐπισίδειν 359
ἐπίσημοι ἡμέραι 109
ἐπισημότατος 126
ἐπίσπεις 1358
ἐπίσπεσμὸς 1124
ἐπισπουδάζως 666
ἐπισκήπτειν 764
ἐπίσκηψις 801
ἐπίσκοπος 533
ἐπισκοπῶν 203,1230,1238
ἐπισπάρχειν 1124
ἐπίσπω 417
ἐπίστασις 745,746
ἐπιστέλλειν 612
ἐπιστενάζειν 911
ἐπισωμίζειν 778
ἐπισώμισμα 860
ἐπισφαγεύειν 954
ἐπισφόιδιόν τινος 603
ἐπισφὼ 563,780,851
ἐπισωμαινεῖν 185
ἐπίσφαλὲς 184
ἐπισφαλέστερος 254
ἐπίσφαλῶ 195,198
ἐπίσφαλῶς 257
ἐπίστασις νόσου 1039
—— ὑδρώπης 872
ἐπιτάφιοι ὕπνοι 279
ἐπιτάφιος θρῆνος 283
ἐπιτείχισμα 1013
ἐπιτεχνάω 237
ἐπιτηλὴς 348
ἐπίτευγμα 1125
ἐπιτυδείως βίου ἔσεσθαι 843
ἐπιτηδείως ἔχειν πρὸς 149
ἐπίτηδες 184,297
ἐπιτήδευσις 113,160
ἐπίτηδιον 170, 636, 995, 1033,1380
ἐπιτραπῆναι 139
ἐπίτροπος 135,697,865, 1296
ἐπίτροπος 424
ἐπιφάνεια 261, 521, 701, 1304
ἐπιφάνεια θεᾶ 400
ἐπιφανὴς 907
ἐπιφήμισμα 1303
ἐπίφθονος 540
ἐπιφωτᾶν 850
ἐπιφοίτησις 753
ἐπιφροσύνη 701
ἐπίφυλλις 165
ἐπιχλευάζειν 1185
ἐπιχωννύως 1163
ἐπιχωριάζειν 34
ἐπιψηφίζειν 854,999
ἐπολιδαύειν 1138
ἐπομβεία 19,104
ἐπόμνυμαι 236
ἐπόφθαλμιᾶν 43
ἐπῳδαὶ 339
ἔπωμις 113 bis. 346
ἐπώνυμα 710
ἐπώνυμοι ἡμέραι 573
ἐραγίζως 51
ἐράσμιος 866
ἐργάζεσθαι κακὸν αὐτὸν 310, 327
ἐργαλεῖον 235,343,1123
ἐργολαβεῖν 1022,1079
ἐριδίζειν 157
ἐρίπνια 208,975,1161
ἔρουνα 1094
ἐρίννυς 1275
ἔρμαιον 165,970,1187
ἔσοπτρον 515
ἐσπυσμένως 204
ἑστίασις 232,352
ἔστιν ὅς 854
ἑστία 111
ἑστιάτη 290
ἑστιατὴ 935
ἑταιρία 252
ἑταιρικὸν 616
ἑτερογναμοσύνη 466
ἑτοιμασία 432
εὐαγγελία 1205,1208
εὐαγγελίζειν 181
εὐαγγελίζως 312,1154
εὐαίρεσις 535
εὐαρμοσία 110
εὔγναμον 68,779,1180
εὐγναμονεῖν 776
εὐγναμόνως 413
εὐγνώμων λογισμὸς 36
εὐδαιμονίζειν 1322
εὐδιαθέτως 1124
εὐδοκιμεῖν 308,680
εὐδοκίμησις 625
εὐέμβολος 827
εὐεπίστατον 848
εὐεργεία 712
εὐεργία 253
εὐετηρία 59,1300
εὐθανατήσοντες 402
εὐθυία 309,1166,1276
—— καρπῶν 1194
εὔζωμος 115
εὐήθως 589
εὐημερία 681
εὐθυῶν 318
εὐθυώμενος 692
εὐθυμία 93,826
εὐκαιρίαι ἐντεύξεως 737
εὐκαρδίως 546,1321
εὐκατέργαστοι 274
εὐκολία 858
εὐκρασία ἀέρος 354
εὔκρατος ἀρύσασθαι 1154
εὐκταῖον 40,312,769
εὐκτὴν 849
εὐλάβεια 494
εὐλαβεῖσθαι 39, 1048, 1395
εὐλαβὴς 249,585
εὐλογεῖν 329
εὐλογεῖσθαι 1243
εὐλογία 477
εὐλογεσία 1397,1401

εὐμα-

VOCUM GRÆCARUM.

εὐμαρὴς 252,329
εὐμαρέστη 246
εὐνοϊκῶς ἔχειν 313
εὐνομία 229,1007,1396
εὐνυχίζειν 436
εὐοδεῖν 438
εὐπαιδία 211
εὐπαρεκπολέθητον 1298
εὐπάλαιστος 155
εὐπείθεια 1107,1221
εὐπέτεια 1231
εὔπιστε 1166
εὐποιΐα 873
εὐπορεῖν 130
εὔπορος 588
εὐπραξία 840
εὐπρέπεια 153,138
—— χαρτῶν 131
εὐρεσις 246
εὑρεσιτέχνημα 845
εὕρεσις κατεσκευασμάτων 1197
εὐσεβεῖν 1372
εὐσέβεια πρὸς 815
εὐσταθεῖν 674
εὐστελὴς 1380
—— ἄπλοια 147
εὐσύχως 523
εὐσυμπόπλον 961,1150
εὐσυμποπὸς 1129
εὐσχήμονες 907
εὐσχολῶν 340
εὐταξία 1063,1102
εὐτέλεια 205
εὐτολμία 259
εὐτονεῖν 1191,1256,1280
εὐτονία 1123
εὔτονον 1152
εὐτόνως 1191
εὐτρεπὴς 212,415
εὐτρεπίζειν 371,426,539, 620
εὐτρεπίζειδς 930
εὐτρεπιδέντα 1322
εὐφημέμφ 1202
εὐφωνὸς ὁμιλεῖν 138
—— ᾠδαῖοις 354
εὐχρηστία 14
ἐφαπλὶς 116
ἔφεδρος 714
ἐφέσιμον 862
ἐφέστος 43
ἐφήδεσθαι 1361
ἐφημερὶς 327,904
ἐφήδησεν 142
ἕφθη λαβεῖν 2
ἐφίσλις 115
ἐφικτὸν 219
ἐφικτὸν αὐτῷ 192
ἐφόδια 1035,1274
ἔφοδον 1015,1167,1265
ἐφορμεῖν 990
ἐχέγγυον 851,902
ἔχειν ἢ τεθνᾶναι 872
ἐχεμυθεῖν 1015
ἐχυρότης 186
ἐωλότερον 1187

Z.

Ζάγλη 164
ζευγματῆρες 527
ζηλοτυπεῖν 317
ζηλοτυπεῖδς 526
ζηλοτυπία 330
ζηλωτὸς 289,881
ζηλωτὸς ἦν 360
ζηλωτότερον 252
ζωγρεῖν 1290
ζωγρία 901
ζωμὸς 582

H.

Ηγεμονικὸν πνεῦμα 1296
ἤγημα 640
ἤγημαι 847
ἠγκαϊσμένον 116
ἀδίως ἔχειν 285,413
ἡδυπάθεια 1393
ἀθολογεῖν 1407
ἡμίβρωτος 1322
ἡμιόλιον 703
ἠπειρωθῆναι 90
ἡρεμεῖν 135,227,906
ἧρτο 815, 830
ἠσυχάζοντες ἀρετῇ 132
ἡσυχάζειν 298
ἡσυχάζειν γυναικὸς 670

Θ.

Θαλεῖον 1063
Θάλειαι ὠφροσύναι 869
Θαλπόμβοι ἐλπίδι 1176
Θαυστικὸν 1125
Θαυστία 1133
Θεάλητον 220
Θεάζειν 768
Θεασμὸς 1075,1114
Θεασθέντων 999
Θεμιστευόμενον 1353
Θεμιτὸν 1292
Θεοκλυτεῖται 81
Θεόκλυτος 26
Θεόχριτος 41
Θεσσάλεια 2
Θεοφιλεῖς 14
Θεοφιλὴς *deo charus* 47 415
Θεραπανὶς 290,308
Θεραπεία 294,1015
Θεραπεία *famulitium* 645
Θήγεσθαι 1228
Θῆκη 370
Θῆλυ τὸ ἄρρεν *in architectonicis* 108,109
Θηλύνειν 172
Θηρίκλεια χρύσια 470
Θητεύειν 355
Θητεῦσαι 41
Θόλος 347
Θορυβὼν 1178,1184
Θραῦσμα 209
Θρέμματα 427,426,469
Θρασυεύθμενον 1101
Θρηνὸς 150, 346, 596, 1009
Θρίγκωμα 701
Θροεῖν 850
Θρυλεῖν 818
Θρυπτόμενοι βαδίσμασιν 1201
Θυΐεσιν 120
Θύματα 388
Θυμελικοὶ 688
Θυμηδία 1300
Θυμιᾶν 118
Θυμιάμενον 125,995
Θυμῶσθαι 982
Θυμαινα 117
Θυρεὸς 358
Θύρωμα 351

I.

Ἰάσιος 113, 114, 1229
Ἰασιστὶ ἔργον 1229
Ἰάτης 517
Ἴαυμα 117
Ἰαφάκια 1093,1224

I.

Ἰάσεις 114
ἰαστὶ γνῶ 922
ἰδία 358, 177, 1154
ἰδιότροπον 509
ἰδιοτέμεον 119
ἰδιοτύπειν 334
ἰδιώτης 370
ἴδρις 799
ἰδρύσθαι 8
ἱερὰ γράμματα 1259
ἱερεῖα 119
—— καίειν 13
ἱερεῖον 82, 329
ἱερόδουλοι 481
ἱερὸν 393
ἱεροποιΐαι 635
ἱεροσκεπῆ 503
ἱεροσκεπῶς 459,1343
ἱεροφαλτὴς 522
ἱερόματα 16,44
ἱερομβύον 500
ἱκμὰς 94
ἵλη 874
—— ἱππέων 407
ἱλυσπώμενον 7,1134
ἵμεροι 1005
ἰνίον 115
ἰοδολώτατος 761
ἱππάζειν ἄριστοι 211
ἱππήλατον 654
ἱππότης 291
ἱππῶν 738
ἶρις 117
ἶς 1274
ἰσοπάλιδες 1405
ἰσοπολιτεία 894
ἰσότιμον 363
ἰσορεῖν *videre* 28
ἰσορεῖν 141,142,350,762, 1265
ἰσόρησεν *vidi.* Dale de Idol.
ἰσορία 179. κατ' ἰσορίαν 1149,1795
ἰσχὰς 881
ἰσχυρογνωμοσύνη 1348
ἰτέα 123
ἶυγξ 1064
ἰχὼρ 85

K.

Καθαμάζειν 122
καθαγιδισόμβον 121
καθαίζειν 485
καθάριοι 161
καθαριδῆναι 1392
καθαροποιεῖν 121
καθάρσιον πῦρ 893
καθαρῶς 803
καθέδρα 194
καθειργνύντες 106
καθεδόντες 651
καθήκει 296
καθιδρύκει 129
καθήρωσις 31,720
καθημᾶν 180,254
καθιτάλμβοι εἰς λόγολόγιαν 143
καθιτέναι 719
καθόλε 1242
καθομιλεῖν 824,862
καθομολογεῖν 873
καθοσίως 116, 987, 1188
καθυμνίον 1034
καθύπνωσε 878
καθυφίδς 229
καιροδοξεῖν 742
καιροτομεῖν 1275
καιτηγεῖν 515
κάκωσις 817
κάρι 1266
καρίοις 406
καριώτατα 1180
καρφολία 1372
καρφοφυλακεῖν 1268
καρφοφυλακτεῖν 714
κακοδαιμονῶν 1011
κακοήθεια 263
κακοήθως 294
κακοπαθεῖν 459
κακοπραγία 138,596
κακοστροκία 751
καλαμαῖδς 165
κάλαμι 117
καλλιχωρεῖν 1383
καλλιερεῖν 348,426,427, 522,1307
καλλονὴ 515
καλλωπισμὸς 161
κάλπη 1394
καλύβη πηλὸς 844
κάλυξ 114,115
καλώδιον 52,107,214
κάμακες 107
καμὰξ 107
κανὰ 57
καπηλεία 1335
καραδοκεῖν 775,825,1182, 1213,1269
καραιμεῖν 250,998
καρβαρῶντες 58
κάρι 202
καρὸν 266,1033
καρπὸς χερὸς 943
καρτερεύειν 320
καρτερικὸν 1262
καρωθεὶς 250,1254
καταβιῶναι 133,226
καταβοᾶν 1147
καταβολὴ *initium* 1091
καταγλαΐζειν 494
καταγράφω 1166
καταγράφειν *cum Dativo* 1172
καταγίζειν 352
καταγλαΐζειν 103
καταγνὺς 253,401
καταγνωσις 1262
καταγόμαν 1371
καταγόρευσις 755
καταγωνίζειν 285
καταγωνίζειδς 155,432
καταδαρδάνειν 1140
καταδιέστερον 351
καταδυσις 113
καταδικάζειν 10, 62, 315, 1180
καταδικασάμι 170
καταδικαδῆναι 1146
καταδίκη 1183
καταδίκος 183
καταδύσεις 1142
καταζεύγνυμι 309,655
καταθύμι 905

καταχύνειν κεφαλὴν ασοδῷ 885
καταμαρᾶσθαι 1033
κατακεντεῖν 638
κατακαρτομεῖν 935, 888, 1272
κατακλεὶς 112
κατακλίματα 693
κατάκλισις 170
κλακοντίζειν 198, 400
κατάκοπος 952
κατακράτες 200
κατακρημνίζεσθαι 240
κλακρημνῶται 114
κατακρίνειν 132
κατάκριτος 1038
κατακύπτειν 1071
καταλέγειν αὐτὸν 867
καταλεύσαντες 132
καταλευσθεὶς 137, 161, 389
καταλήψεως νόμος 1168
καταλιμπάνειν 113
καταλλάκτης 133
καταλογεῖν 527
καταλοχίζειν 508
καταλύσας 930
κατάλυσις 315, 1027
καταμαλακίζεσθαι 244
καταμελιζόμενος 266
καταμελεῖν 815
καταμισάμενος 1109
καταμόναι 799
κατάμομφοι 1082
κατάνυξις 775, 776
κατανόησις 945
κατανομισεύσας 1000
κάτεντες 146, 1131
καταντιβαλεῖν 970, 988, 1028
—— πρὸ 961
καταντλεῖν 347
καταπλέγμοι μύροις 1201
—— καλαντιβολῆν 1221
καταπάσας 127
καταπειθὴς 54, 83, 473
καταπέλται 1123, 1401
καταπῆγας 1281
καταπόθοις 419
καταποθῶσιν 86
καταστοχίζειν 446
καταστοντῶν 655
καταπραΰνειν 132, 888
καταπρόδοξος 1094
καταπίπτειν 1162, 1219
καταπίπτων 479
καταράκτης 402
καταρρόμβοι 490
καταρύγνυται 855
καταξέγνῦναι ὄμβρον 381
καταφείσας χοφὶ 371
καταφύπτειν 1315
κατάσκοποι 131
καταστυδεωπάζειν 486
καταστρίζειν 280, 389
καταστρόμενος 1167
κάτασταυδόμενοι 890
κατασταλεὶς 179
καταστάσεσιν 1335
καταστέλλειν 624, 971, 905
καταστέλλειν ταραχὴν 894, 887
—— τινὰ τάσιν 865
κατασταλτικὸς 714
κατασκήνα 117
κατάσκημα ἱερὸν 959
κατασολὴ 1061
καταστρέφειν 899
καταστρέφειν βίον 127
καταστρέφειν δύματα 1003
καταστροφὴ τῆς τέλους 689
καταστίγγιδαι 112
καταστιλίζω 1147
κατασωτεύειν 1177
καταταχεῖν 735
καταστένειν 1038
καταφανὴς 1236
καταφιλεῖν 317
κατάφορτος 916
κατάφρακτοι 1239
καταφρονεῖν 89, 384, 400, 403, 406, 433, 565, 918
καταφρόνησις 78
καταφρότος 164
κατάφρων 205, 574, 649, 884
—— γίνεδαι 75
κατ' χεῖρα 309
καταχωνδίειν 1255
καταχωνύμβοι 1264
καταχώννυδαι 1161
κατεμβρος 1139
κατεπεῖν αὐτῷ 870
κατείρκδαι 828
κατεκωνεύδαι 699, 1169, 1315
κατεπλάγη τὴς &c. 147
κατεπηχέναι 1002
κατεργάζεδαι 278
κατευδαιμονίζειν 1042
κατευχὰς preces 517
κατηγγυημβος 1362
κατήφεια 600
κατηφεῖν 441, 929
κατηφιᾶν 105
κατηχεῖν 940
κατηχεῖσθαι 300
κατηχούμβιον 58
κατιππάζομβος 1236
κατιχόμβος 873
κατόπιν 107, 108, 1199
κατοπτεύεδαι 109
κάτοπτον 109, 1269
κατοχὴ 62
κατωμεδιῶν 1141
καῦμα 1140
κάχληξ 180
καψαφίζειν 89
κεμμήλια 651
κεκλῆδες 1184
κεκοινώνηκεν ὅλῃ τοῦτον φυσιολογίας 3
κερδαίνειν 52
κέρμα 1079
κεφάλαιον summa 422
κιχυμβόν 347
κινδύνειν 232, 331
—— νεκρὸν 126
κινδυμονικὸς 977
κινδυμονικῶς 491
κιρκὶς 373
κιστέα 1215
κιτιόμενος 117
κιτίρα 290
κιτύρα 247, 248, 319, 358
κιτύκρατα 107
κίτρια 596
κλιδὸν 959, 1127, 1260, 1283
κλεῖδα 517
κλεινῶ 228
κλόνος γῆς 465
κλόδων 419
κλὼν 115
κλωσὶ 162
—— βίοιος 112
κοινολογεῖν 157
κοινολογεῖδαι 305
κοσμοδεὶς 110
κουναγωγεῖν 300
κοττὶς 75
κολλυβεῖς 290
κολυμβητὴς 76
κόμαι 87
κομιδὴ 850
κομπάζων 1272
κόμπος 1279
κονίαμα 161
κοσμοδεὶς 63
κορδᾶν 145
κοριάνδρον 97
κόρος 338, 1194 bis, 1201
κορυφαῖος 1118
κορυφόμβος 1271
κοσμήτης 669
κύφισις 766
κυφισμὸς 168
κυφολογία 64, 820
κόχλις αἷμα 116
κραδαίνειν 108, 1301
κράδη 123
κρατεῖν λογισμῷ 240
κραπεζεύοντα 962
κραπνάμενος 756
κρυεργεῖν 593
κρηπὶς 107, 515
κριδεὶς πολλαῖς μάχαις 292
κρίνοι 107
κρίμνα 134
κροταλίζειν 411
κρότος 326, 929
κρυδρόγαυλος 344
κρῦμα 289
κύκνδρον 765
κυμαγωγία 695
κύμβαλα 289
κυνικὴ ἄσκησις 265
κυρτοκτόνος 285
κύστις 344, 349
κωκύειν 1084
κωφοὶ τὸς 1132, 1137, 1182
κωμῆται 226

Λ.

λαβὶς 345
λάβρος 381, 1040, 1181
λαγαῖον 290
λαγαρὸν 112
λαγὼν 112
λαιμαργία 1392
λακίζεδαι 53
λάκκος 52, 320, 321, 463
λαλιαὶ 1061
λαμπηδὼν 119
λαοπλάνοι 365
λαπάρα 655
λαῦραι 695
λαῦρον 381 in Var. Lect.
λαφυραγωγεῖν 598
λαχανεία 1199
λεβηρὶς ὄφεως 112
λέβητες 1402
λεπτοπαλεῖν 1402
λεπτοτάξιον 1125
λειτυργία 145, 721, 856, 957
λειτυργῦντες χῦ ἡ λειτυργία 1091
λειλιδότως 137
λεπίδες 108
λεπτυργία 109
λουχειμονεῖν 1060
λᾶμα 1153
λῆμμα 911, 991
λῆξις 1159
λιδάνωτος 111, 125
λίγυρος, λιγύριον 114, 1229
λιδεία ὕλη 341
λιδοβόλα 1123
λιδοβόλοι μαχαιραὶ 1232
λιμνάζειν 12
λιμώττειν 616
λίνεος 116
λιπαρὰ φύσις 150
λιπαρεῖν 349
λιπαρὸν γῆρας 333
λιπαρῶς 231
—— λύσεως 315, 334
—— ἐγκείμενος 8
—— ἐγλοῖδος 905
λιπυρῦντες 58
λιποδυμεῖν 390
λιτὸς 1228
λιτότης 524
λιμυρῦντες 58
λιχμᾶν 389
λοιδόρες 657, 1178
λοιδορῶ 161
λόγοι 1282
λόγιον 346
λογχὴν 174
λοξοπαιεῖν 999, 1013, 1178
λοιπὸν 289
λυπὴ 292, 344
λυχνοζόμβοι 1064
λυγμὸς 1268
λύγος 490
λυμαίνεδαι 1199
—— ἀλήδειαν 1
—— τινὰ εὐαρμοσίαν 110
λυμαντόμβοι τὰ σώματα 533
λυμεὼν 1024, 1071, 1078
λύμη 1362
—— ἐρωτικὴ 763, 1384
—— σωμάτων 1390
λυόμβος τοῦ οἴνου 274
λυπρὰ ἐρημία 1304
λυσσᾶν 1071
λύσσα 851
λυχνοκαῖα 1372
λωποδυσία 1170
λωφᾶν 303
λωφήσαντος χειμῶνος 998

M.

Μαγέιαι 83, 84
μάζα 205
μαίανδρος 515
μαιῦδαι 74
μακέλλη 235
μακρὸς, ἐκ εἰς μακρὰν 263
μαλακίζειν 815
μαλακιδόντες 272, 274
μανιάδης 212, 1163
μαραινόμενοι 1280
μαρμαίρειν 872
μασσᾶν 1274
μασδὶ 1309
ματτύζειν 1272
μάχιμον 99, 148
μεγαλαυχία 143
μεγαλεῖον 339, 679, 1375

μεγα-

μεγαλειότης 348
μεγαλόνοια 870, 1006, 1008
μεγαλόνους 1230
μεγαλοξύμων γλῶσσα 885
μεγαλόπολις 192,272
μεγαλοψυχία 511
μεγαλόφρων 1106
μεγαλοφροσύνη 869
μεγαλοφρόνως 1005
μεγιστᾶνες 472,879,915
μεθ' ἡμέραν 1167
μεθύσαι 942
μεῖζον λέγω 681
μείζονας 183,683
μειλικτήρια 1242
μειλικτήριοι σπονδαὶ 1194
μειλίσσειν 975
μειλίσσω 1118
μειλίχιος 694
μελαμβόρειον 1148
μελανειμονεῖν 1179
μελέται *exercitationes* 1125
μεμαλληνιάω 1261
μεμαντότως 726
μεσιδάρχης 538
μεσιδαρχία 682
μεσοτείχιον 1213,1265
μεσημβρίζειν 284
μεσίτευσα 882
μεσιτεύειν 304
μεσίτης 153
μεσολαβεῖν 1214
μεσοπύργια 599
μεταβαλλόμενος εἰς τὸ ἡμερώτερον 209
μεταβολάδειν 437
μεταγενέστεροι 1063,1212
μεταγωγᾶν 472
μεταμέλῳ χρώμενος 826
μεταγωγὴ 510
μεταδίδῳ 799
μεταδοκεῖν 618
μεταθέειν 147,208
μεταθέμενοι 202
μεταιθρίζων 842
μετακλίσεις 1265
μετακομίζειν 172
μετακοσμήσειν 22
μετάλλευα 999
μεταλλεύειν 657, 779, 1297
μετάμιλος 61
μεταστάσις 1242
μεταξὺ γνὺς 241
μεταξὺ δὲ ταῦτα λέγουσιν 417
μεταξὺ pro μὴ aut μετέπειτα 1070
μεταξὺ πίνων 494
μεταπαιδεύσις 1393
μεταπείθεσθαι 929
μεταπείθειν 356
μεταπείσειν 927,928,966
μεταπίμπλος 211,232
μεταπίπλειν 751
μεταπορεύσις 264
μετάπλασις 783
μεταῤῥεῖν 966
μετάρσια 5, 14
μετάρσιος 14,250
μετάστασις 756, 768, 818
μεταστὰς 127
μεταστῆναι 811
μεταχεῖν 399
μεταγραμματίζειν 313
μεταπάξας 185,803,807
μεταφερόμενος 106
μετάφρενον 113,122
μὴ χεῖρας 926
μεταχειρίζειν 285
μεταχειρίζεσθαι 634,821
μετεῖναι 888
μετελθὼν 141
μετέρχεσθαι 130,214,419, 803
μετέωρος 815,1149,1197
μετίω 1166
μετὼν ὅπλοις 191
μετοικεῖν 1097,1098
μετουσία 51,904
μετοχετεύειν 1392
μετρεῖσθαι 523,1131
μέτριοι 483,1027,1077, 1080
μετριότης 509
μήκων 115
μηλίβοτος 191
μηνιῶν 348
μηνυτὴν 163
μιαιφόνος 306
μιγάδες 993,1122
μικρόλογος 35.989
μικρολογούμενος 859
μιμεῖσθαι 611
μισοπονηρῶν 586
μνησεία 819
μνησιθέσθαι Ἀθηναίας 208
μνησὴρ 766
μνησικακεῖν 567,1166
μνησικακήσας αὐτῷ τι 444
ἐν μοίρᾳ πολέμου 1166
—— ἀνδραπόδων 1189
μολιβδὶς 1232
μολυνῶ 106
μονόλιθος 578
μονομαχῆσαι 249
μονόστοπος 1108
μονοστρόπους 322,1246
μονοφαγία 1392
μόνωσις 54,184,220
μοχλεύεσθαι 188
μυδῶντες 1156
μυεῖν μεμυκότες 1208
μύω 1387
μυθεύειν *narrare* 1195, 1199,1373
μῦσος 57,590,796
μυσίειον παχίας 1016
μυστροὶ 117
μυχαίτατον 376
μῶν 108
μωκᾶσθαι 301

N.

Νάξλα 319,358
νάγμα 1008
νάϊσκοι 364
νάκος 1132
ναρκᾶν 1289
ναρκεῖν 365,367
νάσσεσθαι 998
ναὸς 1008,1290,1291
ναῦς *recto plurali* 358
νεάζειν 1397
νεανιεύεσθαι 666,1179
νεανικῶς 580
νεαρὸς 191
νεμεσᾶν 98,601,1264
νεμεσῆσαι 433
νεμεσῶν 1011,1015
νενομισμένων εἰς θυσίας 144
νεογνὸς 440
νεοδόμητον 347
νεοδρυὲς βύρσας 1130
νεοπαγὲς 1134
νεοσύστατος 1063
νεύειν 346
νέφος 86
νεωκορεῖν 1242
νεώκορος 1242
νεωτερίζειν 143,161,417
νεωτερικὸς 746
νεωτερισμὸς 190,191,414
νεωτερισὴς 917
νεωτεροποιΐαν 652
νηδὺς 406,878
νῆμα 113
νηπιότης 39
νηφάλιος 128
νήφοντες 1229
νηφετὸς 994
νηφοτόκος 109
νοθεύουσας 166
νομὴ 1271
νομιζόμενα 133
νοσηλεῖος 685,1164
νοσηλία 170,1359
νοσεύειν 212
νοσιμώτερον 1194
νοσφίζεσθαι 170
νοτερὸν 93,94
νότος 4
νυκτερεύειν 257
νυμφοστόλος 214
νυστάζοντος 1157,1261
νύσσειν 1141
νωθὴς 979

Ξ.

Ξαινόμενοι 6,1282
ξενία 195
ξενίαι 719
ξενίζεσθαι 6. ξενίζομεν 5
ξενίων μεταλαμβάνειν 366
ξενιτεύειν 746
ξεινῶνες 1225
ξέσις 341
ξιφήρης 972,998
ξυλεία 1124
ξύλωσις 110,211
ξυσὸς 318

O.

Οβελὸς 1228
ὄγκος 1327
—— εὐγενείας 1183
—— πραγμάτων 815
ὀδεύειν 862
ὀδοῦσιν 284
ὀδυρτικὸν 667
οἶκος 746,981
οἰκειότης πρός τι 212
—— τῆ γένει 864
οἰκετία 356,510
οἰκετικὸν 1123
οἰκοδιαφθορὰ 1373
οἰκονομεῖν βίον 3
—— ἐλπίδα 744
οἷος 150,264
οἷός τε ἦν *vehementer cupiebat* 23
οἰκτρολογία 1393
οἶστρος 1300

Π.

Πάθημα 85
παιδοκράτεια 1405
παιδοκρατεία 1405
παιανίζειν 1289
παιδιὰ 326
παιδοτριβὸς 168
παίδωσις 754
παίζομεν 1171
παιδίον νοσημάτων 1309
παλαιστεῖον 344

INDEX PRIMUS,

παλαίων 1041
παλιγγενεσία 475
παλίμπτωτα 1162
παλινδρομεῖν 1261
παλλακὴ 29,206,287
παλλακὶς 288
παλτοὶ 997
παλτὸν 653,655
πάμφυλον 1396
πανδοκεύειν 127
πανικὸν δεῖμα 1234
πανοικὶ 144
πανοπλίας 570,887
παντελὲς 228
παντευχία 100,1394
παραβάλλεσθαι 1145,1255, 1263,1359
παραβαλλόμενος 998
παραβαλώτερος 1164
παράβασις 1191
παραβιάζεσθαι 569
παράβολοι 1004
παράβολον ἔργον 252
παράβολος 271,647
παράβολος 275,1168
—— ὁρασεῖς 867
παραβολώτατος ἀγωνιστὴς 978
παράδειγος 325,359
παράδοξον θεᾶς 144
παραδὲς αἰῶνι 1009
παράδυσις 1130,1261
παραθέμενος 548
παράθεσις 940
παραιτεῖν 663
παραιτεῖσθαι 23,180,181
παραιτήσασθαι 301
παραίτησις 123
παραίτιον 447,669,1175
παρακαταβολὴ 784
παρακαταθήκη 1144
παρακεκλημένων 37
παρακμάζειν 726
παρακοπὴ φρενῶν 1021
παρακύπτεσθαι 244
παραχρατεῖν 666,1035
παραχρᾶσθαι 823
παρακρατῶν 1004, 1161, 1171,1174
παρακρατεῖσθαι 1152
παρακρίνειν 174
παρακρίνεσθαι 6,7,432
παρακωλὴ 775
παράλογον 259,435
—— ἐκ παραλόγου 672
παραλόγως 1163
παραλογώτατα 1103
παραμυλᾶν 1314
παραμονὴ 212
παραναλίσκειν 1255
παρανάλωμα 1183
παρανηπιοῦσθαι 865
παρὰ πίστιν 3
παραπολαίειν 1084
παραπομπὴ 557
παρασιωπᾶν 889
παρασυνδεῖν 294,610
παρασυνδεθεὶς 934
παρασάλης 1226
παρασὰς 344
παράσημα 961,963,1060, 1132,1216,1236
—— ψυχῆς 1074,1097, 1174,1265
παρασπασμὸς 274,298
παρασπᾶν 400
παρασύρειν 274
παρατεταγμένος 1129
παράταξις 937,939,966, 967, 978, 998, 1096, 1123,1177,1181
παρατείνεσθαι 1185
παρατηρεῖν περὶ αὐτὸ 142
παρ' αὐτῶν 401
παραφανεὶς 1101
παραφθέγγεσθαι 1238
παραφροσύνη 618
παραφυάδες 1392
παραφύεσθαι 968
παραχαράσσειν 211,1024
παραχαράπτειν 692,694
παρεγγυᾶν 212
παρεγχειρεῖν 119
παρειδεῖσα χεὶρ 366
παρεῖδη 365
παρεισμὸς 220,608
παρεισφθείρειν 1165,1169
παρεῖτο 318
παρεξέρχεσθαι 1216
πάρεσυ 566
παρευδοκιμεῖν 366,1332
παρευδοκιμεῖν 525
παριῶσθαι 715,726
παρηγορία 1194
παρθένος γῆ 5
παρίσης 1169
πάσσετα 139
παροδεύειν 870,1245
πάροικοι 323
παροινεῖν 220,602
παροινία 778,789,860
παροίχομαι 1168
παροξυνόμενος 282
παρορμᾶν 132
παροτρύνειν 294
παροχὴ 771
παρύφεσθαι 350
παρρησία 160, 162, 280, 421,664
παρρησιαστὴ 1080
παρωθούμενος 737
παρωξυμμένον 138
πάσαντες ἁλὸν 121
πασὰς 109
πασσάλιον 1202
πατρικὰ 232,327
πατρὶς 162
παύειν αὐτὸν τῶν χέρσι 863
παύλα μαχῶν 895
παύλη 14
παύειν cessare facio 414
παχύνω 1027
πεδὰς 269
πεῖρα 113,114
πειθαρχία 243,1296
πειθήνιος 577,1003,1125
πειρατήρια 612
πειρατίζειν 888
πεῖσις 685
πεπερισμένα 1266
πεπλὰς 189
πεπτικὸν ὑγρὸν 123
πεπτύνεσθαι 10,99
πεπτωμένον ξύλα 108
πεπραγμένος 1309
πεπραγμένα 441
περαίνεται ἡ βελὴ 1201
περιαγωνίζεσθαι 1398
περιαγωγαὶ 1125
περιαγωγὴ 344
περιαθρήσας 1042
περιαιρεῖσθαι 856
περιαιρέω 76
περιαλγεῖν 155,222,281, 848
περιαλγὴς 301, 371, 441, 1039,1310
περιάπτειν 534
περιβάλλειν συμφορᾶς 3
περιβας 319
περίβλεπτον 163,212,1302
περιβοητὸν 247
περιβολὴ λόγου 2
περίβολος 107,354
περιγεγραμμένος 112
περιγυμνάσαντες 1155
περιγίνεσθαι τῶ εὐκλείαν 301
περιγράφειν 115
περιγραφὴ 115
περιδρομὴ 903
περιδύειν exuere 255,278, 406
περιδύειν 599,619
περιδύσαι 425
περιδύσας 967
περικεῖναι 756
περικρατέστατον 1392
περιλάσαντες 1168
περιλαίνειν 1119,1200
περιλήλαται 110,111
περιλόμενος 321 cum dupl. accus.
περιμηχανὴν 768
περιμηχανὴς 807
περιξέσθαι 1224
περιπεῖν 438,757,1147, 1384
περιπεσεῖσθαι 1149
περιπλάζειν 518
περιργία 1362
περισπερμένως 1016
περίσχεσις 1132
περισσεύειν 689
περισσὸν 1027
περισσὸν 148
περίστασθαι 6,155,1219
περίστειχε 1120
περικομπᾶν 1020
περικρατὴς 473
περιμαχητὸν 104,772,793, 1313
περιμένειν 934
περιξαίνεσθαι 1148
περιοδεύειν 116,757
περίοικοι 956
περιολισθάνειν 1130
περιολκὴ 679
περιὸν 151,176
περιπλῶς 236
περίπλοον 578,1134
περίπλους τόπος 1084
περιορᾶν 137,1325
περιουσία 955, 961, 1132
περιοχὴ 1227
περιπαθεῖν 669
περιπαθὴς 664,1400
περιπείρειν 1139,1191
περιπέτεια 2,694
περιπέτειαι παρέλογοι 2
περιπλακεὶς 334
περιπνιγὴς 322
περιπόητος 746
περιποιεῖν εἰς τὸ φανερὸν 779
περιπλύνων 718,1323
περιρρεπτήριον 107
περιρρεῖν 114
περισκιδνὸς 1308
περισπᾶσθαι 749
περισπέσθαι 513
περιστὰς 1132
περιστὰν 779
περιστέλλειν 19,755,861
περιστήσειν 281
—— εἰς κινδύνους 524
περίστα 1225,1230
περιστοιχίζειν 752
περίστυλον 1010
περισφίγγεσθαι 113
περισχιδεὶς 446,849
περισώζεται 143
περιτροπὴ 658,1145,1383
περιττολογία 619
περιτυχεῖν 279,1383
περιυβρισμένος 130
περιφάνεια 108
περιφανῶς 1400
περίφορος 940
περιφρονεῖν 1398
περίφρονες 1401
περιχαράσσω 278
περιψοφεῖσθαι 402
περιψοφῶσα 228
περιωθέω 754,834
περιωσμένος 809
πέρνις 110,114
πεττεῖα 420,1130
πεττεῖα 972,1317
πεύκη 358
πηδαλιοῦχειν 1399
πήδημα 254
πηλαμὺς 12
πήσσειν 1154
πῆχυς 97
πηχυαῖος 591
πιαυότητες 919
πιαυώτατος 1176
πίθηκοι 358
πίλημα 347
πίμελὴ 122,123
—— ἱερεῖα 245
πίμελὴς 121
πίμπλαται 130
πίστευσις 755
πίστις 1254
πίσσω 435,1175
πίσσωμα 61
πισσοῦσθαι 245,256
πλάνοι 1075
πλὰξ εἰσὶ 308
πλάστιγξ 1133
πλαστογραφία 909
πλαταγώνιον 115
πλέγμα βύβλιον 75
πλικτὰ ἀγγεῖα 409
πλειονεκτεῖν 1101
πλειονέκτημα 1186
—— μεγέθους 148
—— ὕβρεως 1173
πλειονεκτήμονι 1261
πλειονεξία 186,283,1173
πλεύνειν 359
πλευρὰ 789
πλίμνη 344
πλησιάζειν 28, 316, 333, 490
πλιτθεία 84
πλιτθίον 565
πνιγώδης 1147
πνεῦμα 345
—— χιτῶν 877
πνεύματος 345
πνεύσεσθαι 339
πνικλογεῖν 1256
ποικίλλειν 1176
πολέμαρχος 1124,1143

πολε-

πολεμεῖν ποτι 396
πολιμισέιον 771
πολιμισὶς ἄκρ& 247
πολιμίωμοι 425,433
πολιδριον 819
πολιτείας 937
πολιτεύειν 35
πολιτεύ:ως 617,905
πολίτης 416
πολιτογραφεῖν 1386
πολυάνδριον 1213,1268
πολυανδρῶν 827
πολυανθρωπισία 15
πολυβρέμματος 265
πολυμερῶς 346
πολυπραγμονεῖν 8, 35, 81, 149,179,509,931,935
πολυπρεσσοπ& 1028
πολυπροσώπως 714
πολυφωνία 15
πομπεῖον 404,902,1078
πομπὴ *deductio* 28
πομπὸς *deductor* 39
πονέμμοι 531
πορευτὸς 180
πορθμεῖον 180
ποιεισὶς 721
ποιεισικὸς 897
πὸρ& 153,592
πὸτε 571
πὸτερωθεν 1109
πότε 310,311
ποτνιώωμ& 769,850
πότε προβαίνοντος 212
πραγματεύεσθαι 155
πραγματικὴ πόλις 1344
πρακτικὸν 603
πρεπωδέστατος 767
πρεσβεῖον 48,608,1014, 1015
πρηνεῖς 127
πρηστὴρ 395
προαγαγὼν ἀξίωμα 808
προάγγελμα 964
προαγόρευσις 822
προαίρεσις βίου 699
προαλίζειν 1137
προανέχειν 1166
προβάλλιος 1062,1177
προβλεβιωμμένα 163
προβλημα 781
προβλῆτες 1405
προβουλεύσαι 808
πρόβουλοι 140,239
προδιαφειλαος 161
προδυσωπῆσαι 1080
προειστημμένα 854
προενδημιεῖν 86
προεξαδυνεῖν 1129
προεξοδιάειν 1304
προέσθαι 1174
προεσυτξεπταίμεν& 885
προεσυτξεπιδεὶς 890
προηγημμένως 1022
προήκων 121
προθεραπεύειν 1118
προθεσμία 126,527,671, 704,1112
προθεσμία 689. in *Var. Lect.*
προθιαπίζειν 441
προθυμιωμμένον vel προθύμενον 118
προϊσάμενοι 202
προκαθίζαος 689
προκαθωσιωῦος 745
προκάλυμμα 1219
προκληδονιζόμεν& 1117
προκλησις 252
προκοιτῶντες 1182,1264
προκομίζειν 439
προκοπὴ ὅτι τὸ χεῖρον 143
προκόπτουσα νῦξ 1181
προκυμαία 1008
προκυμματα 695
προκύπτειν 1317
προλογίζεσθαι 208
προλογίσας ἐνέδρας 183
προμαχεῖν 593
προμαχόμενοι 592
προμαχῶντες 1223,1224
προμετωπίδιον 703
προμήθεια 160,646,789
προμηθεῖσθαι 607
προμηθὴς 81, 845, 1019, 1025
προνομεύειν 594,1197
προνομὴ 148
προνομία 40
προξενεῖν 712,1014,1054
προοδ& 864
προπῶλος 167
προπλακισμὸς 294
προπίπτειν εἰς δάκρυα 212
προπολεμεῖν 1180
προπονεῖν 147
προπὼσις 274,297
προσβάλλειν 350, 376, 406, 491,1322
προσαγανακτεῖν 160
προσὲς ἀκριβὲς 86
προσαγλαΐζειν 1226
προσαδυμεῖν 1163
προσαγανακτιφθεὶς 913
προσανέχειν 1165
—— τινὶ γνώμῃ 3
προσιόντες 265,690,1103, 1129,1228
προσαυτβολεῖν 1267
προσὼντος 869
προσαποδιδόναι δίκῃ 401
προσαποσκυβάζειν 1184
προσαρκεῖν 667
προσαρκεῖσθαι 1125
προσαυλίζειν 515
προσβασις 408
προσβατὸν βαθμοὶ 858
προσγενεσθαι 1161
προσδεδεμμένοι 194
προσδιαφθειρόμενοι 1190
προσειφοραὶ 770
προσειμενοι 280
προσενέγκαμεν 257
προσεξαχριαίνειν 85
προσεξάπτειν 625
προσεξεργάζειν 237
προσεπιπαλαιπωρᾶν 147
προσεπικατατείνειν 1402
προστεθραμμένον 113
προσέθραπται 113
προσέσθαι 139
προσευχαὶ 638
προσευχὴ 931,932,983
προσηνέγκατο ἔργῳ 220
προσηνὴς 363, 387, 493, 1154
προσηνωμέν& 344
προσδέλπειν 1172
προσίεσθαι 209
προσήκεσθαι 980, 1013, 1185
προσίτης 994
προσῳκειμένος 1120
προσόντων 1130
προσοικειος ἕστὶ 1216
προσπεπμμένος τινὶ *studiosus alicujus* 774
προσπεκοινωμμένον 113
προσπόλλησις 342
προσπρέειν 567,600,1023
προσπρισμα 1023
προσπυρώντα 569
προσπυρῶσα κώμη 1121
προσπώπειν 250
προσπαρεῖν 515, 569, 657, 1220
προσλογοποιεῖν 1002
προσλυσσᾶν 306
προσοδύομαι 674
προσοικοι 960
προσομοίζας 997
προσοίσιος 301
προσπαρείσιος 842
προσπολεμόμενοι 1351
προσπολεμεῖος 1178
προσρέειν 240
προσασία 229,901
προστατεῖος 233
προστάτης 1004
προστρέχειν 77
προσφόσιος 290
προσφορον 167,335
προσφόπος 227
προσφεπόμενοι 349
προσφυεῖς 110
προσφυοι 110
προσυχὴν 205
προσυχὼν 232
προσφατος 37
προσφέρειν 271
προσφέρεσθαι 56, 634, 887
προσφέρειος ἕρως 1245
—— οἶνον 145
προσφορὰς 114
προσφερόμενοι 515
προσφιλεῖς 162
προσφιλὴς *charus* 36
προσφιλονεικεῖν 50
προσφυὴς 108
προχειδιζιος 1149
προχεῖσμα 794
προχόσπα ἱλαρὰ 1287
προστίλεια 166
προστίρημα 1011
προτερῆσειν 36
προπιμᾶν 1013
προτομὴ 352, 797, 1040, 1133
προὸ ᾗ αὐχέν& 446
προφέπος 154
προχοὴ 163
πρὸξένει 1157
πρὸπλος 999
πρύσιν 1334
προφαντὸν 815
προφασίζιος 45,189
προφυλακὴ 574
πρυτανεῦσα 192
προφτόλια 166
πτλοῖον 288
πτλοῦσμα 300,1261
πτὶσσοντες 124
πτοία 1358
πτύελον 1041
πυρπολῶν 304, 413, 901, 1382
πυρπολιθησόμενον 889

P.

Ῥάδδωσις 515
ῥάδδ& 690
ῥαδιυργεῖν 939
ῥάμμα 113
ῥαπίζειν 389
ῥασσὼν 844
ῥάψαι 1240
ῥιψοκινδυν& 1301
ῥόδιον 1271
ῥοίαι 344
ῥοιζὸς 1135,1153
ῥόϊσκοι 111
ῥομβωτὸν πλέγμα 515
ῥομφαία 156,259
ῥοπὴ 319,1146
—— ἀγαθῆ 822
ῥυὶς 1125
ῥύμη 295,310
ῥυπαίνειν & ἐυήνεικαι 1351
ῥύσιος 1268
ῥύσια 740,741
ῥύσιον 989,1001

Σ.

Σάββασιν pro σαββάτοις 932
σάββατον 1363
σαββάτωσις *vox Ægyptiaca* 1363
σαββὼ *vox Ægyptiaca* 1363
σαθρὸν 1022
σαιρὸν 63
σάικος 283
σαλεύειν 272,1113
σάλ& 310,1317
σαμψαρὰ 879
σάνδαλα 168
σανίδων ἐπβολαὶ 171
σάπφειρος 114
σαρδόνυξ 114
σαπφάπας 272,538
σαυροπῆρες 107
σβέσμι& 104,826,831, 1172
σβεσευόμενον 1354
σβόμβ& 968
σφραὶ 114
σφερμάτης 285,368,380
σφράγαλις 122,345
σημήνειν 522
σημηνόμβ& 1307
σκηνέτης 1252
σημεῖαι 1066
σημάκαι *signa* 1121
σημαίνειος 511
σημαντὴρ 497,879
σθλεῖτης 115
σφερμάτης, V. σφερμ.
σπηδὸ 338
σπαλὸτης 382
σπαλὶς 1063
σπέρμα 1018,1020,1112, 1175
σπερμαφία 177
σπέτλα 781, 1216, 1232
σπευάζειν κλίνην 254
σπευοφεῖον 1033
σπευοφημα 1327
σπευοφέμβ& 738
σπηνὶς 803
σπόγγιος 255
σπυρὶ πανυγοτάτη 1108

INDEX PRIMUS,

σκῆψις 303
σκληραγωγεῖν 905
σκληρυγία 363
σκόρπιος 363
σκότειος 869
σκοτοδινιᾶν 703
σκυθρωπάζειν 474
σκυθρωπὸς 256,334
σκυθρωπὸς ἐλπὶς 524
σκυτάλη 798
σκυταλίδες 108,111
σκυταλὶς δακτύλου 115
σκύφος 63
σμάραγδος 114
σμήχεσθαι 1060
σμίλαξ 515
σμύρνη 117
σοβαρὸς 1289
—— τὸ σοβαρόν 1035
σοφίζεσθαι 1134,1167
σπαθήσας 1023
σπάνις 400
σπανίζειν 649
—— αὐτῶν 379
σπαράσσειν 1108, 1101, 1114
σπεῖρα 344,855
σπειραδὸν 82
σπλάγχνα 1148
σπῖλος 590
σποδία 492
σπονδὴ 347
σπονδαῖος 265
σπουδῆς ἄξιος 182
στάδιον *circus* 936
στάδμὸς *ſtatio* 994
στακτὴ 62
σταθερὸς 1133
στεγανόστατος 1016
στελοὶ 110
στερροτυπούμενοι 175
στερχωρούμενος 1172
στέρρος ἡ ψύχη 119
στεφανίτης φόρος 522
στήμων 112
στιβαρὸς 1271,1281
στῆρος 275
στίμμι ληκρικὸν 361
στολισμὸς 868
στραγγάλη 247,745
στράτευμα 569
στρατεύσιμος ἡλικία 88
στρατιωτικώτερον 998
στρατηγεῖν τι 305,307
στρατηγία *ſtratagema* 921
στρατηγικὸν ἡ γνώμη 1187
στρατηγικῶς 1083
στρατήγιον 1124
στρατηγὸς *præſes* 62
στρατοκήρυξ 390
στρατολογεῖν 1026,1242
στρέβλη 840,1334
στρεβλούμενος 1322
στρέβλωσις 840
στρεβλωτήρια 1401
στρεπτὸν 498
—— χρύσεον 461
στρόφγγες 108
στρῶσις 1316
συγγένεια 101
—— ἀνδρῶν 1197
συγγνωμονεῖν 1082
συγκαθωσιωμένα 710
συγκατανεῖν 303
συγκάτανον 167,187
σύγκλυδες 795,861,1213, 1246
συγκρίνειν 565
συγκροτεῖν στρατιωτικὸν 595
συγκροτεῖσθαι 1174
συγκρούειν 1170,1179
συγχαρητικὰ *vel* συγχάρητα 1205
συγχεῖν τὰ νόμιμα 369
συγχεόμενοι 666
σύγχυσις 404
συκοφαντεῖν 909,955,1365
συκοφάντημα 741
συκοφαντῶν 445
σύλλογος. ἡ συλλόγου διαλύσις 105
συλλόγου διαλύεσθαι 105
συμβαλὼν αὐτοῖς εἰς μάχην 243
συμβαλὼν εἰς μάχην 255
συμβατικοὶ λόγοι 803
συμβίωσις 253
συμβολαὶ 1098
συμβόλαιον 3, 597, 809, 937,1092
συμβολὴ 288, 289, 389, 1162
συμβολὴ *congreſſus* 424
συμβολὴ *junctura* 515, 516
συμβολὴν ποιεῖσθαι 203
συμβουλία 219,372
σύμμικτοι λίθοι 540
συμμονάζειν 753
συμμονάζειν 102
συμμορεία 202
συμπαθὴς 870
συμπαθῶς ἔχειν 312
συμπανηγυρίζειν 426
συμπαρεισφθείρεσθαι 1169
συμπείθειν 184
συμπίνοντες τῷ Θεῷ 292
συμπλεονοσῶν 106
συμπεριποιῆσαι 411
συμπεριπολῶν 1362
συμποιεῖσθαι 174
συμπόσια 352
συμπροθυμούμενος 132
συμφέρομαι 230
συμφερόμενος ἡ πρόπον 870
συμφέρων. ἐπισυμφέροντί τινος 1027
συμφιλοκαλεῖν 2,501
συμφορὰ 750
συμφρονεῖν 280
—— αὐτῷ 796
συμφρόνησις 871
συμφύγειν 1394
συμφυγὼν αὐτῷ 549
συμφυέντες 1063
συμφυόμενος 26
σύμφυτον 703
συναγωγὴ 1299
συναγωγίζειν 508
συναίνεω 117
συνακτὴρ 112
συναλίζειν 347
συναλοάω 1153
συναναστροφὴ 839
συναρδρύομαι 1013
συναπολεῖν 1168
συναπογοεῖν 197
συνάπτει 186,208
συνάπτειν πολέμους 556
συνάπτεσθαι ἡ χεῖρα 411
συναράσσειν 1148
συναστίζειν 1162
συναφεῖς τάξεις 1125
συνδιάθετος εἰς ὀργὴν 796
συνδιαιτᾶσθαι 126
συνδιαίτησις 5
συνδιαιτώμενος αὐτῇ τὰ σιτία 298
συνδιατίθεσθαι 1146
συνδοτίζειν 147
συνδυαζόμενα 121
συνεδρεύειν 595,1175
συνειδὸς *conſcientia* 28
συνειλεῖσθαι 1191,1219
συνεῖναι 410
συνείχετο 477
συνεκδραμεῖν 197
συνεκστρατεύειν 320
συνελαύνειν 1102,1103
συνελαύνειν 1119
συνέλευσις 108
συνελθεῖν 817, 849, 852, 857,858,864
συνεξανοίκειν 1216
συνεπαλαλάζειν 1182
συνεπαρθήσεσθαι 954
συνεπθυμεῖν 225
συνεργία 239
συνεξεραμμένον 114
συνερραμμένον 148
συνετὸς 341
συνέχει 222,284
συνεωσμένοι 1176
συνήθεσθαι 386
συνήθης 271
συνθέλοντες 621
συνθεσπίζόμενοι 1201
συνθηκῶν 668
συνιδεῖν σεάγματα 282
συνιζάνειν 202,1317
συνιζήσας 701
συνίζησι γῇ 142
συνισάνειν 262
συνίσων 283
συνίσως 1033
συνκύσας σεὸς αὐτὸν 817
σύννοια 964
σύνται 941
συνοδία 258,1108
συνοικῆσαι θυγατέρα τινὶ 198
συνοκλάζειν 1136
συνοράω 1175
συνουσία 655,861
συνουσιασμὸς 1393
συνουσιαστὴς 1345
σύνταγμα *militum* 963
σύνταγμα *ſodalitium* 1019
συντάγματα 620,1231
σύνταξις 521,1148
σύνταξις *penſio* 945
—— συντάξεις 1232
συντελοῦντες 1230
συντεταγμένον 138,142
σύντομος ἐπιστολὴ 1176
συντόμως πορεύειν 87
σύντονος 989,1176
—— πάθος 669
—— πορεία 1122
—— φυγὴ 969
συντόνως 885,1111
συντόνως ὀδύνειν 932
συντονώτερον 1118,1254
συνωθεῖν 1191
συνωθισμοὶ 887
σύνεγξ 141
συρράσσοντες 894
συρρεῖς 953
συρρέγνυσι 986, 1139, 1216,1265
συσκιαζομένη ἐπιστολὴ 915
συσκιῶν 205
συσπειραθέντες 1181
σύσσιτος 244
συστέλλω 1052
συστέλλω μάχεσθαι 1092
συστασιασαὶ 609
συσταφέντες 498,1139
συσταφῆναι 202
συσρέφειν 801
σφαγὰς γυμνεῖν 798
σφάγιον 1292
σφαλιεῖν 212,228
σφαλιεῖν πόνοι 868
σφάλλειν 1152
σφενδονᾶν 147
σφετερίσασθαι 156
σφῆνες 1401
σχεδάζειν 1114,1149
σχετλιάζειν 198, 1113, 1319
σχῆμα δυλείας 128
σχοινία 386,515
σχοινίων βατεύων 515
σχολαῖος 1302,1303
σῶρα 91
σωφρονεῖν *modeſte ſe gerere* 26
σωφρονίζειν 1098, 1091, 1140,1149
σωφρονικὸν 980
σωφρονισμὸς 773,1048
σωφρονιστὴς 780

T.

Τάγμα 612,655
ταχτικὸς 593
ταλαιπορία 1315
ταλαιπωρέμενον 613
ταλαρτᾶιοι 1232
ταλασιεργεῖν 827
ταμιεύειν 498
ταμιεύσας 640, 1131, 1168
ταμιεύσμοι 1278, 1297
ταμιεῖον 1179
τάξις 309
—— οἱ δεῖ ἡ τάξεως 516
ταρσὸς 347
τάχος. τὸ τάχος *pro* κατὰ τὸ τάχος 556
τειχίζης 181
τεκνῶσαι παῖδας 74
τελαμὼν 115
τέλειον 1181
—— ἀπολύμενοι 130
τελεσφορεῖν 19, 127, 1406
τελεταὶ μυστηρίων 839
τέλμα 561,1155
τελματώδης 943
τεμάχισμα 166,793
τένοντες 164
τένων 1160
τεράστιον 435
—— θέαμα 461
τερατεία 1037
τερατεύεσθαι 1023
τερατεύεσθαι 1274
τερατουργία 83
τερέβινθος 62
τερπωλὴ 611
τετυκτὸν 845
τεχνιτεύειν 211,1191
τηγανίζειν 301

τηγα-

τηγανίζειν 253
τηγανισὸν 290
τήγανον 1401
τῆλις ἡθὴ 1138
τημελεῖν 58,63
τηρᾶ ὀρθὴ 882
τίθεσθαι γνώμῃ 916
πθωνεῖν 420
τιμᾶν 127,269
τιμητὰς 1313
τιμητικὸν 871
τίμιος αὐτῷ 755
τιμωρήσειν 961
τιμωρία 754
τιμωρία auxilium 601
τιτάνῳ ὅμοιον 82
τίτθη 127
τοκετὸς 29
τοίνυν 1271,1313
τονέω 1022, 1165, 1261
τύπαζος 114
τορεία 342 & τορεύειν ibid.
τραῦον 1160
τραυῶς 257,655
τραυότερον 515
τραυματίας 251
τραχηλίζεσθαι 1187
τρίγλυφον 351
τρίγλως 913
τριετίζων 25
τρίτος 1228
τρισσοιχεῖ 1066
τρισσοιχία 114,352
τρίχωσις 36
τριώροφος 582
τρόπον τινὰ 533
τρόφιον 1036
τροχαντῆρες 1401
τρυβλίον 120
τρυχῆνες 184
τυμβωρυχῆντες 1252
τυραννεῖον 1171,1224
τυραννιῶν 1197
τύρσεις 1224
τυφόω 1094
τύχαι 820
τυχὸν 42

Υ.

Υδρεία 1124
ὑλικὸς 340
ὑμεῖς 516
ὑμνοῦντες θεὸν 289
ὑμνῳδὸς 327
ὕννις 235
ὑπάγειν 219
ὑπαγὼν 320
—— λόγοις 549
ὑπαγορεύειν 104,160
ὑπαγόρευσις 758
ὑπαίθριος 1139
ὕπαιθρον 6,256,346,1011
ὑπαιθρος αὐλίζειν 38
ὑπάντησις 503
ὑπαντιάζειν 165,543. cum accus. 26, 774, 783, 1164
ὑπαπισὴς 209
ὕπατος τιμὴ 1302
ὑπαχθέντες 209
ὑπειδόμην 283,360
ὑπειρᾴζειν 1013
ὑπέκθεσις 1189
ὑπεκλύειν 1317
ὑπεξίσταται 253
ὑπεραγεῖσθαι 111,115
ὑπεραισχύνειν τινὸς 503
ὑπεραισχύντια 1408
ὑπερβασία 87
ὑπερβιάζεσθαι 419
ὑπερβολὴ 713
ὑπερβολὴ dilatio 812
—— λεπτολογεῖσθαι 187
ὑπέργηρως 192
ὑπερδέξιοι 779, 1100, 1202
ὑπερδικεῖν 225
ὑπὲρ ἑξακισχιλίους 753
ὑπερδιαφανόμενος 1296
ὑπερεύχεσθαι 478
ὑπερέχειν αὐτῶν τῇ δεξιᾷ 228
ὑπερηφανεῖν 140,230,1004
ὑπερηφανεύεσθαι 168
ὑπερῳκοδομεῖν νόμων 164
ὑπέρθεσις 920, 1167
ὑπέρθυρα 1226
ὑπεριδὼν πρὸς ὀργὴν 1102
ὑπερίζανε 103
ὑπερίσταμαι 1245
ὑπερίστατο 253
ὑπερκρατεῖν 251
ὑπερκύπτειν 539
ὑπερλαμπρύνεσθαι 1062
ὑπερμαχεῖν 132
ὑπέρογκος 1151,1152
ὑπερφέρειν 172
ὑπερέχειν 12
ὑπεροχὴ 233, 393, 1172
ὑπερπαθεῖν 284, 1071, 1269
ὑπερπαίειν 1359
ὑπερπετῆ 78
ὑπερτείνειν ὀδὸν μίαν 149
ὑπέρτερος 45,237
ὑπέρχεσθαι 201,970
ὑπερῷον 918
ὑπεσταλμένον 1048
ὑπεύθυνοι 283
ὑπηρετικὸς 67
ὑπιόντες 968
ὑπιὼν 1016
ὑπόβασις 344
ὑποβολὴ 932
ὑποβλέφαρον ὀφθαλμὸς 1201
—— ἐλπίδα 599
ὑποδεέστερον 382
ὑπόδεγμα 1089
ὑπόδικος 911
ὑποδοχὴ 340,871
ὑποδραμεῖν χαρὰς 282
ὑποδρομὴ καύματος 142
ὑποδύεσθαι κίνδυνον 689
ὑποδύομαι 109
ὑποδύσεις 1135
ὑποδύτης 1229
ὑποζεύγνυμι 1372
ὑποθέσθαι 106
ὑπόθεσις 526, 707, 726, 843,904,1020
ὑποθήκη 930
ὑποθήκη 102, 204, 350, 600,933
—— θεῶν 107
ὑποθωπεύων 380
ὑποικεῖν 762,1026
ὑποκατακλίνεσθαι 869
ὑποκηρυξάμενος 106
ὑπολογισμὸς 693
ὑπολῦσαι αὐτὴν 219
ὑπομάσσεται 1275
ὑπομνητὸς 768
ὑπονήψαντες 1231
ὑποποιεῖν αὐτῶν 399
ὑποπτύσεις ὀργάσμασιν 243
ὑπόνομοι 204,235,240
ὑπόνομος adjective 308
ὑπόζυλος 111
ὑπόπεφα 190
ὑποπεπηχότες 1236
ὑποπεπωκότες 1241
ὑποπίπτειν 1215
ὑποπίπτουσιν 1215,1219
ὑπόπτωσις 639,1094
ὑποστασιάζειν 858
ὑπόστασις 641, 794, 1329
ὑποστέλλειν 1163
—— αἰδημόνως 1013
ὑποστέλλεσθαι 58,931,1132, 1142,1162
ὑποστολὴ 712,1077
ὑποστράτηγος 172,175
ὑποσύρεσθαι 1138
ὑποτελὴς βασιλείας 944
ὑποτίμνεσθαι 1323
—— τὸ φῶς 1137
ὑποτίμησις 4
ὑποτοποτασμὸς 757
ὑπόπεζος 228
ὑποτυχὼν 204
ὕπτιος 256
ὑπουργεῖν 31,94,340,1323
ὑπουργία 681,725,1323
ὕπουργοι εἰρήνης 1062
ὑποφθέγγεσθαι 1119
ὑποχείριον 214,437
ὑποχώρησις 115
ὑπτιάζεσθαι 1138,1228
ὑπτιάσμος 701
ὑπτοπεῖν 758
ὑπώρεια 185
ὑπώρειος 1007
ὕστλαγξ 1124
ὑστερίζειν 989
ὑφαντὰ 100,109
ὑφ' ἓν 516
ὑφηνιόων ἄλλων 125
ὑφηνίασθαι 1375
ὑφήνησις 504
ὑφισάμενος 1064
ὑφίσασθαι polliceri 528
ὕφορμος 694

Φ.

Φαιδρύνειν 39
φάκελλος 208
φάλαγξ ἀβληθεῖσα 138
φανερὸν τ' ἐστὶν 915
φάντασμα 45,204
φαραγγώδης 197
—— τόπος 394
φαρμακὸς 407
φαρμάττειν 978
φάρσος 109,362
φάσματα 1327
φᾶναι 338
φάνωμα 342,346,1126
φειδὼ 957
—— ποιεῖσθαι 13
φερνὴ 523
φερόμενοι τὰ ἐσχατα 393
φέρω cum dativo 229
φερέσυνον 36,1066
φευγαδευόμενοι 549
φεύγειν 1364
φημίζειν 1013
φθάνω 321
—— λαβεῖν 2
φθάρματα 1246
φθάσαι 316,362
φθασσίαν λαφύσσειν 184
φθείρεσθαι 1197
φθῆναι 416
φθλιὰ 351
φιλαίπιον 691
φιλάνθρωπα 635
φιλανθρωπία 294
φιλαρχία 601
φίλαρχος 603
φιλαύτως 96
φιλοδίαστος 1173
φιλόδικοι 1173
φιλοζωΐνης 538
φιλοζωΐαν 577
φιλοθαμβούντα 849
φιλοκαλεῖν 156,691
φιλοκάλως 508
φιλονεικία 731
φιλόνεικος 676,677
φιλοσοφία 360,669
φιλόστοργον 489
φιλόστοργος 312,489
φιλοσόφως ἀβακήμοι 284
—— ἔχειν 153
φιλοτεχνεῖν 343
φιλοτέχνως 317,358
φιλοτησία 64
φιλοτιμεῖσθαι 107,118,212
φιλοτιμία 265, 271
φιλοτιμιαὶ ναυτικαὶ 731
φιλοτιμεῖν ἔσειν 980
φιλότιμον 1007,1008
φιλοφρονεῖν 285,366
φιλοφρονεῖσθαι 195,232,488, 666, 1005, 1034, 1067,1147
φιλοφρόνησις 576,871,978, 987,1021
φιλοφρονέμενος 712
φιλοφρόνως 149,271,361, 363,404,504,587
—— ἀσπάζεσθαι 333
φιλοφροσύνη 846,1147
φιλοχρηματία 586
φίλτρον 242
φιμέμενοι 1214,1393
φιμόω 1012
φλεγμονὴ 1012
φλιὰ 211
φλογωδέστατος 142
φλυαρήματα 1371
φόβοι 435
φοινίζειν 116
φοινικτὸν 146
φοιτᾶν εἰς συνουσίαν 127
φολιδωτὸς 515
φονᾶν 1001,1019,1139, 1144,1186
φονικὸς 1276
φορᾶδην 860
φόρειον 812
φορτικὸς 269
φραντία 124,183
φραντιαὶ 87
φρενοβλάβεια 1026, 1036, 1058, 1075, 1290
φρενῆρης 305
φρίκη 1256,1268
φρικωδέστατον 931
φρόνημα 979

INDEX PRIMUS, &c.

φρόνημα βασιλικὸν 589
φρονηματιδεὶς 417
φρονηματιδέντες 205
φρονήματος μεστὸς 1033
φροντίζειν 583,592
φρύδι 1322
φρυγανισμὸς 1199
φυλακεύειν 1041
φυλακεύεσθαι 434, 1024, 1197
φυλακὴ 123
φύλαρχοι 114
φύλον 603,619
φύρδην 845
φύρειν 236
φύραν δάκρυσι 918
φωλεύειν 652
φῶρες 1016
φώριον 669

X.

χαλαρὸν 113
χαλκεύω 114
χαλκέργημα 344
χαμαίζηλοι 94
χαμαιπετεῖ 857
χαράδρα 205,994
χαράκωμα 257,317,987, 1232
χαράξειν βιβλία 939
χαραχώματα 1130
χαρισήρια θύειν 101,123, 1365
χαρισήριοι θυσίαι 435
χαρισήριον 225,232
χαρισθείης εὐχὰς ποιεῖν 419
χάσιτι 858
χάρμα λέγειν 842
χαυνωθεὶς 420
χειμαδίζειν 806
χειμάδιος 611
χειμάζεσθαι 1189
χειμὼν 237
χείρ. μὴ χεῖρας 321
χειριζόμενος 579
χειρὶς 113
χειρόδωτος χιτὼν 301
χειροκλεὶς 79
χειροποίητος 1316
χειροτονεῖν 559
χειρουργεῖν 51
χείλιον 145
χέρμα 997,1155
χερμὰς 1092,1130
χέρνης 271
χηρεύειν 870
χηρεύουσαι γυναῖκας 164
χηρίων 302
χθαμαλὸς 1216,1222
χθαμαλῶν 1127
χιλὸν 827
χλαμὺς 182
χλόη 253
χλιαίνεται 1195
χορηγὸς ἀγαθῶν 271
χῦν 32
χρεία 1106
χρεωλυτεῖν 826
χρεὼν 330,376,389,390
χρεὼν *indecl.* 1256
χρεὼν *fatum* 989
χρεώσει 128
χρηματίζειν 472, 503, 1098
χρηματίζοντα ἐπ' αὐτῷ 561
χρηματίζων τὰ δίκαια 374
χρηματισάμενος 737
χρηματίσας 590
χρυσίλλιος 114
χώα 345
χωδιὸς 344,370. χωνεύειν *ibid.*
χωνεύω 111
χωνὸς 1309

Ψ.

Ψαλίδες 695
ψαλμὸς 289
ψαίειν 1315
ψαφαρὰ 93,94
ψαφαρὸς 381
ψευδοδοξεῖν 399
ψευδοπολίχνιον 1200
ψηλαφηθεὶς 584
ψίλωσις χρημάτων 783
ψύγμα 1016
ψυχοξέραγῶν 30

Ω.

Ὠδισμὸς 1082
ὠκύμορον 474
ὠμοφορεῖ 112
ὡσάμβοι 198
ὦτειλαὶ 811,1186
ὠφέλεια 459,1343

IN-

INDEX SECUNDUS,

Regionum, Urbium, Locorumque.

A.

ABaris. *v.* Avaris.
Abaris *m. al.* Abarim. 176.
Abela. *al.* Abel 382
Abella 864
Abellana 376
Abelmachea 317
Abeſarus 267
Abila 1192
—— Peræa 159,178
—— *quæ* Lyſaniæ fuerat 864, 890
Abrami habitatio 22
Abuma [Ruma *S. Lucæ*] 442
Acaron 188
Accaron 194, 196, 225, 228, 395
Ace [*quæ &* Acco & Ptolemais] 244.428
Acedaſa 960
Achabare 922
Achabarorum petra 1106
Acra 545, 959, 1221, 1231
Acrabatena 541
Acrabatene, *toparchia* 1106, 1114, 1120, 1121
Acrabatta 1121
Actipus 188
Actium 1004
Adaſa 550, 960
Addida 577, 599
Adiabene 880, 885, 1089, 1101
Adiabeni 878
Adida 1196
Adora 578, 584, 599
Adoraim 367
Adullama 259
Ægyptii 18
Ægyptus, deſcribitur 1204
Ælana 356
Æoles *olim* Eliſæi 17
Æta 214
Æthiopes 18
—— finitimi Ægyptiis 78
—— occidentales 18
Afra *urbs* 33
Africa 33
Agaba 602
Agalla 609
Agrippias, *olim* Anthedon 965, 1009
Agrippium *caſtellum* 1007
Ahion 376
Ailath 423
Ain. v. Nain
Aina 182
Ainitæ 182
Alani 1313
Albani 802
Alexandri monumentum 1235
Alexandriæ portus 1204
Alexandrina *palus* 1155
Alexandrium, *arx* 601, 616, 617, 652, 708, 745, 970, 974
Alizæi. v. Eliſæi.
Alurus *vicus* 1198
Amalacitæ 98, 416
Amalecitis *regio* 49
Amanus *m.* 16, 18
Amatha 441, 780
Amathæi 188
Amathe 19, 131, 293, 355
Amatha, Epiphania 188 *in notis*
Amathine 19
Amathritis *regio* 574
Amathus *caſtellum* 965
Amathus 594, 596, 617, 975
Amerutha. v. Meroth
Ammanitæ 28
Ammanitis *regio* 148, 210
Ammata 280
Ammaus 795, 982, 1106, 1160, 1121, 1311
Amoræa 178, 188
Amoritis 147, 148, 157
Amorrhæi 19
Ampheca. v. Apheca.
Amygdalum ſtagnum 1248
Anani monumentum 1251
Anathoth 445
Anna. v. Aina.
Anoche, *urbs* 8
Anthedon 594, 599, 616, 682, 965, 975, 1006, 1009, 1095
Antiochi *pharanx* vel *vallis* 599, 967
Antiochia *ad* Daphnen 752
—— Mygdonia *quæ &* Niſibis, 883
—— Syriæ metropolis 764, 1119
Antipatris 497, 966, 720, 1101
Antonia, *turris* 586, 589, 690, 703, 802, 968, 1007, 1222
Anuath *vicus* 1121
Apamenſes 1097
Apamia 580, 636, 981, 1001
Apamiæ *arx* 611
Apheca 221, 315, 386
Apheci turris 1101
Apherima 569
Aphra *vel* Afra *urbs* 33
Aphtha *vicus* 1171
Apobaterion 12
Apollinis *fanum* Gazæ 595
—— *templum* Romæ 783
Apollonia 599, 975
Arabes proximè Æthiopiam 405
Aradii 642
Aradus *inſ.* 19
Aradus *urbs* 595
Aramæi 20
Aramatha [vel Rabatha, vel Ramoth] 388, 389, 406
Araſamus 320
Araſea *templum* 434
Arbela 551, 652
Arbela *vicus* 934
Arbelorum *ſpelunca* 922
Arcæa 1303
Arce, *quæ &* Actipus 188, 338
—— in Arabia, *poſtea* Petra 146
—— in Libano 19, 188
—— maritima 338
Archelaïs 788
Areceme, *Græcis* Patra 157
Arethuſa 615, 973
Aria 20
Ariinanon. i. e. Ramoth 158
Arithæi 188
Aramatha. *v.* Ramoth
Armenia 12, 13, 20, 602
—— minor 871
Arnon *fl.* 147, 148
Arpha *vicus* 1122
Arſamus *arx* 884
Arſane *vel* Tharſane 776
Arucæi 188
Aruma v. Abuma
Arura *locus* 259
Arus *vicus* 1055
Aſcalon 188, 194, 199, 225, 251, 523, 565, 977, 1010, 1095
Aſcalonitæ, Palæſtini 214
Aſchanaxi 17
Aſiongaber 356
Aſochis 924, 927, 965
Aſophèus 592
Aſor *campus* 572
Aſorus 202, 203, 358
Aſphaltitis *lacus* 24, 127, 393, 677, 1193, 1195
Aſphar *lacus* 556
Aſſyria 23
Aſſyrii *unde* 19
Aſtabari 18
Aſtaborus *fl.* 79
Aſtapus *fl.* 79
Aſtartes *fanum* 275
Athone 609
Avaris 1338, 1352, 1355, 1358
Aulon. v. Campus *magnus.*
Auranitis 696, 783
Auza 378
Aza *m.* 552
Azara. v. Jeſraëla.
Azeca 248, 367
Azora 422
Azotus 188, 194, 224, 225, 539, 544, 565, 566, 615, 616, 783, 973

B.

Baaras *vallis* 1308
Babel 16
Babylon 15
Babylon Ægypti, *olim* Letopolis 87
Babylon *urbs Chaldæorum* 16
Babylonii 18
Babylonii *in Batanæa* 922
Baca *vicus* 120
Bachures 308
Bactriani 20
Bactrorum *fines* 885
Bajæ 819
Bala 253
Balaneotæ 1010
Baleth 354
Baris *m.* 13
Baris *dicta* Antonia.
Barſube 229
Baſca *urbs* 578
Baſelus *torrens* 274
Batanæa 413, 696, 783, 804, 890, 909, 922, 1097, 1121
Batanæa, *toparchia* 752
Bataneas 158
Bathecor. v. Bethezob
Bathyra 752.
Bauris 306
Bedriacum 1200
Belſephon 87, 302
Belus *fl.* 1068
Bemeſelis 966
Berenice 356
Berœa 547
Berotha 186
Berſabe 1120
Berſabec 381, 412, 1106
Berſobe 922
Berſubæ 29
Berytii 870, 871
Berytus 741, 742, 743, 909, 939, 1205, 1298
Beſara 915, 916
Besbius *m.* Veſuvius 891
Beſemoth 1192
Beſira 282
Betaris 1193
Betchora 354
Bethalaga 557
Betharamathus 1054
Betharamptha. *al.* Julias 797
Bethela 188, 194, 197, 229, 232, 238, 364, 373, 1200
Bethella 556
Bethennabris 1191
Bethezob 1274
Bethleem 320, 367
Bethleeme 211, 217, 246, 247, 256
Bethleemes toparchia 337
Bethlema 194, 197, 211, 217
Bethleme 281
Bethleptephorum toparchia 1193
Bethmaus 910, 911
Bethoma 597
Bethora 185, 1104
Bethoron 550, 556, 1101, 1104
Bethſaida *dicta* Julias 794
Bethſame 226
Bethſana, *vel* Bethſane, i. e. Scythopolis 543, 188, 576
Bethſemara 417
Bethſo *locus* 1222
Bethſuma 275, 276
Bethſur 367
Bethſura 275, 276, 542, 545, 546, 559, 572, 959
Bethzacharia 545, 959
Bethzetho 541, 551
Bettæa 292
Bezeca 199
Bezedel *vicus* 1119
Bezetha 1102, 1222, 1223
Bochures. v. Bachures
Borceos *vicus* 1121
Borſippeni 1344
Borſippus 1344
Boſceth 438
Boſor 542
Boſora 158
Boſorra 542
Boſporus 708
Botrys 378
Britannia 1088, 1117
Brixellum 1200
Bubaſtitis *fl.* 1337
Byblus 1070
Byzantium 708

C.

Cabrothaba 130
Cædeſa. v. Cedeſa
Cælè-Syria 454
Cœna 262
Cœnopolis 1102, 1251
—— inferior 1251
Cœron 879
Cæſarea 707, 894, 909
Cæſarea *Auguſta* 719
Cæſareæ ſitus & conſtructio 694
Cæſarea maritima 964, 1147, 1149, 1297, 1298
Cæſarea ad Paneadem 794
Cæſarea Philippi 897, 911, 1149, 1297
Cæſarea *antea* Stratonis turris 605, 694, 871
Cæſareenſis portus 1008
Cæſarium *caſtellum* 1007
Callirrhoë 1041
Callirrhoënſes thermæ 768
Camon 209
Campus magnus 188. 337, 543, 690, 924, 925
Campus regius 25
Cana 672, 912, 914, 943

INDEX SECUNDUS,

Cana *vicus* 599,967,997
Canatha 672 *in Var. Lect.*
Canatha *urbs* Cœle-Syriæ 1002
Capernaum. v. Capharnaum.
Capharabis 1200
Capharaccho 922,1106
Capharnaum 1155
Caphartaba 720
Caphartalama 549
Caphartaba 1193
Caphethra 1200
Cappadoces *olim* Mosocheni 17
Cappadocia 708
Capreæ 810,818
Carchamesa. v. Charchamesa
Cariathiarim 227,289
Carmelus *m.* 188,338,380, 381,599,643,986,1120
Carnaim 543
Carræ, ubi servantur arcæ Noëi reliquiæ 879
Calit Jovis templum 1208
Castra 309, 310, 315, 330 v. Manalis
Castra Dei, *locus* 44
Castra Judæorum 621,978
Cedasa Tyriorum 1095
Cedesa 186, 189,572, 1095
Cedron 335, 1216, 1231, 1251
Cedronis vallis 412,1222
Celenderis 758,759
Cepharitæ 182
Cepharnome 943
Chabarzaba 598
Chabolo *vicus* 925,926,927
Chabolo *in Ptolemaidis finibus* 925
Chabulon 353,1120
Chalcidica 1311
Chalcis 611,865
Chalcis *sub Libano* 621,977
Chaldæi 20,22
Chananæa 18,22,38
Charchamesa 442
Charra *urbs* 34, 39
Casphoma 542
Chebron 23, 32, 35, 46, 48, 72,131,189, 193,215,279, 281, 282, 283, 285, 304, 368,544,1199,1200
—— urbium antiquissima
Chephorini 19
Chesiæmi 19
Chethima *inf.* 17
Chettæi 19
Chidonis area 289
Chius 708
Choramus. v. Bauris
Chusæi 18
Chutha *regio* 429
Chuthæi 454,470,478,500, 583
—— Samaritæ 478
Chuthus *fl.* 428
Chuthus *locus* 427
Ciceron *domus* 1251
Cilicia 17,865
Cilicum *vallis* 599
Cilla 262
Citium 17
Cittæi 428
Coi 594
Colles quibus urbs inædificata erat 1221
Coluber 1315
Commagena 865,1311
Coos 708
Cophene *fl.* 20
Coptos 1204
Corduba Iberiæ 838
Cordyæi *montes* 12
Coreæ 616,970
Corræa 228
Cos *inf.* 619
Cremona 1207
Ctesiphon 797,835
Cyanei *scopuli* 708
Cydœssa Tyriorum *vicus* 1167
Cydysa 422
Cypros *castellum* 1007,1009
—— *turris* 720
Cyprus olim *Chethima* 17
Cyprus *locus* 720
Cyrene 619,945
Cyzicus 585

D.

Dæ, *vel* Dahæ 885
Dabaritta 1109
—— *vicus* 935
Dabariteni 916
Dagon *arx* 581,961
Dahi 803
Damascus *urbs* 20,188,291, 1001
Dan *apud fontes Jordanis* 364
Danus *fons Jordanis* 24
Daphne 642
—— ad Antiochiam 985, 997
Dathema 541
Decapolis Syriæ 937
Dei facies, *locus* 45
Delium 612
Delos 621,978,1099
Dianæ templum 544
Dicæarchia 786,820,905
Diglath 6
Dion 503,599
Diospolis 970,1001
Dium 615
Δουῶν ἀγρὸς 1102
Dora 188,580,615,616,907, 960,973,1008,1371
Dora *urbs Phœniciæ* 907,1371
Doreon 962
Doritæ *vel Dorienses in Syria* 867
Drusus *turris* 695
Drymi 643
Drymus 986

E.

Ecbatana 464,479,909
Ecdippa 188
Ecron v. Acaron
Elamæi 19
Elaphantine 1204
Eleusa 719,739
Eleutherus *fl.* 565,575,670, 1001
Elis 94
Elisæi 17
Elom 368
Elymais *regio* 544
Emalsema 437
Emaus 556,637,782
Emma 265
Emmaus. v. Ammaus
Emesa 807,871,890, 1311
Enemimi 19
Engaddæ 1121
Engaddi *urbs* 393
Engedini 263
Ephesus 708
Ephraim *urbs* 1200
Ephran 206
Ephrathanus *ager* 46
Ephron 543
Epiphania, i. e. Amathe 19
Erebinthorum cœtus 1251
Eroge *locus* 421
Esebonitis. *al.* Esthmonitis 690
Escon 36
Esdemoth 130
Essa 599
Essabon 599
Essebonitis 531,1905
Essenorum porta 1222
Etame. *al.* Eita 367
Ethan 359
Eudæi 19
Evilæi 18
Euphrates 5,6,19
Euxinus *pontus* 419

F.

Fullonis monumentum 1222

G.

Gaba 115,195,197,238,376, 1095,1120
Gaba, *al.* Gabala 690
Gabala 899
Gabalitæ 416
Gabao 279,1101,1103
Gabaon 239,306
Gabaonitæ 182,185
Gabara 916
Gabara *quos stadiis à Sogana* 930
Gabareni 908
Gabaroth 908,926
Gabatha 192,232,234,373, 376,557
Gabathona *urbs* 376
Gabath Saul 1215
Gadara 188, 539,594,596, 599, 615, 617, 682, 783, 965, 973,975, 1006,1095, 1097
Gadara *metropolis* Perææ 1190
—— *pagus* Galaaditidis 596
Gadareni 908
Gadarenses 696,697, 1097
Gadaris 1120
Gadira 17
Gæruli *olim* Evilæi 18
Galaaditis regio 198, 276, 279, 389, 412, 542, 543, 578
Galadena *regio* 44,52,388
Galadena *terra* 148,151,388, 422
Galadeni 234,596
Galades *collis* 44
Galaditæ Arabes 590
Galatæ Gomarenses 17
Galatia 551
Galbaath 255
Galgala 182, 184, 185, 186, 232, 236, 238, 239, 243, 244,246,315
Galilæa 338, 353, 422, 572, 697
Galilææ duæ 1120
Galilæa *superior* 186,188
Galilæa toparchia 560
Galilæarum descriptio 1120
Gamala 791, 908, 943, 975, 1106,1107,1159,1160
Gamala *castellum* 590, 908, 910,915,921,922 967
Gamaliticus ager 805
Gamalitis *regio* 1121
Ganges 6
Garelime 942
Garizim 583
Garizim *m.* 801
Garizin 534,962
Garizin *m.* 207,501,504,505
Garizitanum templum 531
Garris *urbs* Galilææ 1299
Gath v. Gitta
Gaulana 158, 599, 965, 967
Gaulanitis 599
Gaulanitis regio 148, 338, 922,1121
Gaza 19,188,194,215,225, 427, 502, 571, 595, 599, 615, 616, 682, 783, 965, 973,1006,1095,1208
Gazara v. Gadara
Gazara 289, 354, 557, 579, 584
Gelboë 270
Gella. v. Gethla
Gennabara 1193
Gennath *portæ* 1222
Gennesar 1106
Gennesar *regio* 1155
Gennesara 572
Gennesariticus lacus 794,795
Gennesaritis *lacus* 188
Gennezar *lacus* 1154
Geon 6
Gerara 374
Gerara *urbs* 28,36
Gerasa 967,1095,1121,1196
Gerasenorum montes 599
Gergesæi 19
Gessuritæ 281
Gesura 302,303
Gethla 267
Getta 188,225,228,248,251
Gibalus *m* 174
Gigantum *vallis* 288
Gihon *fons* 325,326
Ginea 888,1121
Ginnabris 1193
Gitta. v. Getta
Gitta 258, 268, 414, 420, 427
Gitta *castellum* 886
Gittha 996
Gischala 908,911,922,1107, 1159,1165
Gobolitis 49,98
Gomorenses 17
Gophna 637, 982, 1121, 1215, 1268
Gophnitica *toparchia* 959, 1200
Gophnitices toparchiæ 1106
Gordyæi. v. Cordyæi
Græci *unde* 17
Granicus *fl.* 501

H.

Hare. v. Saris
Hebræi *unde dicti* 20
Hebron 23
Hebron. v. Cedron
Hebroniorum urbs 28
Helenæ monumentum 1215, 1222
—— Regia 1231
Heliopolis 547,611,958, 1362
Henochia. v. Anoche.
Hepta-stadium 517
Heracleopolis 1208
Herodia *urbs* 646
Herodion 708,1121
Herodis monumentum 1251
Heroum urbs 71
Hierichuns. v. Jericho.
Hierosolyma 1359
—— describitur 1221,1222, 1223,1224, &c.
Hippene 1120
Hippeni 1097
Hippica turris 1222
Hippos *urbs* 682,785, 972, 1006,1057,1095
Homonœa 932
Hyrcani 1313
Hyrcania *vel* Hyrcanium 601, 698, 708,770, 974, 975

I.

Jabata *urbs* 437
Jabiflus *urbs* 275,279
Jamnia 783, 922, 973, 975, 1193
Jamnith 1106
Japha 922, 926, 931, 1106, 1139
—— Jotapatæ finitima 1139
Jardes *saltus* 1310
Jazorus *urbs* 541
Iberes 602
Iberi 802
Iberi *olim* Thobeli 17
Iberia 551
Idumæa 48, 188, 293, 381, 1121
Idumæi 416
Jebusæi 19,286
Jericho *vel* Hierichuns 178
—— describitur 149, 971, 1001
—— & regio circumcirca 1193
—— ejusque fons 1194
Jerusolymæ. v. Hierosolyma
Jesraela 381,408
Indicus oceanus 19
Joannis *pontificis* monumentum 1231
Joppe 419, 477, 565, 579, 584, 599, 615, 682, 783, 960, 967, 973, 992, 1121, 1147
—— descripta 1148
Jordanes *fl.* 24,148
Jordanes minor 199,364
Jordanis fons verus 1154
Jordanis *fontes* 188, 1007, 1121

1121
Iotapata 922,927,1106
Jovis Caſii templum 1208
Ipan 367
Iſacharis 188
Iſana 373
Iſanæ *vicus* 656
Iſara *urbs* 389
Iſmaëlitæ 52
Ita 420. in *Var. Lect.*
Itabyrium *m.* 203, 1159, 1106. inter Campum magnum & Scythopolim 1163
Itabyrius *m.* 338, 599, 922
Iturea 590
Judadæi 18
Judæa 18
Judæa *ſuperior* 188
Judææ *propriæ dictæ* deſcriptio 1121
Julias Parææ *urbs* 892
Julias *urbs* 1155
Julias *al.* Betharamphtha 794
Julias 1122, 1192
Izaræ (aut Jeſraëlæ) fons 390
Izari urbs 382

L.

Labatha 293
Labimi 19
Labina 405
Lachis 367
Lachiſa 418
Laodicea 983, 1010
Latopolis 87
Lemba 599
Leontopolis 562, 563
Lesbus 708
Letopolis 87
Leuce 1317
Libanus 602, 909, 997
Libanus *m.* 131, 186, 188, 199, 338, 355, 865, 1121
Libna. *v.* Lobana.
Libya 19, 33
Livias 609
Lobana 441
Ludi 20
Ludiemi 19
Lugdunum Galliæ 820
Lycus *fl.* 583
Lydda 569, 637, 1101, 1121, 1193
Lydi 20
Lyſias *caſtellum* 611
Lyſſa 609

M.

Maacha 295
Mabortha *olim* Sichem, *i. e.* Neapolis 1193
Machærunt *caſt.* 601, 616, 617, 804, 974, 976, 1192, 1307
Machærus 1121, 1122
Machida 185
Machma 238, 239, 558
Machon 292
Macrones 1046
Madæi 17
Madiana *urbs* 80
Madianitæ 149
Magdala *caſtellum* 915
Mageddo 408
Magedo 354
Magnus campus 310, 690, 915, 916, 1109, 1121, 1122, *v.* Campus magnus
Magogæ, Scythæ 17
Malatha 808
Malla 542
Mambræ lex 27
Manalis 279
Mandra 453
Maniathe 210
Maon 263
Mar *locus* 93
Mareſa 367, 374
Mariamne *turris* 1093, 1224
Mariſſa 544, 599, 609, 615, 616, 962, 963, 965
Marmaritæ 1088
Maſada 639, 645, 649, 650, 651, 679, 1093, 1094, 1189, 1313, 1317
Maſada *caſtellum* 984, 988, 1313
Maſadæ deſcriptio 1315
Maſpatha 451, 452
Maſpha 376
Maſphate (quæ alibi Maſphahe) 227
Maſphathe 210, 233
Maſſagetæ 470
Maſtheron *anguſtiæ* 264
Materiæ forum 1102
Mauri 18
Maxilla, *locus* 214, 215, 320
Mazaca 17
Medaba 556, 557, 562, 583, 599, 609
Medi 17
Melamborea, *locus* 1148
Melitina 1297
Memnonis monumentum 1068
Memphis 78, 355, 524, 978
Mende 441
Mendeſius *vinum* 1208
Meroë 79
Meroth 922, 1120
Meſanæi 20
Meſopotamia 38, 39
Meſtræi 18
Meſtre, Ægyptus 18
Mia *vicus* 876
Micha 295
Minyas *m.* 13
Miſenum 836
Mitylene 708
Moabitæ Arabes 596
Moabitis 147, 217, 1121
Modim 534, 535, 551, 578
Modin 958
Monobazi regia 1231
Mons ferreus 1193
Mopſueſtia 595
Morius *m.* 31
Moſocheni 17
Muliebres turres *v.* turres.
Mygdonia 883
Myſia 1205, 1302, 1304

N.

Naballo 609
Nabataei 542, 610, 612, 976
Nabataei Arabes 556
Nabatena *regio* 30
Nain 1197, 1198
Nais 888
Nais *urbs* 8
Narbatena toparchia 1100
Neapolis *olim* Sichem & Mabortha 1193
Neara 787
Nearda 827, 833
Nedemi 19
Neronias 897
Nicopolis 720, 1208
Nilus 6
Nini *urbs* (*al.* Ninus) 19, 419, 422, 443
Ninive 419, 422, 423
Niphates 797
Niſibis 827, 883
Noba 258, 259

O.

Oaſis 1363
Octaviæ porticus 1305
Odolla 367
Ogyges *ilex* 26
Olivarum *mons* 305, 893, 1216, 1251
Olurus *vicus*. *v.* Alurus.
Ommatos. *v.* Ammata.
Oniæ regio 621, 978
Ophla 1231
Ophlas 1232
Ophre 33
Ormiza 1002
Oronaæ 599, 609
Oronnæ area, *locus* 322, 323
Oryba 609
Oſtracine 1208
Ozæ percuſſio 289

P.

Palæ-tyrus 428
Palæſtina 19
Palæſtini 186
Palmira 354
Paneas 794
Panias 697
Panium 1007, 1154
Panium, *ſpecus* 698
Pannonia 1205, 1304
Paphlagones *olim* Rhyphathæi 17
Paphlagonia 708
Papyron 970
Parthenius *fl.* 1346
Pella 599, 611, 615, 967, 970, 973, 1095, 1121
Peluſium 224, 434, 976, 977, 1004, 1208
Peræa 560, 876, 892
—— ejus deſcriptio 112, 1121
Periſtereonos petra 125
Petra 98, 157, 805
Petra magna in Arabia 417
Petra *oppidum* 969
Petræa 804
Phanuel 364
Phanuelus *locus* 45
Pharuna *vallis* 1197
Pharanx 36, 150
Pharathon 211, 556
Pharus *inſ.* & *turris* 1204
Phaſaëlis 783
Phaſaëlis *regio* 770
Phaſaëlis *urbs* 1009
Phaſaëlitæ 1010
Phaſaëlus *turris* 720, 778, 1093, 1224
Phetrolimi 19
Phiala 1154
Phicola 523
Philadelphene 1121
Philadelphia 970, 1004, 1095, 1121
Philiſtini 19
Phiſon 5
Phœnicæ 19
Phora 6
Phryges 17
Piſcina Solomonis 1222
—— ſerpentium. *v.* Serpentium.
Planctus, *locus* 288
Platana 742
Plinthine 1204
Pſephina, *turris* 1222

R.

Rabatha, *v.* Azamatha.
Raëpta 735
Ragaba 599
Rahmæi 18
Ramathon, *urbs* 375
Ramoth, *i. e.* Aramatha.
Raphanææ 1303
Raphia 594, 599, 616, 965, 975, 1208
Raphidim 97
Raphon 543
Reblatha 448, 450
Recema 157
Renga 269
Reſſa 646, 650
Rhegines 17
Rhinocolura 599, 647, 1208
Rhinocurura 990
Rhiphathæi 17
Rhoa, *rupes* 198
Rooboth 36
Rubrum mare 6
Ruma 1135
Rydda 609

S.

Saab 1134
Saba, *regio* 79
Sabacteni 18
Sabacti 18
Sabati 18
Sabatheni 18
Sabbaticus amnis 1303
Sacæ 803, 885
Saira 48
Saïtes nomos 1337
Salem 45
Salamis 1106
Sallis urbecula 1119
Samæa 962
Samechonitis. *v.* Semechonitis.
Samaræi 19
Samaria 599, 615, 616, 682, 1006, 1120, 1121
Samaria toparchia 560
—— Sebaſte *dicta* 685, 690, 962
Samarienſis regionis deſcriptio 1121
Samaris 1120
Samaritæ 429, 454, 504, 531
Samaritæ, origine Chuthæi 478
Samaritis 292
Samega 583
Samoſata 654, 996, 1311
Sampho, *vicus* 1055
Samus 708
Sancaria 376, 377
Sapha, *locus* 503
Saphetha 374
Sapphora 617
Saraïm 367
Saraſa 216
Sardinia 801
Sarephtha 378
Saris *urbs* 259
Sarmatæ 1302
Sarpha 320
Saxum *præſidii* 228
Scala Tyriorum 571, 1068
Scenæ *locus* 45
Scopus 1102, 1103, 1216, 1219
Scythæ 17, 803, 1302
Scythopolis 188, 275, 576, 586, 599, 615, 616, 962, 970, 973, 975, 1095, 1116, 1120
Scythopolis urbs maxima vicina Tiberiadi 1150
Scythopolis (ſive *Bethſane*) 543
Scythopolitæ 526
Sebaſte 690, 707, 745, 783, 1095
Sebaſte, *i. e.* Samaria 585
Sebaſtus portus 759
Sebee 211
Sebonitis 1095
Seeela 267
Selamis 922
Seleucia 599, 834, 922, 967, 1107, 1160
Selo 198, 199
Semareon 376, 377
Semaron, *Græcis* Samano 376
Semechonitis *lacus* 202, 1160
Semega 962
Sennaar *campus* 15, 16
Sennabris 1150
Seph 1106
Sepphoris 657, 780, 782, 794, 907, 975, 994, 1100, 1120
Sepulchrum Rachelæ 232
Serpentium piſcina 1219
Serritæ 269
Sibmonitis. *v.* *Sibonitis.*
Sibonitis 1121
Sicella 269, 273, 274, 278
Sicima 46, 50, 173, 186, 189, 192, 206, 207, 583, 962, 966
Sicimitæ 244, 504
Sicimum 45
Sidon 19, 26, 188, 338, 428, 502, 541
Sidonii Sicima incolentes 534
Sidonis campus magnus 199
Sigo 922, 1106
Silbonitis. *v.* Sibonitis.
Siloa 1084, 1222, 1231, 1251
Siluus 186, 187, 196, 198, 199, 220, 370

INDEX SECUNDUS, &c.

Simonias *vicus* 915
Sinai 19
Sinæus *mons* 81
Sirias terra 9
Sitenna 36
Soba 242
Socho 367
Sochus 248
Sodoma 28
Sodomitica terra 1195
Sodomiticus *lacus* 188
Sodomorum urbs 23
Soganæi 908
Sogane 1107,1160
Sogane 930. xx *ſtadiis à Gabaris.*
Soganni 922
Solyma 287
—— *urbs* 25
—— *vicus* 922
Somorron 1193
Sophaces 23
Sophene 291,361
Spaſini charax 20,879
Spinarum *vallis* 1215
Stratonis turris, *al.* Cæſarea 589, 590, 599, 615, 682, 783,892,964,1006,1008
Struthia piſcina 1248
Succoth 45
Suna 270
Suſa 465,488,490,492,493
Sycaminus 592
Syene 1204
Sylva Libani, *domus* 358
Synope in *Ponto* 708
Syri 20
—— Tranſeuphratenſes 295
Syria 18
Syria Palæſtina 369

T.

Tanaïs 16
Tanis *urbs* 23,1208
Tarichææ 620,892,976,1075, 1106,1109
Tarichæarum *litus & deſcriptio* 1151
Tarichææ xxx ſtadiis à Tiberiade 919
Taricheatæ 919
Tarentum 758
Tarſicum mare 358
Tarſus 17
—— Ciliciæ 419
Taurus *m.* 502
Techoa 556
Telithon 599
Templum Jovis Capitolini 1306
—— Pacis 1307
Terebinthus 1199
Thadamor 354
Thamna 192, 213, 214,637, 1121
Thamnæ, toparchia 1106
Thamnatha 556
Thamnitica toparchia 1193
Thapſa 421
Tharabaſa 609
Tharſa 375,376
Tharſenſes 17
Tharſus 17
Thebæ 209,297
Thebais 505
Thecoa 394
Thecoë 367,1198
Thella 1120
Thermodon *fl.* 1346
Thermæ Ammauntinæ 795
Therſa. v. Tharſa
Thesbona 578
Theſſa 988
Thires 17
Thmuis 1208
Thobeli 17
Thraces *unde* 17
Threſſa 646 v. Reſſa.
Thygrammæi 17
Tiberias 795, 808, 871, 892, 907,1075,1106
Tiberiadis lacus 1122,1193
Tiberias quomodo ſita 938
Tigris 6
Tirathaba *vicus* 801
Titanum *vallis.* v. Gigantum.
Trachon 602,696,697,1006
Trachonitæ 719,909
Trachonitarum regio 915
Trachonitis 20,783,804,890 1121
Tripolis 548,586
Trogloditica regio 33
Turres muliebres 1215,1219
Turris Joannis 1273
—— Pſephina 1215,1223
Tuſculanum 812
Tyrii 908
Tyriorum ſcala 1068
Tyropæon *vallis* 1222
Tyrus 343,502,541,1120
—— *caſtellum* 531

U.

Valatha 752
Vallis Antiochi 599,967
—— Ciliciæ 394
—— gratiarum actionis 394
—— Hierichuntis 720
—— Spinarum 1215
Ulatha 697
Ure *urbs* 21

X.

Xaloth 926,1120
Xyſtus 1084,1222,1273

Z.

Zabulon. v. Chabulon.
Zabulon 1099
Zara 599
Zebeca. v. Bezeca.
Zephyrion *pr.* 1014
Zeugma 1303
Zia 876 in *Var. Lect.*
Zipha 367
Ziphene 262
Zipheni 262
Zoara 609,1195
Zohor 28
Ζῶρα 188. in *Var. Lect.*

IN-

INDEX TERTIUS,

Hominum, Rerumque memorabilium.

A.

Aaron 83. fit Pontifex 116. filii ejus 117. ejuſque mors 146. Abaſſamus 477.
Abbarus rex Tyriorum 1344.
Abdaſtratus Tyriorum rex 1341.
Abdemon Tyrius 354.
Abdemonus 1340,1341.
Abdenago 455.
Abdon ſucceſſit Eloni 211.
Abelus 7. ejus ſacrificium 25.
Abenerus 279, 280. Neri filius 330. Sauli cognatus 232, 278. Iſraëlitas Davidi conciliat 282. occiſus 283.
Abennerigus Spaſini Caſtrorum rex 879.
Abeſace virgo 324. Davidis ſautrix 325.
Abeſalomus 288. ob fratris cædem in Geſuram fugit 302. revocatur Joabi ſtratagemate 303. inſurgit contra Davidem 304. eum perſequitur 309. ejus exercitus fuſus fugatuſque 310. crinibus in arbore ſuſpenſus 311. à Joabo transfixus interiit *ibid.*
Abeſſæus 298,306,310,316. Joabi frater 279,284,314,320.
Abia 311. filius Roboami 368. ſuccedit patri 370. vincit Iſraëlitas 372.
Abias rex Arabum 884.
Abiatharus fil. Achimelechi 260. ſervatus Davidem adit 261. pontifex 273,293,305,318,325. ſacerdotio abdicatur 334.
Abibalus Tyriorum rex 1340,1341.
Abigæa 266. nupta Davidi 267.
Abigæa, mater Ameſtæ 309.
Abigail. *v.* Abigæa.
Abilamarodochus 460.
Abimaëlus 20.
Abimelechus tyrannidem occupat 206. urbe pellitur à Sicimitis 207. quos omnes poſtea delet 208. fruſto molæ perit 209.
Abinadabus 226,337.
Abiramus 137.
Abiſæus 267. *v.* Abeſſæus.
Abius filius Aaronis 117.
Abramus vel Abrahamus filius Tharri 20. relinquit Chaldeam 21. in Cananæam ſe confert *ibid.* ejus habitatio in terra Damaſcena 22. coloniarum deducendarum auctor 33. Ægyptios inſtituit in artibus mathematicis 23. terram cum Loto dividit 23. filium ei pollicetur Deus 25. profligat Aſſyrios 24. moritur 35.
Abſalomus. *v.* Abeſalomus.
Acenceres Ægypti rex 1339.
Acenchres Ægypti Regina 1339.
Achabus rex Iraëlitarum 377. ab Elia increpitus 383. pugnat cum Adado, eumque vincit 384. eique vitam concedit 386. poſtea interfectus à Syris 390. ejus filii 288,408.
Acharus (*al* Achan) furti reus 182. pœnas luit 183.
Achazes rex 424,425.
Achias *vates* 361,370. ejus vaticinium 440.
Achiala 419.
Achiba 436.
Achilaus 318.
Achilus 293.
Achima uxor Davidis 268.
Achimanus 315.
Achimas filius Sadoci 305, 311, 312. pontifex 450.
Achimilechus pontif. interficitur juſſu Sauli 260.
Achinadabus 338.
Achis. *v.* Anchus.
Achitobus 334.
Achitophelus, fautor Abeſalomi 305. malum conſilium dat 307. ſemetipſum ſuſpendit 309.
Achonius 483.
Achratheus 492.
Acme 1039. ejus literæ ad Antipatrum & Herodem 764. ejus mors 769.
Acmon Araphæ filius, ex gigantum genere, Davidem aggreditur 318. ab Abeſſæo interficitur 319.
Actiaca pugna 671,676,1001. VII. anno Herodis 672.
Ada uxor Lamechi 8.
Adadus Damaſci & Syrorum rex 291.
Adadi filius Syrorum rex obſidet Samariam 383. iterum 400. in languorem incidit 403.
Adamus creatus 5. Adami lapſus 6.
Aderus Idumæus 361.
Adonias regnum affectat 325. ad aram fugit 326. Abiſacen ſibi poſtulat 333. repulſam patitur 334. occiditur *ibid.*
Adonibezechus rex Hieroſolymorum 192. capitur & mutilatur & Hieroſolymis moritur *ibid.*
Adoramus 292,318,341.
Adramelechus 434.
Adrazarus 361. rex Sophenes 291.
Æbutius decurio 915.
Ægiſtha uxor Davidis 325.
Ægypti reges per 1360 annos ad Solomonem uſque Pharaones dicti 554, 355. Ægyptii ſapientia præcellere crediti 338. Ægyptiis non licitum paſcua curare 69. ſacrorum & templorum multitudo in Ægypto *ibid.*
Ægyptii unde didicerunt artes mathematicas 23. eorum *ἱερογραμματεῖς* 73.
Ægyptius Pſeudopropheta 893, 1075. à Fœlice fuſus fugatuſque 1076.
Ægyptus unde denominata 1339.
Ælius Gallus 693.
Æmilius Regulus 838.
Æneas, *vulgo* Aretas, ſuccedit Obodæ 736.
Ænigmata ſibi invicem proponunt reges, Solomon & Hiromus 353.
Ærea vaſa potiora argenteis 483.
Æſopus 665.
Æthiopiæ merces, ſimia, mancipia 357. Æthiopibus vicini Arabes 405.
Æzelus 20.
Agagus rex Amalecitarum 243. interficitur 246.
Agar cum Iſmaële pulſa ab Abramo 30.
Aggæus *vates* 479, 480.
Agones athletici quinquennales, item *μουσικοὶ Σεβαστικοὶ* Cæſarei ab Herode inſtituti 687,1009. Cæſarea abſoluta 719.
Agrippa (Marcus) ejus erga Judæos benignitas 520. magnifice ab Herode excipitur 708. multa cum gratia viciſſim Herode excipit apud Sinopem 708. in Judæam advenit 707. ejus in Boſporum expeditio 708. Judæorum immunitates confirmat 712. ejus epiſtola ad Epheſios pro Judæis 723. ad Cyrenenſes *ibid.*
Agrippa (Claudius) ejus progenies & mors 1071.
Agrippa magnus 752. Herodis filius *ibid.*
Agrippa filius Ariſtobuli 806. ejus fortuna varia 808,810. in vincula conjicitur 813. ei futura felicitas prædicitur 814. ſolvitur & donatur duabus tetrarchiis 818. rex creatur *ibid.* grata facit 824, 825. Romæ ejus magnificentia 824. à Senatu ad Claudium miſſus 861. quæ ſuaſerit Claudio 864. in regnum remittitur 866. ei reſtituitur à Claudio omne fere regnum Herodis M. qui Agrippæ *πάππῳ* 864. ejus elogium 869. ejus in Berytios munificentia 870. ei ut Deo acclamatur 872. ejus (qui in *actis* Herodes) mors *φιλωτῷ* 872. reges aliquot magnifice excipit 871. Cæſareæ edit ſpectacula, veſte ſplendida indutus 871. *vide Act.* cap. XII. patri Agrippæ non ſuccedit in regno 872, 873, 874. Agrippæ filius patrui regno poſtea donatur 1072. parte maxima Judææ donatur 887,890, 892. ſc. tetrarchiis Philippi & Lyſaniæ 890. ex Felice & Druſilla 891. regis literæ de hiſtoria Joſephi 939,940. Ariſtobuli filius ex Bernice Salomes filia 1027. rex à Judæis lapide perculſus 1161. vinctus à Tiberio 1067. ejus mors 1071. filius Agrippæ ex Cypride 1071. (Fonteius) 1302.
Aicamus 451.
Ain capta 284.
Aina oppugnata 182. expugnata 183.
Alani 1313.
Albinus Judææ procurator 896, 1077, 1282.
Alcimus (ſive Jacimus) P.M. 547. Judam apud Demetrium criminatur 548, 549. moritur 550.
Alcyon medicus 852.
Alexander Alabarcha 809, 886.
Alexander Alexandri ex Glaphyra fil. 1027.
Alexander Antiochi Epiphanis fil. 558. Balas nominatur *ibid.* ejus literæ ad Jonatham 559. contra Demetrium proficiſcitur & cum eo pugnat 561. nuptias ambit Ptolemæi filiæ 564. moritur 568.
Alexander & Ariſtobulus Herodis filii in carcerem conjecti 738. juſſu patris ſtrangulati 745, 1026.
Alexander filius Alexandri ab Herode interempti 807.
Alexander fil. Ariſtobuli 615,616,976. turbat Syriam 618. bellum parat contra Romanos 974. à Sabinio ſuperatur *ibid.* turbas concitat 976. juſſu Pompeji occiſus 620,622,977.
Alexander frater Ariſtobuli ei ſuccedit 965. ejus mors 967. ejus filii Hyrcanus & Ariſtobulus 968.
Alexander Herodis fil. ejus oratio coram Cæſare 718. ejus ſoror una nuptum datur Antipatro Sororis Herodis filio 751. altera Phaſaëlæ fratris Herodis filiæ *ibid.*
Alexander Jannæus Judæorum rex 596. in eum mota ſeditio *ib.* expeditionem facit in Ptolemaïdem 591. ob crudelitatem *Θρακιδὰς* dictus 597. triennio integro quartana laborans moritur 599. ejus filii Hyrcanus & Ariſtobulus 600,968.
Alexander Lyſimachus Alabarcha 865.
Alexander M. patri Philippo ſuccedit 501. ſuperat Darium *ib.* victorlis peragrat Aſiam *ib.* legatos mittit Hieroſolyma 502. accedit Hieroſolyma 503. ejus ſomnium *ib.* nomen Dei laminæ pontificali inſcriptum adorat *ib.* templum ingreditur 504. Judæis dat privilegia *ibid.* ei Pamphylium mare ceſſit è via 91. ejus ſcutum ac thoraces in Dianæ templo in Elymaïde ſervata 544. obit, ejuſque regnum di-

INDEX TERTIUS,

divisum 507.
Alexander Phasaeli & Salampsionis fil. 806.
Alexander (Tiberius) Fado succedit 886. procurator Judææ 1071. procurator Ægypti 1081, 1099. totius militiæ præfectus 1204, 1205, 1277.
Alexander Zebinæus rex Syriæ victus ab Antiocho Grypo 585. diem supremum obit *ibid.*
Alexandra regnum administrat 600. morbo corripitur 602. moritur 603. ejus elogium *ibid.*
Alexandra Hyrcani filia, Alexandri Aristobuli regis filii conjux, mater Aristobuli & Mariamnes 663. scribit ad Cleopatram 663. picturas filii filiæque suasu Dellii ad Antonium mittit 663. ficte reconciliatur Herodi 664. fugam adornat in Ægyptum 665.
Alexandra Herodi suspecta 665. luget mortem Aristobuli 666. insidias Herodis filiique necem Cleopatræ significat 667. in custodiam data 669.
Alexandra indigne se gerit erga Mariamnem 684. Herodis jussu interficitur 685.
Alexandra Alexandri Jannæi uxor regnum occupat 967. moritur 969.
Alexandra Phasaëli & Salampsionis filia 806. nupta Timio Cyprio *ibid.*
Alexandræ reginæ mors 603.
Alexandræ matris Mariamnes inhumanitas 684. ejus supplicium 685.
Alexas 750, 1029.
Alexas Salomes maritus 1042.
Alexas Selcias 807.
Alisfragmuthosis Ægypti rex 1338.
Aliturus, Judæus 905.
Altare holocautomatum 111.
Amadathes 490, 498.
Amalecitæ adoriuntur Israëlitas 98. victi & spoliati 100.
Amanes 490. Judæis infestus 491. ejus edictum contra Judæos *ibid.* parat crucem Mardochæo 494. Mardochæum honorare cogitur 495. apud regem accusatur 496. ejus edictum rescinditur 497. crucis supplicio plectitur *ibid.*
Amanis in Judæos conspiratio 490.
Amarames pater Moysis 74.
Amaramus 876.
Amarinus fit rex 376.
Amasias Judææ rex 414, 416. Joabo bellum infert 417. à Joabo victus 418. moritur *ibid.*
Amasias dux 423.
Amalias alter 438.
Amathius 19.
Ambivius (M.) Judææ procurator 795.
Amenophis Ægypti rex 1338, 1339, 1352, 1353, 1354, 1358.
Amessa 309.
Amessa dux 313, 316. à Joabo interficitur 316.
Amessa Jethranæ 330.
Ameses Ægypti regina 1338.
Aminadabus 226, 477.
Aminadabus Sauli fil. 275.
Amitala 441.
Ammonius 566. cæsus 567.
Ammoritis regio trans Jordanem conceditur Gadis ac Rubeli tribubus integris dimidiæque Manassitidi 157.
Amnos *al.* Amnon, filius Davidis 288. 300. Thamaram deperit *ibid.*
Amnon stuprat Thamaram 301. occiditur ab Absalamo 302.
Amosus Judææ rex 437, 438.
Amphitheatrum prope Hierosolyma, in campo, ab Herode M. exstructum 687. amphitheatrales venationes *ibid.*
Amphitheatrum Hierichunte 770.
Amtaphelus 24.
Anacharis dux Assyriorum 432.
Ananelus fit pontifex 663. ei abrogatur pontificatus 664. restituitur 666.
Ananias Nebedæi fil. fit Pontifex 886. Romam missus vinctus 889. ejus cædes 1094. cum fratre Ezechia interfectus *ibid.*
Ananias P. 1074, 1090. ejusque filius Ananus 1074.
Ananias 481.
Ananias P. Masambali fil. 1253.
Ananias 586, 587, 593, 594.
Anani fil. Ananus 1171. ejus elogium 1170. ejus concio 1172. fuga ad Titum 1276.
Ananus P. M. 794. privatur pontificatu 795. pontifex 1183. P. M. 1170. ejus mors 1183.
Ananus Anani fil. pontifex 896. accusatur 897.
Ananus è Simonis satellitibus 1276.
Ananus templi prætor 889.
Anathus Jonathæ fil. 1102.
Anchus Gittæ rex 268, 269.
Andreas satellitum præfectus 509, 512, 1365.
Andromachus regia Herodis pulsus 730.
Andronicus Messalami fil. 563.
Angariæ Judæis remittuntur 560.
Angeli Dei cum Mulieribus consuescunt 10.
Anilæus 827, 828, 829, 830, 831. ejus cædes 834.
Anna 220.
Anni ratio duplex apud Hebræos 11.
Annibas 876.
Annius (L.) capit Gerasa 1196.
Annius Minucianus 838, 841.
Annius Rufus procurator 795.
Annus Sabaticus 587, 657, 661, 671.
Anochus 8, 11.
Antejus cæsus 849.
Antigonus post Alexandri obitum Asia potitur 507. ejus classis à Ptolemæo fugata 515.
Antigonus Aristobuli fil. 615, 618. accusat Hyrcanum & Antipatrum 622, 978. vincitur ab Herode 639. ambit regnum Judææ 643. in Judæam reductus 646. rex constituitur à Parthis 646, 989. Hyrcanum auribus, Phasaelum vita privat, *ibid.* Socio se dedit 658. vinctus ducitur ad Antonium 659. primus regum à Romanis securi percussus 661, 1000.
Antigonus frater Aristobuli, Hyrcani filius, Samariæ obsidioni præficitur 586. fratri charus 588. ei necem Regina aliique machinantur 589, 963. occisus *ibid.*
Antigonus qui ante Herodem regnaverat 759.
Antiocheni deficiunt à Demetrio 567. eorum odium in Judæos 520.
Antiochiæ incendium 1300.
Antiochus Commagenes rex 797, 865, 871, 1248, 1311.
Antiochus Cyzicenus 585, 591. Samaritis opem ferens, vincitur 586, 962. occiditur 595, 962.
Antiochus Dionysius Syr. rex in Judæos expeditionem facit 598, 966. prælio occumbit 599, 967.
Antiochus Epiphanes expeditionem facit in Ægyptum 532. Hierosolyma capit & templum depeculatur 532, 957, 958, 1291. sævit in Judæos 532, 533, 958. in Persidem proficiscitur 538. decernit Judæos delere si reversus fuerit è Perside 537. responsum ad Samaritas 534. ejus flagitia 582. moritur 544. Philippum regni curatorem constituit 545.
Antiochus Eupator Judæam invadit 545. cum Juda congreditur 546. fœdus facit cum Judæis 547. fidem datam violat *ibid.* interficitur 548, 959.
Antiochus Grypus 331, 585. ejus mors 595.
Antiochus Magnus 520. ejus literæ & programmata in Judæorum gratiam 521, 522. filiam Cleopatram Ptolemæo nuptum dat *ibid.*
Antiochus Philometor 591.
Antiochus pius Cyziceni fil. Seleuco bellum infert 595. occiditur *ibid.*
Antiochus pius Demetrii fr. oppugnat Hierosolyma 582. obsidionem solvit 583. expeditionem facit contra Parthos & in prælio cadit *ibid.*
Antiochus Seleuci nepos (*al.* Alexandri fil.) vulgo Θεὸς 520. adolescens rex coronatur & cum Jonatha amicitiam init 571. à Tryphone sublatus 579, 960.
Antiochus Seleuci fr. prælio cadit 596.
Antiochus Soter, fr. Demetrii, patris Grypi 585. Tryphonem bello petit 580.
Antipas Herodis fil. ex Malthace Samaritana 751, 1028. tetrarcha Galilææ 770, 785, 1042. it Romam 774, 1049. quænam ei reliquit Herodes 770. quænam ei data à Cæsare 785. rex declaratur ab Herode 1039. vinctus & cæsus 1170.
Antipater Herodi fil. 639. Romam mittitur ad Cæsarem 714, 1030, 1034, 1035. ibi literis Herodem patrem incendit adversus fratres 715. in Mariamnes filios insidias struit 714, 1013, 1016. ejus calliditas 725. turbas movet 608. revocatur ab Herode 714. domum redit 758. cum patre res Judæorum administrat 749. fratribus sublatis omnibus invisus *ibid.* patri necem machinatur 750. de se sollicitus 1035. judicio sistitur coram Varro 759, 1036. sese defendit 763, 1037. in vincula conjicitur 764, 1039. ejus cædes 770, 1042.
Antipater Jasonis fil. 575.
Antipater Idumæus, pater Herodis M. qui prius Antipas, turbas movet 608. legatus missus ad Aretam 616. ejus ἀφιξις 621. auctor Hyrcano ut ad Aretam se reciperet 969. Phasaeli mandat Hierosolyma 624, 979. Herodi Galilæam *ibid.* Cæsarem demereri studet 621, 622, 977, 978. ab eo honoribus augetur. & civitate donatur *ibid.* se defendit contra Antigonum 622. Judææ totius instituitur procurator 622, 624, 979. magno apud Judæos in honore 625. veneno sublatus 637, 983.
Antipater Phasaeli & Salampsionis fil. 806.
Antipater Salomes fil. Archelaum accusat 775, 1032.
Antipater quidam Samaritanus 757, 1032.
Antipater sororis Herodis fil. 751.
Antipatri uxor & liberi 620.
Antipatri uxor Arabissa, Cypros 620.
Antipatris à Vespasiano capta 1193.
Antiphilus 757, 1033. ejus literæ ad Antipatrum 764.
Antonia filia Claudii ex Petina 1074.
Antonia mater Claudii, uxor Druli, Agrippæ dat mutuo pecuniam 810. ejus elogium 812.
Antonia turris 963, capitur 1265.
Antonius centurio 1118, 1119, 1141.
Antonius (L.) Marci fil. litteras ad Sardianos mittit in Judæorum gratiam 633.
Antonius (M.) ejus Ἀφετεία 616, 974. præclare se gerit in Syria 616. ejus & P. Dolabellæ decretum pro Judæis 631. venit in Asiam victo Bruto 639, 640. ejus epistolæ ad Hyrcanum P. M. 640. ad Tyrios 641. Cleopatram deperit 642. Herodem & Phasaelum accusatos absolvit & tetrarchos constituit *ibid.* accusatores supplicio affici jubet *ibid.* summum erga Herodem studium 648. moritur Athenis 652, 994. ejus luxuria 663. elogium 975.
Antonius Primus 1206.
Anubis Deus 799.
Apachnas Ægypti rex 1337.
Apame 474.
Apion pro Græcis legatus ad Cajum 821.
Apollinis templum in palatio 1056.
Apollodotus Gazæorum dux 594. interimitur 595.
Apollonius Alexandri fil. 584.
Apollonius Daus 565. Jonathan ad bellum provocat *ibid.* vincitur 566.
Apollonius 534. Samariæ præfectus 537.
Aponius 863.
Apoptus Ægypti rex 1337.
Apsalomus 1094.
Apsanes ab excessu Jepthes Hebræos rexit 211.
Aqua Deo libatum à Davide 319.
Aquila aurea, supra templi portam collocata,

locata, dejicitur 766,1040.
Aquila Draconem unguibus tenens, in ſigillo Lacedæmoniorum regis 530.
Aquilius 847.
Ara Hieroſolymitana è lapidibus non ſectis 1228,1348.
Ara ſuffitus 111.
Arabes circumcidunt liberos ab anno XIII. 28.
Arabum magna clades 676.
Aramus 20.
Aranes pater Loti 21.
Araſca templum 434.
Araſes rex Syrorum 423,424.
Arca Dei capta à Palæſtinis 224. reducta ad Iſraëlitas 226.
Arca Hieroſolyma deportata 289. in domo Obedami excipitur *ibid.*
Arca Noëi ubi ſubſtitit 12. reliquiæ Arcæ 879.
Arca ſacra 110.
Arcæus 19.
Archelaus Cappadocum rex ad Herodem venit 732, 1019. ab eo deducitur Antiochiam uſque 733. Pheroram Herodi reconciliat 733, 1021.
Archelaus Herodis fil. 751, 758, 1028, 1033. ei ut regi acclamatur mortuo Herode 771, 1042. ejus ad populum allocutio 771, 1047. tumultum ſedare nititur 772, 773, 774. Romam ſe confert 774, 1049. ubi accuſatur à Judæorum legatis 784, 1056. in exilium pellitur 1059. ejus ſomnium *ibid.* fit ethnarcha dimidii regni Herodis 785. Glaphyram in uxorem ducit 788, 1056. relegatus Viennam *ibid.*
Archelaus Helicæ fil. 809, 873.
Archelaus Magdati fil. 1276.
Archelaus ſocer Alexandri 739.
Aremmantus 448.
Aretas Arabum rex 595, 608, 609, 741, 742, 969, 1030. expeditionem facit in Hieroſolyma contra Ariſtobulum 609. ſuccedit Obodæ 736. Hyrcano ſuppeditat auxilia 970. cum Antipatro Syllæum accuſat apud Cæſarem 755.
Aretas Cœle-Syriæ rex 598, 667. in Judæam expeditionem facit 599.
Aretas Petræus 782, 804, 805.
Arietis Romani deſcriptio 1133.
Ariochus 456.
Arion 527, 528.
Ariſtæus 512, 1365. ejus ad Ptolemæum oratio 509.
Ariſtobulus Agrippæ regis fr. ducit Jotapen 807. Judæorum cauſam agit apud Petronium 822.
Ariſtobulus Alexandri Jannæi fil. homo navus & audax 600. cum aliis de Phariſæis queritur 601. Alexandræ convicia facit *ibid.* de regno occupando cogitat 602, 603. ejus cum Hyrcano de regno bellum 607. cum Hyrcano fœdus 608. fit rex 969. vitem auream mittit Pompejo 611. à Pompejo captivus una cum liberis Romam ducitur 615, 617, 973. ejus in adverſis conſtantia 617. Roma in Judæam profugit *ibid.* à Pompejanis veneno ſublatus 620.
Ariſtobulus Herodis fil. 695. ducit uxorem 707. in carcerem conjectus 738. accuſatus à patre Beryti damnatur 743. ſtrangulatur 745, 1026. ejus ſoboles 621, 750, 1027.
Ariſtobulus fil. Herodis regis Chalcidis 892, 1311.
Ariſtobulus Hyrcani fil. 586. ex pontificibus primus rex Judæorum 588. φιλέλλην appellatus *ibid.* ejus mors 590. Ariſtobuli filia ſpondetur ab Herode Antipatri filio 751. filia altera Herodi Herodis filio *ibid.*
Ariſtobulus fil. Joſephi & Mariamnes 807.
Ariſtobulus Ariſtobuli fil. puer pulcherrimus 665. ab Herode fit pontifex 664. ejus fraude occiſus 666, 1012.
Ariſtobulus Ariſtobuli Herodis M. filii, ex Bereniee filius 807.
Ariſtocratia inſtituta in Judæa 975.
Ariuchus 24.
Arius Lacedæmoniorum rex 530, 573. ejus epiſtola ad Oniam P. M. 530.
Armais Ægypti rex 1339.
Armamentum Davidis in templo 410.
Armenia ab Antonio debellata 671.
Armeſſes Ægypti rex 1339.
Arophæus 334.
Arphaxades 20.
Aruntius Euariſtus 851.
Arruntius P. 847.
Arſaces rex Parthorum 575, 583.
Artabanus rex Mediæ 796, 797, 802, 803, 829, 830.
Artabanus Parthorum rex fugit ad Izaten 882. & benigne ab eo excipitur *ibid.* moritur 883.
Artabazes Tigranis filius ab Antonio Cleopatræ donatus 1001.
Artaxerxes 488, 489. edictum 491, 497.
Artaxias 671.
Artorii calliditas 1273.
Arudæus 19.
Aſael 279, 280. occiſus 283.
Aſamonæa familia definit 659.
Aſamonæorum potentia everſa *ibid.*
Aſanus rex Hieroſolymorum 373. à Damaſcenorum rege auxilium petit 375.
Aſchalanitarum contumacia 525.
Aſchanaxus 17.
Aſchanes 455.
Aſerimus Tyriorum rex 1341.
Aſinæus 827, 828, 829, 830, 831 &c.
Aſini caput, de illo mendacium 1368.
Aſochæus rex Ægyptiorum 1292.
Aſprenas 845. cæſus 848.
Aſſis Ægypti rex 1337.
Aſſyriorum imperium everſum 435.
Aſtartes ſanum 275, 1341. Tyriorum rex *ibid.*
Aſtronomiæ perdiſcendæ cauſa primi hominum mille prope annos vixerunt 14. è Caldæa in Ægyptum & ab Ægyptiis ad Græcos tranſit 23.
Aſuras 19.
Aſyli jus certis urbibus 158.
Athenienſium pſephiſma in honorem Hyrcani 623.
Athenion 552. ejus perfidia 672, 1002.
Athletica certamina in honorem Cæſaris Hieroſolymis ab Herode inſtituta 687, 1009.
Athronges opilio regnum affectat 780, 1054. cum fratribus victus 781.
Atratinus 648.
Auguſtus in Syriam venit 697. ejus literæ ad Herodem 742. cogit concilium ſuper regno Judææ 775. ejus edictum & literæ in gratiam Judæorum 722, 723. in Herodem irritatur 735. ei reconciliatur ope Nicolai Dam. 740. Herodis regnum & facultates pro arbitrio dividit 1056. ejus obitus 795, 1065.
Axioramus P. M. 450.
Azaelus Syrorum rex 382, 404 Judæorum fines populatur 414. moritur 416.
Azarias P. M. 450, 455. male pugnat 543.
Azarias vates 374.
Azavus 21.
Azermothes 20.
Azizus rex Emeſorum 890, 892. circumciſus 891. Druſillam ducit *ibid.*
Azotii ob arcam Dei plagis percutiuntur 224.
Azotus capta 566.
Azymorum feſtum 124, 1189. Hieroſolymis diu intermiſſum 425. dictum φάσκα 609, 773, 793, 867, 1218.

B.

Baal rex Ammanitarum 451, 452.
Baal rex Tyriorum 1344.
Baaras planta 1308.
Babæ filii à Coſtobaro ſervati 687. poſtea interfecti *ibid.*
Babylon à Cyro capta 462.
Babylonis exſtructio 1343. eam non conditam à Semiramide, Græcos docet Beroſus *ibid.*
Bacchides 548, 551. Judæos aggreditur 556. ſævit in Judæos 958.
Badezorus Tyriorum rex 1341.
Bæon Ægypti rex 1337.
Bagathous 490, 495.
Bagoas ſpado 753, 754.
Bagoſes Judæis infeſtus 500.
Balachus Moabitarum rex 149, 150.
Baladas rex Babyloniorum 435.
Balamus vates 149, 150. ejus Aſina. *ib.*
Balas 24. *v.* Alexander.
Balatorus rex Tyriorum 1344.
Baleazarus rex Tyriorum 1341.
Balenorum rex 24.
Baliamum 149, 971. ad Hierichuntem 670.
Baliſemus 471.
Baltaſarus *i. e.* Naboandelus 460. viſio ei oblata *ibid.*
Baltazarius 455.
Banacates 338.
Banaias genere ſacerdos, vir fortis 320, 321.
Banaias copiis Solomonis præficitur 335.
Banajas Achili fil. 338.
Banajas Joadæ fil. 293, 315, 328.
Banaothas 284.
Banus eremita, Joſephi præceptor 905.
Barachias 424.
Baracus hortante Debora cum Siſera dimicat 203.
Bardanes Parthorum rex 883. moritur *ibid.*
Baris exſtructa 464.
Barnabazus 490.
Barſas 24.
Baruchus 443, 451, 454.
Barzapharnes Parthorum Satrapa 646, 986.
Baſanes Iſraëlitarum rex 375. moritur 376.
Baſanis inſidiis perit Nadarbus 373.
Baſima filia Solomonis 338.
Baſſus. *v.* Ventidius.
Baſſus (Cecilius) 981.
Baſſus (Lucilius) obſidet Macharuntem 1309. legatus in Judæam miſſus 1307, 1311.
Bathuelus 21.
Bathyllus 1033.
Bathyllus Antipatri libertus 758.
Batus menſura 341.
Bauxus 21.
Beethſabe 296, 325.
Bel Tyriorum Deus 377.
Beli templum 459.
Belli leges apud Judæos &c. 1382, 1383.
Bellum Judaicum unde initium ducebat 1078, 1079, 1080, 1083, 1091.
Benjamin tribus reſtituta in integrum 199.
Benjamitæ bello adorti Gabaonitas cladem magnam accipiunt 194, 195, 197, 198.
Berenice Agrippæ filia 806, 865, 873, 1071.
Berenice Agrippæ mater moritur 808.
Berenice Archelai & Mariamnes filia 890. Herodis vidua Polemoni nupta 891. eum deſerit *ibid.*
Berenice Salomes filia, uxor Ariſtobuli 707.
Berenice ſoror Agrippæ vitæ diſcrimen adit 1081.
Beremicianus Herodis ex fratris filia Berenice filius 1071.
Beryti habitum concilium ad litem diſceptandam inter Herodem & filios 742.
Berzelæus 309, 315.
Beſaleelus & Eliabus architecti ſacri 106, 118.
Boazus 217. ejus in Ruthum benignitas 218. in uxorem eam accipit 219.
Bobelon 481.
Boccias Joſephi fil. 334.
Bocchoris Ægyptiorum rex 1359.
Britannia 1284.
Britannicus Claudii ex Meſſalina fil. 1074.
Brocchus trib. mil. 860.
Buccinæ inventum & figura 129.
Burrus Neroni ab Epiſtolis 895.

C.

Cadmus Milesius, scriptor 1330.
Cæcilius Bassus interfector Sexti Cæsaris 636,981.
Cæcinna 1206. ad Vespasianum missus 1207.
Cæsar (C.J.) bellum in Ægypto gerit 621. ejus decreta pro Judæis 628, 629,630. à Bruto occisus 636,982.
Cæsareæ descriptio 694. portus 694, 695.
Cæsennius Pætus rector Syriæ 1311.
Cæsonia uxor Caii 856. fortiter moritur 857.
Cais 7. fratrem interficit *ibid.* punitur 8. Naida condit *ibid.*
Caius Agrippæ & Juliæ fil. 774, 775, 1050
Cains factus imperator 816,817,1067. Tiberium Tiberii nepotem tollit 817, 1067. ejus crudelitas *ibid.* quomodo se gerit in imperio 820. contra voluntatem Judæorum statuam suam erigi jubet 820,821,822. Agrippæ precibus annuit 825. literæ ad Petronium 826. sævit in Judæos 836. Jovi se æquat 837. in eum conspiratur 838. conjuratorum numerus 843. ejus obitus 826,847,1069. ejus elogium 857.
Caligæ clavis suffixæ 1266.
Callæa 750.
Callimander 586.
Callinicus Antiochi fil. 1312.
Callistus Caii libertus 843.
Cambyses succedit Cyro 470. post sexennium obit 471.
Camuelus 21.
Candelabrum sacrum 111.
Canistra in capite ferendi mos, unde 57.
Canthera à pontificatu submotus 878.
Capellus Antylli filius 911.
Capito Centurio 1080.
Capitolium finis pompæ triumphalis 1306.
Captivi Judæorum quot occisi, quot superstites 1291. & quinam servati ad triumphum 1304.
Captivitas duorum tribuum & decem 454.
Careas 451.
Carmina Hexametra 91.
Carus Herodis pusio 753.
Cassander post Alexandrum occupat Macedoniam 507.
Cassius Longinus, Syriæ præses 702, 876. eum demerentur Herodes & Antipater 637,982. Parthis repressis in Judæam tendit 620,976. in campis Philippicis victus 639.
Castoris Judæi versutia 1236.
Castrametationis Hebræorum forma 129.
Castrare homines aut animalia Hebræis vetitum 171.
Catapultarum vis 1135.
Catulli calumnia in Judæos 1327. ejus mors & vindicta divina 1328.
Catulus rector Pentapolis Lybiæ 1327.
Celadus 787, 1058.
Celenderis 1034.
Celer *trib.* 889, 890. ejus supplicium 1074.
Celtica legio 848.
Cendebæus, Antiochi exercitus dux 580,960.
Cerealis (Petilius) 1302.
Cerealis (Sextus) dux Romanorum, contra Samaritas missus 1140. Chebroniem it 1200. in consilium vocatus super templo 1277. impressionem facit in templum 1269.
Cestius (Gallus) Syriæ præses 925, 1078. cogit exercitum in Judæos 1099. urbem ingreditur 1102. ejus odium in Judæos 1103.
Chæreas (Cassius) 838. in Cajum incitatus 839. conjurationis socios sibi quærit 839. ad supplicium ducitur 864.
Chæreæ virtus 847.
Chætura. *v.* Chatura.
Chagiras 1249.
Chalamas rex 295.
Chalceus 339.
Chalebus speculator Chananææ 132, 193.
Chamas 14 ejus Prosapia 18.
Chanaanus *ibid.*
Chananææ terræ descriptio & divisio 188, 189.
Chananæi tribum Danitticam premunt 199.
Chananæis, Deo invito, parcitur 194.
Chananæis à Judæ & Simeonis tribubus bellum indicitur 193.
Chananæorum terra 187.
Chares 1161. moritur 1164.
Charra 21.
Chatura altera Abrami uxor 33.
Chazadus 21.
Chebron Ægypti rex 1338.
Chebron antiquior Memphide 1199.
Chebron vi capta 193.
Chelbes rex Tyriorum 1344.
Chelcius 586,587,593,594.
Chellio 217.
Chethimus 17.
Chodollamorus 24.
Chosbias Madianitis 154.
Christus & Christiani 798.
Chusarthes rex Assyriorum subigit Israelitas 200.
Chusi 305,306,307,308,311.
Chuthæi unde & quales 429. in Samariam migrant 454, 470. impediunt templi instaurationem 478.
Cinnamus 883,888.
Circumcisionis institutio 26. Judæi soli circumcisi è Palæstinis 1345. Arabes circumcidunt ab anno ætatis XII. 28.
Classicus 1301.
Claudius Cæsar 853,858. latitans rapitur ad imperium 858,859,1069, 1070. ei favent milites 863. ejus erga Agrippam liberalitas 864, 865, 1071. pro Judæis edictum 865, 866. ejus epistola ad Judæorum principes 877. moritur 891, 1074. ejus uxores & liberi *ibid.*
Clemens 840.
Cleopatra Antiochi filia nupta Ptolemæo 523.
Cleopatra uxor Demetrii secundi 579. eadem Antiocho Soteri nupta 579, 580.
Cleopatra uxor Flori 902.
Cleopatra Hierosolymitana uxor Herodis 751,1028.
Cleopatra uxor Ptol. Philometoris 562, 1365,1366. contra Ptolemæum Lathyrum arma movet 593. Ptolemaidem capit 594. cum Alexandra societatem init *ibid.*
Cleopatra obviam fit Antonio in Cilicia 642. ejus insana avaritia 669, 1001. scelera *ibid.* Arsinoen sororem ope Antonii interficit *ibid.* Arabiæ & Judææ partem ab Antonio impetrat 670. sollicitat Herodem ad *rebellionem ibid.* eum ad Ægyptum deducit 671.
Cleopatra (Selene) à Tigrane obsessa 602,968.
Clitus Tiberiade seditionis auctor 921. sibi manum alteram amputat jussu Josephi 921,1113.
Cluvius 845.
Collega (Cneus) 1300.
Columba arca emissa 12.
Concio Herodis ad exercitum 673. ad populum 700,719.
Concio Moysis ad Coren & populum 138. ejusdem morituri concio ad populum 159.
Conjuratio in Herodem 689.
Convivium funebre apud Judæos 1047.
Coponius Judææ procurator 791,794, 1060.
Coracinus piscis 1155.
Corbonas facer thesaurus 1066.
Core, numen Idumæorum 685.
Core seditionem movet 137.
Cores & socii absumpti 143.
Corinthus quidam 755.
Corinthus genere Arabs 1030.
Corn. Fastus Syllæ fil. 614,972.
Cornelius Longi frater 1273.
Corona pontificis 114.
Corvus arca emissus 12.
Corus *mensura* 134.
Costobarus 1018.
Costobarus latronum dux 898.
Costobarus Idumæus Salomes maritus 686.
Coturnicum in Israëlitarum castris magna copia 96.
Coturnicum copia data seditiosis Hebræis 130.
Cotylas. *v.* Zeno.
Cotys Armeniæ minoris rex 871.
Crassus Syriæ præses succedit Gabinio 618. sacram pecuniam depeculatur 618,976. in Judæam venit *ibid.* ejus avaritia 616. Euphrate trajecto perit 620,976.
Creatio mundi 4,5.
Cumanus Judææ procurator 887,888, 889,1072,1073,1074.
Cuspius Fadus Judææ ἐπίτροπος 702,874, 877.
Custodes à Romanis appositi templo 887.
Cypris Agrippæ regis uxor 1071.
Cypros uxor Antipatri ex qua liberos quatuor sustulit 620,976.
Cypros Antipatri & Cypri filia 807. nupta Alexæ Selciæ *ibid.*
Cypros Agrippæ uxor 808,809.
Cypros Herodis M. filia ex Mariamne Hyrcani filia nupsit Antipatro Salomes filio 806.
Cypros Phasaëli & Salampsionis filia nupta Agrippæ Aristobuli filio *ibid.*
Cyrenius. *v.* Quirinius.
Cyrenæi Lacedæmone oriundi 1088.
Cyrus Persarum rex 461,462. de templo instaurando cogitat 468. Judæos Hierosolyma remittit & vasa templi 469. ejus edictum 469. moritur 470.
Cyrus Xerxis fil. Græcis Artaxerxes sit rex 488. ejus epistola 481.

D.

Dæmonia 1308.
Dagon Azotiorum Deus 224.
Dagonis templum crematum 566. ejus forma 565.
Damascus capta 424.
Damascus capta à Romanis 610.
Dana urbs condita 200.
Danielus Propheta 455,456. somnium enuntiat Nabuchodonosori, & interpretatur 456,457. atque inde valde honoratur *ibid.* ejus cognati in medias flammas conjiciuntur 458. scripturam in pariete explicat 461,462. in Mediam deportatur 463. in eum conspiratur *ibid.* in leonum speluncam conjicitur *ibid.* turrim ædificat Ecbatanis 464. ejus vaticinia qualia 465. visio de ariete & hirco 465, 466. vaticinium de Judæorum interitu sub Romanis 465. de excidio templi sub Macedonibus 539.
Dardanus 339.
Darius Artabani fil. 803.
Darius rex Medorum 461,462.
Darius fil. Hystaspis regnat 471. convivium apparat splendidum 472. problemata proponit *ibid.* dat literas Zorobabelo de templo instaurando 475. inquiri jubet in Cyri commentarios de exstructione templi 479. templum ædificari imperat *ibid.* ejus edictum *ibid.*
Dathamnes 137.
Davides rex 247. ejus genus 219. ἀμφία 249. vitæ discrimen adit ex gigante 249, 250, 318, 319. inungitur à Samuele 247. Saulum bacchantem fidibus pulsandis mitigat *ibid.* apud Saulum in honore 248. postea ei invidetur 251. ejus & Jonathæ amor 253, 256. ejus & Sauli per Jonatham reconciliatio 253. eum interficere postea nititur Saulus 254. ejus fuga 258, 259, 268. bis Saulo parcit 262, 263, 268. Gittenlium regi auxilium promittit 269. Amalecitas persequitur 273. eosque fundit 274. laudationes funebres in gratiam Sau-

li & Jonathæ componit 279. rex Judæ fit *ibid.* ab univerſis Iſraelitis rex creatur 285. Hieroſolyma expugnat 286. Jebuſæos ejicit 287. plures ducit uxores *ibid.* & liberos procreat undecim 288. Paleſtinos vincit *ibid.* arcam deportat Hieroſolyma 289. à Michala uxore reprehenditur 290. templum ædificare ſtatuit *ibid.* ejus victoriæ 291. ejus benignitas erga Memphibosthum 293. Beethſabes amore irretitus 296. Uriam interfici curat 296,297. ideoque à Nathane reprehenditur 298. populum numerari jubet 321. peſtem præ cæteris malis eligit 322. Beethſaben in uxorem accipit 298. ejus filius ex Beethſabe moritur 299. luctus ex Abeſalomo 312. multa parat in ſtructuram templi 323,324. Solomonem hortatur ad templi extructionem 324,328. ſacerdotes & Levitas in claſſes dividit 327. moritur 331. magnifice ſepelitur 331,583. ejus ſepulchrum poſtea apertum 331,724,725,961. ejus in monumento theſauri 724.
Debora vates 202.
Declas 20.
Decreta Romanorum 623. Athenienſium *ibid.* C. J. Cæſaris 628.
Decreta varia in gratiam Judæorum 628,629 &c.
Decretum Athenienſium in honorem Antipatri 623.
Defunctorum cura apud Judæos 1381.
Dei præſentia in tabernaculo 118.
Dellius 650,663,992.
Demetrius Alexandriæ Alabarcha 891.
Demetrius Demetrii fil. amicitiam cum Jonatha init, & Alexandrum vincit 564,565,566.
Demetrius Eucærus, quartus Antiochi Grypi filius, conſtituitur rex Syriæ apud Damaſcum 596. à Judæis in auxilium accerſitus 597. Alexandrum bello petit & ſuperat 597, 598, 966. contra fratrem Philippum pugnans captivus ducitur ad Parthos 598. moritur *ibid.*
Demetrius Gadarenſis, Pompeii libertus. ejus in gratiam Gadara inſtaurata à Pompeio 615, 973.
Demetrius Nicator 568. ejus literæ ad Jonatham in Judæorum gratiam *ibid.* fit inviſus militibus 569. & Antiochenſibus 570. Jonathæ fidem fallit *ibid.* ab Antiocho victus in Ciliciam ſe recepit 571. ab Arſace capitur 575. Tryphonis in eum perfidia 579. prœlio victus ad Cleopatram uxorem confugit 585. inde Tyrum profectus obit *ibid.*
Demetrius Phalereus Bibliothecæ Ptolemaicæ præfectus 508,1365. ejus ad regem ſupplex libellus 511. ducit LXXII. ſeniores ultra heptaſtadium ad legem interpretandam 517,518.
Demetrius Seleuci filius fit rex Syriæ 548. Antiochum regem occidit *ibid.* Bacchidem mittit contra Judæos *ibid.* & Nicanorem 549. ejus ingenium quale 558. ejus literæ ad Jonatham 560. occiditur 560,561.
Demoteles 573.
Dianæ templum in Perſide 543,544.
Dianæ agreſtis templum 562,563.
Dido Tyriorum regina 1341.
Dies præter ſolitum producta 185.
Diluvium 10, 11, 12.
Dina Jacobi filia 45.
Dioclerus 337.
Diodorus Jaſonis fil. 584.
Diodorus, qui & Tryphon 569.
Dionyſius Tripolita tyrannus 611.
Diophantus literarum ſimulator 738, 1024.
Divortii libellum an liceat uxori mittere ad maritum? 686. Divortiorum cauſæ 166.
Doecus Syrus 260.
Dolabellæ literæ ad Epheſios pro Judæis 631.
Doleſus 1190.
Domitia benigna Joſepho 946.
Domitianus Veſpaſiani fil. urbis Romæ præfectus 1204. benignus Joſepho 946. imperii procurator 1208. contra Germanos expeditionem facit 1302.
Domitius Sabinus 1238.
Domus ſaltus Libani 356.
Doris prima Herodis uxor 639.
Doris uxor Herodis mater Antipatri 751,1028. è regia ejicitur 1032.
Doritæ 897. contra eos edictum Petronii *ibid.*
Dorotheus 517.
Dorthus *Judæus* 889.
Doſitheus Judæus, ejus perfidia 677, 1365.
Dracontos leges 1331.
Druſilla Agrippæ ex Cypro filia 806, 1071.
Druſilla ſoror Agrippæ nupta Azizo Emeſorum regi 809. poſtea Felici 891.
Druſus Agrippæ fil. ex Cypro 806.
Druſus Tiberii fil. 815.
Duratio legum Judaicarum 1383.

E.

Ebalus 20.
Eban filius Davidis 288.
Ebutius centurio 1128.
Ebutius decurio occiditur 1162.
Echarampſaris 448.
Ecnibalus rex Tyriorum 1344.
Edictum Artaxerxis 491. Auguſti pro Judæis 722. Claudii 865,866. Cyri 469. Darii 479. Petronii contra Doritas 867.
Eglon rex Moabitarum in ſervitutem redigit Iſraelitas 201. occiditur *ibid.*
Ehudes à Moabitis liberat Iſraelitas 201. à populo principatum accipit 202.
Eiraës 20.
Elamus 19.
Elanus ſuccedit Baſani 376.
Elcanes 219, 220.
Elcias P. M. 450.
Elcias magnus 822.
Eleazari domus 327.
Eleazari Judæi laus 1134.
Eleazarus Aaronis fil. 117.
Eleazarus Anan. P. fil. 795,1091,1106.
Eleazarus Dinæi filius 888, 892, 893, 1073.
Eleazarus Dodeiæ fil. 320.
Eleazarus ejector dæmonum 339.
Eleazarus Joazari frater, pontifex 787. deponitur 788.
Eleazarus Judæ ſdictus Aaron 535,546. ab Elephanto opprimitur 546,959.
Eleazarus latronum princeps 876,1313. captus & Romam miſſus 893,1075. ejus ad ſuos oratio 1318, 1319.
Eleazarus Moyſis fil. 83.
Eleazarus P. M. 2, 146, 511, 787. ejus literæ ad Ptolemæum 512, vita defunctus 192, 523.
Eleazarus ſacri theſauri cuſtos 619.
Eleazarus Samææ fil. ejus ſtrenuitas 1134.
Eleazarus Simonis fil. 1105,1176,1177, 1211, 1219, 1276.
Eleazarus Simonis ſocius moritur 1198.
Eleazarus templi prætor 897,1091.
Eleazarus, vir fortis, captus à Rufo 1309.
Eleutheri equites 987.
Eli pontifex 334.
Eli præfuit Iſraelitis poſt obitum Samſonis 217. ejus filii nequiſſimi 219.
Elia 424.
Eliabi opera in tabernaculo 106, 118.
Eliacias pontifex 438.
Eliacimus 432.
Eliacimus *alter* 442.
Elias de pluvia Achabum monet 381.
Elias vates 378. quid præſtitit viduæ Sarephthanæ *ib.* Achabum adit 379. ejus juſſu necantur falſi vates 381. ignem de cœlo devocat 395. ex hominum conſpectu ſublatus 396.
Eliæ epiſtolæ ad Joramum 405.
Eliaſibus pontifex, 484, 485. moritur 500.
Eliem filius Davidis 288.
Elimelechus 217.
Elionæus Cantheræ filius fit pontifex 871.
Eliphale filius Davidis 288.
Eliæus Saphatæ fil. 347,382,383. ejus miracula 398,399. ejus mors 415.
Eliſſæus vates medetur fonti prope Hierichuntem 1194.
Eliſſæus vates moritur 415. ejus laus *ibid.*
Elix *vel* Felix 639.
Elmodadus 20.
Elon poſt Apſanen imperium aſſumpſit 211.
Elpis Herodis uxor 751, 1028.
Elthemus *dux* 1004.
Elulæus rex Tyriorum 428.
Elyſas 17.
Emnos filius Davidis 288.
Ennaphen filius Davidis *ibid.*
Ennerus 25.
Enochus & Elias ἀφανεῖς facti 396.
Enoſus filius Sethi 11.
Epaphroditus quis? 2.
Epaphroditus ſummus Joſephi amicus 946.
Epheſiorum decretum pro Judæis 635.
Ephodes 113,114.
Epicrates 586.
Epicuriorum reprehenſio 466.
Epiphanes regis Commagenes fil. 873, 890,1312.
Epiſtola Jonathæ pontificis ad Lacedæmonios 573. Philadelphi pro libertate Judæorum 509. Philadelphi ad Eleazarum pontificem 512. Eleazari ad Philadelphum *ibid.* Salomonis & Hiromi Tyriorum regis 339. Xerxis Perſarum regis ad Eſdram 481. Artaxerxis ad Satrapas 490. Antiochi ad Ptolemæi Epiphanem 520. Samaritanorum ad Antiochum cum ΘΕΟΥ appellatione 533. Alexandri Balæ ad Jonatham cum fratris titulo 559. Antiochi M. ad Ptolemæum Epiphanem 518. Demetrii ad Jonatham & Judæos 584. Oniæ ad Ptolemæum & Cleopatram Ægypti reges 562. Ptolemæi & Cleopatræ ad Oniam 562. Julii Cæſaris ad magiſtratus Romanorum pro Judæis 629. M. Antonii ad Tyrios 641. Ἐπῳδαὶ à Salome compoſitæ contra morbos 338.
Erica 424.
Eſaias *vates* 427, 433, 436. ejus laus *ibid.* ejus prædictio de Aſſyriis 433. ejus vaticinium de templo Oniæ 1326.
Eſavus *dictus* Adomus 48. ejus nativitas 36.
Eſcholes 25.
Eſdras 481. dolet populum externorum affinitati addictum eſſe 483. legem populo recitat 485. moritur *ibid.*
Eſſenes 113,114,120. ejus fulgor quando ceſſavit *ibid.*
Eſſeni (ſive Eſſæi) ab Herode in honore habiti 699. eorum mores deſcribuntur 793,1060,1061,1062,1063,1064, 1065.
Eſther 489. ducta in matrimonium à rege 490. Judæorum ſuſcipit patrocinium 492,493. regem & Amanem ad convivium invitat 494.
Ethanus 339.
Ethi Gittæus 305,310.
Ethnarcha Judæorum Alexandriæ 865.
Eva facta 5. ejus lapſus 6.
Euarachus Cous 737,1024.
Evariſtus Arruntius 851.
Evilas 18.
Evilates 20.
Evilmaradouchus 1344.
Euodus Tiberii libertus 815.
Eupolemus Joannis fil. 551.
Euricles Lacedæmonius Herodis filios calumniatur 736,737,1021,1022. in patriam reverſus dat pœnas 1024.
Eutychus Agrippæ libertus 810,812.
Eutychus auriga Caii Cæſ. 863.
Exploratores à Moyſe in terram Chananæorum miſſi 131.
Exploratores miſſi à Jeſu in Hierichuntem 178. res ſingulas fideliter narrant 179.

INDEX TERTIUS,

Exſecrationes & benedictiones è montibus Garizim & Gebal 174,186.
Ezechiel. *v.* Jezechiel.
Ezechias latronum princeps 625, 979, 1035.
Ezecias rex 425. ejus ad populum pia oratio 425,426. templum luſtrat *ibid.* paſchatis feſtum magnifice celebrat *ibid.* Palæſtinis bellum infert 427. ſe tuetur contra Senacheribum 432, 433. ex eo convaleſcit 435. moritur 436.

F.

Fabatas Cæſaris ſervus 755. ejus procurator 1030.
Fabius 639.
Fabius centurio 614,972.
Fabius Damaſci præfectus 984.
Factiones tres Hieroſolymis 1211,1213.
Fadus (Cuſpius) Judææ procurator 874, 876,877,1071.
Fœdus inter Antiochum M. & Ptolemæum 523.
Fames 691.
Fames imperante Claudio 134.
Fames Hieroſolymis atrox 1245,1252, 1274.
Fames ob Sauli in Gabaonitas ſævitiam 318.
Fames Samariæ 586.
Fames in Judæa, & ex ea peſtis 691,881, 886.
Fannius prætor Rom. 584.
Fannii conſulis decretum pro Judæis 632.
Felix *vel* Elix 639,984.
Felix frater Pallantis 1074. Judææ procurator 1075,890,892. ſeditioſos caſtigat 894. accuſatur Romæ 895.
Feſta Hebræorum 122,123,124.
Feſtus (Porcius) Judææ procurator 895, 1077. moritur 896.
Flaccus (Norbanus) procos. 723.
Flaccus Syriæ præſes 809.
Florus (Geſſius) Judææ procurator 794, 874. belli Judaici auctor 898,901, 902,906, 1077, 1079. urbem diripit 1080. victus *ibid.* calumniatur Judæos apud Ceſtium 1083.
Fons prope Hierichuntem 1194. ei medetur Eliſæus vates *ibid.* ejus miranda vis 1195.
Fonteii Agrippæ cædes 1302.
Fronto (Æternius) 1277, 1290.
Frugi (Titus) 1277.
Fulvia, femina nobilis, à Judæo pecunia emuncta 800.
Furius centurio 614,972.
Furti pœna 706.

G.

Gaalæ præſidio ſe contra Abimelechum tuentur 207.
Gaanus 21.
Gabaonitæ 184. quomodo cum Jeſu paciſcuntur *ibid.* & fraudem luunt 185. vindicantur 318.
Gabaonitas accuſat Levita ſtupratæ uxoris 195, 196.
Gabares 338.
Gabaris *ibid.*
Gabinius 611, 613, 971. miſſus in Syriam 616. Syriæ præſes 974.
Gadara capta à Veſpaſiano 1190.
Gadareni capti & cæſi 1127.
Gaddis *v.* Joannes.
Gadus *vates* 321,322.
Galadenorum regina 596.
Galba 816. Neroni ſuccedit 1196. ex inſidiis occiditur 1196,1197.
Galilæa tota venit in poteſtatem Romanorum 1168.
Galli 1087.
Galli Satellites 1006.
Gallicanus 1142.
Gallus Ælius 693.
Gallus (Ceſtius) Syriæ præſes 9.
Gallus centurio 1162.
Gallus Rubrius 1302.
Gamala obſidentur 1160.
Garizitanum templum dirutum 584.
Gatherus 20.
Gaza capta & diruta 595.
Gazæi à Jonatha male multati 571.
Gedeon quo ſtratagemate hoſtes vincit, & Iſraelitas aliorum dominatu liberat 204,205. ejus mors 206.
Gemellus 730,815,816.
Gentilium dii non deridendi 1385.
Gentium diſperſio 16.
Gera pater Ehudis 201.
Geraſtratus rex Tyriorum 1344.
Germani deſcribuntur 1087. Romanis ſerviunt 1284. rebellant 1301.
Germani cujuſdam prædictio Agrippæ in carcere 814.
Germani ſatellites 848.
Germanici domus 848.
Germanicus pater Caligulæ 815.
Germanicus in orientem miſſus 797. à Piſone ſublatus *ibid.*
Geſſius (Florus) *v.* Florus.
Gigantes 193,319.
Glaphyra Archelai Cappadocum regis fil. nubit Alexandro Herodis fil. 707. odio proſequitur Salomen 726,727, 1017. ejus ſuperbia *ibid.* ejus planctus ob vincula mariti 739. occiſo marito remittitur ad patrem cum dote 750. nubit Judæ regi Libyæ, dein Archelao regi Judææ 788,789,1059. ejus ſomnium & mors *ibid.*
Goliathus ex urbe Gitta, vir immanis 248. Iſraelitas ad ſingulare certamen provocat *ibid.* à Davide dejicitur 250.
Gomarus, Gomarenſes 17.
Gorgias Jamniæ præfectus cum ſuis in fugam conjicitur 539. poſtea rem proſpere gerit 543.
Gorion Joſephi fil. & Simeon Gamalielis hortantur multitudinem ut facinoroſos adorirentur 1171. morte plectitur 1186.
Gratus (militum præfectus) 812. Simonem interficit 779, 780, 1053. obviam fit Varo 1055. incidit in Claudium 858, 859.

H.

Hæmanus 339.
Halicarnaſſenſium decretum pro Judæis 635.
Heberus 20.
Hebræorum, invito Moyſe, cum Chananæis pugna 135.
Hecatontomachi 592.
Helcias *magnus* 822.
Helcias ſacri ærarii cuſtos 896.
Helena Adiabenorum regina Judaicam religionem amplectitur 878. Hieroſolyma ſe confert 886. ubi ſepulta *ibid.*
Hemaon 339.
Henochus. *v.* Anochus.
Herculis templum 1341.
Herennius Capito 809,810.
Hermæus rex Ægypti 1352.
Herodes rex Antipatri filius 620,976. ejus ætas cum rebus admoveretur 624. Galilææ fit præfectus, Ezechiamque cum aliis prædonibus afficit ſupplicio 624, 625, 979. ob eorum cædem exoſus in judicium vocatur, & dicit cauſam 626. effugit *ibid.* ad Sextum Cæſarem proficiſcitur & præficitur Cœle-Syriæ 627. ſtat à Caſſio & Bruto 637. fit Syriæ procurator *ibid.* & 983. Romanorum benevolentiam captat & aſſequitur *ibid.* Malichum trucidat 638. Antigonum Ariſtobuli vincit & ex Judæa pellit 639. M. Antonium corrumpit 640. accuſatus tetrarcha conſtituitur 642. ſtrenue pugnat *ibid.* & 986. ſibi à Parthis cavet & elabitur ex inſidiis 645, 988. quænam ei in fuga acciderunt *ibid.* in Ægyptum venit, & Rhodum poſtea Romamque 647,648,990. ſuaſu Antonii à ſenatu Roman. declaratur rex Judææ 648,649,991. ex Italia navigat, & pugnat contra Antigonum 649. Joppen capit & Hieroſolyma oppugnat 650, 992. Sepphorim occupat 651. in Galilæa hoſtes ſuperat 652. & latrones *ibid.* Antonium adit cum auxiliis ad Samoſata 654. ab eoque honorifice excipitur *ibid.* magno periculo mirum in modum liberatur 655,656. Pappum ſuperat *ibid.* Mariamnem uxorem ducit, *ibid.* & 999. Hieroſolyma expugnat & Antigonum capit 657,658,999,1000. & ad Antonium ducit 659. ſuos promovet & Antigonianos interficit 661. quæritur de Alexandra 664. Ariſtobulo inſidias ſtruit 666. eumque occidit *ibid.* ad cauſam dicendam ab Antonio evocatus 667. flectit Antonium 668. Joſephum fratrem necari jubet 669. à Cleopatra ad ſtuprum ſollicitatur 670. ejus conſilium occidendæ Cleopatræ *ibid.* juſſu Antonii Arabes infeſtat 672,1001. prælio ſuperat Arabas *ibid.* bellum Aretæ infert, *ibid.* ejus oratio 1002. ejus præſentia animi in ſe excuſando apud Cæſarem 679,1005. Cæſarem in Ægyptum deducit 680,1006. & ſplendide excipit *ibid.* ei regnum confirmatur à Cæſare *ibid.* multis à Cæſare donatur 682,1006. fanum Hieroſolymitanum inſtaurat 680,699,1006. multaque magnifice exſtruit 1007 &c. concio ad milites 673. Hyrcanum occidit 678. quomodo amicitiam Antonii excularit apud Cæſarem, & regnum ab eo obtinuerit 679,1005. mandatum ejus de occidenda Mariamne, ſi quid ſibi acciderit 667. Mariamnem uxorem interficit 684. ex Mariamnes nece perturbatur 684. in morbum divinitus immiſſum incidit 685,768. morbus ejus deſcribitur 1041. à patriis moribus recedit, & ad omnia mala inclinat 687,688, &c. theatra ædificat & ſpectacula exhibet 688,1019,1011. contra eum conſpiratur 689. fugit in Ægyptum 690. exſtruit templum Samariæ 691. & regiam Hieroſolymis 693. & caſtellum magnificum 60 circiter ſtadia ab Hieroſolymis *ibid.* ejus nuptiæ cum Mariamne altera *ib.* fami urgenti ſuccurrit 692. quomodo ſubditos in officio continuerit 693,694. ejus mores *ibid.* Cæſaream condit & à Cæſare muneratur 695. filios Romam mittit *ibid.* exſtruit templum Cæſari & tributorum partem ſubditis remittit & conventicula populi prohibet & Eſſenos magnificat 697,698. templum novum ædificat Hieroſolymis ſumptuoſiſſ. 700. quod deſcribitur 701. legem ſtatuit de furibus novam 706. navigat ad Cæſ. & reductis Roma liberis dat uxores, Agrippamque honorat 707, 708. ejus apud Agrippam gratia 709. quartam tributorum partem ſuis remittit 712. ipſius familia domeſticis agitatur diſſidiis 713. Antipatrum in gratiam recipit 714. Aquileiam venit 715. filios ſuos apud Cæſ. accuſat *ibid.* & 1013. cum filiis redit in gratiam 718. quinquennale certamen celebrat, arces condit 719,989. oppida varia, templum Pythium ædificat, & ludos Olympiacos inſtaurat 720,721,1010. ejus ingenium deſcribitur *ibid.* pecuniis deſtitutus Davidis ſepulchrum recludit 724. omnes conjunctos habet ſuſpectos 726, 727. à Syllæo inique accuſatur apud Cæſarem 735. Herodis in filios immanitas 742. quos accuſat in concilio Berytenſi *ibid.* Nicolaum interrogat quid Romæ ſentirent de filiis 743. filios Alexandrum & Ariſtobulum ſtrangulat 745. liberis ipſorum proſpicit 750. Herodis progenies *ibid.* uxores & liberi 751, 806. Herodes Mariamnes filiis ſponſalia curat 751, 1027. poſtea mutat 1028. Antipatrum mittit ad Cæſarem 754,1030. comperit ſibi venenum ab Antipatro paratum 755,1031. eaque de re quæſtionem habet *ibid.* Antipatrum damnatum in vincula conjicit 764. ejus in ſenio amarulentia 765. morbo cruciatur 768,1041. ſumme crudelis *ibid.* ejus mandatum de occidendis

iis

iis quos in circum occluſerat 768. negligitur *ibid.* teſtamentum conficit 765, 1039. manus ſibi inferre conatur 770,1041,1042. teſtamentum rurſus mutat *ibid.* ſub mortem liberaliſſimus & crudeliſſimus 768. teſtamento mutato moritur ac funeratur 770, 771,1042. teſtamentum ejus legitur *ibid.* teſtamento ejus confirmato quantum filiis ipſius patrimonium ſuperfuerit 785.
Herodes Herodis fil. urbes ædificat in honorem Cæſaris 794,1066. tetrarcha fit *ibid.* litteras mittit ad Cæſarem 803. tenet tetrarchas Galilææ & Perææ 819, 1065. exſilio multatur 820,1067.
Herodes frater Herodis tetrarchæ, non ex eadem matre 804.
Herodis Ariſtobuli fil. ex Berenice Salomes filia 807,1027.
Herodes Herodis fil. ex Mariamne pontificis filia 751,754,1028,1030. è teſtamento Herodis expunctus 1033.
Herodes Herodis fil. ex Cleopatra 751, 754, 1028.
Herodes Agrippæ frater & Chalcidis rex 871,873. ducit Mariamnem 807. à Claudio impetrat jus in templum & pontifices 878. ejus mors 865,887, 1071. progenies *ibid.*
Herodes Phaſaëli & Salampſionis fil. 806.
Herodes Polemonis fr. Chalcidis rex 871.
Herodias Ariſtobuli filia ex Berenice Salomes filia 804,1027.
Herodias, Agrippæ ſoror, & conjux Herodis tetrarchæ, honoribus invidet Agrippæ 818,1067. maritum in exſilio comitatur 819,820,1067.
Herodias nupta Herodi, Herodis M. filio ex Mariamne Simonis P. filia 807. poſtea alteri Herodi nupſit mariti prioris fratri 807,808.
Hezechias rex Jud. 425.
Hiaramus Tyriorum rex Davidis amicus 287.
Hieremias propheta 441. ejus epicedium in Joſiam *ibid.* ejus vaticinium contra Hieroſolyma 442,444,445. accuſatur 443. abſolvitur *ibid.* ejus liber comburitur *ibid.* comprehenditur & in carcerem conjicitur 445,446.
Hierichuns. *v.* Jericho.
Hieroboamus Joaſi fil. regnat in Iſraëlitas 418. bellum infert Syris *ibid.* moritur 419.
Hieroboamus Nabathæi fil. in Solomonem conſpirat 361. decem tribuum rex creatur 364. vitulas facit aureas *ibid.* ejus manus aret 365. ejus contra Abiam expeditio 371. moritur 373.
Hieroſolyma capta 287. unde nomen *ibid.* obſeſſa a Babyloniis 446. capta 448. capta ab Herode 658. capta à Ptolemæo Lagi 508. quoties capta 1292. ſolo æquata 1295. eorum primus conditor 1292. Hieroſolyma incenduntur 1290.
Hieroſolymorum rex & alii quatuor reges contra Gabaonitas bellum movent 185. à Jeſu profligantur 186.
Hieroſolymorum urbis deſcriptio 613, 1221,1222,1223,1224,1349.
Hin, menſura Hebr. 117.
Hiramus legatos mittit ad Solomonem 339. & litteras 340.
Hiromus rex Tyri 1340,1341,1345.
Hiſpani 1087.
Hiſtorici munus 607.
Hophnis filius Eli 219. moritur 221.
Hoſtia humana 398.
Hyrcanus Alexandri Jannæi filius conſtituitur pontifex 600,968. foederatur fratri, & otioſam vitam elegit 608, 609, 968, 969. ejus ingenium quale, & cur fugerit ad Aretam *ibid.* Scauri amicitiam fruſtra ambit 610, 611. diſceptat apud Pompeium cum fratre *ibid.* redditur ei pontificatus 615. confirmatur ei pontificatus à Cæſare 622, 978, 979. honoratur ab exteris gentibus 623. honoribus ab Julio Cæſ. afficitur 628. capitur & amputantur auriculæ ejus 646,662, 689. à Parthis dimiſſus ad Herodem revertitur, à quo perfide tractatur 662. occiditur 678. quali fortuna per omnem vitam fuerit agitatus *ibid.*
Hyrcanus primus ejus nominis pontifex 802.
Hyrcanus (qui & Joannes) quomodo à Ptolemæo tractatus & Antiocho Eupatore 581,961. geſta ipſius *ibid.* ejus felicitas 585,586,962.
Hyrcanus Joſephi Tobiæ filius 526. callidum ejus commentum 527. ad Ptolemæum mittitur, benigneque ab eo excipitur 528. & honoratur *ibid.* ejus geſta & mors 531.
Hyrcanus Simonis Matthiæ filius effugit Ptolemæi inſidias, & principatu potitur 581. oppugnatur ab Antiocho Sotere 582. pacem ab eo redimit ccc talentis, Davidiſque theſaurum tribus millibus talentorum imminuit 583. urbes ab hoſtibus ablatas recuperat, pacemque cum Rom. init. *ibid.* in Syriam expeditionem facit, *ibid.* Samariam obſidet & radicitus tollit, cumque Deo colloquitur 585,586. ejus mors & elogium 588. ſomnium de filiis quale aliquando habuerit 591.
Hyſtaſpes 471.

I.

Jabeſus 421.
Jabinus rex Chananæorum ſubjugat Iſraëlitas 202.
Jabiſus Galaditidis urbs everſa 198.
Jacimus (ſive Alcimus) 547,752.
Jacobus natus 36. ejus lucta 45. de Rachele paciſcitur 40. ejus clandeſtinus abitus à Labano 42. filii 41, 46. ejus liberi quibuſcum venit in Ægyptum 70. ejus lachrymæ Benjaminem in Ægyptum mittentis 62. ejus & Eſavi ἀναγνωρισις 45.
Jacobus frater J. Chr. lapidatur 896, 897.
Jacobus Soſæ fil. 1177,1230,1288.
Jacobus Idumæus patriæ proditor 1198.
Jadelphas 21.
Jaddus, Joannis fil. P.M. 500. Alexandrum parat excipere 503. moritur 505.
Jadon vates 365. à leone occiſus 366.
Jaires rem Hebraicam adminiſtrat 209.
Jale, mulier Cenites, Siſarem occidit 203.
Jalus Moyſis nepos 329.
Jamblichus dynaſta 621,977.
Janias Ægypti rex 1337.
Japhetus 14. ejus filii quas terras poſſiderunt 16.
Jarades 8,11.
Jardes ſaltus obſeſſus 1310.
Jaſon, qui & Jeſus 531.
Jaſon Eleazari fil. 551.
Jazielus vates 393.
Ide liberta 799. in crucem acta 800.
Idumæi 541, 1176, 1180, 1181, 1182, 1314. tranſitum negant Iſraëlitis 145.
Idumæi Semi-Judæi 650.
Idumæi fiunt Judæi 584.
Jebar filius Davidis 288.
Jeboſtus (vel Jeboſthus) creatur rex 279. inſidiis perit. 284,285.
Jede mater Joſiæ 438.
Jehu Nemeſſi filius 382. rex Iſraëlitarum declaratur 406. res ab eo geſtæ 407, 408. Baalis ſacerdotes interfici curavit 410. moritur 413.
Jehu vates 375.
Jenaë filius Davidis 288.
Jephthes, dux Iſraëlitarum, regem Ammanitarum profligat 210. filiam ex voto temerario mactat *ibid.* Ephraëmitas magna clade afficit 211.
Jeraſa 422.
Jeroboamus. *v.* Hieroboamus.
Jericho capta 181. ejus inſtaurator diris devotus 182.
Jeſſæus Achimæi fil. 320.
Jeſſæus filius Obedæ 246. pater Davidis 247.
Jeſus P. M. 1177.1183.
Jeſu Chriſti elogium 798.
Jeſu Phabetis filio pontificatus abrogatur 693.
Jeſu plebeji clamor & mors 1282.
Jeſus. *v.* Joſua.
Jeſus (ſive Jaſon) P.M. 531.
Jeſus Tiberiadis præfectus 917.
Jeſus pontificatu abdicatus 665.
Jeſus Sapphiræ filius 910, 917, 1106, 1109.
Jeſus Gamalielis filius, pontifex 898.
Jeſus poſt Ananum pontificum natu maximus 1177. ejus ad Idumæos concio 1178,1179.
Jeſus filius Damnæi P.M, 897.
Jeſus Gamalæ filius 923,924.
Jeſus filius Naveni 132. Moyſis ſucceſſor 157. dux Iſraëlitarum contra Amalecitas 99. copias Jordani admovet 178. coram Moyſe vaticinatur 174. de tellure dimetienda deliberat 186,187. ejus concio ad pop. Tranſjordanianum 189.190. ejus obitus 192.
Jeſus Saphati filius, latronum princeps 914,1150.
Jeſus Thebuthi fil. 1288.
Jeſus Joſodeci fil. 476.
Jeſus ſacerdos 1288.
Jethro Madianita 193.
Jezanias 451.
Jezebela uxor Achabi 377. à canibus diſcerpta 408.
Jezecielus 441,443,444,449.
Imagines, ſeu effigies æreas boum nefas Judæis effingere 359. imagines erigere aut animantium effigies conſecrare vetitum Judæis 765.
Impoſtores per Judæam 893.
Infanticidium in Ægypto 74.
Joabus dux 279. conſpirat cum Adonia 325,330.
Joachazus Judææ rex 442. in Ægypto moritur *ibid.*
Joacimus P.M.481,485.
Joacimus Judææ rex 43,442. à Babyloniis deficit *ibid.* interficitur *ibid.*
Joadas 438.
Joannes, *al.* Hyrcanus Ptolemæum adoritur 961. aperit Davidis ſepulchrum *ibid.* ejus mors & elogium 962.
Joannes Baptiſta ab Herode necatus 805.
Joannes dictus Gaddis frater Jonathæ interficitur 556.
Joannes Levi filius Giſchalorum inſtaurator 908,1107,1314. Joſephi inimicus 912, 916, 1108. affectat tyrannidem 1175,1189.
Joannes Soſæ fil. 1177.
Joannes Eſſæus 1106,1118.
Joannes Judæ fil. P.M. 500. fratrem in templo interficit *ibid.*
Joannes qui & Hyrcanus 581.
Joannes dux Idumæorum moritur 1234.
Joannes Eliaſibi fil. 484.
Joannes Careæ fil. 451. perſequitur Iſmaelum 453.
Joaſus Joazi fil. Iſraelitarum rex 415.
Joaſus è ſtirpe regia ſervatus 410. rex Judææ creatur 411. moritur 414.
Joathamus 334. Sicimitis apologum edit 207.
Joazarus Boethi filius P.M. 767,791, 792. pontificatu privatur 787,794.
Joazus Jehu fil. 413. Iſraelitarum rex 414.
Jobabus 20.
Jobelus 8.
Jobus arcem Hieroſolymitarum capit 287.
Jodamus 285.
Jodaus pontifex 410.
Jonadabus vetus amicus Jehu 409.
Jonas vates 418,419.
Jonathas Anani fil. 868. pontificatum oblatum reſpuit *ibid.* ejus geſta 1074. à ſicariis peremptus 1075.
Jonathas dictus Apphus 535.
Jonathas Aſamonæi fil. Antiochi Epiph. filio reconciliatur 960. inſidiis Tryphonis capitur & interficitur *ibid.*
Jonathas Dorcadis fil. 1170.
Jonathas Sauli fil. præſidium Palæſtinorum

norum adoritur, cæditque 239. Saulo Davidem reconciliat 253. ejus & Davidis conſultatio de noſcitando Sauli erga Davidem animo 256. cadit in pugna contra Palæſtinos 275.
Jonathas quidam Sadducæus Hyrcanum in Phariſæos irritat 587.
Jonathas quidam provocat ad ſingulare certamen Romanos 1272. à Priſco ſagitta interficitur *ibid.*
Jonathas alter 300,302.
Jonathas fil. Abiathari 305, 326.
Jonathas Samæ fil. ſternit hominem ſex cubitorum 319.
Jonathas Sicariorum princeps capitur 1327.
Jonathas P. à Felice perimitur 893.
Jonathas poſt Judam principatum ſuſcipit 555,556. cum Simone Nabataeos opprimit 557. cum Bacchide ſocietatem init 558. redit Hieroſolyma & cultum Dei reſtituit 559. mittit qui cum Romanis & Spartanis amicitiam renovent 573. obviam it Demetrii ducibus eoſque ſuperat 572. ejus Literæ ad Lacedæmonios 573. interficitur 578.
Joppe diruta 1148.
Joppe capta à Romanis 1100.
Joramus P.M. 450.
Joramus rex Iſraelitarum 396. ejus in Moabitas expeditio *ibid.* moritur 405,406,407.
Jordanis fluvii trajectus plane mirandus 180.
Joſadochus P. M. 450.
Joſaphatus Achili filius 293.
Joſaphatus rex bonus & pius 387,393. ei Deus ignoſcit ob ſocietatem cum Achabo 392. ejus claſſis naufragium 394. mors 398.
Joſephus Zachariæ fil. 543.
Joſephus Antipatri fil. 620,976.
Joſephus Cabi fil. P.M. 896. privatur pontificatu *ibid.*
Joſephus Cami fil. ſit pontifex 878. pontificatu privatur 886.
Joſephus, Caiaphas dictus, ſit pontifex 795. pontificatu privatur 802.
Joſephus Madicaſtræ filius ſeditionem concitat Gamalis 922.
Joſephus Dalæi fil. 1280.
Joſephus Ellemi fil. vicarius pontifex in diem 767.
Joſephus Archelai ſobrinus 1055.
Joſephus quæſtor 679.
Joſephus Gorionis fil. 1105,1114.
Joſephus avunculus Herodis 667. arcanum de Mariamne detegit, & necatur *ibid.*
Joſephus frater Herodis 688.
Joſephus Salomes maritus ſecretum de Mariamne occidenda prodit 1012. in Idumæam miſſus 651,993. ejus mors 655,656.
Joſephus Joſephi, Herodis fratris filius 807.
Joſephi fratris Herodis caſus 996.
Joſephus Tobiæ fil. Oniam avunculum objurgat 523. legationem ſuſcipit ad Ptolemæum 524. ei vectigalia addicit Ptolemæus 525. Syriam ire contendit ad vectigalia exigenda *ibid.* ejus opes & liberi 526. Solymis fratris filiam ducit ex qua natus Hyrcanus 526. moitur 530.
Joſephi Jacobi fil. viſiones 49,50. ejus venditio 52. ejus continentia 54. in carcerem conjicitur 50. inde liberatur 57. fratres agnoſcit 60. eos tentat 63. fratribus ſe aperit 67,68. ejus mors 72.
Joſephus Matthiæ fil. utrique Galilææ præficitur 1106. ejus periculum Tarichæis 1109. ſtratagemate ſe recipit Tiberiadem 1112. magno iterum in periculo 1254. ejus mater luget filium ut mortuum *ibid.* ejus concio ad Tarichæenſes 918. ejus ſtratagema 918,920,926,930,933,936,1131, 1132 &c. ex inſidiis evadit 918. Tiberiada petit 920. mirabile ejus ſomnium 924. Tarichæas ſe confert 931,934. lapide perculſus in ſummum ipſius vitæ periculum venit 1254. pater ejus vinctus ſervatur 1253. ejus pietas in patriam 1287. à muliere proditus 1142. Nicanori ſe tradit 1142, 1143. ejus ad ſuos oratio 1144. in vitæ periculo 1145. ejus conſilium de ſortibus adhibendis *ibid.* ad Veſpaſianum adducitur 1146. ejus ad Veſpaſianum allocutio *ibid.* in honore apud Veſpaſianum & Titum 1147. vinculis ſolutus 1205,1206. facit orationem ad Judæos 1267. hortatur obſeſſos ad deditionem 1240. accuſatur conjurationis 1327. a Veſpaſiano in honore habitus 944, 946. & à Tito *ibid.* & à Domitiano & Domitia 946. ejus uxores tres prædiis donantur à Tito 945. à Veſpaſiano terras in Judæa accipit *ibid.* ejus honores *ibid.* & liberi ex ſtirpe Aſmonæorum *ibid.* ejus genus 904. in Hebræis Græciſque literis verſatiſſimus 903, 904. Phariſæus ſectâ 905. Romam proficiſcitur *ibid.* Galilææ præficitur 906. Sephoritas metu liberat 907. in Galilæa manet 910. ejus moderatio & continentia 912. ejus in ſcribendo propoſitum 607. ejus ſtudium in hiſtoria ſcribenda *ibid.* alia opera pollicetur 4. promittit librum περὶ ἰδίων ἐπαινῶν 161. quo tempore ſcripſit antiquitates 903. quando natus 904. quæ ſcribere propoſuit 903, ejus legatio 907. ejus ἀριστεία in Galilæa 412. ei fides in hiſtoria habenda 1334. Veſpaſianum & Titum alioſque appellat *ibid.*
Joſias rex, ejuſque pietas 438, 439, 440. moritur 441.
Joſua. *v.* Jeſus.
Joſuæ concio 189. ejus mors 192.
Joſua à Moyſe deſtinatus ſucceſſor 157.
Joſua Siæ fil. pontifex 788.
Joſue 99,132,174.
Joſobetha 410.
Joſodecus P. M. 476.
Jotapatenorum cædes urbe capta 1141, 1142.
Jothamus rex Judææ 422. ejus obitus 423.
Jothamus P. M. 450.
Jovanus 17.
Jovis Ἐπήκοου templum in monte Garizim 533.
Jovis Victoris ædes 862.
Jovis Olympii templum 1340.
Irenæus orator 774,1049.
Iris 14.
Iſaacus 26.
Iſaias vates 427. ejus laus 436.
Iſidis templum everti jubet Tiberius 800.
Iſidis ſacra fædantur 798,800.
Iſmael 26.
Iſmael Phæbi fil. P.M. 795,894.
Iſmaelus inſidiatur Godoliæ 451. eumque interficit 452.
Iſraelitarum recenſio 129. eorum ſtudium in Deum ſatiſcit 194.
Iſraelitæ tranſlati in Mediam 428. in captivitatem ducti 427.
Iſtobus rex 295.
Iſus P.M. 450.
Ithamarus fil. Aaronis 117. ejus domus 327,334.
Ithobalus rex Tyriorum 377,378,1341, 1344.
Jubalas 8.
Jubilæus annus 128,581,626,629,961.
Juctas 20.
Jucundi συκοφαντία in Alexandrum 730.
Jucundus 938,1028.
Jucundus (Æmilius) 1103.
Jucundus ἐπιτήρχης 1079.
Judadas 18.
Judææ deſcriptio Geographica 1120, 1121,1122.
Judæa ſero admodum Græcis cognita 1335. tota ſubacta & pacata 1324. ejus facta tributaria 615.
Judæi recti ab optimatibus 617,975. de ſacerdotum nuptiis ſolliciti 1332, 1333.
Judæi Alexandriæ æquo jure cum Græcis permiſſu Alexandri M. 1098.
Judæi Antiocheni 1298. eorum periculum *ibid.*
Judæi Babylonii 909.
Judæi occiſi Cæſareæ 1095.
Judæi Scythopolitani miſere cæſi 109.
Judæi de ſacerdotio inter ſe diſcordant 531.
Judæi Sabbato pugnare nolentes occiduntur 535.
Judæi militant Alexandro 504. tranſlati in Ægyptum 508.
Judæi Roma pulſi 800,801.
Judæi cupiunt redigi in formam provinciæ & Syriæ adjungi 784.
Judæi benevole excepti a Seleuco Nicatore 519. à Veſpaſiano & Tito 520. à M. Agrippa *ibid.* ab Antiocho Magno 521.
Judæi in hippodromum concluſi ab Herode, à Salome & Alexa dimiſſi 771.
Judæi quinam ita dicti 487.
Judæi Ethnarchæ filius apud Antiochiam patrem defert 1299.
Judæorum cognatio cum Lacedæmoniis 530,571,572. Judæi pro ſalute & victoria Laconum vota nuncupant 573.
Judæorum regiminis forma 480.
Judæorum nuptiæ 1380,1388.
Judæorum Synagogæ 1299.
Judæorum privilegia ſub imperio Rom. 709.
Judæorum legatio ad Cæſarem contra Archelaum 783.
Judæorum Alianorum legatio ad Cæſarem 722.
Judæorum cædes magna 834, 1097, 1321.
Judæorum in Meſopotamia & Babylonia calamitas 827. & in Antiochia 1299.
Judaici belli initium 902.
Judas Eſſenus propheta 589.
Judas Eſſæus 964.
Judas Galilæus quartæ ſectæ auctor 794, 886,1060.
Judas Jairi filius perit 1311.
Judas Aminadabi fil. 477.
Judas Gaulonita, è Gamalis ortus 792.
Judas Matthiæ ſucceſſor 459.
Judas Maccabæus 535,959. cum hoſtibus congreſſurus ſuos hortatur 538. victoriamque reportat 539. venit Hieroſolyma 540. templum reſtaurat *ibid.* principatum occupat 538. templum luſtrat, & ſacra inſtaurat 540. Idumæos alioſque ulciſcitur 541. arcem Hieroſol. oppugnat 545. fit pontifex 550. cum Romanis ſocietatem init 551. præliatur contra Bacchidem 552. occumbit 552,960.
Judas Chapſæi fil. 572.
Judas Sariphæi fil. 766.
Judas Sepphonei fil. 1040.
Judas Libyæ rex 789.
Judas Eliaſibi fil. fit pontifex 500.
Judas filius Ezechiæ 1053.
Judas Ezechiæ archileſtæ fil. 780.
Judices Hieroſolymis è ſacerdotibus, Levitis, & primatibus populi 392. in majoribus controverſiis ex aliis etiam adlecti *ibid.*
Judices ſenatus in Syria & in Phœnicia 470.
Juelus P. M. 450.
Julia, quæ Livia 720.
Julia uxor Auguſti 750.
Julia ſoror Caii 862.
Juliani Bithyni fortitudo 1265 1266.
Julii Cæſaris literæ ad Sidonios & decretum in gratiam Judæorum 628. alia à C. Cæſare decreta *ibid.*
Julii Antonii pro Judæis ad Epheſios reſcriptum 723.
Julius Lupus 856.
Julius legionis Rom. dux 668.
Jupiter Hellenius, ejuſque templum 534.
Jupiter Olympias, ejuſque ſtatua 837.
Juſtus Joſephi filius 945.
Juſtus hiſtoricus 937, 938. quando hiſtoriam ſuam edidit 939.
Juſtus Piſti filius populum irritat 907. ejus elogium 908.

Juſtus damnatus à Veſpaſiano, ſervatus ab Agrippa 944.
Izates Helenæ fil. religionem Judaicam amplectitur 878, 880. circumciditur 881, 882. victor hoſtium 884. Monobazo in regnum ſuccedit 879. moritur 885.
Izatæ filii obſeſſi Hieroſolymis 1286.

L.

Labanus Bathueli fil 21. ejus ſraus 40, 41.
Laboroſoarchodus 1344.
Laboſordachus 460.
Lacedæmonii è poſteris Abrahami 530.
Lamechus 8,11.
Laodice Galadenorum regina 596.
Laodicenſium literæ ad C. Rabilium pro Judæis 633.
Laſthenes Cretenſis 564,568.
Latrones in ſpeluncis expugnati 994, 995.
Leges variæ Hebræis datæ 127 &c.
Legis divinæ ſummarium 105.
Legis tabulæ 106.
Leges Moyſaicæ 126,159 &c. recitatæ à pontifice 162.
Legis interpretatio penes VII. apud Perſas 489.
Legis Moyſaicæ verſio in Græcam linguam ſub Ptolemæo Philadelpho Ægyptiorum rege 2, 508, 515, 518.
L. Lentuli decretum pro Judæis 632, 633.
Lepidus à Caio occiſus 841.
Lepidus (Larcius) 1277.
Leproſi extra urbem habitabant, lege Samaritanorum 401,420.
Leproſorum in ſame contilium 402.
Levitæ uxor ſtuprata à Gabaonitis 195.
Levitica tribus 125.
Levitis & ſacerdotibus quænam conceſſit Deus 144.
Levitarum urbes *ibid.*
Lex data in monte 105.
Lex Dei triumphata 1306. in palatio repetita 1307.
Lex Judæorum de filiis contumacibus 743.
Liber legis repertus 439.
Liberius Maximus Judæam regit 1311.
Libri ſacri apud Judæos XXII. 1333.
Libys 18.
Ligniferii feſtum 1092.
Linguarum varietas 15.
Litteræ Græcorum an à Cadmo & Phœnicibus advectæ 1330.
Livia, *Joſepho* Julia 720.
Longi fortitudo 1273.
Longini fortitudo egregia 1236.
Longinus tribunus 1103.
Longinus (Caſſius) Syriæ præſes 876, 877.
Lotus 21,24. ejus uxor 28.
Lucilius Baſſus legatus 1307. *v.* Baſſus.
Lucullus 602.
Ludi Palatini 844.
Ludi Olympiaci ab Herode inſtaurati 720,721.
Ludi gentiles Hieroſolymis inſtituti ab Herode 688.
Ludi ad celebrandum natalem fratris à Tito editi 1298.
Lupi ſupplicium 864.
Lupus (Julius) 856.
Lupus præſes Alexandriæ 1325.
Lychnuchus ſacer 111.
Lycurgus 1383.
Lydas 20.
Lydda incenſa 1100.
Lyſanias Ptolemæi filius interficitur 670, 986.
Lyſias exercitûs Antiochi imperator contra Judæos colligit milites 538. interficitur 548.
Lyſimachus poſt obitum Alexandri Helleſpontum obtinet 507.

M.

Maccabæorum hiſtoria 534,535.
Machæna uxor Roboami 368.
Machæras 653,654,655,995,996.
Machæruntes dedunt ſe pro ſalute Eleazari 1310.
Machas 21.
Machinæ Rom. 1232,1234.
Machinarum Romanorum vis 1135, 1138.
Machirus 389.
Macro 813,815.
Madæi 17.
Mades *ibid.*
Madianitæ vincunt Iſraelitas & duro imperio premunt 203.
Madianitis bellum infert Moyſes 156. & victoriam reportat 157.
Madianiticæ mulieres corrumpunt Iſraelitas 152,153.
Magogæ 17.
Magoges *ibid.*
Magi 1075.
Malaelus 11.
Malchus (*al.* Malichus) Arabum rex 569,647,990.
Malichus 616,974,982,983. Antipatro ſtruit inſidias, quem poſtea interficit 637. veneno tollit Antipatrum *ibid.* egregius ſimulator 638. aſtutia tamen Herodis occiditur 638,984.
Mallo 217.
Malthace mater Archelai obit 777,
Malthace Samaritis Herodis uxor 1028.
Maluelas 11.
Mambras 25.
Manaemus 421.
Manahemus Eſſenus 699.
Manahemus Judæi Galilæi filius 1093, 1094.
Manaſſes 436.
Manaſſes fit pontifex 523.
Manaſſes fr. Jaddi Sanaballetis filiam in uxorem ducit 500,501,502.
Manaſſes rex Judææ 436. in captivitatem abductus 437. in regnum remittitur & moritur *ibid.*
Manlius (L.) Lucii fil. 584.
Manna de cœlo 96. quid vocula ſignificat 97.
Mannæus Lazari fil. 1256.
Manoches 212.
Marcothus 334.
Marcellus Judææ procurator 801.
Marcus (*al.* Murcus) Syriæ præſes. ſuccedit Sexto Cæſari in præfectura Syriæ 636,981,982.
Mardochæus patruus Eſtheris magno in honore 489, 490, 498. ejus luctus 492.
Margenus Tyriorum rex 1341.
Maria, femina nobilis, filium comedit 1274,1275.
Mariamne Agrippæ filia ex Cypride 373,806,1071.
Mariamne Alexandri, Ariſtobuli filii, filia, Hyrcani ex filia neptis, Herodi deſponſata 639, 985. fit infenſa Herodi 681, 682,1011. ejus ingenium quale 682. capite damnatur 684. ejus elogium *ibid.*
Mariamne (Joſephi Olympiadis filia) Herodis uxor 807, 1028. ejus filii ſtrangulati 1026.
Mariamne nupta Archelao 890. repudiatur 1059. poſtea Demetrio nubit 891.
Mariamne, ſoror Moyſis, obit 145.
Maris diviſio 90.
Marion Tyriorum tyrannus 639,989.
Marſus Syriæ præſes 868,869,871.
Marſyas Agrippæ libertus 809,815,817.
Marnelus 8.
Marullus 818.
Mattathias Aſamonæi fil. pater Maccabæorum 534. Antiocho non obſequitur 535. Judæos ſabbatis pugnare docet 535,536. alios ad legis defenſionem animat *ibid.* moritur *ibid.*
Mattathias Abſalomi fil. 572.
Matthes. *v.* Simon.
Matthias ſit P. M. 868.
Matthias [illegible]. 904.
Matthias Margalothi fil. 766. cum aliis comburitur 768.
Matthias, Theophili filius, pontifex 757, 758, 892, 899. pontificatu privatur 767,871.
Matthias Margali fil. 1040.
Matthias Joſephi pater 904.
Matthias qui Simonem acceſſivit capitis damnatur 1253.
Matthias Boethi fil. 1253.
Mathuſalas 8,11.
Maximus (Liberius) procurator Judææ 1310.
Maximus (Trebellius) 855.
Mechærus 653,655.
Megaſſarus 1249.
Meirus Belgæ fil. 1280.
Mela legatus ab Archelao 739.
Melcha 21.
Melchiſidecus convivio excipit Abramum 24,25.
Melchiſus Sauli fil. 275.
Melchus rex Arabum 647.
Memphibоſthus filius Jonathæ 293. ei benefacit Davides 293.314,315.
Menaimus Judæ Galilææ filius 1093. occiſus 1094.
Menedemus philoſophus 517.
Menelaus (*al.* Onias) P. M. 531, 546, 547.
Menſa aurea à Ptolemæo fabricata 513, 514. cum crateribus & phialis 515.
Menſa ſacra in ſacrario ſacerdotum 110.
Mephramuthoſis Ægypti rex 1339.
Mephres Ægypti rex 1338.
Merbalus rex Tyriorum 1345.
Meſas 20.
Meſſalas 648.
Meſſalina uxor Claudii 891,1074.
Meſtraimi filii quas terras poſſederunt 18.
Metilius dux Romanorum 1094,1095.
Michæas vates 386,388,443. in carcerem conjicitur 389.
Micha filius Memphibоſthi 294.
Michala filia Sauli nuptum datur Davidi 252. conſulit ſaluti Davidis, fallitque Sauli nuncios 254. reſtituitur Davidi 281.
Minæus condit Memphim 355.
Minucianus (Annius) 838,841.
Minucianus (M.) 862.
Miſaates 455.
Miſaëlus 455.
Miſan rex Moabitarum 396.
Mithridates 469.
Mithridates Pergamenus 621,977. Cæſari in Ægypto opem fert *ibid.*
Mithridates Sinaces Parthorum rex 598.
Mithridates Artabani filiam ducit 832. Anilæum cum ſuis fundit fugatque 833. capitur ab Anilæo 832. dimittitur 833. ejus expeditio in Judæam *ibid.*
Mithridates obit, à Pharnace peremptus 613,971.
Modius Æquiculus 910,915,921.
Monobazus Adiabenorum rex, cognomento Bazæus 878,1101. ejus obitus 879.
Monobazus frater Izatis ſit prorex 879. moritur 885.
Moſochus 17.
Moyſes, qualis vir fuerit 3. ejus nativitas 74. quomodo ſervatus 76. cur ſic vocatus *ibid.* adoptatur à regina 77. educatur in ſpem regni *ibid.* diadema regium pedibus calcat *ibid.* præficitur exercitui Ægyptiorum & Æthiopas bello vincit 78. ducit Tharbin uxorem 79. fugit Ægyptios 80. Raguelis filiabus opitulatur contra paſtores, ex quibus unam ducit uxorem *ibid.* conſpicatur rubum ardentem in Sina 81. confirmatur ei liberatio Iſraëlitarum 82. edit miracula, nomen Dei cognoſcit, redit in Ægyptum *ibid.* edit prodigia apud Pharaothen 83,84,85. educit Iſraelitas ex Ægypto, & quantus eorum numerus 88. cujus ætatis fuerit cum eos educeret *ibid.* oratio ejus ad Deum pietatis ac fidei plena 90. traducit eos per mare rubrum incolumes *ibid.* aquam amaram facit potabilem 94. coturnices & manna impetrat à Deo 96. ex petra aquam elicit 97. cum Amalecitis pugnat 1000. decem præceptorum tabulas à Deo acceptas populo exhibet 103,104 &c. quadraginta diebus in Sina detinetur *ibid.* de eo ſuſpicio Hebræorum in monte

monte diutius morante *ibid.* Aaroni fratri ſacerdotium confert 116. dedicato templo victimas offert 118. in tabernaculo Deum conſulit 120. tribum Leviticam Deo dedicat 125. cenſet omnes tribus præter Leviticam, & ordinat profectioni belloque neceſſaria 129. mittit exploratores in Chananæam 131. Coræ factionem compeſcit 138. Moyſis juſtitia 140. ejus precatio ad Deum 140, 141. luſtrat populum 145. Sichonem & Ogem reges delet 147. Madionitas cum ſuis regibus cædit 156, 157. Jeſum ſibi deſignat ſucceſſorem *ibid.* moriturus quid ſuis prædixerit 159. carmen Hexametrum Hebræis recitat 173. quas leges præſcripſerit 126,159 &c. jurejurando adſtringit populum ad legum cuſtodiam 174. exhortatur Joſuam ut in Chananæos exercitum ducat 175. moriturus addit animos Joſuæ, totique genti benedicit 175. nube circundatus diſparuit 176. moritur & lugetur triginta diebus à populo *ibid.* ejus elogium *ibid.* ejus libri in templo reconditi 437. fabuloſe dicitur fuiſſe leproſus 126. ſumma ejus auctoritas 132. ejus V. librorum ſcopus 1333. Moyſes apud Manethonem prius Oſarſiphus ſacerdos Oſiteos Dei Heliopolitani dictus 1354. Ægyptiis vir divinus habitus 1357. ejus tempora quibus vixit deſcripta 1373. ejus virtus & geſta 1375,1376.
Muchæus 489.
Mucianus Syriæ præſes 519,1162,1196, 1205, 1206.
Mundus (Decius) ſtuprat Paulinam Saturnini uxorem 799. in exſilium pellitur 800.
Mures Azotiorum agrum vaſtant 224.
Mures aurei 225.
Murcus. *v.* Marcus.
Muſcarum Deus Μυῖα apud Accaronem 394,395.
Muſica inſtrumenta κινύρα, νάβλα, κύμβαλα, & eorum forma 319.
Myſianum bellum 1302.
Mytgonus rex Tyriorum 1344.

N.

Naamas filia Lamechi 9.
Naamis uxor Elimelechi 217.
Naaſes rex Ammanitarum 294. ejus expeditio in Judæos 234.
Nabadus. *v.* Nadabus.
Nabadus & Abius flammis abſumpti 119.
Nabal inhumanus 265.
Naboandelus 460.
Nabonnidus 1344.
Nabopollaſſarus rex 1342.
Naboſaris 448.
Naboth 383.
Nabuchodonoſorus rex Babylonis 1342, 1343. magnam Syriæ partem ſubigit 442. Judæis tributa imperat *ibid.* Hieroſolyma depopulatur 443, 447, 448. ejus ſomnium 456. ejus ſtatua aurea 458. ejus cum beſtiis victus *ibid.* moritur *ibid.*
Nabuthus Jezebelæ dolis interfectus 382.
Nabuzardanes templum diripit & incendit 449. poſtea quæ fecit 451.
Nacebus dux Arabum 735,741.
Nachores 20.
Nadabus 117. rex poſt Hieroboam 373,
Nahumus vates 22. ejus de Ninive prædictiones 423.
Nathan filius Davidis 288.
Nathanus vates 290,298,325.
Navigia Hebræorum in Pontum & Thraciam ſub Achabi filio 394.
Naum vates 422.
Nazaræi 144,145.
Naziræi 866.
Neapolitanus 916,1083,1084.
Nebrodes 15,18.
Nechao rex Ægyptiorum 440,441. victus à Nabuchodonoſoro 442.
Neemias 485. ejus in patriam pietas 486. populum hortatur ad mœnia ædificanda 487. ejus obitus & elogium 488.
Nephanus 319.
Nergelearus 448.
Nerias P. M. 450.
Nerigliſſoorus 1344.
Nero factus imperator 892,1074. tyrannorum crudeliſſimus 892. ejus cædes 1196.
Netiras Galilæus 1135.
Nicanor 517,534,1142,1143.
Nicanor, amicus Titi, ſagitta percuſſus 123.
Nicanor à Demetrio contra Judæam miſſus 549. ſuperat Judæ milites *ibid.* poſtea vincitur & occiditur 550,551, 558.
Nicaſo in matrimonium data Manaſſi 500.
Nicaule 355.
Νικητήρια ſingulis annis à Judæis celebrata, in memoriam devicti à Juda Nicanoris 550.
Nico maxima ἐλέπολις 1234.
Nicolaus Damaſcenus Judæorum patrocinium ſuſcipit 520. & agit apud M. Agrippam 709. ab Herode miſſus ad Auguſtum 736. revertitur 743. ejus pro Archelao oratio apud Auguſtum 776,784,1051. Antipatri crimina exaggerat 760,761,762,1038. Archelaum coram Cæſare excuſat 784. pro Archelao adverſariis reſpondet 1051, 1057. ejus frater Ptolemæus 1048, 1049.
Niger Peraita 1101, 1106, 1118, 1186. ejus mira evaſio 1119.
Nigliſarus 460.
Nilus *fl.* 6.
Nimrodus *v.* Nebrodes.
Noarus 1097,1098.
Noeus 10. arca ſervatus *ibid.* Deo ſupplicat poſt diluvium 13. ejus precibus annuit Deus *ibid.* leges Noeo datæ 14. Noeus inebriatus 19. ejus ſtemma 11. obitus 14.
Nomus Heliopolites, ubi Memphis 1326.
Nooma mater Roboami 362.
Norbani Flacci literæ pro Judæis ad Sardianos 723.
Norbanus cæſus 849.
Noſta 443.
Numenius Antiochi fil. 573.

O.

Obedamus domo ſua arcam excipit 289.
Obedas rex Arabum 597,728,965.
Obedas vates 424.
Obedias 370.
Obimus filius Hieroboami 370.
Ochozias rex 390,395. moritur 396, 407.
Octavia Claudii ex Meſſalina filia 1074.
Odeas P. M. 450.
Oëus rex Marianitarum 157.
Oſellius 987.
Og rex 148. ferreus ejus lectus *ibid.*
Oges Galadenæ & Gaulanitidis rex ſuperatur 148.
Olda vates 439.
Oleum in ſacris Hebræorum 121.
Oleo non præparato à Tribulibus nefas uti Judæis 519,1108.
Olympii Jovis ſimulachrum 837.
Olympias Herodis filia ex Samaritana 751.
Olympias Herodis filia ex Malthace nupta Joſepho Herodis fratris filio 1028.
Olympus Romam mittitur 739, 742, 1025.
Onias & Doſitheus Judæi duces liberaverunt Alexandriam 1365.
Onias Jaddi fil. patri in pontificatum ſuccedit 505.
Onias Jeſus fil. fit pontifex 665.
Onias Oniæ fil. templum in Ægypto ædificat Hieroſolymitano ſimile 562, 563. ejus literæ ad Ptolemæum Philometorem, & Cleopatram *ibid.* Ptolemæi ad eum reſponſio *ibid.*
Onias Oniæ fil. pontifex, quanta mala fecerit Hieroſolymis propter Tobiæ filios civitate ejectos 531, 958. in Ægyptum fugit, ibique urbem & fanum condit *ibid.*
Oniæ templum in Ægypto diruitur 1325.
Onias Simonis fil. fit pontifex 523, 530. ejus mors *ibid.*
Onias (qui & Menelaus) pontifex 547.
Onias, vir juſtus & Deo charus, qui pluviam precibus impetrarat, lapidibus obruitur 609,610.
Opheires 20.
Ophellius 644,987.
Opobalſamum 357,613.
Oraculum 1283. alterum *ibid.*
Oraculum de futuro urbis & templi excidio 1188,1266.
Oraculum de venturo Meſſia, ad Veſpaſianum traductum 1205,1283.
Orebus rex Madianitarum 206.
Organa bellica 1232.
Orodes 796.
Oronna Jebuſæus 287. ejus area 322. locus ubi Iſaacus erat immolandus, & ubi conditum eſt templum 323.
Orpha 217.
Orus Ægypti rex 1339.
Oſarſiph ſacerdos Heliopol. 1355,1357.
Oſeas rex 425, vivus captus 427.
Otho declaratus imperator 1196. ſemet interficit 1200.
Ozas ob tactam arcam, à Deo occiſus 289.
Ozias, Amaſiæ fil. regnum Judæ patre mortuo capit 418. ejus laus & res ab eo geſtæ 420. in templum ad ſuffiendum ingreditur *ibid.* ob uſurpatum ſacerdotale munus lepra afficitur 421.

P.

Pacis templum ædificatum 1307.
Pacorus Mediæ rex 883. conjugem & concubinas, captas ab Alanis, centum talentis redemit 1313.
Pacorus Parthorum rex Syriam obtinet 643. inſidiatur Hyrcano & Phaſaelo 644. contra Judæos pergit 986. in urbem admittitur 987. occiditur 653.
Pætus (Cæſennius) Syriæ præſes 1311. ejus in Commagenam expeditio *ibid.*
Papinius 840.
Pappus ab Antigono dux mittitur in Samariam 655,656,997,998.
Palatium Romæ 859.
Pallas 107,812.
Pallas Herodis uxor 751,1028.
Pallas frater Felicis 895,1074.
Pannychis concubina 1021.
Paradiſi deſcriptio 5.
Paradiſus penſilis conditus 1343.
Paraſceue 124.
de Parentum honore apud Judæos 138, 1382.
Parthi Syriam obtinent & Antigonum ſtabilire conantur in Judæa 986. in Judæam expeditionem faciunt 643. Hieroſolyma oppugnant *ib.* fanum & urbem occupant *ibid.* perfide agunt 643,645,987.
Paſcha 124,373,609,773, 1294. ejus celebrandi modus 1291.
Paulina à Mundo ſtuprata 799.
Paulinus 1142.
Paulinus Lupo in adminiſtratione Alexandriæ ſuccedit 1326. templum Oniæ ſpoliat *ibid.*
Pauſanias Ceraſtæ fil. Philippi Maced. interfector 501.
Pedanius 1025,1271.
Pegmata 1306.
Pentecoſte 124,778.
Peræa, tota capta 1192.
Pergamenorum decretum pro Judæis 634.
Perſarum ad imperii clades 471. penes VII. Perſas legum interpretatio 489.
Perſarum veſtis regia 493.
Peſtis ſævit in Iſraelitas 322. Davidis ex pœnitentia ceſſat *ibid.*
Peſtis in Judæa 685.
Petilius Cerealis procos. Germanos ad ſobrieta-

ſobrietatem coegit 1302.
Petina uxor Claudii 891,1074.
Petronius Hieroſolyma miſſus à Caio 1068,1069.
Petronius præfectus Ægypti 691, 692. Herodi frumentum ſuppeditat in fame 692,693.
Petronius Syriæ præfectus 892,893.
Petronii (Publii) contra Doritas edictum 867.
Phaceas rex Iſraelitarum 422. Judæis cladem infert 423. moritur 425.
Phædra Herodis uxor 751,1028.
Phalecus 20,137.
Phalion frater Antipatri 610,970.
Phalna filius Davidis 288.
Phannias Samuelis filius fit pontifex 1171.
Pharaones cur dicti Ægyptiorum reges 355.
Phariſæi. v. Sectæ, 587,588,793,1068. ſectæ Stoicorum ſimiles 648,905. eorum potentia 753,968. & auctoritas ſub Alexandra Regina 600,601. dominantur Alexandræ per novennium 968. nolunt ſacramentum præſtare Cæſari 753. multantur *ibid.* invident Hyrcano 587. eorum traditiones non ſcriptæ in libro legis 574, 586,588. circa patrias leges cæteris accuratiores 922. mites ad pœnas 586. Judaica plebs à parte Phariſæorum 588.
Pharnaces Mithridatis fil. 613.
Phaſaelus Antipatri fil. 620,976,751, 1028. quo modo vitam finivit 646, 662,989.
Pheldas 21.
Pheles Tyriorum rex 1341.
Pheltias Lyſi fil. 267,281.
Phenanna 220.
Pheroras Antipatri fil. ex uxore Cypro, quam ex nobili quadam Arabiæ familia duxerat 620, 976. accuſat Herodis filios 726,1017. infenſus Mariamnes filiis 726, 1018. Herodis iram concitat 733. culpam in Salomen rejicit *ibid.* amicitiam init cum Antipatro 752. odio habetur Herodi 754. regia pulſus moritur 755,756.
Pheroræ uxor mulctam pro Phariſæis ſolvit 753. ejus cum aliis feminis ſodalitium *ibid.* 1029. ſe de tecto præcipitat 757,1032.
Pheroræ liberti uxorem ejus veneficii accuſant 755,756. illius confeſſio 757.
Phideas P.M. 450.
Philippio Ptolemæi Mennæi fil. Ariſtobuli filiam ducit uxorem 621. & à patre interficitur *ibid.* 977.
Philippo Archelai fratri quænam reliquit Herodes 770. quænam data à Cæſare 785,1056.
Philippus Galilæus 1135.
Philippus tetrarcha Gaulonitidis 770, 785, 1065.
Philippus Jacimi fil. 752,908,921,1092, 1105.
Philippus Herodis tetrarchæ frater diem obit 803. ejus elogium 804.
Philippus Herodis filius ex Cleopatra 705,751,752,758,1028,1033.
Philippus frater Archelai 1056.
Philippus Syriæ rex 596,598.
Philippus ἐπίτροπος regni 545.
Philippus rex Maced. moritur 501.
Philo pro Judæis legatus ad Cajum 821.
Philoſtephanus 593.
Phineas Cluſothi fil. 1177.
Phinees 155. ejus concio ad Transjordanianos 191. ejus ad ſtirpem redit honos pontificalis 334.
Phineeſes, filius Eleazari, lancea transfigit Zambriam & Chosbiam 155. copias Hebræas ducit contra Madianitas 156. fit pontifex 192.
Phineeſes fil. Eli 219. ſacerdotio fungitur 221. moritur *ibid.*
Phraates Parthorum rex 662. moritur 795.
Phrahataces 795,796.
Phruræi dies 499.
Phullus rex Aſſyriæ 422.
Phutes conditor Libyæ 18.
Pilatus (Pontius) Judææ procurator movet tumultus 797,1066. magnamque Judæorum ſtragem edit 798, 1067. & Samaritanorum 801. Cæſaris effigiem in urbem infert *ibid.* cædis accuſatur *ibid.*
Pileus pontificis 114.
Piſo urbis præfectus 810.
Pitholaus 616,617,620,974,975,976.
Placidi & Joſephi velitationes circa Ptolemaïda 925.
Placidus 944, 1128, 1141, 1164, 1191.
Plato 1383. poëtas è rep. excludendas eſſe cenſuit 1386.
Polemon rex Ciliciæ 891.
Polemon rex Ponti 871.
Politia Judæorum poſt reditum à captivitate qualis 480.
Pollio Phariſæus 661,698.
Pompedius 839,840.
Pompeia uxor Neronis 896.
Q. Pompeius coſ. 863. Syria peragrata, Damaſcum venit 611, 970. Hieroſolyma contendit 612,971. eique traditur urbs 613,972. templum expugnat cum magna Judæorum cæde 614,973. in ſanctum ſanctorum ingreditur *ibid.* ſacris abſtinet *ibid.* Hyrcanum & Ariſtobulum audit de regno diſceptantes 612, 974. judex in lite Hyrcani & Ariſtobuli Hyrcano favet, & in Ariſtobulum copias movet *ibid.* in Epirum fugit 620.
Pontificatus ex una familia in aliam transfertur 222.
Pontificatus Oniæ in Heliopolitana Præfectura 547,586,899.
Pontificatus interregnum per quadriennium 559.
Pontificatus Hebræorum perpetuus, niſi ſub Epiphane, Ariſtobulo, & deinde ſub Herode 664.
Pontifex nullus, niſi è ſanguine Aaronis 899. à captiva matre natus pontifex non potuit eſſe 586.
Pontifex, prophetæ & ſenatus decernunt, de quibus judices civitatum neſciverunt pronuntiare 162.
Pontifex Max. dictus Ἀνομοδίκης 112.
Pontificis partes & officia 1380.
Pontificis vicarius, qui vices ejus ægrotantis obit, etiam Ἀρχιερεὺς dictus 500.
Pontifices Hieroſolymis uno tempore plures 1200,1252,1268.
Pontifices ſecundum genus electi 1380.
Pontificum ſucceſſiones à ſeditioſis ſublatæ 1170.
Pontificum eligendorum jus Herodi Chalcidenſi Dynaſtæ à Claudio datum, quod manſit ejus poſteris, uſque ad initium belli Judaici 877.
Pontificum ſummorum ſeries 450, 899, 900.
Pontificalis veſtis cuſtodia 876.
Pontificis M. veſtimenta 1229.
Pontius v. Pilatus.
Poplas 1049.
Poppæa Neronis uxor 896,902,905.
Porcius v. Feſtus, Judææ procurator 895.
Præcepta à Moſe, duabus tabulis conſcripta, nefas totidem verbis evulgare 103. manu Dei ſcripta 105.
Primogenituræ jus, πρωτοτόκιον 48.
Primus (Antonius) 1196. contra Vitellium proficiſcitur 1206,1207.
Priſcus quidam Jonathan ſagitta transfigit 1272.
Priſcus (Tyrannius) 1102,1103.
Privilegia Judæis conceſſa ab Alexandro M. 1364.
Proculus Vitellius 868.
Prophetæ ſuppoſiti à tyrannis Judæorum 1281.
Prophetæ, excepto Daniele, calamitates prædicunt 465.
Prophetis quantum tribuendum 389.
Prophetiæ Eſaiæ complementum 562.
Prophetiæ Jeremiæ & Ezechielis συντετοφασμένης conciliatæ 448,507.
Proſeucha Judæorum 931.
Pſeudalexander 786,787,1058.
Ptolemæus 732 738.
Ptolemæus frater Nic. Damaſceni 774, 1049.
Ptolemæus Epiphanes 520,531.
Ptolemæus Euergetes (al. Philopator) 520,523,1365.
Ptolemæus Jamblichi fil. 621,977.
Ptolemæus Lathurus 586, 965. regno pulſus 591. fœdus init cum Alexandro 592. idemque frangit *ibid.* ejus crudelitas *ibid.* ejus Hecatontomachi *ibid.* Alexandri copias ſuperat 593.
Ptolemæus Lagi filius (Soter dictus) Ægyptum tenet poſt obitum Alexandri 507,508. Hieroſolyma per fraudem occupat, & Judæos multos in Ægyptum abducit *ibid.*
Ptolemæus Philadelphus ſecundus Ægypti rex 2,1365. legem Moyſis tranſferendam curat ex conſilio Demetrii 508, 509. manumittit Judæos 510. ſcribit Eleazaro Judæorum pontifici 511. munificus in donariis parandis 513,518.
Ptolemæus Philometor 531, 532, 564, 1365. cum Cleopatra permittit Oniæ templum ſtruere, miſſis ad eum literis 562. expeditionem facit in Syriam 566. in Syriam venit, cui per Ammonium inſidiæ ſtructæ ab Alexandro *ibid.* dirimit affinitatem cum Alexandro rege Syriæ, & cum Demetrio contrahit 567. moritur 568.
Ptolemæus Mennæi filius 591,602,611, 639,967,986. dynaſta Chalcidis 621. Alexandram in matrimonium accipit 621,977.
Ptolemæus Simonis interfector 581. & Hyrcani fratrum matriſque 581,961.
Ptolemæus regis Herodis procurator 725,916.
Ptolemæus Phyſcon 531, 585, 1365, 1366.
Ptolemæus Sextus 958.
Pudens cum Jonatha congreditur & interficitur 1272.
Pugna navalis ad Tarichæas 1151.
Purpurea veſte uſi Chaldæorum reges 461. item Perſarum Reges 495.
Purpuræ geſtandæ jus Joſepho à Pharaone conceſſum 59.
Pygmalion Tyriorum rex 1341.
Pythium templum ab Herode exſtructum 721.

Q.

Quadratus. v. Ummidius.
Quintiliæ fortitudo 839,840.
Quintilius Varus, Syriæ præfectus. v. Varus.
Quirinius ad Syriam cenſendam miſſus 789,791,1313.

R.

Raazarus Solomonis hoſtis 361.
Rabeſacus 474.
Rachab 182.
Rachaba Hierichuntina 179. conſervata 181.
Rachelis pulchritudo 40. furatur Idola parentis 43. ejus aſtutia 44.
Ragavus Phaleci fil. 20.
Ragmus 18.
Raguelus ſocer Moyſis 101, 244. ejus conſilium de populo ordinando 101, 102.
Rameſſes Ægypti rex 1339,1352,1353.
Rapſaces dux 432. ejus ad Hieroſolymitanos oratio *ibid.*
Rathotis Ægypti rex 1339.
Rathymus 470.
Rationale 113,114,120.
Rebecca Bathueli filia 21. petitur in connubium Iſaaco 33. parit geminos 36. fallit maritum 37.
Recemus rex Madianitarum 157.
Reditus annui octo millia talentorum è vectigalibus Cœles-Syriæ, Phœnices, Judææ ac Samariæ 525.
Regem non decet factorum rationem reddere 668.
Reges ex ſtirpe Davidis quot 449.
Regia Solomonis 551.
Regina Ægypti & Æthiopiæ venit ad Solomonem 356. revertitur in patriam 357.

Regulus (Æmilius) 858.
Rhodus inſtaurata ab Herode 647.
Riphathes 17.
Robees rex Madianitarum 157.
Roboamus filius Solomonis 304. patri in regnum ſuccedit 362. ſtulte reſpondet populo juvenum conſilium ſequutus 363. ab eo deficiunt decem tribus 364. oppida condit munitque 367. moritur 370.
Romanorum exercitus deſcriptio 1123, 1124,1125,1127.
Romanorum S. Ctum pro Judæis 584, 623.
Romelia 422.
Roxane Herodis filia ex Phædra 751, 1028.
Rubrius Gallus 1302.
Rufus 779, 1053, 1055. capit Eleazarum 1309.
Rufus (Terentius) Hieroſolymis relictus 1298.
Ruma 21.
Ruta miræ magnitudinis 1308.
Rutha ad ſpicas legendum in agros Boazi egreditur 217.

S.

Sabathes 18,318.
Sabbæus 563.
Sabbaticus fluvius 1303.
Sabbatico anno nefas Judæis ſerere 660.
Sabbatum & Sabbo 1363.
Sabbatum 5.
Sabbatum aliis omiſſis in diſcendis patriis ritibus ac legibus tranſigitur 710.
Sabbati obſervatio tollitur 1299.
Sabbati ſexta hora appetente pro more ſolito prandium ſumunt Judæi 932.
Sabbato cædes facta Romanorum à ſeditioſis Judæis 1094.
Sabbata violare addacti Judæi ab Antiocho Epiphane 1299.
Sabbatis non licuit iter facere 583. nec arma movere, aut de pace tractare 1166. non licuit veſperi Sabbati, aut etiam Sabbato in magna neceſſitate arma capere 919.
Sabbatis Judæorum, hoſtes illos adorti ſunt 535.
Sabbatis vel contra hoſtes pugnare Judæis autor Matthias 535. item Jonathas 555. inferentes vim hoſtes repellere Sabbatis, non autem adoriri hoſtes, licitum 613,828,1088.
Sabactes 18.
Sabæus fil. Bochoriæ 316, 317. ei caput abſcinditur 318.
Sabas 18.
Sabbion Alexandræ conſilium Herodi narrat 665.
Sabecus dux 295.
Sabinus Syriæ præſes 774,1049. accuſat Archelaum 775,1050. Judæis fit moleſtus 778,779,1051.
Sabinus, unus è Caji interfectoribus 863. ſibiipſi manus infert 864.
Sabinus, à Vitellio deficiens, Capitolium occupat 1207. à Vitellio interficitur *ibid.*
Sabinus, natione Syrus, vir fortiſſimus 1264.
Sabinus (Domitius) unus è tribunis 1141,1238.
Sacerdos, non ἀλέκλητος, altare conſcendere, aut templum ingredi vetitus 126,128.
Sacerdoti vetitum uxorem ducere, quæ quæſtum faceret, item ſervam, captivam, cauponariam, aut quæ a viro diverterat 126.
Sacerdotes alii aliis ſuccedentes, ad ſacrificia veniebant 1372.
Sacerdotes Jezabelis cultris ac lanceolis corpora ſua incidentes 379.
Sacerdotium apud Judæos, magnæ nobilitatis ſignum 1317.
Sacerdotum præmia 144.
Sacerdotum nuptiæ cum mulieribus ejuſdem tribus 1332.
Sacerdotum oppida, decimæ, & quæ ſacrificiorum victimæ, aut partes iis cedant 171. eorum munera 1380.
Sacerdotis ſacrificaturi veſtis 112. & Pontificis Max. 113.
Sacerdotales familiæ XXIV. 1317.
Sacerdotales familiæ duæ ab Aarone 222.
Sacerdotibus, Levitis, immunitas ab omnibus tributis conceſſa à Xerxe 481.
Sacerdotibus tantum ex Aaronis genere licitum ſuffitum in templo dare 420.
Sacerdotibus ſtolam ſacram indutis, neſas vinum bibere 126,128.
de Sacerdotibus Judæorum, necnon *de* partibus & officiis eorum fuſius agitur 1357,1371,1372,1378,1380.
Sacrificium Abelis è lacte & primogenitis τῶν βοσκημάτων 7.
Sacrificium aliud privatum, aliud publicum 121,122 *&c.*
Sacrificium ὁλοκαύτωμα quomodo peractum *ibid.* ſacrificium gratiarum actionis quomodo *ibid.* ſacrificium pro peccatis *ibid.* ſacrificium è porcis à Judæorum religione alienum 532.
Sacrificia pro recuperanda valetudine 122.
Sacrificia ſolemnibus diebus à Judæis durante obſidione non omitti, optat Titus 1265,1266. eadem ſacrificiorum aſſiduitas, ſeu σύνταγμοι diebus ſolemnibus 477,957.
Sacrificia pro ſalute Cæſaris, in templo quotidie peracta 1068. eadem omiſſa à ſeditioſis Judæis 1090.
Sacrificia Hebræorum communi privatorum ſumptu pro ſalute Impp. 1366.
Sacrificia alienigenarum priſcis Judæorum inſtitutis recepta 1091. eadem prohibita à ſeditioſis 1217. ſacrificantes domi Hebræi pro privatis epulis, ſacerdotibus, quæ cogebantur offerre 144. Hebræorum legibus vetitum ſpectare, quid agatur in templo & in ſacrificiis 895. Judæis vetitum de ſacrificio guſtare, antequam victimas in templo immolaſſent 527.
Sacrum vinum & ſacrum oleum Hieroſolymis à ſacerdotibus ſervata ad ſacrificia, à ſeditioſis effuſa 1255.
Sadducæi fatum negantes 573. Phariſæorum ſectæ contrarii 586. dicunt ſibi νόμιμα quæ ſcripta in libris legis 588, 589. eorum traditiones *ibid.* & 1065.
Sadducus Phariſæus concitat populum ad ſeditionem 792.
Sadocus P. M. 286,293,305,318,325, 334,450,792.
Sadraces 481.
Salathielus 476.
Sal in ruinis vaſtatæ urbis ſemi-natus 208.
Salampſio, Herodis M. filia ex Mariamne Hyrcani filia, nupſit Phaſaëlo Phaſaëli fratris Herodis filio 806.
Salatis Ægypti rex 1337.
Salmana dux Madianitarum 206.
Salmanaſares rex Aſſyriorum 427. Iſraëlitas in Mediam & Perſidem tranſfert *ibid.* Syriam invadit 428.
Salephus 20.
Sales 20.
Salome, quæ & Alexandra, uxor Ariſtobuli, ſolvit vinculis fratres mariti defuncti, & Alexandrum Jannæum regem creat 590,591.
Salome moritur 1065. quænam reliquit Juliæ Auguſti conjugi *ibid.* ejus redditus annui erant ſexaginta talenta 1057.
Salome Antipatri filia, ſoror Herodis 620,976. contra maritum ſuum Joſephum criminationem protulit 668. alteri marito Coſtobaro repudium mittit 686. odium exercet in Herodis filios & eorum uxores 707,713, 1018,1024. accuſatur Herodi 727. ſe purgat 728. ejus & Syllæi amores *ibid.* eam, ut Alexæ nuberet, compellit Herodes 750. aperit Herodi conſpirationem Antipatri & Pheroræ 753,1029. quænam ei relicta ab Herode 770. quænam accepit à Cæſare 785.
Salome Herodis filia ex Elpide 751, 1028.
Salome filia Herodis, Herodis M. filii & Herodiadis 807. nupta Philippo tetrarchæ Trachonitidis *ibid.* poſtea Ariſtobulo filio Herodis, fratris Agrippæ *ibid.*
Samacho 879.
Samaralla 644,662,987.
Samaria ædificata & unde nomen habet 377.
Samariæ fames quâ mater filium comedit 400,401.
Samaria obſeſſa & mire liberata 402. funditus diruta ab Hyrcano 586,962.
Samaritæ 504, 523. eorum ortus & ingenium *ibid.* templum in monte Garizim exſtruunt 505. templum polluunt 794. fiunt Judæis infeſti 480, 481, 888. cum Judæis contendunt 563. eorum epiſtola ad Antiochum 534.
Sambaba 481.
Sameas diſcipulus Pollionis 626,661, 698. ejus oratio contra Herodem 626. qui poſtea apud eum magno in honore *ibid.*
Sampſigeramus Emeſorum rex 807,871.
Sampſon naſcitur 212. Palæſtinam ſibi uxorem petit 213. ſtrangulat leonem *ibid.* ænigma proponit apud epulas nuptiales *ibid.* ſegetes Palæſtinorum incendit 214. traditur Palæſtinis *ibid.* aſini maxilla hoſtes ferit 215. portas urbis Gaza evehit *ibid.* Dalilam deperit *ibid.* ab illa proditus, oculis effoſſis, in carcerem conjicitur 216. ruina domus involvitur *ibid.*
Samuelus naſcitur & Deo ſacratur 220. eum alloquitur Deus *ibid.* Palæſtinorum victor 227,228. Saulo minatur regni amiſſionem 239. Davidem inungit 247.
Samuelus ab inferis exitus Saulo futura prædicit 270,271.
Samueli filii judicum nequiſſimi 229. is regis petitione offenditur *ibid.* populo jus regis exponit 230,233. moritur 265.
Sanaballetes (*al.* Sanballetes) 500,584. ad Alexandrum ſe confert 502. moritur 503.
Sanagarus Anathi fil. Ehudi ſuccedit 201,202.
Sanctum Sanctorum 108.
Saphan ſcriba 438.
Saphates 338.
Sapinnius 732.
Sapphora uxor Moyſis 101.
Sarabaſanes 469,478,479,481.
Saramala. *v.* Samaralla.
Saraſarus 434.
Sarra uxor Abrami 22. cum Abramo it Ægyptum *ibid.* rex eam deperit 23, 32.
Sardianorum decretum pro Judæis 635.
Sarcas P. M. 450, 451.
Sareptarum vidua 378.
Sarmatarum irruptio 1302.
Saruia 267, 309.
Saturninus (Cn. Sentius) verba facit contra tyrannidem 853.
Saturninus Syriæ præſes 724,741,743, 749,750,755,759,1025.
Saulus filius Ciſæ 231. aſinas quærens venit ad Samuelum *ibid.* cum Samuelo epulatur 232. lenticula olei caput ejus perfundit Samuelus *ibid.* rex creatur 233. Galadenis auxilium promittit contra Ammanitas ſpondetque victoriam 235. nova potitur inauguratione 236. Palæſtinos aggreditur & victoriam reportat 240. ejus bella genuſque 242. cum Amalecitis bellum gerit 243. Aggo regi aliiſque parcit, præcepti Dei immemor *ibid.* qua ex re Deum offendit 244. regnique amiſſionem ei prænunciat Samuelus 245. Sauli crudele facinus 261. à Deo deſertus ventriloquum conſulit 270. ejus mors 275.
Saulus latronum dux 898.
Scaurus Syriæ præſes 970,973,974. in Syriam miſſus 610. Hieroſolyma ab obſidione liberat *ibid.* ejus expeditio in

in Arabiam 616.
Scenopegia festum 123,347,476,665.
Scopas dux victus ab Antiocho 520.
Scripturæ publicæ antiquæ apud Tyrios 1340.
Sebas Ili fil. 320.
Sectæ apud Judæos quænam 574,792, 793,905,1060,1065.
Seditio inter pontifices & sacerdotes 894.
Seditio Coræ & plebis contra Moysen 136.
Seditio inter Hebræos 132. Sedata à Jesu & Chalebo *ibid.*
Seditio Cæsareæ inter Judæos & Syros 894.
Sedecias falsus vates 389.
Sedecias Judææ rex 444. à Babyloniis deficit 445. accersit Hieremiam 447. Babylonem ducitur 449. moritur 450.
Sedraches 455.
Sejani mors 812.
Selene regina dicta Cleopatra 602.
Seleucus post obitum Alexandri Babylone potitur 507.
Seleucus vulgo Nicator 519. benignus Judæis *ibid.*
Seleucus Soter Antiochi Magni fil. 530.
Seleucus filius Antiochi Grypi 595. ejus interitus 596.
Sella uxor Lamechi 8.
Sellumus 421.
Semegarus 448.
Semei filius Geræ 306,314,330. occiditur jussu Solomonis 335.
Semelius 471.
Sempronius (C.) Caji fil. 584.
Semus 14. ejus posteri 19.
Senabares 24.
Senacheribus bello adoritur Ezechiam 431. moritur 434.
Senatus consultum Romanorum de Judæis 551. de fœdere cum Judæis renovando 623. aliud 633.
Senius Gallus Syriæ præses 907.
Sepphoris cremata 782. capta à Josepho 940.
Septimus annus 546.
Septimi diei initium tuba significatum 1203.
Septuaginta seniores quo modo à Ptolemæo excepti 516,517.
Serebæus 476.
Seron Cœle-Syriæ dux 537.
Serpens mulctatur voce ac pedibus 7.
Serugus 20.
Servilis (P.) literæ ad Milesios pro Judæis 624.
Sethon rex Ægypti 1352,1353.
Sethosis Ægypti rex 1339.
Sethus filius Adami 9,11.
Sextus Cæsar procurator Syriæ 625, 626. interficitur 636,980,981.
Sibas 294.
Sibas Sauli libertus 306,314,315.
Sicarii fuga se recipiunt Alexandriam 1324. tormentis adigi nequeunt ut Cæsarem dominum agnoscunt 1325.
Sichon Amorrhæus devictus 147.
Sicima habitat Jesus 186,192.
Sicimitæ 505.
Sicimitis affinis Raguelus 244.
Siclus quid 119.
Sidonius 19.
Signa Romanorum cum imaginibus Cæsaris 797.
Signa quæ præcesserunt destructionem Hierosolymorum 1281.
Signis militaribus sacrificandi mos 1283
Silanus Syriæ præses 797.
Silas Tiberiadis prætor 913,931.
Silas Judæus 611.
Silas Agrippæ in adversis socius 815, 867,868,869. Agrippam offendit *ibid.* occiditur 873.
Silas Babylonius 1101,1118.
Silo 649,650,651,652.
Silon 991,992,993.
Silva (Fulvius) legatus 1313,1315.
Silva (Claudius) obsidet Masadam 1316, 1317.
Silunte collocatur tabernaculum sacrum 186.
Simeon Gamalielis fil. 1171.
Simon Boethi filius fit pontifex 693. ejus filiam deperit Herodes *ibid.* pontificatu abdicatur 757.
Simon Camithi fil. P. M. 795.
Simon Cantheras P. M. 867. deponitur 868.
Simon Cathlæ filius 1177,1230.
Simon Justus cognominatus frater Eleazari 523. fit P. M. 512,579. à genero suo sublatus 581.
Simon Oniæ fil. P. M. moritur 530.
Simon Essæus vates 788,1059.
Simon Gioræ fil. 1101. pugnam cum Zelotis committit 1197,1198. occupat Idumæam 1199. capitur 1297. supplicio afficitur 1306,1307.
Simon Judæ frater hostes vincit 542. venit in Galilæam *ibid.* dux Judæorum 551.
Simon tyrannus captus, & triumpho reservatus 1298.
Simon Jonathæ frater 577. ejus ad suos oratio *ibid.* factus est pontifex 960. ex insidiis Ptolemæi perit 961.
Simon Absalomi fil. 577.
Simon Arini fil. 1230.
Simon Dosithei fil. 584.
Simonis, ducis Idumæorum, ad Jesu orationem responsio 1180.
Simon Josephi σωματοφύλαξ 917.
Simon Hierosolymitanus 870.
Simon Magus 891.
Simon dictus Matthes 535.
Simon Pharisæus 922.
Simon Psellus 904.
Simon quidam diadema sibi imponit 780,1053.
Simon Sauli filius 1096,1097.
Simon quidam Agrippam criminatur 870.
Simonides, Josephi fil. qui & Agrippa 945.
Siphar 309.
Sisa scriba (*al.* Susa) 293,318.
Sisares tributa imperat Israëlitis 202. à Jale occiditur 203.
Sisines 469,478,479.
Sobacchis Chettæus 319.
Sodomitæ vincuntur ab Assyriis 24.
Soemus tetrarcha 755,909.
Soemus Azizo fratri succedit 892.
Soemus rex Emesæ 1312.
Soemus Ituræus 679. ad Herodis mandata enuncianda adductus 681,682. ab Herode occisus 683.
Solomon filius Davidis 288. promittitur Davidi 290. nascitur 300. inungitur & rex salutatur 326. iterum rex creatur 329. Pharaonis filiam ducit 336. duarum meretricum litem dijudicat *ibid.* ejus potentia 338. libri ab eo compositi *ibid.* ejus literæ ad Hiramum 340. templum ædificat 341. post templum exstructum Deum alloquitur & populum 348. & sacra facit 349. regiam ædificat 251. Tyrii regis ænigmata explicat 353. munit Hierosolyma & varias urbes condit 354. Chananæorum reliquiis tributa imperat 355. Classem ædificat 356. quam diutescit 358. insanit in feminas 359. moritur 362.
Solopades 158.
Solyma 287.
Sophonias P. secundarius 450.
Sosibius Tarentinus 509.
Sosius Syriæ præses 654,657. jussu Antonii adjuvat Herodem in bello contra Antigonum 658,997. capit Antigonum 659,1000.
Souba rex 295.
Soudeas P.M. 450.
de Spartanis 1384.
Spolia Barbarica circa templum Herodis adfixa 702.
Sponsa apud Hebræos, calceum futuri conjugis solvere, & in faciem spuere solita 218.
Sponsalia mutat Herodes precibus Antipatri flexus 751.
Stœchus Agrippæ libertus 815.
Stephanus Cæsaris servus 887,1072.
Straton Bereæ tyrannus 598.
Stola pontificia ubi deposita 702,802, 877.
Suffitum dare in templo, solis sacerdotibus è genere Aaronis licitum 421.
Sures rex Madianitarum 157.
Susa *v.* Sisa.
Susacus rex Ægyptiorum 292,362,368. capit Hierosolyma & templum spoliat 369.
Sylla 943.
Syllæus apud Cæsarem accusatur à Nicolao Damascено 740. capitis damnatur 741.
Syllæus Arabs Obodæ regis procurator 728,1018,1924. Romam venit 734, 1030. accusat Herodem apud Augustum 735. in conjugium petit Salomen 728. ejus cum Salome nuptiæ ob diversitatem religionum impediuntur 729. ejus nequitia 755,1030.
Symoborus 24.
Syrorum in Judæos odium 965.
Syrus rex Mesopotamitarum 295.

T.

Tabæus 21.
Tabernaculorum festum ἑορτὴ τοῖς Ἑβραίοις ἁγιωτάτη & μεγίστη 347. maximæ apud Judæos celebritatis 665. per VII dies illud celebrandi Hyrcano ab Antiocho Pio, cum eo bellum gerente, facultas data 582. per XIV dies celebratum, exstructo à Solomone templo 349. in hoc festo mos Judæis ramos palmarum & citriorum gestare, unde in Alexandrum pontificem & regem citria à multitudine conjecta 596. mos σκηνοποιΐας καὶ τὸ ἱερόν, circa templum tentoria collocare 1283.
Tabernaculum exstructum 106. ejus descriptio 107, &c. ejus lustratio sive purificatio 117.
Tangana 481.
Tavaus 21.
Telonia Alexandrina annuatim potentioribus Syriæ aut Phœniciæ oppidis vendebantur ab Ægypti rege 524.
Templum in monte Garizim exstructum 501,502.
Templum ad Panium 698.
Templum bovis aureæ 1160.
Templorum multitudo & diversitas in Ægypto 562,563.
Templa Gentilium non esse spolianda, neque dona tollenda 161.
Templum Athenis Populi & Gratiarum 623.
Templum Beli Babylone 458.
Templum splendidum Samariæ ab Herode exstructum 690. templi Herodis descriptio 701,703.
Templum in monte Garizim Samaritarum simile Hierosolymitano 501, 502.
Templum in Heliopolitana præfectura exstructum, simile templo Hierosolymitano 547,562,586,899.
Templum Dianæ in Elymaide 543. & Dagonis Azoti 565. & Apollinis Gazæ 594.
Templi Hierosolymitani descriptio 341, 342, 1225,1226, &c. ejus dedicatio 348,1006, &c.
Templum Hierosolymitanum post captivitatem sub Zorobabele restauratur 469. ab eo ædificando Judæi prohibiti 470. templum illud jussu Darii Hystaspæ ædificatum 471. absolutum intra septennium 479,480. idem ab Antiocho Epiphane spoliatum 532. idem à Pompejo expugnatum, qui illud ingressus, vidit, quæ videri nefas, sed nihil inde abstulit 615,973.
Templum incenditur invito Tito 1278. eadem die, qua Solomonis templum à Babyloniis combustum 1279.
Templi sanctuarium Titus ingreditur 1278.
Templum Hierosolymitanum Samaritis & aliis gentibus ad adorandum patebat 478. armamentarium Davidis in templo 410. decem millia drachmarum de templo persoluta Syriæ regibus 560. Danielis vaticinium de excidio templi sub Macedonibus completum

pletum 537. mulieribus interiora templi nefas ingredi 703.
Tephthæus Galilæus 1249.
Terebinthus antiquiſſima mundo coæva 1199.
Terentius Rufus 1298.
Teridates rex Armeniæ 883,1313.
Tero miles 744,1025,1026. accuſatur à Tryphone 745.
Terræ hiatus quo abſorpti ſunt ſeditioſi 142.
Terræ-motus ingens in Judæa 673.
Teſtudinis genus 1136.
Tethmoſis Ægypti rex 1338,1352,1353.
Τετραρχίαι 567,568.
Thabnæus 376.
Thadalus 24.
Thænus rex Amathes 293.
Thamara filia Davidis 288,300. Roboamo nupta 311.
Thannus 284.
Tharata dux Aſſyriorum 432.
Tharrus 20.
Thaumaſtus 813.
Theatrum & Amphitheatrum Hieroſolymis ab Herode erectum 687,1009. item Cæſareæ 695.
Theglaphalaſſar rex Aſſyriorum 422.
Themaſius 474.
Theodeſtes 490,495.
Theodorus Zenonis fil. 594,965.
Theodoſius 563.
Theophilus Anani filius P. M. ſubmotus 867.
Theophilus, Jonathæ frater, pontifex 806.
Thermæ calidæ trans Jordanem 768.
Thermus Rom. legatus 1365.
Thermuſa 796,797.
Theudas 886. v. *Bezam* ad *Actor.* c. 5.
Theudion fratet Davidis 756,757.
Thiras 17.
Thmoſis Ægypti rex 1339.
Thobelus 7,8.
Tholomæus Soemi fil. 621,977.
Tholomæus latronum princeps 876.
Thummoſis Ægypti rex 1338.
Thygrammes 17.
Tiberius Alexander Judææ procurator 885.
Tiberius Alexander præfectus Alexandriæ 1098, 1214. tradit Ægyptum Veſpaliano 1205.
Tiberius Nero imp. 795,1065,1066. genethliacis deditus 816. ejus ingenium quale 811. ejus augurium de ſucceſſore 815. moritur 817,1067.
Tigranes 602,671,807,968,1027.
Timæus Ægypti rex 1337.
Timidius 840.
Timius Cyprius 806.
Timotheus 541. cum ſuis profligatur 543.
Tiridates Armeniæ rex 883.
Titius Syriæ præſes 733.
Titus in Alexandriam miſſus 1117, 1118. magnas copias ad Veſpaſianum ducit 1122. ejus pietas in patrem 1135. Jotapata capit 1139. ejus erga Joſephum captum clementia 1146. miſſus contra Tarichæatas 1151. ejus ἀφιξις ad Tarichæas 1153. ejus concio ad milites *ibid.* Romam mittitur cum rege Agrippa ad Galbam ſalutandum 1197. ejus exercitûs ordo 1215. Hieroſolyma venit & in periculum incidit *ibid.* ejus fortitudo egregia 1216,1218. ejus ſtudium conſervandæ urbis 1239. & templi 1269,1277 &c. Hieroſolymis ſolo æquatis gratias agit exercitui ac præmia dividit 1295,1296. milites ſuos hortatur 1262,1263. ejus pietas 1297. ejus μακροθυμία in Judæos 1285. movetur miſericordia Hieroſolyma deſoluta intuitus 1304. imperator ſalutatur veteri more 1283. alloquitur tyrannos Judæorum 1284. fatetur ſe Dei virtute urbem cepiſſe 1290. Beryti ludos edit 1303. Antiochiam venit *ibid.* & Romam 1304. quoſnam ad triumphum decorandum Romam adducebat *ibid.* ejus approbatio hiſtoriæ Joſephi 939. ejus teſtimonium de hiſtoria Joſephi *ibid.* ejus erga Joſephum beneficentia 945.
Tobiæ filii civitate expulſi 958.
Toparchiæ tres, Samaria, Joppe, Galilæa 568.
Trabs aurea in templo à Craſſo ſublata 619.
Trachonitarum rebellio 733, 735.
Traditiones Phariſæorum non ſcriptæ in libro legis 587.
Trajanus decimæ legionis dux 1130, 1150.
Tributum in ſingula capita penderi à Judæis ſolitum Syriæ Regibus 559. decem millia drachmarum de templo perſoluta regi Syriæ 560. tributum CCC. talentorum de univerſa Judæa & tribus Toparchiis, Samaria, Joppe, & Galilæa ſolum exactum exactum 568. à tributis immunitas Judæis conceſſa 578. tributum de ſuo pontifices Hebræorum Ægyptiorum, regi perſolvunt 523.
Tribuum ſortes 188.
Triumphalis porta Romæ 1305. ejus apparatûs deſcriptio *ibid.*
Triumphantes, Romæ ubi & quomodo excipiebantur *ibid.*
Trophæa erecta offendunt Judæos 688.
Tryphon tyrannus Antiochum puerum reducit in Syriam 570,960. erga Demetrium perfidus 575,576. Jonathæ inſidiatur 576. irruptionem facit in Judæam 577. perfidia aggreditur Simonem 578. Jonatham interficit *ibid.* & Antiochum cui tutor erat 579. ei regnum defertur 580. paulo poſt occiditur *ibid.*
Tryphon, regis ἄθυμα 528.
Tryphonis tonſoris συνωφερία 745,1025, 1026.
Turris in Sennaar exſtruitur 15.
Tyranni συνωφερία in Alexandrum 738, 1023.
Tyrannius Priſcus 1202.
Tyri conditus 341.
Tyriorum deus Baal 410. eorum ſcripturæ publicæ & antiquæ 1336. eorum ἀρχεῖα 428. Jovis Olympii apud Tyrios templum 1340.
Tyrus dicta turris ab Hyrcano exſtructa 530.

V.

Vacca rufa 146.
Vaccarum aurearum cultus apud Iſraëlitas 410.
Valerianus decurio 1150.
Valerius Gratus procurator 795.
Valerius Aſiaticus 846,852,862.
Vardanes v. Bardanes.
Varro Syriæ præſes 696,2006.
Varus (Quintilius) Syriæ præſes 759, 763, 774, 909, 1035, 1051. cogit copias ut opem ferat Sabino 781, 1054. in ſeditioſos animadvertit 782. Hieroſolyma venit ad compeſcendos motus Judæorum 777.
Vaſte regina 488,489.
Vaticinium de captu Hieroſol. 1188.
Vaticinium alterum 1283.
Vatinius 845.
Velum 115.
Ventidius (Baſſus) dux Romanorum 649,650. corrumpitur ab Antigono 649,991. mittitur ad Parthos Syria arcendos *ibid.* cæſo Pacoro, Parthos debellat 652,653,994.
Ventriloqua Saulo ſolatium adhibet 271. ejus laus *ibid.*
Veranius trib. mil. 860.
Verſio Bibliorum 518,1365.
Veſpaſianus v. Titus.
Veſpaſiani & Titi erga Judæos benignitas 520.
Veſtes ſacerdotales 112,113,1229.
Veſtis virginalis 301.
Victimæ non immolandæ ad crapulam 380.
Victimæ ad holocauſta, bos, agnus, & hœdus, iique annui & maſculi 121.
Victimam eodem die natam cum genetrice mactari vetitum, itemque alias, non niſi octavo à partu die 122.
Vindex cum aliis à Nerone deficit 1192.
Vinicius (Marcus) 846.
Vipſanius (M.) Agrippa venit in Syriam 696.
Virga Aaronis 143.
Vitellius Syriæ præſes 702,1301,1302. à Judæis magnifice exceptus 801,806. ejus in regem Petræ expeditio 805. in Artabanum miſſus 802. in Aretam movet 805. poſt Othonem imperator & interfectus 1196,1200,1207.
Vitellius Proculus 868.
Vitis aurea in templo Herodis 700, 701,1227.
Vitis aurea Hieroſolymis Romam miſſa à Pompejo 571. ab Ariſtobulo ad Pompejum *ibid.*
Umbraculorum feſtum. v. *Tabernaculorum* feſtum.
Ummidius Syriæ præſes 889,1073.
Vologeſus rex Parthorum 883. Izati bellum denunciat 884,1303,1312.
Volumnius 734,743. procurator & προπαιδίσχης 1025.
Vonones 796,797.
Votum Jephtæ de mactanda filia, nec legitimum, nec Deo gratum 209.
Vox audita in templo, *diſcedamus hinc* 1282.
Ures rex Madianitarum 157,337.
Uria interfectus 297.
Urias P. M. 450.
Uſus 20.
Uxus 21.

X.

Xanthicus menſis 11.
Xerxes ſuccedit Dario 481. ejus literæ ad Eſdram 481,482.
ξυλοφορία feſtum Judæorum 107.

Z.

Zabelus Arabum dynaſta 568.
Zabidus Idumæus 1371.
Zabuda 442.
Zacharias rex Iſraëlitarum 419,421.
Zacharias vates 414,479,480.
Zacharias Baruchi filius 1184. in medio templi trucidatur 1185.
Zacharias Phaaleci filius 1176.
Zacharias fil. Amaſiæ 424.
Zamares 376. ejus mors *ibid.*
Zamaris Judæus è Babylone 752.
Zambrias 154. ejus contra Moyſen oratio *ibid.*
Zaræus Æthiops 373. contra Aſanum expeditionem facit 374.
Zebinas. v. Alexander.
Zebulus proditor 208.
Zebus rex Madianitarum 206.
Zelotæ 1171, 1175, 1182, 1188, 1314.
Zeno, Cotylas dictus, Philadelphiæ tyrannus 581,961.
Zenodorus 696. moritur 697,1006.
Zeuxis 522.
Zimri homo ſeditioſus 154.
Zizus Arabs 598.
Zodmielus 477.
Zoilus tyrannus 591.
Zorobabelus 469,472.

INDEX QUARTUS,

SCRIPTORUM.

A.

ACusilaus 14. Argivus 1330,1331.
Agatharchides 1349, 1350.
Cnidius 508.
—— ὁ τῶν περὶ Ἀραβίαν πράξεων ibid.
Alexander Polyhistor 33.
Anacharsis 1388.
Anaxagoras 1377. Clazom. 1387.
Antiochus 1331.
Apion Grammat. 1361,1362,1363, &c.
—— rerum Ægyptiacarum tertio 1362.
Apollodorus 1369.
Apollonius Molon 1386,1387. Molonis F. 1368,1374.
Argolicorum scriptores 1331.
Ariphanes v. Aristophanes.
Aristophanes, rectius forsan Ariphanes, 1350.
Aristoteles 1346,1347.
Asinius 622.
Ἀστρολόγων auctores 1331.

B.

Berosus 22, 436. Chaldæus 12, 1342. Rerum Chaldaicarum Auctor 14, 434. In tertio Hist. Chaldaicæ libro 459. In tertio Chaldaicorum libro 1343.

C.

Cadmus Milesius 1330.
Callias 1331.
Castor Chronologus 1347,1369.
Chæremon 1357,1358.
Choerilus 1346.
Clearchus libro primo de somno 1346, 1347.
Cleodemus v. Malchus.
Conon 1350.

D.

Demetrius Phalereus 1351,1365.
Diagoras Melius 1387.
Diocles in secundo rerum Persicarum 460.
Dius historicus 353,354,1340.

E.

Ephorus 14,1331,1336.
Euhemerus 1350.
Eupolemus 1351.

H.

Hecatæus Abderita 14, 22, 511, 1348, 1349,1350,1365.
—— ejus liber de Judæis 1347,1350.
Hellanicus 14,1331.
Hermippus in primo de Pythagora libro 1345.
Hermogenes 1350.
Herodis commentarii 678.
Herodotus 355, 368, 369, 1331, 1336, 1345,1374. in secundo Hist. libro 434.
Hesiodus 14,1331.
Hestiæus 14,16.
Hieronymus Ægyptius 13,14.
—— ὁ τῆς περὶ Ἀραβίαν 1350.
Homerus 1375.

J.

Justus historicus 937,939, & alibi.

L.

T. Livius 614.
Lysimachus 1359,1362,1363,1374.

M.

Malchus 33.
Manetho Ægyptius 14,1336,1337,1338, 1340, 1352, 1354, 1356, 1357, 1358, 1362.
Megasthenes in quarto Rerum Indicarum 460,1343.
Menander Ephesius 353,378,428,1341.
Menedemus 517.
Messala 642.
Mnaseas 13,1350.
Mochus 14.
Molon 1362. v. Apollonius.
Moyses 5.

N.

Nicolaus Damascenus 13, 14, 583, 593, 608,614,618,725.
—— in quarto Historiarum libro 22, 292.

P.

Pherecydes Syrius 1331.
Philistus 1331.
Philo senior 1351.
Philostratus in Indicis & Phœniciis 460.
—— in Historiis 1343.
Plato 1377, 1386.
Polybius Megalopolitanus 521, 544, 1369.
—— Historiarum XVI. 521.
Polycrates 1351.
Posidonius 1368.
Protagoras 1387.
Pythagoras 1331,1345,1377.

S.

Sibylla 16.
Strabo Cappadox 587, 590, 593, 611, 614,618,619,622,661,1369.

T.

Thales 1331.
Theodectes poëta 518.
Theodotus 1350.
Theophilus 1350.
Theophrastus de legibus 1345.
Theopompus 518,1351.
Thucydides 1331, 1336.
Timæus 1331,1351.
Timagenes 590,593,1369.
Tripolitici auctor 1351.

Z.

Zopyrion 1350.

ADDENDA ET EMENDANDA IN *JOSEPHO.*

T. *Textum notat*, V. *Verſionem*, N. *Notas*, M. *Marginem*. v. *Verſum*.

PAG. 3. v. 12. Potius lege ἐπιτρίψων. Ibid. v. ult. ὁμοίως. Pag. 4. 30. lege πρ. 10. 25. genus. 13. 16. adde in Verſione, *incenſis victimis*. 14. 4. V. tempeſtates. Ibid. 45. Chamas. 21. 47. in Not. f. 444. 23. 50. Not. o. 28. Pag. 27. verſ ult. ἀδιόδευτος. 32. 29. ſurriſerit] Vide Cl. *Fabricii* Cod. Apocr. V. T. p. 366. 32. v. pen. Not. l. leg. p. 23, 215. 42. 29. ἀπιέναι melius. 48. 21. ἀσυμπάθειαν malleem. 51. in Marginibus appone γ' ex una parte, & ex altera III. 57. 31. Vide *Caſaub.* contra *Baron.* p. 613. 58. 7. μηδὲν. 73. 5. in Chebrone] *Joſephum* contra *S. Bochart.* defendit *Fr. Spanhem.* in Hiſt. Jobi c. 11. 83. 22. ψιλοφρονεῖται] Vide *Heſych.* 87. 19. Πάχα] Vid. *Caſaub.* c. *Baron.* p. 462. p. 180 v. 42. Φάκα dicitur. 87. 34. Letopolim. 90. 6. ὦ. 91. 21. Vide *Relandi* Palæſtin. p. 277. 91. 19. ἐξαμισεῖς. vertitur *Senariis*. minus recte ut conſtat ex lib. VII. p. 216. Edit. *Baſ.* p. 92, ex Cod. *Vat.* lege in Summario libri ſect. 9. ὅτι πρωτολογίας περὶ μικρὸν τ' Μ. 93. 20. μόις. 104. 29. παρόχθη. 105. 8. Vid. ad Belli l. 1. c. 33. §. 2. 110. 34. Vid. *Reland.* de Spoliis Templi Hieroſol. p. 89. 113. 14. Illæ centum minæ conficiunt talentum, adeoque neceſſe eſt ut talentum valeat 450 lib. Monetæ *Anglicanæ*. Vid. *Prideaux* in Præf. ad Connex. p. 19. pr. Vol. 111. 26. lychnuchum. 117. 17. lychnuchi. Ibid. v. 23. Drachmas] i. e. quater novem denarios Mon. *Ang.* Videſis *Prid.* Præf. ad pr. Vol. p. 17. 120. 12. effulgebat ſplendor] V. *Phil. Jud.* de *Monarchia* l. 2. *Chryſoſt.* Hom. 37. adverſus Judæos, & *Auguſtin.* l. 2. Quæſt. ſup. Exodum. adde *Prideauxii* Connex. Hiſt. V. & N. T. part. 1. p. 154. &c. Ibid. 18. ducentis] Vid. *Caſaub.* c. *Baron.* p. 231. 129. 31. Εὗρε] cum grano ſalis accipiendum; quod *Moyſes* non invenerit, ſed à Deo didicerit hujuſce buccinæ confectionem. Vide Diſſertat. *Joan. D'outrein* de Tubis Argenteis, pag. 88. ad finem libri tertii Vide *Reland.* Palæſt. Sacr. pag. 277. 146. 46. Vide *Relandum* ubi ſupra pag. 576, 189. 26. eſt". 203. v. 29. in M. occiſus. 215. 25. ψυτόμενον] Vide *Suid.* in voce. Ibid. 36. ἐνεγγυᾶται] Vid. *Suidam* in voc. Ibid. 42. ἀνατρ. Videſis eundem *Suid.* 229. 31. Μαφθαΐ, alibi Μαφθῆ. 269. 34. Anchus. 277. pro γ'. ἀπὸ πολεμαίου, lege δ'. ἀπὸ πτολεμαίου, *n. e.* & pro δ'. ἀπὸ Δαυίδου, lego γ'. ἀπὸ Δαυίδου, *n. e.* mutatis ſc. loco & ordine, 279. 18. Jabilii. 317. 15. Ameſſam. 320. 40. τῇ μηδὶν] Vid. L. de Maccab. p. 1394. 335. 39. φυγλιὼ. 337. 43. Βηθλαίμης] Eſt qui malit Βηθλεμῆς. 338. 6. συνοικῶν Ib. 32. θηλέως. 339. 4. χαλκίας] Legendum forſan ex 3 Regum IV. 31. Χαλκόδης & Δαρδαῖος ἀπὸ Μάλαι. Ibid. in V. Ehanus] Αιμὰν & Ethan Davidis ψαλμῳδοὶ memorati 1 Chron. XV. 19. Ibid. 8. arboris] Vid. *Caſaub.* c. *Baron.* p. 647. Ibid. 14. admoto annulo] Vid. *Fabric.* Pſeudepigr. V. T. p. 1054. & *Borrichium* contra *Curingium* p. 21. Ibid. 48. N. *e.* πανηγυρίαις] Vid. *Blanc.* in D. E. p. 190. 340. 1. Σολομὼν] Hæ literæ Solomonis & Hirami habentur apud *Euſebium* in P. E. IX. 33, 34. Ex *Eupolemo* deſcriptæ erant; ſuis verbis hic exſcripſit *Joſephus*. Ibid. 23. χιδίαν] ἴσ. χιδίας. 342. 1. συμφύοντες. ib. N. f. ἐμπλῶν. 343. 9. ἀλύσεσι. 344. 14. αὐλῇ. 345. 24. τῷ τῷ] ἴσ. ἐξ ὧν μίαν τῷ τῷ Μανάσσου ἀφιγμένην ἀνήγαγεν ἀς τ' ναόν. 346. 26.] Vid. *L'Empereur* in Cod. Middoth, p. 5. 347. 32. ἀνέφερον] Eſt qui malit ἐπέφερον. 348. 1, &c. χαίρειν τ' ἐφοδὸν —— paulum aliter diſtingue & verſionem corrige. καὶ ἐξ οὐρανοῦ ἀρχαίου χαίρειν τ' ἐφοδὸν εἰδόμεν —— *& ex iis quæ tibimet condidiſti intelligimus cælum & aërem & terram & mare* ——. Sic melius & ſenſui & Grammaticæ conſulitur. Cl. *Ibbetſonus*. 350. 3. Ἀμφιόνους] ἴσ. Ἀμφιθρώσου, ut jungatur cum voce Ἀμφίονα. Ib 47. ἀπαθῆ παρόψιδος] Verterem, *immunem ſineret*, niſi *ſineret* exſtaret verſu ſuperiore; quomodo *Tacitus* Ann. III. 38. *injurias inultas ſinere*. Verti etiam poteſt, *neque populum* —— *impunitum* vel *inultum* prætermitteret. ea eſt enim vis verbi παρόψιδος. *Ibbetſon.* 352. in Not. *a*. Antea ἀπίλαυσεν, Ita *Samb.* —— 353. 19. defuncto autem Abibalo] Confer cum iſtis *Joſephum* contra Apionem, *Theophilum* ad Autol. p. 255. Edit. *Oxon. Syncellum* p. 182. & *Scaligerum* in Vett. Fragmentis, p. 5. Ibid. 20. παρ' αὐτῷ] illa deſunt apud Scaligerum. Ib. 21. ἐξεμισθ. Ib. 24. ἴσ τι] ἴσασι ſc. Ib. 25. Λιθῶνι] λιθόινα ξύλα ſc. Ib. 26. τῷ ναὸν] καινὸν ναὸν ſc. 357. 31. καὶ τοὺς ἄλλ. — *L.* Ibid. 39. ἐπιμάστιος] ἐπιμαστίους ὧν *a. n. r.* οἱ *i.* ας. ἵνα οἰκεῖν legiſſe videtur *Gelenius*, qui vertit, *libentius quam illa pateret largiens*. 364. v. penult. ἄρχ. 369. 34. ἀνθρώπους. 370. 47. pro τι leg. σι. 371. 25. φολὼν. 371. 4. τὰμιὰ. 372. 6. τὰμιὰ. 376. 1. διάπτυσιν. Ibid. v. ult. V. Samaleon. 378. 12. ἐφίσεων. Ib 23. ἀσωδιῶσιν. 379. 23. εἰρὼν. 380. 17. τάτων legit Vet. Interpres. 381. 4. μίσσων. 382. 18. καλδαίοντες] ἴσ. αὐτῷ κελ. 383. 19. in V. nudis pedibus] Vid. *Bynæum* de Calceis Hebræorum l. 2. c. 4. Ibid. v. 27. pro *Achabus* lege *Adadus*. 408. 33. ἐνδρομίτην] ἴσ. ἐνδρόμιον *L.* 424. in M. pro *Iſraëlitas* lege *Damaſcenos*. 426. 15. ἐπιτιμῶσιν. 427. 43. ἴσασιν. Ib. 34. κυδωνίαν. 428. v. 30. εἰρήνην μετ. 435. 13. ἰσχὺν, χεῖρα δὲ —— αὐτῷ —— ἀπογνῶναι] Ex Edit. *Baſ.* lecvicula cum mutatione lego ἰσχὺν. χεῖρα δὲ ἀφ' αὐτοῦ ἀπογνῶναι, ἀπὸ οἱ φίλοι —— *de ejus vita deſperarunt medici, neque vel minima ſpes amicis ſuperaret*. Ita unius literæ interpoſitione Grammaticæ legi ſervantur; & à vetori lectione vix receditur. *Ibbetſon.* 441. ad finem N. r. adde, & J. *A. Fabricium de* Pſeudepigraphis, p. 1117. 449. 29, 35. ἐπιμαίνεσθαι. 450. N. *a*. ad finem adde, & *Joannis Pearſonii* in Epiſt. ad *Dodwellum*. 453. 35. in V. l. *Carea*. 457. 31. βασιλεῖς. 459. 14. V. Nebuchodon. Vid. *Scalig.* in Prolegomenis ad lib. de E. T. p. 13, & notis ad Fragmenta Gr. p. 9. Ibid. 18. V. pro *quidam* l. *quibuſdam*. 460. 13. Iberiam] Fabuloſa iſta videntur *C. L'Empereur*. Ib. 35. Nabonandelus] Vid. eundem *L'Empereur* in Dan. p. 90. 464. 9. ἐπιστάντες τῷ βασιλεῖ] Lege ἐπιστάντες, quod proprie dicitur de Janitoribus, & aliis ad fores auſcultantibus, & reſponſa reddentibus iis qui adveniunt Act. XII. 13. ubi vid. Interpretes. *Ibbetſon.* Ibid. v. 20. ἀσυνέτους] Verſio *Epiphanii* ἀσυνέτους exprimit. Cæteris tamen, me judice, præferenda eſt lectio *Vat.* ἀσυνέτων, illis animum adverterent: neque quidem contemnenda prior lectio ἀσυνέτους, ſi pro αὐτοῖς legatur αὐτοὺς. certe ἀσυνέτους rejicienda. *Idem.* Ib. 36. in V. Turrim] Vid. *Prideaux* part. I. p. 163. & D. *Huetium* in D. E. p. 224. 471. 15. in Marg. adde γ', & ex adverſo III. Ib. v. ult. M. pone δ'. IV. 490. 42. V. Amalecitam] Vid. Huet. D. E. p. 196. 498. 19. ἀρχὴν. 500. 10. δημοσίᾳ. 501. 35. V. Sanaballeti. 503. 4. Ἰωδᾶου] Hic putatur eſſe *Jaddua* F. Jonathanis nominatus Nehemiæ XII. 11. Ib. N. g. Poſt *Vat.* adde, *& reſte*. 508. 38. τὸν τι νόμον] Nihil præter Pentateuchum tunc Græce verſum fuiſſe ex iſtis colligunt viri docti. & certe Græcus cæterorum librorum ſtylus arguit, eos, qui Ptol. Philadelphi rogatu Pentateuchum Moſis interpretati ſunt, reliquos libros ſacros non convertiſſe. *Pet.* Var. Lect. IV. 9. 509. 35. ἐτιμῶμεν. 520. 39. τάνυ. 524. 18. σπουδάσαν. Ibid. 44. ἀσώτως. 526. v. ult. ſi κίφωνα, ita recte *Baſ. Ibbetſon.* 530. 13. Ονιᾶς] Epiſtolæ hujus fit mentio in 1 Maccab. c. 12. v. 7. Vid. tamen *J. Scaliger.* in *Iſaiæ* l. 3. p. 332. & in *Euſeb.* p. 128. Ibid. 24. ἴσ. τύπον. 533. 3. Vid. *Reland.* de Spoliis Templi Hieroſ. p. 19. 535. 12. τῶν ἐπιστημίων] Male vertitur *doctrina*. De Mattathiæ enim *doctrina* nihil, de *liberis* multum habet Joſephus: neque unquam ἐπιστήμια ad doctrinam, ad liberos ſemper refertur. Ἐπιστήμαι certe (id enim eſt ἐπιστήμια) in magna parte felicitatis ponit *Ariſtoteles*; & apud Judæos potiſſimum honorifica fœcunditas, infamis ſterilitas. non numerum autem ſolummodo, ſed & indolem liberorum complectitur ἐπιστήμια, ſive ἐπιστασία, νόημα (ſc.) ἂν ἐξ ἀγαθῆ, ut ait *Ariſtot.* Rhetor. I. 22. Ed. *Sturm. Ibbetſon.* 547. 45. V. Heliopolitana] *Joſephum* de Onia erroris arguit D. *Hieronymus* in Comment. in Iſaiam, p. 132. Edit. *Bened.* 558. 20. ἀπίστησεν] Verſ. *convertit*. potius *effudit*. *Ibbet.* 562. 4. Ονίᾳ] De Onia vid. Hieronym. in Iſaiam, p. 182. Ed. *Ben.* 564. 30. αὐτοῖς] Vocem hanc in T. receptam minime oportuit; cum ſine dubio αὐτὸς vera ſit lectio, quæ in omnibus excepto *Hen.* habetur. firmant multa Joſephi loca. v. p. 598. v. 37. p. 671. appoſitiſſime etiam ad hunc locum p. 680. v. 26. δημοσιώμενος ὑπὲρ δυνάμεν αὐτὸν τι τῷ τὰς φίλας — neque unquam, quod ſcio, aliter, niſi forſan p. 694. v. 72. ἂν ἐκρίνας ἐδωρεῖτο; ubi tamen ſi ejuſdem *Hen.* auctoritate legatur αὐτὰς, ſibi conſtabit *Joſephus*. *Ibbetſon.* 568. 27. οὐκ] Negationem retinet & Textus Maccab. L. 1. c. 23. quidam tollunt 569. v. 39. ὑπεξελεῖν] ὑπεξελθεῖν eſt *perſequi, ulciſci, punire*, qui ſenſus huic loco optime convenit. *Ibbetſon.* 573. N. *. leg. prop. IV. c. 8. §. 10. &c. 575. in Argum. Marg. pro *Demetrium* leg. *Antiochum*. *Ibbes.* 571. 2. in V. quam regi acceptam deberet] potius, quam *mutuam à rege* acceptam deberet. *Idem.* 588. 7. V. *tradidiſſe*] Vel, *ex patrum continuata traditione*. Ib. v. ult. levicula mutatio neſcio quomodo commodiorem reddit ſenſum. ὃν εἶχεν ἐδόκει μάλιστα δὴ, τῇ πρώτῃ —. *Ibbetſon.* 589. v. penult. πεφεύγοτα] Editorum σεσώσμενα multum antepono huic lectioni, quæ forſan ex v. 44. irrepſit. Hominem prophetam male habuit, quod Antigonum *ſuperſtitem* i. e. ἀδιώβλ, nec, ut prædixerat, fato functum videret. 590. 46. λελυθὼς. 595. 9. ἀσυνεπίγαρον. 598. 32. ἡ ἄκρα φρουρὰ, ἣ ἡ Δαμασκηνῶν παραδίδωσιν — vel corrigenda diſtinctio — φρουρὰ τῆ ἡ Δαμασκηνῶν, παραδίδωσιν — vel, quod verius puto, legendum — ἡ ἄκρα φρουρὰ ἡ Δαμασκηνῶν, παραδ —. *Ibbetſon.* 599. N. *. ἡ Μανάου etiam in lib. *de Bello*. 603. 18.

V.

ADDENDA & EMENDANDA.

V. quæ. 607.20. V. centeſimæ] Vid. *Caſaub.* c. *Baron.* p.155. 615.38. V. ſublataque —] *Al.* & regnum, quod prius ſacerdotalis generis hominibus conferebatur, Honor plebeiorum virorum factum eſt. Herodis ſcilicet & ejus poſterorum. Vide Cl. Cleric. in Proleg. ad Hiſt. Eccleſ. p. 21. 618. 3. ἐπανίεχτην —— ſi veras *redire*, ἐπανίχρην cum cæteris legendum. *Ibbeſon.* 620 45. V. Melle conditum] Mellis natura eſt, ut corpora non ſinat computreſcere. *Plin. Nat. Hiſt.* XIV. 13. 622. v. penult. *Hyrcano*] In libro *de Bello Jud.* 1°. Antipatro hoc conceſſit. 623. 13. *σύμβολον ἢ συμμαχίαν χαραξάμενον*] Iſta delenda cenſet *Scaliger*. 624.38 V. lege *ſe ſolum* accingebat. Ibid. 43. quindecim] Quid mirum (inquit *Noldius* p. 59.] cum etiam infra eam ætatem, *Alexander Severus*, adhuc puer, in imperio, &c. Vide *Prideaux*. 634 18. Παρέμβ. ἴσ. Δαυιδικ. ——. 635.13. V. acta Publica] Vide *Grotium* in 1 Maccab. c. 12. & *Huet.* in D. E. p. 96. 639. v. 2. pro *Elix* lege *Felix*, & mox *Felicem*. 643. 20. ὑπ. 644 7. V. lege, *legatus ires*. 645. 6. V. filiæ] dele, ſi lubet. 647. 9. ἀναπαυχθεὶς —— vetſ. *repulſus*. potius *recedens, diſcedens*. 649.13. Γαΐου] *Knii* legendum eſſe oſtendit *Teinardus* in Proleg. ad *Harm. E.* p. 9. 650. 4. V. Ventidius. Ibid. 47. V. privari. Ibid. v. pen. *Antigonus*] Vide p. 992. 651. 23. quarum. 655.49. V. ex ſupervacaneo] tanquam viribus ſuperiorem. 657. pone in M. ω'. & ex adverſ. XXVIII. 663. v. 35. πίμπω τ' π —— Quid ſi mutata paulum diſtinctione legatur, πίμπω τ' παῖδα, σὺν ὠφετηρίᾳ σφετεροῖς, ἃ μὴ —— *ut mitteret puerum, honeſtatis gratia audens, niſi* —— 670. 20. παραπίψασα. 671. in M. pro *Antonius Cleopatr.* lege *Herodes* ——. 680. 40. ὑπαπίπτων] an ἐξαπίζων prout in *de Bello*. 686. 36. Vide *Grotium* ad Matth. c. 5. v. 31. 689. 7. V. *leg.* latitudine. Ibid. 19. l. placidiſſimo. Ibid. 39. διαδεκαετίαν] Scr. διακοσίων χρόνων. Vide ad l. XV. c. 5. 696. 9. Ζωπύρου] Hic forſan ille eſt cujus meminit *Strabo* l. 16. p 756. Ed. *Pariſ.* Ibid. 10. V. reditus. Ibid. v. 14. lege πλανήτους. 697. 32. Rectius *Hen.* ἰμάθιον. 698. 15. πηγὴν] Vide *Noldium* p. 274. & *Reland.* in P. S 922. P. 699. v. 29. ἐ ἀν' αὐτὸν ἐργῶν ὑπ—] Verſ. *de te pœnas ob iſta ſumet*, potius *pœna ob iſta in manebunt*. vel totam periodum ſic verterem — *Hæc autem Deum non latuere, pœna ob iſta ſuis vitæ finem in te immiſſa monebunt*. dele itaque comma poſt βίᾳ. *Ibbes.* 707.19. ἴσπα] ἰσ. ἔσπα. Ib. v. 43. Vide *Philonem Jud.* in Legatione ad Cajum, p. 1033. 709. 35. παίρεσις. 710. 10. πνῶν ἡλικιῶν ὑπερίζοντας. *Gall.* Ibid. 20. βεβαιῶν —— λάθ — *G.* Ibid. 39. pro τ', *G.* leg. καὶ. Ibid. v. ult. ἐπαίνων] an ἐπαίνων ἢ ψόγων. 711. 1. pro ἢ *G.* hab. καὶ. Ibid. 7. ἀεργὸν] ἀεργὸν. Ibid. N. l. ἐπαμμώνιον *G.* Ibid. ἐμοῦ Edd. præfert *Ibbeſon.* 714. 41. Poſt ἐπ' ἐπιόντας *G.* addit μὴν. Ib. 44. V. Poſt] L. Poſtquam annos X. res Aſiæ adminiſtraſſet. Ib. T. Ἀρχέλαον ἢ ὃν *G.* Ibid. N. n. Vide *Caſaub.* c. *Baron.* p. 136. 715.40. ἀλάτλαν *Gall.* Ibid. 42. μέσας deeſt *Gall.* Ibid. N. d. leg. Ita *Vat.* & *Gall.* 716. 28. χαιτὴν] χαίτην *Gall.* 717. 2. in M. adde, *Alexandri Oratio*. Ibid. 15. κρόνιον *Gall.* 718. 5. σύμμαχος. 719. v. ult. Σαββατὰ] τὴν μεταμελόμενον εἰς τὸ μὴ πολεμεῖν Καισάρεσι ἐπιτρέψαι ἢ κρατῆσαι Ἰουδαίων. *Philo* in Legat. ad Cajum, 1034. 720.2. ἐπιγνοὺς. Ibid. N. g. Vide quæ habet *Caſaub.* ad *Suet.* p. 291. 722.43. ἰουδαίους. Ib. v. ult. σαββατείοις] σαββατεῖον videtur Synagoga eſſe, in quam viri & feminæ communiter (unde nomen ſuum habet) ſolebant convenire; διδασκεῖα vero ſcholæ publicæ, in quibus ſapientiæ ſtudioſi eruditebantur & exercebantur. *Kitringa* de Synagog. 725. 9. V. Nam cum] *Nimo cum vivente illo & regnante ſcribatur, regique, cujus gratiam magni faciebat, obſecutus eſt, eaque tantum attigit, quæ ad ipſius gloriam pertinerent* — *Grot.* in Epiſt. p. 49. Ibid. 33. ἐὰν μὴν. 729. 11. ἔτι ὕστερα ὄντας] *fidem non manſuram* vertit *Noldius* in *Hiſt. Idum.* p. 121, 122. qui negat puellam hanc Herode pregnatam. Ib. 36. ἀπηγορευκέναι] Non de *abdicatis* dici puto ἀπηγορευκέναι, niſi addito ἀρχὴν vel tale quid. verto itaque, *minus*, *Herodem omnem vitæ longioris ſpem abjiciſſe, utpote ætate provectum*, &c. multo autem facilius fluxiſſet ſenſus ſi legeretur, ἀφεῖτο ἂν ἀπηγορευκότα τοῦ ζῆν, ἐ ἀπηγορεύσαντος ——. *Ibbeſon.* Ibid. 13. ἀλείβων. 730. 12. V. habant. 731. 17. δεῖ σωτῆ. 734. 35. ἀπ. 735. 12. ἐᾶσθ. atque ita *Bunt.* *Ibbeſon.* 737. 45. χαιρεῖν. 739. 23. Γλαφύραν. 744. 2,30. τοῦ ἀπὸ Ibid. 21. ἀπαν. Ibid. 48. τὸ δὲ ἀναίδημα ἐξαπίνης ἢ παρῆν] Verto, *rerum enim imperitia mala decori magiſtra*, ut ſumatur γυμνασίου —— Si ad Teronem —— referatur, ſic. potius, —— *gravarum enim imperitia à decoro deflexit*. doctiſſ. *Ibbeſonus*. 745. 27. τριακόσιοι] Verſ. *triginta*: verum τριακόσιοι eſt *trecenti*. Ibid. in M. pro *Typhon* leg. *Teron*. 750. 1. βουλόμενος. Ib. v. 21. ἦλθες ἐπὶς μήτρ] Verſ. *avus maternus*, ſed ἦλθ eſt *avunculus* non *avus*, vel potius nomen generale & patruum & avunculum complectens. Vid. Juſt. Inſtit. L. III. Tit. VI. §. 3. *Ibbeſon.* 751. 22. V. Matrem] Sc. *Doridem*. Vid. etiam *Petis.* tom. 4. 121. Ibid. 24. ἀνεψιὰ —— Sororis filia è *Zonara*, qui per ἐξαδέλφην exponit. Verum per ἐξαδέλφην videtur intelligi non *ſororis filia* ſed *conſobrina*, vel *patruelis* quo ſenſu interpretatur *Phrynich.* *Ibbeſon.* 753. 12. ὕστατον] ἱερώτατον in primo de *Bello*. Ibid. v. 29. Sic diſtingue φιλίᾳ πρόσεσι, μὴ ——. Ib. 38. *Femina*] Gynecæum nempe Herodis. Ib. 38. V. *cauti*, & *ad aperte bellandum* —— *prompti*, quæ non bene conveniunt; cauti enim aperta vi fere abſtinent, niſi commoda ſe obtulerit occaſio. Totam periodum ſic verto. *Homines regibus reſiſtendum maxime validi, circumſpecti utpote, data etiam occaſione ad aperte bellandum ſe-*

dendumque prompti. Ibbeſon. Ibid. v. 4. V. credebantur enim — *futura ſcire ex afflatu divino*, fortaſſe, *eis autem conceſſa eſt futuri cognitio ex afflatu divino*, qui ſenſus verbi προφήτης frequens D. Paulo. Sic Rom. III. 2. ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ, & alibi. *Idem.* 755. 44. ἐπαθεῖν. 757. 7. V. *ne in minimam* — potius *nec in minimam*. *Id.* 758. in Mar. pro *Theophilum* leg. *Matthiam*. Ib. 20 V. comparatis] & comparabat. vid. l. 1. de *Bello*. 759.24. V. leg. *Varium omnia audiverunt*. Ib. v. 45. αὐτὸς ὠλαφύρετο ——. V. *de filiis ſuis conqueri aggreditur, per quos tot infortunia perpeſſus*; potius, *ſuam ipſius in liberis procreandis fortunam defluvit, per quos tot calamitates perpeſſus* ——. *Ibbeſon.* 762. 27. Idem V. Cl. τὸ aſtibus improbat. 763. 39. V. nulli. 765. 29. ἐπήγετο] Lege ἐπείγετο cum *Bunt.* *Ibbeſon.* 766. 10. V. — nam] Leg. *nam propter audaciam ipſius, & eorum effectionem, quæ lex vetabat, cum alia ei contigiſſe, quibus præter communem hominum morem vexatus fuerat, tum etiam hunc morbum*. Ib. 10. T. αὐτῶν] αὐτῷ ἢ φ ſcr. *Caſaub.* Ibid. 31. μυσῶμα. 768. 12. ἔσχον ſpatium inter umbilicum & pubem —, quod aliter ἐπιφάσιον dicitur *Pollux*. Onom. l. 2. §. 170. 769. v. ult. περιλίψαντες. 770. 30. ἐπὶ τοῦ συγγενεῖς] *Epiphan. Joſephi* ſic verba vertit, *aiſpoſuis autem de cæteris ſuis conſanguineis atque cognatis*, unde ſuſpicatur *Caſaub.* (in Exerc. c. *Baron.* p. 282. Edit. *Lond.*) legendum eſſe, ἐπὶ τοῦς ἐκ τοῦ ἁίματος ἢ συγγενεῖς ἴσον αὐτῷ. *quicunque ſanguine juncti erant aut cognationi*. Phraſis ἐκ τοῦ ἁίματος occurrit apud *Origenem* c. *Celſum* p 35. Ed. *Cant.* Ibid. 39, 40. ἴσον, πρόσεσιν. 771. 31. αὐτῶν] ἐπιμόρους ſupplet *Caſaub.* 772. 14. ἐ τοῖς —] ἐπὶ τοῖς αὐτόχροος ὀφρῦν ἐχόντων. *Caſaub.* Ibid. 39. ἐπιδέλαν. Ibid. N. i. — ἴσον ᾗ ἔνα. malit *Caſaub.* 773. 7. δόλω.] δόλῳ ἀπορῶν τῷ. *Idem.* Ib. 26. Πάχια. Ibid. v. 29. ὡς] ἴσον *Caſaub.* Ibid. v. pen. V. leg. *pauci vulnerati effugerunt*. 775. v. 25, 26. ἐδήλωσε τὸ Καίσαρος ἀξίωμα περὶ αὐτῶ ἐν χερσὶν —. Emendationem licet non reprehendam, verſionem tamen minus probo. an ἀξίωμα *ignore* ſignificet, mihi non compertum; certe ex analogia idem quod ἀξιόω, i. e. *dijudico, cognoſco, inquiro, ſtatuo* ſignificat, quem ſenſum poſtulat hic locus: ſic igitur verte, *Injuriam facit Cæſari, in cauſæ ipſius cognitione*, vel *examine*, *jam verſata*. Injuria erat, judicio nondum finito, auctoritatem ad ſe, non pertinentem arripere. *Ibbeſon.* Ibid. v. 39. πόθεν τε τοῦ ἐπὶ τῷ π.] Legendum ſine dubio ἢ ἐπὶ τῷ πατρὶ. *Idem.* 777. 4, 5. ἐδὲν γὸ ὅ, τι μὴ ἐ μὴ γνώμης] Senſus videtur eſſe, *dibil enim eorum eſſe quæ injuſtitiæ inſimulantur, quin ipſis auctoribus ſit factum*. *Idem.* 780.31. μὴ τυχόντα ἐπιτροφῆς χαραξάμενος] Verto, *niſi maturæ curæ ſuiſſet adhibita*. ἐπιτροφὴ enim non ſolum eſt *animadverſio*, ſed ſæpius *cura*. *Ni maturo ſubventum foret*, diceret *Tacitus*. *Idem.* 785.19,20. *data*, εἰ — reddebant. Ib 37. pro *auri* leg. *argenti*. Ibid. ad finem N. f. adde, Vide etiam *Caſaub.* c. *Baron.* p. 239, 240. Ibid. v. 37. μυεσιδῶν] Lege μυσιδῶν cum *Bunt.* 781. N. d. vide etiam *Caſaub.* c. *Baron.* p. 218. 789. 29. V. Cæterum] Potius, *ut regione quæ ſub Archelai ditione — fuerat vallibus Syriæ contributa, mittitur Quirinus à Cæſare, vir Conſularis, tributi perſtitutionem cenſu habito taxaturus, & ipſum Archelai venditurus domum*. Hac de vide *Peſſini* Spicilegium Evangel. §. XXIV. 790. In lib. 18. Summario. n. 11. leg. Herodes Tetrarcha. 791. in M. p. *Quirinus* leg. *Quirinius*, & p. etiam 754. Ibid. 7. V. per — omnes] *al.* percurrit omnes magiſtratus, ut fuerit etiam Conſul. Ibid. v. 9. διανεύσεν] Vide *Huet.* in D. E. p. 392. 792, 32. τοῖς ἐναλλάξιν] an, *hominibus cum ſeditione concitatis*? vel *in eandem ſeditionem concurſibus*. Ibid. 33. ἐπεισαγ. Ibid. 34. V. *Sadducæi*. 793 2. V. ratio] *doctrina eorum, vel ſecta*. Ibid. v. 9. ἀναίνει] ἀναίνει malit *Joan. Clericus* in Prolegom. ad Hiſt. Eccleſ. p. 7. Ibid. v. 14. τῇ δ' αὐτοῦ] Vide ejuſdem *Clerici* Proleg. p. 11. Ibid. v. 24. V. virtuti tribuunt] lege, *præclarum ducunt*. Ibid. v. 34. V. Sacra] Vertendum, *in ſacrificiis ſacrificia peragunt*, i. e. ſeſe ipſos Deo vovebant & conſecrabant, & hoc eſt quod *Philo* dicit p. 676. *ſummâ religione Deo ſervitum, non maſſando victimas, ſed ſuas mentes componendo ad ſanctimoniam*. Vide *Cuperum* in Epiſt. ad *D'outr.* ſub finem Differt. *D'outr.* de *Sanctore Evangelii* p. 394. Vide etiam *Petis.* in Var. Lect. p. 203. 795. N. n. *Epiphan.* quibus accedit *Tacitus*. 796. v. pen. τὰς ὕρας, lege τὰς ἄρας & verte *ad fines*, ſi *montes* vertas τὰ ὄρη legendum. *Ibbeſonus*. 792. 32. V. Cæſaris Effigiem] Vide *Nicephr. Callift.* p. 149. Ibid. 34. V. pro *habere* lege *facere*. 798.17. ἀναπλάσαι] Verſ. *ficus*. ſed *ſiſtes* vel *cheves* potius ſignificat vox Græca. *Ibbeſonus*. Ibid. v. 30. Verſ. *pellexit*. Melius *Epiphanius*, *ſibi adjunxit*. *Idem*. Ibid. in N. ſæpe Κεφᾶς mendoſe pro Χεφᾶς. 499. 10. ἀλλὰ μὴν. 802. in M. *Jonathas Pontifex*, *in locum Caiphæ ſubſtitutus*. Ibid. v. 12. ἐπιτιθέμενοι] τίνων addit *Caſaub.* Ibid. v. 14. ὥστε] τὴν ἀρχιερωσύνην λαμβάνει τὸν ϛ . . . . πρεσβύτερον ὄντα καὶ ἀνεπιτήδειον δὲ αὐτὸν. ἐπεὶ δὲ ὁ ἐπ. *Caſ.* ex *Euſ.* in D. E. l. 8. 803. N. γ. Vide *Caſaub.* c. *Baron.* p. 155. 805. 3. Juxta Cod. Regium vet. verſionis, *trigeſimo ſecundo*. ſed à vulgata ſcriptura ſtat ratio temporum. 805.30. μιξοπαλῶν. 806. 44. Ἀρχιπάλου. 807. 11. V. Sampſigerami. 818. 14. — ἀναγαγεῖν. Ibid. v. 18. lege διαίνων, καὶ —. 809. 38. V. pro *filio* leg. *fiſco*. 819. 46. V. Berenice. 815. 44. καθαμαλιεῖς φρονήμασι ἢ Θεὸν ἀνυπαμύνειν — hujus loci verſionem non aſſequor. itaque & mihi lubet experiri. verto, *ſperans fore ut in hoc ejus artificio connivere Deus*. ad verbum, *ut hoc ejus artificium negligeret Deus*, i. e. *huic ſe non interponeret, nec impediret, quo minus optatum haberet eventum*. ut φρονήμασι ſumatur pro φρονήμασιν. *Ibbeſonus*. 816. 17. τῷ αὐτοθρόνῳ —] Verſ. *ad ea quæ feliciter evenerant vitam exigens*, quæ perſpicuum non fundunt ſenſum. videtur etiam

ADDENDA & EMENDANDA.

prior lectio levicula cum mutatione defendi poſſe. ἢ τοιαῦτα διάθεμα αὐτῇ, μαζόνως τ' εἰς τόδε ἀναπεφῦσθαι ἰσχύσας, ἐξηγμένος. Sic lego mutato ſolum τόδε in τόδε, & verto, *illius virtutes prolixius etiam iis, qui ad hoc vitæ genus ſe ſponte contulerant, laudans & extollens.* neſcio tamen an ἐξηγμένος in ἐξηρμένος non ſit mutandum. *Ibbeſon.* 817. 21. κρινοῦσι] videtur κρίνουσι legi debere. *Idem.* 818. 9. Ἰρυλῶν] lege Ἰρυμῶν cum *Gall. Id.* 819. 22. Δημοσθενικόν. Ibid. N. v. 4. φόβου. 822. 39. ὥρας ἄσης *Joſephus* in hac narratione quædam habet contraria iis quæ tradit *Philo*, p. 1028. *J. Clericus.* 824. v. ult. Καίσαρος. 825. 46. ἀναιρεπῆς] ἴσ. ἀναίρετος. 828 35. σωφρὸς. 829. 36. τὸ λάπτιόν τι ὕδωρ —] verſionem paululum immutatam vellem: *ut quæ tum in eo eſſent ut deficerent, & quod præcaret res ad defectionem ſpectare, in illos jam expeditionem ſuſcepturos eſſet. Ibbet.* 832. 35. ὄνον] Vide *Suidam* voc. ὀνῶ. 833. 1. ἀναφορίδ.] Vide *Suidam* voc. ἀναφορίδιον. ἴσ. ἀποφορὰν refugium, Vid. p. 849. v. 38. Ibid. 8. ἀγαπᾶν. 834. 36. τωὐτὸν. 835. Κτησιφῶντα] Videſis *Strabonem.* 840 N. v. 2. perpenſa. 841. 11. ωὐτοὶ. 842. 12. V. ſereret. Ibid. T. 11. ἐπιφυμένῳ. 844. 44. vel ἡμῖν legendum, vel corrigenda verſio. *Ibbeſon.* 845. 19. ἔζοντο. 849. 39. βάδιον. 862. 43. ἡμερώσας. 863. 7. πρὸς. 865. 8, 9. ἢ ζωῆτιν μὲ, τηλικᾶτ' ὢν Μάρκος —— Verſ. *& hanc quidem Agrippa (nam moritur Marcus Alexandri filius) virginem ſibi vendicans.* Sed ſic diſtinguendum, ἢ τωὐτὴν μὲ, τηλικᾶτ' ὢν Μάρκος ὁ δ' Ἀλεξάνδρου υἱὸς παρθένον λαβὼν, ἀδελφῇ —— (*nam moritur Marcus Alexandri F. qui virginem duxerat*) *Uſſerius* quidem ad annum Chriſti 41. p. 641. cum verſione facit, & ait Marcum, cui deſponſa fuit Berenice, ante nuptias defunctum. verum ſola *Joſephi* auctoritate nititur, cujus verbis vim facit; cum expreſſe dicat *Joſephus* verſu ſuperiore — αὐτῇ ὡὸς Βερενίκην — γαμεῖ. *Ibbeſon.* 870. 47. Vide *Lipſium*, vol. 3 p. 898. 873. 26. ἐπὶ τ' τέγων] V. *ſuper tectis.* verum τέγος Græcis etiam eſt lupanar, πορνεῖον (vide *Valeſ.* in *Euſ.* H. E. II. 13.) quo ſenſu hic ſumi videtur. *Ibbeſon.* 878. 13. V. Cantheram] veriſimile Simonem Cantheræ fuiſſe reſtitutum. 879. M. n. 3. pro *arcis* lege *arcæ.* 881. 33. πεζὸν ὄντ@] potius πεζὸντ@. *Ibbeſon.* 884. 25. μισησάντων. 985. 40. ὑπερπετυσμένην. 899 4. T. ἀναπολιλῶ] τοῦτον malint nonnulli. vide *Grotium* ad Joh X. 22. Ibid. 4. V. porticum. Ibid. 20. Confer *Hegeſippum* II. 13. p. 294. Ed. *Colon.* 900. 7. πτερυγοειδὲς] πτερυγοειδὲς Vet. Interp. 901. 24. ἀλλά τινας, — vide *Euſeb.* l. 8. D. E. Ibid. 30 φοῦνδοις] δίδυμος *Euſeb.* Ib. 35. ἱερὸν] Ἀρχαῖον *Euſeb.* Ibid. 35, 36. τὸν ἀρχὸν] τὸν Ἰουδαίων βασιλείαν *Euſeb.* 903. 31. κατὰ] Ita *Voſſ.* 907. 28. παραζωσάμενος] annotatum ad hoc verbum dele. 922. M. n. 2. pro *Gamala* lege *Gamalis.* Ibid. v. 38. ὑπεδῶν. 928. 4. πρὸς τὴν. 932. 38. ἐρημίαν. 935. 16. ὑπεξεπῶς — lege ὑπεξεπτῶς. longe aliud ſignificat ὑπεξεπῶς, quam quod vulgo convenit. *Ibbeſonus.* Ibid. 31. ἐπιπολίμῳ. 940. 45. ὀρμῶσας. 954 M. n. 1. pro *Latine* lege *Græce.* Ibid. 5. ὠσφύρισμὸν] ὠσφυρισμὸν *Caſ.* Ibid. 32, 33. ἐπιφανυσαμένους] κατεφρονημένους *Id.* Ibid. 45. αὐτοὺς] Legit *Lowthius*, αὐτοὶ ἐδέξαντο. 955. 13. λίγμου] λεχμῶνος *Caſ.* Ibid. 32. V. tantum illis] *tantum eorum viribus cedunt, quantum inſtituto. L.* Ibid. 34. V. cum] *ubi etiam illud ipſum quod interfuiſſent rebus geſtis, præclari operis ſpem faciebat, L.* Ibid. 38. σωιζόμενον malit *Caſ.* 956. v. ult. λαοδικίνητα] ἀναδεικνύντα. *Id.* 959. 21. ἐπποῖς] ἐπποῖον *Id.* Ibid. 38. πλὴν δ' δικεῖν *Id.* Ibid. 43. Γαφιλᾶν *Id.* 960. 27. ἐπιδίμιον *Id.* Ibid. 29. V. ſatiare] *exorare* vel *flectere.* Ibid. 30. Κυδαῖον *Caſaub.* 961. 12. ὑπὸ *Id.* Ibid. 29. poſt μητρὸς idem addit αὐτῆ. Ibid. 42. *Id.* legit ὑφιλάρχῳ@. 968. v. 1. ἐπιθήτην *Id.* Ibid. μὴ τριακόσια ἐδιαμάχοντο ἐν ἵππ@ *Idem.* 965. 23. Agrippias. 966. 21. παράδεξον *Caſ.* Ibid. 36. πατροφωνὸς *Idem.* 967. 10. ἀνίκητος *Id.* 972. 15. ὑγὸν *Idem.* Ibid. 35. περὶ τ' βωμῶν *Id.* 974. 14, 15. οἱ ὁ Ἀρεν] ἢ χρεὼν ἦν *Caſ.* Ibid. 15. τίτῳ *Id.* Ibid. 24. V. niſi *Gab.*] *niſi Gabinius in Syriam miſſus, ut Scauro ſuccederet. Joſephum* hallucinari putat *Caſ.* c. *Baron.* p. 132. ut apparet ex *Appiano* & ratione temporum. 976. 5. pro ἀντὶ — *Caſ.* legit αὐτὸ. Ib. v. 8. ὃς ἱππαρ. malit *Lowthius*, & ad Gabinium refert. 978. 14. V. ille] *hoſtes enim ſibi oppoſitos devicit lævum cornu tenens. L.* 681. V. 34. Marcus] *advenit ex Italia Sexto Succeſſor Marcus.* Ibid. N. v. 22. poſt p. 120. adde, & p. 133. 982. 18. ἡῆς αὐτῆ *Caſ.* 984. 24. V. Erat] Potius, *Erat autem Herodes quidem apud Fabium Damaſci Præfectum.* Sic p. 639. v. 4. τὸ Δαμασκῆ φρουροῦντα Damaſci præfectum. 985. 41. poſt τετραρχοῦντος *Caſ.* addit τολμῶντα. Ib. 47. ἴτζουσι] *Caſ.* ἰσχύουσι. 986. 7. Vide *Pagi* Critic. vol. 1. p. 219. & *Noldium* p. 234. 987. 18. τὰς ἐπιβουλὰς *Caſ.* Ibid. πᾶσιν *Idem.* Ibid. 40. pro Παζῆνα *Idem* leg. πάντων. 988. 9. V. filia Mariamne] Potius erat Mariamnes mater. Confer lib. 14. Antt. c. 13. n. 6. ea Alexandra vocabatur. v. lib. 15. c. 6. n. 5. Ibid. 8. T. ἀφορὴν ἡ *Caſaub.* Ibid. 39 δύο *Idem.* 992. 14. V. * & quidem] Et quidem oppidum Muſada propoſitum his erat, certamen omnium maxime neceſſarium. *Caſ.* ad *Polyb.* p. 47. *Joſephus* eleganter operis faciendi vel facti ſummam appellare ſolet ἐργασίαν. *Ibid.* v. ult. lege *de mœnibus.* 993. M. n. 4. pro *Judæam* lege *Idumæam.* 994. v. ult. an ὑποχωρεῖν *ad ipſum ſe recipere.* 997. 16. πρέσβεντας *Caſ.* 999. 20. ἐπιδεικνυτο *Id.* Ibid. 28. Θεοδότῳ] ἴσ. Θεοδοτίῳ, q. Deiformiorem. 1001. 26. κτησίτιον *Caſ.* Ib. 43. Vide *Stanleium* ad *Æſchylum*, p. 850. 1004. 26. ἀφὴν *Caſ.* 1007. 23. ἀφέσιον *Id.* Ibid 23. Vide p. 698. 1008. 33. V. appellentibus diverſoria] *ad rerum advectarum receptaculum.* Cl. *Lowthius.* 1043. in ſummario lib. I II. n. 2. Δημ τ' αὐτὸν *Vat.* Ib. n. 3. ὑπατικὰ *Vat.* 1044 n. 8. ἐπὶ Καίσαρα *Vat.* Ib. n. 12. ἐπαίζοντας *Vat.* ἐ Φαρισαίων *Id.* Ib. n. 15. οὖν ἐδίχθη. *Idem.* Ib. n. 18. ἐκφέρεται τ' ὅλον. 1045. n. 20. V. circiter decies mille. Ib. n. 22. τῇ ϛ Ἀγρ. *Vat.* 1046. v. 3. ἐπιμεμενήκατε συμβόλου *Vat.* Ib. n. 29 ἐκκρέουσιν V. Ib. n. 31. κατ' Ἀλεξάνδρειαν. Ibid. n. 33. V. *Cæſarenſes.* Ib. T. ἀφ' ἡς χώρας *Vat.* Ib. n. 41. ἑαυτῶν *Vat. Id.* ibid. ἅλως τι. 1063. 17. τὸ ἀκόντιον] Inter τὸ & ἀκόντιον σ'. intercidiſſe exiſtimat *Petitus* in *Var. Lect.* p. 204 *ſc. invitis ſex è novem qui adſunt.* 1077. 16. ἐπιστασίαν *Caſ.* 1087 N. v. 3. pro *cis Iſtrum* lege *trans Iſtrum.* 1088. 27. V. octo menſibus] Vide *Lipſium* de Magnitudine Rom. II. 10. Ib. 45. V. pendit. 1095. N. v. 2. Γεδανῖτα *Bod.* quod forſan rectum. vide *Relandum* in Palæſtin. S. p. 199. 1096. 30. Σκυθοπολίτης. Ibid. 31. V. diſſimulantes] Forte, *inſcantes illorum fidem.* 1097. 33. V. audaciſſimos] *audaciores — è medio — formidandos animum carcere detinebant.* 1100. 27. V. Ceſtius Gallum] an *Ceſtium Gallum*? 1103. 10, 11. Vide *Savilii* Notas ad *Tacitum*, p. 115. Ed. *Ang.* 1104. 26. V. *Bethora.* 1105. ἰουστος ὡὸς Γαλλι@] Inde forſan conflatus Hiſtoricus. 1116. n. 23 ἀφοδήσειν in MSS. ſubaud. πόλιν. 1119 44. τρίτον ἀδελφὸν] Vide *Ph. Berterii* Pithanon Diatrib. 2. p. 147. 1127. 35. Γαλὶ] *Caſ.* lege Γάλλιον. 1139. 22. V. *magna multitudine* concluſi. 1140. 39. τὴ ἰσθμὸν] illa τὴ ἰσθμὸν deleri jubet *Toinardus.* 1150 2. μαγίστ. 1154. 19. ναὶ λέγω. 1156. 17. Δημ μίσους] Forſan Δημ μίσους. 1183. 38. V. quidem. 1184. 39. ἐκκόπτουσι. 1185. 10. Δημοφείλιον τὸν Ζαχαῖον] Vide *Huet.* in D. E. p. 253. 1186. 22. Γαλιλαῖον] *Baſ. Ed.* habet Γαλιλαῖον. 1195. 23. ἀνδρωγῦς] ἀνδρωδεῖς *Baſ.* 1203. 24. V. vociferabantur. 1214. 24. V. *poſt* ſeptum] *Al.* à tergo ſepti (interioris) contra exhedram occidentalem, qua ſolum parte erigi poterant; reliquæ enim partes gradibus erant à longinquo occupatæ. Vide App. ad Bibl. Polyglott. p. 31. 1226. 29. μὲ ταῖς ϛ μυλαῖν —] *Sic vertendum, Porticus autem poſt portas —.* Vide Appar ad B. Polyg. ubi ſupra. 1266. 7. τὰ δ' — ὑποδήματα] Videſis *Baldwinum* de Calceis Antiquis c. 13. & *Nigronum* de Caliga. c. 4. 1283. 20. λάθ' ἡ χάρις] haud facile, inquit *Hunius*, intelligas utrum dictio αὐτῶν — dictioni χάρις an voci τὰ adjungenda Sit. Dem. Evang. pr. VIII. §. XXII. 1291. 18. ὁμόφυλον] *Contribules.* Judæi nim. licet non indigenæ; ſed multi ex aliis regionibus, *Helleniſtæ. Barlæus.* 1298. n. 37. V. dele *illic.* 1307. 30. Οὐιτελλιανῶ] ἴσ. Οὐιτελλίοις. 1308. 33. αὖτις φλογὶ —] Videſis *Lambecium* in Comment. de Biblioth. *Vindob.* l. 2. c. 7. p. 566. 1318. 35. ἀφόβλ@] ὑποβλ@. 1329. 9. βλασφημίαις. 1330. 41. V. pro Homerica, lege Homeri. 1334. 43. V. pro *& Rex ipſe*, leg. *idemque rex.* 1346. 14, 15. ϛ ἔθνους ἡμῶν] fallitur *Joſ.* de Judæis enim non loquitur. *Barlæus.* Vide & *Cunæum.* 1350. 2. Συρίαν. 1389. 15. vide *Tertull.* Apol. c. 16. 1399. 43. Quid ſi μείζον πάθοιν Ελασίαμ. 1407. 27. ἡμερώσεται] Nonnemo legit ἡμερώσῃς. Ib. 35. ἐναγναμένην] Quidam legend. conjicit ἐναγκαλίζω. 1408. 33. καρπίας] alludit forte ad Gen. 22. & Hiſtoriam de immolando Iſaaco. 1409. 24. γυναικὸς] F. γυναίκας. Ibid. 50. Ὡς ἄλλῳ — ὂν —. Anonymus ex conjectura ad oram Ed. *Baſ.* in Bibl. Coll. Reg. Oxon. Alicubi male *inquiebat* & *inquiit*, pro *inquit*, occurrunt; quæ mihi vel correctori ad Grammatices leges parum attendenti exciderunt.

P. 555. v. 10. ἐπφὺς τοῖς Ἰουδαίοις, *adhæſere Judæis*, i. e. eos urſere, & infectati ſunt. Sic דבק Hebræis. in vernacula etiam lingua ſimilis locutio. *Ibbeſon.* P. 733. in Summario Capitis IX. lege, ϛ ὡς Ἡρώδης, ἀγαθύνω@ αὐτῷ Καίσαρ@, ἔγνω ὡς Ῥώμῃ Νικόλαον πέμψαι. *Utque Herodes, ipſum habens Cæſarem, Nicolaum Romam mittere decrevit.*

SUB-

SUBSCRIBERS
To *JOSEPHUS.*

Thoſe with an Aſterisk before their Names ſubſcribed for the large Paper.

A.

ACTON (Edward) LL. B. Rector of Langton in the Iſle of Purbeck.
Adams (Fitz-Herbert) D. D. Rector of Lincoln College Oxon. deceaſed.
Adams (Sam.) M. A. late Fellow of Exeter Coll. Oxon.
Adderly (Rob.) D. D. Fellow of All-Souls College Oxon. deceaſed.
Mr. Aldworth near Wantage in Berks.
Mr. Allen, Fellow of Merton College.
Allen (Tho.) Rector of Murſton in Kent.
Allyn (Richard) B. D. Rector of Staughton and Moulden in the County of Bedford.
Alſop (Ant.) B. D. Rector of Brightwell in Berks.
Dr. Altham, late Canon of Chriſt Church.
* Dr. Alſton, deceaſed.
Anderton (John) M. A. of Univerſity Coll. Oxon.
Andrews (Henry) M. A. Rector of Shafton.
* Dr. Arbuthnot.
Archer (Edmund) D.D. Arch-Deacon of Taunton.
Aſheton (Ralph) Eſquire.
Atkinſon (Arthur) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Atkinſon (Will.) M. A. Fellow of Queens College Oxon.
ATTERBURY (FRANCIS) Lord Biſhop of ROCHESTER.

B.

Mr. Backſhell, Fellow of New College.
* Bacon (Thomas) of Catley in Cambridgeſhire Eſq; 2 Copies.
Ball (Thomas) M. A. Fellow of Trin. Coll. Oxon.
Ballam (John) M. A. Fellow of Wadham Coll.
Mr. Ballard, Fellow of C.C.C. Oxon.
Banner (Richard) of Bermingham M. A.
Mr. Barker.
Barneby (Edmund) M. A. of Wadham College Oxon.
Mr. Barton, Fellow of New College.
Baynes (Ben.) M. A. Fellow of Univerſity College.
Mr. Bean of Merton College Oxon.
Bear (John) B. D. Rector of Shermanbury in Suſſex.
Berriman (Will.) M. A. late of Oriel Coll. Oxon.
Betham (Rob.) M. A. Rector of Silcheſter in Hampſhire. deceaſed.
Mr. Big, Fellow of New College Oxon.
The Rev. Mr. Biddell, Fellow of New College Oxon.
Bird (William) Eſq;
Bolton (Robert) M. A. of Wadham Coll. Oxon.
Bourchier (Roger) M. A. Fellow of Worceſter College Oxon.
Mr. Bourne, Chaplain of C.C.C. Oxon.
Bowerbank (Chriſtopher) M. A. Fellow of Queen's College Oxon.
Mr. Bradley of Worceſter College Oxon.
Bradſhaw (William) M. A. late Fellow of New College Oxon.
Brathwaite (Tho.) D.LL. Warden of Winchеſter.
Brereton (Tho.) B. D. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Brent (Charles) M. A. Student of Chriſt-Church Oxon.
* Bridges (John) of Barton near Kettering in Northamptonſhire Eſq;
Bridges (Marſhal) B. D. Chancellor of Wells.
Dr. Broderick, Prebendary of Weſtminſter.
Bromewich (Tho.) M.A. Vice-Principal of St. Mary Hall.
Mr. Brook.
Brooke (Legh) M. A. Fellow of Brazen-Noſe College Oxon.
* Brome (William) of Ewithington near Hereford Gent. 2 Copies.
Browne (John) M. A. Fellow of Univerſity College Oxon.
BRUGES (JAMES) Duke of CHANDOS.
Bryant (James) B. A. Chaplain of New-College Oxon.
Burrow (Robert) M. A. late Fellow-Commoner of Queens Coll. Oxon.
Burbridge (John) Schoolmaſter of Aynhoe in Northamptonſhire.
Dr. Burſcough, late Fellow of Wadham College.
Dr. Burton, Canon of Chriſt-Church.
Burton (John) M. A. Fellow of New College.
Mr. Burton of Oriel College Oxon.
Dr. Bynnes of Stafford.

C.

Capel (Will.) M. A. Rector of Milton-Bryan in Bedfordſhire.
Mr. Cart.

Mr. Cary of Oriel College.
Carter (George) D. D. Provoſt of Oriel.
* Cartwright (Tho.) of Aynhoe in Northamptonſhire Eſq;
Chambers (Cuthbert) B. D. Fellow of Magdalen College. deceaſed.
Chandler (John) M.A. of Wadham Coll. and Junior Proctor.
* Charlett (Arthur) D. D. Maſter of Univerſity College.
Charlton (Charles) M.D.
* CHETWIND (WALTER) Lord CHETWIND.
* Dr. Chetwood Dean of Glouceſter.
Dr. Clark.
* Clarke (The Honourable George) Eſq;
* Dr. Clavering, Canon of Chriſt Church, and Prof. of Hebr.
Clymer (Tho.) M.A. Fellow of Worceſter Coll.
* Cobb (John) D. LL. Warden of New Coll.
Collins (Edward) B. LL. Fellow Commoner of Queens College Oxon.
Collins (Tho.) B.D. of Magdalen CollegeOxon.
The Lord COLRAINE.
Mr. Fr. Cornwallis.
The Rev. Mr. Counſell.
Mr. Cranley of Wincheſter.
Mr. Craſter of C. C. C. Oxon.
* Mr. Aſheley Creſſener, Vicar of Eaſtry in Kent.
* CREW (NATHANAEL) Lord Biſhop of DURHAM, and Lord CREW.
Crownfield (Henry) B. A. of Queens College Cambridge.

D.

Davies (John) D. D. and D. LL. Preſident of Queens College Cambridge.
The Revd. Mr. Davis Rector of Kingland in Herefordſhire.
Davys (John) M.A. late of Hart-Hall in Oxon.
Dr. Dawſon of Windſor.
Delaune (Will.) D. D. Preſident of St. John Baptiſt's College Oxon. and Margaret Profeſſor.
* Deniſon (Will.) B. D. Fellow of Univerſity College.
Dingley (Will.) B.D. late Fellow of C.C.C.Oxon.
DIGBY (WILLIAM) Lord DIGBY.
The Revd. Mr. Dobſon, Fellow of New College.
* Dr. Dolben, Prebendary of Durham.
* Dormer (James) Brigadier.
* Drake (Mountague Gerrard) Eſq;
* Mr. Thomas Duncomb of Hart-Hall.
* Dunſter (Tho.) D. D. Warden of Wadham Coll. deceaſed.
* The Lord Viſcount DUPLIN.
Dyer (Richard) M. A. Fellow of Oriel College.

E.

Mr. Fr. Edmunds of New College.
Elliotſon (Joſ.) M.A. Fellow of Queens College Oxon.
Elliſon (Cuthbert) B. D. Fellow of C.C.C. Oxon. deceaſed.
Elliſon (Nathanael) D. D. Vicar of New-Caſtle.
Mr. Ellis of Iſtleworth.
Dr. Eyre, Prebendary of Wincheſter.

F.

Fairfax (Charles) M.A. late of Chriſt Ch. Oxon.
Farington (Laurence) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Fenton (Tho.) M.A. Student of Chriſt Church, 2 Copies.
Feuillerade (Peter) Rector of Bygrave in Hertfordſhire.
Dr. Fiddes, 2 Copies.
Fletcher (John) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
* FOLEY (THOMAS) Lord FOLEY.
* Mr. Juſtice Forteſcue-Aland.
Frank (Tho.) M. A. Arch-Deacon of Bedford.
* Freind (John) M. D. R. S. S.
Freind (Rob.) D. D. Maſter of Weſtminſter.
Frewin (Richard) M. D. Oxon.

G.

Gale (Roger) Eſq;
Gardiner (Charles) B.D. Fellow of C.C.C. Oxon.
GASTRELL (FRANCIS) Lord Biſhop of CHESTER.
Dr. Geddes of Sarum.
Gibbons (William) M. D. 2 Copies.
GIBSON (EDMUND) Lord Biſhop of LINCOLN.
Gibſon (John) D. D. Provoſt of Queens Coll. Oxon. and Prebendary of Lincoln.
Girdler (Tho.) D. D. Fellow of Wadham Coll. Oxon.
Goodwin (Tho.) D.D. of Magdalen Coll. Oxon. deceaſed.
Dr. Gouch, Vice-Chancellor of Cambridge.
Graves (George) of Mickleton in Glouceſterſhire, Eſq;
Green (Edward) Surgeon.
Green (Sam.) M.A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Green (Stephen) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Green (Thomas) D.D. Archdeacon of Canterbury.
Greenway (George) M. A. Rector of Kympton in Hampſhire.
Gregory (Henry) M.A. Student of Chriſt Church.
Mr. Grou Fellow-Commoner of Oriel College.

H.

* Hales (John) of the Inner Temple Eſq;
Hammond (John) D.D. Canon of Chriſt-Church Oxon.
Hannes (Will.) M. A. of Magdalen College. Oxon.
* HARCOURT (SIMON) Lord HARCOURT.
* Harcourt (The Honourable Simon) Eſq;
* HARLEY (ROBERT) Earl of OXFORD and Earl MORTIMER.
* The Lord Harley.
* Harley (Tho.) Eſq;
Harrington (Edward) M. A. of Wadham Coll.
* Harwar (Joſeph) D. D. Preſident of Magd. Coll. Oxon.
Mr. James Haskoll.

* HA-

* HASTINGS (THEOPHILUS) Earl of HUNTINGTON.
Mr. Haſtings of St. John's College Oxon.
* Haywood (Tho.) D. D. Fellow of St. John Baptiſt's College Oxon.
Healy (Richard) M. A. of C. C. C. Oxon.
Herne (Tho.) M. A. Fellow of Merton Coll. Oxon.
Dr. Hickes, deceaſed, 6 Copies.
Hill (John) B. D. Fellow of Queens College Oxon.
Hill (Sam.) Eſq; Member of Parliament for Lichfield.
Hodgſon (John) M. A. Fellow of Univerſity College Oxon.
Holland (John) D. D. Warden of Merton Coll. Oxon.
The Rev. Mr. Fr. Holland Rector of Sutton-Veney in Wilts.
Mr. Hollier.
Mr. Richard Hollier.
Holloway (Benj.) B. LL. Vicar of Willington in Bedfordſhire.
Holme (George) D. D. Rector of Hedley in Hampſhire, late Fellow of Queens Coll. Oxon.
* HOUGH (JOHN) Lord Biſhop of WORCESTER.
Mr. Howard of Trinity College near Dublin 6 Copies.
Hudſon (George) D. D. Rector of Stanmer in Middleſex, and Chaplain to his Grace the Duke of CHANDOS.
Mr. Huddesford, Chaplain of All-Souls Coll. Oxon.
Hutchinſon (Michael) D. D. Miniſter of Hammerſmith, and Rector of Newnham in Hants.
Hunt (Joſeph) M. A. Fellow of Baliol College Oxon. 6 Copies.
Hurman (Stephen) B. D. Fellow of C. C. C. Oxon. deceaſed.

J.

Jackſon (Laurence) M. A. Fellow of Sidney College in Cambridge.
Mr. Ibbaker.
Ibbetſon (Richard) D. D. Rector of Lambeth and Chaplain to his Grace of CANTERBURY.
Dr. Ibbot.
* Mr. John Imber of Trinity Hall in Cambridge.
* Innys (John) Bookſeller in London 36 Copies ſmall, and 6 large.
Jones (William) B. D. Fellow of Jeſus Coll. Oxon.
Jones (Henry) Bookſeller in Oxford.
* Joy (James) of Weſtminſter Eſq; two Copies, one large, one ſmall.
Iſted (Tho.) Eſq;

K.

* Keck (Robert) of the Inner Temple Eſq; deceaſed.
Keil (John) M. D. Savilian Profeſſor of Aſtronomy in Oxon.
KENNETT (WHITE) Lord Biſhop of PETERBOROUGH, 2 Copies.
Mr. Kidby of Baliol College Oxon.
The Lord Biſhop of KILDARE.
King (John) of the Univerſity of Oxford Gent.
King (Sir Peter) Lord Chief Juſtice.
Dr. King of Chriſt Church. Oxon. deceaſed.
Knight (James) M. A. Prebendary of Wells.

L.

Lake (Gilbert) B. D. Vicar of Chippenham in Wilts.
Lancaſter (Sam.) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Langbaine (William) M. A. Fellow of New College Oxon.
The Rev. Mr. Lavington, Fellow of New Coll. Oxon.
Dr. Layfield, deceaſed.
Layng (Henry) D. D. Arch-Deacon of Wells.
Lee (Theophilus) M. A. of C. C. C. Oxon.
Mr. Legh.
Leigh (Tho.) M. A. Fellow of Brazen-Noſe Coll. Oxon.
Mr. Levet, Fellow of All-Souls College Oxon.
The Rev. Mr. Levit, Fellow of New College Oxon.
Le Warner (Henry) Eſq;
The Library of All-Souls Coll. Oxon.
Library of Chriſt Church Oxon.
Library of C. C. C. Oxon.
Library of Jeſus College Oxon.
* Library of St. John Baptiſts Coll. Oxon.
Library of New College Oxon.
Library of Sidney College in Cambridge.
Library of Trinity College in Cambridge.
Library of Wadham College Oxon.
Library at Wincheſter.
Long (John) B. D. Fellow of C. C. C. Oxon.
Lord (John) M. A. Rector of Todington in Bedfordſhire.
Loveling (Ben.) M. A. Rector of Pangbourne in Berks.
Lowth (William) B. D. Prebendary of Wincheſter.
Lupton (William) D. D. Preacher at Lincoln's Inn and Prebendary of Durham.

M.

* Dr. Maunder.
Maunder (Henry) B. LL. of St. John's Coll.
Martin (James) M. A. Chaplain of New College Oxon.
Martin (William) B. D. Fellow of Merton Coll. Oxon.
Maſters (William) Eſq.
* MASHAM (SAMUEL) Lord MASHAM.
Mather (John) D. D. Preſident of C. C. C. Oxon.
* Mead (Samuel) Eſq; 2 Copies.
Mear (John) M. A. Fellow of Brazen-Noſe College Oxon.
Millart (Roger) Eſq;
Mr. Jeremiah Milles Vicar of Dulo in Cornwall.
Mr. Mordaunt, Gentleman-Commoner of New College Oxon.
* Moſtyn (Richard) Eſq:

Mould (Bernard) M. A. Fellow of Wadham College Oxon.
Dr. Muſgrave of Exeter 6 Copies.
Mytton (William) M. A. of Wadham College Oxon.

N.

Needham (Peter) B. D. late Fellow of St. John's College Cambridge.
Nevile (Cavendiſh) M. A. Fellow of Univerſity College Oxon.
Newton (Richard) D.D. Principal of Hart Hall. Oxon.
Dr. Newey.
Nicolſon (Jeremiah) M. A. late Fellow of Queens Coll. Oxon.
NICOLSON (WILLIAM) Lord Biſhop of LONDON-DERRY.
Noble (William) M. A. Fellow of Queens College Oxon.

O.

Oxenham (William) Eſq; Gentleman Commoner of Wadham College Oxon.

P.

The Rev. Mr. Paley.
Panting (Mat.) D. D. Maſter of Pembroke Coll. Oxon.
* Palmer (Thomas) Eſq;
* Parker (William) Eſq;
Parry (George) M.A. Fellow of Oriel Coll. Oxon.
Perkins (Ralph) D. LL. Prebendary of Ely, Rector of Stretham, and late Fellow of Queens College in Cambride.
Mr. Pennecke Ch. of Exeter.
Phipps (Sir Conſtantine) Knt.
Phipps (William) D. LL.
Peiſley (Antony) Bookſeller in Oxon. 6. Copies.
Porter (Thomas) B. D. Fellow of C. C. C. Oxon.
POTTER (JOHN) D. D. Lord Biſhop of OXFORD.
Pound (James) B. D. Rector of Wanſted in Eſſex.
* Primroſe (Daniel) D. LL. Fellow of St. John's College in Oxon.
Dr. Prat.
Pudſey (Alexander) D.D. Fellow of Magdalen College Oxon.
Pulleyn (Joſeph) M.A. Vice-Principal of Magdalen Hall Oxon. deceaſed.

Q.

The Duke of QUEENSBERRY.

R.

Rayner (John) M. A. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Reading (William) M. A.
Randall (Peter) M. A. Fellow of Oriel College Oxon.
Reynell (Carew) M. A. Fellow of C. C. C. Oxon.
Rhodes (Benjamin) of Flitwick in the County of Bedford Eſq;
* Richards (Edward) of Compton in Berkſhire Eſq;
Richardſon (James) M.A. Schoolmaſter at black-Heath.
Rivers (Thomas) D. LL. Prebendary of Winchester.
Rogers (John) M. A. Fellow of Oriel College Oxon.
Rogers (Robert) M. A. Rector of Abbot's Combe and Rympton in the County of Somerſet.
Mr. Roult, B.A. Scholar of Wadham College.
Ruſſel (John) M. A. Fellow of Merton College Oxon. 3 Copies.
Rye (George) D.D. Rector of Iſlip, and Chaplain to JAMES E. of DERBY.

S.

Salmon (John) M. A. Fellow of Oriel College Oxon. deceaſed.
Mr. William Salmon of Wells.
Dr. Savage.
Sare (Richard) Bookſeller in London. 7 Copies.
The Rev. Mr. Scott.
Sandys (Edwin) M.D. Profeſſor of Botany.
* Sebright (Sir Thomas) Baronet.
The Rev. Mr. Peter Senhouſe, Rector of Linton.
* Sheldon (Edward) of Weſton in Warwickſhire.
Sheldon (William) Eſq;
* Shippen (Rob.) D.D. Vice-Chancellor of Oxon. 2 Copies, one large, one ſmall.
The Rev. Mr. Sill.
Mr. Silveſter, Fellow of New College Oxon.
* Sloan (Sir Hans) Baronet, 2 Copies, one large, one ſmall.
Smalbrooke (Richard) D. D. Preb. of Hereford.
SMALDRIDGE (GEORGE) Lord Biſhop of BRISTOL, deceaſed.
Mr. Smith of Ratcliffe Street Briſtol.
Mr. Smith of C. C. C. Oxon.
Mr. John Smith. of Hart-Hall, Civilian.
Smith (Joſhua) M.A. Miniſter of Aldermanbury.
Dr. Snape, Provoſt of Kings Coll. Camb.
* SOMERS (JOHN) Lord SOMERS. deceaſed. 2 Copies.
* SPENCER (CHARLES) E. of SUNDERLAND. 2 Copies.
Spincks (Nathanael) M.A. 6 Copies.
Spry (John) M. A. Fellow of C. C. C. Oxon.
Standfaſt (William) B. M. of Univerſity Coll. 3 Copies.
Mr. Staple.
Mr. Stephens of C.C.C Oxon.
Stephens (Lewis) M.A. of Chriſt Church Oxon.
Stephens (Richard) of Wincheſter M. D.
Steadman (Joſeph) M. A. Fellow of Queens Coll. Oxon.
Stirpin (John) M. A.
* Stratford (William) D. D. Canon of Chriſt Church Oxon.

Mr.

Mr. Streat of Merton College Oxon.
Dr. Stuart of St. John's College Oxon.
Sturgeſſe (John) M. A. Chaplain to the Lord Biſhop of NORWICH.
Swift (Jonathan) D. D. Dean of Dublin.
Sydenham (Sir Philip) Baronet.

T.

Mr. Talbot Treaſurer of Sarum.
Dr. Tanner, Chancellor of Norwich, 3 Copies.
Taylor (Brook) D. LL. R. S. S.
*TENISON (THOMAS) AB. of CANTERBURY, deceaſed.
*Terry (Thomas) D.D. Canon of Chriſt Church, and Profeſſor of Greek.
Tickell (Thomas) Eſq;
Tilly (William) D. D. Rector of Aldbury in Oxfordſhire.
Tilſon (Friderick) Eſq;
Mr. Tilliſon.
Mr. Jacob Tiwelen, 3 Copies.
The Rev. Mr. Tomlinſon, Rector of Whickle near New-Caſtle.
Thomſon (John) M. A. Miniſter of Maidenhead in Berks.
Tonkin (Thomas) Eſq;
Topham (Richard) Eſq;
Tottenham (John) M. A. of Lincoln College Oxon.
Trapp (Joſeph) M. A.
TRIMNELL (CHARLES) Lord Biſhop of NORWICH.
Triſtram (Thomas) M. A. Scholar of Pembroke College Oxon.
Troughear (Thomas) M. A. Fellow of Queens College Oxon.
Troutbeck (John) M. A. of Wellingborough in Northamptonſhire.
Dr. Turner Preſident of C.C.C. Oxon. deceaſed.

V.

Veſey (William) B. D. Fellow of Lincoln Coll. Oxon.
Voyce (Henry) M. A. Rector of Broughton in Buckinghamſhire.
Mr. John Urry, Student of Chriſt Church Oxon. deceaſed.

W.

Mr. Wainwright, Student of Chriſt Church Oxon.
*WAKE (WILLIAM) Lord Archbiſhop of CANTERBURY.
Wallis (John) B. D. Fellow of Magdalen Coll. Oxon.
Mr. Walwyn of Maidſton.
Waſſe (Joſeph) M. A. Rector of Aynhoe in Northamptonſhire.
Wats (William) D. D. Fellow of Lincoln Coll. and Prebendary of Durham.
Watkinſon (Joſ.) M. A. Fellow of Merton College Oxon.
Waugh (John) D.D. Rector of St. Peters Cornhill, and Prebendary of Lincoln.
Mr. Webb of Univerſity College Oxon.
Weekeſy (Tho.) M.A. of Oriel College Oxon.
Whaley (Nathanael) M.A. late Fellow of Wadham Coll. Oxon.
White (John) M. A. Student of Chriſt Church Oxon.
Dr. Wickart, Dean of Wincheſter.
Dr. David Wilkins.
William (Jeffrey) M.A.
Williams (Paul) M. A. Rector of Madely in Herefordſhire.
Whiteſide (John) M. A. Chaplain of Chriſt Church, and Keeper of the Muſeum in Oxford.
Dr. Woodroffe of Wincheſter.
Wootton (Sam.) of Englebourne in the County of Devon Eſq;
Dr. Worth of Dublin.
Worth (John) of Penryn in Cornwall, Eſq;
The Rev. Mr. Henry Wright of Oakham in Rutlandſhire.
Wright (Nathanael) M.A. of Inglefield in Berks.
Mr. Samuel Wright.
The Rev. Mr. Wroughton Rector of St. Swithins.
WYNNE (JOHN) Lord Biſhop of St. ASAPH.

Y.

Young (William) M. A.

Subſcribers Omitted:

Mr. Joſhua Bays.
Mr. Simon Browne.
Dr. Edmund Calamy.
Mr. Cleve, Scholar of St. John's College Oxon.
Mr. John Evans.
Mr. Benjamin Groſvenor.
Mr. William Harris.
Holdſworth (Winch) D. D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.
Mr. Saunders, B. A. of St. John's College Oxon.
Smith (Mat.) D.D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.
Spencer (John) M.A. Scholar of Wadham College Oxon.
Wiles (Moſes) D.D. Fellow of St. John's Coll. Oxon.

F I N I S.